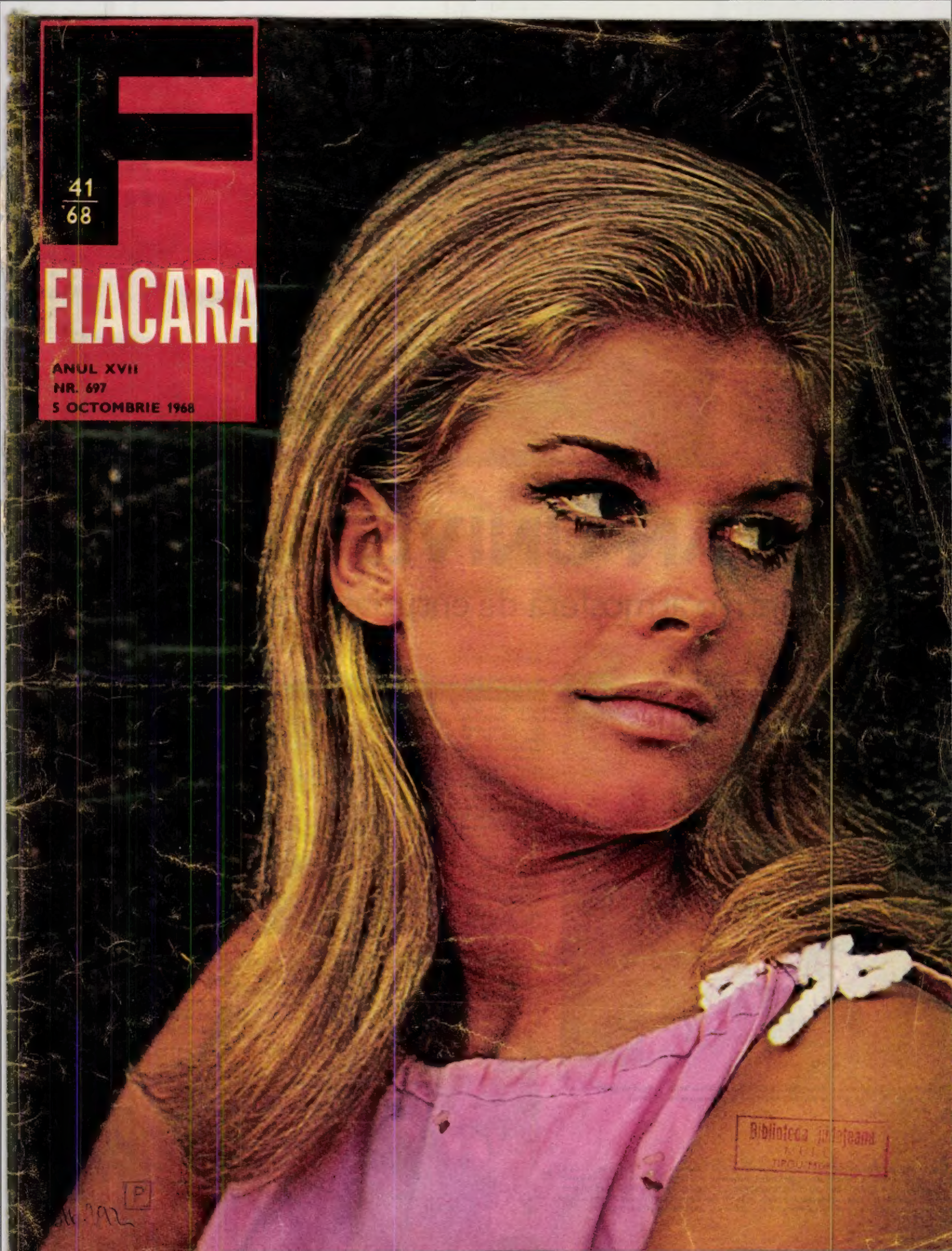

41
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 697
5 OCTOMBRIE 1968

Biblioteca [illegible]teana

NOUL AN UNIVERSITAR

s-a deschis într-o atmosferă de entuziasm sărbătoresc

Deschiderea noului an universitar la Cluj s-a desfășurat în cadrul unei festivități entuziaste, la care a luat parte tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

Au mai fost vizitate Academia de studii economice, Institutul politehnic, Institutul de arhitectură «Ion Mincu» și Facultatea de chimie a Universității București. La Institutul politehnic, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate planuri și date în legătură cu noul edificiu al institutului, care în etapa finală va oferi condiții optime de pregătire pentru 12 000 studenți, repartizați în 10-12 facultăți.

La Institutul botanic al Facultății de biologie al Universității București, ca și în toate celelalte centre de învățămînt superior vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîlnirile au subliniat, în egală măsură, grija partidului și statului pentru tineretul studios, unitatea acestuia în jurul Partidului Comunist Român, aderiunea sa deplină la politica internă și externă a partidului și guvernului.

La marele miting din Piața Universității, studenții bucureșteni au salutat cu fierbinte dragoste prezența în mijlocul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășii Janos Fazekas, Leonte Răutu, Iosif Banc, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Manea Mănescu și Dumitru Popa. După cum se știe, cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit un amplu discurs, îndelung aplaudat de profesori și studenți.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat s-au oprit în săli de cursuri și laboratoare, interesîndu-se îndeaproape asupra activității de pregătire a studenților.

În toate centrele universitare ale țării, deschiderea cursurilor a decurs într-o semnificativă atmosferă sărbătorească. La acest important eveniment din viața tineretului studios și a profesorilor țării au luat parte tovarășii Gheorghe Apostol — la Brașov, Alexandru Bîrlădeanu — la Craiova, Emil Bodnăraș — la Tg. Mureș, Chivu Stoica — la Iași, Ilie Verdeț — la Timișoara, Maxim Berghianu — la Galați. Conducătorii de partid și de stat au făcut vizite la institutele de învățămînt, s-au întîlnit cu cadre didactice și studenți. De asemenea, la Institutul de mine din Petroșeni, la deschiderea cursurilor a luat parte tovarășul Bujor Almășan, ministrul minelor, iar la Institutul de petrol din Ploiești, tovarășul Alexandru Boabă, ministrul petrolului.

S-au deschis porțile universităților. Evenimentul poate fi multiplu comentat. Totul însă poate fi rezumat astfel: anul universitar 1968/69, continuînd și dezvoltînd succesele remarcabile ale învățămîntului nostru superior, se caracterizează, de la început, prin aplicarea Directivelor C.C. al P.C.R. și a legii votate de Marea Adunare Națională, care au așezat învățămîntul superior pe noi baze, conforme cu dezvoltarea noastră actuală și cu cerințele ei.

Așadar, s-au deschis porțile celor 47 de instituții de învățămînt superior și ușile celor 187 de facultăți. Aproape 150 000 de studenți le-au călcat pragul, un prag după care vor găsi încă 55 708 metri pătrați de spații noi de învățămînt, construiți anul acesta, 3 080 noi locuri în cămine, 6 000 noi locuri în cantine. Noul an universitar aduce și alte noutăți, evident de substanță: noi specialități, noile secții de subingineri (20 la număr), restructurarea planurilor de învățămînt, lărgirea și adîncirea democratismului universitar (alegerea senatelor, a consiliilor, a rectorilor și decanilor).

Dar, despre toate acestea, vom avea cinstea să ne ocupăm în numerele viitoare ale revistei noastre.

Actualitatea

Prezentarea artistică Vlad MUSATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Portret de fată.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Anunțurile de publicitate (reclamă) se primesc la următoarea adresă: Agenția de publicitate ISIAP — București, str. Eforiei, sectorul 6, telefon 16 79 45.

DIFERITE TIPURI DE FRUMUSEȚE

Călătorule! Dacă ai scăpat de ademenitoarea țuică de Buzău și urci mai departe, către ținutul de legendă al Vrancei, ai să-ntîlnești mustăriile apărute de-a lungul șoselei o dată cu prima rugină a toamnei. Vesele temple te îmbie cu licoarea dulce și aromată ieșită de sub teascuri, cu pastramă întrecută în frăgezime doar de cîrnăciorii vrîncenești, dar și cu tulburelul amintind faima Odobeștilor și Panciului. Bucuria sezonieră fotografiată de noi se află pe drumul Buzăului, către Focșani, în comuna Popești (foto 1).

Peisajul înfățișat în fotografia 2, întrat de mult în frumusețile moderne născute în anii noștri, te obligă și astăzi să poposești pentru a admira o dată în plus brîul de beton al Bicazului care a întregit măreția Ceahlăului, așternîndu-i la picioare oglinda, lucie uneori, agitată de furtuni alteori, a mării născute din Bistrița.

1

2

SATUL CU MERE

Negreșit că aici trebuie să fie mărul lui Adam. Dar nu cel din gît, care gîlgîie la fiecare sorbitură, ci cel adevărat, din Biblie, care, după toate probabilitățile, ne-ar fi indus în păcat.

Satul Crișfior, județul Bihor.

Mere. Sîntem în luna merelor. Ionatane și batule, parmen aurii și alte soiuri, unele vechi de tot. Credeți, nu credeți, dar am văzut livezi în care mormane de mere putrezeau. De ce? Obișnuiți să care în care merele prin țară, pomicultorii din Crișfior, la indecisa graniță cu moții, le vindeau acestora poame uscate. Moții reparau aici căzile (în care cireașa este fermentată pentru țuică) și ciuberele, în troc! Dar uneori cuptoarele nu mai pot încape recolta. Exodul cu căruțele s-a cam dus. Camioanele comerțului de stat au și ele capriciile lor pe care le cunoaștem minunat de bine. Satul dă mere cu duiumul. Specialiștii, din păcate, nu calcă pe aici și nu studiază acest fenomen colosal pedoclimatic, de soiuri, de, vorba latinului, etcaetera. Satul însă, din veacuri, se rostește miraculos în producții și soiuri miraculoase, rîzînd, cu toți dinții descoperiți, de specialiști.

Este, socotesc eu, inegalabila ironie țărănească, superioară prin forță și sens. Și iacă așa cresc merele în Crișfior, ca într-un paradis al lor în care nici o mînă inginerească nu le susține. E un fenomen care îmbie la cercetare. Nu?

Al. ANDRIȚOIU

ȘANTIER

PITEȘTI

Constructorii și montorii salbei de hidrocentrale de pe Argeș lucrează la terminarea lucrărilor de la Cerbureni, Vilsan și Cumpănița. Primele cantități de energie electrică vor fi produse la 15 decembrie a.c.

TG. MUREȘ

În noua zonă industrială a orașului a început construcția unei fabrici de mașini de calcul electromecanice. Asemenea mașini vor fi realizate pentru prima oară în țară. Fabrica va intra în funcțiune în 1970. Producția anuală va fi de 30 000 de mașini de calcul.

ROMAN

La uzina de țevi se află în plină construcție noul laminor de 6 țoli, care va produce anual 60 000 tone țevi pentru instalații și 40 000 tone burlane de foraj.

DEVA

Lucrările de construcții-montaj ale marii termocentrale ce se înalță în prezent la Deva se desfășoară cu intensitate. La coșul de fum (înalt de peste 200 m) s-a depășit cota de 100 m și se înaintează zilnic cu 2–3 m.

HUNEDOARA

La combinatul siderurgic se află în construcție o nouă hală. Ea va fi folosită pentru pregătirea garniturilor de turnare necesare oțelăriilor.

IAȘI

A început să se înalțe clădirea liceului industrial de construcții de mașini, compusă din 16 săli de clasă, două cămine cu o capacitate de 600 locuri, o cantină, sală de gimnastică.

PÎINEA DE MÎINE

Toamna, anotimpul împlinirilor și al strîngerii roadelor pămîntești, își etalează mările ei frumusețî. Din pădurile de porumb se adună știuleții de aur; din livezi se recoltează merele parfumate, iar în cramele din marile podgorii vinul nou a început tulburătorul său cîntec.

E o toamnă bogată în roade și în nădejdi. Pe cîmpii, un număr sporit de tractoare sînt gata să înceapă răsturnarea brazdelor unde va fi semănată pîinea noastră cea de toate zilele.

În cooperative agricole, în întreprinderi agricole de stat, în stațiuni experimentale se fac imense pregătiri în vederea însămînțărilor de toamnă, ca și pe tarlalele C.A.P. Murighiol, județul Tulcea.

INSTANTANEE

DUMINICĂ: O ultimă imagine estivală de pe litoralul Mării Negre: Constanța s-a prelungit pînă la Ovidiu. Mîndria constănțenilor și laudă constructorilor (foto: V. Moldovean).

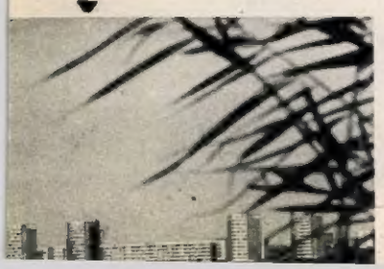

LUNI: Delta Dunării, inegalabilă Deltă. Toamna a coborît pe luciul lacului Uzlina, găsind pescarii la lucru (foto: M. Vasile).

MARȚI: Prima fotografie a etapiunii Naționalului clujean: «Hora domnițelor» de Radu Stanca. Spectacolul, primit de public cu o vie satisfacție, a fost regizat de Ioan Taub (foto: A. Rosenthal).

MOMENT CULTURAL

Săptămîna trecută Braşovul a trăit un moment cultural pe care localnicii îl consideră deosebit, compus din două inaugurări: stagiunea *Teatrului experimental literar* şi *Café-clubul ziariştilor*.

E vorba, în primul caz, de o iniţiativă a Comitetului judeţean U.T.C. şi a filialei Uniunii scriitorilor. Spectacolul inaugural, compus din poezii ale lui Marin Sorescu, a fost susţinut cu vervă de actorii Alexe Soloviev şi Ştefan Dedu-Faca.

A doua inaugurare se referă la o lăudabilă iniţiativă a filialei Uniunii ziariştilor: într-un cadru foarte frumos şi adecvat se pot întîlni zilnic «la o cafea» ziariştii, scriitorii şi artiştii din localitate, schimbînd impresii de călătorie şi audiind, de fiecare dată, foarte scurte «însemnări» orale, pe diferite teme.

150 - INGINERIE - 150

E vorba de împlinirea a 150 de ani de la organizarea primelor cursuri de inginerie din România.

Sărbătorirea va avea loc în curînd, sub auspiciile Institutului politehnic. Adunarea festivă va evoca, în faţa unui auditoriu format din cadre ale învăţămîntului superior tehnic din Capitală şi din provincie, drumul parcurs de la primele lecţii de inginerie şi rezistenţă ţinute în 1818 de către Gheorghe Lazăr în Bucureşti.

În plus, în toate institutele de învăţămînt superior tehnic se vor organiza sesiuni ştiinţifice ale personalului didactic.

gong!

În peisajul autumnal, deschiderea teatrelor aduce totdeauna un spor de poezie şi interes. Gongurile noii stagiuni au bătut. Ca de obicei (şi din păcate), cortinele s-au ridicat peste reluări. Primele premiere ale noii stagiuni sînt, în general, în stare de finisaj. Iată cîteva mai interesante, de natură să sugereze o anumită latură — cea universală — a repertoriului: «Becket» de Jean Anouilh la Teatrul Naţional «I.L. Caragiale», în regia lui Harea Popescu, şi «Oraşul nostru» de Thornton Wilder, în regia lui Mihai Berechet. La Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» reţine atenţia «Meteorul» lui Fr. Dürrenmatt, în regia lui Valeriu Moisescu. Să mai notăm «Frumoasa duminică de septembrie» de Hugo Betti, la Teatrul «C.I. Nottara», şi «Îngrijitorul» de Harold Pinter la Teatrul Mic. Teatrul «C.F.R.-Giuleşti»: redeschiderea sălii teatrului cu «Meşterul Manole» de Lucian Blaga, în regia lui Dinu Cernescu.

La Opera română: «Povestirile lui Hoffmann», în regia lui Hero Lupescu, şi la Teatrul de stat de operetă «Voievodul ţiganilor» de Johann Strauss, în regia lui Nicuşor Constantinescu şi Ion Dacian, artist al poporului.

Aşadar, gongul a bătut. Să vedem ce se ascunde după cortină!

LEUL ŞI CĂŢELUL

De doi ani gospodinele au un mare necaz. De doi ani o problemă minoră a devenit o problemă majoră. De doi ani gospodinele, mai cu seamă cele din oraşe, colindă degeaba pieţele. Caută cu sufletul la gură un banal şi tradiţional produs agroalimentar. Rareori cînd găsesc acest produs. Şi cînd îl găsesc plătesc pentru el preţuri absurd de mari. Care este acest produs rar la vedere, al cărui preţ depăşeşte de cîteva ori pe cel al trufandalelor importate din cealaltă emisferă? Usturoiul, domnilor. Poţi să-i oferi soţiei cei mai frumoşi pantofi Guban, poţi să-i dăruieşti parfum Madame Rochas, poţi să-i cumperi podoabe, dar eşti în imposibilitate de a-i spune: «Poftim, draga mea, ţi-am adus un kilogram de usturoi». Încercaţi să realizaţi această performanţă şi vă asigur că nu veţi reuşi. De ce? Pentru simplul motiv că usturoiul nu se mai vinde cu funia sau kilogramul. Alt fel se vinde. În cantităţi infime. Dai un leu şi primeşti un căţel de usturoi. Iată de ce acest produs de care, pînă în urmă cu doi ani, gemeau pieţele României, a devenit podoabă rară şi scumpă. Este aproape incredibil, dar acesta e adevărul: un kilogram de usturoi a ajuns la 60 de lei şi chiar mai mult.

Oare ce s-a întîmplat? O fi leguma aceasta atît de dificilă? Academicienii, marii noştri oameni de ştiinţă n-au descoperit încă tainele cultivării usturoiului? Nici vorbă. Cultivăm usturoi din vremuri imemoriale şi niciodată n-a existat la noi o «dramă» a usturoiului. E vinovată agricultura? Da şi nu. Trebuie să-i acordăm agriculturii, mai cu seamă în acest an, circumstanţe atenuante. Seceta şi-a înfipt destule gheare în holdele ţării, în vara acestui an. Dar în 1967 n-am avut secetă. Am avut ploi la timp. Usturoi, ba. De ce? Pentru că majoritatea unităţilor agricole nu l-au semănat. Trebuie criticate unităţile agricole pentru faptul că au redus la minimum suprafeţele cultivate cu usturoi? Da şi nu. Trebuie să fie clar pentru toată lumea că producătorii de bunuri agricole nu pot şi nu trebuie să lucreze numai de dragul entuziasmului. Există o clară, o strălimpede politică economică, care trebuie aplicată în litera şi spiritul ei. Se pare că tovarăşii din Comitetul pentru preţuri au dat greş atunci cînd au fixat la usturoi nişte preţuri nestimulatoare, din care era exclus principiul cointeresării materiale.

Acum... ştiţi şi dv... Nici în acest an nu vom avea usturoi. Dăm însă semnalul de alarmă pentru anul viitor. Să ne citească forurile în drept cărora — iertă-ne — dar trebuie să le-o spunem: «Nici usturoi n-au mîncat, nici gura nu le miroase».

George CIUDAN

FOTO COMEN-TARIU

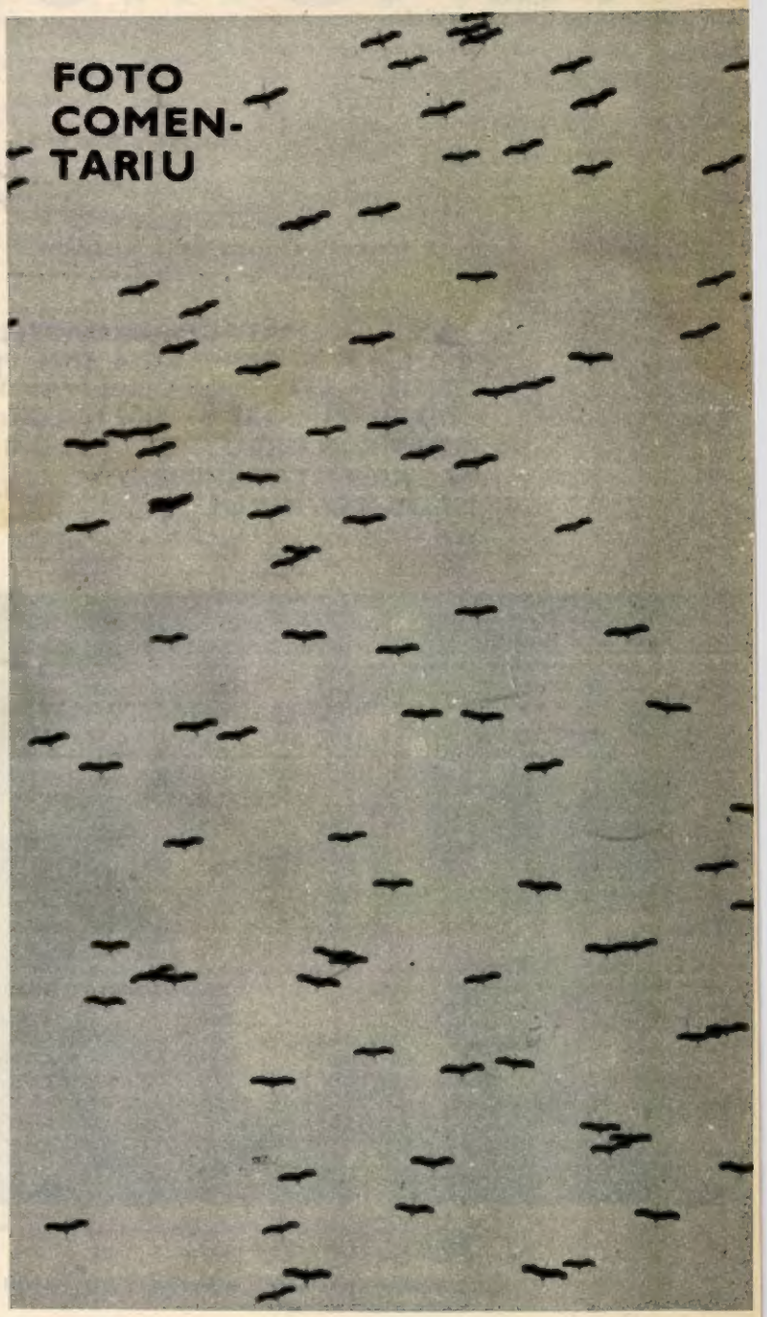

Pleacă cocorii. Fotografie dedicată de revista noastră scriitorului Geo Bogza şi articolului său «Cocorilor», publicat în «Contemporanul» nr. 38 din 20 septembrie.

Fotografie de Lică IOSIF

MIERCURI: Ne aflăm din nou pe şantierul Hidrocentralei Porţile de Fier. De data aceasta pentru a fotografia unul dintre aspiratoarele în care se vor monta marile turbine ale centralei electrice (foto: I. Trandafirescu).

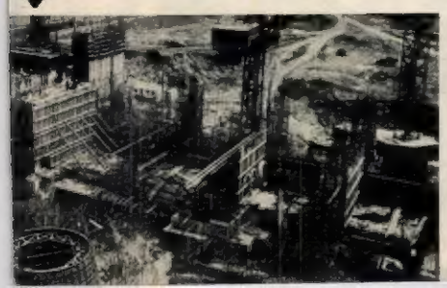

JOI: Drumul dintre colosul de oţel al Combinatului siderurgic şi oraşul Galaţi se scurtează, datorită unui modern viaduct (aflat în construcţie), cu peste 10 kilometri (foto: I. Andrei).

VINERI: Institutul Proiect-Bucureşti ne-a pus la dispoziţie macheta noilor locuinţe diferenţiate, ca număr de camere, confort şi preţ, şi care au intrat în construcţie (foto: M. Alexe).

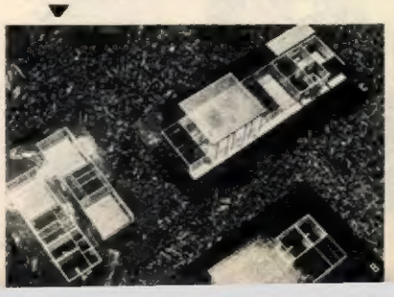

SÎMBĂTĂ: Iată o imagine plină de poezie şi care poartă totuşi o prozaică denumire: «Camping la Murighiol» (foto: M. Vasile).

„TEROMUL" ÎN ARENĂ

de Mihai HETCO
Fotografii de Arcadie OSMULCHEVICI

• DE LA «MĂTASEA BROAȘTEI», LA LÎNĂ ȘI BUMBAC • DIN PETROL — STOFE DE CELE MAI DIVERSE CULORI ȘI CALITĂȚI! • UN FIR ÎN GREUTATE DE 10 000 T • EXIGENȚA SĂVINEȘTILOR ȘI-A SPUS CUVÎNTUL

Se verifică tabloul de comandă al secției de polimerizare (Trifu Coman, electrician-șef).

Un cilindru de aluminiu strălucind în soare: turnul de răcire a apei recirculate.

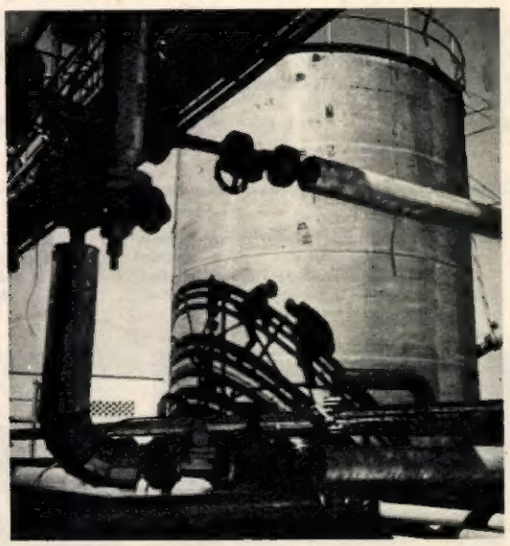

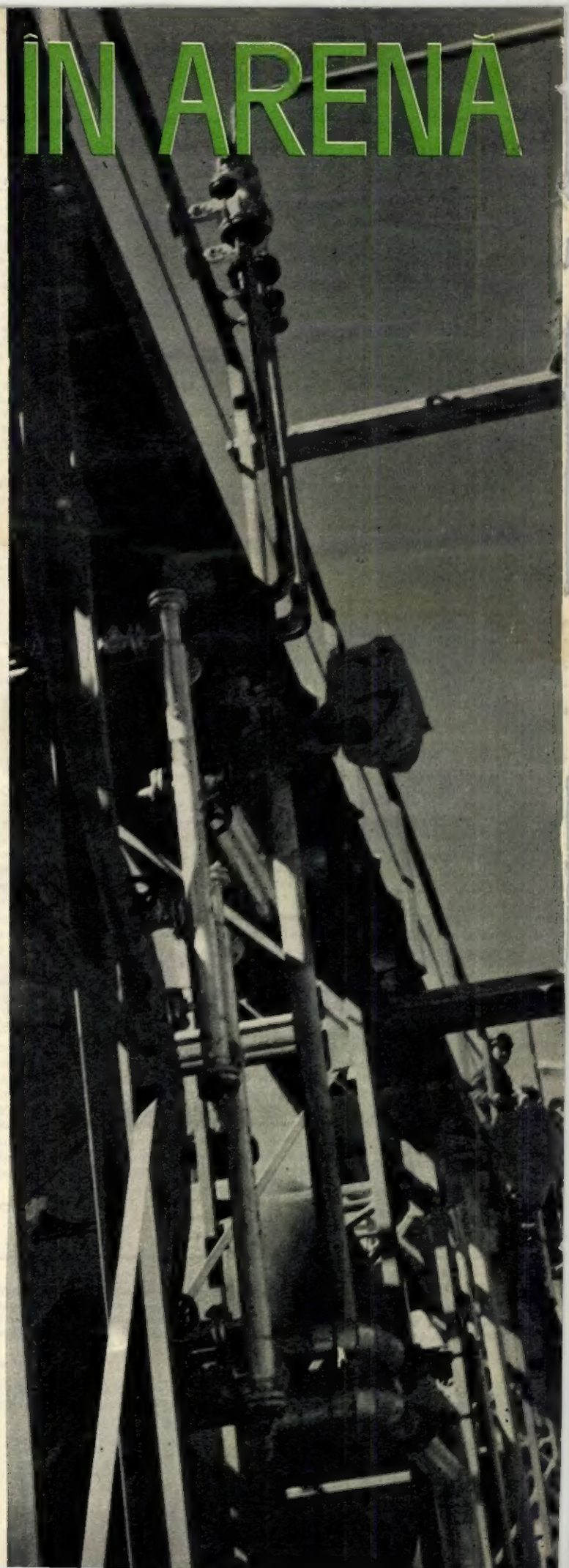

Montarea instalației electrice la rezervoare și la estacada metalică de deservire a lor.

◀

Estetic și funcțional. Clădirea principală a uzinei care va adăposti policondensatoarele și transesterificatoarele.

▼

În zona industrială a Iașului, această prezență atît de inedită pentru orașul al cărui nume era sinonim cu viața patriarhală și molcomă, cu liniștea «asurzitoare» cum atît de plastic s-a spus, am fost martorul creșterilor vertiginoase ale unora dintre cele mai noi obiective ale industriei noastre. Nu cunosc alt oraș care să-și știe atît de bine, atît de plenar dezvălui comorile. Dealurile succesive ce-l înconjoară relevă retinei avide de noutăți ultimele schimbări, înnoirile «de ultima oră». Dincolo de podul Roșu, în «Broscăria» de elegiacă și, vai! de tristă amintire, învecinîndu-se cu Tătărașii, cartier a cărui nouă înfățișare l-ar face de nerecunoscut celor care de mult nu l-au mai bătut călduțimurile, unitățile industriale de prim rang se înșiruie într-o armonioasă și firească succesiune.

Rînd pe rînd, pînă departe spre Bucium, fabrica de țesături, fabrica de mătase, uzina metalurgică și cea de mase plastice, uzina de țevi ori fabricile de ulei și panificație potențează acest teritoriu de cîteva sute de hectare.

Ultima prezență, poate cea mai impresionantă din acest șirag, datorită noutății și tehnicității sale extrem de ridicate, este Uzina de fibre și fire sintetice. Pe o suprafață de 16 hectare, aluminiul, aliajele fine de tot felul, sticla și betonul au suferit metamorfoze dintre cele mai surprinzătoare, definitivîndu-se în instalații complicate, adevărate alambicuri, ori clădiri complexe în ale căror încăperi etanșe se vor toarce fantastice caiere ce desfid (prin calitățile lor «tehnice», evident) oricît de fabuloasa «lînă de aur».

Pentru că acest șantier în plină efervescență, ale cărui lucrări au fost deja îndeplinite în proporție de 90%, va produce, din momentul cînd toată aparatura va lucra la parametrii proiectați, zece mii tone de fibre poliesterice tip bumbac și fină.

Din 1966 și pînă la finele acestui octombrie, cînd instalațiile vor intra în probe tehnologice, urmînd ca în continuare să înceapă să producă, miile de muncitori constructori, instalatori și electricieni au depus și depun în continuare o muncă de cea mai înaltă calitate, care va garanta, după cum au ținut să ne asigure specialiștii cu care ne-am întreținut, un flux continuu și o calitate constantă a produsului.

«Lîna» și «bumbacul» care se vor produce la Uzina de fibre și fire sintetice au, după cum probabil își dă seama oricine, altă provenință decît cea furnizată de stina științifică de la Palas, să zicem. Petrolul, această substanță atît de complexă, această «pîine» a industriilor de tot felul (și nu numai a industriilor!...), prin unii din subprodușii săi ca monoetilenglicolul și dimetilterestalatul, nume ce evocă parcă infinite și infinit de complicate reacții în lanț, asigură materia primă. Aduse de la Brazi, aceste produse vor suferi în instalații complexe succesive operații de presare, topire, preparare, pentru a aduce, în final, polimerii în stare de fire colorate, care în amestec cu lînă și bumbac vor servi confecționării celor mai diverse stofe.

— Anticipînd asupra destinului «Teromului» (numele comercial al stofei care va rezulta din această combinație de fibre artificiale și bumbac ori lînă), aș afirma că produsul acesta va fi superior celui care are la bază melana fabricată la Săvinești — ne asigură directorul uzinei, ing. Ion Stoicu. Concură la aceasta instalațiile de înaltă tehnicitate cu care este dotată uzina (instalații care, cum s-a mai arătat, vor trece în următoarele săptămîni «probele de foc» ale verificărilor de tot felul), precum și termenii devansați ai lucrului pe șantier, element ce va asigura, fără îndoială, un «start» impecabil producției în trimestrul III al lui '69.

...Într-adevăr, urmărind stadiul lucrărilor de pe șantier am rămas impresionat de ritmul lor, ca să zic așa «constant accelerat». «Emisarii» M.C.I.C.R. (Ministerul Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării) realizează înainte de termenii stabiliți construcțiile și instalațiile ce le revin în sarcină. În ultimele zile, eforturile sînt concentrate pentru definitivarea montărilor la instalația de distilare, la secțiile de polimerizare, stilare și etirare. Complicatele și atît de sensibilele aparate de măsură și control au și intrat în probe tehnologice. În continuare vor urma ultimele verificări la instalațiile de azot pur și aer. O verificare și un examen în același timp.

Un examen a doi ani de eforturi concentrate, a unei continue confruntări cu exigențele aparaturii de nivel mondial.

Despre felul cum se muncește pe acest șantier-pilot al industriei noastre chimice s-ar mai putea scrie multe. De pildă, este cît se poate de semnificativ faptul că mașinile, o dată ajunse să producă la parametrii proiectați

(Continuare în pag. 18)

CIUDAD DE MEXICO

7 zile pînă la J.O.

de Alexandru ŞIPERCO, membru al Comitetului Internațional Olimpic

Din clipa cînd pe ruinele templului lui Zeus din dumbrava Olympiei a țîșnit prima flacără aprinsă de razele soarelui și cînd primul atlet grec din ștafeta internațională a pornit să alerge purtînd torța olimpică, s-a pus în mișcare uriașul angrenaj al celei mai mari sărbători sportive a tineretului lumii.

În aceste zile, în timp ce torța olimpică parcurge lungul drum evocator al descoperirii Lumii Noi — trecînd prin Genova, Spania și Bahamas, pentru a aprinde flacăra pe marele stadion olimpic exact în ziua cînd se va aniversa debarcarea lui Columb în America — sportivi de pe toate continentele se îndreaptă spre Mexic să celebreze cea de-a XIX-a Olimpiadă a timpurilor moderne.

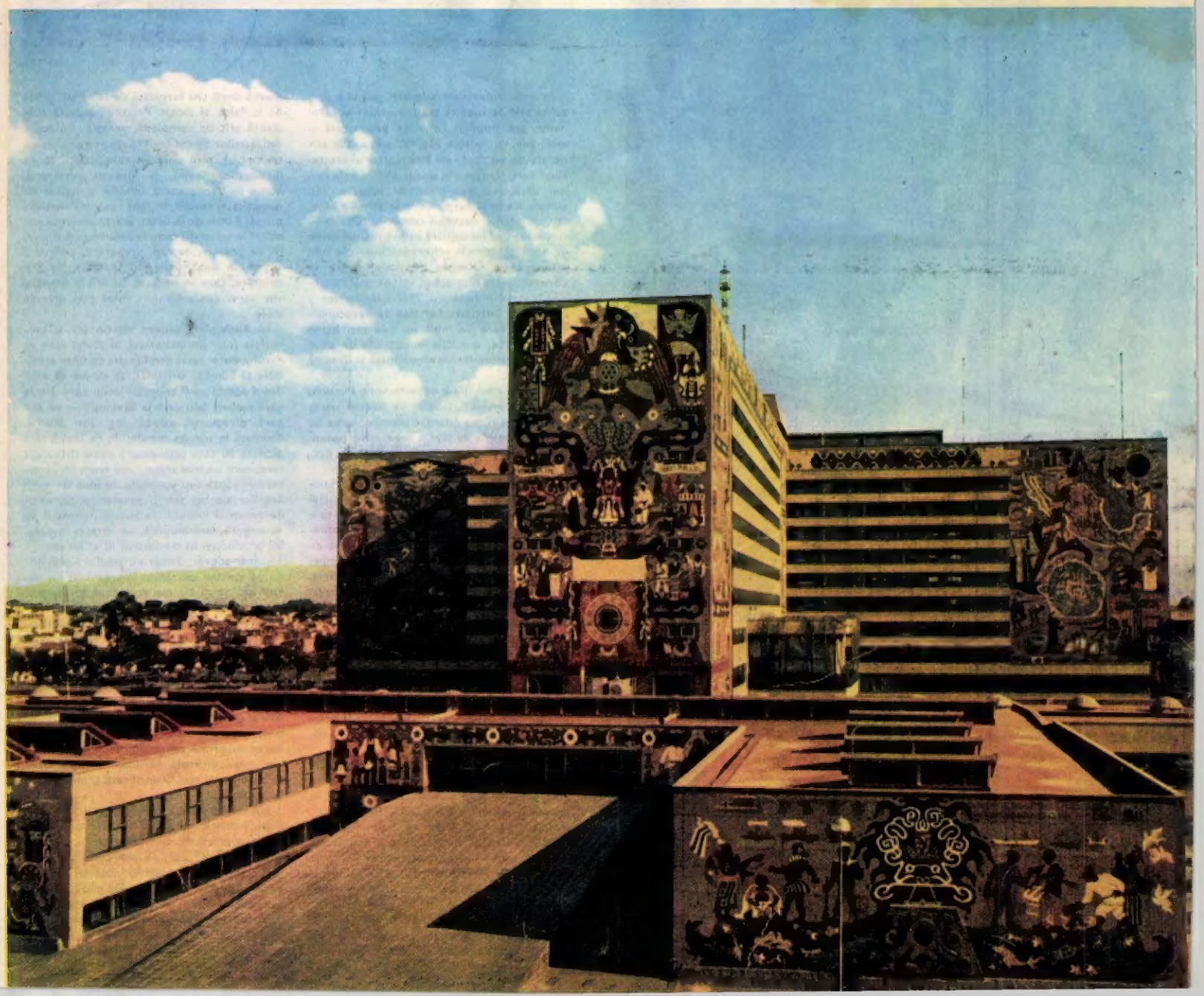

UN IMPERATIV AL LEGALITĂȚII SOCIALISTE: APĂRAREA AVUTULUI OBȘTESC

masă rotundă organizată de „Flacăra“

participă:

IONELA CORNESCU
— judecător la Tribunalul suprem

DUMITRU POPESCU
— procuror-șef la Procuratura municipiului București

TOMA ALBULEȚ
— director general al Direcției generale comerciale a municipiului București

Conf. univ. dr. SIEGFRIED KAHANE
— șef de sector la Institutul de cercetări juridice

Lt. col. DUMITRU TUDORANCEA
— Inspectoratul Miliției municipiului București

MIRCEA DRAGOMIR
— directorul Controlului financiar din Ministerul Industriei Construcțiilor

GHEORGHE GHICA
— locțiitorul contabilului șef de la uzinele «Electronica»

DOINA BENEA
— judecător la Tribunalul municipiului București

ION MIEREANU
—Direcția controlului financiar din Ministerul Industriei Alimentare

FILARET ȚINTARU
— directorul Complexului Nord-Hotel

NICU ANTONESCU
— responsabilul magazinului «Electrotehnica»

UNSPREZECE SPECIALIȘTI SE PRONUNȚĂ: EXISTĂ UN RAPORT DE INTERDEPENDENȚĂ ÎNTRE EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ ȘI FORMAREA CONȘTIINȚEI SOCIALISTE, ÎNTRE DREPT ȘI MORALĂ

Dumitru Popescu

Ionela Cornescu

Siegfried Kahane

Toma Albuleț

Dumitru Tudorancea

Societatea noastră a creat climatul necesar încetățenirii unor relații bazate pe corectitudine, respect și stimă reciprocă în toate domeniile de activitate. Organismul nostru politic a cunoscut numeroase perfecționări — de la etapă la etapă — care și-au găsit expresia în înlăturarea unor deficiențe ale trecutului, în promovarea noului, în lumina cerințelor organizării și conducerii moderne a economiei și a întregii vieți sociale. Ca niciînd în trecut, membrii colectivității noastre participă conștient, activ la desăvîrșirea edificiului construcției socialiste.

În acest context apare firească întrebarea: ce ne frînează, ce piedici ne stau în cale și trebuie înlăturate? Întrebarea este cu atît mai actuală cu cît, într-un sector sau altul, sînt încă de semnalat atitudini incorecte care, uneori, capătă caracter infracțional, îmbrăcînd forma unor fapte antisociale grave. Care sînt condițiile favorizante? Cum, prin ce mijloace pot fi ele înlăturate? Ce se propune în acest sens?

Iată tema dezbaterii în jurul mesei rotunde organizate de redacția revistei «Flacăra», la care au participat reprezentanți ai justiției și procuraturii, ai unor sectoare industriale și comerciale, lucrători din construcții, reprezentanți ai Inspectoratului Miliției municipiului București.

O DEFINIȚIE NECESARĂ

Conf. univ. dr. SIEGFRIED KAHANE: Pentru început, socotesc că ar fi necesare unele precizări de principiu cu privire la însăși noțiunea de infracțiune. Dacă ar fi să dăm cea mai simplă definiție, infracțiunea este acea încălcare a legii care prezintă un asemenea grad de periculozitate socială încît — pentru combaterea săvîrșirii ei — folosirea unor mijloace economice, sociale, culturale, politice nu este suficientă, apărînd necesară folosirea unor mijloace juridice, și anume, a unora de natură penală, mai precis a sancțiunii penale, adică a pedepsei. Iar pedeapsa, pentru a fi eficace, trebuie să aibă, pe de o parte, un caracter de intimidare a celor tentați să săvîrșească fapte penale, iar pe de altă parte, un caracter educativ, urmărindu-se repunerea infractorului în situația de a putea fi reintegrat în viața socială. Și cu cît momentul aplicării pedepsei este mai apropiat de săvîrșirea faptei, cu atît efectul ei este mai accentuat. Spuneam că mijloacele juridice se adaugă mijloacelor politice, economice, culturale, sociale folosite pentru combaterea infracțiunii. Fără îndoială că, într-un stat socialist, primatul trebuie să aparțină altor mijloace decît cele penale, acestea trebuind să fie folosite numai acolo și atunci cînd celelalte mijloace s-au dovedit a fi ineficace sau insuficiente. Nu vreau cîtuși de puțin să spun prin aceasta că minimalizez importanța sancțiunilor penale. Dimpotrivă, mijloacele juridice penale nu numai că sînt importante, dar sînt și absolut necesare pentru ca fenomenul infracțional să fie combătut. Este însă necesar ca legea să fie aceea care incriminează fapta, care să arate ce anume fapte constituie infracțiuni, pentru ca în felul acesta să putem asigura legalitatea socialistă. La rîndul lor, organele judiciare sînt chemate să respecte această legalitate și să vegheze la respectarea ei, în sensul de a descoperi, trimite în judecată și sancționa pe cei care săvîrșesc infracțiuni. În felul acesta, legalitatea socialistă este pusă într-adevăr în slujba construirii socialismului.

IONELA CORNESCU: Este o realitate faptul că mijloacele de luptă contra infracțiunilor s-au îmbunătățit considerabil, organele de urmărire penală și instanțele judecătorești depunînd strădanii mereu mai mari pentru a preveni săvîrșirea de fapte antisociale.

Acum, la început de discuție, aș vrea să ridic o problemă. Și anume: după ce un judecător a soluționat un dosar sau după ce organele de urmărire penală și-au finalizat actele procesuale în legătură cu un dosar, înseamnă că misiunea lor s-a încheiat? Nicidecum. Ei trebuie să acționeze mai departe, sesizînd cauzele care au determinat, care au favorizat săvîrșirea infracțiunii. Aceasta înseamnă a duce o activitate creatoare, a urmări să se facă ordine pînă în cel mai mic detaliu. Așadar,

CARE SÎNT CAUZELE FAVORIZANTE ALE UNOR INFRACȚIUNI?

iată, în domeniul construcțiilor, lipsa unei organizări eficiente a evidenței materialelor ocazionează sustragerea; la fel lipsa pazei sau o pază ineficientă acolo unde se depozitează materialele. De asemenea, întîlnim sustrageri care se repetă, infractorii lucrînd nestingheniți, pentru că nu se fac la timp și potrivit dispozițiilor legale, inventarele sau reviziile. Apar și aspecte de incompetență a cadrelor care fac unele inventare. Am întîlnit, în mai multe dosare, situații cînd revizorii de inventariere au dovedit multă superficialitate, n-au făcut pe teren un sondaj al bunurilor, înscriind drept existent tot ce li se dicta de către oameni incorecți și astfel se umflau cantități și valori și se acopereau lipsuri provenite din sustrageri. Lipsă de grijă gospodărească se observă și în alte sectoare de activitate. De aici se desprinde ideea pe care vreau s-o subliniez, și anume că, în unele cazuri, conducerile unor organizații socialiste au nesocotit principiul potrivit căruia cel ce gospodărește valori materiale și bănești trebuie să și răspundă de apărarea lor.

De aici, și numai de aici începe scara răspunderilor pentru ceea ce se întîmplă în întreprinderea respectivă. De aceea, este total greșită concepția că prevenirea și descoperirea pagubelor ori infracțiunilor cade exclusiv în sarcina organelor de miliție, procuratură și justiție. Mai ales atunci cînd conducătorii unor unități au de păstrat valori materiale, ei sînt obligați să se preocupe de securitatea, de apărarea lor; să le gospodărească cu mai multă grijă decît dacă ar fi bunurile lor proprii.

CINE GESTIONEAZĂ BUNURI?

Pun această întrebare pentru că mereu mă duce gîndul la avutul obștesc. *Problema este să nu se mai încredințeze gestiuni unor oameni fără pregătire și experiență. Consider că nu este admisibil ca gestiuni mari, de sute de mii de lei sau chiar mai mult, să fie minuite de salariați care nu cunosc nici aritmetica, care nu știu să adiționeze niște sume. Cu atît mai mult cu cît lipsa de cultură este terenul cel mai propriu pentru imoralitate.*

DUMITRU POPESCU: Pentru combaterea unor asemenea practici s-a acționat într-o perioadă mai puțin, într-alta mai mult. În fapt, în toate cazurile trebuie să se meargă pînă la tragerea la răspundere materială a conducătorilor de unități economice care au angajat gestionari prin încălcarea legii. Or, legea prevede clar că atunci cînd s-au încălcat dispozițiunile privind angajarea unui gestionar și — ca urmare — s-au produs sustrageri, diferențele ce nu se pot acoperi de la învinuit trebuie să fie imputate celui care l-a angajat. Cunosc cazul conducă-

Două note

de Eugen FRUNZĂ

Am obiceiul să notez uneori într-un carnet câte o observație, câte un fapt sau o imagine fugară. Iată de pildă două dintre cele mai recente:

— Expoziția Tr. R.
— Întîlnirile cu cititorii

Un titlu și câteva cuvinte dedesubt precizînd problema. Un soi de reper mnemotehnic. Le recitesc și dintr-o dată se reconstituie faptul care, altminteri, ar fi putut să somnoleze la nesfîrșit în așternutul moale al uitării. Deci:

1) La Rădăuți, în holul bibliotecii din centrul orașului, cîteva zeci de tablouri — uleiuri, acuarele, gravuri — atrag atenția trecătorilor care se întîmplă să-și arunce ochii prin ușa întredeschisă. Pe ușă, un afiș de mînă: Expoziția de picturi Traian Rotaru. Mă opresc, intru și cercetez pereții împodobiți cu truda pasionată a unui tînăr artist, profesor — nu de desen — la o școală din localitate. I-am mai întîlnit lucrările, altele, acum un an, în aceeași sală. Și mi-am spus dintru început că e vorba de un talent. Impresie pe care expoziția de acum nu o dezminte ci o întărește. Pe lîngă peisaje remarcabile — străvezii sau incendiare — cîteva portrete, printre care cel al unei fete superbe prin demnitate, candoare, gingășie, rezemată parcă de stîlpii sculptați ai unui cerdac voievodal și purtînd pe chip o stranie lumină a tristeții, apoi cîteva gravuri ca, de pildă, «Fîntînile soarelui», lucrare impresionantă prin forța ei de sugestie, prin simplitatea expresiei, prin mesajul ei — cum să-i spun...? Poate cosmic! Poate acesta e cuvîntul potrivit.

Iată un colț îndepărtat de țară și încă un suflet căutător de frumos! Primește din parte-mi, tinere artist bucovinean, cea mai bună și frățească urare!

2) Desigur, atrigător și util lucru să stai, ca poet, față-n față cu cititorii. Am participat la multe astfel de întîlniri și de fiecare dată m-am ales cu o nouă zestre, cu un nou imbold. Poate că și cei din sală n-au plecat cu gustul sălciu al timpului pierdut. Poate s-au ales și ei măcar cu un murmur vag, nedeslușit, dar prieten. Poate vreun vers le-a fost sărut, poate chemare în viitor. De altfel aceste întîlniri între cititori și poeți au și un rol civic pregnant. De aceea sînt necesare, sînt și dorite de ambele părți.

Se întîmplă însă — și nu o dată — ca poeții să fie invitați cu hurta, cu grămada, la întîlniri de acest gen organizate fie la un club, fie la o bibliotecă, la o școală sau cămin cultural. Și te pomenești atunci că publicul din sală nu prea depășește, ca număr, oaspeții de pe scenă. Și toată acțiunea se dovedește mult mai puțin eficace decît dacă organizatorii s-ar fi oprit numai la doi-trei sau chiar la unul singur dintre poeți. Pentru că tot ceea ce nu ține seamă de măsură nu duce la rezultatul dorit, ci rămîne un fapt superficial, fără ecouri adînci. Sala nu are cînd și cum să se familiarizeze cu poetul, cu specificul versului său, cu personalitatea sa. La rîndul lui poetul nu are cînd și cum să treacă puntea diafană spre a intra în conștiința ascultătorilor. Se perindă zece-cincisprezece autori, mînați de timpul implacabil și programat, rostesc cîte o poezie și dispar într-un soi de semiumbră ca niște apariții de vis. Cred că procedeul e de natură să ducă la ratarea scopului propus, chiar dacă în bilanțul trimestrial ori lunar al instituției respective va figura ca un succes deosebit. Doar nu e glumă să mobilizezi pentru o singură seară ditamai cincisprezece scriitori!...

Propun deci ca diversele cluburi, biblioteci, cămine culturale să nu facă risipă de poeți pe scenele și în sălile lor, ci să organizeze întîlniri care să permită o cunoaștere reciprocă mai temeinică, mai profundă, cu rezonanțe multiple și cu ceea ce aș numi *maiam* pentru toți.

Tînărul pictor Iura Bălănescu a schimbat, o clipă, pensula cu aparatul de fotografiat pentru a prinde această imagine de zbor a dansului lui Miriam Răducanu.

Un ceas de dans printre tapiserii de Aubusson și porțelanuri de Sèvres

Într-o sală cu pereții încălziți de tapiserii de Aubusson și Beauvais și cu pardoseli de marmură albă, printre porțelanuri de Sèvres, scrinuri Louis al XV-lea și dantele de Bruxelles, într-o sală de muzeu a cărei lege interioară pare a fi liniștea și nemișcarea, a trecut, pentru un ceas, ca o înfiorare, dansul. Dar să nu ne lăsăm cu totul seduși de elanurile lirice stîrnite de un asemenea cadru, pentru că oricît de binevoitoare gazdă ar fi fost Muzeul de artă, scaunele — puține cîte au existat — tot i-au bruiat supărător pe Haendel și pe Bach, lumina a fost tot meschină și indiferentă la arta în mișcare, iar podelele aristocrate au amenințat tot timpul gleznele dansatorilor...

Printre Diane pornite la vînătoare și porțelanuri fine, la exact doi pași de noi — invitații acestei nerepetate seri de artă, Miriam Răducanu și tînărul ei elev Gheorghe Căciuleanu au dansat cu credință, cu patimă, cu o concentrare densă; trăirea lor ni se comunicase, dansul îi făcuse una cu noi, spectatorii, dar îi și izolase într-un univers în care singur dansul era stăpîn, dansul-poezie, dansul-meditație, dansul-suferință, dansul-explozie vitală. Dacă e să aleg cuvîntul care i se potrivește cel mai bine lui Miriam Răducanu o să rămîn totuși la credință. Tot ce a făcut și face această dansatoare (și nu de azi, și nu de ieri), zbuciumul căutărilor ei, și chinul absențelor lungi de pe scenă, și lupta pentru obținerea unor ade ziuni la dansul modern, sau, mai prozaic, pentru obținerea vreunei scene, tot ce a făcut bine sau mai puțin bine a purtat semnul de foc al acestei credințe, credință în puterea gestului de a comunica, sublimat, tensiunea spirituală a omului. Cu această credință Miriam Răducanu și-a căutat și și-a construit — răbdător, muncit, inspirat — propriul ei vocabular coregrafic, și-a format o personalitate, un stil, care pot fi sau nu agreate, dar care rămîn ale ei, și ce este mai prețios la un artist decît să fie el însuși și să poată spune, cu timbrul său anume, ceea ce are de spus? Cu această credință, Miriam Răducanu a revenit la dans atunci cînd se credea că, fizic, lucrul acesta nu va mai fi posibil; mînată de această mistuitoare pasiune pentru dans a lucrat cîte trei ani la un recital care se dădea de trei ori, în niște luni seara, cînd un teatru aflat în ziua de relaș îi oferea, amabil, scena; și tot din nevoia de a stabili acest contact vital cu spectatorii a dansat la Student-Club, a dansat — și va mai dansa la vernisajul expoziției Picasso — în sălile Muzeului de artă.

În chitonul ei negru, lung, cu picioarele goale, cu părul despletit pe umeri, Miriam Răducanu pătrunsese cu dansul (în recitalul de acum cîțiva ani de la T.E.S.) mai ales în zonele tragicului uman și mișcările ei păreau strigăte sfîșietoare ale unei omeniri traumatizate de urmele războiului. Acum, în ceasul de artă oferit la muzeu, ea a sculptat aerul cu gesturi grave, reculese, de o lentoare dramatică, sugerînd vibrația muzicii lui Haendel și Bach, ne-a oferit o spațializare poetică a acelor negro-spirituals în care trupul îi devenise, asemeni instrumentului de jaz, sensibil la orice și oricît de subtilă intenție interioară; ca să ne arate, în cele din urmă, că dansul ei știe să rîdă, să clipească maliție și să ironizeze, să mustească de poftă de viață, să celebreze existența. Lui Miriam Răducanu trebuie să-i mai păstrăm recunoștință pentru ceva: pentru faptul de a fi ghicit, de a fi descoperit, de a fi îndrumat și de a fi invitat să se manifeste în voie acel diavol nemaipomenit care se ascunde pe undeva, prin trupul nesfîrșit al acestui băiat de 20 de ani care se cheamă Căciuleanu, diavol care mișcă nevăzut resorturile mușchilor și articulațiilor, și care a dat acestor mușchi, dacă se poate spune așa ceva, un soi de inteligență sensibilă a mișcării, cum nu le e dat multor dansatori să aibă. Despre acest tînăr poet al dansului am mai scris și am impresia că se va scrie tot mai mult — și cu litere tot mai mari — cînd se va pomeni de baletul românesc.

Sanda FAUR

UN CINEAST SINGURATIC DESPRE SINGURĂTATE

MELVILLE ȘI „SAMURAIUL"

Debutantă în film: Nathalie Delon.

Alain Delon ne convinge din ce în ce mai mult că nu este doar un june-prim cu farmec, ci și un actor pe deplin format.

Acest lup solitar, pe nume Jean-Pierre Melvill e, această pasăre de noapte a cinematografiei francez răsare cam o dată la doi ani din ascunzișul său pent ru a demonstra încă o dată — și zău că mai avem nevo ie de așa ceva — că filmul cel adevărat se naște nu num ai din amoruri reclamate zgomotos cu batere de pum ni în piept, ci și din puțin ascetism bressonian, din puți nă teamă de lumină și de o lume care de la o vreme pr ea știe multe despre minunile acestei arte, a 7-a. Esle tă cineaști care filmează ca nebunii, cam așa cum cin tă Aznavour ori Tom Jones, cu sufletul la gură, parc că convinși că mîine vor muri, și alții care colindă pămînt ul în vîrful picioarelor, să nu sperie îngerii, încredințați că la o adică și pe lumea cealaltă se poate trece cu u an aparat de gît. Melville, categoric, face parte dint — aceștia din urmă. În 20 de ani a făcut 10 filme. Une le mai bune, altele mai rele; dar aproape toate te prime sc tăcute și te închid într-o liniște albă, bună să te ocu o-tească. Numai că pînă la urmă te sufoci, căci cei m ai mulți dintre eroii acestor filme, deși vin dintr-o lum ne în aparență violentă, aceea a ucigașilor, escrocilor, a gangsterilor (Bob le Flambeur, Doi bărbați în Manhatta n, Denunțătorul, Samuraiul), nu fac altceva decît să n e amintească, cu o detașare înfricoșătoare, unul dint re paradoxurile și blestemele vieții moderne: singurătate a. Oamenii lui Melville își poartă singurătatea ca pe o cruce, străbat cu ea pustiurile de beton și sticlă, (nu cunosc nici alcoolul, nici drogurile, nici muzica be at, dar cînd noi începem să-i credem Cristoși, ei prind să alerge cu brațele întinse către moarte. «Samurai ul» aflat acum lîngă noi pare a fi în acest sens cel mai fr u-mos lucru creat pînă în ceasul de față de regizor ul francez. Șapte meditații despre solitudine nu fac (cît trecerea lui Alain Delon (Samuraiul), timp de o oră și jumătate, prin fața noastră, cu pălăria și balonsoide ul lui albicios (Doamne, cum îmi mai vine să spun «(un balonseide spre singurătate», de nu s-ar supăra Melvi lle și colegul mai apropiat, autorul acestui titlu). De fa pt, tot filmul este asta: o îndelungată și minuțioasă preg ătire pentru moarte a unui lup singuratic, rănit, în via ța de toate zilele ucigaș cu plată. Nu-l vedem mîncînd, nu-l vedem iubind, ci doar intrînd și ieșind din birlog ul lui, potrivindu-și pălăria în oglindă cu un soi de mi ngiiere, aranjîndu-și viața cu pistolul, cu o legătură de chei false și cu vreo zece-douăsprezece cuvinte , pe care le tîrăște după el, exact cît îi trebuie ca să com unice ceea ce mai poate comunica: «Mulțumesc, dom pișoară», «niciodată nu am purtat o mustață», «nu stau de vorbă cu un om înarmat» etc. Prin lumea celor can e-l plătesc, o lume plantată în decoruri sticloase și ri ști ca un tablou de Vasarely, «Samuraiul» trece ca un stri in pe care nu profesiunea îl obligă la izolare, ci o tot ală neaderență, de ființă venită parcă dintr-o altă plane tă. De aceea, cînd hăituit își va alege locul morții, ace sta va fi acolo, în decorurile acelea de gheață, într-un loc al ostil, lîngă o fată necunoscută și unde, după ult ima zvîcnire a trupului, oamenii vor strînge liniștiți, cutrem u-rător de liniștiți, scaunele, iar orchestra va mai îngî na o măsură, două, ca și cînd totul n-ar fi fost decît un prea frumos spectacol, ca și cum și mîine va veni aco lo, să-și caute moartea, un alt samurai. Poate că film ul nici nu este altceva decît un prea frumos spectac ol despre conștiința solitudinii, un spectacol făcut de un cineast care rației zilnice de pîine și apă a lui Bresso n îi mai adaugă puțină carne și puțin vin. E un film de care nu este exclus să ni se facă și dor vreodată. Da că nu-l vom avea la îndemînă, în lipsa lui îl mai putem c iti o dată pe Camus, acolo unde spune: «Și în noapt ea aceasta înțeleg că poți să vrei să mori pentru că, în fața unei asemenea transparențe a vieții, nimic nu r mai are însemnătate».

Magda MIHĂILESC U

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

JEAN-PIERRE MELVILLE

S-a născut la Paris, la 20 octombrie 1917. În anul 1945 și-a întemeiat o casă producătoare, pentru ca în anul următor să realizeze primul său film, documentarul «24 de ore din viața unui clovn». Au urmat: **Liniștea mării** *— 1947, după o nuvelă de Vercors (cu Howard Vernon, Nicole Stéphane, Jean-Marie Robain);* **Copiii teribili** *— 1949, film comandat de Cocteau (cu Nicole Stéphane, Edouard Dermit, Jacques Bernard, Renée Cosima);* **Cînd vei citi această scrisoare** *— 1952 (cu Juliette Gréco, Philippe Lemaire, Daniel Couchy, Irène Galter);* **Bob le Flambeur** *— 1955 (cu Isabelle Corey, Roger Duchesne, Daniel Couchy, Claude Serval);* **Doi bărbați în Manhattan** *(cu Jean-Pierre Melville, Pierre Grasset, Christian Eudes, Ginger Hall, Monique Hennesy);* **Leon Morin, preotul** *— 1961 (cu Jean-Paul Belmondo, Emmanuèle Riva, Irène Tunc, Nicole Mirel);* **Denunțătorul** *— 1963 (cu Jean-Paul Belmondo, Serge Reggiani, Jean Desailly, Fabienne Dalli, Michel Piccoli);* **Cel mai mare din familia Ferchaux** *— 1965 (cu Jean-Paul Belmondo, Charles Vanel, Michèle Mercier, Stefania Sandrelli);* **Samuraiul** *— 1967 (cu Alain Delon, François Périer, Nathalie Delon, Cathy Rosier).*

Un nume nou în filmul italian: actrița Nicoletta Machiavelli.

telegrame

- James Mason apare într film polițist al cineastului fra Jean-Pierre Mocky: «Căru morții», povestea unei bande cializate în furtul mașinilor de
- Actrița italiană Giov Ralli este singura interpretă fe nină a filmului «Mercenarul», care-l realizează în Spania Se Corbucci. Partenerii ei vor fi Palance, Franco Nero și T Musante.
- Viața lui Jean-Claude K va fi transpusă pe ecran de c o casă hollywoodiană. Filmările avea loc la Val d'Isere, și alt de celebrul sportiv va apărea mai puțin celebrul Steeve Queen.
- Presa spaniolă anunță că dem se află din nou pe platc numai că nu pe cele ale țării ci în S.U.A., unde pregăt «Ritter Kill», cu Glenn Forc Sylva Koscina.
- Actorul englez Michael Ca pe care o dată și o dată spe să-l vedem și noi (foto 1), împre cu Raf Vallone sînt interpreții mului «O slujbă italiană» de P Collins.
- «La revedere, Barbara» titlul filmului la care lucrează present Michel Deville. Aut îl califică drept «un suspense matic și romantic, situat în zi noastre». În rolurile princip Eva Swann, Philippe Avron, Br Cremer, Alexandra Stewart.
- Julie Christie, Michael Sa zin, John Hurt și Adolfo C sub conducerea regizorului eng Peter Wood, se află în Elve aleasă ca loc de turnare a film «În căutarea lui Gregory».

„TEROMUL" ÎN ARENĂ

Alpinism cotidian: instalația de distilare metanol, glicol.

(Urmare din pag. 7)

vor reuși să recupereze suma investită în mai puțin de un an! Un fapt care arată clar ce înseamnă eficiență și orientare în materie de investiții economice.

— Planurile noastre nu se opresc de fel aici — ne spune ing. Ecaterina Stoicu, prin amabilitatea căreia m-am familiarizat oarecum cu complicatul flux de producție. În viitor, uzina noastră se va extinde considerabil. Evident, pentru asemenea planuri de anvergură se cer forțe de muncă pe măsură. Cînd va lucra în plin, uzina va fi deservită de 2 000 de salariați. După extindere vor fi necesari 4 300. Cum vom face față unor asemenea cerințe? Încă de acum am adus de la Săvinești cîteva sute de muncitori și tehnicieni cu înaltă calificare, alte cîteva sute de tineri urmînd să absolve școala de specialitate de pe lîngă uzină.

...Arătîndu-mi totuși nedumerirea față de numărul relativ redus al celor aflați «gata de start», în comparație cu cifrele de ordinul miilor ce-mi fuseseră furnizate cu o clipă mai înainte, aflu despre marele și se pare singurul «os» actual al uzinei: lipsa unui număr suficient de cadre calificate. De aceea, în mod fatal, examenele pentru școala profesională de pe lîngă uzină sînt de o exigență scăzută, examinatorii fiind obligați prin forța lucrurilor să mai «închidă ochii». Cred că o accelerare și o adîncire a procesului de specializare, combinate cu un mai larg sprijin acordat de uzinele din Săvinești, rodate de ani de zile, se impune.

*

Un șantier, cel al Uzinei de fibre și fire sintetice Iași, în plină efervescență. Tonicul acestei activități constructive, mereu ascendente, este completat, după cum am văzut, de termenele de construcție nu numai respectate, ci și depășite.

Scena pe care-și va face intrarea un debutant, «Teromul», cu, nu ne îndoim, mari calități, este gata pentru premieră.

tv

îți mulțumim, ana blandiana

Mijloacele de expresie ale telecronicarului sînt prea sărace pentru ceea ce ar fi de spus. Nimeni, pînă la Ana Blandiana, n-a cutezat și n-a știut să-și deschidă astfel sufletul și să-i arate vibrațiile prelungi, profunde, din clipa comuniunii cu lumea poeziei eminesciene. O poetă, o mare poetă tînără, se apropie de Luceafăr cu sensibilitate hărăzită puținilor aleși, iar nouă, celor mulți, ni se îngăduie să ne împărtășim din har. Obiectivate plastic, frapant, într-o viziune scenică în care introspecția capătă rigoare științifică, cele mai intime și subiective mișcări ale spiritului poetei ne sînt dăruite generos, fără reticențe. O adolescentă cu pletele în vînt spune pentru sine cu gravitate jucăușă — e vîrsta în cinstea căreia cei doi termeni nu refuză să se lase împerecheați — versuri și încearcă să le memoreze. Rezonanța altor poezii eminesciene de dragoste o solicită și, personalitate complexă dar senină, suflet etern perfect ancorat în contemporaneitate, își înregistrează senzațiile puternice, dominante, fulgerător și ritmat ca într-un film eisensteinian. Pentru Blandiana, universul eminescian acoperă întregul univers, cu întruchipările lui de totdeauna și cu cele numai de azi. Esență și mască, incantație și basm miraculos, joc șăgalnic și destin implacabil, cu încremeniri bizantine sau cu o maiestate pe care numai alexandrinul antic o poate cuprinde, poezia eminesciană o pătrunde, o înfioară, uneori o amuză... După starea ei de spirit, după cea în care o transpun versurile.

Încercarea de a povesti ceea ce am văzut și auzit e o impietate. Pentru că ne-a fost dat să fim de față la un mister, la clipa cînd munții își ating frunțile și izvorăște apa vie. Un vrăjitor adjunct, tînărul regizor Andrei Șerban, a pus la îndemîna Anei Blandiana uneltele artei de a exprima idei și sentimente prin vocile, prin trupurile altora. Strune perfect acordate ale viorii unui virtuos, patru actori excelenți au fost spirit întruchipat în cuvînt și gest.

Îți mulțumim, Ana Blandiana, pentru cea mai frumoasă seară de poezie pe care a realizat-o vreodată televiziunea. Îți mulțumim pentru cucernicia luminată cu care slujești în templul Zeului poeziei românești. Zoe Dumitrescu-Bușulenga vorbea, în introducerea la Oda astfel închinată lui Mihail Eminescu, despre năzuința fiecărui iubitor al literaturii de a spune ceva «mai adevărat» despre opera lui. Ana Blandiana ne spune ceva uluitor de adevărat, de nou și totodată de permanent.

Versul eminescian, filtrul sensibilității autoarei scenariului, mecanismul de precizie construit de regizor și, în sfîrșit, cei ce vin în fața noastră, interpreții. Cum izbutește cel mai anevoios act de creație, cum apare opera pentru a cărei desăvîrșire artistul luptă nu cu o materie inertă, simplu obiect — piatră, culoare, cuvînt, sunet — transformabil după voia și puterile lui, ci cu material uman, viu, el însuși nu numai obiect ci și subiect? În ultima vreme am aruncat priviri indiscrete în două laboratoare în care se săvîrșește această taină. L-am văzut pe coregraful Roland Petit, Pygmalion însuflețind o Galatee, căreia îi trece scînteia inspirației sale. Obsesia-păianjen, obsesia-caracatiță este rezultatul unei munci îndelungate, epuizantă pentru energia nervoasă a ambilor parteneri ai procesului de creație. Căci dansatoarea trebuie să-și trudească, să-și disciplineze fiecare mușchi, fiecare trăsătură a feței, fiecare fibră a sufletului în așa fel încît trupul ei să ne comunice mesajul artistului coregraf. Dirijorul de orchestră vine spre noi nu printr-un singur intermediar ci printr-o sută, iar în fața lui, în luptă și strînsă comunicare cu el se află nu instrumente ci oameni vii, artiști și ei, cu o sută de modalități diferite de a înțelege și iubi opera interpretată. O, dacă filmul despre Zubin Mehta ar fi consacrat actului magic al hipnotizării orchestrei de către dirijor și timpul cheltuit în indiscreții mărunte...

Felicia ANTIP

BIAFRA: hecatombele acuză!

de Dic. BABOIAN

Soldat federal.

Copilul acesta mai avea cîteva ore de trăit atunci cînd a fost imortalizat pe pelicula fotoreporterului.

Un strigăt deznădăjduit de ajutor răzbate din adîncul pădurii africane; un ultim şi cutremurător semn de viaţă din Biafra ce agonizează în strînsoarea războiului şi a foametei. Sub ochii omenirii civilizate se consumă una dintre cele mai cumplite tragedii ale Africii negre.

Victimă clasică a jocului de interese ale marilor puteri și a neocolonialismului, pradă propriilor contradicții interne exploatate cu rafinament de «protectorii albi», una din cele mai mari țări de pe continentul negru, Nigeria (58 600 000 de locuitori), singerează de mai bine de un an într-un război fratricid absurd și inutil care seceră, împreună cu foametea care îl însoțește, milioane de vieți omenești de o parte și de alta a unui front nevăzut, dar necruțător.

Înfruntarea dintre armata federală nigeriană și trupele biafreze, dincolo de caracterul unei lupte inegale, culminează într-o adevărată dramă colectivă în lumea contemporană și așa încercată de atîtea nemernicii.

Orele tragediei biafreze sînt zguduitoare, de neînchipuit. Veștile grele și imaginile halucinante ce ne parvin prin eter sau prin mijlocirea unor reporteri temerari aventurați în infernul din junglă sînt tot atîtea acte de acuzare împotriva acelora care — văzuți sau nevăzuți — au dorit și au făcut posibil războiul, înregimentîndu-i cu singe rece și calcule de cuisse văpaia nimicitoare.

Scenele masacrelor în masă, gropile comune, prunci uciși în spasmele foamei, imaginea apocaliptică a cadavrelor devorate de păsări de pradă — iată cartea de vizită a războiului din Biafra.

Publicînd pe cîteva pagini fotografiile unui reporter, care redau calamitatea foamei în spatele frontului, revista «Paris Match» ține să consemneze: «Cerem scuze cititorilor pentru atrocitatea imaginilor aduse din Biafra de Jean-Claude Sauer. Dar a privi adevărul constituie o datorie. În fiecare zi, mii de ființe umane, în primul rînd copii, se sting din viață. Tribul Ibo este în curs de exterminare».

Tragedia acestui trib, a celor aproape 10 milioane de biafrezi care se apără cu îndîrjire pe un teritoriu mic, a început în urmă cu doi ani, în iulie 1966, cînd după asasinarea generalului Ironsi, șeful guvernului nigerian (el însuși un Ibo), autorii loviturii de stat care l-au adus la putere pe actualul conducător proenglez Gowon au dezlănțuit un adevărat pogrom, exterminînd în cîteva luni 30 000 de membri ai tribului Ibo. Masacrul a silit 2 000 000 de iboși să se refugieze în zonele lor natale din răsăritul țării, în Biafra, unde, în afară de cei 8 milioane frați ai lor, trăiesc și 4 milioane de oameni aparținînd altor triburi.

Datorită marilor ei zăcăminte de petrol (controlate în proporție de 90% de companiile britanice), Biafra reprezintă una dintre cele mai bogate regiuni ale Nigeriei. Ceea ce explică de altfel invazia trupelor federale ale lui Gowon începută la 7 iulie 1967 în Biafra, ca și rezistența neînduplecată opusă de trupele secesioniste ale colonelului Ojukwu, șeful guvernului biafrez.

După 14 luni de ostilități sîngeroase, în desfășurarea cărora nici una dintre părți nu a respectat normele elementare ale războiului, ororile săvîrșite de beligeranți au culminat cu acțiunile deliberate de genocid la care se dedau trupele federale înarmate pînă în dinți, avînd consemnul să-i extermine pînă la unul pe iboșii care le opun rezistență. Deși luptă unul contra 25, trupele lui Ojukwu, înarmate precar, cu arme de contrabandă sau pur și simplu cu bîte, continuă să apere peticul de pămînt ce a mai rămas din Biafra pas cu pas, în timp ce în spatele liniilor blocada inamică face ca milioane de bărbați, femei și copii să moară chinuiți de foame și epidemii. Un pastor scoțian, care de aproape 20 de ani trăiește în Biafra, a declarat zilele acestea unui corespondent al postului de radio Luxemburg: «Ceea ce se petrece aici este o crimă, o crimă gigantică de genocid. Aproape de Enugu am văzut soldați nigerieni ucigînd copii în spitale; am văzut infirmiere masacrate, femei împușcate. Într-o piață, am văzut bombe cu bile explodînd în mijlocul mulțimii și decapitînd oameni. În prezent, mor zilnic în Biafra 6 000 de oameni. ...Da, domnule, 6 000 de morți pe zi».

Iată adevărul cumplit care face acum ocolul lumii. Dacă nu s-au găsit forțe capabile să oprească vărsarea de singe, mulți oameni de inimă, diferite organizații internaționale s-au oferit să trimită alimente și medicamente pentru salvarea biafrezilor năpăstuiți. Dar cum și mai ales cît? «Coridorul caritații», care s-a deschis atît de anevoios, este mult prea îngust pentru a constitui un adevărat colac de salvare. Între timp, copiii Biafrei continuă să moară, fără număr. Martorii oculari asistă neputincioși la un spectacol macabru: copiii au ochii fixați în gol; privesc apatici, dar nu văd nimic; au abdomenul umflat asemenea cadavrelor din jur; «boala foamei» le-a albit părul. Medicul olandez Middelkoop de la spitalul din Umuahia atrage atenția unui ziarist care se apropie de niște copii sfrijiți de foame: «Sînt de fapt morți, dar ei nu o știu. Mai mișcă încă și respiră, dar peste o oră mulți dintre ei vor scăpa de chinuri».

Medicul german Hans Germani redă alte fațete ale aceleiași tragedii: «Totul este pustiu, totul moare; oamenii și-au pierdut ultimele speranțe. Un pumn de sare costă 60 de mărci, zahărul la fel. Ouă este o raritate, iar în piețe se vînd pînă și șobolani».

Crucea Roșie Internațională, numeroase organizații filantropice promit și trimit alimente și medicamente. Din cînd în cînd ajutoarele trimise pe calea aerului reușesc să ajungă la destinație, dar nevoile sînt mult prea mari pentru ca ajutorul acesta să aibă vreo eficacitate. După cele mai elementare calcule, pentru ca măcar copiii biafrezi să poată supraviețui, este necesar ca 4-5 avioane să transporte în fiecare noapte cîte 10 tone praf de lapte și de ouă. Or, în realitate nu sosesc decît 2-4 avioane pe lună. Ceea ce înseamnă că bieții copii primesc pînă la urmă 100-120 de ori mai puține proteine decît au nevoie pentru a rămîne în viață. Lipsa acută de medicamente obligă pe puținii chirurgi din spitale să opereze fără anestezice. După părerea medicului scoțian Shepherds, pînă în prezent aproape 2 milioane de biafrezi au căzut pradă bolilor și foametei. Organizația «Caritas» indică la rîndul ei cifra de 4 milioane.

Într-o declarație făcută revistei vest-germane «Der Spiegel», colonelul Ojukwu apreciază că numărul celor căzuți în lupte se ridică la 100 000—200 000 de oameni.

Iată și un extras dintr-un comunicat al Crucii Roșii elveține. «Tragedia Nigeriei se va agrava considerabil în săptămînile ce urmează din cauza începerii sezonului ploilor, care vor provoca o creștere a mortalității în rîndurile sutelor de mii de refugiați aflați în stare de subnutriție extremă».

Ca să poată supraviețui calamității foametei, copiii și femeile Biafrei au nevoie zilnic de 1000 tone de alimente, dar pînă în prezent ajutoarele primite nu trec *în total* de 100 tone. Pe scurt, agonia continuă. Pe un teritoriu cît jumătate din suprafața Elveției, peste 10 milioane de oameni înfruntă cu ultimele lor forțe fizice spectrul morții.

Numai o minune mai poate salva de la pieire tribul Ibo — spun cei ce se reîntorc din aceste locuri. Minunea întîrzie însă.

Un strigăt deznădăjduit de ajutor răzbate din adîncul pădurii africane: un ultim și cutremurător semn de viață din Biafra martiră.

1. Pentru ei nici măcar un sicriu — scrie în josul acestei fotografii publicate de «Paris Match».

2. Condamnați la moarte prin inaniție.

3. Tatăl, mama și copilul la ora deznădejdii.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

VEȘNICUL NEMULȚUMIT

Bineînțeles, e veșnic nemulțumit. Asta n-ar fi, desigur, mare nenorocire, dar mai face și eforturi în această privință. Face pe dracu' în patru ca să ajungă la mare, și o dată ajuns la mare își dă seama cît de mult îi place muntele. Pe urmă face tot pe dracu' în patru ca să ajungă la munte, și o dată ajuns în creștetul muntelui își dă seama că nu poate trăi fără briza mării și vuietul valurilor. Cînd era burlac, detesta burlăcia, tabieturile de burlac, șoșonii și ceaiul de mușețel, și o dată căsătorit își aduce aminte cu nostalgie de frumoasele vremuri de altădată...

Tot ce are îl plictisește, nu-l interesează, îl scoate din sărite și de aceea trăiește numai în viitor, dintr-o dorință într-alta. Ar vrea să meargă în Delta. Ar vrea să-și cumpere mașină. Ar vrea să doarmă într-o căpiță cu fîn. Dar cînd ajunge, în sfîrșit, cu chiu cu vai să doarmă în mult visata căpiță și în mult doritul fîn, nimeni nu-i mai trist decît el. Abia atunci își dă seama că de fapt ar vrea să meargă la un cules de vii.

Își făcuse din automobil un ideal, realizînd în acest sens economie de bani și de tandrețe. O dată ajuns însă la volanul mult așteptatei mașini se simțea străin de acest ideal împlinit pentru care atît de amarnic se zbătuse. Dar nu stă multă vreme locului. Mereu dorește cîte ceva, mereu aspiră spre ceva. A visat și iubirea cea mare, și cînd iubirea cea mare a dat peste el nu știa cum să mai fugă de ea. Ceea ce pînă atunci reprezentase un ideal poetic devenise acum o cumplită pedeapsă. «Iubire veșnică îmi trebuie mie, om în toată firea?» Îngrozit de mărețul ideal care i se împlinise se întorcea cu duioșie la vechile escapade grăbite și frivole. Dar, bineînțeles, o dată ajuns în brațele unei asemenea escapade grăbite și frivole, iar începea să-l macine dorul după o mare iubire. De aceea trăiește într-o stare de veșnică contradicție și veșnică nemulțumire. Ceea ce are i se pare derizoriu și numai ceea ce dorește să aibă i se pare cu adevărat măreț. Chiar dacă ar avea un palat, numai prin faptul că-l are l-ar plictisi de moarte și ar dori mereu altceva, altceva. Cu alte cuvinte, aleargă după necunoscut. Cînd întîlnește ceva jalnic se consolează cu ideea că «e altceva». Mereu vrea altceva, mereu vrea ceva nou.

Tot alergînd după necunoscut, tot alergînd de la mare la munte, de la munte la mare, tot zburînd de la burlăcie la căsătorie și de la căsătorie la burlăcie, de la automobil la bicicletă și pe urmă iar la automobil, prietenul nostru a obosit. De fapt, între noi fie vorba, el nu mai vrea nimic. Nici bicicletă, nici frivolitate, nici briza mării, nici creștetul munților.

literare

de G. DIMISIANU

G. CĂLINESCU: OPERE (vol. 7 și 8)

Tipărirea acestei ediții de opere ale lui G. Călinescu – pe care Editura pentru literatură o întreprinde paralel cu cele ale operelor lui Tudor Arghezi și, mai de curînd, Camil Petrescu, Perpessicius ș.a. — a ajuns la volumele 7 și 8, consacrate romanului «Scrinul negru». Ediția a început prin publicarea în primul volum a romanului din tinerețe «Cartea nunții» și a continuat cu «Poezii» în volumul 2 și apoi cu romanele «Enigma Otiliei» și «Bietul Ioanide» în volumele 3-6. După «Scrinul negru» vor urma probabil nuvele și povestiri, teatru, eventual corespondență literară, oferindu-se astfel posibilitatea unui contact edificator și sistematic cu întreaga creație de romancier, poet, dramaturg a polivalentului scriitor.

Operă de prim ordin a momentului literar contemporan, «Scrinul negru» formează, împreună cu «Bietul Ioanide», un edificiu epic de impunătoare anvergură, o construcție în absența căreia relieful literaturii române de astăzi s-ar înfățișa modificat în chip simțitor.

Importanța «Bietului Ioanide» și a «Scrinului negru» — scrieri atît de intim legate una de cealaltă încît sîntem mereu îndemnați să le considerăm o unică structură — ne apare într-o lumină cu atît mai vie cu cît ne-am distanțat întrucîtva de momentul prim al apariției lor, avînd acum posibilitatea să le privim dintr-o perspectivă istorică. Unul din tre aspectele semnificative este că aceste scrieri ale lui G. Călinescu restabilesc, în împrejurările deceniului 1950-1960, cînd au fost concepute și elaborate, relația cu marea tradiție a romanului social dinainte de război, oferind exemplul unei uriașe capacități de cuprindere epică. Forța creației este excepțională, aptitudinea de a absorbi fapte și situații umane enormă, astfel încît o lume trăiește și moare în aceste cărți, supunîndu-se destinului istoric, acțiunii implacabile a dezvoltării sociale. Dar, cu toată marea bogăție a imaginilor vieții, a tipologiei și evenimentelor, a fabulației arborescente inepuizabile, atît «Bietul Ioanide»cît și «Scrinul negru» nu sînt numai o cronică a epocii și lumii pe care o descriu; valoarea lor deosebită este că din concretul imediat al epicei se înalță la idei generale cu privire la existența umană, la meditația despre posibilitățile de realizare a omului în contextul social de care e determinat. Și cu asta ajung la celălalt aspect, al importanței celor două romane călinesciene: ele resuscită, în împrejurările cînd au apărut, proza de idei și meditație, eseismul racordat epicului, contribuind la smulgerea prozei actuale din realismul plat al anilor de început și propulsarea ei către zonele dezbaterii ideologice și morale. Toate evenimentele trăite de arhitectul Ioanide, eroul-pivot al ambelor romane, de el și de lumea lui, au o răsfrîngere în planul ideilor, tind către formularea unui crez existențial, a unei concepții despre lume, aspect în lipsa căruia literatura cu adevărat mare nu e cu putință. Ambele romane raportează condiția intelectualului, a individului superior dotat de condiția creației, marea problemă fiind aceea a modului în care creatorul se integrează circuitului social. «Bietul Ioanide» și «Scrinul negru» sînt cei doi timpi succesivi ai problemei, cele două ipostaze care, în concepția autorului, își urmează una alteia în chip dialectic. Primul roman denunță o criză a individualismului, demonstrînd caracterul iluzoriu, himeric, al convingerii lui Ioanide că ar fi posibil să se salveze, prin artă, de impuritatea trăirii în cotidian. Abstragerea se dovedește practic imposibilă și încercarea de a o realiza se soldează cu consecințe dramatice. «Scrinul negru» reia toată această problematică în cadrul social schimbat, adică în condițiile instaurate după revoluție. Arcul demonstrației se încheie prin concluzia că artistul își redobîndește sentimentul realizării plenare numai așezîndu-se în consens cu procesul dezvoltării istorice pe care este chemat să-l sprijine și să-l exprime.

Dintr-o dată, noua proză românească s-a aflat, prin romanele lui G. Călinescu, în fața unei problematici de profunde implicații în planuri multiple, cu sentimentul că reintră în sfera de preocupări și teme caracteristice literaturii mari.

spectacol pe glob

În solemna ambianță a castelului Fontainebleau a luat ființă în 1961 un mic teatru al cărui repertoriu se rezumă, pentru o întreagă stagiune, la o singură piesă într-un act.

Spectacolul e oferit ca «supliment» vizitatorilor castelului. Pe mica scenă de la Fontainebleau s-au prezentat piese din toate epocile teatrului francez, de la Clément Marot pînă la creațiile moderne. Actualmente, vizitatorii-spectatori pot vedea piesa lui Henri Duvernois «Profesorul». În rolul titular, Jean-Pierre Chevallier.

La Festivalul de teatru de la Edinburgh, un spectacol a reținut în mod deosebit atenția criticilor și a publicului datorită unei interpretări magistrale: «Hamlet», cu Tom Courtenay în rolul principal, căruia i-a dat o viziune cu totul nouă, drama nefericitului prinț al Danemarcei devenind drama unui tînăr genoros dar neînțeles. «E un Hamlet al zilelor noastre» — spun cronicarii.

Yves Montand a reapărut la 19 septembrie pe scena teatrului parizian de varietăți Olympia. El a susținut un program care a durat trei ore, fiind acompaniat de mica lui orchestră din timpurile marilor săi triumfuri. «Sînt mai mult interpret decît cîntăreț, iar selectarea melodiilor a rămas pentru mine o problemă majoră — spunea Montand, care a interpretat 24 melodii, multe inedite. După marile succese — «Nu sînt bogat», «Marile bulevarde», «Luna Park» și «În cîmpiile din Far West», cîntate începînd din 1943, cînd Jean Philippe Smet alias Johnny Hallyday nu se născuse încă, reapariția pe scenă a lui Yves Montand este exact ceea ce se numește un act de cultură.

La invitația Teatrului regal din Copenhaga, regizorul Friederich Götz a pus în scenă în capitala Danemarcei opera «Simon Boccanegra» de Verdi. Cronicarii muzicali sînt unanimi în a afirma că de la marile realizări, de la începutul acestei decade, ale lui Wieland Wagner cu «Olandezul zburător» și «Tannhäuser», opera daneză nu a prezentat un spectacol mai desăvîrșit.

ATHÉNÉE
FRENCH CAN-CAN ● MUSIC HALL ● ATHÉNÉE GIRLS ● MELODII ORIGINALE ● VARIÉTÉ
TELEFON 140 600

F *varietăți*

UMOR DE PESTE HOTARE

— Altă vază n-ai mai găsit?...

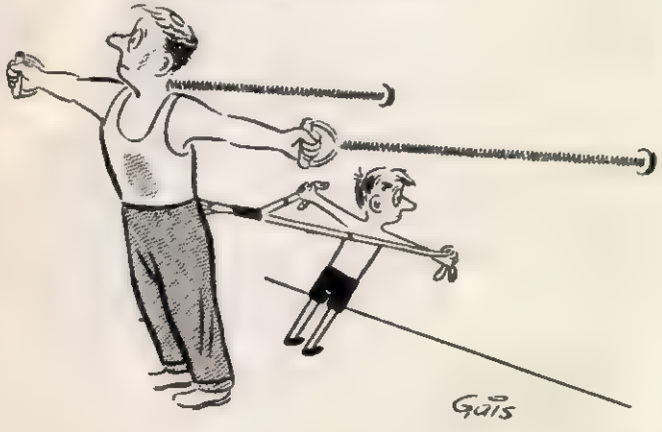

— — —

ÎNCEPUT DE STAGIUNE

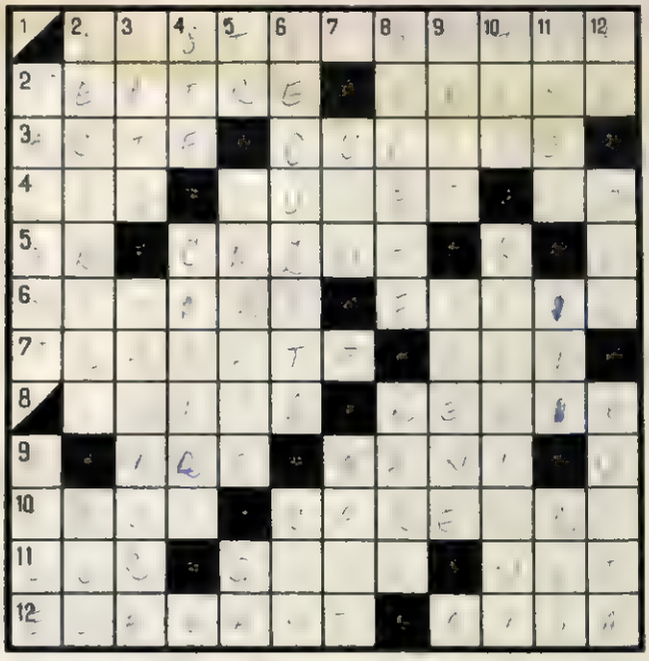

ORIZONTAL: 1) Susține toate rolurile unui teatru. 2) Temple ale Taliei — Prenumele cunoscutei actrițe Răchițeanu. 3) Părți din piesă — Țese și desțese intrigi. 4) Se ocupă de spectatori — Accesoriu scenic de efect — Loja 13! 5) Înscrise în cerc! — A suferit un insucces (fig.). 6) Titluri — Din partea soarelui-răsare. 7) Studii de specialitate — Scobit. 8) A plictisi (fig.) — Arta de a face teatru. 9) Refren popular — Lumina ochilor lui Harpagon. 10) Personajele piesei — Cuvinte încrucișate (pl.). 11) Nelipsit din teatrul antic — «Șeful sectorului suflete» — Servește la montarea pieselor. 12) Ca un june-prim — A rechema la rampă.

VERTICAL: 1) Legitimație de actor — Cu temperatura scăzută. 2) Ambianță scenică (pl.) — Pus pe toate scenele. 3) Institutul de artă teatrală și cinematografică — Spectatoare! 4) Caste! — Prima repetiție (pl.)! 5) Perete! — O glumă cu... gust — Vorba unei gîsculițe. 6) Din garderoba teatrului — E o figură. 7) N-are pereche — Prozator român. 8) Permise de intrare — Fără frecvență (fem.). 9) Plictiseală — Podiumuri strict tematice. 10) Tisă (reg.) — Tur și retur teatral. 11) Cerc intim — A apărea — Efectul comediilor... comice. 12) Veșnica parteneră — Interpretare — A ocoli.

Virginia Maria SUSAN

Dicționar: STE, TIS.

Dezlegarea jocului «ZOO... FĂRĂ CUVINTE!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ALIGATORI — PAG. 2) RINOCERI — RARA. 3) INARITA — PONEI. 4) CX — IRENE — ST—T. 5) I — PLA — GREIERE. 6) ALA — PUIȘORI. 7) GNU — RATE — RASA. 8) I — MORSA — CI — IC. 9) ROBA — ANIL — T — V. 10) AG — SUR — MACACI. 11) FAM — LEU — SOBOL. 12) ARIPI — DRESURA.

UN IMPERATIV AL LEGALITĂȚII SOCIALISTE

(Urmare din pag. 13)

tățile de astăzi, cu cerințele apărării avutului obștesc.

FILARET ȚINTARU: În opoziție cu cei care solicită aici independența organului de control financiar intern — pentru că această cerință a fost formulată — consider, pe baza experienței îndelungate pe care o avem, că aceste organe trebuie să fie puse la dispoziția directorului. *Atîta timp cît mărim răspunderea directorilor, trebuie să mărim și sfera lor de activitate,și posibilitățile lor de control.* În ultimă instanță, ce face directorul? Răspunde de protecția muncii, răspunde de P.C.I., răspunde de starea igienico-sanitară a unității, răspunde de ce vreți dv. Dar în sprijinul directorului, față de mărirea volumului de răspunderi, ce vine? Independența organelor C.F.I.? Eu cred că problema trebuie judecată din acest punct de vedere și cu toată seriozitatea. Să studiem aceste lucruri, o dată cu formele actuale de organizare, spre a vedea ce este depășit de viață și trebuie înnoit potrivit realităților de astăzi.

RĂSPUNDERE ȘI CONȘTIINȚĂ

MIRCEA DRAGOMIR: A precizat și tovarășul prof. Kahane, și o spun și eu,că răspundere există în legislația socialistă pentru fiecare individ și pentru orice faptă. Și răspunderea este perfectă. Recent, s-a discutat la Ministerul de Finanțe despre imperfecțiunile care există pe linia prevenirii pagubelor. S-a pus, între altele, problema dacă să mai dăm noi instrucțiuni sau nu. Nu, tovarăși, avem destule instrucțiuni, foarte bune și foarte detaliate. *Din nenorocire, poate chiar prea detaliate, încît nimeni nu mai citește nimic.* Și din cauza aceasta nu se aplică. Ajung astfel la concluzia la care fiecare dintre cei care au vorbit mai înainte au ajuns: ca să prevenim, ca să stăvilim infracțiunile, pe primul plan trebuie să stea conștiința, conștiința fiecăruia dintre noi.

Eu subscriu și la ceea ce au spus tovarășii din industria alimentară,și la ceea ce au spus alții,și anume, că trebuie să contribuim la îmbunătățirea legislației. Dar n-aș subscrie la ceea ce s-a spus aici: ca întîi să îmbunătățim legislația și pe urmă să pretindem oamenilor să lucreze corect. Atunci ajungem la ceea ce spunea tovarășul col. Tudorancea, că trebuie să justificăm toate faptele celor incorecți.

DOINA BENEA: Vorbind despre cauzele care generează infracțiunea, și pe care le cunosc din activitatea practică, aș spune că ele ar putea fi grupate în două mari categorii,și anume: unele legate de infractor — cauze subiective, și altele — obiective, care formează climatul infracțional propriu-zis. Punînd accentul pe cauzele obiective, vreau să subliniez că este necesar să se continue munca de educație cetățenească, pentru ca, în ultimă instanță, aceasta rămîne unul dintre factorii cei mai importanți în lupta împotriva infracțiunii, pentru formarea conștiinței socialiste.

ȘI O EXPERIENȚĂ MERITORIE

GHEORGHE GHICA: Mi se pare util să arăt că în uzina noastră, reprezentativă pentru sectorul electronic, s-au obținut rezultate remarcabile în apărarea proprietății socialiste: pagubele au devenit minime și ne străduim să le înlăturăm și pe acestea. Cum s-a procedat? Voi încerca să expun pe scurt. S-a pornit de la întărirea organelor C.F.I. prin ridicarea corpului de control al acestuia la nivel de serviciu și încadrarea lui cu oameni de specialitate, pricepuți, cunoscători în tehnică și gestionare. Apoi, s-au organizat în întreprindere comisii de inventariere de sfîrșit de an, bine pregătite, încadrate cu tehnicieni care cunosc specificul pieselor și materialelor; toți gestionarii care aveau plusuri ori minusuri au fost trași la răspundere în fața comisiei centrale, cei care nu corespundeau au fost înlăturați, la fel ca și cei cu antecedente penale care continuau să fie incorecți. Totodată, s-au luat măsuri pentru întărirea evidenței primare, a controlului preventiv, pentru instruirea permanentă a gestionarilor. Concomitent, s-a dat organelor financiare din secțiile de producție o ștampilă de certificare; în felul acesta, s-a atras oamenilor atenția să cunoască legislația. Ei și-au dat seama că răspund de mișcarea materialelor și de utilizarea lor corectă. Am reușit, în același timp, să dezvoltăm răspunderea personalului, să stabilim o răspundere colectivă pe liniile de fabricație. Efectul? Am reușit să formăm o opinie de masă în rîndul tuturor muncitorilor, al colectivului în ansamblu pentru apărarea proprietății socialiste. Am luat pe umerii noștri întreaga responsabilitate a acestei sarcini — așa cum cred, de altfel, că este și firesc să fie.

NICU ANTONESCU: Și în comerț lucrurile ar trebui privite la fel: prin crearea unor colective strîns unite, înăuntrul cărora să acționeze o puternică opinie publică și în condițiile unei organizări moderne a activității, se poate asigura frînarea elementelor și a practicilor necinstite, promovîndu-se un spirit socialist de muncă, respectarea strictă a legilor țării, apărarea avuției obștești.

Maria BABOIAN

Discuțiile în jurul mesei rotunde «Flacăra», pe care le-am redat cu un dificil efort de concentrare (dezbaterea a durat aproape șase ore), au scos în evidență cîteva din cauzele și consecințele unor manifestări incompatibile nu numai cu sensul și litera legilor care guvernează, în țara noastră, gospodărirea avutului obștesc, dar și cu normele elementare de moralitate și de comportament social.

Redacția și-a propus să orienteze dezbaterea, la care au contribuit cu atîta competență invitații noștri, în direcția găsirii unora din cele mai eficiente căi și mijloace pentru întronarea acelui climat de asanare morală, dublat de promovarea cu strictețe a legilor, care să asigure apărarea fără nici un compromis a proprietății socialiste, respectarea întocmai a legalității socialiste.

Invităm pe cititorii revistei să participe la masa noastră rotundă, scriindu-ne părerile lor, făcînd propuneri, citînd experiențe pozitive sau semnalînd cazuri de abateri de la legalitatea socialistă.

Vizitați expozițiile cu vînzare ale Întreprinderii legume-fructe București de pe platoul și din interiorul Halei Obor, precum și din principalele piețe ale Capitalei, unde se oferă un bogat și variat sortiment de legume și fructe.

telex

STOCKHOLM **Se află în studiu proiectul unei legături rutiere cu restul continentului peste strîmtoarea Skattegat. Este vorba de construcția unui pod (cu șase culoare pentru mașini) între Malmö (Suedia) și Copenhaga (Danemarca). Acest proiect este avantajat și de existența unei mici insule, în apropierea Copenhagăi, care poate permite construcția podului în două tronsoane.**

LUXEMBOURG **Șomajul continuă să rămînă una dintre temele de preocupare la sediul Pieței comune. Date făcute de curînd cunoscute aci arată că în octombrie 1967 numărul șomerilor din țările «celor șase» era de 1,7 milioane și se pare că în acest an nu va diminua.**

BERNA **Asociația elvețiană pentru votul femeilor a cerut deputaților Camerelor federale să se opună unei ratificări a Convenției europene a drepturilor omului, cu rezerve în ce privește dreptul de vot al femeilor.**

NEW DELHI **După o gravă secetă de doi ani, cu repercusiuni nefaste asupra recoltei, îndeosebi în cinci state cu o populație foarte densă, ploile căzute în acest an se pare că vor ajuta India să facă un serios pas pe calea înfăptuirii obiectivului ce și l-a propus — asigurarea în întregime a necesarului de alimente pînă în 1971.**

ROMA **Potrivit unor cercuri bine informate, se află într-un stadiu avansat tratativele în urma cărora firma italiană constructoare de automobile Fiat va obține «foarte substanțiale interese» în firma Citroën — a doua mare constructoare franceză de automobile.**

ATLANTIC CITY **În semn de protest față de alegerea lui «Miss America» numai din rîndul unor candidate albe, la puțin timp după alegerea lui Judith Ann Ford, studentă sportivă în vîrstă de 18 ani, a avut loc alegerea unei «Miss America de culoare», în persoana lui Sandra Williams, de 19 ani, studentă în sociologie la Universitatea din Philadelphia.**

BUDAPESTA **A fost adoptat un program potrivit căruia se vor face investiții în valoare de 7 miliarde forinți, care să ducă la sporirea parcului de mijloace de transport. Se prevede dezvoltarea construcției de autocamioane și autobuze în colaborare cu întreprinderi specializate din U.R.S.S., R.P. Polonă, R.S.F. Iugoslavia, dezvoltarea producției de motoare la uzinele «Csepel» și construirea la Győr, în colaborare cu firma franceză «Renault», a unei noi uzine de motoare.**

BUENOS AIRES **Argentina continuă să rămînă ostilă integrării economice latino-americane — este concluzia observatorilor în urma recentei întrevederi dintre președinții Argentinei și Uruguayului, generalul Ongania și respectiv Pacheco Areco.**

Prea curajosul Mandall

Recent, a murit la New York, pe o masă de operație, Steven Jay Mandall, student, 24 de ani. Anonim pînă la tristul eveniment, tînărul intelectual a cucerit o bizară faimă în clipa trecerii pe tărîmul de dincolo: el a fost al șaptelea pămîntean înmormîntat cu funeralii cryogenice, adică prin congelare, o congelare care are ca scop conservarea trupului pînă în ziua în care știința va descoperi remediul pentru răul care i-a produs moartea.

Nu știu pînă cînd planeta noastră se va mai înfiora în fața acestui fel ciudat de a trece Styxul. Deocamdată, Steven Jay Mandall a devenit celebru, și ziarele scriu despre el așa cum scriau mai de mult despre un cosmonaut. De fapt, pentru mine, Steven Jay Mandall este tot un fel de cosmonaut. Cosmonauții se ridică spre plus infinit. Mandall și tovarășii lui de ducă zboară spre capătul celălalt al infinității, spre un capăt care poartă semnul minus și care, de fapt, nici nu este capăt, dar noi, oamenii, nu am învățat încă să numim acea rostogolire perpetuă. Perpetuă — pînă cînd? Perpetuă — pînă unde?

Într-un fel, tînărul Mandall și cei șase care au plecat înaintea lui în mari capsule de gheață sînt chiar mai curajoși decît cei care sînt catapultați spre lună.

Cosmonauții spre plus infinit se duc cu gîndul întoarcerii. Succesul pentru ei este această realipire la propria viață: să-și poarte din nou copiii în circă, să-și toarne ceaiul din ceainicul familiar.

Cosmonauții spre minus infinit se duc cu o nădejde plină de spaime. Succesul pentru ei este reîntoarcerea într-o lume în care nimeni nu-i cunoaște. Succesul pentru ei este să se trezească singuri nu pe o planetă îndepărtată, ci pe pămîntul lor strămoșesc. Vor fi vîndecați, dar cu rădăcinile macerate.

Oamenii au fost învățați, vai, cît de învățați, să poarte poveri — și pe umeri, și pe suflet. Ne vom învăța să supraviețuim și propriei noastre morți? Cel mai puternic dintre instincte ne va ajuta să trecem clipa de groază cînd cel de mult plecat se va întoarce acasă și un strănepot gîrbov va deschide ușa unui bunic adolescent?

Ecaterina OPROIU

MOSCOVA

ZOND -5: FINAL ȘI PRELUDIU

Corespondență specială de la Laurențiu DUȚĂ

Deși lapidară, aceasta a fost una dintre aprecierile cele mai complete pe care e-am auzit la Moscova în legătură cu readucerea cu succes pe Pămînt a stației automate sovietice Zond-5. În cazul de față, deși par a exprima extreme, cele două cuvinte oferă imaginea unei strînse unități.

Final. A fost pus la punct un sistem de dirijare în spațiu extrem de precis, care nu admite nici o deviere, nici măcar de un grad. Căci de la distanța de 325 000 km, un unghi cu un grad mai mare decît cel stabilit ar fi depășit «poarta» de 10 km prin care Pămîntul își primea soiul, iar unul cu un grad mai mic ar fi dus la arderea stației, care a intrat în atmosfera Pămîntului cu viteza de... 39 600 km pe oră sau 11 km pe secundă — vorbind în limbaj cosmic. Valul de căldură format în jurul pereților exteriori ai navei a atins 12 000—13 000 grade, deși în interior valorile termice nu au depășit ordinul zecilor de grade. Acestea sînt condițiile în care Terra își primește temerarii «fugari», care au îndrăznit să-i depășească zona de atracție. Toate barierele au fost însă biruite. Traseul urmat de rachetă, întruchipînd un uriaș ac de siguranță la ale cărui capete se află Pămîntul și Luna, exprimă, în limbajul sec al geometriei, finalul.

...Și preludiu. Este greu de spus ce prezintă un interes mai mare: înapoierea pe Pămînt a «călătorului» circumlunar sau... «valizele» acestuia, înțesate cu numeroase date științifice și observații de o valoare excepțională? Datele cosmice furnizate pînă acum de sateliții circumlunari, trecuți — după ce și-au îndeplinit misiunea — în patrimoniul haosului cosmic, au adus o contribuție uriașă la dezlegarea multor taine. Dar sistemul a prezentat și numeroase dezavantaje, dintre care pe primul loc se situează cel pricinuit de faptul că aparatele, oricît de perfecționate ar fi, nu dispun de aceeași multilaterală capacitate de analiză a fenomenelor ca omul. Numeroase observații transmise pe Pămînt de sateliți au sosit deformate din cauza fenomenelor naturale existente între punctele extrem de depărtate ale transmisiei și recepției. Apoi, cine știe cîte observații extrem de importante ale aparatelor de la bordul sateliților nu au rămas pentru totdeauna o taină, deoarece nu și-au «apucat rîndul» la transmisie în momentul cînd aparatele și-au încetat funcționarea? Prin Zond-5, toate aceste inconveniente au fost înlăturate, iar oamenii de știință studiază pentru prima oară din sursă directă toate materialele aduse «de la fața locului».

Vine acum rîndul dublei acțiuni: decolare-aselenizare, decolare-aterizare, a trimiterii unui om în jurul Lunii, a repetării «acului de siguranță» în direcția Marte, Venus etc.? Toate acestea sînt acum posibile. Și sînt încadrate în cuvintele cu sens de simbol «final și preludiu».

NEW YORK

MICUL COCOȘ DIN ALABAMA

Corespondență specială de la James **CROW**

1 000 de dolari. Acesta a fost prețul unui taclm la un recent dineu ce a avut loc în «Camera de smarald» a hotelului Adolphus din Dallas — Texas. Organizator: «Clubul patrioților». Participanți — mari bogătași și ultraconservatori texani. Scopul dineului l-a constituit o «întîlnire electorală de rutină» — potrivit spuselor celui ce a fost «oaspetele de onoare»: George Wallace, faimosul exguvernator ultrarasist al statului Alabama și actual candidat la alegerile prezidențiale din noiembrie din partea «partidului independent», creat de el.

Așadar, Wallace, departe de a se retrage din viitoarea campanie electorale prezidențiale, după convențiile celor două mari partide tradiționale care au ales doi candidați «tari» — Humphrey și Nixon — s-a angajat cu și mai multă îndîrjire în această «cursă contra cronometru». De fapt, însăși prezența celor doi rivali ai săi — pe care în sinea lui e convins că nu-i poate învinge — constituie motivul aparent inexplicabilei sale perseverențe. Dintre cele 538 voturi de care dispun cele 50 de state americane în colegiul electoral, pentru alegerea președintelui sînt necesare 270 voturi. Dacă alegerile ar avea loc în momentul de față, situația s-ar prezenta, aproximativ, astfel: Nixon — 235 voturi; Humphrey — 215 voturi; Wallace — 88 voturi. Dar, potrivit aprecierilor observatorilor, Wallace va putea «aduna» pînă în noiembrie chiar 125 de voturi — evident în dauna celorlalți doi. Deci, nici unul dintre cei doi candidați principali n-ar putea obține majoritatea. Aceasta ar duce la situația ca, pentru prima dată după 144 de ani, alegerea președintelui să revină Camerei Reprezentanților. Și nimeni n-ar putea afirma că lui Wallace nu i-ar surîde să se poată lăuda că la 5 noiembrie a încurcat țițele celor două mari partide. Acesta nu este totuși principalul obiectiv al lui Wallace și al celor ce-l susțin în această campanie. Țința o reprezintă ieșirea din frontierele tradiționale ale «sudului profund» și «cucerirea» nordului de către mentalitățile și realitățile din sud. Căci Wallace nu este numai un candidat, el reprezintă o anume Americă, America rasistă, ultrareacționară. Și dacă el a lăsat deoparte vocabularul tăiș rasist de pînă acum și a lansat sloganе electorale ca de pildă: «întronarea legii și a ordinii» — a făcut-o atît din demagogie cît și pentru că aceasta este «muzica ce place» publicului pe care și l-a ales drept auditoriu preferat: mici negustori și meseriași, pompieri, polițiști — într-un cuvînt

Sprijinul magnaților petrolului pentru Wallace, afirmat negru pe alb, pe un afiș la o stație de benzină: «Ajutați-i pe Wallace! Cumpărați benzină aici! Îi dăm lui Wallace 10% din profiturile noastre!»

COMENTARIU

post-salazar

de Silviu BRUCAN

Oliveira Salazar, omul care a condus în mod tiranic destinele Portugaliei timp de patru decenii, a fost lovit de o boală gravă care l-a silit să cedeze frînele guvernării. Rareori un om de stat a exercitat o putere atît de absolută pe o durată atît de îndelungată, mai ales într-o epocă de adînci prefaceri și mutații bruște.

Portugalia este ultima țară mică cu un imperiu mare. Așezată la malurile Oceanului Atlantic — ceea ce arată că poziția geografică și vecinătatea nu constituie factori neglijabili în destinele unei țări — Portugalia a beneficiat de începuturile epocii marilor expansiuni coloniale și și-a trimis îndrăzneții ei corăbieri peste mări și țări. Ea a ajuns astfel ca, împreună cu vecina ei iberică, Spania, să revendice dominația unei jumătăți a lumii. Desigur, vecinătatea oceanului n-a constituit singurul factor al expansiunii. Istoricul Trevellyan spunea că Anglia și-a descoperit vocația maritimă abia după revoluția industrială, și chiar dacă corăbiile portugheze au fost construite înainte, ele au fost rodul unui grad relativ înalt de civilizație materială. În plus, ca orice expansiune, ea avea nevoie de un travesti ideologic furnizat de religia timpului, și în acest scop bulele papale, redactate cu o știință care s-a dovedit precoce, însufleteau pe soldații aflați departe de țară.

Prăbușirea sistemului colonial, acest uriaș proces istoric al epocii noastre, a lăsat cîteva poziții-arici în vasta lume a treia, între care imperiul portughez ocupă în mod paradoxal spațiul cel mai întins. Angola și Mozambic în Africa, Macau în Asia, plus insulițe răspîndite în oceane, din care au păstrat mostre și celelalte puteri imperialiste pentru escale, comerț, experiențe atomice și alte misiuni mai mult sau mai puțin mărturisite.

Angola și Mozambic au, pe lîngă funcția de a furniza supraprofituri coloniale metropolei, și pe aceea de a constitui flancurile de nord-est și de nord-vest ale ultimului bastion de tip colonialist din conul sudic al Africii, în care bogățiile miniere și interesele strategice ale S.U.A. și Angliei se împletesc cu cea mai sălbatică politică rasistă. Aceasta și explică de ce presiunile exercitate la O.N.U. asupra Lisabonei de a proceda la decolonizare întîmpină rezistența puterilor anglo-saxone și a altor țări occidentale cointeresate.

În ultima vreme se înregistrează însă o semnificativă extindere a luptei armate de eliberare din coloniile portugheze, în Rhodesia, Africa de Sud-Vest și chiar Republica Sud-Africană, deoarece numai o luptă conjugată și concentrică poate dărîma acest ultim bastion colonialist. Represiunile barbare ale «civilizatorilor» albi nu au reușit să stăvilească mișcarea de eliberare, sprijinită energic de țările africane independente. De aceea, observatorii se întreabă dacă plecarea lui Salazar de la putere nu va marca o schimbare a politicii Lisabonei în Africa.

Oliveira Salazar a fost un dictator destul de neobișnuit: rezervat și chiar discret în viața publică, ascetic în viața particulară, el a refuzat publicitatea pe care anturajul o oferă de obicei atotputernicilor, idolatrizarea și lauda nemăsurată. Nemilos cu adversarii săi politici, intolerant față de cele mai mici tentative de exprimare a unei opinii diferite, sugrumător al libertății presei și cuvîntului, Salazar avea grijă să comită periodic acte de caritate care plac atît de mult ierarhiei superioare a bisericii catolice.

Urmașul său, Marcelo Caetano, a ținut să afirme continuitatea politicii salazariste, ceea ce face oarecum parte din ceremonial și tradiție. Experiența istorică relevă însă că un regim politic construit în jurul unei personalități tiranice nu se poate menține în aceeași formă după dispariția acestuia.

acești «good little folks». Cînd această categorie aude vorbindu-se de «liege» și «ordine», majoritatea ei știe că de fapt Wallace gîndește astfel: «După cinci ani de revolte și radicalism a sosit ora Alabamei». Iar ora Alabamei... Pe bună dreptate un comentator al săptăminalului «Newsweek» scria: «El propovăduiește reîntoarcerea la bunul simț, dar acesta este bunul simț al unui stat militarizat»...

Poziție explicabilă nu numai în lumina vederilor lui Wallace, dar și a trecerii în revistă a susținătorilor săi: «Minutemen» — organizația paramilitară teroristă, care și-a creat și un partid politic, așa-zis «Patriotic Party» (reamintiți-vă de «Clubul patrioților» din Dallas); Ku-Klux-Klanul («marele vrăjitor» R. Shelton a declarat că Wallace reprezintă în momentul de față singurul colac de salvare al Americii); societatea «John Birch» — considerată ca cea mai puternică din toate organizațiile de extremă dreaptă din S.U.A. și, în sfîrșit, multimilionarii sudiști ca Henry Sill din Dallas — comerciant de avioane — care i-a pus la dispoziție lui Wallace avionul cu care se deplasează în turneul său electoral și mulți, mulți alții care îi permit să se lanseze în asemenea uriașe cheltuieli ca, de pildă, cei 500 000 dolari plătiți pentru două emisiuni de cîte 30 minute la posturile de televiziune A.B.C. și N.B.C....

În numele tuturor acestora, dar mai cu seamă al ideilor lor, desfășoară acum Wallace bătălia. Dar nu neapărat pentru a obține intrarea la Casa Albă. Esența bătăliei o exprimă însuși micul cocoș din Alabama — cum a fost numit Wallace de un ziarist acid: «Mi s-a spus că nu voi intra în 1968 la Casa Albă. Fie. Ideile mele vor intra fără mine».

Oamenii muncii din Republica Democrată Germană cinstesc aniversarea — la 7 octombrie — a 19 ani de la proclamarea republicii prin noi succese obținute pe frontul construcției socialiste. În fotografie: pe ogoarele districtului Neubrandenburg se lucrează — cu mijloace mecanizate — la recoltarea cartofilor.

PRIVIND ZIDURILE ALBE ALE KYRENIEI

Pentru ciprioți, noțiunea de distanță are un alt sens decît pentru europenii ce trăiesc în metropolele «lumii vechi». Cînd am pornit din Nicosia să explorăm nordul insulei, am fost avertizați — cu o exactitate în cel mai autentic stil englezesc — că vom parcurge... 25,6 kilometri. De altfel, din capitală pînă în punctul cel mai îndepărtat al Ciprului nu sînt mai mult de 100 km. Dar, de-a lungul acestui scurt itinerar natura ne-a oferit vertiginoase schimbări de decor, uimitoare prin alternanța peisajului lunar sugerat de cenușiul rocii sfărîmate ce alungase, parcă, orice urmă de viață, cu idilicele plantații de măslini și portocali, pentru ca, apoi, să izbucnească verdele stins al vegetației montane, într-o ambianță reconfortantă. A fost o jumătate de oră tulburătoare prin generozitatea cu care natura și-a dezvăluit trăsăturile. Pînă în vecinătatea mării, stînca avea să devină un fel de balustradă a șoselei, iar lîngă Mediterana ce-și flutura faldurile de un albastru ireal am ascultat cîteva din legendele ce circulă prin aceste locuri în care s-au scris multe pagini de istorie. Albeața zidurilor pe care Kyrenia și le etala contrasta cu nota severă a castelului St. Hilarion, pe care în 1191 l-a asediat Richard Inimă de Leu. Fortăreața din vîrful muntelui și-a schimbat de multe ori stăpînii și, deseori, pe drumurile în pantă ce duc către zidurile ei de piatră a curs sînge. De altfel, Kyrenia, această așezare ce a împrumutat, parcă, grația feminității, este socotită stațiunea cea mai plăcută din Cipru. Portul său, cu construcțiile pe care le-au lăsat meșterii venețieni, a cunoscut gloria într-o epocă în care multe dintre marile porți maritime ale lumii moderne nici nu existau. Se afirmă că în anul 312 înaintea erei noastre Kyrenia exista și că ziduri fortificate o apărau de navigatorii cu gînduri ascunse. Kyrenia de astăzi n-are nimic din forfota porturilor celebre. Micul orășel ni s-a înfățișat învăluit de calm, iar hoteluri luxoase și vile cochete, înecate în abundența vegetației, îndemnau la odihnă. Ambarcații vopsite ca în filmele italienești cu gondolele Veneției așteptau pe amatorii de excursii în larg. Localnicii nu se plîng de vizitatori: cei dornici să prindă un strop de soare pe pielea lor bătută de vînturile nordului încep să sosească din martie și se răresc abia prin octombrie...

M. RAMURĂ

O dată cu dobîndirea, în urmă cu 10 ani — la 2 octombrie 1958 — a independenței de stat, Guineea a pornit pe calea lichidării înapoierii economice a țării. Fiecare nou obiectiv realizat poate fi considerat un pas înainte pe acest făgaș. Între ele se poate număra și barajul de irigații din regiunea Koba, pe țărmul Atlanticului, menit să facă fertile încă 500 ha teren agricol.

telex

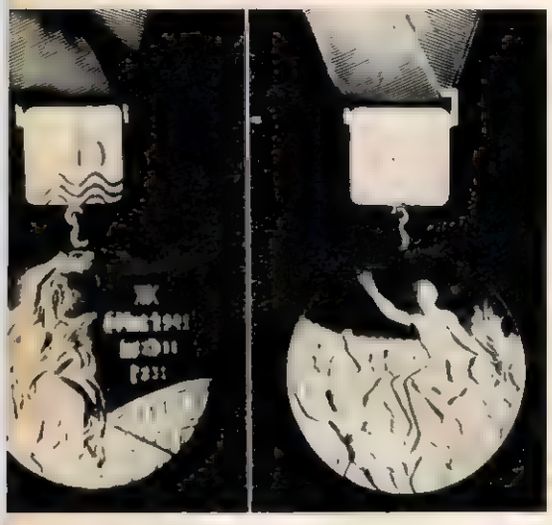

LE VOM VEDEA OARE PE PIEPTUL SPORTIVILOR NOȘTRI? Pînă la deschiderea celei de-a XIX-a ediții a Jocurilor Olimpice de la Ciudad de Mexico au mai rămas numai cîteva zile. Vă prezentăm alăturat cele două fațete ale medaliilor care vor răsplăti la sfîrșitul fiecărei probe pe cei mai merituoși sportivi din lume. Urăm reprezentanților țării noastre să se întoarcă acasă cu cît mai multe medalii olimpice.

APEL POSTUM

Actorul William Talman, care a jucat ani de zile in serialul de televiziune «Perry Mason» rolul procurorului infrint in toate procesele, a murit de cancer pulmonar. Cu șase săptămini inainte de moarte, Talman, care avea 53 de ani, a turgat un film de propagandă de un minut. În film, după ce își prezintă soția și copiii, actorul, care a fumat toată viața cite trei pachete de țigări pe zi, declară: «Să știți că nu-mi păsa cu adevărat cînd pierdeam bătălia în fața tribunalului. Acum însă dau o bătălie pe care n-aș vrea s-o pierd, pentru că asta ar însemna să-mi pierd soția și copiii, pe care i-ați văzut adineauri. Am cancer la plămîni. Primiți un sfat în privința fumatului și a pierderii bătăliilor din partea cuiva care ani de zile a făcut ambele lucruri. Dacă n-ați fumat pînă acum, nu începeți s-o faceți. Dacă fumați, renunțați. Nu fiți dintre cei ce vor pierde bătălia». Filmul, care a fost realizat de Societatea americană împotriva cancerului, va fi prezentat abia acum, după moartea protagonistului.

PUNERE LA PUNCT

În cartea sa «Americanii», scriitorul francez reacționar Roger Peyrefitte comentează în termenii următori faptul că Marlene Dietrich a înregistrat pe discuri un cîntec de protest împotriva războiului din Vietnam. «Mi se pare excesiv atîta zel din partea unei foste cetățene a lui Hitler, refugiată în Statele Unite». Marlene Dietrich,care are acum 66 de ani și care a devenit cetățeană americană în 1934, l-a dat în judecată pe Peyrefitte pentru defăimare. «Ceea ce mă supără — a spus cunoscuta actriță unui ziarist — este afirmația că aș fi fost cetățeană a lui Hitler. Am părăsit Germania pentru a fugi de el și de naziști și doresc ca tineretul lumii să știe acest lucru...»

F. ANTON

PUBLIC SCHOOLS: UN PAS SPRE DEMOCRATIZARE

În Marea Britanie anul școlar a început într-o atmosferă de discuții contradictorii, prilejuite de apariția raportului Comisiei pentru școlile publice. Documentul, a cărui elaborare a durat doi ani, propune măsuri a căror aplicare ar aduce înnoiri de natură să schimbe esențial caracterul unei tradiționale instituții britanice. «Public schools» sînt, după cum se știe, publice doar cu numele. Este vorba de o seamă de licee cu caracter strict particular și taxe exorbitante. Amintim dintre ele aristocraticele Eton, Harrow, Charterhouse.

După cum declara John D. Newsome, președintele comisiei, aceasta și-a propus să asigure «deschiderea treptată a porților școlilor publice pentru toți băieții și toate fetele, indiferent de veniturile părinților lor». În «public schools» ar urma să fie primiți elevi ale căror studii vor fi subvenționate de stat, părinții trebuind să plătească numai o contribuție benevolă. Numărul acestor locuri ar trebui să ajungă, la capătul unui interval de șapte ani, la 50% din total

Acum doi ani, cînd comisia își începea lucrările, Anthony Crosland, ministrul Educației naționale, declara. «Trebuie să reducem influența diviziunii sociale pe care o exercită aceste școli». Potrivit unor date publicate în anul 1942, din 830 de înalți magistrați și funcționari superiori, guvernatori ai dominioanelor, episcopi, directori de bănci, de companii de căi ferate etc., 630 erau absolvenți ai așa-numitelor școli publice. În zilele noastre, proporția lor în rîndurile cadrelor de conducere, deși ceva mai scăzută decît înainte de destrămarea imperiului colonial, continuă să rămînă importantă. Un absolvent al Eton-ului, fără studii superioare, este și astăzi preferat — în afaceri, diplomație, «public relations» etc. — unui tînăr care și-a făcut studiile într-o universitate din provincie. Căci — se spune — «școlile publice dau deprinderile și trăsăturile indispensabile ascensiunii sociale». Există în rîndul absolvenților școlilor publice (și doar 5% dintre tinerii englezi pot pătrunde în aceste sanctuare), pe lîngă un orgolios atașament față de tradițiile, adeseori medievale, ale acestor școli, sentimentul că fac parte din elita țării. Există, încă larg răspîndită în Anglia, admirația, respectul pentru calitățile pe care le conferă «fabricile de gentlemeni». Dar există, de asemenea, un curent din ce în ce mai puternic în favoarea democratizării școlilor publice. Raportul Newsome și discuțiile iscate în jurul lui marchează în această direcție un pas înainte.

Delia ȘTEFAN

Uniformele,togi, pălării de pai, cravate în culorile școlii — fac parte din recunita tradițională și obligatorie a așa-ziselor școli publice.

COMPUTER

● **Existența unui doctor la 10 000 persoane — aceasta este în momentul de față obiectivul minimal preconizat pentru Africa de Organizația Mondială a Sănătății.**

● **De la 69 200 tone în 1964, producția arborilor de caucinc din Vietnamul de sud a scăzut la 39 400 în 1967, și se prevede că în acest an va fi și mai redusă — circa 20 000 tone. Cauza? Îndeosebi produsele chimice lansate de trupele americane.**

● **Dintr-o statistică a consumului anual de alcool (calculat în alcool pur): Franța — 28 litri per locuitor, Italia — 20 litri, R.F.G. — 14 litri, Anglia și S.U.A. — 10 litri, Suedia — 7 litri.**

● **Importurile americane de automobile străine au crescut simțitor — atingînd procentul de 10% din mașinile aflate pe piața americană. Mai bine de jumătate din automobilele importate sînt ale firmei vest-germane Volkswagen — 335 000 unități în primele șase luni pe 1968.**

● **Consumul de petrol al țărilor OCDE a crescut cu 8,5% în 1967, în pofida perturbărilor provocate pe piața petrolului de războiul din iunie 1967 din Orientul Apropiat.**

● **97% din producția de ciment a Coreii de sud, 50% din cea de pneuri, 45% din traficul de mărfuri pe calea ferată și 30% din producția de energie electrică au fost destinate în 1967 armatei sud-coreene.**

● **De la 478 în 1965, numărul coridelor a crescut în Spania, în 1967, la 608. Coridele aduc economiei spaniole un venit anual de aproximativ 30 milioane de dolari.**

● **Cea mai veche carte din Biblioteca publică de stat din Ulan Bator (R.P. Mongolă) datează de acum 2000 de ani; ea aparține unui autor indian, Nagan Zunai, și a fost scrisă pe frunze de palmier. Cea mai mare este «Djadamba» — ale cărei pagini au fost confecționate din 500 m hîrtie,pe care au fost aplicate metale nobile, perle, pietre prețioase,și cîntărește aproximativ 100 kg.**

CRONICA DE TREI SECUNDE

CARIILE

Oamenii nu știu ce să mai facă cu cuvintele — pentru mine nu mai încape îndoială. Ori sînt prea multe idei la prea puține cuvinte, sau invers, ori sînt prea multe fenomene față de producția mondială de vorbe, sau invers, oricum o iei divorțul e grandios: vechi împerecheri se desfac, parcă ar fi dat strechea în ele, și în schimb apar alte mariaje în care cuvîntul îmbrățișează realitatea ca un bărbat fără minte, născîndu-se astfel sensuri strîmbe ca unii copii din părinți alcoolici. Cum îmi anunță dl. doctor Kreshover, directorul Institutului național de cercetări dentare din S.U.A., că în 10 ani nu vom mai suferi de carii? (Fenomen minunat, pentru care ar trebui solicitați de pe acum poeții idilici și muzicienii imnurilor de slavă, pentru a dărui omenirii în acea zi o nouă simfonie a 9-a, cu o nouă «odă a bucuriei».) Kreshover zice că au fost identificate bacteriile care ne mănîncă dinții și anunță, sus și tare, așa: «Ne pregătim acum să lansăm asaltul final împotriva lor»... Cariile vor fi lichidate deci tot prin asalturi finale. Stăm bine — dar ne dăm seama cît de bine stăm? Mîine, printr-o ofensivă generalizată, se va descoperi leacul împotriva bătăturilor de la degetele mici. Poimîine, un atac masiv al specialiștilor va împiedica sugacii să mai facă pipi în scutecele proaspăt schimbate. Răspoimîine — un măcel... Dar dacă e vorba să vorbim atît de inept, prefer ca încă o sută de ani să-mi tratez cariile — pașnic și cu durerile planificate — la dentistul meu de la policlinica din Negustori...

ÎN CONTINUAREA CELOR DE MAI SUS...

Cui i se pare că poziția mea (față de aplicarea unor termeni prea tari în cele mai pașnice acțiuni, cum ar fi pacea dinților) e deplasată, intelectualistă sau neavenită, îl rog să se uite bine la ce a făcut d-nul Auguste Riffard din Saint Etiénne într-o frumoasă noapte de toamnă — noapte fără tunete, fără fulgere sau mase de aer rece la 170 km/oră, confruntate cu mase de aer cald. Scos din fire de zgomotul vesel din casa de peste drum, monsieur Auguste — la numai 46 de ani — apucă decis pușca de vînătoare și trage trei cartușe sănătoase în ferestrele vecinilor; geamurile se fac țăndări, cheflii nu mai spun nici pîs, cu atît mai mult cu cît gloanțele le trec pe lîngă urechi. Cînd își revin — cheful se sparge: un copil de 11 ani zace rănit pe parchet. Trimis Parchetului (cel cu literă mare, ceea ce deodată e altceva), agresorul se mărturisește deprimat și cade într-o lungă criză de plîns. E de înțeles — pe plan individual. Dar pe plan colectiv se va înțelege ce înseamnă că oamenii — fie și unul, o dată — au ajuns să tragă concret cu pușca împotriva zgomotelor? Dacă dentistul care pleacă la asaltul cariilor vi se pare prea abstract, urmăriți ambulanța care a venit să-l ridice pe micul Alain din Rue de la Mufétière. Căci, totdeauna, copiii...

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● **Virgil Gheorghiu** n-a fost prea risipitor cu talantu harului său poetic Ba, dimpotrivă. Dar avariția lirică a fost mai mereu compensată valoric de poemele sale. Ultima carte de **Poezii** ne confirmă același artist al cuvîntului plin de sevă și totuși de atît de muzicale transparențe. Prefață: **Camil Baltazar.** (Editura pentru literatură).

● **Recenzenții**, cîți s-au pronunțat pînă acum, au relevat — pe bună dreptate — calitățile monografiei **Mihail Sebastian** de Cornelia Ștefănescu. Dar cartea — cel puțin pentru noi — mai are o însușire, și anume aceea de a ne fi incitat dorința publicării cît mai operative, de către o editură, a paginilor de publicistică și eseistică ale subtilului om de cultură care a fost autorul **Accidentului.**

● **Cunoscutul** și talentatul prozator **Vasile Rebreanu** e prezent în vitrinele librăriilor cu cartea **Țiganca albă** (colecția «Nuvele de ieri și de azi», Editura tineretului).

● **Învingătorii păreau oboseți** e titlul unei recente cărți de proză (nuvele și povestiri), semnată de **Lucian Cursaru** (Editura tineretului).

● **În colecția «Meridiane»** a apărut romanul **Zodia Scorpionului** de scriitorul abhazian **Fazil Iskander**, cunoscut prin nervul satiric al prozei sale Editura pentru literatură universală).

● **Nu putem insista aici**, așa cît ar trebui, asupra valorosului sumar conținut de ultimul număr al **Revistei de istorie și teorie literară** (nr. 3—tomul 17). Al. Dima, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu, Alexandru Philippide, Dinu Pillat, George Muntean notăm doar cîteva nume — aduc prețioase și inedite contribuții de critică și istorie literară. Ne exprimăm totodată mirarea asupra apariției evantinonime, sub raportul publicității, a acestui periodic. Dar lucrurile se întîmplă astfel nu numai cu această publicație. În aceeași situație ni se par a fi și alte periodice, precum **Viața românească, Revista de filozofie, Steaua**... A fi găsite căi mai eficiente de pătrundere în rîndurile cititorilor nu e numai o chestiune de rentabilitate, ci și o obligație morală din partea conducerilor respectivelor publicații, ca multe din paginile substanțiale ale acestora să fie aduse — spre profitul lor — la cunoștința lectorilor.

● **A cam pierit bună tradiție** a publicării unor corespondențe interviuri cu scriitorii. De aceea ne bucură prezența în ultimul număr al revistei **Tomis** a interesantei «convorbiri literare» cu poetul Virgil Teodorescu, realizată de Mihaela Bulgărea. Ne amintește acest interviu, prin contribuțiile sale la geneza și evoluția unei cariere poetice, precum și prin evocarea semnificativă a împrejurărilor în care aceasta s-a desfășurat, de acele documente-convorbiri efectuate cîndva de Felix Aderca, I. Valerian, I. Biberi. Sugerăm redacției **Tomisului** — și nu numai ei — să nu se oprească la acest bun început de drum.

disc

Dintre vocile recent înregistrate la «Electrecord» în aria vastă a muzicii populare românești am ales patru magnifici soliști, mai jos arătați:

DUMITRU SOPON, interpret de clasă, propretar (la figurat vorbind) a multor înregistrări de muzica populară, împreună cu dirijorul Gheorghe **Vancu**, ne dăruie: «Cucule de pe o tufă», «Cînd eram vara la oi», «Colo-n vale, la pîriu» și, mai ales, «Mîndra care-mi place mie». Deoarece tare ne mai place cum le zice, mai așteptăm cu aceeași emoție și alte discuri ale lui Sopon (EPC—968).

PETRE SĂBĂDEANU, alt talent remarcabil, ne cîntă patru melodii ardelene: «Mîndra mea, floare aleasă», «Mîndruliță din Ardeal», «Astă-i doina doinelor» și «Pe malul Mureșului».

FELICIAN FĂRCAȘIU, voce minunată, excelează în două piese de o bogată culoare: «Cînd eram o dată june» și «Pe la noi, pe valea brezaie»— autentică piesă antologică.

ACHIM NICA, realizate interpretativă de mult cunoscută și apreciată, ne ține răsuflarea tăiată în: «Tot mă uit și nu se vede» și «Fetele de măritat» (EPC—996)

Nu înțelegem cum de nu s-a plăcut încă «Electrecordul» cu monotonele, deși policromele, fotografii de pe mapele discurilor de muzică populară. Parcă ai s-a urît să tot asistăm la «împozarea» interpreților noștri, plantați în peisajul unic și ultraconoscut al Muzeului satului. Să nu mai existe oare și alte modalități?

muzică

● **Consistent**, programul concertului Filarmonicii din stagiunea recent deschisă: Concertul în La minor pentru pian și orchestră de Robert Schumann, solist — **Harry Datyner** din Elveția; monumentala operă vocal-simfonică «Recviem» de W.A. Mozart, la a cărei reușită interpretare își vor aduce aportul cîțiva soliști binecunoscuți ai genului: **Emilia Petrescu-Cioroeanu, Martha Kessler, Cornel Fînățeanu, Const. Dumitru.** În programul concertului — a cărui conducere a fost încredințată lui **Mircea Cristescu** — a mai fost inclusă și o lucrare originală: «Ring muzical» pentru orchestră (nr. 2)» de Tulip Ludan (5 oct., Sala Ateneului)

● **Pe scena Operei române** unde de asemenea, abia s-a ridicat cortina apar încă de la primele reprezentații soliști valoroși: soprana **Victoria Eliot**, solistă a reputatei scene muzicale Covent Garden din Londra, va fi interpreta rolului Violeta din «Traviata» (5 oct.), iar mezzo-soprana **Krystyna Szostek-Radkowa**, considerată a fi «vocea ar. Io a teatrului liric polonez, va apărea în rolul prințesei Eboli din Don Carlos (6 oct.).

● **Azi se deschide în Cluj**, sub bagheta dirijorului Mircea Basarab, cea de-a treia ediție a Festivalului toamnei muzicale clujene — manifestare prestigioasă, cu caracter local. Din Cluj, anul acesta, se alimează următoarele formații: Filarmonica, sub conducerea lui Antonin Ciolan și Emil Simon, operele română și maghiară, corul Conservatorului «Gh. Dima», Orchestra și corul liceului de muzică, Cvartetul de coarde condus de Ștefan Ruha, noua formație «Ars Nova» condusă de Cornel Țăranu și Orchestra de cameră condusă de Mircea Basarab, iar din București, formația «Musica Nova» condusă de Hilda Jeres. Mai consemnăm participarea solistilor Emilia Petrescu-Cioroeanu, Martha Kessler, Cornel Fînățeanu, Constantin Dumitru și Ileana Cotrubaș. În sfîrșit, festivalul se va bucura de prezența pianistului elvețian Harry Datyner și a violonistei poloneze Wanda Wilkomirska.

plastică

● **Renata Duncan** — pictură. Artista se află la a doua sa expoziție personală și expune 22 de pînze. O evidentă pendulare spre abstractizare. Evocările («Delta», «În adîncuri», «Lacul cu mistere» etc.) surprind mișcarea sinuoasă, cuprinsă în spațiu. Mai convingătoare, lucrările care se bucură de izvoarele figurativului («Zimbrul rănit»). Cele cîteva flori, pline de impulsivități cromatice, caracterizează din plin talentul artistei (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● **Cornelia Daneț** — grafică. Litografiile și gravurile în metal sau lemn ale Corneliei Daneț sînt tot atîtea încercări, fermecătoare adeseori, prin spațiile folclorice românești, orașele balcanice sau lumile imaginare ale lui Rimbaud. Linia desenului e uneori rafinată pînă la suplețe, sau dimpotrivă, alteori puternic reliefată, dominatoare, dar totdeauna în slujba unui ce inefabil. Sînt multe lucrări care ar trebui remarcate, iar cele din seria folclorică cu deosebire, fără a scăpa din vedere, evident, Ex librisurile (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

● **M. Perruchot:** «Viața lui Seurat». Al șaptelea volum din seria «Artă și destin». Despre Georges Seurat (1859-1891) contemporanii lui au știut prea puțin. Dispărut la o vîrstă tînără, pictorul va lăsa posterității o importantă mișcare în pictură — neoimpresionismul — un procedeu pictural celebru pointilismul și o serie de opere nemuritoare («La Grande Jatte», «Parada», «Circul» etc.). Perruchot reconstituie o pasionantă biografie a pictorului francez, avînd drept surse documentare scrisorile lui Seurat, materialele de arhivă și numeroasele mărturii ale prietenilor artistului (Editura *Meridiane*).

cinema

● **Samuraiul.** Unul dintre cele mai frumoase filme care au trecut în ultima vreme pe ecranele noastre. Jean-Pierre Melville (autorul «Denunțătorului»), cineast cinstit și credincios nie însuși, care nu-și părăsește laboratoarele sale — oricîte ne-ar obține o anumită puritate a creației, și-a îmbrăcat acest **Samurai** într-un subțire văl polițist, dincolo de care tremură gîndurile unui om contemporan despre singurătatea semenilor săi. În rolul principal — Alain Delon, într-o interpretare de zile mari. În alte roluri: Nathalie Delon, Caty Rosier, François Périer, Jean-Pierre Posier, Michel Boisrond (vezi pagiale 16-17).

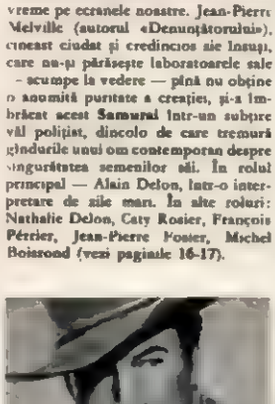

Garry Cooper

● **Vera Cruz.** Aventura în focul căreia se leagă și se trădează prietenii, într-un film semnat de Robert Aldrich, susținător cinstit al genului palpitant. În rolurile principale: Garry Cooper, Burt Lancaster și Sarita Montiel (nu cîntă).

● **Mari actori pe ecranele noastre: Toshiro Mifune** (Cei șapte samurai), **Charlton Heston** (Planeta maimuțelor), **Jeanne Moreau, Brigitte Bardot** (Viva Maria), **Alec Guiness, Mel Ferrer, Sophia Loren** (Căderea Imperiului roman), **Walter Chiari** (Surprizele dragostei), **Gustav Holoubek** (Marysia și Napoleon), **Grynet Molvig** (Prințesa).

● **Robert Hossein** și **Pierre Vaneck** sînt parteneri într-un film pe care-l realizează Sergio Gobbi, **Maldonne.**

● **Pentru cei care nu le-au văzut** în premieră, recomandăm încă o dată cîteva filme meritorii, în reluare: **Prietenele** (Ewald Schorm), **Gioconda fără surîs** (Malvina Urșianu) și, în premieră, **Prințesa** (Ake Falck)

teatru

● **Compania de teatru «Serreau Perinetti»** din Paris a prezentat cîteva spectacole la București. Colectivul artistic cuprinde actori de bună calitate, care au dat viață scenică cunoscutei piese a lui Eugen Ionescu **Amedeu** (remarcîndu-se interpretările lui Jean-Marie Serreau și ceea a Edwinei Moatti), publicul a mai făcut cunoștință pentru prima dată și cu o piesă într-un act de Guy Foissy — **Privind căderea zidurilor.** Mai interesantă, mai vie a fost reprezentația cu **Tragedia regelui Cristophe,** de Aimé Cesaire, pamflet dramatic străbătut de o amară și tragică ironie. A cucerit aplauze protagonistul Douta Seck.

● **Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra»** și-a deschis stagiunea cu **Lucefărul,** cunoscuta dramă a lui Delavrancea. Într-o versiune revăzută de autorul spectacolului — Ion Cojar — se remarcă din nou un actor care-și impune tot mai mult personalitatea: Petre Gheorghiu.

● **Același piesă este înfățișată și de** Teatrul de stat din Botoșani, într-un spectacol care, chiar dacă e lipsit de personalități proeminente, e relevabil prin ținuta artistică datorată regizoarei Sorana Coroamă.

● **Teatrul tineretului** din Piatra Neamț a plecat la Veneția, unde în cadrul Bienalei de teatru va juca piesele: **Afară-i vopsit gardul, Înăuntru-i leopardu'**, de Alecu Popovici, și **Vrăjitorul din Oz,** dramatizare după F. Baum. Regia ambelor spectacole o semnează Ion Cojar.

televiziune

Telecevenimentul săptămînii: transmisiunea directă de la deschiderea festivă a Jocurilor Olimpice — Mexico 1968. Ni se promit în timpul desfășurării Olimpiadei, nu mai puțin de 85 de ore (circa 5 ore pe zi) de transmisie «în direct» sau înregistrată. Foarte bine! Deocamdată însă ne ocupăm de programul televizat al acestei săptămîni, din cuprinsul căruia vă facem cuvenitele recomandări:

DUMINICĂ 6 OCTOMBRIE. Program 1. Spicuim din rețeta Zigzagului: muzică Sincron, știință și fantastic, box, anecdote, curiozități, teatru în pilule, fotbal, cochim (15.00) ● **Teatru în studio** reia piesa care decenii la rînd a făcut serii de săli pline — «Omul cu mîrțoaga» de Gh. Ciprian, într-o interpretare corespunzătoare: Const. Codrescu, Octavian Cotescu, Dana Comnea, Dorin Varga, Fory Etterle, Draga Olteanu ș.a (21.10) ● **Program 2.** Ni se oferă un distins program muzical prin intermediul filmului «Muzică la Compostela», prilej fericit de a asculta cîțiva străluciți interpreți contemporani: Gaspar Cassado, Andrés Segovia, Rafael Puyana, Alicia de Larrocha ș.a. (21.35).

LUNI 7 OCTOMBRIE. Redacția emisiunilor pentru tineret mijlocește o întîlnire între adolescenți și cîțiva proaspeți laureați ai premiilor U.T.C. pentru literatură: **Ana Blandiana, Gheorghe Tomozei, George Bălăiță, Szilagy Domokos, Nicolae Velea, D.R. Popescu, Ilie Purcaru, Hans Schuler** (19.00) ● **Nu pierdeți** (eventual, revedeți-l) filmul lui Dino Risi «Depășirea» cu Vittorio Gassman (21.15).

MARȚI 8 OCTOMBRIE. Seară de teatru: «Nunta însîngerată» de Federico Garcia Lorca. Citim, dintre numeroșii interpreți: Tanți Cocea, Adela Mărculescu, Elena Sereda, Maria Voiuntiru, Eva Pătrășcanu, Traian Stănescu, Emanoil Petruț (20.45)

MIERCURI 9 OCTOMBRIE Telecinemateca a selecționat filmul sovietic «Deputatul de Baltica» în care Nikolai Cerkasov are o strălucită creație (21.35).

JOI 10 OCTOMBRIE. Program 1. Emisiunea-serie de înalță ținută Itinerar european a lui Dan Hăulică programează titlul: Veneția — aventuri și certitudini (21.20)»**Program 2.** Pe afișul Festivalului «Toamna muzicală clujeană», program Beethoven: Uvertura «Leonora Nr. 3» și Simfonia a IX-a (19.35).

VINERI 11 OCTOMBRIE. «O dramă nostimă», premieră cinematografică pe țară cu trăsnii atracție: scenariul (Jacques Prévert), interpretare (Michel Simon, Jean-Louis Barrault și Jean-Pierre Aumont) și regie (Marcel Carné) (21.25).

SÎMBĂTĂ 12 OCTOMBRIE. Program 1. Prin telstar, de la Ciudad de Mexico — **Festivitatea de deschidere a J.O. Mexico-1968** (19.00) ● Despre Dem. Furdui cu Dem. Furdui. Și cu Ștefan Ciubotărașu, Colea Răutu, Marina Crilovici, Margareta Pîslaru ș.a. (21.30) ● **Program 2.** O altă manifestare demnă de steație din cadrul Festivalului muzical clujean: Program Schumann și Debussy. Un solist remarcabil: pianistul elvețian Harry Datyner (19.30) ● Recomandăm în continuare și cu aceeași căldură serialul **Forsyte Saga** (21.00)

Adela Mărculescu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 40 din 6 octombrie 1968

I.	«U» Craiova-Farul	1
II.	Dinamo Bacău-Petrolul	x
III.	U.T.A.-Polit. Iași	1
IV.	«U» Cluj-Progresul	1
V.	Jiul-Dinamo Buc.	x
VI.	Steaua-Crișul	1
VII.	A.S.A.-Vagonul	1
VIII.	Internazionale-Napoli	x
IX.	Lanerossi-Bologna	x
X.	Pisa-Roma	1
XI.	Sampdoria-Torino	x
XII.	Varese-Cagliari	1
XIII.	Verona-Milan	x

reclamă
eficientă prin
AGENȚIA
DE
UBLICITATE
I. S. I. A. P.
str. Eforiei
nr. 6
BUCUREȘTI
tel. 16 79 45

MICĂ
ȘI MARE
UBLICITATE

42
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 698
12 OCTOMBRIE 1968

MEXICO'68

A XIX-A EDITIE A JOCURILOR OLIMPICE

Actualitatea

INTERVIU DE 5 MINUTE

Răspunde George Homoștean, președintele Consiliului popular județean provizoriu Alba

SEMICENTENARUL UNIRII

— În curînd la Alba Iulia se va sărbători semicentenarul Unirii. Ce pregătiri se fac în vechea cetate de scaun a lui Mihai Viteazul?

— Sala și clădirea în care a avut loc actul Unirii cunosc forfota caracteristică șantierelor: se pun la punct exponatele care vor ilustra acele momente istorice; formațiile artistice din județ pregătesc programe a căror temă este Unirea; vor avea loc întîlniri cu veteranii participanți la actul Unirii, o evocare emoționantă a acestui moment istoric. Serbarea va culmina cu o mare adunare populară care va reconstitui acele clipe emoționante

În aproape 80 de săli vor fi expuse documente și relicve ale trecutului, care atestă că năzuința spre Unire s-a manifestat și în grai, în port, în cîntecul și jocul românilor, în lupta lor, și că momentul de la 1 decembrie 1918 nu a fost decît urmarea firească a unui lung proces istoric ale cărui origini se află în vremuri imemoriale. Complexul muzeistic va cuprinde un grup de săli dedicate istoriei patriei și va fi amenajat în 4 secții secția unității naționale, o secție de etnografie, una de istorie (medievală) și o secție de arheologie. În plus, cu sprijinul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România se va deschide și o secție de artă plastică care va reuni operele cele mai valoroase, în care sînt ilustrate momentele cele mai semnificative din istoria patriei.

— Acest eveniment suscită desigur și interesul artiștilor plastici. Cu ce se va îmbogăți patrimoniul monumental al municipiului Alba Iulia?

— În primul rînd cu statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, operă a sculptorului bucureștean Oscar Han, care va fi amplasată chiar în fața clădirii unde s-a votat Unirea. Coloanele transversale de la intrarea în sala Unirii vor fi decorate cu fresce înfățișînd mari conducători de oști, revoluționari, oameni de cultură din toate cele trei provincii românești, care au jucat un rol important în istoria patriei. Ele aparțin pictorilor Cileevici, Piliuță și Codiță. Sculptorul Ștefănescu lucrează la două basoreliefuri: unul înfățișînd adunarea de la '48 și altul, marea adunare populară de la 1 decembrie 1918.

Interviu consemnat de Ilie ROȘIANU

PRIMUL TREN DE CĂLĂTORI LA ORȘOVA NOUĂ

Recent, accceleratul de noapte a oprit pentru prima dată în noua gară din Orșova.

După plecarea trenului am rugat pe șeful stației, Ferdinand Panec, să ne spună cîteva cuvinte:

— După un rodaj de verificare de aproape două luni, azi am inaugurat noul traseu de călători Coramnic-Turnu Severin, ce se caracterizează printr-o dotare la nivelul celei mai noi tehnici feroviare. Instalația electronică C.E.D. de centralizare electrodinamică, cu care este dotată stația Orșova, va înlătura practic posibilitatea accidentelor, asigurînd o securitate a circulației de sută la sută, concomitent cu o reducere a personalului de 50 la sută.

R. ILIE

ȘANTIER

BUCUREȘTI. În cartierul bucureștean Drumul Taberei s-au terminat lucrările de construcție a unui mare dispensar. În noua clădire vor funcționa: patru circumscripții medicale pentru adulți și copii, o secție de stomatologie cu zece unități, un laborator de tehnică dentară, o secție de radiologie, precum și mai multe laboratoare.

CĂLAN. La uzina «Victoria» a intrat în funcțiune, cu o lună mai devreme decît era prevăzut, primul cuptor al bateriei pentru producerea cocsului prin fluidizare. În final bateria va avea trei cuptoare de mare capacitate, dotate cu un utilaj modern.

ARAD. Fabrica de mobilă I.P.R.O.F.I.L.-Arad se află în plină modernizare. Spațiile folosite pînă acum pentru depozitarea produselor, ca și pentru confecționarea tapițeriei, vor fi descongestionate: se va separa fluxul tehnologic pe linii distincte de produse, se va crea un sector de montaj pe benzi rulante, vor intra în funcțiune utilaje de mare productivitate.

SIGHETUL MARMAȚIEI. În cadrul acțiunii desfășurate în primele 8 luni ale acestui an pentru înfrumusețarea orașului, cetățenii din Sighetul Marmației au contribuit prin muncă patriotică la executarea unor lucrări gospodărești corespunzătoare sumei de 5 645 000. Cu un milion mai mult decît se angajaseră.

BACĂU. Pe șantierul Termocentralei de la Borzești se lucrează la terminarea construcțiilor legate de instalarea celui de-al doilea grup electrogen de 200 MW. Lucrarea se află într-un stadiu avansat față de grafic, ceea ce va permite darea ei în funcțiune într-un termen apropiat.

BUȘTENI. De curînd s-au dat în folosință două blocuri de locuințe pe Strada Băilor. Alte două sînt în construcție și vor fi terminate în luna octombrie. Numărul total al apartamentelor: 40.

CENTENARUL MINOVICI

. La 25 octombrie se vor împlini 100 de ani de la nașterea profesorului doctor N. Minovici, care pe lîngă aportul esențial pe care l-a adus în domeniul cercetărilor și studiilor de medicină legală este socotit fondatorul *Salvării* și al *Spitalului de urgență din București*.

Înainte de înființarea *Salvării*, transportul «de urgență» al răniților la spitale se făcea de către medicul poliției, cu o ambulanță a primăriei. În 1906, cu ocazia expoziției jubiliare din București, Austria a expus și o ambulanță de transport a răniților. Vizitînd această expoziție, dr. N. Minovici s-a gîndit la înființarea unei stații de Salvare la noi. Fiind sigur că autoritățile nu-l vor sprijini, el a apelat la marele public. Și la data de 1 august 1907, Salvarea a început să funcționeze cu regularitate.

Medic primar dr. I. ȚUGUI directorul Spitalului Colțea

Mii și mii de oameni ovaționează cu entuziasm pe conducătorii de partid ▲ și de stat.

La fel ca în întreaga țară, la Brașov s-a sărbătorit Ziua recoltei printr-o mare ▼ serbare populară. Iată un aspect de la această manifestare.

SĂRBĂTOAREA ZILEI RECOLTEI

Duminica trecută, pe tot cuprinsul țării, la sate și în orașe, s-a sărbătorit — după tradiție — Ziua recoltei. Semn al prețuirii și cinstirii pe care partidul, întregul nostru popor, le acordă harnicei țărănimi cooperatiste, tuturor oamenilor muncii din agricultură, pentru rezultatele pe care le obțin an de an în sporirea producției, în dezvoltarea satelor, Ziua recoltei a constituit și de data aceasta un prilej de trecere în revistă a roadelor acestui an în cooperativele agricole, fermele agricole de stat și întreprinderile de mecanizare.

În Capitală, Ziua recoltei a adunat în vasta piață a Oborului zeci de mii de oameni din București și din județul Ilfov. Ei au întîmpinat cu nesfîrșite ovații pe tovarășii Nicolae Ceaușescu cu soția, Ion Gheorghe Maurer cu soția, Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil cu soția, Virgil Trofin cu soția, Ilie Verdeț cu soția, membri și membri supleanți ai Comitetului Executiv și secretari ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Înalții oaspeți au vizitat expoziția-tîrg organizată în marea incintă a halelor centrale, expoziție ce îmbrățișează realizările obținute în acest an de întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Panouri, fotografii, grafice, exponatele arată că și în condițiile de secetă din primăvara acestui an s-au obținut recolte bune.

Conducătorii de partid și de stat s-au întreținut cu oameni de știință, cu cercetători, cu specialiști, informîndu-se asupra activității cercetării științifice în domeniul agriculturii.

După vizitarea standurilor, conducătorii de partid și de stat au participat la o entuziastă adunare populară consacrată Zilei recoltei. Primit cu puternice aplauze și urale, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea secretarului general al C.C. al P.C.R. a fost subliniată în repetate rînduri cu ovații puternice.

▲ Un instantaneu de la nenumăratele petreceri populare prilejuite la București de Ziua recoltei.

Oaspeții dragi sînt întîmpinați cu tradițională ospitalitate.

Actualitatea

COPERTA NOASTRĂ
Imagine din Mexic

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
Anunțurile de publicitate (reclamă) se primesc la următoarea adresă: Agenția de publicitate ISIAP — București, str. [illegible] nr. 6, sectorul 6, telefon 16 79 45.

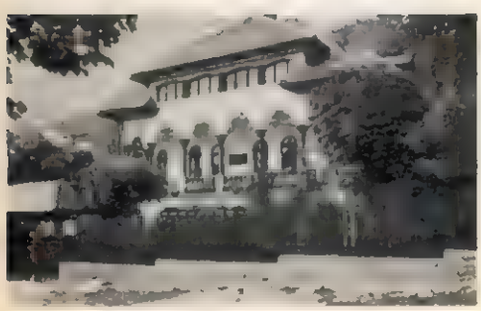

Aici a locuit și și-a scris o parte din romanele sale Cezar Petrescu — azi muzeu memorial.

Acasă la Cezar Petrescu

Casa din Bușteni, în care autorul «Întunecării» și al lui «1907» a trăit în ultima parte a vieții, a devenit de cîteva luni muzeu memorial. Clădirea, înălțată chiar la poalele Caraimanului, într-un curat stil românesc, adăpostește în 18 încăperi un număr deosebit de important de manuscrise ale romancierului, exemplare din cărțile publicate (36 romane, sute de schițe, povestiri, articole și sute de traduceri), documente de familie, precum și o bibliotecă alcătuită din peste 9 000 volume. Biroul în care Cezar Petrescu și-a scris cărțile (aici s-au născut «Ochii strigoiului», «Tapirul», «Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mîine», ultima parte a lui «1907» ș.a.), camerele de locuit redau cu fidelitate atmosfera epocii dintre cele două războaie mondiale. Deosebit de interesante sînt colecțiile de ziare și reviste de la începutul secolului — peste 16 000 exemplare — care la vremea lor au constituit sursa de documentare a scriitorului pentru romanele sale cu adînci implicații sociale.

La aranjarea muzeului un rol important l-a avut una dintre surorile scriitorului, Smaranda Chéhata. Altă soră, Ștefania Petrescu, face oficiul de amfitrioană în calitate de conservator al muzeului.

Deși de la deschiderea Muzeului memorial «Cezar Petrescu» n-a trecut prea multă vreme, numărul oaspeților care-l vizitează este destul de mare. Păcat însă că cei care au reamenajat clădirea în vederea instalării muzeului au lăsat cîteva lucruri nepuse la punct: planșeele crăpate ale terasei, un gard din spatele clădirii gata să se prăbușească etc. Instituțiile culturale care au investit aici muncă, pricepere, bani, au datoria să intervină pentru remedierea lor.

F. URSEANU

GH. LEFTER, inginer-șef al Uzinei de prelucrare a maselor plastice-București.

— Din cînd în cînd, uzina dv. aduce pe piață și noutăți. Care sînt ultimele?

— În primul rînd vă informez despre cele 17 piese ce vor fi folosite la automobilul românesc «Dacia-1100». Amintesc doar două dintre ele: biela carburatorului și semibucșa de la scaunul rabatabil.

În pregătire, pentru anul viitor lucrăm la realizarea din masă plastică a unor piese pentru tractorul românesc de 40 CP: ventilatorul radiatorului și masca radiatorului. Pînă acum asemenea piese se executau din metal.

Tot anul viitor vom livra, în serie mare, navete pentru transportul sticlelor de bere și pepsi (pînă acum confecționate din lemn), precum și o serie de obiecte de uz casnic.

DORIN POPESCU, directorul adjunct al Institutului de arheologie al Academiei.

— Ce rezultate s-au obținut în timpul săpăturilor arheologice din vara lui 1968?

— În toată țara au existat în acest an peste 120 de șantiere arheologice, unele deschise pentru prima dată altele mai vechi. Săpături mai importante s-au făcut la Istria, la Tîrgșor (Prahova), la Brateș, lîngă Mediaș, Grădiștea Muncelului, Căscioarele, în Cîmpia Munteniei, la Suceava, Cernica, Orșova, în zona Porților de Fier etc. La săpături au participat zeci de specialiști: de la Institutul de arheologie al Academiei, de la institutele de istorie și arheologie din Cluj și Iași, precum și de la muzeele județene. Deși a venit toamna, unele șantiere n-au fost încă închise.

Bogatul material arheologic scos la lumină în această vară se află în cercetarea specialiștilor.

ION BLAGA, directorul Editurii Meridiane.

— Ce lucrări vor apărea în editura dv. pînă la sfîrșitul anului?

— Încep cu «Istoria artelor plastice în România» (vol. I). Autor: un colectiv de la Institutul de istorie a artei al Academiei. Apoi, «Frescele de la Arbora». Autor: Vasile Drăguț. Un volum nou din seria «Maeștri ai artei românești»: Iosif Iser. Autor: Marin Mihalache. Două volume: «Scrieri despre artă» de George Călinescu. Vor mai apărea într-un volum: «Din arhitectura veche a Indiei» de A. Bănoiu, «Muralismul mexican» de Nestor Ignat, «Arta neolitică în România» de Vladimir Dumitrescu.

Din seria de lucrări intitulată «Mari arhitecți ai lumii», un nou volum va fi consacrat lui Michelangelo. Autor: A. Teodorescu.

Tot în această perioadă vor vedea lumina tiparului două albume de artă fotografică, unul intitulat «Hoinărind prin București», autor, Gh. Șerban, și altul, «Munții Făgărașului», de I. Fișer și V. Pușcariu.

OVIDIU VELEHORSCHI, inginer-șef al Întreprinderii de construcții și montaj siderurgic-Galați.

— Combinatul siderurgic de la Galați se îmbogățește cu o nouă și importantă unitate. Despre ce este vorba?

— În cadrul perimetrului sectorului de laminare se află acum în construcție un alt agregat: laminorul de benzi la rece. Suprafața pe care se ridică în etapa I noul laminor este de 76 000 mp. În etapele următoare ea va ajunge la 210 000 mp. Pînă acum s-a executat excavația generală pentru fundații și s-au bătut 1 500 de piloni prefabricați. Lucrarea din etapa I va fi terminată la sfîrșitul anului 1970. Noul laminor va produce benzi de oțel-carbon (de la 0,3 mm la 3 mm) laminate la rece.

INSTANTANEE

DUMINICĂ. Există un cîntec, «La revedere litoral», la care ne-am gîndit să adăugăm și această ultimă fotografie, care a surprins apusul soarelui și al sezonului estival, lipsind rubrica noastră, pentru aproape zece luni, de imagini de vacanță, pe plajă... (foto: Gh. Vințilă).

LUNI. Un furgon de 8 tone pentru transportul mobilei, cu o lungime de 8 metri, o suprafață de 18 mp și cu un volum de 39 mc, care a și devenit familiar peste granițele țării. Această semiremorcă furgon de 8 tone a fost construită la uzinele «Automecanica» din Mediaș (foto: M. Postelnicu).

MARȚI. A început școala. Emoțiile sînt emoții. Bucuriile sînt bucurii. Și lacrimile sînt lacrimi. E de înțeles, tot începutul e greu (foto: A. Rosenthal).

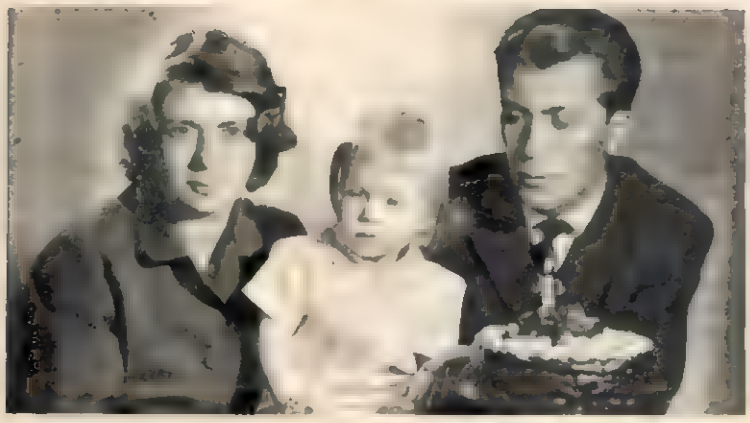

DRAMA DIN SPATELE UNEI FOTOGRAFII

Ne aflăm în casa lui Longin Corșatea din Ilienii Făgărașului. Cătălin a împlinit doi ani și fotograful vrea să adauge la «albumul familiei» încă o imagine. Se miră însă și el cînd în vizorul aparatului privirea mamei apare goală, cînd copilul pare obosit, lipsit de copilărie, și cînd tatăl este sau căzut pe gînduri, sau ruşinat, sau trist. De ce oare?

•

S-au cunoscut, s-au iubit și s-au luat. După patru ani a apărut un «ai treilea», și au divorțat. Apoi, după ce regretele le-au aprins deopotrivă speranțe noi, s-au împăcat. Și la 9 iulie 1966 s-a născut Cătălin «în afara căsătoriei». În loc să sudeze legătura, nașterea copilului a prăbușit parcă și ultima punte. Pentru că Maria Datcu pendula între copil, soț și un fost prieten al soțului. Totuși, gîndindu-se în primul rînd la viitorul copilului, tatăl s-a luptat din răsputeri să refacă așezămîntul căsniciei sale. În zadar!

Copilul trăia la părinții tatălui, la Ilieni. Citățm dintr-un referat al Comisiei de tutelă: «*...copilul a fost îngrijit și întreținut de tatăl său și părinții lui..., în bune condițiuni, asigurîndu-i-se o creștere și îngrijire corespunzătoare...*» Într-o zi însă Longin Corșatea se trezește citat la tribunal: e dat în judecată de Maria Datcu pentru răpirea copilului. Precizăm, spre stupefacția cititorului și a noastră, că fotografia pe care o publicăm a fost făcută în timpul acestei «răpiri», cînd însăși mama a locuit, cu copilul, la foștii socri! Iată ce spune Comisia de tutelă: «*De la data de 14 iunie 1967 și pînă la data de 8 ianuarie 1968, cît timp s-a aflat în Ilieni, minorul a fost bine întreținut și îngrijit, dezvoltîndu-se corespunzător... În toată această perioadă mama, deși se afla în relații proaste cu tatăl minorului, a făcut vizite periodice la domiciliul acestuia, consimțind să fie îngrijit de tată și de părinții lui*». Așadar, a *consimțit* să fie îngrijit de tată, dar îl dă în judecată pentru *răpire*! În ciuda acestor evidențe, ignorînd dovezile repetate și concludente care ilustrau lipsa de grijă pentru copil, violent manifestată de Maria Datcu, Tribunalul din Făgăraș hotărăște să-i încredințeze mamei. Copilul se îmbolnăvește și tatăl său îl ia acasă să-l îngrijească. Executorii judecătorești, trimiși să aplice hotărîrea, la refuzul dramatic, disperat (și motivat) al tatălui, îi cer acestuia o declarație. Deși a înțeles ce riscuri va înfrunta, Longin Corșatea dă declarație. Apoi e condamnat la șase luni închisoare.

•

Așadar copilul se naște în afara căsătoriei, în împrejurări (și cu antecedente) care ar fi putut oricînd să-l îndreptățească pe Longin Corșatea, dacă nu să conteste, cel puțin să pună sub semnul întrebării paternitatea; dar el îl recunoaște, îl crește frumos, iar un tribunal răpește tatălui acest drept, acuzîndu-l de răpire.

Cum este posibil așa ceva?

•

La plecarea din redacție, Corșatea, înlăcrimat și tremurînd, ne-a spus următoarele:

— Fac pușcărie dacă e nevoie, fac orice, dar să-mi fie lăsat copilul să-l pot îngriji!

Bazil DUNĂREANU

ZAR

de Dorin DIMITRIU

Sînt cavaler,
cu femeile
mă port cu mănuși.

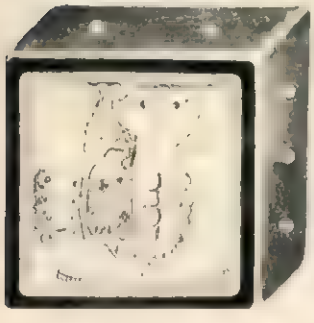

COMODITATE

La Turnu Severin, de pe Șantierul de construcții nr. 5 s-a sustras cantitatea de 2 348 m țeavă de schelă metalică în valoare de 146 111 lei. Această importantă cantitate nu a dispărut dintr-o dată, ci încetul cu încetul, puțin cîte puțin, în decurs de aproape patru ani. La o sumară anchetă făcută de cei în drept a reieșit că unii cetățeni din Tr. Severin și-au pus vița de vie pe palieri de țeavă, și-au construit garduri și porți din țeavă, fără să mai vorbim de sutele de antene de televizoare așezate tot pe suporturi de țeavă. Pînă la intervenția organelor competente nimeni nu a «văzut» nimic, nimeni nu a semnalat nimic. Nici conducerea șantierului, nici gestionarii care aveau în grijă bunurile statului n-au «văzut» că lipsește o însemnată cantitate de țeavă. Fără îndoială, justiția își va face datoria și-i va trage la răspundere așa cum se cuvine pe răufăcători. Ce au de spus însă cei care au asistat la producerea pagubei, cei care au văzut cum bunurile statului deveneau peste noapte bunuri individuale și au tăcut chitic?

Carol BORA

LĂSAȚI-I SĂ DOARMĂ...

Magazinul cooperativei din comuna Capu Piscului, satul Coteşti, județul Argeș, a devenit la un moment dat obiectul atenției deosebite a patru tineri care, în trei duminici la rînd, au furat bani și mărfuri în valoare de aproape 8 000 lei.

Cei patru infractori și-au primit pedeapsa. Prejudiciul, în cea mai mare parte, a fost acoperit. Cazul poate fi deci socotit rezolvat. Și totuși...

Din dosar rezultă că dacă nu în fața tribunalului, barem în fața judecății opiniei publice trebuie să stea și membrii pazei obștești, precum și acei ce au obligația să controleze modul în care își fac aceștia datoria.

Într-una din zilele cu pricina, pe la orele 2,30 noaptea, infractorii s-au dus la magazin și, după ce s-au asigurat că paznicii dormeau în clădirea fostului sfat popular, au forțat ușa și au intrat. La fel au operat și a doua oară. Pentru a treia lovitură banda s-a mărit cu încă doi inși. În toate trei împrejurările paznicii au dormit bușteau.

S. MARINESCU

INSTANTANEE

MIERCURI. În «dulce tîrgul leșilor» industria s-a dezvoltat rapid și consistent în anii noștri. Iată cum arată numai una din halele — secția tricotat — fabricii ieșene de tricotaj, «Moldova» (foto: V. Gheorghe).

JOI. Cunoașteți, desigur, turnul de parașutism din Parcul «23 August» din București. El nu mai funcționează — ca și instalațiile aferente. Pentru că a fost greșit construit și amplasat, fără a se ține seama de curenții de aer. Halal de așa performanță! (foto: M. Alexe).

VINERI. Și acum, priviți o imagine de pe Dunăre. Cargouri cu pavilionul românesc taie apele bătrînului fluviu în sus și în jos, transportînd, ca albinele, mărfuri (foto: B. Durleacă)

Această statuetă de argilă aparținînd culturii străvechiului Mexic precolumbian reprezintă un jucător de pelotă.

FLACĂRA DE LA OLIMPIA LA 2240m ALTITUDINE

de Victor BĂNCIULESCU

Alaltăieri, pe uriașul patrulater al Pieței Constituție 60 000 școlari mexicani au prezentat exerciții de gimnastică de ansamblu, prefigurînd alegoric ceremonia de recepție tineretului lumii de către tineretul mexican. La poalele barocului fastuos al clădirilor din jur, pe o suprafață de mai multe sute de metri pătrați, în fața tribunei principale, a fost întins un imens covor din flori, operă a țesătorilor din Huamantla, simbolizînd pe ghergheful lujerelor spiritul de înțelegere olimpică...

Ieri, torța aprinsă (cu lupa, de la razele soarelui) pe ruinele templului lui Zeus de la Olimpia a parcurs penultima etapă a itinerarului ei transcontinental. Flacăra olimpică a fost primită la centrul arheologic Teotihuacán în cadrul unei ceremonii grandioase evocînd ritul aztec al «focului nou» În marea incintă a «Ciudadelei» (cetății) și a templului lui Quetzalcoatl (șarpele cu pene), sub obrocul Piramidei Lunii, aproape o mie de dansatori, struniți de Amalia Hernandez, directoarea celebrului Balet folcloric mexican, au refăcut tabloul viu în lumina crepusculară. Tocmai aici, între Piramida Soarelui și Piramida Lunii, pe Cerro de la Estrella (Muntele Stelei), se celebra în trecut cea mai importantă ceremonie tradițională a epocii precorteziene: reînnoirea focului sacru. La fiecare 52 de ani — ciclul calendarului lor, un fel de secol al aztecilor — focul se stingea în vetre la apusul soarelui. Poporul se strîngea în preajma Muntelui Stelei și aștepta verdictul preoților. Dacă la miezul nopții trecerea celor șapte stele ale constelației Pleiadei (Cloșca-cu-pui a folclorului nostru) era neîntreruptă, viața se considera asigurată pentru un nou ciclu, adică pentru alți 52 de ani. Dimpotrivă, după credința vremii, dacă trecerea acelor stele înceta la încheierea ciclului, însemna că vine sfîrșitul lumii. De unde necesitatea penitenței și a meditației, înaintea reînnoirii focului sacru. Focul era simbolul vieții. O dată la fiecare ciclu, pe înaltele platouri ale Mexicului, pe Muntele Stelei, în mijlocul liniștii depline, cremenea și iasca iscau, din sînul tenebrelor, flacăra, mesageră a vieții. Focul reînnoit se multiplica apoi în mii de torțe. Fiecare se întorcea la vatră cu cîte o făclie, un șomoiog aprins. Frumusețea acestei ceremonii — celebrată de către azteci pentru ultima oară în 1507 — și profunda sa semnificație au transformat-o într-una din cele mai importante evenimente ale lumii precolumbiene. Ieri, pe aceleași platouri înalte, în citadela poporului din Anahuacul, de acum cinci sute de ani, a sosit simbolul culturii elene — focul de la Olimpia, unde se organizau Jocurile închinate ideii de pace. Nuntirea aceasta a flăcării olimpice cu torța de la Teotihuacán capătă valoare de simbol...

Astăzi, ultimii pedestrași ai unei ștafete peste timp și spațiu vor parcurge cei 40 de kilometri de la Piramida Lunii pînă la Estadio, traversînd capitala de la nord spre sud, pe Avenida de los Insurgentes, pentru a permite Enriquetei Basilio — pentru prima oară o femeie în această misiune — să ajungă la timp în dreptul cupei ce va adăposti flacăra olimpică, pe Stadionul Olimpic, pînă în ziua de 27 octombrie. Întreaga festivitate a zilei inaugurale vă va deveni familiară astă-seară pe ecranele televizoarelor. Veți asista la ceremonia de deschidere, cu tot cortegiul ei protocolar. Pierre de Coubertin — renovatorul Jocurilor Olimpice moderne — a ținut mult la stabilirea acestui program, explicînd adesea că nu e vorba aici de un simbol învechit — imitînd procedeele jocurilor antice de la Olimpia — ci de manifestații formale cu un adînc conținut pedagogic. Trebuie să-l credem, pentru că solemnitatea momentelor este cu adevărat înălțătoare și pilduitoare.

Mîine, abia mîine — deși formula consacrată a fost pronunțată astăzi — începe cea de-a XIX-a ediție a Jocurilor Olimpice!

Fiecare sportiv speră să poată purta — redusă la proporții — medalia învingătorului. Dar marea confruntare a virtuților sportive de-abia începe...

PE LOCURI FIȚI GATA: START!

Începe recensămîntul cvadrienal al forțelor atletice ale lumii, începe marea confruntare a virtuților sportive, începe proba de foc a pregătirii acumulate și a sudorii consumate, începe, inevitabil, numărătoarea medaliilor.

În fiecare zi, de mai multe ori pe zi, sportivii vor părăsi Satul Olimpic de la poalele vulcanului stins Ajusco, vor coborî scările acestui sat pe verticală — de vreme ce blocurile (29 în total) au 6 pînă la 10 etaje — și vor lua drumul celor 15 stadioane, arene, piscine, săli și terenuri de sport ce

împînzesc orașul. În fiecare zi vor părăsi cele 904 apartamente purtînd în sacii de sport nădejdi și emoții, incertitudini și ambiții.

Tabloul nu e inedit. De 72 de ani, de cînd Coubertin a prevăzut «exportul de canotori, alergători, scrimeri», sportivi veseli sau îngîndurați pășesc în arena olimpică animați de aceleași veleități, de același spirit competitiv care reprezintă rațiunea de a fi a Jocurilor Olimpice. Așa vor fi părăsit, în 1924, la Paris, baraca improvizată de lîngă stadionul Colombes, printre negustorii ambulanți, și Paavo Nurmi, și Johnny Weissmüller. Cu firea-i tăcîrnă, ciufută, învățătorul, melomanul, celibatarul și vegetarianul din Abo a obligat pe ziariști să-i născocească porecle «finlandezul cu chipul de piatră», «miracolul curselor de alergare», «campionul economiei integrale», «omul-cronometru» (căci alerga cu cronometrul în mînă). Nouă medalii olimpice de aur îi ornează panoplia, iar o statuie — în viață fiind — îi celebrează victoriile la Helsinki. Mai puțin discret, înotătorul american (fiu al unor emigranți din suburbia Freidorf a municipiului Timișoara) a folosit performanțele sale nautice (primul om care a înotat 100 m sub un minut) ca o trambulină spre cariera cinematografică: el a încarnat, primul, celebrul erou de film, Tarzan: «Omul-amfibie».

Cu 12 ani mai devreme, la Stockholm, favoritul cursei de 100 m plat, negrul H.P. Drew, nici nu a mai ajuns pe pista de alergări. Pentru a asigura victoria unui alb, oficialii americani l-au încuiat în vestiar pînă după disputarea cursei! Revanșa cea mai strălucită a venit în 1936, la Berlin, unde atletul negru Jesse Owens, suplu și agil pe cît de rapid, al zecelea într-o familie cu 15 copii din Cleveland, obține rezultate senzaționale și patru medalii olimpice, obligînd pe Hitler să părăsească tribuna pe furiș pentru a nu strînge mîna celui mai glorios sportiv al jocurilor, «omul-gazelă».

Epoca atleților miraculoși continuă o dată cu saltul neîntrerupt al performanțelor spre (sau dincolo de) limite imprevizibile. Lista eroilor consfințește evoluția sportivă a timpurilor moderne, nemijlocit legat de progresul civilizației. În 1952, la Melbourne, fiul unui tîmplar din nordul Moraviei, fostul laborant de la Zlin, Emil Zatopek, cîștigă toate probele de fond, inclusiv copia isprăvii ostașului Filipide, solul de la Marathon, însoțindu-și alergarea cu grimasele lui devenite proverbiale, cu răsuflarea atît de ritmică încît i s-a spus «omul-locomotivă».

Ultimele două ediții ale Jocurilor Olimpice au cunoscut-o pe fetița blondă, înaltă, firavă, din Timișoara, care sărea la 12 ani, în curtea casei părintești, 1,28 m, pentru a ajunge la faimosul record mondial de 1,91 m, fiind poreclită la Roma: «la grande bionda» și «căprioara», iar la Tokyo: «pasărea flamengo» și «libelula din România», încă înainte de a deveni doamna Iolanda Balaș-Söter.

Antichitatea proclama pe eroul jocurilor **eponim**, ceea ce înseamnă că după numele său se numea olimpiada Cine vor fi eponimii Jocurilor Olimpice de la Ciudad de Mexico? Cei ce vor suporta mai bine atmosfera rarefiată a podișurilor mexicane (la 2 240 m altitudine), după ce s-au antrenat, tot la înălțime, la Font Romeu, Erevan, South Lake Tahoe, St. Moritz sau Piatra Arsă? Cei ce vor depăși dificultățile schimbării de climă sau de fus orar? Sau vor fi, la urma urmei, tot cei hărăziți cu talentul șlefuit în mii de ore de exercițiu? Surprizele nu sînt excluse, oricîți favoriți am cunoaște. Dimpotrivă, ele sînt firești și fac pronosticurile hazardate, dînd farmecul cuvenit oricărei mari competiții sportive.

Vor fi sprinterii aceia uluitori care aleargă cu o viteză de aproape 37 km pe oră; vor fi naiadele adolescentine de 14-15 ani care pulverizează recordurile mondiale la vîrsta păpușilor; vor fi herculii moderni, laureați ai concursurilor «Mister Universe», care ridică imense bare de oțel de peste 200 kg deasupra capului; vor fi cavalerii pagaiei și padelei, anacronici urmași ai eroilor lui Jack London, pierduți printre pitorescile canale de la Xochimilco (amintind de Delta Dunării), bordate de chiparoși și cu celebre grădini plutitoare (chinampa). Vor fi eroi la stadioanele cetății universitare Magdalena Mixhuca, la stadionul Azteca, la centrul recreativ Oaxtepec, în stațiunea maritimă Acapulco, la Campo Marte sau la Pista Hielo, vor fi atîția încît galeria dv. de cunoștințe sportive va deveni neîncăpătoare în următoarele două săptămîni.

SPORT ȘI CULTURĂ

Dar, în aceleași zile, în legătură intimă cu Jocurile Olimpice, Ciudad de Mexico va prezenta oaspeților săi și alte motive de mîndrie. Simpla răsfoire a programelor ne produce invidie. Baletul secolului XX al lui Maurice Béjart spectacolul cehoslovac «Lanterna magică», o companie de teatru clasic grec, un ansamblu sovietic de dansuri folclorice, orchestra lui Duke Ellington, expoziția litografiilor lui Salvador Dali, Opera din Düsseldorf, baletul eschimoșilor și balete africane, expoziții de pictură (de la Picasso pînă la Țuculescu). Poeții își vor confrunta lirele într-o reuniune internațională interesantă, de la care nu vor lipsi: Pablo Neruda, Evtușenko, Leopold Senghor, René Char, Octavio Paz. Tinerii sculptori din 15 țări și-au încheiat lucrările: operele originalului lor simpozion jalonează autostrada de sud a capitalei mexicane, pînă în dreptul Satului Olimpic. Un grup de oameni de știință vor desăvîrși un program de genetică și de biologie umană chiar în incinta sediului candidaților olimpici. La Institutul politehnic sînt deschise expoziții consacrate utilizării pașnice a energiei nucleare și proiectelor arhitectonice pentru sport și cultură.

Ce relație există între toate aceste manifestări de cultură și competițiile sportive de la Mexico? În această privință gazdele Jocurilor Olimpice au realizat un efort extraordinar, comparabil doar cu efortul material pretins de organizarea jocurilor. Președintele Republicii Mexicane, Gustavo Diaz Ordaz, a sintetizat intențiile care au concurat la alcătuirea vastului program cultural: «Aceste manifestări vor permite tinerilor reuniți în Mexic — independent de rezultatele lor sportive — să ia cunoștință de adevăratele valori umane și să părăsească teritoriul nostru cu certitudinea că toate popoarele, fără excepție, aduc o contribuție pozitivă la progresul omenirii». Potrivit tradițiilor instaurate la jocurile antice — cînd Pindar își citea poemele în dumbrava sacră de la Olimpia, printre capodoperele statuare ale lui Fidias — artele, științele, literele își dau din nou întîlnire la o Olimpiadă modernă. Pe esplanada de acces a parcului Chapultepec, lîngă mîndria capitalei mexicane, Muzeul național de antropologie, este plasată o a doua amforă olimpică în care va arde de asemenea o flacără simbolizînd «Olimpiada culturală». Fără îndoială că la Mexico, în ambianța unei măiestuoase armonii de sunete, de linii, de mișcări (pe care o numea «întoarcerea la euritmie»), Coubertin și-ar fi văzut cu ochii: «alianța dintre atleți, artiști și spectatori», pe care o socotea drept idealul Jocurilor Olimpice.

La Ciudad de Mexico, programul cultural va da strălucire spirituală marii parade a virtuților fizice, paralelismul sport-cultură fiind în acest caz un mod comun de a celebra frumosul.

Sub această cupolă a Palatului Sporturilor se vor desfășura numeroase competiții.

LA UZINELE „REPUBLICA”:
LAMINORUL DE SASE TOLI, PRODUCE!

Reportaj de M. HETCO — Fotografii de E. IAROVICI

Un detaliu al gigantului agregat perforator, ai cărui cilindri sfredelind lingouri de oțel îi dau o primă formă longilină.

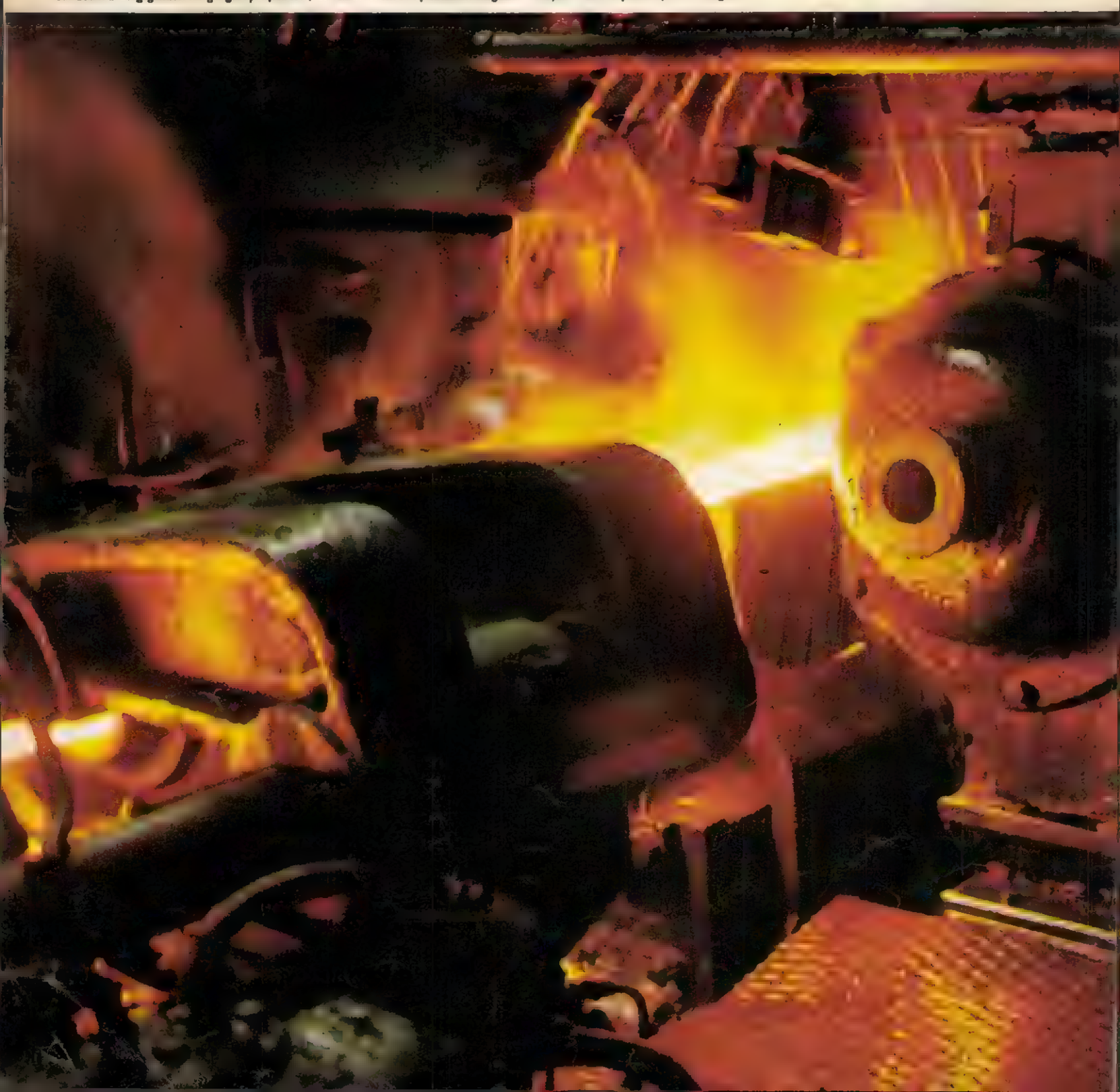

◀ *Bloc de comandă, manete, o mînă atentă: procesul de producție la marele laminor este în întregime automatizat.*

O parte a halei care adăpostește cele trei laminoare. Blocul incandescent a și suferit o primă prelucrare. ▼

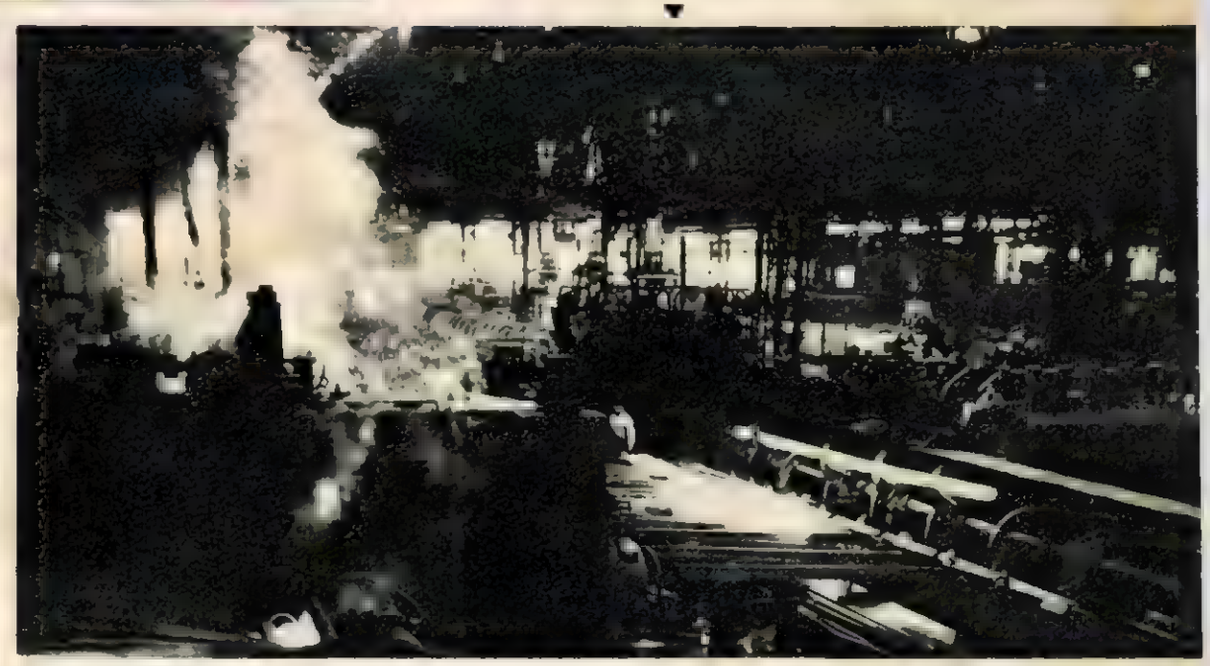

...În urmă cu doi ani în marea hală a laminoarelor de la uzinele «Republica» din Capitală se dăduse startul la o construcție ce se ghicea de pe atunci de anvergură, menită în final să amplifice și să diversifice producția de țevi a marii întreprinderi. Se puneau atunci bazele construcției noului laminor de șase țoli, agregat extrem de complex, care la sfîrșitul acestei veri a intrat în probe tehnologice și care în prezent a început să producă. Ca la orice întreprindere de asemenea amploare, inițiativa a fost la ordinea zilei, soluțiile tehnice, originale, născîndu-se din necesitatea imperioasă a momentului. De pildă, pentru cîștigarea de spațiu (spațiul interuzinal, această componentă a producției, atît de neglijată uneori dar atît de importantă pentru asigurarea unui flux continuu și eficient al producției...), noul laminor a fost amplasat în locul celui de trei țoli, acesta găsindu-și de asemenea o altă și, evident, mult mai eficientă poziție în cadrul halei.

Împreună cu «străbunul» său (un prim laminor tot de șase țoli, aflat în funcțiune de vreo trei decenii, dar de o productivitate, evident, mult scăzută), forța de «șoc», forța de prelucrare a uzinei se mărește enorm (în 1970 aproape se va dubla!) grație, în primul rînd, acestui ultim agregat, incomparabil mai productiv decît celelalte două. Într-adevăr, acest complex de mașini ultramoderne care este laminorul de șase țoli recent pus în funcțiune, proiectat și executat în proporție de peste 90% în țara noastră (la Reșița, Brăila și la uzinele «23 August»), prin înaltele-i capacități de producție va reuși să sporească cu o sută de mii tone țevi prelucrate anual «zestrea», și așa impunătoare, a uzinei.

...Urmărirea complicatului drum prin care lingoul incandescent de oțel capătă rotunjimi, suplețe și calibre calculate la milimetru este totdeauna spectaculoasă și impresionantă. Călătorit pe patul de rostogolire care nu se oprește niciodată, blocul de metal, încălzit pînă aproape de transparență, trece succesiv prin agregatul perforator care-i dă o primă formă longilină, prin perforatoarele vibrante ale laminorului-duo care asigură prelucrarea grosimii de perete, suferind în final operații de netezire și tăiere ce-l metamorfozează definitiv în țevi de diverse diametre (de la 89 mm la 168 mm, diametrul de bază fiind de 156 mm, adică 6 țoli).

— Ceea ce este cu totul nou la acest agregat se referă la structura și soluțiile unor mecanisme — ne amintește ing. Mihai Sălăjan, șeful serviciului tehnic. Soluțiile fac din laminor un etalon, un reprezentant de avangardă al tehnicii din acest domeniu. Astfel, cuptorul de încălzire a blocurilor de oțel este de formă rotundă, fiind dotat de asemenea cu o vatră rotativă cu o capacitate de 35 tone/oră. Prin aceasta se simplifică și se asigură o manevrare sporită a blocurilor, eliminîndu-se efortul fizic al îndreptării și supravegherii continue a lor. O altă noutate: debitul de gaz și aer este reglat automat, în funcție de temperatură. Ca urmare a acestor modernizări, numărul muncitorilor pe schimb a scăzut de la 42 la 25, realizîndu-se astfel o importantă economie de forță de muncă, folosită de noi cu mult mai multă eficiență în alte sectoare ale uzinei. Pentru etapa următoare (de după 1970) am și început construcția unui laminor reductor-alungitor, al cărui scop este de a micșora diametrul țevilor (provenite de la noul laminor de șase țoli) printr-o prelucrare la cald. Se vor obține astfel în final țevi cu diametre foarte reduse, atît de insistent solicitate de întreaga noastră economie.

...O economie a cărei dezvoltare impetuoasă reclamă, după cum s-a văzut, utilaje dintre cele mai diverse, de o calitate ireproșabilă. Cele trei laminoare, adică cele două de cîte șase țoli și cel de trei țoli, aflate în prezent în funcțiune la uzinele «Republica», asigură o bună parte din utilajele folosite în industria petrolieră (țevi pentru extracția fluidelor, prăjini de sapă, utilaje pentru rafinării), precum și cele atît de complexe, necesare industriilor chimică și de mașini grele.

PRIMII PAȘI...

100 DE ANI DE LA CREAREA PRIMEI ORGANIZAȚII POLITICE MUNCITOREȘTI DIN ȚARA NOASTRĂ

75 DE ANI DE LA CONGRESUL DE CONSTITUIRE A PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT AL MUNCITORILOR DIN ROMÂNIA

Evoluția capitalistă a României în a doua jumătate a veacului al XIX-lea, crearea unor întreprinderi industriale cu un număr relativ ridicat de lucrători — peste 500 — au avut ca urmare formarea proletariatului modern de fabrică, de apariția căruia este strîns legată nașterea mișcării muncitorești și dezvoltarea ei pe făgașul luptei de clasă conștiente împotriva burgheziei.

Muncitorimea s-a manifestat de la început ca forța cea mai înaintată a societății, purtătoare consecventă a idealurilor de progres, s-a arătat dornică de afirmare pe scena istorică. Încă din a doua jumătate a secolului trecut s-au format și primele sale organizații profesionale și politice, au apărut ziare muncitorești.

La 11 octombrie 1868 s-a înființat la Timișoara Asociația generală a muncitorilor, prima organizație politică muncitorească de pe teritoriul țării noastre, care cuprindea aproximativ 300 de membri. După cîteva luni numărul celor ce au aderat la această organizație s-a ridicat la peste 1 000.

În anul 1869 Asociația generală a muncitorilor din Timișoara *s-a afiliat la Internaționala I, devenind prima secție a acesteia pe teritoriul țării noastre*. Organizația muncitorilor din orașul de pe Bega, condusă de Gheorghe Ungureanu și Carol Farcaș, a avut un rol important în răspîndirea ideilor socialismului științific în România.

În anii următori, procesul de organizare a clasei muncitoare din țara noastră a cunoscut o continuă dezvoltare. La Arad, Cluj, Brașov, Sibiu, Anina, Orăștie etc. s-au creat organizații asemănătoare cu cea de la Timișoara. La București s-a înființat în 1872 «Asociația generală a tuturor lucrătorilor din România», prima organizație care-și propunea să unească lucrătorii pe scară națională.

În deceniul 9 al veacului al XIX-lea au luat naștere, la București, Iași, Galați, Bacău și în alte orașe, cercuri ale muncitorilor, care au desfășurat o vie activitate organizatorică și de propagare a ideilor socialismului științific, contribuind la procesul de unire a mișcării muncitorești cu socialismul științific. În același timp cunoșteau o continuă dezvoltare și asociațiile profesionale, care spre sfîrșitul secolului trecut se bazau pe principiile luptei de clasă și ale internaționalismului proletar.

Un nou pas înainte pe linia organizării politice a clasei muncitoare s-a făcut o dată cu transformarea, în anul 1890, a Cercului muncitorilor din București în Clubul muncitorilor, care reunea un număr mai mare de muncitori, fiind conceput pe baze mai largi. Acest club își propunea să servească drept «simbure în jurul căruia să se organizeze toate puterile partidului muncitoresc».

În anul 1893, după 25 de ani de la înființarea Asociației generale a muncitorilor din Timișoara, se deschideau la București lucrările Congresului de *constituire a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România*.

«Crearea în 1893 a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **constituie un moment de însemnătate istorică în dezvoltarea luptelor sociale din țara noastră, în organizarea clasei muncitoare pe plan național, începutul afirmării sale în principalele probleme care frămîntau viața social-politică a societății din acea vreme».** Totodată, înființarea P.S.D.M.R. marchează intensificarea răspîndirii în România a teoriei științifice despre lume și viață, elaborată de marii dascăli ai proletariatului internațional — Marx și Engels.

Pagini realizate de Elisabeta SIMION de la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România

MUNCA

PROIECTUL DE PROGRAM

al

PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT MUNCITOR

PROGRAMUL

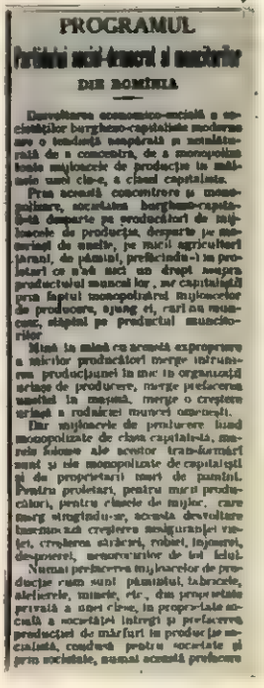

PROGRAMUL

Partidului social-democrat al muncitorilor

DIN ROMÂNIA

Inscriind ca revendicări principale imediate ameliorarea stării materiale și intelectuale a muncitorilor, dreptul de grevă, de organizare, de întrunire, învățămînt general, ziua de muncă de 8 ore, programul Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România afirmă totodată, pentru prima dată în istoria României, necesitatea luptei pentru «desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție și prefacerea lor în proprietate socială», «distrugerea societății burgheze și întemeierea societății socialiste».

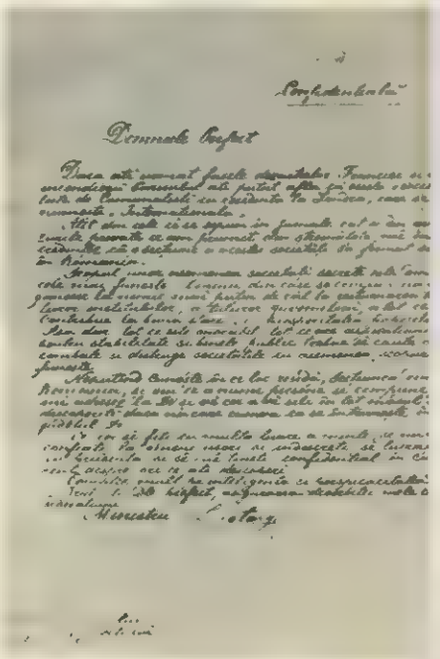

Teama clasei conducătoare față de crearea primelor organizații politice muncitorești din țara noastră se oglindește — între alte documente — și în această circulară a ministrului Lascăr Catargi trimisă prefecților județelor.

Presa vremii relatează despre lucrările Congresului de constituire a P.S.D.M.R.

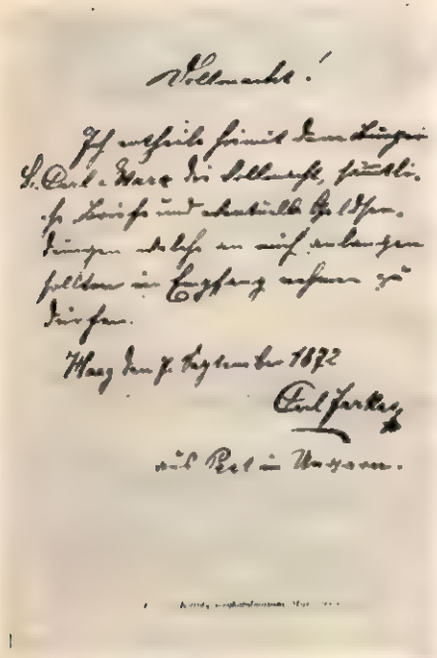

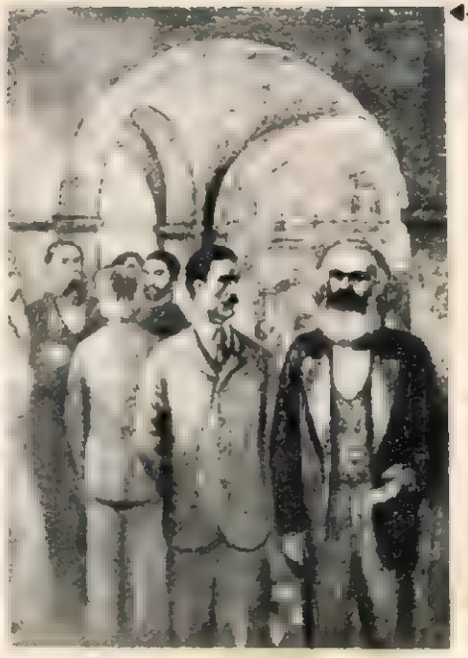

Conducătorii Asociației generale a muncitorilor din Timișoara întrețineau legături personale cu marii dascăli ai proletariatului — Marx și Engels. Facsimilul reprezintă o scrisoare a lui Carol Farcaș către Karl Marx, iar desenul — o întîlnire dintre cei doi.

«Acolo unde strigătul strident al sirenei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbînda și victoria muncii omenești asupra naturii..., acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să nască o lume nouă..., acolo naște viitorul».

C. Dobrogeanu-Gherea

Imaginile alăturate înfățișează două aspecte ale începuturilor dezvoltării industriale a României: un puț de petrol din secolul trecut și furnalul din Reșița în 1867.

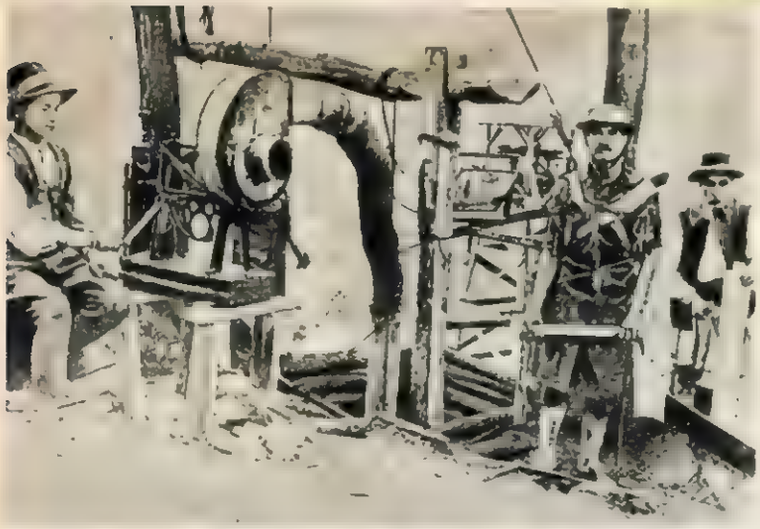

P.S.D.M.R. a ținut în total șase congrese la care s-au dezbătut probleme centrale ale activității sale. La Congresul II (în fotografie: delegați la congres) s-au discutat chestiuni legate de lupta pentru vot universal și pentru organizarea cluburilor socialiste la sate.

MUNCA GÎNDEȘTE, LENEA VISEAZĂ

Castelul de apă de la același șantier, care trebuia să fie dat în folosință la 31 august și care în prezent nu este realizat decît în proporție de 10%.
Fără acest castel nu există apă pentru păsări.

Pe la mijlocul lunii februarie a.c. 96 000 de pui de găină, locatari de drept ai Complexului avicol din Mogoșoaia, au dispărut pe neașteptate, sfidînd, curajoși și demni, viața de padoc, alimentația à la carte și proiectatul prohod condimentat al gastronomiei bucureștene.

La scurtă vreme după acest senzațional eveniment, 168 000 de găini mature și 50 000 de porci de cea mai bună «familie» (York și Landrace) au părăsit fără urme crescătoriile din Fetești, volatilizîndu-se pentru totdeauna din evidența întreprinderii.

Aceste întîmplări nemaipomenite ne-au determinat să ne îndreptăm în grabă spre Consiliul Superior al Agriculturii. La Direcția creșterii animalelor am primit, printre oftaturi, următorul răspuns:

— Poveștile dv. senzaționale (bune de adormit copiii, inspectorii creduli și controlorii romantici) rămîn, din păcate, între limitele unui strict adevăr. Cei 96 000 de pui nu au emigrat în masă, ci pur și simplu au refuzat să se nască. Cele 6 hale ale complexului, promise pentru 15 februarie 1968, n-au fost terminate nici pînă astăzi. Din aceleași motive au refuzat să lucreze pentru cei din Mogoșoaia și cele 168 000 de găini (capabile să execute zilnic mii de ouă). În ceea ce-i privește pe rotofeii de la Fetești, aceștia au hotărît să se îngrașe pe cont propriu din moment ce complexul porcin din localitate n-a fost dat în folosință nici pînă la ora actuală. Luați-o cum vreți, în glumă sau în serios, dar de ajuns veți ajunge la același rezultat: rețeaua comercială a fost privată de milioane de ouă, iar celelalte necuvîntătoare, cu două și patru picioare, ar fi totalizat pînă la sfîrșitul anului o apreciabilă cantitate de carne.

— Unde se află cheia misterului?

— Căutați-o la Întreprinderea 8 construcții din Capitală.

Dar n-am procedat întocmai. Ne-am gîndit că e mult mai nimerit să organizăm în prealabil o călătorie prin județele Ilfov, Ialomița și Argeș, iar aici să vizităm cîteva din principalele șantiere deschise la Pitești, București, Mogoșoaia, Fetești, Cuparu, Călărași.

N-am aflat «mare lucru». Ne-am notat în schimb aceste fapte și întîmplări izolate, desprinse din viața zilnică a acestor șantiere și care, la prima vedere, nu prezintă nici o legătură cu tragedia avicolo-porcină de la Mogoșoaia și Fetești. Cîteva exemple:

Într-o dimineață, doi dintre membrii conducerii Șantierului 802 București au fost găsiți beți turtă în grădina unui «Bufet» din apropiere. La scurtă vreme după acest intermezzo bachic, desfășurat în răstimpul orelor de lucru, mecanicul Pipenco Vladimir de pe Șantierul 805 Pitești manevrează greșit macaraua și accidentează grav doi tovarăși aflați în apropiere: lucrătorii Nicolae Popa și Bădică Dragnea.

Un grup de visători romantici, angajați ai Întreprinderii 8 construcții, recepționează o mare cantitate de panouri prefabricate, constatînd abia ulterior că materialele furnizate de către Întreprinderea de prefabricate Militari prezintă grave defecțiuni de fabricație.

Și tot în aceeași perioadă, la «Tehnica nouă», două treimi din lucrătorii angajați

Starea în care se află azi şantierul Complexului Mogoşoaia I pentru creşterea industrială a păsărilor.

Întîrzierea dării în folosinţă provoacă pagube (producţie nerealizată) în valoare de 6 000 000 lei.

părăsesc brusc şantierul, căutînd de lucru în altă parte...

...Aşadar întîmplări disparate şi îndeajuns de «obişnuite» dacă le înscriem la capitolul neglijenţă, nepăsare, indisciplină şi proastă organizare a muncii. Ce filiaţie se poate stabili între puii de la Mogoşoaia şi mecanicii din Piteşti, între nemulţumiţii de la «Tehnica nouă» şi panourile recepţionate la IC-8? Una singură: **toate întîmplările pomenite aparţin, voit sau nevoit, aceluiaşi colectiv de muncă: Întreprinderea de construcţii 8 din Capitală.** Ce părere are în această privinţă comitetul de direcţie al acestei importante unităţi bucureştene?

— Evenimente neprevăzute, întîmplări regretabile pot surveni în viaţa oricărui colectiv de muncă. Principalul e să procedăm cu promptitudine la lichidarea lor. În acest sens întreprinderea noastră a luat o serie întreagă de măsuri. La «Tehnica nouă» au fost sancţionaţi inginerul Lascu şi maistrul Ciocănel, principalii vinovaţi ai faptului că 70 de muncitori, nemulţumiţi de condiţiile de muncă, au părăsit şantierul. Sancţiuni şi avertismente au primit şi tovarăşii arh. Gh. Petrescu şi Gh. Penciu, contabil şef, iar la «802» a fost schimbată şi întreaga conducere a şantierului. A fost elaborat de asemenea un plan de măsuri menit să îmbunătăţească organizarea ştiinţifică a producţiei şi să urgenteze rămînerile în urmă pe şantierele cu lucrări restante. Şi pentru a face dovada intransigenţei şi spiritului autocritic, comitetul de direcţie a elaborat o «informare» voluminoasă în cuprinsul căreia «lipsurile» ocupă un loc de cinste. Atît doar că lacunele existente apar cu totul neglijabile în faţa rezultatelor de prestigiu însumate în aceste cîteva cifre: «în primul semestru al anului producţia de construcţii a fost realizată într-un procent de 101,2 la sută, iar productivitatea muncii pe un salariat este de 103,5 la sută».

Şi zău că i-am crede pe cuvînt dacă am privi şi noi lipsurile cu ocheanul întors şi am umfla succesele cu pompa pneumatică. Din păcate lucrurile se prezintă exact de-a-ndoaselea. Realizările fizice, preţul de cost, mecanizarea, calitatea lucrărilor, productivitatea muncii, asigurarea condiţiilor optime de lucru şi preocuparea consacrată organizării ştiinţifice a producţiei sînt atît de departe de proiectele iniţiale încît lipsurile existente lasă cu totul în umbră unele rezultate pozitive.

Faptele o dovedesc:

Numeroase lucrări cu termene de dare în folosinţă în planul de stat la 31 decembrie 1967 nu au fost terminate nici pînă în momentul de faţă. Din această cauză întreprinderea s-a dovedit în domeniul cheltuielilor suplimentare un adevărat sac fără fund. 2 412 000 lei cheltuieli neproductive, 9 298 000 lei cheltuieli privind transportul materialelor, la care se adaugă depăşirea fondului de salarii admisibil cu 2 700 000 lei.

Proiectate pe acest fundal neguros, «cifrele de prestigiu» ne apar ca nişte firave baloane de săpun. E adevărat: planul a fost realizat din punct de vedere valoric, dar nu şi fizic. La 30 septembrie a.c. valoarea lucrărilor nerealizate se cifra la aproximativ 18 000 000 lei. În acelaşi timp, «creşterea productivităţii muncii» a fost obţinută prin sporirea numărului mediu scriptic de muncitori angajaţi tocmai pentru terminarea lucrărilor restante. În loc să scurteze durata de execuţie a obiectivelor rămase în urmă, întreprinderea s-a angajat să execute noi lucrări, cele mai multe prevăzute pentru 1969.

Dar cine fuge după doi iepuri, păţeşte ca cei de la menţionata întreprindere bucureşteană. Zorind să prindă timpul din urmă, presaţi de datorii scadente şi obligaţi să îndeplinească planul de producţie în orice condiţii, conducerea întreprinderii bucureştene a contractat o boală primejdioasă jocul cu milioanele. Pierderile înregistrate în primele nouă luni ale anului se cifrează la aproximativ 9 000 000 lei. Luna şi milionul! Aceasta a avut ca prim rezultat crearea stocurilor supranormative, repartizarea anarhică a forţei de muncă, saci de bani irosiţi pentru manoperă şi transport sau, mai pe scurt, ridicarea inadmisibilă a cheltuielilor de producţie. Resortul intim al acestor nereguli: proasta organizare a muncii. Iată cîteva exemple:

Luni de zile Şantierul 805 din Piteşti a dus lipsă acută de braţe de muncă. În acelaşi răstimp, în alte puncte de lucru din oraş (fabrica de bere şi întreprinderea «Textila»), **şantiere aparţinînd aceleiaşi întreprinderi,** numărul mediu scriptic de muncitori a fost depăşit cu 31 la sută.

În aceeaşi perioadă de timp, alte şantiere ale întreprinderii au solicitat prin adrese repetate importante cantităţi de materiale de construcţie. Cererile au rămas neonorate. Abia la sfîrşitul semestrului conducerea întreprinderii a constatat stupefiată că în depozite există stocuri supranormative în valoare de 18 310 000 lei! Între acestea: 60 metri cubi de prefabricate, 3 285 metri pătraţi uşi şi terestre şi 17 000 metri pătraţi plăci de azbociment etc., etc.

O soluţie sui-generis a fost adoptată şi în privinţa transportului de materiale. Conducătorii auto au procedat în foarte dese cazuri la descărcarea materialelor la marginea şantierelor. De aici, două consecinţe: degradarea materialelor prin depozitare necorespunzătoare (30 000 cărămizi numai la 803 Feteşti) şi irosirea unor fonduri suplimentare pentru retransportarea lor pînă în incinta şantierului (cheltuieli care pînă la 30 iulie 1968 au atins o cifră cu adevărat incredibilă: 9 298 000 lei!).

Aşa se face că, în mijlocul acestei dezordini generale, şefii punctelor de lucru găsesc timp berechet pentru a trage la măsea în orele de producţie; că treaba făcută la întîmplare şi de mîntuială (240 828 ore muncă risipite prin absenţe şi învoiri numai în primul trimestru al anului!) provoacă grave accidente de muncă, iar munca în asalt influenţează nefavorabil calitatea execuţiei (refacerea unor lucrări necorespunzătoare a condus pe primul semestru al anului la efectuarea unor cheltuieli de aproximativ 47 000 lei).

•

Rezultat final: lucrările restante apasă din ce în ce mai greu pe umerii constructorilor, iar beneficiarii înregistrează pierderi băneşti cu fiecare lună scursă. Păsările şi porcii virtuali de la Mogoşoaia şi Feteşti au ştirbit simţitor beneficiile planificate în acest an de către Consiliul Superior al Agriculturii. Dar cîţi bani s-au pierdut prin nerespectarea termenelor de dare în funcţiune la următoarele două întreprinderi: F.N.C.-Periş şi Laboratorul comitetului geologic?

Şi totuşi ce e de făcut pînă la urmă? Un lucru cît se poate de simplu: schimbarea metodelor de muncă sau eventual schimbarea celor care nu ştiu, nu vor sau nu înţeleg să le respecte.

Nu sîntem nici primii, nici ultimii care facem această propunere.

Liviu TIMBUS
Fotografii de E. IAROVICI

F varietăţi

UMOR
de Nell COBAR

FĂRĂ CUVINTE

spectacol pe glob

● *În această toamnă Elvira Popescu va interpreta rolul principal din piesa lui Frederic Dard, «Doamna din Chicago», o comedie al cărei succes este dat ca sigur, atît datorită textului cît și distribuției în fotografia luată în timpul elaborării spectacolului, Elvira Popescu împreună cu regizorul Jacques Charon.*

● *«Cocoșul de aur» de Rimski-Korsakov e una din premierele Operei de stat din capitala R.D. Germane. Erhard Fischer, care semnează regia spectacolului, afirmă că a urmărit «redarea fidelă a ideilor artistice ale autorului, dar cu mijloace noi, punînd accentul în egală măsură pe reușita interpretării muzicale ca și pe reușita spectacolului în sine».*
În fotografie, o scenă din spectacol, cu Gudrun Fischer și Reiner Suss

● *Comedia lui Vanbrugh, «Recidiva», care se prezintă pe scena teatrului Aldwych, reînvie atmosfera plină de strălucire și intrigă a Restaurației, datorită interpretării fericite a lui Charles Thomas în rolul Loveless și a lui Toby Robins în rolul unei văduve intrigante cu figură de ingenuă.*

● *În 1963, după terminarea adaptării «Discipolului diavolului» de G.B. Shaw, Jean Cocteau afirma că unicul actor care ar putea să interpreteze rolul Richard este Jean Marais. Acum Marais a renunțat la oricare alt angajament dedicîndu-se realizării acestui spectacol a cărui regie o va semna, fiind totodată și titularul rolului în care l-a distribuit chiar Cocteau. Fotografia noastră reprezintă un aspect din timpul repetițiilor. Alături de Jean Marais, fiul său, Serge, care își face debutul ca actor.*

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PE UȘA DIN SPATE

Există oameni care din instinct urăsc lumina și reacțiile directe, de aceea ei preferă întotdeauna ușa din spate. Scara de serviciu e cea care le inspiră încredere. Cu cît e mai insalubră, cu atît încrederea e mai mare. De aceea ei nici nu se chinuiesc să trăiască, ci preferă să se furișeze, să se strecoare. De aceea ei ajung în viață pe uși dosnice, și tot ce fac seamănă cu afacerile unor borfași.

Să ne oprim o clipă să vedem de ce acești indivizi iubesc cu atîta patimă scara de serviciu, de ce și-au făcut din intrările lăturalnice un adevărat crez de viață. Ei au încercat, ce e drept e drept, în prima lor tinerețe, să intre ca toți oamenii, prin ușa din față. Dar ușa din față li se părea grea ca o lespede de piatră, li se cerea, pentru a o deschide, un anume efort. Li se cerea să gîndească, li se cerea să muncească, li se cerea, cu alte cuvinte, să fie oameni. Or, pentru această categorie de indivizi, tocmai existența de om loial li se pare o povară insuportabilă. Așa că au renunțat să mai forțeze intrarea din față. S-au lăsat păgubași, nici măcar nu le-a părut rău.

Și atunci, cu o energie sporită, au început să ducă o viață de noapte, ca a păsărilor de pradă. De cum îi vezi, din depărtare, îți vine să fugi. Niciodată nu știi ce gîndesc acești oameni, și ei nu fac mărturisiri decît cînd sînt siguri că mint de îngheață apele. Spovedania lor cea mai adîncă e în același timp minciuna cea mai crîncenă. Tot ce fac, fac pe ocolite, în cel mai deplin mister. Nu știi pe cine iubesc și pe cine urăsc. Duc o viață cu adevărat misterioasă. Dar ce fac ei de fapt în această viață misterioasă în care mereu șușotesc și pun la cale tot felul de drăcovenii? Răspunsul este mult mai simplu și n-are nimic tainic în el. Misterul lor e numai de suprafață, ca o pelerină romantică menită să acopere găinării dintre cele mai banale. Aceste misterioase personaje învăluite în taină și discreție, aceste personaje care urăsc lumina zilei nu se țin decît de ciubucuri. În ciuda mutrei lor satanice și a privirii lor mereu la pîndă, s-au dedicat cu trup și suflet unor banale ciubucuri. Și viața lor întreagă e consumată de un șir de asemenea găinării pe care n-au curajul să le comită ziua-n amiaza mare.

Trăind numai în mistere, printre scări insalubre, printre șușoteli și taine ridicole, ei au început să semene cu păsările de pradă. Au început să aibă aceleași ticuri, și n-ar fi de mirare dacă într-o bună zi nu le-ar apare drept pe față tradiționalul cioc de pradă. S-au obișnuit atît de mult cu întunericul încît cînd un asemenea individ a fost silit să dea ochii cu lumina zilei și să intre pe ușa din față, pur și simplu a murit.

literare

de Valeriu CRISTEA

MAXIM GORKI:

DOI VAGABONZI

1968 a marcat centenarul nașterii și al treizeci și doilea an din lungul vagabondaj în eternitate al lui Maxim Gorki. Am în fața mea un frumos exemplar dintr-o ediție de nuvele trasă în colecția **Biblioteca pentru toți** cu prilejul sărbătoririi. Coperta din față a volumului reprezintă o fotografie (poate a unui moment sau a unei scene dintr-un spectacol de teatru gorkian) ori un montaj înfățișînd, pe aproape toată suprafața, mărit, un obraz omenesc brăzdat de riduri, cu un ochi enorm, la pîndă, implantat sub o sprînceană luxuriantă. În dreapta clișeului, sus, un tînăr cu mîinile împreunate rostește o replică înflăcărată sau poate se roagă, jos arde o lampă, una din acele incerte surse de lumină nelipsite din hrubele în care-și fac veacul personajele scriitorului. Un portret al său, mai puțin cunoscut, de pe coperta din spate a cărții, fixează asupra noastră o privire stranie, șocantă și intrigatoare, amestec de mirare copilărească și matură blazare, de visare și mizantropie.

Vocația ambulatorie a vagabonzilor gorkieni nu este decît expresia fizică a neliniștii ce bîntuie semințiile de personaje create de Tolstoi și Dostoievski. Eroii acestuia din urmă, care poate fi numit cu adevărat un predecesor al lui Gorki căci activitatea sa literară se încheie în 1881, își revarsă frămîntarea interioară într-o gesticulație foarte agitată și, înainte de toate, în mers. Ei parcurg într-un halucinant du-te-vino străzile Sankt Petersburgului, lunecînd pe cheiurile Nevei ca niște fantome, măsoară în lung și-n lat (mișcare tipică a personajelor dostoievskiene) odăile lor sordide. În comparație cu aceștia, hoinarii lui Gorki nu fac decît, ca să spun așa, să mărească pasul, să străbată distanțe mai mari. Dacă drumul lui Raskolnikov e strada, cel al lui Konovalov e meridianul. Același motor transcendent propulsează însă mobilismul ambelor personaje.

În operele lui Maxim Gorki accentul cade așadar pe absolut, și nu pe pitoresc. Cu atît mai puțin pe melodramă. O frînă îl păzește pe scriitor să devieze de la linia sobră a narării: răceala obiectivă. Pe lîngă aceasta mai există însă și o frînă de siguranță. Despre ce este vorba? Într-o convorbire cu Cehov, Tolstoi a spus: «Gorki e un om rău». E dificil de presupus în ce măsură verdictul titanului de la Iasnaia Poliana se potrivește omului (pe care de altfel îl prețuia și-l iubea); «răutatea» autorului este însă evidentă în aproape orice punct al operei. În nuvela **Bătrîna Izerghil,** ce pare multora sentimentală, Gorki e, dimpotrivă, aproape crud: el întrerupe mereu evocarea aventurilor amoroase ale eroinei pentru a-i înfățișa decrepitudinea prezentă. Un profund, gros, aproape medieval cînt al deșertăciunii deșertăciunilor încalcă aici imnul adresat vieții. În secțiunea a treia a narațiunii, celebrul **Danko,** comentatorii opresc de obicei povestirea în momentul în care eroul își smulge inima din piept ca să lumineze drumul oamenilor. Dar nu acesta este adevăratul sfîrșit al legendei. Mai există un episod important, o imagine hotărîtoare: aceea a labei grele de picior călcînd torța incendiară a inimii lui Danko. Ochii scriitorului sclipesc de răutate în nuvela **Douăzeci și șase și una.** Într-o mizerie brutărie situată la subsolul unui imobil cu trei caturi, douăzeci și șase de lucrători muncesc în picioare de dimineața pînă noaptea tîrziu, în condiții de cruntă exploatare, ca într-o hrubă obscură, ca într-o celulă de infern. Singura lor bucurie e Tania, o fată de 16 ani, care binevoiește să coboare la propriu și la figurat pînă la ei. Un cult fanatic, sfînt și curat ca aluatul frămîntat de mîinile lor se aprinde în inimile celor douăzeci și șase de lucrători aproape înmormîntați de vii. Sosește însă un soldat, mizerabil Don Juan, care pune rămășag că va seduce fata și, bineînțeles, izbutește. Surprinsă în flagrant delict, fata e prinsă de foștii ei idolatri într-un cerc de ură. O clipă ea se tulbură, ezită, apoi, mîndră de iubirea ei și prea fericită ca să se mai teamă de ceva, taie inelul ostil. Nimeni nu îndrăznește să i se împotrivească. «Și plecă, dreaptă, frumoasă, mîndră. Iar noi am rămas în mijlocul curții, în ploaie și-n glod, sub cerul mohorît, fără soare...» Niciodată poate lumea n-a fost mai tristă ca în această cușcă de piatră a curții în care s-a sfărîmat o iluzie. Niciodată opțiunea unei femei n-a părut mai paralogică, mai absurdă, mai amorală și mai nedreaptă ca în acest amar poem misogin, în care dragostea se răstoarnă în ură — viața ne dă adesori peste cap sentimentele — și în care ura nu e decît o pojghiță. Sub ea, stratul adevărat: durerea.

«Răutatea» lui Maxim Gorki e de fapt expresia lucidității, calitate la fel de rară în epoca atomică ca și în epoca zalelor, care nu depinde de snobismul sau modernismul nostru și nici măcar de gradul inteligenței (în sensul ei curent și îngust: capacitatea de a absorbi și reda idei), ci numai de volumul conștiinței. A fi lucid înseamnă a fi în loc de unul, doi. Condiția lucidității e ca dublul să nu scape din ochi pe celălalt — din noi, pe ceilalți — din jurul nostru, ca fiecare gest sau mișcare psihică mai importantă să se oglindească într-un supra-eu. Un astfel de supra-eu se instalase ca un temut despot în marea conștiință a lui Maxim Gorki. «Răutatea», în al doilea rînd, nu e decît reversul iubirii rănite, care se vindecă și se călește în urmă, cu care — departe de a sta în opoziție — formează o indestructibilă și fecundă pereche.

tv
la adresă nouă

Chiar dacă sîntem, de felul nostru, mari iubitori de carte și socotim că ceasul petrecut într-un fotoliu cu un volum în mînă e suprema bucurie spirituală dată omului; chiar dacă nu rîdem din toată inima la un film decît cînd auzim în jurul nostru hohotul sălii de cinematograf, și chiar dacă gîndim că a ieși în lume, la un spectacol, e o firească nevoie a ființei noastre sociale; chiar dacă credem în forul nostru interior că televizorul e gata să ucidă toate aceste bucurii și nevoi omenești și că se instalează în viața noastră ca un tiran ce-și înfulecă timpul și te leagă de mîini și de picioare în fața aparatului: chiar dacă am ignorat televizorul și nu ne-am cumpărat încă, trebuie să ne dăm bătuți și să recunoaștem cu mîna pe inimă: în epoca noastră nu se poate trăi civilizat fără un televizor în casă. Foamea informațională a omului modern, nevoia sa de promptă informare vizuală nu poate fi, practic, altfel potolită. E drept că după ce faci această constatare și imediatul gest compensator trebuie să ai multă tărie de caracter ca să nu te lași contaminat de pojarul telecopilăriei, de acea lăcomie de a înghiți absolut tot ce se vede pe micul ecran, străduindu-te să capeți totodată acele bune deprinderi ale selecționării emisiunilor. Dar o dată aceste hopuri trecute, putem sta cît de strîmb în fața micului nostru ecran dar spune cît se poate de drept: acum, în cel de-al unsprezecelea său an de viață, televiziunea noastră — criticată atîta vreme, în atîta fel și chip, cu — e adevărat — cele mai părintești intenții de colegii noștri telecronicari ori de alții, improvizați după varietățile de duminică — vădește semnele unei incontestabile maturizări, ale unei tot mai pronunțate profesionalizări, semne sigure că se va ajunge, curînd-curînd, la inspirație. Avem acum peste 60 de ore de program săptămînal, ceea ce situează TV-ul român printre cele mai harnice din Europa. În trei din zilele săptămînii se emite concomitent, pe două canale, cunoscutele program I și program II. Numărul abonaților a crescut simțitor, iar cele 8 000-10 000 de scrisori care se primesc lunar dovedesc că dialogul prin micul ecran nu e o simplă vorbă goală, un simplu titlu de rubrică. Emisiunile noi nu apar ele chiar la fiecare două săptămîni (deși am numărat vreo opt în ultimele luni), dar, o dată născute, ele fac mult din ce e omenește cu putință ca să aibă cel mai adecvat telespecific. Dacă vrei să vezi un film bun toamna aceasta, îmi spunea o persoană mucalită, stai acasă. Îi vezi la tine acasă și pe Ingrid Bergman, și pe Belmondo, și pe Jeanne Moreau, și pe Bette Davis, și te minunezi cum nu îmbătrînesc unele filme, și suspini cînd vezi cum îmbătrînesc oamenii sau cînd te gîndești cum unele cinematografii s-au născut bătrîne! Iar permanenta stagiune teatrală a televiziunii a început de la o vreme, pe drept, să umbrească de griji frunțile directorilor de teatre: șase piese pe lună (ceea ce înseamnă — faceți socoteala — cam șaptezeci și două pe an), alcătuite într-un repertoriu foarte bine și cutezător elaborat, pot deveni o concurență loială dar primejdioasă pentru teatrul din săli.

Televiziunea intră la noi în casă cînd vrea, cum vrea, și pune stăpînire pe timpul nostru. Meritã — ne-am gîndit — să-i întoarcem vizita, acasă la ea. Am putea face treaba aceasta acum, cînd se lucrează încă mult în vechile studiouri de pe strada Molière nr. 2 (deși interesant este, desigur, să vă prezentăm noul telecentru de pe Calea Dorobanților, și treaba aceasta o vom face cu cîteva rînduri mai jos), dar aici am da de o gazdă prea puțin bucuroasă de oaspeți. TV nu are, practic, timp de musafiri. Cred totuși că telecronicarii ar putea încerca o dată vizita aceasta profesională, deși gestul ar fi puțin riscant pentru conservarea speciei: un cronicar francez, cunoscut pentru violența opiniilor sale, a făcut o dată călătoria aceasta temerară prin studiourile ORTF, după care a jurat — și în scris — că nu va mai redacta vreodată telecronici: l-a cuprins jena în fața muncii de Sisif, chinuitoare, hărțuitoare, epuizante a telecolegilor săi, muncă pe care o anulase, nu o dată, cu o singură încondeiere malițioasă și comodă ieșită din stiloul său.

ULTIMA ORĂ DIN ULTIMA VREME...

Chiar dacă televizorul e pentru noi și teatru, și cinema, și stadion, și profesor de limbi străine, prima și ultima, și cea mai de preț însușire a sa, e cea de a ne informa prompt (dacă nu chiar simultan cu evenimentul) prin acest mare atu al tridimensionalității: informația ca este — ca să-i faci, o recunoaștem pînă și noi, gazetarii de la publicațiile ilustrate — cea mai completă, pentru că aduce pe lîngă text, pe lîngă imaginea în mișcare, și sunetul autentic. Telejurnalele zilnice și teleimprimatorul adună cam 45 de minute de informație, iar în zilele de fierbinte actualitate internă și internațională am stat cu toții ceasuri întregi în fața aparatelor, iar ele realizau, într-adevăr, cea mai vie, mai directă legătură a noastră cu lumea. Telecronicarii au arătat — și n-o să o repetăm insistent — că reportajul politic, că actualitatea politică, că excelentul profesionalism cu care au fost transmise în direct evenimentele de ultimă oră din ultima vreme au adus televiziunii mai mulți suporteri decît s-ar fi putut crede vreodată și au topit toate telerezistențele. Cei 40 de reporteri și cei 10 comentatori ai rubricilor de actualitate privesc acum, și se străduiesc, și luptă profesional în două direcții: aceea a măririi numărului de emisiuni și a îmbunătățirii calității, spontaneității, dezinvolturii emisiunilor în direct — cele patru care de reportaj fiind acum mai tot timpul pe drumurile țării, în căutarea noutăților culese și transmise pe loc, de la ele de-acasă. O a doua preocupare este aceea de a adînci și de a da personalitate comentariului, de a oferi *Anchetei sociale*, *Reflectorului*, *Transfocatorului*, *Opinei dv.*, *Panoramicului* tonalitatea publicistică cea mai convingătoare. Aici, da, aici mai sînt încă pași de făcut, chiar foarte mulți pași de făcut.

*

Înainte de a ne umple după-amiezile cu fotbal și serile cu artă, TV îndeplinește pentru noi o altă treabă, foarte serioasă și importantă, chiar dacă nu atît de spectaculoasă și nu atît de chemătoare pentru toți. Micul ecran s-a transformat, de o bună bucată de vreme, preț de un ceas pe zi, într-un fel de catedră universitară, să-i zicem poate chiar post-universitară, unde specialiștii — răspîndiți în toată țara și poate neavînd întotdeauna mijloace de a se documenta — sînt informați la zi cu tot ce se petrece mai nou în ramura lor științifică. Specialiștilor li s-au oferit, timp de circa 20 de săptămîni, cele mai înalt competente cursuri despre problemele industriei, celor din agricultură li s-au consacrat cicluri despre irigații și mecanizarea agriculturii, problemele de automatizare continuă cu ciclul de cibernetică, cele de medicină au ambiția să prezinte toate noutățile. Mari personalități științifice s-au perindat în fața nevăzutei catedre universitare a micului ecran și au adus, în fiecare casă, luminile lor; TV a înfăptuit astfel o foarte însemnată muncă de instrucție post-universitară, dar nu și-a uitat de loc obligațiile pedagogice față de telespectatorii săi mai tineri: elevilor care se pregăteau pentru bacalaureat li s-a oferit în fiecare după amiază cîte o jumătate de ceas de consultații în materie de fizică și matematică. Ni se anunță, de altfel, frumoasele ambiții școlare ale micului ecran pentru anii viitori: sincronizîndu-se cu programa analitică, programele TV vor putea veni în ajutor profesorilor, chiar în orele de școală, oferindu-le ilustrațiile necesare orelor de geografie sau fizică, să zicem. TV dorește, în plus, să-și lărgească și să-și îmbogățească foarte serios emisiunile sale enciclopedice și cele de informație, anunțîndu-ne pe curînd un magazin de politică internă, un altul de politică externă, precum și o serie de noi emisiuni lite

Din cele nouă imagini pe care le urmăresc pe aceste nouă «monitoare de control», regizorul de emisie și cel de montaj o vor alege pe cea unică,cea transmisă prin eter și oferită dv., acasă. Ne aflăm la «regia de imagini» a studioului I de la telecentru, studio cu o suprafață de 600 mp. Cînd se va termina construcția, vor mai intra în funcțiune încă șase studiouri, de diferite dimensiuni și cu diferite utilizări tehnico-artistice, și un bloc de 13 etaje pentru colegii noștri telegazetari.

*

Cînd nu mai credeam, cînd nu mai speram (ca să vezi că întotdeauna trebuie să speri și să crezi), cînd oftam citind anunțurile de film bătrîn și prost din Programul TV, atunci a început să se producă minunea: dintr-o dată, luni seara se anunță «Coajă de banană» iar marți o vedeai pe Elvira Popescu în «Cei șapte celibatari», miercuri rămîneai neapărat să o vezi la Telecine

(Continuare în pag. 17)

«Bună seara, dragi telespectatori!...» vă dau bineţe, de astă dată din paginile revistei noastre, crainicele Sanda Ţăranu şi Ioana Măgură.

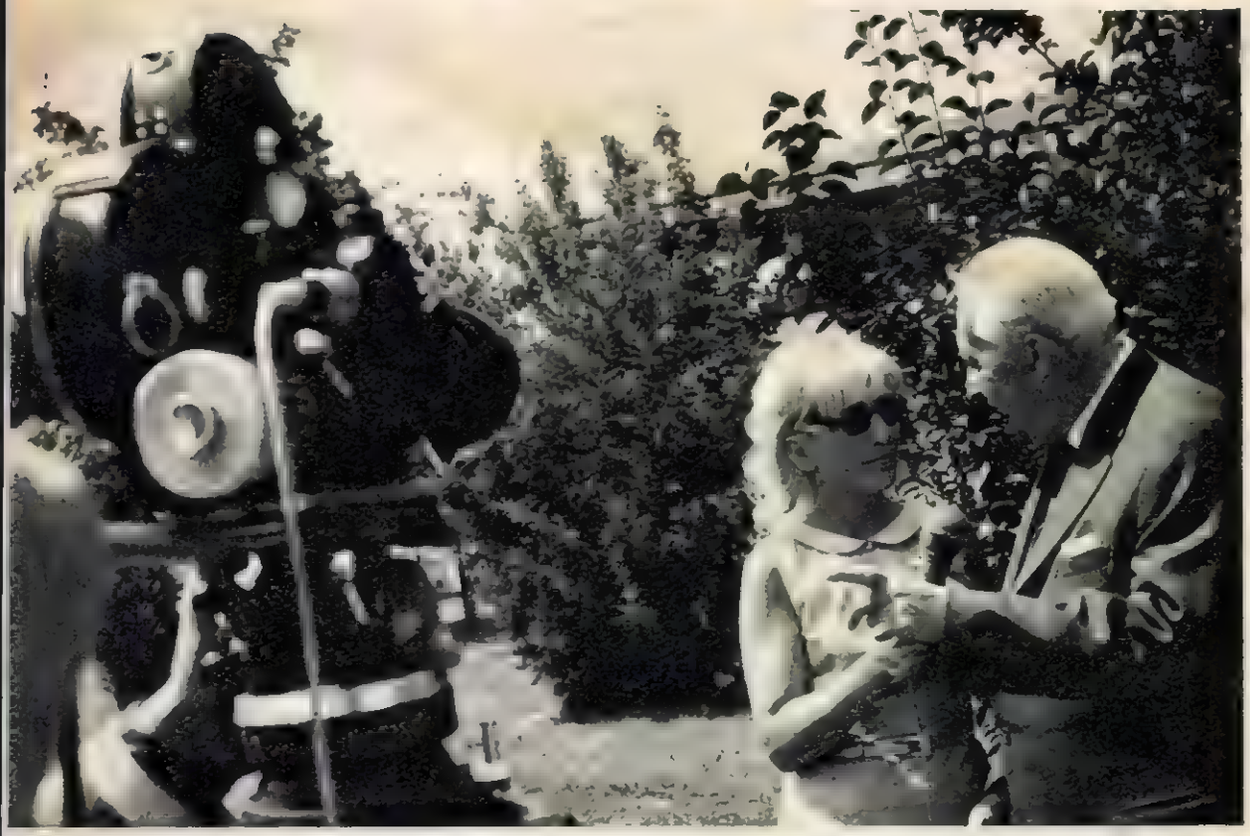

Carmen Dumitrescu, blonda telereporteră frenetică, în acţiune. De astă dată şi-a găsit aliaţi intru apărarea Casei memoriale «Anton Pann».

Şi acum, cincisprezece minute de muzică populară.

Sub privirile de foc ale celor 35 de reflectoare existente în studioul 4 — unul din cele două studiouri intrate în funcţiune la noul telecentru — Valeriu Lazarov pregăteşte un nou... «Averty» cu Stela Popescu şi Anda Călugăreanu. Succes!

matecă pe Bette Davis în «Fata bătrînă», iar joi nu te îndurai să nu rîzi cu Chaplin sau Fatty, sau cu Stan și Bran, sau să nu ții cu Lagardère, vineri puteai să vezi «Cleo de la 5 la 7», iar sîmbătă să alegi – sau să nu alegi și să vezi amîndouă serialele — și subțirele «Forsyte Saga», și palpitanții «Răzbunătorii»; duminică, ce să mai vorbim, puteai și duminică să te amuzi cu nostimele desene animate ale lui Paul Terry sau Richard Oswald, sau cu alte filme. Poate că nu am respectat exact filmul și ziua și le-am cam amestecat între ele, dar realitatea rămîne aceasta: micul ecran devine tot mai mult un cinematograf de primă mînă, de primă artă, chiar dacă nu de primă actualitate (pentru că marele ecran are totuși instinct de conservare și nu acceptă să se dea cu totul pe mîna fratelui mezin). Această schimbare la față a programelor de filme se datorește, de fapt, unei experiențe organizatorice pe care au cîștigat-o și care se traduce prin niște legături mai serioase — e drept, pe bani serioși — cu marile case de filme din lume, ce dețin și difuzează numai pelicule pentru televiziune. Nimic nu e totuși imposibil pe lumea asta...

■

Despre teatru și emisiunile de varietăți am stat de vorbă cu *PETRE SAVA-BĂLEANU*, regizor, autor al unor spectacole de succes – «12 oameni furioși», «Rața sălbatică» — și al unei căderi — de presă! La fel de răsunătoare, «Troienele» (răspunzător de munca regizorilor):

— Acum cîteva luni v-aș fi vorbit despre criza teleteatrului, despre mediocritatea lui, despre — mai exact — inexistența lui: 4-5 piese realizate în studio nu însemna teatru TV... Deși e mai interesant pentru un gazetar un interlocutor care se înfurie, eu nu pot fi acum decît unul plin de speranță. Cifra premierelor o știți: 6 pe lună. Să vă dau titlurile celor mai apropiate. Ați văzut, desigur, «Nu sînt Turnul Eiffel», din care colegul meu Cornel Todea a făcut — o spun cu toată gura — un spectacol senzațional, revoluționînd pur și simplu tehnica TV prin combinațiile sale de decor construit cu decor proiectat în mișcare, prin îmbinarea jocului în studio cu jocul filmat; eu îl consider marele moment al stagiunii. Urmat «Omul cu mîrțoaga», realizat de Letiția Popa, să vă pomenesc și de «Sanda» lui D.R. Popescu, realizat de regizorul Andrei Brădeanu; vom da «Mușcele» lui Sartre și «Omul în roșu» de Pavel Kohout, «Unchiul Vanea» și «Corupția la Palatul de justiție», «Doi tineri din Verona» și «Fîntîna turmelor»... Și încă un lucru nou și bun, după mine: nu vom mai transmite din sală spectacole vechi și degradate; filmăm imediat după premieră, deci cînd e foarte proaspăt încă, spectacolul ce merită atenția noastră și-l vom transmite atunci cînd teatrul respectiv va consimți.

*

L-ați văzut desigur, nu o dată, cînd ați trecut cu autobuzul 31 prin fața sa și l-ați putut urmări cum crește din pămînt: la ora actuală, noul centru al studiourilor noastre TV își etalează în soarele autumnal elegantele sale fațade mozaicate în jocuri de ceramică turcoaz și alb, își înalță zidurile ale căror muchii ușor frînte amintesc de stîlpii pridvoarelor oltenești (sau, dacă vreți, de silueta «Coloanei fără sfîrșit») și colorează cu prezența sa insolită întreg peisajul arhitectural din jur. În stînga sa, o altă clădire abia prinde să se desfășoare pe verticală, și într-adevăr, verticalitatea va fi dimensiunea sa esențială: blocul consacrat redacțiilor va avea 13 etaje și, vă imaginați, numeroase birouri, ceea ce înseamnă că bunii noștri colegi vor dispune, în sfîrșit, de spațiu (și mai ales liniște!) pentru a-și desfășura talentele.

Telecentrul va mai avea în componența sa, în afara corpului de studiouri, încă două corpuri de clădiri — unul al atelierelor, celălalt pentru film-foto, și ca să înțelegeți ce înseamnă toată această casă nouă pentru TV o să vă spun următoarele: televiziunea noastră a trăit și a emis mai tot acest deceniu de viață a sa dintr-un studio de 400 mp și dintr-un altul, mai mic, foarte mic, de actualități. Telecentrul nou va avea un studio de 800 mp, două de cîte 600 mp fiecare, un studio de 140 mp, două studiouri mici pentru crainici, un studio de înregistrări muzicale, un grup tehnic pentru transmiterea filmelor, un altul pentru înregistrarea imaginii. La ora actuală au și început să se transmită emisiuni din două studiouri (cel de 600 mp, și cel de 140 mp), și aparatajul de aici, ca și din întregul telecentru, e absolut de ultimă oră. Chiar dacă nu sînteți pasionați de tehnică, veți admite că e formidabil să ai o instalație de ambiofonie care să poată crea orice «decor» sonor în spațiu al emisiunilor, că e lucru mare să poți aduce aici, în incintă, orice sunet și orice imagine, transmisă din orice țară, de pe orice continent, să poți folosi 25 de camere videocaptoare dotate cu obiective cu distanță focală variabilă.

Da, aveți dreptate, toate aceste mijloace tehnice — care lasă mînă liberă inteligenței omenești și impulsionează acest talent de tip nou care se numește teletalent — toate acestea obligă. Televiziunea noastră nu mai are la ora actuală nici circumstanțe de vîrstă fragedă, nici cele de subdotare. Se pare însă că începe să nici nu mai aibă nevoie de ele...

■

Pe Dorobanților colț cu Pangrati, televiziunea se înnoiește cu o casă de zile mari, echipată cu utilaj impresionant.

Vestea aceasta, mai bine zis realitatea pe care o implică, ar trebui să ajungă în fiecare casă, să se vadă pe fiecare mic ecran, să se reflecte nemijlocit în calitatea emisiunilor. Numai atunci am putea socoti că ceea ce se anunță afară e cît se poate de viu și natural înăuntru...

Sanda FAUR
Fotografii de S. STEINER

ȘI-AU LUAT ZBORUL...

Formația de muzică «pop», «The Monkees», va apărea într-un film care se turnează în prezent în Statele Unite. Subiectul filmului e secret. Titlul, necunoscut. Cert este numai că, după cum reiese și din această imagine, «The Monkees» vor putea fi văzuți într-o poziție în care admiratorii lor nu au avut încă prilejul să-i cunoască.

COLIERUL DE PERLE

JUDECĂȚI ȘI PREJUDECĂȚI

BRAHMS

«Ce matematician excelent ar fi fost și ce compozitor prozaic, disperat, lipsit de sentiment și emoție, ce muzician arid este în realitate!»

(Vernon Blackburn în «Pall Mall Gazette», 28 februarie 1900).

CORNEILLE

«Ar trebui interzisă tinerilor lectura operelor acestui scriitor afectat și obscen».

(Epimenide: «Caracterele imaginației», 1779)

DELACROIX

«Delacroix se vrea colorist. Aș fi vrut-o și eu, dar de fapt e coloristul cel mai lipsit de armonie care a fost vreodată».

(Edmond de Goncourt: «Journal», 12 martie 1885)

FLAUBERT

«Dau toate operele lui Flaubert pentru doi bani».

(Léon Daudet, citat de Jules Renard în «Journal», 29 ianuarie 1895).

MANET

«Opera domnului Manet nu poate fi considerată decît o pastișă a celui mai stîngaci pictor: Goya».

(Henry Trianon în «L'Entracte», 21 iunie 1869)

VICTOR HUGO

«Domnul Hugo a ajuns la un moment decisiv; el are acum 36 ani și iată că autoritatea numelui său scade din ce în ce mai mult».

(Gustave Planche: «Portrete literare», 1838)

RONSARD

«Nu este decît un zidar al poeziei, nefiind niciodată arhitect, deoarece n-a cunoscut niciodată adevăratele principii pe baza cărora să construiască în siguranță».

(Jean Chapelain: Scrisoare către Guez de Balzac, 27 mai 1640)

SHAKESPEARE

«Un saltimbanc care are sărituri norocoase».

(Voltaire: «Scrisoare către Academie», 1776)

(După Guy Bechtel-Jean Claude Carrière: «Dicționarul prostiei»)

TOALETA DE DIMINEAȚĂ

Cu o bunăvoință care ar putea servi drept exemplu, hipopotamul Lutz, pensionar al Grădinii zoologice din München, se supune ultimei operații a toaletei matinale: spălarea dinților.

CU TELEFERICUL PE PLAJĂ

La Lido di Spina, în apropiere de Comacchio (Italia), s-a dat recent în folosință primul teleferic de litoral din Europa. Cu ajutorul lui vilegiaturiștii și turiștii au posibilitatea să admire, ca pe un imens covor viu colorat, pădurile de pin care mărginesc plaja.

SERVIȚI, VĂ ROG, UN SANDVIȘ!

Cu prilejul aniversării nașterii sale, domnul Jack Neilly, din Florida, și-a tratat oaspeții cu acest sandviș gigant cîntărind nu mai puțin de 7 kilograme și costînd nu mai puțin de 35 de dolari.

„TRIUMF“ PENTRU UN CEAS ÎN BUCUREȘTI

Poate că nu mai e nevoie de prezentări, pentru că «Triumf International» își clamează virtuțile în toate revistele lumii, cu ajutorul celor mai frumoase — și, mai ales, bine făcute! — fete cu meseria de manechin, căutînd să ne convingă pe toate că frumusețea femeii vine... dinăuntru: concernul vest-german «Triumf» produce — se știe — corsete, lenjerie de damă, costume de baie, adică exact acel prim strat al vestimentației feminine de care depind hotărîtor toate celelalte și — spun specialiștii — întreaga siluetă feminină. Mai zilele trecute ni s-a și făcut în holul roșu al Athenée Palace-ului, transformat ad-hoc în sală de mode, o asemenea demonstrație, în cadrul unei conferințe de presă organizate, cu tot dichisul și cu maniere de gazdă desăvîrșită, de reprezentanții «Triumfului», sosiți la București: preț de două ceasuri și mai bine ni s-au arătat atîtea din aceste «nimicuri» esențiale ale garderobei (discrete) feminine, în atîtea variante, culori, măsuri, modele, cu atîtea bijuterii, flori, voaluri și ursuleți de pluș, de vreo zece fete scandinave, japoneze, nemțoaice, italience, totul scăldat în fantezie, umor și whisky, încît am început să înțeleg cum a reușit «Triumful» să cucerească în bună parte piața mondială.

Firește, au sosit la noi (obosindu-se pentru aceasta însuși dl. dr. Herbert Braun — președintele concernului) pentru a încheia noi contracte, legăturile acestea comerciale existînd mai de mult, cum bine știu vizitatoarele standului aflat pe mîna dreaptă în magazinul «Eva». După tot acest spectacol de modă, dr. Herbert Braun a avut amabilitatea de a răspunde curiozității și întrebărilor noastre, acordînd revistei «Flacăra» un interviu în exclusivitate. Doream, de pildă, să aflu cum a reușit această venerabilă firmă octogenară să-și mențină, ba să-și și sporească clientela, într-o epocă în care tipul ideal de frumusețe feminină e lipsit de orice rotunjimi, cînd tinerele fete au corpuri de o zvelțețe ce nu mai pretinde de loc intervenția... opresantă a corsetăriei. Acum 80 de ani, în Germania (unde silueta feminină agreată a avut multă vreme tipul rubensian), o fabrică de produse ce «sculptau» formele avea o funcționalitate ușor de înțeles, dar la ce mai sînt necesare astăzi, în toate aceste țări ale Europei, Americii de Sud, Asiei (unde «Triumful» produce și vinde — în totul vreo 85 de țări), unde fiecare femeie visează să arate ca celebrul manechin subnutrit Twiggy

— O să vă mire poate faptul, dar să știți că clientela noastră de bază, cea care consumă în cantități uriașe produsele noastre de modă, este tocmai tineretul. Fetele tinere au nevoie de «intervenția» noastră ca să-și proporționeze bustul și silueta întreagă, să poată purta liniștite minijupe ori pantaloni colanți; ele cer insistent înnoirea permanentă a modei costumelor de baie: producem anual 100 de noi modele de costume de baie, 150 de lenjerie, 100 modele de centuri. Avem grijă de toate tipurile de siluetă: pentru fiecare măsură, se produc pentru talii diferite. Și să nu ne înșelăm: oricît om crede în zvelțețea la modă, femeile pline nu au dispărut de loc de pe pămînt, așa că grupele noastre de produse funcționale sînt extrem de solicitate.

— Vorbeați însă de modă... Există o corelație între evoluția modei vestimentației noastre vizibile și a celei ascunse vederii?

— Foarte strînsă, hotărîtoare. Sincer vorbind, creatorii de modă se află de multe ori în mîna noastră: noi sîntem de fapt cei ce le putem asigura o siluetă desăvîrșită, să zicem la o rochie de seară cu tot spatele decoltat... Laboratorul de creație al firmei noastre — în care, trebuie să vă spun, există în majoritate creatori bărbați — caută mereu, inventează mereu, pe lîngă acele grupe de produse clasice, funcționale, și produse temporare, de ultimă oră. Noi, de altfel, facem și cercetările în domeniul materialelor...

— Tocmai voiam să vă întreb: există femei care nu suportă lenjerie din fire sintetice, singurele cu care lucrați, se pare

— E o prejudecată care a fost întărită, poate, de unele produse al căror finisaj, apretură au fost prost executate. Materialele cu care lucrăm permit pielei să respire în voie, sînt răcoroase, perfect finisate, astfel încît au căpătat aproape aceleași virtuți ca ale bumbacului și, desigur, altele în plus. De altfel o să vă convingeți cînd o să cumpărați din magazinele dv. noile noastre produse...

Ceea ce ne și rămîne de făcut...

(Transmis de casa «Triumf»)

CAZUL LINDBERGH

RĂPIREA UNUI COPIL PROVOACĂ EMOȚIE ÎN LUMEA ÎNTREAGĂ...

Una din ultimele fotografii ale copilului, înainte de răpire.

În noaptea de 1 martie 1932 agențiile de presă din lumea întreagă au transmis o știre care a provocat alarmă generală: din vila situată în apropierea orașului Hopewell, statul New Jersey, S.U.A., a fost răpit fiul celebrului aviator Lindbergh, în vîrstă de numai un an și opt luni.

Colonelul Lindbergh, care pentru prima dată a traversat cu avionul Oceanul Atlantic, în mai 1927, era considerat ca un erou național. Cînd în iunie 1930 soția sa a născut primul copil, evenimentul a fost însoțit de o largă publicitate și familia Lindbergh a primit nenumărate semne de atenție din întreaga lume.

Charles Lindbergh a continuat să se afle și în anii următori în centrul atenției opiniei publice. Invitat mereu să vorbească la diverse întruniri, asaltat de ziariști și adesea inoportunat de persoane prea curioase, el se hotărî să se retragă cu familia într-un loc mai ferit de privirile publicului. La 5 km de orășelul Hopewell își construi o vilă, unde se instală cu personalul de serviciu. Accesul spre vilă, compusă din parter și un etaj, era posibil numai prin niște drumuri de țară. Aici spera aviatorul să-și găsească liniștea mult dorită. Dar întîmplările care au urmat au împins din nou familia Lindbergh în vîltoarea unor frămîntări cu larg răsunet.

«COPILUL NU ESTE ÎN PĂTUȚUL SĂU, DOMNULE COLONEL!»

În seara zilei de 1 martie 1932, doamna Lindbergh și guvernanta Betty Grow au culcat copilul în camera situată la etajul vilei. Era o vreme furtunoasă și doamna Lindbergh, care intenționase să facă o vizită părinților ei împreună cu copilul, se bucura că nu pornise la drum.

După orele 20 sosi acasă și colonelul, care se așeză numaidecît la masă, apoi se retrase în camera sa de lucru. Soția plecă să se culce în dormitor. Peste aproximativ o oră, Lindbergh auzi un zgomot în fața casei, ca și cum s-ar fi rupt o creangă de copac. Cum însă furtuna era în toi, colonelul nu-i dădu nici o importanță.

Pe la orele 22, guvernanta intră în camera copilului spre a-l mai vedea o dată înainte de culcare. Pătuțul era gol! Crezînd că fusese luat de unul din părinți, ea fugi mai întîi la d-na Lindbergh, care se afla tocmai în baie, și o întrebă dacă băiețașul nu era cumva la tatăl său. Ea o îndrumă să-l întrebe personal. Lindbergh scria la masa de lucru, cînd guvernanta îi spuse speriată: «Copilul nu este în pătuțul său, domnule colonel!»

Toți trei au început atunci o căutare febrilă, dar curînd deveni evident că băiețașul fusese răpit.

Poliția, alarmată de părinții disperați, sosi peste scurt timp la fața locului. Polițiștii țineau mai ales să identifice amprentele digitale sau urma pașilor persoanei sau persoanelor care au răpit copilul, dar cercetările au rămas zadarnice; nu s-a dat de nici o urmă!

Deodată unul din agenți găsi în camera copilului un plic împăturit. Înăuntru se afla o coală de hîrtie pe care erau mîzgălite cîteva cuvinte abia descifrabile:

«Stimate domn!

Pregătiți suma de 50 000 dolari: 25 000 în bancnote de cîte 20 dolari, 15 000 în bancnote de 10 și 10 000 în bancnote de cîte 5 dolari! Peste 2-4 zile vă vom anunța unde să predați banii. Vă prevenim să nu divulgați nimic și să nu alarmați poliția. Copilul se află în mîini bune. Semnul de recunoaștere pentru scrisorile noastre este semnătura».

O semnătură destul de complicată: două cercuri care se întretăiau, cu un diametru de 25-30 mm, iar în interiorul elipsei formate de cele două cercuri se afla un oval. Cercurile fuseseră trasate cu cerneală albastră, iar ovalul, cu cerneală roșie. Cele trei părți ale desenului aveau cîte o gaură pătrată. Acest semn curios a figurat în continuare ca semnătură pe toate scrisorile care au jucat un rol în această afacere.

Unele greșeli de ortografie din prima scrisoare, precum și topica frazelor indicau că autorul este o persoană de origine germană.

UN APEL CĂTRE NAȚIUNE

După găsirea scrisorii, colonelul Lindbergh și întreaga echipă de polițiști au continuat să cerceteze împrejurimile casei și au descoperit, la cîțiva metri de la fereastra copilului, o scară pliantă. Într-un loc, o bară era ruptă; în mod evident, cedase sub greutatea făptașului și a micuței victime, provocînd zgomotul pe care Lindbergh îl auzise din camera sa de lucru.

În cele din urmă s-au descoperit și urme de pași, dar insuficient de clare. Încă în timp ce continuau cercetările s-a dat alarma în trei state învecinate ale S.U.A. cu indicația de a căuta prin toate mijloacele copilul răpit.

Presa a fost informată pe la orele 22, și știrea a fost difuzată în lumea întreagă. A doua zi, familia Lindbergh fu asaltată de ziariști, foto și radioreporteri, de mii de curioși, astfel încît pînă la urmă poliția a fost obligată să blocheze accesul spre vilă!

Atenția anchetatorilor s-a îndreptat în primul rînd spre scara găsită în fața casei urma cea mai importantă lăsată de făptaș. Un ofițer de poliție călători cu ea prin numeroase localități, arătînd-o la nenumărate persoane, încercînd zadarnic să identifice locul unde fusese confecționată. După modul de construcție reieșea evident că era opera unui specialist și pînă la urmă s-a ajuns la concluzia că autorul era însuși făptașul. El trebuia să fie deci un dulgher de origine germană...

Cercetările vaste care s-au întreprins îl neliniștea pe colonelul Lindbergh, care se temea ca făptașul să nu asasineze între timp pe micuț. De aceea a făcut cunoscută hotărîrea sa de a nu cere pedepsirea autorului răpirii, exprimîndu-și doar o singură dorință, aceea de a-și recăpăta fiul.

Bănuiala poliției se îndreptă și spre personalul de serviciu al familiei Lindbergh deoarece împrejurările faptei comise indicau o cunoaștere exactă a felului de viață a obiceiurilor ei. Poliția cercetă cîteva zile sub stare de arest, pe marinarul Johnson prietenul guvernantei Betty Grow. În automobilul marinarului fusese găsită o sticlă de lapte, ceea ce păruse oarecum suspect. Dar interogatoriul nu a scos la iveală nici o dovadă de vinovăție și Johnson a fost pus în libertate. Autoritățile au urmărit sute, ba chiar mii de alte urme, fără nici un rezultat.

În această situație, guvernatorul statului New Jersey a lansat un apel către toată națiunea pentru a ajuta la descoperirea criminalului. În capitala statului au sosit din toate colțurile S.U.A. cei mai renumiți experți criminaliști, pentru a ține o consfătuire secretă cu scopul de a preciza măsurile ce se impuneau.

Între timp, la 4 martie sosi la adresa familiei Lindbergh o a doua scrisoare. Cu preț de răscumpărare se cereau acum 70 000 dolari. Și această scrisoare, ca și prima purta aceeași semnătură și conținea greșeli ortografice care indicau originea germană a autorului.

În ziua următoare Lindbergh primi o a treia scrisoare, în care i se făcea cunoscut că fiul său e sănătos și se pretindeau din nou 70 000 dolari.

«BANII SÎNT PREGĂTIȚI!»

Îngrijorați de soarta fiului lor, soții Lindbergh au dat publicității o declarație în care cereau ca făptașul să ia de urgență contact cu ei, pe orice cale, pentru a discuta condițiile eliberării copilului, făcînd totodată promisiunea că nu vor încerca în nici un fel să-i dăuneze răpitorului. Această încercare de a realiza un contact cu criminalul a fost sprijinită de numeroase personalități americane. Astfel, dr. John F. Condon, docent în pedagogie la Universitatea Fordham din New York, în vîrstă de 74 de ani, o personalitate cunoscută în tinerețea sa și în domeniul vieții sportive, se oferi în mod public să ia contact cu criminalul, promițîndu-i și din partea sa o recompensă bănească peste cea cerută de la soții Lindbergh.

Dr. J. Condon primi prompt o scrisoare de răspuns cu următorul conținut:

«Prea stimate domn!

Dacă sînteți dispus să mijlociți în afacerea Lindbergh, vă invit să urmați întocmai următoarele instrucțiuni: predați scrisoarea anexată, personal domnului Lindbergh. Nu povestiți nimic la nimeni. În momentul în care am aflat că poliția este înștiințată, totul se anulează și va surveni o nouă amînare. După ce ați obținut banii de la domnul Lindbergh, publicați trei cuvinte în ziarul «New York American»: «Banii sînt pregătiți!»

După publicarea anunțului vă vom da noi instrucțiuni. Nu vă temeți. Numai interesează cei 1 000 dolari oferiți de dv. Păstrați-vă banii!

Procedați însă exact conform instrucțiunilor. Stați acasă zilnic între orele 18 și 24. Între aceste ore ne vom prezenta».

Scrisoarea anexă, adresată colonelului Lindbergh, avea următorul cuprins:

«Prea stimate domn!

Domnul Condon poate servi drept mijlocitor. Dați-i vă rog cei 70 000 dolari în pachete de... (urmează instrucțiunile). Vă prevenim: nu puneți vreo capcană! Dacă dv. sau altcineva va informa poliția, va interveni o nouă amînare. Dacă vom avea banii în mînă, vă vom comunica unde se află copilul.

Pregătiți un avion. Se află la aproximativ 150 de mile...»

ÎNTR-O NOAPTE, ÎNTR-UN CIMITIR NEWYORKEZ...

Colonelul Lindbergh se declară de îndată de acord cu toate condițiile. După discuția avută cu dr. Condon, acesta, abia întors acasă, fu din nou chemat la telefon de făptaș și se întîlni încă în aceeași noapte cu «mijlocitorul» acestuia, într-un cimitir din New York. După ce se convinse că interlocutorul său participase într-adevăr la răpirea copilului, dr. Condon îl întrebă cum se numește și unde locuiește. Acesta îi spuse că se numește John și că locuiește la Boston. Accentul său străin îl explica prin originea

Vila din Hopewell a familiei Lindbergh. Printr-o fereastră a etajului a fost răpit copilul.
În medalioane: portretul mamei și al tatălui. (Din presa românească a vremii.)

Hauptmann spre locul execuției.

sa scandinavă. Dr. Condon avu impresia că necunoscutul avea circa 35 de ani.

«John» îi mai povesti că răpirea a fost executată de un grup de cinci persoane, trei bărbați și două femei, el ocupînd locul 2; nr. 1, capul bandei, n-ar fi vrut să se întîlnească cu Condon deoarece îl cunoaște. În încheierea discuției de o oră și un sfert, «John» a explicat că majorarea prețului de răscumpărare se explică prin faptul că nr. 1 și 2 trebuiau să primească cîte 20 000, iar ceilalți trei, cîte 10 000 dolari.

Dr. Condon i-a arătat că este imputernicit să-i ofere numai 50 000 dolari. De altfel el și-a exprimat dorința de a vedea în prealabil copilul. Părinții voiau să fie siguri că trăiește și e sănătos. «John» îi răspunse că nu i-l poate arăta deoarece se află ascuns într-o barcă, la o distanță de 150 mile, dar poate aduce o dovadă că e teafăr și se află în mîini bune.

Convorbirea a avut loc la 12 martie, iar peste trei zile dr. Condon primi acasă un pachet care conținea pijamaua în care dormise copilul în seara cînd fusese răpit. În pachet se afla și o scrisoare prin care se insista asupra sumei de 70 000 dolari.

Au avut loc apoi cîteva luări de contact între dr. Condon și «John». La 1 aprilie 1932, potrivit instrucțiunilor bandei, dr. Condon i-a predat, în timpul nopții, într-un cartier de la periferia New Yorkului, suma de 50 000 dolari în bancnote de cîte 20, 10 și 5 dolari. În schimbul sumei el a primit o scrisoare cu următorul conținut:

«Copilul se află pe vasul Nelly, un vas mic, lung de 28 picioare. Pe vas se mai găsesc două persoane, neimplicate în afacerea răpirii. Veți găsi vasul între Horsenecks Beach și Cay Head, în apropiere de insula Elisabeth».

Poliția, care aflase pe căile sale proprii despre întîlnirea lui Condon cu delegatul bandei, îl sfătui pe Lindbergh să nu plătească suma pretinsă, ori să dea cel puțin prilej organelor de cercetare să aresteze pe loc persoana în cauză. Lindbergh nu acceptă această propunere și se lăsă doar cu greu convins să permită autorităților notarea seriilor bancnotelor ce urmau a fi predate «kidnapper»-ilor. Au fost notate în totul numerele a 5 150 bancnote.

ÎN TUFIȘ E CADAVRUL UNUI COPIL!

În ziua următoare, colonelul Lindbergh zbură cu avionul la locul indicat în scrisoare. Căută însă zadarnic. Nici urmă de vasul «Nelly»! La 4 aprilie a trebuit să recunoască că se lăsase tras pe sfoară de cei care i-au răpit copilul.

Între timp mai apărură și alte persoane care, profitînd de situația disperată a soților Lindbergh, încercară să-i escrocheze. Despre băiețelul dispărut însă nu se mai auzi nimic, cînd deodată, la 12 mai 1932, a fost descoperit întîmplător cadavrul copilului!

În după-amiaza acelei zile, doi negri, William Allen și Orville Wilson, transportau într-un camion o încărcătură de lemne în direcția orașului Hopewell. Ajunginď în apropierea vilei lui Lindbergh ei se opriră și Allen coborî să fumeze o țigară lîngă un boschet. Deodată țîșni de acolo îngrozit, fugi spre camion și strigă colegului său: «Dumnezeule, în tufiș e cadavrul unui copil!»

Poliția alarmată sosi numaidecît la fața locului și identifică cadavrul micuțului Lindbergh, iar autopsia a demonstrat că moartea a survenit în urma unei fracturi craniene. Nu s-a putut constata însă cum a fost provocată fractura, dar s-a stabilit că victima murise cu două luni în urmă, așadar *înainte* ca dr. Condon să fi predat banii reprezentantului bandei. Ulterior s-a mai stabilit că răpitorul împreună cu povara sa căzuseră de pe scară, care cedase la greutatea lor, provocînd moartea copilului.

Răpirea micuțului Lindbergh s-a transformat deci într-o crimă. Opinia publică cerea impetuos descoperirea și pedepsirea asasinilor. Anchetatorii au reluat cu atenție firul cercetărilor. În primul rînd, problema scării. S-a stabilit că ea putea suporta o greutate de 80 kg. Întrucît copilul cîntărea 10, răpitorul trebuia să fi avut cam 70 kg.

Poliția încercă din nou să dea de urma infractorului în rîndurile personalului de serviciu al familiei Lindbergh și al socrilor. Bănuiala se îndreptă asupra cameristei Violet Sharpe din casa Morrow, socrii colonelului. Ea fu cercetată, se încurcă în răspunsuri, își pierdu capul și, lăsată singură în cameră, se sinucise. Mai tîrziu se dovedi cu certitudine că era complet nevinovată!

LANȚUL SE STRÎNGE

Valurile afacerii Lindbergh nu se liniștiseau. În perioada pînă la descoperirea cadavrului copilului au avut loc cîteva procese ale unor indivizi care au încercat să săvîrșească diverse escrocherii afirmînd că pot răscumpăra copilul răpit. Alții continuau să asalteze familia chiar după găsirea cadavrului, pretinzînd că acesta ar fi fost al altui copil...

Pentru cercetarea și anchetarea cazului Lindbergh erau inițial competente organele de urmărire penală din statul New Jersey, organele federale putînd doar să-și ofere colaborarea. Situația s-a schimbat însă în urma adoptării, în acel timp, a legii Lindbergh, care a făcut din răpirea de copii o crimă federală. În această situație, organele de la Washington au delegat de îndată o echipă de 24 comisari, criminaliști cu mare experiență, pentru rezolvarea acestui caz dificil.

Ca primă măsură au fost date publicității numerele bancnotelor plătite drept preț de răscumpărare prin intermediul doctorului Condon, iar băncile au primit o broșură specială cuprinzînd toate numerele.

În curs de doi ani au fost controlate peste 40 000 000 bancnote! Echipa de anchetatori a dat de urma cîtorva bancnote, dar nu a reușit să stabilească identitatea celui care le-a pus în circulație. S-a stabilit totuși că banii apăreau treptat în circuitul bancar deci posesorul îi cheltuia în sume mici, probabil pentru nevoile sale zilnice. S-a putut stabili de asemenea că respectivul cheltuia banii făcînd cumpărături în magazinele mai mici ale unui anumit cartier din nordul orașului New York, Bronx, spre care se concentră acum atenția urmăritorilor.

După aproximativ un an, organele poliției se aflau în posesia unei descrieri vagi a celui urmărit: un bărbat de circa 1,70 m înălțime, cu ochi albaștri, reci, pometii ascuțiți și o bărbie ascuțită; el purta o pălărie de fetru, de regulă trasă peste ochi. Vorbea cu un accent german. Era meseriaș, probabil dulgher. Fiind șomer, trăia cheltuind puțin cîte puțin bancnotele primite de la Condon. Cercetările au ajuns în cele din urmă la concluzia că această persoană a pregătit și săvîrșit crima singur. Poseda un automobil ieftin, de tip vechi, și avea deci permis de conducere.

În seara zilei de 26 noiembrie 1933, un bărbat își cumpără un bilet la casieria unui cinematograf din New York, plătind cu o bancnotă de cinci dolari, a cărei serie fusese publicată în presă. Casierița, interogată a doua zi, a făcut o descriere amănunțită a individului, care concorda cu cele stabilite anterior de poliție. Analiza chimică a bancnotei găsite indica faptul că banii erau păstrați într-o pivniță cu pămînt pe jos. Identificarea criminalului întîrzia însă.

CINE ERA BRUNO HAUPTMANN

În martie 1934 organele de urmărire hotărîseră să-și intensifice eforturile. Seriile bancnotelor au fost comunicate în mod special tuturor stațiilor de benzină din New York, cu indicația să se noteze numărul autoturismului al cărui proprietar ar prezenta o asemenea bancnotă.

Măsura a dat rezultate. La 15 septembrie 1934, la o stație de benzină din cartierul Bronx, un bărbat care vorbea cu accent german a plătit cu o bancnotă de 10 dolari din cele adnotate. Proprietarul stației Lyle, își notă numaidecît numărul autoturismului: «New York — 4 U 13 41» și informă de îndată poliția. S-a stabilit astfel că proprietarul mașinii era un anume BRUNO RICHARD HAUPTMANN, un dulgher originar din Germania, domiciliat în str. 222 din cartierul Bronx, căsătorit, cu un copil. Hauptmann se născuse la 20 noiembrie 1899 la Chemnitz, în Saxonia, și emigrat clandestin în S.U.A. în 1923; a lucrat apoi ca dulgher pînă cînd deveni șomer, în perioada marii crize economice din 1929-1933. Hauptmann avea antecedente penale: cîteva condamnări pentru jaf în Germania.

Organele poliției l-au arestat la 18 septembrie 1934 și, la percheziție, în locuința sa a fost descoperită suma de 13 750 dolari. Toate bancnotele făceau parte din cele plătite de colonelul Lindbergh.

Contrar așteptărilor, Hauptmann nu se recunoscu vinovat ci declară că primise banii de la un prieten care în 1933 plecase în Germania. Poliția află că prietenul respectiv murise între timp, după ce s-a întors în Germania. Dovezile existente erau copleșitoare și îndreptățeau punerea sub învinuire a lui Hauptmann pentru șantaj, întrucît deocamdată era dovedit că el fusese persoana care, prin intermediul doctorului Condon, încasase de la acesta prețul răscumpărării copilului. Hauptmann a rămas astfel în arest preventiv. Apoi autoritățile judiciare din New Jersey au cerut transferul lui spre a fi judecat pentru asasinat în statul unde fusese comisă crima.

În fața organelor de cercetare și anchetă, ca și în fața Curții, Hauptmann a continuat să nege cu perseverență orice vinovăție. Dezbaterile au început la 2 ianuarie și au ținut pînă la 13 februarie 1935.

«Filmul» răpirii — așa cum l-am reconstituit cronologic mai sus — a fost stabilit în întregimea sa abia la proces. Pentru a nu reveni însă asupra faptelor, vom spune doar că probele aduse de acuzare au fost cu totul convingătoare. Expertul grafolog A.S. Osborn, comparînd scrisorile adresate colonelului Lindbergh, doctorului Condon, ca și cea găsită în camera copilului, a conchis categoric că toate fuseseră scrise de aceeași mînă, de către o persoană de origine germană, caracteristicile scrisului indicîndu-l pe Hauptmann drept făptaș.

Dr. Condon, audiat ca martor, a declarat răspicat că bărbatul cu care a dus tratativele și căruia i-a predat banii pentru eliberarea copilului a fost Hauptmann.

Alți martori au arătat că în jurul datei răpirii băiețelului l-au văzut pe Hauptmann în apropierea casei familiei Lindbergh. În fine, acuzatul a fost identificat la proces și de un șofer de taxi, care a dus o scrisoare din partea lui doctorului Condon.

Curtea îl găsi pe acuzat vinovat de crimă și îl condamnă la moarte. După respingerea recursului de către Curtea Supremă, sentința a fost executată la 3 aprilie 1936, încheind astfel o afacere judiciară care a reținut, ani de-a rîndul, atenția opiniei publice mondiale.

R.G. BIANU

Volumele compacte ale clădirilor unui sat din sud.

MAROC, REGATUL SOARELUI

de **Neaga GRAUR**

Am sosit în Maroc într-o zi fierbinte, la două ore după ce lăsasem în urmă Parisul ploios și înnegurat, așa cum este el în mai toate anotimpurile. Am văzut Casablanca pentru întîia oară și am înțeles cu adevărat ce i-a generat numele: lumina. Orbitoare, puternică, iradiind din cer și din apă — lovind retina nedeprinsă cu ea — pătrunde parcă și prin pori. Sub prezența ei dominatoare totul devine ireal de alb. Uriașul port internațional — cel mai mare din Africa — își desfășoară viața la fel de intens ca și alte asemenea cetăți în Europa.

SENTIMENTUL MARILOR DESCOPERIRI

Marocul, cu tot ce înseamnă el ca mod de viață, trebuie văzut dincolo de Casablanca. A încerca să-l descrii e ca și cum ai vrea să înghesui apele Mării Negre într-un pahar. Și totuși... Și totuși reporterii vor scrie mereu, iar oamenii vor citi note de călătorie, pentru că nesfîrșită e frumusețea pămîntului și a oamenilor care-l populează și infinite datele care-i apropie și-i despart — infinită dorința de a se cunoaște.

Cincisprezece kilometri de mare despart coasta europeană de cea africană. Dar lumea care începe dincolo de ape etalează caractere, dimensiuni, forme și culori care uimesc ochiul european. Este lumea care a adus Spaniei o arhitectură profund originală și omenirii algebra și cifrele arabe. Memoria acestui pămînt populat de arabi și berberi a înmagazinat cuceriri și invazii, culmi de știință și prăbușiri, multă, foarte multă dragoste și ură. În decursul istoriei la frontierele țării s-au așezat portughezi, spanioli, francezi, care au remodelat orașe, au construit drumuri, au adus vapoare, au înființat industrii și școli.

Marocul — răscruce a trei continente — fost cîndva un fel de buric al pămîntului și devenit un fel de pămînt al făgăduinței pentru cei ce-și doreau o rapidă îmbogățire, s-a transformat în ceea ce este azi: o țară în curs de dezvoltare. Paradoxal pămînt și fără asemănare prin excesul de dărnicie și zgîrcenie. Viața pare aici mai ușoară, dar și mai dură. Neajunsurile — mai profunde, dar mai suportabile decît oriunde. Bucuria de a trăi e înțeleasă în sensul cel mai viu și mai cuprinzător cu putință. Mie, țara mi-a apărut ca o feerie care amețește prin exotism, și natura — luxuriantă, suprasaturată de lumină și voluptate a culorilor. Pe pămîntul fierbinte și roșu al Africii de nord ai putea să cutreieri mereu și mereu, avînd sentimentul marilor descoperiri. Acest sentiment l-am încercat și eu pe drumurile lungi ale coastei atlantice, pe poteci de munte, unde peisajul semeț este punctat de siluetele la fel de semețe ale arabilor călări, înghesuită în autobuze printre copii și femei voalate, în trenuri rapide ce leagă între ele orașe moderne, în tîrgurile — suks — tradiționale, periodice sau permanente. În bazar, prin pestrița tălăzuire de businessmeni cu caftane, se poate cumpăra tot ceea ce Alah, în nemărginita sa înțelepciune, a dăruit marocanilor: măsline, portocale, berbeci, seu de oaie, salbe de aur,

bob, piei de capră, curmale, lapte, șofran, ardei roșu tare, ceai verde, zaruri.

O FRENEZIE DE CULORI

Am pătruns în aceste suks-uri amestecîndu-mă printre flăcăiandri ce oferă spre cumpărare mici podoabe de argint admirabil cizelate, printre bărboși cu burnusuri lungi, ce-și tîrăsc agale papucii cu talpa tare, femei acoperite cu văluri, de sub care nu se vede nici vîrful nasului și care te fulgeră cu privirile ochilor negri (poate cei mai negri și cei mai splendizi din cîți mi-a fost dat să văd), turiști veniți de pe toate meridianele lumii. Am văzut asemenea bazare, unele în Atlasul mijlociu, altele în orașe sau kasbah-le. Dintre toate, cel mai viu rămîne în memorie cel din Marrakech. În această citadelă — fostă capitală — menționată și pe timpul Almoravizilor și a cărei moschei, Kotubia, are un pandant la Sevilla, trecutul și prezentul arab își etalează fastuos palatele cu arabescuri de piatră și aur, crenelurile zidurilor roșii — foste, altădată, de apărare — minaretele, fîntînile, imensele grădini de măslini și curmali, străzile străjuite de portocali, palmeriile, ruinele unor castele medievale, galerii de artă modernă, biblioteci, hoteluri de lux, automobilele anului 1968, bănci, spitale, școli.

O frenezie de culori și strălucire se revarsă din factoriile negustorilor — din suk - ul permanent aci. Și din toate miile de obiecte asupra cărora mi s-a oprit privirea — pînă azi îmi revin în memorie pielăria fină (cuvîntul marochin evocă o îndeletnicire și o reputație străveche), bijuteriile de aur și argint, cizelate cu migală, somptuoasele țesături de gaz înșpicate cu fire strălucitoare de metal. Negustorii oferă cumpărătorilor ceai verde și țigări, în timp ce aceștia examinează mobilierul încrustat cu fildeș, harnașamentele, armele cele mai diverse cu putință, majolică sau obiecte de cult.

MAROCUL MODERN

Dar Marocul nu înseamnă numai și în primul rînd obiecte artizanale și pitoresc oriental arab. El este o națiune ce se modernizează rapid. Țara se acoperă de o rețea de baraje, ceea ce înseamnă energie electrică și irigații. Este cea mai mare exportatoare de citrice și are o puternică industrie a tutunului și de conserve. Subsolul conține bogate zăcăminte de fier, zinc, plumb, magneziu, aur. În materie de fosfați ocupă unul din primele locuri pe glob. Răgazul scurt pe care l-am avut aici nu mi-a îngăduit să văd centrele industriale și industrializate. Am avut în schimb prilejul să cunosc oamenii care lucrează în institute de proiectare, universități, laboratoare. Unii dintre ei — intelectuali profunzi, capabili — au participat activ cu studii și cercetări și la reconstrucția Agadirului, alții lucrează în școli, spitale, bănci.

Reuniunea internațională la care am participat, dezbătînd în mare problemele care interesează omenirea în materie de construcții civile, includea preocupările Marocului în acest sens. Studiile arhitecților și inginerilor de la Centrul de experimentări și cercetări din Direcția generală a urbanismului și locuințelor (Ministerul de interne) asupra problemelor reorganizării economiei văii Draa, ca și cele asupra mijloacelor de acțiune în mediul urban, reflectau scara și dimensiunile la care sînt privite și analizate problemele construcțiilor de locuințe în orașe și sate în Marocul modern. Spicuiesc cîteva date din vastul proiect de reorganizare a văii Draa — a cărui aplicare a și început de pe acum și care va fi terminată în 15 ani.

Rîul, care coboară din Atlas și se pierde în Sahara, are, pe o lungime de aproximativ 170 km, nenumărate așezări omenești cu o economie rurală și de schimb — ca cea a oazelor sahariene — destul de inegal favorizată de traficul caravanelor. Grupările sociale de aci, de origine berberă, arabă, neagră, la care se adaugă temporar (doar periodic) triburi nomade, cultivă în mod intensiv în primul rînd curmalul (care de altfel crește și în chip natural), dar și ceai, orez, legume specifice, arbori fructiferi. Vastul proiect de valorificare a acestei vă

(Continuare în pag. 24)

Casablanca modernă.

Străduță specifică, în Medina.

Dintre plajele presărate de-a lungul celor 1 700 kilometri de litoral — atlantic și mediteranean — cea a Agadirului se numără printre cele mai pitorești și mai apreciate de turiști.

Frumusețe marocană.

MAROC, REGATUL SOARELUI

cuprinde, în afara planului de irigații — obligatoriu pentru lichidarea rămînerii în urmă a economiei — construirea unei ample rețele rutiere și un foarte original plan de sistematizare și construcții de locuințe.

UN COMPLEX PROGRAM DE SISTEMATIZARE

S-au conceput astfel așezări ce păstrează structura vechiului qsar (sat deșertic, de oază), cu rețele de străzi liniare ce coboară în pante sau terase uneori, cu locuințe obișnuite în orice kasbah (casă întoarsă toată spre interior, fără ferestre în fațada principală și incluzînd în spațiul construit toate acareturile unei gospodării rurale). După plan, întreaga așezare nouă are de astă dată o piațetă centrală cu mici magazine și școli, băi comunale, moschei, ateliere artizanale, și este înconjurată de zidurile fortificate existente în jurul tuturor satelor marocane, indiferent unde și cum sînt ele așezate. Spuneam că se păstrează tradiția în aceste noi sate, în sensul că străzile sînt foarte înguste, pentru a se asigura un maximum de umbră și densități mari, deși viața actuală nu le mai justifică funcția. În decursul istoriei, rațiuni de apărare au fixat aici densitățile, și oamenii s-au deprins să locuiască cît mai grupat cu putință. Rețelele de canalizare și lumină electrică, mijloacele de transport, materialele de construcții — cărămidă, trestie, lemn, piatră, pai (cîteva experimentări cu beton și acoperișuri de tablă s-au dovedit cu totul ineficace în climatul excesiv de aici) — durata șantierelor, asigurarea mîinii de lucru, normele de legislație, dreptul de proprietate, creditele de stat și cotele particulare etc. — totul este studiat, prevăzut, inclus în vastul proiect care a antrenat în definitivarea lui zeci și zeci de specialități.

Un al doilea studiu, privind mediul urban, prezentat cu același prilej, privește construcția și reconstrucția orașului în genere, pentru a face față exploziei demografice și suprapopulării urbane. Lucrarea vastă, concepută pe bază de anchete sociale și calcule matematice, pe analize economice, pe densități și altele în marile orașe — Casablanca, Rabat, Meknès, Tanger, Fès, Tetuan, Mohammedia etc. — stabilește posibilități de înlocuire a bidon-vilurilor cu cartiere salubre și modalități de evoluție normală și rapidă pentru fiecare din orașele citate în parte. Orice încercare de a detalia acest uriaș și complex program ar însemna o reducție simplistă a lui. De aceea mă opresc aci.

Agadirul însuși, reconstruit (după tragedia seismică de acum cîțiva ani) este o strălucită demonstrație de competență profesională și talent.

*

În scurtele pauze dintre reuniuni, pe culoarele sălii conferințel, în scurtele plimbări oferite de gazde, am stat de vorbă cu

În orașele moderne ale Marocului folclorul rezistă timpului.

Suks-urile: o mulțime pestriță și zgomotoasă, mărfuri de o infinită varietate — de la mingi de fotbal la obiecte de cult.

oameni admirabili. Distanțele și formația deosebite rămîneau undeva pe un plan secundar și o curiozitate lăuntrică, puternic dominată de discreție, își făcea loc între noi. I-am auzit vorbindu-mi despre baraje și irigații, despre originale sisteme constructive, despre rețeaua de învățămînt și noile reforme. Oamenii aceștia crescuți și educați sub soarele fierbinte al Africii, al căror rafinament de comportare și spirit de ospitalitate depășesc înțelesul obișnuit, mi-au oferit prilejul să le cunosc familiile, căminele, obiceiurile. Și dintre toate impresiile pe care le păstrez în legătură cu ei, cea mai puternică rămîne aceea a comunicării. Pentru că rareori mi-a fost dat să văd exprimată cu atîta forță această cerință esențială a umanității secolului nostru, care este voința de comunicare. Acea comunicare simplă, caldă, omenească și care-i face pe oameni să se apropie între ei, să se respecte, să-și acorde reciproc stima și înțelegerea.

...Am pe biroul meu o mapă subțire de marochin, dăruită de gazdele din Agadir. Încrustațiile arabescurilor delicate de aur, verde, roșu, alb împletesc o rețea de linii fine într-o complicată geometrie imaginată de un meșter necunoscut. Și, ca într-un fantastic miraj, prin oglinzile ploii (care a început să cadă ca în fiecare toamnă) iradiază o lume ireală de culori și forme. Simt umbrele înserării, adierea imperceptibilă a frunzișului de mimoza și mirt, în timp ce vag și depărtat se îngînă o melopee arabă. Sub abajurul lămpii mapa săgetează scurte sclipiri de aur...

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Compania aeriană «Air France» s-a specializat în transportul cailor cu avionul. Este vorba de caii pursînge ai loturilor olimpice de hipism. Majoritatea țărilor europene participante la Olimpiadă au folosit serviciile Air France-ului, care afirmă că asigură cele mai bune condiții de confort.

● La Kiel (R.F.G.) va începe construcția unei clinici cu o capacitate de o sută douăzeci de paturi, specializată în tratamentul și combaterea cheliei.

● Nouă zile după catastrofalul cutremur din Iran, doi soți din Kakhk, al căror copil în vîrstă de zece ani a dispărut sub dărîmături, s-au reîntors să caute puținele lucruri rămase întregi din gospodăria lor. Spre marea lor bucurie, printre ruine și-au regăsit copilul, rănit și atît de slăbit încît nu mai putea striga după ajutor. Medicii declară că-l vor putea salva.

● Serviciile de informație din toată lumea sînt în căutarea unor noi mijloace de comunicare secretă, deoarece mesajele cifrate, oricît de ingenios concepute, pot fi descifrate în cîteva ore datorită unei mașini electronice special construite de un grup de matematicieni englezi, căreia nu-i rezistă nici un secret de cifru.

● Muzeul «Thomas A. Edison» din orașul american West Orange, consacrat invenției lămpii cu incandescență, a fost închis pentru șase luni. Motivul: i s-a defectat... instalația electrică.

● O bandă din Los Angeles a atacat o bancă exact în momentul cînd în birourile acesteia se aflau mai mulți polițiști care anchetau un alt «hold-up» înregistrat cu cîteva ore mai înainte. Așa ghinion mai rar.

● Un senzațional caz de poligamie a fost adus în fața unei instanțe judecătorești din Cleveland (S.U.A.). Un anume Willy Benton, de meserie voiajor comercial, în vîrstă de 41 de ani, avea nu mai puțin de opt soții legitime, fiecare domiciliată în alt oraș. La interogatorii toate au declarat că Benton era un soț foarte bun. Instanța a anulat toate căsătoriile în afară de prima.

● Doi tineri italieni, Stefano Traversi și Luigi Luardi, din Busalla, au reușit să stea nemișcați ca statuile timp de 66 de ore (adică aproape trei zile și trei nopți). Performanța a fost stabilită în cadrul unui concurs organizat de un club de luptă împotriva... plictiselii. Un al treilea participant a abandonat după patruzeci de ore, urlînd de... plictiseală.

● Un uriaș cimitir de mamuți și mastodonți din epoca preistorică a fost descoperit recent în regiunea Cercului Polar, pe unul din malurile fluviului Peciora. După deducțiile oamenilor de știință sovietici, aceste animale au fost ucise de oamenii primitivi, în urmă cu 20 000 de ani, pentru a folosi pieile și o parte din carcasele osoase la construirea adăposturilor.

Despre ADAS (VII)

Continuînd convorbirea cu tov. PAVEL ȘTEFAN, directorul direcției asigurări de bunuri din Direcția generală ADAS, am aflat și alte amănunte privind asigurările de bunuri practicate de ADAS.

Red.: Care este asigurarea de bunuri cea mai solicitată?

P. Șt.: *Ținînd seama de natura bunurilor pe care le posedă cetățenii, este, fără îndoială, ușor de arătat că, pe lîngă alte forme de asigurări de bunuri, foarte des solicitată este «Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor». Din însăși denumirea ei rezultă că aceasta acoperă o complexitate de evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla în gospodăria unui cetățean.*

Red.: Ce se cuprinde în această asigurare?

P. Șt.: *— aproape toate bunurile care se află într-o gospodărie, fie la oraș, fie la sate, bunuri aparținînd atît asiguratului și membrilor familiei acestuia, cît și altor persoane, dacă se află în folosința sau păstrarea asiguratului sau a membrilor familiei sale. De asemenea, în asigurare se cuprind și bunurile luate în deplasare de asigurat și membrii familiei, în aceeași sau altă localitate, pentru o valoare echivalentă cu 20 la sută din suma înscrisă în contractul de asigurare;*

— persoana care a încheiat contractul, precum și soția (respectiv soțul acesteia), pentru cazurile de invaliditate permanentă sau de deces, produse de accidente la domiciliul asiguratului;

— cazurile de despăgubiri civile datorate proprietarului de asigurat și membrii familiei, pentru unele pagube la imobil, sau altor persoane pentru accidentarea lor ori avarierea bunurilor acestora, la domiciliul asiguratului.

Red.: În ce cuantum se acordă despăgubirile sau sumele asigurate?

P. Șt.: *Despăgubirile se acordă în limita valorii reale a pagubelor suferite la bunurile asigurate, fără a se putea depăși suma înscrisă în contract; în limita sumei înscrise în contract, fără a se depăși suma de 10 000 lei pentru cazul de invaliditate permanentă sau 5 000 lei pentru cazul de deces, iar pentru sumele datorate altor persoane de asigurat și membrii familiei tot în limita sumei prevăzute în contract, dar pînă la maximum 30 000 lei.*

Red.: Din cele ce ne-ați spus rezultă cît de necesară este asigurarea respectivă pentru fiecare gospodărie. Ce primă se plătește de cei ce încheie o astfel de asigurare?

P. Șt.: *Extrem de convenabilă: 0,20 la sută. De exemplu, pentru a asigura bunuri în valoare de 40 000 lei, pe timp de un an, se va plăti o primă de numai 80 lei.*

Țesătoria de mătase și basmale

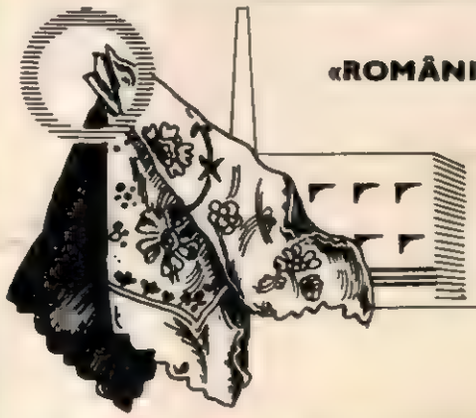

«ROMÂNIA MUNCITOARE»
Cluj

produce:

— ȚESĂTURI DE MĂTASE ARTIFICIALĂ UNI

— BATICURI DE LÎNĂ MERINOS, IMPRIMATE

— BROBOADE DE FIRE DE LÎNĂ PIEPTĂNATĂ ȘI DE MELANĂ

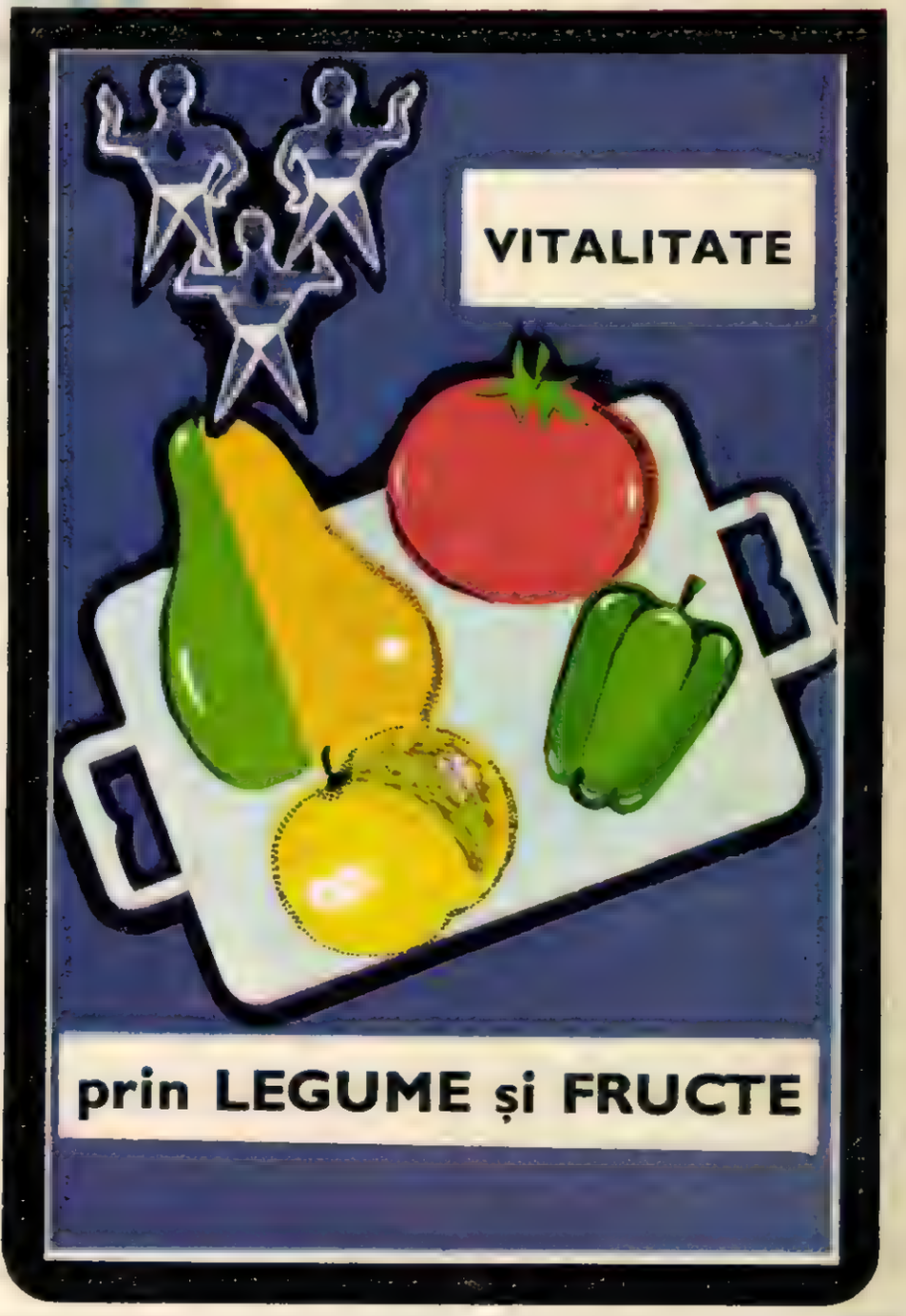

varietăți

UMOR
de peste hotare

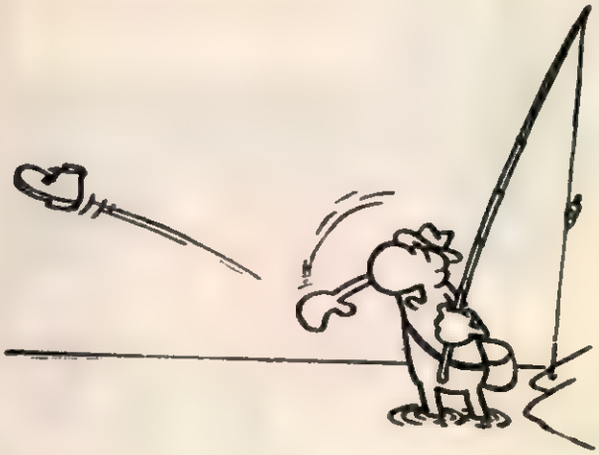

INIMA, BAT-O VINA...

ORIZONTAL: 1) Chirurgul sud-african care a efectuat, la spitalul Groote Schur din Capetown, prima operație de transplantare a inimii — Inima... în dinți. 2) Cu inima împietrită — «...inimi într-un vals», operetă de Robert Stoltz. 3) Receptorul mirosmelor — Personaj din «Cumpăna inimii» de Ștefan Gheorghiu — Păcălit (fig.). 4) Ușile! — Zestre — Fiul lui Laius, eroul mitologic al cărui destin a inspirat nemuritoare opere artistice. 5) Eroina nuvelei «Din inimă», de Ștefan Bănulescu — Inimoasă... în final! — Zar la table. 6) Inimă rea — Miez de nucă! 7) Pronume — Întreprindere de alimentație publică (abr.) — Fără tragere de inimă 8) Nume frecvent în Orient — «Inimă, de ce nu vrei să-mbătrînești?», de N. Kirculescu (pl.). 9) Celebru scriitor francez, autor, printre altele, a unei nuvele cu titlul «Două inimi» — Orășel în Chile — «Titircă, inimă...», supranumele lui Jupîn Dumitrache din comedia «O noapte furtunoasă» de I.L. Caragiale. 10) Autoarea poeziei «Munții lumii, pe inima mea» — Cu inima întristată. 11) Dacă vrei e monedă, dacă nu, e instrument muzical — Asigură circulația sîngelui de la inimă la organe și țesuturi (sing.).

VERTICAL: 1) Autorul poeziei «Toate inimile» (volumul «Am rechemat iubirea») — Casa inimilor sfărîmate. 2) Două inimi într-un vals! — Cu inima bună (pl.). 3) Poate fi... din toată inima — Autorul volumului de povestiri «Inimi fierbinți». 4) Doinel — A vrea din toată inima — Eroina schiței «Cu dragă inimă» de Ion Istrati. 5) A înălța drapelul. 6) Fără inimă (fem.). 7) Moment decisiv (reg.) — Picior de vers. 8) Pronume... familiar — Ars la inimă. 9) Orășel în Norvegia — Oază în Sudan. 10) Plouat — Răsărit — O sfoară de pămînt. 11) Fructe — A scuza din toată inima. 12) Fiecare dintre cele două despărțituri de sus ale inimii — Subsemnatul. 13) Piatră semiprețioasă — Măsoară aurul... din inimioare.

Adam STOICA

Cuvinte rare: ABRA, DICA, ROAN, NABE.

Dezlegarea jocului «ÎNCEPUT DE STAGIUNE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) DISTRIBUȚIE. 2) TEATRE — IRINA. 3) ACTE — CULISE. 4) LOC — SUNET — LJ. 5) ER — CAZUT — S — O. 6) NUMIRI — ESTETIC. 7) TRATATE — CAV. 8) IRITA — REGIE. 9) R — TRA — BANI — VV.10) EROI — CAREURI. 11) COR — GORE — NIT. 12) ELEGANT — BISA.

CĂMARA DE IARNĂ A COMERȚULUI

Aprovizionarea de toamnă-iarnă constituie anul acesta o preocupare într-adevăr cu totul deosebită a organelor și organizațiilor de partid, ca și a organelor de conducere, la toate nivelurile, ale comerțului nostru. Planuri desfășurate ale acestei aprovizionări, vizînd cantități de produse de tot felul care trebuie să intre în depozite și să fie puse la dispoziția consumatorilor pînă la finele anului și în primul semestru al anului 1969, au fost întocmite în toate județele țării. Pe urmele măsurilor luate a pornit săptămîna aceasta, și «Curierul» nostru. Și întrucît atunci cînd vorbim de aprovizionare de iarnă gîndul ne duce în primul rînd la cămară, să vedem cum ni se asigură produsele alimentare de bază.

GRIJA NR. 1: CARTOFII

Să începem, bineînțeles, cu Bucureștiul. Dacă în totalitatea sa, fondul de legume și fructe prevăzut a fi constituit pentru aprovizionarea de toamnă-iarnă a municipiului București este cu 32,8% mai mare decît anul trecut, apoi în ce privește cartofii creșterea este mai mare: circa 44%. Din cele aproape 140 000 tone legume și fructe ce constituie acest fond, ponderea cea mai mare o au aceste legume: 66 400 tone cartofi (cu 20 400 t mai mult ca anul trecut). Aducerea în Capitală a unor asemenea cantități, însilozarea și desfacerea lor implică, bineînțeles, măsuri speciale. În acest scop a fost și creat, sub conducerea Comitetului Executiv al Consiliului Popular Provizoriu al Municipiului București, un comandament special, la care participă diferite organisme și organizații subordonate Direcției comerciale municipale și altor foruri. Sarcina principală constă în terminarea evacuării cartofilor de pe rampele de primire pînă la 15 noiembrie, desfacerea cantității de circa 40 mii tone pînă la 31 decembrie și însilozarea a peste 26 mii tone care să fie desfăcute în primul semestru al anului 1969. Bineînțeles că numai prin unitățile de legume-fructe existente nu s-ar putea asigura o bună desfacere a acestor mari cantități. De aceea s-a luat și o măsură specială: înființarea a 100 puncte volante de desfacere a cartofilor în diferite cartiere, inclusiv în cele noi (Balta Albă, Drumul Taberei, Militari, Jiului-Scînteia etc.). Din păcate însă, calitatea cartofilor ce s-au livrat în septembrie și în primele zile ale lui octombrie a lăsat de dorit: mult noroi, mulți cartofi tăiați sau striați etc.

O pondere mai mare decît în alți ani o capătă și livrarea cartofilor gata ambalați: 11 000 tone. Dintre acestea, 5 000 tone se vor ambala în saci de cîte 25 kg, alte 5 000 tone în saci de cîte 3 și 5 kg, iar din județele Harghita, Suceava și Covasna vor sosi 1 000 tone cartofi de calitate superioară, gata ambalați în saci de cîte 25 kg.

LA CONSTANȚA, LA BACĂU, LA PIATRA NEAMȚ

Măsuri similare s-au luat — păstrînd proporțiile — și în alte municipii și județe ale țării. La Constanța sosește din unitățile agricole ale județului, dar mai ales din Suceava și Covasna, o cantitate totală de 13 mii tone cartofi; 8 mii tone se vor desface către populație și consumurile colective (spitale, creșe, cămine, cantine, alimentație publică etc.) pînă la 31 decembrie, iar celelalte 5 mii tone, însilozate, vor fi puse la dispoziția populației în primul semestru al lui 1969. Ca și la București, și aici s-a constituit un comandament special, sub conducerea unuia dintre vicepreședinții Comitetului Executiv al Consiliului provizoriu județean, care ia toate măsurile operative și din cinci în cinci zile informează Comitetul Executiv asupra felului cum se realizează planul desfășurat de aprovizionare. Organizarea a 8 centre mari de desfacere a cartofilor, plus a unor puncte sezoniere în cadrul unor mari unități economice de pe șantierele de construcții — iată alte măsuri menite să asigure o bună aprovizionare cu acest aliment de bază.

Cam tot așa se prezintă situația la Bacău (în total 9 500 tone cartofi) și la Piatra Neamț (6 500 tone). Dar trebuie să remarcăm că în aceste două orașe și în județele respective se acordă o atenție prea mică livrărilor la domiciliu. La Bacău se preambalează cartofi în saci a 60 kg; prea puțini sînt însă cetățenii care solicită livrări de acest fel, iar propaganda publicitară făcută pentru asemenea aprovizionare e foarte redusă. În județul Neamț, deși producția globală de legume nu atinge decît 80% din cifra planificată (din pricina calamităților de astă-vară), totuși necesarul pentru aprovizionarea populației și a consumurilor colective (spitale, cantine, alimentație publică etc.) este în întregime acoperit, fără a se aduce nimic din alte județe.

UNDE NE ESTE MUJDEIUL?

Urmările secetei de astă-primăvară și de astă-vară se vor resimți însă, vrînd-nevrînd, în unele domenii ale aprovizionării cu produse alimentare. Aprovizionarea cu ceapă uscată, fără a constitui o problemă atît de grea ca anul trecut, va da totuși, pe alocuri, unele bătăi de cap; nu vor prisosi conservele de mazăre — deși există cantități relativ îndestulătoare — nici unele compoturi și dulcețuri (caise, cireșe, vișine, căpșuni); despre usturoi însă nu avem ce vorbi: nu ne vom întîlni cu acest produs în magazinele pe care ne-am obișnuit a le denumi cu un termen desuet «Aprozar». În București vom avea cu o treime mai multă ceapă ca anul trecut: aproape 10 mii tone (dintre care 3 775 t însilozate); în Constanța 1 300 tone (500 t în silozate); în Neamț, 700 tone (cu aproape 20% mai mult ca anul trecut) etc. Cu toate aceste sporuri față de aprovizionarea din 1967-1968 se pare totuși că cererile nu vor putea fi satisfăcute pe larg, cantitățile ce se pot asigura nefiind totuși suficiente față de necesități. În județul Bacău, de pildă, s-a stabilit ca necesară cantitatea de 1 990 tone ceapă; recolta scăzută a dus la repartizarea unei cantități de numai 1 490 tone dar, întrucît aprovizionarea cu acest produs trebuie să fie asigurată numai din resursele județului, după cum ne-au mărturisit tovarășii de la Direcția comercială județeană, speranțele cele mai optimiste vizează cantitatea maximă de 1 000 tone. Ceea ce însumează numai jumătate din necesar. Pînă în ultima săptămînă din septembrie nu se primiseră decît vreo 200 tone!

Cît despre usturoi, precum am arătat, nici nu avem ce discuta. O serie de inițiative locale tind însă a asigura stocurile necesare condimentării piftiilor, fripturilor și cîrnaților din alimentația publică și industria locală. În județul Constanța, de pildă, O.C.L. Mixt din Medgidia reușise să realizeze, pînă la 21 septembrie, prin achiziții proprii, o cantitate de 1 000 kg usturoi, pe care o păstrează pentru necesitățile alimentației publice locale. Trustul de alimentație publică din Constanța însă, care necesită cantități mult mai mari, nu avea în stoc nici un sfert din tona pe care o înmagazinase organizația din Medgidia. Trustul alimentației publice din Bacău, în schimb, a achiziționat și însilozat pînă la aceeași dată 1 100 kg usturoi și vreo 6 tone de ceapă, iar cel din Piatra Neamț cam 2 000 kg usturoi.

Bineînțeles, asemenea cantități nu vor satisface pe deplin necesitățile. Eforturile trebuie să continue.

În schimb, celelalte produse specifice acestui sezon sînt puse la dispoziție în cantități suficiente: varza, ardeii și gogoșarii, fasolea uscată, pătlăgelele roșii etc. Cu spirit de prevedere, pricepere și hărnicie se lucrează, în același timp, în toate județele, la pregătirea produselor semiindustrializate — bulion, varză, castraveți și gogonele murate, alte murături, fructe deshidratate etc. — ale căror cantități — sperăm că și calități — vor depăși mult pe cele din anii precedenți.

Cu puțină grijă și osteneală cămările pot fi din vreme aprovizionate cu aproape tot ce ne este necesar pentru iarnă.

telex

CIUDAD DE MEXICO — **Potrivit unui protocol încheiat zilele acestea, Franța va acorda Mexicului un împrumut de un miliard de franci. Din această sumă, 487,5 milioane franci vor fi destinate construcției unui metro pe pneuri.**

DUBNA — **Un adevărat matematician electronic este noul calculator realizat aici, care efectuează fără greș un milion de operațiuni pe secundă.**

HOUSTON — **După ultimele date, dintre cei 50 de oameni care au suportat o grefă cardiacă, 24 se află încă în viață.**

EL RIAD — **Zilele acestea a început construcția unei baze militare moderne pe teritoriul Arabiei Saudite, în apropierea granței cu Republica Yemen. Lucrările vor dura doi ani, iar costul lor se va ridica la 300 000 000 dolari. Instalațiile de radar și telecomunicații vor fi furnizate de S.U.A. și Anglia.**

TOKYO — **Trei firme japoneze anunță simultan trecerea la producția de hîrtie sintetică, care va fi furnizată la un preț mult mai mic decît cel al hîrtiei obișnuite.**

BRUXELLES — **Continuă tratativele cu o firmă vest-germană care s-a oferit să instaleze o insulă artificială în largul litoralului belgian, la 28 km de Zeebrugge. Costul lucrării: circa 7 miliarde franci belgieni. Conducta petrolieră ce va lega insula de continent va permite aprovizionarea principalelor centre industriale ale țării.**

PARIS — **La 27 octombrie se va deschide Salonul internațional de alimentație, la care vor fi reprezentate 70 de țări. Se contează pe 200 000 de cumpărători, dintre care 20 000 vor veni din alte țări.**

TABRIZ — **În virtutea unui contract încheiat cu guvernul iranian, societatea vest-germană Daimler-Benz va construi aici o uzină de motoare diesel de diferite capacități. Producția anuală: 10 000 de motoare.**

BUDAPESTA — **Agenția M.T.I. anunță că în curînd va începe construcția unei Case a presei — un bloc cu 10 etaje, care va adăposti principalele redacții și edituri din capitala Ungariei.**

NEO-DARWINISM

de Aurel **BARANGA**

Un ilustru savant britanic a publicat de curînd un studiu punînd în circulație o afirmație științifică aparent inocentă, de fapt de o cutremurătoare semnificație: omul nu se trage din maimuță; e o maimuță, o gorilă în accepția absolută a biologiei, o gorilă care și-a pierdut părul.

Ipoteza nu mă ofensează, fiindcă respectivul om de știință, candidat la Premiul Nobel, îmi explică și-mi risipește o infinitate de nedumeriri. Abia acum îmi explic comportarea «beretelor verzi» americane în Vietnam, abia acum înțeleg ce se petrece în Nigeria, în Angola și în altfel de alte puncte ale planetei.

Și totuși, aprofundînd chestiunea, iată că mi se deșteaptă în conștiință alte focare de dubii. De pildă: gorilele, vorbesc de gorilele acreditate și clasice, nu se ucid între ele, pe cînd gorilele fără păr, da. Atunci? Și nu e unica întrebare tulburătoare. Alte probleme se pun minții mele chinuite: gorilele de junglă sau grădină zoologică nu-și transformă niciodată stocurile de banane spu de roșcove în arme. N-am auzit niciodată că gorilele consacrate ard sau aruncă în mare imense stocuri de cafea numai ca să-i mențină prețul pe piața mondială. Nu s-a întîmplat încă niciodată, în nici o pădure tropicală, ca o gorilă cafenie să refuze să stea în același pom cu alta, roșcovană. Desfid să mi se arate un singur caz cînd o gorilă și-a abandonat puiul. Atunci e clar că ipotezele biologice vechi se încurcă și că bietul, naivul Darwin, e depășit într-un mod lamentabil! Și astfel, tot gîndindu-mă în nopțile astea lungi de echinox, am avut o revelație. Știu, sînt sigur: omul nu se trage din gorilă, ci gorila din om. N-am nici o îndoială. Public teoria și-mi pun candidatura la Premiul Nobel.

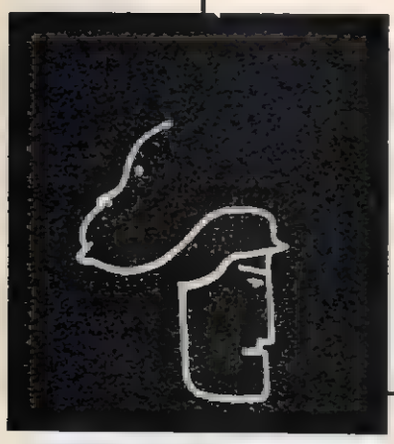

SOFIA

CĂRȚI DE PRETUTINDENI

Corespondență specială de la Dic. BABOIAN

Mîine se deschide în saloanele «Universiada» primul Tîrg internațional al cărții organizat în R.P. Bulgaria. După cîteva luni de pregătiri intense, editurile bulgare sînt gata să participe în cadrul acestei manifestări culturale la o confruntare cu cîteva sute de case de editură din lumea întreagă.

Prin această primă ediție, care se va desfășura sub deviza «*Cartea în serviciul păcii, progresului și prieteniei*», Sofia devine — după Leipzig, Varșovia, Frankfurt și Belgrad — cel de-al cincilea oraș european care găzduiește un tîrg internațional al cărții.

La tîrg vor fi reprezentate toate editurile bulgare, casa de discuri «Balkanton», întreprinderea de fotografie aplicată și publicitară, Direcția pentru protecția drepturilor de autor, agenția Sofia-Press.

Într-o convorbire pe care am avut-o cu directorul general adjunct al întreprinderii de stat pentru export și import de carte «Hemus», Dimităr Stavrev, acesta a arătat că scopul primului Tîrg internațional al cărții este acela de a demonstra pe de o parte volumul mare al activității editoriale sub semnul orînduirii socialiste și pe de altă parte de a crea condiții pentru dezvoltarea legăturilor dintre editurile bulgare și străine și stimularea în general a comerțului de carte. Încă de la prima sa ediție, Tîrgul de la Sofia se bucură de o participare masivă: aproape 220 de edituri din țările socialiste și 200 de edituri din țările capitaliste.

Vizitatorii se vor întîlni mîine cu exponatele pe care le prezintă aici case editoriale celebre din Franța, Anglia, S.U.A., R.F.G., Italia, Olanda, Belgia, Austria și alte țări. Cartea țărilor socialiste va fi prezentată de întreprinderile de comerț exterior Artia-Praga, Cartimex-București, Ars Polona și Ruch-Varșovia, ca și de mari edituri sovietice și iugoslave.

140 de oaspeți din diferite țări și-au și anunțat sosirea la tîrg. Cărțile expuse vor fi în majoritate achiziționate și distribuite de «Hemus» în cadrul unui bazar ce se va deschide într-o altă sală din oraș.

STOCKHOLM

O TEMĂ DE ACTUALITATE

Corespondență specială de la Nicolae LUPU

Într-o dimineața luam micul dejun la restaurantul Grand Hotel din Stockholm, cu un om de afaceri care lucrează în domeniul industriei aluminiului. Din vorbă în vorbă am ajuns la dezbaterea inițiată a doua zi după alegerile din Suedia cu privire la creșterea intervenției statului în orientarea și dezvoltarea economiei.

— Nu prea văd să iasă mare lucru din această dezbatere — îmi spunea comeseanul — pentru simplul fapt că în trecut nu s-a făcut mare lucru, iar în viitor nu văd cine ar putea face apel la resursele financiare guvernamentale. Ne vom descurca și așa.

— Chiar și în sectoarele unde investițiile sînt legate de mari riscuri, de lungă durată?

— Desigur — mi-a precizat — nu se poate da încă un răspuns definitiv.

Am comunicat această reacție unuia dintre experții de frunte ai ministerului de finanțe cu care m-am văzut a doua zi.

— Da — a afirmat interlocutorul — unele cercuri de afaceri privesc cu rezerve asemenea inițiative. Dar considerăm rezultatul alegerilor drept un mandat pentru a acționa mai energic în acest domeniu. Există de altfel diferite metode. De pildă, pentru a stimula și orienta activitatea în domeniul creării de centrale atomo-electrice, guvernul, împreună cu societatea particulară «Asea», a constituit o firmă «Asea-Atom», în care partenerii participă fiecare cu 50 la sută, urmînd ca același procent să fie respectat și în împărțirea profiturilor.

La precizările expertului trebuie adăugat că a fost creată o societate publică de dezvoltare economică, dotată cu capital social inițial de 18 milioane coroane suedeze. Societatea are drept obiectiv esențial favorizarea progresului tehnic și ameliorarea posibilităților de dezvoltare și exploatare a noilor produse, în special în sectorul public. Cercurile sindicale consideră că măsurile luate sînt încă insuficiente și de aceea, după cum îmi declara deputatul Hagnell, exponent de frunte al sindicatului muncitorilor din industria metalului, se pune, pe de o parte, problema reorganizării celor cîteva întreprinderi de stat pentru a le face mai eficiente, iar, pe de altă parte, a utilizării mai largi a unor mecanisme obștești în scopul mobilizării resurselor financiare adecvate. În acest sens mi s-a subliniat că numai fondul pensiilor, în administrarea căruia sindicatele au un rol predominant, va ajunge în 1969 la 30 miliarde coroane, putînd pune la dispoziție mijloace considerabile pentru influențarea politicii economice.

Tema promite să reprezinte punctul dominant al dezbaterii politice și economice a actualei legislaturi suedeze.

Aspect din capitala Mexicului, în timpul recentelor ciocniri dintre poliție și studenți.

COMENTARIU

Dilema electorală americană

de Silviu BRUCAN

Mai sînt doar cîteva săptămîni pînă la 5 noiembrie — ziua alegerilor prezidențiale în S.U.A. — și cetățeanul american se află mai mult ca oricînd în fața unei dileme tragice. Dilema este cuprinsă nu numai în întrebarea: căruia dintre candidați să-i acorde votul, ci și în necunoștința a ceea ce va urma dacă unul dintre aceștia va intra în Casa Albă.

Într-un articol consacrat acestei dileme «din care nu se poate ieși», James Reston arată că cetățeanul nu se află nici în fața unui «erou», ca în 1952 și 1956 în persoana generalului Eisenhower, nici în fața unei «deosebiri ideologice» (care nu s-a dovedit chiar așa de mare) între Goldwater și Johnson, ca în 1964, ci trebuie să aleagă între «doi candidați nepopulari» — Nixon din partea republicanilor și Humphrey din partea democraților. Desemnarea acestora de către cele două convenții de partid rămîne un exemplu clasic al puterii pe care o are mașinăria politică modernă de a se interpune între conducători și conduși și de a ignora pînă la dispreț aspirațiile și preferințele acestora din urmă. Și dacă această putere s-a afirmat într-un mod atît de strigător în sistemul politic american, este pentru că alegerile din acest an au loc într-un moment cînd Statele Unite sînt confruntate cu probleme grave și ascuțite atît pe plan intern cît și pe plan extern: statutul de oprimare economică și socială a populației negre, nemulțumirea tineretului și monstruosul război din Vietnam — toate conținînd o încărcătură explozivă atît de evidentă în ultimii ani încît nu mai poate fi ignorată.

Alegătorii — subliniază Reston — cer «o schimbare», iar nici unul dintre candidați nu oferă așa ceva. Richard Nixon vede în lozinca «Lege și ordine» un fel de panaceu universal al tuturor problemelor, ceea ce în esență înseamnă extinderea și intensificarea reprimării polițienești. Hubert Humphrey, legat prin mii de fire de actuala administrație Johnson, căreia de altfel îi datorează și desemnarea sa la convenție, încearcă din toate puterile să scape de această ipotecă politică prin ceea ce presa americană numește «jumătăți de măsură». Este tipică în această privință declarația sa: «Voi fi dispus să opresc bombardamentele în nord», pe care a cuplat-o imediat cu sprijinirea regimului de la Saigon și alte condiții inacceptabile pentru poporul vietnamez. Cît privește pe al treilea candidat, din partea așa-numitului «partid american independent», Wallace, platforma sa rasistă și agresivă, întărită recent prin asocierea cu generalul pensionat Curtis LeMay, poreclit «omul cu bomba atomică», a devenit centrul de raliere al grupărilor de extremă dreaptă.

Nixon, pe care sondajele de opinie îl indică deocamdată pe primul loc, urmărește o «strategie sudică» bazată pe cucerirea majorității statelor din sud, a celor de «margine», plus cîteva din statele mari de pe cele două coaste ale Americii. Pozițiile politice pe care le adoptă sînt subordonate acestui scop.

Strategia electorală a lui Humphrey țintește refacerea acelei coaliții populare din timpul lui Roosevelt — sindicate, negri, minoritățile nemulțumite, cercurile intelectuale și alte forțe sociale din centrele urbane din nord — care a asigurat majorități masive partidului democrat timp de trei decenii și jumătate. Programul său politic nu servește însă strategia sa.

Deși șansele lui Wallace de a cîștiga alegerile sînt reduse, efortul său tactic de a împiedica pe vreunul dintre cei doi candidați principali de a cîștiga o majoritate suficientă pentru a intra în Casa Albă poate crea o situație constituțională care să-l proiecteze pe reprezentantul extremei drepte într-o postură de arbitru politic. Observatorii sînt de părere că trebuie făcut totul pentru a evita o asemenea evoluție în fața urnelor.

Fapt este că sistemul politic american, bazat pe rotația celor două mari partide, nu mai funcționează ca «o mașină bine unsă» și că faza critică în care a ajuns ar putea să-și găsească expresia într-un procentaj înalt de abțineri de la votul din 5 noiembrie. Rămîne de văzut dacă pînă la această dată fatidică administrația Johnson va întreprinde ceva pentru a sălta pe Hubert Humphrey de pe locul doi. Nu este un secret pentru nimeni ce anume trebuie făcut în acest scop.

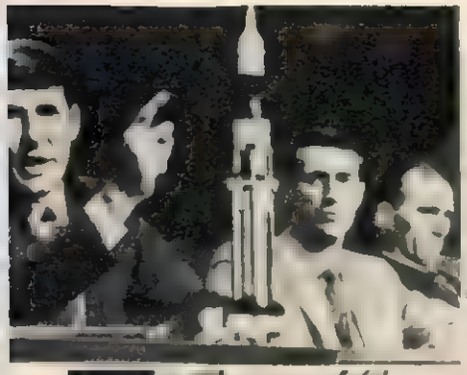

Amînată în mai multe rînduri, lansarea navei spațiale americane «Apollo-7» a fost prevăzută, în sfîrșit, pentru 11 octombrie. În fotografia din stînga: o conferință de presă a celor trei cosmonauți — Walter Schirra, Donn Eisele și Walter Cunningham — care se vor afla la bordul navei timp de 11 zile. În fotografia de jos: centrul de urmărire a evoluției navei de la Cape Kennedy.

În ziua în care împlinea vîrsta de 30 de ani, Sheila Ann Thomas (fotografia de sus) a dat naștere — la o maternitate din Birmingham — la 6 gemeni. Imediat după naștere, unuia dintre nou-născuți a decedat. La închiderea ediției, starea altor doi era deosebit de critică.

telex

ARHIVA-FOTO

PRIMUL ZBOR ÎN ROMÂNIA

În anul 1909 numărul aviatorilor din întreaga lume nu era mai mare decît al cosmonauților din zilele noastre. Printre aceștia, cel mai temerar, francezul Louis Blériot, se afla în frunte; la 25 iulie el a realizat cea mai cutezătoare performanță a timpului — traversarea Canalului Mînecii cu un monoplan. Trei luni mai tîrziu — la 18 octombrie 1909 — același Blériot face primul zbor pe cerul României. Fiind invitat de Automobil Clubul Român, el și-a adus în țară — cu trenul — faimosul monoplan și, în cadrul unui miting organizat la hipodromul Băneasa, a efectuat primele demonstrații de zbor văzute în țara noastră. Programul zborurilor a durat aproape o oră, aviatorul făcînd trei decolări, la ultima atingînd ulutoarea înălțime de... 75 de metri, «spre marea uimire a celor o sută de mii de ochi care urmăreau plutirea plină de grație a monopianului...», cum spun ziarele timpului. Înțelegem din această relatare că nemaivăzutul spectacol atrăsese un număr de 50 000 de bucureșteni, cifră record pentru epoca respectivă.

În fotografie: o aterizare în fața tribunelor hipodromului.

DISPUTA FALKLAND

Estompată pe timpul vacanței diplomatice, disputa în jurul insulelor Falkland (Malvine) a fost redeschisă zilele trecute o dată cu afirmarea de către ministrul de externe al Argentinei, Nicanor Costa Mendez, a intenției sale de a aborda acest subiect litigios cu omologul său britanic, Michael Stewart, la New York, cu prilejul sesiunii Adunării Generale a O.N.U.

Situate în Atlantic, la aproximativ 600 kilometri de coastele Argentinei, aceste insule au fost descoperite în 1592, fiind colonizate în 1764 de malvini, după numele marinarilor din Saint Malo-Malouins, aduși aici de navigatorul francez Bougainville. Acești coloniști au dat de altfel și numele arhipelagului, căruia înainte de cucerirea engleză i s-a zis Arhipelagul Malvinelor.

Stăpînirea britanică (sub formă de colonie) datează din 1833 și a fost instituită la capătul unor dispute cu spaniolii. Dar cam tot de atunci argentinienii au contestat englezilor dreptul de a stăpîni insulele. Revendicate succesiv de mai toate guvernele argentiniene, insulele Falkland au devenit în ultimii ani obiectul unei dispute accentuate.

Argentinienii se declară pretendenți, pe baza calității lor de urmași ai coloniștilor spanioli. Ei resping plebiscitul propus de Londra, argumentînd că din punct de vedere juridic este fără valoare actul unei puteri de a ocupa un teritoriu, a-și aduce în el oamenii săi și a-i pune să strige că se pronunță în favoarea ocupanților. Trebuie să se vadă mai întîi, susțin argentinienii, cui aparține teritoriul respectiv; dreptul de a se instala se naște numai în cazul cînd e vorba de un «pămînt al nimănui». Or, este binecunoscut faptul că la venirea englezilor aici lucrurile nu stăteau de loc așa.

Poziția argentiniană s-a menținut cîtva timp la nivelul doleanțelor, dar începînd din 1966 Anglia a trebuit să accepte tratative concrete, care însă au fost mereu tergiversate, prelungindu-se fără rezultat pînă în prezent. La insistențele engleze de a se organiza un referendum cercurile conducătoare argentiniene și-au manifestat deschis ostilitatea, iar în urmă cu cîtăva vreme au făcut precizări concludente: 1) suveranitatea Argentinei asupra insulelor Malvine — cum sînt numite ele la Buenos Aires — nu poate fi pusă la îndoială (declarație a președintelui Ongania); 2) Argentina nu va accepta nici un plebiscit; 3) restituirea insulelor către Argentina «constituie primul obiectiv al guvernului argentinian» (declarații ale ministrului de externe, Mendez).

Ion D. GOIA

AVENTURA ÎN CARE „EL FUGITIVO" A EȘUAT...

După ce s-a lansat cu brio în serialul de televiziune «Evadatul», actorul american David Jenssen și-a asumat o misiune dificilă, acceptînd un rol principal în primul film turnat la Hollywood în sprijinul agresiunii Statelor Unite în Vietnam. În «Beretele verzi» — cum este intitulat acest film — Jenssen interpretează rolul unui ziarist care, socotind că americanii nu trebuie să intervină în «războiul civil» din Vietnamul de sud, pleacă la fața locului să se convingă de justețea crezului său. Or, la Saigon și în împrejurimi, personajul interpretat de fostul «evadat» se înduioșează de medicul american care tratează o fată vietnameză rănită la un picior și de alte situații asemănătoare și, convins de un ofițer superior (al cărui interpret este John Wayne), ajunge la concluzia că nu mai trebuie să critice intervenția S.U.A. și represiunile la care se dedau faimoasele «berete verzi» — membri ai corpului expediționar american, specializat în reprimarea luptei de eliberare a poporului din Vietnamul de sud...

Dar în această ultimă aventură «El Fugitivo» nu a mai avut norocul care l-a permis să dovedească nevinovăția doctorului Richard Kimble. După o primire rece făcută de critica americană, apoi de cea engleză, filmul a început să fie huiduit în alte țări unde a fost prezentat, pentru ca, de curînd, în Liban, rularea filmului să fie împiedicată de spectatorii revoltați și, la cererile stăruitoare ale opiniei publice, să fie interzis de oficialități.

Florin UDREA

DEFICITUL TURISTIC AMERICAN

Se pare că apelurile președintelui Johnson pentru reducerea volumului turismului american peste granițe — element important în hemoragia valutară a S.U.A. — n-au fost ascultate. După afirmațiile lui Robert Pelikan, directorul executiv al Comisiei prezidențiale pentru turism, fără aplicarea unor măsuri drastice de frînare în viitorii ani a cheltuielilor turiștilor americani peste granițe, deficitul turistic va crește în mod sensibil. După aprecierile lui Pelikan turismul american în străinătate va crește în așa măsură în primii ani ai deceniului 1970—1980 încît deficitul turistic anual va spori pînă la 5 miliarde dolari anual, față de 2 miliarde de dolari anual, cît este acest deficit astăzi.

Adresîndu-se participanților la conferința anuală a Asociației pentru cercetările asupra călătoriilor turistice, R. Pelikan a reproșat agenților de turism americane că nu-și coordonează de loc eforturile în vederea atragerii de vizitatori străini în S.U.A. Este de notat că în călătoriile turistice organizate pentru cetățenii străini nu se oferă condiții avantajoase, similare cu cele de care beneficiază turiștii americani în țările străine.

Se pare însă că eforturile guvernului de la Washington, în direcția reducerii numărului de turiști americani peste hotare, se lovesc nu numai de tendințele total opuse manifestate de cetățenii S.U.A., ci și chiar de opoziția Congresului S.U.A. față de stabilirea unor impozite mari pentru călătoriile turistice în străinătate.

I. MIHNEA

COMPUTER

• Centrul național francez de exploatare a oceanelor pregătește pentru anul 1969 un vast plan de cercetări oceanografice. Fondurile alocate în acest scop se ridică la circa 130 000 000 franci.

• Racheta americană «Titan 3-C», lansată recent la Cape Keanedy, a plasat pe orbită 4 sateliți de diferite tipuri și dimensiuni. Cel mai mare cîntărește 215 kg.

• Televiziunea și radioul în R.F.G. : 14,5 milioane posesori de televizoare; 18,8 milioane abonați radio. Pentru anul viitor se contează pe vînzări substanțiale: 1,9 milioane televizoare alb-negru; 240 000 color.

• Cele 103 companii aeriene care fac parte din Asociația internațională a transporturilor aeriene (I.A.T.A.) contează pe o creștere cu 230% a traficului aerian de pasageri... pînă în anul 1980.

• Cercetătorii americani, care încearcă să găsească soluții pentru combaterea poluării aerului, arată că în fiecare lună aproximativ 40 de tone de praf cad pe fiecare kilometru pătrat în centrele industriale ale S.U.A.

• 350 de gări din R.F.G. vor adopta curînd sistemul de trimitere a bagajelor călătorilor la domiciliu.

• Investițiile pentru programul spațial american s-au ridicat în ultimii zece ani la aproape 50 000 000 dolari. Jumătate din această sumă este destinată pregătirilor trimiterii unui om în Lună.

• În prezent U.R.S.S. numără aproximativ 800 000 de cercetători științifici. Statistica arată că 40% dintre ei sînt femei.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Om și Ti-Ni

Lumea specialiștilor în aliaje metalice stă cu gura căscată — exagerez, desigur. specialiștii nu stau decît pe gînduri — în fața lui 55-Nitinol sau, mai duios spus, Ti-Ni; mai cinic: un aliaj nou de nichel și titan. La o anumită temperatură, Ti-Ni se deformează ca orice metal, se maturizează precum omul. Încălzit peste temperatura de deformare, miracol și magie: aliajul se întoarce la forma originală, «reamintindu-și» fiecare unghi, fiecare curbă a acelei vîrste. Ti-Ni are memorie, memoria stărilor inițiale. Se caută explicații științifice, se umblă la atomi, la neutroni — totuși nu se știe de ce alte aliaje n-au memoria lui Ti-Ni; dar așa e firesc între oameni: unii țin minte, alții — nu. De ce? Așa. Eu o iau altfel, fără știință, fiindcă așa-mi convine: de mult s-a constatat că natura imită arta; de ce n-ar începe și metalele să imite omul atoatecreator? Din cînd în cînd, la anumite temperaturi ale vieții, omul simte nevoia adîncă de a se opune de formărilor sale și e gata să se întoarcă la forma originală, nealterată. Mulți o și fac, regăsindu-și adolescența, unghi cu unghi, curbă cu curbă, uimind pe cei din jur; Ti-Ni îi ascultă și îi urmează. Omul — spune o carte sfîntă — e tare ca metalul și slab ca musca. Dar iată, și metalul e tare ca memoria și slab ca omul.

Alpina în flăcări

În cea mai celebră cursă de automobile a lumii, «cele 24 de ore de la Le Mans», s-a ajuns la perfecțiune nu numai în evitarea morții (ceea ce nu-i prea important, căci ea tot vine) ci și în ocolirea tragediilor vieții care — după cum se știe — nu e decît o lungă circulație. La ultima ediție, de pildă, n-a murit nimeni. Sînt doar cîțiva oameni arși sănătos, dar comunicatele sînt minunate: «șocat, contuzii multiple, pronostic favorabil» — se zice despre Willy Mairesse. Dacă un semen șocat și cu contuzii multiple mai are parte de pronosticuri favorabile — sîntem în cea mai bună dintre lumi, sau pe aproape. Escalada progresului merge însă și mai departe — unde cu gîndul nu gîndești — dacă avem în vedere în cît timp a fost scoasă de pe pistă Alpina incendiată a lui Mauro Bianchi, lovită violent de parapeți. Au fost necesare doar 30 de secunde. În jumătate de minut torța pe patru roți a fost stinsă și evacuată. E minunat. Dramele nu durează mai mult de treipatru clipiri. E minunat. Cursa nu s-a întrerupt, bolnzii și-au văzut de drum, nimeni nu a întors capul ca să vadă dacă Bianchi e mort sau nu, toți știau că va veni un comunicat medical (care a și venit: arsuri pe mîini și pe față, un fleac...). Toți s-au obișnuit să nu se oprească dacă frînele cuiva se dezechilibrează, dacă o mașină arde sau un om ia foc. Dramele se sting în viteză, incendiile — în obișnuință, obișnuințele — în fleacuri. E minunat. Sau asta-i tragedia...

Radu COSASU

MEMENTO

carte

• **La Editura militară a apărut volumul Istoria lui Mihai Viteazul de Nicolae Iorga. În afara densei lucrări asupra voievodului pe care marele cărturar a purtat-o din inimă și mintе aproape o jumătate de secol», în «Anexă» sînt publicate și trei conferințe cu aceeași temă. Ediția e îngrijită de N. Gheran și V. Iova. Paginile de deschidere, intitulate Povestea acestei cărți, sînt semnate de Barbu Teodorescu.**

• **Prin publicarea cărții Umanistul Nicolaus Olahus (Nicolae Românul — 1493-1568), I.S. Firu și Corneliu Albu fac un pas important în cunoașterea vieții și operei luminatului cărturar transilvănean de faimă universală. Cuprinsul volumului, care conține ample informații, unele inedite, despre activitatea multilaterală a lui Nicolaus Olahus, aduce printre «textele alese» și corespondența învățatului nostru cu alt mare umanist, Erasmus din Rotterdam (Editura științifică).**

• **Pînă în momentul scrierii acestor rînduri înregistrăm primul ecou critic la cea de-a doua carte de proză, romanul Ceborîndul, a criticului Paul Georgescu: «Debutul în roman al lui Paul Georgescu este întru totul remarcabil» (Nicolae Manolescu, «Contemporanul», nr. 40).**

• **O carte utilă, realizată cu seriozitate, e Folclorul și educația estetică a maselor de Ioan Meițoiu, lucrare «concepută în dorința de a veni în sprijinul așezămintelor săteți de cultură, preocupate de investigarea și valorificarea folclorului pe căile specifice activității lor». Cartea a apărut sub egida Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.**

• **Umbra femeii, noua carte de poezii a lui Radu Cârneci, își desfășoară exclusiv filele sub semnul Eroului. Claritatea versurilor nu diminuează capacitatea lor de sugestie, iar exprimarea deschisă a sensibilității nu sentimentalizează facil poezia (Editura tineretului).**

• **Aproape concomitent cu apariția în traducerea lui Vladimir Streinu a primelor două volume ale romanului În căutarea timpului pierdut de Marcel Proust, tot o colecție — Biblioteca pentru toți — publică patru volume din același roman, inaugurînd astfel editarea întregului ciclu proustian (Traducere de Radu Cioculescu. Cuvînt înainte de Tudor Vianu. Prefață de Ov.S. Crohmălniceanu.)**

cinema

• **Veșnicul întîrziat. Cînd ne așteptam să vedem și noi un film cu Jerry Lewis, cineast nedreptățit și de organele noastre de difuzare și de critică, ne trezim din nou cu neajutoratul Norman Wisdom («Alerg după o stea», «Un lucru făcut la timp», «Spre culmile», «Pasărea timpurie»), cu comicul lui mărunt și monoton. De rîs, se rîde, dar nu așa e totul. Regia — Robert Asher. În alte roluri: Derek Bond, Angela Browne, David Lodge, Tracey Crisp, Allan Cuthbertson, Noel Dyson.**

• **Să nu ne despărțim. Impasul unei chimici într-un film al regizoarei Ingrid Reschke (R.D.G.), nu lipsit de accente moralizatoare. Interpreți: Monika Gabriel, Dieter Wien, Angelika Waller, Reiner Schöne, Brigitte Krause, Gerard Bienert.**

• **Week-end cu Anna. Regizorul polonez Janusz Nasfeter, cunoscut cu cîțiva ani în urmă ca autor al unui bun film polițist, «Ucigașul și fata», este prezent de data aceasta cu o derbetere — condusă abil — despre înțelegerea responsabilității față de semeni. În rolurile principale: Anna Ciepielewska, Krzysztof Chamiec, Czesław Roszkowski, Krzysztof Litwin, Lech Ordon.**

• **Salutăm din toată inima reluarea pe ecranele noastre a două dintre filmele marelui cineast Michelangelo Antonioni, «Strigătul» și «Aventura». Vedem în această reprogramare o binevenită pregătire a cinefililor pentru mult așteptata întîlnire cu «Noaptea».**

Anna Ciepielewska

muzică

• **Pierre Fournier nu este un nume necunoscut pentru noi. Distinsul violoncelist francez a mai apărut în fața publicului frecventator al sălilor de concerte bucureștene, iar în programele muzicale transmise la radio înregistrările sale pot fi ascultate adesea. Avem prilejul să-l ascultăm din nou (12 octombrie, sala Ateneu), ca solist al concertului săptămînal al Filarmonicii, interpretînd frumosul Concert pentru violoncel și orchestră în La major, de Robert Schumann. Restul programului mai cuprinde o altă operă reprezentativă pentru romantismul german — Simfonia a VI-a de Fr. Schubert, precum și o lucrare originală, Suita din baletul «Clad structuri se coc» de Mihail Jora. Dirijează Mircea Basarab.**

• **Viața muzicală a Capitalei își reia treptat cursul după vacanța estivală. La Radioteleviziune deschiderea stagiunii este onorată de prezența dirijorilor Constantin Bobescu, Ludovic Baci, Aurel Grigoraș (Orchestra de studio a RTV) și Corul Litvin (Corul RTV) și a soliștilor vocali Zenaida Palty, Nicolae Herlea, Dan Iordăchescu. Cu un precizat caracter popular, programul concertului cuprinde piese din opere — Weber, Verdi, Giordano, Enescu — și Balada pentru bariton, cor și orchestră de Mihail Jora (17 octombrie).**

• **În sfîrșit, o veste plăcută, de data aceasta pentru iubitorii de muzică ușoară: turneul celui mai celebru ansamblu... din România, Roddy McNeil, alături de care mai apar Barbara Petres și orchestra «The Lairds» (17-20 octombrie, sala Palatului).**

Roddy McNeil

• **Clubul sindicatelor sanitare din Capitală a găzduit zilele acestea o manifestare artistică în cadrul căreia ziaristul Sandu Naumescu a evocat figura regretatului compozitor și textier Petre Andreescu, unul dintre pionierii muzicii ușoare românești. Cu acest prilej Mia Braia, Juju Pavelescu, Petre Gusti și Alexandru Bojenescu au interpretat cîteva dintre cele mai cunoscute melodii ale compozitorului.**

disc

• **Recenta înregistrare a recitalului intitulat Muzică de orgă de compozitori transilvăneni din secolele XVI-XVIII este rezultatul unei foarte rodnice colaborări. Organistul Horst Gehann, cunoscut prin concertele date la București, în Franța, U.R.S.S., R.F.G. etc., împreună cu cercetătorul Cristian C. Ghenea au întreprins o spectaculoasă recuperare a unor lucrări de orgă, înmormîntate sub praful veacurilor, rod al muncii creatoare închinate muzicii de cîțiva compozitori transilvăneni, pe cît de modești pe atît de valoroși. Bătrînele orgi ale bisericilor din Sighișoara și Rîșnov și-au pus pecetea pe modernele benzi de înregistrare, sunînd nespus de frumos pe discul realizat de «Electrecord» (ECE-0342).**

• **Un recital, de altă natură, este cel oferit de tenorul Ion Piso. Cele zece cîntece, cu grijă și bun-gust selectate, dintre cele mai populare, dintre cele care și-au croit un drum în lumea muzicii prin calități deosebite, specifice genului, capătă în interpretarea lui Ion Piso o căldură aparte, o emoționantă capacitate de transmitere a unor foarte mediteraneene sentimecte. Găsim printre ele lucrări ca: «L'ultima canzone» a lui Tosti, «Oi, Maria» a lui Di Capua, foarte celebra «Musica proibita» și, mai ales, «Tiritomba» a lui De Meglio (cunoscută din interpretarea lui Joseph Schmidt). Acompaniază Orchestra simfonică a Cinematografiei, dirijată de Silviu Pantiru (ECD-1206).**

• **După sărbătorirea lui Tudor Mușatescu la radio, în presă și la televiziune, iată că și casa noastră de discuri omagiază cei cincizeci de ani de creație prin înregistrarea a «patru scrisori» și trei «declarațiuni», în lectura lui Alexandru Giugaru. Pentru orice eventualitate, procurați-vă din timp acest disc. Vine revelionul. Astfel asigurați pe anul 1969 buna-dispoziție a tuturor prietenilor dv. (EXD-1210).**

plastică

• **Frescele medievale din Iugoslavia — o carte sfîntă, în imagini, căreia timpul i-a dăruit pecetea inestimabilului. Născute după revoltele iconoclaste ale secolelor precedente și chiuna al doilea conciliu de la Niceea le-a dat un neașteptat avînt, frescele din Iugoslavia, ca de altfel din întreaga regiune a Balcanilor, cunosc o nouă înflorire. Se proliferă un nou stil — bizantin de o monumentalitate grandioasă, statică, o artă din imperiul căreia au fost izgonite elementele sensibile, carnale, în schimbul unui hieratism impresionant. Figurile sînt ascetice, emaciate cu o ardere interioară în priviri, de o frumusețe mai mult morală decît fizică. Cele cîteva zeci de panouri (care sînt copii ale originalelor) reprezintă cele mai de seamă fresce din bisericile iugoslave de la Sf. Sofia, din Ohrid (1035-1056), Nerezi (1164), Mileseva (1235), Sopocani (1265), Kalenic (1401-1413) etc., etc., capodopere ale picturii murale (sala Dalles).**

• **Artă decorativă din R.D.G. Lemnul sau lutul, sticla sau fierul primesc în mîna artistului german valori estetice sporite. Valențele artistice sînt legate armonios de cele utilitare, cu scopul de a fi nu numai plăcute, dar și practice. Expoziția însumează peste 500 de piese, unele de o rară virtuozitate: servicii de masă, panouri decorative, obiecte de ceramică și orfevrărie etc. (sala Dalles).**

• **Cik Damadian — grafică. Publicul, care l-a cunoscut îndeosebi ca autor al unor lucrări satirice și umoristice, descoperă în cele 23 de desene de elevată inspirație o altă față a creației artistului, aceea de grafician preocupat de momentele mai grave, mai meditative ale existenței (holul Teatrului de Comedie).**

• **Ștefan Bodeck — pictură. Flori și peisaje transpuse pe pînză cu sinceritate, într-o manieră neoimpresionistă și care denotă pasiune pentru cromatismul abundent. Remarcăm «Mesteceni» și «Drum în pădure» (Casa de cultură M.A.I.).**

• **Victor Zemlicka — pictură. Preferînd cu asiduitate fresca, pictorul lasă să străbată ecourile ei și în pictura de șevalet, fără a o degrada. Artistul e un fidel al chipului omului, pe care îl plasează într-o ambianță decorativă intimă și domestică, împrumutîndu-i adesori un aer hieratic (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).**

teatru

• **La Teatrul de Comedie: Ucigaș fără simbrie, emoționant, profund mesaj uman, adresat de Eugen Ionescu spectatorului — omenirii. Spectacol-dezbatere, spectacol de idei în care «arta poetică» a celebrului autor se definește. Reprezentația e realizată**

Radu Beligan

cu o maturi măiestre de Lucian Giurchescu, în decorul lui Dan Nemțeanu. Piesa, de fapt un uriaș monolog, prilejuiește lui Radu Beligan un recital-maraton de o mare și complexă frumusețe. Să-i mai amintim pe Mihai Fotino, Mircea Șeptilici, Nineta Gusti.

• **La Teatrul «C.I. Nottara»: Frumoasa duminică de septembrie, ușor prăfuita melodramă a lui Ugo Betti — necondiționată pentru dramaturg — o producție minoră. Decor realist, pictural, frunze galbene, decor de ilustrată nu fără un anume pitoresc. În largul peisaj de deșeurădine, Sanda Manu a schițat doar cîteva tipuri; cei mai inzestrați este poate cel jucat de Ștefan Tapalagă. Să fie atît de greu să găsești o piesă bună?**

• **Teatrul de stat din Brașov luptă pentru cucerirea publicului. Și o dovedește aceasta cu titlurile aduse în cadrul turneului său în Capitală: piese de Labiche, Sardou, Mircea Ștefănescu. Pe afiș figurează doi regizori care știu să capteze publicul: Sică Alexandrescu și Nicușor Constantinescu, și doi actori de platformă comică: Marcel Anghelescu și Mișu Fotino. Într-adevăr, nu e rău cîtzodată să nu uităm și publicul!**

• **Din jale se întrupează Electra — celebra trilogie a lui O'Neill, a fost jucată la București de către Teatrul de stat din Oradea (secția maghiară). Regizorul, I. Farkas, a compus un spectacol discutabil, cu un decor nu foarte inspirat (Paul Bortnovschi) și cu două interprete relevabile: Vitalyos Ildiko și Ilcs Banyai.**

• **Tot mai des este folosit spectacolul «compus». Astfel Teatrul maghiar de stat din Cluj a apelat, pentru deschiderea stagiunii, la trei cunoscute piese din literatura modernă: Streeptease de S. Mrozek, Belvedere de Aldo Nicolay și Dactilografii de Murray Schisgal.**

televiziune

O săptămînă a sportului: 17 emisiuni olimpice, plus două meciuri de fotbal din campionatul nostru, plus un meci de fotbal pentru Cupa intercontinentală. Firește, le recomandăm pe toate, mai ales că și fără recomandările noastre telespectatori pînă la ora două din noapte se vor găsi destui. Apropo de ora două, și în general apropo de ordine de emisiune. Se pare că publicul telespectator manifestă destulă înțelegere pentru întîrzierile, uneori considerabile, ale diverselor emisiuni peste orele anunțate (chiar scrupulos anunțate, ca de pildă ora 12.36). Dar începerea unor emisiuni înainte de ora anunțată este fie-ne cu iertăciune — un gest lipsit de delicatețe față de acei telespectatori care nu știu dinapoi și nu pot fi obligați să urmărească întreg programul televizat pînă ce va «pica» emisiunea care-i interesează.

Recomandările pentru emisiunile sportive le considerăm a fi făcute în bloc, încît mai supunem atenției domniilor-voastre următoarele capitole ale programului săptămînal:

DUMINICĂ 13 OCTOMBRIE. **Program 1.** Telemagazinul **Zigzag**, mereu în conflict cu orele nestel dumnicale, aduce sau readuce în studiouri pe: Brînduța Silvestru cu al ei Jack, pe Silvia Chicoș, Nicolae Gîrdescu, Toma Caragiu, Dem Rădulescu, Valentin Zaharescu, Horia Șerbănescu, Ion Lucian, Paul Everac, Alecu Popovici, Neagu Rădulescu, cîțiva tineri soliști de muzică ușoară și 22 de fotbaliști de la Dinamo și Farul, plus 3 arbitri (15.00) • Filmul românesc de televiziune «Armonii și ritmuri milenare», distins cu premiul I «Harfa de aur» — Dublin 1966 (20.10) • Treisezi de minute de operetă cu Vali Niculescu, Constanța Cîmpeanu, Maria Mitrache, Mircea Nemeș, Ion Stoian, Toni Buiucici ș.a. (20.50) • Errol Flyn, necontestată vedetă masculină a ecranului din... trecutele decenii, în «Gentleman Jim» (21.20) • **Program 2.** Va trebui să alegem între producția operetistică anunțată pentru această oră la programul I și spectacolul de teatru «Privește înapoi cu mînie» de John Osborne (20.50).

LUNI 14 OCTOMBRIE. Atractivă emisiune pentru tineret: «Cantemiriștii» — printre elevii Liceului militar purtînd numele ilustrului și eruditului domnitor moldovean (19.15).

MARȚI 15 OCTOMBRIE. Emisiunea cunoscută sub titlul **Cele mai frumoase...** zece ne face cunoscute preferințele compozitorului Nicolae Kirculescu, confidentul său fiind actorul Silviu Stănculescu (20.20). • Filmul francez «Frumosul Serge» cu Jean Claude Brialy (21.15).

MIERCURI 16 OCTOMBRIE. Iubitori de **fotbal**, atenție! Veți fi martori oculari ai disputei finale pentru Cupa intercontinentală dintre Manchester United și Estudiantes La Plata (20.40).

JOI 17 OCTOMBRIE. **Program 2.** Concertul orchestrei de studio a RTV (vezi și rubrica «Muzică») are un caracter festiv prilejuit de aniversarea a 20 de ani de existență (20.05

VINERI 18 OCTOMBRIE. Emisiunea **Document** — ades citată de noi pentru temele ei insolite și realizate: «Lupta împotriva contrabandiștilor de droguri» (20.30) • Cu totul dezlînțuită reluarea filmului submediocru «Pfiffi», chiar dacă e cu Jack Lemmon (21.25).

SÎMBĂTĂ 19 OCTOMBRIE. **Program 1.** Invitații noștri (pe film): formația italiană de muzică ușoară Dik-Dik (22.45) • **Program 2.** Al șaselea episod «Forsyte Saga» (21.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 41 din 13 octombrie 1968

I. Vagonul-Sreana	1
II. Polit. Iași-Rapid	1
III. Crișul-F.C. Argeș	1
IV. Dinamo Buc.-Farul	1
V. «U» Craiova-Dinamo Bacău	x
VI. Jiul-A.S.A.	x
VII. Petrolul-«U» Cluj	1
VIII. Atalanta-Varese	x
IX. Bologna-Verona	1
X. Cagliari-Fiorentina	x
XI. Palermo-Inter	x
XII. Roma-Juventus	x
XIII. Torino-Lanerossi	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA — ALBUM

Margaret Lee, actriță italiană de origine engleză, cunoscută publicului nostru dintr-o scurtă apariție în filmul „În genunchi mă întorc la tine”.

FLACARA

43
68

ANUL XVII
NR. 699
19 OCTOMBRIE 1968

ÎN ACEST CEAS AL TOAMNEI

Am avut un an agricol greu. Am avut de înfruntat neprevăzutul. Ne-am bătut cu seceta și, în bună măsură, i-am retezat ghearele. Ce a dovedit experiența acestui an? Că agricultura socialistă a României, dispunînd de o puternică bază tehnico-materială, avînd competența specialiștilor și fiind slujită de hărnicia lucrătorilor ei, poate să treacă cu succes chiar peste grele piedici de care nu e vinovat nimeni.

Iată de ce avem — pînă la o anumită limită — sentimentul mîndriei și al mulțumirii. Pămîntul, sub supravegherea oamenilor, a fost obligat să fie darnic. Dar acest sentiment nu-l putem trăi în toată plenitudinea lui. Din datele pe care le deținem de la Consiliul Superior al Agriculturii — privitoare la mersul lucrărilor agricole — deducem, fără eforturi prea mari, că ne aflăm într-un ceas tîrziu de toamnă în care trebuie să ne suflecăm grabnic mînecile. Credem că e aproape cu neputință să se invoce motive obiective care să explice marile rămîneri în urmă pe care le au unele județe în muncile agricole de toamnă. Cum se explică faptul că pînă la 10 octombrie cooperativele agricole din județul Iași au recoltat porumbul în proporție de 70%, pe cînd cele din județul Vaslui, care au aceleași condiții de climă și sol, n-au săvîrșit această muncă decît în proporție de 26%? Cum a fost cu putință ca pînă la aceeași dată Sibiul să recolteze porumbul în proporție de 2%, iar Brașovul să fie în fruntea cozii, reușind să realizeze o performanță inimaginabilă: 0%? Serioase neajunsuri sînt semnalate și la recoltatul cartofilor — doar vedem lucrul acesta și în piețe — al sfeclei de zahăr, al fructelor. La ora actuală ar trebui ca vinul nou să cînte în budane. Din păcate mai există unități agricole unde viile plîng pentru că au rămas neculese.

Toamna aceasta frumoasă o să aibă și ea sfîrșit. N-o să fie soare și vreme bună pînă la calendele grecești. Nu e departe ziua ploilor reci și a brumelor tîrzii. Atunci zadarnic ne vom sufleca mînecile.

Iată de ce se impune ca direcțiile agricole județene, uniunile cooperatiste, toți lucrătorii din agricultura țării noastre să nu lase nici o clipă pierdută din acest ceas al toamnei. Duminicile să fie transformate în zile de lucru, iar nopțile, acolo unde e posibil, în zile-lumină. O sfîntă nemulțumire să ne copleșească pentru tot ce n-am făcut. Un ritm trepidant să cuprindă toate holdele României. Să adunăm bogățiile toamnei, și cînd vom fi săvîrșit aceste munci, obosiți dar împăcați, să ne amintim de versul lui Arghezi: «Niciodată toamna nu fu mai frumoasă...».

George CIUDAN

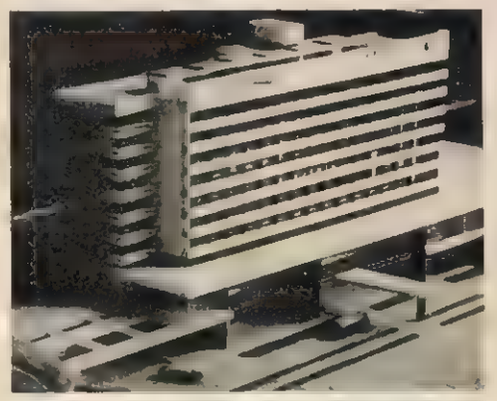

Macheta noului hotel în construcție la Oradea; capacitate: 300 de locuri.

După instalarea lui F 03, la care primim pentru dv., dragi cititori, vești din țară, începînd cu acest număr revista noastră inaugurează un nou «post telefonic»: F 07 — CONVORBIRI INTERNAȚIONALE. Transcrise în paginile «Flacării», aceste scurte interviuri telefonice vă vor ține la curent cu felurite opinii de actualitate ale unor oaspeți de peste hotare.

Doamna MADELEINE JARRY, istoric de artă, inspector principal al Mobilierului național și al manufacturilor Gobelins și Beauvais din Franța.

— Ați mai fost la București?

— O, nu, din păcate sînt aici pentru prima oară, dar doream să văd România, a cărei artă nu îmi era necunoscută. Am auzit foarte multe despre tapiseriile din patrimoniul Muzeului de artă de la București și foarte multe despre scoarțele românești tradiționale. Evident, dorința de a vedea cu ochii mei aceste comori a fost atît de puternică încît a trebuit, în cele din urmă, să vin în România unde, țin să adaug, am prieteni și mi-am făcut prietenii. La București am ținut conferințe cu privire la tapiseria franceză. M-am străduit astfel să aduc o contribuție la cunoașterea artei franceze, destul de vie, de altfel, în România. Conferințele au fost o sinteză a articolelor mele de specialitate, pe care am început a le publica, din anul 1950, în diverse reviste din Franța și Marea Britanie, precum și a studiilor mele apărute în editurile Hachette, Hartmann, Massin și Lewis.

— Sînteți cunoscută în lumea artelor ca o prodigioasă conferențiară și publicistă de talie mondială în domeniul tapiseriei și mobilierului. Acum aveți ceva în pregătire?

— Da. Anul viitor îmi va apărea un studiu în editura londoneză Lewis, intitulat «Carpets Aubusson», care cred că va fi bine primit și în România. Apoi, trebuie să vă fac o confidență, intenționez să folosesc contactul meu direct cu România scriind o lucrare despre arta acestei țări, pe care am avut plăcerea să o cunosc acolo unde ea s-a născut.

Dr. ARNE ASPLUND, directorul general al firmei «Defibrator A.B.» din Stockholm.

— Ce duceți în Suedia de la ultima dv. vizită la București?

— Convingerea fermă că România este un partener comercial foarte serios și foarte bun. De altfel ne-am întărit această părere de multă vreme, deoarece firma pe care o conduc colaborează încă din anul 1959 cu industria românească. Noi am livrat utilaje pentru fabricile de plăci fibrolemnoase din Blaj, Suceava, Comănești și Pitești.

Utilajele noastre au fost însă completate cu instalații și construcții proiectate și realizate în România în condiții ireproșabile. Specialiștilor români care le-au creat le adresăm acum și prin intermediul revistei «Flacăra» toate mulțumirile noastre.

— Ce caracteristici au utilajele livrate României de firma «Defibrator A.B.»?

— Putem spune unice. Specialiștii români ne-au sugerat ca, folosind condițiile existente în țara dv., să realizăm fabrici de mare capacitate, care să folosească drept materie primă lemnul de fag. Am găsit ideea excelentă și astfel, după cîțiva ani de cercetări, am creat mașinile respective, pe care bineînțeles le-am livrat întîi României. Ulterior am primit comenzi pentru asemenea fabrici și din alte țări. Industria lemnului din România se poate considera deci ca pionier în domeniul fabricării pe scară industrială a P.F.L.-ului din fag.

Dr. KARL SCHMAUDER, specialist în domeniul fibrelor chimice textile din R.F. G:

— Ce va aduce viitorul în domeniul fibrelor chimice?

— Viitorul aparține firelor din două componente și celor texturate (supraelastice și cu voluminozitatea mărită). Ele vor înlocui destul de curînd, într-un mod spectaculos, firele simple poliamidice, cel mai adesea indicii tehnico-economici și calitativi devenind superiori fibrelor naturale. Deocamdată operațiunea de texturare aparține industriei textile, dar cred că aceasta este numai o fază intermediară, deoarece în viitor industria chimică va trebui să livreze direct industriei textile prelucrătoare fire și fibre de acest gen. Vreau să subliniez că România a rezolvat acest deziderat, cu mult înaintea altor țări. Consider de asemenea că și fibrele celulozice vor urma un drum ascendent calitativ într-un viitor apropiat dacă se va trece pe scară largă la utilizarea amestecului cu fibre de bumbac. Industria românească a marcat succese în producerea de fire și fibre în amestec. Contactele cu cercetătorii și practicienii români mi-au confirmat convingerea că noi realizări sînt de așteptat. Voi fi bucuros să le admir la următoarea vizită pe care o voi face în România.

— Pentru noi, cei care vom folosi noile obiecte de îmbrăcăminte, care sînt avantajele producerii lor din fibre texturate?

— Multiple: elasticitate remarcabilă și permanentă, aspect frumos, stabilitate la căldură și lumină, higroscopicitate mărită.

ING. DUMITRU MARIAN, șeful șantierului Rahova-București:

— Dacă ne-am ținut promisiunea? Firește. Primele cinci blocuri experimentale cu grad de confort diferențiat, adică cele 108 apartamente, sînt gata.

— Chiar și finisajul exterior?

— Da. Mai mult, sînt amenajate aleile, spațiile verzi; au fost plantate flori, au «crescut» brazi; strada Murgului este asfaltată. Un alt amănunt: șapte apartamente sînt mobilate, drept model. În două cuvinte — așteptăm recepția.

— Și în continuare?

— Au fost atacate, în plus, alte 400 de apartamente cu grad de confort diferențiat. Acest cartier va cuprinde, în final, 1 708 apartamente.

ING. MIRCEA CONSTANTINESCU, directorul fabricii de nasturi-București:

— Nu sînt suficienți nasturi pe piață? Îmi pare rău. Noi fabricăm zilnic două milioane...

— ...Nu, nu ne-am referit la cantitate...

— Ei bine, atunci vă pot da o veste bună. În luna noiembrie fabrica noastră va deschide pe str. Lipscani un magazin de prezentare. Clienții care nu vor fi satisfăcuți de ultimele noutăți puse în vînzare își pot comanda nasturi în culoarea și modelul dorit.

— Depinde cît durează comanda...

— Avem capacitatea de a fi cît se poate de scurți.

— V-o dorim și... ne-o dorim din toată inima!

ING. R. MAYER, director în centrala Băncii de Investiții:

— F 03 vrea să înregistreze, succint, cîteva noutăți din sectorul nostru? Iată-le: în acest ultim trimestru al anului '68 vor intra, printre altele, în producție Filatura pentru fire din fibre chimice și bumbac-Oltenița; Întreprinderea integrată de țesături groase din cînepă-Negrești; Țesătoria de mătase «Victoria»-Iași. În patrimoniul industriei alimentare vor fi cuprinse, bunăoară, Fabrica de brînză telemea-Slatina și cea de pîine din Pitești.

— Între lucrările pe care le urmăriți există și o altă categorie?

— Din păcate. Dezvoltările capacităților de producție la întreprinderile «Tîrnava»-Mediaș și «Textila»-Lugoj, de pildă, au termenele periclitate.

— Recuperările mai sînt posibile?

— Cu un efort deosebit. Întîrzieri certe, cu neputință de îndreptat la timp, s-au înregistrat la unele unități noi ale Ministerului Economiei Forestiere.

— Nădăjduim totuși că Banca de Investiții va găsi mijloace să intervină..

OCTAVIAN RUSU, inspector la Comitetul județean pentru cultură și artă-Sibiu:

— Evenimentul cel mai apropiat? Între 3 și 10 noiembrie la Sibiu se va inaugura «Cibinium», ediția 1968.

— V-am ruga să ne traduceți...

— Adică, săptămîna culturii și artei sibiene.

— Ce manifestări sînt prevăzute?

— Iată cîteva: expoziția retrospectivă cu ocazia aniversării a 20 de ani a teatrului din Sibiu, inaugurarea Casei memoriale Octavian Goga de la Rășinari și a Muzeului etnografic din Cîrțișoara. Se va organiza un colocviu despre creația populară din zona Sibiului. Vor avea loc excursii de documentare la Apoldul de Sus, Poiana Sibiu, Muzeul Galeș-Sălișteș. Concerte simfonice, un recital de poezie, seri de teatru, de literatură română și germană, spectacole folclorice se numără, de asemenea, printre manifestările acestei săptămîni.

— Participanți din afara județului?

— Numeroși specialiști, oameni de cultură și artă din București și din țară.

1

2

AVEM ȘI NOI VIPERELE NOASTRE

În revista noastră a apărut nu demult o fotografie (nr. 1) ilustrînd informația cu caracter de senzație că în Florida a fost găsit un șarpe cu două capete. La numai două săptămîni după apariție, la redacție s-a prezentat Vasile Malinin, maistru la Întreprinderea de construcții-transport Timișoara, care ne-a înfățișat o viperă cu corn (**Vipera ammodytes**) găsită de el pe un șantier în apropiere de Moldova Nouă și care, ca și rubedenia ei din îndepărtata Floridă, posedă tot două capete, așa cum se vede clar în fotografie (nr. 2). Un amănunt (care nu l-a lăsat rece pe fotoreporterul nostru): vipera este vie și la ora aceasta face parte din inventarul Grădinii zoologice de la Băneasa.

LUAȚI LOC DACĂ NU SÎNTEȚI OBEZ!...

În Danemarca se bucură de mare succes garniturile de mobilă din hîrtie creponată, realizate pe baza proiectelor unor arhitecți suedezi. Explicația succesului e simplă: la un preț de cost de peste zece ori mai mic, durabilitatea și confortul oferit egalează pe cele ale mobilei clasice din lemn. Unde mai pui că, mîncînd pe mobilă de hîrtie, te gîndești mai serios la păstrarea siluetei.

COLIERUL DE PERLE: extemporal la zoologie...

- Forma cea mai înaltă de viață animală este girafa.
- Bufnița și lilieciul sînt animale care, noaptea, ies la lumina zilei.
- Zebra are pielea vărgată dar nu se știe dacă are dungi negre pe fond alb sau dungi albe pe fond negru.
- Porcii sînt animale cărora nu le place să le arunci praf în ochi.
- Deosebirea dintre balenă și crocodil este că acesta din urmă este mai mult lung decît lat.
- Deși e format din atîta carne, elefantul e un animal ierbivor.

SĂ TRĂIEȘTI, LEA!

Evenimentul împlinirii unui an de viață a micuței Lea din neamul urangutanilor, născută la grădina zoologică din Stuttgart, a fost sărbătorit cu tot ceremonialul de rigoare, inclusiv luminarea festivă.

FILATELIE

o emisiune consacrată olimpiadei

Celui mai important eveniment sportiv al anului — Jocurile Olimpice de la Mexico, Direcția generală a poștelor i-a consacrat o emisiune de mărci poștale formată din opt valori și o coliță.

Valorile: 10, 20, 40, 55, 60 bani, 1,20, 1,35 și 1,60 lei ilustrează spectaculoase probe olimpice ca alergările, canoe, înotul, boxul, scrima, luptele, voleiul și fotbalul.

Coliță, cu o valoare nominală de 5 lei, surprinde o probă de alergări-fond. Pe fundalul mărcilor este ilustrat un motiv din grafica aztecă simbolizînd calendarul și soarele.

Autorul machetelor grafice este Aurel Popescu (realizator și al machetelor emisiunii de mărci Olimpiada de iarnă de la Grenoble).

telex

BARBERTON Geologul Albert Engel de la Scripts Institution of Oceanography a descoperit într-o mină sud-africană o fosilă cu o vechime de peste trei miliarde de ani. Este vorba de o piesă care, pentru a fi identificată, a trebuit să fie mărită, la un microscop special, de 50 000 ori.

TEHERAN Printre ajutoarele ce urmează să fie trimise din Europa celor 70 000 de sinistrați de pe urma recentului cutremur se numără și un lot de case prefabricate cu elemente metalice rezistente la anotimpul rece.

MOSCOVA Între 7 și 13 octombrie, primul Festival sovietic al filmului agricol. 100 de filme științifice și documentare selecționate special pentru festival au fost prezentate în pavilioanele Expoziției realizărilor economice și în 12 cinematografe din capitala Uniunii Sovietice.

VIENA Uzinele metalurgice VOeST (Vereinigte Oesterreichische Eisen und Stahlwerke) anunță că au primit din partea întreprinderii bulgare «Technoimport» două comenzi importante privind construirea unor instalații chimice pentru combinatul textil din Șistov, care va intra în funcțiune în 1970.

NEW YORK Cel mai lung tren din lume a fost supus «rodajului» de către Norfolk et Western Railway. El are 500 de vagoane, cu o capacitate de aproape 50 000 tone. Șase locomotive diesel sînt «înhămate» la această garnitură, unică în felul ei, care are o lungime de 6,5 km.

LONDRA «Decco» se numește un aparat special, produs recent de Littlemore Scientific Engineering Company pentru depistarea diferitelor obiecte ascunse: arme sau microfoane. Comanda aparține Ministerului britanic al apărării.

TAȘKENT La 21 octombrie se deschide aici noul Festival internațional al filmului din țările Asiei și Africii. Participă aproximativ 20 de țări.

INNSBRUCK Între 14 și 19 octombrie a avut loc Festivalul internațional de muzică ușoară. S-au lansat 36 melodii noi. Printre participanți s-au numărat Rex Gildo, Marion, Sannia, Danny.

GENEVA Roger Gallopin, directorul general al Crucii Roșii internaționale, anunță că în ultima lună au putut fi trimise în Biafra 2 500 tone de alimente. Pentru cursele aeriene respective s-au cheltuit peste trei milioane de franci.

SOUTHAMPTON Concentrări în industria navală britanică. Unul dintre cele mai moderne șantiere maritime, Furness, a fost înghițit zilele acestea de marele grup Swan Hunter and Tyne, care a primit în acest scop o subvenție guvernamentală de un milion de lire sterline.

BUDAPESTA Acord între uzinele ungare Ganz și firma londoneză English Electric, pentru construirea unei centrale electrice în apropiere de Budapesta.

WASHINGTON Potrivit unei hotăriri a Senatului, Jacqueline Kennedy, soția defunctului președinte al S.U.A., se va afla în tot timpul vieții ei sub paza organelor serviciului secret american.

ÎNMORMÎNTARE PE GRATIS

Subiectul m-ar obliga să cobor din zona fluidă, incertă a cuvintelor pe terenul strict și dur al calculului matematic. Pentru că nici e vorba de afaceri, de socoteli. Dar cum nu mă pricep în materie, rămîn la cuvînt.

Credeam pînă mai deunăzi că nu sînt de loc invidios. Și speram să nu fiu niciodată. Aveam în acest sens destule temeiuri și o lungă experiență de pieton care nu se oftică pentru carierele altora, cu parbriz.

Și totuși invidia s-a născut subit, pe cînd nu mă așteptam. De ce adică eu așa și alții altminteri? De ce să n-am și eu parte, ca orice soldat american expediat pe cîmpurile de luptă ale Vietnamului, de perspectiva rozã a unei înhumări... gratuite? De ce?

Un anunț publicat nu demult în ziarul «Los Angeles Times» m-a făcut să simt gustul leșios al invidiei și să mă revolt. Ce destin ingrat! Să nu poți beneficia de un asemenea avantaj superb, grandios, epocal, cum îl oferă întreprinderea de pompe funebre Pierce Brothers tuturor tinerilor americani, după ce aceștia își vor fi făcut plăcuta datorie de a pieri!

«Părinții oricărui soldat căzut pe cîmpul de luptă — sună vrăjelnic reclama — nu vor mai avea de suportat cheltuielile de înmormîntare... Pierce Brothers asigură cele mai perfecte condiții... Un serviciu funebru din cele mai distinse... Capelă, cameră mortuară, limuzină, dric... În cursul ultimelor luni, Pierce Brothers a înhumat astfel numeroși soldați americani fără ca familiile lor să plătească măcar o centimă».

Ei, să nu crapi de ciudă? Că nimeni nu te zboară prin ordin undeva, la 10 000 km depărtare, ca să prefaci în scrum orașe și colibe, să arzi cîmpurile de orez, să tragi cu automatul în copii, să mesteci gumă aromată și să cazi în norol — găurit, sfîrtecat, terci, pilaf — dar extaziat dinaintea unor funeralii absolut gratuite? Gîndiți-vă: nici o centimă! Nu e sublim?

Leșurile aplaudă zguduite de ris. Lumea vie își întoarce capul de rușine.

Eugen FRUNZĂ

FLACĂRA-INTERVIU

EDUCAȚIA ÎN LUMEA MODERNĂ

de vorbă cu prof. G.H. VERINGA, ministrul învățămîntului din Olanda

Într-o convorbire purtată cu prof. G.H. VERINGA, ministrul învățămîntului din Olanda, acesta a avut amabilitatea să împărtășească cititorilor «Flăcării» unele opinii ale domniei-sale despre rolul educației în lumea modernă.

— Unul dintre aspectele cele mai importante ale educației a fost totdeauna faptul că ea trebuie să răspundă necesităților societății. În trecut societatea se schimba atît de încet — mai ales din punct de vedere al tehnologiei — încît și sistemul educației se putea adapta treptat la nevoile societății. În ultimele decenii am fost însă martori ai unei dezvoltări atît de rapide și extraordinare a tehnologiei și științei, încît ne-am dat seama că sistemul educației trebuie și el să se schimbe mult mai repede decît în trecut. Pentru a efectua o asemenea transformare a sistemului educației în Olanda, în anul trecut am adoptat o nouă lege — așa-numita «lege Mamut». Am denumit-o în acest fel deoarece ea se ocupă de toate aspectele educației secundare și tehnice. În ce privește învățămîntul superior, acesta va fi mult dezvoltat. Pînă în 1980 vom dubla aproape numărul studenților, care va ajunge la aproximativ 130 000 sau poate chiar mai mult. Lucrul pe care îl considerăm însă poate cel mai important este studiul post-universitar. Dezvoltarea uluitoare a științei și tehnologiei cere ca instruirea să nu se încheie o dată cu primirea diplomei de specialitate. Intenționăm să organizăm o instruire post-universitară care să se prelungească pe parcursul întregii vieți, concepută ca o «educație permanentă». Spre exemplificare, a fost încheiat un studiu privitor la instruirea post-academică a personalului didactic. Se propune ca specialistul să revină periodic — o dată la doi ani — în institutul pe care l-a absolvit inițial, pentru a-și perfecționa metodele de predare și a se pune la curent cu ultimele descoperiri din știință».

Referindu-se apoi la vizita sa în România și la convorbirile purtate, ministrul învățămîntului din Olanda a declarat:

— Am fost deosebit de interesat de soluțiile pe care le-ați aplicat în învățămîntul superior, de pildă de practica concursurilor de admitere pe care noi în Olanda nu le avem. Consider că cele văzute aici mi-au dat, fără îndoială, posibilitatea ca, ținînd seama de toate aspectele specifice — istorice și tradiționale — ale vieții universitare din Olanda, să fac un pas înainte spre abordarea și rezolvarea problemelor învățămîntului de la noi.

Convorbire consemnată de Irina VIANU

SĂPTĂMÎNILE ARTISTICE LA BUDAPESTA

Considerate drept un adevărat «Maraton cultural», Săptămînile artistice budapestane, care au început la 19 septembrie prin concertul festiv inaugural din sala «Erkel», se află în plină desfășurare. Pînă la 25 octombrie — data cînd se va consuma ultimul act al acestei importante manifestări culturale — programul este încărcat cu numeroase spectacole, concerte, concursuri, expoziții aflate în centrul atenției publicului iubitor de artă. În timp ce Muzeul de istorie prezintă o retrospectivă a capitalei ungare, la Galeria națională sînt expuse operele sculptorului Ferenc Medgyessy iar la Muzeul de arte decorative vizitatorii se întîlnesc cu istoria viorilor unguresti. Expoziția de desen și grafică venețiană din sălile Muzeului de istorie a artei, dar mai ales colecția de grafică Chagall, se bucură de o afluență deosebită.

În prima dintre cele cinci săptămîni artistice, bagheta dirijorului Janos Ferencsik a dat startul celui de-al X-lea Concurs muzical internațional din Budapesta, la care participă 125 de tinere talente din 25 de țări. În aceste zile se află de asemeni la Budapesta oaspeți din U.R.S.S., S.U.A., R.F.G., Japonia, Austria, Canada și din alte țări. Unul dintre invitații cei mai de seamă, celebrul Pablo Casals, a anunțat însă în ultimul moment, printr-o scrisoare, că nu va putea lua parte la aceste manifestări datorită vîrstei sale înaintate.

Săptămîna care se încheie mîine, 20 octombrie, a fost consacrată spectacolelor de operă. Întrucît unul dintre cele două ansambluri străine invitate — cel al Operei din Bologna — nu a mai făcut deplasarea la Budapesta, programul cuprinde doar spectacolele operei maghiare și cele ale lui «Berliner Staatsoper». Premiera operei «Hamlet» de Sandor Szokolay este considerată aici un eveniment al Săptămînilor artistice.

Între 18 și 25 octombrie se desfășoară manifestările teatrale și cinematografice. După spectacolul de gală cu filmul sovietic «Anna Karenina», spectatorii vor putea urmări un ciclu de opere transpuse pe peliculă printre care «Aida», «Vasul fantomă», «Nevestele vesele din Windsor», «Janos Hary» și altele.

Dic BABOIAN

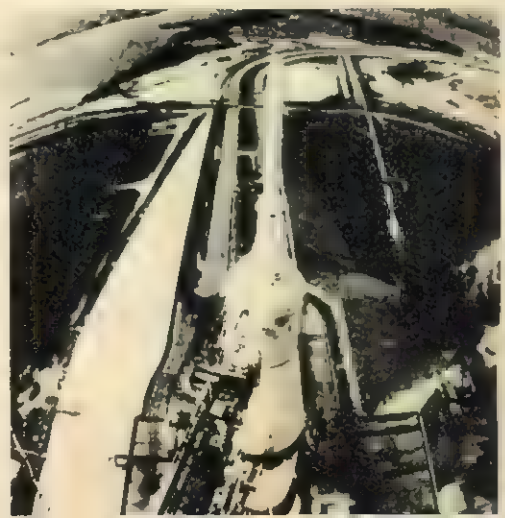

CAPE KENNEDY. Racheta «Saturn-1 B», cu ajutorul căreia a fost plasată la 11 octombrie pe o orbită circumterestră cabina spațială «Apollo-7», avînd la bord pe cosmonauții Walter Shirra, Donn Eisele și Walter Cunningham. Este al doilea zbor din istoria cosmonauticii la bordul unei cabine de trei locuri, primul fiind realizat la 12 octombrie 1964 de cosmonauții sovietici Vladimir Komarov, Konstantin Feoktistov și Boris Egorov, cu nava «Voshod-1». Evoluția în spațiu a celor trei cosmonauți americani este prevăzută a dura 11 zile.

COMENTARIU

Petrol și gorile

de Silviu BRUCAN

Dacă s-ar face o statistică cu privire la cauzele loviturilor de stat militare din America Latină, pe primul loc s-ar situa, desigur, petrolul, apoi minereurile și bananele. Canalele, fiind unul singur — în Panama — n-ar putea ocupa decît ultimul loc.

O asemenea statistică ar însemna în mod considerabil sarcina comentatorilor politici de a explica sensul unor evenimente ca cele petrecute recent în Peru și ar putea duce chiar la elaborarea unor metode matematice care să permită înlocuirea comentatorului printr-un ordinator electronic, ceea ce, în definitiv, n-ar constitui o schimbare prea radicală.

Președintele Belaunde Terry își datora ascensiunea politică bruscă și intrarea în palatul prezidențial acelorași «gorile» (poreclă continentală pentru conducătorii militari cu pasiuni politice) care în zorii zilei de 3 octombrie l-au scos din palat fără pantofi în picioare și l-au instalat pe bordul unui avion care urma să-l ducă într-o capitală vecină, punct de escală spre stația terminus — New York.

Toată afacerea mirosea a petrol, și cum în cauză se află «Standard Oil», o firmă care n-are nevoie de recomandații, călătoria sa semăna cu o versiune modernă a drumului spre Canossa, ceea ce și explică de ce a fost lăsat fără pantofi.

Cu ce a greșit Belaunde Terry pentru a fi scos din palat cu zece luni înainte de consumarea celor cinci ani ai mandatului său legal, în cursul căruia dovedise atîta devotament și credință celor cărora le datora totul? De meserie arhitect, șef al unei modeste organizații politice, Acțiunea populară, el a ieșit al doilea la alegerile prezidențiale din 1962. Cum însă cel care obținuse cele mai multe voturi, Victor Raul Haya de la Torre, liderul «Alianței populare a revoluției americane», nu se bucura de sufragiile castei militare, alegerile au fost anulate și, la repetarea lor în 1963, a ieșit pasienta. Pentru a realiza această performanță, Belaunde a făcut numeroase promisiuni de reforme, necesitate electorală a cărei rațiune o înțeleg pînă și «gorilele».

Cîte ceva din aceste reforme, așa cum cer regulile jocului, a și trebuit să înfăptuiască. Reforma sa agrară, deși dezaprobată de marii proprietari de pămînt, nu i-a supărat pînă la urmă prea tare, dar a fost aspru criticată de forțele de stînga. Bugetul său de «cooperare populară» s-a subțiat de la an la an, iar marea «șosea marginală a selvei», care urma să valorifice peste 60% din suprafața țării, a rămas în stare de proiect. Pentru ca să realizeze asemenea acrobații politice, în condițiile cînd cele două partide de opoziție dețineau majoritatea în Cameră, Belaunde a fost nevoit să schimbe mereu guvernele. Ultimul a supraviețuit doar 12 ore.

Potrivit ziarului «Le Monde», criza care a dus la lovitura de stat a fost declanșată la 28 iulie, cînd președintele Belaunde a anunțat încheierea unui contract cu International Petroleum Co. — o sucursală a lui Standard Oil of New Jersey. Anunțul vorbea despre «recuperarea» de către statul peruvian a zăcămintelor exploatate de 40 ani de această întreprindere. În realitate, așa cum a dezvăluit prin demisia sa răsunătoare președintele Companiei naționale de petrol peruvian, contractul cuprindea clauze secrete care acordau companiei nord-americane monopolul rafinării producției zăcămintelor pe timp de 40 de ani. Scandalul politic izbucnit pe o temă atît de spectaculoasă a luat asemenea proporții în țară, încît Belaunde a încetat să mai fie util cercurilor care l-au patronat. Standard Oil nu iartă asemenea inadvertențe, mai ales atunci cînd sînt însoțite de prea multă publicitate. Conducătorii militari de la Lima au procedat în consecință.

Pentru salvarea aparențelor, noul regim peruvian instalat după lovitura militară a decretat exproprierea tuturor instalațiilor companiei nord-americane; zăcămintele și instalațiile vor fi administrate de întreprinderea petrolieră de stat peruviană. Funcționarii companiei nord-americane vor continua însă să se bucure de drepturile lor, iar forțele armate au preluat controlul întregului complex petrolier, știre menită a oferi firmei Standard Oil acel sentiment de securitate care este atît de indispensabil continuării operațiunilor ei delicate pe continentul sud-american.

HANDICAP ATLANTIC

De la o vreme se observă o activitate febrilă în cadrul diverselor eșaloane ale blocului atlantic: o întrunire specială a miniștrilor de externe la New York; avansarea cu o lună a datei reuniunii Consiliului ministerial de la Bruxelles; turneul în Europa occidentală al ministrului american al apărării, Clifford; întrunirea în Germania Federală a Comitetului N.A.T.O. pentru planificarea nucleară. Care este preocuparea fundamentală a acestor activități? Nu este nici un secret că Statele Unite vor să profite de actuala situație internațională, pentru a obține înfăptuirea unui proiect în folosul căruia au întreprins în trecut multe demersuri fără succes: deplasarea masivă a poverilor financiare militare, legate de exigențele activității N.A.T.O., de pe umerii săi pe umerii partenerilor din alianță. Această concluzie ne-o confirmă o relatare a ziarului «Times», care arată că Statele Unite au acceptat cererea unor aliați de a ține mai devreme cu o lună reuniunea ministerială N.A.T.O. numai după ce partenerii săi și-au luat angajamentul să mărească numărul trupelor și dotarea lor, să aloce deci mai mult pentru cheltuieli militare. Totodată Clifford a inițiat noi convorbiri la Bonn în problema compensării cheltuielilor americane legate de întreținerea trupelor pe teritoriul R.F.G.

Mulți observatori s-au întrebat însă: în ce măsură vor reuși Statele Unite să-și vadă revendicările satisfăcute, în momentul plin de incertitudini al ultimelor săptămîni ale campaniei electorale? Un turneu în Europa Occidentală al trimisului candidatului Nixon, fostul guvernator William Scranton, arată că aliații S.U.A. nu vor să-și ia nici un nou angajament pînă nu vor afla rezultatele alegerilor și vor putea sta de vorbă cu noul președinte. Lui Scranton i s-a spus textual de către unii conducători vest-europeni că «în cazul alegerii lui Nixon, ei ar vrea să stea de vorbă cu el chiar înainte de a prelua Casa Albă, la 20 ianuarie».

Dar dacă incertitudinile electorale prezintă un handicap serios în calea proiectelor americane, nu-i mai puțin adevărat că rezervele opiniei publice față de încercările de a reînvia războiul rece constituie o altă sursă de obstacole

De aceea, la ordinea zilei, în preocupările oamenilor politici lucizi este năzuința de a se împiedica reîntoarcerea la războiul rece, de a se întreprinde noi eforturi pe tărîmul securității europene.

Nicolae LUPU

CRONICA DE TREI SECUNDE

Procesul lui Joseph K. (1)

Că Joseph Kazmarczyk - acuzat de răpirea, violarea și uciderea unei fetițe de 12 ani — a fost achitat de curtea juraților din Reims, nu mă tulbură peste măsură. Dacă nu-l achitau, Joseph K. trebuia ucis. A treia cale nu exista. Jurații n-au fost convinși de probele acuzării și — după o deliberare de doar 45 de minute — au spus: NU. Convingerea noastră intimă este aceasta, Joseph K. e nevinovat. N-am mai avea de ce trăi dacă din cînd în cînd convingerile intime ale unor oameni cinstiți nu ne-ar face asemenea surprize, decizînd ca omul nevinovat să nu fie ucis, nedreptățile să nu triumfe întotdeauna, inocenții să nu mai cadă sistematic în lațul călăului. Și am avea o viață tristă dacă asemenea cazuri ne-ar tulbura peste măsură...

Procesul lui Joseph K. (2)

Dar proba de căpetenie a acuzării era următoarea: soția lui K. mărturisise — spre indignarea multora convinși că astfel ea și-a «înfundat» decisiv omul — că în noaptea aceea socotită a crimei, Joseph venise tîrziu acasă și-i ceruse să-i spele puloverul și cămașa. Ea refuză și atunci bărbatul se duse și-și spălă singur lucrurile. Aha, strigă bineînțeles triumfal acuzarea, ce vreți mai mult? Chiar soția declară că în noaptea crimei acuzatul vrea să șteargă urmele crimei, așa cum am văzut în toate filmele, așa cum am citit în toate cărțile, așa cum știm din toate procesele. Se face expertiza cămășii și puloverului, nu se găsește nimic. Expertul susține că urmele de sînge într-adevăr pot dispărea dacă sînt spălate cu apă rece sau călduță. Apa caldă, dimpotrivă, nu curăță urma, ci fixează proteinele. Se ajunge astfel la proteine și la întrebarea capitală: dar dacă Joseph K. știa că apa caldă fixează proteinele și a spălat cu apă rece?

Procesul lui Joseph K. (3)

Numai soția tace, tocmai soția acuzată de toți că și-a «turnat» urît soțul. Ea nu înțelege: de ce o cămașă spălată noaptea e o probă acuzatoare? De ce vedem peste tot sînge? De ce fiecare gest normal al unui om să ceară expertiza? De ce faptele cele mai pașnice pot intra în dosarul unui proces în care ți se joacă viața? «Nu e nimic anormal în ce a făcut soțul meu...» — zice ea, și juraților o cred, căci nu orice pulover spălat în noaptea unei crime e plin de sînge, nu toate cămășile ne acuză, mai sînt oameni pentru care apa — caldă sau rece — e apă și nimic altceva. În sfîrșit, nu toate soțiile mărturisind că au refuzat să spele cămășile soților fac «turnătorie», nu tot ce spune o soție poate folosi acuzării. Mai sîntem capabili de gesturi care nu cer expertiză. Pe scurt: ingenuitatea soției mi se pare și mai importantă decît judecata dreaptă a încruntaților jurați.

Radu COSAȘU

COMPUTER

- Presa sovietică anunță bugetul orașului Moscova pe anul viitor: 1 500 000 000 ruble.
- În ultimii 5 ani furturile filatelice au luat proporții în Anglia: pagube de sute de mii de lire sterline. Pentru prinderea hoților, Scotland Yard dispune acum de o brigadă specială.
- În 1900 la Paris: 15 652 faitoane și 2 500 automobile. În 1968 la Paris: peste 2 000 000 de automobile.
- Lîngă Amsterdam se construiește în prezent cea de-a 9-a rafinărie americană din Europa. Capacitate: 4 000 000 tone pe an. O conductă petrolieră de 85 km va lega rafinăria de marele port Rotterdam.
- Jocurile Olimpice din Mexic stimulează în R.F.G. vînzarea de televizoare cu imagine color. Față de 100 000 anul trecut, se scontează pe o desfacere de 300 000 în prezent.
- Peste 1 000 000 de automobile străine (europene sau japoneze), în valoare de 7,5 miliarde de franci, au fost importate în S.U.A. anul trecut.
- În ultimii șapte ani au intrat în funcțiune în R.P.D. Coreeană 350 de noi întreprinderi și secții mari și alte 2 300 unități de producție mai mici.

Pe crucișătorul «Fearless», ancorat în rada portului Gibraltar, s-au purtat convorbirile recente dintre premierul britanic Harold Wilson și șeful guvernului rasist rhodesian, Ian Smith.

Expoziția Picasso deschisă în Capitală se bucură de o deosebită atenție din partea iubitorilor de artă bucureșteni (vezi rubrica «Plastica», p. 31).

GLOSSA

Domnul, zice Biblia, l-a plăsmuit pe om după chipul și asemănarea sa. De cînd am aflat asta, îndoielile mele cu privire la însușirile ființei supreme au sporit dureros.

*

Se vorbește stăruitor în Europa occidentală despre necesitatea dialogului. Dialog între studenți și profesorii universitari, între salariați și direcția uzinei, între sindicate și guvern. Ideea mi se pare foarte fertilă pe linia înțelegerii dintre indivizi, grupuri și teorii. Într-adevăr, eu, de pildă, i-am convins totdeauna pe oamenii care aveau același punct de vedere ca mine.

*

Aflîndu-mă săptămînile trecute în vizită la un romancier italian, cunoscut pentru lucrările sale crude, violente și încărcate cu deprimare, acesta mi-a spus aruncînd o privire vagă living-roomului mobilat cu piese Louis XV și tapiserii flamande de preț:

— Din păcate, azi nu se mai poate trăi bine din scris decît dacă demonstrezi că viața este insuportabilă.

AL. MIRODAN

CĂRBUNELE ÎN SOBA DV.

Primul căruia ne-am adresat pentru o serie de lămuriri cu privire la utilizarea cărbunelui în combustia casnică a fost tov. dr. ing. **ION NISTOR**, șeful laboratorului de cercetare a cărbunelui, de la Institutul de energetică al Academiei.

— Pentru țara noastră — ne-a spus d-sa — utilizarea cărbunelui în combustia domestică are o mare importanță economică. Lemnul — «tradiționalul» combustibil de uz casnic — este o materie primă cu mult prea prețioasă pentru a ne putea permite s-o irosim în... sobe. Pădurile se refac greu, în timp de decenii; în schimb, dispunem de numeroase zăcăminte și exploatări carbonifere, care ne pot furniza mult cărbune. Ce să mai vorbim de puterea calorică a cărbunelui în raport cu cea a lemnului! În timp ce lemnul de foc are doar 3 000 – 3 500 calorii, cărbunele brun «ureă» pînă la 4 000—5 000 calorii și chiar mai mult. Iar puterea calorică a brichetelor este și mai mare, datorită liantului folosit la brichetarea granulelor de cărbune (bitum de petrol sau smoală de cărbune). Vechile prejudecăți trebuie înlăturate, iar cetățenii trebuie să învețe cum să folosească cărbunele cu maximum de randament și cu minimum de fum și de gaze nearse.

Pentru a afla care sînt metodele practice pentru a obține o asemenea ardere, am solicitat părerea tov. ing. **NAE IONESCU**, șeful laboratorului de cercetare a cărbunilor, de la Institutul de cercetări miniere.

D-sa ne-a arătat că în numeroase centre industriale și mari aglomerări urbane din Cehoslovacia și Ungaria, din Polonia, R.F. a Germaniei, Belgia, Anglia etc., **principalul combustibil folosit este cărbunele**, fără a produce totuși fum peste limitele suportabile și admisibile.

— **Care este secretul?**

— În primul rînd, este vorba de faptul că mai peste tot acest cărbune este supus în prealabil unor operații chimice sau fizice de îmbunătățire. Astfel, în regiunea industrială a Ruhrului (R.F.G.), huila pentru combustia casnică este în prealabil defumată. Operația mărește însă foarte mult costul cărbunelui. Pentru a o evita, cercetătorii români și-au propus să experimenteze diferite metode de ardere care să ducă la aceleași rezultate: obținerea unei combustii cît mai complete, cît mai constante și cu cît mai puțin fum.

Specialiștii noștri au ajuns la concluzia că cea mai bună metodă este cea a arderii inverse (ranversate) În ce constă ea? Soba — neapărat o sobă metalică, avînd asigurată o bună circulație a curenților de aer — se umple în întregime cu cărbune. O dată soba încărcată, se dă foc combustibilului în partea superioară, astfel ca el să ardă treptat de sus în jos. Focul care arde sus nu permite eliminarea gazelor și a funinginei nearse, ci asigură o combustie totală, lină și continuă, fără fum, pînă la epuizarea întregii încărcături de cărbune.

Este aceasta o descoperire făcută în țara noastră?

— Nu! Principiul în sine se cunoaște de multă vreme. Specialiștii români însă și-au adus contribuția lor originală la aplicarea acestui principiu în combustia tuturor sorturilor de cărbuni fără însușiri de cocsificare. Munca specialiștilor noștri a constat în adaptarea sobelor metalice din producția curentă a uzinelor «1 Septembrie» din Satu Mare și «Flacăra roșie» din Ploiești. Omologarea tipului de sobă îmbunătățit este în curs și se speră că pînă la finele anului cele două uzine vor începe a livra comerțului asemenea sobe.

— **Și sobele existente?!**

— În nici un caz nu le vom arunca! Ele pot fi ușor adaptate arderii inverse prin mici schimbări care să asigure o mai bună circulație a curentului de aer.

— **Dar teracotele și sobele zidite? Proprietarii lor se vor vedea siliți să renunțe la utilizarea cărbunilor?**

Nicidecum! totul constă într-o bună așezare a combustibilului în sobe. În teracote și sobe zidite cărbunii trebuie să fie folosiți în amestec cu lemnele. În primul rînd trebuie să se asigure curățirea cu regularitate a coșurilor și a canalelor prin care se realizează circulația curenților de aer (așa-numitele «fumuri»); apoi trebuie să se procedeze la un anumit fel de ardere: se face întîi un foc de lemne, iar cînd s-a produs jarul, peste acesta se așterne un nou strat de lemne și abia peste aceste lemne se pune cărbunele. Asigurîndu-ne că soba «trage», putem fi convinși că vom obține o ardere completă, cu minimum de gaze, funingine sau cărbune nears.

Iată căi prin care putem folosi din plin cărbunele, această bogăție a subsolului nostru.

V. SILVIAN

O IMPORTANTĂ MANIFESTARE ȘTIINȚIFICĂ MEDICALĂ

În legătură cu rezultatele Conferinței naționale de reumatologie, care a avut loc zilele acestea în Capitală, președintele Comitetului de organizare, directorul Centrului metodologic de reumatologie, prof. dr. Ion Stoia , ne-a declarat:

Conferința a fost axată pe unul dintre cele mai importante capitole ale reumatologiei moderne, și anume problema reumatismelor cronice inflamatorii. Discuțiile și lucrările privitoare la problemele de etiopatogenie (noi achiziții în studiul cauzelor și mecanismelor de producere a acestor îmbolnăviri) au reflectat concepția adoptată actualmente de majoritatea cercetătorilor străini, ca și de cei din școala românească, care consideră că la baza acestor maladii stau o complexitate de factori ce acționează prin solicitarea mecanismelor imune. În problemele esențiale privind cadrul nosologic și diagnosticul, de rezolvarea lor depinzînd precocitatea și tipul tratamentelor aplicate, s-a oglindit o mai bună cunoaștere a tabloului clinic al atît de variatelor forme ale reumatismelor inflamatorii la adulți și copii.

Foarte bine primite au fost lucrările românești, de o deosebită valoare în ceea ce privește utilizarea unor medicamente noi, ca și în conduita practică terapeutică privind materialele cele mai eficiente de tratament medical al diferitelor forme de reumatism inflamator.

Conferința a subliniat problemele complexe și dificile, ridicate de reumatismele inflamatorii cronice, ale căror sechele pe aparatul locomotor determină grave invalidități, lucrările aducînd contribuții în special în domeniul reeducării mișcărilor mîinilor și în cel al reeducării funcționale a mersului la reumatici, precum și în ce privește codificările leziunilor și deformațiilor reumatismale ale mîinilor.

În sfîrșit, s-au prezentat lucrări valoroase în domeniul ortopedico-chirurgical — ajutor prețios în tratamentul complex al reumatismelor inflamatorii cronice — date noi despre valoarea unor factori naturali de tratament, valoarea ultrasonoterapiei, precum și a unor metode de kinetoterapie și terapie de ocupație.

Subliniem în încheiere nivelul ridicat al lucrărilor conferinței, tematica modernă abordată, oglindind bogata experiență acumulată în ultimii ani de specialiștii români și străini, dorința unanimă de continuare și pe viitor a unei strînse și fructuoase colaborări științifice în domeniul reumatismului.

S. LUCIAN

Dialoguri melancolice

PRINCIPIALITATE DE DOI LEI

— Bună ziua. Dumneavoastră sînteți directorul spitalului?

— Eu sînt. Cum ți-a dat voie? Ce dorești dumneata?

— Soția mea a avut ieri o criză de apendicită. A fost adusă aici cu «Salvarea». Eu eram în deplasare. Aș fi vrut s-o văd; zice că nu e voie.

— Numai joi și duminică.

— Azi e vineri, mîine plec din nou în județ. Așa că am venit cu rugămintea...

— Nu există. Joi și duminică. Învățați-vă o dată să respectați dispozițiile. Nu permit vizite la bolnavi în alte zile.

— Atunci cui să mă adresez?

— Peste mine e Ministerul Sănătății. Du-te la el, dacă-ți aprobă ei și-ți dau în scris...

— Bine. La cine anume să mă duc?

— Știu eu? La direcția personalului. Vezi însă că acolo te primește numai lunea. Și pe urmă îți atrag atenția că nu am obligația formală să respect ordinele lor. Aici eu sînt stăpîn. Răspund numai față de direcția generală.

— Deci să mă adresez direcției generale...

— Poți s-o faci, dar directorul general e în concediu și adjunctul n-are autoritate asupra mea.

— Și peste el cine-ar mai fi?

— Ministrul. Dacă-ți dă ministrul aprobare să intri în spital cînd vrei, eu mă supun Dar îmi înaintez numaidecît demisia. Asta poți să i-o spui chiar dumneata, că eu îi confirm oricînd.

— Cu alte cuvinte, numai cu aprobarea ministrului sănătății și încă...

— Da. Și aceea discutabilă. Gata, am terminat. Nu mă mai ține de vorbă că eu sînt plătit aici pentru alte daraveri.

. . . . . .

— Ce? Dumneata aci? Cum ai intrat? Ai și fost la ministru? Ai obținut aprobarea?... Eu cum de nu știu?

— Mi-am văzut nevasta. E bine. Operația a izbutit. Bravo, aveți doctori buni.

— Cum ai pătruns la etaj? Cine ți-a dat voie? De ce nu te-ai prezentat cu aprobarea de la minister, dacă ai obținut-o?

— Ei, era o chestiune de omenie... Ce te superi și dumneata de atîta lucru?

— Domnule... Tovarășe... Te rog să-mi comunici imediat cum ți-ai îngăduit să calci principiile spitalului pe care eu... de care eu...

— Nu vă mai enervați așa. E foarte simplu: am făcut o cerere verbală către portarul spitalului. Am pus pe ea doi lei taxa de timbru. Mi-a aprobat numaidecît cererea și-am intrat fără nici o dificultate. Pe viitor, în asemenea cazuri disperate, nu mai trimiteți solicitanții la minister, zău. Ișr dacă doriți să vă dați demisia din cauza mea, înmînați-o tot lui, portarului. Sînt convins c-o să v-o aprobe. Salut.

Valentin SILVESTRU

GALAȚI...

Orașul și portul.

...în ceasul împlinirilor

de L. TIMBUS

«Galațiul — scria în 1925 regretatul profesor I. Simionescu — e un oraș ce-l așteaptă zile de mare prosperitate... Nu e dorința oamenilor care va precumpăni, cît va decide condițiunile naturale, situația geografică... Apropierea mării, calea lesnicioasă a celei mai însemnate artere fluviale din Europa îi vor hotărî soarta».

Arhitecții au întors orașul cu fața spre fluviu. În locul căsuțelor vestede, înșirate de-a lungul falezei, au apărut arterele drepte, mărginite de blocuri semețe.

De fapt nimic nou sub soare, dacă ne gîndim că bătrînul oraș dunărean — întemeiat în urmă cu două milenii — și-a făurit istoria, și-a potrivit meseriile, a cunoscut bucurii și vremuri de restriște prin legea unui destin: port la Dunăre, așezare de pescari și negustori și, mai apoi, modest șantier naval.Pe aici au trecut legiunile romane și negustorii greci cu chiupurile de mirodenii și vinuri de Rodos. Prin portul Galaților s-au întors de atîtea ori domnii cu pitacul împărătesc de la Țarigrad și tot de pe limanurile lui au pornit pînzarele turcești încărcate cu zaherele smulse cu japca. În schela Galaților s-au fasonat din brad și stejar de Bucovina primele ambarcații maritime românești și tot în această parte de țară s-a vînturat vreme de veacuri cel mai intens trafic comercial al Moldovei.

La fel și mai pe urmă. Expansiunea economică a României postbelice avea să înscrie dezvoltarea Galațiului între coordonatele acelaiași tradiții milenare. În mai puțin de 20 de ani în incinta orașului au răsărit ca ciupercile 1 182 întreprinderi industriale (6 845 muncitori) și 1 996 unități comerciale (6 025 lucrători), toate legate prin filiație directă de activitatea portuară. Fabricuțele și atelierele meșteșugărești, comasate, reutilate și modernizate după 23 August 1944, au devenit cu vremea cunoscutele întreprinderi: Șantierele navale, Laminorul de tablă subțire, Uzina de reparații, Uzina mecanică, Întreprinderile textile etc. Ulterior, puterea economică a orașului a sporit sensibil prin înființarea noilor unități industriale: Întreprinderea de cuie, sîrmă și lanțuri, Întreprinderea de prefabricate din beton, Fabrica de plase și unelte pescărești etc.

Ei bine, dacă pînă acum nouă ani de zile vorbeam despre localitatea dunăreană ca despre un «oraș în plină dezvoltare», azi îi trecem porțile pășind într-una dintre cele mai mari cetăți industriale ale României. În mai puțin de un deceniu, ogoarele prinse între gurile Siretului și Prutului au trimis spre cer un oraș nou.

În locul Galațiului cunoscut, o așezare urbană complet schimbată.

Cetățenii urbei s-au transferat pe loc, mutîndu-se, fără să facă un pas, în alt oraș, oamenii de baștină s-au întors în Galațiul natal, stabilindu-se, de fapt, într-o nouă așezare, iar copiii s-au născut în orașul părinților lor, dar în altă localitate...

O glumă a veacului nostru încins, zămislită de mintea și cugetul omului modern, acest contemporan al istoriei grăbite.

O DISPUTĂ PERMANENTĂ

Reîntoarsă în România după 31 de ani, doamna Gigi Arămescu-Anderson, cunoscută pictoriță americană originară din Galați, exclamă uimită: «Acesta e Galațiul? Ei bine, dar am sosit într-un oraș complet schimbat».

De fapt nu e nevoie să străbați oceanul pentru a te trezi, înmărmurit, în fața unui Galați de nerecunoscut. Localnici get-beget, reîntorși după o absență de opt-nouă ani, se pomenesc rătăcindu-se în propriul lor oraș.

— Unde e strada Sacalelor? Dar str. Plantațiilor, dar str. Lăpușneanu?

De pe zeci de hectare, vechiul oraș a dispărut, mistuit pentru totdeauna. Case, străzi, cartiere întregi și-au răzlețit locatarii în cele patru tinere «localități» încorporate în perimetrul urbei: Mazepa, Țiglina I, Țiglina II, Țiglina III. Vechiul plan urbanistic, tăiat de arh. Rizer, s-a pierdut, fragmentat, spălăcit, în geometria noilor artere. De domeniul amintirilor au rămas străduțele etajate, grămădite de-a lungul falezei, cartierul insalubru al portului, descris nu fără duioșie de același cronicar al anilor '25 «Orașul e mai pitoresc decît Brăila, tocmai prin neorînduiala uliților strîmbe, strîmte, care urcă din vale, din port, spre deal» Peste acest cartier al mizeriei, în trecut infestat de tripouri, cafenele, ceainării și maghernițe, constructorii au tras chingile de beton ale falezei și, descurcînd caierul încîlcit al străzilor, au trasat căi drepte, largi, proptite în blocuri cu 8 și 9 nivele. Întregul oraș a fost întors cu fața spre Dunăre. Clădirile — ce-i drept nu cu mult deosebite de cele din Piatra Neamț, Baia Mare sau Deva — dăruiesc orașului tinerețe și semeție. În locul cortinei zdrențuite de odinioară, Galațiul se înfățișează corăbierilor modern și falnic, de îndată ce aceștia trec de Cotul Pisicii sau lasă, în amonte, Gura Siretului.

Interesant de remarcat că în tot acest răstimp orașul a continuat să-și dezvolte toate ramurile industriale existente, că Șantierul naval (cel mai mare din țară) a înregistrat succese de prestigiu. Cu toate acestea, astăzi cînd spunem Galați ne gîndim în primul rînd la colosul siderurgic. De construcția lui este legată, în principal, întreaga istorie a Galațiului din ultimii opt ani.

În șapte ani de zile au fost demolate sute de clădiri și au fost construite blocuri cu mai mult de 17 000 apartamente.

Populația orașului a sporit între 1960 și 1967 cu aproximativ 40 000 de suflete, iar dinamica producție globală a industriilor sale a crescut cu 415,3 la sută.

În nouă ani de zile, pe teritoriul municipiului Galați au fost conferite mii de ordine și medalii pentru merite deosebite în muncă, dar în aceeași perioadă, din păcate, tribunalele orașului au deschis numeroase procese penale împotriva unor abuzuri, accidente și fapte antisociale.

Străzile Galațiului însumează astăzi în linie dreaptă 250 km, dar și accidentele de automobil (80% săvîrșite sub imperiul alcoolului) sînt aici mai numeroase ca în altă parte.

În localitate funcționează un teatru muzical și șase cinematografe, toate asaltate de spectatori; o filarmonică și un teatru de dramă care nu rareori prezintă spectacole în fața unor săli aproape goale.

Puține magazine, mulți cumpărători. Cheflii fără număr, restaurante insuficiente. De două ori mai multe tramvaie și autobuze și de patru ori mai mulți călători...

O întîlnire violentă a trecutului cu prezentul, o luptă ireconciliabilă între vechi și nou, bine și rău, motorul și miezul dialectic al întregii deveniri. Principalul a fost realizat. Noul Galați există, întruchipînd visul și izbînda unui glorios deceniu, o strălucită pagină din istoria românească a umanismului, progresului și civilizației.

NU TOT CE-I NOU E INTERESANT, SI VICEVERSA

Amestecul fortuit în viața și destinul Galațiului, transformarea lui radicală într-un răstimp de cîțiva ani n-au fost, evident, lipsite de urmări. Metamorfoza lui conferă în plan social trăsături proprii, savoare, inedit și ciudățenii, aspecte profund originale, care-l deosebesc în multe privințe de alte cetăți industriale ale patriei. În Valea Jiului, la Hunedoara, Reșița, Brașov, București sau Ploiești, mișcarea migratoare a populației a operat importante modificări în structura vechiului profil demografic. Atît doar că, în aceste locuri, noii sosiți — dornici să devină mineri, oțelari sau metalurgiști — au întîlnit de la bun început o populație muncitorească sudată, meseriași din tată-n fiu, oameni obligați datinilor, supuși obiceiurilor, statornici în una și aceeași meserie Olteniii, moldovenii, muntenii poposiți în Valea Jiului s-au deprins să mînuiască pichamerul, intrînd de la bun început pe făgașul unor tradiții solide.

Nu exact același lucru s-a întîmplat și la Galați. Proaspeții cetățeni ai urbei n-au sosit aici pentru a deveni constructori de nave, marinari pe pescadoare sau muncitori în diferite ramuri ale metalurgiei. Marea lor majoritate au ajuns aici pentru a învăța siderurgie, o meserie practic necunoscută în localitate, o îndeletnicire pe care au fost nevoiți să o învețe de la oameni de meserie, sosiți și ei la Galați din toate colțurile României. Maistrul Toader Balint e reșițean, furnalistul Gh. Timotei, hunedorean, iar oțelarul Virgil Ghioacă din Călan. Toți trei au în subordine cîteva duzini de băieți, absolvenți ai școlilor profesionale. Toți trei sînt bărbați între două vîrste, oameni cu neveste și copii și care așteaptă cu nostalgie și nesaț reîntoarcerea în localitatea de baștină.

Cei mai tineri vor rămîne, își vor dura casă și familie și vor împămînteni prima generație de oțelari ai Galațiului. Dar deocamdată totul e abia la început. Cei mai mulți se simt singuri și stingheri, și lucrul acesta se observă ușor chiar din aspectul obișnuit al străzii.

GALAȚI ...
în ceasul împlinirilor

Cît e ziua de mare, grupuri nesfîrșite de tineri bat străzile orașului, fără treabă, fără rost, omorînd ore și zile scumpe. Programul liber se consumă monoton și invariabil. Și încă ceva: meseriile combinatului, dure, anevoioase, sînt rezervate în exclusivitate bărbaților, ceea ce, pe plan social, a determinat serioase modificări în structura populației. Din totalul celor 157 920 de locuitori, 82 883 sînt bărbați și 75 037 femei, iar din populația activă sexul slab deține abia 24 la sută.

Cu 7 840 mai mulți bărbați, iar dintre aceștia, 98% tineri sub 20 de ani. Burlaci virtuali dacă îi vedem căutîndu-și neveste între băștinașe. De altfel, fuziunea dintre «străini» și «localnici» se produce greu. Pe stradă fetele se preumblă aproape singure, strînse una în alta ca niște oițe speriate, aparent aferate și — după moda provincială — demne, tăcute și voit absente la tot ce se petrece în jur. Băieții le privesc cu jind, le măsoară din cap pînă-n picioare și ...cam atît. Prea puține serate dansante, prea puține reuniuni. Acțiunile menite să creeze mult așteptata comuniune sufletească sînt cu totul insuficiente. Galațiul are două populații, ceea ce, evident, nu e bine de loc, deși istoricește explicabil.

Ar mai fi de spus că cei mai mulți dintre băieții combinatului sînt originari de la țară, acolo unde banul e scump și omul drămuiește fiecare părăluță. Ajunși în Galați, departe de părinți, rude și profesori, tinerii noștri au devenit pe neașteptate orășeni de lux, locatari ai unor apartamente moderne și, ceea ce reținem în mod deosebit, oameni cu bani frumoși. Cei harnici cîștigă chiar de la început peste 2 000 lei, iar pe șantierele de construcții chiar mai mult. O adevărată avere pentru cel deprins să-și chiverniséască salariul, un veritabil Eldorado, o busolă stricată pentru cei slabi de înger, derutați, zăpăciți de această subită abundență de numerar. Și, din nefericire, numărul acestora din urmă nu e de loc neglijabil. Adevărate cohorte de băietani imberbi, tunși ca-n vremea Romei imperiale sau pletoși ca niște berbeci de caracul, inundă străzile, bodegile și localurile de noapte. Au învățat să se îmbrace «chique», să fredoneze melodii la modă și să împrumute argoul bulevardier, vorbirea trasă prin butade, piruete lexicale și expresii stereotipe de un gust îndoielnic. Pe cei mai temuți, localnicii i-au numit «vikingi».

O jalnică involuție provocată de falsa iluzie a nonconformismului. Dar de aci și pînă la apariția climatului infracțional nu e decît un pas. Cinci tineri sătui de bine și drogați cu rom (Andrei Feraru, Ion Radu, Vasile Dumitrescu, Constantin Vetrondos și Vasile Mocanu) violează în grup o biată fetișcană surprinsă noaptea în parc. Radu Damian, Niculae Grosu și Adalbert Farcaș îmbată criță pe salariatul C.T. și-i fură apoi 20 050 lei. Alți doi temerari vikingi, Ion Moinescu și Radu Ghindăoani, reeditează povestea celor «7 oameni de aur» (producție cinematografică recentă) și se strecoară în subsolul unui depozit de mărfuri alimentare. Mai realist, șoferul Dumitrache Croitoru — conducătorul autoturismului I.M.S. 1 GL. 1954 («M-am văzut la volan, cine e ca mine!»)

Marea oțelărie a Combinatului siderurgic, înzestrată cu convertizoare de 150—160 tone șarja.

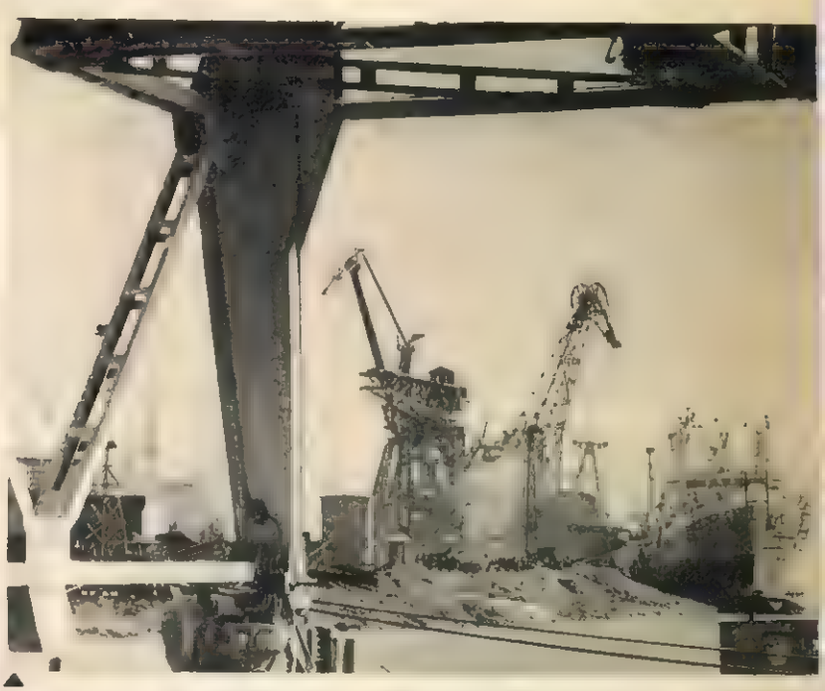

Pe calele de construcții ale Șantierului naval Galați se află în curs de execuție două mari mineraliere de 10 000-12 000 tone și cîteva cargouri, realizate după proiecte îmbunătățite. Ele se vor adăuga la cele 451 de nave de diferite tipuri și mărimi, construite pe acest șantier în anii socialismului.

Minute de entuziasm pe stadion. În aceeași după-amiază (30 septembrie), suporterii «Politehnicii» au primit o lovitură ireparabilă. Favoritul echipei, talentatul Cristian Stătescu, s-a stins din viață, fulgerat de un atac de cord.

GALAȚI...
în ceasul împlinirilor

— lovește un «Moskvici». Șocul puternic «descarcă» I.M.S.-ul răspîndind în jur nouă saci cu pepeni. Cursă clandestină, pe banii statului, efectuată în folosul săteanului Nicolae Isac din Drăgănești.

Infracțiuni grave, acte de huliganism și tîlhărie. Destui tineri, dezagregați moral, ispășesc pedepse grele, în loc să-și urmeze viața hărăzită prin educație și profesiune. Vinovați sînt în mare măsură colegii și prietenii din întreprinderi, organizațiile de bază U.T.C. și comitetele sindicale. Educația și instrucția au rămas în urmă, pedagogii chemați să reglementeze această stare de lucruri au uitat că aici, la Galați, climatul infracțional prezintă aspecte particulare deosebite de cele existente în alte orașe ale țării. Activ și perseverent, ziarul local face tot ce-i stă în putință în această privință, publicînd articole de îndrumare, organizînd dezbateri cu concursul specialiștilor, demascînd faptele reprobabile.

E adevărat că drumul spre glorie nu e presărat cu roze. Construcția orașului nu s-a realizat bătînd din palme, ci luptă cu inerția și necunoscutul, în conflict permanent cu indolența, lenevia și proastele deprinderi. Este regretabil totuși că au existat și asemenea fapte reprobabile (simple insulițe rătăcite în oceanul zecilor de mii de constructori harnici, cinstiți și demni). Elaborarea din vreme a unor studii și anchete sociologice, o mai atentă supraveghere a tinerilor noștri și o colaborare permanentă între pedagogi, organele de miliție și organizațiile de masă ar fi împiedicat de la bun început ivirea oricăror fapte antisociale.

▲ **Bulevardul Republicii (fosta str. Domnească) a devenit neîncăpător. Pe întinderea lui se revarsă cît e ziua de mare adevărate cohorte de tineri. Promenada pe «Corso» e un lucru agreabil dar, din păcate, pentru unii, singurul mod de a-și consuma timpul liber.**

RETRAGEREA APELOR

1968 a însemnat pentru Galați anul împlinirilor. Gigantul de pe Dunăre — cea mai mare cetate industrială a României socialiste — a intrat în funcțiune. După laminorul de tablă groasă, inginerii, tehnicienii și muncitorii au «mușit» pe rînd furnalul de 1 700 mc, aglomeratorul de minereu, fabrica de oxigen, oțelăria cu convertizoarele de 150—160 tone sarjă, laminorul Siebing cu o capacitate de 2,5 milioane tone pe an.

▲ **Doi tineri neconformiști și un pensionar înțelegător. Două generații care trăiesc «după posibilități» tinerețea noului oraș.**

Într-un răstimp de 7 ani de zile au fost excavați 15 milioane metri cubi de pămînt, au fost turnați 2 milioane mc de beton, au fost montate 144 000 tone construcții metalice, 90 000 tone utilaje, 160 000 tone armături de oțel, au fost instalate 4 400 km de cable și s-au construit 225 km de căi de comunicație.

▲ **Cinematograful, o distracție preferată, mai ales dacă joacă «Winnetou» și «Pardaillan». Să nu uităm, ne aflăm la Galați, orașul cu cea mai mare concentrare de bărbați tineri din România.**

Cifre record, neîntîlnite pînă astăzi pe nici un șantier al României.

Armata de constructori, masată în Văile Cătușei și Mălinei, a început să se răzlețească, chemată pe alte șantiere. Au mai rămas doar cei care înalță noul furnal de 1 700 mc și constructorii cartierului Dunărea, proiectat să cuprindă 61 de blocuri cu 4 408 de apartamente.

Cutremurat din temelii, orașul își reface viața, rînduind-o între recentele dimensiuni create. Noul Galați, născut prin gîndul și fapta zecilor de mii de constructori, a devenit o realitate.

Hotelurile se dovedesc deseori neîncăpătoare afluenței crescînde de flotanți.

Erskine CALDWELL

dincoace de Green Mountains [1]

Citeam aseară în ziarul din Boston un articol cum că ăi mai de ispravă din țara întreagă ar fi de baștină din statul Maine. Spuneam atunci, și spun și acuma: ia-ți dumneata zece bărbați din orice parte a țării, tot oameni aleși pe sprinceană, și pun rămășag că unul singur ales de mine din părțile Varmontului[2] oricînd are să le vină de hac. În dumneata zece oameni din ce stat ai să găsești de cuviință, și toți zece la un loc n-au să fie atît de isteți cît varmontezul meu singur-singurel. Toată viața, nouăzeci și ceva de ani, mi-am trăit-o în statul Maine, dar nici odată n-am pregetat a spune: cine vrea isteție, în Varmont să meargă să-și caute. Că doar din Varmont izvorăște.

Putrim, să luăm fermierii, de-o pildă. Fermierii din Varmont *este* atît de isteți, încît se pricep să facă bani chiar și atunci cînd în alte locuri fermierii se *duce* de rîpă cu toții. Și acum iată și de ce-s atît de isteți: nu prea de mult a fost p-aici un fermier din Varmont care călătorea așa, de plăcere, în coșcogea automobilul și rîdea de noi, fermierii din partea locului, că nu strînsesem bani destui ca să trăim din rentă, și că-n anii pereche să mai ardem, poate, și cîte o raită prin Florida. L-am întrebat pe fermierul ăsta din Varmont cum de făcuse atîta bănet din lucrarea pămîntului.

Și iată ce mi-a zis: «Prietene, mi-a zis, secretul ca să scoateți bani din lucrarea pămîntului ăsta e: vindeți tot ce puteți vinde; ce nu se poate vinde dați drept hrană porcilor; iar ce n-or voi porcii să mănînce, mîncați voi înșivă».

După ce mi-a spus cuvintele astea, a pornit automobilul lui ăla mărele și, chicotind, s-a dus să se mai holbeze și la alți fermieri din Maine care trudesc pe ogoare în sudoarea frunții, fiindcă n-au destulă minte să facă bani ca să nu mai fie nevoiți să muncească și ca la doi ani o dată să le dea mîna să se mai vîneture iarna în călătorie de plăcere prin Florida.

Dar șugubățul ăsta de fermier nu-i primul om de fel din Varmont întîlnit de mine. Am mai întîlnit eu unul pe vremea cînd mă găseam flăcău și mă-ndeletniceam cu plutăritul pe Penobscot[3].

Era un tînăr căruia îi ziceam Jake Marks, unul dintre varmontezii de pe timpuri care, pînă a se fi așezat calea ferată de-a curmezișul munților, obișnuia să treacă încoace, în statul Maine, mînînd cotiga cu doi boi.

Pe vremea aceea Jake se afla în floarea vîrstei, să tot fi avut 25, poate 27 de ani. Și pe atunci încă nu era însurat. Dar după scurt timp i-a căzut cu tronc o tînără și chipeșă porumbiță care-i pregătea de mîncare la gazda din Bangor[4] unde trăgea cît ținea descărcatul și încărcatul cotigii între două drumuri. Era aici vremea întruparea tinerei porumbițe visate de Jake. Avea obiceiul să se învîrtească și să se zbenguiască sub nasul lui prin odaia în care el își aștepta masa. Dar Jake Marks ăla era om socotit și niciodată nu-ncheia vreo învoială fără să fi chibzuit îndelung asupra ei și-naainte să se fi încredințat că șorții erau de partea lui. Apoi, după ce chibzuia bine totul, se și așternea pe treabă, urmărindu-și țelul oricare ar fi fost acesta, curat ca un fiu al Varmontului. Presupun că așa *era* toți ăștia din Varmont al'dată; în orice caz, așa *era*... ăla de obișnuiau să vină cu cotigile încărcate aicea în statul Maine, și Jake nu se deosebea întru nimic de toți ăilalți.

Această tînără porumbiță se apucă să-l bată la cap s-o ia de nevastă, și cît se odihnea el la Bangor, între două drumuri, nu-l slăbea de loc. Jake, nu-ncape îndoială, dorea s-o ia. Era unul dintre lucrurile ce le dorea cît poposea aici. Dar trebuie să spun că Jake nu s-a pripit să facă acest pas. A cumpănit treaba asta cum obișnuiau să cumpănească toți cotigarii ăștia din Varmont. Înainte de a se rosti, trebuia neapărat să se încredințeze în chip nețărmurit că într-adevăr șorții erau de partea sa. A cumpănit tot restul anotimpului, și față de tînăra porumbiță n-a dat nici un singur semn de apropiere.

În primăvara următoare, după dezgheț, cînd a făcut întîiul drum încoace peste munți, Jake ăla se înfățișă la casa unde locuia tînăra porumbiță și-i spuse să fie gata de cununie cînd s-o înapoia el rîndul viitor la Bangor. Această veste a însemnat o mare ușurare pentru tînăra porumbiță. Și ținîndu-se de făgăduială, Jake se-ntoarse ca să se-nsoare. Și cum a ajuns, s-a dus drept la casa ei și-a găsit-o așteptîndu-l nerăbdătoare. Jake i-a zis să se gătească numaidecît de cunună și-apoi s-a dus să aducă un predicator de undeva de prin împrejurimi. Cînd s-a înapoiat cu predicatorul, a strigat-o să coboare în încăperea unde se adunaseră toți musafirii ca să fie de față la ceremonie.

În clipa cînd dînsa păși în încăperea în care se aflau mirele și toți ceilalți, Jake, după ce i-a aruncat o privire tinerei porumbițe, a poftit-o să se ducă înapoi sus în tatac și să dezbrace rochia. Cererea asta trebuie să vă spun că era cu totul îndreptățită și la locul ei, deoarece pe vremea aceea era în ființă în statul Maine un obicei care îngăduia bărbaților să încheie un soi de căsătorie numită căsătorie-în-camizol. Cu alte cuvinte, ginerele avea dreptul ca, în timpul ceremoniei, să ceară miresei să dezbrace rochia, în care caz era apărat de orice răspundere pentru datoriile ei trecute și putea să refuze după bunul plac plata acestora. Jake ăla aflase pesemne despre obiceiul ăsta al camizolului ce era în Maine și-nțelegea să dobîndească toate foloasele lui. Lucrul acesta îl cumpănise tot timpul cît umblase din Bangor pînă la Varmont și îndărăt pe lîngă boulenii săi. Pe Jake ăla de prostit nu se afla nimeni în stare să-l prostească. Doar era de fel din Varmont, Jake.

După cîtva timp, tînăra porumbiță a lui Jake se-nfățișă îmbrăcată potrivit cerințelor amintitului obicei al căsătoriei în camizol. Purta ce obișnuiau femeile să poarte pe dedesubt, în zilele acelea, și atîta tot. Dar Jake ăla n-a fost deplin mulțumit. Așadar, a poftit-o să dea o fugă pînă sus și să scoată tot ce mai avea pe dînsa. Jake ăla era într-adevăr un căpățînos de cotigar din Varmont. Cumpănise bine toate lucrurile astea cît mînase încoace și încolo boulenii săi cu pas domol de-a curmezișul munților.

Peste puțin, tînăra porumbiță se ivi din nou în încăperea unde se *afla* adunați Jake și predicatorul și toți musafirii și era despuiată cu desăvîrșire, numai că se înfășurase într-un *cearceaf*, ceea ce trebuie să spun că era foarte cuminte. Era bine făcută porumbița, cum nu sînt multe.

Din nou se gătură cu toții pentru ceremonie, predicatorul spunînd fiecăruia unde să stea și ce să răspundă la întrebările ce urma să le pună. Apoi, chiar în clipa cînd avea să înceapă slujba, Jake ăla i-a zis tinerei sale porumbițe să dea drumul *cearceafului* pe podea. Jake ăla, vedeți bine, nu-nțelegea ca aici, în statul Maine, să lase lucrurile la voia întîmplării. Dacă femeia se va căsători fără a fi cu rochia pe ea, potrivit acestui obicei, al camizolului, bărbatul nu va putea fi urmărit pentru datoriile ei trecute, și Jake ăla socotea că numai de va rămîne tînăra porumbiță despuiată cu desăvîrșire nu va dăinui nici cea mai slabă primejdie ca să-l agațe pe el pentru datoriile ce ar fi având, în vreme ce, de va păstra asupra ei unele părți de îmbrăcăminte, a cărei adevărată și potrivită denumire după lege nu li era cunoscută, s-ar putea găsi un prăvălaș care să susțină că de fapt fusta de dedesubt era fusta de deasupra. Jake ăla era încredințat că, de nu va deschide ochii, s-ar putea să se trezească păcălit și lipsit de dreptul său de a dobîndi toate foloasele ce le dădea obiceiul camizolului, și lui Jake ăsta nu-i ardea să lase lucrurile la voia întîmplării aici, în statul Maine, hăt-departe de Varmont. Ca orice cotigar din Varmont, cerceta cu băgare de seamă unde punea piciorul.

Dă drumul *cearceafului* pe podea, îi zise lui nou Jake tinerei porumbițe.

Tînăra porumbiță tocmai era să dea drumul *cearceafului* și să-l lase s-alunece pe podea, cum îi spusese Jake, cînd predicatorul apucă *cearceaful*, strîngîndu-l tare în jurul ei, ca nu cumva să descopere cîtuși de puțin din goliciunea ei în fața ochilor lui, precum și în fața ochilor lui Jake și ai celorlalte persoane adunate acolo.

— Nu! Nu! Nu! strigă, clătinînd din cap, predicatorul, căruia îi năvălise sîngele în obraz. Asta nu se poate, tinere... asta nu se poate pentru nimic în lume! Ar fi necuviincios aici, în fața noastră, a tuturor! Nu se poate una ca asta! Niciodată n-am să îngădui una ca asta!

Dar predicatorul nu-l cunoștea pe Jake Marks. Jake era un cotigar din partea Varmontului, și cînd își vîra ceva în cap era la fel de încăpățînat ca oricare altul din tagma lui. Jake ăla din nou îi zise tinerei porumbițe să dea drumul *cearceafului* pe podea, și să-i dea drumul iute dacă ține să se mărite.

Predicatorul încercă să-l convingă pe Jake că era necuviincios ca tînăra și chipeșa porumbiță să stea despuiată în timpul cununiei, dar Jake ăla își pusese în cap să dobîndească toate foloasele prevăzute de legea camizolului și nu voia să dea înapoi nici atîtica.

Predicatorul i-a zis atunci că el, unul, refuză să-i cunune, dacă Jake nu se-nvoiește, iar Jake ăla i-a întors predicatorului că lui nici prin gînd nu-i trece să se-nsoare mai'nainte ca *cearceaful* să fi fost lepădat, așa încît nimic să nu mai vină în stingere cu tînăra porumbiță.

Auzind cuvintele lui Jake, cei de față s-au aprins cu toții și au început o ciorovăială care s-a prelungit un ceas sau un ceas și mai bine, pînă, într-un tîrziu, partea lui Jake, fiindcă le era cunoscut obiceiul cu pricina, iar apoi partea predicatorului, fiindcă-și dădeau seama că acesta lesne putea să-și iasă din fire dacă tînăra porumbiță ar fi rămas goală-goluță, cum cerea Jake. Cît despre tînăra porumbiță, nici că se sinchisea cum avea să se oficieze ceremonia, pentru că nu voia nimic altceva decît ca Jake s-o ia de nevastă. Și de dragul lui era gata să lepede *cearceaful* în clipa în care predicatorul avea să-i îngăduie s-o facă. Ardea de nerăbdare să se vadă măritată, la fel cum și Jake ardea de nerăbdare să se vadă însurat.

După un timp, predicatorul se hotărî să-i facă lui Jake unele mici concesii. Pricepuse ce prostie era să-și piardă vremea căutînd să îl mulcească un cotigar din părțile Varmontului.

— Consimt să oficiez ceremonia, zise predicatorul către Jake, cu condiția să treacă în camară și să tragă ușa după dînsa, ca să n vadă nimeni în toată goliciunea ei.

— Sînt de acord, se învoi Jake, dar neapărat să fie însoțită de martori, pentru eventualitatea că s-ar găsi cineva să conteste că ne-am cununat potrivit obiceiului camizolului.

În cele din urmă au ajuns să se împace, predicatorul încuviințînd ca tînăra porumbiță să fie însoțită în camară de două femei mai în vîrstă, care aveau să se încredințeze că totul s a desfășurat potrivit cerințelor legii. Predicatorului nu-i venea la îndemînă să-l lase și pe Jake în cămară împreună cu tînăra porumbiță, dar după aproape două ceasuri de hărțăi cu un cotigar din Varmont, fiind vădit cu desăvîrșire, zise că se vede nevoit să-ngăduie ca în cămară să fie primit și Jake.

Jake pătrunse în cămara în care se găseau porumbița și cele două femei mai în vîrstă.

— Acuma, Jake, zise predicatorul clătinînd din cap, poftim, privește-o o ungură dată și apoi închide ochii și stai cu ei închiși.

Jake îi spuse ceva tinerei porumbițe, dar nici unul dintre cei aflați în cămară n-au auzit ce. Predicatorul întinse mîna și, în vreme ce-i cununa, crăpă puțin ușa, ca să poată auzi răspunsurile la întrebări. Și în timpul ăsta, în cămară Jake tot aprindea la chibrituri spre a se încredința dacă tînăra porumbiță nu cumva ridicase din nou *cearceaful* de jos și spre a fi sigur că va dobîndi neștirbite toate foloasele prevăzute de obiceiul camizolului.

Îndată ce s-a isprăvit ceremonia, predicatorul ăla a primit banu pe care i-a dat Jake și a plecat acasă fără a mai aștepta să vadă înfățișarea tinerei și chipeței porumbițe în clipa cînd avea să se deschidă ușa cămării. Cînd ieșiră în odaia mare, *cearceaful* era mototolit ghem; Jake i-l înmînă, iar dînsa, fără a pierde nici o clipă o zbughi sus, unde-și lăsase hainele. Jake i spusese să se zorească și să se îmbrace degrabă, fiindcă voia s-o pornească înapoi spre Varmont cu cotiga-i cu doi boi.

Și nelinîștit o porni spre casă, spre Varmont, tînăra și chipeșa porumbiță cocoțîndu-se, gătită în rochie de mireasă, sus peste marfă, în vreme ce Jake mergea pe jos lîngă cotigă îndemnînd boii.

Rîndul următor, cînd Jake se-ntoarse la Bangor, se găsi un negustor să-i prezinte la plată o factură de 140 de dolari. Negustorul îi povesti lui Jake că puțin înainte de căsătorie tînăra porumbiță își cumpărase o mulțime de rochii și dori să știe dacă Jake se-nsurase potrivit obiceiului camizolului.

Jake se mărgini să zîmbească puțin și se apucă de descărcatul poverii.

Hai, spune, așa te-ai cununat cu ea sau altminteri? strărui negustorul.

Răspunde dumneata mai întîi la întrebarea mea, zise Jake, și apoi am să-ți răspund și eu. Este în putere în statul Maine o lege a camizolului?

— Da, este; numai că legea camizolului prevede că femeia trebuie să...

— Nu-ți răci gura să mă lămurești, îi tăie Jake vorba. Dacă-i în putere, atunci asta-i legea potrivit căreia am luat-o.

În românește de Ioan COMȘA

---

1) Green Mountains, lanț muntos din statul Vermont.

2) Este vorba de statul Varmont; povestitorul, folosind dialectul curent din statul Maine, pronunță veșnicul Varmont.

3) Penobscot, fluviu care brăzdează de la nord la sud statul Maine și se varsă în Penobscot Bay.

4) Bangor, port fluvial pe Penobscot.

UMOR

— Ingerașule!

de Neli COBAR

de Dorin DIMITRIU

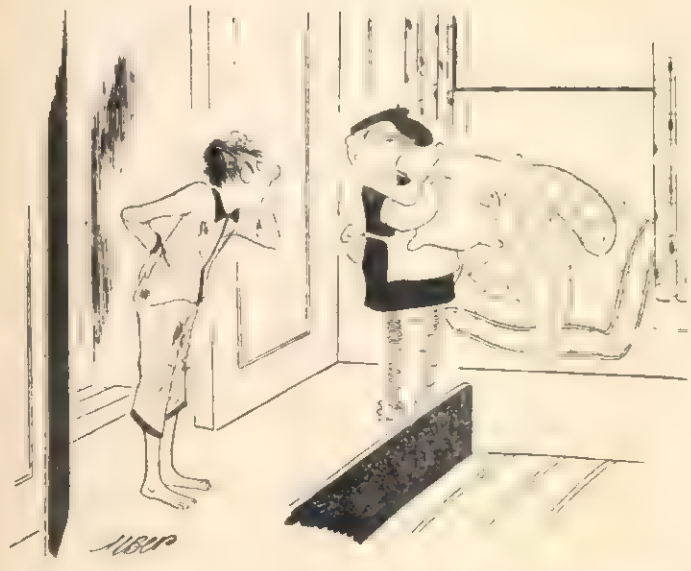

— Altă dată, cînd scuturi așternutul uită-te întîi dacă mai sînt sau nu în el...

(«Ici Paris»)

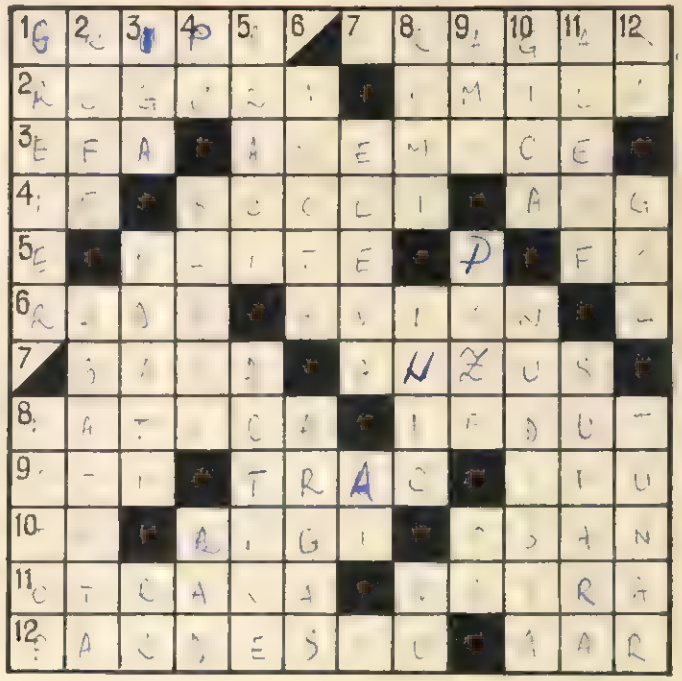

ÎȚI MAI ADUCI AMINTE, DOAMNĂ?

ORIZONTAL: 1) SE LASĂ CU RĂCEALĂ — BATE VÎNTUL. 2) LEMNE DE FOC — APLECATĂ PÎNĂ LA PĂMÎNT. 3) Personaj legendar — SÎNT PALIDE ȘI OFILITE. 4) Cămăși cu flori (sing.) — ÎNCEPE TOAMNA (pl.) — Orășel în Suedia. 5) Străzi rurale — Două vocale. 6) ADĂPOST PENTRU VREME REA (la mare) — PLUTEȘTE PE CER. 7) DEVIN DIN CE ÎN CE MAI MICI (sing.) — Pact agresiv în Asia. 8) Ban vechi — Pui de capră (dim.). 9) Prefix pentru ureche — PRIMUL TREMURAT — Haltă pe calea ferată Săcueni — Șimleu. 10) La persoana a doua — FRUNZE NEGRE — Din țara Oașului. 11) Venin — Casa părintească. 12) HAINA CEA DE TOAMNĂ! — Fluviu în Elveția.

VERTICAL: 1) ȚÎRÎIE MONOTON — PLOAIE, NU GLUMĂ. 2) SE USUCĂ BĂTUTE DE VÎNT — PLOUATĂ. 3) Iată (reg.) — PLOUAȚI — Bir. 4) În pungă! — O BATE VÎNTUL — Fluviu în Italia. 5) A RĂMAS MORT ÎN VIE (pl.) — VII CE NU AU RUGINIT (fem.). 6) A pluti pe apă — Merge drept la țintă. 7) Școlăriță — Usturoi. 8) Înțeleptul regelui Gupta — Nedrept — În vuiet! 9) Primele amintiri... — ... și altele — Cîntec de leagăn. 10) Georgică mai pe scurt — RĂMÎN GOALE ÎN BĂTAIA VÎNTULUI... (sing.) 11) MOLCOM — ÎNCEPE SĂ SE RĂCEASCĂ (inf.). 12) Sodiu — A PIERDUT ȘI ULTIMA FRUNZĂ... — Tună și trăsnește.

N. RAICIU

Cuvinte rare: EFA, ANG, IPU, AAR.

Dezlegarea jocului «INIMA BAT-O VINA...», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BARNARD — CURAJ. 2) A — INRAIT — DOUA. 3) NAS — BUCUR — ARS. 4) UL — DOTA — OEDIP. 5) T — CORA — SA — EC. 6) AMARACIUNE — UC. 7) IMI — IAP — SILA. 8) ALI — ROMANTE — R. 9) ZOLA — ABRA — REA. 10) ISANOS — ABATUT. 11) LIRA — ARTERA — E.

un moloh al civilizației moderne:

COROZIUNEA

Știința modernă, studiind mecanismul acestui flagel, descifrează misterul barei de fier din piramida lui Kheops și al «stîlpului de fier» din Delhi, descoperă că cel mai mare zăcămînt de fier din lume își datorează existența bacteriilor și desfășoară lupta pe un front larg împotriva unui dușman omniprezent...

«Tare ca fierul!» — iată o urare străveche, care și-a cucerit un loc temeinic în folclor, dar a cărei consistență începe să fie contestată din ce în ce mai mult de către știință. Într-adevăr, solidul metal, în pofida însușirilor sale de neprețuit, se dovedește destul de vulnerabil în fața... timpului. Și cînd ne referim la «timp», nu ne gîndim la scurgerea în sine a anilor și deceniilor, ci la anumiți factori care-și însumează acțiunea într-o etapă mai mult sau mai puțin îndelungată, supunînd pînă și materialele dure ca fierul unui examen necruțător.

Este vorba despre fenomenul de coroziune, a cărui cercetare ocupă un loc central în preocupările oamenilor de știință și căruia omenirea îi plătește an de an un greu tribut.

Buturuga mică răstoarnă carul mare. Cu metalul mîncat de coroziune anual pe glob s-ar putea construi sute și sute de astfel de giganți industriali. Mica pată de rugină devine, la scară mondială, un flagel.

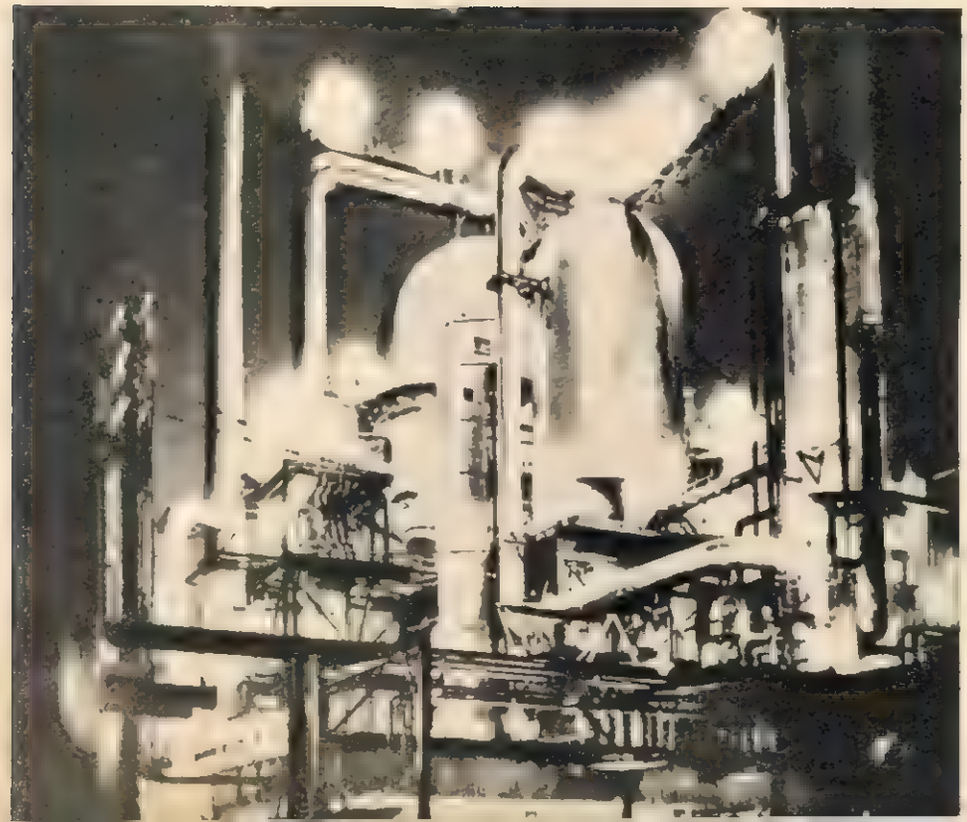

În urmă cu cîțiva ani, de pildă, statisticienii consemnau pierderea pe această cale — în fiecare douăsprezece luni — a uriașei cantități de mai bine de 20 milioane tone de fier! Și cifra este — atît la capitolul metalelor, cît și la cel al materialelor nemetalice — în continuă creștere, direct proporțională cu dezvoltarea industrială a întregii omeniri.

CÎND ARHEOLOGII MEDITEAZĂ ASUPRA CHIMIEI

Căile prin care coroziunea degradează tot ceea ce este metalic — și nu numai metalele! — sînt numeroase și complexe. Deosebit de interesant și de ciudat totodată este faptul că tocmai acei factori care sînt indispensabili vieții — aerul și apa — sînt și cei mai constanți aliați ai fenomenului coroziunii. Cu această constatare pășim într-un capitol mai puțin cunoscut, al relației bogate în implicații: coroziune-arheologie.

Într-adevăr, în activitatea lor, arheologii încep prin a descoperi, scormonind pămîntul strat după strat, vestigiile unei civilizații de mult apuse. Într-o anumită așezare, de pildă, obiectele confecționate din cupru sînt găsite, în general, la cea mai mare adîncime. Bazîndu-se pe astfel de considerente, arheologii apreciază că civilizațiile au cunoscut succesiv o epocă a cuprului, apoi a bronzului și, în sfîrșit, a fierului. Din punct de vedere tehnologic, o astfel de succesiune este, neîndoios, rațională. Ea are în vedere dificultățile proprii elaborării fiecărui metal în parte, greutăți ce cunosc un drum ascendent și care au putut fi învinse datorită treptatei perfecționări a metalurgiei. Cu acest punct de vedere sînt de acord atît metalurgii cît și arheologii.

Din păcate însă au ieșit la iveală fapte care contrazic această teorie, cel mai cunoscut fiind legat de descoperirea unei bare de fier în... piramida lui Kheops. Înainte vreme se presupunea că apariția fierului în Egipt ar data din timpul dinastiei tanite, adică de acum aproape trei milenii și trei secole. Or, piramida lui Kheops este anterioară cu 1 500 de ani acestei perioade! Explicația acestui mister o vom primi mai departe.

Pentru a interpreta asemenea contradicții, «cercetătorii pămîntului» au privit — și nu fără temei — spre... cer. Mai precis, au studiat anumite fenomene meteorologice și au făcut o constatare tulburătoare: există o bizară corelație între media cantității de ploaie căzută într-o anumită perioadă într-o regiune și vechimea vestigiilor metalice descoperite acolo. În țările europene, de pildă, unde precipitațiile medii se cifrează la 750 mm de apă anual, se apreciază că obiectele de fier cele mai vechi datează de cel mult 2 900 de ani. Cît privește cuprul și bronzul, aceste metale sînt mai «bătrîne» cu un mileniu. În Asia Mică, unde precipitațiile anuale reprezintă în medie a treia parte din cele europene, amintitele metale au o

vîrstă încă mai venerabilă. Prioritatea absolută o deține însă, din acest punct de vedere, Valea Nilului; obiectele de cupru găsite acolo datează de acum 6 500 ani. Și nu întîmplător în această zonă există și clima, poate, cea mai secetoasă de pe pămînt.

Să trecem acum în India. La Delhi, dăinuie de 1 500 de ani un stîlp de fier care nu prezintă nici o urmă de rugină. Multă vreme specialiștii au presupus că structura metalică a acestei piese ar cuprinde o componență secretă. Ipoteza s-a dovedit a fi greșită: marea longevitate a acestui stîlp este legată de faptul că umiditatea scăzută a atmosferei în partea locului exclude posibilitatea oxidării fierului...

Astfel de fapte au determinat pe arheologi să-și reconsidere calculele. Ei au trebuit să includă în rîndul factorilor de care sînt legate vîrstele civilizațiilor din vechime și principala cauză de deteriorare a obiectelor metalice: coroziunea-prin agenți naturali, ca umiditatea, oxigenul din aer, bioxidul de carbon și acizii humici din pămînt.

Din punct de vedere istoric, consecințele acestor observații sînt evidente. Descoperirea și folosirea metalelor ar putea fi astfel mai străveche decît se crede în prezent. Și deși concluziile definitive nu sînt încă trase în acest sens, un lucru este sigur: datînd vîrsta vestigiilor metalice, arheologii au servit mai puțin istoria decît metalurgia. Ei nu au făcut decît să determine rezistența la coroziune a unui metal anumit, în condiții de climă bine precizate.

AUR! AUR!

Să trecem acum la o achiziție mai recentă pe tărîmul studierii coroziunii: acțiunea distrugătoare a microorganismelor. Căci s-au descoperit bacterii sau ciuperci cărora nimic nu le rezistă: ele «devorează» materiale de construcție, metale, cauciucuri, mase plastice și chiar lacuri și emailuri organice. Unele bacterii se «hrănesc» cu fier, altele cu mangan, altele atacă materialele calcaroase ale construcțiilor etc.

Există însă și un proces contrar, de o însemnătate deosebită în natură. Unele bacterii, de exemplu, joacă în anumite regiuni de pe glob un rol determinant în *concentrarea* metalelor. Știați oare că atît cel mai mare zăcămînt de fier din lume — cel de lîngă Lacul Superior, în Statele Unite ale Americii — care furnizează o șesime din producția mondială, cît și, la o proporție mai redusă, zăcămintele din Normandia și Maine (în Franța) își datoresc existența acțiunii microbilor?

Rolul bacteriilor Leptotrix în acest proces a fost studiat cu minuțiozitate. Ele «vînează» moleculele de fier ce se găsesc din abundență în ocean, le încorporează — înfășurîndu-se într-o adevărată mantie metalică — și, după moarte, cad în solul marin, alcătuind treptat o zonă feruginoasă, favorabilă dezvoltării viitoarelor generații microbiene. Astfel, după zeci și zeci de secole de acumulare treptată iau naștere uriașe zăcăminte.

O funcție analogă o joacă, în ce privește manganul, anumite specii de bacterii și ciuperci. Unele bacterii marine își asumă sarcina concentrării cuprului, pe care îl fixează din imensitatea lichidă a oceanului. Un anume soi de animale marine — ascidiile — fixează rarul și prețiosul vanadiu.

Și lista ar putea continua. Să ne mărginim totuși să mai oferim un singur exemplu semnificativ: însuși aurul, metal nobil, inatacabil de către acizi — care poate fi dizolvat doar de așa-numita «apă regală» — poate fi atacat de microorganisme! Dovada a fost aflată într-o colină de pe Coasta de Fildeș. Experiențe au demonstrat că există microbi care produc substanțe organice în stare să acționeze asupra aurului în natură, extrăgîndu-l și concentrîndu-l chiar atunci cînd se găsește răspîndit în concentrații infime. De aici și pînă la ideea de a se folosi asemenea microbi pentru extragerea aurului din mări și oceane nu este decît un pas. Și deși ideea nu a fost încă materializată industrial, ea continuă să fascineze pe unii cercetători. Este în joc ispititoarea miză, poate, a milioane de tone aur...

INHIBITORII DE COROZIUNE: O PROMISIUNE CARE A DEVENIT REALITATE

Exemplele enumerate nu pot epuiza nici pe departe varietatea fenomenelor naturale ce au ca efect distrugerea unei imense game de materiale, prin coroziune, ci le sugerează doar complexitatea, omniprezența. Mai mult, ele demonstrează necesitatea luptei la scară mondială pentru combaterea coroziunii.

Făcînd abstracție de procedeele de acoperire a materialelor, în scopul protejării lor, cu un strat inert (email, cauciuc, plastic etc), și chiar de procedeele de protecție galvano-plastică, cromare, nichelare etc., este necesar să subliniem că ofensiva împotriva coroziunii se desfășoară îndeosebi cu mijloace metalurgice. Industria metalurgică creează și este necontenit în căutare de noi aliaje capabile să înfrunte cît mai multă vreme «dinților» timpului, să reziste celor mai vitrege condiții naturale sau artificiale de mediu.

Un loc important în lupta împotriva coroziunii metalelor îl ocupă sinteza unor substanțe denumite inhibitori de coroziune, care — în linii mari — transformă condițiile în care se desfășoară aceste degradări, interpunînd un fel de «barieră» între metale și mediile agresive. Este un domeniu plin de promisiuni — în mare parte împlinite — al luptei împotriva coroziunii, acest Moloh al civilizației moderne care an de an devine tot mai nesătios...

Dr. I. ADRIAN

CORO-ZIUNEA

O seringă, două sticluțe. Medicamente? Nu. Ele fac parte din «trusa» inginerului coroziunist, care este chemat să stabilească prezența în lichide a unui dușman insidios și rapace al metalelor: bacteriile.

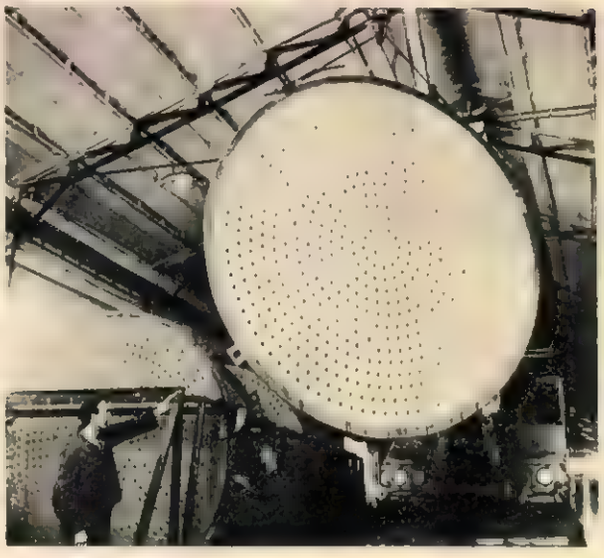

Lupta împotriva coroziunii poate îmbrăca și forma acestor site de o stranie frumusețe, fabricate la «Anticoroziv» din București și utilizate în filtrele pentru termocentralele construite în țara noastră.

Inhibitorii de coroziune

Unul dintre colectivele cele mai active care se ocupă la noi în țară de cercetările asupra inhibitorilor de coroziune este laboratorul de tehnologie chimică organică din cadrul politehnicii bucureștene. O convorbire cu conf. univ. dr. IOSIF DRIMUȘ, laureat al Premiului de Stat, șeful laboratorului, abordează inițial această problemă de pe poziții mai generale.

O NOUĂ SPECIALITATE ÎN INDUSTRIA MODERNĂ

— Combaterea coroziunii în industrie tinde să devină o specialitate — *a început prin a ne preciza domnia-sa*. Marile întreprinderi caută și angajează ingineri specialiști în acest domeniu. Într-adevăr, literatura de specialitate abundă în exemple care demonstrează în chip convingător că angajarea unui inginer coroziunist se soldează, de regulă, cu economii foarte mari pentru întreprindere. Începe să se renunțe deci din ce în ce mai mult la ideea că, în cadrul unei uzine, coroziunea unei instalații trebuie să fie combătută după metode elaborate de însiși inginerii secției respective.

— *Ce preocupări există la noi pentru crearea de cadre calificate în acest sector?*

— În cadrul facultăților de chimie industrială ființează secții ce au drept scop pregătirea de specialiști în electrochimie și coroziune. Comisia de coroziune a Academiei este în curs de a elabora o propunere privind înființarea învățămîntului post-universitar pentru specialitatea inginer coroziunist, cu durata de un an, învățămînt ce ar fi încununat cu întocmirea unui proiect de diplomă și cu un examen. Noua formă de învățămînt ar putea astfel contribui la satisfacerea cererii acute de ingineri coroziuniști de înaltă calificare. Un început în acest sens a fost făcut de către amintita comisie, care a și trecut la organizarea de cicluri de lecții pe acest tărîm. La fel Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor — secțiile de chimie și petrol — organizează consfătuiri anuale pe țară privind combaterea coroziunii.

CÎTEVA GRAME ÎMPIEDICĂ DETERIORAREA UNEI CISTERNE

— *Și acum, vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte despre inhibitorii de coroziune de a căror sinteză se ocupă colectivul dv.*

— Acești inhibitori sînt niște substanțe, de obicei de natură organică, care, adăugate în cantități de ordinul cîtorva părți la un milion, în mediul corosiv, scad apreciabil și uneori stăvilesc complet procesul de coroziune. Cîteva grame adăugate, de pildă, conținutului unei mari cisterne, împiedică sau întîrzie deteriorarea ei datorită coroziunii. Dată fiind cantitatea extrem de mică necesară pentru oprirea acestui proces, inhibitorii de coroziune sînt economici în foarte multe cazuri. Ei se utilizează în industria petrolului, pentru protejarea utilajului de foraj, de extracție, transport și rafinare a petrolului, în industria chimică, constructoare de mașini, electrotehnică, textilă, alimentară etc.

Catedra de tehnologie chimică organică din cadrul Institutului politehnic din București a înscris problema în planul său de cercetare. Cu cîțiva ani în urmă, cu ajutorul Ministerului Petrolului (mai precis, al Institutului foraj-extracție din Cîmpina și al Institutului de cercetări pentru prelucrarea țițeiului-Ploiești) s-a înființat la laboratorul de tehnologie organică un mic colectiv, care a început să studieze sinteza unor astfel de inhibitori din materie primă *indigenă*.

Pînă în prezent am pus la punct sinteza a șase inhibitori, dar apreciem că economiei țării îi sînt necesari 30 pentru acoperirea aproape în totalitate a sectoarelor ce reclamă astfel de substanțe. Așadar, colectivul nostru mai are de lucrat în acest domeniu încă mulți ani de-acum încolo...

O SNOAVĂ ADEVĂRATĂ

Cît privește inhibitorii sintetizați, ei au și fost omolo-

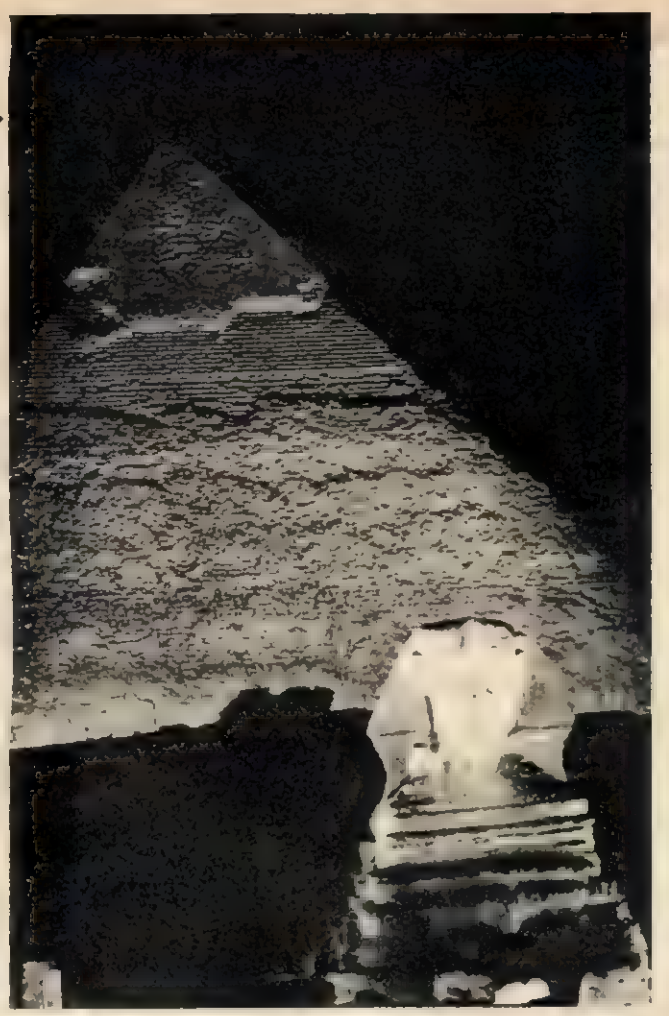

De milenii, piramida lui Kheops contemplă, enigmatică, deșertul. Și cine ar fi crezut că una dintre enigmele sale — dezlegate — vizează.. coroziunea metalelor?

Inhibitorii de coroziune la lucru. (În dreapta, metalul neprotejat, expus aceloraşi condiţii de mediu.)

...românești există, dar...

...neutilizarea lor provoacă economiei naționale pagube zilnice de 50 000 lei, dar de la cercetarea de laborator la producția industrială trec prea mulți ani.

gați de Ministerul Industriei Chimice și propuși pentru aplicare în producție...

— *De ce nu sînt fabricați totuși în prezent, mai cu seamă că de la omologarea lor a trecut destulă vreme?*

— Problema ne depășește. Căci învățămîntul superior are ca principală misiune pregătirea de ingineri (cursuri, lucrări practice, proiecte de an, de diplomă etc.). Pentru a veni în ajutorul producției am construit — cu mari eforturi și folosind resurse interne — instalații-pilot cu caracter experimental. Ceea ce, repet, depășește întrucîtva nu numai responsabilitățile, dar și posibilitățile noastre.

Trebuie acum ca ministerul de resort să găsească o întreprindere unde să fie construită instalația industrială pentru fabricarea acestor inhibitori. Noi nu putem, în această situație, decît — bazîndu-ne pe experiența de pînă acum — să stăm la dispoziția proiectanților, constructorilor, montorilor...

(N.R. Adresîndu-ne direcției de resort din Ministerul Industriei Chimice ni s-a confirmat că stația-pilot — așadar, doar prima fază a procesului de producție — urmează să intre în funcție abia în trimestrul IV al anului 1969.)

— *Pînă cînd ministerul va soluționa problema, nu ați încercat și dv. unele soluții?*

— Da, dar pînă în prezent fără succes. Am discutat cu diferite întreprinderi posibilitatea creării în cadrul lor a unor secții de inhibitori de coroziune. Ne-am lovit însă de dificultăți de alt tip.

— *Care este cauza insuccesului?*

— Prefer să vă răspund printr-o snoavă. Se întîlnesc într-o zi, la un pahar de vin, doi prieteni de pe băncile facultății. Primul, cercetător, cu un dosar sub braț, celălalt, director de mare întreprindere, cu o desagă de răspunderi pe umeri. Vorbesc de una, de alta, și, în cele din urmă, cel dintîi își roagă prietenul să-l ajute să aplice în producție în întreprindere rezultatele studiilor sale. Îi demonstrează valoarea lor, beneficiile substanțiale pe care le-ar aduce țării, faptul că au fost trecute cu succes toate etapele premergătoare industrializării produsului...

«Știi ce? îl roagă atunci prietenul «cu răspunderi». Dacă mă iubești, ia-ți dosarele sub braț și lasă-mă în pace! Eu am destule belele cu producția, cu planul, pentru ca să mă mai leg la cap cu produse noi. Fabrica «mea» nu are nimic de cîștigat de pe urma lor, ci numai de pierdut: îmi abat oamenii de la sarcinile curente planificate. De altfel, preocupările tale nici măcar nu se încadrează perfect în profilul nostru. Și apoi, cine-mi garantează că nu se vor ivi greutăți tehnice pe parcurs? Nu, dragul meu, sînt de acord cu plăcere să stăm de vorbă, dar numai despre probleme de familie...»

«ACI SE OPREȘTE DOAR POVESTIREA»

— *Și v-ați oprit aici?*

— Aici se oprește doar povestirea. Nu și perseverența noastră. Pentru că noi, evaluînd problema la dimensiunile ei reale, ce depășesc întreprinderi izolate și se adresează întregii economii naționale, am tras cîteva concluzii edificatoare. Un calcul sumar arată că neutilizarea inhibitorilor de coroziune, lipsa lor actuală în domeniul protejării utilajului industrial, provoacă economiei naționale pagube zilnice în valoare de cel puțin 50 000 lei. Pagube ce urmează să crească proporțional cu dezvoltarea industriei! De fapt, cifra reprezintă un minimum, în realitate pierderile sînt cu mult mai mari. Și ele, după părerea mea, ar putea fi preîntîmpinate *doar cu ajutorul cîtorva sute de tone de inhibitori de coroziune*! Ca să nu mai punem la socoteală beneficiile pe care le-ar putea aduce țării valorificarea pe piața mondială a acestor produși chimici extrem de căutați...

Așadar — *a încheiat dr. I. Drimuș* — vremelnica lipsă de cointeresare materială a unei întreprinderi sau alteia nu justifică întîrzierea trecerii la sintetizarea pe scară industrială a inhibitorilor de coroziune. De aceea nu mi-am pierdut speranța că, mai devreme... și nu prea tîrziu, vom găsi o întreprindere care să-și asume responsabilitatea fabricării acestor substanțe indispensabile economiei noastre.

spectacol pe glob

După aproape o jumătate de secol, «Fiul șeicului» reapare pe ecran într-o nouă versiune cinematografică, semnată de regizorul turc Ertem Göreç. În rolul care l-a făcut nemuritor pe Rudolf Valentino (fotografia din dreapta) este distribuit actorul Fikret Hakan.

«Săptămînile internaționale ale muzicii de la Lucerna» au sărbătorit a 30-a aniversare. Devenită loc de refugiu pentru Bruno Walter și Toscanini, care după ocuparea Austriei de către fasciști nu au mai putut dirija la Salzburg, Lucerna a găzduit timp de trei decenii concerte de o înaltă ținută, al căror repertoriu era dominat de clasici. Anul acesta însă, în program au apărut și autori moderni ca Alban Berg, Schönberg, Geofrey Gray, Ivi Malec și Edison Denisov.

Deutsche Theater din R.D.G. a prezentat la Zürich (Elveția) drama lui Sofocle: «Edip». La primul său turneu în Elveția, ansamblul berlinez s-a bucurat de o bună primire, criticii teatrali scoțînd în evidență, în special, meritele deosebite ale regiei semnate de Benno Bessons.

O mare festivitate a marcat recent terminarea operei de strămutare a templelor gemene de la Abu-Simbel, valori inestimabile ale tezaurului culturii universale. A fost astfel încununat un uriaș efort, desfășurat pe parcursul a opt ani cu sprijinul a numeroase țări ale lumii. Întreaga lucrare, determinată de construirea barajului de la Assuan, a salvat pentru prezent și viitorime monumente milenare ale Egiptului, amenințate să fie acoperite de lacul de acumulare.

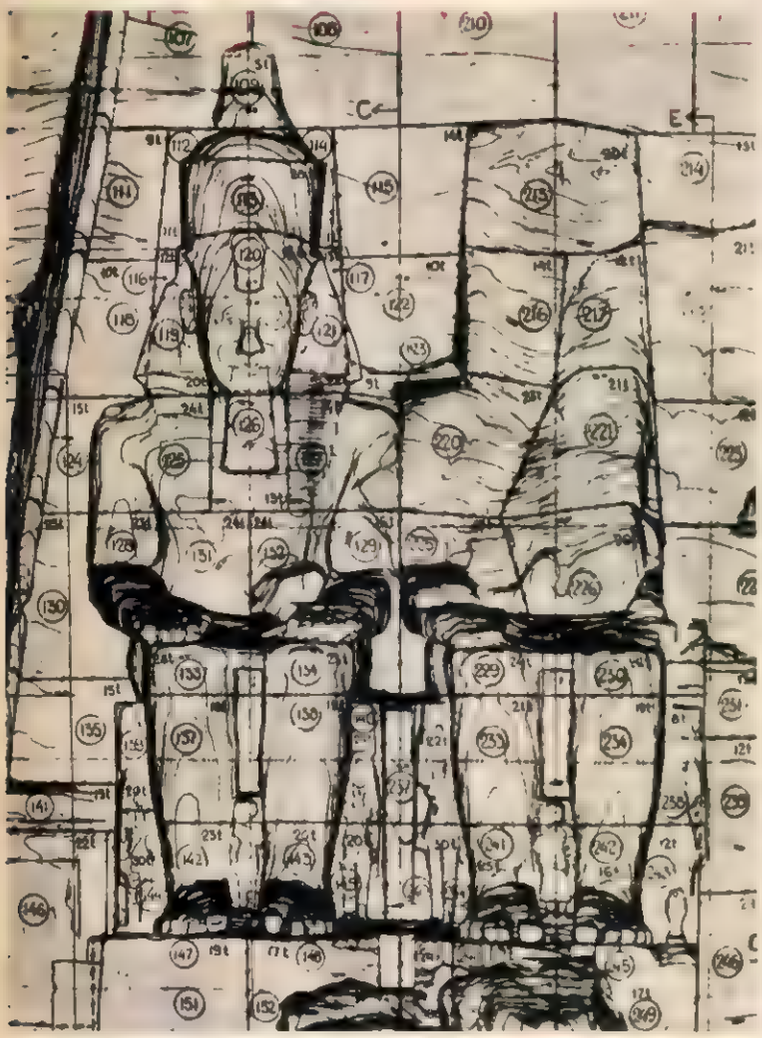

ABU-SIMBEL

Construcția barajului de la Assuan — menit să asigure regularizarea apelor Nilului, creșterea considerabilă a suprafețelor cultivabile, ca și a cantității de energie electrică disponibile — a prezentat de la bun început o serie de inconveniente. Sute de mii de persoane, locuind în spațiul dintre Assuan, în Republica Arabă Unită, și cea de-a treia cataractă a Nilului, la Dale, în Sudan, trebuiau strămutate. Sub imensa pînză de apă a lacului de acumulare ce urma să se formeze, — cu o lungime de circa 500 km și o lărgime mergînd pe alocuri pînă la 25 km — exista pericolul să dispară pentru totdeauna numeroase monumente situate pe această porțiune a văii Nilului — printre care remarcabilele ansambluri arhitectonice de la Philae și Abu-Simbel. Ar fi fost o pierdere ireparabilă pentru patrimoniul cultural-artistic al umanității. Trebuia încercat să se păstreze aceste mărturii ale unui trecut prețios, atît pentru artă cît și pentru istorie.

Luînd în considerație problema salvării acestor monumente, încă din momentul proiectării barajului guvernele Republicii Arabe Unite și Sudanului au inițiat o vastă acțiune de cercetare, inventariere și apărare a monumentelor aflate în perimetrul amenințat de creșterea apelor. În fața unui efort tehnic și financiar care depășea însă propriile capacități, în aprilie 1959 cele două guverne s-au adresat Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.), solicitîndu-i lansarea unei campanii internaționale în sprijinul acțiunii de salvare a monumentelor din Nubia (egipteană și sudaneză).

52 DE ȚĂRI RĂSPUND APELULUI

După o dezbatere aprofundată a tuturor implicațiilor tehnice și financiare ale operațiunii căreia trebuia să-i confere patronajul, U.N.E.S.C.O. inaugurează la 8 martie 1960 Campania internațională pentru salvarea monumentelor din Nubia. 52 de țări au răspuns apelului lansat de U.N.E.S.C.O., punînd la dispoziție în acest scop importante resurse tehnice și financiare. Printre ele, și România socialistă, posesoare ea însăși a

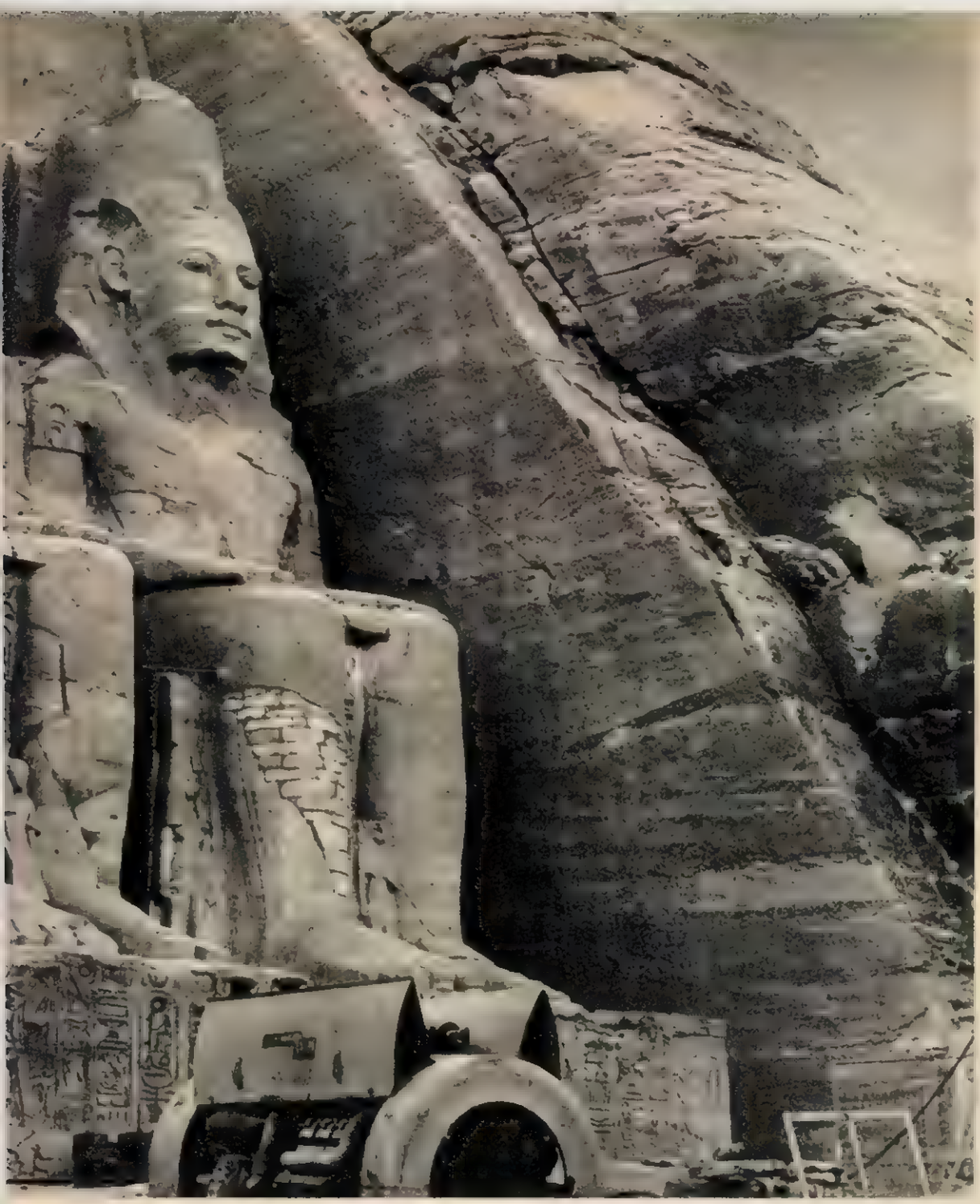

Intrarea în templul cel mare şi două dintre statuile colos ce o străjuiesc. Lucrările de strămutare abia începuseră (fotografia din dreapta). Transpus pe un releveu, planul de decupare, incluzînd numerotarea blocurilor a fost stabilit din timp (fotografia din stînga).

JURNALUL UNEI RENAŞTERI

...nestimabil tezaur cultural-artistic, mărturie a geniului poporului român, aparţinînd deopotrivă — prin expresie şi mesaj — ţării noastre ca şi întregii umanităţi. Au venit să-şi dea concursul în mod voluntar misiuni arheologice ale unor institute de specialitate de pe cele cinci continente, savanţi reputaţi, precum K. Michalowski, Jean Vercoutter, Mortimer Wheeler, William Adams, numeroşi studenţi de diferite naţionalităţi.

La opt ani de la lansarea campaniei, munca eroică a tuturor celor care au contribuit la salvarea inestimabilelor comori ale Nubiei, desfăşurată în paralel sau în cooperare cu organismele de specialitate din Republica Arabă Unită şi Sudan, este încoronată de rezultate remarcabile. Deplasate de pe vechile lor locuri, douăzeci şi trei de monumente, aparţinînd unor culturi şi perioade diferite, au fost păstrate pentru posteritate.

TESTAMENTUL DE PIATRĂ AL UNEI CIVILIZAŢII

Dacă marele public asimilează cel mai adesea grandoarea Egiptului cu geometria riguroasă şi solemnă a piramidelor, remarcabile realizări ale geniului civil, experţii consideră sanctuarele săpate în stîncă drept o culme a artei funerare egiptene, vădind fantezie, subtilitate şi o admirabilă îndrăzneală tehnică.

Tăiate în stîncă în jurul anului 1260 î.e.n., din ordinul faraonului Ramses al II-lea, monarh ilustru al celei de-a XIX-a dinastii, templele de la Abu-Simbel se înalţă solitare la graniţa deşertului nubian, la aproximativ 280 kilometri de prima cataractă a Nilului. Închinat zeilor Amon, Ra-Harakté şi Ptah, templul cel mare a fost îngropat veacuri de-a rîndul sub nisip, fiind descoperit de-abia în anul 1813 de orientalistul Ludwig Burckhardt. Înalte de 20 m şi dispuse două cîte două, de o parte şi de alta a intrării în marea sală interioară a templului, statuile faraonului (dintre care una astăzi distrusă) stau de strajă pentru eternitate. Faţada templului este decorată cu efigii simbolizînd grandoarea suveranului şi respectul pe care îl inspira duşmanilor. Inscripţii diverse narează isprăvile de vitejie împlinite sub domnia sa. Numeroase şiruri de captivi stau mărturie succeselor sale militare.

Aşezarea marelui templu permitea un impresionant efect al luminii soarelui în asfinţit, dovadă a cunoştinţelor astronomice şi a îndemînării arhitecţilor epocii; de două ori pe an, în februarie şi în octombrie, razele soarelui pătrund în strîmta galerie a templului, printre giganticele coloane, pînă la sanctuarul interior, aflat în inima muntelui la o adîncime de peste 60 m. Ele luminează statuile celor trei zei — Amon, Ra-Harakté şi faraonul însuşi. Singură statuia lui Ptah, zeul puterilor subterane, rămîne mereu în întuneric.

Interiorul templului cuprinde mai multe săli, dintre care cea mai mare (18 pe 16,69 metri) are opt coloane de care se sprijină colosi de aproape zece metri înălţime, reprezentînd pe zeul Osiris sub trăsăturile lui Ramses al II-lea. Unele basoreliefuri colorate ilustrează expediţiile războinice ale faraonului, altele îl prezintă ca pe un monarh înţelept, primind omagiul gratitudinii poporului său, promulgînd legi şi plătind zeilor tributul cuvenit sub formă de sacrificii şi acte de pietate.

Templul cel mic, aflat pe acelaşi aliniament, la o distanţă de 150 metri, a fost dedicat soţiei faraonului, Nefertari, şi zeiţei Hathor. Faţada, largă de 27 de metri şi înaltă de 12, este decorată cu şase statui colos — avînd fiecare peste 10 metri înălţime — dispuse în două grupuri.

O CURSĂ CONTRACRONOMETRU

În scopul salvării templelor, au fost luate în consideraţie mai multe soluţii tehnice. În cele din urmă, Republica Arabă Unită s-a pronunţat în favoarea proiectului pus la punct de Societatea suedeză de studii tehnice «Vattenbyggnadsyran». Calculat la o valoare aproximativă de 36 milioane dolari, proiectul prevedea construirea unui dig provizoriu de 350 metri lungime, care să protejeze temporar templele în timpul lucrărilor. Masa stîncoasă a templelor propriu-zise, ca şi cea compunînd spaţiul dintre cele două edificii, urma să fie decupată în blocuri de cîte 20-30 tone, transportate şi depuse în deplină securitate într-o arie de stocaj special amenajată; demantelarea templelor o dată terminată, blocurile aveau să fie folosite la reconstrucţia ce urma să se realizeze pe un nou amplasament, cu cel puţin 62 metri deasupra albiei Nilului.

La 16 noiembrie 1963, «International Joint Venture» (grupînd întreprinderi din Franţa, Italia, Republica Arabă Unită, Republica Federală a Germaniei şi Suedia) primeşte contractul privind deplasarea templelor.

Începută o dată cu construcţia digului, înainte chiar de ridicarea locuinţelor pentru muncitori, misiunea ce se cerea împlinită s-a dovedit mai complicată şi plină de neprevăzut decît şi-o închipuiseră cei mai sceptici dintre organizatori şi proiectanţi.

În primele zile ale anului 1964, această cursă contracronometru atinge o fază critică. După ploi abundente, nivelul apelor Nilului se ridică, punînd în dificultate întreaga operaţiune. Dar digul rezistă; în februarie 1965, el este terminat.

Începerea operaţiei de demontare a celor

două temple s-a făcut prin punerea în practică a unor măsuri speciale de securitate, atît în interiorul cît și în exteriorul edificiilor. În interior, 240 tone de grinzi de oțel au asigurat susținerea plafonului și pereților. Pentru a nu afecta decorația interioară, suporții metalici au fost căptușiți cu perne de pîslă sau din material plastic. În exterior, întreaga fațadă a fost acoperită de un taluz de nisip fin, avînd ca scop principal protejarea grupurilor statuare de eventualele alunecări ale masei stîncoase.

Sute de zile și nopți de-a rîndul, sub riguroșul control al vibrometrelor, ferăstraiele mecanice sau de mînă au mușcat neîncetat din carnea de piatră a muntelui. Au fost desprinse astfel 1 047 blocuri pentru monumente și 7 700 blocuri pentru masa stîncoasă care le înconjoară. Numerotate cu grija cu care cărțile sînt ordonate într-o prețioasă bibliotecă, blocurile de piatră au fost transportate cu precauții extreme spre zona de stocaj, de unde, după o scurtă odihnă, au pornit, în ordine inversă, spre noul lor loc de amplasare.

Lucrările de amenajare a noului amplasament au început de timpuriu. După operația de nivelare, s-a calculat reașezarea templelor în așa fel încît acestea să regăsească, de două ori pe an, aceeași lumină miraculoasă ce le era caracteristică. Asamblarea marilor blocuri, realizată în ordinea inversă decupării, s-a făcut cu ușurință, confirmînd precizia cu care s-a lucrat. Pe noul amplasament, monumentele au renăscut pe măsură ce fiecare bloc și-a regăsit locul. Faza finală, constînd în remontarea colosalelor statui ramsesiene, avea să dea constructorilor certitudinea unei reușite depline.

Ultima etapă a lucrărilor — reconstituirea peisajului stîncos de deasupra și din jurul templelor — deși nu a mai ridicat probleme tehnice deosebite, a solicitat un volum de muncă uriaș. Deasupra fiecărui templu au fost aruncate arcurile unor uriașe bolți de beton-armat de 60 și respectiv 25 metri înălțime. S-a acordat o atenție specială elementelor de rezistență, calculîndu-se că masa de piatră de deasupra și dimprejurul templelor va fi de peste 350 000 metri cubi.

Lucrările de finisare, de reconstituire a celor mai mici amănunte ale ansamblului, au ocupat primăvara și vara acestui an. Asemenea unor vechi preoți egipteni, specialiștii contemporani au procedat la o vastă acțiune de «îmbălsămare» a monumentelor, protejîndu-le de fisuri și intemperii prin tot ceea ce tehnica modernă a restaurării a descoperit mai eficace.

Pregătite să înfrunte vremurile, templele de la Abu-Simbel salută din nou răsăritul soarelui.

George G. POTRA

Macaralele secolului al XX-lea s-au întîlnit cu arta vechilor egipteni.

Momentul cînd primul dintre capetele statuilor colos și-a început călătoria.

Anevoioasă, migăloasă, tăierea blocurilor a cerut muncitorilor și calități de alpiniști.

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT LA IAȘI

Iașul, centru vechi și prestigios al culturii românești, devenit în anii noștri și un puternic centru economic, s-a bucurat, miercuri 16 octombrie, de vizita unor oaspeți dragi. În dimineața acelei zile au sosit la Iași tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Virgil Trofin, Petre Lupu, și Gheorghe Stoica.

Zeci de mii de ieșeni au făcut o primire entuziastă conducătorilor de partid și de stat. De-a lungul străzilor, mărginite de silueta blocurilor ridicate în ultimii ani, ei îi întîmpină cu bucurie și le oferă flori.

Înalții oaspeți au vizitat, în primul popas făcut la Iași, o serie de întreprinderi din noua zonă industrială a orașului, unde au primit explicații amănunțite despre actuala configurație și despre perspectivele industriei ieșene. Au fost apoi vizitate și alte unități industriale ale Iașului, înalții oaspeți bucurîndu-se de o primire deosebit de caldă din partea oamenilor muncii.

În fața Cetății Universitare, în noua piață a tineretului mii și mii de studenți și elevi înconjură cu o dragoste nețărmurită pe conducătorii iubiți ai partidului și statului. Au fost vizitate pe rînd Universitatea, Politehnica, complexul social al studenților, impunătoarea clădire a Casei tineretului.

Piața Unirii, tradiționalul loc de întîlnire a ieșenilor din marile momente din viața orașului lor și a țării, a fost martorul entuziastei întîlniri a conducătorilor de partid și de stat cu populația Iașului. Aici a avut loc un grandios miting la care a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea secretarului general al C.C. al P.C.R. a fost subliniată în repetate rînduri cu aplauze.

În după-amiaza zilei a avut loc o întîlnire cu intelectualitatea ieșeană, după care conducătorii de partid și de stat au asistat la un spectacol folcloric. În continuare, la Palatul Culturii, a avut loc o întîlnire tovărășească cu activul de partid din județul Iași.

Publicăm alăturat cîteva imagini primite pînă la închiderea ediției.

1

În mijlocul cadrelor didactice și studenților de la Institutul politehnic.

2

La noua uzină de fibre și fire sintetice. În secția de etirare, care urma să intre în rodajul mecanic chiar în ziua vizitei — la invitația gazdelor — tovarășul Nicolae Ceaușescu a pasă pe butonul de punere în mișcare a agregatului.

3

Un aspect de la grandiosul miting din Piața Unirii.

Actualitatea

F

Prezentarea artistică: Vlad MUSATESCU

COPERTA NOASTRĂ

A venit vremea mantourilor

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Anunțurile de publicitate (reclamă) se primesc la următoarea adresă: Agenția de publicitate ISIAP — București, str. Eforiei, sectorul 6, telefon 16 79 45.

Viorica Viscopoleanu.

F MEXICO 68

1. Viscopoleanu (Rum.) — 6,82 m, record mondial și olimpic...

2. Peneș (Rum.) — 59,92 m. Aceste cuvinte au apărut înscrise pe panoul luminos, care domină stadionul universitar, în ziua a doua a concursurilor atletice ale Olimpiadei de la Mexico City. Două reprezentante ale României au urcat pe podiumul de onoare, culegînd, ca o răsplată binemeritată a seriozității cu care au muncit, medalia olimpică de aur la proba de săritură în lungime și medalia de argint la aruncarea suliței. A fost o încununare a eforturilor depuse de cele două atlete în cursul a mii de ore de antrenament și sute de concursuri la care au participat pînă la Olimpiadă. Pînă seara tîrziu, în pavilionul din satul olimpic ocupat de sportivii români a fost sărbătoare. Fetele, în special, au aiuns atît de emoționate încît... au plîns de bucurie.

La ora la care închidem ediția și boxerii lotului nostru au obținut o serie de victorii în meciurile de calificare.

Sărbătoarea pe care întreg poporul mexican a așteptat-o de șase ani — a 19-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară — a devenit realitate: pe Stadio Universitario unde cei mai buni atleți ai lumii se întrec pentru laurii olimpici, pe arena Mexico unde peste 300 de pugiliști își dispută centurile de campioni olimpici în piscina olimpică ale cărei ape limpezi sînt străpunse de adevărate torpile umane, în toate celelalte instalații olimpice și, bineînțeles, în satul olimpic, unde în aceste zile se leagă prietenii trainice. Toate marile bulevarde ale capitalei sînt acoperite cu ghirlande de lămpi multicolore. Tablouri luminoase, celebrînd deopotrivă Jocurile cît și cultura mexicană — veche și nouă — luminează piețele și marile artere de circulație. Orașul este împînzit de turiști veniți din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii pentru a-i urmări pe cei 7 886 de sportivi din peste 100 de țări — elita sportului mondial. Afluența se face simțită în circulația automobilelor care a devenit mai dificilă, în timp ce ziariștii trebuie să stabilească adevărate recorduri de rezistență alergînd între diferite stadioane, centrul de presă, satul olimpic și hotelurile lor, risipite în cele patru colțuri ale capitalei.

«Una din cele mai impresionante ediții ale Olimpiadei» — astfel a caracterizat pregătirile și desfășurarea întrecerilor olimpice lordul Killanin, vicepreședintele Comitetului Internațional Olimpic. Într-adevăr, succesul acestei Olimpiade poate fi întrezărit în atmosfera care domnește în aceste zile la Ciudad de Mexico. «Paz y amistad» sînt cuvinte care pot fi întîlnite pe buzele milioanelor de locuitori ai capitalei cu prilejul deselor întîlniri avute cu sportivii celor cinci continente. Și totuși, Olimpiada nu și-a dezmințit tradiția surprizelor de mare răsunet. Prima dintre ele a avut loc chiar în ziua inaugurării întrecerilor atletice, cînd marele recordman mondial la 10 000 m, australianul Ron Clarke, s-a recunoscut învins în fața... altitudinii de peste 2 000 m a capitalei. Atleții continuă însă concursul culegînd deopotrivă bucurii și amărăciuni, la fel ca și cei care s-au prezentat la starturile altor discipline sportive.

Dar semnificația Jocurilor Olimpice este demonstrată nu numai de recorduri. Cele cinci cercuri înscrise pe drapelul olimpic simbolizează înainte de toate nobila tradiție a prieteniei dintre participanți și cea mai arzătoare dorință a omenirii: pacea în lumea întreagă

Mihaela Peneș.

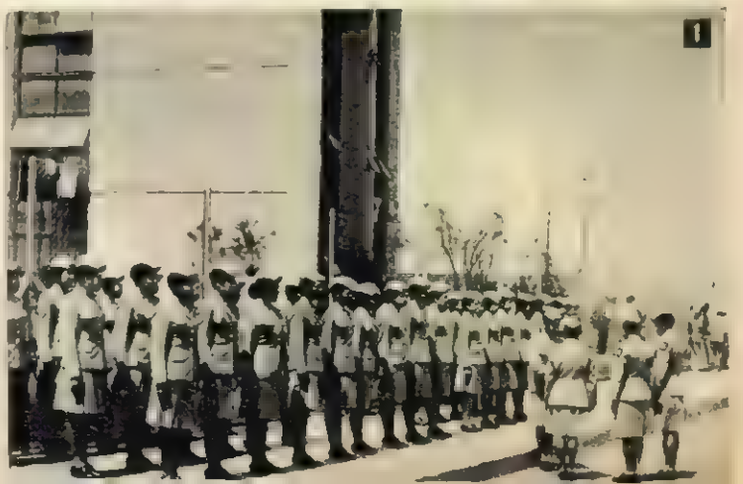

Învingător în cursa de 10 000 m, fondistul Naftali Temu din Kenya — prima medalie de aur a ediției 1968 a J.O.

Învins, epuizat și dus pe brațe de doi coechipieri la sfîrșitul probei de 10 000 m, Ron Clarke — care se număra printre favoriți.

Halterofilul sovietic Jabotinski, într-un moment de relaxare în satul olimpic.

Aspect din timpul uneia din serille probei de 400 m garduri.

Recordmanul lumii la aruncarea greutății, americanul Randy Matson, în plin efort.

Pe podiumul învingătorilor, primii halterofili medaliați. Categoria cocoș: medalia de aur — iranianul Mohammad Nassiri; medalia de argint — maghiarul Imre Földi; medalia de bronz — polonezul Henryk Trebicki.

Poliția feminină auxiliară — afectată locurilor de găzduire a sportivelor în satul olimpic (foto 1). Prietenile se leagă chiar atunci cînd nu cunoști limba; în fotografie: aruncătoarea poloneză de suliță Daniela Jaworska și voleibalistul brazilian Sorge Americo (foto 2). Olimpiada și-a pus pecetea și asupra modei (foto 3). Clipe de destindere în satul olimpic (foto 4).

RECONSIDERAREA ANTICAMEREI

anchetă de Mihai HETCO — Fotografii de Elena GHERA

● Doar o prezență (uneori inutilă), sau un ajutor indispensabil al directorului de întreprindere? ● Doar două mîini care știu (ori nu știu) să bată la mașină și să facă o cafea, sau o minte ageră ce cunoaște toate «ițele» și interesele întreprinderii? ● Un «simplu» scaun ocupat într-o anticameră, sau un creier lucid și ordonat?

Istoria cu acul în carul cu fîn într-o versiune modernă d
la fel de imposibilă...

MEMENTO

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

— CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?

— CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: PENTRU ANCHETA «FLACĂRII» — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

1) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
2) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
3) CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
4) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
5) CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.
6) CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.
7) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968.
8) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.
9) CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.
10) CEA MAI BUNĂ INTERPRETĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou

carte

• Noul «săptămînal de literatură și artă» **România literară** inmănunchează în primul lui număr semnăturile unor prestigioși reprezentanți ai scrisului nostru de astăzi. Articolul programatic ne solicită încrederea în evoluția proaspătului periodic, care poartă titulatura similară cu aceea a unor publicații conduse de Vasile Alecsandri, Liviu Rebreanu și Cezar Petrescu.

• Lucian Blaga: **Zări și etape**. Pregătită de autor încă din anul 1945, cartea, îngrijită de Dorli Blaga, cuprinde «o selecție din eseurile și articolele de filozofie a culturii și artei, scrise între 1919 și 1930 și publicate în presa vremii...» Dar asupra semnificației și locului acestui volum în evoluția gîndirii lui Blaga vom reveni într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre (Editura pentru literatură).

• La Editura pentru literatură universală a apărut celebrul roman **Quo vadis**, pentru care scriitorul polonez Henryk Sienkiewicz (1846-1916) a primit în 1905 Premiul Nobel.

• Vrînd parcă să infirme afirmația enunțată aici foarte recent — cu prilejul apariției volumului de Poezii prin care constatam avariția lirică, de-a lungul timpului, a lui Virgil Gheorghiu, poetul face să spară, la scurt interval, o altă carte de versuri: **Curent continuu**, «un moment» (cum se exprima un critic) în cariera poetică a autorului «Cîntecelor de faun». Deosebit de expresive ilustrațiile Marcelei Cordescu (Editura tineretului).

• La Editura pentru literatură a apărut o antologie reprezentativă pentru **Poeții de la «Viața nouă»**, revistă condusă de Ovid Densusianu. Prefața: Dumitru Micu.

• În Cuba au început lucrările de pregătire în vederea acordării premiului «Casa de las Americas» pe anul 1969. Ca și în 1968, lucrările ce vor intra în competiție aparțin romanului, teatrului, poeziei, eseului, povestirii.

Vasile Nițulescu

teatru

• **Dansul morții**. După foarte mulți ani, o piesă de August Strindberg în București, la Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra». Dramă sumbră, apăsătoare, o neliniște a eroilor proiectată pe fundalul decorului nordic. Regizorul I. Veakis a compus un spectacol serios, de investigație psihologică, în zona dramei de idei. Decorul Elenei Patrascanu, inspirat evidențiază convingător psihologice ale dramei. Cei trei interpreți — Ileana Predescu, Fory Etterle și Ion Besoiu au susținut acest spectacol de ținută.

• **Îngrijitorul** de H. Pinter. Un autor necunoscut publicului românesc e jucat în debut de Teatrul Mic. Trei personaje își consumă, fiecare în felul său, neliniștea, drama unei existențe singuratice — de fapt într-o versiune engleză a «Azilului de noapte». Excelent, actorul Vasile Nițulescu, pivotul spectacolului, alături de N. Pomoje și Dan Nuțu în regia lui Ivan Hellmer și într-un decor ce ar fi putut fi mai expresiv.

• Astăzi și mîine la București, **Teatr Prowszechni** din Varșovia cu «Nunta», piesa clasicului polonez Wyspiański (dramă pe tema populară a Vicleimului), și «Don Juan» de Molière.

• O piesă așteptată cu mult interes este **Croitorii cei mari din Valahia** de Al. Popescu. Mai multe teatre au înscris-o în repertoriu. Primele au ajuns la... potou, teatrele din Sibiu și Petroșeni. Spectacolul din Petroșeni e realizat de Ion Olteanu cu colaborarea lui Septimiu Sever.

• Un nou tînăr regizor la rampă: Al. Adrian Tatoș, care și-a afirmat talentul matur într-un spectacol spiritual — **Gemenii** — de Plaut, realizat la studioul I.A.T.C. De altfel, repertoriul tinerilor ucenici întru actorie în acest an e îmbietor, cuprinzînd piese de Shakespeare, Anouilh, Blaga, Capek, Yves Jamiacque, D.R. Popescu.

disc

• Luigi Ionescu se întîlnește pe un disc destinat inimilor simțitoare cu compozitorul Temistocle Popa. Întîlnirea este dătătoare de surprize mai ales în culoarea rox. Nu mai enumerăm piesele recitalului, ele sînt și vor fi pe buzele tuturor. (EDC-10 001)

• Cei cinci mușchetari ai formației **Phoenix** au devenit cunoscuți în ultimul timp prin calități neobișnuite (sau, mai bine zis, prea puțin obișnuite la acest tip de formații): în primul rînd prin cultura muzicală a interpretării lor. O să mai auzim de ei! (45-EDC-10 006).

• Înregistrare Audiffred-Paris într-o imprimare Electrecord. De foarte bună calitate. Atît tehnic, ceea ce nu se întîlnește prea des, cît și muzical. Deci să precizăm. **Jennifer** cu orchestra **Jean-Claude Petit**. Restul veți asculta pe discul 45-EDC-10 005!

muzică

• Concertul săptămînal al Filarmonicii «George Enescu» a fost devansat cu o zi față de programarea obișnuită de vineri-sîmbătă din pricina plecării orchestrei într-un turneu în Iugoslavia. Programul a cuprins muzică franceză: Ravel (Suita a II-a din baletul «Daphnis și Chloe») și César Franck (Simfonia în Re minor); de asemenea o lucrare originală — Concert nr. 2 pentru pian și orchestră de Pascal Bentoiu. Solistă, **Sofia Cosma**; dirijor, **Mircea Basarab**.

• Programul concertului orchestrei și corului RTV — care nu va fi radiodifuzat! — cuprinde o primă audiție românească: Ștefan Zorzor, «Muzica festivă», precum și Concertul pentru vioară și orchestră de Beethoven. **Wanda Wirkomirska** fiind solista concertului, și Recviemul german de Johannes Brahms, amplă lucrare vocal-simfonică rezervînd corului un rol precumpănitor; soliști: **Emilia Petrescu** și **Dionisie Konya**. Dirijori: **Iosif Conta** (orchestra) și **Aurel Grigoraș** (corul).

• Soprana sovietică **Medeea Amiranașvili**, invitată a Operei române, va fi interpreta Violetei din «Traviata» (alături de **Valentin Teodorian** și **Dan Iordăchescu**) și al Leonorei din «Trubadurul».

plastică

• **Picasso** — litografii și gravuri. Publicul bucureștean face cunoștință cu grafica lui Picasso prin intermediul celor aproximativ 150 de lucrări expuse. Sînt cîteva teme la care artistul revine de-a lungul timpului, ca cele ale tauromahiei, centaurilor, porumbelului păcii etc., dar expoziția cuprinde și numeroase portrete, dintre care, pentru notorietatea lui, îl citîm pe cel al lui Balzac. Expoziția e o demonstrație elocventă că un pictor mare e în aceeași măsură și un desenator mare (Muzeul de artă).

• **C. Arămescu** — sculptură, și **Georgeta Arămescu-Anderson** — pictură. Doi artiști de origine română care au debutat în cariera artistică în S.U.A. din operele sale cele mai reprezentative Arămescu este tradițional și modern totodată — remarcă P. Comarnescu — folosind în spirit contemporan, deci prin simplificare, esențializare, caracter decorativ, stilistica artei noastre populare și, tre-cînd-o în forme simbolice ce îi aparțin, ca exponent inspirat și dăvotat culturii de obîrșie». Georgeta Arămescu expune 22 picturi și o serie de lucrări de grafică. Aceeași inspirație de sorginte românească, profund evocatoare, dar și teme cu puternice ecouri contemporane. «Între stilizarea și geometrizarea abstracționistă, între folclorul vechi al patriei de obîrșie și întrebările științei contemporane, Georgeta Arămescu a izbutit să-și creeze un univers pictural propriu...» (P. Comarnescu) (Sala de expoziție a Ateneului).

• **Dan Nemțeanu** — scenografie și desen. Cu cele 35 schițe de decor, de costume sau de dispozitiv scenic pătrundem în laboratoarele mai intime ale scenografului. Privite autonom ele sînt lucrări de rafinament grafic și de imaginație, stilistic eterogene. Dar scenograful Dan Nemțeanu e și un desenator inspirat în «Povestea vorbii» de Anton Pann (grafică pentru televiziune) sau în ilustrațiile pline de parfum oriental ale «Ciocoilor» lui N. Filimon și un observator bonom al străzilor Parisului (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

• **Albert Nagy**. Născut la Turda în 1902, Albert Nagy își desăvîrșește studiile timp de 11 ani în Italia, după care în 1941 se stabilește la Cluj. Monografia lui Z. Banner pune în luminile evidenței importanta operă a lui Nagy străbătută de neliniștile epocii și căutările artistului, operă al cărei personaj central rămîne consecvent omul (Editura Meridiane).

cinema

• **Vară capricioasă**. Cineastul cehoslovac Jiri Menzel, deținător al unui premiu Oscar pentru **Trenuri strict supravegheate**, este prezent pe ecranele noastre cu acest film comic în formă, amar în conținut, plin de o adîncă tristețe pentru neputința oamenilor de a găsi lucruri trainice în viață. În distribuție: Rudolf Hrusinsky, Vlastimir Brodsky, Mila Myalikova, Frantisek Rehak, Jana Drchalova, Jiri Menzel.

• **Lustragiul**. Melodrama, dezlănțuită din toate puterile. Noi credeam că după **Femeia necunoscută** nu se poate merge mai departe. Uite că se poate! și că totdeauna mai e loc pentru o lacrimă, două. Scenariul și regia: Maria Plyta (Grecia). Interpreți: Dimitris Papamichail, Miranta Kounelaki, Mitsos Ligyzos, Despo Diamantidou, Rita Myrat.

• **Suflete tari**. După romanul lui Dmitri Medvedev, regizorul sovietic Viktor Gheorghiev a realizat un film închinat unui erou din timpul celui de-al doilea război mondial, cekistul Vasili Kuznețov. Încordarea epică cedează uneori locul patetismului. În rolul principal, un actor al cărui nume trebuie reținut: Gunnar Tilinski. În restul distribuției: Ivan Pereverzev (Lecția vieții), Viktoria Fedorova (Doi) Via Artmane (Rude de sînge, Nimeni nu vois să moară), Evgheni Vesnik, L. Ovcinnikova, Paul Vutkievici.

• **Zilele trecute au avut loc la București Zilele filmului cehoslovac**, în cadrul cărora s-au prezentat, în afară de Vera capricioase — mai sus-menționate — încă alte două creații: **Colivie pentru doi** și **Întoarcerea vrăjitorului**.

• Distribuția alcătuită de Louis Bu-nuel pentru filmul său **Calea lactee** este cu adevărat de zile mari: Delphyne Seyrig, Alain Cuny, Georges Marchal, Jean-Pierre Cassel, Laurent Terzieff, Pierre Clémenti, Jean-Paul Carrière (care este și scenaristul filmului) și ... Louis Malle, în rolul unui apostol.

televiziune

Așadar, încă o săptămînă cu insomnii olimpice (sau olimpiene dacă Viorica Viscopoleanu sare 6,82 m). Douăzeci și patru de emisiuni în direct (de o calitate tehnică ireproșabilă) sau înregistrate, din Ciudad de Mexico, ocupînd un spațiu copleșitor în programul acestei săptămîni. Să dăm cezarului ce-i al cezarului și să iertăm, generoși, sărăcia din restul programului. Ca și în însemnările din săptămîna trecută, considerăm recomandabile în bloc emisiunile J.O. Din rest:

DUMINICĂ 20 OCTOMBRIE. Program 1. În afara rubricilor cam prea repede devenite «tradiționale»: «Olimpiada veseliei» (concurs de anecdote), «Fantastic club», «Cărțuța cu poștaș» etc., **Zigzag** ne oferă o întîlnire cu acad. Victor Eftimiu, muzică ușoară și meciul de fotbal Steaua-Jiul (14/45) ● **Program 2**. O revistă muzicală cu voci de peste hotare — Olivia Molina, Iris Rautia, Heidrun Bauer ș.a. (20.20) ● În cea de-a doua emisiune **Pe scenele Parisului** a lui Manase Radnev va fi vorba de Eugen Ionescu, Françoise Sagan, Edward Albee (21.00) ● **Spectacol coregrafic** (pe telerecording) oferit de baletul Operei maghiare din Cluj (21.45).

LUNI 21 OCTOMBRIE. Montaj folcloric pe o temă ultraactuală, «Toamna la cules de vie», în interpretarea artiștilor amatori ai Casei de cultură din Sighișoara (20 00) ● **Teleuniversitatea** deschide în ciclul «Istoria civilizațiilor» un capitol de majoră însemnătate: Roma (20 30).

MARȚI 22 OCTOMBRIE. Monologul dramatic «Visul» de D.R. Popescu în interpretarea Silviei Ghelan (20.20) ● Jean-Paul Belmondo, Geraldine Chaplin și Akim Tamiroff în filmul-premieră pe țară, «Într-o frumoasă dimineață de vară» (20 40).

MIERCURI 23 OCTOMBRIE. Abstracție făcînd de J.O., nimic de semnalat.

JOI 24 OCTOMBRIE. Program 1. Studioul mic, și el în plin sezon, prezintă «Frunze galbene pe acoperișul ud» de Leonida Teodorescu, cu Mircea Anghelescu și Lucia Mureșan (20.30) ● **Program 2**. O peliculă ce-și propune să ne facă cunoștință cu monumente de arhitectură și opere celebre de artă din Anglia și Scoția evului mediu (21.45).

VINERI 25 OCTOMBRIE. O emisiune închinată **ZILEI FORȚELOR ARMATE ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** (21.30).

SÎMBĂTĂ 26 OCTOMBRIE. Program 2 Forsyte Saga (VII) (20.25) ● Recital oferit de violonista Cornelia Bronzetti și tenorul Valentin Teodorian (21.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 42 din 20 octombrie 1968

I.	Rapid-«U» Craiova	x
II	U.T.A.-Dinamo Buc.	1
III.	A.S.A.-«U» Cluj	1
IV.	Petrolul-Crișul	1
V.	Farul-«Polit» Iași	1
VI.	Dinamo Bacău-Vagonul	1
VII.	Metalul Tr.S.-Minerul B.M.	1
VIII.	C.S.M. Reșița-Gaz metan	x
IX.	Chimia Rm.V.-A.S. Cugir	x
X.	Poiana-Chimia Sucaeva	2
XI.	Ceahlăul-«Polit» Buc.	1
XII.	Progresul Brăila-Dunărea	1
XIII.	Gloria Bîrlad-Oțelul Galați	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

VOPSELE POLICOLOR

o garanție în plus pentru dv.

UZINA POLICOLOR

București

FLACARA

44
'68

ANUL XVII
NR. 700
26 octombrie 1968

Actualitatea

INTERVIURI

SENATUL UNIVERSITĂȚII LA LUCRU

Interviul «Flacăra» cu conferențiar dr. Ștefan Georgescu, prorector al Universității din București

— Modificările substanțiale survenite recent în organizarea învățămîntului superior au depășit, desigur, faza de pregătire. Care sînt trăsăturile caracteristice ale noilor organe de conducere care au devenit — din prevederi — realitate?

— Crearea senatelor universitare și a consiliilor profesorale, pe baza noii legislații a învățămîntului superior, este parte integrantă a ansamblului de măsuri luate de partidul nostru pentru dezvoltarea democrației socialiste.

Elementul esențialmente nou este că, în timp ce vechile Consilii științifice erau organe consultative ale rectoratelor și decanatelor, senatul universității și consiliile profesorale ale facultăților sînt organe colective de conducere, purtînd răspunderea pentru întreaga activitate didactică, educativă, științifică și administrativă a instituției. Pentru asigurarea operativității ele deleagă unele din atribuțiile lor birourilor respectivelor organisme, conduse de rector, iar la facultăți, de către decani, pe care le controlează cerîndu-le rapoarte de activitate.

S-au transferat senatului atribuții noi; el numește consiliile profesorale ale facultăților și alege candidații dintre care este numit rectorul.

În cadrul orientării generale unitare, asigurată de Ministerul Învățămîntului, senatul și consiliile profesorale au dreptul și datoria de a stabili ce este și ce devine învățămîntul universitar atît în structura cît și în conținutul său, de a-l moderniza și perfecționa necontenit. Noile organe conducătoare realizează deci mult mai larg conducerea colectivă și apropie factorul de decizie de realitatea care trebuie cunoscută și modificată, de procesul învățămîntului.

— V-am ruga să ne împărtășiți cîteva dintre preocupările de actualitate ale senatului Universității-București.

— Elaborînd un program pentru discutarea și aprobarea căruia și-a consacrat o ședință specială, senatul va examina cîteva domenii de importanță majoră din activitatea universității noastre.

Date fiind marele potențial științific și necesitatea de a-i spori randamentul, senatul va analiza, în această lună, situația publicațiilor universității noastre în vederea ameliorării condițiilor de valorificare a creației științifice. În luna următoare senatul va dezbate și aproba planul general de activități cultural-artistice și sportive; chibzuind împreună în senat, pe baza experienței profesorilor și a dorințelor și intereselor studenților, ai căror reprezentanți sînt membri cu drepturi depline participînd prin vot la toate hotărîrile senatului, se vor găsi și pune la îndemîna studenților posibilități cît mai largi de a-și putea petrece timpul liber în mod util și plăcut.

În luna decembrie senatul va examina realizarea planului de editare a cursurilor cu mijloacele universității și prin Editura didactică și pedagogică. Se va acorda o atenție specială științelor umaniste rămase în urmă din acest punct de vedere față de științele naturii.

V. COSTEA

ÎN CONFORMITATE CU LEGEA ȘI CU ETICA SOCIALISTĂ

Interviu cu ION CORNESCU președintele Comisiei pentru controlul proveniență unor bunuri ale persoanelor fizice, care au fost dobîndite în mod ilicit.

— Sînt trei luni de cînd a început să funcționeze comisia pe care o prezidați. Credeți că ne puteți împărtăși un prim și succint bilanț?

— Receptivitatea cetățenilor și a organizațiilor obștești față de conținutul legii — concretizată prin inițiativa lor de a sesiza cu tot simțul de răspundere cazurile de îmbogățire ilicită — ne-a ajutat încă din primele zile ale activității noastre. Sîntem preocupați acum de rezolvarea operativă a cauzelor și de adoptarea unor soluții temeinice și legale. Prin măsuri organizatorice adecvate, și în strictă confruntare cu legea, au fost solutionate mai mult de 2/3 din cauzele înregistrate, iar instanțele de judecată au confirmat solutiile comisiei.

— Ce înseamnă aceasta în cifre aproximative?

— Desigur, aflîndu-ne încă la început de drum, nu poate fi vorba de cifre impresionante. Totuși faptul că pînă în prezent au fost depistate și soluționate în spiritul legalității socialiste cîteva sute de cazuri este edificator. Pot adăuga că în acest fel am reușit să redăm avutului obștesc valori însumînd mai multe milioane de lei.

— Ce greutăți ați întîmpinat pe parcurs și ce sprijin concret ați primit?

— Întrucît legea a apărut ca o necesitate de a se lua măsuri împotriva acelor persoane la care căpătuiala, înavuțirea, acumularea de bunuri în condiții ilicite apare evidentă, este normal ca sesizările să ne parvină de la *toate* organizațiile socialiste și de la persoanele fizice care cunosc astfel de cazuri.

De aceea considerăm că poziția de «espectativă» a unor organizații socialiste în legătură cu sesizările, ca și aceea a unor persoane care se ascund în anonimat, neștiind probabil că sesizările anonime nu sînt luate în considerare, nu ne ajută să ne aducem la îndeplinire sarcinile. De asemenea, o dificultate care frînează operativitatea de rezolvare o constituie și faptul că unele organizații socialiste nu furnizează prompt relațiile cerute de comisie.

— Care sînt criteriile după care vă ghidați în îndeplinirea sarcinilor?

— Înțelegerea și aplicarea corectă a legii cu corolarul ei: respectarea legalității socialiste, este premisa majoră. Concret, urmărim descoperirea și sancționarea acelora care au dobîndit bunuri a căror valoare este vădit disproporționata în raport cu veniturile lor.

Evitarea săvîrșirii oricărei erori de natură a produce daune onoarei, demnității și proprietății personale constituie permanenta noastră grijă. Consecvenți procedurii instituite de lege, cerem persoanei în cauză să dovedească caracterul licit al mijloacelor folosite pentru dobîndirea ori sporirea bunurilor. Totodată, administrăm din oficiu toate mijloacele legale de probă ori de cîte ori stabilirea adevărului impune această măsură.

În mod deosebit ne reține atenția stabilirea a ceea ce legea denumește «vădită disproporție». Folosind mecanismul probelor și stabilind o corelație între cuantumul diferenței nejustificate și situația patrimonială a persoanei cercetate, reținem în concret dacă există realmente vădită disproporție și luăm hotăriri corespunzătoare. Astfel, în urma unor cercetări temeinice am constatat că unele persoane nu justifică acumularea unor bunuri de ordinul sutelor de mii de lei, în raport de veniturile lor reale. Bineînțeles, aceste cazuri au fost deferite instanțelor de judecată. Au fost însă și situații — e drept — puține la număr, dar desigur regretabile, cînd s-au săvîrșit și greșeli în aprecierea a ceea ce am numit mai sus «vădită disproporție». Pe parcurs însă ele au fost corectate prin închiderea dosarelor respective.

În încheiere, subliniez faptul că sînt date toate premisele pentru ca pe baza unui ajutor efectiv primit din partea opiniei publice, comisia să-și poată continua activitatea împotriva tendințelor străine de etica noastră socialistă.

B. DIC

TOAMNĂ MATURĂ

Dintotdeauna toamna s-a asociat în conștiința noastră cu maturitatea, cu plenitudinea. Anul acesta însă toamna este de două ori matură. Ea reprezintă nu numai un moment în șirul lucrărilor pe care, de la Hesiod încoace, ne-am obișnuit să le asimilăm actelor fundamentale ale existenței umane, ci și un punct înalt într-un ciclu de acțiuni urmărind toate ridicarea la putere a celei mai vechi dintre ocupații — agricultura. Timp de două anotimpuri, o arșiță cumplită s-a revărsat peste ogoarele noastre. Seceta! Iată una dintre urgiile care au înfiorat pe bunii și străbunii noștri și care, încă acum un sfert de secol, mai era capabilă să cotropească fără împotrivire munca oamenilor, să-i reducă la neputință. Anul 1968 a suportat însă excelent barajul de foc și ne-a înfățișat o toamnă încărcată de toate ofrandele gliei. Sînt aici adunate într-o chintesență efectele unui șir întreg de factori. Capacitatea de a rezista la ofensiva stihiilor, de a înfringe coaliția lor, se sprijină și pe cele 100 000 de tractoare care populează cîmpurile de la Dunăre și de sub poala Carpaților. Se sprijină și pe pilonul chimiei, prezentă azi în toate fazele de zămislire a rodului. Se sprijină din ce în ce mai mult și pe rețelele de irigații, tranșee pașnice ale căror linii se desenează pe fondul mat al stepei dobrogene, se integrează pe pastelul Bărăganului și în simfonia colinară a Moldovei și a podișului transilvănean. Se sprijină mai ales, pe formidabila forță a cohortelor de agronomi hotărîți să confere muncii agricultorilor atributele alese ale științei. O toamnă care se înfățișează la soroc încărcată cu atîtea daruri nu poate îndemna însă la relaxare, ci implică și pretinde un efort de autodepășire, amplifică exigențele. Poate tocmai de aceea în ultimele luni razele reflectoarelor noastre s-au îndreptat mai mult asupra lucrurilor care trebuiau făcute. N-am trecut cu vederea cînd la Satu Mare, în cîmpia Bihorului, la Cluj sau în părțile Severinului recoltatul decurgea mai lent. Și n-am îngăduit ca frumoșii cartofi de Rădăuți sau de Covasna să nu fie adunați la vreme de pe cîmp. Și am spus podgorenilor, fie ei de la Alba, fie de la Jidvei sau de la Cotnari, că strugurilor le stătea mai bine sub teascuri. A fi procedat altfel ar fi fost împotriva logicii. Din aceleași rațiuni am subliniat, ori de cîte ori am avut prilejul, că acest anotimp binecuvîntat trebuie folosit din plin pentru pregătirea viitoarelor holde. Nu ne-am împăcat ca în Maramureș sau la Vaslui, în ținutul Mureșului sau la Sălaj, la Caraș sau la Harghita, imensul arsenal de mașini să nu-și fructifice în întregime capacitatea de muncă, iar grîul, orzul și secara să nu întîmpine asprimile iernii ca niște culturi fortificate, puternic înfrățite. Oricîte imperfecțiuni s-au putut petrece în spațiul ultimei campanii, oricîte reproșuri am fost obligați să facem unora sau altora dintre organele agricole, ele n-au putut să umbrească bucuria de a vedea cum eforturile făcute de întregul popor pentru modernizarea uneia din principalele ramuri ale economiei naționale — agricultura — dau roade pe măsură. Din toate punctele de vedere, toamna lui 1968 a fost și rămîne o toamnă a confirmărilor. O toamnă matură.

Ion PAVELESCU

Din datele pe care le cunoaștem, cooperativele agricole din județul Botoșani au terminat recoltatul porumbului. Iar județele Olt — 93%, Teleorman — 92%, Mehedinți — 91%, Dolj — 84%. Sînt mult rămase în urmă județele din Transilvania: Sibiu — 4%, Brașov — 7%, Harghita — 9%. Nesatisfăcător este ritmul în care se face recoltatul sfeclei de zahăr, al cartofilor. O lucrare de mare importanță, care nu poate să sufere amînări, este însilozarea plantelor furajere. Pînă la 20 octombrie planul de însilozare în cooperativele agricole n-a fost realizat decît în proporție de 46%. Lucrarea aceasta e mult rămasă în urmă în județele Maramureș, Vîlcea, Dîmbovița, Caraș-Severin.

O evoluție pozitivă s-a înregistrat la semănatul culturilor de toamnă. Dar și aici se observă ritmuri inegale. În multe cooperative agricole din județele Mureș, Cluj, Harghita, s-a lucrat sub posibilități și nu s-a realizat viteza zilnică stabilită în grafice.

ZIUA ARMATEI

Intrată în tradiția națională a țării noastre, Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România a fost sărbătorită ca de obicei la 25 octombrie de către întregul nostru popor. Urmași ai eroilor care s-au jertfit pentru apărarea pămîntului românesc, militarii armatei noastre sînt astăzi un scut puternic, pe măsura cuceririlor dobîndite de România Socialistă.

În fotografie: dirijarea rachetei antitanc spre țintă.

REPORTERUL PE TEREN:

F. Urseanu

BOOM LA TÎRGUL DE TOAMNĂ

Prin ușile magazinului universal «Victoria» din centrul Capitalei intră și ies zilnic 50 000 de cumpărători. În ultimele zile cifra a suferit o modificare: a crescut cu 10 000. Explicația: ne aflăm în plin «Tîrg de toamnă», inițiat în întreaga țară pentru desfacerea la prețuri reduse a unor produse de îmbrăcăminte și încălțăminte destinate sezonului rece. Standurile «Victoriei» sînt luate cu asalt; mii de oameni părăsesc magazinul cu pachete. Cum se reflectă faptul în registrele de contabilitate? «În fiecare săptămînă — ne informează Ion Niță, șeful serviciului comercial al magazinului — înregistrăm o vînzare mai mare cu aproape un milion lei decît în perioada respectivă a lunii precedente. Consecință firească: planul va fi depășit». Poate că tocmai acum cînd clienții dau buzna numărul vînzătorilor trebuie mărit, iar lifturile trebuie să funcționeze (toate) mai ritmic. Altfel cozile rămîn interminabile.

În aceste zile, pe strada Lipscani.

Fotografie de A. PASAT

«Adam» este un alt mare magazin bucureștean care numai în 7 zile din «Tîrgul de toamnă» și-a sporit încasările cu 600 000 de lei (după mărturia directorului magazinului, Gh. Tîrcolea). Este și firesc de vreme ce un palton care pînă acum cîteva săptămîni se vindea cu 1 300 lei poate fi cumpărat cu 800.

«Tîrgul de toamnă» a transformat Lipscanii, vechea și cunoscuta arteră comercială a Bucureștiului, într-un furnicar de oameni; un alt vechi vad comercial, cel de pe Griviței, este asaltat de zeci de mii de cumpărători. O vînzătoare de la magazinul «Sora» (Dumitra Mihai) ne-a mărturisit că în șapte zile vinde (la prețul redus cu 30%) tot atîtea perechi de ciorapi de damă cît vindea înainte într-o lună. Numai că, după cîte am văzut și după cîte am auzit la fața locului, ar trebui să fie reîmprospătat continuu stocul de mărfuri. Cumpărătorii asaltează și magazinele de cartier. Ion Moraru, șef de raion la magazinul de confecții din bd. Duca nr.3-5, ne spune: „«Tîrgul de toamnă» este o dublă afacere (bună, desigur!) și pentru cumpărător, și pentru magazin".

În țară? Din oră în oră Ministerul Comerțului Interior — inițiatorul «Tîrgului de toamnă» — primește de pretutindeni aceleași vești: vînzarea cu prețuri reduse merge bine.

Rezultatele generale ale acestei acțiuni le vom cunoaște însă abia în ziua cînd se va încheia «Tîrgul de toamnă» — la 2 noiembrie.

O ZI LA POȘTA CENTRALĂ

În interiorul monumentalei clădiri de la capătul Căii Victoriei toată lumea este grăbită: să-și cumpere bilet de tren, să trimită o telegramă, să primească legătura cu...

Telefonista de serviciu (16 octombrie, ora 11) este supraaglomerată și-ncerci s-o înțelegi, dar nu poți dacă-i răspunde peste umăr unei femei «N-avem carte de telefon pentru București. S-a făcut «varză», întrebați la 03». Rețineți că acțiunea se petrece în Capitală, într-un loc unde majoritatea cabinelor sînt făcute ca să telefonezi din București, în București.

Graba nu presupune, obligatoriu, stridențe sonore. Sigur, numai că de la «raionul» telefoane, chiar dacă este amplasat într-una dintre extremitățile clădirii, răzbat zgomote supărătoare (Suceava — cabina 5!!! Suceava... și așa mai departe) Biroul de voiaj (central!) este un alt chiriaș provizoriu (și gălăgios) al Poștei centrale. Provizoratul durează însă de ani de zile, spre nemulțumirea perpetuă a sutelor și sutelor de cetățeni care doresc să-și scrie, în liniște, scrisoarea...

Le-am urmărit atent pe lucrătoarele de la ghișeele pentru recomandate etc., etc. Munca lor se consumă în liniște. Dar cîți solicitanți! După informațiile de rigoare am făcut cîteva operațiuni aritmetice din care-a rezultat că zilnic, la Poșta Centrală se efectuează 21 000 de felurite prestații pentru public. La unul dintre ghișeele C.E.C. am întrebat-o în treacăt, pe funcționară, dacă totdeauna aglomerația este aceeași. «Acum e multă lume!» — s-a mirat ea. Și iată cum am aflat că dacă o zi de lucru totalizează circa 100 operații de depuneri și restituiri, duminica ele ajung la 700, adică de șapte ori mai mult. De ce? Pentru bunul motiv că oficiile proprii ale C.E.C.-ului nu funcționează în zilele de sărbătoare!

Și mi-am mai pus o întrebare: oare de ce vine atît de multă lume la Poșta centrală? Am căpătat răspunsul autorizat în fața unei hărți din biroul ing. Ștefan Tudor, directorul Poștelor municipiului București. După o plimbare — cu rigla — prin cîteva cartiere ale Capitalei, iată deslușirea: de jur împrejurul oficiului PTTR nr. 1 (citiți Poșta centrală) marcat pe hartă este mult spațiu gol. Și nu doar pe hartă. De la un capăt la altul ai Căii Victoriei nu veți găsi un alt oficiu poștal. Din Piața Rosetti pînă în Cotroceni, pe tot bd. Gh. Gheorghiu-Dej, nici urmă de ghișeu poștal. Asemenea de pe bd. N. Bălcescu — (colț cu C.A Rosetti) parcurgînd drumul pe Bd. 1848 pînă la str. 11 Iunie. Distanțe de 5-6-7 kilometri între un oficiu și altul se găsesc și pe Șos. Olteniței, în Rahova sau Pieptănari. Am întrebat iarăși de ce? — Directorul poștelor din București mi-a explicat că în cartierele vechi — în care intră și Centrul de tradiție al Cetății lui Bucur — nu există spațiu pentru noi oficii P.T.T.R. și cînd, din întîmplare, există, tov. Toma Albuleț, directorul comercial din Capitală, îi dă o destinație pe profil specific de vînzări-cumpărări. «În locul său și eu aș face, probabil, la fel» — ne mărturisește ing. Tudor Ștefan. Totuși...

Reportajul nostru la Poșta centrală, din ziua de 16 oct. 1968, a mai consemnat o ședință cu toți diriginții oficiilor P.T.T.R. Un punct important la ordinea de zi: ținuta și comportamentul. Să sperăm că n-a fost o simplă formalitate...

Viorica CIORBAGIU

Actualitatea

COPERTA NOASTRĂ

Din nou despre modă (vezi pag. 20—21)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPĂRUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

F 07

Balerina GALINA ULANOVA, artistă a poporului a U.R.S.S.

— Cîte roluri ați interpretat?

— 12 roluri: în Romeo și Julieta, Lacul lebedelor, Fîntîna din Bahcisarai și altele. Dar cel mai mult am iubit rolul «Giselle».

— Scena continuă să vă fascineze?

— Majoritatea orelor de lucru le consacru în prezent pregătirii soliștilor și introducerii lor în spectacole. Sînt fericită că, deși nu mai apar ca altădată pe scenă, admiratorii mei din țară și străinătate nu m-au uitat. Pe adresa mea primesc de la ei cîte 100 de scrisori pe săptămînă.

— Ce puteți spune cititorilor noștri despre vizita dv. în România?

— M-a bucurat vizita în țara dv. Din păcate, timpul extrem de scurt petrecut aici nu mi-a dat posibilitatea de a cunoaște două teatre mari de balet românești, din Cluj și Timișoara, care mă interesau foarte mult, întrucît știu că aceste colective promovează tendințe originale, foarte moderne în exprimarea artistică. Sper că la următoarea vizită în România am să am ocazia să cunosc de aproape activitatea lor.

Lordul BROWN, M.B.E., ministru de stat al Consiliului de Comerț al Marii Britanii

— Cum puteți sintetiza impresiile dv. din recenta vizită făcută în România?

— În primul rînd constatarea progresului rapid al industrializării din România. În al doilea rînd, creșterea importantă a comerțului dintre țările noastre, care în acest an va atinge nivelul de 50 milioane de lire.

— Colaborarea tehnologică dintre Marea Britanie și România are perspective de dezvoltare?

— Desigur. Acum cîtva timp am semnat și un acord de schimburi tehnologice. Trebuie să arăt că multe firme britanice își arată deja interesul pentru piața română, apreciind eforturile României de ridicare a nivelului specializat al producției sale industriale.

— Ce șanse există pentru pătrunderea mărfurilor românești pe piața engleză?

— Deocamdată, bunurile românești sînt importate în Anglia în cantități mici. Consider că interesul țării mele este de a cumpăra mai multe produse din țara dv. decît în prezent. De altfel, noi am încheiat zilele acestea cu România un acord comercial pe termen lung (1968—1973).

Dr. V.R.K.V. RAO, ministrul Transporturilor și Navigației din India.

— Cîteva cuvinte despre vizita dv. în România.

— A existat un scop general, acela de a întări mai mult relațiile existente de prietenie dintre țările noastre, înțelegerea româno-indiană, și unul particular, de factură economică. Mai precis, ne-au interesat posibilitățile stabilirii unei colaborări bilaterale în domeniul navigației.

— Ați purtat discuții în acest sens?

— Da, am avut în România întrevederi cordiale, folositoare și concrete.

— Ați vizitat în țară șantiere navale și porturi?

— Desigur. Am fost îndeosebi foarte impresionat de activitatea de extindere a portului Constanța. Mă gîndesc serios să trimit cîțiva specialiști indieni spre a vedea personal acest port și a învăța din experiența experților dv. Am fost și la Șantierele navale din Galați, care m-au interesat în mod deosebit, deoarece probabil ele ne vor furniza o serie de vase pe care India le va cumpăra din România. Este foarte bine și modern amenajat.

— Care este părerea dv. despre stadiul actual al economiei românești?

— Eu consider România o țară industrială dezvoltată. Iată de ce cred că putem stabili relații economice mai strînse.

F 03

GHEORGHE NICULESCU-MIZIL, director al Direcției județene a Casei de Economii și Consemnațiuni, Ilfov.

— Ce acțiuni s-au întreprins cu prilejul «Săptămînii economiei»?

— Se va deschide o unitate C.E.C. în comuna Ion Roată. În întîmpinarea «Săptămînii economiei» s-au mai deschis două unități, una la Domnești și alta la Afumați. A început, de asemenea, acțiunea de emitere de librete de economii cu cîștiguri în materiale de construcții. În plus, se întreprind acțiuni de pătrundere a C.E.C.-ului din ce în ce mai mult în rîndul oamenilor muncii de la sate.

— Alte inițiative?

— Pentru elevii din școli se introduce «cecul de economii școlare», care va îmbina la copii deprinderea de economisire cu obținerea de noi cunoștințe în diferite domenii (istoria țării, științele naturale etc.), pe care le găsesc în aceste cecuri.

S-a generalizat sistemul de lucru la ghișee în vederea economisirii timpului depunătorului. Același lucrător care efectuează operațiunile în librete va opera atît în documentele de depunere sau restituire cît și în jurnalul de operațiuni.

S-a mai înființat filiala C.E.C.-Ilfov pentru depunătorii din jurul Capitalei. În felul acesta se pot face operațiuni de restituire a oricăror sume fără să se mai piardă prea mult timp cu confirmările de sold. În încheiere să amintim și măsurile luate pentru amenajarea sediilor C.E.C. cît mai corespunzător cerințelor, cît mai confortabile și atrăgătoare.

Conf. ing. VASILE TĂRĂBOI, directorul Institutului de documentare tehnică (I.D.T.)

— Am aflat că folosiți o metodă nouă și interesantă pentru informarea specialiștilor care vă solicită material documentar. Despre ce este vorba?

— În prezent, la Institutul nostru se aplică — deocamdată experimental — un sistem nou de informare denumit *«Diseminare selectivă a informațiilor pe profil individual»*. Acest sistem reprezintă un dialog direct între solicitantul preocupat de o anumită temă, și noi. Ca urmare, el este permanent informat despre tot ce apare în lume în domeniul care-l interesează. Răspunsurile i se transmit prin telex, telefon, corespondență, curier sau alte mijloace care-i convin, fără ca el să se mai deplaseze la institut.

Folosim sistemul grație unei aparaturi fotoelectronice de selectare, pe profil de problemă, foarte modern, achiziționată recent și care înlocuiește timpul și munca a sute de oameni.

OCTAVIAN CHIRILĂ, șeful sectorului construcții din Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport

— Ce noi și importante construcții sportive vor fi date în folosință pînă la sfîrșitul acestui an?

— În primul rînd, o mare sală de sport (2 232 mp), bine utilată pe care C.N.E.F.S. o construiește în cadrul Complexului sportiv «23 August» în București. Aici se vor antrena atleții din Capitală. La Brașov (în cartierul Bartolomeu), va fi dat în folosință, tot pînă la sfîrșitul anului, un stadion sportiv cu 30 000 locuri.

— Ce va fi gata în viitorii ani?

— O sală de sport la Ploiești. O altă sală de sport (cu 1 000 locuri) se ridică, tot acum, la Pitești. Ea va fi terminată anul viitor. Tot anul viitor vor fi inaugurate: sala sporturilor din Timișoara și cele două bazine acoperite ce se construiesc acum la București în cadrul Complexului sportiv «23 August».

MARIN GHERGHE, inginer-șef al fabricii de ciment—Comarnic

— Sînteți primii care ați produs în țară ciment colorat. Ce ne puteți spune?

— După doi ani de cercetări, un colectiv de specialiști din fabrica noastră a reușit să elaboreze un produs cu totul nou la noi — ciment colorat. Culorile: verde, galben, negru.

Primele cantități au și fost livrate unui număr mare de întreprinderi de construcții din țară.

— La ce folosesc cimenturile colorate?

— Pentru batoane decorative, pentru exterioarele construcțiilor, pentru pardoseli și pentru fabricarea dalelor mozaicate.

Adaug: procesul de colorare a cimentului, folosindu-se bineînțeles coloranți, se realizează în timpul operației de ardere.

ADELA DINESCU, directoarea Universității populare—București

— În săptămîna aceasta au început cursurile Universității populare din Capitală. Care este numărul celor înscriși pînă acum, ce se va preda în acest an?

— Pînă la ora cînd are loc prezenta convorbire, numărul celor care s-au înscris se ridică la 8 500. Contăm pe 10 000. Vom avea 34 de cursuri din domeniile cele mai variate ale științei, artei, literaturii (cîteva din ele: Istoria culturii și civilizației românești, Economia mondială, Literatura universală, Arta decorativă a sec. XX, Arhitectură și urbanism, Calculatoarele electronice etc.).

— Unde se vor desfășura cursurile?

— În sălile proprii ale Universității populare (la Dalles), în str. Biserica Albă și Batiștei, precum și la Muzeul de istorie a partidului, în aula Bibliotecii universitare și la patru cluburi ale tineretului.

5 500 000 DE LIBRETE

Este o realitate consemnată în statisticile Casei de Economii și Consemnațiuni: la 30 iunie 1968 populația țării noastre deține cinci milioane și jumătate de librete de economii. Asta înseamnă că din 4 locuitori ai țării, 1 are **libret de economii C.E.C.** De la cecul de economii al școlarului la libretele cu dobînzi, cu dobînzi și cîștiguri (în bani, autoturisme, construire de locuințe, materiale de construcții) și pînă la contul personal C.E.C. și obligațiunile C.E.C., instituția aceasta, cu o vastă activitate economică și socială, care se îngrijește precum un bun gospodar de fructificarea economiilor noastre, acordă anual depunătorilor, sub formă de **dobînzi și cîștiguri**, sume ce se ridică la ordinul **sutelor de milioane de lei**. Să luăm doar capitolul cîștigurilor — poate cele mai ispititoare — în autoturisme: s-au acordat pînă acum în total 3 058 asemenea cîștiguri, iar în anul 1968 (inclusiv tragerea din 30 octombrie a.c.) s-au acordat 1 024 autoturisme Mercedes 190, Fiat 1800, 125 și 124, Volga etc., etc. Dacă nu ne înșelăm, valoarea totală a acestora trece de 50 000 000 lei.

Activitatea C.E.C. se desfășoară la ora aceasta în 5 828 unități situate în orașele și satele țării (fără din acestea 1 339 sînt unități proprii (filiale și agenții C.E.C.) și 4 489 unități mandatare. Recent au fost amenajate 51 sedii unități C.E.C. și s-au înființat 34 de noi agenții. Una dintre acestea, situată în Șoseaua Armatei Poporului din București o puteți vedea în fotografia de față.

ȘANTIER COMERCIAL

«Centru comercial» — este o noțiune care se asociază, invariabil, în ultimii ani, cu existența noului ansamblu de locuințe, a noului cartier sau microraion. Și, de unde, adesea, sincronizarea era deficitară — magazinele începînd să funcționeze mult după mutarea noilor locatari — se pare că această... tradiție capătă îndreptarea cuvenită. Ne bizuim aprecierea pe datele cuprinse în agenda de șantier consultată la Direcția de investiții a Ministerului Comerțului Interior.

«Foișor-Avrig» (București), «Hipodrom» (Sibiu), «Circumvoluțiunii» (Timișoara), «Avram Iancu» (Mediaș), «Colonia Secu» (Baia Borșa) — toate acestea reprezintă denumirea mai mult sau mai puțin convențională, a unor cartiere noi unde pînă la sfîrșitul anului se vor deschide centre comerciale. Asta înseamnă că oamenii vor avea la îndemînă lapte, pîine, carne și alte alimente, că nu vor mai bate drum lung pentru o străcurătoare, hîrtie albastră de învelit caiete, pentru țigări sau antinevralgice. Și asemenea centre comerciale se vor deschide în trimestrul acesta nu doar în localitățile amintite, ci și la Călărași, Slatina, Moinești, Gheorghieni, Caracal, ba chiar...la Poiana-Brașov. Turiștii (mai ales cei cu mașină) vor putea deci să-și facă anumite cîrnițeli curente în timpul excursiei. Peste puțin timp amatorii de decor inedit pot spera să savureze un pahar de vin parfumat în noua cramă instalată la subsolul cetății din Alba Iulia.

În anul care vine vor înceta să mai figureze pe post de «Cenușărese» (sub raport comercial) stațiunile balneare din Tușnad, Călimănești și Govora. Pe lîngă un substanțial spațiu afectat deschiderii magazinelor cu felurite profiluri (cîte 2 000 mp în fiecare dintre stațiuni) la Tușnad-Băi se va inaugura în 1969, un restaurant cu terasă, iar la Călimănești un bar de zi.

Clintite din culcușul lor milenar, straturile de rocă de pe malul rîului Doftana fac loc vetrei viitorului baraj. Scopul construcției barajului: «pomparea» apei zăgăzuite, în folosul orașului Ploiești, a platformei sale industriale și a irigațiilor pe 24 500 ha teren agricol (foto Gh. Amuza).

Inaugurarea Decadei cărții sovietice a fost marcată, printre alte manifestări, de deschiderea unei expoziții la Librăria Universală din București.

EDITORIALĂ '69 EDITORIALĂ '69 EDITORIALĂ '69 EDITORIALĂ 69

Pentru anul viitor, edisturile noastre anunțau o recoltă foarte bogată de apariții. Mii de titluri, îmbrățișînd o variată tematică care se adresează tuturor competențelor și gusturilor. Din planul editorial al Editurii politice, subliniem anunțarea apariției volumelor 25, 26 (partea I), 31 și 32 din «Opere» de Karl Marx și Friedrich Engels, precum și volumele 33, 34 și 35 din «Opere complete» de V.I. Lenin. De asemenea un colectiv de autori a predat editurii volumele II și III din «Reprezentanțele diplomatice ale României», iar alt colectiv, condus de prof. univ. George Macovescu, lucrarea «Mihail Kogălniceanu, Documente diplomatice». Mai semnalăm programarea unor lucrări de mare interes, precum «Cronica dezarmării» de Sergiu Verona, și «Frontul secret 1939-1945» de Nicolae Mimi. La Editura Academiei va apărea un masiv volum al «Istoriei României» (destinat unui larg public). Semnalăm de asemenea apariția la Editura științifică a «Criticii rațiunii pure» de Immanuel Kant, a «Filozofiei religiei» de G.F.W. Hegel (Ed. Academiei), a unei lucrări inedite aparținînd lui Lucian Blaga intitulate «Experimentul și spiritul matematic» (Editura științifică), precum și «Scrierile inedite» de P.P. Negulescu (Editura Academiei). Beletristica va fi bogat și sumificativ reprezentată prin povestirea de mare amploare «Mihai Viteazul» de Titus Popovici (Editura militară), un nou roman semnat de Marin Preda, și cel intitulat «Pe zidurile nopții», aparținînd academicianului Zaharia Stancu (E.P.L.). Primul roman al lui Fănuș Neagu se intitulează «Steaua mîinii». Eugen Barbu a predat Editurii tineretului voluminosul manuscris al romanului «Principele», iar Ștefan Bănulescu, noul său roman «Generație anonimă» cu o inscrie în cea mai fierbinte actualitate (E.P.L.). Nicuță Tănase semnează «Prima mea dispută cu Dumnezeu», culegere de folclor. Poezia este larg reprezentată prin volume de Ion Bănuță («Panorama tristei mele înfățișări» — Ed. tineretului), Ștefan Augustin Doinaș («Poezii» — E.P.L.), Eugen Jebeleanu («Versuri» — Ed. tineretului), Mircea Radu Paraschivescu («Cîntice țigănești» — Ed. tineretului), Marin Sorescu («La scara mare» — Ed. tineretului). În cadrul valorificării moștenirii literare, semnalăm apariția «Scrierilor» vol. XXIII-XXVII de Tudor Arghezi (E.P.L.) și a volumului VI din «Opere» de Ion Agîrbiceanu. Apare de asemenea volumul «Teatru» de Lucian Blaga și «Opere» vol. IX-XIII de George Călinescu. Vor mai apărea «Proză fantastică» și «Maitreyi» de Mircea Eliade, «Scrieri în» de Eugen Lovinescu, Titu Maiorescu «Opere» vol. I (ediție în 10 volume). Din extrem de vastul număr al traducerilor din literatura universală, remarcăm «Portretul artistului» de James Joyce, «Robii» de Somerset Maugham, «Mucul Pierre» de Anatole France, al treilea volum din seria André Gide, volumele V-XI din «În căutarea timpului pierdut» de Marcel Proust, «Un om sfîrșit» de Giovanni Papini, «Regele cărbunei» de Upton Sinclair, un nou volum de Ivan Bunin și Dostoievski, «Opere complete» volumele V și VI. Boris Pasternak, va fi prezent în librării cu un volum de poezii intitulat «Versuri». Planul editorial pe anul 1969 prevede alte sute de titluri în domeniul artelor plastice, al literaturii pentru tineret și copii, pedagogie, învățămînt, lucrări enciclopedice, sport, turism, a căror simplă enumerare ar necesita desfășurări pe pagini întregi. Selecția mai sus operată, fatalmente extrem de incompletă, vrea doar să sugereze și să incite la căutări, după preferințele și preocupările fiecărnia...

Mihai H.

Cu toate că iarna bate la ușă, Întreprinderea de construcții-montaj nr. 2 nu a terminat construcția centralelor termice ce asigură încălzirea blocurilor din Bd. Ion Șulea, date deja în folosință.

Desen de Dorin DIMITRIU

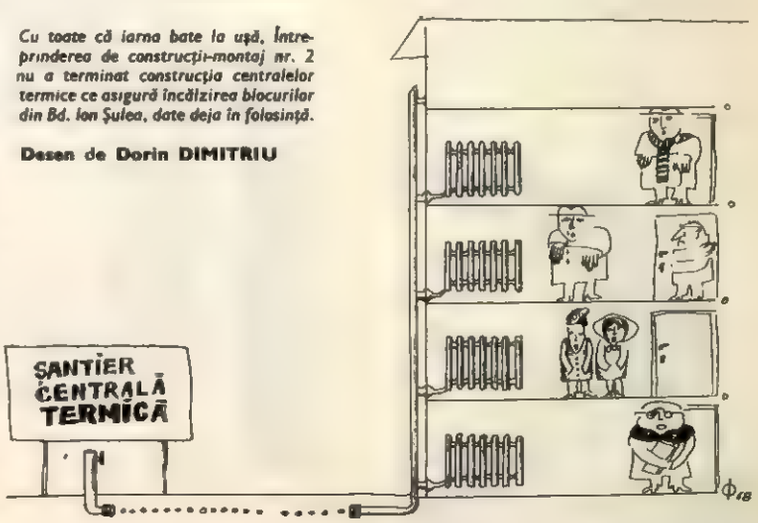

PRIMELE DESPĂRŢIRI

Fotoreportaj de Traian PROSAN

Toţi m-au păcălit pe mine azi. Şi mama, şi tata, şi mamaia...

Mai stai, mamă, nu pleca!

ŞI-A FOST ATÎTA JALE...

Ce nu le-o fi plăcînd?

Ia-mă cu tine, eu nu stau aici.

Şi-a fost atîta plînS... Fluvii de lacrimi au curs.

Povestea se repetă an de an, de cînd sînt şcoli şi de cînd sînt grădiniţe.

Îmi propuneam ceva frumos. Să merg în prima zi de grădiniţă şi să asist la sosirea noului val. Să vezi reacţiile mogîldeţelor de oameni, uluitoarele lor treceri de la o stare la alta, posibile numai la o asemenea vîrstă, să vezi «minunile» acestea descoperind lumea şi noile relaţii, e ceva cît se poate de atrăgător. Voiam să gust din toate deliciile acestor momente, amestec de emoţie şi amuzament. Îmi propuneam ceva frumos, mărturisesc.

Dar mai întîi au fost micile drame ale primelor zile de grădiniţă. Despărţirea. Pentru că aceşti copii, după ce vin curioşi să descopere lumea nouă a grădiniţei, înţeleg repede că această grădiniţă înseamnă în fapt despărţirea de tata, de mama, de bunicuţa. Şi atunci... V-am văzut pe dv., părinţii. Eraţi, cei mai mulţi, tulburaţi de emoţie. Unii dintre dv. încercaţi să fiţi veseli, tari, ascunzîndu-vă stîngaci tulburarea în faţa insistenţelor: «Vreau să rămîi cu mine aici, mamă!» V-am văzut pe unii întîrziind sub ferestrele grădiniţei şi apoi depărtîndu-vă încet. Într-un cuvînt, am văzut micile drame ale zilei dintîi. Dar cred şi acum că dramele au fost mai mult ale dv. decît ale copiilor.

Chiar în prima zi, pe la prînz, v-aş fi dorit pe dv. părinţii aici să vă vedeţi puişorii. V-aş fi chemat pe fiecare dintre cei mulţi, pe care v-am văzut plecînd tulburaţi ori cu o lacrimă ascunsă sub geană. Vă las lacrima, e a dv., şi e profund omenească. Şi vă respect tulburarea vizibilă cu care v-aţi depărtat spre serviciu. Cred că nici nu mi-ar fi plăcut altfel. Dar iată-i. Sînt veseli şi v-au uitat. Sînt acum departe, pe potecile din pădurile fermecate ale basmelor cu Feţi-Frumoşi şi Scufiţa Roşie. Şi fiţi din nou liniştiţi. V-au uitat doar cît trebuie. Cît sînt aici. Şi pentru că nu puteaţi veni, pentru că eraţi undeva la serviciu, am făcut aceste imagini, şi multe altele, care n-au avut loc aici. Sînt pentru dumneavoastră.

PRIMELE IUBIRI

Ce de jucării!

Și uite-așa, mai de una, mai de alta.

Pardon! Se pare că lucrurile se complică

Descoperind inventarul.

Descoperind grădinița.

Cum te cheamă pe tine?

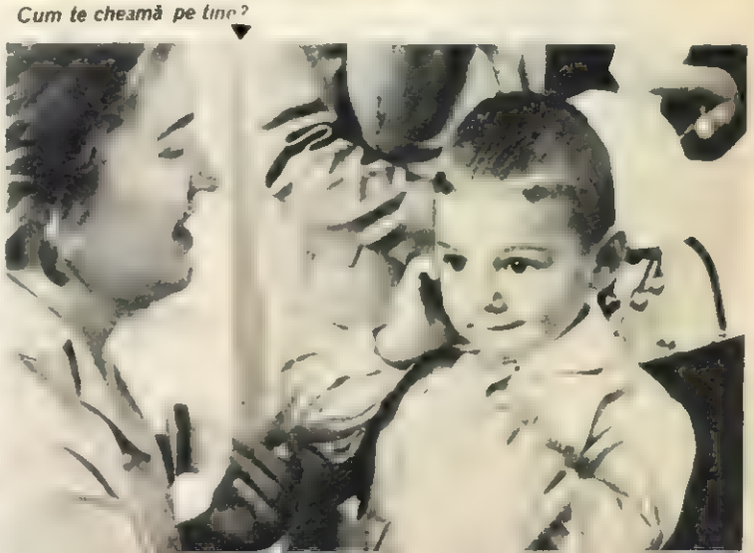

MERGEM LA SPĂLĂTOR...

Hai să ne spălăm pe mîini...

Facem și de serviciu.

...LA MASĂ

Un mod aparte de a încerca supa.

Frige ciorbal

Uite-așa se mănîncă!

Cine spune că nu știu să mănînc? Iau cu mîna și pun în lingură.

După-masă vine Moș Ene...

...LA DORMITOR

După ce dormim puțin, vine mama să ne ia.

Cînd dormeam eu acasă, cu bunicuța...

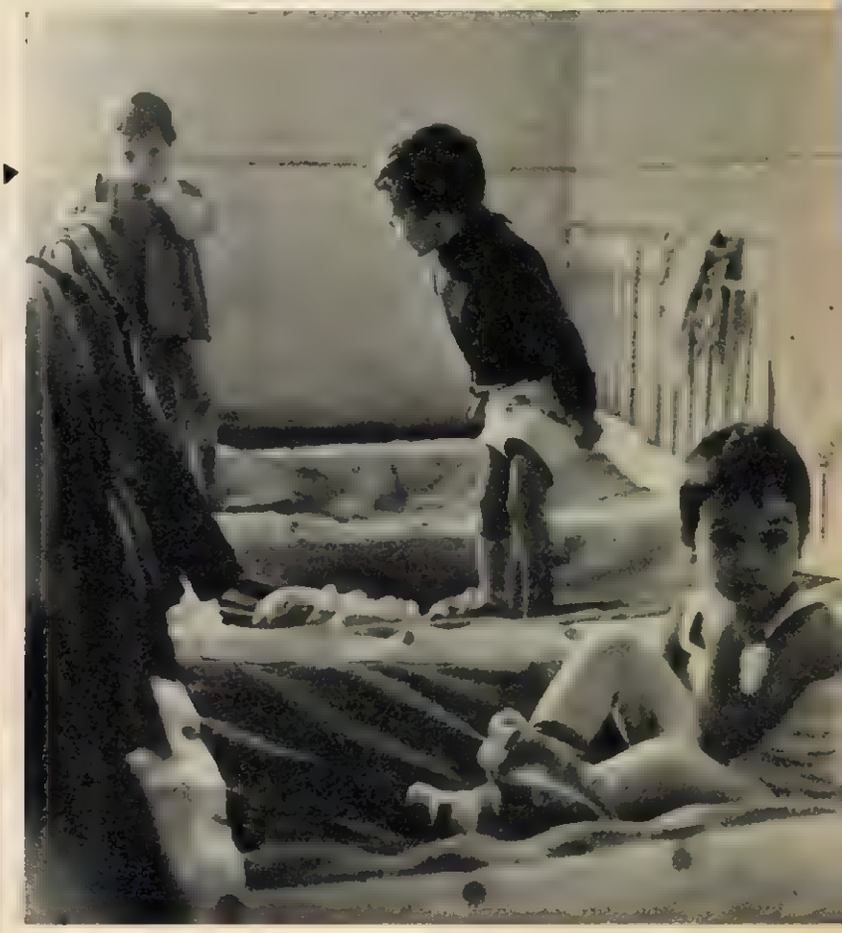

Nu e rău nici aici.

Instantanee surprinse la grădinița de copii a Direcției generale de statistică, București.

reflector științific

radiațiile creează noi varietăți de plante

Rezervele alimentare ale lumii s-au îmbogățit cu 8 noi varietăți de plante obținute prin utilizarea radiațiilor nucleare și a substanțelor chimice. Cinci sînt de acum comercializate: soia cu maturație precoce; orezul cu randament mărit, cultivat în Japonia; piersicile mari și cu maturație precoce, cultivate în Argentina; grîul cu conținut mare în proteine, în India; o varietate nouă de orz, în S.U.A. În curînd se vor adăuga la această listă tipuri noi de grîu argentinian și de orz suedez.

Cu excepția orzului american, toate varietățile de mai sus au fost realizate prin mutații radioinduse. Așa, de pildă, piersica din Argentina a fost realizată prin expunerea continuă a pomilor fructiferi la raze gamma, iar grîul indian, prin expunerea semințelor la raze ultraviolete și la raze gamma. Orzul american a fost obținut cu ajutorul unor produse chimice radiomimetice (al căror efect este similar celui produs de radiații).

Avînd în vedere progresele obținute în ultimii ani prin aplicarea mutațiilor induse, se preconizează intensificarea cercetărilor în acest domeniu și coordonarea activității la nivel internațional.

„cîrtița" în acțiune...

O imensă rețea de conducte și cabluri subterane destinate alimentării cu apă, canalizării, termoficării, transportului de petrol, instalațiilor telefonice sau electrice se găsește pretutindeni, în marile orașe, sub pavajul sau asfaltul pe care călcăm. Citeodată luăm cunoștință de existența ei într-un mod — din păcate — lipsit de grație: șanțuri mărginite de grămezi de pămînt brăzdează vastele magistrale, deoarece se lucrează la reparații subterane, amenajări etc. Asfaltul este spart, circulația stînjenită...

Tehnic vorbind, această metodă de amenajare sau reparație a unor astfel de instalații a căpătat denumirea de subtraversare prin procedeul «șanțuri deschise». În afară de aspectul inestetic pe care-l conferă orașului, metoda mai prezintă și alte inconveniente. Ea tulbură, așa cum am mai amintit, circulația și — chiar după refacerea pavajului sau asfaltului distrus parțial — străzile, bulevardele sau magistralele se denivelează în locurile reparate, sub povara autovehiculelor.

Specialiștii au pus la punct o nouă metodă grație căreia amintitele lucrări pot fi efectuate nu numai într-un chip mai economic, dar și incomparabil mai estetic. Este vorba despre procedeul care a căpătat denumirea de vibrostrăpungere dirijată. Dacă, de pildă, este nevoie de a se instala o conductă de-a curmezișul unei magistrale, se sapă un șanț pe un trotuar, iar străpungerea propriu-zisă se face dedesubtul magistralei, circulația nefiind cu nimic stînjenită. Efortul mecanic necesar în acest caz este de 8-10 ori mai mic decît în cazul folosirii vechilor metode, iar viteza de înaintare crește, concomitent, de 6 pînă la 8 ori.

O astfel de instalație modernă a fost studiată, proiectată și experimentată în cadrul Facultății de construcții din Timișoara. Numele ei este IFO-1. Dată spre a fi folosită întreprinderii de gospodărie orășenească din Timișoara, ea și-a dovedit pe deplin utilitatea. Întreaga instalație poate fi construită cu ajutorul unor mijloace modeste, accesibile oricărui atelier mecanic.

sarea — împotriva ceții

Sarea va cunoaște probabil o nouă utilizare, ca urmare a cercetărilor ce se desfășoară în prezent cu privire la distrugerea ceții pe aeroporturi, cu ajutorul acestui produs ușor accesibil. Din experiențele făcute a rezultat că prin pulverizarea din avion a unor cristale de sare deasupra unei zone acoperite cu ceață, cristalele formează în jurul lor picături de apă mai mari și ca atare mai grele, care cad pe pămînt.

de la transplante la viermi, la transplante la om

Chiar și cele mai simple viețuitoare dispun de un mecanism foarte fin pentru respingerea grefelor — iată concluzia la care a ajuns dr. Edwin Cooper la capătul unor experiențe minuțioase efectuate pe viermi.

Dr. Cooper a grefat, la început, pielea între viermi aparținînd aceleiași colonii. După un anumit timp, grefele au fost respinse de organismul respectiv. În ceea ce privește operațiile de transplantare afectînd membrii unor colonii diferite, rezecția a apărut și mai repede ca în primul caz.

Evident, aceste cercetări nu au în vedere tratamentul... viermilor bolnavi, ci investigația, la nivelul unor structuri biologice mai simple, a acestui mecanism de care depinde succesul transplantării de organe la om.

La viermi, «paznicii» microscopici sînt celule specializate — arată dr. Cooper — cunoscute sub numele de fagocite; ele conțin enzime digestive care atacă și distrug pe intruși. Aceleași celule se găsesc la animalele superioare și la oameni, și ele fac o treabă extrem de utilă: sînt un fel de «măturători» ai organismului. Dar cum vor putea fi oare «convinse» ca, în anumite cazuri, să lucreze mai puțin conștiincios?

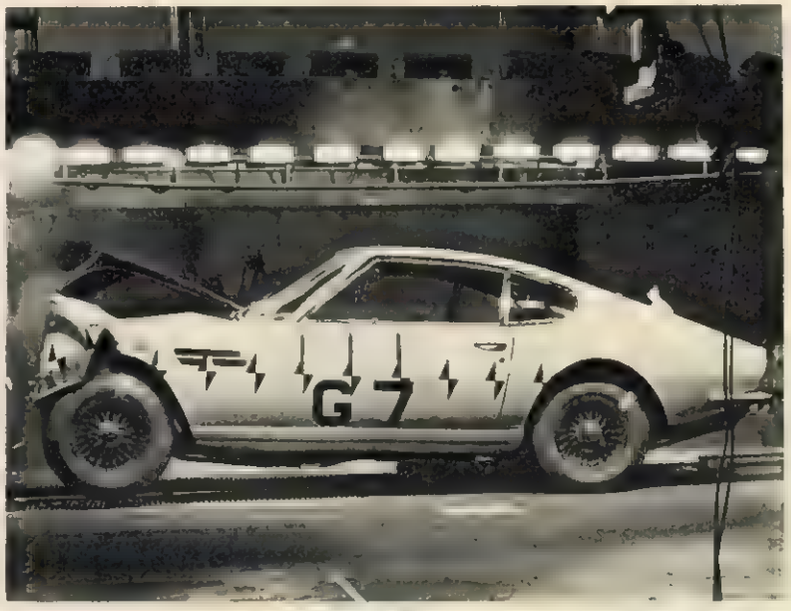

nu repetați experiența!

Acest automobil Aston-Martin a intrat cu o viteză de 180 km pe oră într-un bloc de beton de 200 tone. Rezultatul, după cum vă puteți convinge din fotografie, nu a fost chiar atît de dezastruos: volanul s-a deplasat cu trei centimetri, rezervorul de benzină a rămas intact, parbrizul nu s-a spart! Experiența a fost realizată la Centrul de cercetări al industriei automobilelor din Nuneaton, Anglia, pentru a verifica noi dispozitive de securitate și o nouă formulă constructivă a șasiului. Și încă un amănunt: ciocnirea provocată a avut loc într-o zi de vineri, 13...

Și totuși, în ciuda tuturor perfecționărilor tehnice de securitate, ne permitem să sugerăm că viteza moderată și stricta respectare a regulilor circulației rămîn cea mai bună garanție.

curier comercial

POFTIȚI LA MASĂ!

O nouă unitate de alimentație publică cu specific tradițional a fost inaugurată la Cluj: restaurantul «Transilvania». În cele cinci săli de consumație ale localului se servesc preparate specifice ca: varză à la Cluj cu cîrnați someșeni, lipii cu varză, lipii cu brînză, lipii cu prune etc.

Ospătarii clujeni — cunoscuți în ce privește politețea și serviabilitatea lor — servesc îmbrăcați în costume specifice regiunii. Renumitele vinuri de Tîrnave, de Alba etc. sînt oferite consumatorilor direct de la butoi, în căni de lut.

...ȘI LA BOTOȘANI

Fostul restaurant botoșenean «Suceava» a fost renovat, redeschizîndu-se sub denumirea de «Flora». Dar nu numai firma este nouă, ci și... conținutul. Într-un interior cu o frumoasă decorație de inspirație folclorică, vizitatorilor «Florei» li se servesc o seamă de mîncăruri și băuturi dintre acelea ce fac faima bucătăriei și podgoriilor moldovenești.

AUTOMOBILIȘTI, ASIGURAȚI-VĂ ÎN TIMPUL STAȚIONĂRII NOCTURNE!

În magazinele de specialitate s-a pus în vînzare un triunghi reflectorizant care semnalizează existența unui vehicul ce staționează în timpul nopții pe partea carosabilă a șoselei. Puterea de semnalizare a triunghiului reflectorizant este de circa 200 metri. Dispozitivul este un produs al cooperativelor «Chimica» și «Automecanica» din București. Prețul său este de lei 95.

SUPERMAGAZINUL PLOIEȘTEAN

Astă-vară, în locul numeroaselor prăvălioare și tarabe aflate la etajul Halelor centrale din Ploiești s-a amenajat un modern supermagazin ce desface o gamă largă de produse alimentare și de uz gospodăresc. Un prim bilanț al activității acestui magazin, după trei luni de la inaugurarea sa, arată că inițiativa creării lui a fost bine primită de ploieșteni. Avînd o bună aprovizionare și dispunînd de un personal calificat format din 72 de lucrători, supermagazinul ploieștean a realizat zilnic desfaceri de peste 100 000 lei, în zilele de vîrf volumul mărfurilor vîndute atingînd chiar valoarea de 250 000 lei. Experiența aceasta pozitivă ar putea fi... molipsitoare.

UNDE E SPECIFICUL BĂCĂUAN?

Cei care au îndrăgit frumusețea plaiurilor ale căror cărări de munte au fost bătute de Calistrat Hogaș și Sadoveanu, iubitorii minunatelor monumente istorice și de arhitectură din Moldova cunosc de cîțiva ani restaurantul cu specific local «Terasa gospodinelor» din Piatra Neamț și-i apreciază specialitățile bucătăriei. Iar aceia care au vizitat toamna aceasta orașul de la poalele Pietricicăi și Cozlei, urcînd spre acest local s-au întîlnit în drum cu... un altul, și mai pitoresc, și mai interesant ca primul: «Colibele haiducilor». Și tot în Piatra Neamț mai există unul: «Căprioara», cu specific vînătoresc, iar la Tg. Neamț e în curs de amenajare un altul, la poalele Cetății Neamțului. Altele — în alte localități ale județului.

Aceste constatări ne-au îndemnat să ne punem întrebarea: dar în județul învecinat, Bacău, cîte asemenea localuri sînt?

Întrebarea n-a rămas fără răspuns: nu există nici unul! Se vorbește doar de o perspectivă: posibilitatea de a se amenaja un local cu specific lîngă parcul Gherăești din Bacău. Dar oare pitorestile așezări de pe văile Bistriței, Siretului, Trotușului, Oituzului și Cașinului, specificul culinar și folcloric local nu oferă asemenea posibilități? La Slănicul Moldovei, la Tg. Ocna, Comănești, Moinești, Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, Buhuși, Răcăciuni etc. — ca să nu dăm decît cîteva exemple din multele ce ar fi de dat — nu s-ar putea amenaja pitoreștii localuri care să aibă același succes ca cele din Neamț? Răspundem noi: s-ar putea. E nevoie numai de puțină inițiativă și de ceva mai mult spirit comercial.

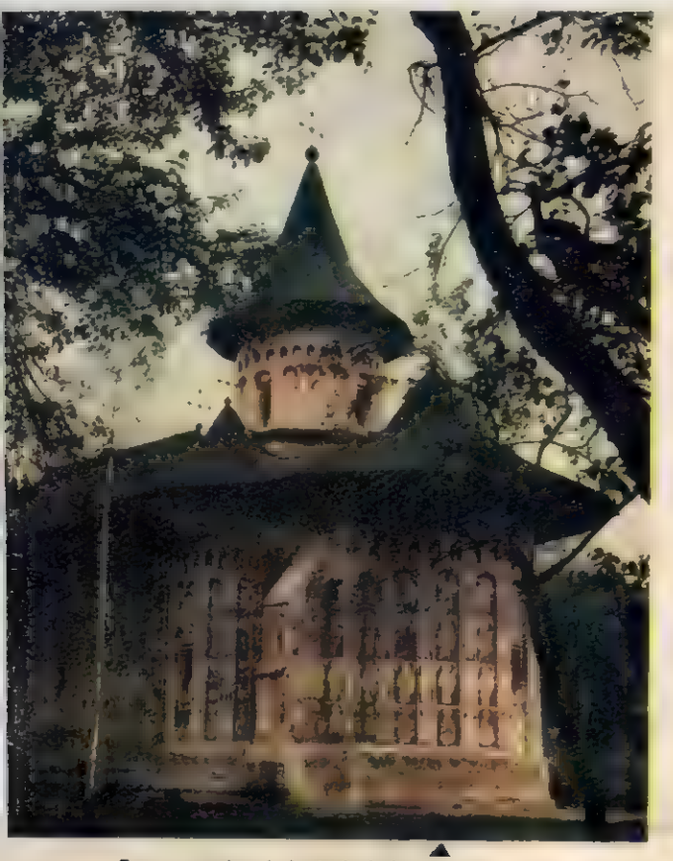

Suceava, minuni de ieri și de azi.

Județul SUCEAVA, sau

de ce avem nevoie de orașe

de Eugen MANDRIC
Fotografii de S. STEINER

Mii de motive, unul mai sentimental decît altul, mă silesc să gîndesc despre cei 8 890 de km pătraţi pe care se întinde judeţul Suceava, într-un fel cum nu se poate mai idilic. Nu mai ştiu foarte exact cîţi prieteni am printre cei aproape 600 000 de locuitori domiciliaţi pe sus-citatul teritoriu, dar primii oameni cărora le-am spus *tovarăşe* trăiesc acolo, primele mele scrisori de dragoste le-am compus acolo (şi încă într-o perioadă fericită, cînd eram în stare să comit cîte 10-15 pagini pe zi, ritm pe care, dacă l-aş fi menţinut, aveam la activ mai multe romane decît Petre Sălcudeanu), mi-am petrecut întîii ani de tinereţe între Dumbrava Minunată şi Nada Florilor, şi încă vă scutesc să vă enumăr, fie şi principalele dintre motivele mele de idilă.

Chiar şi în lipsa lor, la judeţul Suceava nu te poţi referi fără fiorul de respect la care te obligă istoria acestor pămînturi, bijuteriile de artă unice în lume păstrate acolo, în nordul Moldovei şi tot ce se cuprinde între zidurile cetăţii Sucevei şi în mormîntul de la Putna al domnului Ştefan. Sîntem deopotrivă tentaţi să ne întrebăm cum a fost posibilă, acum cîteva sute de ani, o minune din transparenţe tragice ca «judecata de apoi» de la Voroneţ, ori, ieri parcă, miracolul ritmat după ecourile securii şi ordonat de inteligenţa neliniştită a lui Nicolae Labiş, acel copil care a lipsit numai vreo patru ani din lunca Mălinilor şi a rămas definitiv în literatura acestei ţări şi acestui continent.

La urma urmei e în firea moldovenilor să judece pămîntul pe care-l calcă atribuindu-i măreţia istoriei sale şi nimbul frumuseţilor pe care le-a iscat. Pornit într-o călătorie în propria-i tinereţe, şi încă pe pămînturile lui Ştefan cel Mare şi Mihail Sadoveanu, moldoveanul care are cinstea să vă vorbească trebuie să recunoască însă că a trăit prea mult la Bucureşti şi a umblat prea mult prin lume ca să nu fi înţeles că, oricîte rădăcini le-ar uni, nici de la Voroneţ la blocurile din Rădăuţi, nici de la hatmanul Sucevei la preşedintele comitetului executiv municipal provizoriu, şi nici de la Nicolae Labiş la Platon Pardău, legăturile nu sînt, neapărat, directe.

Încît oricît ne-ar tenta, în paginile acestea, justificările romantice, ne vom strădui să vă pasionăm pentru proză, în jurul unor subiecte legate de ritmul de dezvoltare, productivitate, urbanistică şi revoluţia tehnico-ştiinţifică mondială.

RITMURI

Acum cîţiva ani, subsemnatul, deşi bun cunoscător al oraşului, a reuşit să se rătăcească în Suceava. Unui bucureştean chestia poate să i se pară banală, dar, să fim înţeleşi, Suceava era un oraşel de proporţii submediocre, numărînd trei străzi lungi cît trei zile de post şi o puzderie de ulicioare, dacă vreţi, pitoreşti, dar mai ales desfundate. Singura sa industrie mai acătării erau cîrnaţii, şi aceia de Burdujeni.

În cîţiva ani de zile, şi anume din preajma anilor 1960 pînă acum, Suceava a devenit un puternic centru al industriilor chimică, forestieră şi alimentară, şi-a dublat populaţia, s-a reconstruit pe verticală la nivelul oricărui nou cartier al Capitalei (la nivel pe care uneori îl şi întrece în materie de bun gust) şi-a mutat peste jumătate din populaţie în blocuri noi, a devenit centru universitar.

Ritmul acesta e ameţitor. În viaţa de toate zilele, el provoacă stări de spirit şi stări de lucru care-ţi inspiră cea mai vastă gamă de sentimente, de la entuziasm exaltat pînă la indignare sau, şi mai rău, pînă la acreală.

Aleg, pentru a mă explica, trei exemple

Întîlnesc, căutînd într-un bloc din centrul Sucevei un prieten medic, pe un fost vizitiu din Fălticeni. Aflu că vizitiul (vizibil rușinat de fosta lui meserie, motiv pentru care nu-i dau numele, aici) locuieşte pe acelaşi palier cu medicul. Omul se calificase, încă în oraşul de baştină, mecanic, a fost atras de combinatele sucevene, a devenit aici maistru, cîştigă 2 100 lei pe lună, are două fete la liceu şi o grămadă de necazuri, dar eu stăteam şi încercam să-mi amintesc în ce an ne adusese, ultima oară, cu birja, de la gară pînă acasă, pe mine şi pe medicul de pe acelaşi palier, vizitiul devenit maistru.

Pe coridoarele tribunalului judeţean, căutam cabinetul tovarăşului Pîrîu, un judecător de o remarcabilă cultură şi o desăvîrşită distincţie. Mă salută cineva, nu-l recunosc imediat şi-mi văd de treabă. După întrevederea pe care l-o cerusem, judecătorul pleacă să-şi conducă băiatul la gară, începea anul universitar. Plouă îndesat, judecătorul trebuie să fi fost făcut ieoarcă în cîteva minute, eu însă, fără băieţi de trimis la şcoală, mai zăbovesc pe scările tribunalului. Mă abordează aceeaşi mutră, pe care, vag, o cunoşteam. Constat cu plăcere că am făcut primele două clase de liceu împreună. Pe urmă el s-a lăsat şi a intrat la o meserie, dar nu i-a plăcut, zi, măi şi tu, cizmărie... Pe urmă a intrat în comerţ, s-a însurat, are trei băieţi... Şi cum îl merge? Mersi, măi, merge, sînt fără nici un viciu, mi-am făcut şi casă... Şi cu ce ocazie pe-aici? Măgari, măi, invidioşi, zic că nu justific lucruri în valoare de vreo 72 000 lei. A dracului de gestiune, mai bine mă fac mandatar!

Compătimesc cu colegul şi sînt răsplătit. Mă invită să mă conducă la hotel, cu maşina lui, Renault 10. (Mai aflu, ce-i drept, că nu trăieşte dintr-o singură leafă: lucrează şi soţia, tot în magazinul gestionat de el.)

Seara. Aştept la restaurantul hotelului Central pe Pan. Solcan, întîiul «instructor» din cîţi m-au instruit, din 1945 încoace, acum corespondent, la Suceava, al «României libere». Solcan întîrzie, trebuie să transmită un raid-anchetă prin policlinici.

Mă salută un vechi cunoscut şi-i poftesc să schimbăm o vorbă. E grăbit, caută pe cineva... Ce mai faci, unde lucrezi, tot în activ? Nu, dom'le, sînt funcţionar la... I se pare că-l privesc ca şi cum ar fi fost trimis la munca de jos şi precizează: sînt şeful serviciului personal. Altminteri, zic, toate bune? Îmi răspunde: rahat! şi înţeleg şi eu, că nu-s prost, că nu-s toate bune. Pleacă. Încerc să număr prin cîte comitete raionale, de tineret, de sindicat, de U.C.F.S., de A.V.S.A.P. şi, mai ştiu eu, a trecut amicul, fără să lase nici o urmă sau ştiu eu, lăsînd urme. Şi acum *ritmul* l-a plasat într-un loc mai modest şi...

Pe urmă, vine Solcan şi stăm de vorbă despre cînd eram noi tineri prin 1945-1946 şi venea el în *instructaj* de la regională, îmbrăcat într-un suman bucovinean la care nu se potrivea de loc o geantă de piele, în care-şi ţinea cămaşa de schimb, Manifestul Comunist, săpunul, un pistol cu care habar n-avea să umble şi manifestul electoral al B.P.D.

Pe urmă terminăm cu amintirile şi vorbim despre ritm.

Oricît ar fi de uluitoare schimbarea la faţă a Sucevei, cel mai fantastic — cu atît mai fantastic, cu cît constatarea e banală — este ritmul în care destine, obiceiuri, bariere sociale, naşteri umane şi prăbuşiri de aceeaşi speţă ne fac de nerecunoscut oameni pe care l-am întîlnit ieri sau acum cîţiva ani. Colegul meu, gestionarul, nu se mai sperie de judecata de apoi, iar — estetic — fresca de la Voroneţ n-a ajuns încă să-i vorbească, el şi-a pierdut spaimele şi prejudecăţile fără să fi dobîndit încă o conştinţă; fostului meu tovarăş din cîteva comitete, socialismul nu i se mai pare la fel de atrăgător de cînd se cere să ai o specialitate concretă ca să participi la construcţia lui. Dar nu cu mutre ca ale lor s-a dublat populaţia municipiului Suceava în cîţiva ani.

Cred că totuşi discutăm prea puţin despre morală, suferim prea puţin pentru etică, confruntăm insuficient nivelul blocurilor cu nivelul locatarilor. Cînd vezi un bloc de cîteva etaje cu zeci de antene de televizor pe acoperiş, îţi creşte inima: cultură, şi aşa mai departe. Pe urmă afli că un televizor sau altul n-a fost cumpărat cu bani cinstiţi. Şi nici măcar nu aceştia formează problema numărul unu, vreau să spun nu proprietarii, absolut minoritari, ai televizoarelor necinstite. Adevărata problemă numărul unu o constituim fiecare dintre noi, şi toţi la un loc. În materie de confort al blocurilor există o limită fizică, un bloc bine construit de o organizaţie socialistă e la fel de bun ca un bloc bine construit de un trust capitalist. Chestia e cu ce fel de viaţă îl umpli, ce fel de cultură inspiră viaţa aceasta, pentru că nu-i destul să trăieşti bine, mai trebuie să trăieşti şi frumos. Cum însă subiectul acesta este inepuizabil, îl lăsăm în seama cititorilor noştri, şi, revenind la evidenţe materiale, vom încerca să abordăm...

ORGANIZAREA TEHNICO-ŞTIINŢIFICĂ

Mărturisim că şi acest subiect ne depăşeşte şi că nu intenţionăm să atacăm decît o singură faţă a sa, anume cea după care distingem adevărul de demagogie.

Mi s-a întîmplat să cercetez nişte dosare într-un birou în care lucrau cîţiva tovarăşi cu relativ importante sarcini în economia judeţului Suceava. Tovarăşii munceau colectiv la un raport, şi eu, vrînd-nevrînd — de altminteri cu voia lor — înregistram crîmpeie din conversaţie.

Aşa, de pildă, am aflat, fapt pe care l-am şi verificat ulterior, că profilul industrial al judeţului se va schimba într-un viitor foarte apropiat. Dacă, acum, principala bază de materie primă a judeţului — cu tot ce aceasta comportă ca opţiuni industriale — este materia lemnoasă, în cîţiva ani, cu foarte vaste consecinţe, ponderea materiei lemnoase va fi depăşită de exploatarea bogăţiilor subsolului.

Aşadar, abia construită o industrie — care de altminteri va continua să se dezvolte — şi ea va fi depăşită de o altă industrie, foarte recent implantată aici.

La alt punct al conversaţiei tovarăşilor de care povesteam, aud însă:

— Măi, aici aveai tu o *cioocă*.

— Unde?

— Aici, cu X la sută peste plan, pe bază de productivitate...

Înţeleg şi eu, ba de cîte ori nu l-am rugat şi pe alţii să înţeleagă că, lucrînd în draci, nu-ţi vine să strigi lozinci.

Dar, peste cîteva zile, la exploatarea minieră «Leşul Ursului», aşadar în centrul viitorului industrial al judeţului Suceava, rog să fiu pus în legătură cu şeful serviciului de organizare ştiinţifică a producţiei şi muncii.

Gara trenului electric de la Leşul Ursului. A sosit o nouă cursă venind direct din măruntaiele muntelui.

▲ **Noaptea, într-un municipiu care nici nu exista acum cîțiva ani.**

◀ **Pe șoseaua de Gura Humorului.**

În centrul Sucevei vitrinele somptuoase n-au renunțat la țări; se mai cer încă.

▼

Tovarășul respectiv este chemat la telefon:

— Dragă, sînt aici niște gazetari care vor să știe cum mai stai în pom...

Fapt este că la Complexul minier lucrează circa 3 500 muncitori, peste 50 de ingineri și tehnicieni, peste 80 de maiștri.

Problemele de bază, aici, sînt trei:

1) O absolut buimăcitoare fluctuație a mîinii de lucru.

2) Stocuri supranormative constituite, în mare parte, peste capul conducerii întreprinderii.

3) Unele compartimente ale complexului nu și-au revenit nici acum din defecțiuni ale căror cauze trebuie căutate, măcar în parte, în graba cu iz de demagogie în care au fost date în funcțiune.

În principiu, nu-i așa, industrializăm o regiune anume pentru că are o bază materială, dar și pentru a o ridica la o viață nouă. Ei bine, deși în mină se cîștigă mult mai bine decît la pădure, țăranii din satele de munte din jurul «Leșului Ursului» nu vor încă să înceapă o viață nouă. Vin oameni pînă și din alte județe, dar cei de aici se lasă greu. Vin oameni din alte părți, muncesc cîteva luni, pun bani la ciorap, hrănindu-se cu castraveți, fasole, marmeladă... și pleacă. Se oferă locuințe bune, cantine bune și ieftine (deși mulți renunță greu la fasole și marmeladă), condițiile materiale sînt bune, dar fluctuația continuă.

Cauze psihologice? De ce nu. Pentru localnici, inerția, vechile obișnuințe. Pentru nou-veniți, izolarea, ca să nu rostim decît două cauze psihologice. Dar absolut nimeni nu se ocupă serios de asta, sau, cel puțin, nu s-a văzut absolut nici o măsură radicală în această direcție.

Serviciul de organizare tehnico-științifică a muncii se ocupă, în principal, de studierea normelor.

În cîteva luni s-au și obținut cîteva zeci de mii de lei economii raportabile.

▲ **Casa din Fălticeni în care a trăit Nicu Gane și a scos Artur Gorovei întîia revistă de folclor din România; de ani de zile organele locale nu oferă două camere dentistului care o locuiește, pentru organizarea dorituiui de toți muritu.**

▲ **Aici, în «locul unde nu s-a întîmplat nimic», s-a întîmplat măcar un lucru extraordinar: a scris Mihail Sadoveanu.**

Pe de altă parte, însă, stocurile supranormative, după ce, aproape trimestrial, cîte o comisie ministerială le recunoaște inutilitatea, continuă să coste, în dobînzi și amenzi, sute de mii de lei și, în valoare absolută, milioane.

Pe cuvîntul meu că înțeleg și chestia cu «cioaca», și chestia cu «pomul», și de ce se ocupă serviciul citat cu studierea normelor.

Se naște în județul Suceava o industrie nouă, dominantă în viitorul apropiat. Se ridică, inevitabil, probleme de o greutate pe măsura acestei sarcini uriașe. Se fac eforturi pentru economisirea fiecărui leu. Și se pierd, totuși, cîteva sute de mii, și zac milioane pentru că nu știu ce hîrtoage nu pot fi înfrînte nici măcar de comisii ministeriale.

Complexul minier este o realitate care a transformat 30 de kilometri pătrați de munte. Oameni de aur, ca Flutur Nistor, al cărui nume a și început să fie șters de vînturi și de ploi de pe placa de marmură a eroilor străpungerii tunelului, sînt o realitate.

Orășelul de la Broșteni și cartierul de blocuri din satul Ostra sînt realități.

Dar și fluctuația, și stocurile supranormative, și lipsa, la fața locului, a unei viziuni mai cuprinzătoare.

Acestea sînt condițiile în care, la «Leșul Ursului», sărind din noroiul potecilor în trenul electric și invers, oamenii sînt confruntați cu revoluția tehnico-științifică mondială. Ansamblul e splendid și lipsurile unui sector sau altul de înțeles! Numai demagogia nu-i de iertat.

ORAȘE

Se poate spune foarte mult bine despre agricultura județului Suceava, și ne vom strădui s-o facem cu alt prilej.

Probleme specifice județului acesta, odinioară printre cele mai subdezvoltate industrial din țară, ridică însă *industrializarea* și, legat de ea, *politica urbanistică*. (Aceleași probleme erau specifice locurilor acestea și în vechea formă de organizare administrativă a teritoriului.) Județul moștenește de la regiunea Suceava un municipiu puternic industrializat și 7 orașe: Cîmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuți, Vatra Dornei, Fălticeni (foste, la vremea lor, centre de județ și apoi raioane), precum și Solca și Siretul.

7 orașe, asta nu i se întîmplă fiecărui județ.

7 orașe sînt 7 răspunderi copleșitoare. Oricît ne-ar fi teamă să nu greșim, există o întrebare care se cere dezbătută: ce trebuie să fie un centru județean, un centru care să absoarbă, sau un centru care să răspîndească?

Să comparăm două orașe, odinioară egale în bine și în rău: Suceava și Fălticeni.

Centru județean, apoi regional, și acum (în condiții noi) iarăși județean, Suceava a cunoscut o dezvoltare exemplară și entuziasmantă.

Centru județean, apoi raional și acum oraș fără obligații în afara teritoriului său, Fălticenii au făcut progrese remarcabile... și a bătut, totuși, pasul pe loc, iar cine bate azi pasul pe loc, individ sau oraș, merge înapoi.

Mai întîi prin caracterul lor avansat tehnic, industriile amplasate la Suceava au concentrat aici un mare număr de muncitori de înaltă calificare, de tehnicieni și inginerii ceea ce este departe de a fi cazul Fălticenilor.

Apoi, în vreme ce Suceava s-a reclădit din temelii, Fălticeniul abia a construit cîteva bloculețe.

În afara acestui raport calitativ, la Fălticeni se resimte, de cîteva ori mai puternic decît la Suceava, nevoia unor noi locuri de muncă.

În această situație, cele mai bune cadre din Fălticeni, din industrie, din administrație, din învățămînt, din sectorul sanitar, se simt atrase, irezistibil, către Suceava.

Iar Suceava este obligată să dirijeze către Fălticeni diverse cadre de conducere sau diverși specialiști care, de foarte multe ori, fac tot ce pot să scape de ghinion.

Aici nu-i vorba numai de faptul că orașele citate și-au început dezvoltarea pornind de la condiții egale, unul depășindu-l pe celălalt, ci de faptul că, la 432 000 de locuitori în mediul rural, cîți numără județul Suceava, funcția socială a fiecăruia din cele 7 orașe se amplifică, am spune, înzecit, cu nevoile acestei populații, mai ales în ceea ce ține de calificarea mîinii de lucru, devenită disponibilă prin mecanizarea agriculturii, ca și în privința învățămîntului, rețelei sanitare, pe scurt, a civilizației, fiecare oraș reprezentînd, sau trebuind să reprezinte, un centru de răspîndire a civilizației moderne.

Merită studiată, în această lumină, întrebarea: investirea cu precădere la Suceava a unor vaste resurse, distanțarea mai mult decît marcată a Sucevei de celelalte orașe ale județului, nu favorizează un proces de centralism județean care sărăcește Fălticenii, Rădăuții, Vatra Dornei de substanța lor, și, în primul rînd, încă o dată, de cadre?

Așadar, ce trebuie să facă un centru județean: să absoarbă sau să răspîndească?

Nu știu dacă întrebarea interesează și alte județe, dar ea se pune, cu siguranță, la Cîmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuți, Vatra Dornei, Fălticeni, Solca și Siretul.

▲ **O lume tînără și mii de necunoscuți: Suceava crește în fiecare zi.**

S-a dat în folosință un bloc nou (firește, la Suceava).

spectacol pe glob

«E incontestabil — afirmă I. Lemarchand, cronicarul lui Le Figaro littéraire — că în mijlocul noii generații de dramaturgi există o reîntoarcere la romantism. Dacă am îndepărta de pe eroii unei serii întregi de piese stratul de cinism și răutate, am descoperi în ei oameni visători, în căutarea fericirii». Creația lui Guy Foissy, «Voiaj în Brazilia», prezentată de «L'Alliance française», se înscrie printre acestea. Cei doi eroi caută fericirea pe un tărîm îndepărtat, pe care nu-l vor atinge însă...

Viața lui Cristofor Columb, cel mai mare navigator al tuturor timpurilor, este evocată într-un telefilm-mamut realizat de cinematografia spaniolă. În rolul titular, actorul Francisco Rabal, care are 42 ani, vîrsta lui Columb din perioada epocalei sale călătorii. Televiziunile din Spania, Italia și mai multe țări ale Americii Latine prezintă simultan filmul.

Tradiționalele concerte «Promenade», care au loc în capitala Marii Britanii, s-au caracterizat în acest an prin tentative curajoase de a îmbina în același repertoriu muzica medievală și clasică împreună cu muzica electronică de dată foarte recentă, oferind astfel un tablou cuprinzător al muzicii în ansamblul ei de fenomen artistic. Cu prilejul deschiderii acestui festival muzical, Colin Davis a dirijat orchestra simfonică a B.B.C., în cadrul unui concert închinat lui Malcom Sargent.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

NECRUȚĂTORII

Sînt oameni care iubesc înălțimile spiritului numai pentru ca de la această sacră și inaccesibilă înălțime să-și ironizeze semenii. Ei se cocoață cît mai sus cu putință, pentru ca pietrele pe care le azvîrlă de la această magnifică înălțime să lovească drept în creștetul capului. E știut că cu cît e mai mare înălțimea de la care se aruncă o piatră, cu atît și durerea pe care o provoacă e mai intensă. Deci, călăuziți de aceste idei nefericite, mulți oameni își părăsesc locul lor modest, își pun superioritatea într-o genuță de damă și de acolo de sus ne privesc îngrozitor de critic. Așa au apărut acești indivizi pe care-i putem numi «necruțătorii». Cineva scria cu o sfîntă indignare că ar trebui să vină o vreme cînd prostia să fie condamnată prin lege. Autorul acelor rînduri drastice își închipuia ca o lume de paradis, lumea în care poți să-ți dai în judecată vecinul de bloc fiindcă nu-l apreciază pe Baudelaire. Autorul acelor sacre pagini ne aducea în fața ochilor imaginea mirifică a pedepsirii prompte a fiecărei greșeli de ordin estetic. Bineînțeles, autorul acelor rînduri se punea cu de la sine putere în rîndul judecătorilor, în rîndul celor capabili să discearnă cu o divină exactitate ce e prostia și ce e inteligența. Autorul acelor rînduri care luase, cum e și firesc în asemenea împrejurări, un prea mare avînt, socotea că și lipsa de sensibilitate la farmecele naturii trebuie pedepsită prin lege. Nu prin ședințe, nu prin discuții, ci pur și simplu prin lege. Dacă într-o bună zi nu te-a tulburat răsăritul soarelui, riști să înfunzi pușcăria, ca să nu mai spun ce poți să pățești dacă gingășia unui trandafir te-a lăsat indiferent.

La drept vorbind, asemenea fraze sublime, sau care se vor sublime, sînt mai curînd sinistre. De unde atîta necruțare și sacră intoleranță? De ce atîta cruzime față de bieții oameni și convingerea că tu ești monopolul desăvîrșirii? După cum vedem, sînt oameni care și în numele frumosului pot comite gesturi condamnabile. Sînt oameni care și în numele sublimului pot să-ți dea două palme de să nu te vezi. Ei cred că dacă au măreția în cap, sau ceea ce cred ei că-i măreție, pot să facă tot ceea ce vor. Ei cred că frumusețea unui răsărit de soare justifică orice grosolănie.

Mă și văd luat la rost de un asemenea necruțător.

— Ia ascultă, domnule... Cum îți permiți să nu te tulbure răsăritul soarelui? Îți dau un ultim avertisment. Dacă te mai prind și altă dată că nu-ți dau lacrimile cînd răsare soarele, o să ai de-a face cu noi, derbedeule.

De aceea acești necruțători sînt puțin cam primejdioși. Oamenii trebuie lăsați să admire soarele cînd doresc ei, și nu trebuie să ținem nici o evidență în această privință.

literare

de Lucian RAICU

LUCIAN BLAGA:

Zări și etape

Eseurile de tinerețe ale lui Lucian Blaga (retipărite astăzi sub îngrijirea fiicei marelui poet — Dorli Blaga) conțin toate intuițiile fundamentale și directivele spirituale din care se va constitui opera sistematică, de maturitate.

Natura lor exemplară o reprezintă apelul, deosebit de energic și de o neobișnuită putere contagioasă, la cunoașterea din interior, intuitiv-vibrantă, a fenomenelor de cultură, la concentrarea de sine dusă pînă la o adevărată ascezi spirituală. Orice cititor, relativ avizat, va parcurge aceste texte în primul rînd ca pe un exercițiu al sufletului în rîvna sa de a se înălța și a se înnobila prin contactul cu zonele «originare» ale înțelegerii, prin eliberarea de aspectele prea terestre și impur-cotidiene ale existenței, prin aspirația de a le depăși ori de a le transfigura. Interesat mai puțin de caracterul specializat al acestor studii, el se va putea lăsa în voie fascinat de *expresivitatea* fiecărei pagini, a fiecărei fraze, de iradierea «concretului» gîndirii, de acuitatea și frumusețea «în sine» a formulărilor memorabile, cu priză directă asupra vieții noastre sufletești în continuă nevoie de adîncire, de consolidare. Să decupăm, pentru a ne ilustra afirmația, această definitivă caracterizare a tablourilor lui Van Gogh văzute în mișcarea lor internă, originară, capabilă să producă o veritabilă deplasare în conștiința estetică:

«Un temperament de un covîrșitor dramatism silește natura să trăiască o viață improprie, imprumutîndu-i sufletul său. Linia, din redarea unui contur real ce a fost pînă aci, devine simbolul unei mișcări, traiectoria unui gest pătruns de putere fanatică. Linia nu mai este marginea tăiată cu foarfeci ascuțite după forma lucrurilor, ci proiecțiunea unui suflet interior. În peisajele cu pomi ale pictorului, plantele și-au pierdut ființa vegetală schimbîndu-se într-un fel de polipi ce-și înalță brațele îndoindu-se în lupta tragică cu natura. Se poate vorbi de chinul profund al pomilor din Van Gogh, pe care nu vîntul îi mișcă, ci propriul lor suflet blestemat».

Caracterizările tind să încorporeze viața integrală și esențială mai ales esențială, a fiecărui fenomen, gîndul central ce prezidează la întoomirea sa, să răzbată la un miez ascuns, subteran, totdeauna decisiv, la nodul formativ, din care pornesc, cu puterea unei fatalități, însușirile specifice, dezvoltarea organică a acelui fenomen. E aproape un miracol cum abstracțiunile cele mai severe încetează, de fapt, în mîna lui Lucian Blaga, de a mai fi abstracțiuni, pierzînd suprafața lor străină, rebarbativă, revelînd în schimb zona lor tainică, primordială, de o scăpărătoare vitalitate.

Despre Nietzsche: «Cu cît înainta în vîrstă, Nietzsche scria tot mai adunat, mai nervos, gînduri devenite tot mai mult simple gesturi — astfel rămîne o întrebare dacă el însuși ar fi dat altceva sub titlul acesta decît o colecție de aforisme cu ochi ipnotici de șarpe atotștiutor».

Despre Strindberg: «Studiile științifice ale lui August Strindberg par ale unui naturalist din veacul de mijloc, rătăcit într-o epocă de cruntă negare a oricărei magii. Trebuie să te întorci în păduri cu arcuri gotice, la tipuri ca Paracels sau Swedenborg, pentru ca să mai găsești atîta patimă, amestecată cu un interes atît de superstițios, cum e cea pusă de Strindberg în cercetările sale științifice».

Despre Rodin: «Materia își pierde greutatea, devine spumă înghețată pentru forme în care se sbate o patimă caldă. Dintr-un complex de-o compoziție accidentală, liniile se scurg în aerul împrejmuitor, fără să mai poți spune unde sfîrșește marmura și unde începe elementul invizibil».

Formulările, animate lăuntric de o nesecată substanță afectivă, de năzuința cuprinderii fenomenului în rețeaua unor determinări cît mai exacte, înaintează parcă în același ritm, în același elan impetuos cu «ideea» — ființă concretă, dotată cu toate atributele vieții corporale. În «cunoașterea» de un tip superior ce se realizează e implicat nu numai intelectul, dar existența, ființa totală a celui care cunoaște, care se dăruie obiectului, pentru a-l putea stăpîni cu adevărat.

Agitata bursă din New York devine şi mai agitată ori de cîte ori se manifestă cîte o «febră a aurului».

DINCOLO DE SALOANELE HOTELULUI SHERATON...

— VALUTELE-FORTE LA RĂSPÎNTIE —

În primele zile ale acestui octombrie aurlu, în saloanele Hotelului Sheraton din Washington se purtau convorbiri politicoase, în termeni specializaţi. Avea loc sesiunea anuală a Fondului Monetar Internaţional, cu participarea miniştrilor de finanţe şi a guvernatorilor băncilor de emisiune din cele 111 ţări membre în organizaţie.

În discuţii reveneau cuvintele: «reforma sistemului monetar internaţional», «drepturile speciale de tragere», «demonetizarea». Se purtau controverse asupra rolului viitor al dolarului, lirei şi aurului. Probleme în aparenţă strict tehnice, dar care în realitate ascund ascuţite divergenţe politico-economice interoccidentale, afectînd totodată viaţa a milioane şi milioane de oameni din ţările capitaliste.

CRIZA DE ÎNCREDERE

În prezent, în baza unor decizii adoptate cu peste 25 de ani în urmă, la Bretton Woods dolarul şi lira sterlină servesc nu numai ca valute comerciale, dar şi ca valute de rezervă, alături de aur. Cu aur, lire şi dolari ţările pot achita oricînd datoriile lor. Acesta este înţelesul «etalonului aur-devize» care stă astăzi la baza sistemului valutar capitalist. Atribuţia de valută de rezervă revine dolarului în virtutea faptului că este singura monedă convertibilă în aur, banca de emisiune a S.U.A. asumîndu-şi obligaţia să achite oricărei organizaţii monetare din altă ţară contravaloarea în aur a dolarilor prezentaţi. Lirele sterline sînt convertibile în dolari şi deci şi ele — indirect — în aur.

Obligaţia băncilor de emisiune de a furniza aur în locul bancnotelor derivă din concepţia că bancnota este emisă şi circulă «în locul aurului» şi că este «la fel de

bună ca aurul». Or, condițiile care au făcut posibilă, la vremea sa, poziția forte a lirei și dolarului, s-au schimbat radical în ultimele decenii, ca urmare a mișcărilor de eliberare a popoarelor din colonii și a schimburilor în raporturile de forță dintre țările capitaliste industrializate.

În cazul Angliei, strălucirea din trecut se datora în primul rînd forței financiare, și nu celei industriale. La adăpostul «preferințelor imperiale», industria Angliei fusese ferită de concurență și nu se modernizase la fel de repede ca cea a altor țări. Prin destrămarea imperiului colonial după cel de-al doilea război mondial, Anglia a pierdut surse uriașe de venituri fără să dispună de o industrie destul de competitivă. Rezultatul, pe planul plăților externe: prăpastia mereu mai adîncă dintre încasări și plăți și uriașe datorii. Departe de a mai prezenta garanțiile din trecut, lira nu mai este astăzi un plasament sigur. În noiembrie trecut, o dată cu devalorizarea, deținătorii acestei monede au pierdut 14,3% din sumele lor.

Puterea economică a Statelor Unite ajunsese la apogeu după cel de-al doilea război mondial, cînd înfrîngerea Germaniei naziste și a Japoniei, precum și pierderile enorme suferite de celelalte țări beligerante, le creaseră o poziție privilegiată. Dolari se cereau pretutindeni. Contra dolari țările secătuite de război puteau obține mărfurile de care duceau o lipsă acută.

Dar anii au trecut. Ruinele fumegînde au dispărut, în locul lor s-au ridicat uzine noi, cu utilaj modern, iar mărfurile țărilor vest-europene au devenit mai competitive în raport cu cele ale S.U.A. În schimb, în ultimii ani Statele Unite văd deteriorîndu-se treptat situația lor comercială în lume. La poziția mai puțin favorabilă în comerț se adaugă uriașele cheltuieli făcute în străinătate, mai ales în scopuri militare. De 17 ani încoace Statele Unite au o balanță de plăți deficitară. În seifurile străine s-au acumulat în această perioadă 40 miliarde dolari, iar cantitatea de aur disponibil în tezaurul S.U.A. pentru a achita datoriile este de acum de 4 ori mai mică (10,4 miliarde dolari). Se discută din ce în ce mai intens despre eventualitatea că Statele Unite ar putea renunța în orice moment să mai vîndă aur pe piețele monetare pentru a susține cursul dolarului și să opteze pentru devalorizare.

Acesta este contextul crizei de încredere în dolar și lîră, care a provocat avalanșa de cereri de aur la bursele occidentale.

Graficul, reprodus din săptămînalul italian «L'Espresso», înfățișează rezervele de aur ale S.U.A. și altor țări capitaliste (în miliarde de lire italiene), în 1957 (coloanele din stînga) și zece ani mai tîrziu (coloanele din dreapta). De la sfîrșitul lui 1967 lucrurile au evoluat și mai defavorabil pentru Statele Unite.

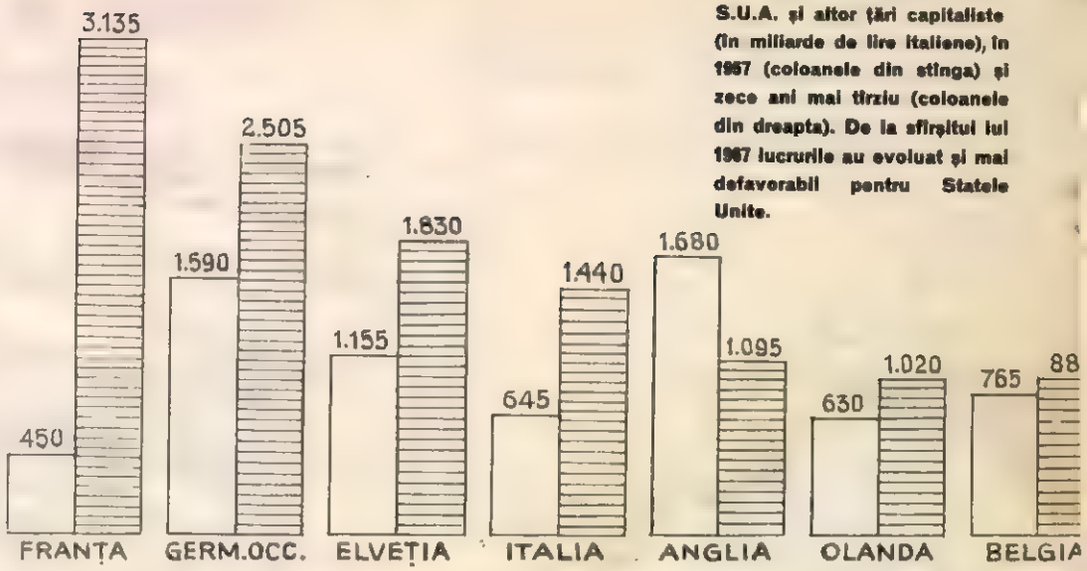

ȚIGĂRI ÎN LOC DE DOLARI?

Nervozitatea a ajuns la paroxism în prima jumătate a lunii martie. În două săptămîni vînzările la Londra, Zurich și Paris au totalizat cifra fără precedent de 700 tone aur, în valoare de 1 miliard de dolari. Numai în ziua de 14 ale lunii, la Londra s-au vîndut 200 tone aur. «Năvală în vînzările de aur», «Panică la burse» — anunțau cu titluri groase primele pagini ale ziarelor.

«Oamenii au ajuns să se sperie numai cînd li se oferă valută», scria în acele zile săptămînalul englez «The Observer».

La Rotterdam și Amsterdam, hotelurile Hilton evitau să schimbe vizitatorilor dolari peste sumele strict necesare pentru a achita nota. «Dacă cineva ne cere să schimbăm un cec de 300 dolari pentru achitarea unei note de plată de 10 dolari, devenim circumspecți» — declara unul dintre patroni. Directorii băncilor olandeze își sfătuiau discret clienții să vîndă dolarii și să cumpere guldeni sau mărci. Un agent de bursă londonez povestea, mulțumit, că a reușit să vîndă dolarii pe care îi avea și să cumpere mărci. «Era vorba de cantități obișnuite, dar a fost greu», spunea el. Tot «The Observer» relata că un hotel din Londra a refuzat dolari de la un grup de turiști americani, întrebîndu-se: «Încotro ne vom îndrepta de aici? Vom accepta în loc de bani cafea? Sau țigări?»

La bursa aurului din Londra se face inventarul stocurilor

O DEVALORIZARE PARȚIALĂ CAMUFLATĂ

«Alternativa este următoarea: ori devalorizare acum, cînd Statele Unite mai dispun de rezerve suficiente de aur, ori devalorizare mai tîrziu, cînd vor fi pierdut cea mai mare parte a acestei rezerve» — scria economistul englez Paul Einzig. Într-adevăr, în acele zile din martie se părea că devalorizarea dolarului, pentru evitarea căreia Statele Unite vînduseră atîtea tone de aur, devenise inevitabilă. Într-un ultim efort de a evita dezastrul, la 15 martie bursele vest-europene, cu excepția celei din Paris, au fost închise. Întruniți într-o reuniune convocată de urgență la 17 martie, guvernatorii băncilor de emisiune din principalele țări capitaliste au adoptat o măsură extraordinară: în locul pieței unice de pînă atunci urmau să funcționeze în viitor două piețe paralele ale aurului, una oficială, unde Statele Unite vor continua să vîndă și să cumpere aur de la autoritățile monetare ale altor țări, la prețul oficial de 35 dolari uncia, și una liberă, a tranzacțiilor dintre particulari. Pe această piață băncile de emisiune din S.U.A. și alte țări nu vor mai susține un preț fix al aurului, acesta urmînd să oscileze, în funcție de cerere și ofertă.

Măsura echivala de fapt cu o devalorizare parțială — camuflată — a dolarului, în raport cu aurul, de practic 20%, căci prețul liber nu a coborît de atunci încoace sub 40 dolari uncia.

UN „MÜNCHEN MONETAR"?

Crearea celor două piețe paralele ale aurului este privită însă chiar de autorii ei doar ca un expedient care să reducă presiunile asupra valutelor forte, pînă la o reformă a sistemului monetar. Răgazul necesar fiind însă destul de îndelungat, apărarea valutelor forte depinde de buna funcționare a pieței duble a aurului. Pentru aceasta Statele Unite au cerut autorităților monetare din alte țări să nu cumpere aur pe piața liberă pentru a preîntîmpina o creștere a prețului aurului. Dar, în cazul în care diferența de preț pe cele două piețe ar fi mare, chiar unele bănci centrale din țări mai mici ar putea fi tentate să cumpere aur pe piața oficială, cu 35 dolari uncia, și să-l revîndă la un preț mai ridicat,

(Continuare în pag. 18)

carnet

de Ion BĂNUȚĂ

LA CRUCEA MANAFULUI

(in vino veritas...)

«De unde alergi, d'acolo mănînci. Prin muncă ne ținem viața». I te supui acestui proverb românesc mereu și de ce nu, e frumos, ține de foame și, paradoxal, de sete. Dar despre sete ne vom mai aduce aminte ceva mai la vale.

Și totuși parcă ne-am început invers însemnarea despre un anume peisaj buzoian.

Trenul — fiară neagră, plină de foame — s-a urnit și din cauză de abur sau de electricitate în complicata lui fierărie pe magistrala București—Ploiești—Buzău și așa mai departe. Fiara asta înghite spațiul preț de ceva mai bine de două ceasuri, pînă ajunge în gara Săhăteni.

Săhăteni? Un sat, un punct care ar putea să mai fie și un splendid hotar între sudul greu de cîmpie, plin de porumb și de floarea-soarelui, prelungindu-se pînă în Bărăganul de către Dunăre și între dealurile răsucite în vii trecute parcă prin sîrmele fostelor proprietăți ale unui vestit Penciu, care spăruse în mod misterios, se zice că ar fi fost vorba de un furt de aur, mai bogat decît toți bogații de prin aceste locuri, locuri de altfel nu prea darnice cu munca și cerințele omului.

Tot umblînd în sus de la Săhăteni spre Vîrful, afli un drumeag de praf galben, vii albe și negre, un gard plin de verde, și apoi dai de Crucea Manafului, despre care bătrînii mai știu niște legende cu comori și alte prăpăstii.

De la Crucea Manafului privirea se pierde într-o panoramă magnifică. Dintr-o dată viile sînt dealuri, dealurile sînt vii, trecînd prin Pietroasele, Vispești, Năieni și pînă la vestita Istrița, pînă la enigmatica apă Urgoaia care, părăsind negrele adîncuri ale muntelui, își capătă la ieșirea din peregrinările ei abisale o splendidă individualitate și potolește setea gospodarilor de pe aici care mai beau uneori și altceva decît vin.

După Vispești, Vîrful, Calea Tisălului, cu acei lăutari vestiți, adevărați descendenți ai Barbului Lăutaru, se arată Munții Buzăului care parcă s-au pus să lege oamenii de pe aceste frumoase meleaguri cu cerul.

Oameni, piatră, vie. Poate că faima Vispeștilor se trage în primul rînd de la viță de vie, deși nimeni nu mai știe cînd a fost distrusă de filoxeră, calamitatea frumosului, mai abitir decît o fi fost desființat-o Burebista cu mii de ani în urmă. Viță de vie. Altoită. După ea se dau în vînt muntenii, moldovenii, transilvănenii. Poate că faima lor ar mai putea să vie și de la Cloșca cu puii de aur, tot pe aici, pe lîngă Istrița, fiind răstignită în nemaipomenitele adîncuri de acei năvălitori și de calamitatea istorici.

Multe s-au mai întîmplat pe aici.

Cooperativa agricolă a tăiat pe aici noi drumuri de piatră, a dat strugurilor noi dealuri și dă acum vispeștenilor un cămin cultural cu atîtea săli și odăi că te poți rătăci în ele mai abitir decît în Cetatea Vaticanului.

Oameni. Piatră. Vin. Poate că vinurile de pe aici sînt licorile cele mai bune din lume. Medaliile de aur ale podgoriei din Pietroasele stau o dreaptă mărturie.

Vinurile acestea îmi amintesc de niște vorbe pe care le-am avut o dată cu un grup de scriitori, într-o sublimă clipă de poezie. Unul dintre ei, un poet, susținea cu limbă de moarte că pe aici, prin părțile Buzăului, s-ar afla, nu știa nici el unde, mormîntul unui circiumar (el însuși fervent adept al lui Dionisos) și care și-ar fi scris singur un cuvînt de viață și de moarte. Se vedea că se pricepea stimabilul la poezie și la vin.

Și zis-a el:

«EPITAF
Aici zace
și se face
Ghiță Pîrvu praf».

Nu știu dacă povestea asta cu Ghiță Pîrvu o fi fost ori nu adevărată. Mărturisesc însă că foarte îmi place și de la a ei aflare simt parcă o anumită sete de căutare, de a afla acel loc de aur, epitaful acelui năstrușnic circiumar buzoian ce s-ar fi băut pe el însuși într-o poezie și s-ar fi săvîrșit din viață tocmai în acele locuri bogate în omenie, în piatră și în vin. Să-l slăvim, fiindcă altfel n-avem ce face.

DINCOLO DE SALOANELE HOTELULUI SHERATON...

O oglindă a presei în zilele crizei din martie.

pe piața liberă. Această scurgere de metal spre piața liberă ar pune în pericol echilibrul precar stabilit prin convenția de la Washington.

Or, tocmai această problemă, vitală pentru Statele Unite, formează în ultimele luni obiectul unei dispute cu Africa de Sud, dispută ce a fost reluată și la reuniunea amintită a Fondului Monetar Internațional.

Republica Sud-Africană este principalul producător de aur al lumii capitaliste, ea furnizînd 76% din aurul nou extras. Celelalte țări producătoare rămîn cu mult în urmă: Canada, care ocupă locul doi, produce numai 7,8%, S.U.A. — 4,3%, Australia — 2,2%, Ghana — 1,6%.

Statele Unite cer Africii de Sud să vîndă întreaga cantitate de aur nou extras pe piața liberă. Existența unei oferte masive ar menține prețul metalului la un nivel apropiat de cel oficial și ar justifica astfel paritatea actuală a dolarului.

Africa de Sud refuză însă. Ea urmărește urcarea prețului aurului, care a fost stabilit încă în 1934 și menținut de atunci neschimbat, deși în S.U.A., de pildă, prețurile celorlalte mărfuri s-au dublat în această perioadă. Respingînd propunerea Statelor Unite, ea speră că lipsa de aur va duce la o asemenea creștere a prețului pe piața liberă încît va sili pînă la urmă Statele Unite să accepte urcarea prețului oficial. Eventualitate în care Africa de Sud, cu stocurile ei de aur, ar cîștiga foarte mult.

Asupra acestui pericol pentru dolar atrăgea atenția la Bonn, în preajma sesiunii de la începutul lui octombrie a F.M.I., Otmar Emminger, președintele Bundesbankului (R.F.G.). A accepta cererea Africii de Sud de a vinde aurul său pe piața liberă numai în măsura în care va voi ea, ar echivala de fapt cu un «München monetar», căci, deținînd practic o poziție de monopol, Africa de Sud ar putea manevra după plac prețul pe această piață. Soarta dolarului și a lirei ar rămîne la discreția ei.

AURUL VA DEVENI OBIECT DE MUZEU?...

În această situație dificilă unele cercuri din S.U.A. preconizează renunțarea completă la aur în plățile internaționale. *Aurul este o relicvă a unor vremuri de mult apuse, o prejudecată ce trebuie depășită* — afirmă unii economiști. În viitor plățile internaționale ar trebui să se facă numai în dolari, lire și o nouă monedă de rezervă, denumită S.D.R. (drepturile speciale de tragere). Aceasta ar fi creată «pur și simplu din văzduh», după expresia revistei engleze «The Economist», fără o bază materială, prin înțelegere între țări. Ea ar fi repartizată țărilor proporțional cu depunerile lor la Fondul Monetar. S.U.A., avînd cota cea mai mare, ar dispune și de cel mai mare volum de S.D.R.

Dolarul și lira nu ar mai putea fi preschimbate în aur, ceea ce ar scădea apetitul pentru metalul prețios speculatorilor și tezaurizatorilor. Aurul s-ar folosi numai în industrie și pentru obiecte de podoabă. El ar fi expus în muzee, și generațiile următoare s-ar uimi de înfruntările trecute pentru obținerea lui.

Concepția «demonetizării» aurului este menită numai să mențină artificial rolul valutelor-forte — afirmă oponenții acestei idei, în ale căror prime rînduri se află economistul francez Jacques Rueff. Eliminarea aurului ca mijloc de plată ar înlătura singurul element stabil și nepărtinitor în plățile internaționale. Cantitatea de valută în circulație ar fi determinată numai de bunul plac al guvernelor. S-ar deschide astfel larg porțile inflației. Nesiguranța în legătură cu stabilitatea valutelor ar duce la încetinirea activității economice. Este edificatoare în această privință imaginea evocată în zilele crizei din martie de revista franceză «Express»: «Comercianții din întreaga lume sînt în incertitudine. Negustorul care dorește să cumpere lînă, fabricantul care exportă automobile nu mai știu în ce monedă să încheie contractele. Această nesiguranță poate duce la încetinirea activității economice. Astfel, ceea ce pînă acum era o chestiune care privea numai pe speculatori și bancheri, ar putea afecta pe fiecare în parte. Se evocă de pe acum criza din 1929».

Recenta sesiune a Fondului Monetar nu a reușit să înlăture nici divergențele dintre Statele Unite și Africa de Sud în ce privește vînzările de aur, nici să grăbească crearea «drepturilor speciale de tragere», nici, cu atît mai puțin, să pună de acord pe partizanii aurului cu aceia ai demonetizării. Lunile ce urmează promit deci noi momente de încordare în lupta ce se poartă pentru soarta valutelor-forte.

Irina VIANU

nu se poate face nimic, domnule Béranger?

Cu un zel fierbinte (după care am suspinat îndelung în ultimele stagiuni — clintite din loc atît de anevoios) teatrele Bucureștiului au prăvălit peste noi, în acest octombrie, o ploaie de premiere pentru toate gusturile și ambițiile, pentru toate pretențiile și chiar pentru cei total lipsiți de pretenții. Să trecem elegant peste faptul că unele din aceste spectacole sînt datorii mai vechi, neplătite din stagiunea trecută, să trecem, măcar în articolul de față, și peste unele preferințe repertoriale care ne-au uluit pur și simplu prin lipsa de consistență și logică a selecției, și să spunem că gestul de prim-amfitrioni ai stagiunii l-a făcut Teatrul de Comedie, invitîndu-ne la premiera «Ucigaș fără simbrie» al lui Eugen Ionescu. Pe Béranger îl lăsasem aici, acum cîțiva ani, la căderea cortinei, cu arma în mînă, decis să lupte — așa cum știe el, patetic, naiv și sublim — împotriva «Rinocerilor». Era un Béranger datat 1958, dar el se născuse de fapt cu un an înainte, în acest «Ucigaș fără simbrie», și tot atunci murise, zdrobit de forța acestui imens și absurd Rău, încarnat în omoritorul ce nu se cerea plătit. Dar Béranger mort e un nonsens, pentru că Béranger e credința — ingenuă, tenace, donchișotească — în fericire, e capacitatea de a vedea acea lumină palpabilă, radioasă, strălucitoare a «orașului surizător», e forța de a se indigna împotriva imensei lașități omenești și, mai ales, e nevoia de a se împotrivi răului, crimei gratuite, ucigașului fără simbrie. Așadar, Béranger nu putea fi lăsat acolo, îngenuncheat la picioarele asasinului, cu revolverele puse jos de bunăvoie, ucis de lama ascuțită a răului; și Eugen Ionescu a făcut cuvenitul gest compensator, redîndu-i viața și punîndu-l să lupte pe el, lunaticul, însinguratul dar fanaticul credincios, împotriva monștrilor verzi cu un corn sau chiar două în frunte. Și pentru că noi am citit « à rebours», pe scena Teatrului de Comedie, biografia lui Béranger și ne-am aflat ca la un film al cărui generic îți povestește de la început tot sfîrșitul, și pentru că noi știam că, de fapt, Béranger nu se va lăsa pînă la urmă ucis cu totul, am putut asista liniștiți la dramatica întîlnire a lui Béranger cu Ucigașul. Liniștiți e, desigur, un foarte aproximativ fel de a spune, pentru că întreaga piesă a lui Ionescu vibrează de neliniști, de întrebări cutremurătoare, e toată un uriaș semn de întrebare, un strigăt nedumerit de desperare care răsună fără ecou într-o lume pustie, ploioasă, plumburie, în care totul e umed — și cîrbunii, și plinea, și vîntul, și vinul — pentru că toată piesa e un protest ardent, un *Nu* imens și răsunător spus absurdității răului.

Domnul Eugen Ionescu prefațează el însuși, sonor, spectacolul Teatrului de Comedie, într-o foarte elegantă și precisă românească imprimată la Paris pe bandă și, în amicalul domniei-sale cuvînt adresat nouă, publicului, semnează în alb pentru spectacolul ce urmează să-l vedem: «Rinocerii» lui Giurchescu i-au lăsat o bună amintire, primul Béranger al lui Beligan — garanții solide pentru cel de-al doilea. Să-i dăm dreptate. Curios lucru: această clasică «antipiesă» ionesciană, care la lectură poate părea unui ochi neavizat absolut nescenică, această piesă în care Béranger monologhează de fapt mai tot primul și ultimul act (ceea ce adună laolaltă zeci de minute în șir, lucru ce răstoarnă toate legile bătrînului și bunului nostru teatru), această patetică meditație filozofică țipată de pe scenă este — în egală măsură — o piesă de actor și o piesă de regizor. Pentru fiecare e o Golgotă, pentru fiecare o mină de aur. Actorul trebuie să aibă suflul — interior, dar nu numai — al unui alergător de cursă lungă și o capacitate de fascinație cu care să reușească a ne ține în mînă foarte multe și lungi minute. Regizorul trebuie

Béranger-Beligan încercînd să-l înfrunte pe Ucigașul nesimbriaș (Gr. Gonța).

să aibă harul de a anima ideea nudă, curgerea și zbaterea ideilor nude, harul de a da concreteți unei metafore sclipitoare, îmbrăcată în haine de toate zilele. E ceea ce are Beligan. E ceea ce a reușit Giurchescu. Beligan e cel pe care îl știm: silueta sa ascetică, spiritualizată, pe care o folosește cu totală dezinvolturi, dar și cu zgîrcenie, față de mișcările ce prisosesc, verbul său precipitat, pe care nu l-am desluși întotdeauna dacă nu ne-ar fi atît de familiar, dar mai ales acea căldură și simplitate omenească cu care trece dintotdeauna rampa. Beligan știe — în plimbarea sa prin orașul de vis — să se entuziasmeze cu nevinovăția unui Béranger-copil, să trăiască extazul nu cu reculegere mistică ci cu o foarte pămîntească bucurie: el ne face să vedem peretele imaginar pe care-l pipăie cu mîna, și acele inexistente flori-apetisante ca legumele, și acele invizibile legume-parfumate ca florile, iar apoi reușește să se prăbușească brusc în vîrtejul deznădejdii, în așa fel încît să-l credem și să ne prăbușim și noi o dată cu el. Și totuși marele lui «moment» e actul final, e dialogul său cu interlocutorul mut, Ucigașul, unde toate argumentele aduse de-a lungul secolelor de omenire în fața violenței și a răului — toate, în afară de însăși violența — sînt spuse de el cu un ton pe rînd umil, rugător, persuasiv, indignat, cu ură, cu milă, cu dragoste, cu oboseală...

În jurul lui Béranger viermuiește o întreagă lume ostilă, indiferentă, obtuză, laș, care a trebuit să existe scenic printr-o apariție, două, să trăiască printr-o replică, două, roluri desigur ingrate pentru actori dar esențiale pentru cadrul uman al piesei. Și dacă toate personajele au existat, și s-au văzut, și au ajuns la noi, e pentru că fiecare actor din acest mic colectiv e un foarte bun și foarte serios actor, pentru că fiecare pune într-o mică replică esența concentrată a unui mare rol. Beligan n-ar fi putut susține pe umerii săi, singur, un asemenea edificiu scenic dacă prin scenă n-ar fi străfulgerat, pentru cîteva clipe doar, apariția lui Mircea Constantinescu sau a lui Mircea Balaban, a lui Mihai Pălădescu sau a lui Costel Constantinescu, a Vasilicăi Tastaman sau a lui Dem. Savu, dacă nu l-ar fi avut în stînga sa — temeinic instalat în rol — pe Mircea Șeptilici (arhitectul), în dreapta sa pe atît de suculentul actor Mihai Fotino (Edouard), și dacă nu s-ar fi bucurat de colaborarea Ninetei Gusti, care ne-a arătat cum se poate construi solid și inspirat un mare rol mic, debitat în întregime cu spatele la public. Toți acești actori de mîna întîi au acceptat, cu înaltă conștiință profesională, să dea replica într-un spectacol ce rămîne un recital de virtuozitate pentru un singur solist, servind astfel, desigur, în primul rînd intențiile programatice ale teatrului.

Dacă se mai face simțită o prezență în acest spectacol, hotărîtoare pentru forța de comunicare a piesei, ea este, desigur, cea a decorului. Dan Nemțeanu știe să dea lucrurilor harul vorbirii și al mișcării, la el scena cuvintează singură, uneori într-un contrapunct voit cu textul — cum se întîmplă în primul act: surizătorul oraș imaginar, pe care Ionescu îl vedea asemenea unui miraj alcătuit din jocul luminilor, e compus la el sec și rece, din niște panouri cenușii pe care se încrucișează amenințător benzi de oțel, imagine a orașului modern — aglomerare de beton, sticlă și însingurări, pe care nu-l poate încălzi decît forța luminii interioare a omului. Treptele și platformele care se compun și se descompun succesiv, care creează spațiul și perspectiva, care se mișcă asemeni mobilurilor lui Calder, dau actorilor nu numai *cadrul* de joc, ci atmosfera, sentimentul, dinamica nesiguranței și neliniștilor care-i chinuie pe eroii lui Eugen Ionescu.

Sanda FAUR

ASTENIE DE... TOAMNĂ?

Foarte la modă: taiorul cu pantalon. Remarcați jacheta foarte lungă, pe linie redingotă, cu un mic ornament negru brodat pe gulerul «ofițeresc» cu motive de inspirație folclorică.

Pentru seară, atlasul prețios și decolteul adînc în spate, eșarfa brodată cu paiete: o rochie de o eleganță pretențioasă...

Tricotajele rămîn șlagărul modei. Sînt confortabile și — lucru nu lipsit de însemnătate — la prețuri accesibile.

În timp ce colecțiile de modă ale industriei noastre ușoare sînt ținute, de la o vreme, Dumnezeu știe de ce, în cel mai mare secret și învăluite într-un abur de enigmă care le face pentru noi, oamenii de rînd, și mai ispititoare; în timp ce aceste colecții aristocratice se călătoresc prin străinătate, se fotografiază Agfa-Color și arată cu cît gust știu modeliștii noștri, poposiți cu săptămînile prin Paris, să vadă și să interpreteze ultimul strigăt din moda lumii; în timp ce noi scriem și degeaba scriem, ne plîngem și degeaba plîngem că trec anotimpurile unul după altul și că bunii noștri specialiști din industria ușoară nu mai vor de fel să ne arate cam ce au mai făcut și cam ce se mai poartă, în tot acest timp modestul centru de creație al UCECOM-ului, înființat nu cu prea multă vreme în urmă, își vede sîrguincios de treaba sa și ne dovedește că nu toate promisiunile sînt dulci vorbe aruncate în vînt. Ca orice «haute couture» care se respectă, el a început să-și prezinte de două ori pe an colecțiile, intenționînd cu sinceră bunăvoință să lanseze moda, ba și-a deschis pe Calea Victoriei și un «boutique» în care se pot cumpăra modele din colecții. Drept care, am fost invitați și toamna aceasta (dar oare nu prea tîrziu pentru o colecție de toamnă?!) în saloanele de marmură ale Casei centrale a armatei, orchestra lui Al. Imre ne-a susurat iar în ureche «Dalile» obsedante, iar manechine cu un spor de centimetri în înălțime și cu un minus de centimetri pe dimensiunea perpendiculară, cu o dezinvoltură ce-și arăta uneori prea vizibil zelul, ne-au învățat cam cum să ne îmbrăcăm ca să fim la modă. Știau destul de bine lucrul acesta,și informația lor, la zi,transpusă în piesele prezentate cu evidentă măiestrie croitoricească, a avut, recunosc, o reală funcție educativă. În cele cîteva seri de modă, bucureștencele au aflat că talia a revenit la locul ei și că pretinde vehement să fie subliniată cu cordoane late, că decolteul recomandat e cel ușor indiscret, în formă de V, dar că se cere încălzit cu eșarfe lungi, că taioarele și-au lungit, costisitor, jachetele dar că și-au lăsat, consecvent, fustele tot deasupra genunchilor, că se poartă iar confortabilele cute și pliuri... Totul a fost demonstrat într-o colecție la care erau de apreciat mai ales acuratețea, buna intenție de a multiplica în serie (scurtă!) unele idei vestimentare, de a «democratiza» luxul, de a-l face accesibil, difuzabil. Pînă aici totul e perfect.

Dar de ce oare cele două ceasuri și mai bine în care am fost scăldați în valuri de modă ne-au lăsat totuși, în cele din urmă, un anume gust sălciu, de ușor plictis, de ce prezentarea s-a desfășurat într-un ritm stins, de ce aplauzele izbucneau răzleț — și nu făceau prozelitism — de ce n-am plecat de acolo cu sufletul bîntuit de «frivole» visuri vestimentare, cum s-ar fi cuvenit în asemenea împrejurări? Colecția din primăvară ne entuziasmase, ne făcuse să sperăm, să credem, să avansăm pronosticuri, ea fusese ca o ploaie binefăcătoare după o arșiță îndelungată, cînd creșcuseră în voie, prin colecțiile prezentate de cooperative, mai ales ciulinii gustului de duzină. E drept că acum am sosit în saloanele CCA. căptușiți cu toate pretențiile, cu toate ambițiile la care ni se păruse că ne-a dat dreptul colecția anterioară. Și iată că ne-a fost sortit să stăm față în față cu o colecție cam palidă și obosită, care și a făcut corect treaba de informare, corect dar fără cine știe ce personalitate (și personalitate, să ne înțelegem, nu înseamnă de loc extravaganță). Întrucît — după părerea mea — acest centru de creație a dovedit că nu mai are nevoie a fi mîngîiat, amical, pe umăr și tratat cu îngăduința pe care o pretind începătorii, cred că lucrurile pot fi discutate acum «bărbătește», fără amabilele menajamente de rigoare. Ce mi s-a părut mie supărător la această colecție e lipsa ei de stil, de unitate, lipsa unei idei diriguitoare, eclectismul ei. E drept, moda nu se poate rupe din contextul mondial, ba dimpotrivă, a ignora, să zicem, linia pariziană ori cea italiană înseamnă a te scoate voit din circuitul vestimentar al lumii. Dar a arunca o privire aici și una dincolo, a înghiți informațiile pe nemestecate, a nu-ți spune ferm punctul tău de vedere — cum se întîmplă în colecția de față — aceasta te condamnă fără drept de apel la platitudine. Ni se va spune că au existat cîteva piese — și chiar reușite — inspirate din folclor, dar să nu ne amăgim cu vorbe și să recunoaștem că nu niște mărunte elemente de decor vestimentar rustic pot da personalitate unei mode naționale, așa cum, îngust, s-a

Culoarea-vedetă, negrul, poate fi purtată la toate orele zilei, dar mai ales seara (și mai ales de persoanele tinere), transpus în materiale vaporoase (ca această rochie din voal, cu volane romantice și un cordon metalic, creație a unei case pariziene).

Stofa: gri. Gulerul: de blană, în formă de șal. Talia: subliniată puternic de un cordon lat. Iată detaliile la modă.

Carourl — mic sau foarte mare — tratat în culori vii, sau, dimpotrivă, în tonuri foarte închise, rămîne favoritul hainelor de toamnă-primăvară.

Din nou voal, din nou volane ample și trandafiri gingași, din nou deci stilul romantic — văzut de astă dată într-o strălucitoare combinație de alb-roșu.

crezut o vreme. Am impresia, de pildă, că o concepție și o contribuție națională la elaborarea modei ar trebui să țină mai întîi seama de silueta feminină specifică, de la noi. La silueta femeilor noastre — în medie destul de scundă — este primejdioasă, de pildă, acea croială de rochie cu talia lungă și cu fusta în cute și pliuri (amintind moda Charleston). La aceeași siluetă scundă — care pretinde, e limpede, o economie strictă a detaliilor, ele neavînd, practic, spațiul pe care să se desfășoare — nu sînt de loc binevenite nici asimetrismele (veche și rea pasiune a creatorilor din cooperativele noastre), nici excesul de dungi, pliuri, ornamente, chiar dacă ele sînt foarte «en vogue» la un moment dat. Chiar manechinele noastre — foarte înalte și zvelte — își pierdeau din distincție și din finețea siluetei din cauza unor piese vestimentare gîndite parcă pentru blocul de desen și nu pentru a fi îmbrăcate. Și încă ceva: am fost de-a dreptul uimiți de cromatica săracă, inadecvată sezonului, în care a fost elaborată întreaga colecție a sezonului. Nu e nevoie să fii mare specialist în ale modei ca să știi că bleumarinul, albul, roșul sînt mai ales culorile primăverii, că toamna își cere în principiu culorile ei — brunurile-aurii, marourile, verdele de toate nuanțele — și că anul acesta moda a avut ambiția de a ne îmbrăca sobru și elegant, mai ales în negru și gri. Or, colecția ce ne-a fost prezentată a fost literalmente înecată în bleumarin și roșu, ne dureau ochii de atîtea văpăi cîte au aruncat rochiile și taioarele, în timp ce prezentatoarea ne anunța, cu voce neprihănită, contrazicînd total cele ce ni se arătau pe podium, că «anul acesta șlagărul modei e negrul». O să ni se spună, știm, că lotul de materiale pe care creatorii au trebuit să-și exercite fantezia a fost destul de restrîns, dar de aici pînă la a se lăsa obsedați de exact culorile cele mai nepotrivite anotimpului e totuși o distanță. Mai ales că noi ne lăudăm atîta, și pe drept!, cu simțul coloristic al artistului român... Prezentarea a demarat greu, primele modele au excelat prin banalitate, apoi însă colecția și-a revenit, s-a încălzit, rochiile de după-amiază, taioarele, unele tricotaje ne-au mai îmblînzit, ne-au cucerit sufragiile, ca la compartimentul rochiilor de seară să suferim din nou dezamăgiri: cîteva mai fine, de o eleganță rafinată, celelalte însă sau foarte oarecare, sau excesiv de încărcate.

Și în mai tot acest timp, mai exact de fiecare dată cînd era prezentat vreun model pentru bărbați, întreaga asistență feminină își simțea sufletul chinuit de acel urît simțămînt omenesc care se numește invidie: în marea ei majoritate, colecția de modă masculină a fost excelentă, ireproșabil executată, de un gust fin, ocolind extravagențele și ieșind totuși din uscatul conservatorism al vestimentației bărbătești.

Să spunem, în finalul acestor prietenești și sincere rînduri, că așteptăm cu încredere viitoarea colecție a UCECOM-ului, că sperăm să treacă ușor și bine peste această astenie... de toamnă și că ne vom regăsi, în primăvară, plini de forță și originalitate? Chiar dacă nu o vom spune, lucrul acesta este, desigur, bine știut...

Sanda DIMA

UNA MIE, UNA ȚIE...

Revista americană «Time» a publicat această reproducere în culori cu legenda: «Pagină colorată din codexul de la Lorsch» și cu arătarea — greșită — că acesta s-ar afla la «Biblioteca națională din București» (unde, de altfel, nici nu există vreo bibliotecă cu acest nume).

În fapt, valorosul manuscris se află la Alba Iulia, în biblioteca documentară «Batthyaneum», și este opera unui călugăr din fosta mănăstire din Lorsch (Germania, landul Hessa), întemeiată în 774 sub numele de Laurissa, incendiată în 1621 într-una din luptele de la începutul războiului religios de 30 de ani.

Atunci această mănăstire a fost jefuită de soldați, dintre care doi, însușindu-și celebrul manuscris, și l-au împărțit, desfăcindu-l în două părți, luînd fiecare cîte una. Astfel se face că din «Codex Aureus» jumătate se află azi în Muzeul Vaticanului, din Roma, iar cealaltă jumătate, achiziționată de către umanistul Ignat Batthyány din Alba Iulia — care a întemeiat mai apoi așezămîntul cultural ce-i poartă numele — se află și acum aici, constituind piesa cea mai faimoasă a acestei biblioteci.

Dintre coperte — la rîndul lor adevărate opere de artă, formate din plăci de fildeș sculptate cu fine basoreliefuri — una se află acum tot la Roma, în «Museo Sacro», iar cealaltă la «British Museum», din Londra.

Așa se explică de ce această unică operă de artă se află împărțită în patru muzee din Europa, devenind un simbol al ravagiilor războaielor în viața spirituală a omenirii.

După cum se vede din pagina ilustrată reprodusă, desenele stilizate ce împodobesc manuscrisul sînt tipice culturii celților. S-a stabilit că manuscrisul are o vechime de cel puțin 900 de ani.

Pompiliu VOICULEȚ-LEMENY

COLIERUL DE PERLE

Din caietele școlarilor... cu gîndul la joacă

- *Octogenar este o figură geometrică cu opt laturi.*
- *Mercur este fiul lui Iupiter și inventatorul termometrului care îi poartă numele.*
- *Champollion a descifrat limbile moarte ale mumiilor.*
- *Propoziționea este o gîndire care se termină cu punct.*
- *Omonimele sînt cuvintele pe care oriunde le-am citi înseamnă același lucru.*
- *Iarna este frig din cauza gerului.*
- *Ceapa este o glandă lacrimală.*
- *Carol Quintul s-a născut în Belgia, în timp ce părinții lui călătoreau în Spania.*
- *În Austria reforma a fost înfăptuită de Iosif al II-lea, fiul Mariei și al Terezei.*
- *Axa e o linie imaginară care dacă n-ar exista, pămîntul nu s-ar putea învîrti în jurul său.*
- *Ereditatea este o știință care îți explică de ce semeni cu tata, în caz că-i semeni, și de ce nu semeni cu el, în caz că nu-i semeni.*

ȘI CU SIMBOLUL NEPRIHĂNIRII CUM RĂMÎNE?

Amanda Gillespie, manechin la casa londoneză de mode «Rahvis», prezintă — după rochia de mireasă în negru — o toaletă completă pentru ceremonia din fața altarului: rochie (minijupă, fireșe), voal, cizme, toate de culoare roșie.

O FATĂ SCUMPĂ

O fantastică colecție de perle a fost recent prezentată la o expoziție deschisă în palatul Versailles. Abstracție făcînd de valoarea ei (netraductibilă în bani), ținăra din fotografie este prețuită la treizeci de milioane de franci francezi noi...

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

- *Doi turiști englezi, Spike și Charmion Hughes, au întocmit un original ghid al Italiei, intitulat «Eating in Italy» (Cum se mănîncă în Italia). Încîntați de delicioasele spaghetti și ragu-uri, cei doi călători au ignorat capodoperele Romei și Florenței, întocmindu-și «vade mecum»-ul numai în funcție de variantele artei gastronomice. De gustibus...*

- *O statistică americană ne dezvăluie că «anii șingeroși» din timpul lui Al. Capone și Dillinger nu au însemnat etape de vîrf ale criminalității în S.U.A. Dacă în 1932 s-au comis 600 atacuri armate asupra băncilor, în 1967 furturile de același fel s-au ridicat la cifra de 1 318.*

- *În Portugalia, corida nu se sfîrșește cu uciderea taurului, de aceea cînd locuitorii de origine portugheză din Gustine — California au organizat o tradițională coridă, au avut grijă să anunțe că lupta nu va fi șingeroasă. Cu acest argument s-au înlăturat atît obiecțiile autorităților cît și cele ale societății pentru protecția animalelor. În arenă însă, în timpul «coridei nesîngeroase», taurul înfuriat a sărit în tribune rănind 60 de persoane...*

- *Abatorul din Pizen are un așa-numit mic «muzeu propriu» din curiozități și diferite obiecte găsite în interiorul animalelor sacrificate. Un obiect le întrece pe toate celelalte: în stomacul unei vite s-a găsit un fiș-fiș modern, în stare perfectă!*

UNDE E AL PATRULEA?

Două tinere fete într-o expoziție de pictură vest-germană... În fața unei opere de artă îți poți pierde graiul, sau răsuflarea, sau chiar mințile. Dar un picior?...

Aceste luminițe reci și, privite laolaltă, lipsite de personalitate reprezintă, fiecare dintre ele, o lume: o imensă retortă în care materia aflată la temperaturi fabuloase se preface și iar se preface, fără încetare, fără odihnă și fără preget, urmînd neabătutele legile cosmosului.

De cînd iscodește omul stelele? De cînd încearcă să le afle tainele? Probabil că de cînd e om. Abia în ultimii ani însă el a reușit să afle că fiecare stea este un nemaipomenit reactor termonuclear a cărui funcționare ar putea fi imitată aici, pe Pămînt. Așa au apărut primele cercetări în domeniul celor mai înalte temperaturi.

LA LIMITELE REALULUI

Progresele uimitoare și rapide ale științei au făcut ca în epoca noastră noțiuni considerate definitiv stabilite să se modifice, norme unanim acceptate să se răstoarne, concepte și principii să fie total negate, iar altele, dimpotrivă, mai temeinic confirmate.

În fața tabloului grandios, în continuă mișcare, al științei în dezvoltare, omul contemporan își pune întrebarea: pînă unde se poate înainta într-un domeniu sau altul; el vrea să știe cînd și unde ceea ce e astăzi ipoteză, fantezie creatoare a cercetătorilor, se va transforma în realitate.

El vrea să știe CARE SÎNT LIMITELE REALULUI.

Revista «Flacăra» inițiază — cu articolul din numărul de astăzi — o amplă anchetă consacrată acestei teme.

Împreună cu noi veți urca pe scara termometrului pe trepte încă neatinse de om, veți coborî pînă acolo unde se pune întrebarea dacă frigul va deschide porțile unei alte lumi, veți aborda problemele complicate ale rezistenței materialelor, vă veți apleca asupra vidului «absolut», veți afla ce se poate pretinde materiei vii să suporte.

Așadar, care sînt limitele realului?

CURSA TEMPERATURILOR FOARTE ÎNALTE

Omul de știință francez din secolul trecut, Henri Moissan, și-a cîștigat renumele de «maestru al temperaturilor înalte» pentru că a reușit să sintetizeze aschii de diamant cu ajutorul unor temperaturi de... cîteva mii de grade.

Maestrul de astăzi al temperaturilor înalte este, într-un fel, anonim; el a devenit o noțiune la închegarea căreia concură echipe foarte numeroase de cercetători din multe țări, iar însuși conceptul de temperatură înaltă este tot atît de departe de ceea ce era cu o jumătate de secol în urmă, pe cît de departe este cuptorul electric al lui Moissan de uriașele reactoare termonucleare de astăzi.

În lupta pentru temperaturi înalte, poate mai mult decît în alte domenii — exceptînd, firește, pe cel al zborurilor interastrale — dorința străveche a omului de a ajunge la stele capătă un sens cît se poate de concret: acela al eforturilor de a atinge temperaturi pe care, pînă acum, numai aștrii le-au creat. Astrofizica a cercetat și a aflat că în interiorul stelelor, unde au loc în permanență reacții termonucleare, temperatura atinge valori de ordinul zecilor de milioane de grade. A apărut astfel un «model» demn de ambiția creatoare a omului căci, după cum vom vedea, eforturile care se depun astăzi pentru a urca pe scara temperaturilor nu sînt o simplă competiție «sportivă».

100 000° — O TEMPERATURĂ «OBIȘNUITĂ»

Constantin Popovici, doctor în științe fizice, șeful Sectorului plasmă în cîmp magnetic al Institutului de fizică al Academiei, ne declară:

— *Nu, aceste stăruințe nu sînt o competiție sportivă, ci răspund unei necesități majore a omenirii.*

— După cît se pare, cursa pentru cele mai înalte temperaturi a făcut să se desprindă din domeniul cercetărilor clasice unul nou, deosebit de important.

— *Da, într-adevăr, necesitatea de a cerceta materia la temperaturi înalte, și în primul rînd perspectiva unor aplicații de mare importanță, au stimulat interesul oamenilor de știință și tehnicienilor pentru realizarea în laborator a unor temperaturi foarte ridicate, definindu-se în linii mari două domenii de temperaturi pentru a căror obținere se folosesc tehnici diferite și care sînt destinate unor utilizări diferite. Din prima categorie fac parte temperaturile cuprinse în intervalul 1 000-100 000°C, considerate în prezent oarecum «obișnuite» și care și-au găsit numeroase utilizări. Al doilea domeniu îl constituie temperaturile foarte înalte, de ordinul zecilor de milioane de grade.*

— De ce urmărește omul fenomenele care implică temperaturile formidabile din interiorul stelelor? De ce are nevoie să creeze el însuși asemenea temperaturi?

— *Temperaturile foarte înalte prezintă o deosebită importanță pentru știință și tehnică, în special pentru fizică. Cele aproximativ 500 de milioane de galaxii descoperite pînă acum, avînd fiecare o «populație» de ordinul zecilor și sutelor de miliarde de stele, ne dau o imagine asupra răspîndirii materiei aflate în cea de-a patra stare de agregare, așa-numita plasmă.*

(Continuare în pag. 24)

LA LIMITELE REALULUI

Cercetările asupra plasmei fierbinți cunosc în prezent o dezvoltare furtunoasă, în primul rînd datorită unor aplicații deosebit de importante, unele dintre ele de interes vital pentru omenire, pentru civilizațiile actuale și viitoare. Mă refer la problema sintezei termonucleare dirijate. Esența fenomenului este binecunoscută cititorilor revistei «Flacăra», care au avut prilejul să parcurgă articolul închinat cercetărilor românești în domeniul plasmei. Vom reaminti numai că obiectivul principal al cursei temperaturilor foarte înalte îl constituie realizarea fuziunii termonucleare dirijate, care presupune crearea unei plasme fierbinți suficient de dense, avînd o existență suficient de lungă.

CARE ESTE AZI «LIMITA REALULUI»?

— Eforturile oamenilor de știință și tehnică, reunite într-un larg front științific colectiv — din care nu lipsesc cercetătorii din țara noastră — îndreptate spre cucerirea temperaturilor din ce în ce mai înalte,

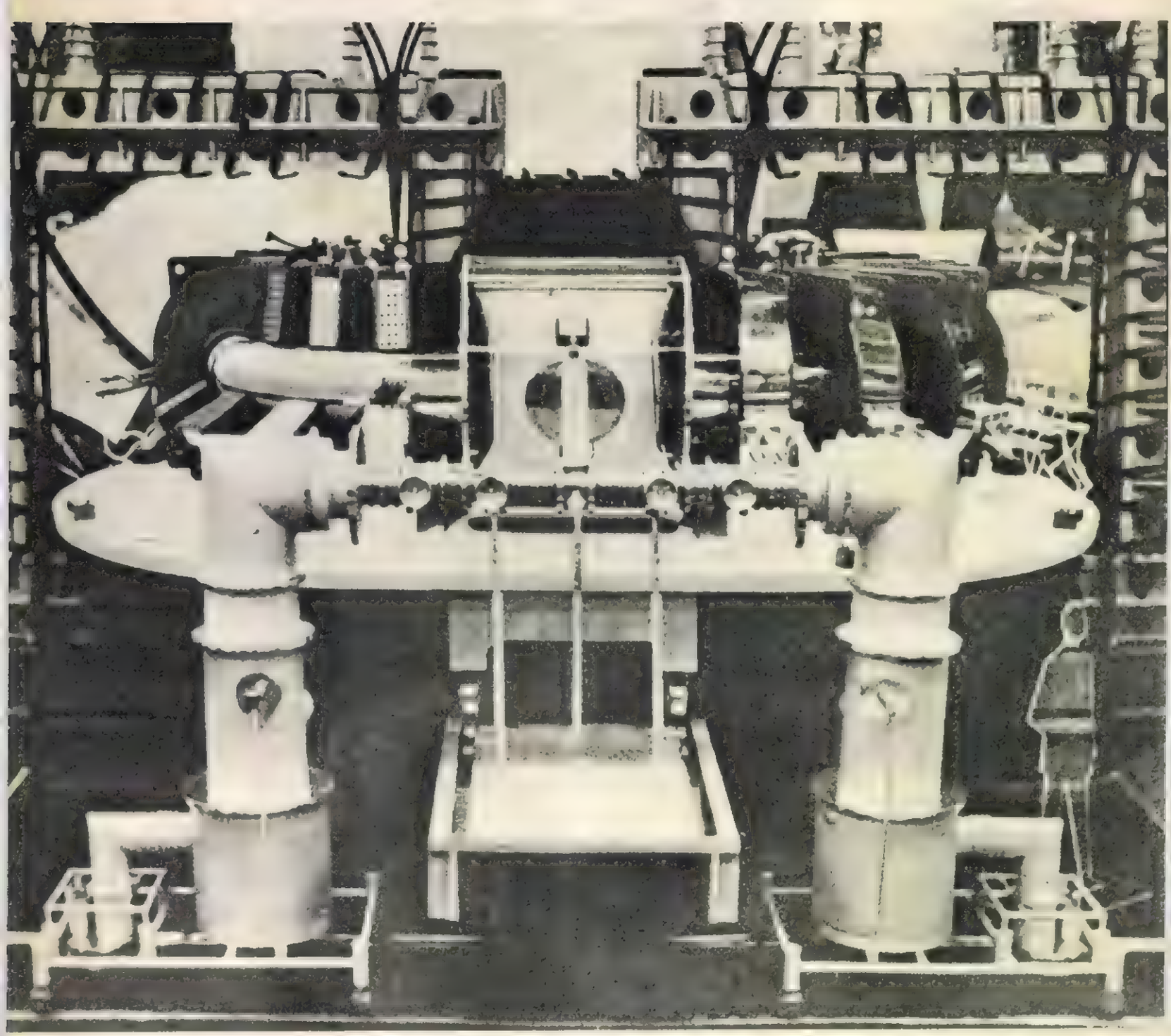

Cînd l-am întrebat pe dr. CONSTANTIN POPOVICI cum crede că va arăta o instalație energetică atunci cînd puterea hidrogenului va fi controlată, ne-a dat următorul răspuns:

«În principiu o instalație termonucleară va cuprinde o succesiune de agregate, caracteristică oricărui sistem energetic: sursa de combustibil, reactorul, receptorul de energie termică. Cel mai potrivit combustibil se consideră a fi combinația deuteriu-tritiu, în care reacția de fuziune se produce aproximativ de o sută de ori mai repede decît în combinația deuteriu-deuteriu. Reactorul este format dintr-un sistem complex care asigură izolarea plasmei într-o carcasă magnetică și încălzirea ei la temperaturi de sute de milioane de grade, care se pot realiza folosind descărcări electrice de mare intensitate, laseri de mare putere, unele tipuri de instabilități în plasmă, unde de șoc etc.»

Pentru o înțelegere mai lesnicioasă a chestiunii vă oferim și imaginea machetei unei instalații termonucleare sovietice care a fost prezentată nu demult la o expoziție internațională la Roma.

Înscrieri pentru achiziționarea unor asemenea obiecte... încă nu se primesc!

Instrumentele cu ajutorul cărora oamenii de știință «jonglează» cu milioanele de grade sînt, firește, ciudate. Probabil că peste ani și ani această impresie va dispărea, o dată cu progresele pe calea captării inepuizabilei surse de energie a hidrogenului.

Nu încape îndoială că arheologii care vor lucra peste cine știe cîte milenii vor avea mult de furcă descoperind asemenea unelte... primitive, în orice caz, mult mai mult decît cei care scot astăzi la lumină amnarele cu care primii oameni își aprindeau focul.

▲

În laboratoarele secției de fizică a Universității din Essex, acest instrument — apreciat ca fiind cel mai puternic laser cu bioxid de carbon din lume — este supranumit «stea particulară» pentru că a reușit să încălzească plasma pînă la două milioane și jumătate de grade timp de o milionime de secundă. Pentru profani, această clipită e mult prea scurtă. Pentru cercetătorii care au pornit de la fracțiuni de secundă mult mai mici, rezultatul e deosebit de important. În orice caz, ei se situează pe drumul care duce spre obținerea temperaturilor supraînalte pentru o durată tot mai mare. Aici se află, de fapt, unul din marile noduri ale problemei.

▼

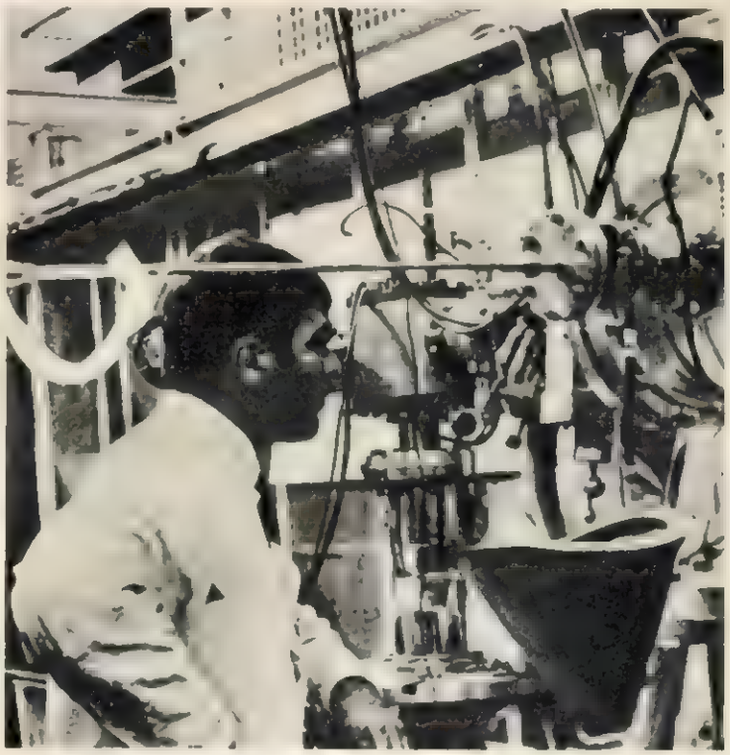

înregistrează progrese importante — continuă dr. C. Popovici. *Acum aproximativ 15 ani se considera aproape nerealizabilă obținerea unor temperaturi care să depășească pragul de 50 000°C, în sisteme controlate. Datorită cercetărilor din ultimii ani, în special în domeniul fizicii și tehnicii plasmei fierbinți, în prezent depășirea pragului de un milion de grade este o problemă rezolvată.*

— Care este astăzi «limita realului» într-un sistem controlat?

— *O sută de milioane de grade, pragul către care se concentrează acum eforturile cercetătorilor.*

— Care va fi, care poate fi «limita realului»?

— *Deocamdată putem vorbi despre cele aproximativ 400 000 000° de care este nevoie pentru amorsarea sintezei termonucleare dirijate. Știința și tehnica zilelor noastre consideră posibilă obținerea în viitorii 10-15 ani a acestor temperaturi.*

Obiectivele, mijloacele tehnice, fenomenele fizice care vor stimula și condiționa continuarea cursei temperaturilor foarte înalte spre valori care **depășesc** *temperaturile termonucleare, sînt probleme ale științei și tehnicii viitorului, ale unui viitor prea îndepărtat ca să ne putem pronunța.*

— Prin urmare, pentru moment trebuie să fixăm limita... realistă a realului la cele 400 000 000° amintite. Pînă la o eventuală modificare a ei, cititorii noștri vor fi fără îndoială curioși să știe cum pot fi *măsurate* temperaturile despre care se vorbește. Probabil că la asemenea valori neobișnuite nu se pot folosi nici mijloace obișnuite.

— *E de la sine înțeles. Determinarea temperaturii plasmei, și în special a plasmei fierbinți, este o operație foarte dificilă și complexă. Spre deosebire de gazul obișnuit, care răspunde prompt la «întrebările» privind starea sa, plasma reprezintă un sistem ai cărui parametri nu sînt direct și simplu măsurabili. Pentru determinarea temperaturii plasmei, deci a unor temperaturi foarte ridicate, se utilizează metode de sondaj electrostatic și electronic, sondaj cu microunde, metode de analiză spectrală în domeniul vizibil, ultraviolet, X și gamma.*

Este, așadar, vorba despre un arsenal prea puțin obișnuit. De altfel, stabilirea temperaturii și a celorlalți parametri ai plasmei a făcut necesară dezvoltarea unui întreg capitol special al fizicii, denumit — semnificativ — diagnoza plasmei.

UN PARADOX

Cu prilejul vizitei făcute în laboratoarele Institutului de fizică al Academiei am rămas mai mult decît surprinși aflînd că, în chip paradoxal, fenomenele privitoare la temperaturile ultraînalte se pot studia, și se studiază chiar, la temperaturi de loc ...astronomice, cu ajutorul unor instalații modeste ca mărime, modeste în sensul că pot să încapă într-o cameră nu prea mare. Contrastul dintre ceea ce am văzut și imaginea pe care ne-o formasem despre impunătoarele instalații termonucleare Ogra, Zeta, Stellarator, Homopolar, Ixion etc. este uriaș.

— Și, în acest caz, unde se decide «soarta» temperaturilor ultraînalte?

— *Spre deosebire de prima perioadă, aceea a anilor '50, în care cercetările pentru obținerea temperaturilor foarte înalte în plasmă se axau pe un profil destul de îngust și urmăreau în special aspecte legate direct de condițiile realizării sintezei termonucleare (dar într-o imagine oarecum simplificată), perioada actuală se caracterizează printr-o abordare multilaterală, sistematică și realistă, în care punctul de vedere dominant se axează pe recunoașterea organizării unui front științific colectiv larg. Numai cunoașterea aprofundată a tuturor fenomenelor și proceselor care se produc în plasmă, atît în domeniul temperaturilor obișnuite cît și în domeniul temperaturilor înalte și termonucleare, va permite stăpînirea extrem de complicatului mecanism al sintezei termonucleare dirijate.*

În prezent în numeroase țări se desfășoară ample cercetări pentru realizarea izolării plasmei și încălzirea ei la temperaturi termonucleare. În frunte se situează puternice unități științifice cu o dotare experimentală complexă din S.U.A., U.R.S.S., Anglia, Franța, R.F. a Germaniei, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă.

Unele cercetări se fac de asemenea și în țara noastră, urmărind cunoașterea unor procese elementare, care, deși se produc în plasma rece, permit înțelegerea și dirijarea unor fenomene aflate, potrivit expresiei dumneavoastră, la limitele realului.

Adrian COSTA

tv

elogiul elogiului

«De ce, în ultima vreme, numai cronici elogioase? Vi se pare cumva că nivelul general al emisiunilor a crescut atît de mult încît n-ar fi loc de mai bine?» întrebarea telespectatorului nemulțumit ar putea primi un răspuns foarte simplu: așa cum autorii «Transfocatorului» par a resimți nevoia de a întoarce din cînd în cînd apatele deșeurilor speciei umane pentru a nu-și pierde încrederea în oameni și în viață, și telecronicarul are dreptul de a se bucura, cînd se ivește prilejul, de ceea ce e frumos, interesant, nealterat de cusururi meschine. «Transfocatorul» încearcă să uite că mai există delapidatori, părinți denaturați, medici care își bat mama sau dascăli nedemni de misiunea lor și privește către constructorii Teatrului Național, către școlile unde se învață limbi străine după metodele cele mai moderne. Transpare poate aici și o anume oboseală. Căci omenii nu devine om numai pentru că a fost supus oprobiului public. Dimpotrivă, uneori, se înălțește și mai mult, iar atunci cînd beneficiază de ocrotirea unor superiori complexenți se obrăznicește și începe să-i amenințe chiar pe cei care l-au «masacat».

Pe un plan mai puțin dramatic — atentatul la unul gust nefiind pasibil de sancțiuni penale — și telecronicarului i se întîmplă să-și dea seama de nutritivitatea criticilor la adresa unor racile iremediabile pe termen scurt. Între zecile de regizori ai televiziunii, de pildă, sînt, ca pretutindeni, creatori excepționali sau foarte promițători, meseriași buni și mediocri, și oameni lipsiți de har. Oricît s-ar convergenta criticul împotriva producției acestora din urmă, ea nu va putea depăși niciodată limitele lor. Fiind și ei salariați ai televiziunii, regizorii respectivi vor fi folosiți în continuare, ori de cîte ori o va veni rîndul, și povestea se va repeta la nesfîrșit. Chiar și atunci cînd, slăbiciunile fiind prea evidente, se fac unele permutări, rezultatul nu este decît o deplasare a acestor slăbiciuni. Dacă, să spunem, un reporter care n-a dat satisfacție în dezbaterea problemelor de teatru va fi transformat în cronicar de fotbal, sau viceversa, singurul cîștig va fi încărcarea contului de pierderi la rubrica a doua.

Citeodată telecronicarul poate spera să determine cîrpirea unor găuri prea bătătoare la ochi. Dar haina poroșită nu va deveni cu adevărat arătoasă. Ce rost are să-i vorbești unui orb despre culori? Ce rost are să explici realizatorilor unui ciclu de emisiuni că apelativul «onorabile» (la fel ca și «stimabile») va purta pe veci, în limba română, pecetea pe care i-a imprimat-o Caragiale? Că el nu va mai fi niciodată echivalentul lui «The honorable member», folosit în Camera Comunelor, sau al lui «Your honor», rezervat magistraților anglo-saxoni? Presupunînd că vor renunța, în cel mai fericit caz, la riziblul «onorabilă Selene», restul textului va rămîne în nivelul expresiei eliminate.

Dar această explicație prin analogie n-ar reprezenta decît o parte din adevăr. De fapt, am ajuns la concluzia că nici o critică nu-i mai ușurătoare decît sublinierea deschisă, explicită, entuziastă, a realizărilor remarcabile, a excepțiilor pe care le-am dori să devină normă. Ce admonestare mai severă s-ar putea adresa televiziunii decît o cronică amănunțită a suitei de trei emisiuni care ne-a încîntat într-o recentă seară de sîmbătă? Mai întîi, întîlnirea profund actuală cu Jean-Louis Barrault, artistul prins — așa cum au fost de atîtea ori intelectualii — între zîmții roților istoriei, apoi admirabila scenă din «Tête d'or» («cea mai frumoasă scenă *d'amour entre deux hommes*» — de iubire între doi oameni, cum s-a tradus la noi cu grija de a respecta sensul primar al fiecărui cuvînt). Trec peste senzaționala apariție a Delphynei Seyrig în lumea albă a lui Pirandello, așa cum am trecut, vai, de atîtea ori peste creștii remarcabile ale actorilor români. A urmat plimbarea prin Vălenii de Munte al lui Miron Radu Paraschivescu. Confesiunile lui despre artă, despre moarte, despre iubire, în cadrul filmat parcă dinăuntru spre afară de Sergiu Huzum, «operator de categoria a doua», după cum ne informa el însuși cu umor într-un microinterviu publicat astă vară de «Gazeta literară». Și, în sfîrșit, unul dintre cele mai frumoase programe muzicale ale anului: recitalul de muzică de cameră în peisaj andaluz. Îmi pare rău că n-am avut loc decît pentru o enumerare seacă a titlurilor. Ceea ce voiam să spun este că, pusă față în față cu o asemenea demonstrație a posibilităților sale, televiziunii îi va fi poate mai greu să se refugieze în zonele de minimă rezistență.

Deși uneori și elogiile binemeritate se dovedesc a fi, din motive misterioase, dăunătoare. Cîțiva colegi au scris cu justificată căldură și prețuire despre miraculoasa lume creată de Brîndușa Zaița-Silvestru în «Povestirile pe degete». Rezultatul? Redacția emisiunilor pentru copii a hotărît să renunțe la Piț-Piț și la frumoasa și talentata lui animatoare.

Felicia ANTIP

Aici s-a născut ideea... O parte a marii secții de proiectare de pe lîngă uzinele «1 Mai»-Ploiești (fotografia de sus).

Calcul la milimetru: se măsoară părțile componente ale rotorului 700 1/2 din masa rotativă (fotografia de jos).

«Bravo!», «Wunderbar!», «Maladeț!», «Excelent!»... Sînt doar cîteva din zecile de aprecieri admirative, emise în mai multe limbi de mare circulație. Motivul unor asemenea exclamații n-a fost de data aceasta determinat de vocea de aur a unei cîntărețe sau cîntăreț român, nici de iureșul vreunui dans popular. Nici de binecuvîntatele licori subcarpatice, călătorite pe toate meridianele și unanim (și superlativ) apreciate. Cu toate acestea, subiectul atîtor insistente atenții avea un prestigiu solid și aplauzele «la scenă deschisă» le merita cu prisosință și, într-un fel, era obișnuit cu ele.

Fiindcă instalația de foraj românească, botezată poate cam prozaic «F-200», are la orice participare de anvergură o comportare strălucită, obținînd de obicei medalii de aur, confirmări ale celor mai înalte calități teh-

aur la Ploiești

nice. Așa s-a întîmplat la Leipzig anul trecut, așa s-a întîmplat recent la Tîrgul internațional de la Brno. Dominînd cu cei patruzeci și trei de metri ai săi vasta etalare de minuni tehnice, instalația de foraj sugerează deopotrivă continua ascendență a industriei românești.

Cu puțină imaginație, am putea-o compara cu acele «turnuri mobile» romane, armă irezistibile de atac, care permiteau abordarea și apoi cucerirea zidurilor cetății inamice. Doar că acum «lupta» se numește competiție tehnică, iar victoria este determinată în exclusivitate de către calitățile competitive ale produsului.

Identificarea «locului de naștere» al lui «F-200» probabil că nu mai comportă dubii pentru cel familiarizat cît de cît cu succesele industriei noastre constructoare de utilaj petrolier și, în general, de foraj. Marea uzină ploieșteană «1 Mai», una dintre cele mai mari întreprinderi de acest gen din Europa, și-a pus semnătura și pe acest produs, semnătură echivalentă cu calificativul de «excelent»!

«F-200», instalație de forat la 3 500 metri adîncime, echipată cu două motoare diesel, cu o forță de 200 tone sarcină la cîrlig, vine să completeze vasta «panoplie» a uzinei, pe care strălucesc cu egală intensitate T-50, 2 DH-75, 4 LD-150, 2 DH-200, 3 DH-250, 4 DH-315, denumiri aparent criptice, dar a căror simplă enunțare trezește emoții și admirație în orice specialist, fie el din Europa, Asia sau America de Sud (enumerarea țărilor fiind, în acest caz, un lucru obositor și monoton...).

Pentru că o veche tradiție a impus de mult această uzină producătoare de cel mai divers utilaj de forare. Petrolul, apa sau gazul metan, bogății de frunte ale solului nostru, au determinat de multe zeci de ani forări pe măsură, care prin amploarea și precizia execuției se situează în avangarda mondială a lucrărilor de acest gen. «1 Mai» produce, după cum aminteam, o vastă gamă de instalații care permit săpări de pînă la 7 000 metri, instalații ușor de manevrat, de transportat, a căror rapiditate de montare a devenit notorie în lumea specialiștilor.

Ultimul produs, «F-200», înlocuind pe 4 LD-150, depășit din punct de vedere tehnic, aduce un spor considerabil de maneabilitate, iar ca element cu totul nou, un hidroambreiaj cu umplere variabilă, care face posibilă funcționarea independentă a pompelor de noroi, la turații diferite de masa rotativă. Aceeași instalație a fost concepută și în două variante, acționate de data aceasta cu curent electric. Ineditul, aici, îl reprezintă cele două motoare electrice care permit ca instalația de foraj să lucreze și în condiții de izolare, autonom, cînd în jur nu există surse de energie termică.

...Definitivarea planurilor noii instalații, munca de proiectare au durat mai bine de un an. Pentru punerea sa la punct și-au unit eforturile, într-o armonioasă conlucrare, sute de ingineri proiectanți de la I.P.C.U.P.-București și de la secția de proiectare a uzinei ploieștene. Trebuia realizată o instalație de prim rang, o instalație care să impună și mai mult, să confirme faima consolidată de ani de zile a produselor fabricate aici.

— Au fost căutări febrile — își amintește ing. Atanase Nicolescu, șeful serviciului proiectări, dar mai întîi de toate a fost o conlucrare care ne-a permis în final opțiunea pentru cea mai bună variantă posibilă. «Opțiune», asta înseamnă, evident, zeci și sute de proiecte revăzute, dacă nu complet modificate. Ingineri proiectanți ca Viorel Cristea și Aurel Ocneanu (de la I.P.C.U.P.-București) ar putea să reconstituie zilele și nopțile de calcul asiduu, de stagnări și chiar eșecuri și, în final, de reușită. Colectivul de ingineri proiectanți pe care îl conduc, a realizat, după cum știți, un adevărat record de ingeniozitate și productivitate ridicată. Primirea internațională a lui «F-200» confirmă aceasta. Fabricat la noi, prototipul instalației s-a bucurat de colaborarea unor întreprinderi de prim rang din țară, ca uzinele «23 August» din Capitală și «Hidromecanica»-Brașov. Ca să le numim doar pe cele mai importante. Enunțînd cifra 20, cît reprezintă totalitatea «colaboratorilor» externi ai lui «1 Mai», pe drept cuvînt se poate spune că la acest succes incontestabil a participat nemijlocit întreaga noastră industrie.

*

...Cînd în apropiere de Peretu sapele rotative ale lui «F-200» au plonjat pentru prima oară, făcîndu-și impetuos drum prin măruntaiele pămîntului, se dădea startul într-o cursă prevăzută deja a fi victorioasă. Cursa în competiția tehnicii mondiale. Aurului negru, eternă bogăție a Ploieștilor, avea să i se adauge aurul medaliilor, al confirmărilor supreme.

M. HETCO
Fotografii de E. GHERA

Deasupra cerului, dominînd peisajul, «F-200» își impune puternica personalitate.

TEXTĂTORIA DE MĂTASE ȘI CRAVATE
„SELECT"
București, Cal. Dudești 186 — București

PRODUCE:

Țesături pentru rochii de seară și de ocazii din fire acetat metaloplastice, mătase naturală etc.

Țesături imprimate superioare, în desene variate și în colorit modern.

Baticuri imprimate din fire acetat și mătase naturală.

Țesături exclusive în metraj strict limitat ce se vînd numai la magazinul «Romarta» București.

Cravate superioare din fire mătase naturală, poliester și poliester texturat.

Despre ADAS (VIII)

De data aceasta interlocutorul nostru este tov. MIRCEA POPESCU, directorul Direcției lichidării daunelor, din Direcția generală ADAS, care se referă la una din laturile importante ale activității Administrației asigurărilor de stat și anume la lichidarea daunelor sau, altfel spus, plata despăgubirilor.

— *Am dori, pentru început, să cunoaștem cîteva cifre care să ilustreze volumul activității pe linia lichidării daunelor.*

— Ca urmare a creșterii numărului asiguraților și a bunurilor cuprinse în asigurare, sumele plătite de ADAS drept despăgubiri au crescut substanțial. Pentru a vă putea da seama de această creștere voi da cîteva exemple: în primul semestru al acestui an, la asigurarea clădirilor și a bunurilor din gospodărie, ADAS a plătit despăgubiri de peste 9 milioane de lei. La asigurarea autovehiculelor pentru cazurile de avarii și despăgubiri civile, numai în municipiul București în perioada 1 ianuarie—15 septembrie a.c. li s-au plătit asiguraților despăgubiri însumînd aproape 5 milioane lei.

Despăgubiri de peste 153 milioane lei au fost plătite cooperativelor agricole de producție și cetățenilor, pentru pagubele suferite în sectorul zootehnic, mijloace prin care asigurații au putut înlocui animalele pierite.

De unde rezultă că... ADAS-ul la nevoie se cunoaște.

— *Dacă aceste cifre ilustrează modul în care ADAS își achită de obligațiile ce le are față de asigurați, am dori să cunoaștem unele din condițiile ce se cer îndeplinite de aceștia din urmă pentru a intra în posesia despăgubirilor cît mai operativ.*

— Pentru ca asiguratul să intre în posesia despăgubirii într-un termen cît mai scurt, trebuie să îndeplinească unele obligații, în mod deosebit, aceea de a anunța la timp daunele suferite și de a prezenta documentele necesare.

Așa, de exemplu, asigurații sînt obligați să anunțe în scris consiliile populare iar în orașe unitățile ADAS în termen de 24 de ore, pierderea, vătămarea ori distrugerea bunurilor (casnice, autovehicule, animale etc. În ceea ce privește culturile agricole și rodul viilor, înștiințarea unităților ADAS, despre vătămarea ori distrugerea lor, trebuie să se facă în termen de 5 zile de la data producerii daunei. De asemenea solicitanții despăgubirilor trebuie să prezinte actele doveditoare necesare, specificate de altfel și în contractele de asigurare, și să dea posibilitatea — în unele situații — ca lucrătorii noștri să verifice valoarea reală a pagubei. Respectarea acestor obligații din partea asiguraților ne va permite să stabilim și să achităm despăgubirile cu cea mai mare operativitate.

MAGAZINELE DE DESFACERE ALE I.L.F. ILFOV — MUNICIPIUL BUCUREȘTI

VĂ OFERĂ UN BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT DE LEGUME ȘI FRUCTE

PANTOFUL CENUȘĂRESEI

UN FILM DE JEAN GEORGESCU

«Cenușăreasa» și prințul fermecător, tip 1968 (Ioana Pavelescu și Dorin Varga).

Alungată — uneori cu bice — din cîmpul esteticii, *duioșia* vine din cînd în cînd spre noi, dacă nu pentru a ne copleși,măcar pentru a ne pune bețe în roate în afacerile noastre de oameni moderni, tari ca piatra în materie de sentimente. Cîte un film duios — nu neapărat «sirop» — cîte un cîntec duios — nu neapărat de leagăn sau romanță — mai găsește ici-colo o fisură (dea Domnul să existe așa ceva și în anul 2000!), se instalează acolo și începe să-și vadă liniștit de lucru: adică ne aburește puțin mintea, ne scutură de cîteva complicații — la care, între noi fie vorba, ținem foarte mult! — și ne amintește cît de greu este să omorîm în noi povestile cu «un băiat iubea o fată». Dar pentru ca să se întîmple toate astea, pentru ca această doamnă amabilă care este duioșia să nu-ți dea pînă la urmă cu leuca în cap, trebuie să ai și aici o anumită știință. Jean Georgescu o are.

Îl cunoaștem, și nu de azi, de ieri, harul său în ale comediei: de la «O noapte furtunoasă» și «Directorul nostru» se pot învăța și astăzi multe lucruri. De data aceasta cineastul, întors cu gîndul mai degrabă spre «Visul unei nopți de iarnă», cheamă risul doar ca un musafir bun să aducă echilibrul lirismului, să ferească de ceea ce numim noi desuetudine o poveste cu iz «de altădată». Căci cînd, dacă nu «altădată», existau poveștile cu fete modeste îndrăgostite fără speranță de bărbați mai puțin modești, domni cu farmec și prestigiu,care toată viața parcă n-au făcut altceva decît să aștepte un suflet ales? Cînd, dacă nu «altădată», se întîmplau toate istoriile cu Cenușărese și prinți îndepărtați? Dar să nu ne mai prefacem. Știm bine că nu e chiar așa. Jean Georgescu a avut curajul să aducă în filmul său o Cenușăreasă, casieriță de teatru, ce suspină în taină după un ilustru medic căruia i-a fost publicat chipul fotogenic în revista — iertați-ne — «Flacăra». Cîteva naivități de o parte și de alta și, bineînțeles, totul se termină cu bine. Idila, în sine, nu are mare importanță pentru soarta filmului. Ceea ce își spune aici cuvîntul este siguranța cu care cineastul o integrează în viața micilor colectivități aduse pe ecran: teatrul de estradă, cartierul eroinei, strada cu personaiele ei pitorești (pictorul, portarul, prietenele, proprietarul automobilului antediluvian). Ele dau culoare și poezie dar, mai ales, alungă posibilitatea oftaturilor și emoțiilor de doi bani. La adăpostul dansului, al muzicii și al cupletului revuistic, întrebuințate de cele mai multe ori cu măsură, povestea de iubire își urmează un drum al ei, ocrotită cu discreție, oferită privirilor noastre în ipostaze lipsite de ostentația scenelor de dragoste cu care ne-au obișnuit filmele noastre unde toate întîlnirile seamănă ca două picături. Păcat însă că dialogul nu numai că nu a fost de loc ocrotitor, dar pe alocuri a ucis de-a dreptul puritatea și simplitatea mult rîvnite de autor și la care, din punct de vedere regizoral, știe să ajungă fără ocolișuri. Nu avem prejudecata filmelor fără dialog, dar cînd se spun kilometri de fraze convenționale, rotunde și potrivite pe un cm² de peliculă, ne vîjîie urechile și simțim un gust de praf. (Discuțiile eroilor la restaurant, ale prietenilor din casa doctorului sînt, orice s-ar spune, stingheritoare.) Numai actorii știu cum se înfruntă cuvintele în astfel de cazuri. Interpreții aleși de Jean Georgescu au izbutit uneori să ne facă să uităm chinul vorbelor. O debutantă căreia trebuie să-i reținem numele, Ioana Pavelescu, studentă în anul I la Institutul de teatru, trece prin film cu o degajare și finețe bune să le invidieze multe profesioniste care după două-trei pelicule nu se mai pot despărți de un surîs stereotip și o aruncătură de ochi bine studiată. O plăcută surpriză este cîntăreața Constanța Cîmpeanu care aici vorbește ca toată lumea, nu scoate triluri. (Mi-e greu să înțeleg însă de ce toaletele celor două fete sînt atît de lipsite de personalitate și prospețime, doar poartă semnătura talentatei Florina Tomescu?) În rolul doctorului Romano apare Dorin Varga, aflat la prima sa întîlnire serioasă cu ecranul. I s-a cerut foarte puțin, să fie plăcut și distins, ceea ce nu e chiar așa de greu. Se vede că pentru acest actor atît de zdravăn înfipt în scîndura scenei nu a sunat încă ceasul în care filmul să-i întoarcă talentul pe o față și pe alta. Nu au toți norocul lui Ion Marinescu.

Magda MIHĂILESCU

Printre premierele de prestigiu ale lunii decembrie se află și Becket, film realizat de Peter Glenville, după cunoscuta piesă a lui Jean Anouilh. În rolurile principale — doi actori monumentali: Peter O'Toole (regele Henric) și Richard Burton (Becket).

glob-reportaj

BUCHINIȘTII

ANTICARII DE PE CHEIURILE SENEI

Pe malul sting al Senei, începînd din dreptul catedralei Notre-Dame și continuînd pînă dincolo de Pont Neuf, anticarii își deschid în fiecare zi lăzile cu cărți vechi, litografii, gravuri, cărți poștale, partituri muzicale și își etalează marfa miraculoasă în fața zecilor de mii de trecători.

Prezența lor în aceste locuri este consemnată încă din secolul XVII și încercările de a-i îndepărta s-au izbit totdeauna de protestul încăpățînat al parizienilor, pentru care buchiniștii au devenit o instituție tradițională specifică. Anatole France în «Pierre Nozière», oferă o prezentare mișcătoare a buchinistului Debas și afirmă că «nu cunoaște vreo plăcere mai senină decît aceea de a răsfoi cărțile vechi de pe cheiurile Senei».

Înșiruirea de tarabe cu cărți de cele mai diferite proveniențe formează un amestec de autori cunoscuți și necunoscuți, de tratate serioase despre probleme filozofice, plasate lîngă cărțile prozaice de rețete pentru îndepărtarea petelor, de litografii de Picasso lîngă desenele dubioase ale vreunui pictor obscur din Place du Tertre, și toate aceste alăturări întîmplătoare, dar cu atît mai frapante — ca într-un «action painting» — îl farmecă pe trecător, și puțini sînt aceia care să nu găsească aci cartea mult visată, în schimbul a cîtorva franci.

Anatole France se temea că buchiniștii vor dispărea sub asaltul vieții moderne. Dar iată că și azi încă parizianul, și mai ales străinul neavizat, o dată prins în această adevărată cursă diabolică, unde este confruntat cu valoarea și lipsa de valoare a gîndirii omenești, își poate pierde o după-amiază întreagă tot răscolind vrafurile de cărți prăfuite, uitînd că Parisul îi mai poate oferi și alte comori. Va fi totuși o după-amiază petrecută cu folos.

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

◀ *Instantaneu olimpic '68 pe velodromul din Mexico.*

Viorica Viscopoleanu în plină acțiune de cucerire a medaliei de aur la săritura în lungime.

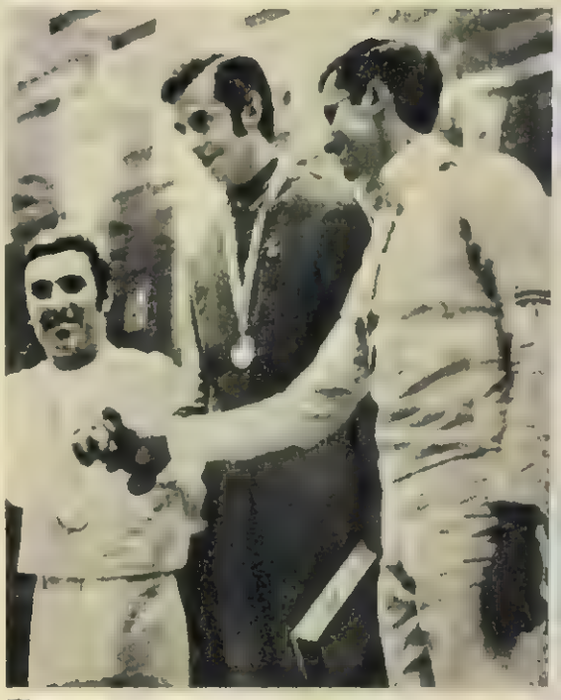

▲ *Pe podiumul învingătorilor: la floretă, campion olimpic: românul Ionel Drîmbă.*

◀ *Cu un ultim efort, Ileana Silai obține medalia de argint la 800 m plat.*

Fantastica săritură
a sportivului american de culoare
Bob Beamon — 8,90m.

Iată,
desfăşurat în patru secvenţe,
stilul original
la săritura în înălţime
care i-a adus
medalia de aur
americanului Dick Fossburry — 2,24 m.

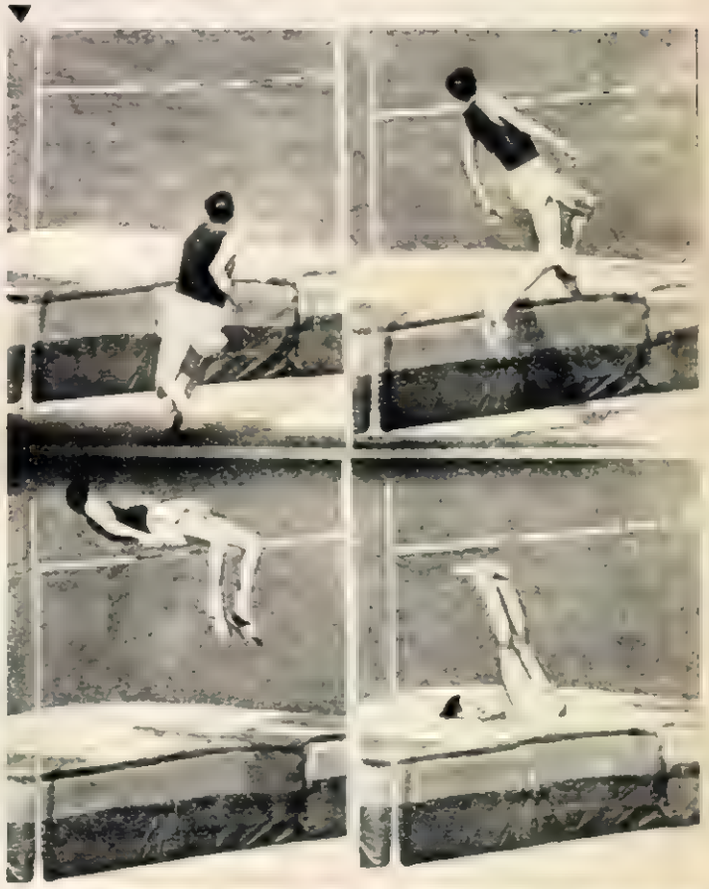

Finala probei
de 100 m plat;
cîştigător: J. Hines (S.U.A.)

Unul din numeroasele accidente
pricinuite de altitudinea
la care e situată
capitala mexicană.

Pentru că în timpul intonării
imnului american au stat
cu pumnii ridicaţi
(în semn de protest împotriva discriminărilor rasiale)
sportivii de culoare
Tommie Smith (centru)
şi John Carlos (dreapta),
cîştigători ai medaliei de aur
şi respectiv de bronz
la proba de 200 m plat,
au fost suspendaţi
de Comitetul Olimpic al S.U.A.

telex

LAGOS — **Ziarele reproduc o corespondență apărută în ziarul londonez «Sun» în care se arăta între altele că «actualul conflict nigerian s-a transformat într-o gigantică bătălie postcolonială între Franța și Marea Britanie, pentru controlul bogățiilor naturale ale Africii occidentale».**

BILBAO — **70 de deținuți politici spanioli de la închisoarea Matatena au declarat greva foamei în semn de protest împotriva tratamentului inuman la care sînt supuși deținuții — mai ales cei tineri — la interogatoriile polițienești.**

HONOLULU — **80 la sută din cantitățile de heroină introduse prin contrabandă în S.U.A. provin din Franța, mai precis din zona Marsilia. Această declarație a fost făcută de Henry Giordano, directorul brigăzii americane de stupefiante.**

OSTRAVA — **Aici a început de cîteva săptămîni construirea celei mai înalte clădiri din Cehoslovacia. Este vorba de un bloc de locuințe avînd 22 etaje și o înălțime de 110 metri.**

JULICH — **Recent a intrat în funcțiune un reactor Krupp cu o capacitate de 30 000 kW. Este vorba de obținerea unor temperaturi înalte cu ajutorul toriului. Curentul electric obținut pe această bază va putea fi folosit, în 1980, în mii de gospodării vest-germane.**

SANTA BARBARA — **Doi înotători temerari californieni au reușit să depisteze în larg și să facă inofensive două generatoare nucleare dispărute în luna mai, o dată cu satelitul meteorologic american «Nimbus B».**

CONAKRY — **500 000 000 de franci urmează să fie investiți pentru cîteva obiective majore în Guineea: construirea unui oraș nou la Sangoredi, a unui port comercial și a unei linii ferate care să lege localitatea Boke de litoral.**

BUDAPESTA — **Pe baza unui contract semnat recent, 5 întreprinderi ungare urmează să livreze mari cantități de piese de schimb și accesorii pentru automobilele FIAT 125, ce urmează să fie construite în U.R.S.S.**

ÎN EPOCA GHIDULUI

Sute de milioane de dolari, o imensă cantitate de energie umană și de altă natură înghit în Statele Unite eforturile de publicitate ale «societății de consum». Cu toate acestea s-a ajuns la concluzia că mulți consumatori sînt prost sau insuficient informați asupra produselor pe care sînt îmbiați să le cumpere. Altfel nu se explică de ce, în ciuda avalanșei publicitare, apare de ani de zile revista «Consumer's Guide» destinată a îndruma «independent» și «dezinteresat» publicul asupra alegerii ce trebuie să o facă. Cuimea este însă că pentru prima oară în istoria vieții politice americane, cu toate sutele de milioane de dolari cheltuite de grupurile aflate în competiția prezidențială pentru campania electorală, a putut apărea ceea ce se numește «Ghidul oficial al alegătorilor pentru 1968». Volumul este prezentat drept «primul îndrumător electoral pe deplin obiectiv, no-partizan, publicat în America, furnizînd comparații ale candidaților și platformelor». Prezentarea adaugă: «Nu te mulțumi pur și simplu să votezi. Fii un alegător dificil, informat în alegerile cele mai cruciale din istoria Statelor Unite».

În numele cui vorbește ghidul? Aparent, în numele cetățenilor «imparțiali», neangajați. Or, se știe că aceștia sînt departe de a constitui majoritatea, care de pe acum își are divizate simpatiile. Ținînd seamă însă că tocmai masa celor nedecișt reprezintă obiectul principal al candidaților în scopul consolidării pozițiilor, întrebarea rămîne deschisă. Doar nu se poate trage concluzia că autorii ghidului și-au propus drept scop convertirea maselor de alegători republicani și democrați la imparțialitate, mai bine-zis, creșterea numărului celor neangajați. Dar dacă în «Consumer's Guide» pot fi identificate coordonatele obiective ale unui produs alimentar sau tehnic, putînd fi testate de oameni care nu sînt tributari fabricii, în viața politico-socială testarea produsului electoral se face doar pe tărîmul activității practice. Or, aci criteriile sînt mai complexe. În definitiv, activitatea unui candidat vorbește de la sine și, dacă a fost nevoie de încă un ghid «pe deasupra partidelor», aceasta nu poate decît să reflecte impasul propagandistic al serviciilor actuale de publicitate electorală. N-ar fi exclus ca pînă la urmă acestea să dea faliment și soarta alegerilor următoare să fie decisă de acel candidat care ar reuși să cumpere numărul cel mai mare de acțiuni ale lui «Mankind Publishing Co», întreprinderea ce editează sus-menționatul ghid. În definitiv, ar fi un mod de manifestare a sufragiului, mult mai corespunzător «societății de consum» decît «învechita» consultare la urnă, fie ea și cu mijloace electronice.

Nicolae LUPU

POZNAN

DE CE ȘI-A PIERDUT CATRINUȚA GÎSTELE...

— Corespondență specială de la Valentin SILVESTRU —

Această întrebare, care-i frămîntă mult pe copiii polonezi din Poznan cînd vin la teatrul lor de păpuși «Marcinek» să vadă piesa, capătă răspuns evident la sfîrșitul fiecărui spectacol. Totuși, pentru oamenii mari chestiunea nu e atît de simplă, de vreme ce un grup de psihologi și pedagogi au alcătuit un savant expozeu nu numai despre întîmplările acelei fețițe, ci și despre cum le percep miile de spectatori mici, care sînt reacțiile lor sufletești și cum își modelează gustul pentru artă urmărind în imagini colorate și vii peripețiile eroinei.

Acestei probleme — rolul formativ al teatrului de păpuși în viața copiilor de la cinci la zece ani — i-a fost consacrat tradiționalul festival anual al dramaturgiei poloneze pentru păpuși și simpozionul adiacent, numite împreună «Confruntarea». «Confruntarea» a avut loc la Poznan — unde se află unul dintre cele mai bune teatre de acest gen — în sala de spectacole, într-o altă specială consacrată conferințelor și, pînă noaptea tîrziu, în cafeneaua de sub scenă unde s-a discutat liber, amical și cu foarte mare însuflețire.

Organizatorii, păpușarii din Poznan în frunte cu reputata artistă și animatoare Leokadia Serafinovici, au pregătit trei spectacole originale în premieră. Invitații — adică teatrele din Bedzin, Torun, Bialistok, Zielona Gora, Slupsk, au prezentat cîte un spectacol, purtînd insolite denumiri: «Aventurile degetului mic», «Tigrișorul Petre» (care se joacă și la noi), «Ce-au pățit cîndva Ion și Margareta», «Cum a scris un rățoi năstrușnic o piesă de teatru» ș.a.

Artiștii, profesorii, pedagogii, psihologii polonezi, împreună cu oaspeți păpușari și teatrologi din Franța, Uniunea Sovietică, Bulgaria, Republica Democrată Germană, Cuba și România au ascultat și dezbătut laborioasele referate: «Asemănări și diferențe între teatrul de păpuși și filmul de animație», «Însemnătatea jocului în teatrul pentru cei mici», «Impresiile estetice și formarea personalității copilului». Ni s-au proiectat filme remarcabile — printre care trei producții excepționale ale studioului «Semafor» din Lodz («Scara», «Dragonul» și «Mititelul») — și am ascultat concertul unui suav cor infantil. Ambianța agreabilă întreținută permanent de gazde și funcționalitatea substanțială a întîlnirii au creat cadrul unei dezbateri fertile, cu concluzii ce pot dobîndi un foarte larg interes.

Regizorul Lucian Dembinski din Lodz și păpușile sale.

CEHOSLOVACIA:

ÎN 50 DE ANI — 220 000 DE INVENȚII ȘI INOVAȚII

Cea de-a 50-a aniversare a Republicii Cehoslovace, care se sărbătorește în aceste zile, marchează nu numai un eveniment memorabil în istoria acestei țări, dar și un bilanț impresionant de realizări remarcabile obținute de popoarele ceh și slovac de-a lungul celor cinci decenii de existență independentă a patriei lor. În cadrul pregătirilor pentru întîmpinarea jubileului s-a înregistrat numai în domeniul invențiilor și inovațiilor științifice și tehnice un număr record de comunicări. Astfel, zilele acestea, ziarele cehoslovace au relatat că, după toate datele, numărul creațiilor originale ale inventatorilor cehi și slovaci, «omologate» în cei 50 de ani de Republică, se ridică la 220 000

Nume cunoscute, fotografii vechi, portretele oamenilor cu «creier de aur» sînt din nou în atenția opiniei publice. Printre inventatorii geniali se pomenește cu veneрație numele inginerului-constructor Jan Ledwinka, omul care în 1923 a făcut senzație în lumea întreagă prin proiectul automobilului său de mic litraj TATRA 4/12, care folosește primul instalație de răcire cu aer a motorului.

Tatra 4/12 obține în 1925 consacrarea internațională, participînd victorios la cursa Targa-Florio (Sicilia). În același an, automobilul lui Ledwinka este vedeta «cursei de distanță» pe traseul de 5 300 km — Leningrad-Tiflis (Tbilisi)-Moscova. Încep să curgă ofertele străine, curînd o firmă vieneză obține un contract pentru fabricarea mașinilor Austro-Tatra. Societatea franceză «Lorraine» solicită dreptul de licență; Tatra căpătase notorietatea mondială, iar uzinele care produc și azi n aș ini cu această marcă se bucură de aprecieri în țară și peste hotare.

După aproape cinci decenii de la invenția lui Ledwinka, alt constructor ingenios, ing. Julius Mackerle, a realizat anul trecut modelul unui automobil cu totul deosebit, care funcționează cu... aer. Este vorba de o mașină cu un compresor special care injectează aer comprimat în tuburile care acționează motorul, imprimîndu-i o viteză ușor reglabilă. Un sistem de pneuri originale — unice în felul lor — înlesnește deplasarea vehiculului pe orice teren. Specialiștii consideră că mașina lui Mackerle ar putea fi folosită și în spațiul cosmic.

Printre descoperirile cehoslovace din ultima jumătate de veac se numără și mașina textilă pneumatică P45 și cea hidraulică H 105, ambele proiectate și realizate de tehnicianul Vladimir Svaty de la Institutul de cercetări în construcții de mașini textile.

Mașinile textile ale lui Svaty au devenit curînd produse de export. Astăzi firma japoneză «Endshu» produce asemenea mașini pentru multe țări din Asia pe baza licenței acordate de Cehoslovacia. De asemenea, firma americană «Draper», în prezent cea mai mare constructoare de mașini textile din lume, a solicitat licența cehoslovacă. Chiar și Anglia, țara tradițională a fabricilor de textile, importă mașinile pneumatice ale lui Svaty

Dic. BABOIAN

COMENTARIU

Zodia crucișătoarelor

de Silviu BRUCAN

Pesemne că școala normativă, care consideră că deciziile în politică ale statelor sînt determinate de principii morale, religioase sau ideologice, dispune încă de numeroși adepți în presa mondială, deoarece numai așa se explică frecvența aprecierii că întîlnirea Wilson — Ian Smith pe crucișătorul «Fearless» a constituit un «eșec» din cauza pozițiilor ireconciliabile ale celor doi prim-miniștri ai Angliei și Rhodesiei. În realitate, nu principiile ghidează pe conducătorii unor state în asemenea împrejurări, ci niște interese, mai mult sau mai puțin avuabile, dintre care unele se ciocnesc iar altele se împletesc, și toată problema este de a găsi între ele un echilibru acceptabil ambelor părți și o formulă care să exprime acest echilibru (i se mai spune și compromis) într-o manieră satisfăcătoare opiniei publice, și abia în această fază intră în joc principiile, de care se ocupă de regulă consilierii celor două părți, specializați în această ramură importantă a diplomației.

Interesele comune anglo-rhodesiene au la bază, în ultimă instanță, necesitatea de a menține Rhodesia în sfera intereselor strategice «albe» din conul sud-african, și în același timp nu sînt străine de minereurile și plantațiile de tutun aflate tot în «mîini albe» ca Rhodesian Selection Trust, Anglo-African Corporation ș.a. Ciocnirea de interese a izbucnit din momentul în care regimul rasist de la Pretoria a refuzat să se alinieze directivelor de «ajustare» la noile realități africane venite de la Londra și a devenit «rebel». Rebeliunea lui Ian Smith față de coroana britanică a găsit sprijin și înțelegere în Republica Sud-Africană și la colonialiștii portughezi, ceea ce a făcut ca toate sancțiunile adoptate de O.N.U. împotriva Rhodesiei să aibă o eficacitate redusă, cu atît mai mult cu cît una din «mîinile albe» care strînge aurul și diamantele de prin partea locului se numește Anglo-American Corporation.

În ultima vreme însă s-a produs o spărtură și în frontul rasist de la Pretoria. În fața creșterii luptei de eliberare a poporului negru, s-a constituit o aripă de dreapta care preconizează o ieșire radicală din incertitudinea constituțională și introducerea unui regim de apartheid gen sud-african. Faptul că premierul Ian Smith a recurs la scoaterea din guvern a doi miniștri — Harper și lordul Graham — care reprezentau această aripă, a creat premise pentru întîlnirea de pe «Fearless». La Ian Smith, pentru că logica politică îl silește să caute sprijinul Londrei în lupta sa cu extrema dreaptă, la Wilson, pentru că metropola este interesată ca linia «modernă» să cîștige teren la Pretoria. Din surse bine informate, rezultă că și Lisabona înclină în prezent spre o linie mai modernă și mai elastică la Pretoria, deoarece se teme că linia dură ar putea duce la o explozie care ar pune în primejdie și statutul dominației portugheze din Angola și Mozambic.

Întîlnirea de pe «Fearless» n-a dus încă la compromisul scontat, deoarece Ian Smith nu merge cu «moderația» atît de departe încît să accepte introducerea treptată — sub egida Londrei — a participării la guvern a reprezentanților celor patru milioane de negri, cerută insistent de premierul Wilson, sub motiv că «puterea albă» a celor 200 000 nu poate fi menținută în forma actuală și că ea riscă să fie măturată cu totul dacă nu știe să se adapteze la situație. Este filozofia metodelor neocolonialiste, pe care Londra a aplicat-o cu suplețe în perioada postbelică, indiferent dacă la putere au fost conservatorii sau laburiștii. Cel mai recent teren de aplicație al ei l-a oferit Swaziland, ultimul stat independent din Africa. Și în Swaziland cele mai importante bogății au rămas în «mîini albe» care, nu întîmplător, poartă aceleași denumiri: Anglo-African Corporation, Rhodesian Selection Trust ș.a. Partidul instalat la putere — Imbokodvo — se declară «regalist» (în ce privește coroana britanică și propriul rege, promovat dintre șefii de trib), proclamă dorința de a coopera cu Anglia și cu Republica Sud-Africană, ceea ce explică larghețea cu care Londra i-a «acordat» independența. Exemplul Swazilandului nu pare să-l fi convins pe Ian Smith, a cărui teorie este că regimul majoritar african este un regim despre care știi cum începe, dar nu știi cum termină..., în special cu «mîinile albe» prea hrăpărețe.

Oricum, dialogul Londra-Pretoria va continua ca și pînă acum, iar întîlniri ca cele de pe «Tiger» și «Fearless», nu sînt decît momente mai mult sau mai puțin coapte pentru un compromis pe care în mod evident îl caută ambele părți. Iar acest compromis este dificil de găsit, nu atît din cauza unei excesive principialități din partea celor doi interlocutori, cît din cauza fundalului social pe care se desfășoară dialogul: Africa neagră. Prezența ei se face simțită cu o putere din ce în ce mai mare, oricît de sperietoare ar fi denumirile crucișătoarelor pe care se discută soarta ei.

Jacqueline și Aristotel Onassis

ACTUL FINAL?

Cronica mondenă occidentală a consemnat în această săptămînă căsătoria văduvei fostului președinte al S.U.A., John Kennedy, cu armatorul grec Aristotel Onassis. De astă dată, din cauza rolului pe care Jacqueline Kennedy a fost obligată să-l joace în viața politică americană și internațională, ca urmare a implicațiilor destinului tragic al familiei sale, cronica mondenă s-a dovedit prea îngustă pentru a putea cuprinde ecoul și urmările acestui fapt divers. De eveniment s-au ocupat și comentatorii politici, și personalități publice, prieteni intimi etc. De ce?

Deși consternată de mezalianța de vîrstă și «rang», clientela cronicilor mondene — și nu numai ea — nu a putut să nu vadă în episodul de pe insula Scorpionilor actul final al unei drame contemporane de anvergură, care totodată poate elucida cauzele, implicațiile unui eventual act suplimentar. Ziaristul englez Ross Mark aduce la lumină unele remarci care clarifică întrucîtva misterul. El relatează că a aflat cum, în noaptea asasinării lui Robert Kennedy, care fusese principalul sprijinitor al ei după moartea soțului, Jacqueline a exclamat: «Nu cred să mai pot suporta încă o lovitură. Cum pot să mai continui să trăiesc în acest mediu, cînd se întîmplă asemenea lucruri?» Din aceeași sursă ziaristul a mai aflat că unul din motivele căsătoriei îl constituie faptul că forța economică a lui Onassis îi poate asigura protecția necesară în fața «insecurității» oferite de mediul înconjurător din S.U.A. Nu lipsesc însă nici aprecierile care văd în căsătorie și o alianță economică între averile Onassis-Kennedy, care poate constitui o bază puternică într-o viitoare confruntare cu cei ce au pus temporar capăt ascensiunii politice a familiei Kennedy și care, evident, nu au în slujba lor numai armele de care s-au putut folosi ucigașii plătiți cu bucata.

N. URECHE

DE ASTĂ DATĂ NU E FILM

Saint Tropez. În apropierea unei piscine particulare, doi bărbați discută violent. O lovitură puternică de pumn marchează apogeul controversei și unul dintre cei doi este trimis direct în apă. Celălalt, prefăcîndu-se că-l ajută să iasă, îl împiedică de fapt, ținîndu-i în cele din urmă capul în apă pînă la completa sufocare... Este o scenă din filmul «Piscina», în curs de realizare, și în care Alain Delon își ucide cu sînge rece dușmanul din film — amic în viață — Maurice Ronet... De la turnarea lui a fost întrerupt Alain Delon pentru a da relații în legătură cu moartea unui anume Stefan Markovici.

Ce legătură avea artistul cu acesta? Markovici, un emigrant de origine iugoslavă, a fost angajat în urmă cu aproximativ patru ani de Delon ca «înger păzitor», devenind dublura sa și, cu timpul, un fel de factotum pe lîngă actor, locuind chiar împreună cu acesta într-un apartament din vila sa pariziană, și fiind admis în cercurile sale cele mai intime. În luna august a acestui an, după mai multe certuri între cei doi — provocate, după cum se afirmă în prezent, de viața scandaloasă a lui Markovici și de legăturile «dubioase» ale acestuia — Delon l-a concediat. Ultima dată Markovici a fost văzut ieșind din locuința sa la 22 septembrie. Iar la 1 octombrie cadavrul său a fost găsit cu un căluș în gură, legat fedeleș și împachetat într-un sac, aruncat într-un loc pentru depozitarea gunoaielor. Ancheta care a pornit s-a axat pe legăturile lui Markovici cu o serie de traficanți de droguri, existînd unele indicații că acesta ar fi fost implicat într-o afacere de trafic de false droguri, împreună cu un corsican aflat în evidența Oficiului francez antidrog, Marcantoni, și cu un alt iugoslav, Borislav Massarovici — reținuți de altfel de poliție. Cît privește interogarea lui Delon — în două rînduri, întîi la 4 octombrie la Saint Tropez, și apoi, zece zile mai tîrziu, la Paris — ca și a soției sale, Nathalie Delon, nu este determinată doar de legăturile foarte strînse cu Markovici, ci și de descoperirea unei scrisori lăsate de acesta, în care se afirmă: «Orice s-ar întîmpla și pentru tot ceea ce mi-ar putea fi pricinuit, adresați-vă lui Alain Delon, nevestei sale și asociatului său, François Marcantoni, un corsican, adevărat gangster». În cursul depoziției, Delon a recunoscut «violenta animozitate» existentă între Markovici și el. Unii susțin că ea s-ar datora unor «neînțelegeri de afaceri» pe linie de trafic de droguri; alții le pun pe seama unei simpatii a soției lui Delon pentru Markovici.

...În cercurile franceze circulă tot felul de ipoteze, de presupuneri; într-un cuvînt «cazul Markovici» a creat o anume rumoare. Rumoare în care se înscrie și mai ilustrația legătură făcută de un comentator între scena amintită la început din filmul «Piscina» și afacerea Markovici.

I. CIOARĂ

Stefan Markovici și Nathalie Delon.

telex

ARHIVA-FOTO

DRUMUL NOU AL TURCIEI

29 octombrie 1923 este ziua proclamării Turciei ca stat republican — ziua în care generalul Mustafa Kemal Paşa, supranumit mai tîrziu Atatürk (tatăl tuturor turcilor), cucerea, cu ajutorul poporului care l-a urmat în anii de luptă, dreptul ţării sale de a-şi alege o formă nouă de existenţă şi un drum nou pe calea civilizaţiei. Ca preşedinte al noului stat, Atatürk a făcut, din primul an, reforme radicale, menite să scoată poporul din înapoierea în care se afla: a suprimat califatele, şcolile coranice şi tribunalele religioase, a adoptat dreptul civil occidental, a emancipat femeia, dîndu-i drepturi egale cu ale bărbatului, a introdus calendarul gregorian şi alfabetul latin în şcoli, a suprimat obligativitatea portului fesului la bărbaţi şi al feregelei la femei.

În fotografie: Atatürk, predînd la o şcoală primară din Ankara — *«un preşedinte-învăţător»*, cum îl denumea, în 1928, revista franceză l'Illustration.

Ion MUNTEANU

---

11 zile de zbor, 7,3 milioane kilometri în jurul Pămîntului, parcurşi în 163 rotaţii — iată coordonatele excepţionalei evoluţii spaţiale a navei «Apollo-7», avînd la bord trei cosmonauţi americani. Lansată la 11 octombrie, orele 15,02 GMT (17,02 ora Bucureştiului) ea a amerizat în apele Atlanticului, în sudestul insulelor Bermude, la 22 octombrie, orele 11,12 GMT (13,12 ora Bucureştiului). La 42 de minute după amerizare, Walter Schirra, Donn Eisele şi Walter Cunningham au fost aduşi cu un elicopter pe bordul portavionului Essex (în fotografie).

[illegible] SUPRAVEGHEAT

Westmoreland a găsit un nou cîmp de luptă. Departe de Saigon, dar la fel de departe şi de Washington. Generalul, urmărit de ghinioanele «escaladei» în Vietnam, şi-a descoperit pe neaşteptate vocaţii latino-americane. Prilejul i-a fost oferit de reuniunea comandanţilor armatelor de pe continentul latino-american, desfăşurată la Rio de Janeiro. În compania unor generali şi colonei specializaţi în lovituri de stat şi scandaluri de palat, «Westy» şi-a redobîndit limbuţia din perioada conferinţelor sale de presă de la Saigon: «Fenomenul insurecţional este produsul unor cauze complexe — reflecta generalul cu glas tare — printre care cauzele sociale, adică frustrarea, injustiţia şi inegalităţile joacă un rol decisiv». Iată-l deci pe Westmoreland într-o postură nouă: de apostol al progresului social, progres asupra căruia forţele armate vor trebui să aibă cea ce, printr-un eufemism, generalul denumea «drept de supraveghere». Simplu: progres... supravegheat, pentru că fără supraveghere progresul devine primejdios.

Că Westmoreland vorbeşte de progres nu-i o surpriză. Doar şi programul american pe continentul latino-americad poartă denumirea de «Alianţa pentru progres». Dar, cum remarca «U.S. News and World Report», cu toţi dolarii cheltuiţi pentru această alianţă «progresul în întreaga emisferă a fost dezamăgitor», iar «bombele cu efect întîrziat» (enumerate de revista americană: «sărăcia, foametea, bolile, înapoierea culturală şi agricolă, inegalităţile sociale şi economice») se înmulţesc.

Noua strategie a lui Westmoreland nu-i promite gloria pe care nu a reuşit s-o dobîndească în războiul vietnamez...

Eugeniu OBREA

„BUCĂTĂRIA DIABOLICĂ"

Fiecare nou caz de falsificări de alimente dezvăluit opiniei publice occidentale are darul de a o şoca într-un mod cu deosebire neplăcut. Nu e vorba numai de buzunarul consumatorului ci, de multe ori, de un atentat la sănătatea lui. Or, tendinţa businessmenilor industriei alimentare de a recurge la ajutorul chimiei pare din ce în ce mai accentuată. Numai în Italia au fost identificaţi în ultimii patru ani peste 6 000 de falsificatori şi au avut loc circa 1 600 de procese.

Timp de şapte ani, o întreprindere de prelucrare a laptelui din Belgia a «botezat» fiecare kilogram de unt cu 280 grame de seu de oaie. Cantitatea acestei «materii prime» ilicite a ajuns în respectivul interval la 400 de tone, iar cîştigurile suplimentare ale producătorilor s-au ridicat la 1 750 000 000 franci. La reuşita afacerii a fost cointeresat un laborator care elibera cu regularitate certificatele de rigoare.

Un fabricant de şuncă a observat că, în urma unor băi în soluţii de sare fosfatate, jamboanele creşteau în greutate cu circa 15%. Procedeul a fost preluat şi de alţi confraţi, care i-au înţeles uşor avantajele.

Toate acestea şi altele de acelaşi gen, spre marele folos al industriaşilor falsificatori şi spre neputincioasa revoltă a consumatorilor. Căci, după cum remarca publicaţia belgiană «Pourquoi pas», legislaţia privitoare la producţia alimentară datează din anul 1894 şi atîta timp cît prevederile ei nu vor fi revizuite în concordanţă cu realităţile contemporane «bucătăria diabolică» a falsificatorilor de alimente poate rezerva încă multe surprize neplăcute.

Delia ŞTEFAN

PREMIILE NOBEL 1968

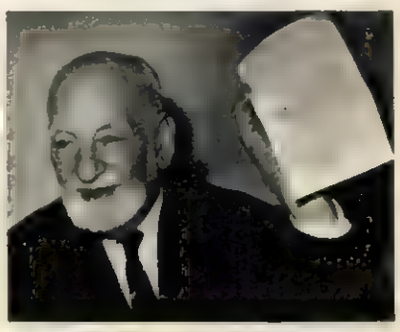

Juristul francez RENÉ CASSIN, în vîrstă de 81 ani, unul dintre fondatorii UNESCO şi militant de frunte al Ligii Drepturilor Omului, căruia i s-a decernat recent premiul pentru pace, arată una din numeroasele scrisori de felicitare primite în aceste zile.

Cei trei laureaţi pentru medicină ai premiului sînt (de la stînga la dreapta) savanţii americani Marshall Warren Nirenberg, de la Institutul naţional de cardiologie din Bethesda, Gobind Khorana, de la Universitatea Wisconsin, şi Robert Holley, de la Universitatea Cornell — distinşi cu înaltul titlu, pentru meritele deosebite în interpretarea codului genetic şi a funcţiei lui în sinteza proteinelor.

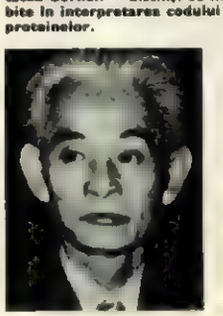

Primul scriitor — dar al treilea japonez care a primit premiul — este Yasunari Kawabata, în vîrstă de 69 de ani — laureat al ediţiei 1968 pentru arta sa narativă ce exprimă cu o sensibilitate plină de fineţe caracteristica spiritului japonez».

CRONICA DE TREI SECUNDE

Metafizica omizilor

Dacă cineva o să-mi explice ştiinţific ce le-a venit milioanelor de omizi japoneze să ocupe calea ferată de la Kumi — întrerupînd circulaţia o zi — îi sădesc un prun în curte, un cais, un măr sau ce copac îi place. Explicaţia nu poate fi decît poetică, metaforică — dar nu mă interesează. Eu vreau explicaţii ştiinţifice într-un secol ştiinţific, care a dezlegat pînă şi enigma care-l obseda pe Cervantes: de ce castorii îşi mănîncă testiculele în clipa cînd simt că au fost prinşi de vînătorii lor. Ce s-a întîmplat după aceea pe linia ferată de la Kumi — înţeleg: mai întîi trenurile au strivit sute de mii de omizi şi şinele au devenit alunecoase, pe urmă trenurile nu au mai circulat, pericolul deraierii fiind mare; s-au aruncat tone de insecticid pe şine, zadarnic, omizile vii nu se retrăgeau; atunci autorităţile au vărsat petrol şi i-au dat foc; omizile s-au speriat şi au dispărut. De cîte ori autorităţile dau foc — înţeleg. Cum se ajunge la incendii între oameni — iar pricep. Dar de ce au invadat omizile linia ferată de la Kumi — tăiaţi-mă, spînzuraţi-mă, nu-mi pot explica. Să existe o metafizică a omizilor? Să apară şi acolo fenomenul de iraţionalism în masă, să ne învîrtim şi în lumea lor printre mistere? Asta ne mai lipsea.

Scandalul şi banalul

O veste foarte încurajatoare ne vine din Anglia, şi mă grăbesc s-o mîngîi măcar cu gîndul, ca pe o femeie frumoasă care stă cu mama şi cu prea mulţi vecini în apartament, printre prea multe televizoare şi ferestre. În minutul 65 al infernalului meci Manchester United — Arsenal (0—0), mister Burns, arbitrul, a întrerupt jocul. Publicul se dezlănţuise ca nebunul şi acoperise terenul cu tot ce-i venea la mînă. Portarul Arsenalului trebuia să apere sub un duş de monede metalice. Se aruncau gamele şi pahare din plastic, se mai dădea şi cu sticle, un ciob se pare că l-a pişcat şi pe mister Burns; suveranul jocului — în acel minut — a străbătut terenul, lăsînd baltă meciul şi echipele; urcă la cabina de difuzare şi de acolo nu se apucă să tragă cu pistolul, nici să urle în microfon, nici să-şi dea poalele peste cap ameninţînd cu sinuciderea — cum s-a întîmplat de atîtea ori pe alte meridiane ale lumii celor mai singuratici oameni numiţi arbitrii de fotbal. Nu. Dînsul şi-a dres vocea şi cu un calm desăvîrşit a spus că «abandonează conducerea meciului dacă spectatorii continuă să arunce pe teren obiecte diverse». Atît a spus — fără să ridice vocea măcar cu un semiton. Frază banală, fără efecte, fără apăsare, fără ameninţări, fără forţă, plată ca o masă de ping-pong, raţionabilă şi nesărată ca o citronadă. Atît a spus şi liniştea s-a făcut. Nebunii au incrementic în tribune.

E foarte încurajator.

Radu COSAŞU

F *varietăți*

UMOR de **M. STĂNESCU**

RAPSODII DE TOAMNĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2				A		E	■	V	O	L
3				T		A			■	
4	■			A		■			L	
5	A	S	A	■	A	P	■		T	
6	N	I	■		■			■	T	E
7	O	■							R	
8	T	O	A	N	N	A	■		U	
9	I	T		■	U	I	T	A	■	
10	M	E			■	E	S	T	E	T
11	P	L	E	C	A	■	I		U	

ORIZONTAL: 1) Rodul livezilor încărcate — Licoare de sezon a lui Bachus. 2) Sine qua non al zilelor ploioase — Volum. 3) Păsări care «Se duc ca clipele/scuturînd aripele». 4) Haina albă spre sfîrșitul toamnei — Atmosferă autumnală. 5) Localitate în Cipru — Apartament (abr.) — Diminutiv feminin. 6) Rege din Wessex — Acolo — Tele! 7) Alfa și omega — Roșii de sezon. 8) «...Zîna melopeelor,/Spaima florilor și doamna/ Cucurbitaceelor» (G. Topîrceanu) — Mur. 9) Usturoiați (reg.) — A pierde din memorie. 10) A se întrece cu... ospătarii — Adept al frumosului. 11) Verbul crengilor sub povara fructelor — Tînără furnizoare de materie primă pentru pastramă.

VERTICAL: 1) Autor al toamnelor de plumb — Istria! 2) Copac golaș! — Toamna. 3) Luați peste picior la o adică — Mai tare ca piatra. 4) Atribut poetic al frunzelor toamnei — Numai gura e de ele (fig.). 5) Părinte — Încărcat de rod — Pană de despicat. 6) Nimica toată — Specie de antilopă. 7) Nici a ta, nici a lui — Laitmotiv autumnal. 8) Rece! — Cel mai bun — Localitate în China. 9) Rămas după cules... — ...și primenită după cules. 10) Început de toamnă! — Un kilogram de... lichid — Editură (abr.). 11) Se servește cu pastramă.

Virginia Maria SUSAN

Dicționar: VASA, INI, AITI, TSI.

Dezlegarea jocului «ÎȚI MAI ADUCI AMINTE, DOAMNĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) GRIPA — URAGAN. 2) RUGURI — UMILA.3) EFA — ANEMICE. 4) IE — ȘCOLI — ANG. 5) E — ULIȚE — P — EO. 6) RADA — AVION — L. 7) BABA — ANZUS. 8) PATACA — IEDUȚ. 9) OȚI — TRAC — IPU. 10) TU — PIC! — OSAN. 11) OTRAVA — VATRA. 12). PARDESIU — AAR.

TRADIȚII-OBICEIURI

Tradițiile și obiceiurile poporului nostru, semne ale unor străvechi civilizații, continuă să coexiste alături de forme ale culturii moderne simbioză dînd un colorit original vieții spirituale a satului contemporan românesc.

Desigur, nu este vorba de două culturi separate. Influențele reciproce sînt atît de profunde încît chiar specialiștii ezită atunci cînd trebuie să procedeze la o riguroasă delimitare. Și faptul nu trebuie să ne mire. Rod al unor credințe străvechi, transpuse în planul artistic potrivit mentalității mediului folcloric la un moment dat, obiceiurile și tradițiile populare au cunoscut, treptat,o anume evoluție determinată de dezvoltarea social-economică și politică.

Recent, M. Jula și V. Mănăstireanu au publicat o foarte interesantă carte «Tradiții și obiceiuri românești", care prezintă, pe lîngă o documentată și interesantă introducere, un număr de texte de plugușor, colinde, orații de nuntă etc., de o împlinire artistică menită să satisfacă gusturile cele mai exigente. Pentru a realiza — e drept, într-un mod original dar accesibil — imaginea reală a obiceiului în sincretismul său, autorii au procedat la introducerea unor transcrieri melodice și a unui impresionant număr de imagini fotografice în culori.

Studiate atent, fotografiile te trimit parcă într-o lume de mult apusă, cu măști și costume care evocă străvechea epocă. Trecem peste faptul că aceste podoabe care fac totuși parte integrantă din ritual, constituie ele însele opere de artă în fața cărora artistul modern nu poate avea decît cuvinte de laudă. E cu atît mai impresionant cu cît purtătorii și creatorii lor au trecut prin școală, prin unitățile militare; cunosc pe Eminescu și Sadoveanu și știu cine-i De Gaulle și Kennedy, ce se petrece în Vietnam, în Nigeria.

O discuție despre specificul național va trebui, de aceea, să aibă totdeauna în vedere, în primul rînd, această simbioză a modernului și arhaicului, această firească trăire, pe aceeași scenă — satul românesc contemporan — a unor reprezentări străvechi, golite, într-o măsură mai mică sau mai mare, de sensul lor esențial, și a unor forme de artă modernă de cea mai recentă apariție.

Al. DOBRE

«Capră bătrînă» (Oglinzi-Neamț).

Mască de drac (Oglinzi-Neamț).

Capră cu «blană din puf de stuf» (Tudora-Botoșani).

Cap de urs (Petricani-Neamț).

MEMENTO

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

— CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?

— CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: PENTRU ANCHETA «FLACĂRI» — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

1) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.

2) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.

3) CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968. Richard Burton

4) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.

5) CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.

6) CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.

7) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968. Gh. Dinica

8) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.

9) CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.

10) CEA MAI BUNĂ INTERPRETĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

carte

• Se află în vitrinele librăriilor cea de-a doua ediție (revăzută și adăugită) în limba română a cărții **Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților**, de Giorgio Vasari, apărută pentru prima dată, în original, în anul 1550 și care și astăzi constituie «un imens tezaur de informații... considerate ca inestimabile», cum, pe bună dreptate, apreciază Al. Balaci această deosebit de valoroasă operă în cîteva cuprinzătoare pagini ce deschid recenta reeditare. Traducere și note de Ștefan Crudu (Editura Meridiane).

• Debutul liric al lui Romulus Guga cu volumul **Bărci părăsite** a fost, în general, bine întîmpinat de critica literară. Fără a-și fi dezvăluit, în mod spectaculos, timbrul propriu, tînărul poet a dovedit cu cartea sa de început că pentru el poezia nu-i un joc gratuit de cuvinte, ci rodul unor emoții și idei (Editura pentru literatură. Colecția «Luceafărul»).

• O compactă antologie a **Poeziei contemporane maghiare**, în sumarul căreia sînt cuprinși 70 de poeți maghiari din Republica Socialistă România, a apărut de curînd la Editura tineretului. Antologia, în limba maghiară, e alcătuită și prefațată de Sőni Pal.

• Ultimul volum din seria de **Opere** de Maxim Gorki poartă numărul 30 și a intrat de curînd în librării (Editura pentru literatură universală).

• Noi apariții lirice: **Poezii** de Iulian Vesper; **«Fîntîna somnambulă»** de Adrian Păunescu; **Poezii** de Vera Lungu (Editura pentru literatură).

• La Editura pentru literatură universală au apărut, într-o copertă comună singur volum, două romane de Pierre Benoit: **Koenigsmark** (trad. de Raul Joël) și **Atlantida** (trad. de Gellu Naum).

• Dintre ultimele apariții la Editura Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, notăm: **Jocul și antrenamentul portarului de fotbal** de Jean Lăpușneanu; **Drumeția cu aparatul fotografic** de Sylviu Comănescu; **Exerciții și jocuri în doi** de Constantin Albu, Alice Luca, Paul Fiedler; **Miniaturi J.O.** de B. Elias, cu desene de Matty; **În obiectiv, sportul** de Ion Mihăică; **Săritura cu prăjina** de D. Girleanu.

• Ultimul număr al revistei **Secolul 20** ne oferă un captivant sumar: literatura polițistă — texte bine alese și comentarii substanțiale — ocupă aproape în întregime paginile lunarului. Tot în acest număr se publică în continuare romanul (II) **Senilitate** de Italo Svevo.

• **Istoria literaturii franceze — Secolul XX** de Al. Dimitriu-Păușești, lucrare destinată studenților de specialitate, profesorilor și tuturor iubitorilor de literatură franceză. Publicată în limba lui Racine, ea este însă deopotrivă un instrument util pentru amatorii de literatură modernă în general. Și o speranță: că lucrarea va fi tipărită curînd și în românește.

plastică

• **Dan Băjenaru** — pictură. Locurile natale revin cu insistență în lucrările lui Dan Băjenaru (n. 1900), de unde și sinceritatea și plăcerea secretă cu care le pictează. Privelîștile se organizează de obicei în jurul unui drum solitar sau al unei văi, potențate optic de miracolul vegetației locului și uneori populate de prezența discretă a omului («Peisaj spre deal»). Băjenaru e un poet al peisajului argeșean, care mai păstrează virtuțile desenului în compozițiile sale și cromatica vie, aproape palpabilă a florei (Galeriile de artă, str. Mihai Vodă nr. 2).

• **Alexandru Trifa** — pictură — 32 de peisaje, cîteva portrete și naturi statice (flori). Debutul lui Al. Trifu (n. 1942) cu prima sa expoziție personală e promițător. Peisajele sînt nu o descriere naturalistă ci impresii cromatice, de un lirism discret, adesea abscons. Născute din magma neliniștii a culorilor, ele sugerează înserări verzi, anotimpuri, bălți, case izolate, lucrate în tușe lungi, destinse sau dimpotrivă. Portretele inundate de culoare, adesea îngropate în pastă, sînt o tentativă de a căuta expresia care exprimă adevărul, dar ambiguă deocamdată (Sala Kalinderu).

• **Șerban Rusu** — sculptură. Un tînăr sculptor în plină evoluție, de la solemnul realism («Larissa») la sugestia formei abstracte. Șerban Rusu (n. 1943) e un laborios, el încearcă să dea forme palpabile unor metafore sau idei («Imprudența genezei», «Permanența vieții», «Înțelepciunea aboruluî» etc.), aproape totdeauna rămînînd ancorat într-o simplitate decorativă certantă (Sala Kalinderu).

disc

• Recitalul taragotistului **Luță Iovițâ**, cuprinde treispresece cîntece bănățene, despre care n-avem cuvinte îndeajuns pentru a le lăuda. Taica Luță a-a prăpădit în 54, dar faima lui va continua să cînte în inimile noastre (EPD-1202).

• Melodiile din Bihor ale **Sofiei Popa** vor cuceri aplauzele tuturor. Ascultați «Toată lumea ști cîntă» și veți ști și dumneavoastră asculta! (EPD-1195).

• **Ana Pop-Corondan**, cu **Ilie Tetrade** la pupitrul Orchestrei de muzică populară a Filarmonicii din Cluj, ne prilejuiește iarăși o dorită întîlnire cu dulceața glasului ei (EPC-993).

• **Ileana Sărăroiu**, orchestra **Nicu Stănescu** și: «Mă dusei seara pe lună». Mai mult nu vă spunem. Ascultați discul EPC-9851

• **Maria Butaciu** cîntă cinci cîntece atît de tulburătoare încît nu ne putem reține de a le numi: «Sus în cel vîrf de gutîi», «Badea cu ochii de mure», «Ceteră, unde te-aud», «Vai, amar, amar, amar» și «Floricică-n trei grădini». Folclor de antologie! (EPC-969).

• **Toth Erzsebet**, acompaniată de famoasa orchestră a lui **Varga Lajos**, dăruiește tuturora un buchet de flori cu aromă tare: folclor maghiar (EPC-984).

muzică

• În absența Filarmonicii «George Enescu» (aflată în turneu în Iugoslavia), timpul și spațiul concertului ei săptămînal este «ocupat de orchestra simfonică și corul «Academica» ale Conservatorului bucureștean, formații pe cît de tinere pe atît de prețuite în program, doi titani — Beethoven și Ceaikovski. Din primul, uvertura «Egmont» și Fantezia în Do major pentru pian, cor și orchestră (solist, **Toma Vesmaș**); din Ceaikovski — Concertul pentru vioară și orchestră (solist, **Silviu Oprișan**). Dirijează profesorul **Al. Șumski** (26 octombrie — sala Ateneu).

• Și concertul orchestrei simfonice a RTV ne ispitește cu două capodopere ale artei muzicale universale: Poemul simfonic «Psyche și Eros» de Cesar Franck și neîntrecutul «Imperial», Concertul nr. 5 pentru pian și orchestră de Beethoven. Solist, un oaspete englez: **Yonti Solomon**. Dirijează **Emanuel Elenescu**.

• Opera Română are oaspeți de remarcabilă valoare. E vorba în primul rînd de marea soprană austriacă **Gundula Ianovits** pe care o vom asculta la 26 octombrie în rolul Mimi din «Boema» (a interpretat cu două zile înainte pe Donna Anna din «Don Juan») avînd ca partener pe **Ludovic Spiess, David Ohanesian, Maria Crișan**.

• Tot la Operă putem vedea duminică 27 octombrie un excelent cuplu coregrafic din Iugoslavia: **Jovanka Biegovici** și **Damir Novak** în «Giselle» de Adam; mai apar în spectacol **Cristina Hammel** și **Petre Ciortea**.

• Fermecătoarea **Rika Zaraï**, din nou în țară. Împreună cu orchestra ei, oferă numeroșilor iubitori ai muzicii ușoare o serie de concerte în Sala Palatului.

cinema

• **Poemul celor două inimi.** Cîteva motive ale unor legende orientale (mai precis, dragostea și dreptatea), cu coloratura lor specifică, transpuse pe ecran de regizorul sovietic Kamil Iarmatov. În distribuție: Bibo Bataev, Jaana Smelianskaia, G. Akzamov, A. Bakirov, R. Pirmuhamedov.

• **Fiul lui Tarzan.** Naivitatea încîntătoare a lumii lui Edgar Rice Burroughs, naivitate acceptată cu dragă inimă de noi. În rolurile principale: Johnny Weissmüller și Maureen O'Sullivan.

• În București continuă să se desfășoare **ZILELE FILMULUI BRITANIC**, prestigioasă manifestare artistică. Pe ecranul cinematografului Republica au trecut pînă acum: **Becket** (regia, Peter Glenville, cu Peter O'Toole și Richard Burton); **Blow-up** (regia, M. Antonioni, cu David Hemmings, Vanessa Redgrave, Sara Miles). **Pentru rege și țară** (regia — Joseph Losey, cu Tom Courtenay); **Un om pentru eternitate** (regia — Fred Zinemann, cu Paul Scofield); **Moll Flandere** (regia — Terence Young, cu Kim Novak, Richard Johnson, Vittorio de Sica). Astăzi și mîine se vor vedea: **Casa mamei noastre** (regia — Jack Clayton, cu Dick Bogarde); **Străin în casă** (regia, Pierre Rouve, după un roman de Georges Simenon, cu James Mason și Geraldine Chaplin)

Vanessa Redgrave

teatru

• Zilele acestea se află la Sofia Teatrul «Ion Creangă» din București, în cadrul unei confruntări internaționale dedicate spectacolului pentru copii. Eroul principal al reprezentației românești este **Păcală**.

• Un alt voiaj internațional: un colectiv al Teatrului Național din Cluj, condus de regizorul Vlad Mugur, se află în Italia, la Arezzo, la concursul internațional al pieselor într-un act. Clujenii joacă: **Visul** de D.R. Popescu și **Rochia** de Romulus Vulpescu.

• **Andromaca** de Racine — doar o încercare de a aduce pe scenă clasica tragedie, un simplu experiment eșuat artistic (regia, Emil Liptac). La Teatrul «Ion Creangă».

• Mai multe teatre își sărbătoresc anul acesta 20 ani de existență. Printre ele și Teatrul de stat din Bacău, care cu această ocazie și-a invitat spectatorii la: «Cele patru Mării» de Ion Luca, «Oameni și șoareci» de J. Steinbeck și «Conacul singuratic» de Agatha Christie.

• **Hanul melodiilor** sau încercarea unei formule de îmbinare a revistei cu muzica populară (Teatrul «Ion Vasilescu»).

• În curînd Teatrul de Comedie din București va face un turneu în R.P. Polonă cu două din creațiile lui Radu Beligan — una mai veche — **Opinia publică** de A. Baranga și recentul **Ucigaș fără simbrie** de Eugen Ionescu.

• Pe afișul Teatrului de revistă «C. Tănase» a apărut numele artistei Vasilica Tastaman. Se anunță și colaborarea lui Ion Lucian. Iată o inițiativă..

televiziune

Precum concurenții olimpici, trecem și noi la relaxare. Nu însă fără a ne manifesta mai întîi gratitudinea față de TV pentru admirabilele — chiar dacă obositoarele — ore petrecute în fața micului ecran în aceste neuitate zile și nopți ale olimpiadei mexicane. Un «mulțumesc» special și binemeritat pentru inimosul și prieptul telereporter sportiv Cristian Țopescu. Dacă, teoretic vorbind, la viitoarele olimpiade s-ar introduce proba de rezistență pentru telecomentatori, am avea — aproape sigur — o medalie de aur în plus.

Și cu asta, să trecem la ale noastre. Timp de două săptămîni, vinovată fiind considerabila încărcătură de emisiuni olimpice, restul programelor a fost cam pauper. Dar pentru săptămîna viitoare pe cine să dăm vina?

DUMINICĂ 27 OCTOMBRIE. **Program I.** Nimic nou despre telemagazinul duminical decît doar că și-a schimbat ora de începere (17.00) • Cîțiva «debutanți» pe estrada varietăților: Dana Comăneș, Draga Olteanu, Nicolae Dinică. Și cîțiva veterani în materie: Luminița Dobrescu, Ion Dichiseanu și alții (21.00) • **Program 2.** Într-o interpretare de zile mari — «Henric al IV-lea» de Pirandello în **Teatru în studio**: George Constantin, Eugenia Bădulescu, Anda Caropol, Dorin Moga și alții (21.00).

LUNI 28 OCTOMBRIE. O sută de ani de învățămînt politehnic în România, sărbătoriți de emisiunea studențească **Alma Mater** (18.00) • Cu rezervele impuse de consecințele coroderii în timp, vă recomandăm «Dr. Prätorius» — un film cu Heinz Rühmann și Liselotte Pulver (21.30).

MARȚI 29 OCTOMBRIE. Un alt afiș de teleteatru foarte atractiv: «Jocul celor» de Camil Petrescu. Interpreți: Gh. Ionescu-Gion, George Constantin, Constantin Codrescu, Ion Marinescu, Florin Vasiliu, Leopoldina Bălănuță, Corina Constantinescu și alții (20.00).

MIERCURI 30 OCTOMBRIE. **Telecinemateca.** Ce s-ar putea spune în plus despre un film al cărui interpreți se numesc Humphrey Bogart, Ingrid Bergman și Claude Reins? Filmul este intitulat «Casablanca» (21.15).

JOI 31 OCTOMBRIE. **Program 2.** Rețineți tema emisiunii **O sumă de cuvinte** (care se menține constant la un bun nivel intelectual): proza lui Mihai Eminescu (21.00).

VINERI 1 NOIEMBRIE. «Poem pentru două voci» ne dă prilejul unei plăcute triple relatîlnîri: Ana Blandiana, autoarea textului, Irina Petrescu și Florian Pitiș, interpreții lui (20.20).

SÎMBĂTĂ 2 NOIEMBRIE. **Program I.** Din Studioul de concerte al RTV se transmite un concert oferit de casa de discuri «Electrecord», cu concursul artiștilor Nicolae Herlea, Ștefan Bănică, și cîțiva interpreți de muzică ușoară și populară.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 43 din 27 X 1968

I. Portugalia-România	x
II. Iugoslavia Spania	1
III. Fiorentina-Milan	x
IV. Inter-Cagliari	1
V. Juventus-Bologna	1
VI. Lanerossi-Atalanta	1
VII. Napoli-Roma	x
VIII. Pisa-Varese	1
IX. Sampdoria-Palermo	1
X. Verona-Torino	1
XI. Chimia Suceava-Oțelul Gl.	1
XII. A.S. Cugir-Metalul Tr. Sev.	x
XIII. Electroputere-«Poli» Tim.	1

FLACĂRA ALBUM

45
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 701
2 NOIEMBRIE 1968

Actualitatea

PENTRU ÎNTĂRIREA DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE

Remarc în proiectul legii de organizare și funcționare a consiliilor populare trei prevederi de un deosebit interes pentru practicienii dreptului. Ca inovații de ordin legislativ, ele reprezintă în același timp o etapă superioară în procesul de întărire a democrației și legalității socialiste, proces promovat cu consecvență de partid.

Mă refer, în primul rînd, la aplicarea — de data aceasta integrală — a principiului constituțional al eligibilității judecătorilor. Mai demult formulat, acest principiu a fost menținut și de actuala Constituție a Republicii Socialiste România, dar aplicarea lui în viață se limita la judecătorii Tribunalului suprem. Consider că însăși punerea de acord a proiectului cu legea fundamentală a statului nostru, preconizîndu-se alegerea și a celorlalți judecători — de către consiliile populare — reprezintă un important act de întărire a legalității.

În al doilea rînd, consider deosebit de importantă includerea în preocupările de bază ale consiliilor populare a atribuțiilor de asigurare a legalității socialiste și menținere a ordinii publice. Este firesc să fie așa, consiliile populare fiind principalele organe care exercită, pe plan local, funcțiile statului socialist. În același timp, sînt convins că antrenarea în mod direct a organelor locale ale puterii de stat în această sferă de activitate va întări în mod considerabil simțul de răspundere, capacitatea de a acționa, eficiența muncii celorlalte organe răspunzătoare de asigurarea legalității și scăderea numărului manifestărilor infracționale.

Privesc atribuția de conducere, îndrumare și analiză a activității organelor locale ale miliției, prevăzută de art.24 lit. e din proiect, ca o fidelă traducere în viață a indicațiilor repetate cuprinse în documentele de partid, inclusiv cele ale Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din aprilie 1968, cu privire la dubla subordonare a organelor miliției. Această prevedere desăvîrșește măsurile luate de partid, pentru exercitarea activității de urmărire penală strict în limitele legii, de evitare a oricăror abuzuri.

Ca președinte de judecătorie mai reține un aspect, oarecum particular, important însă pentru noi, anume acela că noua lege va asigura și o stabilitate mai mare a cadrelor, în special judecătorii.

Ion CONDOR
președintele judecătoriei Bolintin - Vale

PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII ÎN DEZVOLTARE

Sănătatea este o problemă socială de mare însemnătate și extrem de complexă. În ciuda realizărilor și succeselor obținute de-a lungul anilor, au apărut și unele scăderi, de loc minore, care au frînat dezvoltarea sectorului sanitar corespunzător cerințelor. Cu atît mai mult cu cît solicitările și exigențele populației față de prestațiile medicale au fost și sînt din ce în ce mai mari. Iată de ce a primit personalul medico-sanitar din țara noastră cu o însuflețită satisfacție dezbaterile Plenarei C.C. al P.C.R. și ampla cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele asistenței sanitare în România.

Toate aspectele acestei importante activități — de la organizarea rețelei sanitare pînă la acele măsuri menite să îmbunătățească activitatea cadrelor medicale și pregătirea lor — și-au găsit ecou și îndrumări prețioase în amintitele dezbateri. Lumii medicale românești i s-au deschis largi perspective tocmai prin amploarea și profunzimea analizei făcute, trebuie s-o spunem, pentru prima oară la noi. Nu rămîne decît să împletim receptivitatea noastră cu noile sarcini, pentru a aduce medicina românească, sub toate aspectele ei, la stadiul de dezvoltare și eficacitate cerut de timpurile noastre.

Dr. Stelian IVASCU
directorul Spitalului T.B.C din Balotești

F 07

BATÎR DERDEV, adjunct al ministrului comerțului exterior al R.P. Mongole.

— Care sînt rezultatele vizitei dumneavoastră la București?

— Delegația comercială a R.P. Mongole a dus tratative în vederea stabilirii schimburilor de mărfuri pe anul 1969. Țin să arăt că acestea s-au încheiat cu succes. Conducerea Ministerului Comerțului Exterior al României, specialiștii dumneavoastră, au adus o deosebită contribuție, oferindu-ne totodată posibilitatea de a cunoaște nu numai aspectele de strictă specialitate, dar și dezvoltarea impetuoasă a României.

— Ce volum vor avea schimburile comerciale dintre cele două țări?

— Aproape dublu față de cel actual. Aceasta este o dovadă a relațiilor strînse, economice și comerciale, dintre Mongolia și România. Sîntem convinși că ele se vor adînci și mai mult în viitor. Încă o dată doresc să subliniez, și prin intermediul presei, succesul tratativelor noastre. Totodată țin să exprim poporului român fericire și tot binele

JUSTINE LORD, actrița engleză.

— Publicul românesc vă cunoaște îndeosebi din serialele cu Roger Moore, «Sfîntul». Continuați să filmați cu acest popular actor?

— Da. Colaborarea cu el a fost întotdeauna fructuoasă.

— Care este ultimul dv. film?

— O mică producție, intitulată «29», care va fi prezentată în cadrul unui festival cinematografic din Republica Federală a Germaniei.

— În ce filme veți mai fi distribuită?

— Trebuie să vă fac o mărturisire. Impresara mea m-a rugat să nu discut niciodată, cu nimeni, despre un asemenea subiect. Aș dori să joc într-un film propriu de acțiune, bun, și în același timp necostisitor. Bineînțeles, filmul ar trebui să fie destinat televiziunii.

TEOPISTE GUINGONA, președintele Camerei de Comerț din Filipine.

— Care a fost scopul vizitei misiunii comerciale filipineze în țara noastră?

— Misiunea, alcătuită din 21 industriași și oameni de afaceri, a avut o serie de convorbiri cu parteneri români din diverse sectoare. Ele au evidențiat dorința ambelor părți de a stabili relații comerciale avantajoase atît Filipinelor cît și României. În ce ne privește dorim să colaborăm cu țara dv., deoarece România posedă o industrie bine dezvoltată și cu perspective dintre cele mai pozitive. La rîndul ei, țara mea se află la începutul construirii unei baze tehnice proprii.

CRONICĂ AGRICOLĂ

Lucrările agricole de toamnă se găsesc într-un stadiu înaintat. Organizîndu-și temeinic munca, folosind din plin fiecare zi și fiecare ceas bun de lucru, unitățile agricole au reușit să recolteze în proporții tot mai însemnate roadele culturilor de toamnă. O seamă de județe, unde s-au manifestat lipsuri subiective în organizarea campaniei agricole, și-au făcut cea mai bună autocritică trecînd la fapte.

La ora cînd scriem aceste rînduri în multe unități agricole campania de toamnă a fost încheiată cu succes. Pînă la mijlocul săptămînii trecute pe întreaga agricultură semănatul grîului și secarei s-a făcut în proporție de 89%. Și de data aceasta întreprinderile agricole de stat au fost exemple demne de urmat. Ele au efectuat însămînțările agricole de toamnă în cele mai bune condiții, însămînțînd apoi suplimentar noi suprafețe. Trebuie citate în această privință județele Ialomița, Tulcea, Constanța, Argeș, Teleorman, Ilfov, Galați, Brăila. Sînt însă destule cooperative agricole care pînă la mijlocul săptămînii trecute n-au realizat nici jumătate din planul însămînțărilor de toamnă. Așa stau lucrurile în județele Sibiu, Harghita, Mureș.

O lucrare de maximă urgență este semănatul legumelor de primă apariție. În primăvara viitoare la dispoziția consumatorilor vor fi puse cantități sporite de legume, în special ceapă și usturoi verde. Dar iată, sîntem la sfîrșitul lui octombrie și din cele 9 000 ha care trebuiau să fie semănate cu legume de primă apariție nu s-au realizat decît 5 860 ha. Sînt unele județe — Galați, Arad — unde cooperativele agricole au semănat peste plan însemnate suprafețe cu legume. Sînt altele însă, din păcate nu puține, unde lucrurile stau prost. La Bistrița-Năsăud s-a semănat zero spanac, zero ceapă, zero usturoi. Mult rămase în urmă sînt cooperativele agricole din județele Harghita, Covasna, Sălaj, Botoșani.

Sîntem la o oră întîrziată a toamnei. Se impune luarea acelor măsuri care să contribuie efectiv la efectuarea tuturor lucrărilor agricole care nu pot suferi nici un fel de amînare.

Al. DUMBRĂVEANU

ATHÉNÉE PALACE — ÎN 24 DE ORE...

...este mereu altul și mereu același, ziua sau noaptea. Mereu altul — datorită numelor noi care se înregistrează la recepția hotelului. Neschimbat, datorită atmosferei de stabilitate pasageră (nu e paradox) în feluritele sale ipostaze.

Timp de 24 de ore la Athénée Palace vin și pleacă aproximativ 30—40 de oaspeți de pe toate meridianele. Vin și pleacă, niciodată adică vreuna dintre cele 306 camere ale hotelului nu rămîne liberă...

23 octombrie 1968, ora 6,00: întregul complex Athénée Palace este cufundat încă în somn. Aparent numai. La camera 547 a și fost adus micul dejun. Dl. Werner Steiner, director al unei firme din Zürich, se deșteaptă, după propria sa declarație, foarte devreme. Astăzi are o mulțime de treburi, la diferite ministere și instituții. Deși ora e matinală, oaspetele la primele relații despre posibilitatea cazării, în 1969, a circa 150 de compatrioți ai săi, care vor veni în România cu ocazia organizării unei expoziții industriale...

Între orele șase și opt, braseria servește în camere și în local aproape 400 de mici dejunuri. La ora 10, în saloanele hotelului, reprezentantul firmei Weingut Louis Guntrum a invitat specialiști români din București la o degustare a vinurilor din regiunea Rinului. Supratitlul firmei, fondată în 1824 — «pivnițe, comerț de vinuri angro, export» — este edificator. Titularul invitației la degustare face, la început, aprecieri elogioase la adresa vinurilor românești.

Înainte de ora prînzului în saloanul restaurantului de la etajul I se întrețin, agreabil, oameni de cultură români cu oaspeți din R.P. Ungară. La amiază, restaurantul, barul de zi și holul hotelului sînt copleșite de animație.

Salutul care se schimbă între directorul comercial al Athénée Palace-ului, Constantin Priboi, și W. H. Tanaka, este o dovadă evidentă a bucuriei revederii. Aflu că reprezentantul firmei japoneze ne vizitează țara periodic de zece ani încoace, întreținînd cu organizațiile noastre comerciale relații fructuoase. La această ultimă vizită a regăsit cu plăcută surpriză Athénée Palace-ul extins prin noua sa aripă. «Mă simt în țara dv. ca la mine acasă» — ne-a declarat interlocutorul nostru.

Constantin Priboi îmi dă o deslușire notabilă: «Vedeți, la noi clienții nu sînt doar simple numere: 245 cere cămășile de la călcat, 423 preferă tarte cu ciuperci, 156 mănîncă seara în cameră pentru că urmărește la televizor transmisiile Jocurilor Olimpice. Fiecare este un oaspete cu nume și pronume care se bucură de grijă și atenție. Lucrul acesta este posibil fiindcă Athénée Palace nu e un hotel-gigant...» De acord cu raționamentul directorului comercial, dar... Athénée Palace-ul nu riscă nicidecum să devină gigantic dacă ar repune în drepturile sale legale cele 15 camere care au devenit, pe nedrept, birouri administrative...

Prin tradiție, Athénée Palace este locul unde îți poți întregi informațiile despre cutare și cutare eveniment, care se leagă de prezența în România a unor oaspeți străini.

Complexul Athénée Palace este deci locul unde se consemnează cronica unor evenimente care interesează pe toată lumea. Și chiar dacă pare o treabă prozaică, rezultatul practic se exprimă în cele peste 3 milioane lei venituri lunare realizate de Athénée Palace. Ca să nu mai vorbim despre cinstea inestimabilă a hotelului de a-l găzdui, să zicem, pe Henri Coandă.

Viorica CIORBAGIU

4 X INSTANTANEE

Două imagini de la Centrala termoelectrică de la Deva, de 800 MW, care se află în construcție.(Foto: M. Constantin)

Pe vechea fundație de piatră și pe baza proiectului întocmit de către Direcția monumentelor istorice, care a respectat stilul arhitectonic inițial, a fost reconstruit pe șoseaua Roman-Fălticeni «Hanul Ancuței».(Foto: P. Dumitrescu)

Recent a fost transportat de la Brăila la Pitești, cu ajutorul unor trailere, un reactor uriaș destinat Combinatului petrochimic Pitești. Problemele dificile ale circulației au fost rezolvate cu succes de un colectiv care a conceput sistemul de transport. Să notăm aici și numele conducătorului auto Constantin Neagu de la Autobaza 4 București-Filaret.(Foto: A. Rosenthal)

Plouă, spun cei de la I.A.S.-Jidveiu, cu mere. Și, adăugăm noi, datorită unei științifice și minuțioase îngrijiri a livezii s-au realizat aproape două planuri de producție. (Foto: Gh. Vasile)

MAREA LA ORA ECHINOCȚIULUI DE TOAMNĂ

Ați văzut marea la ora echinocțiului de toamnă? E de o frumusețe nemărginită. Și, vai, nimeni, sau aproape nimeni, nu e ispitit de farmecul și frumusețea mării la această oră. Poate că de aceea ea, marea, e bolnavă de melancolie. Poate că de aceea ea, marea, e o lacrimă incomensurabilă. Poate că de aceea ea, marea, e prinsă de mutenie și de descumpănire. Cît au ținut lunile de jar ale verii, soarele a prins-o în brațele sale. Din iunie și pînă aproape de ora echinocțiului de toamnă ea, marea, a fost logodnica răsfățată a tuturora. Ochii ei verzi și frumoși, cu lumini superbe și infinite, ochii ei de mirază arabă, sînt acum triști ca o înmormîntare. Marea a fost părăsită. Amanții ei de aici și de pe alte meridiane ale lumii s-au desprins din brațele ei și au plecat. Poate că au uitat-o.

Astfel își trăiește marea tragicul ei destin cînd sosește ceasul echinocțiului de toamnă.

Și totuși, în această tristețe adîncă a mării fecundează dragostea și ospitalitatea zilelor de mîine cînd ea se va oferi din nou pentru a fi iubită. Ea va depăși clipa acestei tristeți uriașe. Pentru că în adîncurile ei ea poartă resursele înnoitoare ale dragostei și ale dăruirii. Pentru că marea nu cunoaște nici egoismul, nici invidia. Pentru că marea a venit pe lume pentru a iubi și pentru a fi iubită.

George CIUDAN

PILULE

La filmele în premieră (cum a fost de pildă «Samuraiul») este aproape imposibil de obținut bilete în condiții civilizate și legale. Biletele se epuizează înainte de a ajunge la casă. În schimb, la intrare, diverși indivizi ți le oferă cu preț dublu. Fără îndoială că miliția ar trebui să fie mai fermă față de acești gălnari care majorează prețul biletelor în folosul lor, dar n-ar fi oare cazul ca, forurile de resort, să reconsidere prețul biletelor la premierele cinematografice? Pentru că, după părerea noastră, o premieră merită mai mult decît contravaloarea unei omlete sau a unei halbe cu bere!

•

Ați observat, desigur, că de la un timp crenvurștii se găsesc din ce în ce mai rar la mezelării și localuri. De ce nu bagă de seamă oare și unitățile producătoare?

•

Cu cartofii am rămas de căruță. Sînt puțini față de cerere și se vînd amestecați cu pămînt. Se combat pe bună dreptate deficiențele în recoltare, sortare, livrare, depozitare și desfacere. Dar hiba nu constă numai în organizare. Peste tot — puțini sau mulți, cu sau fără pămînt — cartofii sînt de un singur soi: cel mai prost. La prăjit înțepenesc, la fiert se sfărîmă.

Pentru înlăturarea situației actuale ar exista două posibilități. Primo: să se consume cruzi — soluție care prezintă dezavantajul că nu găsești amatori; secundo: să se selecționeze soiurile **înainte** de însămînțare — alternativă care întrunește toate sufragiile consumatorilor dar nu și măsurile producătorilor. Cheia ar trebui căutată în stabilirea unor prețuri de contractare și vînzare diferențiate pe calități.

M.M.M.

POPAS LA TEATRUL DIN POD

I-am revăzut pe studenții actori elogiați de regizorul Radu Penciulescu cu aproape un an în urmă, în paginile revistei noastre, cu prilejul inaugurării originalului lor teatru din podul Casei de cultură a studenților bucureșteni. Probează aceeași pasiune și seriozitate și cînd joacă teatru și cînd (actorii) împart cuburile-scaune, cînd o fac pe garderobierii, pe electricienii, pe ștergătorii de praf sau, în fine, atunci cînd plantează în scenă decorul. Sînt aceiași: Magda Bordeianu, conducătoarea teatrului, studentă la *regie*, Liliana Dumitrescu și Olga Voloșevici de la *filozofie*, Anca Vidra Macovei de la *arte plastice*, Coca Constantin de la *istorie*, Dragoș Ujeniuc de la *drept*, Romeo Pisică de la *filologie*. Am stat cu ei de vorbă, în pragul noii stagiuni. Se anunță interesantă — și ca repertoriu și ca modalități de exprimare: «Ulise în cal» de Iosif Naghiu, «Baloane» și «Campania» de Radu Dumitru, «Bocet la hoțul de cai», «Cîntecul feciorilor din Negrești» și «Cîntecul zorilor» de Mihai Moldovan, «Toboșarii» de Mihai Caranfil, «Vinovatul» de Ion Băieșu și «Aici e cald și nici măcar nu bate vîntul, iar eu nu știu dacă mai faci clătite,acasă, mamă» de Costin Sămureanu — student. Stagiunea se va deschide la 10 noiembrie cu un spectacol de improvizații de text, mișcare și lumină intitulat «Ritm pe temă». La cele de mai sus se adaugă un spectacol pe un scenariu după piese de Beckett, altul compus din poezii de Baudelaire și Apollinaire (recitate pe discuri de Jouvet și Barault) și un spectacol mixat din «Hamletul» lui Shakespeare și «Electra» lui Sofocle, creat din niște similitudini tematice și tipologice.

A doua stagiune se anunță, așadar, promițătoare. Mai puțin promițătoare se anunță înțelegerea unor funcționari de la Casa de cultură. Vom da un singur exemplu, în speranța că nu va mai fi nevoie să revenim cu altele, din noianul pe care l-am cules. Teatrul are nevoie, de pildă, de 10 kilograme de vopsea și 11 kilograme de tiner (510 lei) pentru vopsitul scaunelor-cuburi, precum și 10 tuburi tempera (400 lei) pentru întreținerea decorației interioare. Sumele au fost aprobate de... 18 ori, pe 18 referate, de către directorul casei, dar nimic n-a fost cumpărat pentru că... «mai așteptați un pic». S-au suit ei în pod să facă teatru dar, tovarăși, nu le luați scara...

Bazil DUNĂREANU

P.S. Tot la Casa de cultură a studenților a luat ființă un bar de zi numit «Student-club». Anul trecut, studenții se întîlneau aici și făceau schimb de idei la o cafea sau limonadă. Acum se bea Campari și coniac. După autoturismele (personale) care parchează, seară de seară, puzderie, în fața Casei de cultură, se pare că «Student-club» e vizitat de prea puțini studenți...

NU ÎNȚELEG!

Poate că lucrurile sînt în realitate foarte simple; eu însă, mărturisesc, nu sînt în stare să le înțeleg. Judecați și dumneavoastră:

Un loc clasa a II-a București Nord-Mangalia, la un tren accelerat cu locuri rezervate, costă 68 de lei; pentru biletul în sens invers,pe aceeași distanță,se percep însă numai 67,75 lei. Ambele prețuri sînt imprimate foarte citet pe biletele emise de C.F.R. și vîndute la agențiile de voiaj din localitățile respective.

Ne-am exprimat nedumerirea tovarășului Craioveanu, șeful Agenției de voiaj nr. 1 de pe Calea Victoriei, și am aflat cu acest prilej lucruri deosebit de interesante: prețul real și legal este 67,75 lei. Există însă și unele bilete tipărite mai de mult, pe care suma înscrisă este mai mare decît cea cuvenită. Ei bine, în întreaga țară continuă să se vîndă și aceste bilete! Și nu e vorba numai de biletele București-Mangalia, ci pentru indiferent care distanță dintre două localități din țară. Urmarea? Un caz concret: un casier din Ciulnița percepea pentru un loc pînă la București 28 de lei, adică atît cît era imprimat pe bilet, dar deconta către organele superioare C.F.R. valoarea reală a biletului, diferența punînd-o în propriul său buzunar. Într-o singură zi a «economisit» astfel 80 de lei!

Mi s-a spus că s-au luat măsurile cuvenite împotriva casierului necinstit. Cred. Știți însă cîte asemenea bilete cu «suprapreț» există încă numai la casele de bilete de la agențiile nr. 1 și 2 din București? Peste 28 000 (douăzeci și opt de mii!!!). Cîte or mai fi însă în întreaga țară? Și aceste bilete continuă să se vîndă zilnic, într-o păcălirea premeditată a călătorilor!

Înțelegeți oare cum poate fi justificată o asemenea situație? Eu, unul, nu înțeleg.

Mircea NOVAC

316.392

COPERTA NOASTRĂ

O cunoștință de la Festivalul de muzică ușoară Brașov—1968: cîntăreața sovietică Edith Pieha.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 31. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Anunțurile de publicitate (reclamă) se primesc la următoarea adresă: Agenția de publicitate ISIAP — București, str. Eforiei, sectorul 6, telefon 16 79 45.

GLOSSA

O reclamă aprinsă seară de seară pe bulevardul Magheru, în vîrf de bloc, glăsuiește: «I.D.E.B. — lumină, electricitate», atrăgînd astfel pietonilor atenția asupra avantajelor pe care le prezintă folosirea electricității la domiciliu. Eficiența acestei reclame a întrecut așteptările, demonstrînd încă o dată utilitatea publicității inteligente în epoca civilizației de consum. Într-adevăr, din 50 bucureșteni pe care i-am interogat în porțiunea dintre Piața Bălcescu și Romană, 24 mi-au spus că s-au lăsat convinși de anunț, renunțînd la opaiț în favoarea becului electric, iar alți 15 sînt hotărîți să procedeze la fel în următoarele trei luni.

•

Progresele științei umane sînt impresionante. Acum o mie de ani, un șef de stat doritor să arunce planeta-n aer n-ar fi putut săvîrși acest lucru, din pricină că mijloacele militare ale timpului erau limitate.

Azi, poate.

•

«Taromul» a anunțat mai demult organizarea unei școli de pilotaj profesional. Printre însușirile ce se cer candidaților, alături de studii, sănătate și inteligență, figurează și posedarea buletinului de București. Nu-i prima oară cînd se formulează asemenea exigențe la adresa pretendenților la un viitor. Să tragem de-aici concluzia că, în anume împrejurări, actul de identitate devine certificat de calitate?

AL. MIRODAN

REPORTERUL PE TEREN

F. URSEANU

MICROSCOPUL LÂ... MICROSCOP

Întreprinderea optică română (I.O.R.) este binecunoscută pentru produsele ei. Pentru a cunoaște ultimele noutăți și preocupări din această întreprindere ne-am adresat inginerului Virgil Ionescu, șeful serviciului constructor-șef,și adjunctului său, ing. Dumitru Ionescu.

În primul rînd este vorba — ne informează interlocutorii noștri — de perfecționarea unor microscoape și realizarea microscopului de cercetare M.C.1., apreciat de specialiști drept unul din utilajele optice cele mai moderne.

Tot aici, în sectorul utilajelor sanitare, se lucrează la un nou tip de electrocardiograf portativ (nu cîntărește mai mult de 12 kg). Aparatul — spre deosebire de tipul anterior — va putea fi purtat cu ușurință chiar pînă la patul bolnavului. O altă noutate: oftalmoscopul românesc.

Să trecem mai departe: avem în față un aparat optic deosebit de important pentru industria de prelucrare a materialelor. Este vorba de așa-numitul microscop de centrare; montat pe mașina de frezat, acest microscop va da posibilitate frezorului să fixeze piesa cu mare precizie. Începînd din 1969, asemenea aparate vor fi livrate în serie uzinelor constructoare de mașini.

Și acum, un scurt popas la serviciul aprovizionării. Aflăm că: 1) «Electromotor»-Timișoara, care urma să livreze I.O.R.-ului, încă în aprilie, 677 motorașe necesare aparatelor de proiecție a diapozitivelor, a trimis doar 100; și abia în mijlocul lunii octombrie. 2) Întreprinderea industrială a orașului Mediaș nu respectă niciodată termenul de livrare a comenzilor de aparataj electric. 3) Uzina «Policolor»-București nu livrează nici ea la timp produsele comandate (e vorba în special de emailul negru semimat, destinat vopsirii microscopului de cercetare M.C.1).

Nu-și dau seama întreprinderile de mai sus că, în felul în care colaborează, provoacă I.O.R.-ului stagnări în procesul de producție?

ȘANTIER INDUSTRIAL

DA ȘI NU

DA, în noiembrie intră în funcțiune (la termen) marea și moderna fabrică de zahăr de la Oradea. Capacitatea de producție: prelucrarea a 3 000 tone sfeclă în 24 ore. Procesul de fabricație este complet automatizat.

NU intră însă în producție (la termen) fabrica de zahăr din Corabia, obiectiv identic din punct de vedere al capacității cu cel de la Oradea. Termen de predare, același. Cauzele: întîrzieri care nu mai pot fi recuperate din partea constructorilor (Ministerul Industriei Construcțiilor) și din partea uzinelor furnizoare de echipament electric (M.I.C.M.)

DA, intră în funcțiune fabrica de ulei de la Slobozia. Alături de fabricile de zahăr, ea reprezintă una din investițiile cele mai importante ale industriei alimentare. Unitatea va prelucra 400 tone semințe și 150 tone soia în 24 ore. Flux tehnologic modern.

NU intră total în funcțiune Fabrica de mait Timișoara. Termen de predare: finele trimestrului III (1968). Cauzele: tot din vina constructorului, a furnizorilor de materiale electrice și de țevi de fontă.

DA, intră în funcțiune (înainte de termen) Fabrica de brînză telemea din Slatina. Capacitatea anuală de producție: 2 000 tone brînzeturi, 875 tone unt și 100 hl pe zi produse proaspete.

NU a fost dată la timp în funcțiune Fabrica de conserve de legume din Fetești (capacitate anuală de producție 20 000 tone). Cauzele: constructorii n-au respectat termenul de predare (trimestrul II 1968). Intrată doar parțial în funcțiune, la sfîrșitul campaniei de fabricare a conservelor, fabrica n-a realizat nici jumătate din proiectele planului.

B. SURU

SĂ VEZI ȘI SĂ NU CREZI!

În dreapta, vedeți cartofi obișnuiți, așa cum îi cumpărați de la «Aprozar» (uneori amestecați cu pămînt). Jos, aveți un cartof, putem spune, ieșit din comun: are 1,5 kilograme! Colosul, din specia Carpatin, a crescut în grădina lui Petre Munteanu din Sita Buzăului (care, pretinde, nu are nici o vină), iar fotografia ne-a fost remisă de Bartha Arpad din Sf. Gheorghe.

IUȚIMEA-SA, PĂSTRĂVUL

Mi se pare că în «Comoara regelui Dromichete» Cezar Petrescu descrie un ospăț cu păstrăvi. Deci de la daci citire! Apoi, pe zidurile Voronețului, la capitolul «învierea tuturor morților», din pieptul unui monstru marin iese un fost înecat, pe cită vreme, dintr-un colț modest privește cu dezinvoltură un... păstrăv. Pictorul, carpatin, a adus în opera sa o dată cu sufletul și păstrăvul.

Țară de păstrăvi cu păstrăvi puțini — asta sîntem noi! Dacă francuzii ar avea văile noastre ar ridica imnuri la ceruri — dar, deși nu le au, au în schimb păstrăvi cu nemiluita.

Pe cînd eram copil, păstrăvii întunecau apele. Erau apele noastre un rai fluid al acestor pești de elită, cu iuțime de săgeată și cu ochi de Argus. Cînd te-a văzut, poți să pui în cîrlig momeală de aur — nu mai trage.

Dar a venit războiul și în ape s-a aruncat trotil. Apele au fost realmente stîrpite de păstrăvi. Pe urmă a venit braconajul, în anii grei de după război, cînd hrana cea de toate zilele trecuse, vai! în rîndul articolelor de lux. Dar pe urmă lucrurile s-au rezolvat, s-au echilibrat. Era de așteptat ca văile să fie sistematic repopulate cu pește. Se face, desigur, dar în așa fel încît de ani de zile totul rămîne la fel, sau, vorba lui Bacovia, «și iar rămîne totul o lungă teoriel» Văraticul și Galbena, Oțelul și Lotru, valea Buștenilor și chiar Azuga te pun la chin: ore întregi în căutarea unui păstrăv pricăjit. Crescătorii anemice și rare cum cometele cu coadă. De aceea păstrăv numai la Athénée Palace, în zile de sărbătoare. Și, repet cu încăpățînare, asta într-o țară împînzită cu ape de munte ca un corp omenesc cu vase capilare.

Măria-sa Iostrița n-o duce nici ea mai bine. Și nici lipanul, fratele bun al păstrăvului, în trinitatea de aur a peștilor de elită. De aceea undița noastră pescuiește uneori în văzduh prin apele cerului. În apele pămîntești norocul ocolește pînă și pe păstrăvarul cel mai iscusit.

Quousque tandem...?

Al. ANDRIȚOIU

UN POD BLOCAT ȘI NIȘTE ASIGURĂRI

Ce ați spune dacă, trebuind să luați iarna tramvaiul din stație ori trenul din gară, ați fi nevoiți să străbateți desculț o Dîmbovița de patru ori mai largă, acoperită cu sloiuri de gheață?

Cum ați privi hotărîrea birocratică care v-ar obliga, vreme de doi ani, să ocoliți pe la Băneasa ori Pantelimon, dacă vreți să treceți de la ceasul Universității peste drum în Batiștei?

Din păcate, străvechiul pod de lemn, care face legătura între comuna Buciumeni-Dîmbovița, halta căii ferate, șoseaua națională și comuna vecină, Dealul Mare, zace încă nereparat.

Pînă la repararea lui, cei care răspund și se ocupă de buna stare a drumurilor au blocat această unică cale de acces cu mormane de pietriș și bolovani.

— Și noi cum mergem la gară, la șosea, în Dealul Mare, unde avem rude și interese?

— Prin Ialomița, desculți și cu băgare de seamă.

— Adică?

— Vara în șorturi, iar iarna cu aspirinele în buzunar. Ei, hai, oameni buni, nu vă speriați! **Vă asigurăm** că în 1970, adică peste doi ani, vom trece la repararea podului...

— Și pînă atunci?

— Pînă atunci, s-auzim de bine.

*

Tare bine ar fi dacă celor cu **«asigurările»** le-ar auzi urechile și ceva de rău...

Nu credeți c-ar fi chiar foarte bine?

Și un post-scriptum: în ciuda faptului că i s-a lăsat la libera dispoziție întregul debit domol al Ialomiței, comuna Buciumeni suferă de lipsa apei. Cele cîteva fîntîni care o alimentează sînt aproape secate. În schimb, la cîteva sute de metri, în Dealul Mare, există conductă de apă, care ar putea alimenta prin 3-4 cișmele și comuna în suferință. Dar pentru asta țevile ar trebui să treacă peste pod... Care pod...

Maria ARSENE

Din cauza unei condamnabile neglijențe a șefului de garaj, conducătorul auto al mașinii cu nr. 21 BC 144 a plecat la drum cu cauciucurile uzate «peste poate». Și, din cauza derapajului, mașina s-a dat peste cap, în plină șosea. Sîntem curioși dacă s-a produs și deraparea (pe linie administrativă) a celor vinovați. (Foto: P. Dumitrescu)

PUȚIN = DUBLU

Sînt un mare consumator de suc de roșii și ca atare știu că el poate fi procurat în două variante: în sticle sau în cutii. Altă variantă nu cunosc. Mai știu însă că sucul de roșii ambalat în cutii are același gust dar nu și același preț cu cel vîndut «la sticlă».

Una dintre fabricile de conserve care produce suc de roșii de bună calitate este «Valea roșie». Iată ce se poate citi pe etichetele cu firma fabricii: SUC DE ROȘII, 500 + 10 ml, lei 1,50 (pe sticle); SUC DE ROȘII, neto 430 g, lei 3 (pe cutiile de conserve). Se mai precizează: STAS 4098-62.

Fără table de logaritmi sau cunoștințe de teoria cuantelor îți dai seama, în două secunde, că sucul «tip conservă» este de două ori mai scump decît confratele său «tip sticlă», deși cantitatea de suc este aproape aceeași. Înțeleg că sucul de roșii «tip conservă» poate și trebuie să fie **puțin** mai scump decît cel «tip sticlă». Mă mir însă că «puțin» înseamnă «dublu» la fabrica de suc. Mă mir, și cumpăr bineînțeles produsul îmbuteliat, lăsînd ca mulți alți consumatori cutiile de conserve să ruginească în rafturile prăvăliilor. Poate că într-o zi se vor mira și cei de la «Valea roșie». Să nu fie însă prea tîrziu.

N. MUNTEANU

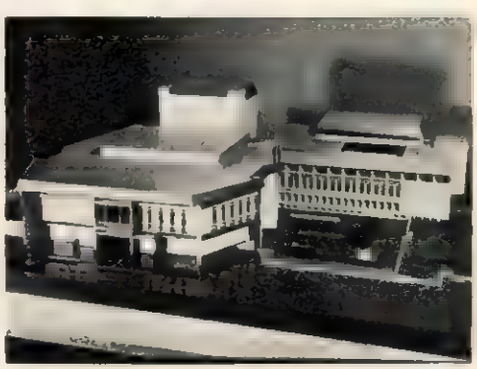

La Tîrgu Mureș se construiește un nou teatru. Noua construcție, concepută într-un stil modern, va fi amplasată în Piața Trandafirilor din centrul orașului. Sala de spectacol va avea o capacitate de 600 locuri.

NEGUȚĂTORUL DE SECRETE

Nici chefuri, nici lux nesăbuit, nimic din atributele unei vieți de huzur ce stîrnește bănuiala și mînia celor din jur, a vecinilor, a cunoscuților, a colegilor. Pînă la 60 de ani, cînd a ieșit la pensie, inginerului Teodor R. nu i se putea reproșa nimic. Împreună cu soția și fiica sa — azi în vîrstă de 13 ani — ducea un trai normal, despre care vecinii din strada Nikos Beloiannis nr. 8 nu ar fi avut nimic rău de spus. Bine apreciat pentru cunoștințele sale profesionale — specialist în construcțiile industriale de morărit și panificație — după ieșirea la pensie a fost angajat, cu o jumătate de normă, la Institutul de proiectări pentru industria alimentară. Avînd, prin pensie și noul său salariu, un venit de peste 3 500 lei lunar, avea asigurat tot ce-i era necesar lui și familiei, pentru a duce un trai decent, fără a mai adăuga salariul soției care ocupă funcția de inginer chimist la o întreprindere din Capitală.

Dar — ca în atîtea alte împrejurări — în spatele aparențelor se ascundeau trăsături de caracter necunoscute colegilor, vecinilor, prietenilor.

*

Am ascultat o bandă de magnetofon cu o înregistrare făcută în timpul anchetei. Îmi răsună și acum în ureche răspunsul la întrebarea: «De ce ai făcut aceasta?»

«Voiam bani! Bani! Cît mai mulți bani!...»

Cuvintele sună lungit și puțin hîrîit. În ele ceva din tonul unor figuri celebre ale dramaturgiei: Shylock, Harpagon, Hagi Tudose...

De ce? Avea doar asigurate condiții bune de trai, nu avea o familie prea grea de întreținut. Dar setea de căpătuială i-a cuprins fără nici o măsură.

Teodor R. semnînd o declarație prin care-și recunoaște trădarea.

Ca să capete banii — **Banii!** Cît mai mulți banii — de a căror sete a fost cuprins în pragul bătrîneții, inginerul Teodor R. nu s-a dat în lături de la nimic. Nici măcar de la trădarea intereselor patriei.

Lucrînd la proiectele unor construcții industriale și cunoscînd în acest fel toate datele privitoare la echipamentele cu care acestea urmau să fie dotate, inginerul Teodor R. a început să întrețină relații neoficiale cu reprezentanții unor firme străine, furnizoare, în perspectivă, ale utilajului respectiv. Contra plată, bineînțeles, a furnizat acestor firme informații cu caracter economic, pe baza cărora ofertanții puteau obține contracte avantajoase, în dauna economiei naționale.

...Pofta vine mîncînd. După ce a comis prima trădare, văzînd că nu a fost prins, Teodor R. a continuat. Pe cei cărora le trădase prima oară secrete de stat i-a trădat, la rîndul lor, oferind, din proprie inițiativă, unei alte firme străine informații cu privire la conținutul ofertei primului licitant. Bineînțeles, tot contra plată. După care a urmat și o a treia vînzare de informații.

...Dar ucigorul... Urmarea e ușor de ghicit. Prins în flagrant delict, în timp ce înmîna reprezentantului unei firme străine documente conținînd informații economice, Teodor R. nu a putut să nege nimic.

*

Tribunalul care a judecat cazul, constatînd faptele dovedite prin probele materiale administrate și recunoscute de acuzat, a pronunțat sentința: 6 ani de temniță grea și confiscarea întregii averi personale.

...La 63 de ani, cît are acum, în loc să se bucure în tihnă de roadele unei vieți de muncă, Teodor R. își mută domiciliul în spatele gratiilor.

V. SAVIN

DUPĂ CIUDAD DE MEXICO

Nocturnul spectacol olimpic la care — printr-un impecabil releu internațional căruia televiziunea română i s-a asociat cu succes — au fost chemați să ia parte, timp de 16 zile, sute de mii de amatori de sport din țara noastră, alături de alte zeci și zeci de milioane de pasionați ai sportului din țări față de care fusul ceasului mexican era, de asemeni, în urmă cu multe ore, s-a sfîrșit. Inaugurată somptuos, desfășurată într-o atmosferă peripețioasă prin unele rezultate de-a dreptul incredibile și încheiată într-o comuniune și o exuberanță pline de multe semnificații morale, Olimpiada a XIX-a și-a înscris prezența pe răbojul legendarelor întreceri sportive ca o manifestare de mari proporții, ieșită, din multe puncte de vedere, din comun.

...A fost, mai întîi, altitudinea, cu care numai puțini dintre participanți erau obișnuiți. Cei mai mulți au trebuit să se adapteze condițiilor speciale oferite de aerul rarefiat al Mexicului. Și asta n-a fost de loc o treabă ușoară. Am văzut cîștigători de întreceri — în alergări, firește — care după fulgul succesului s-au prăbușit, sufocați, pe stadion.

...A fost Olimpiada idolilor sfărîmați. Vedete incontestabile au capotat cu neputința înduioșătoare a unor începători. Recordmani celebri, recomandați de o bună formă anterioară, nu s-au văzut în primele locuri. Alții — și mai oropsiți — n-au avut nici măcar prilejul acesta, în orice caz mai onorabil, de a... nu se vedea, ei demascîndu-și nevolnicia chiar în probele baremului selectiv.

...A fost Olimpiada unor rezultate pe care și cei mai optimiști le socoteau doar bune să figureze într-o povestire științifico-fantastică. Cu riscul de a părea anacronici, tot trebuie să subliniem în acest sens miraculoasele cifre cu care s-au terminat alergările la 100 m, la 200 m (bărbați și femei), la 400 m, unele dispute ciclistе, săritura în lungime (bărbați și femei), ori aruncarea greutății (bărbați și femei).

...A fost — dacă putem spune astfel — Olimpiada neconformismului. A dezicerilor, a dezmințirii celor mai «sigure» pronosticuri. Atît de fabuloase ni se par unele rezultate încît, iată, sîntem tentați să ne îndoim serios că toți acești mari performeri olimpici vor putea să-și readucă în viitoarele lor evoluții, în altă parte a lumii, rezultatele cu care și-au încununat participarea la marea întrecere.

...A fost, în sfîrșit, Olimpiada la care participarea românească a oferit unele rezultate remarcabile și, în ansamblu, s-a aureolat cu distincții de prestigiu. Dintre toți cei care au făcut ca la catargul cel mai înalt să fluture tricolorul nostru e cert că Viorica Viscopoleanu o cea mai meritoasă. Și nu e vorba atît de victoria ei la săritura în lungime — în fond,destul de greu de pronosticat — cît de excepționalul rezultat: 6,82 m, care i-a dus pașii pe primul loc al podiumului, rezultat ce poartă și numărul 1 în ierarhia mondială. Celelalte trei reprezentante ale atletismului nostru: Lia Manoliu (aur, cu un rezultat excelent), Mihaela Penеș și Ileana Silai (argint), prin frumoasele lor rezultate, ne-au adus aminte, de fapt, de un adevăr mai de mult cunoscut: că la noi există un mare decalaj valoric între atlete și atleți. La box am avut decepția Gîju, dar și bronzul nesperat al cîntărului Cuțov și argintul fără lupta finală al «bătrînului» Monea. Medalia supremă a lui Drîmbă își are, firește, valoarea sa, dar ea nu reprezintă totuși chiar plafonul speranțelor noastre legate de acest sport în care, altădată, și la probele rezervate fetelor reușeam în marile confruntări internaționale ceva mai bun și mai edificator decît bronzul colectiv al celor cinci floretiste.

Consemnînd și așa cu bucurie rezultatele înregistrate, nu putem evita să spunem că, parcă, în gîndurile noastre intime speram totuși ceva-ceva mai mult decît aurul, argintul și cele două bronzuri cu care s-au înapoiat în țară reprezentanții țării la caiac-canoe.

Și fiindcă veni vorba și tot dînd glas unor speranțe pe care le nutream, optimiști, în sinea noastră, de la tir așteptam, de asemenea, mai mult decît singularul argint al pistolarului Roșca.

La locul lor, nici prea-prea, nici foarte-foarte, argintul și cele două bronzuri ale luptătorilor de greco-romane.

Dar să nu fim prea exigenți. Să privim lucrurile lucizi și să numărăm medaliile acumulate de sportivii noștri la Ciudad de Mexico. Ele atestă totuși că a fost o participare de succes. Cum, prin această prismă, n-au reușit să aibă țări cu o mai veche tradiție sportivă. Și asta nu e puțin.

C. GRIG.

1) Ceremonia de închidere pe «Estadio '68». 2) Gimnasta cehoslovacă Vera Ceaslavska și cele patru medalii de aur ale sale. 3) Momente de bucurie pentru boxerul american de categorie grea George Foreman, după disputarea finalei cu sovieticul Ionas Sepulis. 4) Deși a condus pînă aproape de sosire, echipajul de caiac 4 — Anton Colenic, Dimitrie Ivanov, Mihai Țurcaș, Haralambie Ivanov — a pierdut «aurul», la un vîrf de caiac. 5) Moment din finala olimpică la baschet dintre echipele S.U.A. și Iugoslaviei; campioană olimpică — echipa S.U.A. 6) La box, categoria semigrea, finala nu s-a mai disputat din cauza unei operații suferite de Ion Monea; campion olimpic — boxerul sovietic Dan Pozniak; «bătrînul» Monea — medalie de argint. 7) Un veteran al Olimpiadelor la călărie-dresaj: vest-germanul Josef Neckermann — clasat doar pe locul doi. 8) Prezent pentru prima oară la o competiție de mare anvergură, tînărul boxer român Calistrat Cuțov (stînga) a avut o foarte frumoasă comportare, aducînd reprezentativei noastre o medalie de bronz. 9) Ileana Drîmbă, din echipa feminină de floretă, care a cucerit medalia de bronz. 10) Un frumos start la proba de înot spate bărbați. 11) Explozie de bucurie pentru prima medalie de aur obținută de echipa țării gazdă: înotătorul Felipe Munoz, 17 ani — cîștigătorul probei de 200 m bras.

CARNET

Un public „ingrat“

de Radu POPESCU

O întîmplătoare trecere, tocmai la ora potrivită, prin fața Teatrului «Țăndărică» (cel din Calea Victoriei, al păpușilor) mi-a dat prilejul de a mai intra o dată în această sală, în care — mărturisesc cu umilință — pășesc foarte rar. Tendința spre «specializare» a epocii noastre este atît de puternică, încît operează uneori împotriva conștiinței noastre, profesionale și de cultură; astfel, pe mine, veteran în cronica teatrului, m-a făcut, fără să-mi dau seama, să mă specializez în teatrul de «oameni» și să nu mă mai pronunț în cel de păpuși, cu conștiința, înaltă de a-l uita, și cu regretul, ocazional și tardiv, de a nu-l cunoaște după cum merită. Mă rog, orice *mea culpa* este, cum spun, tardivă și n-am să încep a mă strădui acum, întru umplerea unei lacune, în vîrstă de vreo cincisprezece ani, a cronicii mele dramatice. N-am să mă apuc deci să vorbesc despre calitățile «poveștii cu cîntece», «Șoricelul și păpușa» de Alecu Popovici, scriitor el însuși «specializat» în dramaturgia pentru copii (cu toate subspeciile ei), și care a dovedit, în fața unei săli pline ochi — și nu numai cu preșcolari, ci și cu adulți, berechet — că a meritat în totul premiul acestei categorii, decernat lui acum cîteva luni de către juriul Concursului de dramaturgie organizat de C.S.C.A., de altfel pentru o altă operă decît povestea cu Șoricelul; nici despre melodiile cu care Veselovschi a dat textului lui Popovici alura unui «musical» păpușăresc; nici despre interpretarea vocală, slujită de cîțiva buni actori ai teatrului de oameni, nici despre aceea manuală, a unor tehnicieni, care mi s-au părut de cea mai bună clasă, și nici măcar despre regie, *ma bête noire*. Toate acestea le las confraților care și-au cîștigat dreptul de a se pronunța critic prin credința lor față de teatrul de păpuși.

Vreau să notez și să amintesc tuturor, altceva.

Copiii, pentru care ființează și se străduiesc teatrele de păpuși, sînt un public ingrat. Ei primesc opera, așa cum primesc tot, ca pe un dar anonim, ca pe un fruct al naturii, cu desăvîrșită indiferență față de actul creației și de meritul creatorului. Cine scrie pentru copii poate fi sigur de un permanent și perfect anonimat în fața «publicului său». Andersen, Creangă, Mme de Sévigné sînt stări de conștiință ale părinților, pentru copii ei reprezintă unul și același lucru: neant. Dulcea răsplată a scriitorului, cea mai dulce și mai generoasă cu dramaturgul, decît cu orice alt scriitor: a fi cunoscut, a fi diferențiat ca individualitate, a fi căutat, urmat și aclamat de public, este inițial exclusă din simbria scriitorului pentru copii — etern anonim.

Pe de altă parte, printr-una dintre acele inadvertențe care au o longevitate cu atît mai tenace cu cît sînt pornite dintr-o mai absurdă strîmbătate, drepturile de autor — răsplata materială — ale dramaturgilor pentru copii se bucură — ca să zic așa — de un regim a cărui vitregie este cu totul necorespunzătoare.

Și totuși sînt scriitori care, trecînd peste orice, rămîn fideli literaturii pentru copii, dîndu-i opere bune și dînd copiilor această hrană majoră, fără de care nu se poate concepe o cultură. Ei o fac în anonimat, în modestie, cu răsplată materială modestă — o fac numai din dragoste, din nobilă conștiință, a uneia dintre cele mai importante comandamente sociale și de cultură.

Se vorbește mult, și pe bună dreptate, de un anumit coeficient de «apostolat», de «sacrificiu», al tuturor celor care, prin profesiunea lor, prin munca lor, se află în slujba directă și nobilă a copiilor: învățători, medici pediatri, educatori, mai știu eu ce. Toți merită cu prisosință recunoștința și admirația tuturor. Dar cred că ar fi cum nu se poate mai drept ca, atunci cînd vorbim de apostolatul, greu, nobil și dezinteresat al îngrijirii copiilor, să nu fie uitați scriitorii și artiștii lor.

MIRAJE SI REALITATI LACUSTRE

Portul fluvial Tulcea.

Zi și noapte, șase luni încheiate, paznicii ocoalelor silvice și-au plimbat bărcuțele silențioase de-a lungul canalelor întortocheate, năpădite de stuf și plaur plutitor.

În hățișul plantelor submerse și în lumea ostroavelor impenetrabile — ferite de bătaia puștii și de năvoadele pescarilor — peste două sute de specii de păsări autohtone și de pasaj și numeroase specii de pești și mamifere și-au perpetuat nestingherite existența milenară.

O dată cu toamna începe și sezonul de pescuit. Șaizeci la sută din producția de pește a țării se recoltează din această regiune.

Ghiolurile deschise în inima Deltei sînt adevărate mări miniaturale. Din păcate foarte puțini turiști ajung să le cunoască...

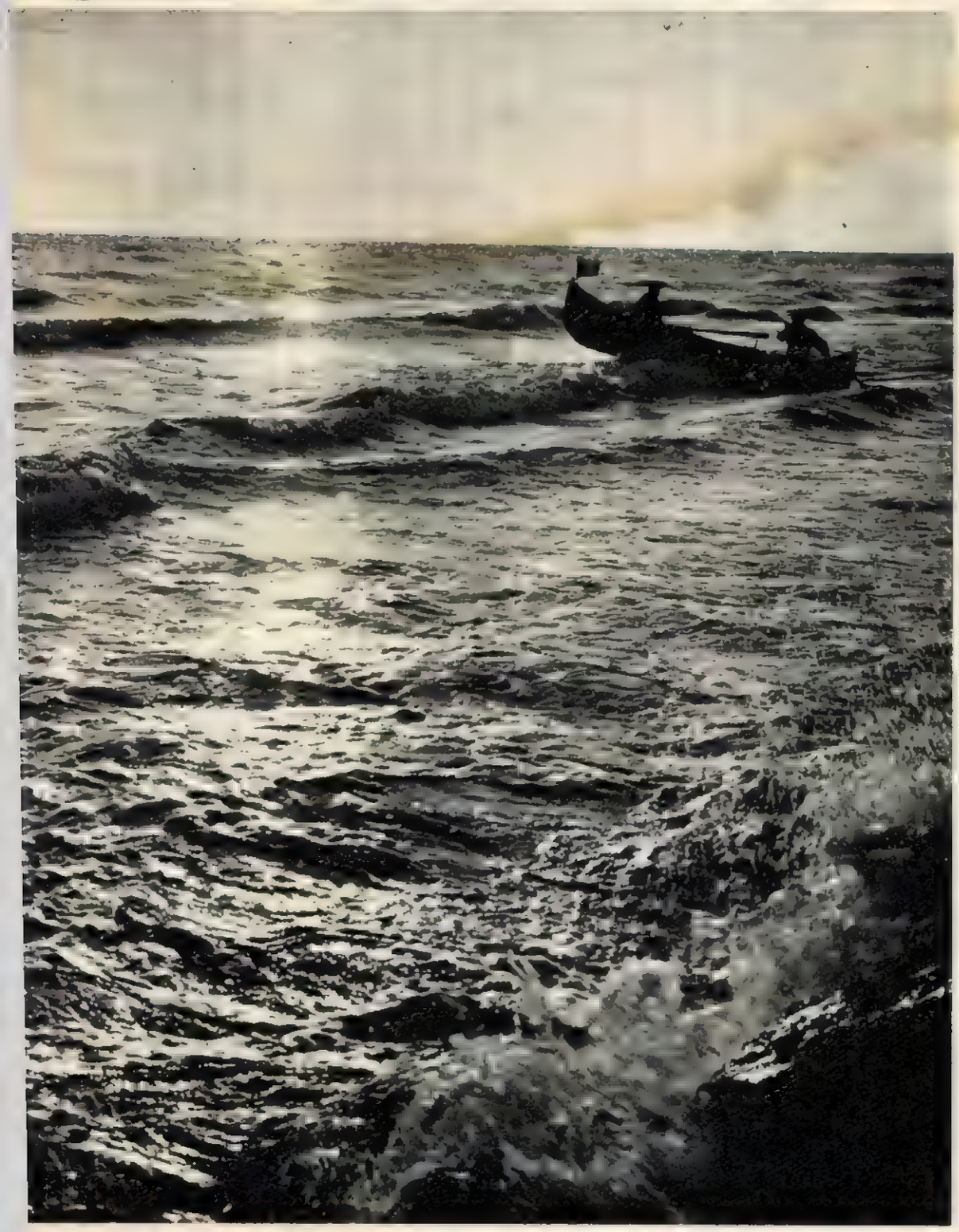

O dată ajunși în labirintul acvatic de la gurile Dunării, vă sfătuim să procedați ca acest excursionist solitar. Și zău că e plăcut să înnoptezi pe spinarea unui grind pustiu, departe de orice urmă de civilizație.

...Dar toamna, oricum, se numără bobocii. Marele complex lacustru de la gurile Dunării, lăsat la voia întîmplării prin... grija, străduința și previziunile științifice ale omului, redevine o dată cu sosirea toamnei patria vînătorilor și pescarilor și, deopotrivă, un întins ogor al fabricilor de hîrtie și celuloză.

De fapt nimic sau aproape nimic nou de anul trecut și pînă în prezent. Vizita pe care am întreprins-o în județul Tulcea ne-a permis, în schimb, să ne facem o idee despre ceea ce va însemna Delta Dunării în anii viitorului, imagine prefigurată, deocamdată, prin intermediul hărților economice de perspectivă. Cîteva succese de prestigiu, dobîndite în mod experimental, sînt în această privință elocvente.

Vă oferim în primul rînd cîteva amănunte privind valorificarea superioară a bogățiilor piscicole. Experiențele efectuate în ultimii ani au dovedit că importante suprafețe de apă pot fi amenajate în pepiniere și crescătorii piscicole de înaltă productivitate. Dovada o fac eleșteiele de la Iazuri și Sarinasuf (1 600 ha) populate cu pui de crap selecționat, viitorii «locatari» ai Razelmului. Același crap selecționat trăiește și în apele Stipocului, de unde, ulterior, urmează să fie transportat în lacurile Obretin și Fortuna.

Într-o altă pepinieră, cea de la Perișor, a fost introdus crapul chinezesc. Acesta va deveni în viitor un pește obișnuit în apele lacurilor Razelm, Sinoe, Golovița, Zmeica.

Răscruce turistică: hotelul Delta.

Capcane.

Peștele mărunt nu constituie o recoltă prea fericită, dar la prepararea veritabilului borș pescăresc se dovedește indispensabil.

Promenadă pe «bulevardul» Deltei (brațul Sulina).

Marile colonii de pelicani din rezervațiile naturale de la Uzlina și Merhei sînt îndeobște cunoscute.

În privința recoltării propriu-zise un spor sensibil a fost dobîndit în eleșteiele supravegheate prin hrănirea puietului existent cu șroturi vitaminizate. La Rusca și Carasuhat brigăzile piscicole au «culeș» o tonă și jumătate de crap la hectar sau o producție de 4 ori mai mare decît cea realizată în regim natural.

O altă problemă la ordinea zilei: extinderea terenurilor productive. Specialiștii au depistat întinse suprafețe improprii agriculturii, dar care, plantate cu specii repede crescătoare, vor spori apreciabil baza de materii prime solicitate de fabricile de hîrtie și celuloză. Deocamdată cîteva succese promițătoare. Pe nisipurile mișcătoare ale Letei și Caraormanului, salcia selecționată și plopul euroamerican au consolidat zeci de hectare de teren, iar la I.A.S.-Chilia, din același nisip uscat, viticultorii au izbutit să extragă prea binecunoscuta Fetească regală. De unde dovada că e mai rentabil să storci vin decît apă din piatră seacă.

În mod cu totul deosebit mi-au vorbit reprezentanții organelor locale despre dezvoltarea apiculturii în această parte de țară. Din terenul agricol al județului plantele melifere ocupă 133 362 hectare, iar sălciile și pădurile de foioase ale Deltei dispun de rezerve nectalifere inestimabile. După calculele specialiștilor, 70 000 de familii de albine ar produce — în comparație cu recolta actuală — un excedent de 3 897,1 tone nectar, iar 15 000 de stupi, dați în gospodărirea ocoalelor silvice, ar aduce un venit anual de circa 4 500 000 lei, echivalînd cu o sumă încasată din valorificarea masei lemnoase de pe 375 hectare.

Ni s-a vorbit în continuare despre înființarea unei crescătorii mixte de nutrii și nurci, iar în domeniul recoltării stufului despre eforturile întreprinse de specialiști pentru proiectarea unor noi mașini stuficole (vechile tractoare pe șenile care au strivit rizomii, împiedicînd relăstărirea stufului, vor fi înlocuite cu tractoare pe pneuri).

Din păcate, foarte puține amănunte privind dezvoltarea turismului local. Viitoarele baze turistice de la Sulina, Mila 23, Uzlina și Murighiol vor aduce îmbunătățiri sensibile în acest domeniu, dar ele rămîn cu totul insuficiente, raportate la cei 4 340 km pătrați ai Deltei.

Deocamdată marele labirint lacustru rămîne în continuare o regiune a inițiaților și o zonă aproape inaccesibilă pentru vizitatorii ocazionali. Aceștia din urmă sînt purtați pe aceleași «bulevarde acvatice» (brațul Sulina și Sf. Gheorghe) și foarte arareori pe grindul de la Letea sau pe ghiolurile Matiței și Merheiului. Nu o dată mirajul apelor a obligat vizitatorul solitar să înnopteze pe grinduri și ostroave pustii, așteptînd cu inima la gură sosirea bărcii salvatoare și nu o dată lipsa apei potabile și a magazinelor alimentare a întors din drum sute de excursioniști!

Vizitele se organizează cu ajutorul unor vase mari, cu toate că foarte mulți turiști ar prefera ambarcații de 3-4 persoane, pentru care Agenția O.N.T. din Tulcea ar putea încasa 80—120 de lei pe oră. Apoi, cu excepția Maliucului, hotelurile și restaurantele sînt aproape inexistente, iar la Uzlina, Dranov, Roșuleț (mari zone piscicole) excursioniștii n-au la dispoziție nici cabane adecvate, nici unelte de pescuit.

Și toate acestea în Delta Dunării, regiune unică în Europa, comparabilă pe glob doar cu Delta Nilului.

Tocmai de aceea nici fotoreporterii revistei noastre n-au avut prea multe de ales. Ei vă prezintă, prin grupajul de fotografii alăturate, o Deltă aproape neschimbată, romantică, fermecătoare, frapantă prin originalitatea peisajului, dar... aceeași de ani de zile. Vom reveni cu amănunte și poze inedite, de îndată ce gospodarii județului ne-o vor permite.

Liviu TIMBUS

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ZIDUL BUNĂVOINȚEI

Într-un fel, zidurile de piatră sînt mult mai convenabile. Cel puțin știi la ce să te aștepți. Știi că vei bate cu disperare și știi că nu ți se va deschide. Un zid de piatră te silește să te lupți, să te bați și pînă la urmă chiar să-l sfărîmi. De aceea, dintre toate zidurile posibile, zidul de piatră e cel mai convenabil. Cînd e vorba de un zid de piatră știi că ai în fața ta un om plin de cele mai rele intenții, știi că te așteaptă o bătălie îndelungată. Ce te faci însă cînd zidul nu este de piatră? Aproape că n-ai senzația că este un zid. Chiar treci peste el, ai desigur iluzia că treci peste el. Zidul e moale și plăcut, o plăcere să te războiești cu el. Cum să dobori un zid care-ți vrea binele? Dar dacă de la un zid de piatră mai poți obține ceva, lovindu-l și crăpîndu-l, de la un zid blînd, de la un zid plin de bunăvoință și cele mai generoase intenții ești sigur că nu vei obține niciodată nimic. Bunăvoința se transformă într-o masă amorfă și cleioasă care înghite totul cu un surîs plin de cea mai nobilă calitate.

Zidul plin de bunăvoință e plin de înțelegere. De aici începe sinistra confuzie. El ascultă pînă la capăt nenorocirea ta, se declară întru totul de acord și, colac peste pupăză, chiar te și compătimește. Zidul plin de bunăvoință e uimit la culme că cererea ta, întru totul egală și întru totul îndreptățită, nu a fost aprobată. Zidul merge pînă acolo cu gîngășia încît se și indignează: «Cum, domnule, e posibil așa ceva?» Zidul plin de bunăvoință te înțelege într-adevăr, se declară de acord cu tine, te întreabă dacă te-ai mutat într-o locuință nouă, te întreabă cum o duc cu sănătatea soția și copiii, dar de făcut nu face nimic. Zidul plin de bunăvoință nu mișcă un deget. Dar nu-ți spune că nu va face nimic, asta te-ar obliga să te înfurii, să-l confunzi c-un zid de piatră, el ține să te asigure de toată considerația lui. Așa că, pînă la urmă, nu te alegi cu nimic, poate doar cu respectul și stima lui, dacă de astea duceai lipsă.

Zidul plin de bunăvoință nu respinge cererea nimănui. Oricine găsește la el cea mai deplină înțelegere. E prea civilizat ca să respingă doleanța unui om și prea meschin ca să întreprindă cu adevărat ceva. De aceea alege tactica amînării. Cu cît te amînă mai mult, cu atît se arată mai înțelegător cu tine. Cu cît nu face nimic concret, cu atît se arată mai grijuliu de soarta sănătății tale.

Chiar dacă ai vrea să-i dai cu ceva în cap, este imposibil. Cui să-i dai? Prea se uită la tine cu o privire de copil speriat. Chiar dacă ai vrea să-ți aperi cauza e imposibil. E imposibil fiindcă el e de aceeași părere cu tine și-atunci te simți pur și simplu prizonierul acestei bunăvoințe amorfe și cleioase. Zidul plin de bunăvoință nu ți-e nici prieten, nici dușman.

De aceea, în adîncul sufletului preferi ca acest zid moale să se transforme într-un zid de piatră. Cel puțin să știi că ai în fața ta un om care ți se împotrivește. Dacă ai avea în față un zid de piatră ar fi dumnezeiesc de simplu. Zidul plin de bunăvoință îți dă iluzia că totul se rezolvă, te tîrăște de azi pe mîine, și capeți abia la bătrînețe sentimentul că ai fost tras pe sfoară. Orice s-ar întîmpla, acest zid moale și sălciu nu renunță la înfricoșătoarea lui bunăvoință. Chiar după ce te poartă pe drumuri luni și ani întregi, el tot îți strînge mîna cu aceeași stimă. Că de stima lui nu te poți plînge.

Zidurile moi, zidurile cleioase, zidurile amorfe, zidurile pline de bunăvoință sînt cele mai insuportabile.

O, dacă ar fi mai multe ziduri de piatră ce bine ar fi...

literare

de Valeriu CRISTEA

Cezar Baltag: MONADA

Forma și conținutul — știm bine, concomitente și indisolubil legate — se separă totuși printr-un decalaj și printr-o consecuție cînd citim volumul lui Cezar Baltag. Pînă să deschidem ochii asupra conținutului ne fulgeră și ne orbește forma, care un timp acționează independent asupra noastră cu o forță de exorcizare ce întunecă și îndepărtează ideea, înțelesurile. Cezar Baltag își scrie cuvintele cu un gest apăsat și definitiv, ca și cum ar bate monedă. De o rară vigoare și muzicalitate, geometrică și fastuoasă, poezia sa oficiază imperiale căsătorii de cuvinte. În sistemul unei limbi, acestea au unele față de altele o anumită predispoziție și chiar o predestinare, care trebuie însă descoperite și împlinite. E rostul poetului să facă aceasta, și Cezar Baltag o face mai bine decît oricare altul din generația sa. El pătrunde în sufletul și, aș spune, în *psihologia* cuvintelor, le descifrează simpatiile secrete, afinitățile de structură, toate acele înclinații care le aruncă, ca purtate de o fatalitate a lor, pe unele în brațele altora. O vocabulă poate face cuplu cu diferite cuvinte, dar numai cu unul singur, cu unul anume, care i-a fost sortit, ea poate fi cu adevărat «fericită». Aceste armonii lexical-conjugale, consens radios pe care pentru a-l explica trebuie să recurgem la o proto-etimologie sau chiar la o mitologie a limbii, aceste perechi de sunete strălucind de mulțumire sînt tipice pentru versul princiar al lui Cezar Baltag: «Geloși pe iarbă, înviind și iarăși/ murind, în ondulări de orient,/ șerpii furară umbra amazoanei/ și urma zeului convalescent.// Deasupra creștetului tău, femeie,/ greu viscolit de gîndul secetos,/ ard nările de cal și ochii logici/ ai inorogului incestuos». *(Răsfringere de nuntă.)* La primul contact cu poezia lui Cezar Baltag, eufonia versurilor, în care autorul potrivește și fixează cuvintele cu un ciment ce s-ar putea să se dovedească într-o zi foarte rezistent, produce cititorului un interval de euforii pure negîndate de un sens. Mai tîrziu deslușim în melodia învăluitoare și țipătul interior, de exaltare, în faza de început a liricii sale: «Ca un dulgher adolescent ce bate/ în căprioriii cerului rîzînd», de suferință în anii din urmă: «Și femeia a întins mîna/ asupra lui/ și ochii lui/ au zburat înăuntru./ A întins mîna/ asupra lui/ și auzul lui/ a căzut înăuntru.// A întins mîna/ asupra lui/ și el se surpă/ în sine,/ fără grabă se surpă în sine,/ se oprește/ și sare din sine,/ orb de spaimă/ sare din sine/ și aleargă/ și e tot mai departe/ și departele naște departele/ și departele totul asfixiază,/ timpul se usucă,/ timpul e orb,/ timpul nu mai ajunge pînă la mine/ unde e seara? unde e dimineața?/ nimeni nu mai strigă numele meu». *(Și femeia a întins mîna.)* Înțelegem acum că rigoarea poeziei lui Cezar Baltag e o autorepresiune de sentimental, iar forma în întregul ei perfectă — bastionul de clestar al unei hipersensibilități.

spectacol pe glob

Personajul central al noii opere a lui Janacek, «Excursiile domnului Boruceck», prezentată de curînd pe scena Teatrului Național din Praga, e un Oblomov al secolului nostru, un Oblomov pe care autorul îl face să călătorească în trecut, plasîndu-l în situații excepționale în care eroul se dezvăluie cu toate tarele sale.

Muzica lui Janacek, clară și convingătoare, ca și regia lui Hanns Thein contribuie la reușita acestui spectacol.

Karl Moor este principalul erou al actualei stagiuni teatrale din R.F.G., căci nu mai puțin de șase teatre au pus în scenă «Hoții» de Schiller. Caracterul protestatar al acestei drame este preluat în viziuni diverse. Dacă regizorul Günther Büch, de la teatrul din Oberhausen, îl socotește ca un strigăt de luptă, la München «Hoții» se reprezintă ca o adaptare de cabaret... Toate punerile în scenă văd în eroii lui Schiller oameni contemporani. În fotografie: «Hoții», pe scena teatrului din Oberhausen.

La festivalul Chichester a fost reluată piesa dramaturgului american Thornton Wilder, «Cu ghearele și cu dinții», considerată ca o lucrare simbol a integrității omului, care în situații desperate se arată cu «ghearele si cu dinții» de condiția lui umană. Soarta familiei Oarecare, urmărită imaginar din epoca glaciară și pînă la războiul de șapte ani, subliniază ideea forței omenirii de a supraviețui tuturor vicisitudinilor. În fotografie: o scenă din spectacol cu Pauline Jameson și Millicent Martin.

Un recital brechtian care a avut loc sub îngrijirea lui Giorgio Strehler a scos în evidență realele calități actoricești ale cunoscutei cîntărețe de muzică ușoară Milva. În această stagiune ea își va face debutul ca actriță de proză în piesa «Ruzante Olimpica», a cărei premieră va avea loc pe scena teatrului din Bologna.

SECVENȚE ÎNTRE NORD ȘI SUD

– NOTAȚII DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN U.R.S.S. –

de I. CIOARĂ

DESPRE VALORI

Firește, vastitatea teritoriului sovietic îți face anevoioasă alegerea unui itinerar atotcuprinzător pentru un timp nu prea îndelungat. Și totuși, dacă e să te hotărăști la urma urmei, din multitudinea de orașe demne de vizitat trebuie neapărat să optezi pentru cel puțin trei. Nu numai pentru că sînt așezate în tot atîtea puncte principale — nordul, centrul și sudul părții continentale a Uniunii Sovietice; nu numai pentru că ocupă primele trei locuri în ierarhia marilor orașe ale U.R.S.S.; nu numai pentru că reprezintă valori distincte în istoria — veche și nouă — a acestor meleaguri; nu numai pentru că s-au concentrat aici adevărate comori arhitectonice și de artă — ci pentru toate acestea la un loc, pentru că, împreună, ele îți pot oferi o imagine într-o bună măsură relevantă.

Nu le-am citat pînă acum numele nu dintr-o omisiune, ci dintr-o dificultate. Desigur, Moscova este capitala, este cel mai mare oraș al U.R.S.S., este Kremlinul, Bolșoi Teatr, Galeriile Tretiakov și «orașul subteran al palatelor de marmură» — și ar trebui deci amintit în primul rînd. Kievienii îți afirmă cu mîndrie că orașul lor — deși este al treilea ca mărime din U.R.S.S. — este «părintele orașelor rusești», este prima capitală a Rusiei kieviene, că este străbătut de Nipru care te duce cu gîndul la Dneproghes, la planul leninist de electrificare a țării, că este, în sfîrșit, orașul parcurilor — orașul cu 360 mp zonă verde per locuitor. Personal, fără a vrea să-i supăr pe moscoviți sau kievieni, aș recunoaște că la inimă mi-a rămas orașul ce poartă numele acelui geniu revoluționar și Mare Om: Vladimir Ilici — Leningradul — pentru că aici se află Ermitajul, Institutul Smolnîi și «Aurora», pentru unitatea stilului său arhitectonic, pentru impresia de neuitat pe care și-o lasă podurile ce se deschid cu măreție în fiecare miez de noapte, pentru plimbările pe Neva și pe cheiurile sale, tot atîtea prilejuri de reverie și mai ales de reflecții asupra a ceea ce a însemnat pentru istoria Rusiei și a întregii omeniri acel noiembrie 1917 și jumătatea de veac care s-a scurs de atunci...

DESPRE CADENȚE

Ceea ce leagă într-un fel cele trei orașe este apa. Nu direct, căci Neva, Niprul și Moscova nu se întîlnesc niciodată. Dar fiecare dintre acestea își pune pecetea asupra orașului pe care îl străbate, dîndu-i personalitate, un farmec aparte și o anume cadență. Este un element care te izbește din primele clipe ale sosirii. Un altul — și nu străin de cadența imprimată respectivelor orase de trecerea apei prin mijlocul lor — îl reprezintă, întregind armonios ansamblul urbanistic, construcțiile. S-a construit mult în Uniunea Sovietică în anii de după război — un miliard de metri pătrați numai în perioada 1958-1967. Pentru Moscova, dar mai ales Leningrad și Kiev, termenul mai propriu ar fi însă reconstrucție. Vizitatorului de astăzi parcă nici nu-i vine a crede că proporția distrugerilor în aceste orașe la sfîrșitul războiului era imensă. Cu atît mai mult cu cît orașele și-au recîștigat splendorile făurite de mințile și mîinile unor renumiți meșteri ai vremii — și aici sînt nevoit să revin mai ales asupra frumuseții deosebite a Leningradului, unde noile cartiere s-au înălțat dincolo de cele cuprinzînd palatele, edificiile publice, bisericile construite în secolele 18-19 și nedistonînd supărător cu ele, deși arată limpede că aparțin anilor noștri. S-a construit mult, dar continuă să se construiască mult pentru rezolvarea problemei locuințelor, consecință a distrugerilor războiului, inerentei îmbătriniri a clădirilor și — nu în ultimul rînd — a migrației masive către orașe, datorită uriașei industrializări. Și pentru că orașele s-au tot întins în lățime, acum se pune accentul pe construcția pe verticală. Kalininski Prospect din capitala sovietică, cu siluetele zvelte, moderne ale blocurilor de 9, 12, 17 etaje reprezintă primii pași în această direcție.

Linia modernă nu este însă numai un apanaj al constructorilor. Mergi de pildă pe Kresciatik, artera principală a Kievului,

Ermitajul — o macrobijuterie.

și nu remarci doar silueta elegantă a noului hotel «Dniprox, contrastînd cu cea greoaie a hotelului «Moscova», din apropiere, ci și reclamele, vitrinele aranjate atrăgător, însăși îmbrăcămintea, îndeosebi cea purtată de tineri. Același lucru pe Nevski Prospect la Leningrad sau pe strada Gorki la Moscova. Și nu fără temei, o foarte mare parte a vizitatorilor Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. se oprește pentru mai multă vreme în pavilionul ce prezintă viitoarele produse ale industriei ușoare sovietice.

DESPRE SOBRIETATE

Sînt fapte, mărunte chiar, care, fără a fi psiholog, îți oferă nemijlocit posibilitatea de a-ți forma o idee asupra oamenilor. Așteptarea și urcarea în liniște, potrivit ordinii sosirii în stație, în mijloacele de transport în comun — chiar și în taxiuri — ca și așteptarea la ușa restaurantului pînă se face un loc liber înăuntru pentru a nu-i deranja pe meseni; șișitul apostrofator al unor călători în metro față de manifestarea puțin cam gălăgioasă a exuberanței cîtorva tineri; observația, făcută într-o stație de metro în aer liber sau pe stradă dacă ești văzut scuturînd pe jos puțin scrum de țigară: intransigența portarului, chiar de la mariile restaurante, de a nu permite accesul după ora închiderii, 23.30 — și însăși această oră — sînt doar cîteva exemple mai la îndemînă, din multe altele, convergînd toate către o aceeași caracteristică care se detașează pregnant — sobrietatea. Evident, această sobrietate, această seriozitate — rod al unei educații desfășurate pe parcursul a cinci decenii — se reflectă pe un plan mai larg, de mai primă importanță — și anume, în înfăptuirile de zi cu zi ale construcției comuniste. Fără ea n-ar fi fost posibile asemenea grandioase realizări pe tărîmul industrializării, pe tărîmul cercetărilor spațiale etc., etc., în decursul celor 51 ani de putere sovietică.

Fotografiile autorului

Din zori și pînă-n seară, Piața Roșie este un adevărat centru de atracție pentru vizitatorii din țară și de peste hotare.

Pe Kresciatik, către orele amurgului.

curier comercial

Tîrguri tradiționale

Succesul înregistrat de «Tîrgul de toamnă» care, în întreaga țară, a pus la dispoziția cumpărătorilor, cu prețuri reduse pînă la 30%, diferite produse textile, de încălțăminte și galanterie specifice sezonului rece, a fost dublat, în paralel, de buna reușită a numeroaselor tîrguri de toamnă tradiționale ce au avut loc în ultimele săptămîni. Astfel, la Baia Mare s-a deschis la 25 octombrie «Tîrgul castanelor» (inaugurat printr-o paradă a călăreților oșeni ce sunau din bucium), în timp ce la Vișeul de Sus avea loc «Tîrgul cartofilor», iar la Seini «Tîrgul merelor». La Rîmnicu Sărat, între 20 și 31 octombrie, la Brăila între 1 și 20 octombrie, la Curtea de Argeș la 26 octombrie etc., tîrguri tradiționale asemănătoare au prilejuit atît producătorilor, cît și organizațiilor comerciale și cooperatiste desfacerea unui important volum de produse agricole și de mărfuri, într-o ambianță plină de pitoresc.

Pentru vara viitoare

Nici nu s-a încheiat încă bine bilanțul ultimului sezon estival și pe litoral au și început pregătirile pentru anul viitor (și pentru următorii). Ne referim în primul rînd la construcțiile unor noi obiective. Astfel, la Mangalia Nord au început lucrările de edificare a încă 15 hoteluri și 80 de căsuțe din prefabricate (la un loc: 11 500 locuri), precum și a 8 restaurante. Pînă în 1971, numărul locurilor în hotelurile și căsuțele ce vor fi date în folosință în această stațiune se va ridica cu peste 26 000.

Comerțul Capitalei

Spicuim dintr-o dare de seamă: în București activează circa 75 de întreprinderi și organizații comerciale, cu un total de 4 700 unități de desfacere, în care lucrează 40 000 de lucrători. Anual, aceste unități desfac mărfuri în valoare de 14 miliarde lei.

«Vizibile numai «la contractări»

Și anul acesta, ca și în alți ani, la contractările de produse metalochimice pentru sezonul imediat următor s-au contractat multe produse noi: nu mai puțin de 400; în același timp însă, s-au prezentat și unele articole ce nu vor putea fi găsite în magazine. E vorba de unele articole noi încă neomologate, cum au fost cele prezentate de fabricile «Electro-Mureș», «Electromotor»-Timișoara și altele, care, grăbindu-se să apară la contractări cu produse noi, au accelerat realizarea prototipurilor (sau le-au produs în ultimul moment, în grabă) în dauna unora dintre caracteristicile lor. Sau de alte articole, pentru care fabricile respective nu au reușit să-și asigure necesarul de materii prime.

Cui folosesc asemenea cataloage «umflate» cu mărfuri existente doar pe hîrtie, în timp ce unele articole prevăzute de mult să intre în producție nu au fost încă realizate? Unde se află fiarele de călcat cu regulator, aspiratoarele cu lustruitor de parchet, bătătoarele electrice de covoare, mașinile de spălat rufe cu tambur orizontal și alte asemenea produse pe care industria electrotehnică s-a angajat de mult să le pună la dispoziția comerțului?

Etichetarea unor produse alimentare

O nouă reglementare a survenit în domeniul etichetării unor produse alimentare. E vorba de ordinul nr. 290/1968 al ministrului comerțului interior, ale cărui prevederi sînt menite a contribui la o mai bună informare a cumpărătorilor asupra prețului unor produse alimentare. Astfel, produsele ce se vînd în recipienți de sticlă, în al căror preț este cuprins și ambalajul, trebuie, în mod obligatoriu, să poarte pe etichetă mențiunea: «inclusiv ambalajul»; în ce privește produsele lactate, precizarea trebuie să fie: «exclusiv ambalajul». De asemenea, diferitele produse ale căror prețuri prevăzute pe etichetele fabricilor nu includ și ambalajele — acestea urmează a fi plătite de cumpărători — vor purta de aici înainte etichete pe care va fi trecut prețul total, cu mențiunea: «din care, costul ambalajului lei...»

Din import

Prin schimburi nevalutare, I.S.C.E. «Mercur» a importat în ultimele săptămîni o serie de produse ce au fost livrate organizațiilor comerciale. Amintim: încălțăminte de piele (din R.P. Ungară și R.F. a Germaniei); șube îmblănite și ciorapi de bumbac pentru femei (din R.P. Bulgaria); televizoare, articole fotografice și ceasornice (din U.R.S.S.), țesături din fire sintetice (din Japonia), vindiacuri și lenjerie feminină (din R.S.F. Iugoslavia), becuri (din R.P. Polonă) și magnetofoane (din R.S. Cehoslovacă).

film

Scenă din «Anna Karenina».

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC

Intrat în tradiția manifestărilor noastre artistice închinate aniversării Revoluției din Octombrie, actualul festival ne aduce în fața a șase recente producții ale studiourilor din Moscova, Leningrad și Chișinău.

Tînărul cineast Iuli Karasik și-a închinat filmul său «6 iulie» activității febrile depuse de Vladimir Ilici Lenin în perioada premergătoare lui Octombrie 1917. În rolurile principale îi vom recunoaște pe Iuri Kaiurov, Vasili Tatosov, Vasili Lanovoi, Anna Demidova.

Un prilej de bucurie pentru cinefili va fi reîntîlnirea cu regizorul Iuli Raizman, unul dintre stîlpii cinematografiei sovietice, autorul «Lecției vieții», al «Comunistului» etc. «Contemporanul tău» (filmul înfățișat acum), după cum se poate bănui și din titlu, este o confruntare de destine ale unor oameni ai deceniului nostru. Protagonistul, actorul Nikolai Plotnikov, a fost distins cu Premiul celei mai bune interpretări masculine la Festivalul de la Karlovy Vary.

Așteptată cu îndreptățit interes, recenta ecranizare a lui Aleksandr Zarhi după «Anna Karenina» ne propune o altă viziune cinematografică a marelui roman tolstoian, mai apropiată sensibilității și înțelegerii noastre de astăzi. Interpreta este cunoscută de mult: Tatiana Samoilova. Îi știm bine talentul, cu toate astea ne e greu să ne reținem o întrebare: acolo, în fața ecranului, vom reuși să scăpăm de amintirea obsedantă a Gretei Garbo? Restul echipei numără încă vreo cîteva nume unul și unul: Nikolai Grițenko (Karenin), Vasili Lanovoi (Vronski), Iuri Iakovlev, Anastasia Vertinskaia, Ilia Savina, Maia Plisețkaia.

Anul trecut spectatorii noștri au avut revelația unei actrițe înzestrate cu o deosebită sensibilitate, Tatiana Doronina, interpreta eroinei principale din «Sora cea mare». O vom revedea, alături de Oleg Efremov, în «Tandrețe», film realizat de regizoarea Tatiana Lioznova și premiat la Festivalul de la Mar del Plata.

Ultimele două zile ale festivalului vor avea pe afiș o peliculă de contraspionaj, istorisind, după toate regulile genului, întîmplări dramatice din timpul războiului, «Marianna, agentul O 555» (regia — Vasili Paskin), și un film-romanță, «Eu te-am iubit», de Ilia Frez.

M. M.

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

— CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?

— CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: PENTRU ANCHETA «FLACĂRII» — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

1) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
2) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
3) CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
4) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
5) CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.
6) CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.
7) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968.
8) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.
9) CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.
10) CEA MAI BUNĂ INTERPRETĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

înlănțuiți în "DANSUL MORȚII"

Cele trei personaje ale lui Strindberg, Căpitanul (Fory Etterle), Alice (Ileana Predescu) și Kurt (Ion Besoiu), prinse în dramaticul «Dans al morții».

«Dansul morții» fascinează și astăzi, și nu ne mirăm că anul trecut, la Old Vic, Laurence Olivier și-a lipit o scurtă mustață cazonă și și-a tuns creștetul pentru a putea sugera și dinafară «urîțenia, vîrsta și «whisky-ul» ce au alterat fizionomia căpitanului Edgar. Nu ne mirăm că Jean Vilar a fost, încă din 1948, interpretul principal și regizorul acestei sumbre drame și că, de fapt, rar se întîmplă să treacă un an teatral fără ca pe vreo scenă a lumii să nu se joace încrîncenatul «Dans al morții», scris în 1901 de acest suedez genial și blestemat, condamnat la nefericire și glorie, dezechilibrat și fascinant el însuși, care s-a numit August Strindberg.

Teatrul «Bulandra» a intrat în raza acestei vrăji și ne reîmprospătează, în acest început de stagiune, cunoștința cu un nume ce pălise, prin neuzitare, în memoria spectatorilor noștri, cruțați — se pare — printr-o politică repertorială roză de întîlnirea cu marile, crudele adevăruri spuse scrîșnit de Strindberg. Se săvîrșește astfel un gest intelectual în teatrul nostru, se plătește o datorie de informare artistică, dar oare numai atît? Scuturată un pic de recuzita de epocă, de/ încărcată de costumația de la sfîrșitul secolului trecut piesa aceasta sună — în urechile noastre familiarizate acum cu scrisul lui Eugen Ionescu, și care, încă în această stagiune, îl... «Așteaptă pe Godot» a lui Beckett, pe Albee și pe Kafka — frapant de modern, cu rezonanțe halucinant de actuale. Doi oameni, apropiindu-se de vîrstele dramatice ale vieții, un soț și o soție, se pregătesc să-și sărbătorească nunta de argint în cea mai perfectă, mai înfiorătoare neînțelegere. Timp de 25 de ani, izolați într-o veche fortăreață și însingurîndu-se voit de oameni, s-au detestat reciproc cu vehemență, s-au disprețuit și și-au dorit, pe față, moartea. Ura, *«ura aceasta absurdă, fără motiv», fără scop, fără sfîrșit»*, este sentimentul major, de prim plan, al întregii piese. Alături de el, foarte «modernul» simțămînt al incomunicabilității, al alienării, cu care se tînguie — dar se și fălesc — unii dintre contemporanii noștri, îmbibă piesa lui Strindberg cu o acuitate surprinzătoare, și nu te poți opri să nu remarci că, voit ori nu, și «Scaunele», și «Amedée», ale lui Eugen Ionescu, și «Cui îi e teamă de Virginia Woolf?» a lui Albee, îi datoresc multe acestui «Dans al morții», climatului său spiritual, atmosferei sale. Construindu-și spectacolul cu rigoare clasică și cu o modestie regizorală deliberată și de cea mai bună calitate pe care o întîlnim tot mai rar pe scenele noastre — Ianis Veakis a vrut să ne lase tot timpul impresia că ne aflăm în cel mai desăvîrșit univers strindbergian, în exact epoca și geografia piesei; dar după nu mai puțin de un sfert de ceas, spectatorul se simte desprins de concretețea acestei lumi și manevrează singur toate simbolurile piesei, toate adevărurile sale eterne, își face singur toate trimiterile la realitățile știute de el. Și dintr-o dată «Dansul morții» poate fi foarte bine mutat în sufrageria soților Smith, în care se discută absurd, ca într-un ghid de conversație, despre mesele de peste zi, absurd și plictisitor, din ce în ce mai plictisitor, plictisitor pînă la exasperare. În primul act, Fory Etterle — Căpitanul — și Ileana Predescu — Alice — stau față în față ca înecați într-un ocean de plictis, repetă *«aceleași lucruri în fiecare zi, aceleași replici vechi și tocite»*, joacă, plictisiți, cărți, aruncîndu-și din cînd în cînd cîte o privire rea, suspicioasă. Atmosfera creată de regizor e tulbure, apăsătoare, ca prevestitoare de furtună (căci scriitorul nordic, iubitor de metafore, nu a rezistat să nu plaseze drama celor doi soți pe fundalul unei furtuni adevărate). Dar plictisul acesta se colorează sub ochii noștri cu verdele veninului, ura se declanșează, oamenii aceștia care mint și se mint cu voluptate încep să-și arunce în ochi adevăruri cumplite și în piesă va izbucni — mai ales după sosirea lui Kurt, vărul Alicei — acea «luptă a creierilor» pe care Strindberg a luat-o cu sine și a plimbat-o cu vehemență mizantropie în mai toate lucrările sale. Plictisul din primul act se transmite, e adevărat, și în sală, ceea ce nu cred că putea fi în intenția realizatorilor. Spectacolul însă se înfierbîntă pe măsură ce ciocnirea dintre soți devine mai ascuțită, tensiunea sa crește, ajunge la incandescență, și spectatorul e constrîns în cele din urmă să trăiască în insuportabila atmosferă a piesei. Nu sînt sigură dacă acest lucru va aduce ori nu mai mulți spectatori în sală. Dar simt nevoia să spun că gestul artistic în sine, trăirea actoricească a rolurilor, pretind celor trei interpreți în egală măsură un consum nervos.

Într-o piesă din care nu lipsesc momentele naturaliste, în care șocurile tari zguduie unul după altul sensibilitatea spectatorului, Ileana Predescu și Fory Etterle au păstrat un joc fin și conținut, despovărat de artificii și explozii exterioare, Fory, acest mare actor, construind masiv un mizantrop cazon, înrăit și viclean, cu mișcări greoaie, Ileana — întruchipînd o actriță cu toate însemnele ratării, încă grațioasă și frumoasă, dar de un cinism și o răutate cutremurătoare. Iar Kurt — Ion Besoiu — aduce o pală de aer curat, de calm, repede stinsă, de altfel, de lașitatea eroului; și iată că din nou Besoiu ne face să gîndim că el poate fi mult mai mult decît interpretul ideal al unor Paradaillan-i autohtoni (cum erau pe cale să ne convingă filmele noastre). Să mai remarc poate că regizorul a ocolit vizibil tentația de a transforma «Dansul morții» într-o clasică dramă a triunghiului conjugal, trecînd ușor, foarte în goană, peste scenele amoroase dintre Alice și Kurt, dar nu știu dacă a făcut bine: spectatorului îi rămîn astfel destul de neclare unele relații dintre personaje, Kurt e văduvit de latura sa pasională, reacțiile celor trei personaje nu mai sînt tot timpul explicite. Nu cred că s-ar fi căzut obligatoriu în trivialitate, sau, mă rog, în banalitate bulevardieră, dacă s-ar fi urmat, și în această direcție, intențiile autorului.

Și toată această ciocnire feroce — care se termină cu o tragică liniște și în jurul aceluiași plictisitor joc de cărți — se petrece într-un spațiu scenografic închis, prin care Elena Pătrășcanu-Veakis a sugerat și claustrarea, și ura, și sufocarea, și prăbușirea, într-o casă în care *«tapetele au parcă un miros otrăvitor și în care devii bolnav de cum pășești pragul»*.

Sigur, de dorit e să nu pleci chiar bolnav de la această piesă. Totul e în funcție de rezistența nervoasă a spectatorului...

Sanda FAUR

„Filmele mele trebuie privite așa cum privești statuile“

Michelangelo

ANTONIONI

de Mircea ALEXANDRESCU

Cînd îl vezi prima oară și nu știi nici cine este, nici cu ce se ocupă, anevoie te-ai putea avînta să faci o presupunere. Pentru că Antonioni nu îmbracă argumente vestimentare care să-l facă recunoscut ca pe un «privilegiat al naturii», un artist, nici blue jeans, nici haine de piele cu ținte (n-ar mai avea nici vîrsta, dar alții care bat și ei cinci decenii de existență nu uită totuși să se înfățișeze în costum de artiști). Nu poartă păr lung, nu se machiază cînd apare la o conferință de presă, culorile hainelor lui sînt sobre, discrete, privirea pierdută undeva peste învălmășeala din fața ochilor. Se ține cît mai departe și cînd e întrebat nu se decide ușor să vorbească. Să-și «teoretizeze» arta, nici vorbă. Primul lucru pe care îl face este să-ți atragă atenția că nu are nimic de teoretician în el. (Deși este.) L-ai găsi mai potrivit să prezideze o adunare de cărturari decît să dirijeze o întreagă cohortă de actori și tehnicieni pe platoul de filmare. Erudit și fin cunoscător al omului modern și al lumii, Antonioni este un mare trist și un mare entuziast totodată, un poet dublat de un lucid observator al realității, un analist. Este de fapt personajul central sau poate singurul personaj al filmelor sale, pentru că prin voci diferite exprimă numai și numai observația și experiența sa umană. «Filmele mele — obișnuiește el să spună — sînt mereu în căutarea unor teme la ordinea zilei, specifice, arzătoare. Sînt de fapt variațiuni pe teme proprii, sînt răspunsuri la observațiile mele, deși nu sînt un moralist»

UN AUTOR CONTESTAT ȘI PROSLĂVIT

Realizatorul «Strigătului», al «Aventurii», al «Nopții» și «Eclipsei», al «Deșertului roșu» și al lui «Blow-up» nu s-a impus ușor. Unii îl contestă și astăzi și foarte vehement (la un festival internațional, un mare critic la modă pe continent a răbufnit lîngă mine în sală: «Eu mai mult de 20 de minute nu rezist la filmele lui Antonioni. Parcă umblă în mine cu bisturiul». Alții însă îl preamăresc. El, Antonioni, rămîne rece și distant atît la huleli cît și la proslăviri pentru că nu se dezminte nici în viață: «Filmul trebuie să exprime — este crezul lui — o experiență personală, și în măsura în care nu reușește s-o exprime nu este o operă sinceră».

POST NEOREALISMUL

Între proeminentele figuri ale cinematografiei italiene postbelice care au oferit filmului o prodigioasă cale de afirmare ca artă, o școală, școala neorealismului și totodată o metodă care a dus la descoperirea unor noi mijloace de exprimare, Antonioni își are un loc bine determinat, singular, iar tripticul Fellini-Visconti-Antonioni cuprinde un întreg univers de creație cinematografică. Primul demonstrează prin filmele sale o tendință, nepărăsită nici o clipă, de a forța realitatea, de a suprasolicita cu simboluri orice act, gest sau acțiune, în timp ce Visconti dramatizează totul. Pentru el orice gest uman, fie el oricît de banal, conține o încărcătură dramatică extraordinară pe care doar insensibilitatea unora sau uzura afectivă a altora îl fac să treacă neobservat. Antonioni, dimpotrivă, dezdramatizează. El are privirea cercetătorului pe care descoperirea nu-l emoționează, îl interesează o observă pînă în amănunt, o descrie, o corelează cu alte observații spre a descoperi dimensiuni noi, alte realități ale unei societăți în care trăiește, ale climatului ei, ca și ale cauzelor ce dau naștere acelei *lumi agonizante* — căci sub diverse fațete o astfel de lume o descrie el. O cruzime elementară, o senzualitate superficială și mai ales o lașitate permanentă în fața celor mai ascuțite crize morale transpar și în «Strigătul» ca și în întreaga sa trilogie — «Noaptea», «Aventura», «Eclipsa» — sau în «Deșertul roșu». Cu «Blow-up» vom intra într-o altă fază antonioniană, căci filmul realizat de el în Anglia vădește tendința nu numai de a descrie ci și de a combate, tendință ce se anunță confirmată de filmul la care lucrează astăzi în America și este intitulat provizoriu «Zabriskie Point». Ultimul său film este inspirat de astă dată de lumea contestatară a tineretului hippy dar și de aspectul violent al altei părți a tineretului de peste Ocean, de protestul ce îmbracă diferite forme, dar are o singură miză: violența. Poate că Antonioni va izbuti să descopere și ce anume vrea să afirme, dincolo de violență, lumea contestatară a teen-agerilor, sursa nemulțumirii și, poate, credința ei. Pentru că violența în sine nu poate fi o Biblie.

O NOUĂ ORDINE CINEMATOGRAFICĂ

Astfel, dacă cinematograful de după război — atît de fecund în a se căuta pe sine, străbătut de spasme, bîntuit de crize, hărțuit de curente și schisme, reanimat de valuri, prelungind adesea mari idei spre a le mărunți în mici poziții ambițios estetice, făcîndu-se nu de puține ori portdrapelul unor nevroze mai curînd decît al unei reale spiritualități înnoitoare — a pescuit nu de puține ori în ape tulburi, cu Michelangelo Antonioni el a închis și a deschis totodată o nouă eră a acestei arte, am spune chiar o nouă ordine cinematografică

Pe spectatorul încă nedumerit, poate, de zbuciumul steril al unor creatori și de imposibilitatea lor de a-și face înțeleasă atitudinea — atît cea estetică cît și pe cea socială — contactul cu filmul lui Antonioni îl plonjează într-o stare meditativă. Pentru că, o dată cu Antonioni cinematograful unde să ajungă la o demnitate identică cu aceea a literaturii, unde să egaleze în complexitate și subtilitate opera scriitorului. De altfel, oprindu-ne asupra operei autorului «Nopții», «Deșertului roșu» etc., trebuie, ești nevoit să stabilești punctele ei de tangență cu literatura (ceea ce nu înseamnă, desigur, că aprecierea unei creații cinematografice trebuie să fie făcută prin prisma valorilor literare). „Nu e nici o îndoială — spunea, de pildă, în această privință marele critic și teoretician italian, Aristarco — că de fapt Flaubert și nu Balzac (și nici Stendhal sau Tolstoi) reprezintă pentru Antonioni o adevărată culme a romanului secolului al XIX-lea. Și în fel de nelndoielnic este că preferințele sale merg nu spre Thomas Mann ci spre Gide, Proust, Joyce, spre literatura de avangardă, inclusiv noul roman francez, «romanul privirii»“

Tot atît de nelndoios este că filmele lui Antonioni sînt adevărate romane în imagini. Și dacă cea mai mare parte dintre filme ar fi, după cum mărturisea și scriitorul Moravia, traduse în opere literare, ele n-ar deveni mai mult decît mici romane dulcege pentru fetișcane, niște foiletoane sau romane polițiste. Filmele lui Antonioni însă, traduse în proză, ar sta alături de cea mai bună dintre literaturile narative moderne.

«În *Aventura* am vrut să analizez sentimentele așa cum sînt ele astăzi» — spunea Antonioni în loc de orice alte complicate afirmații cu prilejul premierei filmului său la Roma.

În «Noaptea» se afirmă un nou limbaj cinematografic, dar trebuie să amintim cu acest prilej că între «Noaptea» și «Blow-up», de pildă, s-au scurs șase ani, perioadă în care autorul a parcurs un întreg proces de cunoaștere și desăvîrșire estetică

TOTUL SE TRANSFORMĂ

Ceea ce relevă înainte de toate «Noaptea» este un nou sentiment al realității și acest nou sentiment dă naștere unor modalități noi de exprimare artistică. În concepția autorului, epoca pe care o parcurgem, pe care o parcurge societatea în sînul căreia trăiește și pe care caută s-o cunoască el, este profund viciată. Nimic nu mai este stabil, chiar și fizica, susține el, a devenit metafizică. Totul se schimbă, și atunci, se întreabă cineastul italian, de ce nu s-ar admite că și psihologia individului se schimbă?

Sentimentele și emoțiile, dragostea ca și regretele, stările afective par să reflecte, în concepția lui Antonioni, schimbări la fel de importante ca și cele petrecute în știință și tehnologie.

LUMEA PRIVITĂ LA ROENTGEN

Filmele lui Antonioni nu pornesc de la canoanele vreunei școli cinematografice și nu adoptă un stil care să le dea o apartenență estetică sau estetizantă. Se spune chiar că în multe privințe tehnica sa filmistică este opusă conceptului dinamic despre cinematograf al unora dintre realizatorii cei mai la modă astăzi. Ritmul desfășurării filmelor lui Antonioni însă poate fi mai accelerat sau mai lent, dar este ritmul vieții. Atmosfera lor este cea degajată de pătrunderea, mai încetă sau mai iute, dar sigură și profundă, într-un univers intim ce relevă cauze și procese de conștiințe și secrete psihice a căror cunoaștere explică o seamă de comportări socialmente considerate ciudate și inexplicabile. S-a mai afirmat că Michelangelo Antonioni analizează cu predilecție poziția femeii în societatea modernă, vorbindu-se despre un fel de «concepție matriarhală» a lui în cercetarea problematicii omului și așezării de astăzi. Antonioni, fără să aibă aerul că acceptă o asemenea unilateralizare a viziunii sale, explică această latură a preocupărilor proprii prin aceea că — susține el — raportul dintre bărbat și femeie s-a schimbat, că această relație din punct de vedere social nu mai este viabilă din pricina slăbiciunii de care dă dovadă primul și a neînțelegerii ce pare să fie proprie femeii. Oricum, procesul de alienare a insului în societatea numită atît de insistent, și de multe ori cu un abuz de noțiune (căci și cuvintele devin «la modă»), «societatea de consum», a dus ca însăși la desființarea ideii de parteneri de viață ai bărbatului și femeii.

Cineastul, care se ferește să se erijeze în moralist, constată și dezvăluie însă în pledoariile sale cine-

▲ Sofisticatele personaje — decor ale Exploziei (**Blow-up**).

◀ **Monica Vitti, interpreta celor mai multe dintre filmele marelui cineast.**

matografice ceea ce este realmente putred (și nu numai în Danemarca).

Desigur, spectatorii, în primul rînd cei din țara sa de care s-a ocupat o bună parte a creației sale, nu acceptă cu ușurință anumite constatări. Unii le repudiază fără să le înțeleagă sau tocmai pentru că nu le pot înțelege; alții, pentru că se simt vizați, mimează neînțelegerea. Și într-un caz și în celălalt ei iau act de existența unui astfel de cinema, de existența unui ochi care vede ca un Roentgen și spune lucruri neplăcute.

Lucruri neplăcute spunea cu cîteva decenii în urmă și George Bernard Shaw în «piesele sale ne plăcute». Și atunci ca și azi, prima reacție a celor vizați a fost «să nu pricepă», apoi să protesteze împotriva autorului. Pe urmă să-l ia în glumă, sau să ia numai partea de glumă din opera sa. Într-o vreme Shaw era considerat un autor de comedii și nimic mai mult. Din «Pygmalion» s-a făcut de curînd un divertisment muzical (plăcut, recunosc), cinematografic și teatral, numit «My Fair Lady». Cine poate garanta că mîine acidul și necruțătorul analist Antonioni nu va deveni pentru același fel de oameni (deși el n-a glumit de loc în nici un film) pretextul unui alt divertisment, poate tot muzical, care s-ar numi eventual «My Fair Adventure»

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

Antonioni

Michelangelo Antonioni s-a născut la 29 septembrie 1912 la Ferrara. A fost asistentul lui Marcel Carné (Les visiteurs du soir), Roberto Rossellini (Reîntoarcerea unui pilot), Giuseppe de Santis (Vînătoarea tragică), Federico Fellini (Șeicul alb). În anul 1950 realizează primul film artistic de lung-metraj, **Cronica unei iubiri**, distins cu Marele premiu pentru regie la Festivalul de la Punta del Este. Interpreți: Lucia Bosé, Massimo Girotti, Ferdinando Sarmi, Gino Rossi, Franco Fabrizzi. Au urmat: **Învinșii** — 1953 (cu Anna-Maria Ferrero, Franco Interlenghi, Eduardo Cianelli, Umberto Spadaro, Gastone Renzelli); **Dama fără camelii** — 1953 (cu Lucia Bosé, Andrea Cecchi, Gino Cervi, Alain Cuny, Ivan Desny Monica Clay); **Sinucidere ratată** — 1953, un schecț din filmul **Dragostea în oraș**, realizat în colaborare cu Carlo Lizzani, Dino Risi, Francesco Maselli, Cesare Zavattini, Federico Fellini, Alberto Lattuada). Interpreții sînt neprofesioniști; **Prietenele** — 1955, după romanul lui Cesare Pavese **Printre femei singure** (cu Valentina Cortese, Yvonne Furneaux, Ettore Manni, Franco Fabrizzi, Eleonora Rossi-Drago, Madeleine Fischer, Gabriele Ferzetti); **Strigătul** — 1957 (cu Alida Valli, Steve Cochran, Dorian Gray, Betsy Blair, Gabriella Pallotta); **Aventura** — 1960 (cu Monica Vitti, Gabriele Ferzetti, Lea Massari, Dominique Blanchar), **Noaptea** — 1961 (cu Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni, Monica Vitti, Bernhard Wicki); **Eclipsa** — 1962 (cu Monica Vitti, Alain Delon, Francisco Rabal, Louis Sergner); **Deșertul roșu** — 1964 (cu Monica Vitti, Carlo De Pra, Richard Harris); **Blow-up** (Explozia) — 1967 (cu David Hemmings, Vanessa Redgrave, Sarah Miles).

■

Premiile obținute de filmele lui Antonioni: Leul de argint la Festivalul de la Veneția — 1955, pentru **Prietenele**; Marele premiu al criticii la Festivalul de la Locarno — 1957, pentru **Strigătul**; Premiul special al juriului, Premiul noii critici și Premiul S.E.C.T. la Festivalul de la Cannes — 1960, pentru **Aventura**; Ursul de aur și Premiul Fipresci la Festivalul de la Berlin — 1961, pentru **Noaptea**; Premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes — 1962, pentru **Eclipsa**; Leul de aur la Festivalul de la Veneția — 1964 și Marele premiu al criticii internaționale — 1964, pentru **Deșertul roșu**; Marele premiu Palme d'Or la Festivalul de la Cannes — 1967, pentru **Blow-up**.

CULORILE... PRESIUNII

Grație unei interesante metode românești, inginerul constructor are un aliat neașteptat care-l ajută să determine rezistența materialelor:

CULOAREA

Țin în mîini un fel de «scăriță» din material plastic. O pot cuprinde cu ambele palme. De fapt însă este un element de construcție, o grindă (firește, în miniatură), un model. «Scărița» este pusă într-un aparat astfel conceput încît exercită asupra ei presiuni din anumite direcții. Omul în halat alb de lîngă noi face un semn: «Gata!» Aparatul se pune în mișcare, iar presiunea la care e supusă «grinda» crește. La un moment dat, la cîte un colț, culoarea cafenie a materialului din care e confecționată se deschide, se albește. În alt loc, dimpotrivă, se întunecă. «Stop!» Omul care urmărea atent metamorfozarea culorii notează ceva, compară, măsoară. «Continuați!» Presiunea aduce noi modificări în culoarea «scăriței»...

Asistăm, în laboratoarele Centrului de mecanica solidelor al Academiei, la aplicarea uneia dintre cele mai noi și eficiente metode de încercare a rezistenței elementelor de construcție. La ce folosesc aceste încercări?

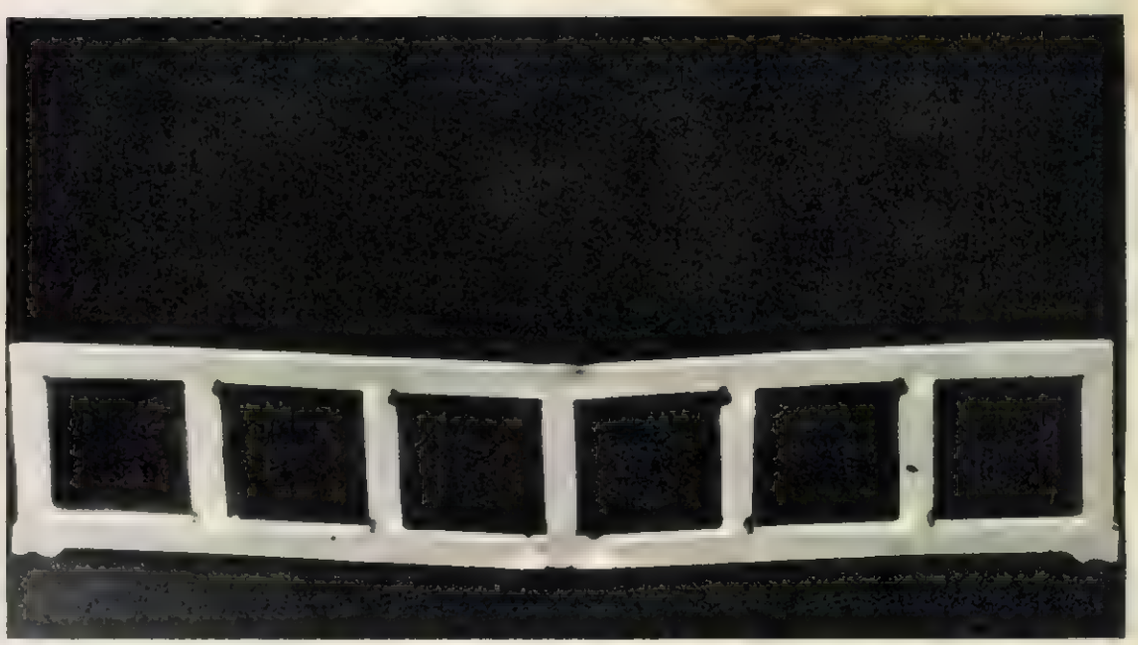

PRECAUȚIE ȘI... INEFICIENȚĂ

Prof. univ. Sandu Răutu, care studia comportarea modelului, ne dă lămuririle necesare: «Orice construcție, orice element al unei construcții — o casă sau o aripă de avion, un pod sau o piesă de mașină, un vapor sau un pilon de susținere — este supus, la un moment dat, unor eforturi. Comportarea construcției depinde, firește, de mărimea acestor eforturi. La anumite presiuni din exterior ea se poate deforma pentru ca apoi, cînd solicitarea încetează, să revină la starea inițială. Aceasta este o «deformație elastică» și nu prezintă nici un pericol. Dar se poate întîmpla ca — din cine știe ce cauze — efortul să crească mult. Atunci *deformația trece din domeniul elasticității în cel al plasticității, adică se permanentizează*, construcția rămînînd la forma în care au adus-o solicitările venite dinafară, chiar și după ce ele nu mai acționează. Aceste deformații remanente sau «plastice» sînt uneori foarte periculoase: cînd apar, construcția, ori numai unele dintre elementele ei, se poate frînge de parcă ar fi clădită din bețe de chibrit».

Pentru a evita asemenea situații, proiectanții iau o serie de măsuri de precauție. Este vorba de «coeficienții de siguranță» adăugați oricărui element de construcție și care constă, în ultimă instanță, din consolidarea părților supuse eforturilor. Dar cît de mare trebuie să fie acest coeficient pentru ca — asigurînd rezistența clădirii, a mașinii, a agregatului — să nu ducă totuși la surplusuri neraționale, la o risipă inutilă de material, deci la ineficiență economică?

«Răspunsul la această întrebare — continuă interlocutorul nostru — este căutat de mult de specialiștii din întreaga lume. Metodele utilizate au dus, parțial, la unele rezultate, dar eficiența lor este încă foarte mică. Și aceasta, pentru că nici una dintre metode nu arată cu exactitate *cînd, unde, cum și în ce ordine* apar deformațiile plastice în elementul supus unui efort».

POVESTEA LUI ALB ȘI NEGRU

O rezolvare interesantă a fost găsită de un colectiv de oameni de știință români condus de *acad. Ștefan Bălan*, și din care fac parte *prof. dr. ing. Sandu Răutu*, șef de secție la Centrul de mecanica solidelor al Academiei, *dr. ing. Valeriu Petcu*, șef de laborator la Institutul de cercetări în construcții și economia

Pe aceste machete din cromoplast a diferite elemente constructive (grinzi etc.) se studiază mecanismul de rupere la suprasarcini. Dintr-o singură aruncătură de ochi specialiștii recunosc «punctele periculoase»: locurile unde culoarea materialului s-a schimbat.

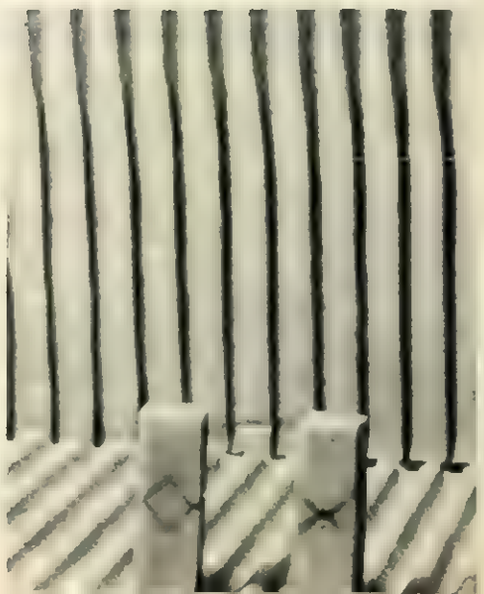

construcțiilor, și *ing. N. Goldenberg*, șef de secție la ICECHIM. Metoda lor a devenit cunoscută în țară și peste hotare sub denumirea de *CROMOPLASTICITATE*. De unde acest nume? «Cromo» ne arată că e vorba de culoare, iar «plasticitate» — că este un mijloc de a detecta deformațiile remanente, *plastice*.

L-am solicitat pe dr. ing. S. Răutu să ne dea unele amănunte despre metoda a cărui coautor este. Dar mai întîi, din ce fel de material plastic se confecționează piesele pe care se efectuează studii privind deformațiile remanente?

«Este un polimer anume creat în acest scop. Se numește «cromoplast» și formula lui a fost elaborată la noi în țară, mai exact — la ICECHIM. Altădată asemenea încercări se făceau pe modele metalice, dar s-a renunțat pentru că nu dădeau rezultate satisfăcătoare. Încercările se bazau pe modificarea cristalinității metalului supus la efort, pentru a pune în evidență anumite fenomene. Metoda era însă atît de dificilă încît astăzi se folosește numai la demonstrarea unor ipoteze teoretice, neintrînd în practica curentă».

Tocmai de aceea s-a ajuns la concluzia că pentru studierea deformațiilor plastice cel mai eficient ar fi un material... plastic. «Dar un asemenea material, la care deformațiile remanente să poată fi observate vizual nu numai în timp ce se produce efortul, ci și *după* ce acesta a încetat. Ați observat că unele materiale plastice, cînd sînt îndoite, capătă la locul respectiv o nuanță mai deschisă? Nu era încă ceea ce ne trebuia, deoarece locurile «albite» arătau numai zonele de întindere, de «scurgere», așa cum se spune în știință, nu și zonele de comprimare».

Atunci, specialiștii Centrului de mecanica solidelor s-au adresat colegilor de la ICECHIM, cercetările desfășurîndu-se într-o strînsă colaborare. La început rezultatele n-au fost cele scontate, adică pe materialul obținut nu apăreau și zonele supuse la efortul de comprimare. S-au făcut vreo treizeci de variante pînă s-a ajuns la Cromoplastul de astăzi, care este un material de culoare cafenie, avînd proprietatea că, supus fiind unui efort, își schimbă foarte evident nuanțele. Respectiv, în zonele de întindere ajunge aproape la alb, iar în cele de comprimare se întunecă aproape pînă la negru! «*În acest mod*, ne spune dr. ing. S. Răutu, *se pot urmări direct, vizual, zonele de apariție a deformațiilor plastice, ordinea în care apar, evoluția lor și, desigur, sarcina respectivă în fiecare etapă*».

UN ELEMENT DE LOC NEGLIJABIL: PREȚUL... NEGLIJABIL

Între altele, cromoplasticitatea are avantajul că oferă specialiștilor o metodă de studiu nu numai eficientă, dar și *foarte simplă*. Se face un model al elementului de construcție redus la scară, să zicem de 50 de ori. Forța cu care se acționează asupra lui e și ea redusă într-o anumită proporție (mai precis: de 2 500 ori în cazul de față). Instalația de încercare, de asemenea, este foarte simplă și nu comportă cheltuieli prea mari.

Cromoplastul propriu-zis are un preț neglijabil față de valoarea construcției proiectate și în orice caz cu mult mai mic decît costul încercărilor pe modele în mărime naturală. Această metodă originală poate fi utilizată cu ușurință în orice institut de proiectări la studiul construcțiilor civile și industriale, construcțiilor de nave, de avioane, de mașini etc.

L-am solicitat pe interlocutorul nostru să ne vorbească despre cercetări întreprinse recent în această direcție. «Metoda a fost utilizată, într-o primă etapă, la studiul comportării sistemelor de bare (cadre, grinzi) în domeniul elastoplastic, adică al cazurilor cînd o parte a elementului de construcție supus unei forțe rămîne în domeniul elastic, iar o altă parte trece în cel al deformațiilor. În prezent se urmăresc anumite probleme de *teoria plasticității* care n-au putut fi rezolvate pînă acum și își găsesc aplicații în construirea anumitor piese sau subansambluri de mașini».

Sub semnăturile acad. Ștefan Bălan, dr. ing. Sandu Răutu și dr. ing. Valeriu Petcu au apărut o serie de lucrări științifice în care se descrie metoda. Specialiștii au primit-o cu mult interes, numeroase institute de proiectări exprimîndu-și dorința de a o aplica. De asemenea s-a cerut Cromoplast și amănunte tehnice despre metoda română de către specialiști din Anglia, Japonia, Franța, U.R.S.S., Cehoslovacia, Belgia, Polonia și din alte țări. Și acesta nu este decît începutul...

Dan LĂZĂRESCU
Fotografii de Lică IOSIF

reflector științific

RECORD OLIMPIC...

Porțile de hangar pe care le vedeți cîntăresc, fiecare, 25 de tone. Și totuși ele sînt trase, cu ajutorul unui fir subțire, de tînăra femeie din fotografie cu mai puțin efort decît l-ar cere împingerea unui cărucior de copil. Explicația? La întinderea firului, dispozitive electronice comandă intrarea în acțiune a unor puternice motoare. Invenția britanică își va găsi utilizare în primul rînd pe mările aeroporturi și este menită să înlocuiască tractoarele folosite pînă în prezent pentru deschiderea porților hangarelor.

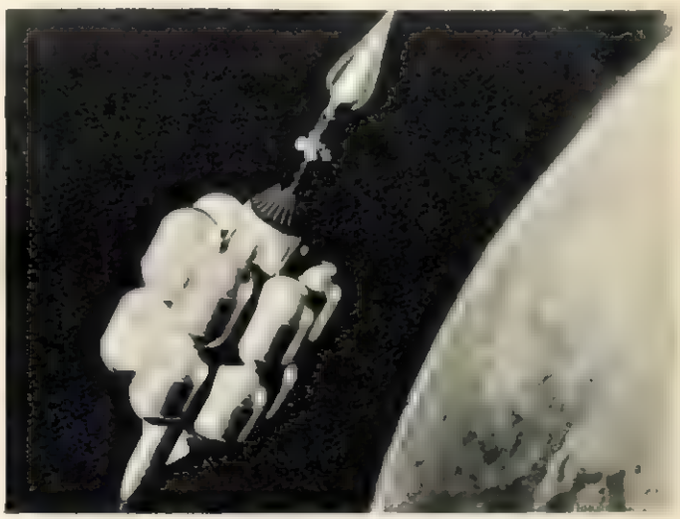

EXPRES PENTRU MARTE

Caracteristica acestei astronave proiectate de specialiștii americani de la Centrul spațial din Valley Forge și care o deosebește de suratele ei «lunare» constă în motorul atomic care o propulsează. Vehiculul, cu toate treptele sale, ar cîntări peste un milion de kilograme și ar permite zborul a patru cosmonauți. Printre «necunoscute», nu cea mai puțin importantă este... data plecării.

ENIGMA LACULUI DE GHEAȚĂ

În lacul glacial Merțbaher din Munții Tian-Șan, situat la o altitudine de 3 340 metri, glaciologii sovietici au descoperit un mecanism natural asemănător cu o instalație hidrotehnică. Acest lac primește anual milioane de metri cubi de apă de pe urma topirii gheții și a zăpezii, dar nu-și iese niciodată din matcă. S-a constatat că apa de aici se scurge într-un rîu, printr-un tunel lung de 15 km săpat în gheață.

Bucățile mici de gheață joacă aici rolul flotoarelor din hidrotehnică. Luate de șuvoi în tunel, ele îi închid intrarea. Cînd însă apa din lac crește, flotoarele se ridică de la gura tunelului! Apa se scurge în felul acesta o dată, de două ori, în cursul lunilor de vară...

varietăți

UMOR

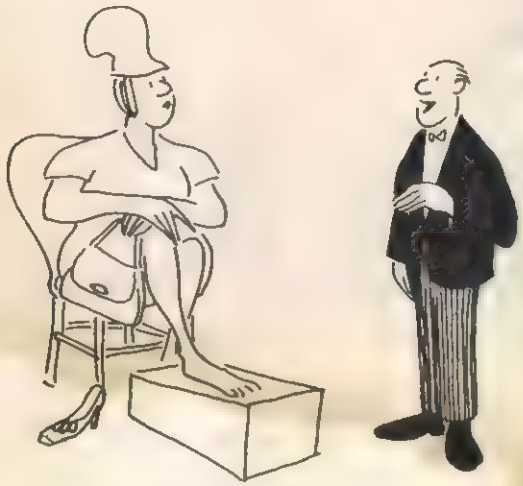

— Probăm direct un 41 sau începem de la 35?...

Aduceri aminte

Neli COBAR

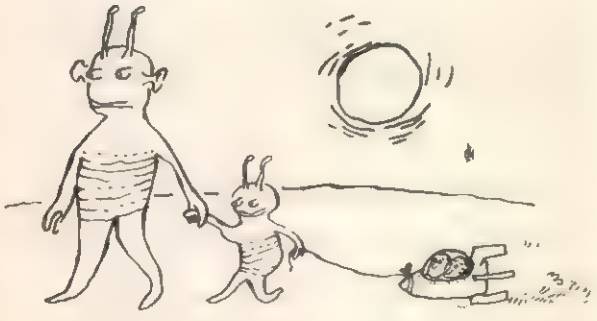

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ VASILE

ÎN CĂMARA DE IARNĂ

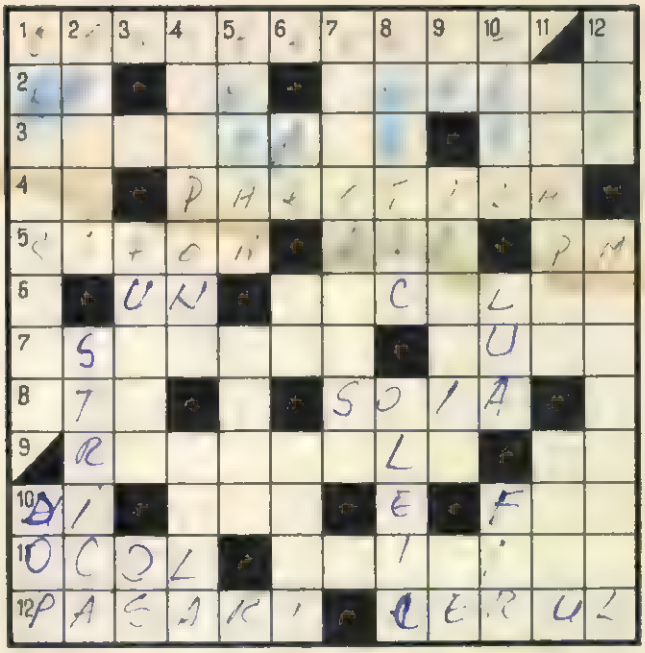

ORIZONTAL: 1) Bine păstrată... la cămară. 2) Miez de tort! — La matcă! — Soacre ... în oțet. 3) Vinuri de la mama lor — Îți înacrește sufletul. 4) Porția lui Azor — Glande care joacă un rol important în digerarea alimentelor (anat.). 5) Bun doar la vin — Curs de apă în Algeria — Puțin mălai! 6) Unt fără unt! — Defectiune la mămăligă. 7) A (se) împăna — Egale la zero. 8) Chioara din zicală — Fasole... de soi. 9) Meniu din cămara Joianei (pl.) — Doi stropi de molan! 10) Îndemnul roibului — Proaspăt spălată — Servește mîncăruri tradiționale. 11) Se ... înghite cu poftă la munte — Tratată cu atenție. 12) «Tot ce zboară se mănîncă» (pl.) dacă provine din... — ...apartamentul lor special.

VERTICAL: 1) Floare comestibilă — Paznicul sticlei. 2) Cămările lor sînt în haie — A slei. 3) Pește oceanic cu largi utilizări culinare — Gustos la ... desert. 4) Cămări cu aur dulce — Furnizoare ... de ridichi. 5) Mici la ... televizor (sing.) — Boboc (fig.). 6) În fundul paharului! — Petece! — Dulce ... podgorie moldovenească. 7) Cum sînt, pentru nutriția omului, substantele proteice și vitaminele. 8) Acidul... gogoșarilor ...—... și un alt acid, aflat în grăsimi și uleiuri. 9) Peretel — Se servesc cu sare și piper ... — Om sucit! 10) Oraș în Transilvania, centru al industriei alimentare și al unei renumite podgorii — A se servi — Volan ...hipic. 11) Piftie ...muzicală — Anvelope pentru cîrnați. 12) H_2O în fulgi — Fel de mîncare garnisit cu toate ingredientele necesare.

H. HORJA

Cuvinte mai puțin cunoscute: RIR

Dezlegarea jocului «RAPSODII DE TOAMNĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BOGAT — MUST. 2) APARAIE — TOM. 3) CALATOARE — A. 4) O — OMAT — CALM. 5) VASA — AP — PIA. 6) INI — P — LA — TL. 7) AO — GOGOSARI. 8) TOAMNA — RUG. 9) AITI — UITA — U. 10) AMETI — ESTET. 11) APLECA — IADA.

tv

MARATONISTUL CRISTIAN ȚOPESCU

Da, Olimpiada a fost un eveniment. Un eveniment sportiv și un eveniment al tehnicii comunicațiilor. Vor trece probabil ani și olimpiade până când,deprinși, blazați, nu ne vom mai minuna de vrăjitoria sistemelor de sateliți care ne aduc la domiciliu imaginea vie, precisă, de loc deformată, împreună cu tumultul unor stadioane aflate la antipozi. Privind pe micul ecran cifrele indicând scurgerea fracțiunilor de secundă aflăm despre un nou record mondial simultan cu sportivul care l-a atins. Apoi cealaltă vrăjitorie modernă, aparatul ampex, decupa pentru noi mișcările în felii, le încremenea sugestiv în momentele decisive, ne demonstra structura intimă a actului sportiv magistral.

Vom pleca din nou dimineața la lucru odihniți, nu buimaci ca după șirul de nopți petrecute urmărind cu încordare frenetică lupta cu inerția, cu forța gravitației, cu limitele puterilor omenești. Lăsând cronicarilor sportivi plăcerea de a scrie la nesfîrșit despre băieții și fetele care au transformat Mexicul într-o vitrină a energiei fizice dezvoltate și strunite în cel mai înalt grad, despre splendidele victorii ale reprezentanților României, să vorbim despre campionul crainicilor noștri sportivi, Cristian Țopescu. Cu rezistența unui maratonist, cu reflexele rapide ale unui sprinter, și-a bătut propriile recorduri de reportaj sportiv alert, competent, captivant. Ori de câte ori a apărut la rubrica de față numele lui Cristian Țopescu a fost însoțit de aprecieri sincer elogioase. Dar pentru că el însuși a adăugat o performanță și mai valoroasă celor cu care ne obișnuise, sîntem datori să îndreptăm din nou ampexul reflecției asupra resorturilor succeselor sale în calitate de crainic sportiv. Are darul, esențial pentru televiziune, de a vorbi într-un mod simplu, deschis, spontan, prietenos, dar fără familiarisme. Entuziasmul lui e contagios căci nu e niciodată contrafăcut sau umflat artificial, nemulțumirile lui ni se transmit fiind exprimate cu căldură dar măsurat, în termenii cei mai adecvați fiecărei situații. Respectul pe care îl poartă atît sportului și sportivilor cît și telespectatorilor se vădește continuu în seriozitatea și minuțiozitatea pregătirii fiecărei transmisii. Fără a se eclipsa în atotștiutor, fără a recurge la un ton doctoral, ne învață să înțelegem mai bine tot ceea ce vedem. Informațiile suplimentare privind palmaresul sportivului de pe micul ecran, istoricul probei, dificultățile ei specifice sînt furnizate în momentul optim din punct de vedere psihologic pentru ca telespectatorul să fie intens cointeresat în ceea ce se petrece pe stadion. Cu Țopescu la microfon nu riști să pierzi o fază esențială, să-ți lași atenția să vagabondeze tocmai când se apropie clipa culminantă. În timpul Olimpiadei trecea adesea microfonul unor specialiști ai probelor de concurs, dar dacă invitatul, mai puțin deprins cu meseria de crainic-reporter, se pierdea în amănunte într-un asemenea moment, intervenea prompt, restabilind concordanța dintre ritmul comentariului și ritmul meciului de box, al întrecerii de natație etc.

Prezența acestor oaspeți în studio prilejuiește câteva observații și comparații. Sprijinul unor experți este de neprețuit. Solicitându-le colaborarea competentă, Cristian Țopescu și-a onorat și mai deplin datoria de organizator al participării noastre la Jocurile Olimpice ca spectatori avizați. Cei mai mulți dintre ei ne-au comunicat informații interesante, utile. Dar în competiția intercrainici gazda a dominat tot timpul, chiar și atunci când partenerul deținea superioritatea tehnică. De ce? Pentru că în acest domeniu hotărîtoare sînt calitățile greu de definit a căror rezultantă am încercat s-o descriem în prima parte a cronicii. Aptitudinea de a crea un curent continuu de simpatie și stimă dinspre telespectator spre prezentator e un dar al naturii pe care puțini îl au și încă și mai puțini se pricep să și-l cultive. Nu există rețete în această privință, nu se poate doza amestecul de farmec personal, spontaneitate, cursivitate a vorbirii, cunoștințe de specialitate, capacitate de a emite pe loc judecăți de valoare echitabile sau de a intui reacția posibilă a telespectatorului, care face din cineva un excelent reporter. Fapt este că multor rubrici ale televiziunii le lipsește în mod evident un Cristian Țopescu în măsură să conducă discuțiile cu invitații emisiunilor. Prea adesea dezbaterile în studio au caracterul unei partide inegale: reprezentantul televiziunii este total depășit de personalitățile (din afara literaturii sau a economiei, a teatrului sau chiar a sportului) pe care ar trebui să le stimuleze în discuție. Și atunci dezbaterea tinde către nivelul lui. E un fenomen îngrijorător, de natură să handicapeze inițiativele cele mai lăudabile.

Felicia ANTIP

ALEGERI AMERICANE, FĂRĂ OPȚIUNI REALE

de Eugen MANDRIC

Înainte încă de a ști cine va ocupa fotoliul prezidențial, domnii Humphrey și Nixon și-au cîștigat dreptul la cîte o statuie de ceară în celebrele Saloane ale d-nei Tussand.

Aproape că nu există post cît de cît important, în viața civilă a Statelor Unite, care să nu fie eligibil. De la judecătorul Curții supreme la ultimul șerif, de la primarul New Yorkului la șeful pompierilor din nu știu ce orășel, de la președinții marilor universități la administratorii cimitirelor comunale, americanilor li se garantează, prin Constituția federală și prin legile de bază ale statelor, dreptul de a alege și de a fi aleși.

Situația americanilor față de alegerile prezidențiale din 5 noiembrie este cu atît mai paradoxală. După opinia unanimă a celor mai competenți observatori de la fața locului, inclusiv a celor mai bune condeie, ziare și reviste americane, cetățenii Statelor Unite vor vota, unii, pentru Hubert Horatio Humphrey — din antipatie pentru conservatorismul lui Richard Nixon și a prietenilor săi politici — alții pentru Nixon — din neîncredere și dezgust față de prea lungul spectacol de ineficiență și inconsecvență politică și intelectuală, oferit de administrația democrată — alții, în fine, vor vota pentru George Wallace, pentru că le-ar fi teamă de comuniști, de negri și de progres.

Aceeași unanimitate a observatorilor, de acord, de altminteri, cu sondajele de opinie publică, subliniază că niciodată încă Statele Unite n-au participat la o campanie de alegeri prezidențiale cu mai puțin entuziasm ca acum. Cauza, tăios formulată de un ziarist european, ar fi că americanii trebuie să-și aleagă președintele, pentru viitorii patru ani, «la raionul de solduri».

Pe scurt, polemiștii și toți cei care doresc să se amuze copios pe seama

ALEGERI AMERICANE

unei națiuni pretinzînd hegemonie mondială în condiții în care își poate alege de unde vrea pompierii, dar este silită să-și aleagă președintele la solduri, trăiesc un moment bun.

Și totuși, curios, dar justificat, tonul mondial, și în primul rînd al lumii occidentale, la adresa alegerilor americane este tot ce vreți, numai amuzant nu. Și asta pentru că, oricîte elemente grotești ar fi comportat și campania electorală din anul acesta, prea multe lucruri, în lume, depind într-o prea mare măsură de poziția pe care Statele Unite sînt sau nu capabile să o adopte. Cea mai drastică problemă pe termen lung a unei părți uriașe din lumea contemporană este subdezvoltarea. Or, reprezentînd numai 6% din populația globului, Statele Unite asigură 43% din producția țărilor nesocialiste. Consecință a subdezvoltării în multe țări din lume, spectrul foametei mai face ravagii. Or, Statele Unite cultivă 14% din producția mondială de grîu și 45% din cea de porumb. Un american consumă, în medie, de 160 de ori mai multă energie electrică decît un locuitor din țările asiatice aliate cu S.U.A. (cu excepția Japoniei). În S.U.A. se consumă de două ori mai mult oțel pe cap de locuitor decît în Franța.

Cea mai drastică problemă, sperăm că numai pe termen scurt, a lumii contemporane este problema păcii și războiului. Or, la această oră, Statele Unite sînt angajate cu peste 500 000 soldați și o uriașă tehnică militară în războiul din Vietnam, în zeci de puncte ale globului sînt staționate forțe americane, oceanele și cerul lumii sînt brăzdate de vase, submarine și avioane S.U.A., cu bombe A și H la bord.

Recent, trei americani, Walter Schirra, Donn Eisele și Walter Cunningham, după un zbor de unsprezece zile în spațiile cosmice, au făcut să aterizeze nava lor, Apollo 7, exact în locul prevăzut.

Am reamintit acest fapt extraordinar, nu pentru că n-ar fi, deja, pe de-a-ntregul demonstrat rolul uriaș al Statelor Unite în dezvoltarea științei și tehnicii, în ceea ce se numește universal revoluția tehnico-științifică mondială, ci pentru că în ziua amerizării lui Apollo 7, în America aceasta, deținătoarea și producătoarea unor bogății uriașe, în țara care pretinde, după expresia unui membru al guvernului său (care justifica astfel intervenția în Vietnam), că s-a angajat «într-o operă nouă și unică în lume, țintind asumarea unei responsabilități mondiale», deci în America lui Apollo 7, primarul New Yorkului, acest oraș mai populat decît cîteva țări luate la un loc, declara, deci în ziua amerizării navei, că orașul său este «în pragul delirului»: greva profesorilor făcea ca un milion de școlari să se afle fără ocupație și fără supraveghere; două mii de polițiști lipseau (cu certificate medicale), ceea ce buimăcise complet circulația; pompierii și vidanjorii amenințau cu greva; ghetourile negre cunoșteau o situație explozivă.

*

V-aș fi putut face o introducere în materie mai bazată pe fapte generale, dar nu vă propun o analiză ci o intrare în atmosferă.

O țară care pretinde și care, prin forța sa, poate juca un rol fundamental în pacea sau războiul lumii, în lichidarea sau accentuarea subdezvoltării, se pomenește, în ziua în care înregistrează una dintre cele mai mari victorii tehnico-științifice din istoria sa, cu cel mai mare oraș al său «în pragul delirului».

În aceeași țară, după un sondaj din octombrie anul acesta, întrebați ce candidat ar fi propus ei la președinție, 6% din americanii chestionați au răspuns Lyndon Johnson; 8% — Humphrey; 13% — Wallace; 22% — Nixon.

Așadar, dacă ar fi depins direct de americanii sus-citați, nici actualul președinte, nici actualii candidați, nu ar fi fost desemnați.

Jocurile fiind însă făcute, mai rămîne întrebarea: ce oferă totuși candidații aflați în cursă?

Cred că printre primii 10 americani competenți să dea un răspuns acestei întrebări, din cel mai american punct de vedere, se află și Walter Lippman. Or, iată răspunsul său:

«Cu greu s-ar găsi cineva care să afirme că actuala campanie electorală a fost edificatoare sau că vreunul dintre candidați a rostit o cuvîntare arătînd țării cum să realizeze pacea, ordinea și justiția, unitatea națională la care năzuim cu toții. S-ar putea ca motivul să fie nu faptul că toți candidații se tem să răspundă la întrebări și își ascund adevăratele păreri. Motivul lipsei de definiție și claritate este, cred eu, că cele mai grele probleme care tulbură țara nu pot primi un răspuns cinstit și realist care să nu provoace un șoc și deprimare în rîndul marii mase a alegătorilor».

Ar fi, cred, aici, locul să discutăm despre cîteva mituri americane:

Din perioada pe de o parte crudă și pe de altă parte eroică a cuceririi Vestului, America a rămas fidelă mitului pionieratului. Fără îndoială că în fiecare american patriot bătea inima unui pionier, cînd, pe ecranele televizoarelor, cosmonauții îor le vorbeau din spațiile extraterestre. Dar tot în contul acestui mit trebuie trecute și cele circa 200 000 000 arme (puști și pistoale) care se află, astăzi, în mîinile (necontrolate) ale particularilor, între Long Island și Los Angeles. La aceleași televizoare, familiile Kennedy și Martin Luther King, ca și zeci de milioane de ameri-

Hubert Humphrey: i se vor ierta oare 4 ani de vicepreşedinţie? (stînga).

Richard Nixon: un bărbat cu oarecare experienţă în pierderea alegerilor (mijloc).

George Wallace: pentru el s-au pronunţat peste 60% din poliţişti şi aproape 60% din pompierii chestionaţi (dreapta).

Virsta sprijinitorilor d-lui Nixon, în acord cu virsta ideilor domniei-sale.

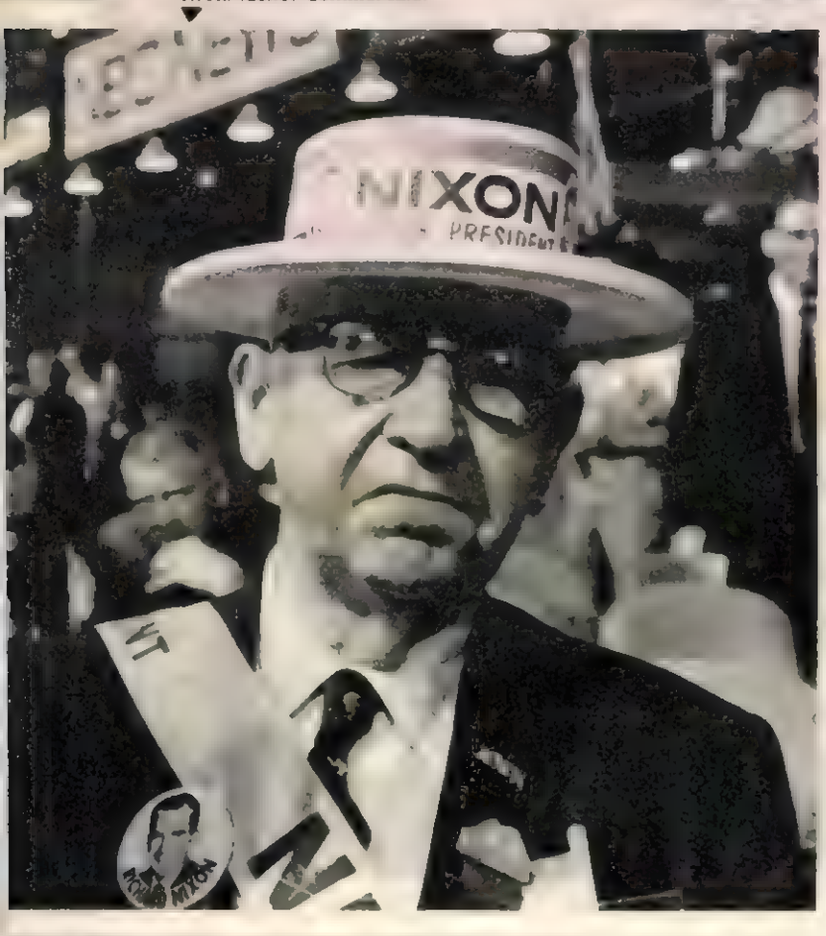

L.B. Johnson, soţia sa şi H.H.H. au devenit, în viziunea unor admiratori poate prea înfierbîntaţi, ceea ce vedeţi în panoul din fotografie.

Folclorul electoral american comportă obligatoriu şi o scenă cu Piei-Roşii. În cazul de faţă, în rolul soţiei candidatului, d-na Nixon.

ALEGERI AMERICANE, FĂRĂ OPȚIUNI REALE

▲
◀ **Cîteva milioane de dolari sînt prețul minim al unei campanii electorale americane. Dar nu prețul acestor carnavaluri în care se amestecă, de-a valma, promisiuni răsunătoare, mini-jupe și jocuri de lumini este vinovat de gustul lor amar. Ce li s-ar putea reproșa, în primul rînd, este intenția de a transforma dezvoltarea în circ, intenția de a înlocui ideile cu picioare frumoase.**

cani, au putut vedea cît a rămas din tradiția violenței, în mitul pionieratului.

Mitului «generozității» societății americane, al «modului de viață» american, a început să i se spună într-un fel nou: *Societatea de consum*. Pe care, de altminteri, Statele Unite s-au străduit să o exporte și nu mă îndoiesc de sinceritatea multora din susținătorii exportului acestui produs. Totuși rămîne un fapt că, în timp ce 6% din populația globului consumă, pentru propria sa abundență, circa jumătate din producția mondială (minus țările socialiste), modul de viață american nu poate conta decît pe influența pe care o cumpără, sau pe cea care o impune. Or, economic sau militar, sau amîndouă la un loc, imperialismul rămîne imperialism.

Și totuși, în însăși interiorul Statelor Unite n-au fost lichidate zonele de mizerie, sentimentul de nesiguranță, frica asupriților de asupritori și a asupritorilor de asupriți.

«Noua frontieră» s-a frînt o dată cu John Kennedy și «marea societate» este pe punctul să iasă la pensie o dată cu Lyndon B. Johnson, înainte, de altfel, de a fi apucat să trăiască.

În vreme ce puterea economică, științifică și militară a Americii este în creștere, Statele Unite nu pot oferi lumii decît imaginea propriei lor forțe. Pentru un singur stat e foarte mult. Pentru întreagă lumea exterioară, ca și pentru fiecare cetățean al statului respectiv, este prea puțin.

Bigotismul (nici cînd la forme mai puțin religioase), forța (nici măcar bazată pe știință), și nici măcar bunăstarea, nici măcar eficiența tehnico-economică, singure sau toate la un loc, nu mai oferă răspunsuri satisfăcătoare nevoilor omului acestui secol.

Simțul practic al americanilor ca și ceea ce a mai rămas dintr-un idealism nedizolvat în mitul banilor și mitul forței, converg către întrebări neliniștite.

Această Americă uimitoare, care a dat cîțiva dintre cei mai extraordinari gînditori ai secolului nostru, în știință, în literatură, în analiza politică chiar, reușind totuși, foarte mulți ani la rînd, să nu se contamineze de ideile lor deși s-a îmbogățit și din ele, această Americă a societății de consum a început să vrea să consume idei, idealuri.

E o nevoie relativ nouă, în America contemporană. Dar destul de înrădăcinată pentru ca o campanie electorală la fel de bogată în spectacole, defilări, strîngeri de mînă și mai ales discursuri ca orice altă campanie electorală, să nu mai satisfacă.

Aceasta ni se pare mult mai important decît procentajul pe care-l va obține unul sau altul dintre candidați, deși nu putem să nu salutăm faptul că Wallace e într-o binemeritată descreștere, și mai ales că argumentele electorale care au deplasat voturile între Humphrey și Nixon erau legate de făgăduieli — depinde cît de sincere — de pace în Vietnam.

Ceea ce reținem însă, în primul rînd, în preziua acestor alegeri americane este că sînt puse sub semnul întrebării — de la dreptul aparatelor la a hotărî candidații, pînă la rolul în lume al puterii, și la mituri pe care evidențele le-au dezmințit de mult — cîteva din marile rămîneri în urmă ale Statelor Unite.

Chiar dacă americanii care-și pun aceste întrebări sînt minoritari, ei vor fi totuși, după părerea mea, singurii care vor cîștiga, într-adevăr, în alegerile din 5 noiembrie. Pentru că prea multă putere și prea puține întrebări, înseamnă faliment.

FILMELE ORWO ACCESIBILE ORICUI

Chiar dacă intenţiile şi obiectivele de fotografiat sînt diferite, sînteţi de fiecare dată tentat să alegeţi FILME ORWO.
Explicaţia este simplă: deplina dv. încredere în FILMELE ALB-NEGRU şi FILMELE COLOR ORWO.
Ele corespund exigenţelor fotografiei moderne.
Beneficiaţi de această îndelungată experienţă, alegînd pentru fotografia dv. FILME ORWO.

VEB FILMFABRIK WOLFEN
Republica Democrată Germană

ORWO Film

COLIERUL DE PERLE

De ici, de colo...

● **«Atenție: versuri!»**
(Inscripție pe un plic primit la redacție.)

● **«Omul avea doi ochi negri dintre care unul lipsă».**
(Din raportul unui comisar.)

● **«Accesul în maternitate strict interzis copiilor».**
(Pe ușa de intrare a unei case de nașteri.)

● **«După logodnă inima junelui avu multă bătaie de cap».**
(Dintr-un roman foileton.)

● **«Dacă veți folosi cosmeticele noastre, corpul dv. va dura cît timp veți trăi».**
(Reclama unei fabrici de cosmetice din Chicago.)

● **«Orar: deschis zilnic. Luni după-amiază repaus duminical».**
(Anunț pe ușa unei bodegi din Barcelona.)

● **«De necrezut! De la pămînt la cer numai cu 50 de dolari».**
(Reclama unei firme de pompe funebre din Philadelphia.)

UN „SUPER" NORDIC

Într-o unică încăpere, cu o suprafață de 47 000 de metri pătrați, dintr-o construcție *denumită Toby Centre*, în apropiere de Stockholm, s-au deschis numeroase magazine de tot felul, o sală de cinema, un oficiu poștal și trei instituții bancare. Este prevăzut ca în anul 1970 acest centru social-comercial să mai cuprindă un spital, școli, săli de sport, bazine de înot. În timpul verii, ca și în timpul asprei ierni nordice, vizitatorii gigantice construcții se vor bucura de aceeași climă blîndă, produsă cu cele mai moderne mijloace de condiționare a aerului.

ZEPELINUL DIN NOU ÎN ACTUALITATE?

Da, la Tokyo: dirijabilul HIRYO, de 49 metri lungime, cu șase pasageri la bord.
Obiectivele zborului: reclama!

DE LA RAMSES LA DRALON

Faimosul obelisc din Paris, păstrător de mărturii ale străvechii civilizații egiptene, a fost deunăzi martorul unei demonstrații a civilizației lui Rhovyl, Dralon, Crylor, moderne produse sintetice, înlocuitoare ale blănurilor naturale. După cum se vede, în noile toalete s-au gătit nu numai modele în carne și oase, ci și altele în nichel și cauciuc.

MICUL GHID

La vîrsta de cinci ani, Marie Bernadette din Fresnay-sur-Sarthe — îa început intrigată, apoi interesată — a sfîrșit prin a face o adevărată pasiune pentru îndeletnicirea tăticului ei, ghid al unui muzeu etnografic din orașul natal. Urmărindu-l pas cu pas și reținînd cuvînt cu cuvînt explicațiile lui, micuța este acum ea însăși un admirabil ghid, adăugînd la erudiția «profesională» farmecul celor cinci anișori.

GASTRONOMICĂ

Surpriză speologică

De data aceasta speologu nu au nici un merit. Grota nu a fost descoperită nu a fost studiată, nu a fost amenajată și nici dată în folosință de ei. Nici un merit, dar și nici o vină. De aceea sînt admiși și ei, asemeni oricăror novici să exploreze echipați în haine și pantofi de orîș în orice zi de la orele 10 la 24.

Coborînd, fără pericol, o scară de lemn în mai puțin de un minut, cele două încăperi ale grotei suscită interesul de la prima vedere: stalactite luminate de făclii adăpostesc, ici colo, în umbra lor lilieci tăcuți. Printr-un codon, privirile mai agere descoperă cîte un arici încremenit, cu țepii zbîrliți.

Pentru osteniții temerari care pătrund în această cavernă s-au instalat mese joase și grele din stejar cioplit la care pot tăifăsui pe îndelete fie pe băncile acoperite cu pielicele de iepure, fie pe trepiede surprinzător de comode. Și cum orice expediție deschide apetitul, este recomandabil a fi încercate specialitățile acestei originale locante subterane, fiindcă, contrar aparențelor, este vorba de un local

O rație normală pentru un «explorator»... normal, la o oră convenabilă ar putea fi formată din două ouă umplute, o frigăruie înăbușită, stropite corect cu 1/4 vin. Faptul că gospodarii localului te îmbie cu cîteva feluri de ouă umplute (cu maioneză, cu pește, cu brînză etc.) permite alegerea după gust. Frigăruia merită toată atenția — mai ales dacă «exploratorul» nu suferă de ficat. Pe bețișor stau înfipte bucățele de file de porc printre care, pentru a se evita monotonia, s-au intercalat felioțe de costiță și ciuperci albe bine pătrunse de foc și stropite suculent cu un sos picant de roșii amestecat cu vin, sos care nu ocolește garnitura de cartofi crocanți spiralați, ci dimpotrivă. Sfertul de vin este absolut suficient dacă-l beți pe cel al casei sau, mai precis, dacă-i spuneți pe nume: Fetească regală. Nu trebuie neglijată nici salata de legume cu sos de tomate și măsline, care este de asemeni o specialitate a casei.

Și fiindcă sînt curioși care ar dori să știe cam cît poate costa o asemenea expediție, socoteala o pot face chiar cei slabi la matematică: 1,50 lei un ou, 8 lei o frigăruie, 3,50 o salată și 7 lei 1/4 Fetească regală. Simplu, nu?

Și acum, poftă bună!

P.P. NAȘU

P.S. Adresa: restaurantul «LA PĂSTRAVA», Piața Rosetti, București.

suplă
elegantă
modernă

garnitura de hol
NORMA

produse ale întreprinderilor Ministerului Economiei Forestiere

GARNITURA DE HOL NORMA

suplă, elegantă, modernă, este un produs superior pe care îl recomandăm atenției dv. Avînd o construcție simplă și dimensiuni convenabile, garnitura de hol NORMA îndeplinește toate condițiile unui produs superior.

Preț de vînzare: CANAPEA EXTENSIBILĂ 1 951 lei, FOTOLII 1 200 lei (2 buc.), MĂSUȚĂ 258 lei.

CAMERA COMBINATĂ CIBIN.

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dv. o notă desăvîrșită de confort și bun-gust. Linia suplă precum și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din „Camera combinată CIBIN" o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. Camera combinată CIBIN are următoarea componență:

— dulap combinat cu oglindă	lei 2 432
— „ cu două uși	„ 1 351
— masă extensibilă	„ 677
— măsuță fantezie	„ 274
— canapea extensibilă	„ 2 805
— fotoliu (se livrează cu două fotolii)	„ 3 003
	„ 3 199
	„ 766
— scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)	„ 809
	„ 851
	„ 248
	„ 261
	„ 274

Biblioteca județeană

Prețurile la canapea, fotolii și scaune oscilează în funcție de calitatea stofelor.

telex

PARIS — **Tratativele anglo-franco-vest-germane legate de construirea unui Airbus întîmpină dificultăți în privința elaborării programului de construcție și comercializare a aparatului. Se consideră că orice aminare a primului zbor, programat pentru 1971, favorizează nemijlocit pe constructorii americani.**

STUTTGART — **Constructorii de automobile sînt de părere că, multă vreme încă, oțelul va rămîne materialul indispensabil în uzinele de automobile. Cifrele sînt concludente: pentru construcția automobilelor aflate în circulație acum în R.F.G. s-au folosit aproape 7 milioane tone de oțel.**

LA PAZ — **Fostul ministru de interne bolivian, Antonio Arguedas, a recunoscut că înainte de a fi fost numit în această funcție a fost agent al serviciului american de spionaj — C.I.A.**

BUDAPESTA — **Un program pentru aprovizionarea cu hîrtie: anul acesta se produc 260 000 tone — de două ori mai mult decît în 1958. Pînă în 1970 producția se va ridica la 320 000 tone, iar apoi, în 1975 — la peste 600 000 tone.**

NEW YORK — **Moștenitorii reginei cosmeticii, Hélène Rubinstein, trebuie să plătească un impozit de peste 8 milioane dolari pentru cei aproape 40 000 000 dolari care le-au revenit după decesul acesteia.**

KÖLN — **Problema timpului liber în centrul atenției sociologilor. Anul viitor se va deschide aici o mare expoziție intitulată «Timp liber '69».**

HOUSTON — **Cu ajutorul calculatoarelor și al altor aparate de precizie, experții Centrului navelor spațiale cu echipaj au efectuat pînă în prezent un milion de aselenizări simulate. În funcție de rezultatele obținute, zborul spre Lună va putea fi tentat de un echipaj american în 1969.**

WONSAN — **La uzina de vagoane o brigadă de sudori coreeni a realizat o performanță în ritmul de producție. Folosind o nouă metodă de sudură electrică rapidă, brigada a executat în numai 8 ore un volum de muncă pentru care erau necesare pînă de curînd 24 de ore.**

ARMONIE...

Funcția umanizatoare a muzicii, efectul ei înălțător, nu mai au nevoie de sublinieri suplimentare. Veacurile au depus — generație după generație — mărturii concludente în acest sens și muzica, bun comun al melomanilor de pe toate meridianele, se îmbogățește mereu cu noi opere și — citeodată — capodopere, apropiindu-i pe oameni, oferindu-le emoții estetice adeseori de neuitat.

În categoria evenimentului muzical memorabil se înscrie de bună seamă și un festival recent desfășurat la New York. Memorabil din mai multe puncte de vedere — cel dintîi fiind, desigur, acela al caracterului cu totul original al muzicii prezentate. Tot atît de viu în amintire va rămîne însă acest eveniment și prin inedita idee a managerului de a răsplăti băneșt pe ascultătorii dovediți apți să urmărească pînă la sfîrșit fiecare lucrare. Într-adevăr, dacă biletul de intrare a fost fixat la suma de cinci dolari, ascultătorului i se restituia, în schimb, cîte 15 cenți pentru fiecare sfert de oră petrecut în sală. Celor descoperiți la locul lor la sfîrșitul festivalului li se promitea suplimentar un mare premiu special. Avantajoasele condiții au atras mulți amatori. Puțini însă și-au recuperat banii, și surse indeobște bine informate cred a ști că premiul final n-a fost decernat. Motivul? Aminteam mai sus calitatea cu totul inedită a lucrărilor prezentate. Un singur exemplu va fi grăitor. Opera «Neliniștea», datorată compozitorului Eric Sally, și prezentată la festival, este alcătuită dintr-o singură frază muzicală ce se repetă de 840 de ori. Executarea lucrării (sau, mai proprie în cazul de față, «execuțiile») durează... 14 ore. Acest regal artistic a înfrînt chiar și rezistența celor mai rafinați melomani nord-americani, stimulați de ideea premiului cel mare și de loc neobișnuriți — mai ales în epoci de campanie electorală — cu ascultarea aceloraș teme repetate la nesfîrșit. Festivalul a trebuit astfel, pare-se, să se desfășoare în prezența unui număr mereu mai restrîns de auditori. În schimb lumea nord-americană s-a putut lăuda — așa cum a remarcat un umorist — că a obținut în sfîrșit... armonia.

L. SĂRĂTEANU

MOSCOVA

ÎN AJUNUL LUI 7 NOIEMBRIE

Corespondență specială de la Dic. BABOIAN

Nici nu s-a stins bine ecoul marșului jubiliar al tineretului, în cinstea celei de-a 50-a aniversări a Comsomolului, și în Piața Roșie au și fost reluate repetițiile pentru parada militară de 7 Noiembrie.

Pe tot cuprinsul capitalei sovietice au reapărut imensele panouri cu lozinci și elemente decorative. Reflectoarele instalate în jurul monumentelor și al clădirilor mai importante așteaptă să-și reia asediul cu fasciculele lor de lumină orbitoare. Pentru a îmbrăca Moscova în hainele de dublă sărbătoare s-au folosit — după cum relatează ziarele — nu mai puțin de 5 tone de vopsele și zeci de mii de metri de mătase roșie. Marile bulevarde sînt acum dominate de șirul fanioanelor triunghiulare, purtînd chipul lui Lenin și însemnele Comsomolului.

În întîmpinarea zilei de 7 Noiembrie sute de colective de muncitori și tehnicieni și-au îndeplinit și depășit sarcinile de plan. Constructorii, de pildă, anunță că în primele 10 luni ale acestui an au dat în folosință 2 700 000 mp de suprafață locuibilă.

În sudul Uniunii Sovietice, Erevanul, care a sărbătorit zilele acestea 2 750 ani de existență, raportează valoarea producției sale industriale globale pe anul acesta: un miliard trei sute milioane ruble, față de numai 340 000 ruble în 1913. Din Extremul Orient, petroliștii Sahalinului anunță că în cinstea lui 7 Noiembrie au extins perimetrul forajelor la 120 km de localitatea Oha, asigurînd, printr-o conductă ce traversează strîmtoarea Tatarski, un debit mai mare de combustibil orașului Komsomolsk pe Amur. La Murmansk, minerii nordului au hotărît ca pînă la sfîrșitul acestui an să dea peste plan 200 tone de apatită. 12 turkmeni de ispravă anunță și ei o performanță: au împlinit zilele, acestea cîte 100 ani fiecare, după ce vreme de 80 ani au muncit pe plantațiile de bumbac. S-a calculat că bumbacul recoltat de ei echivalează cu materia primă necesară confecționării de îmbrăcăminte pentru toți cei două milioane de locuitori ai Turkmeniei. Fabrica de bijuterii din Moscova a realizat un record, îndeplinind planul cu 300% și aducînd astfel un plus de beneficii de 20 000 ruble.

19 teatre moscovite au pus în scenă 34 spectacole, între care piesa «Un pumn de scîntei» de V. Ivanov și V. Beilis, care evocă drumul istoric al Comsomolului leninist. Un deosebit interes prezintă seria de filme documentare, realizate de cineaști amatori, care rulează în prezent la cinematograful «Rossia». Cronicarii afirmă că aceste pelicule reprezintă, laolaltă, un adevărat letopiseț al Revoluției. În aceste zile de ajun, din toate colțurile U.R.S.S. și de peste hotare continuă să sosească oaspeți care vor lua parte la festivitățile de 7 Noiembrie.

AREZZO

PATRU SERI ÎN CĂUTAREA UNUI DEZNODĂMÎNT

Corespondență specială de la Valentin SILVESTRU

Arezzo, vechi oraș toscan, patria lui Guidó Monaco, inventatorul notelor muzicale, cu grădini prin care și-au plimbat multă vreme pașii Dante, Michelangelo, Petrarca, cu catedrale împodobite de Luca della Robbia și Piero della Francesca, e astăzi, printre altele, sediul unui interesant festival teatral consacrat piesei scurte din toate timpurile și pantomimei. Ajuns la a patra ediție în acest an, «II Festivalo Internazionale dei Atti Unici» s-a bucurat de participarea trupelor din zece țări. Timp de patru seri, în sala vastă a teatrului «Petrarca» s-au desfășurat spectacole de patru-cinci ceasuri, cu felurite piese, experiențe și aspirații mai mult sau mai puțin împlinite, într-un evantai multicolor de inițiative tinerești.

O remarcabilă și curajoasă pantomimă pe teme politice actuale, prezentată de formația spaniolă «Los Juglares» din Barcelona, o poetică suită de scenete mimate, compusă de compania olandeză «Carusel», un foarte comic recital al mimului parizian Pierre Byland și cîteva scene înfățișate de trupa din Brno (Cehoslovacia) au demonstrat virtuțile inalterabile ale unui gen revitalizat azi cu mult succes. În secțiunea teatrului de proză, în care au fost urmărite cu interes piesele scurte ale francezului Jean Tardieu jucate de elvețienii din Montreux și «Ubu rege» în viziunea tinerilor actori din Genova, a strălucit spectacolul românesc al Studioului experimental al Teatrului Național din Cluj cu piesele «Visul» de Dumitru Radu Popescu, în interpretarea singulară a Silviei Ghelan, și «Rochia» de Romulus Vulpescu, interpretată de Melania Ursu și Teodora Manzanitis — spectacol regizat de Vlad Mugur. La sfîrșitul primei lucrări, publicul — mai numeros ca în celelalte seri și deosebit de atent, față de alte seri în care și-a manifestat zgomotos sau prin fluierături nemulțumirea — a ovaționat-o îndelung pe actriță pentru admirabila ei performanță; de asemeni, a rechemat de mai multe ori la rampă pe celelalte două actrițe

Colonelul Gheorghi Timofeevici Beregovoi, în vîrstă de 47 ani, Erou al Uniunii Sovietice, pilot emerit de încercare, pilotul cosmonaut al navei cosmice sovietice «Soiuz-3», lansată la 26 octombrie.

COMENTARIU

Zile electorale decisive

prin telex din New York de la Silviu BRUCAN

Aceste ultime zile de campanie electorală, desfășurată în cel mai pur stil american, cu zgomot, viteză, ritm trepidant și suspense în crescendo, sugerează încordarea ultimelor numere la lansarea unei rachete în cosmos. Nixon, Humphrey, Wallace zboară peste continent în reactoare special rezervate cu credința insistent cultivată de anturajul lor că, cu cît vor ține mai multe discursuri, vor strînge mai multe mîini, vor ridica mai mulți bebeluși în aer, vor deveni mai populari, deși nici unul dintre ei nu posedă acea putere de a vrăji și atrage mulțimea care se numește farmec.

Accentul cade acum pe mijloacele de comunicare cele mai eficiente, care ajung instantaneu la milioane de oameni din orice colț al țării — radioul și televiziunea. Cele mai solemne și mai pretențioase programe, pentru a nu mai vorbi de filmele polițiste de noapte, sînt întrerupte la fiecare sfert de oră și în locul reclamei de țigări, pastă de dinți sau fulgi de ovăz îți intră în casă figura unuia dintre cei trei candidați în postura cea mai favorabilă, iar o voce de stentor îi elogiază meritele politice, administrative, familiale, trăsăturile morale și calitățile fizice. Măiestria regizorală, arta scenografică și cosmetica — toate sînt puse la bătaie pentru a crea «imaginea» omului providențial. Ziarele dezvăluie că Richard Nixon se bronzează artificial cu raze X și se rade de două ori pe zi, în timp ce părul lui Hubert Humphrey a devenit neverosimil de închis. Pînă și ultima redută, postul de radio Good Music Station, a sucombat în fața presiunii publicitare și, ca rezultat, o simfonie de Brahms sau vioara lui Jascha Heifetz sînt întrerupte pentru niște panegirice concrete care abundă de note superlative.

Și totuși experții prevestesc una dintre cele mai slabe participări la vot din istorie, iar clișeul cel mai abuzat pe care-l folosesc comentatorii pentru a descrie reacția publicului este un «imens căscat». Într-adevăr, se cască mult aici, în primul rînd pentru că oratorii spun cam același lucru de mai multe ori pe zi, iar electronica este nemiloasă în denunțarea acestei practici, în al doilea rînd pentru că ocolesc problemele arzătoare la care oamenii așteaptă soluții.

Sondajele de opinii în privința șanselor candidaților sînt lansate cu un aer de certitudine care te face să te gîndești că americanii urmează a se prezenta la urne numai pentru a confirma exactitatea lor. Richard Nixon, candidatul republican, continuă să fie eroul tuturor pronosticurilor. El și-a axat acum campania pe două lozinci principale: necesitatea unei schimbări de conducere, pentru efectuarea căreia își oferă bineînțeles serviciile și respectarea «legii și ordinii», al cărei ascuțiș este îndreptat împotriva mișcării populației de culoare. Humphrey se laudă că va repeta isprava lui Truman din 1948, cînd a cîștigat alegerile contrar tuturor sondajelor Gallup și făgăduiește tot ceea ce crede că poate servi acestui țel nobil. Declarația de sprijin a senatorului Eugen McCarthy, venită cam tardiv, a cuprins atîtea rezerve încît specialiștii se întrebau dacă trebuie trecută în coloana plus sau minus. Cît privește pe George Wallace, procentele sale au început să scadă de cînd și l-a ales drept partener pe generalul pensionat Curtis LeMay, pentru care bomba atomică nu este decît o armă la fel ca celelalte.

Abia aici înțelegi cîtă dreptate are Walter Lippman cînd scrie că problemele majore cu care este confruntată America au o asemenea dimensiune încît nu pot fi soluționate în numai patru ani. De altfel, candidații nici nu manifestă o asemenea ambiție. Predilecția lor merge mai curînd spre paleative decît spre soluții, ceea ce și explică de ce americanul de rînd nu așteaptă ziua de marți 5 noiembrie cu un entuziasm excesiv.

tinere, care au jucat o parte din spectacol în limba italiană. Personalități artistice italiene și din alte țări au declarat fără echivoc că reprezentația română constituie punctul culminant al secțiunii dramatice a festivalului.

Din păcate, frumoasele medalii de aur și impozantul trofeu cu Leul din Arezzo nu au fost decernate în acest an. În programul trupei engleze prezente la festival — program haotic și în bună parte ateatral — a figurat și un număr de o respingătoare trivialitate. În timpul execuției acestui număr, copios fluierat și huiduit, numeroși spectatori au părăsit sala revoltați. Din ordinul procurorului orașului, doi artiști englezi au fost arestați și deferiți justiției pentru obscenitate pe scenă. Cu toată dezaprobarea opiniei publice față de manifestarea tinerilor britanici, măsura luată împotriva lor a produs consternare; cîteva zile mai tîrziu juriul de critici italieni a hotărît în unanimitate să demisioneze, fiind «în imposibilitate de a judeca cu toată seninătatea necesară». Comitetul de organizare a festivalului l-a primit demisia; felicitîndu-i pe toți participanții pentru «eforturi și rezultate», a anunțat, dezamăgind pe toată lumea, că nu se vor face clasificări și nu se vor acorda premii în acest an.

Rămîne, desigur, vie amintirea unei confruntări eficiente, care chiar dacă a generat unele insatisfacții a prilejuit în schimb constatarea îmbucurătoare a unei efervescențe a spiritului cetățenesc și a novatorismului serios în teatrele din multe țări și în special în rîndurile formațiilor tinere.

SURPRIZE RECIPROCE

Așadar, planul ministrului belgian de externe Harmel, de folosire a mecanismului Uniunii Europene Occidentale pentru a introduce Anglia în Piața comună «pe ușa din dos» — după expresia lui Maurice Trowbridge de la «Daily Express» — a fost îngropat. Se pune întrebarea: oare autorii planului nu se așteptau la un asemenea final, avînd în vedere încercările anterioare asemănătoare? Pe ce se bazau acum?

După ce faptul s-a consumat, ieșe la iveală că totul s-a bazat pe aranjamente de culise între reprezentanții diplomației belgiene, olandeze, engleze și vest-germane, cheia succesului deținînd-o, evident, Republica Federală a Germaniei. Sursele franceze arată că înaintea reuniunii U.E.O. de la Roma, Franța a căutat să contracareze înțelegerile de culise prin convorbiri directe între ministrul de externe francez Debré și Pierre Harmel, precum și între exponenții Parisului și Bonnului. Rezultatul? Franța a primit asigurarea că la Roma nu va avea loc o dezbatere propriu-zisă asupra planului Harmel și nici nu vor fi puse în discuție măsuri organizatorice pentru a-l îndeplini. Numai că mare a fost surpriza reprezentantului francez, Lipkovski, cînd a constatat că, chiar de la începutul reuniunii, miniștrii de externe ai Belgiei și Olandei i-au pus în fața faptului împlinit, încercînd să forțeze o dezbatere și totodată luarea de hotărîri concrete. A urmat o scenă caracterizată de corespondenți drept «violentă», cu prilejul căreia partenerii Franței au fost acuzați de a fi organizat o «adevărată conjurație». O oficialitate a declarat: «A fost o ciocnire destul de violentă iar francezii au avertizat Belgia că, dacă insistă pe această linie, se va ajunge la aruncarea în aer a Pieței comune». Și totuși pînă la urmă planul Harmel a fost înmormîntat, dar nu ca urmare exclusiv a violentei reacții franceze. Este evident că ceea ce comentatorii au denumit «defecțiunea vest-germană» din tabăra conjurației a jucat rolul decisiv. Așa cum reprezentantul francez a avut surpriza să constate că înțelegerea n-a fost respectată, în aceeași măsură susținătorii planului Harmel au fost surprinși să constate că ministrul de externe vest-german, Willi Brandt, lipsea la apel, deși urma să aibă un rol decisiv. În ultimul moment el a plecat într-un turneu în America Latină, «aflîndu-se la mii de mile distanță de locul unde trebuia de fapt să fie» (Daily Mirror). În preajma reuniunii de la Roma, cancelarul Kiesinger l-a atras atenția «să nu mai sîcîie Franța» cu proiectele belgiene și, de aceea, în ultimul moment, în loc să se ducă la Roma, Willi Brandt a preferat turneul latino-american. Așa se explică de ce la ora actuală ziarele engleze nu mai afirmă ca în trecut că speranțele de a intra în Piața comună au fost spulberate de vetoul francez, ci de «evaziunea vest-germană». De altfel acest lucru nu se întîmplă pentru prima oară și de aceea nu este de așteptat ca viitoarea sesiune din ianuarie să aducă speranțe noi pe malurile Tamisei.

Nicolae LUPU

O impozantă manifestație a avut loc în capitala britanică, în semn de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam, pentru disocierea Angliei de politica S.U.A. în această regiune a lumii.

telex

ARHIVA-FOTO

MOARTEA TITANULUI

În jurnalul său intim, Tolstoi scria către sfîrșitul anului 1909: **«Aici, la Iasnaia Poliana, viața mi-i cumplit de otrăvită: oriîncotro mă întorc, rușine și suferință.... Un lucru mă chinuiește din ce în ce mai mult — nedreptatea luxului nebun în mijlocul sărăciei și mizeriei care mă înconjoară și care nu trebuie să existe...»** Cîteva luni mai tîrziu avea să însemne în același jurnal hotărîrea luată: să plece la mănăstire, pentru a scăpa de atmosfera căminului său — în care trăise și scrisese aproape o jumătate de secol. La 28 octombrie 1910 pleacă în secret de la Iasnaia Poliana (domeniul său, din guvernămîntul Tula), îndreptîndu-se spre mănăstirea unde spera să-și găsească liniștea sufletească. Lev Nikolaievici Tolstoi era pe atunci în vîrstă de 82 de ani. Cutezanța aceasta avea să fie plătită scump; în timpul călătoriei, Tolstoi se îmbolnăvește de pneumonie și își dă sfîrșitul la 7 noiembrie 1910, într-o obscură stație de cale ferată — Astapovo.

Fotografia pe care o prezentăm înfățișează o masă care reunește, la Iasnaia Poliana, toate personajele care au jucat un rol în drama familială a titanului. Prima din stînga, văzută din spate — fiica scriitorului, prințesa Obolenski; în dreapta ei, tot cu spatele — sora lui, călugăriță; ultima din dreapta — contesa Tolstoi, apoi, văzut din față, Lev Tolstoi și încă patru membri ai familiei. Aceasta este ultima fotografie cunoscută din viața marelui scriitor.

NU MARIAJ DOAR CONCUBINAJ

Așadar, ceea ce la început au fost niște știri relativ rezervate, strecurate în paginile interioare ale ziarelor vest-europene, devenind apoi rumori intense oglindite în pagina întîia, continuate cu luări de atitudine oficioase sau oficiale, pe tonuri mai mult sau mai puțin dramatice, s-au confirmat în cele din urmă într-un fel. Într-un fel, spunem, pentru că, dacă inițial se vorbea de o asociere în sensul unei acaparări pe cale «acționară» a celei de-a doua firme producătoare de automobile din Franța — Citroën (500 000 automobile în 1967) — de către prima producătoare vest-europeană — firma italiană Fiat (1 300 000 automobile în 1967) — acordul semnat la 26 octombrie se referă doar la cooperarea viitoare pe plan tehnic și financiar între cele două societăți. Cu alte cuvinte — așa cum se exprimă plastic un comentator de la un săptămînal economic francez — în loc de mariaj, un concubinaj.

Ce l-au determinat? Despre motivele lui Citroën — firmă cu tradiție, unul dintre pionierii industriei mondiale de automobile — s-a afirmat că au la bază o «situație de criză». Fapt dezmințit de conducerea societății, care recunoaște însă că există o «batere a pasului pe loc» oarecum neliniștitoare, dar care — se afirmă în același timp — n-ar avea legătură cu ideea asocierii care «se coace» de zece ani. Trebuia doar hotărît între o «soluție franceză» (se vorbea chiar de un acord cu Renault-Peugeot) sau una internațională. Și s-a optat pentru această ultimă formulă. Cît privește Fiat-ul, pentru acesta nu este vorba doar de o simplă problemă de dimensiune — respectiv de mărirea «imperiului». Firma italiană este interesată într-o asociere cu Citroën și pentru aureola tehnică a acesteia, dar și pentru că, astfel obține o «cauțiune pentru piețele franceză și belgiană».

Acestea ar fi aspectele tehnico-economice — cauzele imediate — care au dus la acordul menționat. Dar există și implicații de ordin politic — și lor li se datorează, în ultimă instanță, învingerea diferitelor dificultăți ivite de o parte și de alta și ajungerea la un numitor comun. Aceste aspecte sînt reliefate pregnant de această unică frază desprinsă dintr-un comentariu al săptămînalului italian «Tempo»: «Unitatea europeană poate totuși începe de la automobile. Dintr-un acord Fiat-Citroën se va naște al treilea «mare» al industriei mondiale de automobile — după General Motors și Ford». Iată deci exprimate cele două fețe politice ale acordului. Una — de a concretiza construcția Europei «celor șase», măcar pe planul construcției de automobile. Apoi, și pornind de la aceasta, doar o concentrare europeană poate constitui în viziunea constructorilor de automobile vest-europeni, singura ripostă posibilă puternicei ofensive americane. Ofensivă manifestată chiar pe bătrînul continent, prin: acapararea a jumătate din industria de automobile britanică, a 30% din cea vest-germană și 15% din cea franceză; investirea în Europa occidentală de către General Motors, Ford și Chrysler a unei sume de două ori mai mare decît investițiile făcute de constructorii vest-europeni; asigurarea discretă a controlului asupra societăților vest-europene de echipament și accesorii pentru automobile. Sînt argumente suficient de «grele» — privite prin prisma politicii franceze față de Piața comună și «sfidarea americană», pentru a face să fie lăsate deoparte reticențele franceze. Ele își găsesc oglindirea, de altfel, printre rîndurile acordului Fiat-Citroën, atunci cînd este vorba de asigurarea unei mai mari competitivități pe piața mondială.

C. IACOB

AEROPORTURILE ÎN ERA „JUMBO - JET"URILOR

«Într-un viitor apropiat, cerul va fi aglomerat ca o autostradă într-o duminică de august». Remarca, aparținînd unui ziarist italian, este numai aparent glumeață. Datele statistice oglindesc o creștere impresionantă a circulației pe magistralele aerului — circa 15% anual.

Vara aceasta boomul aerian a înregistrat cifre record: pe aeroportul «Kennedy», una dintre marile gări aeriene ale New Yorkului, au debarcat într-o singură zi 50 000 de pasageri; la Chicago s-au înregistrat zilnic cîte 217 decolări și aterizări; pe aeroporturile italiene au coborît și și-au luat zborul în răstimp de o lună 33 811 avioane cu 1 209 627 pasageri. Puse în imposibilitate de a-și mai respecta programul, avioanele se rotesc deasupra aeroporturilor sau staționează la sol așteptîndu-și rîndul să vină ori să plece în cursă. Căci supraaglomerarea aerului este o metaforă care se traduce concret și terestru în supraaglomerarea aeroporturilor. Chiar și vasta poartă aeriană Paris-Nord, concepută pentru a primi 26 000 000 pasageri pe an, va deveni în scurt timp insuficientă. Situația se va agrava considerabil o dată cu apropiata intrare în scenă a «Jumbo-Jet»-urilor, avioanele gigant. Primul născut din această serie, Boeingul 747 — 490 locuri, 928 kilometri pe oră — își va face apariția pe la mijlocul anului viitor. În acest context de criză, problema aeroporturilor face obiectul a numeroase studii și consfătuiri între experți și reprezentanți ai industriei și companiilor aeronautice. Paralel cu construirea unor noi aeroporturi de mare capacitate și îmbunătățirea dotării celor existente cu noi piste și aparataj radar și electronic perfecționat, se pune și problema unor restricții în ce privește abordarea marilor aeroporturi. În cadrul unor recente discuții cu reprezentanți ai industriei aeronautice, experții FAA (Agenția federală pentru aviație a Statelor Unite) — pornind de la premisa că în S.U.A. se prevede pentru viitorii cinci ani creșterea cu 74% a traficului aerian — au cerut aplicarea unor măsuri de primă urgență. Printre acestea, declararea aeroporturilor din New York, Chicago și Washington drept «zone de înaltă densitate», pe care numărul zborurilor ar urma să fie limitat, în funcție de anumiți indici de viteză în zbor, în decolare și aterizare ș.a.

Propunerile — care ar urma să fie aplicate în decurs de cîțiva ani — au stîrnit ecouri contradictorii. Ele s-au lovit în primul rînd de opoziția companiilor aeronautice, care consideră, pare-se, mai rentabil să neglijeze interesele generale ale traficului aerian și ale pasagerilor decît să se vadă lipsite, pentru o parte a aparatelor lor, de accesul pe cele mai mari aeroporturi ale țării.

Delia STEFAN

COMPUTER

- **În legătură cu intențiile amiralității britanice de a reconstitui flota mediteraneană, experții navali precizează că dintre cele 157 vase de război aflate în dotare, doar 60 sînt disponibile pentru acest scop.**

- **248 de alpiniști amatori și profesioniști au pierit anul acesta în Munții Alpi.**

- **Bacalaureat 1968 în Franța: 207 904 candidați, 169 000 admiși adică 81,5%.**

- **650 000 șomeri înregistrați oficial în Italia; cu 74 000 mai mult decît în anul trecut.**

- **Uzinele japoneze de automobile produc în acest an 4 000 000 de autovehicule, dintre care 2 000 000 sînt mașini utilitare.**

- **După cele mai recente evaluări, resursele mondiale de combustibil mineral ar fi între 10 și 25 miliarde tone de combustibil convențional.**

- **Valoarea producției întreprinderilor străine controlate de capitalul S.U.A. se ridică după unele evaluări la 125 000 000 000 dolari.**

- **Experții americani avertizează: persoanele între 25 și 35 de ani care fumează mai mult de 40 de țigări pe zi își scurtează viața, în medie, cu 8 ani.**

În timp ce Jocurile Olimpice din Mexic s-au încheiat, la Lugano (Elveția) a continuat Olimpiada de șah.

CRONICA DE TREI SECUNDE

BENIGNUL ASASIN

Nu poate decît să ne bucure dibăcia cu care poliția mexicană a pus laba pe marele asasin Azucano Viniegra. 20 de crime și o evadare în care 5 gardieni «au dat în primire» — nu e de ici de colo. Viniegra era un bandit și jumătate. Omul nu era prost, dar nici poliția n-a fost proastă! L-a găsit în gaură de șarpe, adică exercitîndu-și funcțiile de sergent în poliție, exact vorbind, chiar în clipa cînd redacta o cerere de reangajare în poliție. Căci asasinul se ascunsese în haine de păzitor al ordinii. Nu-mi place să fac pe deșteptul și n-am să spun că descoperirea era la mintea cocoșului. Dar cînd văd — pe diverse meridiane — cîți proști se înscriu în rîndurile oamenilor inteligenți, cîți carieriști luptă cu toată energia împotriva carierismului, cîți lingușitori fac front unit pentru a demasca lingușeala, cîte mediocrități se zbat pentru a răpune definitiv mediocritatea, cîți incapabili nu mai suportă incompetența, cîte neadevăruri caută înfrigurate masca adevărului — cînd văd această panoramă, un bandit devenit polițist mi se pare floare la ureche.

ÎN EUROPA

Contradictoriu — ca să nu spun altfel — se mai vorbește despre Europa noastră în ultimul timp. Ba că-i leagăn, ba că-i butoi (de pulbere), ba că-i butoi și leagăn. De ce? Reuter anunță din Vaduz, capitala Liechtensteinului, că cinci obuze de mortier elvețian au căzut ziua în amiaza mare pe teritoriul ducatului. Ce spun autoritățile liechtensteiniene? Ele spun că se miră. De ce se miră? Se miră fiindcă «nici o declarație de război nu a însoțit cele cinci obuze». E rezonabil, e cartezian, e european. Cinci obuze care cad fără declarație de război nu pot decît să te mire. Și fiindcă se miră, fiindcă se constată lesne și cu ochiul liber că n-au fost nici victime, nici pagube, nu se ordonă nici mobilizarea generală a armatei ducatului, formată din 25 de soldați — cea mai respectabilă armată de care am auzit vreodată. Și atunci? Atunci, — așa cum se cuvine pe un continent care a dat logica greacă, catedrala gotică și suprarealismul — atunci se reține cu toată seriozitatea ipoteza unei erori logistice. Și dacă e eroare, nu se trece nici la contraatac, nici la bubuială, nici la... Liechtensteinul a fost bombardat din greșeală, dar nu începe nici un război. Pe moartea mea, viața mai e frumoasă în scumpa noastră Europă.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

• În scrisul său de vaste rezonanțe, dar și de sintetice virtuți expresive, nu o dată Geo Bogza a surprins esențialul din activitatea unui om, din derularea unui eveniment. În medalionul **Perpessicius** («Contemporanul», 43), autorul **Cărții Oltului** face, printre alte relevante aprecieri, și următoarea afirmație asupra lui Perpessicius, omul, scriitorul și, mai ales, eminescologul: «Prin rezultatele ei, munca sa are ceva de titan. Prin spiritul în care a fost dusă, foarte mult de sfîn».

• Ca și pe alții, ne-a bucurat și pe noi prezența semnăturii lui Titus Popovici pe o bucată de remarcabilă proză publicată în ultimul număr al revistei «Viața românească»: Moartea lui Ipu. Bucuria e, firește, izvorîtă din regăsirea unuia dintre cei mai autentici prozatori ai literaturii noastre.

• Un roman despre dragoste și sport: **Un balon ridea în poartă** de Neagu Rădulescu.

• Conferențiar dr. docent G.C. Chițimia a publicat recent la Editura Academiei volumul intitulat **Folcloriști și folcloristică românească**, în care se declară împotriva tuturor teoriilor despre lipsa de autenticitate a folclorului culeș de V. Alecsandri. De asemenea, cartea are meritul de a pune cititorul în contact cu personalitatea unor folcloriști de valoare din trecut ca B.P. Hașdeu, T.T. Burada, D.Fl.Marian, dr. G. Tocilescu, A. Lambrior, M. Gaster, G.I. Pitiș și D. Stăncescu, dînd o imagine oarecum completă asupra evoluției ideilor despre folclor din secolul trecut în țara noastră. E și motivul pentru care ne îngăduim s-o recomandăm cu toată căldura cititorilor noștri.

• Cartea **Pablo Picasso** de Antonina Vallentin e un util ghid pentru cunoașterea vieții și operei marelui artist. Dar nu numai atît. Cartea ne mai aduce la cunoștință cîte ceva din uriașul proces și laborator de creație ale lui Picasso. În românește de Pericle Martinescu (Editura Meridiane).

• Încredere în viabilitatea și viitorul romanului — prin oricîte metamorfoze mai mult sau mai puțin perisabile ar trece genul — ne insuflă cartea scriitorului și criticului englez E.M. Forster: **Aspecte ale romanului**. Traducere și postfață de Petru Popescu (Editura pentru literatură universală).

• Se află în librării studiul concentrat al prof. Jean Defradas: **Literatura elină**. Traducerea din limba franceză de Ileana Vulpescu. Introducere, antologie și note de A. Piatkowski (Editura tineretului, Colecția Lyceum).

• Tot în aceeași colecție a apărut și volumul **Pagini alese** de B.P. Hașdeu. Studiu introductiv și note de Mihai Drăgan.

cinema

• În cîteva orașe din țară se desfășoară tradiționalul **Festival al filmului sovietic**. Cu acest prilej sînt prezentate următoarele noi producții: **6 iulie, Eu te-am iubit, Anna Karenina, Contemporanul tău, Marianna, agentul 0555 și Tandrețe** (amănunte în pagina 14).

• **Înțeleptul de pe muntele blestemat**. Tragismul războiului căzut ca un cataclism în viața unei așezări pînă atunci fericite în liniștea ei patriarhală. Regia — Mlomir Stamenkovic (R.S.F. Iugoslavia). În distribuție — Ljuba Tadic, Iosif Tatic, Branko Piesa, Vesna Krajna.

• **Minunata călătorie a lui Nils Holgersson**. Trucajele și culoarea, exploatate la maximum, își dau mîna pentru a sluji așa cum se cuvine — și atît cît poate ecranul s-o facă — farmecul acelei vrăjitoare din nord, pe nume Selma Lagerlöf. Regia — Kenne Fant. În distribuție — Sven Lundberg, Max von Sydow, Annika Tretow, Axel Duberg și o fostă mare vedetă — Gösta Ekman.

• **Ultimul voievod**. Atitudinea etică în fața unor evenimente sociale fundamentale. Tratarea cinematografică a cîtorva întîmplări reale este înfăptuită de regizorul bulgar Nikola Vilcev într-o modalitate care aparține filmului documentar. Interpreți — Vasili Popiliev, Bogomil Simeonov, Emil Grekov.

• Mari actori pe ecranele noastre **Orson Welles, Jeanne Moreau** (Falstaff), **Garry Cooper, Burt Lancaster** (Vera Cruz), **Rita Tushingham** (Gustul mierii), **Charlton Heston** (Planeta maimuțelor).

teatru

• **Orașul nostru** de T. Wilder revine pe scena Teatrului Național «I.L. Caragiale» (în traducerea și versiunea scenică ale lui Ion Sava). Piesa — secțiune transversală în societatea unui mic orășel american — folosește modalități diverse de expresie scenică. Spectacolul e realizat cu ținută artistică și omogenitate — în ciuda ritmului inegal și a unei monotonii în exprimarea situațiilor (regia — Mihai Berechet). O creație remarcabilă, exuberantă — Coca Andronescu; o schiță — Mihai Fotino; o promisiune — debutantul Florian Pitiș.

• **Meteorul**, piesă ciudată, violent satirică pînă la grotesc, a lui Dürrenmatt, în premieră la Teatrul «L.S. Bulandra». Protagonist — Toma Caragiu. Excelenți - Beate Fredanov și Septimiu Sever în rolul unui... octogenar. Bune compoziții — Mihaela Juvara, D. Onofrei și mai ales Rodica Tapalagă.

• **Teatrul din Satu Mare**, secția română, și-a anunțat repertoriul: **Haiducii** de V. Eftimiu, **Un loc rămas liber** de Ionel Hristea, **Manevrele de Deak Tamas**. Interesant, în colaborare cu Institutul de teatru, aici vor juca studenții bucureșteni: **Don Quijote** de Ives Jamiaque, **Cruciada copiilor** de L. Blaga și **Othello** de Shakespeare.

• Premieră pe țară: la Arad — **Iertarea** de Ion Băieșu (una dintre cele mai remarcabile lucrări din dramaturgia originală) în regia lui Dan Alecsandrescu. Protagoniști — Zoe Muscan și Iulian Copacea.

Septimiu Sever

muzică

Fănică Luca

• A plecat dintre noi **Fănică Luca**, strălucit artist, creator de cîntece și melodii de dans în stil popular, ne întrecut naist, mesager al folclorului nostru, purtînd departe peste frunțile țării melosul românesc pe care l-a făcut cunoscut și îndrăgit. A plecat dintre noi Fănică Luca. A rămas în urmă-i o amintire luminoasă, a rămas creația sa, adevărată școală pentru toți tinerii ce pornesc să deprindă măiestria inimitabilului Pan.

• Filarmonica «George Enescu» își reia obișnuitele concerte de vineri și sîmbătă din sala Ateneului. Programul cuprinde o lucrare originală în prima audiție — «Cantata festivă» pentru cor și orchestră de Gh. Dragă; Concertul nr. 15 (în Si bemol major) pentru pian și orchestră de Mozart; solist — **A. Demetriad**; cea de-a VIII-a Simfonie de Antonin Dvorak. Dirijează **Mihai Brediceanu**.

• O impunătoare formație artistică (86 de persoane — dansatori și interpreți instrumentiști), **Ansamblul național folcloric** din Republica Arabă Unită, prezintă în ziua de 5 noiembrie pe scena Teatrului «Constantin Tănase», sala Savoy, un amplu program muzical-coregrafic inmănunchind cele mai reprezentative producții folclorice ale populațiilor și zonelor geografice ale țării.

• **Teatrul muzical din Brașov** și-a făcut un obicei (bun și pentru colectivul său, bun și pentru spectatorii bucureșteni) din a organiza periodic turnee în Capitală. Cu concursul tenorului **Cornel Stavru**, ansamblul brașovean prezintă la Sala Palatului (9 noiembrie) operetа «Voievodul țiganilor».

plastică

• **Expoziția de artă plastică a U.R.S.S.** Aproximativ 50 de lucrări de pictură și grafică ale unor artiști din mai multe republici unionale. Omul domină cu plenitudine toate aceste pînze, integrat compozițional într-un spațiu variat. Cromatica e sonoră, și registrele ei cuprind toate gamele afective, de la cel poetic-optimist (T. Golimbievskaia: «Medaliatul») la cel dramatic (Evsei Moisenko: «Pămîntul»). O pictură pe linia tradițiilor și înaintașilor artei sovietice, inspirată de contemporaneitate, cu o puternică tendință spre desfășurări monumentale. Evenimentele cosmice inspiră pe graficianul I. Nekrasov (ciclul «Cer înstelat»), sau folclorul pe Boris Krilov («Cîntecul nordului», «Bilina»), după cum fantasticul dă o atmosferă de intensă poezie gravurilor lui V. Blinov («La ceai», «Plutește o corabie» etc.) (Muzeul de artă).

• **Andrew Stasik** (S.U.A.) — gravură. Gravurile lui A. Stasik sînt subtile referiri la natură. O casă, o floare, nu sînt decît sugestia unui peisaj, pe care imaginația privitorului o completează sau o consumă afectiv. Dar ele Stasik — după cum remarcă prefațatorul expoziției — nu există subiecte ca stare; ceea ce ne prezintă este o stare de suprasaturare care se revarsă peste limitele obișnuite. Astfel, bogata sa serie a «Verii» este mai mult o proslăvire a luminii, a căldurii, culorii și calmului hipnotic, decît o referire specifică la un anotimp» (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu).

• **Irina Borovski** — gravură, pictură, măști. Dacă în gravură artista ne propune o reîntoarcere spre imagini cu ix medieval, în pictură imaginile sînt încărcate de simboluri evasiv-suprarealiste sau prerenascentiste («Basme I și II). Imaginația tinerei artiste e mai fertilă în construcția măștilor care sînt de o reală expresivitate (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

disc

• **Discul Pagini alese din muzica corală românească**, o autentică salbă de aur la care colaborează, în afara înaintașilor muzicii corale românești și a compozitorilor noștri contemporani, soliști de răsunet mondial ca Nicolae Herlea și Valentin Teodorian, precum și corul «Madrigal» (de aceeași notorietate), dirijat de Marin Constantin. Discul este destinat școlarilor și dascălilor lor. Se mai găsesc însă și nenumărați alți amatori care să aprecieze la marea lor valoare, nestematele ca: «S-a dus cucul», «Vine, vine primăvara», «A ruginit frunza din vie», «Eu mă duc, codrul rămîne» sau «Somnoroase păsărele» (EXD-1204).

• Și iată un alt disc, asemănător cu cel de mai sus, pe linia aceleași parametri emoționali. În interpretarea **Corului de copii al Radioteleviziunii** dirijat de Ion Vanica, discul ne prilejuiește reîntîlnirea și reascultarea unor cîntece iubite nu numai de amatorii de unicate discofilice, ci de țara întreagă: «Mulțumim din inimă partidului», «Pui de leu», «Trei culori», «Pe-al nostru steag», «Hora Unirii» sau «Țară, dragă ne ești».

• Ceva nou în activitatea casei noastre de discuri: seria **La horă în sat**. Primul din serie, «Oltenia», ne aduce prin intermediul picupului vioiciunea, nervul, melodicitatea unor jocuri și dansuri autentic românești: «Gaiaonul», «Călușul» și «Rustemul», dansuri specific bărbătești, sau dansurile de fete «Crăițele» și «Sîrba fetelor». La cele unsprezece cîntece existente pe ambele fețe ale discului și-au adus obolul: orchestra «Doina Oltenie» dirijată de C. Busuioc și D. Botezatu; întovărășiți de renumiți soliști ai instrumentelor populare (EPD-1194).

televiziune

Din nou — pentru a cîta oară? — trebuie să constatăm că relevabile din programele televizate ale săptămînii sînt doar afișele de teatru și film. Evident, nu-i puțin lucru și mulțumim și pentru asta. Dar cum rămîne cu «specificitatea» celei de-a noua arte?

DUMINICĂ 3 NOIEMBRIE **TV 1**. Ce să reținem din **telemagazinul dominical?** Prezența în studio a lui Dan Iordăchescu și o pelicula cu Udo Jürgens. În rest... (17.30) • 30 de minute de muzică **populară românească**. Dar, atenție, cu: Maria Pietraru, Aurelia Fătu-Răduțu, Ion Lăceanu, Ion Dolănescu (20.15) • **Teatru în studio** ne face cunoștință cu dramaturgul american Paddy Chayefsky care s-a afirmat în ultimii ani mai ales ca scenarist pentru televiziune. Vom vedea una din lucrările sale: «Mama», cu contribuția actorilor Marietta Rareș, Maria Cupcea, Victoria Mierlescu, Anda Caropol, Valeria Gagealov, Mihai Heroveanu, Al. Repan ș.a. (21.35) • **TV 2**. Bine au făcut telespectatorii că au cerut, bine a făcut TV că a aprobat reluarea excelentului serial de aventuri «Belphegor» (20.20) • Program **muzical coregrafic**: Cornelia Gavrilescu, Elena Simionescu, Ileana Pitea, Cornel Fînățeanu, Nicolae Rădulescu, Ludovic Konya, balerini și balerine, orchestra de cameră a Filarmonicii (21.45).

LUNI 4 NOIEMBRIE. **Teleuniversitatea** ne prezintă, cu aportul prețios al eminentului savant C. Daicoviciu, capitolul «Dacii» (I) din tema «Istoria civilizațiilor» (20.45) • Un film în premieră pe țară, și încă cu Brigitte Bardot, ne obligă să reținem din timp fotoliu în fața micului ecran. Așadar, filmul «Un drac de fată» (21.15).

MARȚI 5 NOIEMBRIE. O singură recomandare: spectacolul de la **Seară de teatru** «Domnii Glembay» de Miroslav Krleza (20.20).

MIERCURI 6 NOIEMBRIE. Parcă ni s-a ghicit gîndurile. Într-adevăr, ni s-a făcut dor de **fotbal**: România-Suedia (tineret) și România-Anglia (13.00) • Sofia Vicoveanca, Mărioara Tănase, Dumitru Bălășoiu, dirijorul Nicu Stănescu — iată un buchet de îndrăgiți interpreți ai muzicii populare (20.00) • La **Telecinemateca**, «Crucișătorul Potemkin», operă antologică din creația marelui Serghei Eisenstein (21.15).

JOI 7 NOIEMBRIE. **TV 1**. Cîntă Edith Piaf (22.20) • **TV 2**. Oistrah, Richter, Kondrașin, Ghileles, Bela Rudenko, Maia Plisețkaia, Galina Ulanova — maeștri ai artei sovietice contemporane (21.30) • Rubrica **Document** și-a făcut, pe drept, un larg cerc de simpatizanți. Azi: «Insula Maorilor» (22.00).

VINERI 8 NOIEMBRIE. «Cine va deschide ușa?», un film românesc cu copii dar nu numai pentru copii (21.25).

SÎMBĂTĂ 9 NOIEMBRIE. **TV 1**. Deși pe elementul surpriză nu se mai poate conta, emisiunile cu actori de teatru care cîntă melodii de muzică ușoară, rămîn pe gustul telespectatorilor. Vom asculta azi pe Vasilica Tastaman, Coca Andronescu, Camelia Zorlescu, D. Rucăreanu, Sebastian Radovici ș.a. (22.00) • **TV 2**. Balerina Elena Dacian și baritonul Emil Rotundu la **Recitalul de sîmbătă seara** (20.50) • Sfîrșit de săptămînă cu «Forsyte Saga» (21.50).

Elena Dacian

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 44, din 3 noiembrie 1968

I.	Caghari-Lanerossi	1
II.	Fiorentina-Bologna	1
III.	Milan-Inter	x
IV.	Palermo-Verona	1
V.	Pisa-Atalanta	x
VI.	Roma-Sampdoria	1
VII.	Torino-Napoli	x
VIII.	Varese-Juventus	2
IX.	Metrom-«Pol.» Gl.	1
X.	Minereul B.M.-C.F.R. Cluj	1
XI.	Metalul Tr. S.-Gaz metan	1
XII.	Chimia Suc.-Steagul roșu	x
XIII.	Ind. sîrmei-C.F.R. Tim.	1

O SURPRIZĂ GASTRONOMICĂ? DA!
Expozițiile de artă culinară cu vînzare din cadrul
„LUNII PREPARATELOR CULINARE"
U NOIEMBRIE
Unde?
LA RESTAURANTELE DIN BUCUREȘTI

FLACARA

46
68

ANUL XVII
NR. 702
9 NOIEMBRIE 1968

Actualitatea

NOI ȘI LARGI POSIBILITĂȚI DE DEZVOLTARE

de Acad. prof. dr. Ștefan MILCU
vicepreședinte al Academiei Republicii Socialiste România

Salutăm cu deosebită satisfacție ideea enunțată la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la înființarea Academiei de medicină, ca o instituție ce va putea crea condiții mai bune pentru structurarea, conducerea și funcționarea institutelor de cercetări medicale și, în general, a activității științifice. După cum se știe, în anul 1935 la noi în țară s-a constituit Academia de medicină. Ea a avut un rol deosebit în promovarea științei medicale românești, în valorificarea rezultatelor cercetărilor, în afirmarea personalității creatoare a savanților români, în dezvoltarea relațiilor științifice internaționale și, în esență, a contribuit la afirmarea prestigiului medicinei românești. În 1948, Academia a preluat răspunderile ce reveneau Academiei de medicină, ceea ce a dus la crearea unei secții de științe medicale. Așa cum pe drept cuvînt se arată și în analiză, în institutele de cercetări medicale — ținînd seama de baza lor materială, de valoarea cadrelor, de posibilitățile lor creatoare — s-ar fi putut obține mai mult dacă nu ar fi existat lipsuri binecunoscute în coordonarea și organizarea cercetării științifice, în recrutarea, formarea și promovarea cercetătorilor. Fenomenele cele mai negative se datoresc însă insuficientei corelări între instituțiile academice și cele departamentale, slabelor legături ale instituțiilor academice cu Ministerul Sănătății și ale celor departamentale cu Academia, inegalei dirijări a efortului principal de cercetare spre problemele urgente și importante ale sănătății publice. Academia de științe medicale va crea condiții de înlăturare a acestor lipsuri. Ea va putea grupa toate institutele de specialitate sub conducerea ei și va putea reconsidera întreaga situație organizatorică și funcțională, apreciind ceea ce va fi bun a fi păstrat. Totodată va decide măsurile necesare menite să asigure dezvoltarea corespunzătoare a bazei materiale, unul din factorii ce influențează eficiența activității științifice. Desigur, doar organizarea Academiei nu rezolvă esențialul activității științifice. Totul este un cadru în care trebuie pus un conținut. Tocmai în aceasta văd eu marea răspundere a acelora care vor trebui să participe la organizarea instituției, la crearea conținutului pe care îl așteptăm cu toții.

EPILOG LA „DRAMA DIN SPATELE UNEI FOTOGRAFII"

Foiletonul nostru publicat în nr. 42 al revistei a stîrnit un val de ecouri. Unele *pro* (foarte multe) și altele *contra* (foarte puține).

Așa, de pildă, șase salariați de la cinematograful NEGOIUL din Făgăraș, unde lucrează și Maria Datcu, personajul negativ al însemnărilor noastre, își exprimă nedumerirea și regretul, portretizîndu-ne-o pe M.D. drept un «exemplu prin corectitudine». Aceleiași idei enunțate numai, nu și documentate, li se raliază, în alte scrisori, Alexandrina Marian din Făgăraș, precum și familiile Frank, Schuster, Stan Leonte, Florea Rozalia și Maria Fogoroș — toți semnați într-o foarte scurtă scrisoare colectivă.

Pe de altă parte, Jan Spînu din Valea Iașului, Ion Nițu din Timișoara, Paul Strîmbeanu din Galați, István Alexandru din Valea Lungă și alții își exprimă acordul cu foiletonul nostru, cu spiritul și concluziile acestuia.

În același timp ne-a parvenit și un răspuns din partea Tribunalului județean Brașov, în care se justifică sentința fostului Tribunal raional din Făgăraș.

Și unora, și altora, precum și Tribunalului județean Brașov, le comunicăm pe această cale că sentința Tribunalului din Făgăraș (care-l condamna pe Corșatea Longin la 3 luni închisoare, la recurs, reducîndu-i-se pedeapsa la o lună de zile) a fost atacată de Procuratura generală, printr-un recurs în supraveghere. Iar Tribunalul suprem al Republicii Socialiste România, judecînd acest recurs în supraveghere, a dispus încetarea procesului, considerînd că *n-au existat temeiuri pentru o urmărire penală.*

CRONICĂ AGRICOLĂ

Toamna e pe sfîrșite. Lucrările agricole, în ansamblul lor, se găsesc într-un stadiu înaintat. Majoritatea unităților agricole au terminat recoltatul culturilor de toamnă, au încheiat în bune condiții și însămînțările și efectuează acum arături pentru însămînțările de primăvară.

Dar fiindcă toamna e pe ducă, vom semnala doar rămînerile în urmă la diverse lucrări agricole din unele județe. Încă se mișcă greoi cooperativele agricole din județele Harghita, Sibiu, Mureș, care la sfîrșitul lui octombrie mai aveau încă însemnate suprafețe care nu erau semănate cu grîu. Importante cantități de sfeclă de zahăr recoltată zac sub cerul liber în județele Timiș, Mureș, Botoșani. Cooperativele agricole din județele Brașov, Covasna, Harghita n-au recoltat pînă la 1 noiembrie nici jumătate din suprafețele ocupate cu sfeclă de zahăr. Rămase în urmă sînt și arăturile pentru însămînțările de primăvară. Încetineala pe care au dovedit-o în această lucrare cooperativele agricole din județele Bacău, Bihor, Satu Mare trebuie să dea de gîndit uniunilor județene cooperatiste.

Se spune că toamna se numără bobocii. Dacă nu organizăm munca în chip temeinic, dacă nu folosim din plin fiecare ceas bun de muncă, putem să pierdem și din bobocii acestei toamne, și din ai celei viitoare.

AL. DUMBRĂVEANU

F 07

D-na Farideh DIBA, vicepreședinta Organizației femeilor din Iran (mama Majestății Sale Imperiale Farah)

— În ce context se înscrie vizita dv. în România?

— În cadrul relațiilor de prietenie dintre România și Iran, care au făcut progrese simțitoare într-un timp relativ scurt, contribuind la îmbunătățirea legăturilor economice și, în general, la înțelegerea țărilor noastre. Se știe că diferite delegații iraniene și române, începînd de la cel mai înalt nivel, și-au făcut vizite reciproce. Semnificația acestor întîlniri trebuie căutată în dorința noastră de a ne cunoaște mai bine, spre a putea stabili legături și mai trainice.

— Ce amintire v-a lăsat România?

— Am fost foarte impresionată de primirea caldă a românilor, de frumoasa dv. țară. În Iran vom căuta să redăm realizările, pe care le-am văzut îndeaproape, astfel încît poporul nostru să cunoască mai bine poporul român. Reprezentantele unor organizații și societăți cu caracter social din țara mea, care m-au însoțit aici, au putut dobîndi, de asemenea, o experiență prețioasă, pe care sînt convinsă că o vor folosi în Iran. Țin să subliniez în încheiere că România mi-a lăsat o amintire foarte plăcută.

Emil MISOVSKI, adjunct al ministrului comerțului exterior al R.S. Cehoslovace

— Care a fost scopul vizitei dv. la București?

— Am purtat tratative cu privire la relațiile reciproce dintre țările noastre în cursul anului viitor. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de sinceră prietenie. La sfîrșitul lor am putut semna un protocol care prevede o creștere cu 16 la sută, față de anul precedent, a schimburilor de mărfuri dintre România și Cehoslovacia.

— Ați mai purtat și alte discuții?

— Da, în genere despre perspectivele relațiilor noastre comerciale și, în special, despre posibilitățile de colaborare în industriile constructoare de mașini și chimică, în lucrări de construcții etc.

— Ce rezultate au avut aceste convorbiri?

— Au fost stabilite baze pentru ca ritmul de creștere a schimburilor, realizat pînă acum, care este relativ înalt, să fie sporit în anii ce urmează. Iată de ce consider că vizita mea la București a fost deosebit de utilă. Doresc să urez prietenilor români multe succese în construcția minunatei lor țări socialiste.

Prof. dr. Thomas Donell LUCKEY, șeful catedrei de biochimie a Universității din Columbia, statul Missouri (S.U.A.)

— Obiectele de plastic atît de utilizate în civilizația contemporană influențează organismul uman?

— Deocamdată nimeni n-a studiat sub toate aspectele această problemă. Este necesar ca miilor de compuși chimici, necunoscuți pînă nu demult, care intră în viața noastră, să li se determine limitele de utilizare sub toate aspectele. Problema este acută. În S.U.A., de exemplu, se cheltuiesc anual două bilioane de dolari pentru plastice, aditive alimentare, insecticide, ierbicide, fungicide, dezodorizante, detergenți, cosmetice etc. Ca urmare, nu mai este suficient a ști dacă un anumit compus chimic este toxic el însuși sau dacă nu cumva devine nociv într-o multitudine de interrelații care se stabilesc în organismul solicitat simultan și de alți compuși chimici.

— Există șanse pentru rezolvarea rapidă a acestor probleme?

— Da. În S.U.A. stabilirea spectrului de folosire a diverșilor compuși chimici a început a fi temeinic studiată. Am avut plăcuta surpriză să constat că și în România se fac studii similare, iar rezultatele dv. concordă cu ale noastre. Experiența oamenilor de știință români este interesantă și utilă. Prevăd că România va fi una dintre primele țări ale lumii, dacă nu chiar prima, care va realiza un sistem de standardizare valoros în toxicologie.

6 x INSTANTANEE

La fabrica «Balanța» din Sibiu, un nou lot de cîntare este pregătit pentru export (foto: Maria P.).

Veselie de toamnă: cele trei generații ale familiei se distrează jucînd o restrînsă și sui-generis partidă de fotbal (foto: C. Cloboată).

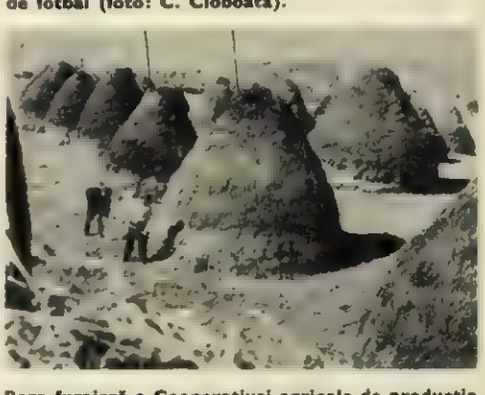

Baza furajeră a Cooperativei agricole de producție «Scînteia» din Oițeți (județul Vîlcea) dispune pentru iarna ce vine de 250 tone de fîn și lucernă care, dimpreună cu celelalte furaje concentrate și însilozate, vor asigura hrana a 700 vite mari și 800 oi (foto: A. Radu).

După doi ani de activitate didactică desfășurată în Guineea (în cadrul schimburilor culturale româno-guineeze), profesorul de științe biologice Valeriu Hogaș, din Lugoj, s-a reîntors în țară aducînd o bogată colecție de fluturi. Pasionatul colecționar a adunat peste 13 000 exemplare de fluturi, aparținînd unui mare număr de specii. O colecție reprezentativă din aceste specii de fluturi, profesorul Hogaș a predat-o Muzeului de științe naturale «Grigore Antipa» din București (foto: M. Postelnicu).

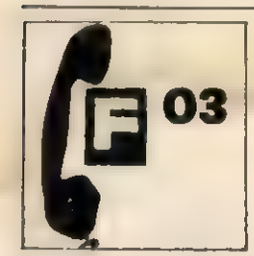

Ing. Emil PASCARU, șeful Gării de Nord

— Nu există încă un birou de informații generale în Gara de Nord, deși de ani de zile se fac demersuri pentru înființarea lui. Care este părerea dv.?

— Noi avem, după cum știți, în Gara de Nord, un birou de informații, unde se dau relații în legătură cu traficul feroviar. Oficiul național de turism are și el un birou de informații, iar Întreprinderea de transporturi-București a afișat o schemă a mijloacelor de transport în comun. La rîndul lor, hotelurile bucureștene și-au expus la loc vizibil adresele. Și totuși se poate într-adevăr spune că se simte lipsa unui birou care să răspundă, călătorilor sosiți cu trenurile din alte localități, la diverse întrebări cu caracter general: adresele instituțiilor, orele de audiență, în ce magazine se pot cumpăra anumite mărfuri, programele spectacolelor etc. Părerea mea? Un asemenea birou de informare generală ar trebui într-adevăr să existe. În oraș însă, nu în gară, pentru ca nu numai călătorii să poată obține relații ci și locuitorii Capitalei. În gară, în schimb, să existe — așa cum există în marile gări din străinătate — un automat telefonic de la care, la simpla ridicare a receptorului, călătorul să primească răspunsul dorit de la centrul de informare din oraș. Sau — mai simplu — fixarea, pe peroane, a unui număr de telefoane legate direct de acest centru. Înființarea lui depinde în primul rînd de municipalitate.

Ing. Aurel BORLEȘTEANU, directorul Direcției regionale de drumuri și poduri — București

— În ce stadiu au ajuns lucrările de construcție a noii autostrăzi București-Pitești?

— Lucrările de construcție pe această arteră de circulație, prima autostradă modernă a țării, se desfășoară din plin, planul pe primele 10 luni ale anului fiind îndeplinit în proporție de 118%. Pînă acum, din noua autostradă a fost terminată o porțiune de 16,5 km. În întregime va fi terminată la sfîrșitul anului viitor. Pentru a nu se produce întîrzieri, se va lucra intens și în timpul iernii.

Constantin STOICA, șeful secției de prevedere a timpului din Institutul meteorologic

— Prognoza vremii pentru intervalul 9-16 noiembrie a.c.?

— După vremea umedă și cu ploile aproape generale din ultimele zile, în intervalul 9-16 noiembrie a.c. factorii atmosferici vor evolua mai lent.

În consecință, vremea va fi destul de rece în nordul țării, adică în Transilvania și nordul Moldovei. În această parte a țării ploaia se va transforma local în lapoviță și ninsoare.

În Banat, Cîmpia Dunării, Dobrogea și sudul Moldovei vremea va fi schimbătoare, mai mult noroasă, cu ploi frecvente; temperatura aerului nu va depăși, ziua, 14÷15°, iar minimele nu vor coborî decît întîmplător sub zero grade.

ȘANTIER HIDROENERGETIC

Din datele riguros adunate și clasificate de către Institutul de studii și proiectări hidroenergetice (I.S.P.H.) reiese că prin amenajarea riurilor noastre interioare se pot obține, cu mijloace economice, 24 de miliarde KW. Apele Bistriței și Argeșului au și fost, aproape integral, valorificate în acest scop. Este acum, după cum se știe, rîndul Dunării, al Lotrului, al riurilor și afluenților Doftanei și Uzului.

La șantierul de pe Lotru excavațiile subterane au fost depășite cu 500 m. Vi se pare puțin? Da, dacă nu cunoașteți duritatea rocii și, în general, munca tuneliștilor. Pentru constructorii hidro constituie un eveniment faptul că a fost străpunsă galeria de acces la casa vanelor și că astfel calea subpămînteană a apelor care vor învîrti viitoarele turbine poate fi atacată și din străfundurile muntelui. Excavațiile recente, care au început în locul viitoarei centrale subterane, dau primele contururi sălii unde se va instala puterea celor 500 MW.

Alte evenimente pe șantierul Paltinu și Valea Uzului: 1) a început betonarea barajului pe riul Doftana; 2) din rezultatele de la Uz reiese că, ritmul fiind susținut în continuare la fel, darea în funcțiune a acestui obiectiv putea avea loc cu 6 luni mai devreme. Adică, spre platforma industrială Onești-Borzești-Dărmănești se vor pompa 1 350 litri de apă pe secundă, mai repede cu jumătate de an.

În răstimpul care a mai rămas pînă la sfîrșitul anului vor intra în funcțiune trei hidrocentrale din seria Argeșului: Cerbureni, Cumpănița și cea de pe riul Vîlsan. De notat că în viitorul apropiat regiunea Curții de Argeș își va schimba relieful prin crearea a două spectaculoase lacuri de acumulare, folosite și în scopuri turistice.

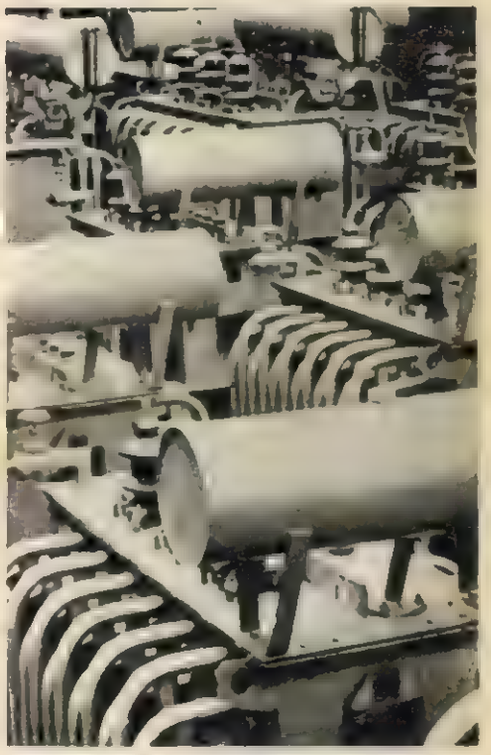

Transformatori produși la uzina «Electroputere» din Craiova (foto: Gh. Vințilă).

LUPUL LA OI...

Nu e multă vreme de cînd la Ciorăști, în ținutul Vrancei, 30 de oi reformate s-au apucat, așa, de capul lor, să mănînce azotat de amoniu. Ce vreți, minte de oaie! S-au gîndit, pesemne, dobitoacele, că e mult mai nimerit să consume îngrășăminte chimice în stare naturală decît să le aștepte luni de zile să se transforme în plante de nutreț.

Tragica experiență s-a soldat cu 25 de morți și 5 grav răniți (acestia din urmă salvați ca prin minune cu albastru de metilen). Răposatele n-au lăsat nimic scris, dar expertiza judiciară a stabilit un adevăr elementar: îngrășămintele minerale nu se depozitează în incinta bazei furajere. E la mintea cocoșului, și deci și la cea a CAP-ului din Ciorăști, că asemenea substanțe (nutritive doar cînd sînt încorporate în sol) reprezintă o foarte puternică otravă, mai ales cînd sacii cu azotat de amoniu — lăsați sub cerul liber — se pot transforma, datorită ploii, în bălți infectate. Ceea ce de altfel s-a demonstrat cu succes.

Într-o altă comună din Vrancea, la Homocea, conducerea cooperativei a efectuat un experiment cu urmări și mai tragice. Aici au decedat (prin moarte naturală!): 36 de vite, 120 de purcei și 1 680 de pui. Metodele folosite sînt dintre cele mai simple. Cornutele și porcinele au fost adăpostite în grajduri insalubre (curent, frig, supraaglomerație), iar păsările îngrămădite într-un spațiu atît de restrîns încît doar o comparație cu autobuzul 31 ne-ar putea face o idee despre cele întîmplate.

Cele două episoade dramatice ne-au îndemnat să dăm o fugă la Direcția agricolă din Focșani. Aici, la «oficiul de decese», ne-a căzut în mînă acest dureros ferpar pe care, nu fără strîngere de inimă, îl reproducem în rîndurile de mai jos:

«De la 1 ianuarie și pînă la 1 septembrie 1968, în mai multe cooperative agricole de producție din județ au murit, din diferite motive: 497 taurine, 8 310 ovine, 3 855 porcine și 58 514 păsări». Interesant de arătat totodată că, între cauzele care au provocat acest deces în masă, bolile contagioase și parazitare (antraxul, distomatoza, echinococoza, diareea albă bacilară etc.) dețin un procent relativ redus. În schimb așa-numitele boli carențiale (zooigienă necorespunzătoare sau, altminteri spus, nepricepere, neglijență crasă, nepăsare, lucru făcut de mîntuială) au provocat adevărate ravagii în rîndul sărmanelor necuvîntătoare (84,8% la bovine, 96,1 la porcine, 65,8 la ovine, 86,9 la păsări). Lista neagră mai conține un capitol: «răpiri». Povestea cu lupul din pădure n-o mai cred nici copiii, dar, în sfîrșit, martori pe patru picioare sînt greu de procurat, așa că...

Pînă una alta, faptele rămîn fapte. Într-un răstimp de numai 7 luni au plecat dintre noi mii de cotlete de porc și de vacă, 58 514 pui la cuptor, vagoane întregi cu pastramă, basca lînă, ouăle, laptele și tot ce ne oferă bunii noștri prieteni cînd sînt îngrijiți cu drag și pricepere. Pierderile sînt mari și ireparabile, iar autorii acestui floros carnaj n-au nici un motiv să se simtă liniștiți.

Ce părere au de această situație Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție și Direcția agricolă județeană?

L. TIMBUS

Iată alături de un zimbru, care nu poate fi închipuit într-altfel decît floros și mare, un pui de zimbru de loc floros. Ne aflăm în rezervația de la Hațeg (foto: C. Mocanu).

316.342

Actualitatea

Prezentarea grafică Vasile OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Margareta Pogonat, actriță a Teatrului din Ploiești, pe care un film — «Meandre» — a impus-o definitiv în conștiința publicului.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 32. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

3 x INSTANTANEE

Somnul e dulce în Cișmigiu, sub soarele de aur al toamnei (foto: I. Gafton).

Marmura din Simeria e foarte căutată în străinătate. Din cei 6 300 mc extrași anul acesta, 1 300 au și plecat în Liban, Belgia, Japonia și în alte țări (foto: I. Dumitru).

O parte din noua secție de cazangerie, recent intrată în funcțiune, la uzinele «Grivița» din București (foto: P. Dumitrescu).

GLOSSA

Discuțiile din presă relevă cu precădere fenomenele negative ale realității, ca și cum actele pozitive ar fi ori lipsite de interes, ori nediscutabile. Adevărul este că n-am întîlnit niciodată o dezbatere violentă pe marginea unui succes. De ce nu s-ar certa oamenii pe marginea «Nepotului lui Rameau», a hotelurilor de la Mamaia sau a atletelor de la Olimpiadă?

•

— Aveți-vă ca frații.

— Nu! — am urlat eu înfricoșat, cu ochii pe pagina externă a ziarului, între o fotografie din Biafra și alte telexuri.

•

Organele supreme ale bisericii catolice au hotărît să redeschidă procesul lui Galileo Galilei, condamnat în fostul ev mediu pentru erezie, și să-l reabiliteze post-mortem.

...În continuare se pregătește Giordano Bruno.

•

Cinci pompieri dintr-o suburbie a orașului Buenos Aires au provocat un incendiu, după care s-au repezit primii la fața locului, l-au stins și au căpătat primele de rigoare. Întîmplarea mi-a amintit de acei care, suflînd peste cuvinte, stîrnesc foșcuri pentru ca, apoi, să le detecteze urgent și să primească recompensa binemeritată. În cîțiva dintre noi dormitează un pompier argentinian.

Al. MIRODAN

DE CE AM FOST TRIST LA TÎRGU JIU?

Poate pentru că m-a prins aici toamna cu cortegiul ei funerar? Nu. Poate pentru simțămintele dulci-amare determinate de capodoperele lui Brâncuși? Nu. M-au întristat niște fleacuri. De fapt nu fleacurile m-au supărat, ci gospodarii orașului. Cu munci de răspundere mai mici sau mai mari.

Picat la Tîrgu Jiu, voiam să dau o fugă pînă la mănăstirea Tismana, la cula din Curtișoara, la Peștera Muierii, la Cheile Sohodolului. Am străbătut șoseaua cu nădejdea că voi găsi indicatoare turistice. Degeaba. Cu lumînarea să cauți și n-ai să găsești!

De ce e tristă grădina publică din Tîrgu Jiu? În tot cazul, nu din pricina toamnei. Cei care o gospodăresc și o îngrijesc au cam uitat-o. Au cam părăsit-o. Și toate lucrurile părăsite sînt triste. Există la Tîrgu Jiu un loc minunat de agrement: debarcaderul. Numai că locurile care-l învecinează au devenit pășuni pentru caii țiganilor și baltă stătută pentru orăcăitul broaștelor.

Iată-mă la gară. Doresc să-mi depun geamantanul la biroul de bagaje. Imposibil. Trebuie să-l port cu mine. În gara acestui oraș-reședință de județ nu există asemenea birou.

Cei care gospodăresc orașul ar putea să obiecteze că am trecut cu vederea realizări deosebite și mi-au sărit în ochi niște fleacuri, niște lucruri mărunte. O fi așa. Dar ce să facem? Nu putem trăi fără lucruri mărunte.

G. MINIȘAN

MOZAIC UNIVERSITAR BUCUREȘTEAN

● La FACULTATEA DE FILOZOFIE — coadă la bibliotecă de împrumut. E bine? Nu prea! Înseamnă că setea de cunoștințe a studentului se izbește de o organizare defectuoasă. În plus, mai e de notat că filiera superbirocratică care avizează dreptul de a citi cărți din «fondul de cărți rare» creează studenților serioase greutăți.

● La FACULTATEA DE MEDICINĂ 60 la sută din studenții anilor I-IV au primit, sub formă de împrumut, pentru un an întreg, cărțile și cursurile pentru toate disciplinele. Iată o inițiativă pe care ar putea s-o urmeze și alte institute.

● La CLUBUL I.M.F., cercul *Amicii muzicii*, a început organizarea unor audiții de inițiere în muzica cultă.

● INSTITUTUL DE LIMBI STRĂINE a achiziționat pentru laboratorul de fonetică, dotat cu cele mai moderne mijloace audio-vizuale, noi benzi-etalon imprimate în limbile de circulație internațională. Ele servesc ca mijloc de control cu banda de lucru individuală. Rezultatul: se asigură o însușire mai corectă și mai rapidă a limbii învățate.

● La cinci facultăți din INSTITUTUL POLITEHNIC, 280 studenți au început anul universitar în secțiile de subingineri nou înființate.

● La ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE, Facultățile de comerț, economia producției și calcul electronic s-au mutat într-o clădire nouă, modernă. În același timp, catedrele de calcul electronic și cibernetică au fost dotate cu laboratoare economice și tehnice de o mare eficacitate didactică. Tot aici însă, mulți studenți se plîng că cele 3 săli de lectură nu pot satisface afluența de cititori. Nu s-ar putea amenaja în spațiul rămas liber de la facultățile mutate în noua clădire vreo două săli de lectură?

● La COMPLEXUL STUDENȚESC REGIA s-au dat în folosință două cămine cu 840 locuri și o cantină cu o capacitate de 3 000 de locuri, la care se servesc zilnic 16 meniuri, la alegere.

● Două cluburi noi au intrat în circuitul cultural al studențimii bucureștene: unul, pentru politehniști, la CĂMINUL 303 și altul, pentru economiști, pe STRADA NICOLAE IORGA.

Ilie ROȘIANU

Fotografie de A. MIHAILOPOL

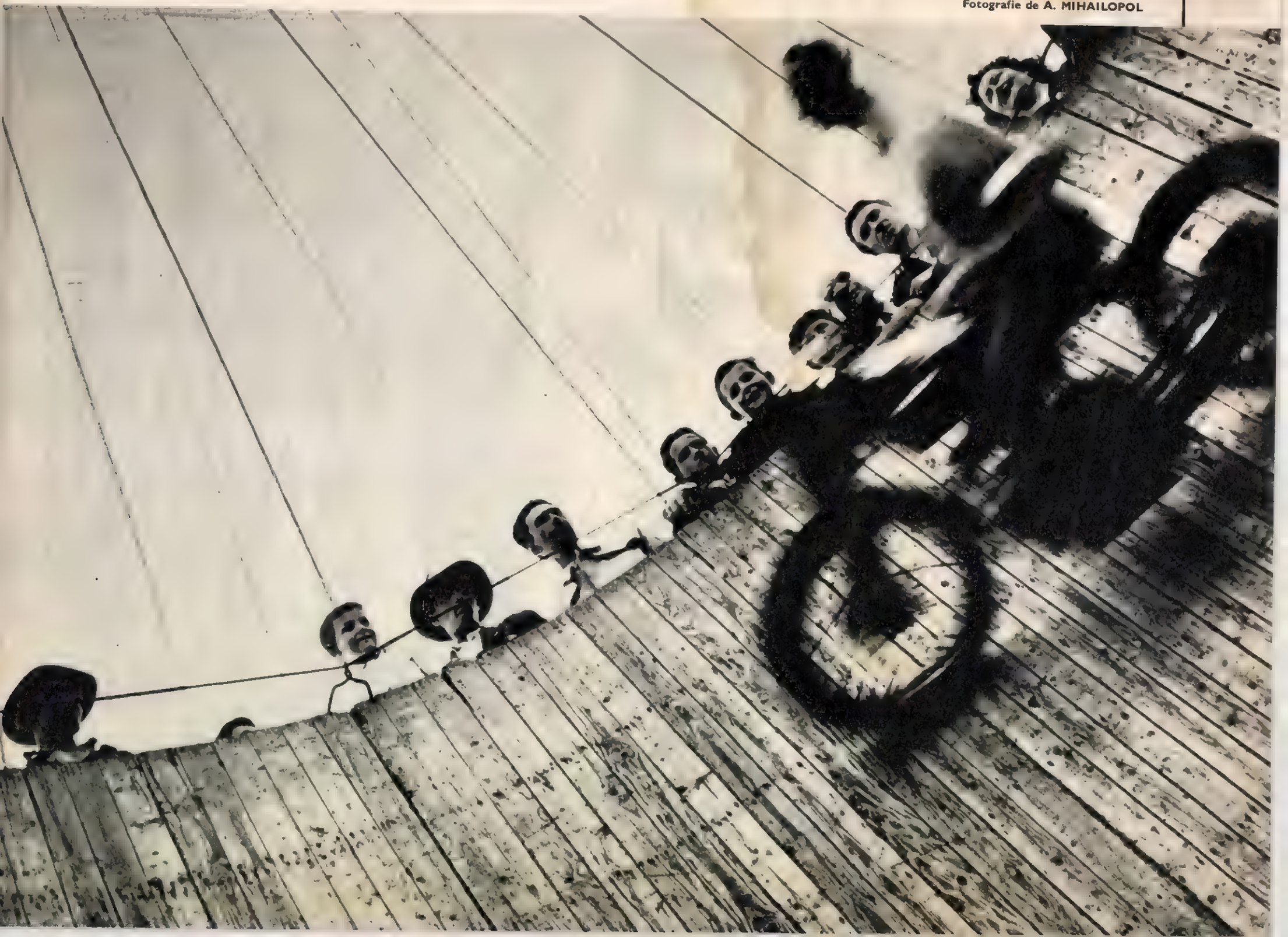

VINE IARNA...

de Cornel BOZBICI — Fotografii de R. WAGNER — Cluj

O toamnă romantică și portocalie s-a așternut peste unul dintre cele mai noi cartiere clujene: Gheorghieni. Arhitectura modernă frapează ochiul vizitatorului din primul moment, cu toate că repetarea tipurilor de bloc plictisește pînă la urmă. Firește, aserțiunea aceasta izvorăște dintr-o opinie cu totul personală, care nu mai poate schimba concepția celor care programează Clujului viitorul său urbanistic. Nici chiar pe locuitorii noului cartier nu-i deranjează repetarea, compensată fiind de confort și ambianță. Să trecem deci această observație în contul aluziilor inofensive! Mai neliniștitoare și cu adevărat serioasă ni se pare constatarea unor întîrzieri în construcțiile cartierului și paradoxul unor comparații care se referă la totalul realizării construcțiilor de locuințe de pe teritoriul municipiului, din fondurile de stat. La 30 septembrie balanțele contabile arătau că realizările fizice sînt de 76,9% față de planul anual, deci un procent satisfăcător. Procentul acesta acceptabil naște și paradoxul, deoarece capacitatea de dare în folosință este de numai 42,1% față de capacitatea anuală, și 60,6% față de capacitatea planificată pe nouă luni. Acest joc infidel al procentelor, transformat în apartamente, ne destăinuie că în loc de 1 039 apartamente au fost date în folosință doar 548. Diferența în contul cui trebuie virată? Desigur, în primul rînd, în contul răbdării prezumtivilor locatari care așteaptă. Apoi... Apoi începe marea și lunga aventură a celui care se hazardează să cerceteze cauza tuturor întîrzierilor.

Ne vom strădui să arătăm cîteva din cauzele paradoxului rezultat din compararea procentelor mai sus-amintite,

Cartierul Gheorghieni... Toamnă... Ambianță plăcută! Dar imaginea noastră se referă la microraioane date în folosință mai demult.

Excavatoarele au lucrat cu sîrg... dar conductele de aducțiune n-au sosit încă.

iar dacă am omis să enumerăm vreo instituție sau persoană care, cu voie sau fără voie, a contribuit la rămînerile în urmă, nu e decît vina noastră... ORAD din jud. Mureș n-a livrat 2 500 mp de fîșii prefabricate pentru planșee, producînd întîrzieri la două blocuri. Baza 7 MICM n-a dat repartiție pentru o însemnată cantitate de conductori de cupru, provocînd întîrzieri la toate construcțiile. Fabrica de mase plastice-Iași a refuzat să livreze materiale Grupului 4 instalații-Cluj etc., etc. Și astfel, cu «ajutorul» atîtor colaboratori, se naște paradoxul mai sus-amintit, pe care Banca de investiții îl constată într-o analiză: «Lipsa materialelor enumerate mai sus nu a dus la nerealizarea valorică a planului de investiții, ci a creat întîrzieri în execuția blocurilor cu termen de dare în folosință la 30 septembrie, constructorul fiind obligat să execute lucrări în funcție de materialele existente pe șantier, atît la blocurile cu termen de predare în trimestrul IV, cît și la blocurile care formează frontul de lucru pe 1968-1969».

Se pierde într-o parte, însă... se compensează în alta! Nimic mai simplu! Dar unde nu merg compensările? De exemplu la apă! După aprecierile cvasiunanime, darea în folosință a unor blocuri din microraionul 3 al aceluiași cartier este periclitată ca urmare a faptului că alimentarea cu apă nu este asigurată decît în soluție provizorie. Mai explicit: apartamentele situate mai sus de nivelul patru nu vor avea apă! Deocamdată. Deci nu vor putea fi atribuite. Cauza? Conductele de azbociment pe care trebuia să le livreze Fabrica de ciment-Tg. Jiu în trimestrul II n-au sosit. Constructorul, neliniștit, s-a adresat Arbitrajului de stat. Acesta i-a dat cîștig de cauză... și conductele tot n-au fost livrate. Și vine iarna... Și începe alt lanț al slăbiciunilor... Și poate din nou Arbitrajul. Dar apa oricum nu urcă mai sus de etajul IV fără conductele respective.

Nu numai apă n-o să fie, dar, după toate probabilitățile, nici încălzire la microraionul 3. Motivul: documentațiile pentru conductă și «casa de reglare» au fost depuse la bancă abia în 3 iunie, provocînd automat întîrzierea solicitării și repartiției materialelor.

— Se studiază cîteva provizorate — ne informează inginerul Șerban Grațian, directorul Grupului 5 construcții. Dar nu e exclus ca din cauza lipsei de materiale să nu poată fi predate pînă la sfîrșitul anului 9 blocuri cu circa 400 apartamente.

— Care ar fi, după opinia dv. cauza tuturor acestor neajunsuri? Și soluția?

— Cauză... efect... soluție... sînt toate într-o strînsă corelație. Lipsa unora dintre materialele de instalații vizează direct planificarea. Ar trebui să existe, la nivelul județului, un for coordonator clarvăzător, care să dirijeze proiectarea, aprovizionarea cu materiale și lucrările de construcție propriu-zise, în așa fel ca să se evite decalajele care frînează executarea și darea în funcțiune a blocurilor. În fond e problema unei munci ritmice, raționale.

Zeci de apartamente întîrzie să fie date în folosință. Nici apă, nici căldură...

CÎND SE DESCHID PORȚILE DE FIER...

Este, dintre toate, șantierul cel mai original
Și cel mai grandios.
Și cel mai dificil.

Pentru că, oricum, combinate siderurgice am mai construit. Combinate chimice, de asemenea. Chiar și hidrocentrale. Nu însă pe marele fluviu din sud. De aici originalitatea și dificultatea. De aici curiozitatea firească, explicabilă, care atrage deopotrivă turiști și reporteri, așa cum atrage navele mării farul țărmului constănțean.

L-am văzut nu o dată. Pentru că ceea ce se petrece acolo, în cotul stîncos al Dunării, la Cazane, în acest sfîrșit de deceniu, reprezintă — atît cît poate reprezenta un șantier — realizarea idealurilor unor înaintași luminați, închise în suflet, înăbușite, pentru că un efort economic și uman de o asemenea ampioare n-ar fi posibil atunci cînd țara nu cunoscuse încă schelele construcției desfășurate; reprezintă, cum spuneam,. o realitate și o perspectivă a unui popor angajat cu totul pe spirala afirmării sale depline.

Operă de fundații a acestui cincinal, Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier este, alături de marele șantier al Combinatului siderurgic din Galați, cel mai reprezentativ efort de investiții. Cota de energie ce va reveni țării noastre din sistemul hidroenergetic al Dunării va înlocui, pe ansamblul economiei naționale, o cantitate de 1,8 milioane tone

(Continuare în pag. 10)

Sudori la înălțime, o meserie dură, care reclamă deopotrivă pricepere, brațe puternice și nervi de oțel.

Se execută lucrările pregătitoare în vederea montării turbinei de 178 MW.

CÎND SE DESCHID PORTILE DE FIER...

combustibil convenţional pe an, ceea ce înseamnă mai mult decît extracţia de cărbune a României anului 1938.

Au venit pe Dunăre veteranii celor două decenii şi jumătate de şantier, cu experienţa hidrocentralelor în cascadă de pe Bistriţa, a primului pod de peste fluviu, a combinatelor industriale care împînzesc azi judeţele ţării. Sînt patru ani de atunci. Şi unde au ajuns temerarii? Cele două batardouri, înaintînd dinspre maluri, au îngustat tot mai mult albia. Curg năvalnic, printre ele, valurile Dunării albastre. Construcţia masivă a centralei electrice se apropie vertiginos de forma ei definitivă, aşa cum a fost concepută de proiectanţi şi arhitecţi pe foaia de calc. Ecluzele au ajuns

(Continuare în pag. 12)

O prezenţă care domină marele peisaj industrial al hidrocentralei: sudorul.

În străveche matcă a Dunării, golită de ape, constructorii au plantat o impresionantă pădure metalică.

Dunărea — aici, la Porțile de Fier — are un debit mediu de 5 500 mc pe secundă. În ierarhia valorilor de energie albă ocupă unul dintre primele locuri din lume.
Momentul în care s-a operat fotografia de față surprinde începutul pregătirilor pentru bararea completă a apelor bătrînului Danubiu — stadiu ce va coincide cu «transplantul» apelor prin ecluzele din prima parte a barajului.

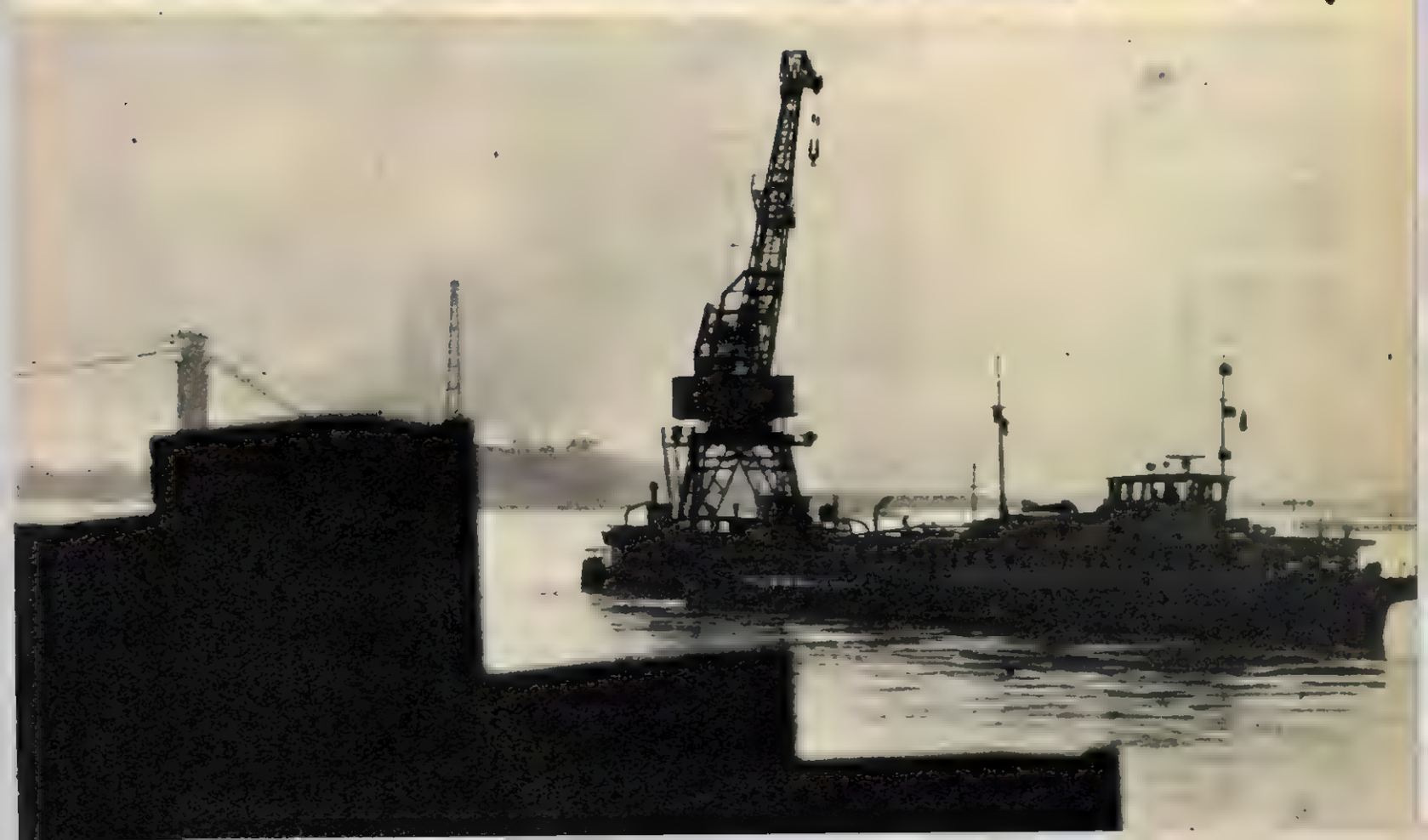

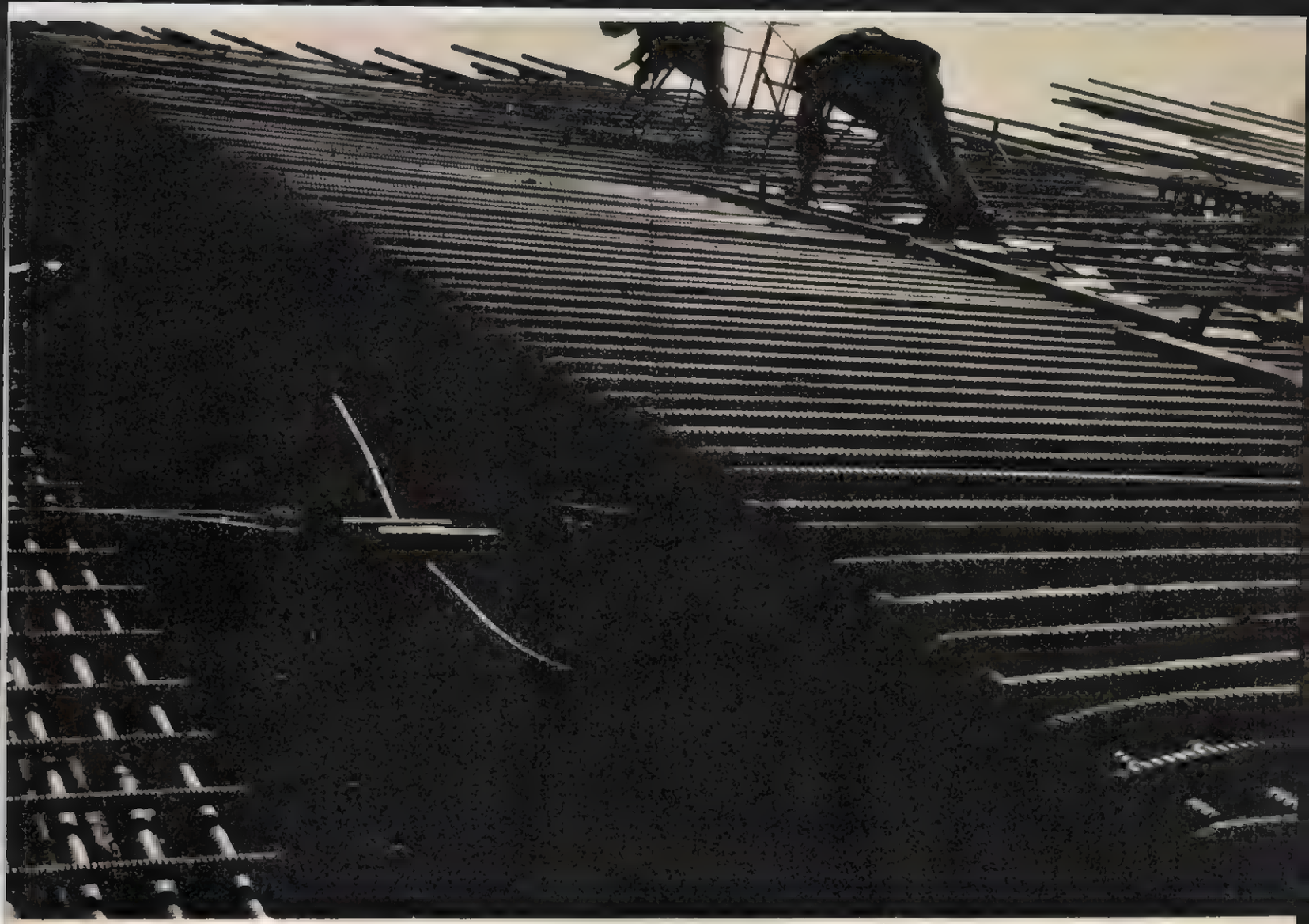

CÎND SE DESCHID PORȚILE DE FIER...

la cotele finale și acum se instalează gigantele lor porți (s-au și montat, la centrala electrică și la ecluze, patru mii de tone de utilaje!). Calea ferată Turnu Severin-Topleț, cu splendidele sale lucrări de artă — tunele, viaducte, ziduri de sprijin, arhitectură și ingeniozitate — a intrat de mult în funcțiune, înlesnind turistului accesul la contemplarea vastei imagini a prefacerii, unică în felul ei. Se apropie de ziua inaugurării șoseaua însoțitoare, tăiată în roca dură a Cazanelor Dunării. Zeci de uzine din țară, mari și mici, siderurgice și constructoare de mașini, construiesc intens mașini generatoare de energie pentru Porțile de Fier

Barajul închide milenarele Porți de Fier.

Și le deschide apoi, pentru totdeauna, spre lumină.

E vrerea omului.

Ștefan ZIDĂRIȚĂ
Fotografii de Ion CUCU

Și din nou fier, și din nou beton. Fierul, betonul și omul — elemente esențiale ale unui eroism cu implicații adînci în viața de azi și de viitor a poporului nostru. Energia creatoare a omului și dinamismul sînt două dimensiuni cel mai des întîlnite aici, la Porțile de Fier, prin conjugarea cărora obținem o imagine a viitorului industrial al țării noastre.

În malul batardoului, Dunărea bate cu fiecare val, cu fiecare pulsație a sa. Oamenii o simt, și de aceea cînd se «pușcă» se lipesc cu spatele de pătratele vizibile în fotografia de față. Oamenii comunică cu Dunărea tocmai pentru că, se poate afirma, aici, la Porțile de Fier, destinul lor se întîlnește.

FILMELE ORWO ACCESIBILE ORICUI

Chiar dacă intenţiile şi obiectivele de fotografiat sînt diferite, sînteţi de fiecare dată tentat să alegeţi FILME ORWO.
Explicaţia este simplă: deplina dv. încredere în FILMELE ALB-NEGRU şi FILMELE COLOR ORWO.
Ele corespund exigenţelor fotografiei moderne.
Beneficiaţi de această îndelungată experienţă, alegînd pentru fotografia dv. FILME ORWO.

VEB FILMFABRIK WOLFEN
Republica Democrată Germană

ORWO Film

Aparent, un singur obiectiv de fotografiat, și totuși mai multe: se fotografiază cu un «transfocator» care va realiza o imagine artistică pentru Expoziția Photokina-1970?

Numai cîteva minute rezervate pentru odihnă... și masa de prînz!

Mișcarea pe verticală și orizontală a aparatajului de iluminat, în toate sensurile, prin simpla apăsare a unui buton, iluminare «fără probleme».

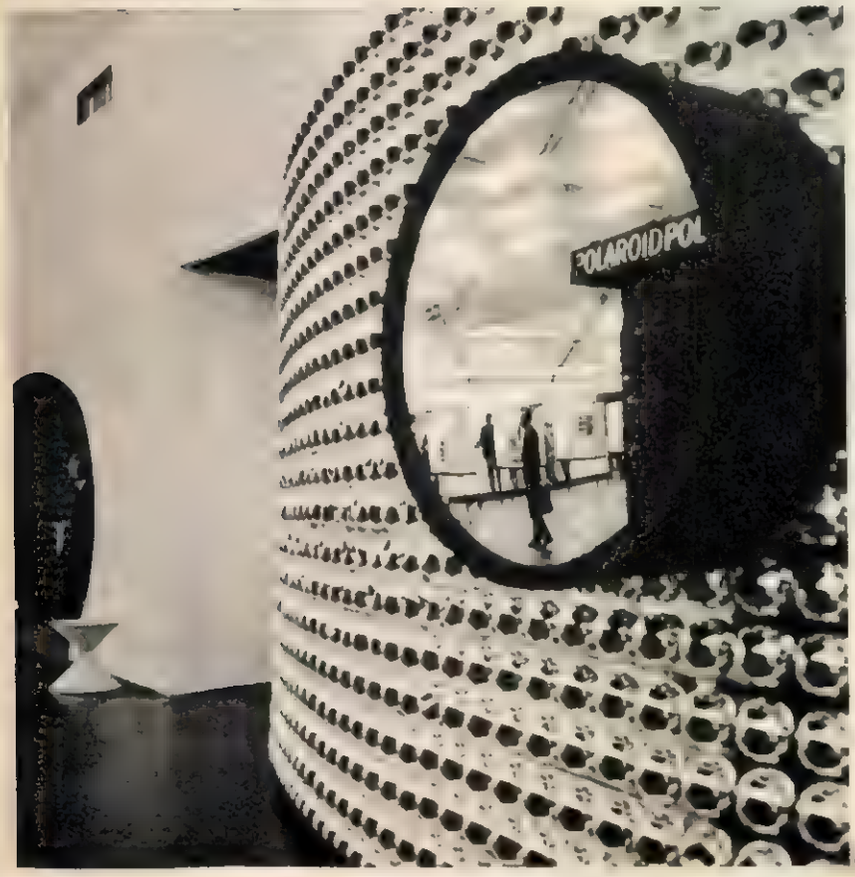

Transfocator uriaș cu oglinzi

O «participantă» la premiera mondială a Expoziției de fotografii cu tema «Femeia».

photokina '68

Text și fotografii de Ion HANANEL

Ochiul neastîmpărat al fotoreporterului, al artistului fotograf, forța evocatoare a imaginii-document și ingeniozitatea polivalentă a tehnicii fotografice contemporane și-au dat întîlnire la Köln sub auspiciile recentului Tîrg internațional al fotografiei *«Photokina '68»*.

665 de firme de specialitate din 22 țări au luat parte ca expozanți la această manifestare. Atît pentru amatorul pasionat al imaginii surprinse în obiectiv cît și pentru minuitorul profesionist al aparatului de luat vederi, Photokina '68 a oferit un bogat material de vizionat, găzduind totodată un schimb de experiențe pe plan mondial.

La ediția a zecea a tîrgului au fost deschise 20 de expoziții de fotografie artistică și documentară, unele în premieră mondială. Specialiștii au urmărit cu interes lucrările celui de-al doilea Congres internațional pentru fotografie și film, la care au participat 300 experți din 30 de țări.

În general s-a conturat tendința spre automatizare și construirea unor aparate care să permită «fotografierea fără probleme».

La Köln au fost expuse, cu demonstrații practice: trepiede cu mișcări teleghidate, blitz-uri cu comanda timpului de iluminare de către un calculator electronic, motoare electrice pentru transportul filmului, teledeclanșatoare electrice programate, obiective construite cu distanțe focale variabile de la 50 mm la 200 mm etc. În domeniul fotografiei alb-negru s-au prezentat filme cu o sensibilitate foarte ridicată, cu granulație fină — după necesitate — cu procedeu de developare uscat, care nu necesită soluții sau pastă ci numai o încălzire la 115°C. Pentru reproducerile în culori, cît și pentru alb-negru au fost puse la punct aparate de mărit cu comanda automată a expunerii, prin calculatoare electronice.

Se perfecționează continuu aparatele mecanizate și automatizate de mărit și de developare a filmelor «pe bandă», ajungîndu-se să se realizeze pînă la 2 000 copii color expuse pe oră și 5 000 copii color developate tot orar.

În paginile de față încerc să redau pentru cititorii «Flacării» cîteva secvențe pe care le-am înregistrat, ca profesionist, la «Photokina '68»

Standul sovietic.

Unul din culoarele expoziției care a ocupat 90 000 mp.

Lumina! Calcularea timpului de expunere pentru lumina difuză obținută cu ajutorul umbrelei, utilizabilă și în altfel de împrejurări.

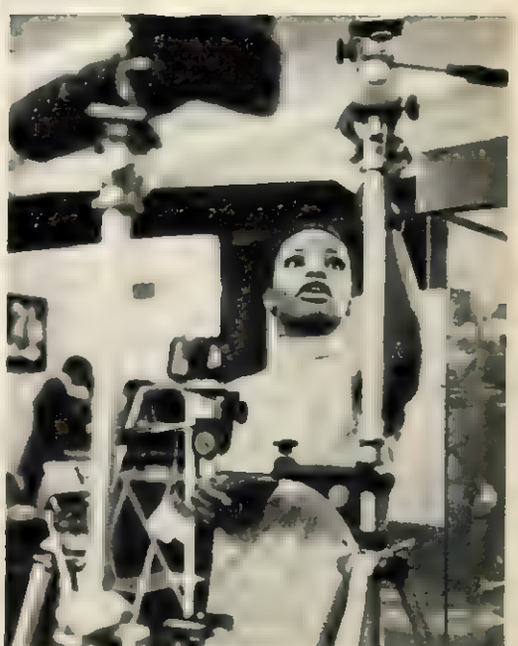

Utilaje și aparate automatizate pentru oameni din toate colțurile lumii.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

TICĂLOȘIE ȘI ORGOLIU

Cînd i-am adus la cunoștință că prin oraș circulă insistent zvonul că dumnealui ar fi o canalie, am crezut că se supără foc, trinteşte paharul şi pleacă de la masă. Nu s-a întîmplat nimic din toate astea. Nici n-a trîntit paharul, nici n-a plecat de la masă. Dimpotrivă, se părea că tocmai atunci se trezise, că-şi recapătă gustul pentru viață...

— Se spune în oraș că sînt o canalie? Cine spune asta...?

Nici n-a mai aşteptat precizările de rigoare, atît de grăbit era să-şi guste triumful. Avea sentimentul că primise o decorație la care nu se aştepta. Era fericit că ticăloșia lui era cunoscută, apreciată la justa ei valoare. Se îngrăşase de atîta fericire. Aproape că nu-i venea să creadă ochilor...

— Chiar se spune că sînt o canalie?

— Da. Aşa se spune...

Se uita cu duioşie la mine, îmi mulțumea pentru vestea cea bună.

— Rîndul ăsta de palincă îl dau eu.

Sînt unii oameni care devin fericiți cînd le sînt recunoscute păcatele... Au devenit şi ei cineva... Păcatele nu-i jignesc, mai curînd îi flatează... Ei socot, vă rog să nu vă mire paradoxul, că ticăloșia e tot ceva cu inteligență. Eşti canalie, înseamnă că ai ceva în cap... «Buni»? Numai proştii sînt «buni». Socot bunătatea o jignire la adresa orizontului lor cultural.

— De-aia mi-am pierdut eu tinerețea prin biblioteci, ca să devin un om de treabă? De-aia am citit şi-am studiat?...

Recunoscut oficial drept «canalie», individul era cu adevărat fericit... Ticăloșia îi era înregistrată şi analizată. Meritele îi erau recunoscute..., nimeni nu-i va mai pune la îndoială vocația.

...Dar ce greu de cap trebuie să fii ca să confunzi o înjurătură cu o decorație...

literare

de G. DIMISIANU

URY BENADOR: FINAL GROTESC

Acest volum, cuprinzînd romanele *Final grotesc* şi *Subiect banal*, precum şi nuvelele *Final* şi *Appassionata*, este primul din seria celor patru care vor compune ediția operelor lui Ury Benador, aflată în pregătire la Editura pentru literatură. Reintră astfel în actualitate un scriitor dintre cei mai interesanți ai momentului literar ilustrat de numele unor Gib. I. Mihăescu, Mihail Sebastian, Anton Holban, Ion Călugăru, I. Peltz etc., confrații de promoție şi de afirmare scriitoricească ai lui Benador. Activ şi astăzi, prozatorul ne-a dat în ultimii ani opere care au reținut atenția criticii *(Gablonz, magazin universal; Beethoven, omul)* confirmînd resursele nediminuate ale unei personalități literare care se bucurase de prețuirea lui Eugen Ionescu sau Pompiliu Constantinescu. «Pagini de analiză psihologică de o frumusețe excepțională», afirmase ultimul despre *Subiect banal*, sentiment pe care îl împărtăşim şi astăzi dacă recitim această scriere, operă epică de halucinantă ascuțime a observației, febrilă şi rece totodată în urmărirea fazelor procesului interior, tulburătoare prin adîncimea zonelor de trăire omenească pe care le cercetează. E o monografie a geloziei şi suspiciunii împinse în patologie, înfățişînd augmentarea unei fixații (ideea eroului că femeia îşi înşală bărbatul chiar fără o motivație) pînă la proporții monstruoase care împing în nebunie şi apoi în sinucidere.

Final grotesc, celălalt roman inclus în acest prim volum al scrierilor, aparține cam tot aceleiaşi epoci de elaborare şi se circumscrie unei problematici asemănătoare prin aspectul său cazuistic. Eroul, la fel ca Ludwig Holdengreber din *Subiect banal*, e un individ febril-neurastenic, torturat de data aceasta nu de obsesia geloziei, ci de spectrul unei împovărătoare sume de bani datorate unui creditor şi ajunse la scadență. Neachitarea ar fi atras consecințe funeste în viața eroului, reprezentant comercial al unei firme străine în numele căreia încasase suma pe care nu o putea remite. Distrugerea carierei, a familiei. Presat din toate părțile, imaginează o soluție îndrăzneață: va înscena că a fost victima unui furt tocmai cînd se pregătea să treacă peste granță milionul cu pricina. Asta ar temporiza lucrurile pînă ce ar face rost de bani spre a-i putea restitui. Punerea planului în acțiune, organizarea pînă în detaliu, fazele operațiunii urmărite descompus, centimetru cu centimetru, imprimă romanului o turnură polițistă, în sens superior, psihologic, nu epică pură — toată narațiunea producînd încă o dată dovada marilor posibilități ale autorului de a crea tensiune analitică şi de a zugrăvi contorsionările unui suflet prins în situații limită. Romanul e lipsit totuşi de unitate. Admirabilele pagini de analiză şi suspense psihologic sînt urmate de un final incert, în lirismul unei evocări prea retorice, o schimbare de ton care deconcertează. Cele două nuvele, *Final* şi *Appassionata*, sînt interesante ca viziune şi proiecție în zonele visului, dar suferă din pricina excesului de sentimentalitate, aspect care s-a observat şi în legătură cu alte scrieri ale lui Ury Benador.

Reținem, aşadar, din volumul a cărui prezentare am schițat-o, romanele *Subiect banal* şi *Final grotesc*, scrieri cu care cititorul de azi ar fi trebuit să se reîntîlnească încă mai demult, fiindcă reprezintă valori certe ale prozei psihologice dinainte de război.

carnet

de prof. dr. P. VANCEA
membru corespondent al Academiei

IMPOSTORUL

A prezenta pe impostor nu este un lucru chiar atît de uşor. Într-adevăr, nocivitatea acestui tip împinge spiritul critic pînă la satiră. Dar, spre dezamăgirea noastră, un pamflet realizat literar ne dă numai o satisfacție iluzorie. Omul de ştiință trebuie să prezinte lucrurile aşa cum sînt, «fără ură şi fără părtinire» şi, mai ales, colaborarea afectivă a judecăților noastre, cum se face de obicei.

Impostorul nu are nici vocație şi nici pregătire pentru funcția pe care o exercită. Lipsa lui de virtuți este uşor de identificat cu mijloacele de care dispune societatea noastră actuală. Această societate nu trebuie însă să umilească, ci să reglementeze în mod just raporturile dintre oameni, înlăturînd pe aceia care nu respectă regulile de conviețuire şi cooperare socială.

De ce trebuie sancționat impostorul? Pentru că, avînd conştiința incapacității lui, se situează în ierarhia socială la un loc nemeritat, şiretenia, principalul său instrument de muncă, ajutîndu-l să-şi ascundă incompetența. Psihologic vorbind, eu cred că este greu de conceput un impostor inconştient. El este mai degrabă şiret şi nul.

În fond în ce constă vina impostorului?

Înainte de toate, în scopul inavuabil al acestuia şi în lipsa de scrupule, în alegerea mijloacelor pentru atingerea lui. Dacă un scop moral nu îngăduie orice fel de mijloace pentru realizarea lui, cu atît mai mult trebuie condamnată, în cazul impostorului, lipsa de scrupule în alegerea mijloacelor.

Formele impusturii nu pot fi identificate fără conştiință teoretică. Indiferent de domeniul în care lucrează, impostorul prezintă aceleaşi caracteristici. El nu este numai ineficient ci şi nociv, pentru că prin prezența lui împiedică progresul social în compartimentele în care îşi desfăşoară activitatea. Îl întîlnim pretutindeni, în ştiință, în artă şi în tehnică. Impostorul cel mai periculos este cel polimorf. Acelaşi ins neisprăvit caută să cuprindă o cît mai vastă suprafață a corpului social. Vrea să fie prezent peste tot şi nu se simte jenat de ineficiența lui. Foloseşte diferite tehnici, dintre care cea mai insuportabilă este exploatarea subalternilor săi şi îndeosebi a colaboratorilor tineri. Dacă aceştia nu reacționează, se resemnează şi viețuiesc obscur, iar impostorul poartă fudul masca unui creator.

O altă formă de impostură o constituie cultivarea sistematică a spiritului de clică. Egoismele întîlnite în această cîrdăşie se servesc reciproc şi fac un zid de nepătruns în jurul «şefului», exponent al intereselor lor.

Nu mai este nevoie să subliniez cît de păgubitor este acest spirit pentru bunul mers al instituțiilor sociale şi de stat. Elementele de valoare, în acest caz, sînt înlăturate sistematic.

O specie interesantă de impostor este organizatorul. Opera de organizare este înțeleasă de acesta în forma sterilă a orînduirii activităților altora. Aparent, este o formulă savantă de «afiare în treabă». Se spune, spre exemplu, de un individ care lucrează într-un domeniu oarecare, că deşi nu ştie carte, este totuşi un bun organizator. În socialism organizarea are un caracter ştiințific şi un profesor fără o astfel de cunoştință şi conştiință teoretică nu poate organiza în țara noastră activitatea elevilor săi. Şi aici impostorul poate fi uşor identificat.

În concluzie: impostorul este nociv sub raport social. El aduce pagube materiale şi împiedică normala desfăşurare a vieții morale şi spirituale. În sfera de activitate a producătorilor de bunuri materiale nocivitatea lui este mult mai gravă fiindcă atinge substanța biologică a națiunii.

Aici se vede valoarea incontestabilă a moralei dinamice şi vina indiferenților, a aşa-zişilor oameni cumsecade, care nu participă la viața socială.

În cele mai multe cazuri această neparticipare este fructul comodității şi lașității. Cînd aud pe cineva spunînd: «Eu nu mă amestec», îmi vin în minte cuvintele lui Zola: «Al dracului bandit mai e şi omul cumsecade!».

PORTUGALIA CU ȘI FĂRĂ SALAZAR

Salazar acordînd un interviu unui ziarist străin. Nu s-ar spune că o face cu plăcere.

Marcelo Caetano — succesorul lui Salazar — a cărui alegere s-a datorat dependenței sale atît de cercurile militare cît și de marea finanță.

de Felicia ANTIP

Psihiatrii s-au obișnuit să găsească la dictatori trăsături caracteristice paranoiei sau sindromului maniaco-depresiv. Antonio de Oliveiro Salazar a demonstrat de-a lungul a 40 de ani că un om timid, introvertit și cu o viziune îngustă, poate fi cel mai absolutist și cel mai durabil dictator. Atît de puțină publicitate s-a făcut în jurul personalității lui Salazar, încît pînă la căderea accidentală de pe scaun, care a declanșat un proces morbid ireversibil, dar mai ales l-a scos definitiv din scena politică, nu se știa aproape nimic despre el. Aflăm acum că, fost seminarist, a dus întotdeauna o existență cvasimonahală. Excesiv de auster, mistic, fire închisă, a trăit singur, departe de orice ecou al vieții, departe de toate ispitele și disprețuindu-le. Nu s-a căsătorit, n-a avut prieteni sau rude apropiate. Acum, cînd moare încet, singura ființă care îl plînge este bătrîna sa menajeră, Dona Maria de Piedade Caetano. Salazar nu-și părăsea aproape niciodată reședința sobră, administrată de Dona Maria. A fost numai de trei ori în străinătate, o dată la Paris — cea mai lungă călătorie din viață — și de două ori la Madrid. Refuza să țină discursuri sau conferințe de presă, nu apărea în public. Deprins să se înconjure de cei mai desăvîrșit secret și temut pentru ascetismul său aproape neomenesc, părea predestinat mai curînd carierei de mare închizitor decît aceleia de președinte de consiliu. Pentru asta ar fi trebuit însă să se nască mai devreme cu cîteva secole, într-o epocă mai conformă cu înclinațiile și preferințele lui. Un biograf oficial, Gonzague de Reynold, a scris că Salazar «stă în țara sa așa cum stă sfînta cuminecătură într-o catedrală».

Fastul palatelor prezidențiale, al recepțiilor și paradelor oficiale îl lăsase amiralului Americo Thomaz, președintele republicii. Era, de altfel, singura atribuție pe care o încredințase celui împuternicit teoretic, în termenii constituției, să ia deciziile supreme. Deși șeful statului are dreptul să numească și să demită un prim-ministru după bunul său plac, fără a da socoteală vreunui for legislativ, în fapt Salazar a fost cel care l-a ales pe președintele republicii, răsplătindu-l astfel pentru că-l slujise cu credință. Într-o singură împrejurare a fost pus Thomaz în situația de a adopta o hotărîre importantă: în momentul cînd indisponibilitatea permanentă a lui Salazar a făcut necesară desemnarea unui nou prim-ministru. Lipsit de orice autoritate reală, președintele s-a mulțumit și acum să ratifice ceea ce i-au impus alții (de data aceasta, comandanții armatei).

O ÎNDELUNGĂ HIBERNARE

În cei 40 de ani de «salazarism», Europa și întreaga lume au înfruntat vicisitudini și au cunoscut prefaceri care le-au marcat profund. Portugalia, nu. Portugalia a hibernat doar, și în timpul acestei îndelungate hibernări a slăbit continuu. Salazar s-a străduit și a izbutit s-o țină în izolare, departe de frămîntările și curentele dinafară. S-ar spune că a ridicat stilul vieții sale personale la rangul de dogmă a politicii de stat. Întorcînd spatele progresului și civilizației, disprețuind industrializarea și orice altă formă de modernizare, Salazar exalta virtuți din bătrîni: supunerea față de superiori și față de biserică și, mai ales, cumpătarea.

Experiența financiară încercată de Salazar în Portugalia este, din fericire, unică în analele economiei mondiale. Nici o altă țară n-a fost obligată programatic să rămînă aproape jumătate de secol într-un punct mort. E destul de ciudat modul în care a izbutit să apară drept un om providențial, drept cel ce a salvat țara aflată în pragul haosului. În 1926, cînd militarii au preluat brutal puterea la Lisabona, Portugalia părea într-adevăr ruinată. În 16 ani se perindaseră 45 de guverne, unul mai ineficient decît altul. Problema centrală părînd a fi bugetul mereu deficitar, datoria externă în continuă creștere, militarii au considerat că au nevoie de un bun tehnician, care să pună finanțele în ordine. Le-a fost recomandat un profesor de drept și economie obscur, pe nume Salazar. Nu s-au înțeles însă de la bun început asupra condițiilor conlucrării. Tehnicianul dorea mînă liberă, și pînă n-a obținut-o (abia în 1929) nu a acceptat postul de ministru. Curînd, în 1932, junta militară avea să se subordoneze total noului dictator. Rezultatele la care a ajuns încă din primul an de activitate au părut miraculoase: deficitul dispăruse. Cum? Foarte simplu. Printr-o metodă à la Hagi Tudose: reducînd șingeros toate cheltuielile.

Și reduse au rămas. De atunci Portugalia nu mai are datorii. A ajuns însă să se situeze pe treapta cea mai de jos (în raport cu restul țărilor europene) în privința venitului pe cap de locuitor și al majorității indicilor hotărîtori pentru nivelul de trai și de civilizație. Statisticile par incredibile: 38 la sută dintre portughezii peste 15 ani sînt analfabeți, mortalitatea infantilă e de 88,6 la mie; 50 la sută din femei nasc fără asistență medicală; consumul mediu zilnic de carne este de 6 centigrame de persoană. Pentru structura socială a Portugaliei este semnificativ și procentajul servitorilor: 6,7 la sută din populația activă.

Din ce în ce mai sărac, din ce în ce mai înapoiat în raport cu alte țări, micul stat a bătut recordul de durabilitate a unui regim de tip fascist. Conceput după modelul fascismului corporativ italian, el dăinuie și astăzi, cînd prototipul lui nu mai e, de un sfert de veac, decît o tristă amintire. În vreme ce în Italia tinerii care n-au împlinit 25 de ani n-au trăit nici o zi a vieții lor sub fascism, în Portugalia marea majoritate a populației nici n-a cunoscut măcar alt regim. «Nu cred în sufragiul universal, căci nu ține seama de deosebirile sociale: nu cred nici în egalitate, cred în ierarhie». Și, de asemenea, «...misiunea noastră este să opunem spiritului de revoltă — supunerea, ambiției — renunțarea». În acești termeni își definea Salazar, încă de la începutul îndelungatului său mandat, programul politic. L-a respectat. Numai 15 la sută dintre locuitorii adulți au drept la vot; analfabeții, majoritatea femeilor, pauperii, cei condamnați pentru delicte politice sînt considerați lipsiți de maturitatea civică necesară exercitării acestui drept. În general, regimul salazarist nu este partizan al activizării politice a maselor, nici măcar sub stindardul său. Spre deosebire de dictatorii care credeau în darul lor de a electriza opinia publică prin discursuri isterizante, Salazar nu organiza nici marșuri, nici retrageri cu torțe. Se urmărea, dimpotrivă, depolitizarea cetățenilor obișnuiți, canalizarea interesului lor către domenii inofensive, ca fotbalul sau luptele cu tauri. Cele trei forțe polițienești, poliția orășenească (PSP), garda republicană (GNR) și mai ales poliția politică (Pide), ajutate de informatori al căror număr a fost apreciat de nefericitul opoziționist, generalul Humberto Delgado, la circa o sută de mii, supraveghează atent orice mișcare a celor nouă milioane de portughezi. Pide are o faimă proastă dar o organizare excelentă. Nu degeaba l-a adus Salazar, pentru a-l instrui pe șefii ei, pe Obersturmbannführerul Kramer, cel ce avea să devină conducătorul lagărului de exterminare de la Belsen.

EPISODUL DELGADO

Vă amintiți de cazul Delgado? Humberto Delgado era unul dintre favoriții lui Salazar. General de aviație la 41 de ani, atașat militar la Washington, director al aviației civile — toate îi mergeau din plin. A avut însă proasta idee de a se prezenta în alegerile prezidențiale din 1958 împotriva candidatului oficial, Americo Thomaz. A obținut un succes nesperat în condițiile politice din Portugalia: 236 528 de voturi, față de 758 998 ale amiralului Thomaz. Și-a dat însă seama că Salazar nu-i va ierta actul de indisciplină. Îndată după alegeri s-a refugiat la ambasada Braziliei și, cu primul prilej, a părăsit țara. În străinătate a devenit liderul recunoscut al opoziției liberale portugheze. Trei ani mai tîrziu cadavrul lui și al secretarului său erau descoperite la frontiera dintre Spania și Portugalia. Nimeni nu se îndoiește că a fost asasinat de Pide.

Niciodată n-a ajuns opoziția portugheză mai aproape de putere decît pe vremea lui Delgado. În rest, nu sînt de semnalat decît tentative donchișotești de revoltă, așa cum a fost călătoria demonstrativă a vasului Santa Maria sau atacul împotriva fortului Beja.

Pentru a descuraja opoziția și a o dezbina, poliția politică se infiltrează în organizațiile ei și le subminează dinăuntru. Oricine exprimă un protest este reprimat cu strășnicie. Pentru că a deplîns tratamentul sălbatic aplicat prizonierilor politici, episcopul de Oporto a fost obligat să ia calea exilului. Cei ce nu se astîmpără, după perioade îndelungate petrecute în închisorile metropolitane, sînt deportați în insula Sao Tome, în golful Guineea. Cu șapte luni în urmă

PORTUGALIA CU SI FARĂ SALAZAR

Peste 100 000 de portughezi părăsesc clandestin țara în fiecare an.

Turiștii care afluează pe cei 800 km ai litoralului portughez nu sînt invitați să-i viziteze și închisorile; ele există însă în toate porturile. Iat-o pe cea de la Nazare.

a fost trimis acolo Mario Soares, avocatul familiei Delgado, care stăruia într-un mod inoportun să clarifice împrejurările asasinatului de la frontieră.

Este remarcabil faptul că, în asemenea condiții de teroare, Partidul Comunist Portughez, interzis încă din 1926, continuă să desfășoare o activitate intensă. După dispariția lui Salazar din viața politică, partidul comunist a dat publicității o proclamație exprimînd linia de acțiune care ar permite să se îngroape dictatura împreună cu dictatorul. Este programul unei ofensive a întregului popor, pe toate fronturile.

Și sînt destul de multe. Problemele sînt infinit mai complexe decît reiese din relatarea de mai sus. Dacă n-ar fi decît faptul că mica Portugalie tîrăște după ea un impresionant imperiu colonial, răspîndit pe cîteva continente. Prima dintre puterile coloniale a rămas, astăzi, ultima lor supraviețuitoare. Numai că, printr-o manevră de ultim moment, coloniile au fost transformate în «teritorii naționale». Primul articol al constituției salazariste are următorul conținut:

«Teritoriul Portugaliei este cel care îi aparține astăzi și cuprinde:

1) În Europa: teritoriul continental și arhipelagurile Madeira și Azore.

2) În Africa de vest: arhipelagul Capului Verde, Guineea, insulele Sao Tome și a Prințului, și cele depinzînd de ele, Saint Jean Baptiste d'Ajuda, Cabinda și Angola.

3) În Africa răsăriteană: Mozambicul.

4) În Asia: statul din India și Macao.

5) În Oceania: Timor.

Națiunea nu renunță la drepturile pe care le are sau pe care le-ar putea avea pe alt teritoriu».

Imperiul e deci intact. Astăzi lipsește din el doar «statul din India», micul teritoriu alipit în 1961 la India. Numai că, tot în 1961, în provinciile Angola și Mozambic a început un război de eliberare. Se pare că «portughezii» de culoare din aceste provincii nu se consideră portughezi sută la sută. Pentru a-i reține cu forța în paradisul salazarist s-a creat rapid o armată numeroasă. Numai în Africa staționează și luptă 140 000 de soldați portughezi. Ca urmare, bugetul frugal întocmit de Salazar a fost ajustat cu încă 40 la sută din valoarea lui globală. Atîta costă efortul de război.

Printr-un complex neprevăzut de împrejurări, Portugalia a intrat, pe planul politicii externe, în orbita Statelor Unite. După ce, în timpul războiului civil din Spania, Salazar fusese în mod cît se poate de firesc de partea lui Franco, la începutul celui de-al doilea război mondial simpatiile lui se îndreptau la fel de firesc către puterile axei. Invocînd însă un străvechi tratat de alianță anglo-portughez, Marea Britanie a izbutit, în 1943, să capete dreptul de a folosi Azorele ca bază navală și aviatică. La scurtă vreme după englezi, americanii au sosit și ei în Azore și n-au mai plecat niciodată de-acolo. În schimbul facilităților obținute, diplomația americană a declarat în scris că «în legătură cu acordul realizat, Statele Unite se angajează să respecte suveranitatea portugheză în toate coloniile portugheze». Angajamentul n-a fost încălcat nici după ce, dorind să nu se mai despartă de Azore, Statele Unite le-au transformat în bază a N.A.T.O. Și Portugalia, neutră în timpul războiului, a fost inclusă aproape automat în Pactul atlantic. Această poveste ceva mai veche explică, între altele, furniturile de armament pentru războiul colonial pe care le primește generos Portugalia.

ȘI DUPĂ SALAZAR

Dictaturile nu pot dăinui, de obicei, în aceeași formă, după dispariția dictatorilor care le-au creat. În Portugalia problema succesiunii n-a constituit însă obiect de dezbatere în cercurile apropiate de guvern, ca în Spania de pildă.

Puțin înainte de a se afla despre îmbolnăvirea lui, Salazar, oricum în vîrstă de 79 de ani, procedase la cîteva numiri în posturi-cheie. Privite retrospectiv, ele indică, pare-se, intenția lui de a evita o luptă deschisă pentru putere. L-a înlocuit pe puternicul ministru de interne, Alfredo dos Santos, cu un om lipsit de experiență politică și a adus oameni practic necunoscuți și în fruntea altor șase ministere. O singură figură proeminentă — noul șef de stat-major, generalul Venancio Deslandes. Numirea lui denotă, probabil, intenția lui Salazar de a atribui șefilor militari cuvîntul hotărîtor în organizarea succesului. Așa s-a și întîmplat. Cînd Consiliul de Stat a examinat îndelung candidaturile posibile la funcția de prim-ministru, au fost luați în considerație protejați ai tuturor celor trei forțe dominante din Portugalia: biserica, marea finanță, armata. A învins armata. Căci noul premier, Marcelo Caetano, a fost numit cu asentimentul acesteia și în condițiile formulate de ea. Unii comentatori străini s-au grăbit să anunțe o posibilă liberalizare a regimului politic din Portugalia. Caetano, fost lider al tineretului, ministru al coloniilor,

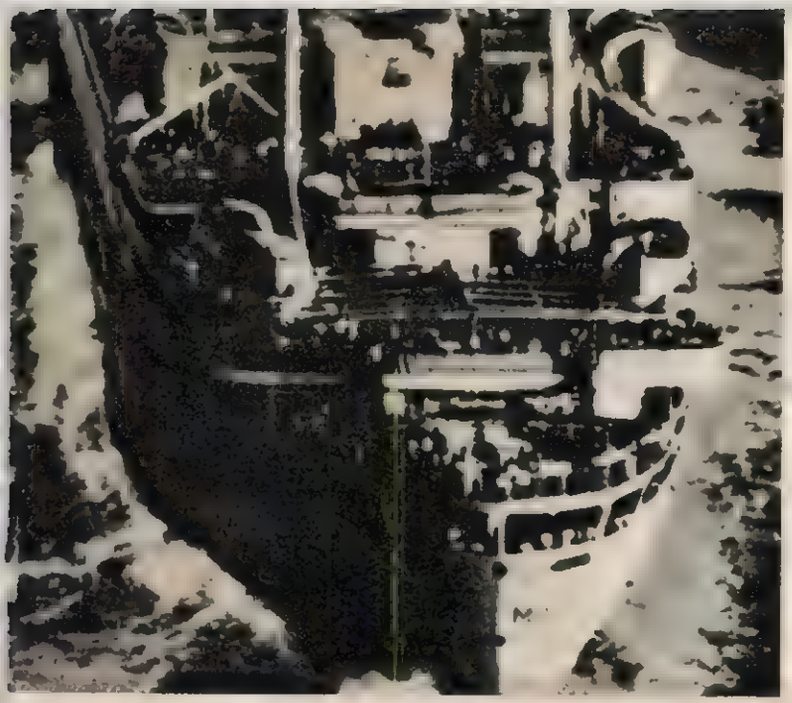

Căpitanul Galvao, care pornise cu nava «Santa Maria» o cruciadă solitară împotriva lui Salazar. Dar «Santa Maria» a eşuat din punct de vedere politic.

În jungla Mozambicului cresc fructele mîniei.

preşedinte al Camerei Corporatiste, viceprim-ministru şi rector al Universităţii din Lisabona, îl se pare mai susceptibil să accepte intrarea Portugaliei în fluxul vieţii moderne. E, cel puţin, căsătorit, are patru copii, a dus o existenţă nu de călugăr ci de om obişnuit, şi, ca atare, ar putea fi în stare să înţeleagă problemele semenilor săi. I se atribuie chiar un protest împotriva unei acţiuni poliţieneşti, exprimat în calitate de rector al Universităţii din Lisabona. Dar Caetano vine din extrema dreaptă. Înainte de era salazaristă făcea parte din mişcarea «Integralismo lusitano», organizaţie antidemocratică, inspirată din ideologia lui Charles Maurras. În 1922 «Integralismo lusitano» a salutat marşul lui Mussolini asupra Romei ca pe «miracolul noii Renasteri europene». Ideologia lui Caetano nu a evoluat de atunci în mod substanţial. Un document datat 20 septembrie 1968, ora 21,30, semnat de şefii statelor majore ale celor trei forţe armate şi trimis tuturor comandanţilor din metropolă şi din colonii, are în esenţă următorul conţinut: «Întrucît Salazar e irecuperabil, am decis să-l sprijinim pe preşedintele Thomaz. Avem garanţia că nu se vor produce schimbări în politica noastră de peste mări. Ea va fi urmată cu intransigenţă». Pentru sprijinirea lui Thomaz şi, implicit, a lui Caetano, militarii formulaseră o singură condiţie: continuarea războiului contra mişcărilor de eliberare din Angola, Mozambic şi Guineea portugheză.

Postsalazarismul va fi dominat, pentru început, de dependenţa lui Caetano atît de cercurile militare cît şi de legăturile lui cu marea finanţă. Noul preşedinte de consiliu a fost directorul băncii «Ultramarino», a făcut parte din consiliul de administraţie al celei mai mari societăţi portugheze de asigurări, a fost consilierul juridic al marilor monopoluri din siderurgie, industria chimică, industria textilă.

E totuşi greu de presupus că va dori sau că va putea să dobîndească o anumită libertate de acţiune. E însă şi mai greu de presupus că, fără Salazar, salazarismul va rămîne exact ceea ce a fost.

O fotografie emoționantă: această pasăre care parcă nu se deosebește prin nimic de suratele ei de pe meleagurile noastre și pe care nici numele nu o scoate de fel în relief, această micuță și aparent firavă rîndunică de mare străbate an de an întreg pămîntul, de la un pol la altul: 17 000 km!

UN «PATENT» AL NATURII, CU PASIONANTE IMPLICAȚII ȘTIINȚIFICE:

migrațiile păsărilor

de Aurel PAPADOPOL
director adjunct al Muzeului de istorie naturală «Gr. Antipa»

«Dintre păsări călătoare
Ce străbat pămînturile,
Cite-o să le-nece oare
Valurile, vînturile?»

Din timpuri imemoriale omul asistă, an de an, la unul dintre cele mai emoționante fenomene ale naturii: migrațiile păsărilor. Acest fenomen, cîntat de poeți și sursă a nenumărate legende, a cunoscut în decursul vremurilor felurite interpretări și explicații, de cele mai multe ori fanteziste. De ce migrează păsările? Ce știm despre drumul păsărilor călătoare? Cum se orientează ele de-a lungul miilor de kilometri pe care-i străbat dus și întors? Iată întrebări cărora — oricît ar părea de curios — nici astăzi nu li s-au găsit răspunsuri întru totul satisfăcătoare.

Desigur, în prezent cunoaștem mult mai mult decît cu cîteva decenii în urmă. Dar aceasta este încă prea puțin... În secolul radarului, al aviației supersonice și al rachetelor, migrațiile păsărilor rămîn, sub anumite aspecte, un «patent» al naturii, neîntrecut încă, în multe privințe, de om. Și totuși, în ce stadiu se află știința în descifrarea acestei taine? Să încercăm să răspundem.

(Continuare în pag. 22)

▲ Știați că și fluturii pot străbate mări și oceane? Este drept, nu cu viteze amețitoare, ci doar cu circa 20 km pe oră. Grațioasa insectă din fotografie traversează Mediterana în fiecare primăvară și toamnă, în timp ce o «rudă» americană a sa se încumetă să treacă Atlanticul...

TE

Loc de popas al rîndunicilor de mare. ▶

Pe drumul dintre cei doi poli şi în locurile de clocire, pe firava pasăre o pasc nenumărate primejdii. Iată, bunăoară, acest morman de ouă de rîndunică de mare strînse de indigenii din insulele Seychelles pentru a fi vîndute în tîrg. ▼

migrațiile păsărilor

Sub numele de *migrații* se înțeleg în general deplasările periodice, regulate, pe care le execută diverse specii de animale răspîndite pe suprafața globului. Acest fenomen este cunoscut la multe grupe de animale (insecte, pești, păsări, mamifere etc.) și variază de la o specie la alta, de la un loc la altul, în funcție de condițiile diferite — geografice, climatice etc.

Deși migrații, uneori spectaculoase, chiar impresionante, au loc și la unele insecte (lăcuste care migrează sub formă de invazii în mase etc.), la unii pești (cele mai interesante fiind ale anghilelor, ale unor neamuri de scrumbii, ale sturionilor), la mamifere (de exemplu lemingi, rozătoare din tundră, multe specii de lilieci), totuși cele mai evidente și mai impresionante pentru om au fost în toate timpurile, și rămîn și azi, migrațiile păsărilor.

POLUL NORD-POLUL SUD, DUS ȘI ÎNTORS!

Asistăm, uneori, la adevărate «recorduri de zbor» care uimesc atît pe profan cît și pe omul de știință. Iată, bunăoară, chiriighițele arctice sau rîndunelele de mare arctice *(Sterna paradisea)*. Ele clocesc în lunile iulie-august în preajma Cercului polar *nordic* și toamna pleacă spre sud. Punctul terminus este zona polară *sudică*, de unde se întorc primăvara, parcurgînd, de la o regiune polară la alta, pînă la 17 000 km!

Un caz aproape asemănător îl constituie fluierarii aurii *(Charadrius dominicus)*, care clocesc în toate zonele arctice ale Americii de Nord și care se deplasează în zonele sud-estice ale Americii de Sud, străbătînd peste Oceanul Atlantic mai mult de 4 400 km. La întoarcere păsările trec peste cele două continente spre a ajunge la locurile de cuibărit, și nu peste ocean, ca la dus — fapt încă insuficient explicat. O parte din acești fluierari, din Peninsula Alaska, trec peste Oceanul Pacific și ajung în insulele Hawaii, Palmyra etc., străbătînd *fără escală* circa 3 000 km și, tot peste ocean, se întorc spre Alaska.

Un fel de graur american, numit «gogîu» sau «bobilink» *(Dolichonyx oryzivorus)*, clocește în sudul Canadei, în nordul Statelor Unite, și migrează peste Cuba și America Centrală, pînă în Argentina și Paraguay, iar primăvara se întorc spre nord. În realitate căile străbătute de diversele specii sînt foarte variate, adesea cu mari abateri de la linia nord-sud, cu sinuozități și ocolișuri, legate de formele de relief, de cursurile apelor, de mări și oceane, insule, în strînsă legătură cu adaptările specifice, variate, ale păsărilor (terestre, acvatice, oceanice etc.), fără a mai vorbi de curenții de aer, de condițiile meteorologice, care și ele exercită o mare influență. Berzele *(Ciconia ciconia)* din Europa, bunăoară, pentru a ajunge în sud-estul Africii aleg două căi: prima, cea principală, duce peste Asia Mică, Delta Nilului și Peninsula Arabică și continuă spre sud, peste zona estică a Africii; cealaltă trece peste Strîmtoarea Gibraltar, Sahara de vest, Africa centrală, ajungînd tot în regiunea amintită.

«AȘII ZBORULUI» — 300 KM PE ORĂ

În legătură cu zborurile propriu-zise se impun întîi o serie de explicații și precizări.

Între viteza de zbor socotită la potențialul maxim al unei specii și viteza de migrație există o deosebire esențială. Astfel, lăstunii *(Apus)*, «așii zborului», sau șoimii călători *(Falco peregrinus)* etc., mai ales în zbor de atac și picaj, ajung la viteze pînă la 300 km pe oră; în timpul migrației însă, media lor de zbor nu depășește 60 km pe oră. În general, micile păsări zboară cu viteze între 35 și 55 km pe oră, iar rațele din speciile mărunte ating chiar 100 km pe oră!

Toamna însă păsările străbat distanțele mai încet, cu mai multe popasuri, pentru refacerea energiei consumate, în locuri favorabile pentru hrană. În acest anotimp efectivele de păsări sînt compuse din adulți — care au depus un efort sporit pentru reproducerea și creșterea puilor — precum și din puii abia ajunși la stadiul primului zbor de migrație. În asemenea situații păsările au nevoie să acumuleze cît mai multă energie.

Primăvara, întoarcerea la locurile de reproducere din zonele de iernare urmează unei perioade de repaus și hrănire, iar stimulenții interni, hormonali, care declanșează migrația prenuptială mai intens decît toamna, accelerează și ei ritmul deplasărilor.

Epocile de migrație a păsărilor se fac simțite printr-o «mișcare» deosebită în anumite regiuni de mare concentrare și popas. Nu numai pentru țara noastră, ci și pe plan european, o astfel de regiune este Delta Dunării, completată de zona complexului lagunar Razelm și continuată de litoralul marin spre sud.

Cel puțin patru mari drumuri de migrație, venind din diferite regiuni ale Europei de nord, își dau întîlnire în zona Deltei Dunării. Mii și mii de păsări din zeci și zeci de specii poposesc aici și trec peste ape, mlaștini, stufărișuri și păduri de sălcii, străbătute de numeroase canale. Această «fremătare» de un farmec inegalabil se observă în fiecare toamnă și primăvară, cu mici oscilații și variații determinate de condițiile climaterice anuale.

După aceste aspecte mai mult sau mai puțin generale, este cazul să formulăm cîteva din întrebările care au frămîntat mintea omului în decursul vremurilor în legătură cu migrațiile păsărilor și să răspundem pe baza datelor celor mai semnificative și importante de care știința dispune azi.

INELE PENTRU UN MILION DE PĂSĂRI...!

De ce migrează păsările? S-ar părea că răspunsul este simplu: în regiunile pe care le părăsesc apar condiții improprii traiului lor și ele se refugiază în alte locuri favorabile pe timpul perioadei critice. În emisfera nordică în special, sosirea iernii determină marea majoritate a păsărilor să migreze, această necesitate fiind resimțită în primul rînd de speciile cele mai specializate la un regim anumit de hrană (păsările insectivore, numeroase specii acvatice etc.).

Știați însă că se remarcă migrații și în interiorul zonelor tropicale și subtropicale, deci unde nu poate fi vorba de vitregia iernii? Este adevărat că pe aceste meleaguri există *alte* condiții care le fac pentru o perioadă favorabile, iar pentru altă perioadă — nefavorabile: se știe, de exemplu, că sezonul ploios, cu o vegetație înfloritoare, este urmat de secetă intensă, creînd astfel condiții cu totul improprii viețuitoarelor. Așa se explică de ce păsări din zone intertropicale ale Africii, bunăoară, migrează mai spre nord sau mai spre sud, și de ce anumite specii părăsesc unele insule (de pildă Madagascar) și migrează pe continent.

O altă întrebare: cum au fost studiate și ce știm despre drumurile de migrație? Deși unele aspecte au fost cunoscute din antichitatea îndepărtată și au fost apoi completate cu noi date și cu interpretări simple, uneori eronate și fantastice (ca cele din evul mediu), o serie de observații au condus totuși la concluzii valoroase dar care nu ofereau răspunsuri satisfăcătoare asupra căilor de migrație, locurilor de iernare, vitezelor și duratei de zbor.

Abia sistemul inelării, constînd în aplicarea unui inel ușor, din aluminiu, pe piciorul păsării, cu număr de ordine și adresa stațiunii care a făcut operațiunea, a dus la descoperirea de date care permit studierea științifică a problemei. S-a ajuns ca astăzi pe întregul glob să se inele anual peste 1 000 000 păsări! Din păcate regăsirile sînt anevoioase, mai ales la zburătoarele ce nu prezintă interes cinegetic. Într-adevăr, pentru păsărele procentul de regăsiri este *sub* 1%, la păsările care se vînează procentul sare la 24%, în timp ce la răpitoare el rămîne în medie în jurul lui 10%.

În baza acțiunilor legate de inelare s-au putut întocmi hărțile de migrații, care cuprind traseele principale și secundare, și s-au stabilit și alte date: viteza de migrație, compoonența efectivelor, locurile de unde vin și unde ajung etc.; la multe specii s-au obținut informații foarte complete (de exemplu la berze).

În țara noastră funcționează o Centrală ornitologică

Experiențe minuțioase, reprezentate schematic mai sus, pun în evidență capacitatea de orientare foarte deosebită a diferitelor păsări. Mutați la mare distanță de cuibul lor, furtunarii și pescărușii se îndreaptă repede spre țintă și revin curînd «acasă» (sus); ciorile fac cale întoarsă în direcția justă, dar nu regăsesc exact punctul de pornire (mijloc), în timp ce răpitoarele rătăcesc încoace și încolo și ajung la cuib doar întîmplător (jos).

Astfel de experiențe au dus uneori la rezultate surprinzătoare. Un număr de rațe sălbatice au fost strămutate în Golful Mexic, la peste 1 300 km distanță de locurile de cuibărit, și s-au întors la punctul de plecare; rîndunelele și graurii transportați din același golf, în epoca cuibăritului, la distanțe de pînă la 1 000 km, au făcut cu succes cale întoarsă (experiențele au fost repetate de trei ori, cu același rezultat). Griffin a transportat un furtunar (pasărea furtunii) de pe cuibul din vestul Angliei la Veneția, de unde a revenit după 14 zile! În epoca cuibăritului au fost strămutate berze din Lvov pînă în... Peninsula Arabică și ele s-au întors doar după 12 zile!

pe lîngă Institutul central de cercetări agricole din București. Direct, și cu sprijinul unor colaboratori externi de specialitate, ea cercetează problemele de migrație, efectuează inelări în diferite regiuni ale țării și în diferite epoci ale anului. Totodată centrala posedă evidențele tuturor inelărilor și regăsirilor de păsări inelate, legate de țara noastră, întreținînd relații cu instituțiile similare de peste hotare, în scopul cunoașterii complexe a migrației păsărilor.

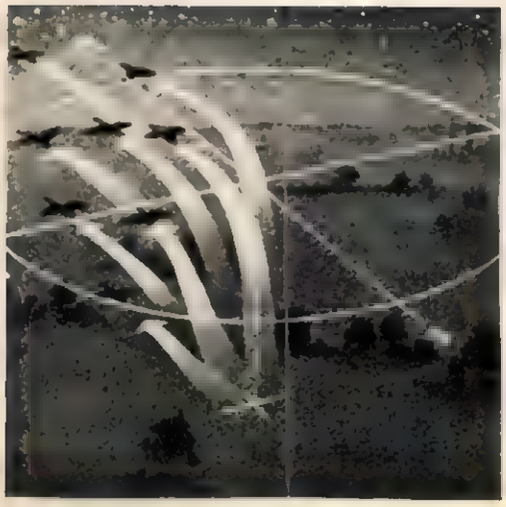

Sub cer senin (stînga) rațele urmează neabătute drumul lor de migrare, dar cînd cerul este acoperit de nori (dreapta), ele rătăcesc în neștire. Așadar, dirijarea după stele este în acest caz o realitate. Dar nu singura...

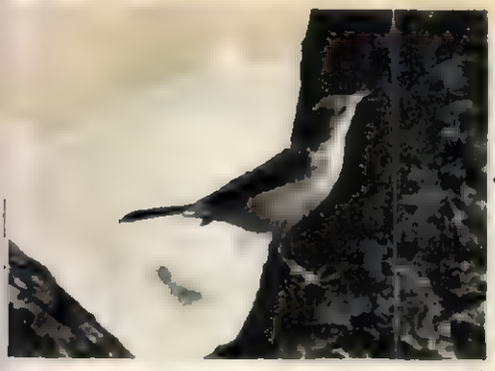

Ornitologii au făcut numeroase experiențe privind influența reperelor astronomice (constelații, Soare etc.) asupra orientării păsărilor. În unele cazuri s-au utilizat și planetarii artificiale. Astfel s-a constatat că privighetoarea pitică (Sylvia curruca), care zboară în timpul nopții, este calmă pe timp noros și nu prezintă tendință de zbor; ea devine în schimb neliniștită sub cerul senin, constelațiile care corespund traseului de migrație provocînd în special agitația păsării.

Păsări călătoare se ivesc subit pe un ecran de radar. Primii observatori radar au denumit în glumă asemenea apariții «stoluri de îngeri». Dar și aparatul perturbă, la rîndul lui, zborul păsărilor, deoarece emite unde electromagnetice foarte puternice. Stoluri de ciori de semănătură și pescăruși trecînd peste «zone radar» au dat semne de teamă, au stricat ordinea formațiilor de zbor; perturbațiile au încetat doar după ieșirea din zona respectivă, cînd păsările și-au reluat zborul normal.

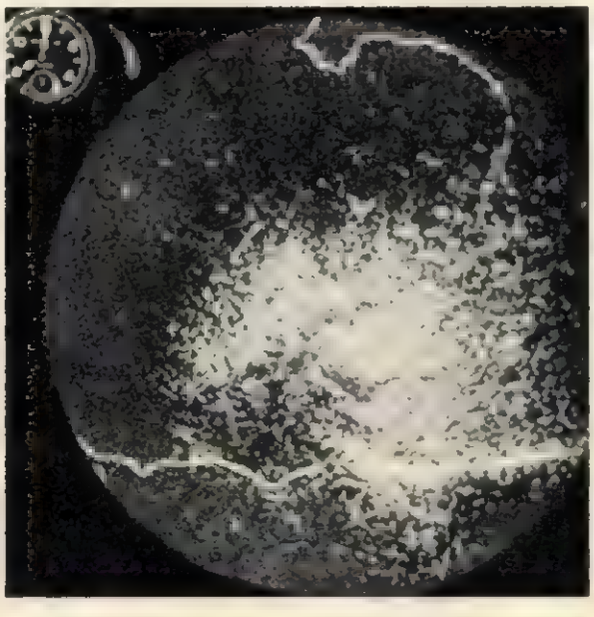

UN NOU SIMȚ PENTRU ORIENTAREA ÎN SPAȚIU?

Una din întrebările la care s-a răspuns mai puțin, din cauza dificultăților în cercetare, este: *cum* se orientează păsările în timpul călătoriilor pe care le fac? Este lesne de înțeles de ce această problemă este mai puțin clarificată. În adevăr, «inelele călătoare» fixate la păsări pot dezvălui traseele, durata, zonele de iernare, asocierile pe vîrste, revenirile la cuiburi și așa mai departe, dar în mult mai mică măsură factorii care contribuie la *orientarea* păsărilor.

Unele aspecte privind orientarea au fost puse în evidență de observații fenologice (legate de momentul plecării în migrație, în funcție de condițiile meteorologice: zi sau noapte, cer senin sau noros, vînt sau atmosferă liniștită). Folosind văzul lor, bine dezvoltat, păsările pot memora configurația *fizico-geografică* a terenului și stabili repere pentru a-și urma drumul în timpul migrației, influențate fiind și de poziția soarelui, de curenții de aer etc. Dar noaptea aceste mijloace de orientare devin inoperante. S-a considerat deci că zburătoarele pot folosi și *reperele astronomice* (stele, Lună, constelații), dar și acestea sînt utilizabile doar pe timp senin; or, s-a constatat că multe specii migrează și pe timp noros!

O altă enigmă. Memorarea reperelor geografice, a peisajului, poate fi acceptată ca un fapt pentru păsările care au trecut cel puțin o dată peste regiunile respective sau, în cazul celor tinere, dacă sînt asociate cu exemplarele bătrîne. Dar unele specii migrează în loturi diferite, cele tinere separate de cele bătrîne, deci ipoteza mai sus-menționată nu mai stă în picioare în totalitate...

Și iată că problema se complică, întrebările se înmulțesc, oamenii de știință cercetează, emit ipoteze. S-a ajuns la atribuirea unui *simț în plus* păsărilor migratoare, *simțul orientării în spațiu*. S-au tras unele concluzii pe baza unor prime experiențe privind *influența magnetismului terestru*, a zonelor magnetice și a liniilor de forță dintre polii magnetici ai globului.

Așadar, păsările ar fi capabile să recepționeze undele magnetice prin anumite organe senzitivo-nervoase. Dar în ce mod, nu este lesne de aflat. Păsările zboară la mari înălțimi, pe distanțe uneori extraordinare; omul le poate urmări cîtva timp cu privirea, cu binoclul, cu luneta, apoi dispar, și doar aparate speciale — cum este radarul — mai pot detecta zburătoarele mistuite în boarea orizontului. S-au făcut încercări și cu microemițătoare montate pe corpul păsărilor. Semnalele au fost recepționate pe sol, dînd indicații asupra poziției, vitezei și înălțimii.

În alte cazuri, pentru determinarea influenței cîmpurilor magnetice, s-au montat mici piese magnetice pe corpul sau aripile păsărilor, iar altor exemplare li s-au atașat piese de dimensiuni și greutăți similare, nemagnetice, spre a servi de «martori» pentru un zbor în aceleași condiții de dificultate.

S-au efectuat, înainte de plecarea în migrație, și mutări de păsări în regiuni învecinate, mai la vest sau est, pe aceeași latitudine, și s-a constatat că după migrație păsările (inelate) aveau o dispersare similară, cu alte cuvinte, au respectat *direcțiile* de migrație dar au ajuns în *locuri diferite* de cele obișnuite. Deci s-a menținut orientarea pe direcție, dar nu și spre aceeași destinație! *Toate aceste date duc spre concluzia existenței unui simț de orientare aparte la păsările migratoare, independent de reperele obișnuite (geografice, astronomice, meteorologice), orientare ce poate fi pusă în legătură cu perceperea cîmpurilor de influență magnetică ale pămîntului.* Aceasta cu atît mai mult cu cît în zonele stațiilor de radar cu antene puternice s-a observat o perturbare a zborurilor de migrație.

În concluzie, se poate afirma că păsările folosesc reperele fizico-geografice, pe cele astronomice și meteorologice (relief, ape, poziția astrelor și planetelor, curenții de aer, variațiile de temperatură etc.). Deși în momentul de față o bună parte dintre specialiști pun accentul pe orientarea pe bază de repere astronomice, cu siguranță că și alți factori joacă un rol important, printre care cîmpurile magnetice. Organismele vii emit biocurenți cu acțiune complexă, legați de structurile fine ale organelor și celulelor, ca și de funcțiile acestora. Influențe diferite, în raport de loc, intensitate etc., ale undelor electromagnetice externe terestre se fac simțite în organismele păsărilor, acestea reacționînd în mod variat, după loc și posibilitățile lor de percepere și de adaptare.

Pentru a preciza aceste fenomene se cer încă cercetări numeroase, complexe și îndelungate. Deocamdată mecanismul intim al orientării păsărilor migratoare, care face posibile zboruri de mii de kilometri practic fără greș, în cele mai schimbătoare condiții, rămîne încă, în mare parte, un «patent» al naturii...

FORSYTE SAGA: PERSONAJELE

«O femeie înaltă, cu trup minunat – pe care cineva din familie a asemuit-o odată cu o zeiță păgînă — stătea privind pe cei doi cu un zîmbet întunecat.

Înmănușate în gris-perle, mîinile ei erau încrucișate una peste alta, iar obrazul ei grav și fermecător înclinat într-o parte; ochii tuturor bărbaților din apropiere erau ațintiți asupra ei. Trupul ei mlădios părea legănat de adierea serului din preajmă. Obrajii, deși palizi, aveau multă căldură, iar ochii ei mari și negri aveau o privire suavă. Bărbații însă se uitau la buzele ei care, cu același zîmbet melancolic, puneau întrebări, dădeau răspunsuri; erau buze sensibile, senzuale și dulci, care emanau căldură și mireasmă ca o floare».

Așa este introdusă pentru prima oară în carte superba, misterioasa și distinsa Irene, «femeia cu trup minunat», cum o caracterizează John Galsworthy aproape de fiecare dată cînd vorbește despre ea.

În prefața cărții autorul ne atrage însă atenția că «figura lui Irene nu apare decît prin impresiile pe care le produce ea asupra celorlalte ființe. Ea întruchipează frumusețea tulburătoare, care se ciocnește de o lume preocupată de avere».

Ar fi fost greu de găsit o actriță cu toate însușirile fizice și cu prestanța femeii fatale care a răvășit viața a cel puțin trei Forsyte — Soames, June, Jolyon — l-a împins fără voia ei la moarte pe întrusul Bosinney, a marcat destinul întregului clan, rămînînd continuu victima gingașă și nefericită a împrejurărilor. Poate doar o Greta Garbo cu trupul Brigittei Bardot. Interpreta aleasă de regizorul englez, o blondă destul de oarecare, nici frapant de frumoasă, nici teribil de distinsă, e departe de imaginea Irenei. Spectatorul nu se lasă convins că, neostenindu-se să facă altceva decît să existe, a declanșat un torent de drame și de cutremure sufletești cu rezonanțe îndepărtate. E, cred, singura notă discordantă într-o galerie de personaje neverosimil de asemănătoare cu modelul lor literar. Poate pentru că celelalte sînt descrise în carte cu o minuțiozitate balzaciană.

Primele șapte episoade au epuizat conținutul volumului «Bogătașul». Editată în 1958, în numai 20 000 de exemplare, eleganta versiune românească semnată de Henriette Yvonne Stahl a ajuns fără îndoială în mîinile unui număr sensibil mai mare de cititori. Acum însă, prin intermediul televiziunii, ea se impune atenției unui număr incomparabil mai mare de oameni. Mulți vor simți probabil nevoia de a merge de la ecranizare la carte. Ar fi deci bine dacă Editura pentru literatură universală ar trage o nouă ediție a întregului ciclu.

Și cei ce vor lua volumele în mînă pentru prima oară, și cei ce — e o regulă aproape generală — după ce le-au citit o dată nu se pot împiedica să nu revină din cînd în cînd la ele, vor fi de acord că grupul bătrînilor Forsyte a ajuns pe micul ecran exact așa cum a fost descris în carte: bătrînul Jolyon, capul familiei, «avea optzeci de ani, părul alb mătăsos, fruntea boltită, ochii mici, de un cenușiu-închis, iar imensa mustață albă care cădea și se răsfira pe bărbia sa puternică îi dădea un aer patriarhal. În ciuda obrajilor săi supți, a gropilor din tîmple, părea a se bucura de tinerețe fără bătrînețe. Între el și cei patru frați ai săi, James, Swithin, Nicholas și Roger, era și multă deosebire, dar și multă asemănare. Dincolo de trăsăturile și expresia diferită de pe cele cinci fizionomii se putea observa o anumită fermitate a bărbiei, ascunsă sub deosebirile superficiale, care le dădea un fel de pecete a neamului». Regizorul a construit pentru fiecare dintre ei, ca și pentru ipohondrul frate Timothy sau pentru cele patru surori, Ann, Julie, Hester și Susan, echivalente perfecte ale tipului fizic și moral creat de Galsworthy. Pînă la cea mai măruntă trăsătură, pînă la cel mai nelămurit tic. Și dacă toți cei din neamul Forsyte au un aer comun, fiecare fiu seamănă îndeaproape cu tatăl său: tînărul Jolyon cu Jolyon, Soames cu James. Soames, cel puțin, este aidoma cu cel din carte: «Părul său lins, sub borurile cilindrului înalt, strălucea ca și cilindrul; obraji palizi și supți, linia buzelor bine rase, bărbia fermă — cu o nuanță cenușie — împreună cu severitatea hainei lui negre încheiate la toți nasturii îi dădeau aerul unui om rezervat, ascuns, cu sînge rece și cu o mare stăpînire de sine; iar ochii reci, cenușii, privind încordați, cu o brazdă între sprîncene, îl scrutau bănuitor de parcă i-ar fi cunoscut o slăbiciune ascunsă» (Soames își privește imaginea reflectată într-o vitrină).

Îmi dau seama că meticuloasa reconstituire a aspectului fizic al personajelor din saga nu e nici măcar o condiție a calității artistice. Are oare George Constantin nevoie să semene cu un prototip al lui Henric al IV-lea sau al lui Sinești pentru a fi desăvîrșit în ambele roluri? Înainte însă de a reflecta la incisita depănare a poveștii, la nuanțele din care este alcătuită tonalitatea ei generală, se cuvenea să ne minunăm împreună de aceste fizionomii identice cu originalul.

F.A.

«Orice autor caută un răspuns la problemele timpului său. Acesta este și scopul piesei mele, căci drama Electrei și-a lui Oreste, a lui Egist și-a Clitemnestrei pune în discuție unele probleme fundamentale ale umanității. Nu am creat un spectacol atemporal ci, dimpotrivă, l-am privit cu ochii unui fiu al acestui secol» — spune László Gyurkó, autorul piesei «Electra, dragostea mea», prezentată pe scena Teatrului Național din Budapesta și considerată ca una din cele mai bune piese maghiare din ultimii ani. În fotografie: György Kálmán (Oreste) și Katalin Berek (Electra).

Tragedia lui Filoctet, eroul cu arcul fermecat din războiul troian, l-a inspirat și pe dramaturgul Heiner Müller din R.D.G., autorul dramei cu același titlu. «Filoctet» a fost prezentată de curînd în premieră pe scena teatrului din München (R.F.G.). Plecînd de la aceleași premise ca și Sofocle, Müller ajunge la alte concluzii și deci la alt final Filoctet, o victimă a războiului și instrument al lui, convertește nenorocirile sale în ură, o ură care îl domină fără a-l scăpa de un destin inexorabil.

În cadrul unei serii de spectacole pe care teatrul-experimental din Wroclaw (R.P. Polonă) le-a dat în sala Teatrului L'Épée de bois din Paris, a fost prezentată piesa «Akropolis», scrisă în 1904 de Stanislas Wyspianski. Eroii sînt personajele de pe tapiseriile și statuile catedralei din Cracovia, care prind viață într-o noapte de sărbătoare. Regia cunoscutului om de teatru Jerzy Grotowski, ca și interpretarea, au fost apreciate deosebit de pozitiv.

Despre ADAS (IX)

Într-unul din numerele trecute ale revistei noastre am precizat unele amănunte cu privire la felul în care se plătesc despăgubirile cuvenite celor care au încheiat asigurări la ADAS.

Continuînd convorbirea cu tov. Mircea POPESCU, directorul Direcției lichidării daunelor din Direcția generală a administrației asigurărilor de stat, am putut desprinde și alte aspecte consemnabile privind felul în care sînt lichidate daunele sau se plătesc sumele ce se cuvin asiguraților.

Red.: Desigur, în sectorul de activitate pe care îl conduceți există o preocupare continuă pentru buna servire a asiguraților. Ce ne puteți spune în acest sens?

M.P.: Trebuie să spun că servirea asiguraților în cele mai bune condițiuni constituie preocuparea noastră permanentă cea mai importantă. În acest scop luăm toate măsurile, care depind de noi, pentru ca asigurații să-și primească în timpul cel mai scurt despăgubirile ce li se cuvin. Cunoscînd că pe măsură ce asigurații intră mai repede în posesia sumelor cuvenite cu atît își vor acoperi mai devreme pagubele suferite, noi am făcut din durata de lichidare a daunelor un indicator al calității muncii noastre, pe care îl urmărim continuu pentru a-l îmbunătăți. Și se poate spune că străduințele lucrătorilor noștri au dat rezultate, asigurații fiind aceia care s-au bucurat și se bucură în continuare de reducerea termenului în cadrul căruia se face plata despăgubirilor.

Red.: În activitatea de lichidare a daunelor aveți, desigur, nevoie de sprijinul prețios și al altor organe. Îl aveți?

M.P.: Reducerea duratei de lichidare a daunelor depinde în mare măsură de modul în care consiliile populare comunale și orășenești își îndeplinesc obligațiile ce le revin, potrivit prevederilor H.C.M. 1384/1957 privind constatarea unor daune de bunuri. În general, unitățile ADAS primesc acest sprijin în constatarea și verificarea realității daunelor.

Fără îndoială, activitatea de lichidare a daunelor este mult mai complexă. Am relevat doar unele aspecte, în dorința de a scoate în evidență un fapt esențial: sumele cuvenite asiguraților se plătesc de ADAS cu operativitate și se stabilesc cu maximum de exigență, astfel încît asigurații să fie pe deplin satisfăcuți.

reflector științific

prometeu în laborator

Mitul lui Prometeu — condamnat să stea înlănțuit de o stîncă, un vultur uriaș devorîndu-i zilnic ficatul care peste noapte se regenerează — își găsește o oglindire surprinzătoare în biologia modernă.

Pătrunzînd în «atelierul de reparații» al organismului, cercetătorul clujean prof. dr. Victor Preda, membru corespondent al Academiei, a reușit să cultive fragmente de ficat «in eprubetă». Experiențele au arătat că în condiții de cultură, la fel ca și în organismul viu, procesul regenerativ al ficatului trece prin aceleași faze. Studiile au permis și urmărirea pe viu a acțiunii specifice a unor substanțe medicamentoase asupra regenerării.

Prof. dr. Preda a realizat de asemenea o altă performanță interesantă: cultivînd «in vitro» fragmente alipite obținute de la doi donatori, unul cu ficat normal, iar altul în regenerare, cele două fragmente s-au sudat, dînd naștere unor celule hepatice hibride. Această metodă, aplicată pentru prima oară în știință, a demonstrat că fragmentul de ficat normal acționează ca un «donator» de elemente de regenerare, iar fragmentul alipit stimulează diviziunea celulară

oul lui Columb, ediție 1968

Cît de «tare» este coaja unui ou? Aparent, o întrebare lipsită de sens, și în orice caz fără consecințe practice. Dar numai aparent, deoarece s-a constatat că circa 3% din numărul ouălor «manipulate» pe întreg circuitul comercial al Statelor Unite se sparg tocmai din cauza cojii lor prea subțiri. Această improvidență a găinii costă scump pe comercianți: cîteva zeci de milioane de dolari anual.

Iată de ce s-au întreprins cercetări metodice, aprofundate, vizînd întărirea cojii de ou. S-a studiat înfluirea temperaturii și umidității, influența vîrstei găinii, a regimului ei alimentar, a eredității. Dar pentru ca studiile să fie duse la bun sfîrșit, s-a simțit nevoia unui dispozitiv care să măsoare rezistența cojii fără a sparge oul. Un fel de problemă a lui Columb, ediție 1968, care și ea și-a găsit o rezolvare favorabilă, de astă dată grație specialiștilor.

Oul este iradiat cu raze beta și apoi se măsoară procentajul de particule reflectate, deci care nu reușesc să traverseze obstacolul viu. Experiențele au învederat existența unui raport bine determinat între acest procentaj și tăria cojii.

După cum probabil vor fi remarcat unii cititori, principiul este același ca cel folosit în industrie pentru controlul nedistructiv, cu radiații, al pieselor metalice. Numai că de data aceasta obiectul bombardamentelor radioactive este mult mai fragil... și totuși cîntărește destul de greu în balanța comercială.

L. NIȚESCU

metroul... de gheață

Poate fi folosit în tehnică faptul arhicunoscut că pe gheață... se alunecă?

Inginerul N. Jupikov din Krasnoiarsk este de părere că în Siberia și în Extremul Nord, ca și în alte regiuni cu ierni lungi și grele, e rentabil să se construiască șosele acoperite de gheață, de tipul metroului. Materialul de construcție nu costă nimic — apa. E la îndemînă un ajutor de nădejde — gerul. Cu mijloacele tehnice moderne nu e greu să se construiască «tuburi» de gheață cu un diametru de 3-4 m, pe rîuri, lacuri și pe alte rezervoare naturale de apă.

Deplasarea într-un tub de gheață... Găsim aici numeroase avantaje evidente, ca bunăoară frecarea lină de gheață, lipsa vîntului, a zăpezii și a unor pante mari, cum și o temperatură constantă. În afară de aceasta, spațiul limitat pentru circulație exclude aproape cu desăvîrșire accidentele. Apare chiar posibilitatea de a realiza vechea idee a transportului pneumatic, creînd în spatele mașinii care înaintează în... gheață un surplus de presiune.

În «metroul de gheață» va fi lumină... pe gratis, deoarece iarna apa din rîuri este limpede ca cristalul și gheața este transparentă.

microorganismele «măsoară» poluarea aerului

Un nou sistem pentru identificarea impurităților din atmosferă folosește, în locul analizorilor mecanici, anumite microorganisme care produc o substanță chimică emițătoare de lumină, numită luciferină. Substanța devine luminiscentă cînd este catalizată prin luciferinază, enzima ei specifică, în prezența oxigenului sau a aerului.

Microorganismele «producătoare de lumină» se extrag direct din pești și pot fi conservate timp nelimitat printr-un tratament de refrigerare-uscare. S-a constatat că luminiscența acestor microorganisme se schimbă în prezența anumitor substanțe chimice, cum ar fi de exemplu hidrogenul sulfurat. Modificarea este înregistrată pe o celulă fotoelectrică — montată într-un aparat simplu, portabil — interpretată electronic și transmisă la un dispozitiv de citire, unde deplasarea acului indicator pe cadran arată gradul de impuritate a aerului.

Se preconizează aplicarea acestui sistem în sălile de operații, pentru stabilirea rapidă a cantității de anestezic prezent în aer, în depozitele de chimicale toxice, în agricultură, unde se folosesc insecticide, și, eventual, pentru detectarea impurităților din apă și chiar din materiale solide.

radio-medicamentele

O nouă clasă de medicamente, ce a început să fie utilizată în scopuri diagnostice și terapeutice ca urmare a cercetărilor întreprinse în ultimii ani, o constituie radiomedicamentele. Pentru obținerea medicamentelor cu izotopi radioactivi s-au pus la punct metode speciale de sinteză, de condiționare și păstrare.

Dat fiind timpul de înjumătățire relativ scurt al unora dintre izotopii utilizați, aceste produse au o perioadă de folosire de asemenea scurtă. Astfel, medicamentele pentru tratamentul tulburărilor endocrine, conținînd iod 131, au un timp de utilizare de 8 zile, iar cele administrate în unele cazuri de reumatism și conținînd aur 198 au un timp de utilizare de numai 3 zile. Aceste dezavantaje ce nu pot fi eliminate au dus la necesitatea elaborării unor metode de sinteză rapide, care să permită prepararea de substanțe medicamentoase în cantități de ordinul miligramelor în perioade de timp foarte scurt.

20 000 de leghe sub mări

Acest delfin, aruncat din nou în valurile oceanului, nu poartă, printr-un straniu concurs de împrejurări, simbolul Crucii Roșii. Este vorba pur și simplu de un semn convențional pe care o echipă de oceanografi i l-au atașat în spate în largul portului Los Angeles, în speranța că purtătorul va fi pescuit «undeva» în Pacific. Oamenii de știință intenționează să elucideze astfel unul din misterele Pacificului: drumul de migrație al delfinilor în această parte a globului.

curier comercial

UNIFORME ȘCOLARE — TOT ANUL

Recent s-a luat măsura ca în toate localitățile să funcționeze, în cele mai mari magazine, raioane permanente cu uniforme școlare. În București, numărul magazinelor obligate să asigure în mod permanent desfacerea uniformelor școlare este de 22. Dintre acestea, 7 magazine vor dispune numai de uniforme pentru clasele I-VIII și 2 magazine numai pentru clasele IX-XII. Dintre cele 13 magazine care sînt obligate să aibă în permanență tot sortimentul de uniforme pentru clasele I-XII, următoarele unități furnizează și măsuri excepționale: magazinul din str. Lipscani 65, cele două raioane special afectate la ICS. «Romarta» din Calea Victoriei 32 și cîte un raion la magazinele universale «Victoria» și «București».

DEPOZITUL DE MOBILĂ DIN MILITARI

În Militari se construiește unul dintre cele mai mari și moderne centre de depozitare a mobilei din țară. Investițiile alocate pentru această lucrare sînt de 16 milioane lei. Construcția depozitului a fost încredințată Întreprinderii de construcții-montaj nr. 3, încheierea ei urmînd a se face pînă la finele anului în curs. Dar, cu toate că întreprinderii de construcție i s-au pus la dispoziție din timp proiectul și întreaga documentație tehnică, amplasamentul, fondurile financiare etc., din motive de loc obiective — ținînd de carențe de organizare a șantierului, de îndrumare și control a lucrărilor — planul investițiilor nu a fost îndeplinit în termenele prevăzute. În trimestrul în curs — al cărui final ar trebui să aducă și terminarea construcției — s-a intrat cu o rămînere în urmă a unor lucrări al căror volum depășea suma de 4 milioane lei. În prezent constructorii depun mari eforturi pentru a recupera aceste rămîneri în urmă. Vor reuși ei să dea în funcțiune în termenul contractual depozitul de mobilă din Militari?

ÎN SFÎRȘIT, ÎNCĂ UN MOTEL

După ce acum mai bine de doi ani au fost inaugurate primele moteluri: «Paralela 45» (la Băicoi, Drumul Național 1, km 80 = 17 paturi); «Bucium» (la 10 km de Iași, pe D.C.N. 24 = 75 paturi); «Cozia» (la Călimănești-Căciulata, pe D.N. 7 = 80 paturi), acțiunea de creare a unei adevărate rețele de asemenea unități a stagnat. Abia acum, la punctul turistic Piatra Craiului, în Munții Apuseni (pe șoseaua națională Cluj-Oradea), s-a inaugurat un al patrulea. Este plasat într-o poziție pitorească, moderna construcție a motelului dispunînd de 44 locuri de cazare în camere cu încălzire centrală.

CE NU SE PREA ȘTIE

Dintr-un concurs organizat de ziarul «Comerțul socialist» rezultă că unele dispoziții obligatorii pentru comerțul cu produse alimentare și pentru alimentația publică nu prea sînt cunoscute, nu numai de către consumatori, dar nici de către mulți dintre lucrătorii din sectoarele respective. Reamintim — mai ales pentru uzul consumatorilor — cîteva din ele:

— Restaurantele sînt obligate să păstreze timp de 36 de ore probe din toate preparatele proprii ale unității.

— Restaurantele trebuie să aibă cel puțin două sorturi de garnituri pe lîngă fripturi.

— Nu este permisă prepararea și punerea în vînzare a maionezei din ouă de rață.

— Orice restaurant este obligat să servească, la cerere, cafea neagră.

— Este interzisă depozitarea, prezentarea sau vînzarea ouălor în piețe, în aceleași locuri sau chiar în locuri învecinate cu cele în care se depozitează, se etalează sau se vînd produse lactate.

— Nu este admisă tragerea din butoaie a vinului prin aspirație cu gura din furtun.

E bine să cunoașteți asemenea dispoziții și să semnalați Inspecției comerciale de stat orice încălcare a lor. În propriul dv. interes!

varietăți

UMOR
de peste hotare

— Ei, cum e? L-a mai potolit injecția?

— Ce noapte minunată! N-ai vrea să mergem puțin pe jos...?

LUNA PREPARATELOR CULINARE

T.A.P.L.-BUCUREȘTI VĂ INVITĂ SĂ VIZITAȚI APETISANTELE EXPOZIȚII CU VÎNZARE LA RESTAURANTELE:

- UNIVERSITĂȚII
- FEROVIARUL
- CARUL CU BERE
- CIȘMIGIU
- DUNĂREA
- MĂRĂȘEȘTI
- KISELEFF
- PERLA

1–30 noiembrie

DRUMURI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2				■							
3					■						
4						■			■		
5	■							■			
6			■							■	
7				■			■				■
8									■		
9		■						■			
10	■						■				
11					■						
12						■					

ORIZONTAL: 1) Autorul picturii «Drum greu», o evocare a poeziei priveliștilor patriei noastre. 2) Drum prestabilit (pl.) — Amator de drumuri la înălțime. 3) Drum de țară — Drum important. 4) A scurtat drumul navelor — E în calea mea! — Campion. 5) Sine-qua-non al carnetului de conducere auto pe drumuri publice — Prefix la prefix! 6) Pas de voie — Tot pe drum, pe drum. 7) Deschizător de drum, legendar — Pe Riviera! — Căi de acces. 8) Merge mereu pe un același drum circular — Șosea goală! 9) De la IRTA! — Nou cartier bucureștean, dar nu-i «Drumul Taberei», nici «Drumul Sării» — Motiv de tangaj și ruliu. 10) Duce bagaje pe drumuri de munte — Pe drum de fier (pl.). 11) Meserie de drumeț (od. pl.) — Mare inventator american. 12) Sport pe drum — Aleargă pe drum cu motocicleta (pl.).

VERTICAL: 1) Mai mulți în excursie (pl.) — Sport acvatic. 2) Verbul biciclistului la drum — Dă drum liber trenului — În lut! 3) Program de drum — Jgheabul teascului. 4) Cu șahul pe drumuri — A pierde drumul. 5) Autorul picturii «Pe o stradă în Cîmpulung» — Pe drumul Predeal-Brașov. 6) Început de raită! — Ancorată. 7) Nume feminin — Ocolire. 8) I-au ieșit în drum lui Ulise — Cristale de onix! — De acord. 9) A cerceta (pop.) — Drum — Peisaj. 10) Orășel în S.U.A. — Drum printre munți — Ca vrabia cu gîndul la mălai. 11) În transporturi i se acordă cel mai mare respect — Autoarea poeziei «Călătorie». 12) Un drum de-aici pînă acolo — Agale.

Ć. CERNAT

Dicționar: SAR, SIT, UTE.

Dezlegarea jocului «ÎN CĂMARA DE IARNĂ» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CONSERVATE — N. 2) OR — TC — ACRITE. 3) NATURALE — URA. 4) OS — PAROTIDE. 5) PELIN — RIR — MA. 6) I — UN — COCOLOȘ. 7) DEFECTA — NULE. 8) APA — R — SOIA — Z. 9) URLUIELI — MO. 10) DI — UDA — E — HAN. 11) OZON — STIMATA. 12) PASARI — COTET.

BECKET
sau drama iubirii trădate

După ce, stagiuni de-a rîndul, Naționalul bucureștean a manifestat niște preferințe repertoriale în fața cărora nu ne-am putut decide dacă trebuie să răspundem cu uimire, cu stupefacție sau cu amărăciune (așa încît le-am încercat pînă la urmă, acut, pe toate); după ce am așteptat, răbdători, să ieșim din zodia d-lui Topaze și a Heidelbergului stropit cu bere și lacrimi de altădată, iată că răbdarea — și încrederea! — se dovedesc din nou printre cele mai de preț virtuți omenești: Naționalul a pășit în această stagiune cu dreptul, oferindu-ne un spectacol cum speram, cum știam dintotdeauna că e în măsură să facă. E vorba de «Becket», piesa lui Jean Anouilh, pusă în scenă de Horea Popescu cu un simț al monumentalului aflat exact la locul său pe prima scenă a țării. «Becket» acesta face parte din familia pieselor care exercită o irezistibilă forță de seducție asupra slujitorilor scenei, fie ei regizori sau — mai ales — actori; și nu i-au trebuit nici zece ani de viață ca să fie jucat de Laurence Olivier și Anthony Quinn, de Peter O'Toole și Richard Burton (ultimii doi, pe ecran), ca să ajungă și sub ochii bucureșteanului de trei ori (o dată cu trupa Naționalului ieșean, altă dată adus de turneul unui teatru iugoslav, iar recent de filmul amintit). Dacă s-a întrebat cineva, cu o nedumerire pornită din cine știe ce idei preconcepute ori poate din neîncredere, la ce se mai simțea nevoia unui nou «Becket», spectacolul lui Horea Popescu îi dă un răspuns la care nu există replică, căci răspunsul este cîntărit cinstit în caratele spectaculare ale reprezentației.

Piesa aceasta, care se petrece în ceturile Angliterei secolului XII și al cărei eroi poartă hlamide monarhice ori sutane de arhiepiscopi, piesa aceasta cu bătălii, cu vînători și orgii regale, cu certuri între regi și popi, piesa aceasta este de fapt drama unei mari iubiri. Și a trădării ei. S-a mai scris despre dragoste de la Shakespeare încoace, veți spune, și încă foarte mult, și poate și mai bine, dar Anouilh — culegîndu-și subiectul dintr-o cronică istorică ce s-a dovedit pînă la urmă aproximativă ca informare științifică — a avut curajul să pună în miezul piesei sale dragostea amicală dintre doi bărbați, frumosul simțămînt care se numește prietenie bărbătească. Henric al II-lea Plantagenetul, rege normand al Angliei, nutrește față de saxonul Becket, consilierul și camaradul său de petreceri, un simțămînt pătimaș în care intră totul — și admirație, și încredere, și trufie, și gelozie. Becket este pentru el inteligența, este fantezia, este civilizația; pritenia cu el îi alungă plictisul și singurătatea. Dar iubirea aceasta — care este totuși a unui suveran pentru vasalul său — va fi trădată de Becket atunci cînd e numit arhiepiscop al Angliei, în numele unui principiu abstract, cel al onoarei divine, pe care se simte dintr-o dată investit să o apere; iar principiul acesta intră în conflict cu interesele regale. Regele este omul afectelor, Becket e cerebralul, fanaticul ce are vocația martiriului. Regele e omul, noroi și cer, dragoste și ură, durere și răzbunare, Becket e ascetul, vizionarul dezumanizat, e sfîntul care nu poate iubi decît principiile. Drumul lor nu poate fi același: eroii lui Anouilh se despart și se însingurează la modul foarte modern, ei ajung la acel sentiment al incomunicabilității care îi macerează pe unii din contemporanii noștri; și deși Becket e ucis cu săbii într-o catedrală, și cu toate că Henric se purifică printr-o flagelare de tip medieval, tot ce se petrece dincolo de recuzita de epocă e foarte apropiat de sensibilitatea și înțelegerea oamenilor de azi.

Cred că aici se și află marele merit al spectacolului lui Horea Popescu: el i-a dat epocii ce e al epocii, construind împreună cu scenografa Florica Măgureanu un cadru plastic monumental, o atmosferă de ev mediu în care grandiosul e exprimat într-o tonalitate tragică; ei au ritmat în scenă lumini dar mai ales umbre, au proiectat cruci amenințătoare și ceruri cenușii, au mișcat planuri și volume neliniștitoare. Dar dincolo de concreteţea acestui sumbru univers medieval se petrece o dramă simplă și omenească, o dramă de ieri și de azi, cu oameni care aŭ dezbrăcat hlamidă și sutană și au rămas oameni, o dramă a unor simțăminte și a unor idei ce au un ecou foarte limpede pînă la noi. Horea Popescu a procedat, cu anumită discreție, la demitizarea eroilor, ocolind totuși ispita îngroșărilor, evitînd să facă din Henric al II-lea un hedonist; el și-a ferit spectacolul și de acea boală veche și molipsitoare care bîntuia printre piesele istorice — ditiramba, emfaza retorică. Dar mai ales Horea Popescu a știut să lucreze cu actorii, iar mai întîi să și-i aleagă. S-a mai spus că de la Gheorghe Cozorici toată lumea aștepta, liniștită, un Becket cel puțin interesant; și n-aș putea afirma că actorul ne-a dezamăgit deși, nu o dată, întorsăturile neașteptate ale personajului ni s-au părut a nu găsi pe scenă întreaga lor acoperire, deși nu am simțit, în prima parte a spectacolului, că «acest gentilom tînăr, fermecător și elegant» știe să se bucure cu adevărat de viață. Lui Cozorici îi convine mai ales ipostaza ascetică a lui Becket: atunci cînd acesta devine «sfînt», chipul său se spiritualizează cu adevărat, trăirea lui e tensionată. Cozorici știe să facă din Becket un sloi de gheață care arde în vîlvătăi. Dar prim-planul spectacolului, pilonul său actoricesc rămîne interpretarea lui Henric al II-lea de către Damian Crișmaru. Actorul acesta a trebuit să aștepte 16 ani, să joace 76 de personaje — de amorezi, de fanți, de comici — ca să-și găsească, în sfîrșit, rolul și regizorul. E și aici, se pare, o chestiune de răbdare... Regele său clocotește de o vitalitate uneori cam groasă dar întotdeauna autentică, regele acesta care la început nu are nici o altă religie decît plăcerea, regele acesta cinic, crud și de o perfectă irresponsabilitate politică, se umanizează treptat prin puterea purificatoare a prieteniei. Suferința pricinuită de pierderea prietenului ajunge chiar să-l înnobileze, și toată frenetica lui dorință de răzbunare nu este decît semnul dragostei colorate în cealaltă nuanță a sa, ura. Rolul e lucrat tot timpul de Damian Crișmaru pe temperament, pe un tumult interior, dar acestea sînt grijuliu ținute în frînele unei lucidități care vorbește și de acea sfîntă, migăloasă, muncă actoricească de fiecare zi fără de care nu prea văd posibilă inspirația.

Dacă în spectacolul lui Horea Popescu ar fi fost urmărite, cu aceiași ochelari mărităori și gesturile mărunte — dar cît de trădătoare uneori! — ale figurației; dacă ne-am fi bucurat de o distribuție la fel de atent gîndită pentru toate rolurile (și nu am fi avut, pe lîngă excelentele prezențe ale lui Gh. Popovici-Poenaru, Ilinca Tomoroveanu, Mihai Fotino, Dem. Rădulescu, Alexandrescu-Vrancea, Marian Hudac, Ovidiu Moldovan, Mitzura Arghezi, Ileana Stana Ionescu etc., și unele apariții de-a dreptul supărătoare prin lipsa de adeziune la rol — ca cea a lui Alfred Demetriu în regele Ludovic) fără îndoială că nu am mai fi avut de adăugat aceste cîteva rînduri finale cu rezervele de rigoare. E însă greu ca unui spectacol ce ține 4 ceasuri să nu-i găsești cusururi. Dar oare nu este chiar acest exces de durată un cusur asupra căruia s-ar putea medita?

Sanda FAUR

Regele Henric Plantagenetul (Damian Crișmaru)

...și Thomas Becket (Gh. Cozorici).

Cu cinci ani în urmă, actorul englez Paul Scofield ne-a cutremurat cu al său Rege Lear. Creaţia sa din Un om pentru eternitate nu este mai puţin impresionantă.

VANESSA REDGRAVE, enigmatica eroină a filmului Blow-up.

ZILELE FILMULUI BRITANIC

O săptămînă a filmului englez fără Tony Richardson, fără Lindsay Anderson ori John Schlesinger ori Karel Reisz. Asta pentru că sîntem în 1968 şi pentru că se pare că, o dată cu vîrsta şi cu altele, tinerii furioşi s-au îmblînzit sau au obosit. De aceea trebuie să ne aruncăm gîndurile în altă parte atunci cînd vorbim de creaţiile ultimilor 2—3 ani, nu la cei care au dat cîndva «Priveşte înapoi cu mînie» şi «Viaţă sportivă». După ce trompetele lui Jimmy Porter au început să sune din ce în ce mai slab, am primit de-acolo de pe insulă, chitarele, pletele beatlesilor şi minijupa ca pe nişte semne ale vremii noastre. Peliculă — mai puţin. Poate că undeva, în umbră, se pregăteşte de atac o nouă echipă de cineaşti. E nevoie de ea, căci ar fi păcat ca minioţii acestor ani să nu aibă filmele lor. Filmele unei altfel de mînii, mai colorate, mai dizolvante şi mai obraznice, căci în spatele ei se ascunde un tineret care aruncă lumii lozinca arogantă de «a nu avea încredere în cei care au trecut de 30 de ani» dar pe care, ca oameni moderni ce ne aflăm, avem datoria să-l înţelegem aşa cum trebuie, să nu-l judecăm pripit şi bătrîneşte. Pînă una-alta însă, filmul englez al zilei (ziua aceasta a început în vara trecută) este făcut de italianul Michelangelo Antonioni şi se cheamă, după cum bine se ştie, *Blow-up*. Dacă mi-ar sta în puteri, l-aş ruga pe marele cineast să mai facă vreo 2-3 filme despre Anglia şi tineretul ei, căci nimeni altul nu ştie ca el să pună o lupă deasupra lumii şi să descopere punctul acela în care esenţele confirmă sau dau peste cap aparenţele, punctul de sprijin al celor care cred pînă la moarte că filmul este din cînd în cînd viaţă la pătrat. A avut cum nu se poate mai multă dreptate cine a numit *Blow-up* «macrocosmosul cel mai evident al irealităţii realităţii din anul 1967». Un anumit caracter al agitaţiei contemporane care seamănă uneori cu zbaterea peştilor într-un acvarium, foamea de imagini de tot felul, şi furate pe viu, şi sofisticat compuse, oferite drept hrană celor care aparţin acestei civilizaţii ce a ajuns să se numească, printre altele, «a vizualului», revelaţia realului prin intermediul artificialului sau, cum ar spune Roland Barthes, «prezenţa demiurgică a fotografului în viaţa noastră», uşurinţa cu care ţi se poate lua şi unul, şi altul, toate acestea şi încă vreo cîteva adevăruri esenţiale au fost spuse de Antonioni la nivel de capodoperă. Tremur la gîndul că altcineva s-ar încumeta acum, imediat, să vorbească pe peliculă despre ele. Aşa cum simbolul livresc al năvalei trecutului în prezent a rămas madeleina proustiană înmuiată în ceai, cred că cel puţin o bună bucată de timp de acum încolo simbolul trist al încrederii pe care o acordăm imaginii ca păstrătoare a memoriei şi a vieţii va fi *Blow-up*.

•

Credincios filmului «de actori», regizorul englez Peter Glenville, autorul lui *Becket*, s-a retras în umbră, lăsînd tot ecranul la dispoziţia a doi actori monumentali: Peter O'Toole (regele) şi Richard Burton (Becket). Inteligenţele lor se întîlnesc într-un

duel scăpărător, ecranul tremură de încordarea dureroasă cu care eroii apără una dintre cele mai frumoase idei din lume: prietenia între doi mari bărbați. Epurat de amănuntul mărunt istoric, conceput în tradiția sobrului spectacol britanic, Becket al lui Glenville (om de teatru, venit în cinema) rămîne drama prieteniei conștient sacrificate, dramă susținută de un recital actoricesc de zile mari. Pentru noi, recitalul poartă în primul rînd numele acestui irlandez nebun, cu ochi albaștri-violeți veșnic deschiși a mirare, Peter O'Toole. Ne rezervăm dreptul de a vorbi altădată, mai pe larg, despre el.

*

Un film la care am simțit cum de la o clipă la alta aerul din jurul nostru se rarefiază: *Pentru rege și țară* al lui Joseph Losey. De la *Colina* (Sidney Lumet) și *La întîmplare, Balthazar* (Robert Bresson) nu am văzut spectacol mai încrîncenat al aruncării demnității omenești în noroi. Toată candoarea și puritatea lumii s-au strîns în ochii băiatului condamnat la moarte pentru vina de a fi dezertat fără să știe nici el prea bine de ce («într-o zi, picioarele mi-au luat-o așa, razna»), toată neputința în fața absurdului este strînsă pe obrazul cu trăsături șterse al ofițerului devenit apărător. Alți doi strălucitori actori englezi, Tom Courtenay și Dirk Bogarde (ultimul mai puțin cunoscut la noi), înnobilează cu chipurile lor chinuite imensa durere din acest film.

*

Autorul faimosului James Bond, cineastul Terence Young, a fost prezent în Săptămîna filmului englez cu o ecranizare după *Moll Flanders*. Într-o ipostază cinematografică ideală, eroina lui Daniel Defoe, adusă pe ecran, ar fi trebuit să fie un fel de Tom Jones feminin. Era de datoria ei, o dată ce a venit printre noi tocmai din secolul XVIII, să ne dea peste cap, să ne amețească, să ne prindă în hora peripețiilor ei sentimentale. Dar se pare că pentru toate astea e nevoie de fărîma de nebunie pe care a avut-o Richardson cînd l-a citit pe așezatul Fielding. Sau, pur și simplu, e nevoie să te cheme Tony Richardson. A recunoscut-o cinstit chiar Terence Young.

*

Romanul lui Simenon, *Străin în casă*, a mai atras cîndva atenția cineaștilor francezi Decoin și Clouzot. Regizorul englez — cu nume de origine tot franceză — Pierre Rouve l-a transplantat într-un mediu britanic foarte la zi, făcînd din el o frumoasă povestire cinematografică despre așa-numita «Generation Gap» (într-o traducere aproximativă «generația goală, lipsită de speranțe») privită din acel unghi de vedere din care, după mărturisirea autorului, lucrurile să poată fi acceptate și de către părinți, și de către copii, «clar și cinstit». James Mason pe de-o parte — în rolul unui tată care reproșează celor tineri privilegiul de a avea «prea mult din toate, prea multă libertate, prea mulți bani, prea mult sex, prea mulți ani de trăit» — și Geraldine Chaplin — plăcută surpriză actoricească — Bobby Darin, Paul Bertoya, Jan Ogilvy pe de altă parte, nuanțează prin jocul lor încă o idee, aceea a însăși dificultății de a fi tînăr.

*

Nu mai văzusem de mult un film de Jack Clayton, autorul acelei bune ecranizări care a fost *Drumul spre înalta societate*. În *Casa mamei noastre* nu am întîlnit decît seriosul profesionist care este Clayton, exersîndu-și talentul într-o istorie cumplită, cu copii lăsați pe drumuri și aruncați crîncen într-o maturitate timpurie. Dirk Bogarde într-un rol de lichea, aproape de nerecunoscut sub un breton oribil, demonstrează încă o dată cît de mare actor este.

*

Festivalul s-a încheiat apoteotic, ca o simfonie de Beethoven, cu *Un om pentru toate anotimpurile* (tradus la noi, ca și aiurea, *Un om pentru eternitate*), al lui Fred Zinneman, cumulard al cîtorva Oscaruri. Acest spectacol de o intensă noblețe, bărbătesc, ca mai toate creațiile lui Zinneman, este purtat tot timpul pe umerii celui care ni s-a înfățișat acum cinci ani sub hainele Regelui Lear: Paul Scofield. Ar trebui ca toată lumea să-l vadă de două, de zece ori — se pare că vom avea prilejul — pînă ne va ieși din cap ideea deosebirilor fundamentale dintre actorul de teatru și cel de film. Scofield a făcut puțin cinema, dar rareori am văzut un interpret în stare să sfîșie pînza cu o singură aruncătură de ochi, să te tragă după el, uneori împotriva ta. Ca să dai demnitate, sînge și rațiune fanatismului religios, adică ceea ce face tot timpul Scofield în film, trebuie ca Dumnezeu însuși să te aibă în vederile lui.

Magda MIHĂILESCU

O vedem pe Kim Novak (Moll Flanders) și nu ne putem stăpîni un gînd care se întoarce mereu la exuberanța lui Albert Finney (Tom Jones).

Marlon Brando.

HOLLYWOODUL DECLARĂ RĂZBOI VIOLENȚEI

Valul de crime din S.U.A., care a culminat în ultima vreme cu odioasele asasinate comise împotriva liderului de culoare Martin Luther King și a senatorului Robert Kennedy, a umplut de o legitimă oroare lumea întreagă și mai ales poporul american. Un strigăt de alarmă a răsunat atunci de-a lungul și de-a latul continentului. S-a hotărît că așa nu mai merge, că trebuie întreprins ceva pentru a curma răul din rădăcină. Ca de obicei, acuzațiile împotriva cinematografului au fost vehemente. S-a răspuns că, dimpotrivă, el n-a făcut decît să reflecte stări de lucruri existente. Că a încercat (uneori) să lupte împotriva lor, demontîndu-le resorturile, demascîndu-le. Desigur însă că se fac — din păcate — și filme de-a dreptul nocive, tributare unui gust pentru violență de dragul violenței.

Un apel unic în felul lui, a fost lansat în însăși cetatea filmului: «Fac această promisiune solemnă: nu voi mai participa niciodată la crearea unui climat de crimă și violență. Voi, care veți citi aceste rînduri, refuzați să scrieți, să puneți în scenă, să produceți sau să jucați orice spectacol care ar pune în valoare brutalitatea, cruzimea și moartea violentă».

Unii spun că inițiativa ar aparține actorului Marlon Brando, binecunoscut pentru atitudinea lui progresistă. El și-a asigurat din prima clipă adeziunile grupului său de prieteni: Jack Lemmon, Shelley Winters și Candice Bergen. Două zile mai tîrziu, încă 350 de actori, producători, regizori și scenariști au semnat apelul. Alții zic că manifestul este conceput și redactat de Jerry Paris, cineast, fost actor, dușman deschis al filmelor incitînd la crimă, a cărui unică scenă de violență din întreaga sa carieră a fost o bătaie cu frișcă. S-ar mai crede că, de fapt, totul pornește de la Gregory Peck, și el binecunoscut pentru virtuțile-i civice. Nu știm care vor fi roadele acestei acțiuni protestatare, dar nu se poate trece cu vederea hotărîrea unei părți a Hollywoodului de a face loc unui climat de pace, de elevație spirituală și morală (la rigoare, și bunele sentimente pot fi fotogenice).

Se știe că o serie de mari vedete au renegat în public vechile lor îndeletniciri în slujba cinematografului de senzații tari. S-a vorbit mult de atitudinea actorului Sean Connery, care a rupt un contract de milioane, refuzînd să mai joace pe James Bond, simbol al violenței.

Marlon Brando mai are în momentul de față un proiect îndrăzneț care-i stă de mult la inimă și pe care s-a hotărît să-l pună în sfîrșit în practică: să creeze o casă de producție care va lucra fără profit, o casă în slujba filmelor pașnice.

Constantin POPESCU

INIMA NOUĂ A ROTTERDAMULUI

de H.C. LAMBERMONT, ziarist olandez

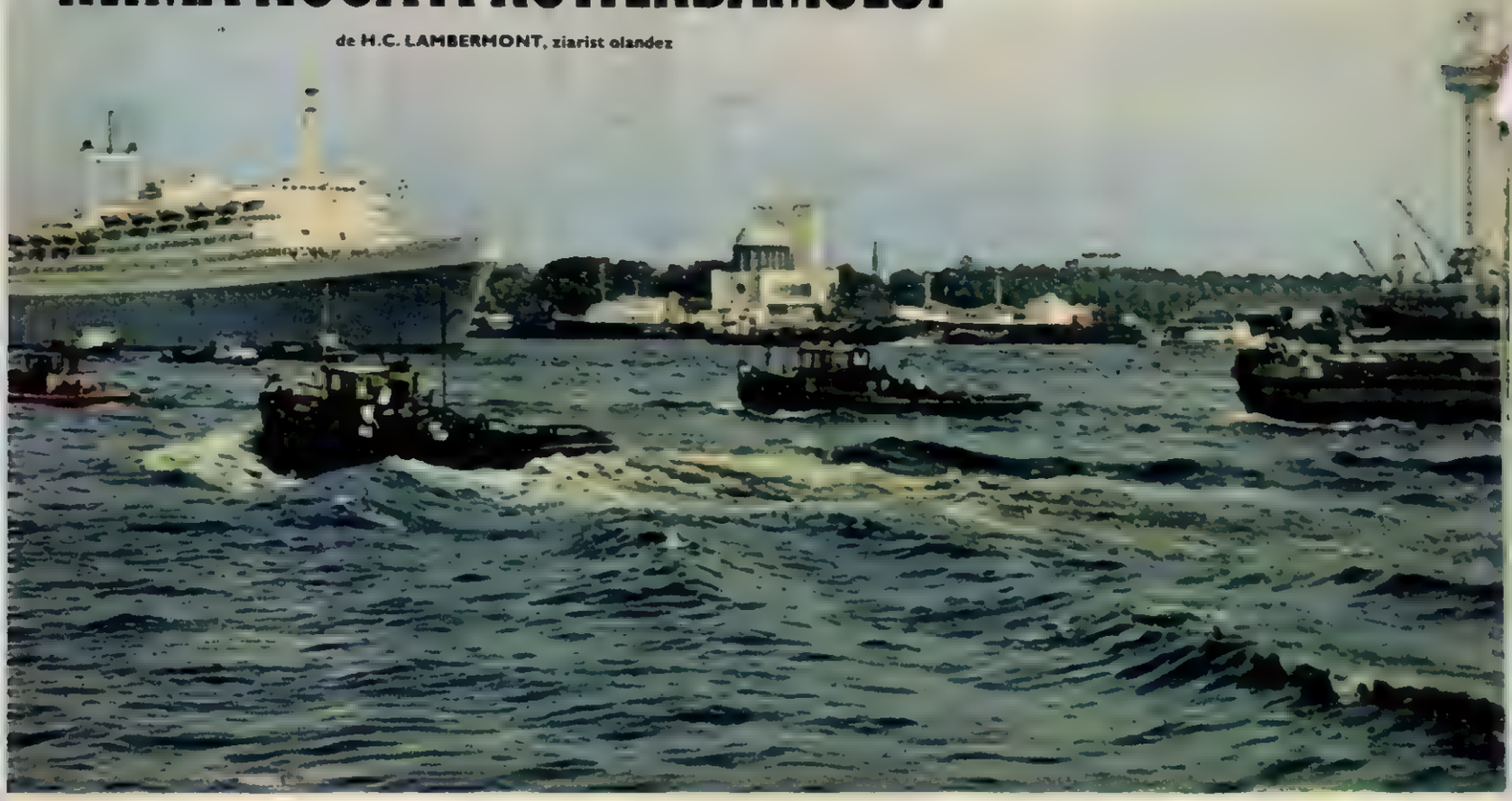

În centrul Rotterdamului o statuie înfățișează un om căruia i se smulge inima din piept. A fost ridicată pentru a perpetua amintirea acelei tragice zile de 14 mai 1940, cînd un bombardament hitlerist a șters de pe fața pămîntului toată zona centrală a orașului.

Azi, după 23 de ani de la sfîrșitul războiului, inima lovită a Rotterdamului e în sfîrșit vindecată. Edilii au făurit importantului oraș portuar olandez un centru modern, de mare metropolă — poate puțin «nespecific», după părerea unora dintre locuitorii urbei, care își amintesc cu nostalgie de atîtea monumente istorice iremediabil pierdute. Orașul și oamenii lui au însă toate motivele să fie mîndri de inima cea nouă a Rotterdamului, străbătută de marea arteră dătătoare de viață a Fluviului Meuse.

La numai patru zile după bombardamentul care lovise atît de cumplit Rotterdamul, municipalitatea orașului a inițiat elaborarea unor proiecte de reconstrucție.

În prima perioadă, în anii războiului, atenția a fost îndreptată spre obiectivele de primă urgență: locuințe provizorii și magazine. Au fost turnate și fundațiile cîtorva clădiri mari. În 1942 însă, din ordinul ocupanților hitleriști, toate lucrările au trebuit sistate.

Totuși, nu s-a stat degeaba.

CE PRECONIZA PLANUL VAN TRAA

S-a constatat că forma în care fusese proiectat orașul nou era prea strîns legată de structura orașului vechi. Sub conducerea inginerului C. van Traa, directorul Serviciului de construcții și sistematizare, a fost elaborat un nou plan de reconstrucție a centrului, aprobat în mai 1946 de Consiliul orășenesc. Se preconiza, printre altele, ca în această zonă să nu mai fie amplasate întreprinderi industriale și ca numărul apartamentelor de locuit (înainte de război — 25 000) să nu treacă de 8 000.

An după an, clădire după clădire, cu îndrăzneală, cu eforturi, cu migală, Rotterdamul a reînviat din propria lui cenușă. Azi noul te întîmpină pretutindeni. De-a lungul fluviului a luat naștere Maasbulevard — o mare arteră cu circulație intensă — denumită adesea «perla Rotterdamului»; în apropiere de clădirea Bursei și pe Coolsingel — cel mai mare bulevard al orașului — au fost ridicate opt edificii destinate băncilor; a luat ființă o nouă gară, în preajma căreia a fost construit un oficiu poștal despre care se poate, cred, spune că este cel mai mare și modern din Europa.

STUPI...

Magazinele au fost grupate în centre comerciale la extremitățile estică și vestică ale Coolsingelului. În partea vestică s-a rupt radical cu vechea schemă a străzilor. Accesul vehiculelor este interzis în acest perimetru comercial, care a fost rezervat exclusiv pietonilor. În partea de est a fost păstrat caracterul tradițional al străzilor, cu locuințe construite deasupra magazinelor. Au apărut și cîteva mari magazine universale. Unul dintre cele mai moderne este «Bijenkorf» — Stupul.

Pentru a satisface necesitățile de spațiu ale întreprinderilor complet sau parțial distruse s-a recurs la sistemul «clădirilor colective», care grupează într-un mare edificiu întreprinderi cu profil asemănător. Cea mai mare construcție de acest gen este impozantul edificiu al comerțului angro. În această clădire — cu parking subteran pentru 400 automobile — își desfășoară activitatea peste 200 de firme, al căror personal depășește 5 000 persoane.

SPINOASA PROBLEMĂ A CIRCULAȚIEI

Paralel cu reconstrucția centrului se desfășoară acțiunea de extindere a Rotterdamului. Pe lîngă cele cîteva suburbii «înghițite» de oraș au apărut cartiere de locuințe complet

▲ *Meuse, fluviul care a dat naștere Rotterdamului.*

Aici, la Rotterdam, în mica Olandă, s-a dezvoltat unul dintre cele mai mari porturi ale lumii. ▼

Construcții noi ▲
pe Coolsingel.

noi. În partea estică, în Prins Alexanderpolder, situat la 6 metri sub nivelul mării — punctul cu cea mai scăzută altitudine din Olanda — se ridică un oraș-satelit care va găzdui 175 000 de locuitori.

Numărul locuitorilor Rotterdamului a crescut de la 590 000 în 1935, la peste 730 000 de oameni — pe care nenumăratele treburi cotidiene îi obligă zilnic să traverseze de pe o parte pe cealaltă a Meusei. Fluviul joacă, cum e și firesc, un rol de seamă în importantul domeniu al circulației urbane. În 1942 a fost terminată construcția unui tunel pe dedesubtul Meusei, care însă în scurt timp n-a mai putut satisface nevoile crescînde ale circulației. Situația s-a mai ameliorat o dată cu darea în folosință a podului Van Brienenoord, situat în partea estică a orașului — șase benzi pentru circulație, plus una separată pentru scutere — precum și a tunelului Benelux. La începutul anului trecut la Rotterdam a fost inaugurat un metro, cel dintîi din Olanda. Primul tronson (planul de extindere a și fost aproape terminat) are o lungime de aproximativ șase kilometri.

TEMPLUL MUZICII

Ultima construcție care a încoronat eforturile celor ce au dăruit Rotterdamului inima sa nouă este «de Doelen» — edificiu de proporții impresionante, dedicat muzicii și amplasat în cartierul muncitoresc. Sala mare: 2 249 locuri. Clădirea mai adăpostește alte 11 săli de diferite dimensiuni — între 600 și 30 de locuri — destinate atît concertelor cît și diverselor întruniri — ședințe, congrese etc. Presa dispune de o sală specială, de o cameră obscură, de legături de telex și telefon. Foaierul, lung de 350 metri și lat de 12 metri, este un adevărat loc de promenadă.

•

Nu am amintit decît o parte din nenumăratele construcții care constituie azi în totalitatea lor inima nouă a Rotterdamului. N-am pomenit de Euromast, turnul înalt de 118 metri de pe platforma căruia poate fi admirată întreaga panoramă a orașului, de Facultatea de medicină, aflată în prezent în construcție, care va face din Rotterdam un oraș universitar, de nenumărate sedii ale unor instituții etc

Dar cine știe, poate cu altă ocazie...

▲

«de Doelen» —
vastul
«templu al muzicii».

FILATELIE

Noi emisiuni de mărci poștale românești se vor adăuga în curînd în clasoarele filateliștilor.
După aprecierea favorabilă pe care filateliștii au făcut-o seriilor de picturi din anul 1966-1967 și începutul anului 1968, Direcția generală a poștelor va pune în circulație o nouă serie de mărci poștale după tablouri celebre: Reproduceri de artă — II.
Formată din 6 valori (10, 20, 35 și 60 bani, 1,75 și 3 lei), noua serie reproduce șase tablouri de pictori români și străini.
«Deșteptarea României», tablou alegoric de pictorul român Gheorghe Tattarescu, va fi reprezentată pe valoarea de 10 bani, iar valoarea de 20 bani va ilustra opera remarcabilă a lui Theodorescu Sion — «Compoziție».
Celelalte valori vor reproduce tablouri ale unor reprezentanți de seamă ai școlii flamande: Jan Van Bylert, Jacob Jordaens, Lomberto Sustris și Hendrik Van Balen.
Formatul mărcilor: 5 valori — 42×54 mm; 1 valoare — 33×54 mm, dantelate. Tipar tiefdruck, pe hîrtie cromo. Au fost tipărite și 3 plicuri prima zi a emisiunii, cu o obliterare specială.

BIJUTERII VEAC XX

Podoabele tinerei din fotografie pot fi socotite pe drept cuvînt originale: ele sînt realizate din titan, tantal și aur. În realitate este vorba despre elemente ale unor circuite electronice folosite de compania telefonică franceză «Bell»; brățara — de pildă — reprezintă de fapt o... grupare de semiconductori!

ȘI S-A DUS NAIBII EXPERTIZA...

Un grup de consultanți în probleme de marketing cerceta produsele unei fabrici alimentare din Walthamstow (Anglia), cînd tinerei funcționare care-i însoțea i-a fugit un fir de la ciorap. În clipele care au urmat, zadarnic s-a străduit directorul fabricii (primul din stînga) să-și prezinte produsele. Toți ochii fugeau după... ochiul fugit.

gastronomică

CU FUNDĂ ROŞIE...

Cine n-ar vrea să mănînce un pui la frigare, dolofan, cu pielea arămită crocant şi aromitor? Cine? Or fi unii care-l preferă pane sau cu smîntînă? E bun şi-aşa. Dar, credeţi-mă, e de preferat la frigare.

Desigur că-i cam greu de tras un pui în tepuşă şi perpelit la foc potolit, în holul sau dormitorul unui apartament de bloc. Însă cum în fiecare apartament există şi o bucătărie, iar în fiecare bucătărie cîte o maşină de gătit cu cuptor, înseamnă că există toată instalaţia trebuincioasă.

Pentru a trece la fapte, se mobilizează la oră fixă un amic discret care poate aduce plocon măcar doi litri de vin rubiniu nou, cu miros de fragă (dacă nu are cu miros de fragă, poate fi acceptat şi cu gust de tămîioasă).

Din vreme se achiziţionează puiul sau puii în cauză — de preferinţă între 400 şi 500 grame bucata, sare şi unt.

De asemeni, se are grijă ca aproximativ cu o lună înainte să se facă cîte o cerere la Consiliul Superior al Agriculturii şi Uniunea Naţională a Cooperativelor de Producţie de la care să se solicite, cu maximum de curtoazie posibilă, o repartiţie pentru una sau două căpăţini de usturoi (n-are importanţă cîte cereţi, că tot nu o să vă dea), şi pe urmă, ca să nu vă mai pierdeţi timpul, cumpăraţi-le din piaţă (cît costă, ştiţi dumneavoastră). În final, mai cumpăraţi 1/2 m panglică roşie îngustă, găsibilă la orice mercerie, după coada de rigoare.

Aceste pregătiri fiind rezolvate, se trece la operaţia culinară propriu-zisă.

Puiul (sau puii) bine curăţat, cu pielea albă şi surizătoare, se sărează şi se masează cu unt, apoi se aşază pe rastelul metalic al cuptorului, care se fixează la mijloc. Cleanciul principal este ca, sub rastel, pe rama de jos, să puneţi platoul metalic pentru friptură cu unul sau două pahare cu apă. Această prevedere va împiedica să se usuce puii, pe care îi veţi întoarce din timp în timp, pînă se va prăji pielea bine. În timpul răsucirii, stropiţi părţile mai încinse cu mujdei. Rezultat garantat.

Nu uitaţi prietenul cu rubiniul!

P.P. NAŞU

P.S. Cu panglica roşie faceţi cîte o fundiţă la fiecare picior de pui, ca să nu se... deoache, şi apoi îi aduceţi la masă pe cîte un fund de lemn.

VECINI BUNI

Antarctica, paradisul pinguinilor! Fiecare pinguin îşi alege cu grijă locul pentru ouat, fiind recunoscut ca suveran cu drepturi depline pe parcela respectivă. Mărimea parcelei se determină cu cea mai mare precizie: atît cît acoperă un exemplar adult întinzîndu-şi gîtul şi desfăşurîndu-şi aripile. Întreaga colonie respectă cu sfinţenie neîngrădita ogradă a fiecărui membru.

elex

MOSCOVA Franco Brambilla, directorul general al uzinelor italiene «Pirelli», a declarat că a încheiat cu organizațiile sovietice de comerț exterior un contract în valoare de *50 000 000* dolari. Între altele, firma italiană va construi o uzină de pneuri la Balakovo, pe Volga.

LOS ANGELES Asasinul lui Robert Kennedy, Sirhan Sirhan, va fi judecat la *9* decembrie.

PARIS O declarație a președintelui celei de-a XV-a sesiuni UNESCO, Eteki Mboumoua: «Ajutorul acordat de țările bogate scade în mod constant, în timp ce datoriile țărilor subdezvoltate cresc de patru ori».

MOZAMBIC După cele mai recente evaluări, cheltuielile militare ale Portugaliei se ridică la *280 000 000* dolari (aproape jumătate din bugetul țării). O parte din această sumă este atribuită întreținerii armatei coloniale din Mozambic și Angola.

TOKYO Zarurile au căzut; concernul Mitsubishi a reușit să obțină o concesiune petrolieră (*6 500* kmp) în Abu Dhabi. Prezența capitalului nipon în Golful Persic este încă un motiv de îngrijorare pentru trusturile petroliere anglo-americane.

LONDRA Celebra casă de licitații publice cu obiecte de artă «Christie» a anunțat deschiderea unei filiale la Paris. De la început, casa londoneză, fondată în *1730*, contează pe un dever considerabil.

BORDEAUX Uzinele de armament Nord-Aviation achiziționează oțel special «Maraging» necesar pentru producția rachetelor intercontinentale franceze.

BONN Scandalul Starfighter continuă. S-a anunțat oficial căderea celui de-al *92*-lea avion american de acest tip, aflat în dotarea forțelor aeriene ale Bundeswehrului.

CAPETOWN Agențiile de presă occidentale dezvăluie faptul că în zona de est a Republicii Sud-Africane se construiește în prezent un mare poligon pentru experimentarea rachetelor.

FRANKFURT Ziarul «Frankfurter Rundschau» consideră că poziția premierului laburist englez este cît se poate de precară. «Unii politicieni laburiști — scrie ziarul — nu scapă nici un prilej pentru a-și exprima convingerea că la viitoarele alegeri laburiștii ar mai putea ieși învingători dacă Wilson ar fi înlocuit».

O imagine emoționantă ilustrînd acțiunea internațională de salvare a micilor și nevinovatelor victime ale războiului nigeriano-biafrez, al cărui sfîrșit încă nu se întrevede: copii biafrezi dintr-un lagăr de refugiați din Ciad — unde sînt îngrijiți grație organizației UNICEF.

New York. Într-unul din localurile de vot din East Side Manhattan, în ziua alegerilor pentru desemnarea președintelui S.U.A.

Torino. Aspect de la cel de-al 50-lea Salon internațional al automobilului.

CA ȘI CROMWELL

Evocată încă în mesajul tronului rostit la inaugurarea sesiunii parlamentare de anul trecut, reforma Camerei Lorzilor a intrat pe un nou făgaș, o dată cu actuala sesiune și, mai ales, cu publicarea Cărții albe dedicate special acesteia. Între cele două sesiuni a fost instituită o «comisie de studiu», dar urgentarea luării în dezbatere a problemei se datorează, precum se știe, «incidentului» de la începutul verii, cînd, în ședința sa din 18 iunie, Camera Lorzilor a respins ordonanța guvernului laburist prin care sancțiunile economice adoptate de O.N.U. împotriva Rhodesiei urmau să capete putere de lege în Anglia.

Adeseori comentatorii politici au calificat cea de-a doua cameră a Parlamentului britanic — creată de Eduard al II-lea în 1322 — drept «cel mai scump azil de bătrîni din lume». Dacă aprecierea nu este tocmai exactă în ce privește prima parte — membrii Camerei Lorzilor primind doar 4 lire, 14 șilingi și 6 pence de fiecare ședință la care asistă în mica sală gotică din Palatul Westminster (dar nu prea asistă decît circa 250-300 membri în cel mai bun caz și, îndeobște, sub 100) — ea este mai aproape de realitate în cea de-a doua parte; într-adevăr, din cei aproximativ 1 050 membri (între care 25 marchizi, 132 conți, 560 baroni, 6 baronese — din 1957 au și femeile dreptul de a face parte din Camera Lorzilor), majoritatea sînt trecuți de a doua tinerețe, peste 60 depășind chiar venerabila vîrstă de 80 ani. Dar nu aceasta este cauza reformei. «Camera Lorzilor — scria cunoscutul om politic britanic Winston Churchill încă la începutul secolului — nu reprezintă pe nimeni. Majoritatea membrilor săi se află acolo în mod întîmplător, în virtutea originii lor, și cîțiva alții au titluri mai recente dar la fel de discutabile». În plus, este vorba de «încurcăturile» pe care lorzii le fac, destul de rar de altfel, prin respingerea hotărîrilor Camerei Comunelor. E drept însă că, de la prima reformă din 1832, și mai ales după acel

În Camera Lorzilor.

Zi și noapte de alegeri

Prin telex direct din New York de la Silviu BRUCAN

La ora 6 dimineața, cînd pe coasta de est s-au deschis localurile de vot, o ceață deasă plutea deasupra New Yorkului, iar prognozele repetate pînă la abuz pe toate posturile de radio anunțau o vreme noroasă și ceea ce americanii numesc «dușuri», adică ploi care te udă bine și apoi trec. Imediat, comentatorii au început să facă speculații pe tema: va avantaja ploaia pe Nixon sau pe Humphrey? De fapt, n-a plouat pînă noaptea tîrziu, ceea ce nu i-a descurajat nici pe meteorologi, nici pe experții electorali care s-au specializat în a găsi pretexte de controverse și polemici, chiar și atunci cînd diferența dintre programele celor doi candidați principali este comparată aici cu aceea dintre omletă și jumări.

La școala publică nr. 59, din partea de est a orașului, sînt înregistrați americani din clasa de mijloc, care locuiesc în împrejurimi. La prima oră așteptăm zadarnic, dar nu vine nimeni. În jurul orei 8,00 însă, se produce o adevărată năvală: oamenii se grăbesc să voteze pentru ca la 9 să fie în magazine sau birouri. Cozile sînt lichidate cu o repeziciune uimitoare. Cele zece cabine mecanizate funcționează perfect. Fiecare cetățean, în momentul cînd intră în cabină, trage de un miner care declanșează cele două cortine care se închid în jurul său și pune în funcțiune mașina de vot. Apoi răsucește butonul din dreptul candidatului căruia îi acordă votul, de pe tabelul din față, ceea ce face ca în dreapta semnului electoral al acestuia să apară un X luminos, dovadă că votul a fost înregistrat. Candidații republicani au drept semn un vultur, democrații o stea, iar formația improvizată «libertate și pace», în frunte cu comicul negru Dick Gregory și avocatul Mark Lane, și-a ales drept semn o clepsidră. Ultima operațiune în cabină constă în apăsarea minerului care redeschide cele două cortine laterale și stinge litera X, ceea ce asigură secretul votului. De altfel, cu acea claritate didactică pe care o au indicațiile de pe ambalajele produselor culinare prefabricate, permițînd oricărui ageamiu să gătească cea mai laborioasă prăjitură sau tocană, agențiile de publicitate angajate de candidați au avut grijă să împartă cetățenilor pe stradă mici cartoane cu instrucțiuni minuțioase privind fiecare gest pe care trebuie să-l facă în cabină, pentru a-i vota pe ei. Totul se desfășoară ca într-un magazin american cu autoservire.

Plecăm apoi la școala de pe Madison Avenue, colț cu strada 81. Șirul de limuzine cu șoferi galonați anunță că aici votează elita dolarului, înghesuiala fiind mai mare pe stradă decît în localul de vot. Delimitarea teritorială, însoțită de prețuri prohibitive la apartamente și chirii, rămîne instrumentul cel mai sigur de ierarhizare socială în America. Iar într-un mediu aristocratic nu puteau lipsi manifestări excentrice. Așteptat la scară de un Cadillac, proprietarul său s-a închis într-o cabină de vot timp de un ceas. Scos cu forța, el a declarat: «Votul este o treabă prea serioasă pentru a fi făcută în grabă». Asistăm la o adevărată paradă a modei și la o defilare de clini de rasă, care arborează și ei blănuri și costume croite pe măsură.

Totul arată altfel cînd treci pe strada 98 și intri în cartierul portorican și apoi în Harlem. Localurile de vot sînt înțesate, iar în East Harlem am văzut o coadă de cel puțin 500 oameni. Între ei nici un alb, cu excepția a doi polițiști în uniformă.

După-amiază, a avut loc o demonstrație studențească în Rockefeller Center, organizată pentru a exprima protestul față de aceste alegeri în care nici unul dintre candidați nu exprimă interesele tinerei generații. Decalajul între generații a căpătat astfel o confirmare politică, iar procedeele poliției nu fac decît să-l adîncească.

Seara, întreaga Americă a stat în fața televizoarelor. Oameni care s-au dezinteresat de campanie și nici nu s-au gîndit să ia parte la vot au urmărit pînă tîrziu după miezul nopții magia electronică a cifrelor centralizate cu uimitoare repeziciune din toate colțurile acestui imens continent și a comutatoarelor care fac să-ți apară succesiv scene din Texas și Minnesota, din New York și California. Nu-i de mirare că această realizare unică îl pasionează pe americanul crescut în cultul tehnicii mai mult decît competiția electorală propriu-zisă dintre Nixon, Humphrey și Wallace. Marele cîștigător al zilei a fost calculatorul electronic care și-a demonstrat nu numai capacitatea de a face operații aritmetice instantanee, ci și pe aceea de a face previziuni și judecăți. Pînă după miezul nopții, cînd sistemul s-a defectat în patru state, 125 000 de matematicieni, statisticieni, programatori au asigurat această extraordinară performanță la care se adaugă virtuozitatea comentatorilor celor trei rețele naționale de televiziune NBC, CBS și ABC.

Este miercuri dimineața și competiția dintre Nixon și Humphrey este încă nedecisă. Între cele trei companii de televiziune însă, CBS a învins net.

P.S. În momentul transmiterii acestei corespondențe — miercuri, 6 noiembrie, ora 18 — rezultatele definitive ale alegerilor nu erau cunoscute încă la New York. Aceste rezultate, pe care cititorii noștri le cunosc, desigur, au adus victoria lui Richard Nixon.

«Parliament act» din 1911, decăderea Camerei Lorzilor ca factor de putere în viața politică britanică s-a accentuat tot mai mult, rămînindu-le lorzilor în principal doar dreptul de a discuta, pe care aceștia — cum se exprima ușor malițios un comentator de la ziarul vest-german «Die Welt» — îl exercită cu prisosință, uneori chiar cu pasiune, ceea ce, dată fiind constituția bolnăvicioasă a venerabililor lorzi, îi aduce adesea în conflict cu medicii lor de casă». Le rămîne totuși posibilitatea de a împiedica pe timp de un an punerea în aplicare a legilor preconizate de guvern, iar în cazul celor cu caracter financiar, pe o durată de numai o lună. Pentru aceasta — privit însă mai ales prin prisma că de un secol și jumătate Camera Lorzilor e predominant conservatoare — guvernul laburist se situează în prezent pe aceeași poziție ca și Cromwell în 1649, cînd acesta, după îndepărtarea monarhiei, a desființat și Camera Lorzilor ca fiind «inutilă și periculoasă». Dar, neputînd lua de unii singuri o măsură atît de radicală împotriva lorzilor, laburiștii preconizează deocamdată reducerea numărului membrilor cu drept de vot ai Camerei Lorzilor la 230, desființarea caracterului ereditar al acesteia — ceea ce va putea duce la schimbarea raportului de forțe în favoarea laburiștilor — și reducerea dreptului de amînare a aplicării legilor votate în Camera Comunelor la numai 6 luni, Camera Lorzilor urmînd să-și păstreze neștirbit caracterul juridic de cea mai înaltă Curte de Apel din Marea Britanie.

I. CIOARĂ

SFÎRȘITUL RĂGAZULUI OLIMPIC...

Luminile olimpice s-au stins. Ciudad de Mexico a încetat de a mai fi un gigantic stadion pe care răsună uralele în cinstea celor ce biruie secundele și centimetrii. Peste satul olimpic s-a așternut tristețea apăsătoare a pustietății. Mexicanii au revenit la problemele obișnuite ale existenței, cu gustul amar al trezirii după o petrecere. Pauza olimpică a trecut, armistițiul politic s-a încheiat, iar problemele spinoase au reintrat în titlurile ziarelor.

Conflictul universitar n-a ajuns încă la epilogul său. Stăruie amintirea dureroasă a vărsării de sînge, iar animozitățile bat drumul spre o reglementare deplină. Un pas a mai fost făcut: trupele au părăsit clădirile Institutului politehnic pe care le ocupau de aproape două luni. Retragerea militarilor — desfășurată calm, fără incidente — a fost urmată de punerea în libertate a multora dintre studenții arestați. Grevișii universitari atrag, totuși, atenția că în detențiune au mai rămas destui tineri. În lumea studențească domnește aceeași tensiune. Promisiunile oficiale, «spiritul de conciliere» la care apelează autoritățile, întîlnesc un zid al neîncrederii. Studenții cer să se pună capăt represiunilor sub orice formă. Faptul că un student care împrăștia manifeste a fost rănit de un polițist în civil a generat neliniște, ca de altfel și ideea unor organisme oficiale de a crea «comitete antiroșii» îndreptate contra «tuturor manifestărilor subversive».

Speranțele într-un fertil dialog guvern-universitate nu s-au epuizat. Oricum, răgazul olimpic a calmat spiritele...

E. OBREA

TOKYO

CENTENARUL CAPITALEI NIPONE

Corespondență specială de la Florea ȚUIU

Tokyo a devenit capitala modernă a Japoniei acum o sută de ani, în 1868, cînd în această țară a avut loc o revoltă împotriva dictaturii familiei șogunilor Tokugawa, care s-a aflat la putere aproape 300 de ani, izolînd complet pentru această perioadă Japonia de restul lumii. Meiji, tînărul împărat de atunci, a deschis ferestrele acestei țări către lume, dînd dezvoltării interioare a societății un curs modern pe care națiunea înaintează cu perseverență și în prezent. Meiji a hotărît totodată să transfere întreaga familie imperială, și o dată cu ea puterea de stat, din Kyoto la Edo, actualul Tokyo (adică orașul de răsărit). Centenarul noii capitale a fost sărbătorit în luna octombrie. Prima manifestare oficială a avut loc în clădirea Gimnaziului metropolitan, în prezența prințului moștenitor Akihito, a premierului Eisaku Sato, a altor oficialități japoneze, precum și a corpului diplomatic.

«Răsfoind paginile istoriei recente a orașului Tokyo — a spus guvernatorul Riokiki Minobe — găsim în ele o succesiune rapidă și deconcertantă a dezvoltării, o progresului și haosului. De aceea, trecînd în revistă aceste evenimente, nu putem decît să ne oprim răsuflarea de uimire. Istoria înscrie atît gloria cît și eșecurile fiecărei generații. Cei peste 11 milioane de locuitori ai orașului Tokyo, unul dintre cele mai mari din lume, privesc impresionați realizările lor din ultimii o sută de ani și citesc în același timp inscripțiile consemnînd evenimentele care au adus gloria, dar și pe cele care au adus eșecul și distrugerea». Cu tot progresul impresionant pe care-l simți în Tokyo, mai ales călătorind «deasupra» orașului, pe vasta rețea de autostrăzi suspendate, mai există încă numeroase probleme nerezolvate care întreține, cum afirmă însuși guvernatorul Minobe, «dezordinea și dezechilibrul». «În spatele prosperității de care se vorbește de obicei — a afirmat guvernatorul — găsim că standardul de viață al cetățenilor capitalei este încă rămas în urmă».

Festivitățile centenarului au început la 1 octombrie, întrucît în această zi a luat ființă, acum 70 de ani, la trei decenii după proclamarea noii capitale, primul ei organ reprezentativ, iar guvernatorul acesteia a fost ales prin vot direct. Seria manifestărilor a continuat în vestitul parc Ueno — cel mai mare din capitala japoneză — și în Ginza, centrul comercial al orașului, unde au avut loc festivaluri ale populației, care amintesc de farmecul zilelor de odinioară, cînd Tokyo nu era ca astăzi o aglomerare de case și de automobile. Ele — ca și expozițiile retrospective deschise cu același prilej — readuc în viața de azi a orașului arta și bogăția spirituală a acestui popor înzestrat, dar și nostalgia unui trecut colorat, peste care s-a așternut ca un văl atmosfera celui mai trepidant oraș al lumii, cu toate avantajele dar și dezavantajele modernismului.

telex

ARHIVA-FOTO

ULTIMUL ACT

O pădure din Franța, al cărui nume intră în istorie — *Rethondes*. O dată memorabilă — *11 noiembrie 1918*. După 1590 de zile de la declanșarea sa, primul război mondial, la care au participat 33 de țări cu o populație de peste un miliard de locuitori, ia sfîrșit.

Ultimul act al monstruoasei încleștări are următoarele secvențe: la 6 octombrie cancelarul Germaniei telegrafiază președintelui Wilson, cerînd armistițiul. La 7 noiembrie, după lungi și dificile pertractări, mareșalul Foch, comandantul-șef al armatelor aliate, primește — într-un vagon garat pe linia care trece prin pădurea Rethondes — pe cei șase plenipotențiari trimiși de germani — un ministru, un general și patru ofițeri de front. Asistă la discuții și amiralul Wemyss, din partea Angliei. 11 noiembrie, ora 5 — trompetistul marelui cartier general al armatelor sună încetarea focului. Armistițiul fusese semnat. Războiul luase sfîrșit. În urma lui rămîneau 9 700 000 morți și 20 000 000 răniți. Pagubele totale au fost evaluate la 278 miliarde dolari.

În fotografia 1: plenipotențiarii germani sosesc la marele cartier general aliat. Fotografia 2: monumentul ridicat pe locul unde s-au întîlnit plenipotențiarii germani cu ofițerii de legătură francezi, în drum spre Rethondes.

2

1

COMPUTER

• La 400 000 000 dolari se cifrează contractul semnat la Atena, zilele trecute, de armatorul grec Aristotel Onassis în vederea creării unui grup industrial, la care în afară de guvernul grec va fi cointeresată compania americană Reynolds Metal.

• Autoritățile Crucii roșii internaționale au făcut cunoscut că pentru salvarea victimelor războiului din Nigeria este necesară o sumă de 15 000 000-20 000 000 dolari pe lună.

• Dificultățile pe plan agrar ale Pieței comune se reflectă și în excedentele de unt ale «celor șase» — 300 000 tone — ce nu pot fi desfăcute pe piață.

• Ajutorul popular francez a lansat o campanie pentru strîngerea de fonduri necesare cumpărării a 100 000 cutii de lapte praf destinate copiilor din R.D. Vietnam și Vietnamul de sud — victime ale războiului.

• Cea mai scumpă materie primă din lume — izotopul radioactiv «Californium 252», cu aplicații de la medicină la energie nucleară, va fi pusă în vînzare de către Comisia pentru energia atomică a S.U.A. la fabuloasa sumă de 450 000 000 000 dolari kilogramul.

• 34 400 000 ha în Arctica, din așa-numitele Pămînturi ale Coroanei, au fost oferite de autoritățile canadiene pentru prospectări petroliere începînd de la 31 octombrie.

• Potrivit datelor furnizate de autoritățile italiene, procentul delictelor a atins cifra de 1 550 la fiecare sută de mii de locuitori.

• Aeroporturile Parisului au cunoscut în 1967 un trafic de aproximativ 9 milioane de pasageri, cu un milion mai mult decît în anul precedent.

«Planul-calcul» prevede introducerea în întreaga viață economică și publică franceză a informaticii. Așa-zisul «plan IRIS-50» — pentru construirea de ordinatoare și dotarea economiei franceze cu echipament electronic de calcul — este considerat un prim pas în înfăptuirea «operației industriale» a Planului-calcul. Maurice Allegre, delegat la Informații, a declarat cu prilejul recentei sesiuni organizate de Institutul național de gestiune și control al gestiunii că «IRIS-50», cel dintîi ordinator construit de specialiștii francezi, va fi prezentat în termenele stabilite și va fi pus în comerț începînd din anul 1969. De o concepție total originală, acest ordinator va egala, dacă nu chiar va depăși performanțele celor mai bune mașini de calcul electronic existente în lume.

Planul «IRIS-50» — a cărui aplicare este considerată indispensabilă dezvoltării economiei franceze — va stimula introducerea informaticii pe bază electronică în industrie, mai slab dotată din acest punct de vedere în Franța decît învățămîntul și cercetarea științifică.

Informatica, această știință care nu are decît 20 ani de existență, s-a impus în mod vertiginos în ultima vreme. Astăzi 90% din utilajele electronice existente în lumea nesocialistă sînt de proveniență americană, S.U.A. avînd o influență preponderentă în acest domeniu.

«Planul-calcul francez are drept scop să remedieze, cel puțin în parte, această situație» — a declarat dl. Allegre în încheierea cuvîntării sale la inaugurarea planului «IRIS-50».

I. MIHNEA

În Malmö, marele port din sudul Suediei, a fost deschisă o expoziție de articole de hîrtie — obiecte dintre cele mai diverse, alcătuind o lume uluitoare, plină de culoare și fantezie, nouă pentru cei mai mulți dintre vizitatori.

Expoziția se adresează, înainte de toate, marelui public consumator, prezentînd numeroase produse din hîrtie, destinate, în primul rînd, uzului casnic.

Vizitatorul e plăcut impresionat, chiar surprins de realizările neobișnuite ale noii industrii, neașteptîndu-se să vadă de pildă piese de mobilier — canapele, fotolii, mese etc. — din hîrtie.

De apreciere unanimă se bucură sala în care sînt prezentate farfurii de toate tipurile, tacîmuri, fețe de masă, pahare, cești, suporturi, șervețele, produse fabricate pentru a fi folosite o singură dată și destinate atît uzului zilnic cît și ocaziilor festive. Sînt expuse de asemenea articole de îmbrăcăminte confecționate din hîrtie în combinație cu material plastic subțire, halate menite de asemenea a fi folosite o singură dată etc.

Un nou produs, care nu a fost încă pus în fabricație, a suscitat interesul vizitatorilor: este vorba de mostre de covoare groase, moi, flexibile, în culori atrăgătoare, destinate unei singure întrebuințări în locuințe, birouri sau alte încăperi.

Această expoziție se înscrie în cadrul unor acțiuni mai largi de informare a consumatorilor suedezi asupra noilor produse din hîrtie, despre care se afirmă că «și-au și asigurat un loc în viitor».

I. RÎPAN

La doi ani după catastrofala inundație de la Florența, o calamitate asemănătoare s-a abătut asupra părții septentrionale a Italiei, afectînd îndeosebi regiunile Vercelli și Valle Mosso din Piemont, unde s-au înregistrat aproximativ 100 morți, sute de răniți și pagube în valoare de cîteva sute de miliarde lire.

Maria da Gloria Carvalho, o tînără braziliană în vîrstă de 18 ani, a fost încoronată recent, la Tokyo, cu titlul de «Miss Internațional 1968».

CRONICA DE TREI SECUNDE

Click-fixul

Sînt sigur că habar n-aveți ce e click-fixul, invenția inginerului milanez Marsilio Camporese. E un nasture care se poate fixa pe stofă fără să-l coși. Adio ac, adio ață, trăiască pacea între bărbat și femeie, dimineața cînd el constată că îi lipsește un nasture și ea nu vrea să fie deranjată din somn! Camporese se gîndește la un cîștig fabulos — «căci pe glob se consumă miliarde de nasturi și m-aș mulțumi cu o fîrîă la un click-fix»... Eu nu mă gîndesc la bani, ci la perspective, ca intelectualul; merg cu gîndul departe, foarte departe, de la nasturele fixat pe haină pînă la nasturele gulerului de la cămașă — îl de sus, îl mai nemernic dușman din viața unui bărbat. Ce paradis mi se deschide! Ce frumuseți apar la orizont! Dar ca de obicei în materie de invenții și progres — nu mă pot bucura deplin fiindcă de fiecare dată, sistematic, cînd contemplu asemenea perspective mirifice îmi apare în minte ca un blestem invenția unui celibatar german — aparatul de preparat sandvișuri pentru birou: pui șuncă pui untul, pui cele două felii de pîine, adaugi hîrtie. Apeși pe buton. Cele două felii de pîine prind între ele hîrtia și untul, iar șuncă le învelește elegant și igienic. De ce să mint — spectrul acestui diabolic eșec îmi întunecă entuziasmul față de click-fix și multe alte minunății.

Cuvîntul neuitat

Din cîte ni se povestește — căci la asemenea distanțe faptele cele mai exacte au tot timpul să devină povești — Walter Schirra s-a enervat urît de tot, acolo, sus, unde nimeni nu poate ști dacă cineva te iubește, atît de cumplită e singurătatea, chiar în trei. De jos i s-a ordonat să înfăptuiască o operație neprevăzută în programul inițial al zborului Apollo. Cineva de pe pămînt i-a cerut să oscileze cabina pentru a fi examinate variațiile de temperatură din interior în aceste condiții. Schirra — pe drept sau nu, la distanța asta cine se mai interesează de nesfîrșita analiză a dreptului și nedreptului? — Schirra a început să urle: «Tare aș vrea să cunosc numele imbecilului care a imaginat această operație. Cînd cobor, îl caut și-l găsesc ca să-i spun personal ce cred...». Firește că spațiul cosmic nu e locul cel mai potrivit pentru a-ți căuta cuvintele și a te exprima politicos. Firește că vocabularul urban nu e cea mai presantă obligație a cosmonauților, mai ales că, după cum se știe, pe acolo nu există urbe. Dar iuțeala cu care cuvîntul «imbecil» îți vine pe buze cînd te enervezi chiar în stare de imponderabilitate, imposibilitatea de a-l pierde acolo unde nimic nu mai are greutate, voluptatea de a-i zice «imbecil» unui semen care te scoate din sărite, în cer ca și pe pămînt, mă face mai visător decît dacă aș călca pe fața necunoscută a Lunii.

Radu COSAȘU

UMOR DE PESTE HOTARE

ZOO de MASTROIANNI

— Și să nu fii îngrijorată Horoscopul spune că astăzi e o zi norocoasă pentru tine..

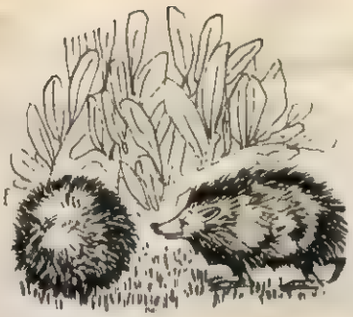

— Iubito, de ce ești astăzi atît de închisă?

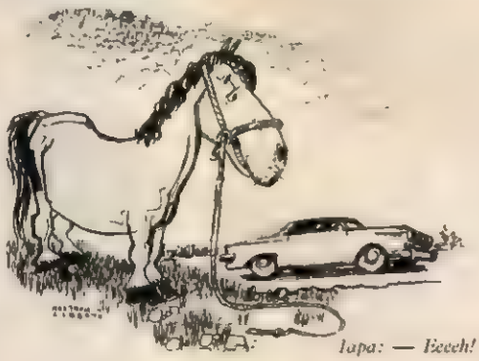

Iapa: — Eeeeh! O sută de cai

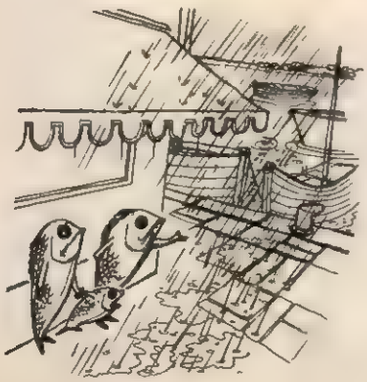

— Blestemată furtună!

IIS Victoria

FABRICA
DE CEASORNICE
ARAD

str. Mărășești nr. 46
Telefon: 44-62

I.I.S. «VICTORIA»
ARAD

produce
ceasornice
de calitate
și cu aspect modern.

Ceasornice deșteptătoare
Ceasornice de perete

ULTIMELE NOUTĂȚI!

Ceasornicul
deșteptător
cu preaviz la sonerie
și
ceasornicul
deșteptător
cu... calendar

AZUR

PERLAN ALB

PERLAN ALBASTRU

FAR

TRIAL

SAPUN ACL GOSPODINA

PRODUSELE SÎNT PRODUSELE UZINEI „AZUR"

MEMENTO

carte

● **Cartea Scriitori în lumina documentelor** cuprinde în sumarul ei un ciclu de conferințe sau «prelegeri», cum le numește Perpessicius în al său «Cuvînt înainte», rostite de Horia Oprescu, cîțiva ani de-a rîndul, la posturile noastre de radio. Precizăm însă că interpretările documentelor alese de autor — în bună măsură inedite — nu au nimic din rigiditatea unor «conferințe», ci pietatea și însuflețirea cu care el le abordează au darul să ni-i facă mai apropiați pe scriitorii comentați. De relevat și iconografia însoțitoare a textelor, uneori integral inedită, cum, de pildă, o aflăm în imaginile suavului D. Iacobescu, stihuitor stins din viață cînd de-abia împlinise douăzeci de ani (Editura tineretului)

● **Zilele trecute a apărut în librării Dicționarul de cuvinte, expresii, citate celebre** de I. Berg. Mai exact, ar trebui să spunem că zilele trecute... a dispărut din librării acest dicționar, deoarece tirajul s-a epuizat în cîteva ore. Cartea cuprinde peste 1 200 expresii și cuvinte celebre, culese din 11 domenii variate: mitologie, istorie, literatură, filozofie, biblie, științe exacte, teatru, plastică, muzică, geografie, folclor și din tot atîtea limbi: latină, greacă, franceză, engleză, rusă, română, germană, italiană, spaniolă, ebraică, turcă. Dicționarul lui I. Berg, realizat de Editura științifică în condiții remarcabile, se instalează cu egală necesitate atît în marile biblioteci publice cît și în raftul, mai modest, cu cărți personale.

● Am mai semnalat în acest loc faptul că în librării cartea vine uneori desfigurată, amputată, urîtă. Mîini nedibace sau — și mai rău — neglijente fac să mai apară unele cărți cu pagini anapoda, ciopîrțite, albe sau prost imprimate. Avem în fața noastră un exemplar al cărții, recent apărută, a lui Cristian Popișteanu, **România și Antanta**, care e tipărită fără început. De asemenea, paginile 8, 10, 11, 14, 15, 17, 20, 22, 23 întîmpină cititorul cu imaculata lor culoare albă. De asemenea și recentul roman al lui Neagu Rădulescu e tipărit neglijent (cu pagini albe) de Întreprinderea poligrafică «Crișana» din Oradea. Este de dorit ca astfel de rebuturi tipografice să nu-și mai găsească locul în rafturile librăriilor

disc

● **Orga din Saschiz**, de pe meleagurile Brașovului înființă în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea ne prilejuiește ascultarea celebrelor și monumentalelor **Concerte pentru orgă și orchestră, op. 4** (nr. 4, 5 și 6) de Händel. Interpretarea, în cel mai autentic stil al epocii, beneficiază de prezența lui Horst Gehann (la orgă) și a formației de cameră «Collegium», constituind deopotrivă la vie și strălucitoarea redare de azi a unei muzici de ieri, sortită să dureze de-a pururi (ECE-0327).

● **Cvartetul de coarde** al Filarmonicii din Cluj (Ștefan Ruha — vioara I, Vasile Horvath — vioara a II-a, Vasile Fălop — violă și Iacob Dula — violoncel) își continuă seria succeselor dobîndite în ultimul timp, prin interpretarea magistrală a **Cvartetului de coarde nr. 1 în fa major, op. 18** și a **Cvartetului de coarde nr. 6 în si bemol major, op. 18** de Ludwig van Beethoven (ECE-0355)

● Renumita Orchestră simfonică a Filarmonicii cehe, dirijată de doi renumiți conducători de orchestră, un român — George Georgescu — și un cehoslovac — Karel Ancerl — a înregistrat la Praga, pe o bandă «Supraphon» și a imprimat la București, la «Electrecord», cele două culmi ale scrisului lui Franz Liszt: **Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră în mi bemol major** și **Preludiile** — poem simfonic. Reputatul pianist român Valentin Gheorghiu asigură discului stil și, mai ales, strălucire (ECE-0344)

cinema

● **Anna Karenina.** Romanul tolstoian în viziunea regizorului sovietic Aleksandr Zarhi. Mai aproape de spiritul și bogăția cărții, recenta ecranizare nu pierde din vedere firele ce merg paralel cu drama eroinei și nu nedreptățește personajele secundare. Frumusețea Annei Karenina este lăsată aici să-și spună cuvîntul fără ostentație. În rolurile principale: Tatiana Samoilova, Vasili Lanovoi, Nikolai Grițenko, Iuri Iakovlev, Anastasia Vertinskaia, B. Goldaev, Ia Savvina, Maia Plisețkaia

● **Noaptea.** Anunțată demult, iat-o, în sfîrșit, instalată pe ecranele noastre. Sub lupa lui Michelangelo Antonioni, pustiul sufletesc — pe care puțini au curajul să-l recunoască — ni se înfățișează în infrastructura sa. Strălucit prilej de a lua încă o dată cunoștință de arta unuia dintre cei mai mari cineaști contemporani. În distribuție: Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni, Monica Vitti, Bernhard Wicki, Maria Pia Luzi, Rosy Mazzacurati, Vincenzo Corbella, Roberta Sperone.

● **Hombre.** Un western mai de la el de-acasă — nu din studiourile italiene — realizat de Martin Ritt, cu Paul Newman ca protagonist. În celelalte roluri: Frederich March, Diana Cilento, Richard Boone, Martin Balsam, Barbara Rush.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Tony Richardson** («Tom Jones»), **Andrzej Wajda** («Cenușa»), **Michelangelo Antonioni** («Noaptea»), **Louis Malle** («Viva Maria»), **Jan Kadar** și **Elmar Klos** («Magazinul de pe strada mare»).

● Romanul **Elisa sau viața adevărată** de Claire Etcherelli, distins cu premiul Femina-1967, va fi ecranizat de regizorul francez Michel Drach în rolul principal — soția acestuia actrița Marie-José Nat.

Tatiana Samoilova

plastică

● **HORIA TEODORU** — grafică. Artistul expune 115 lucrări: litografii și desene în tuș. Linia desenului are toate virtuțile spontaneității, dar, repetată cu trăsătură în această expunere hiperabundentă de lucrări, e o virtuozitate pe o singură coardă, un ton monoton. În lucrări abundă o natură solitară sau fragmente de peisaj și, uneori, din această solitudine apar și podoabele singurătății ca în «Cer și apă» sau «Spre mănăstirea Probota» (Dalles).

● **GABRIELA BARCAN** — pictură. O delță limpezită, un peisaj cu linii de înaltă tensiune, un sat văzut din înălțimile unui deal etc., etc., o ușurință în a desena, dar prea puțin efort de selecție și elaborare cromatică, cu unele excepții («Fagurele» etc.) (Ateneul tineretului — Aleea Alexandru)

● **ELISABETA URSU** — pictură. Construite în suprapuneri de culoare, peisajele sînt impresii senzoriale acute («Peisaj», «Peisaj Tîrgoviște») dar uneori nu lipsite de ambiguități cromatică («Peisaj marin»). O remarcă pentru diafanele «Femei la baie», cu reușite preocupări compoziționale (Ateneul tineretului — Aleea Alexandru).

● **MIHAI GHEORGHE** — grafică și pictură. În desenele lui Mihai Gheorghe apelul la simbol e evident: dînd personajelor un aer bizar. Ele acumulează colivii sau ceasuri, propria imagine sau instrumente muzicale, și prin acestea o semnificație intrinsecă. Grafica dă creatorului certificatul unei imaginații abundente, la fel ca și pictura, cu destule ecouri din Dufy, însă nu lipsită de aportul unei fantezii picturale care trebuie reținută. «Călușarul» e o prezență izolată printre aceste lucrări; lucrată cu vervă cromatică, întrunește, mai mult ca celelalte lucrări, o adeziune afectivă totală (Ateneul tineretului — Aleea Alexandru)

muzică

● Program Ceaikovski la Filarmonică. Din creația marelui compozitor rus, dirijorul **Paul Popescu** a ales uverturea «Romeo și Julieta», Serenada pentru orchestră de coarde în Do major și Concertul pentru vioară și orchestră în Re major. Solistul concertului, o distinsă personalitate artistică: **Ștefan Ruha** (9 noiembrie, sala Ateneului)

● Realizarea concertului săptămînal al RTV a fost încredințată Orchestrei de studio și Corului, sub conducerea lui **Carol Litvin**. Programul, pretențios, cuprinde două prime audiții: Simfonia nr. 4 în Mi minor de Alessandro Scarlatti (tatăl) și cantata «Casa» de Ștefan Mangoianu. Vom mai audia Concertul pentru orgă de Philip Emmanuel Bach — solist **Iosif Gerstenengot** și suita din opera «Cocoșul de aur» de Rimski Korsakov.

● Sub denumirea binecunoscută de «Studio '68», Opera Română ne prezintă periodic variate și îngrijite spectacole coregrafice. Deosebit de atractiv se conturează programul din 10 noiembrie, alcătuit de maeștrii coregrafi **Oleg Danovski** și **Vasile Marcu** pe lucrări ale unor compozitori contemporani: Alban Berg (Cvartetul de coarde), Paul Hindemith (Metamorfoze), Tiberiu Olah (Coloana fără sfîrșit).

● Semnalăm amatorilor două concerte educative: «Figuri reprezentative ale clasicismului — Haydn și Mozart» în prezentarea muzicologului **V. Pop-Bălenî** și «Cultura muzicală universală din sec. XVI-XVIII» prezentată de muzicologul **V. Cristian**. Și o nedumerire: de ce oare asemenea manifestări atît de utile pentru răspîndirea culturii muzicale sînt programate «la concurență», adică în aceeași zi și la aceeași oră (10 noiembrie, ora 10,30) în săli diferite (Ateneu și sala mică a Palatului)?

Ștefan Ruha

teatru

● **Teatrul în cartier!** O acțiune «ofensivă a teatrelor bucureștene pentru cucerirea și recucerirea publicului. Cele mai frecventate spectacole la sediu se mută în cartierele excentrice ale orașului, cu distribuțiile de la premieră. O acțiune relevabilă la care participă teatrele «Național» I.L. Caragiale», «L.S. Bulandra», «de Comedie», «Mic», «Nottara» și «Giulești»

● **Pădurea spînzuraților** — în versiunea scenică proprie a lui Liviu Rebreanu, a văzut lumina rampei la Teatrul de stat din Timișoara. Un spectacol sobru, investigînd psihologia personajelor. Regia: Manetta Sarova. Joacă: Gh. Leahu, Ștefan Iordănescu, Irene Flamaan. În rolul principal — un tînăr absolvent al Institutului de teatru: Alexandru Morariu. Un debut promițător.

● **Mexico Melody,** noul spectacol de revistă al Teatrului «C. Tănase», pornind de la un pretext sportiv (scenariu de Alecu Popovici). Nu lipsesc agrementele vesele și colorate ale revistei, cu Radu Zaharescu, Zizi Șerban, Willi Donea (într-o formă muzicală remarcabilă), Mariana Bădoiu. Mai puțin obișnuită prezența lui Puiu Călinescu (care susține un adevărat recital comic) într-o suită pe textele bufonilor lui Shakespeare. Al. Arșinel spune un monolog inedit de Topîrceanu, iar Fărîmiță Lambru descoperă cîteva balade țigănești. Regia: N. Dinescu.

● **Balada dramatică a poetului** Radu Stanca — **Hora domnițelor** — s-a jucat în premieră la Teatrul Național din Cluj, într-un spectacol dens ca substanță poetică, bine marcat ca ritm. Regia, Ion Taub; scenografia, Mircea Matcaboje; cu Dorina Stanca, Ștefan Silesanu, Teodora Mazanitis, Ion Todorică, Liana Walter și Ana Maria Dominic.

● **Turneul Teatrului de stat din Pitești** a relevat talentul autentic al interpretei principale dintr-o piesă mai puțin cunoscută de Federico Garcia Lorca — **Jerma** — Ioana Citta Baciu, actriță de sensibilitate poetică.

● **Teatre românești peste hotare** după succesul obținut în Bulgaria de Teatrul «Ion Creangă» cu «Păcală», Teatrul de Comedie va pleca în turneu în Polonia. În repertoriu: **Opinii publică** și **Ucigaș fără simbrie.**

● **Din afișul săptămînii** al teatrului radiodifuzat: o premieră — **Barca vine de pe lac** — adaptare după scriitorul italian Alessandro de Stefani, cu Vasilica Tastaman și Ștefan Ciubotărașu (11 noiembrie); **Nora** de Ibsen (din colecția pe drept denumită «Fonoteca de aur»), cu Ion Manolescu și George Mărută (15 noiembrie).

televiziune

Mențiunea «premieră pe țară» ce însoțește, atunci cînd e cazul, filmele televizate nu înseamnă implicit și o marcă de calitate artistică. Ba de multe ori e dimpotrivă (vezi de pildă «Un drac de fată» cu Brigitte Bardot). Cu toate acestea, sectorul de film al TV rămîne unul dintre cele mai pozitiv active din cele ce concură la încheierea programului săptămînal. Așa stau lucrurile, după cum ne va vedea, și în săptămîna ce urmează.

DUMINICĂ 10 NOIEMBRIE. TV 1. Fără Zigzag. Regretăm? Ne bucurăm? Cine ar putea s-o spună cu precizie?... ● Într-un sertar tainic al TV zace uitat de toți (nu și de telespectatori) un ban serial de aventuri — «Bonanza». Din cînd în cînd e programat și apoi — din motive bine întemeiate, firește — revocat. Îl vom vedea totuși astăzi? (18.10) ● **La rubrica Documente de piatră,** filmul realizat de studiourile TV: «Mihai Viteazul» (20.00) ● Spectacol de Varietăți cu o distribuție, ca de obicei, cuprinzătoare, din care citîm pe Stela Popescu, Ilinca Cerbacov, Mariana Bădoiu, Gică Petrescu, Luigi Ionescu (20.15) ● **«Născuți ieri»** — un film cu care protagonista, Judy Holliday, a obținut un «Oscar» (21.30) ● **TV 2. Operă și operetă** cu nume ilustre în materie: Virginia Zeani, Arta Florescu, Elena Cernei, Teodora Lucaciu, Marina Crilovici, Magdalena Popa, Alexa Mezincescu, Ion Dacian, David Ohanesian și alții (21.30).

LUNI 11 NOIEMBRIE. În isbutitul ciclu **«Istoria civilizațiilor» al Teleuniversității,** Hadrian Daicoviciu prezintă subiectul «Geneza poporului român» (20.40).

MARȚI 12 NOIEMBRIE. Seară de teatru: «Unchiul Vania» de A.P. Cehov, într-o ecranizare realizată în studiouri, cu Silvia Popovici, Margareta Pogonat, Constantin Rauțchi, Gheorghe Cozorici, Ion Marinescu, Ninetta Gusti, Mircea Cojan, Ovidiu Cristea (20.00).

MIERCURI 13 NOIEMBRIE. Fotbal: România-R.F. a Germaniei (tineret) și Dinamo București-West Bromwich Albion în Cupa cupelor (12,30) ● **Telecinemateca.** Din nou vrăjitorul **Humphrey Bogart,** de data asta cu Mary Astor, în «Șoimul blestemat» (21.10).

JOI 14 NOIEMBRIE. TV 1. O peliculă documentară (oricînd binevenită) despre originile jazului (21.40).

VINERI 15 NOIEMBRIE. Eddie Constantine, as în materie de interpretare a filmului polițist, în «Valetul de pică» (21.15).

SÎMBĂTĂ 16 NOIEMBRIE. TV 1. După frumoasele succese obținute în Sala Palatului, iat-o pe Rika Zarai și în studiourile TV (22.50) ● **TV 2.** La **Recitalul de simbătă seara** baritonul Dan Iordăchescu și pianistul belgian Claude Coppens (21.50).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 45 din 10 noiembrie 1968

I.	Farul-Steaua	1
II.	Petrolul-Jiul	x
III.	Crișul-Rapid	x
IV.	U.T.A.-Dinamo Bacău	1
V.	Polit.Iași-Vagonul	1
VI.	Atalanta-Milan	x
VII.	Bologna-Napoli	1
VIII.	Inter-Roma	1
IX.	Juventus-Cagliari	1
X.	Lanerossi-Fiorentina	x
XI.	Palermo-Torino	1
XII.	Sampdoria-Varese	x
XIII.	Verona-Pisa	1

Pronosticurile pentru concursul suplimentar Pronosport din 13 noiembrie 1968 sînt următoarele: 1, 1, x, 1, x, 1, 1, x, 2, 1, 2, 1, 1.

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

Încă un nume care spune mult: cîntăreata și actrița Nancy Sinatra, fiica lui Franck Sinatra.

47
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 703
16 NOIEMBRIE 1968

actualitatea

REPORTER PE TEREN

F. URSEANU

cinci minute la electronica

Ne aflăm — de altfel se observă și din titlu — la marele nostru furnizor de aparate de radio și televizoare.

Vizita începe printr-o convorbire cu directorul tehnic al uzinei — ing. Octavian Juncu.

— *Noutăți?*

— Începînd din acest an — ne spune interlocutorul nostru — aparatele de radio și televizoarele fabricate de «Electronica» sînt achiziționate și în țări care au o industrie asemănătoare dezvoltată: Anglia, Franța, Polonia, R.F. a Germaniei, Elveția. Tot în ultimul timp sute și sute de piese pe care le aduceam din import am reușit să le fabricăm în uzină.

Ce mai aflăm? Grație unor importante pregătiri ce se fac de pe acum (extinderea uzinei, specializarea continuă a cadrelor etc.), «Electronica» va produce în 1970 un număr dublu de televizoare în comparație cu producția din acest an.

Dar, paralel cu aceste realizări, în uzină se ridică o problemă destul de acută — cea a rebuturilor. Despre ce este vorba? În ultima perioadă, secțiile care montează pe bandă rulantă aparatele de radio și televizoarele sînt uneori aprovizionate cu piese defecte, ceea ce, bineînțeles, a determinat perturbări în ritmicitate (au apărut, de pildă, în secția de montaj, nu mai puțin de 15 000 arcuri defecte). Împotriva acestei stări de lucruri, o dată cu măsurile luate de conducerea uzinei, s-a creat și o opinie de masă împotriva celor vinovați de provocarea rebuturilor. Se pare că aceștia sînt controlorii de calitate din secțiile producătoare de piese. Soluții? Controlorii să fie remunerați nu de secția în care se produc piesele, ci de secția în care sînt folosite, adică acolo unde se constată dacă sînt de bună calitate sau prost executate.

Viorica CIORBAGIU

spectator pe aeroport

După-amiaza și seara, alături de gărduleții metalic din fața pistei de aterizare-decolare, stau șiruri-șiruri de oameni. Mulți dintre ei nu conduc și nu așteaptă pe nimeni. Stau acolo ceasuri întregi, așa, pur și simplu, ca să vadă cum se înalță și cum coboară avioanele. E de înțeles: atmosfera de la Aeroportul Băneasa este, cu adevărat fascinantă.

Poate greșesc, poate nu, oricum, m-am gîndit că acești pasionați anonimi ai «spectacolelor» aeroportului — și nu numai ei — ar dori să știe mai multe despre viața gării centrale a aeronavelor. Să luăm deci o zi, la întîmplare: 31 octombrie 1968. La ora patru dimineața brigada de întreținere a ing. Jean Toader pregătea avionul JR-IME pentru zborul la Arad și Timișoara (cursă specială de expediție a ziarelor). Omul susnumit este, ca nume, același Jean Toader care lucrează aici aproape de la înființarea aeroportului: întîi ca muncitor simplu, apoi ca muncitor bacalaureat și acum ca inginer. Mobilul evoluției: o dragoste de-a dreptul mișcătoare pentru avioane...

De cu noapte încă, erau la posturile lor și radiotelegrafiștii, și operatorii stației centrale de control și dirijare a zborului: «Alo! Ion-Maria-Haralambie, mă auzi? Condiții favorabile...» Citiți rîndurile de mai sus astfel: avionul JR-IMH — comandant de aeronavă Ionel Gavrilă — se întorcea din cursa din Kuweit. Pe Aeroportul Băneasa era senin. În ziua de 31 octombrie aceasta a fost doar una dintre cele 200 convorbiri ale stației cu echipajele avioanelor TAROM sau ale altor companii care trec în «survolurile» pe deasupra teritoriului țării noastre. Mai plastic exprimat, aproximativ 28 000 piloți datorează stației, într-o singură lună, faptul că nu s-au rătăcit printre nori sau ceață...

În ziua de 31 octombrie aeroportul gemea de lume încă de dimineață. Parcă mai mult ca oricînd. Justificat însă: cursa de avion — denumită prescurtat: Mexico-City — cu itinerarul București-Londra-Terra Nova-Detroit-Acapulco-Montreal-Terra Nova-Londra-București l-a adus, în acea zi, în țară pe învingătorii români la jocurile Olimpice. După 42 de ore de zbor efectiv și 25 000 km parcurși, echipajele conduse de Titi Ene și Vasile Drăgan au avut parte și ele de o primire unică...

Alt eveniment senzațional n-a fost în ultima zi a lui octombrie la Aeroportul Băneasa. Afară doar de cazul cînd totalurile pe care le voi cita nu întrec așteptările dv. Iată-le: 110 decolări și aterizări, 1 300 pasageri transportați pe calea aerului, 66 117 km parcurși (la înălțime de mii de metri!), dintre care 14 800 km s-au efectuat în scopul transportului de mărfuri (35 000 kg) către mai toate continentele pămîntului. Totalurile aparțin unei singure zile. Dacă vreți să ajungeți la cifre amețitoare, nu aveți nevoie decît de operația înmulțirii. Avioanele au intrat — de mult — în rîndul mijloacelor comune de circulație, totuși mirajul zborului mai stăruie încă. De aci, probabil, atîția spectatori la aeroportul care a devenit, evident, prea mic pentru o activitate atît de intensă. Așa că, în încheiere, nu ne rămîne decît să ne dăm întîlnire pe curînd și la noul aeroport de la Otopeni.

ȘANTIER

pentru iarnă

Între 15 noiembrie și 15 martie, constructorii de blocuri din Capitală își desfășoară activitatea pe așa-numitul «front de iarnă». Deci, pînă ieri, toate preparativele de întîmpinare a înghețului, zăpezii și viforniței se cereau încheiate. S-au încheiat?

L-am rugat pe ing. Gh. Amzucu, director la sucursala Băncii de Investiții — sectorul local București — să ne schițeze situația, respectiv stadiul pregătirilor în vederea iernii pe șantierele de locuințe din Capitală. Și iată ce am aflat:

În această toamnă Direcția generală de construcții-montaje (DGCM) — constructorul ansamblurilor de locuit ale Bucureștiului — trebuia să «atace» aproximativ 12 700 de apartamente (126 de blocuri) de categoria I și alte 9 000 de apartamente cu grad de confort diferențiat.

Șantierele care cuprind prima categorie de apartamente sînt asigurate, integral, cu proiecte de organizare pentru lucrul pe timp friguros. Proiecte există, ce-i drept, dar la 39 de blocuri (dintre cele 126) fie că nu sînt începute, fie că lucrările s-au sistat...

Prevederile asupra modului ideal de lucru în lunile cu intemperii au fost puse la punct. Nu mai lipsea decît să se traducă aievea și la:

— Șantierul Berceni, unde întreprinderea de construcții-montaj nr. 4 și-a... propus ca blocurile A12, A1, A2, A3 și A6 să fie finisate interior pînă la primăvară, grație adoptării soluțiilor definitive pentru sistemele de încălzire. Din păcate, propunîndu-și acest nobil scop spre binele viitorilor locatari, amintita întreprindere a uitat să «dispună» turnarea planșeelor. Așa că... cele cinci blocuri și apartamentele lor se vor încălzi cu calorifer, în loc de 15 noiembrie 1968, la o dată incertă din 1969.

— Ansamblul de locuințe Colentina — adică I.C.M.-5 — urma, de asemenea, să isprăvească instalațiile de încălzire prin termoficare în apartamente la blocurile numerotate cu 5, 6, 23, 24, 29. Trebuia, dar: 1) pînă acum nu s-au realizat amenajări la punctele termice exterioare; 2) nu s-au executat canalele de distanță și conductele de distribuție între punctele termice și blocuri; 3) sînt lipsă la apel rețelele exterioare de alimentare cu branșamentele respective. Trei enunțări care încep cu NU — nu sînt mare lucru. Dar știe oricine că sub minus grade îngheață și mortarul, și cimentul, și zugrăveala. Finisări interioare se vor face, probabil, și în Berceni și în Colentina. Cum o să iasă însă? Sînt puține șanse ca recepția să nu descopere, la aceste blocuri, anumite pete...

Tovarășul ing. Gh. Amzucu ne-a vorbit și despre cele 1 500 de sobe — pentru încălzire provizorie — procurate la ICM-5 și despre cei 8 000 mp de prelate cu care se vor închide spațiile care nu au ajuns încă la acoperiș; și despre pregătirile stațiilor de beton și... Nu le enumerăm pe toate din lipsă de spațiu.

pe litoral, în '69

Dezvoltarea stațiunilor de pe litoral continuă. Noi hoteluri, noi restaurante, campinguri, locuri de agrement vor fi date în folosință în cursul verii viitoare. La Mamaia, de pildă, se construiesc în prezent 3 hoteluri, cu o capacitate totală de 1 000 de locuri. Tot la Mamaia (chiar la intrarea în stațiune) se va amenaja un nou camping care va putea găzdui alte o mie de persoane. Pe malul Siutghiolului se va construi un restaurant profilat pe produse de cherhana.

La Eforie-Nord se vor ridica noi căsuțe cu o capacitate totală de 1 000 locuri, iar la Eforie-Sud, pentru 250 locuri. De asemenea, un restaurant.

Mangalia-Nord: aici a început construirea unui număr de 20 de hoteluri care urmează să fie gata pînă în septembrie 1969. În aceeași zonă se vor ridica noi căsuțe (2 000 locuri) și se va amenaja un nou camping (3 000 locuri). Pe lîngă acestea: 9 restaurante, unități comerciale, baruri de zi și de noapte, teren de sport. În felul acesta, Mangalia-Nord va putea găzdui 12 000 de oaspeți. Lucrurile nu se vor opri aici. Stațiunea se va extinde, urmînd ca în viitorii ani capacitatea de găzduire să se urce la 26 000 de locuri — mai mult cu aproape 5 000 cît are azi Mamaia.

B. SURU

SPORT

un adevăr și încă ceva...

Ca de obicei, și meciul oficial pe care reprezentativa națională l-a susținut la Lisabona a stîrnit un șuvoi de comentarii. Eșecul și, mai ales, comportarea celor 11 jucători au ridicat din nou un val de nemulțumiri. (Meciul bun cu Anglia nu intră în atenția articolului de față, întrucît el s-a axat pe premise opuse jocului de la Lisabona.)

Echipa Portugaliei n-a avut în această partidă strălucirea-i cunoscută. Pînă și Eusebio a fost de o mediocritate surprinzătoare și tocmai de aceea echipa română *ar fi putut* (nu spunem: *ar fi trebuit*) să părăsească terenul cu un rezultat ceva-ceva mai puțin categoric decît acel 0-3 foarte greu de recuperat în meciul retur de la București.

Ni se pare însă că pentru prima oară, pe lîngă clasicii «cai de bătaie» folosiți în asemenea împrejurări, nemulțumirile și explicațiile înfrîngerii au adus și unele elemente noi, asupra cărora merită să ne oprim.

Factori reprezentativi din conducerea fotbalului nostru, în măsură să-și exprime, cel mai bine, părerea în legătură cu înfrîngerea de la Lisabona, s-au referit, în explicațiile date, la slabul nivel la care se desfășoară campionatul Diviziei A.

Iată enunțat, în sfîrșit, marele adevăr. Cu alte cuvinte, *asta* e valoarea fotbalului nostru, *atît* pot jucătorii noștri de astăzi. Un *atît* care, în comparație cu nivelul atins de sportul cu balonul rotund în alte țări, nu ne poate duce decît la rezultate în consecință. De ce să le cerem fotbaliștilor noștri să fie înaintea altora dovediți — în atîtea împrejurări — mai buni decît ei? De ce, atîta vreme cît valoarea lor este *asta* pe care o știm și pe care au arătat-o, în decursul anilor, atîtea confruntări?

Ne vine însă greu să subscriem părerii (de prea mare circulație) care vrea să «legifereze» că dacă valoarea fotbaliștilor noștri este *asta*, vina e a lor, sau numai a lor.

Se știe prea bine că un sport e mai bun într-o țară și mai slab în alta. Ierarhizarea aceasta depinde de un complex de factori în care, adesea, elementul nativ și vocația joacă rolul principal și asigură clasa sau superclasa, mai presus de pregătiri și de antrenamente, oricît de științifice ar fi ele.

Sîntem însă tentați să spunem că totuși, la noi, nu numai această ierarhizare, s-o numim, naturală, constituie singura explicație. Avem fotbaliști pe care-i avem. E un adevăr. Dar, oare, eșecurile repetate înregistrate pe plan internațional, în competiții cu caracter oficial, nu sînt, în fond, și consecința unor greșeli de ordin organizatoric? Nu există, oare, în cadrul cluburilor noastre unele metehne care frînează o activitate normală și care, într-un fel, împiedică folosirea la scara cea mai justă a efectivului de jucători de care dispunem?

Noi știm că în multe cazuri nu cei îndrituiți să aibă singurul cuvînt valabil — îl și au, și mai știm că ei sînt împietați în activitatea ce-o desfășoară de «sugestiile» și de «indicațiile» tehnice date de oameni mai puțin pregătiți dar cu o poziție determinantă în clubul respectiv. Pe alocuri, antrenorilor li se substituie persoane care au foarte vagi tangențe cu fotbalul. În fotbal — în fotbalul nostru — se pricep prea mulți și, în felul acesta, activitatea unei echipe, componența ei, devine, în multe cazuri, mai mult o treabă administrativă. Și încă una prost făcută.

În ceea ce privește «politica echipei naționale», care, de fapt, este foarte relativ concepută și foarte relativ dusă la îndeplinire, și aici sînt vizibile carențe de felul acesta.

C. GRIG.

Luni 11 noiembrie s-au deschis, în prezența conducătorilor de partid și de stat, lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale. Pînă la ora la care închidem ediția, Marea Adunare Națională a discutat și aprobat importante legi, printre care Proiectul Codului de procedură penală precum și proiectele de lege pentru punerea în aplicare a Codului penal și a Codului de procedură penală și proiectul de lege privind pregătirea tineretului pentru apărarea patriei ș.a.

La dezbateri au luat parte numeroși deputați.

Lucrările Marii Adunări Naționale continuă pe comisii.

125 artilerie

Ostașii artileriști au trăit zilele trecute un eveniment deosebit: împreună cu toți militarii forțelor armate au aniversat împlinirea a 125 de ani de la înființarea artileriei moderne, în procesul renașterii armatei naționale a țărilor române.

Evenimentul o înălțător prin măreția faptelor glorificate. Urmași ai ostașilor lui Vlad Dracul care a folosit cu succes încă din 1445 primele bombarde în luptă, ai vestiților tunari ai lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Ion Vodă Viteazul, artileriștii unităților înființate după 1843 au semnat cu prețul a numeroase jertfe și pilde de eroism actul strălucitelor izbînzi repurtate la poalele Balcanilor, pe legendara cîmpie a Mărășeștilor, precum și de-a lungul sutelor de kilometri străbătuți pînă la victoria finală asupra fascismului german.

Numeroși ofițeri, comandanți și teoreticieni, inovatori și inventatori, acoperiți de laurii biruinței și recunoștinței, au intrat în nemurire. Artileriști ca generalii Eremia Grigorescu, Gheorghe Manu, Alexandru Teil și atîția alții stau cu cinste în panteonul eroilor neamului.

În inimile ostașilor artileriști aflați sub arme își află sălaș statornic idealul împlinit al înaintașilor. Maeștri ai tragerilor precise, bărbați iscusiți, cutezători și perseverenți în căutarea de noi și noi soluții menite să ridice capacitatea combativă a unităților, gata în orice moment să răspundă chemărilor patriei — iată cîteva trăsături definitorii pentru militarii acestei frumoase arme.

România socialistă se mîndrește cu asemenea ostași.

Lt. Col. Constantin ZAMFIR

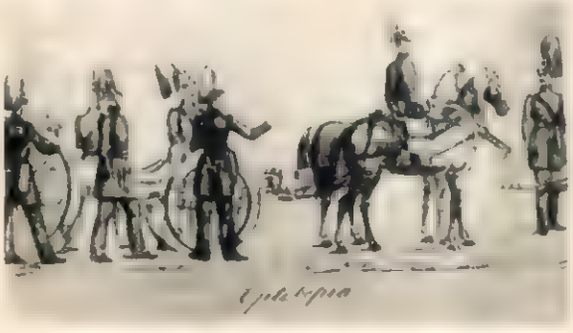

În fotografiile noastre (sus) primul document iconografic al unei subunități dintr-o baterie de artilerie românească — 1843 și (jos) veterani ai artileriei românești, care s-au remarcat în războiul antifascist. De la stînga la dreapta: general maior Marcel Mihăilescu, general colonel Dumitru Drajnea, general maior Alexandru Dobriceanu, general colonel Constantin Smirnov, colonel Valerian Nestorescu, general maior Aurel Leonin și general maior Polihronie Ivănescu.

F 03

Prof. dr. docent DUMITRU BERCIU, decan al Facultății de istorie a Universității București:

— Cu ce va fi prezentă Facultatea de istorie în activitățile pe care le prilejuiește semicentenarul desăvîrșirii unității naționale?

— Printre altele, cu apropiata apariție a volumului «Unitate și continuitate în istoria poporului român», datorat unora dintre cei mai prestigioși istorici și sociologi bucureșteni. Volumul apare sub egida facultății noastre. El va cuprinde studii care vor evidenția semnificația internă și internațională a acestui act memorabil. Printre semnatari, se află: Miron Constantinescu, Vasile Curticăpeanu, subsemnatul și alții.

În cercurile științifice studențești se pregătesc referate a căror idee centrală este tot Unirea și lupta pentru înfăptuirea ei. De asemenea, unele cadre didactice vor fi prezente cu comunicări pe aceeași temă la sesiunea științifică comună organizată de Academia Republicii Socialiste România.

MARIUS POPESCU, director coordonator al întreprinderii «Conservexport»:

— După abundența de banane de care ne-am bucurat de curînd, ce anume urmează să găsim în magazine dintre mărfurile alimentare mai, ca să zicem așa, delicate?

— În momentul de față este pe cale de a se termina, în portul Pireu, încărcarea a 1 000 de tone de măsline, avînd ca destinație România. La începutul lunii decembrie se vor găsi în magazine 7 000 tone de portocale și 200 tone de grepfruturi. În plus, sute de tone de cafea, scorțișoară, stafide, vanilie batoane, fistic, susan, halva.

— În ultima vreme, părinții s-au interesat pentru copiii lor de...

— ...Cred că am ghicit: cacao, nu?

— Exact.

— Ei bine, puteți comunica cititorilor dv. că în curînd vor găsi cacao pudră, importată din Olanda.

Convorbirea noastră cu:

Tov. AUREL BREBENEL, director al întreprinderii de difuzarea materialelor sportive, a decurs cam așa:

— Cititorii revistei noastre s-au interesat la «F-03» despre modul cum se vor distribui, în viitor, autoturismele «Dacia 1100». Vă rugăm să ne furnizați cîteva date în această privință.

— Nu pot prin telefon.

— Bine, dar noi sîntem un post telefonic al «Flacării», precum ați putut observa de cîteva luni.

— Oricine poate să telefoneze. De unde să știu eu cine sînteți? Reclamați-mă la minister.

Convorbirea s-a oprit aici spre stupoarea noastră. Totuși vrem

316.392

actualitatea

să-i dăm, pe această cale, tovarășului director o deslușire: Ei și dacă sună oricine? Ce secret o mai fi și cu vînzarea mașinilor «Dacia 1100»? Ori e, într-adevăr, ceva de ascuns?

Cît privește politețea, o lăsăm baltă.

Și nici măcar nu-l reclamăm pe tov. Brebenel la minister.

LILIA DOLGOȘEVA, traducătoare de literatură română din Moscova.

— Ce ne puteți spune despre literatura română tradusă în limba rusă?

— Cititorii sovietici sînt în general familiarizați cu operele lui Eminescu, Sadoveanu și Arghezi, ale căror lucrări au fost traduse în limba rusă. În ultimul timp se constată însă dorința unor numeroși poeți din țara mea de a tălmăci, în special, poezia românească actuală. Aceasta dovedește pe de o parte cît de cunoscută a devenit literatura română și pe de alta cît de apreciată este ea de oamenii de litere. Există chiar tendința de a se traduce poezie și proză după imediata apariție în România.

— Ce s-a tradus mai recent?

— O traducere foarte reușită s-a făcut poeziei tragice și în același timp clare și luminoase a lui Nicolae Labiș. De asemenea, au fost traduse lucrări ale lui Nicolae Bănulescu și Eugen Barbu. De curînd a apărut o culegere amplă de literatură beletristică românească actuală. Printre autorii incluși în acest volum, care de fapt reprezintă nu una, ci două culegeri — de poezie și proză — figurează și poeții Ana Blandiana și Marin Sorescu. Un amănunt interesant mi se pare a fi acela că volumul respectiv a fost ilustrat de tineri graficieni români, ceea ce a conferit cărții o și mai specifică valoare artistică.

Dr. HEINZ GRAHNEIS, profesor la facultatea de medicină a Universității «Martin Luther» din Halle-Wittenberg.

— Cum apreciați colaborarea dv. cu oamenii de știință români?

— Foarte bună și utilă.

— Am cunoscut și apreciat la București zeci și zeci de rezolvări de diverse probleme din domeniul igienei publice. Cred că multe dintre ele vor sta la baza unor cercetări pe care le vom face și noi. Concepția românească mă interesează foarte mult.

— Ca medic, cum apreciați noile cartiere din București?

— Construcțiile sînt concepute după cerințele moderne ale urbanisticii, cu respectarea tuturor indicațiilor sanitare în ce privește, îndeosebi, distanțarea lor. La noi se clădește prea apropiat, dintr-o cauză pe care n-o cunosc. Dar faptul că în România se procedează alt fel este de apreciat în mod deosebit.

ING. VITALIS JENŐ, director în cadrul uzinelor budapestane «Ganz Muszer Müvek».

— Ce produce uzina dv.?

— Contoare electrice, instrumente și indicatoare de bord pentru autovehicule, precum și pentru atelierele de auto-service.

— Întrețineți relații comerciale cu România?

— De foarte mulți ani sîntem un partener constant al României în domeniul comerțului exterior. Vînzările noastre de produse în țara dv. ating un nivel anual de 7 milioane de lei. În tehnologia de fabricare a sortimentelor am ținut seama de sugestiile specialiștilor români, de solicitările lor. Deoarece ele s-au dovedit totdeauna judicioase, asemenea propuneri tehnice vor fi primite cu plăcere de noi și în viitor, dat fiind dorința noastră fermă de a asigura uzinei un nivel tehnic similar cerințelor actuale pe plan mondial.

MARIOARA TĂNASE

— V-ați întors recent de peste hotare. Unde și cu ce ocazie ați fost?

— În Elveția, cu formația lui Jean Ionescu. Am cîntat la început în cadrul expoziției «Contoire Suisse» — Lausanne. La sfîrșit am primit în dar, din partea primarului orașului, «Cartea de aur», în care ni se mulțumea pentru prezența noastră.

— Apoi?

— Am cîntat la Geneva, în mai multe locuri, printre care marele bar «Maxime» și un mare magazin în care erau expuse covoare românești.

O explicabilă modestie a reținut-o pe interlocutoarea noastră să ne citeze aprecieri din presa elvețiană. O facem noi, oprindu-ne numai asupra rîndurilor din «Tribune de Lausanne»: «Formația lui Jean Ionescu a făcut o seducătoare demonstrație a talentului și temperamentului componenților, a frumuseții melodiilor românești pe care le-au interpretat. Marioara Tănase a fost surîzătoare și sclipitoare».

(rubrică redactată de G. BRĂTESCU)

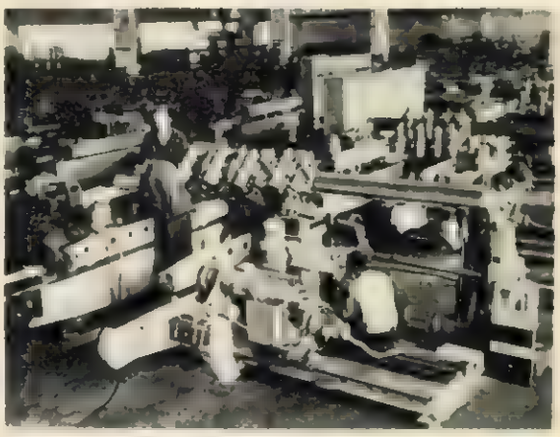

INSTANTANEE

În cinstea Adunării generale a scriitorilor, în Capitală și în alte orașe ale țării s-au organizat «Zilele cărții literare». Expoziția inaugurală a acestei manifestări a avut loc în holul Ateneului român. Exponatele reunesc volume de proză, poezie și teatru contemporan, tipărite între anii 1965 și 1968, studii de critică și istorie literară, monografii și eseuri din aceeași perioadă, precum și o parte dintre operele autorilor clasici și moderni români, editate în acest timp.

■

Întreprinderea mecanică-Roman, una din marile uzine specializate în fabricarea utilajului forestier necesar fabricilor și combinatelor de industrializare a lemnului, precum și întreprinderilor forestiere, a elaborat de curînd prototipul mașinii cu 6 cilindri, pentru lustruirea peliculelor de lac, care, prin productivitatea ei foarte mare, va asigura un spor de operativitate în lustruirea mobilei într-o fabrică ce execută 25 000-30 000 de garnituri de mobilă pe an. Acesteia îi va urma, pentru unitățile mai mici, mașina de lustruit cu 2 cilindri.

Tot aici a fost omologat circularul de tivit cherestea de foioase, mașină de mare productivitate, care va prelucra materiale pînă la grosimea de 110 mm, reglajul de tăiere făcîndu-se automat, printr-un sistem pneumatic comandat printr-o celulă fotoelectrică.

În acest an utilajele forestiere fabricate la Roman au fost expuse la 16 tîrguri internaționale (Tripoli, Tel Aviv, Milano, Budapesta, Bruxelles, Beirut, Belgrad, Alger, Brno etc.). Produsele întreprinderii s-au bucurat de aprecieri unanime. Ca urmare, au fost contractate o serie de utilaje forestiere de către R.D. Germană, Bulgaria, U.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, R.A.U., Liban, Pakistan, Franța, Grecia, Israel, R.F. a Germaniei și altele.

■

Din primăvară și pînă-n toamnă turmele au păscut iarba grasă a pășunilor. Mieii au crescut sub soarele verii. S-au făcut mari. Au crescut turmele. A sporit laptele și lîna.

Acum turmele pasc rămășițele ierbii peste care în curînd vor cădea brumele tîrzii ale sfîrșitului de toamnă. Apoi se vor retrage în saivane pînă la ivirea primăverii, cînd vor porni din nou spre ierburile de mătase.

Prezentarea grafică: Vasile OLAC

COPERTA NOASTRA

Lia Manoliu, Viorica Viscopoleanu și Ionel Drîmbă, coborînd din avion, pe Aeroportul Băneasa, la întoarcerea din Mexic. Redacția revistei «Flacăra» folosește și acest prilej pentru a felicita fierbinte fetele și băieții noștri admirabili, care ne-au reprezentat cu cinste la cea de-a XIX-a Olimpiadă

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

GLOSSA

Cooperativa «Automecanica» anunță că «dorind să vină în sprijinul posesorilor de autoturisme» pregătește conservarea mașinilor pe timpul iernii și punerea lor pe butuci. Excelentă idee...

Care — dacă sus-numita cooperativă dorește să vină și în sprijinul pietonilor — ar putea fi extinsă prin păstrarea pe butuci a mașinilor și pe timpul verii.

●

— Viața nu merită să fie trăită, mi-a spus T.R.

— Ai dreptate. Dar parcă-i după merit?

●

Alegerile prezidențiale din S.U.A. reprezintă o operație imensă, pasionantă și costisitoare, menită să verifice exactitatea sondajelor de opinie întreprinse de institutul Gallup.

●

La un spital din Lima (Peru) s-a furat, acum cîteva zile, o inimă aflată la congelator și rezervată transplantărilor. Eveniment remarcabil în istoria lingvisticii: din această clipă, toate dicționarele lumii vor nota că expresii precum «ticălosul, mi-a furat inima!» sau «hoți de inimi» au dobîndit pe lîngă înțelesul figurat și unul — cine s-ar fi așteptat? — propriu.

Al. MIRODAN

FOILETOANE

mai simplu așa...

La Fabrica de conserve de pește din Galați am găsit o lume amărîtă:

— Cunoașteți povestea celor care au murit de sete din lipsă de tirbuson?

— Cunosc. Produceți cumva conserve care nu se pot deschide?

— De deschis se deschid ele pînă la urmă (există destui bărbați viguroși repartizați pe județe), dar mai greu e cu închisu'. Veniți să vedeți.

Și m-am dus în curte printre grămezile cu rebuturi, aici unde zace apatică și irresponsabilă mașina de închis conserve.

— Cum o vedeți, așa a sosit de la Tulcea.

De fapt, fabrica din Galați, căreia i s-a adăugat de curînd o secție nouă, trebuia să fie înzestrată cu o mașină modernă. Ce s-a întîmplat, cum s-a întîmplat, realitatea e că utilajul așteptat a ajuns nu la Galați ci la întreprinderea de conserve din Tulcea (dotată cu asemenea mașini), iar de aici a fost expediată la Galați o mașină veche de care tulcenii au scăpat făcîndu-și cruce de bucurie. Săptămîni la rînd, tehnicienii-montori s-au chinuit să-i îndrepte oasele, să-i curme neputința, dar mortul nu se mai întoarce de la groapă. În cele din urmă au făcut-o șef peste rebuturi și au montat la loc vechea mașină a fabricii, care — bătrînă și sclerozată — face și ea ce poate: închide băbește 1 000 de conserve pe zi.

Numai că balamucul de-abia începe. În noua secție (repet: proiectată să devină complet automatizată) au fost montate alte două utilaje (noi-nouțe de data aceasta), dar care zac, la fel, într-o totală nesimțire. *Dozatorul* nu funcționează deoarece i s-a ars electromotorul. *Rezervorul de ulei* șade nemișcat,așa că uleiul se trage din butoale cu o pompă manuală. Bulionul și uleiul se transportă cu găleata, peștele se așază în conserve cu mîna, iar sosul se distribuie «din ochi» cu ulcica. În locul unei fabrici moderne, automatizate, o bucătărie rudimentară unde totul se execută ca la mama acasă.

În sfîrșit... Nu e rău nici așa Cred totuși că s-ar putea introduce metode și mai simple. N-ar fi rău, bunăoară, să scoatem în curte toate utilajele existente și să așezăm în loc mese și scaune. Într-un colț ar rămîne doar cazanele pentru fiert peștele, plus fetele necesare. În rest, un decor adecvat: plase, năvoade, ancore și bărbați cu barbă (o ușoară și comodă recalificare pentru lucrători!). Între timp, inginerul șef ar învăța să cînte la chitară, iar șefa de secție la orgă electronică. Peștele cald, în bulion sau ulei, s-ar putea servi în imitații de conserve (cu sau fără capac), iar actuala firmă ar putea fi înlocuită printr-una cu «specific local» (eventual, pentru respectarea tradiției: «La conserva veselă»).

Nu e obligatoriu, dar, pînă una alta, mult mai rentabil.

L. TIMBUS

cu „cioara vopsită"

În ziua de 29 septembrie 1968, data închiderii bilciului anual din Urziceni, la orele 11,30, mai multe echipe formate din lucrători de miliție și revizori contabili au descins simultan la unitățile de alimentație publică deschise în incinta tîrgului. Existau sesizări că mititeii se vînd cu lipsă la gramaj, iar berea blondă cu suprapreț — 4 lei sticla. Rezultatele controlului au fost, ca să păstrăm terminologia de circumstanță... «nemaivăzute, nemaiauzite».

Micii, în loc de 50 g bucata, cîntăreau în jur de... 30 de grame. Cruzi.

Șcamatoriile se pregăteau la mașinile de tocat carne, unde Elisabeta Ștefănescu, Iuliana Ispas și Ștefan Cuțitaru, depășind poveștile biblice, din cîțiva mici... își «scoteau o pîine». Nici unul dintre ei nu avea o ocupație permanentă. E. Ștefănescu și I. Ispas nu erau angajate nici măcar temporar. Se găseau în bilci ca «ajutoare» ale unor responsabili irresponsabili (Ion Croitoru și mandatara Ștefana Nicolae, fără nici o altă remunerație decît ce puteau să «ciupească» ele însele. Astfel «stimulate», infractoarele au atins adevărate recorduri: dintr-un bidon cu pastă de carne, Elisabeta Ștefănescu fabrica 130 de mici în plus, iar 10 mici cruzi, cîntăriți prin sondaj din cei preparați de Iuliana Ispas, au atîrnat 270 grame, adică *pe jumătate*.

La ghereta «Tir sportiv» oamenii se întreceau în a ochi «domnișoara din lună» și «motociclistul clandestin». Așii tirului țineau ouă suspendate, țigări «Carpați» (fără filtru, de Rîmnicu Sărat, că de București nu se găsesc la Urziceni) sau chiar subțiri bețe de chibrituri. Agitația cea mare se petrecea însă tot la bufetul «Terasei Manasia»: rumoarea era dominată, din cînd în cînd, de exclamația: «Ei, comedia dracului!» Virtuosul care uimea vizitatorii era un nou minuitor al armei speculei. Fără alice și aer comprimat, Eftimie Turcu «împușca», la fiecare sticlă de bere vîndută, cîte 50 de bani în plus. Prins în flagrant pe poligonul căpătuielii, a fost dezarmat.

Demascați și arestați, cei în cauză nu au adus în apărarea lor decît un paradox: «de ce-am fi fost prinși lipsă la gramaj, că doar noi *am întrecut măsura?!*»

Nedumerirea noastră este însă mai puțin sofistică: pentru ce s-a acționat, abia... la sfîrșitul tîrgului? În sfîrșit, fiind mai bine mai tîrziu decît niciodată, sugerăm celor în drept să ia severe măsuri cu acela care au permis speculanților să confunde bîlciul cu jungla. Ne adresăm în mod direct Cooperativei de consum din comuna Alexeni, pentru a analiza comportarea gestionarului Ion Croitoru, precum și conducerii O.C.L.-Urziceni pentru a examina modul în care Ștefana Nicolae și Eftimie Turcu și-au respectat îndatoririle de comandatari. Oare prin speculă au înțeles aceștia să ridice rentabilitatea «Terasei Manasia»? În caz afirmativ, se impune rezilierea contractului de mandat.

Cei patru vinovați au fost cercetați și judecați conform procedurii urgente, în prezența lucrătorilor de alimentație publică din Urziceni. Instanța i-a condamnat la pedepse de 7 luni și 1 an închisoare corecțională. Plus faptul că, atît ei cît și cei care i-au favorizat, s-au făcut de panoramă!

Sergiu ANDON

CARICATURA SĂPTĂMÎNII

NU SE GĂSEȘTE GEROVITAL H_3

— De ce-i mai faceți reclamă?
— Reclamă și d-ta.

Desen de Mihai STĂNESCU

Citiți în numărul nostru viitor:

— Actul unirii Transilvaniei cu România, în documente și imagini inedite.

— Fotografii și reportaje din marile capitale ale lumii.

— Corespondență specială din Roma despre Federico Fellini și cele mai expresive cadre din filmul său «Satyricon».

— Dialogul nostru cu cititorii.

— Fotografii ale high life-ului canin pe cîteva meridiane, în fotoreportajul «Viață de cîine».

„strîns uniţi“

«Împreună să gustăm dulceaţa fructelor ei...», îndemna Avram Iancu, referindu-se la patria comună, în scrisoarea adresată «fraţilor maghiari» la 27 iunie 1849 (pictură de Barbu Iscovescu).

Lupta comună a românilor şi naţionalităţilor conlocuitoare din Transilvania de-a lungul veacurilor

de Ludovic DEMÉNY, doctor în istorie

Stegar în oastea lui Gheorghe Doja, după o gravură contemporană. Sub conducerea lui au luptat cot la cot români, maghiari şi germani.

În acea parte a patriei noastre care a primit numele de Transilvania, istoria a făcut ca alături de români să muncească, să facă pămîntul să rodească şi să lupte pentru libertate — maghiari, germani, sîrbi şi alte naţionalităţi conlocuitoare. Încă cu multe veacuri în urmă, soarta comună, exploatarea feudală, asuprirea şi umilirea la care erau supuşi deopotrivă iobagii români, maghiari, germani şi de altă naţionalitate au făcut să se închege între ei o comunitate de interese şi de luptă care a obţinut prima sa victorie în încleştarea cu asupritorii în vara anului 1437, pe dealul Bobîlna.

«OBŞTEA LOCUITORILOR ROMÂNI ŞI MAGHIARI» LA BOBÎLNA

În prima mare ridicare generală a iobăgimii transilvănene, aceasta s-a adunat la Bobîlna. Aci se aflau ţărani români, maghiari, germani şi de altă naţionalitate; umăr la umăr ei au dat glas revendicărilor lor comune şi au respins atacul furibund al oastei nobiliare. «Obştea locuitorilor români şi maghiari — cum se intitulau răsculaţii — pentru a cîştiga şi a dobîndi din nou vechile libertăţi... scuturînd şi aruncînd greutăţile de neîndurat, ţinînd între ei un fel chibzuit s-au adunat ţăranii pe dealul Bobîlna, aşezat pe pămîntul pomenitei moşii Olpret, şi sfătuindu-se îndelung asupra necazurilor lor au trimis soli şi au cerut... să scoată capetele lor din jugul nesuferit al şerbiei».

Răsculaţii români, maghiari şi germani şi-au ales 22 de conducători, printre care ţăranii Mihail Valahul din Floreşti, Budai Nagy Antal, Vladislau Greb, Ştefan Henez din Jimbru, purtătorul steagului «obştii locuitorilor români şi maghiari» Paul cel Mare din Voievodeni, meşteşugari din Cluj ca Ioan fiul lui Iacob şi alţii. După cum vedem, figurau printre căpetenii ţărani de toate naţionalităţile, ca şi în oastea ţărănească care aproape un an a făcut zid în faţa puternicelor forţe militare ale nobilimii transilvănene.

Înfrîngerea suferită n-a putut sfărîma unitatea de acţiune a iobagilor români şi de altă naţionalitate; ea s-a dezvoltat şi s-a întărit tot mai mult în cursul luptei antiotomane. Ţăranii liberi români şi maghiari au constituit grosul armatei lui Iancu de Hunedoara, cu care acest mare conducător de oşti a întreprins faimoasa sa expediţie antiotomană în Balcani în 1443, apoi a rezistat nenumăratelor atacuri otomane în ţară şi a înscris în istorie nemuritoarea epopee de la Belgrad din 1456. Orăşenii germani, meşterii tunari din Braşov au făcut la cererea lui Iancu de Hunedoara primele tunuri autohtone, care au primit botezul focului în lupta antiotomană.

O puternică ceată de maghiari din Transilvania, circa cinci mii de oşteni, a participat la marea victorie obţinută de domnul Moldovei, Ştefan cel Mare, la Vaslui în 1475. Ei — aceşti ţărani liberi — au luptat cot la cot cu răzeşii moldoveni sub comanda lui Ştefan-vodă.

ÎN FRUNTEA SĂRĂCIMII — GHEORGHE DOJA

Jertfele aduse de ţărani în lupta antiotomană n-au fost apreciate la justa lor valoare de către nobilimea feudală. Ţăranii români, maghiari şi germani au fost supuşi la o şi mai crîncenă exploatare. Şi iată că la mai puţin de 80 de ani după Bobîlna, iobagii din Transilvania au pornit din nou la luptă. În marele război ţărănesc din vara anului 1514, iobagii români, maghiari şi de altă naţionalitate au jucat un rol de primă importanţă. În fruntea sărăcimii se afla Gheorghe Doja, care fusese ridicat în rîndul micii nobilimi maghiare din Transilvania datorită meritelor cîştigate în luptele cu turcii. El a condus oastea răsculaţilor de la Buda şi pînă la sfîrşitul tragic de sub cetatea Timişoarei.

În vestita şi înflăcărata sa cuvîntare, rostită în faţa zecilor de mii de iobagi, el arăta: «Multe nenorociri s-au abătut pînă acum asupra voastră. Cauza a fost mai degrabă pasivitatea şi moliciunea voastră, decît puterea duşmanului... Dar acum s-au schimbat lucrurile. În sfîrşit, s-a ivit prilejul să scuturaţi tirania nedreaptă a nobilimii; să aveţi numai curaj să folosiţi acest prilej. În sfîrşit, a sunat ceasul; puteţi să obţineţi ceea ce aţi rîvnit totdeauna, puteţi să vă răzbunaţi pe cei ce au aruncat pe capul vostru toate nenorocirile».

Eroică a fost ridicarea ţărănimii din Transilvania; ţăranii români, maghiari, germani s-au înrolat în armata lui Doja atunci cînd acesta se îndrepta spre Timişoara, au format cete de răsculaţi care au acţionat în jurul oraşelor Oradea, Cluj, Dej şi Bistriţa, precum şi în alte părţi din Transilvania. Ei au fost susţinuţi de populaţia orăşenească săracă, de mica nobilime română din Maramureş.

Şi în lungul şir al răscoalelor de mai mică amploare, care au avut loc în Transilvania în secolele XVI-XVII, au luptat alături iobagi români, maghiari şi germani.

MISIUNEA LUI IOSIF KÁDÁR DIN TURIA

Spre sfîrşitul secolului al XVIII-lea, în toamna lui 1784, din nou s-au aprins flăcările războiului ţărănesc pornit de data aceasta din Munţii Apuseni, de pe domeniile fiscului cezaro-crăiesc. Horia, Cloşca şi Crişan, fruntaşii mişcării, urmăreau nimicirea nobilimii trufaşe şi eliberarea naţională. Aceste două aspecte se com-

Mișcarea muncitorească a ridicat pe o treaptă superioară lupta comună a românilor și a naționalităților conlocuitoare din Transilvania. În desen: ciocnire între minerii greviști din Petroșeni și armată în 1906.

Horia avea printre emisarii săi mulți iobagi maghiari. Unul din ei, Iosif Kádár, a fost condamnat la același supliciu ca și Horia (reprezentat mai sus de o stampă contemporană), acuzat fiind de trecerea clandestină a frontierei în Moldova, probabil cu scopul de a atrage în acțiune țărănimea din această țară.

pletau în lupta țărănimii române din Transilvania. Dar la războiul lui Horia au luat parte alături de români și iobagii maghiari și germani din satele cuprinse în aria de acțiune a mișcării. Numai în comitatele Cluj și Turda, printre șefii cetelor locale de răsculați se numărau 17 iobagi maghiari. Însuși Horia avea printre emisarii săi mulți iobagi maghiari. Unul dintre aceștia, Iosif Kádár din Turia, primise chiar misiunea de a ridica țărănimea maghiară din Transilvania la lupta pentru libertate.

Descompunerea orînduirii feudale și pătrunderea relațiilor capitaliste de producție în agricultură au dus, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, la o nouă accentuare a contradicțiilor sociale și naționale. Răscoalele țărănești, la care participau deopotrivă iobagi români, maghiari, germani și de altă naționalitate se desfășurau cu o amploare crescîndă.

Munții Apuseni constituiau un puternic ferment de nemulțumiri, și atunci cînd în ajunul revoluției din 1848 s-au dezlănțuit aici puternice mișcări în sînul țărănimii române, o unguroaică cultă, Katalin Varga, a fost aceea care umbla din sat în sat îmbărbătînd pe țăranii români în lupta lor, redactînd și înaintînd jalbele acestora. Ea a înfruntat cu eroism greutățile și vicisitudinile soartei vitregi, știind că susține o cauză dreaptă.

AVRAM IANCU: «...FIREA NE-A AȘEZAT ÎNTR-O PATRIE CA ÎMPREUNĂ SĂ ASUDĂM CULTIVÎND-O»

În ciuda eșecului revoluției burghezo-democratice din 1848 din Transilvania, fruntași clarvăzători ai românilor, ungurilor și germanilor și-au dat seama că numai acțiunea unită a celor asupriți este cheia succesului. Și azi ne emoționează frumoasa scrisoare a lui Avram Iancu adresată lui Simonffy, comandant de oști revoluționare maghiare, la 27 iunie 1849.

În această scrisoare destinată «fraților maghiari» Iancu arăta: «Între voi și noi armele niciodată nu pot hotărî... firea ne-a așezat într-o patrie ca împreună să asudăm cultivînd-o, împreună să gustăm dulceața fructelor ei... Căci în aceste două patrii surori maghiarul de există, de azi și viitor, nu poate vorbi fără român, nici românul fără maghiar».

Rîndurile lui Avram Iancu exprimau pregnant sentimentele maselor de țărani români și ale intelectualilor din Transilvania.

Și Nicolae Bălcescu a militat cu ardoare pentru o înțelegere româno-maghiară, pentru încheierea unui «Pact de pacificațiune» cu guvernul revoluționar maghiar. La fel Teleki László, unul dintre fruntașii revoluției din Ungaria, urmărea aceleași scopuri, atrăgînd atenția lui Kossuth că «trebuie îndepărtată orice invidie națională și instaurat un tratament sincer față de naționalități»; el cerea mai ales să se recunoască drepturile naționale ale românilor din Transilvania. În același sens acționau și comandanții de oști Iosif Bem și Simonffy atunci cînd căutau să încheie un act militar de colaborare împotriva dușmanului comun din afară.

Însuflețitoare pagini de luptă revoluționară au înscris în 1848-1849 maghiarii din Transilvania, care aveau printre ei pe vestitul tunar Gábor Áron, prieten al românilor, sau Brúz Lajos din Orăștie, care reclama recunoașterea drepturilor naționale române și milita pentru colaborarea româno-maghiară, Anton Kurz, Stephan Ludwig Roth și alți fruntași germani democrați din Transilvania de la 1848 erau și ei adepții unei acțiuni comune și au susținut cu înflăcărare această idee, cu vorba și cu fapta.

DEMOCRAȚI UNGURI AU SPRIJINIT ASPIRAȚIILE NAȚIONALE ALE POPORULUI ROMÂN

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd în urma încheierii pactului dualist austro-ungar, care consfințea alianța claselor dominante din Austria și Ungaria, asuprirea națională a românilor s-a accentuat, lupta lor de eliberare națională a cunoscut un deosebit avînt.

Spre cinstea unor cercuri politice democratice din Ungaria s-au găsit atunci oameni politici care să dezaprobe maghiarizarea forțată, să demaște politica de asuprire națională dusă de clasele dominante maghiare. Printre aceștia se găsea și Mocsáry Lajos, ales în parlamentul maghiar de românii din circumscripția Caraș. El s-a pronunțat în mod consecvent pentru rezolvarea echitabilă a problemei naționale, demascînd în discursuri și în presă politica naționalistă brutală dusă față de români.

În cursul mișcărilor țărănești dezlănțuite în Transilvania la sfîrșitul secolului trecut și la începutul secolului nostru, țăranii români și maghiari luptă din nou cot la cot pentru pămînt.

Ceea ce a ridicat la o treaptă superioară lupta comună a românilor și a naționalităților conlocuitoare din Transilvania a fost desigur mișcarea muncitorească, internaționalistă prin definiție, am putea spune. Și nu este întîmplător faptul, de pildă, că alături de un Farkas Károly, în conducerea Asociației Generale a Muncitorilor, afiliată la Internaționala I, se afla un Gh. Ungureanu, precum și muncitori sîrbi și germani.

Factorul hotărîtor care a dus la realizarea Unirii Transilvaniei cu România a fost lupta activă a muncitorilor, țăranilor și cărturarilor. Masele muncitoare au constituit forța de bază care a impus înlăturarea autorităților imperiale din Transilvania contribuind — prin lupta lor alături de masele muncitoare ale celorlalte popoare asuprite — la dezagregarea monarhiei habsburgice. Popoarele ceh și slovac înlătură habsburgice. Popoarele ceh și slovac înlătură dominația străină; se dezlănțuie răscoala generală a popoarelor croat și sloven; statul polonez își recucerește independența; se proclamă Republica Ungară independentă. Întreg Imperiul habsburgic este cuprins de flăcările revoluției. În aceste condiții s-a înfăptuit actul Unirii cu Transilvania, proclamat de Marea Adunare Națională de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918 — moment de apogeu al mișcării de eliberare națională a populației românești din Transilvania.

Desăvîrșirea unității naționale a României, în condițiile existenței claselor exploatatoare, n-a putut, firește, însemna și deplina rezolvare a problemei naționale pe teritoriul patriei noastre. Societatea socialistă este cea care a înfăptuit pentru prima oară comunitatea de interese economice și politice a tuturor claselor și categoriilor sociale, oferind oricărui cetățean — român, maghiar, german și de alte naționalități — posibilități nelimitate de afirmare.

Istoria de azi a Transilvaniei este o pildă vie a întăririi continue a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. O frăție ale cărei tradiții se implîntă adînc în trecut, în lupta secular dusă împreună pentru eliberarea socială, pentru înlăturarea jugului dominației străine și care a fost recent evocată de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu aceste emoționante cuvinte: «Trăind și muncind cot la cot, mereu alături, și la bine și la rău, între români și oamenii muncii de alte naționalități s-au dezvoltat relații de frăție în muncă, de solidaritate în mișcările sociale pentru progres, în luptele împotriva asupritorilor comuni, a cotropitorilor țării, pentru neatîrnarea meleagurilor pe care și-au durat împreună căminul și viața».

SECVENȚE SĂTMĂRENE

de George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

Prezențe sătmărene în toate satele și orașele României: produsele moderne — aragazuri — ale întreprinderii «1 Septembrie».

Aceasta-i întrebarea: folclorul s-a născut din oșeni sau oșenii s-au născut din folclor?

Uneori te îndrăgostești la prima vedere de oamenii pe care îi întîlnești. Și rămîi înamorat de ei toată viața. Uneori locurile pe care le străbați te leagă de ele pentru totdeauna și nu le mai uiți. Am avut acest sentiment nu o dată în drumurile mele reportericești.

Așadar, o escală la Satu Mare la ceasul culegerii ionatanelor, al fierberii țuicii de 75 de focuri, o escală la ceasul cînd cerbii carpatini de-aici sfidează sosirea iernii, iar ciutele au în privirile lor pure o tristețe irremediabilă din cauza pădurilor văduvite de frunză. Dar dacă pădurile și ciutele sînt triste la ceasul acesta de toamnă tîrzie, oșenii sînt veseli. Acum, cînd muncile agricole se săvîrșesc, ei se pun pe nunți și pe botezuri. Și aici, ca nicăieri în țară, nunțile țin trei zile și trei nopți, ca la Cana Galileii. Sînt un reporter fără noroc. N-am dat peste o asemenea nuntă. Poate o da domnul cu alt prilej.

GUSTUL LIBERTĂȚII ȘI PROBA FIERULUI ROȘU

Destinul a așezat pe Someș, la capătul României, la poalele Munților Oaș, încă din timpuri străvechi, români și neromâni. Istoria pe-aici a fost vitregă. Documente numeroase, păstrate pînă în zilele noastre, atestă că oamenii acestor locuri, fie români, fie maghiari, au pătimit din greu de-a lungul veacurilor. Lăsăm pe seama specialiștilor să pună în lumină acest adevăr și amintim doar în treacăt cîteva fapte care ilustrează lupta oamenilor de pe aceste pămînturi împotriva asupririlor și împilatorilor. Între 1208 și 1235, în cetatea Sătmarului au loc nouă pricini (procese) ale iobagilor români și maghiari cu nobilii. Oamenii aceștia aveau o singură vină: s-au ridicat împotriva feudalilor și vina aceasta au plătit-o scump: cu proba fierului roșu. În 1380, români și maghiari din 20 de sate din părțile Sătmarului

Costumele sînt de-o frumusețe dumnezeiască. Dar stăpînele? Așijderea.

SECVENTE SATMARENE

pun mîna pe furci și topoare și se răzvrătesc împotriva aceluiași dușman: nobilimea feudală. La sfîrșitul secolului al 18-lea, urmînd exemplul iacobinilor francezi, cărturari români și maghiari din Satu Mare organizează și desfășoară o vie activitate revoluționară în cadrul asociației «Libertate și unitate».

Vremea trece. Istoria își dezvăluie legile ei inexorabile. Se dezvoltă capitalismul. Și mizeria se dezvoltă. Mizeria îi unește pe oameni. La Satu Mare, între cele două războaie mondiale, grevele se țin lanț. Români și maghiari stau pe baricade. Și bucuria îi unește pe oameni. Iată-i pe românii și maghiarii din Satu Mare în zodia socialismului. Tot ce e aici nou, frumos și trainic au făcut împreună, sub călăuza aceluiași cîrmaci: Partidul Comunist Român .

ȚARA OAȘULUI LA SCARA INDUSTRIEI MODERNE

Mutațiile care s-au produs în județul Satu Mare în anii socialismului evidențiază un fapt semnificativ: în țara folclorului, a livezilor și a căpșunilor — județul Satu Mare realizează 50% din producția de căpșuni a țării — a crescut o industrie puternică și modernă. În prezent județul numără 30 de întreprinderi industriale, dintre care 20 de interes republican. Uzina «Unio» produce azi peste 60% din utilajul minier necesar economiei naționale (locomotive de mină, mașini pneumatice de încărcat, diverse tipuri de transportoare de mare capacitate etc.), fabrica de confecții «Mondiala» — una dintre cele mai bine utilate din țară — are numeroși clienți în Olanda, Danemarca, Anglia, Chile, Canada etc. Muncitorii din Satu Mare și-au cîștigat prețuirea tuturor gospodinelor din țară pentru elegantele aragazuri și mașini de gătit pe care le produc în întreprinderea lor «1 Septembrie».

Întreaga producție industrială a orașului din anii 1938 se realizează azi la Satu Mare în 2,5 zile. Numărul muncitorilor a crescut de la 2 026 (1938; bineînțeles, șomerii n-au fost cuprinși în această cifră) la 64 279. Productivitatea muncii a crescut pe cap de locuitor de la 10 746 lei la 40 233 lei.

Trebuie reținut și faptul că în ultimii trei ani în unitățile industriale județene prețul de cost a fost redus cu 45%.

Toate aceste cifre — s-ar putea adăuga și altele — arată că Țara Oașului se găsește la ora actuală la scara industriei moderne

LA SATE S-AU ÎNMULȚIT MILIONARII

Am mai fost la Satu Mare în urmă cu 8 ani. La Păulești am fost. Venisem special ca s-o cunosc și să scriu despre ea, despre Maria Zidaru, Erou al Muncii Socialiste, președinta cooperativei agricole. Cooperativa condusă de dumneaei se număra atunci printre cele mai bune din țară. M-a impresionat ideea pe care a avut-o această țărancă inteligentă, aceea de a transforma în muzeu sărăcia de altădată a oamenilor de la coarnele plugului. Aceasta, pentru a nu se uita trecutul și pentru a prețui lumina zilelor de azi. În tot Păulețiul a rămas o singură casă acoperită cu paie. Celelalte au fost dărîmate sau reconstruite. Socialismul a operat adînc și înnoitor în viața țăranilor, care au devenit proprietari comuni și multimilionari ai cooperativelor agricole.

Viața a mers clocotitor înainte. Dacă voi mai merge vreodată la Satu Mare să scriu un reportaj de la țară, n-aș mai scrie despre Maria Zidaru și nici despre cooperativa pe care o conduce domnia-sa. Nu pentru că n-ar merita. Pentru altceva. Pentru simplul motiv că astăzi în județul Satu Mare se găsesc numeroase cooperative agricole care au ajuns — unele au depășit chiar — nivelul celei din Păulești. La Petrești și la Foeni, la Tiream și la Berveni, la Urziceni și în alte părți, agricultura cooperatistă poate fi comparată, fără nici un fel de exagerare, cu cea de stat. Unitățile agricole din comunele mai sus-pomenite au ajuns la o mare putere economică, stau pe propriile și puternicele lor picioare, se finanțează singure și pot, dacă

De aici, de la «Unio», pornesc spre șantierele întregii țării diverse tipuri de transportoare cu o largă utilizare.

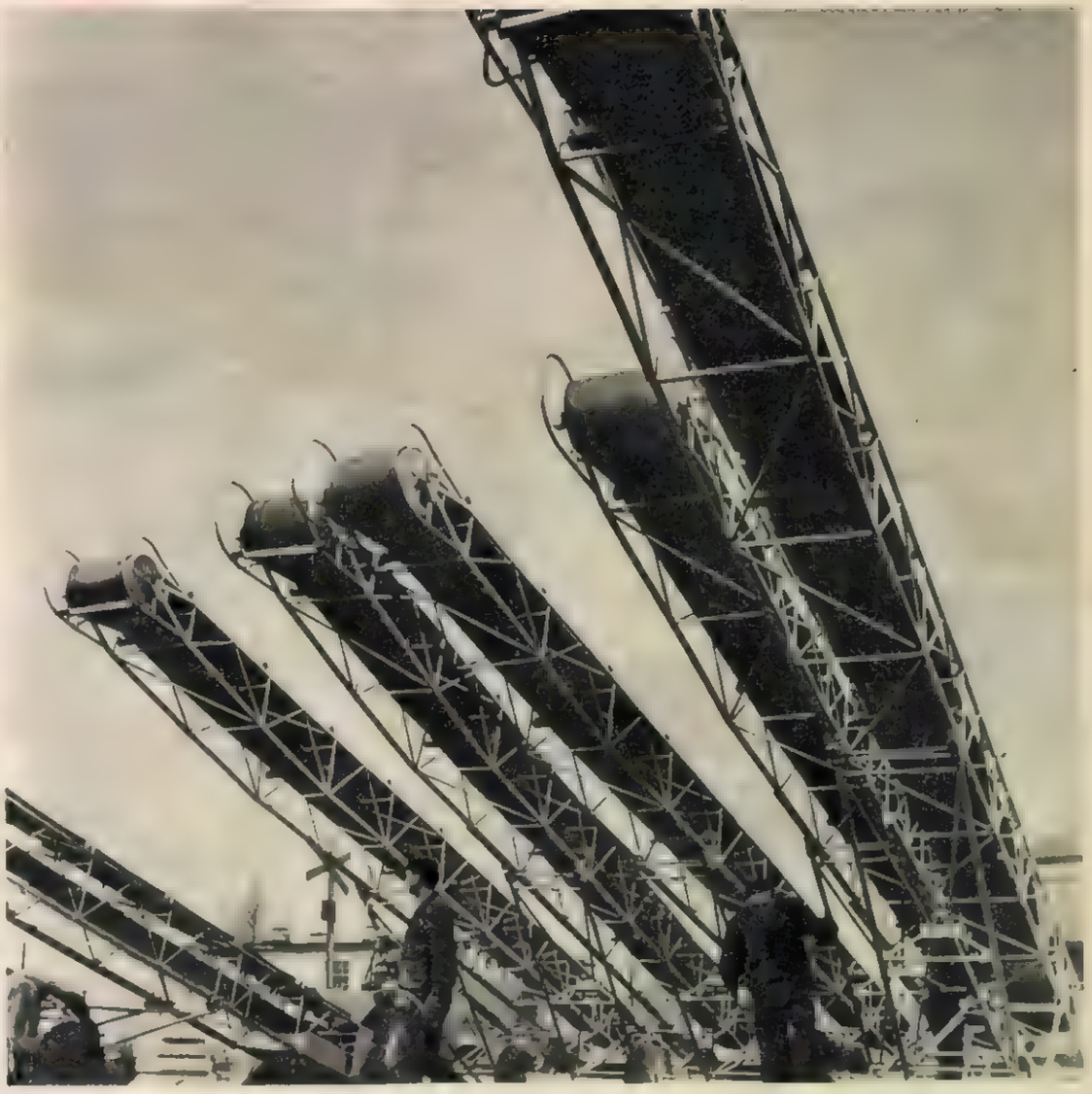

Un microraion modern, crescut spre cer și spre cîmpia Someșului, constituie prezența urbanistică cea mai nouă din Satu Mare.

e cazul, nu să se împrumute, ci să împrumute pe alții. Cine vrea să afle cum se fac milioanele, să le viziteze!

CÎTEVA MINUSURI ÎN DOMENIUL SOCIAL-CULTURAL

De bună seamă că succesele înregistrate de județul Satu Mare, pe multiple și diverse planuri, nu pot fi incluse în însemnările de mai sus. Sînt realizări demne de luat în seamă în dezvoltarea învățămîntului și culturii de masă. Sînt lucruri bune în rețeaua comercială de stat, sînt începuturi promițătoare în dezvoltarea construcției de locuințe, în sistematizarea și modernizarea municipiului și altor orașe din județ.

Dar călător din întîmplare — sau cu treabă — dacă ești în acest municipiu încerci și unele sentimente de nemulțumire. Unde să tragi, domnule, că în tot orașul există un singur și neîncăpător hotel?! Care o fi de pe vremea lui Pintea Viteazul. Care dispune de o instalație de apă, mai bine lipsă. Care e mobilat, mai bine n-ar fi. Asigur conducerea T.A.P.L.-Satu Mare că la anu', dacă meseria mă va trimite din nou pe aici, voi sosi în toiul verii. Ca să fiu cazat în mijlocul naturii.

Nici numărul de cinematografe din municipiu nu e încă satisfăcător. Nici cel al unităților spitalicești din cuprinsul județului. Edilii și alți factori de răspundere trebuie să privească cu toată seriozitatea aceste rămîneri în urmă.

Se zice că oșenii sînt născuți din folclor Așa o fi. Oașul e tezaurul unei arte populare vechi și foarte autentice. Icoanele pe sticlă, broderiile, ciopliturile în lemn, jocurile sînt, prin originalitatea și autenticitatea lor, unice în lume. Băieții de la Casa creației populare județene fac vădite eforturi să valorifice și să păstreze aceste comori. Dar se poticnesc. Pe chestie de schemă. La unele posturi de metodiști nu se aprobă decît o jumătate de normă. Tovarăși responsabili cu schema, nu socotiți că sînteți prea scumpi la tărîțe? Ori fi județe în țara asta unde nu e nici o pagubă dacă la casa de creație populară sînt unele posturi de o jumătate de normă. Dar alt fel trebuie privite lucrurile aici, la Satu Mare, unde există cele mai puternice zone folclorice care — cum e zona Codru — n-au fost încă suficient cercetate și valorificate.

*

Închei însemnările din județul Satu Mare cu sentimentul călătorului care, chiar dacă s-a obosit în drumeția sa, are satisfacția că a văzut multe lucruri pe care memoria le va reține. Neajunsurile semnalate aici — ar fi și altele — nu pot umbri realizările capitale pe care oamenii acestor locuri, români și maghiari, le-au săvîrșit la înalta temperatură a dragostei și prieteniei.

SUDUL ALB

de I. CIOARĂ

O imagine cu forță de simbol: situația acestor mineri, tratați înjositor la ieșirea dintr-una din minele aurifere, e de fapt situația întregii populații africane din ultrarasista Republică Sud-Africană.

Geografic vorbind, acest triunghi dintre Zambezi și Capul Bunei Speranțe, Atlantic și Oceanul Indian, poartă denumirea de Africa australă. Dar într-atîta s-a identificat respectiva zonă cu dominația minorității albe asupra populației majoritare negre, încît în limbajul politic curent s-a impus ca «Sudul alb». Iar extremitatea sa cea mai sudică — nu numai la propriu — o constituie Republica Sud-Africană, care ar putea fi definită succint astfel: țara în care s-a născut «apartheidul».

CUM ARATĂ O FILOZOFIE TRANSPUSĂ ÎN FAPT

Semnificația acestui termen a fost ridicată la rangul de filozofie de primul ministru rasist sud-african Vorster: «Apartheidul nu constituie o problemă, este o soluție. Filozofia noastră a *dezvoltării separate* (sublinierea noastră) rezidă într-un singur factor: sîntem diferiți. Albi, noi vrem să rămînem albi (2,5-3 milioane — n.a.). Negrii (12 milioane, plus 1,8 milioane metiși și 500 000 asiatici — n.a.) vor să rămînă negri. Păstrăm astfel identitatea noastră și a lor». E drept, există și unele curiozități — de pildă cele cîteva sute de mii de indieni născuți în R.S.A. sînt considerați asiatici, în timp ce japonezii aflați de asemeni aici (în general oameni de afaceri) sînt «europeni» — dar în linii mari filozofia e clară. La fel ca și transpunerea ei în fapt: 1) *Bantustanele*, 13% din teritoriul sud-african (special ales cel mai sărac) este destinat creării de unități teritoriale «autonome» ale populației băștinașe (care reprezintă 70% din totalul locuitorilor R.S.A.), conduse însă de albi; Transkei-ul, creat în urmă cu doi ani în sud-estul țării, în apropierea Oceanului Indian, e primul dintre aceste «bantustane». 2) *Pașapoartele* — de fapt ceva între niște permise și caziere judiciare și care dau drept de muncă și de deplasare numai într-o anumită zonă. Dacă muncitorii negri au drept la muncă într-o regiune, nu înseamnă însă implicit că au drept de ședere și membrii familiilor lor — cel mai adesea dimpotrivă. Cît privește pe cei prinși fără «pașaport» sau aprobare specială de vizită la familie... există închisori destule. 3) «*Europeans only*» — o tăbliță cu două cuvinte cît se poate de explicite, destinată autobuzelor, tramvaielor, restaurantelor, băncilor din parcuri, bisericilor, WC-urilor și altor locuri unde prezența izolată a albilor cu «ceilalți» e considerată cu totul și cu totul incompatibilă. 4) *Închisorile, lagărele de concentrare* — locuri de pedepsire pentru toți cei ce nu se conformează celor enunțate mai sus, dar mai ales pentru cei

→

Dacă o inimă de metis poate bate în pieptul unui alb, de ce atunci un metis sau un negru nu se pot aşeza pe o bancă alături de un alb, nu pot călători în acelaşi autobuz sau aceleaşi trenuri?

ce se ridică în vorbe sau fapte împotriva apartheidului. Desigur, ar mai putea fi relevate şi consecinţe ale «dezvoltării separate» pe planul muncii şi retribuţiei sale (de exemplu în mina auriferă «Wenela» salariile a 375 000 de africani s-au cifrat, în 1965, la 92,5 milioane dolari, iar ai celor 44 000 mineri «europeni», calificaţi — la 190 milioane dolari), învăţământului (86 bacalaureaţi negri la 12 milioane locuitori), al asistenţei medicale etc. Dar esenţialul a fost spus.

Este, în aceasta, perpetuarea raporturilor de la stăpîn la servitor, cărora li s-au pus bazele încă de pe vremea cînd Van Rybeck a debarcat cu grupul său de olandezi — pe la jumătatea secolului al XVII-lea — în locurile actualului Capetown, şi apoi s-au agravat cu venirea lui Cecil Rhodes şi a urmaşilor săi, ce-şi propuneau prelungirea «imperiului Majestăţii Sale» de la Capul Bunei Speranţe pînă în nordul continentului. Stăpînii *afrikanderi* (urmaşii burilor), proprietarii terenurilor agricole, mari fermieri, şi *albii de origine engleză* — proprietarii industriei, ai minelor. Cei sorţiţi să constituie mîna de lucru ieftină a ambelor categorii se recrutează definitiv şi exclusiv din populaţia indigenă. Situaţie care şi-a găsit oglindire şi mai pregnantă, pe plan social-politic, după 1948, cînd, ajungînd la putere, partidul naţionalist alb al afrikanderilor a accelerat procesul de legalizare a apartheidului — cadrul cel mai potrivit pentru permanentizarea acestor raporturi.

UN EVENIMENT NU NUMAI ŞTIINŢIFIC

Aşadar, o atitudine derivînd dintr-o interpretare ancestrală, obtuză şi tendenţioasă a Bibliei, şi rezumîndu-se în esenţă la afirmaţia că aşa au fost lăsate lucrurile de la Dumnezeu, ca unii — albii în speţă — să deţină toate drepturile, iar ceilalţi — «nealbii» — să beneficieze doar de dreptul de a suferi în tăcere (mai ales în tăcere), a fost transformată în politică oficială. Politică ce n-a fost acceptată, desigur, cu resemnare de cei asupra cărora s-a răsfrînt în modul cel mai nefast. Fapt oglindit de marile acţiuni revendicative, desfăşurate pe parcursul a cinci decenii — începînd cu celebra «campanie antipass» din 1919 — şi care au fost sîngeros reprimate, cel mai sinistru exemplu consemnat în istorie fiind masacrul de la Sharpeville din 1960; de luările de atitudine ale unor personalităţi de prim ordin în viaţa publică sud-africană, între care scriitorul «alb» Alan Paton (nevoit să peregrineze prin străinătate din cauza atitudinii sale), laureat al Premiului Nobel pentru pace, Albert Luthuli, conducătorul zulus cărula i-a fost impusă izolarea într-o mică fermă, Peter Abrahams, Ezekiel Mphalele, Lewis Nkosi — toţi oameni de litere; de condamnare de către Consiliul bisericilor sud-africane a «modului de viaţă» sud-african bazat pe segregaţia rasială dusă la limitele ei; de acţiunile studenţilor şi profesorilor ca şi de, în sfîrşit, primele semne ale unei acţiuni de guerilă.

În trezirea conştiinţei populaţiei africane din R.S.A., avîntul general al mişcării de eliberare cunoscut în ultimele decenii pe continentul negru îşi are, firească, locul său. Dar poate nu greşim afirmînd că un eveniment, petrecut chiar în această ţară, la începutul anului, şi-a înscris locul în istoria civilizaţiei nu numai prin excepţionala sa importanţă ştiinţifică. În timp ce doctorul Barnard din Capetown, devenit astăzi celebru, urmărea cu neliniştе eventuala manifestare a fenomenelor de respingere a grefei, în întreaga ţară anticorpii apartheidului se evidenţiau din plin. Faptul că ziarele sud-africane au fost silite să publice nenumărate scrisori de la cititori, în care aceştia îndrăzneau comparaţii, întrebîndu-se totodată, de pildă, de ce inima unui metis mort poate bate în corpul unui alb, în timp ce dacă metisul respectiv ar fi fost în viaţă n-ar fi putut călători în acelaşi compartiment de tren cu albul, este, desigur, semnificativ. Dar cînd întrebările merg mai departe? Căci iată această scrisoare, publicată (sub semnătură) de ultraconservatorul ziar «The Argus»: «Domnule redactor-şef, ce realizare a reuşit doctorul Barnard! Ideea pe care a putut-o înfăptui în Africa de Sud, şi la care au participat toate rasele, îmi dă frisoane! Şi atunci, vă întreb, nu poate fi posibil de a termina o dată cu apartheidul?»...

Sigur, au existat unii sud-africani «albi» care, poate chiar sincer, datorită felului de a gîndi de la care nu se pot abate, şi-au manifestat mirarea că se insistă atît — şi nu numai pe continentul african — că este vorba de o inimă de negru într-un corp de alb. Dar prin aceasta, transplantului de inimă nu i se scade din valoarea de transplant de idei.

APARTHEIDUL E COSTISITOR

În această lumină este interesant de remarcat că există mulţi «albi» ce se pronunţă pentru slăbirea chingilor apartheidului. Referindu-se la implicaţiile economice ale «dezvoltării separate», ziarul «Cape Times» scrie: «Considerăm de prisos ca poliţiştii să caute cu lanternele perechile de îndrăgostiţi care nu se potrivesc la culoarea pielii. Pur şi simplu noi sîntem de părere că existenţa apartheidului ne costă numai bani». Pornind de la aspectul oarecum minor relatat, ziarul atinge un aspect mai important al problemei: «...Politica de apartheid ar putea constitui o dată unul dintre motivele principale ale unui faliment naţional. Prosperitatea necesită integrare... Trebuie înlăturate barierele de culoare din întreprinderile industriale, care constituie cea mai mare piedică în calea creşterii productivităţii muncii. Toţi sîntem interesaţi ca cetăţenii noştri, indiferent de culoare, să fie instruiţi pentru a produce mai mult»... Cînd un ziar afrikander se dovedeşte realist — chiar dacă o face pentru a-şi cuceri o anume platformă — faptul e totuşi pozitiv. Cînd însă aceeaşi optică e împărtăşită de cei ce ţine în mînă un întreg imperiu minier şi industrial, cu influenţă uriaşă nu numai asupra R.S.A. ci şi asupra tuturor ţărilor amplasate în «sudul alb», e vorba de miliardarul Harry Oppenheimer (Anglo-American, de Beers, Tanganyika Concessions, Rhikana etc.), poziţia capătă o infinit mai mare greutate. «Am susţinut întotdeauna că politica de apartheid, dusă la extrem, va distruge economia ţării — afirmă Oppenheimer. Dezvoltarea economică a ţării ar fi fost imposibilă fără integrarea din ce în ce mai pronunţată a negrilor în industriile controlate de albi. Aceasta este, precis, antiteza politicii de apartheid». Lucrurile sînt spuse astfel pe nume, fără false «principialităţi»; e vorba de interesul business-ului.

Sigur, la aceasta, adepţii extremişti ai apartheidului, ca de pildă Albert Herzog, ministrul sănătăţii şi transporturilor al R.S.A., ripostează: «Să încetăm să creăm locuri de muncă». Este o poziţie ce nu ţine pasul epocii industriale, reflectînd însă totodată cramponarea de rînduielile statornicite ale ultrasegregaţiei rasiale. Şi, o dată cu aceasta, dificultăţile ce se ridică în calea înlăturării lor. Pentru că, într-adevăr, este vorba de unul dintre cele mai complexe fenomene ale epocii noastre.

RAMIFICAŢIILE

Să revenim la excepţionala performanţă a doctorului Barnard. Este oare întîmplător faptul că a avut loc tocmai în Republica Sud-Africană? În nici un caz nu s-ar putea afirma că e surprinzător. Ştiut fiind că această ţară este una dintre cele mai dezvoltate din punct de vedere economic — cu repercusiunile respective pe planul tehnicii şi instrucţiunii, pentru albi, desigur — de pe continentul african. Cum s-a ajuns aci? Datorită diamantelor şi mai ales a aurului, acest aur sud-african care dă acum atîta bătaie de cap «valutelor forte» occidentale — dolarul şi lira. (S-a calculat, de pildă, că din 1880 s-au extras pînă-n prezent peste

800 milioane uncii de aur — o treime din tot aurul produs în lume.) Dar în toate aceste companii din industria minieră — și nu numai minieră — sînt cointeresate capitaluri engleze și americane — 3 miliarde și respectiv 700 milioane dolari. Și, atunci, comisii după comisii ale O.N.U. pot să raporteze la nesfîrșit că «Republica Sud-Africană tinde să devină o vastă închisoare pentru persoanele ce se opun politicii de apartheid», sau că «legile și metodele adoptate sub înrîurirea principiilor apartheidului seamănă din ce în ce mai mult celor din regimurile fasciste», pentru că în Adunarea Generală și mai ales în Consiliul de Securitate — unde au drept de veto — Statele Unite și Anglia acționează ca niște lobbiști ai regimului sud-african. (La rîndul său, un așanumit «comitet americano-sud-african» acționează ca un «lobby prosud-african» în Statele Unite, finanțat de «Oversea Company of South Africa», legată de companiile miniere amintite mai sus.) Aceasta pe de o parte. Pe de alta e vorba de ramificații. Nu numai de ramificațiile companiilor ce operează în Republica Sud-Africană și pe teritoriul altor țări din sudul continentului, ci și de însăși ramificațiile apartheidului. Proclamarea unilaterală de către regimul lui Ian Smith, în urmă cu trei ani, a independenței Rhodesiei, a coincis cu accentuarea alunecării acestei țări pe calea politicii ultrarasiste a vecinului său din sud. Apropiere care a generat altele. De pildă, în pofida embargoului inscris de O.N.U. asupra comerțului cu Rhodesia, «plăminii petrolieri» ai acesteia i-au constituit R.S.A. și Mozambicul, aflat sub stăpînirea colonială portugheză, care au aprovizionat-o cu combustibilul atît de necesar și cu alte elemente vitale pentru economia rhodesiană. Și pentru că a venit vorba și de Rhodesia și de coloniile portugheze, nu poate fi omisă «sfînta alianță» rasistă ce se profilează a fi perfectată între regimurile din cele două țări sud-africane și Portugalia, atît pe plan economic cît și pe planul luptei comune de reprimare a patrioților africani ce luptă pentru scuturarea dominației albe. Și aceasta pentru că, în treacăt fie zis, frînturile insurecției africane devin pe zi ce trece tot mai îngrijorătoare atît pentru regimul colonial portughez cît și pentru cele rasiste din Rhodesia și R.S.A. Este de altfel și unul dintre motivele pentru care, în pofida a peste 80 de rezoluții adoptate de O.N.U. de-a lungul a două decenii, Republica Sud-Africană se cramponează să-și mențină dominația asupra teritoriului Africii de Sud-Vest — o anume porțiune a acesteia, denumită Caprivi Strip, strecurîndu-se prea strategic între Rhodesia, Botswana (Bechuanaland), Zambia și Angola pentru a nu fi folosită ca loc de amplasare a unei baze militare aeriene, unde 20 000 de soldați sud-africani «apără flancul sting al imperiului alb din Africa» (L'Express).

Adăugînd la cele de mai sus influența pe care a reușit s-o obțină Republica Sud-Africană în mici state din această zonă, ca Lesotho — care în fapt e o enclavă în teritoriul sud-african — ca Botswana sau chiar mai mari, ca Zambia, pe care R.S.A. ar vrea s-o atragă în orbita sa pentru a întregi centura minieră de la sud de Zambia cu uriașele zăcăminte de cupru din nordul fluviului, gîndul te duce spre faptul că tentativele cercurilor africane de izolare a regimurilor rasiste din sud au reușit mai mult să le arunce unul în brațele celuilalt. Fapt care întregește imaginea complexității problemei «sudului alb». Care-și va găsi însă, fără îndoială, în cele din urmă, soluționarea. Chiar dacă, așa cum prorocea o personalitate liberală sud-africană într-o convorbire cu corespondentul săptămînalului «L'Express», «cînd acest moment va sosi, ura dintre comunități, sădită de către guvern, va fi la apogeu. Și atunci, verile fierbinți ale Americii nu vor părea decît niște manifestări de hippies pe lîngă ceea ce vom cunoaște noi».

Zilnic, peste o mie de africani — relatează revista vest-germană «Stern» — sînt arestați pentru că sînt găsiți fără a avea asupra lor acel înjositor «pașaport» — ceva între niște permise și caziere judiciare — care trebuie vizat zilnic la locul de muncă. Lipsind de la lucru, fiind bolnav de pildă, pierzi și dreptul la «pașaport» și ajungi sau în închisoare, sau, în cel mai bun caz, în rezervație.

carnet

TAȚI DEZERTORI

de Mihai STOIAN

A început să devină o obișnuință: la «fapt divers», tați dezertori sînt căutați cu asiduitate, după ce — ani în șir — n-au mai dat nici un semn de viață, uitînd să mai trimită acasă o biată carte poștală și, mai ales, ceea ce se cuvine, contribuția materială, cît o fi ea acolo, stabilită de comun acord sau de instanța judecătorească. Mamele sînt de mai puține ori în situații similare, căci forța instinctului matern e a doua în ordinea naturii umane.

Desigur, să afirmi că părinții au nevoie de copiii lor, tot așa cum copiii au nevoie de părinți, e un truism. Și totuși, cînd găsești într-o coloană de ziar provincial un asemenea anunț, te cutremuri: «Aș fi foarte fericit să știu că am părinți care trăiesc într-un colțișor de țară. Aș fi fericit să-i cunosc, să-i văd cel puțin pentru cîteva clipe. Să le spun mămico și tăticule, m-am făcut mare. *Eu sînt copilul vostru care nu v-a văzut niciodată*, dar care v-a căutat încontinuu fiindcă-i era dor de voi» (semnează Constantin Zamfirescu, elev de școală profesională la Balș; găsit în aprilie 1947 la marginea Sibiului). Patetismul rîndurilor scrise de tînăr nu-s capabile să spulbere dramatismul situației...

Și-atunci, cum să nu te bucuri cînd descoperi, în aceleași coloane ale «faptului divers», semnele eroismului părintesc, al devotamentului totale, puse în slujba propriului copil, al salvării sale de orice primejdie. M.H., elevă de 11 ani, își pierde vederea în urma unei banale explozii, la ora de chimie, într-o experiență de laborator. După cicatrizarea rănilor, tatăl fetiței consultă un chirurg renumit. Acesta îi transplantează fetiței o nouă cornee. Operația — reușită. Dar, atenție (cere medicul): singura condiție a reușitei finale, controlabilă doar în cîteva luni, e ca fetița să nu plîngă niciodată. Copil care să nu plîngă, și încă într-o stare ca a lui M.H.?... Ce face tatăl ei? Renunță la orice și stă într-una, zi și noapte, cîteva luni în șir, lîngă patul fetiței, citindu-i, cînd ea nu doarme, povești vesele, glumind, înveselind-o permanent. «Operația» paternă reușește și ea. M.H. vede astăzi. Al doilea caz: alt tată este surprins de viscol pe munte, împreună cu doi băieți de-ai săi. Băiatul de 11 ani avea să povestească mai tîrziu că, atunci cînd furtuna i-a surprins, au căutat inutil un refugiu sigur. Deznădăjduit, tatăl copiilor a început să sape în zăpadă un adăpost, în speranța că, oricum, furtuna se va potoli în cîteva ore. Peste noapte, vîntul n-a contenit să bată intens. Adăpostul improvizat îi ferea doar de forța vîntului, în rest era ca afară, frig năprasnic. Tatăl și-a băgat copiii într-un sac de dormit, scoperindu-i și cu o prelată. Apoi, ore în șir, ca să-i liniștească, le-a cîntat în șoaptă toate cîntecele pe care le știa, le-a recitat versuri, în ciuda faptului că simțea limpede (se plasase la gura adăpostului, mai mult afară decît «înăuntru») cum îl cuprinde toropeala de gheață... A continuat să țină prelata peste copii, să-i îmbărbătezе și să-i mîngîie pînă-n secunda în care n-a mai mișcat de loc. Atunci, băiatul de 11 ani, fără să-i spună nimic celuilalt, mai mic, l-a apucat strîns de braț pe tatăl său mort. Așa au fost găsiți copiii, în viață. Iar mama acestora avea să declare: «Erau foarte buni prieteni cu tatăl lor».

În deceniul curajos pe care-l străbatem împreună, cînd transplantul de inimă pare să devină o intervenție chirurgicală relativ obișnuită, le-aș adresa părinților dezertori cîte o carte poștală cu Chris Barnard și textul: «Dacă n-ai inimă, iată omul care ți-o poate dărui!» Ceva asemănător s-a întreprins pe șosele, pentru prevenirea accidentelor de circulație: «Fii precaut, doctorul Barnard așteaptă un donator!» (bineînțeles, sub un portret uriaș). De ce nu s-ar proceda la fel și în prevenirea unor accidente familiale, cu rezonanțe infinit mai grave? Sînt convins c-ar fi de acord cu asta și dr. Barnard — spaima binefăcătoare a celor fără inimă — căci el însuși este un tată exemplar: Deidre, fiica lui de 19 ani, a devenit campioană de talie mondială la schi nautic în urma antrenamentelor făcute cu propriul ei tată, astăzi celebru chirurg.

O modalitate de a se încerca să se pună stavilă efervescenței sociale. În stilul uneia dintre cele mai vechi tradiții americane: tradiția violenței.

america '68, prime impresii

prin telex, direct din New York, de la Silviu BRUCAN

Ca într-o capcană cu mai multe culoare.

Zborul peste ocean în era avioanelor cu reacție s-a simplificat enorm. Cele șapte ore, din care șase nu vezi altceva decît cerul și un covor de pămătufuri de vată în formă de nori — spectacol absolut neverosimil — abia ajung ca să înfuleci prînzul, un film polițist și cina prefabricată și reîncălzită electric, că tăcerea e spartă brusc de vocea căpitanului echipajului care anunță că aterizăm curînd la New York, că temperatura este de 62 grade Fahrenheit, că este ceață și vreme ploioasă și că, desigur, vom călători și data următoare cu aceeași companie aviatică, de ale cărei eforturi pentru a ne face să ne simțim bine s-a putut convinge fiecare călător.

Privești pe geamlîc miliardele de lumini ale imensului oraș care consumă mai multă energie electrică decît o țară mijlocie. Este o privelițte unică: colorația variată a becurilor trădează parcă prezența unui regizor care abuzează de lumini. Respiri totuși ușurat cînd simți zdruncinătura aterizajului, mai ales cînd te afli într-un avion cu stația terminus Mexico City, plin de copii care învață de mici arta retoricii latino-americane. Avionul înaintează acum pe pistă, printre focurile încrucișate ale reflectoarelor, dirijate de undeva de sus, care-i grăbesc pe panglica de beton, pentru că alte și alte avioane aterizează la fiecare minut pe cel mai mare aeroport din lume — Kennedy Airport.

Din momentul în care ai intrat în clădire ești purtat ca și cum te-ai afla pe o bandă rulantă: pașaportul, bagajele, numărul stației la care să vină automobilul, întîlnirea cu prietenii care te așteaptă, totul merge ca pe sîrmă. Faci cunoștință cu acel cuvînt magic care face țăria Americii: efficiency. Funcționarii, vameșii, hamalii activează concentrat, expeditiv, fără nici o vorbă de prisos. Chiar și scotocirea valizei este efectuată cu dexteritate profesională, ca o operațiune cronometrată dintr-un flux tehnologic.

Cînd automobilul a ieșit la drum pe autostradă ești prins ca într-o capcană, într-un perpetuum mobile, și fugi, vrînd nevrînd, fără oprire și fără întoarcere pe unul dintre cele patru culoare pe care aleargă patru șiruri de mașini din care vezi numai becurile roșii din spate, iar pe alte patru culoare vecine șiruri de mașini ale căror faruri albe indică direcția contrară. Aceste două revărsări opuse și sincopate de lumini roșii și albe fac parte organic din viața americanului și din imaginea pe care și-o face despre mediul înconjurător.

75 de milioane de mașini rulează neîncetat pe șoselele, străzile, bulevardele și autostrăzile Americii. Au ajuns să fie atît de multe încît însuși scopul pentru care au fost create devine absurd: traficul din marile orașe nu permite să înaintezi cu mai mult de 20 km pe oră, cam atîta cît face o birjă cu cai, iar gîtuirea pe șosea la intrare în oraș este atît de mare încît avionul face de la Washington la New York cam tot atîta cît mașina de la aeroport în centrul orașului.

Toate au crescut în proporții neliniștitoare, ca acele animale uriașe care apar deasupra orașelor în filmele de groază prezentate la televiziune după miezul nopții. A fost nevoie să treacă trei secole pentru ca populația Statelor Unite să atingă cifra de o sută de milioane, pentru a doua sută de milioane a fost nevoie de numai 52 de ani, iar pentru a treia estimația este de 33 ani. Într-o singură generație, marile orașe și-au dublat și chiar triplat populația, iar numărul americanilor care au început să evadeze din orașe spre suburbii a crescut la 70 de milioane. În același timp, populația din agricultură, care la începutul secolului forma majoritatea, s-a redus la 7%, reabilitîndu-se prin aceea că fiecare fermier produce pentru 40 de oameni. Paralel cu acest formidabil proces de migrare de la est spre vest și de la rural la urban, a avut loc năvala negrilor din sud spre nord, ei ajungînd să reprezinte acum aproape jumătate din locuitorii multor orașe nordice. Iar numărul tinerilor înscriși în colegii și universități a atins 7 milioane.

Toate aceste fenomene demografice fără precedent s-au desfășurat pe fundalul revoluției tehnologice moderne, a cărei caracteristică rezidă în aceea că descoperirile ei se aplică cu atît mai rapid cu cît nivelul de dezvoltare economică este mai înalt. Ele explică efervescența socială din marile centre urbane, caracterul exploziv al problemei rasiale, radicalizarea mișcărilor de tineret, creșterea criminalității și a violenței — probleme care s-au impus cu toată forța în recenta bătălie electorală, făcînd să fie puțini aceia care invidiază noua Administrație de la 20 ianuarie 1969.

Migrațiile și dezrădăcinările provocate de ele, ca și presiunile societății tehnologice, cauzează tensiuni, manifestări nevrotice, anxietăți. Consumul de calmante, somnifere, pentru a nu mai vorbi de haș, marijuana, L.S.D., a devenit lucru comun, ceea ce a făcut ca numărul psihiatrilor, psihologilor și specialiștilor în boli nervoase să crească cu 44 la sută în numai cinci ani.

Alienarea a devenit cuvîntul cel mai frecvent uzitat. Relațiile interpersonale se reduc treptat la utilitar: profesor și elev, medic și pacient, vînzător și consumator etc. Sînt dese cazurile cînd o fată este atacată pe stradă fără ca trecătorii să intervină. Ceea ce-i unește însă pe oameni este lupta pentru o cauză comună. Împotrivirea față de războiul din Vietnam, inegalitatea rasială, acțiunile greviste dau naștere unei admirabile solidarități umane și constituie de fapt cel mai sigur antidot al alienării.

Una dintre cele mai interesante concluzii care se degajă din studierea atentă a acestor mișcări este că ele nu au totdeauna la origine sărăcia. Deși anii '60 au marcat descoperirea sărăciei în mijlocul bogăției și recunoașterea cvasioficială că o treime din americani trăiesc sub nivelul elementar de trai (potrivit standardelor americane), atît studenții care au organizat demonstrațiile antirăzboinice cît și negrii din fruntea rebeliunilor din ghetouri nu aparțin categoriilor sociale celor mai de jos. În societatea consumului, ridicarea generală a nivelului de trai nu numai că nu a eliminat inegalitățile, dar le-a accentuat. În timp ce o jumătate de milion de americani posedă bazine de înot în preajma caselor lor, iar două milioane au vile în afara orașului pentru week-end, circa 60 de milioane sînt «prost hrăniți, prost îmbrăcați, prost adăpostiți», după formula clasică a lui Roosevelt. Cerința pentru egalitate, pentru adevărata democrație, pentru participarea la luarea deciziilor — iată revendicările predominante ale mișcărilor din ultimii ani. Avertismentul biblic că omul nu trăiește numai pentru pîine își vădește abia acum profunda înțelepciune.

Încărcătura de protest social în pofida celui mai înalt nivel de trai este fenomenul care te izbește din primul moment în America anului 1968.

F varietăți

Umor de peste hotare

— Sînt nevinovată! Ți-o jur...

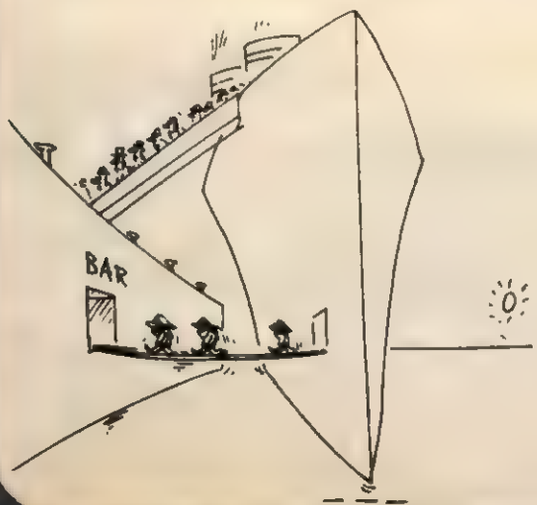

EROI DE FABULĂ

ORIZONTAL: 1) Cîntăreț din lumea gîzelor — Căminul lui Azor. 2) Mamifere cu corn pe nas — Spaima puișorilor de găină. 3) Cît ai zice «pește» — Curse de cai. 4) Vast, dar nu chiar de tot! — Cățel! — De unde și numele de galinacee. 5) «...neagră cum e cerul gurii/ La un ciine care mușcă» — Cîntec de greier. 6) Șopîrlă americană, frumos colorată — Mioriță bucălaie. 7) Ciine de strajă la porțile infernului (mit.). 8) Pasăre «cu pana sură» (pl.) — Aripată pe flancuri! — Barza Nilului. 9) Oraș în Somalia — Argint — Hrană pentru gîze. 10) Papagali (fig.) — Mediul zburătoarelor. 11) Ciine din Deltă — Tras pe sfoară de șireata vulpe — Pronume. 12) Păsări de baltă — Ca melcul.

VERTICAL: 1) Nume de ciine — Pui canin. 2) Burghiul viu al pămîntului — Urșii bruni ai Polului Nord. 3) Autorul fragmentului muzical «Greierele» (suita «Impresii din copilărie») — Vestitorul aurorei. 4) Substanță chimică — Boii cocoșați ai Tibetului — A apărea. 5) Furnici exotice numite și «turbate» sau «prigonitoare» — Apel! 6) Există într-adevăr (fem.) — Gîză cu coarne ca de cerb. 7) Repet! — Veșmînt în instanță (od.) — Literă grecească. 8) Cuci! — Răpitoare cu penaj ruginiu și cioc coroiat — Caractere. 9) Pronume — Aria păsărelelor — Bene! 10) Scaiul oilor — Șarpe uriaș. 11) Ierbivori nordici — Naiade cu corp ca de pește. 12) Pești lungi de baltă — Vulpe!

Sofia BUCUREȘCU

Dicționar: ATO.

Dezlegarea jocului «Drumuri», apărut în numărul trecut.

ORIZONTAL: 1) GRIGORESCU — T. 2) RUTE — AVIATOR. 3) ULITA — ARTERA. 4) PANAMA — EA — AS. 5) U — EXAMEN — PRE. 6) RAR — NAVETA — U. 7) ICAR — RI — USI. 8) ARATATOR — SA. 9) IR — TITAN — VAL. 10) N — SAMAR — SINE. 11) OLACI — EDISON. 12) TURISM — ATASE.

Ciuperca atomică deasupra atolului Bikini.

REÎNTOARCEREA PE BIKINI

▲ Printre pietrele proiectate de explozii, o mărturie emoționantă a vieții care renaște.

După douăzeci și trei de ani, din nou acasă, pe plaja de nerecunoscut a insulei. ▶

Prima pagină a reportajului care relata strămutarea locuitorilor de pe insula «morții atomice», reprodusă în facsimil ▶▶ dintr-un număr din anul 1946 al revistei «Life».

ATOM BOMB ISLAND

REÎNTOARCEREA PE BIKINI

Pe măsură ce vasul se apropia de țintă, punctul de uscat de care ochii nu se dezlipeau se transforma într-o imagine de coșmar. După ce ancora a fost în sfîrșit aruncată, mica expediție a pătruns într-un univers straniu: mormane de fierărie informă, cabluri, țevi, carcase de mașini și avioane, insolite turnuri de oțel contorsionat, ruinele unor clădiri, totul invadat de o junglă deasă ce se înălța ca un zid în imediata apropiere a oceanului. Nimic nu mai amintea de Bikini cel de altădată. «Totul s-a schimbat! — a exclamat Alab Lori, șeful comunității bikiniene. Totul a dispărut!»

Autoritățile Statelor Unite au ales atolul Bikini, situat în vestul Pacificului (36 de insule coraliere, dintre care cea mai mare a dat numele întregului grup), pentru poziția sa izolată. Cînd în 1946 a luat ființă aici cea mai mare bază americană de experimentare a bombelor nucleare, cei 176 de locuitori au fost strămutați. Insula Rongeric, pe care și-au ales-o din simplul motiv că era mai aproape de «casă», s-a dovedit prea mică și prea săracă pentru a-i putea hrăni. Doi ani mai tîrziu, se refugiau pe o altă insulă, Kili. Aici trăiesc, din anul 1948, exilații de pe Bikini.

Timp de 12 ani, sinistrele ciuperci ale exploziilor nucleare s-au înălțat de douăzeci și trei de ori deasupra atolului Bikini. Cea mai mare bombă, detonată în martie 1954, a lăsat un crater atît de vast încît a putut fi distins într-o fotografie a Oceanului Pacific făcută de pe satelit. Tot pe Bikini a fost experimentată și prima bombă cu hidrogen.

Sînt zece ani de cînd exploziile au amuțit și experții americani au părăsit insulele.

Anul acesta, într-una din zilele lunii august, crainicul unui post de radio californian anunța: «De la ranch-ul său din Texas, președintele Johnson declară că pe Bikini nu mai există nici un pericol de contaminare radioactivă. În consecință, foștii locuitori ai atolului vor fi autorizați să-și reia viața acolo». Vestea cea mare a parvenit pe Kili prin intermediul aparatelor de radio cu transistoare (pe insulă nu există rețea electrică). S-a hotărît ca o avangardă de nouă bărbați să plece pe Bikini, «să vadă și să povestească».

Lungul exil al oamenilor smulși de pe pămîntul lor pentru a face loc celor mai înfricoșătoare experiențe ale secolului nostru se apropie de sfîrșit. Pe Bikini se vor construi din nou case, copiii vor merge iar la școală, arborii de pîine vor reîncepe să dea roade. Viața, viața simplă, obișnuită, își va reînnoda firul, biruind moartea atomică pe propriile ei domenii, cu arme a căror putere nu va putea nicicînd fi cuprinsă în megatone. E un fapt pe care, pentru valoarea lui simbolică, ne simțim obligați să vi-l aducem la cunoștință.

Delia ȘTEFAN

Momentul reîntîlnirii cu pămîntul natal: primii nouă înainte de a debarca.

«Bikini nu mai este așa cum l-ați lăsat», a avertizat împuternicitul guvernului S.U.A. Cuvintele lui au fost primite cu strîngere de inimă.

Trimișii foștilor locuitori ai atolului au regăsit o veche «cunoștință» — peștele-papagal.

reflector științific

ÎMPOTRIVA CANCERULUI: BOMBA TURNANTĂ CU COBALT

Un grup de radiologi maghiari a pus la punct un tun cu cobalt, ale cărui radiații sînt destinate să trateze unele tumori maligne. Originalitatea «Rotacerto-ului, cum a fost denumit aparatul, constă în mișcarea de rotație permanentă, avînd drept scop dirijarea fasciculului de radiații sub un unghi care se modifică constant. Aceasta permite concentrarea radiațiilor asupra tumorii un timp mai long, căci în acest mod o cantitate minimă de radiații traversează țesuturile sănătoase în fiecare unitate de timp.

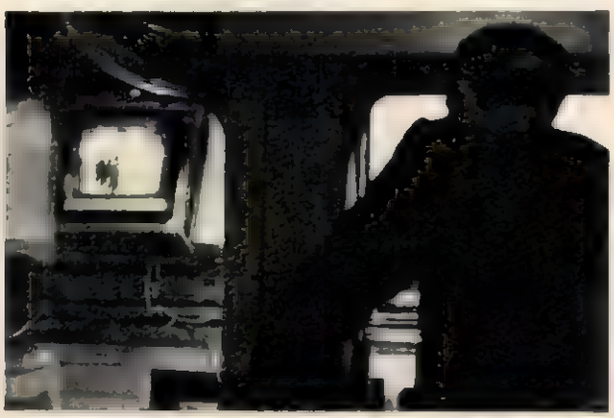

TV SUBTERAN

Ecranul de televiziune cu circuit închis avertizează pe mecanicul metroului cînd poate închide ușile vagoanelor. Este o inovație tehnică ale unei noi linii de metro date recent în folosință în capitala Marii Britanii.

DE ZECE ORI MAI CĂLDUROS CA LÎNA

O cuvertură impermeabilă de 325 g, la fel de călduroasă ca un pled de lînă pură de zece ori mai greu — iată un articol care poate interesa nu numai pe simplii excursioniști, ci și pe călătorii profesioniști, ca să-i numim așa. Ne referim la exploratori, vînători, pescari, speologi, la toți cei pe care riscurile profesiunii sau dragostea de necunoscut îi duc pe drumuri neumblate, aproape, foarte aproape de sînul Maicii Natura.

De altfel, noul material nu se recomandă numai prin calitățile sale calorice. Extrem de rezistent, el poate servi, în caz de nevoie, și drept targă: Echipa națională de schi și Crucea roșie au și făcut, în Franța, o serie de verificări care s-au soldat cu succes. În prezent, cuvertura-minune pătrunde și în Anglia și Suedia.

Istoria ne arată, de dată recentă — a noului material este instructivă: el este un produs al cercetărilor spațiale. Izolantul termic special care poate proteja azi pe un alpinist îndrăzneț sau un explorator, noaptea, în deșert, a fost pus la punct inițial pentru uzul astronauților și prezervarea aparatelor electronice delicate închise în capsulele spațiale, supuse, după cum se știe unor variații bruște de temperatură. Din cosmos, izolantul a coborît pe pămînt, tot așa cum s-a întîmplat — și cum se va mai întîmpla — cu multe alte invenții care, înainte de a-și demonstra eficiența pe traseele interplanetare, împlinesc nevoi pur pămîntene.

COMBUSTIBIL.. ÎN BURETE

Un nou polimer expandat va reduce sensibil, în viitorul apropiat, riscurile de explozie a avioanelor și autoturismelor, ca urmare a introducerii acestuia în rezervoarele de combustibil. El este turnat în rezervoare unde, prin expandare, ocupă întregul volum al acestora. În cazul unui accident care ar duce la spargerea rezervorului, combustibilul nu ar putea exploda datorită cantităților relativ mici ce pot ieși prin porii buretelui în care este depozitat. Porozitatea mare a noului polimer permite o alimentare rapidă a rezervoarelor.

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

— CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

— CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: PENTRU ANCHETA «FLACĂRII» — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

1) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
2) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
3) CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.
4) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.
5) CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.
6) CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.
7) CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968.
8) CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.
9) CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.
10) CEA MAI BUNĂ INTERPRETĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

FĂRĂ «GULER»

Au apărut, la barurile unor restaurante și bodegi, noile dozatoare de bere produse de întreprinderea «Frigocom» din București. Intrarea lor în comerț se face deocamdată sub eticheta experimentului. Să sperăm că halbele ce ni le vor servi vor fi umplute pînă la linia reglementară și nu vor avea nici «guler» exagerat. (Dacă nu se vor găsi, bineînțeles, și barmani necinstiți, care să vină de hac noilor utilaje, așa cum au făcut unii cu dozatoarele de sirop din centrele de răcoritoare!).

«SALUTĂRI DE LA ȘUGAȘ»

O inițiativă ce merită să fie semnalată: restaurantul «Șugaș» din Sf. Gheorghe (jud. Covasna) a editat un număr de cîteva cărți poștale ilustrate cu fotografii din acest local ce și-a făcut un bun renume prin felul în care asigură deservirea clienților săi. Cărțile poștale sînt oferite spre vînzare consumatorilor.

PE BAZE ȘTIINȚIFICE

Un nou studiu științific asupra cererii de consum: în județul Alba, întreprins sub egida Direcției comerciale județene, cu sprijinul Institutului de cercetări comerciale, într-o serie de unități etalon din sectoare diferite. Urmarea lui va fi îmbunătățirea aprovizionării unităților în raport cu cererile consumatorilor.

PENTRU CĂMARA DE IARNĂ

Întreprinderea pentru valorificarea legumelor și fructelor din județul Mehedinți a reușit să asigure din timp majoritatea produselor necesare aprovizionării de iarnă a populației din acest județ. Întreprinderea a încheiat cu cooperativele agricole de producție contracte pentru: 3 355 tone ceapă, 3 800 tone roșii, 1 500 tone cartofi, 4 150 tone legume diverse etc. Marea majoritate a cantităților de produse prevăzute în aceste contracte au fost livrate încă înainte de încheierea primei luni a trimestrului IV.

UNITĂȚI NOI

Consemnăm darea în funcțiune a unor noi unități comerciale:

Pitești: un depozit de mobilă de mare capacitate, dotat cu numeroase mijloace mecanizate de încărcare-descărcare și manevrare a mobilei.

Slatina: un nou complex comercial în cartierul Crișan — magazine de mercerie și cosmetice, legume-fructe, pîine, magazin alimentar cu autoservire, un restaurant și o cofetărie.

Din nou Slatina: un magazin modern cu piese auto-moto-velo.

Pașcani: un complex de magazine (confecții, tricotaje-galanterie și încălțăminte) și-a deschis porțile la parterul unui bloc din str. Ștefan cel Mare.

DIN NOU LIPSESC DETERGENȚII!

Ca și în primăvară, și în toamna aceasta gospodinele au avut din nou prilejul să-și irosească orele și... nervii cutreierînd magazinele în căutarea detergenților. La București, la Constanța și în alte localități, produsele «Alba» și «Dero» dispăruseră cu desăvîrșire...

...În aceleași zile, la Mangalia se desfășurau contractările de produse metalo-chimice pentru anul viitor.

Organele comerciale de specialitate ne asigură că pentru anul 1969 s-au contractat detergenți în cantități suficiente și într-o structură sortimentală îmbunătățită. Ceea ce nu e rău. Dar și mai bine ar fi fost ca și în 1968 să ni se fi asigurat suficiente produse.

Alain Delon știe cine l-a omorît pe Stevan Markovici ?

O CRIMĂ ÎN „LUMEA BUNĂ"

de Mircea GRIGORESCU

Într-o rîpă de la Pontchartrain (Yvelines), la marginea Parisului, doi copii care se jucau de-a expediția în junglă au văzut, în dimineața de 1 octombrie, sub o rampă de gunoaie, un sac neobișnuit de mare, din pînză de iută și legat cu corzi de nailon. Cei doi aventurieri în miniatură s-au apropiat cu prudența necesară de acest obiect insolit, care apăruse peste noapte pe locul lor de joacă. Un fior de groază i-a împietrit. Coletul avea forma unui corp omenesc. S-au îndepărtat încet, pe furiș, apoi cînd au ieșit din rîpă nimic nu i-a mai oprit din fugă pînă la postul de poliție.

Așa a fost descoperit corpul lui Stevan Markovici, un bărbat de 26 de ani, înalt, voinic, venit în Franța clandestin în 1966, prin trecătoarea Iadului din Alpi, spre a încerca să obțină un post de cascador sau de figurant, în lipsa unei profesii precise. La Paris avea o cunoștință, un oarecare Miloș Milosevici, cascador-amator și el, ajuns printr-un concurs de împrejurări complicate secretarul particular și prietenul intim al lui Alain Delon, vedetă masculină pe ecranele ultimilor patru-cinci ani. Miloș tocmai se pregătea să plece în Statele Unite, unde nădăjduia să facă o carieră mai strălucitoare. De acord cu Alain și cu soția acestuia, Miloș a cedat locul noului venit și, peste noapte, Stevan Markovici s-a pomenit în intimitatea familiei Delon, lansat subit într-o lume frenetică, de petreceri, de aventuri, de relații, lumea lui Alain Delon.

Într-adevăr, cel mai frumos bărbat al ecranului, un fel de semizeu viu, eroul unei cantități nemăsurabile de visuri naive, Delon, actorul în fața căruia pălește steaua lui Brigitte Bardot și care semnează numai contracte de milioane de franci, are o lume a lui, aparte, o lume de gangsteri și de «gorile» recrutate din cea mai bizară faună interlopă. Puțini dintre admiratorii lui ar fi bănuit că în viața de fiecare zi, actorul acesta, specializat în figuri de «samurai» violenți și duri, încearcă să-și trăiască propriile roluri. Abia acum, cînd «secretarul» lui particular a fost găsit în sacul de iută, biografii lui Delon încep să-și amintească anumite împrejurări din viața lui, care erau date pe seama boemiei. Născut în 1935, fiu al unui cuplu care nu se înțelegea, Alain a crescut, la marginea Parisului, în casa unui mic negustor de mezeluri cu care se căsătorise mama lui. La școală n-a dat nici un semn de silință — afară doar de bătăile violente pe care le dezlănțuia printre colegi. A fost dat afară, fără nici un certificat de învățătură. Singura scăpare era prăvălia tatălui vitreg, unde a tăiat, cu grijă, salamuri și șunci timp de cîțiva ani, în perioada nesigură a adolescenței. Nici temperamentul, nici imaginația lui nu se împăcau totuși cu ocupația aceasta. Într-un prim imbold se pregătise să plece la Chicago. A vrut apoi să se facă ciclist de performanță. Dar actorul de mai tîrziu, atît de abil și de rezistent în filme, obosea repede în viață. În cele din urmă, pentru a evada din prăvălia familiei, s-a hotărît să se înroleze în armata franceză și să plece în Indochina, în anii cînd imperiul colonial francez se destrăma rapid dar mai ucide totuși. Cînd nu ești născut erou la Paris, nu poți

deveni erou nici în colonii. Așa că soldatul Alain Delon a început una din cele mai mizerabile cariere militare. Biograful lui din «Paris Match», Michel Clerc, afirmă că majoritatea timpului, în cei cinci ani cît a stat în Indochina, Delon l-a petrecut în închisoare. În cele din urmă, a furat un «Jeep» de la unitate și a făcut cu el un neprevăzut turneu de plăcere. A fost ultima lui ispravă sub arme. Trimis în Franța cu o pedeapsă de carceră, este scos din serviciul militar. În unitățile coloniale și, mai ales, în închisorile lor, Alain Delon a făcut cunoștință cu profesioniști ai crimei, cu apași și hoți de buzunare, cu gangsteri de camelotă și cu alții veritabili. Adolescentul de la periferia Parisului, fără nici o meserie, stăpînit totuși de pofta, ba chiar de pasiunea banilor și a vieții ușoare, s-a lăsat ispitit de aventură. Timp de mai multe luni după scoaterea din armată, Delon a trăit în marginea societății, în condiții de care s-ar părea că nu vrea să-și mai aducă aminte, cu toate că faptele și mai ales oamenii de atunci, prieteniile suspecte pe care le-a contractat în acea vreme se amestecă azi din nou în viața lui Delon.

Într-una din nopțile cînd vagabonda prin Paris, Delon a fost acostat de o femeie, actriță de cinematograf de a doua mînă și mai aproape de pensie decît de glorie. Legătura lor a dăinuit puțină vreme. A fost însă de ajuns ca în viața lui Alain Delon să intre cinematograful. O probă de fotogenie făcută de regizorul Marc Allegret, la recomandarea soției lui, a fost o explozie de succes. Alain a intrat în studiouri pe poarta cea mare. S-ar fi putut crede că sub farmecul succesului, cu bani în buzunar, tînărul vagabond dat afară din armată va renunța la procedeele învățate în închisorile coloniale. În 1963 însă, Alain Delon este surprins într-o noapte, la Cannes, pe cînd încerca împreună cu alți doi gangsteri-amatori să spargă vitrina unui magazin de bijuterii. În studiouri știrea a produs consternare. Se știa că Delon e violent, se cunoșteau isprăvi de-ale lui de-a dreptul surprinzătoare. Prietenii lui cei noi, regizorii, actorii, credeau totuși că ceva s-a schimbat în mintea tînărului și foarte repede celebrului actor. O idilă cu Romy Schneider umplea sufletele tandre de cuvenita emoție romantică. Delon începe să urce treptele triumfului în goană. Dar oricît de repede ar merge, trecutul îl urmează, și trecutul acela echivoc, de pe cînd era prietenul gangsterilor din Marsilia, al caidului Mémé Guerini, nu-l iartă.

În existența lui Delon intimii zăreau o umbră îngrijorătoare. Vizitele unor personaje suspecte se făceau mai dese. Actorul milionar avea de plătit datoriile tînărului fără căpătîi, datorii care nu se cifrau totdeauna în bani, ci îmbrăcau forme mai grele: intervenții salvatoare, relații rentabile în «lumea bună», contacte cu traficanții de stupefiante, intrare liberă în cluburile clandestine și în bordelurile de lux. Oamenii cei mai apropiați lui Delon, anturajul lui imediat, îi înlesneau toate fanteziile, exploatîndu-l pentru ei și apărîndu-l de orice contact care nu le-ar fi convenit. Aceasta era, în special, funcția «gorilelor» pe care le angaja ca secretari și cascadori. Pe Miloș Milosevici nu l-a ținut în serviciu multă vreme. Delon era iritat de prietenia prea insistentă dintre soția lui, Nathalie, și secretarul particular. Probabil că tensiunea ridicată a relațiilor din casă l-a determinat pe Miloș să plece în Statele Unite, la Hollywood. Acolo, n-a făcut carieră lungă. La cîteva luni după sosire a fost găsit împușcat, în patul ex-soției lui Mickey Rooney, asasinată și ea. Alain Delon, care se afla în timpul acela tot la Hollywood, s-a arătat atît de impresionat de întîmplare încît a organizat funeraliile lui Milosevici pe socoteala lui, inclusiv transportarea rămășițelor pămîntești în Europa, operație foarte scumpă.

În Europa, «gorila nr. 2», Stevan Markovici, succesorul demn al lui Miloș, își luase meseria în serios. Instalat, pentru mai multă comoditate, chiar în casa somptuoasă a lui Delon, secretarul particular nu pierdea nici o zi și în special nici o noapte fără a-și face relații în lumea interlopă a Parisului. Nathalie Delon îi prezenta femei și bărbați, îl ducea în casele închise în care au acces numai milionarii și nici aceștia toți. N-a întîmpinat nici o dificultate în a se angrena într-un trafic de stupefiante și a deveni furnizorul lui «madame Claude», patroana unei faimoase case de rendez-vous de pe Champs-Elysées. Aici, Stevan organizase și altă afacere: fotografia musafirii de ambele sexe, apoi practica un șantaj metodic și rentabil. De la un timp, gorila s-a simțit însă în primejdie. El a scris sorei sale, spre sfîrșitul lunii septembrie, că dacă i se va întîmpla vreun accident, vinovații trebuie căutați în anturajul lui Delon și l-a numit chiar pe alt secretar, prieten al actorului, un oarecare Marcantoni. Acesta vine de mult, face parte din umbrele care-l însoțesc pe Delon din tinerețea lui aventuroasă. În ultima vreme, Marcantoni a devenit singurul prieten al lui Delon, confidentul și partenerul lui nedezlipit în toate călătoriile de afaceri și de agrement. El se afla, cu Delon, la Saint Tropez, plaja vedetelor de tip snob — cînd a fost descoperit cadavrul lui Stevan Markovici. Delon turna un film, «Piscina», în care interpretează același personaj, devenit cam insistent, al «îngerului negru», gangsterul cu suflet. Jandarmii din Saint Tropez nu glumesc cu anchetele. Delon a fost expediat la Paris, unde a fost interogat timp de zece ore asupra relațiilor sale cu Stevan, asupra relațiilor acestuia cu alte persoane — chiar din lumea politică — din anturajul actorului. A fost convocată la poliție și interogată și Nathalie Delon. Se pare că ancheta ajunge la un punct mort, dar sora lui Markovici, dînd publicității ultima scrisoare a fratelui său, în care este numit Delon, a provocat o reluare a anchetei. Parchetul a ordonat deshumarea cadavrului de la Yvelines și o nouă autopsie. Spre surprinderea generală, s-a constatat că prima autopsie a fost superficială. Markovici, despre care s-a spus că a murit în urma unor lovituri la baza craniului, a fost, în realitate, împușcat în cap. Arma crimei este revolverul P. 38, armă cu tristă celebritate, preferată de gangsteri, iar în literatură și cinema de celebrul James Bond, agentul 007.

Alain Delon a fost invitat, din nou, la poliția pariziană. Interogatoriul a durat 14 ore. A fost pottuă și Nathalie. Zecile de reporteri care urmăreau rezultatul acestor interogatorii erau convinși, după o zi de așteptare, că Delon va fi implicat, într-un fel, în afacerea Markovici. Ipoteza aceasta n-a fost confirmată. Actorul a dat publicității o scrisoare, din îndemnul avocatului său, în care arată că, în interesul anchetei, se va abține de la orice declarații publice și a amenințat cîteva ziare și un post de radio că le va da în judecată dacă mai fac comentarii pe seama lui.

Deocamdată, lucrurile au rămas așa. Nenorocitul play-boy Stevan Markovici, aventurier fără scrupule, a fost ucis fără milă. Asasinii lui, «gorile» ca și el, ucigași cu sîmbrie, au procedat cu toată tehnica posibilă, fără să lase vreo urmă, vreun indiciu, strecurîndu-se după crimă în lumea lor specială. Polițiștii știu, acum, unde se află cheia acestei afaceri, dar nu pot implica pe nimeni. Alain Delon nu este pus sub acuzație, însă un asasin se află undeva, în apropierea acestui «samurai» care a coborît de pe pînză în viața de toate zilele, spre a trăi, efectiv, senzațiile tari pe care le mimează pe ecran.

Crima pe ecran: Alain Delon își înecă adversarul. Un cascador a trebuit să îndure, timp de cîteva secunde, simulacrul acestei primejdios din ultimul film turnat de Delon, intitulat «Piscina».

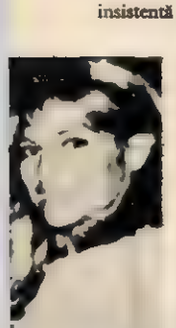

Delon și caidul Guerini, prieten de pe vremea cînd actorul adulat de azi s-a aflat în închisoare în Indochina

Nathalie Delon cu Milosevici (fotografia 1) și cu Markovici (fotografia 2), ambii uciși de cîte un glonț în cap.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

LATURA NEGATIVĂ HRĂNEȘTE LATURA POZITIVĂ SAU PEȘTELE CEL MARE ÎNGHITE PE CEL MIC

X e un tip foarte nervos... Deși înfăptuiește tot felul de drăcovenii, ne asigură că nu-l reprezintă. Îți lasă impresia că propriul său caracter nu-i aparține. Caracterul domniei-sale, destul de odios, între noi fie vorba, i-a fost făcut,parcă,cadou, or, după cum se știe, calul de dar nu se caută la dinți. Caracterul îl trage în tot felul de beții și... întîmplări abjecte,deși individul se împotrivește. El n-are nici un amestec. Caracterul e de vină. Anturajul, educația, lectura greșit aleasă, o decepție sentimentală precoce....

— M-ai văzut ieri beat mort... Află că beția nu mă reprezintă, nu e ceva tipic în viața mea....

Dar, deși nu-i tipic, bea de stinge.

— Ai auzit despre mine că l-am turnat pe X... Află că nici delațiunea nu mă caracterizează... Nici nu știu cum am ajuns în situația asta penibilă....

Nimic din ceea ce face nu-l caracterizează.

— M-ai văzut luînd filodormă — cunosc cazul. Nu eram eu ăla. Nu eu luam filodormă, ci partea mea slabă și interesată.

Intrînd în miezul discuției descopăr că X are o latură pozitivă și o altă latură negativă. Numai că, spre deosebire de alți oameni, X își exploatează la sînge latura negativă.

— Dragul meu prieten — hotărăște X să mă ridice la rangul de amic ca să se poată destăinui mai în voie — cu latura mea negativă mă descurc în viață. Îmi fac cu ea treburile de bucătărie, mizeria vieții diurne. Iau filodorme, string bani la ciorap, sucesc capul femeilor...

— Și latura pozitivă a caracterului dumitale ce face?

— Am și o asemenea latură, n-are nici un rost să-mi neg complexitatea. Cu latura mea pozitivă regret ceea ce comite latura negativă.

— Doar atît?

— Visez la o viață mai frumoasă... Visez să fiu mai bun, mai cult, mai corect, mai inteligent... Că doar nu poți să visezi să ajungi hoț de drumul mare?!

Latura pozitivă — dacă se poate numi așa — zace nefolosită. Ea nici nu există. E numai o plăsmuire a imaginației... Chiar dacă a existat vreodată s-a veștejit din pricina nefolosirii ei....

Și așa, cu timpul, din latura pozitivă a lui X n-a mai rămas nimic. Și iarăși se adeverește că peștele cel mare înghite pe cel mic.

literare

de Lucian RAICU

Iordan Chimet:

„LAMENTO PENTRU PEȘTIȘORUL BALTAZAR"

Dificil de parcurs, cel puțin la o primă abordare, iritantă și neliniștitoare pentru o sensibilitate domică de emoții rapide și coerente, perfect explicabile, cartea — de o factură neobișnuită — a lui Iordan Chimet intrigă și prin bănuiala că dincolo de aparența *pres* simplă, excesiv «infantilă», ridică pretenții *prea* mari, autorul lăsînd de la un moment dat să se priceapă că intențiile sale bat departe, în direcția unei viziuni integrale și chiar în aceea a unui program etic și filozofic.

Ea poate fi citită și interpretată la diverse niveluri; să începem cu cel mai evident «strat» al ei: «jurnal de bord al copilăriei mele» (cum spune într-o dedicație scriitorul însuși), suită de scene imprevizibile, de situații autentice și mimate, neavînd altă structură decît aceea dictată de normele unui joc simplu, elementar, în voia căruia se abandonează.

Sîntem la început în plină feerie,ocazionată de «sosirea (într-o bună zi) a peștișorului Baltazar în vechiul oraș», urmare a călătoriei efectuate vreme de «șapte zile și șapte nopți și din nou de șapte ori șapte zile pe caicul cu aripi de țînțar la catarg». De aici însă lucrurile încep să se complice, făcînd cu neputință menținerea lecturii la primul strat, la primul nivel al înțelegerii. Dumitru Micu observa, fără a-și ascunde perplexitatea, că momentul festiv, ceremonia încoronării lui Baltazar «se preschimbă într-un ritual prevestitor de moarte, care nu se dă însă drept ceea ce este». Onorurile cuvenite se desfășoară după prescripțiile unui basm tradițional, numai că din loc în loc, și din ce în ce mai des, apar note discordante, ambiguități, în țesătura cărora este greu să ne mai dăm seama dacă «principele» este adulat ori, dimpotrivă, contestat, privit cu emoție sau luat în derîdere, dacă asistăm la o festivitate sau la mimarea ei în stil bufon.

În totul un amestec derutant,și tot ce se poate afirma cu deplină certitudine este că notele grave nu lipsesc și că acestea sînt însoțite de ecourile unei surde neliniști provocate de cauze necunoscute. Această neliniște pare să spună că imaginea mirifică, paradiziacă, a copilăriei, deși corespunzătoare adevărului, nu-l acoperă cu desăvîrșire, rămînînd loc și pentru rezerve, suspiciuni și precauții.

Tehnica însăși a relatării implică, pe lîngă facilitățile curente jocului, un aspect de complicație, de bizarerie; pînă la un punct contrastele fuzionează, mai departe însă ele se despart, urmîndu-și fiecare calea, o cale proprie, aventuroasă Buna dispoziție și îngrijorarea, totala inconștiență și sentimentul brusc, apăsător, al răspunderii, strigatul voios și lamentația coordonează pe rînd, deseori fără să comunice în nici un fel între ele,piesele independente, monologagele, dialogurile, cîntările și meditațiile din care întregul se compune.

Pînă la urmă scriitorul va opta pentru nota gravă, pentru apelul nemijlocit adresat sensibilității, conștiinței «moderne» a cititorului. Pornită ca o feerie voioasă, dezlănțuită, destinată copiilor, cartea își va schimba pe parcurs structura, culoarea, tonalitatea, spre a sfîrși într-un fel de apoteoză tragică a faptului *de a exista*. Personal, prefer ultima ipostază, *a treia*, consecutivă nu numai feeriei de la început, dar și complicațiilor exagerate rezultînd din prea desele metamorfoze epice, nu totdeauna firești; prefer melancolia limpede, tragismul filtrat al cîntărilor simple din ultima parte a volumului. Pentru o mai rapidă edificare, decupez cîteva fragmente, cîteva «versete», frumoase în sine, excluzînd necesitatea vreunui comentariu alambicat, lămuritor, și care-mi dau convingerea că Iordan Chimet este un poet, un poet al existenței, capabil de o expresie lirică pură, învăluitoare. «Bătrînul rege trece prin timp ca printr-o galbenă, recoltă./Uneori, vara, tîrziu, în vii auzi clopotul asinului lui în fața vămilor;/ veșmîntul lui subțire ca pînza păianjănilor, ca zborul fluturilor,/ tocmai a lăsat să-ți cadă pe umeri o frunză, semn c-a sosit timpul să-ți scuturi crengile./ El spune: fiii mei,nu beți șingele fraților voștri,/ el spune: fiii mei, fiți regi asemeni spicelor, doar foșnetul mierlelor deasupra voastră.// Și pleacă fără să întoarcă privirea./ Recunosc în salcia de lîngă izvor/ toiagul lui pierdut/ într-o noapte/ cînd își lega asinul de lună» *(Lamento pentru bătrînul rege)*.

Sau acest psalm-exortație, traversat de un sentiment plin, nostalgic, de sevele unei vitalități bine temperate, acest poem nobil și auster, trist și încrezător în tristețea sa — și de o vigoare adumbrită ca de presimțirea unei fragilități a ființei: «Cînd focurile se vor stinge printre ruine/ cînd pescarul cel șchiop va ieși somnoros din colibă, la miezul nopții,/ vorbind cu bufnițele,/ pufăind din luleaua scorojită, mormăind un cîntec uitat,/ cînd buciumul ascultă glasul pietrelor, glasul pămîntului,/ atunci/ puneți urechea la pămînt și ascultați:/ veți auzi cum crește iarba, veți auzi gîzele zburînd/ puneți urechea la pămînt și ascultați:/ veți auzi tăcerea cum cîntă într-o mie de flaute/ puneți urechea la pămînt și ascultați:/ veți auzi cuvintele unui grai fără nume,/ pe care-l veți înțelege...» *(Lamento cu pescarul cel șchiop)*.

Cine a început să parcurgă volumul lui Iordan Chimet și, dintr-un motiv sau altul, nu a dus lectura pînă la capăt va rămîne, probabil, foarte surprins de aceste psalmodieri.

De va fi citit însă cu atenție primele pagini, nu se poate să nu fi remarcat alături de expresia unei fantezii grațioase și alături de simulatele descinderi în suprarealism, nici ele lipsite de farmec (cu toate că uneori de un farmec cam greoi...) infiltrația unui lirism veritabil, aliaj de elementaritate și rafinament.

spectacol pe glob

● «Variațiuni pe o temă rococo» se intitulează noul spectacol prezentat de Teatrul de dans olandez. Inspirat după lucrarea cu același nume a lui P.I. Ceaikovski, baletul a fost pus în scenă de coregraful Benjamin Harkarvy. Despre balerina Marian Sarstädt, interpreta rolului principal, criticii afirmă că prin perfecțiune și tehnică amintește de Galina Ulanova.

● Spectacolul cu «Troilus și Cresida» pe scena lui Old Vic Theatre e un succes datorat în primul rînd regiei pline de imaginație a lui Peter Hall și John Barton. În fotografie, o scenă din spectacol: David Waller în Pandarus și Helen Mirren în Cresida.

● Cronicarii de specialitate sînt unanimi în a afirma că debutul fericit al Operei comice din Paris din acest sezon se datorează în mare măsură cîntăreței Jane Rhodes, interpreta principală din «Ora spaniolă» de Ravel și «Vocea umană» de Poulenc, prezentate într-un singur spectacol. Interpretarea celor două roluri principale atît de diferite, Conception și Denise Duval, reprezintă o adevărată performanță artistică. În fotografie: Jane Rhodes și Gérard Dunan în «Ora spaniolă»

● A 23-a ediție a Zilelor festive de la Bregenz (Austria) a reunit, în cadrul a 41 spectacole, artiști de renume din Austria și de peste hotare. În spectacolele cu «Văduva veselă» (în fotografie) au apărut Helga Rosvaenge, Elfriede. Pfleger și Evelyn Lear.

varietăți

CÎND TE BATE VÎNTUL

Greu să te menții la verticală cînd uraganul suflă cu peste 100 de km pe oră. Lucrul îl pot confirma din proprie experiență cetățenii orașului Tampa din Florida, care voiau să ajungă acasă deunăzi, cînd s-a dezlănțuit una dintre faimoasele furtuni de pe coasta Atlanticului.

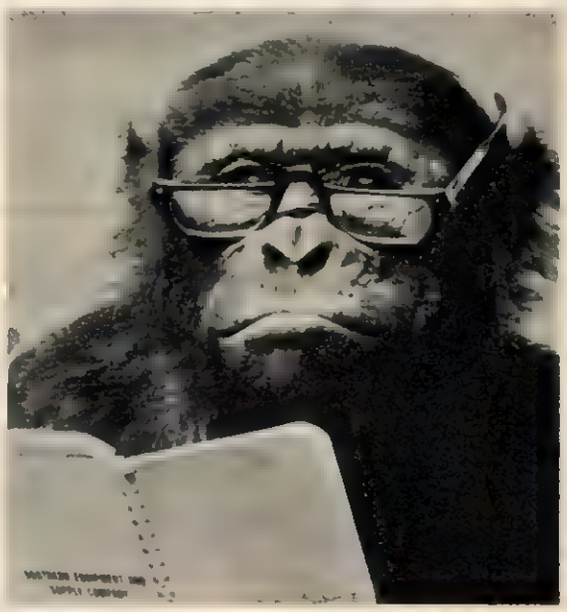

KAKOWET, FILOZOFUL

Locuiește la San Diego, în grădina zoologică a acestui oraș californian. Este — după părerea specialiștilor — un tip înzestrat cu o inteligență rar întîlnită și cu deprinderi de asemenea cu totul ieșite din comun. Obișnuiește — de pildă — să ia o carte între labele-i păroase și să-și exprime opiniile critice prin grimase foarte elocvente.

SUS MÎINILE! E CU MUZICĂ...

Bruneta melancolică din fotografie e pe cale să comită un gest ireparabil? Nicidecum! Revolverul pe care-l ține în mînă nu este decît un inofensiv model nou de radio portativ cu transistoare, apărut în magazinele de specialitate din Occident și care este pus în funcțiune prin... apăsarea pe trăgaci.

De gustibus!

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● La Paris s-a sărbătorit recent împlinirea a 20 de ani de la apariția primului disc microsion. Se știe că invenția aceasta, care avea să revoluționeze industria discurilor, a fost pusă la punct în anul 1948 de către profesorul Goldmark, în laboratoarele firmei Columbia

● În buzunarul unui hoț arestat recent la Copenhaga a fost găsit ceasul de aur care aparținuse lui Alexandru I, ex-regele Iugoslaviei, asasinat la Marsilia în anul 1934. Ceasul dispăruse din buzunarul acestuia chiar în momentul asasinatului.

● «Biftecul vegetal», experimentat cu ani în urmă de japonezi, și-a făcut acum apariția, sub o formă mult îmbunătățită, în Germania federală. Preparat pe bază de soia, acest aliment prezintă un conținut mai bogat în proteine decît carnea și are un gust asemănător. Pentru a i se da un aspect și mai atrăgător i-au fost adăugate oase din... plastic.

● Cea mai mare expoziție de ceasuri care s-a putut vedea vreodată a fost deschisă, în toamna acestui an, în capitala Franței. Au fost expuse, de la cadranele solare și clepsidrele antichității, de la pendulele și orologiile caracteristice fiecărei epoci pînă la ultimele modele de ceasuri atomice.

● Nu e o glumă, ci un fapt strict autentic: italianul Bruno Galvan, în vîrstă de 57 de ani, în stare de ebrietate, a fost mușcat de o viperă care a murit otrăvită de alcool...

GASTRONOMICĂ

Dinamită la cuptor

Se admit numai voluntari. Fie din rîndurile celor care afirmă că sînt sătui de viață și n-au obligații de familie sau sociale, fie cei cu un organism perfect sănătos. Posesorii unui certificat medical de angajare (care conține cele circa 7-8 analize și consultații obligatorii) sînt admiși indiferent de rezultat, ținînd seama că însuși faptul obținerii acestui act este o dovadă suficientă că au o construcție robustă și un sistem nervos de rinocer

Bref! După selectarea concesionilor pe aceste criterii, aceștia sînt prevenîți de încercarea la care trebuie să facă față. Li se cer declarații scrise de mînă numai cu stiloul sau peniță Klaps (nu se admite a se scrie cu pastă că nici Poșta nu admite — de ce, nu știm). Apoi se fac următoarele cumpărături: 300-400 g carne porc, 300-400 g carne mînzat, 200-300 g ciuperci, un borcan cu roșii în bulion, 2 cepe, mărar, pătrunjel, 5 ouă, una pîine neagră cu cartofi de 2 kg, unt, 300 g cașcaval.

Prepararea este simplă. Carnea se dă de două ori prin mașină și se amestecă cu ciupercile tocate, ceapa rumenită, zarzavatul tăiat și ouăle, la care se adaugă condimente după gust. Se face un capac la pîine și se golește de miez. Interiorul pîinii se umezește cu sos de roșii amestecat cu puțin vin. Se umple pîinea cu tocătură, se acoperă și se freacă pe dinafară cu unt. 3-4 roșii și cîteva ciuperci crude se pun pe capac și totul se introduce în cuptor, la foc încet. Din cînd în cînd se stropește cu unt topit, amestecat cu sos de roșii și vin, spre a preveni arderea «dinamitei».

Pentru «fitil» se folosesc felii lungi de cașcaval pané de dimensiunea unui sitlou Kaveko sau Flaro (mai ales că este mai ieftin), introduse în cuptor cu 5-10 minute înainte de coacere.

Totul se servește fierbinte pe un fond de muzică modernă interpretată de formația Sincron. În caz de lipsă, invitații mai dotați pot cînta «Lume-lume»

În clipa cînd vreunul dintre consumatorii «dinamitei» bănuiește că e pe cale să explodeze, primejdia poate fi prevenită cu un pahar de țpriț la gheață dozat după gust.

Orice reclamații privitoare la digestie se resping din capul locului, iar supraviețuitorii pot încerca și rețeta din numărul viitor.

P.P. NAȘU

CONTRIBUȚIE LA UN INTERIOR PLĂCUT

Un parchet frumos este o adevărată podoabă a locuinței. Parchetul trebuie să îndeplinească multe condiții: să aibă o culoare plăcută, să fie neted, fără noduri și fără goluri între lamele, să nu se vălurească după o perioadă de folosire, să fie montat fără cusur. Un nou produs al Ministerului Economiei Forestiere întrunește cu prisosință aceste condiții. Este vorba de așa-numitul parchet lamelar (mozaic), un material durabil, robust, extrem de rezistent la șocuri și uzură; un material cu incontestabile însușiri estetice și al cărui aspect rămîne mereu nou.

Executat din stejar (esența cea mai rezistentă), el se prezintă sub forma unor panouri cu dimensiunile de 0,448 × 0,448 m, constituite din lamele dispuse în pătrate și așezate cîte cinci, în sistem de «tablă de șah». Panourile se montează pe un strat de beton foarte neted, prin lipire cu aracet EC, un adeziv de cea mai bună calitate. În felul acesta montarea se face într-un timp extrem de scurt, înlăturînd toate deficiențele metodelor tradiționale. Nemaifiind nevoie de un suport intermediar de lemn, nu se mai bat cuie, iar lamelele nu mai trebuie așezate una cîte una, ceea ce înlătură de la bun început posibilitatea apariției unor fisuri.

Executate mecanizat de mașini moderne, panourile de parchet lamelar oferă un plus de siguranță, durabilitate și frumusețe. După montare ele se întrețin în condiții absolut similare cu acelea ale parchetului clasic; se curăță cu petrosin, se dă cu ceară și la nevoie se rașchetează.

Parchetul lamelar asociază astfel utilul cu plăcutul și poate fi întrebuințat cu egal succes în încăperi de locuit (dormitoare, camere de zi), ca și în birouri, biblioteci, săli de curs, de spectacole, de conferințe.

Pretutindeni, el imprimă o notă de prospețime, de caldă intimitate și bun-gust.

Parchetul lamelar-mozaic este produs de Întreprinderile forestiere din Băbeni, Iași, Homorod, Arad, care-l livrează, la cerere, depozitelor de materiale pentru construcții.

FILMELE ORWO ACCESIBILE ORICUI

Chiar dacă intenţiile şi obiectivele de fotografiat sînt diferite, sînteţi de fiecare dată tentat să alegeţi FILME ORWO.

Explicaţia este simplă: deplina dv. încredere în FILMELE ALB-NEGRU şi FILMELE COLOR ORWO.

Ele corespund exigenţelor fotografiei moderne.

Beneficiaţi de această îndelungată experienţă, alegînd pentru fotografia dv. FILME ORWO.

VEB FILMFABRIK WOLFEN

Republica Democrată Germană

ORWO Film

PUBLICOM

VARĂ CAPRICIOASĂ

Cîțiva dintre cineaștii cehi au ajuns astăzi la un adevărat rafinament în a recompune viața din tot feluri de «resturi» aruncate de unii pe ici, pe colo, din mărunțișurile care ne curg din buzunare. Un Forman, un Passer, un Mentzel, le pun cap la cap, le trec sub o lupă și, cu un zîmbet care nu este totdeauna dintre cele mai bune, ne obligă să ne întrebăm dacă nu cumva existența risipită în nimicuri este și a noastră, nu numai a altora. Un prim răspuns cinstit este dătător de amețeli și aici mi se pare că regizorii mai sus-amintiți obțin cu realismul lor crud ceea ce obțin alți colegi de-ai lor, Nemec sau Chytilova, să zicem, pe calea inventării unui univers halucinant.

Mai puțin «rău» decît Milos Forman și cu mai puțin chef de glumă decît Ivan Passer, Jiri Mentzel realcătuiește viața cu o tristețe dincolo de care se citește parcă un «n-am încotro, asta este, ăștia sînteți». Eroii lui din «Vară capricioasă» stau și păzesc un șirand la care, — curios și nu prea — în plină vară, nu vine nimeni, pîndesc ploaia, discută despre ploaie și fleacuri.

La început s-ar părea că totul este privit cu îngăduință, oamenii nu știu să-și găsească lucruri trainice în jur și cu asta basta. Dacă ne dă mîna, putem să și rîdem. Numai că tînărul autor, învăluit mereu în amărăciune, se joacă așa cum vrea el cu resturile acelea de viață, și atunci cînd le așază din nou are tot dreptul ca din cîteva mișcări să aducă la suprafață un adevăr ceva mai greu de îndurat decît evidența traiului năclăit de zi cu zi: oamenii pentru care în zadar cerul e albastru și iarba verde au și visele pe care le merită.

Într-o zi, pe malul șirandului poposesc saltimbancii, cu prăjinile și sforile lor miraculoase. După toate regulile ei ar fi trebuit să aducă o fîrîmă de poezie, să zgîlțîie amorțelile. Dar frumoasa acrobată nu este nicidecum o făptură *de vis*: e veșnic flămîndă și cam timpă, pare mai degrabă un animal dus de zgardă iar amestecul ei nevoit în viața celor trei bărbați duce la catastrofe penibile: unul se vede părăsit de trupeșa-i nevastă pe care o găsește în rulota subțiratîculul circaș, altul se alege cu o ureche ruptă iar ultimul cu o bătaie zdravănă. Singura ființă care a hrănit pentru o clipă încrederea în vis este acrobatul cel slăbănog, care știe să arunce punți nevăzute în aer. Dar lumea va crede că-i stă mai bine lîngă o găină pe care o jumulește de fulgi, drept care îi face vînt de pe sfoară.

Mentzel alungă astfel însăși posibilitatea visului, cu o durere pe care bănuim că și Dumnezeu trebuie să o fi avut în momentul cînd l-a izgonit pe Lucifer din rai.

Magda MIHĂILESCU

OH, FRUMOASELE MELO-URI DE ALTĂDATĂ !

de Sanda FAUR

Să nu fim fățarnici și să recunoaștem că simțeam nevoia unei guri de aer proaspăt și a unui ceas de zîmbet. Plimbați pe scenă de la Strindberg la Dürrenmatt și de la Ionescu la Pinter, retina noastră, satisfăcută estetic, începuse să capete totuși un fel de foto-fobie, nu mai putea percepe universul decît pe întuneric; or, negrul nu este totuși nuanța unică a lumii care, pînă una alta, în zilele cu soare, ne mai apare și frumos colorată. Așa că, după ce ne-am pus toate întrebările torturante ale omului modern, după ce am încercat — cum se cuvine — și angoase existențiale, și spaima de singurătate, și groaznica dificultate a comunicării, după ce am văzut spectacole bune, foarte bune sau mai puțin bune, cu piese ale unor mari scriitori ai lumii, ne-am zis, mai în sine, mai în public: există o măsură în toate, chiar și în programarea premierelor dintr-o stagiune. Există o logică, o armonie a stabilirii repertoriilor unor teatre aflate pe teritoriul aceleiași urbe și aceasta parcă ar dicta o împărțire mai judicioasă a scrîșnetului și hohotului destins, a meditației amare și a rîsului tonifiant pe spațiile temporale ale aceleiași stagiuni. Există în bagajele mai vechi ale Taliei nu numai capodopere tragice ci și comice, oamenii scriu și azi lucruri excelente și nu numai în registrul grav, de ce să răsturnăm peste spectatori, așa, dintr-o dată, numai lădița cu necazuri a omenirii? Nu de alta, dar în sănătoasa și firească sa nevoie de certitudine, de zîmbet, omul poate ajunge să ocolească ușile teatrelor dincolo de care știe că îl așteaptă numai fața neagră a lumii și, cum să vă spun, planul de spectatori și cel de casă nu sînt totuși simple rubrici din dosarele contabililor, iar o capodoperă prezentată într-o sală goală parcă își menține cu greu condiția sa de capodoperă...

Așadar, am mers cu inima deschisă spre acea «Frumoasă duminică de septembrie» de la Teatrul Nottara, sperînd fierbinte la o frumoasă seară de teatru; ne-o promiteau, în cor, și numele lui Ugo Betti, dramaturg italian contemporan, solid instalat în banca a doua, imediat după Pirandello, și cel al regizoarei Sanda Manu, care a știut atît de bine să redea celor două orfeline lacrimile lor veritabile de crocodil și să presare peste melo-ul de altădată praf de strănutat; ne-o asigura, formal, și fila aceea săracută care ține loc la Nottara — desigur, din motive de mare economie intelectuală și bănească — de program de sală. Ca să n-o spunem noi pe urmă, a spus-o regizoarea la început, cum că a ales «o piesă grațioasă, dulce, lină, blîndă, adjective care, aparent, și-ar găsi locul în acolada peloralivelor, pentru cei care păstrează prejudecata genului major și minor» («geniului», cum scrie, dintr-o ingenuă greșeală de corectură, desigur neintenționată, în program). Cum nu avem de loc o asemenea prejudecată, am mers deci să o vedem pe delicata, sensibila actriță Eugenia Bădulescu și pe junele nostru comic liric Ștefan Tapalagă în această piesă acuarelată nu în roz, ci în arămiul ușor nostalgic al toamnei. Am vrut să scăpăm două ceasuri și jumătate de întrebări, să ne «deconectăm», dar nu ne-a mers. Două ceasuri și jumătate ne-am întrebat, plini de bună-credință și nedumerire, de ce a ales Teatrul Nottara tocmai această piesă mai ușoară ca fulgul, mai lipsită de substanță ca spuma mării?

...O frumoasă doamnă, cu umbreluță, rochie «fin du siècle», doi copii mari și soț sus-pus care o neglijează, o doamnă care se plictisește puțin, îmbătrînește puțin, bovarizează puțin, întîlnește exact în ziua în care își aniversează în singurătate nu știm exact cîți ani un tînăr vicesubarhivar adjunct, extrabugetar și supranumerar, timid, zăpăcit, stîngaci, uituc — deci fermecător — care scrie cu penițe Klaps studii minuțioase despre canalizarea orașului, dar visează să vadă Gangele și Tokyo, capitala... Chinei. Ce se poate întîmpla cînd se întîlnesc doi nefericiți ai vieții, mai ales atunci cînd autorul e un puritan? Firește, o orgie, o orgie cu sirop de zmeură și un deget de vin de Otta, la localul de perdiție «Pîrîul nimfelor», unde oamenii se amuză — Doamne, ce desfrîu! — trăgînd unul în altul cu pușca plină de dopuri și stropindu-se cu sifon și unde, vai, se află și fiica doamnei, într-o stare de euforie nițeluș excesivă... Scandal, poliție, pocăință, întoarcere dramatică acasă, împăcat cu soarta, cu vîrsta, cu singurătatea. Căci frumoasa doamnă Adriana nu este de loc o Nora, o hotărîtă Nora nordică, ci o dulce-nostalgică doamnă din sudul Italiei care nu poate, nu vrea să se smulgă din colivia ei aurită, o sărmană *«pisicuță albă, pe care o țineau mereu închisă în casă, care mîrlăia zadarnic în fața ușii închise, dincolo de care erau acoperișurile, aventura, șoarecii»* dar, care, atunci cînd usa s-a deschis, *«n-a mai vrut să iasă, fiindcă nu mai era atît de tînără... și nu mai avea curaj»*. Metafora — și calitatea ei! — aparține întru totul autorului, ar putea fi folosită foarte bine ca moto al piesei, numai că drama pisicuțelor albe și timide nu mai zguduie de fel conștiința contemporanului nostru, oribilă făptură insensibilă și opacă la «suferințele» inimii! Și chiar dacă Ugo Betti s-a amuzat puțin schițînd în glumă, prin anul 1935, această povestioară, nu știu de ce a trebuit noi să-i facem prostul serviciu de a-l prezenta publicului bucureștean tocmai prin această piesă oarecare, cînd — slavă Domnului — ar fi fost de unde și ce alege!

Am stat două ceasuri și jumătate în fotoliu și ne-am minunat, ba ne-am și îndurerat puțin, văzînd cîtă sensibilitate și trăire sin-

Regizor și interpret în film: Jiri Mentzel.

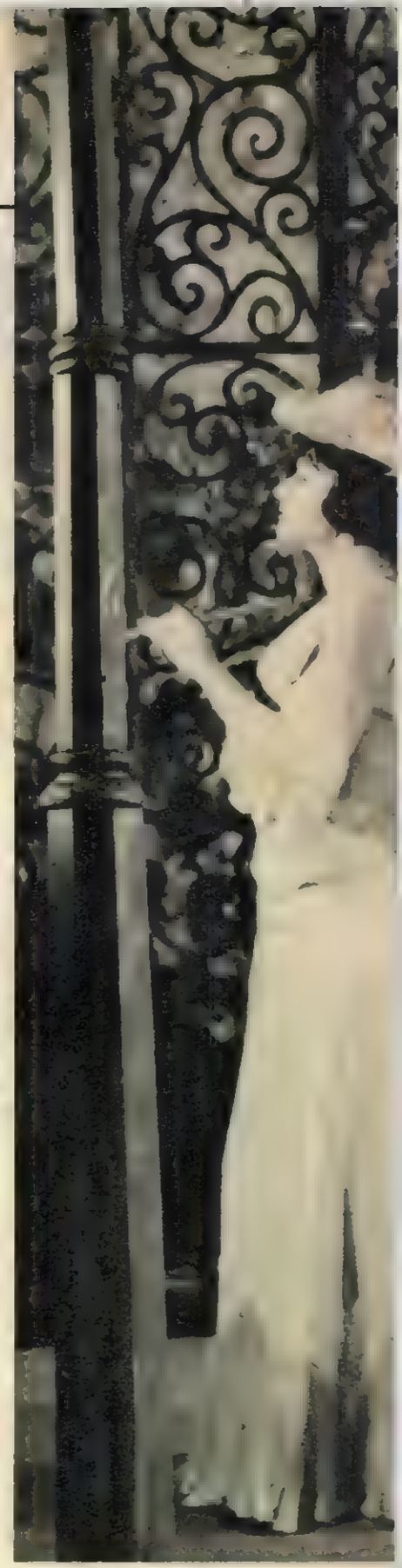

ceră poate consuma Eugenia Bădulescu pentru scurta evadare pe acoperiș a pisicuței albe, cum ochii ei superbi erau realmente înrourați de lacrimi, cum ea a crezut cu adevărat în pseudodrama doamnei consilier. Eugenia Bădulescu nu e actrița care să-și persifleze eroinele, ea are o vibrație tragică și, dacă nu i se oferă altceva, o risipește chiar și pe suferințele unor mici feline domestice. Ștefan Tapalagă și-a luat mai puțin în serios personajul său, lui nu i-a fost teamă să-i facă puțin ridicole și visele, și mîinile, și accesele de curaj, dar chiar și această distanțare lucidă nu i-a dat lui Carlo Lusta cine știe ce rațiuni artistice de existență. Scenografa Lidia Radian a aruncat pe scenă kilograme de frunze uscate, de plasticitate grațioasă, de atmosferă. Iertați-mă, dar totul, sau aproape totul — chiar și consumul artistic de calitate al actorilor Const. Brezeanu, Ioana Manolescu, Șerban Cantacuzino, Mariana Oprescu — mi s-a părut degeaba. Oare asemenea dulci și drăgălașe piese, în recuzită dantelată de epocă, cu mini-probleme de viață, cu mini-valoare artistică, așteptăm noi pentru a ne mai spăla sufletul de amarul unui «Dans al morții» sau al unui «Meteor»? Oare cu ele putem asigura echilibrul unui repertoriu? Dacă e așa, dați-mi voie să socot «Cînd luna e albastră» o capodoperă.

Nu voi greși de fel!

D-na consilier (Eugenia Bădulescu) și vicesubarhivarul adjunct (Ștefan Tapalagă), sau trista evadare pe acoperiș a pisicuței albe.

tv

mărunțișuri pedante

Nu voi scrie un serial de cronici despre serialul «Forsyte Saga», deși sfîrșitul cronicii de săptămîna trecută ar fi putut să lase această impresie. Ar fi pedant, deci plicticos, deci nepotrivit cu televiziunea, aceasta, precum bine se știe, nefiind niciodată pedantă sau plicticoasă. Apropo de pedanterie, unul dintre cele mai întristătoare texte vizînd televiziunea mi s-a părut a fi scrisoarea cititorului «României literare» care și-a petrecut două săptămîni într-o întrecere mută și furibundă cu comentatorii sportivi. Cine va afla primul cifrele rezultatelor? Cine va cunoaște mai precis numerele de concurs și aspectul tricourilor tuturor sportivilor participanți? A mai fost relevat aspectul egoist al acestei întreprinderi cu caracter cvasimaniacal. Nu e vorba însă numai de faptul că nimeni dinafara camerei 4×4 nu a profitat de obstinata urmărire: e greu de înțeles însăși natura satisfacțiilor obținute în interiorul ei. Zgomotele suprapuse ale posturilor care emiteau în diverse limbi și se refereau poate la probe diferite, efortul de a înșira rapid pe hîrtie liste, clasamente, cifre solicitau, fără îndoială, atenția în direcții fără contingență cu spectacolul sportiv, captivant chiar și pentru cei ce nu se dau în vînt după atletism sau canotaj academic. Ne aflăm deci în fața unei pasiuni de un tip deosebit. E pasiunea cifrelor în sine, a clasificărilor în sine, desprinse de obiect, o pasiune abstractă, parcă cibernetică și, aș spune, stearpă. E dreptul fiecăruia dintre noi să folosească televizorul și aparatul de radio după preferințele și gustul său. A transforma însă un gust ciudat într-un principiu în numele căruia îți permiți să anulezi eforturile și succesele unui colectiv harnic și priceput (desemnat ca într-o expresie algebrică prin inițialele TV.R.) e, cred, un lucru reprobabil.

O caracteristică a pedanteriei reci și seci este intoleranța. Dintre emisiunile literare ale televiziunii, una, și anume «Mult e dulce și frumoasă...», se străduiește, s-ar zice, să-și dezmintă continuu titlul. Telespectatorii sînt poftiți într-o sală de disecție în care cele mai admirabile opere ale literaturii române sînt analizate ca și cînd ar fi cataloage moarte de cuvinte și de forme gramaticale. Metodele științifice de analiză filologică și lingvistică își au probabil rostul lor, atîta timp cît sînt aplicate în laboratorul specialiștilor. Operațiunea este însă nu numai lipsită de interes, dar de-a dreptul deprimantă atunci cînd se desfășoară sub ochii publicului larg. În loc să fie ajutat să înțeleagă mai bine sensurile și orizonturile literaturii, este intimidat și plictisit prin interminabile dizertații savante despre infrastructura actului literar. Ca și cum așa nu ar ajunge, animatorii emisiunii, care ne informează că au numărat de cîte ori apare în proza și poezia lui Eminescu substantivul **umbră** și de cîte ori cuvîntul **lună**, cîte mii de adjective și cîte sute de verbe a folosit poetul etc., se supără atunci cînd televiziunea, în alte emisiuni, încearcă să ni-l prezinte pe poet adresîndu-se sensibilității și receptivității noastre la frumos. Eminescu este nu o colecție de vocabule, ci poetul tuturor stărilor sufletești cu care ne-am întîlnit în emisiunea semnată de Ana Blandiana și Andrei Șerban, este prozatorul fantast, halucinant despre care ne-au vorbit Edgar Papu și Nicolae Balotă și din care a citit și recitat remarcabilul actor și poet Emil Boța.

Cu asemenea emisiuni, televiziunea tinde să înlăture toate obstacolele acumulate de-a lungul anilor între conștiința cititorului și opera celui mai mare poet român: interpretările școlărești și cele vulgarizatoare, limitative, care îl prezentau pe Eminescu drept autorul poeziei «Împărat și proletar», al unui «Luceafăr» cu semnificații denaturate și cam atît. Emmescu redevine ceea ce a fost și va fi totdeauna, chiar dacă unii n-au știut. De ce deci să se compromită rezultatele obținute de colaboratori excelenți, competenți și talentați, prin emisiuni care nu numai că nu folosesc nimănui, dar împing din nou marea literatură în zona «mărunțișurilor pedante»?

Felicia ANTIP

telex

LA GUAIRA — Primele 100 de tractoare românești destinate pieței venezuelene au fost descărcate recent de pe nava «Brăila».

MOSCOVA — Uzinele Olivetti vor construi în U.R.S.S. o uzină de calculatoare și mașini contabile.

WASHINGTON — Oferte primite de pe acum de președintele Johnson pentru perioada postprezidențială: un milion de dolari pentru a-și scrie memoriile și invitația a 40 de colegii de a deveni profesor.

TOULOUSE — Prototipul 01 al avionului «Concorde» va face primul zbor de încercare, probabil, în ianuarie.

NEW DELHI — Conducerea Partidului Congresului a hotărît ca alcoolul să fie prohibit în India încă înainte de 1976.

ANKARA — Se preconizează constituirea unui consorțiu internațional pentru organizarea și finanțarea construcției unui pod suspendat peste Bosfor, între Istanbul și Uskudar.

MADRID — Spania n-are intenția să reînnoiască acordul cu S.U.A. în privința bazelor — a declarat ministrul de externe Castiella cancelarului vest-german Kiesinger, într-o convorbire între patru ochi. (Greu de crezut.)

RIO DE JANEIRO — Indienii din jungla amazoniană, din apropierea frontierelor boliviană și peruviană, sînt vînduți ca sclavi — a declarat președintele Fundației naționale indiene din Brazilia, José de Queiros Campos.

ALGER — Societatea națională algeriană «Sonatrach» a încheiat cu «Getty Petroleum Corporation» un acord pentru prospectarea și producerea în comun de hidrocarburi în Algeria.

OTTAWA — Un canadian din cinci este sărac — relevă ultimul raport anual al Consiliului economic al Canadei. Cel mai scăzut nivel de trai îl au în special eschimoșii și indienii.

GLASGOW — La 19 noiembrie va lua calea mării cel mai nou transatlantic — «Queen Elisabeth II», care are un deplasament de 58 000 tone, poate transporta 1 400 călători și costă aproximativ 30 milioane lire sterline.

DE LA UN PLAN LA ALTUL

Dacă în urmă cu cîteva săptămîni părea că problema intrării Angliei în Piața comună își va găsi principala confruntare pe baza planului Harmel, analizat la timpul său în aceste coloane, acum, după ultima întîlnire de la Bruxelles, discuția urmează să continue în decembrie pe baza... planului Debré. Evoluția se explică prin faptul că diplomația franceză nu s-a mulțumit numai să opună un veto eficient planului Harmel, cu prilejul reuniunii U.E.O. de la Roma, dar a și trecut la ofensivă, inițiind la Bruxelles un proiect în nouă puncte. Acesta reactualizează așa-numitele aranjamente comerciale și tehnologice propuse în februarie la Paris și care ar permite Angliei să participe la schimburi reciproc avantajoase cu Piața comună, în așteptarea unor «condiții favorabile» pentru primirea ei. Comentatorii remarcă un fapt: spre deosebire de trecut, nici miniștrii de externe ai Italiei, nici cei ai Beneluxului nu au opus vreun veto și nici măcar n-au cerut aranjamente instituționale care să deschidă o portiță pentru propriile lor obiective afirmate în public.

Cum se explică acest lucru? Cotidianul economic francez «Les Echos» caută să dea răspunsul printr-o întrebare îndrăzneață: «Oare cei șase vor reuși să găsească un numitor comun prin adoptarea doctrinei pragmatismului, în căutarea elementelor unei soluționări provizorii a divergențelor lor asupra aderării Angliei la Piața comună?»

Considerăm că sugestia ar putea avea credibilitate dacă la ultima ședință a Consiliului ministerial s-ar fi căzut de acord asupra conținutului planului ministrului francez de externe. De fapt, ceea ce s-a înregistrat a fost doar un acord procedural, fără prea multe consecințe. Cei șase au hotărît să ceară reprezentanților lor permanenți să examineze «tot ce s-a propus în legătură cu candidatura engleză și în special aranjamentele comerciale și tehnologice». Scadența acordului procedural a fost fixată pentru decembrie, cînd Consiliul ministerial va lua în discuție rezultatele activității reprezentanților permanenți. De altfel, celor petrecute la Bruxelles li se poate da și altă interpretare: nu este vorba de pragmatism ci de tactică dilatorie. Reprezentanții Italiei și Beneluxului consideră că vetoul lor ar putea fi mai eficient în decembrie, după ce planul francez va fi hărțuit și disecat în Consiliul reprezentanților permanenți. Așadar, este vorba de un pragmatism al confruntărilor și nu al găsirii soluțiilor.

Nicolae LUPU

AL TREILEA MANDAT

«Eu nu voi anunța că renunț la candidatură așa cum a făcut președintele Johnson». Eisaku Sato, primul-ministru japonez, a fost categoric. La cei 67 ani ai săi, după ce de două ori i s-a încredințat conducerea partidului de guvernămînt — liberal-democrat — și, prin aceasta, șefia echipei ministeriale, el nu socotește misiunea sa încheiată. La apropiata convenție a partidului, Sato va încerca să obțină «cel de-al treilea mandat», ceea ce, potrivit regulilor, îi va acorda încă o dată funcția de prim-ministru pentru o perioadă de doi ani.

Totuși, rivalii lui Sato s-au înmulțit, iar premierul se pregătește pentru o dispută acerbă. În interiorul partidului liberal-democrat există nu mai puțin de... 12 fracțiuni, în lupta pentru conducere fiind angajate trei-patru personalități. Săptămînile care preced convenția se definesc printr-un complicat joc de culise, prin subtile combinații care se dezvăluie abia la ceasul votului final. Fracțiunile și protagoniștii lor nu se relietează prin poziții proprii, nete, în probleme esențiale. Există, desigur, deosebiri, dar ele aparțin mai ales nuanțelor. Unii încearcă să-l plaseze pe Sato mai spre dreapta iar pe Fuziyama și Miki către centru, sau chiar, oarecum, la «stînga centrului». Împărțirile de acest gen sînt artificiale, pentru că în problemele mari sînt greu sesizabile diferențele. Firește, aceasta nu exclude unele dezacorduri. Miki, fostul ministru de externe de pildă, care are o atitudine mai fermă în relațiile cu S.U.A., este unul dintre rivalii redutabili ai premierului. El avansează ideea împrospătării conducerii liberal-democrate, pentru ca acest partid să-și întărească pozițiile în viața politică. Adepții lui Miki și ai altor fracțiuni au decis să-și coreleze acțiunile pentru a-l împiedica pe Sato să obțină un al treilea mandat. Interesele de grup, rivalitățile personale se ascund, firește, după declarații în care principiile cele mai generoase sînt exprimate fără zgîrcenie. «Neue Zürcher Zeitung» este de părere că totuși «Sato are cele mai mari șanse». La aceasta contribuie, într-o măsură importantă, și faptul că, în ceea ce privește finanțarea fracțiunilor care se opun premierului, «cercurile industriale s-au arătat mai curînd reticente». Or, această reticență înseamnă, practic, o opțiune pe care cei chemați să desemneze viitorul șef de partid și de guvern nu vor întîrzia să o descifreze. Dar orice calcul de acest gen nu trebuie să excludă elementul surpriză....

E. OBREA

ADEVĂR CONTROLAT

După neprețuita lor contribuție la vocabularul tuturor limbilor de pe glob, pe care le-au îmbogățit cu eufonicul cuvînt apartheid, cîrmuitorii R.S.A. s-au lansat pe arena maximelor. Gelași pe înțelepciunea concentrată în dictonul latin De mortuis nihil nisi bene. *ei l-au adaptat la condițiile sud-africane:* Despre închisori numai elogii.

Nu știm dacă dreptul roman prevedea sancțiuni pentru cei ce vorbeau de rău pe morți. Legislația R.S.A. este în schimb nemiloasă cu atentatorii la sensibila pudoare a temnițelor. Dovadă — ceea ce li se întîmplă celor trei ziariști din Johannesburg, Laurence Gandar, Benjamin Pogrund și Anthony Fleischer, vinovați că, în cotidianul «Rand Daily Mail», au scris lucruri nu tocmai flatante despre condițiile de detențiune din această țară. Firește, în mod oficial li se reproșează nu că au încălcat dictonul citat mai sus, ci o lege din 1959 care pedepsește «difuzarea de știri necontrolate». Cînd acuzații au arătat că, în articolele incriminate, folosiseră mărturiile cîtorva sute de deținuți, li s-a ripostat cu o altă lege, datînd din 1962, conform căreia «persoanele cu cazier judiciar nu pot fi socotite martori demni de încredere».

Gandar, Pogrund și Fleischer au prezentat atunci declarațiile făcute de 21 de gardieni din diferite închisori de pe cuprinsul țării. Dar rivalii contemporani ai moraliștilor antici au găsit ac și pentru acest cojoc: o lege din 1948, care statuează că «secretele profesionale ale funcționarilor publici nu pot fi invocate ca argumente în fața unui tribunal».

Așadar, cei trei ziariști vor fi judecați în calitate de calomniatori ai pușcăriilor. Nu au mințit atunci cînd au scris că torturile aplicate prizonierilor întrec în rafinament pînă și sadismul naziștilor. Și nici cînd au vorbit despre execuțiile sumare, efectuate în curțile închisorilor. Și nici atunci cînd au afirmat că 48 la sută din deținuții scăpați cu viață rămîn infirmi pe toată viața cu care au scăpat.

Nu, de mințit nu au mințit. Nici actul de acuzare nu susține una ca asta. Susține numai că nu au controlat suficient cele scrise despre închisori, adresîndu-se doar deținuților și gardienilor.

Ca pedeapsă, vor face cunoștință cu instituțiile pe care le-au bîrfit, constatînd acolo că au avut dreptate. Dar nu vor avea nici măcar consolarea că vor putea vorbi după aceea despre un adevăr controlat de ei personal. Căci, căpătînd cazier judiciar, ziariștii în cauză nu vor mai fi martori demni de încredere. Și astfel vor afla că ar fi trebuit să trateze adevărul în singurul mod pe care-l permit legile din R.S.A., trecîndu-l sub tăcere.

N. MINEI

«Cînd ziua devine noapte» — intitulează agenția londoneză «Keystone» această fotografie pe care ne-a trimis-o, ilustrînd o invazie a lăcustelor asupra aeroportului Hargassa din Somalia. Stolurile uriașe de lăcuste au devenit un adevărat flagel, îndeosebi pentru țările din Orientul Mijlociu și Apropiat, unde aduc uriașe pagube recoltelor.

Delegația Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, condusă de Nguyen Thi Binh la tratativele de la Paris, s-a aflat în centrul atenției corespondenților de presă francezi și străini la sosirea în capitala Franței. În prima sa conferință de presă, Nguyen Thi Binh a precizat că delegația pe care o conduce înțelege să participe la tratative ca parte independentă și pe picior de egalitate. «Sîntem deplin competenți să tratăm probleme care privesc populația sud-vietnameză» — a declarat conducătoarea delegației.

„STEEPLE – CHASE"

Această expresie, cunoscută foarte bine de cei ce se ocupă cu echitația, este folosită de multe ori metaforic, în dorința de a ilustra o încercare prelungită de atingere a unui scop care întîmpină numeroase obstacole. Expresia se potrivește încercării guvernului britanic de a redresa economia engleză, căci într-adevăr aceasta poate fi asemuită unei «steeple-chase» — cursă cu obstacole.

În aceste zile se împlinește un an de la acea măsură, considerată disperată, pe care Whitehall-ul a luat-o în vederea îmbunătățirii situației sale de plăți — devalorizarea lirei sterline. Prilejul poate consemna, desigur, un bilanț. Se urmărea, în primul rînd, ca prin devalorizarea lirei masa de monedă britanică existentă în afara țării să «valoreze» mai puțin, iar printr-o politică de stimulare a exporturilor, care aveau să «coste» mai mult în lire față de corespondentul lor în alte monede — și în primul rînd dolarul — nedevalorizate, să se reducă deficitul balanței de plăți și astfel să se restabilească încrederea în moneda britanică.

Dar situația monetară nu este decît o expresie a situației economice în general, iar economia britanică, lipsită de imensul potențial de materii prime și de debușeul vechilor colonii, nu mai poate răspunde în totalitate cerințelor pe care le incumbă rolul actual al lirei sterline — monedă de rezervă, alături de dolar.

De aceea, redresarea balanței de plăți era problema însăși a îmbunătățirii situației economice a Marii Britanii. Era problema, în primul rînd, a măririi competitivității engleze pe piața mondială, singura în măsură să asigure creșterea exporturilor britanice. În ciuda impunerii unei austerități interne — printre care «înghețarea» salariilor — în ciuda tragerilor engleze la Fondul Monetar Internațional și creditului de 2 miliarde dolari contractat la Basel, guvernul laburist nu a obținut rezultatele scontate. Cu toate că deficitul comercial pe luna septembrie s-a cifrat la numai 29 milioane lire față de un deficit dublu și chiar triplu în lunile de primăvară și vară, estimările pentru întreg anul prevăd un «gol» de peste 400 milioane lire.

Iar abia către sfîrșitul lui 1969 — spun cei optimiști — se prevede o redresare completă a balanței de plăți. Însuși premierul Wilson a ținut să avertizeze, cu ocazia recentelor dezbateri asupra politicii economice a partidului laburist, că pînă la realizarea acestui deziderat mai este încă un drum de făcut. Și cursa cu obstacole continuă....

Ilie ȘERBĂNESCU

LOVITURI DE TEATRU ÎN „OPERAȚIA MONTEDISON"

Desfășurarea așa-numitei «operații Montedison» a rezervat celor care au urmărit-o, chiar și protagoniștilor ei, cîteva episoade-surpriză.

Giorgio Valerio, președintele celui mai mare trust chimic italian «Montedison», află cu stupoare că domnia lui a luat sfîrșit. Trustul a trecut sub controlul societăților de stat «I.R.I.» și E.N.I.». Lucrurile păreau definitiv stabilite cînd, șapte zile mai tîrziu, intervine o întoarcere de 360 de grade: Valerio revine în vechea sa funcție, cele două societăți de stat nu mai au nici un drept de control asupra administrației trustului.

Culisele afacerii ascund vechi rivalități, abile operațiuni bursiere și eficientul sprijin de care s-a bucurat trustul din partea marilor protectori ai liberei întreprinderi.

«Montedison» la naștere în 1964 prin absorbirea societății «Montecatini» de către «Edison». Deoarece «I.R.I.» deținea 3% din acțiunile trustului, președintele Valerio luptă prin toate mijloacele (ziarele pe care le finanța, grupări politice de extremă dreaptă etc.) pentru a limita amestecul statului în afaceri pe care le considera particulare. Și reușește.

Impulsul pe care «Montedison», «marea speranță a economiei italiene», se angajase să-l dea dezvoltării cercetării și industriei chimice italiene întîrzia însă să se facă simțit. Investițiile trustului se îndreptau spre diverse speculații în domenii prea puțin legate de chimie: confecții, rețele de supermarketuri și hoteluri etc. În schimb, activitatea celor circa 200 de întreprinderi ce-i aparțineau era prost coordonată. Ceea ce face ca industria chimică italiană — controlată în proporție de aproape 50% de «Montedison» — să rămînă în urma altor ramuri industriale, în urma dezvoltării luate de acest important sector în alte țări. Dacă Giorgio Valerio nu părea să acorde o atenție excesivă chimiei italiene, nu același lucru se poate spune despre ardoarea cu care a continuat să lupte împotriva unei vechi rivale, «E.N.I.» — societate de stat pentru hidrocarburi și petrochimie. Ciocnirile, care se limitaseră la început la domeniul îngrășămintelor, se extind la cel al petrochimiei, «Montedison» întreprinde explorări petroliere în Libia — unde activa «E.N.I.» — lansează o ofensivă parlamentară împotriva concesiunilor de explorare pe care «E.N.I.» voia să le obțină pe coasta adriatică.

La sfîrșitul anului trecut cele două societăți — «I.R.I.» și «E.N.I.» — au decis să-și unească forțele pentru a obține controlul asupra trustului. Calea aleasă este achiziționarea acțiunilor grupului «Montedison» — al căror curs înregistra scăderi continue. Cumpără abil, pe tăcute, fără ca nimeni să observe, 35 milioane de acțiuni. Cărțile par jucate. «E.N.I.» și «I.R.I.» dețin poziții la fel de puternice ca Valerio însuși. Pentru ca victoria lor să fie definitivă, ar mai fi fost nevoie să achiziționeze și pachetul de acțiuni (1,4% din capitalul social) deținut de Banca Italiei. Cu toate că Giorgio Bo, ministrul participărilor de stat, sprijină operația, guvernul e în această privință divizat. În timp ce Valerio caută în Statele Unite sprijinul petroliștilor americani, în Italia riposta marilor susținători ai liberei întreprinderi nu întîrzie să se facă auzită. «Ea se rezumă — comentează săptămînalul francez — «Le nouvel observateur» — la o superbă formulă: Banca Italiei este neutră». Deci, ea nu va înstrăina acțiunile «Montedison» în favoarea celor două societăți de stat. Deci, în administrarea trustului «Montedison» nu se va produce deocamdată nici o schimbare. Și, în ciuda «neutralității» ei, banca va continua probabil să sprijine la bursă — cum a mai făcut-o de altfel cu ajutorul fondurilor Casei de pensii — gestiunea nesigură a președintelui Valerio. Spre cea mai mare glorie a întreprinderii particulare împotriva controlului statului (căruia îi aparține respectiva bancă) în industrie.

D.Ș.

«Calamitățile naturale sînt o fatalitate contra cărora oamenii nu pot face nimic ?» — se întreabă presa italiană, în legătură cu catastrofalele inundații abătute din nou asupra Italiei (sute de morți și răniți, pagube în valoare de 300 miliarde lire). Subliniindu-se că «sîntem o națiune civilizată, care are o industrie de avangardă, centrale nucleare, autostrăzi, transatlantice uriașe, dar cînd vine toamna cu o aversă de două-trei zile, țara se află în doliu» (Corriere della Sera) — ziarele aduc critici severe insuficientelor mijloace pentru a face față unor asemenea situații și cer adoptarea unui program de măsuri care să asigure apărarea contra inundațiilor.

La Oued Smar, în Algeria, au fost instalate sonde de foraj de fabricație românească 3DH-200, care și-au cucerit un renume mondial.

telex

ARHIVA-FOTO

SUEZUL

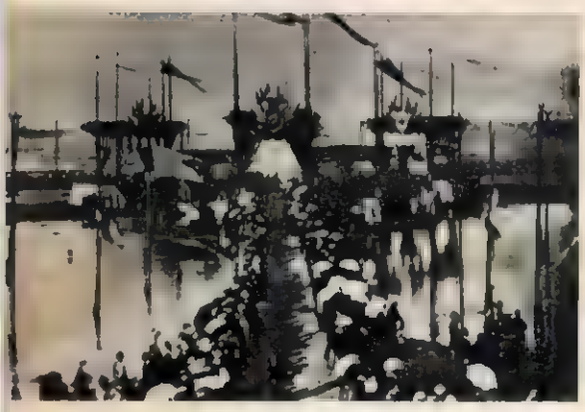

Una dintre primele fotografii de reportaj din secolul trecut: inaugurarea Canalului Suez, la 17 noiembrie 1869. Pe cele trei estrade, ridicate pe plaja de la Port Said, pavoazate cu drapelele egiptene, au luat loc autoritățile locale și invitații străini — printre care se afla și împărăteasa Eugenia a Franței. Prin fața lor a trecut vaporul «L'AIGLE» — un uriaș de 99 de metri lungime, care a traversat, primul, marele canal, de la Port Said la Suez — 161 km.

Construirea canalului acesta, menit să lege Marea Mediterană cu Marea Roșie, a durat, cu unele întreruperi, zece ani — 1859-1869. Lucrările, la care au luat parte 20 000 de felahi, au fost conduse de inginerul francez Ferdinand de Lesseps.

Pînă în anul 1956 canalul a fost administrat de Compania Canalului Suez, ale cărei acțiuni erau deținute de Anglia, Franța și S.U.A. La 26 iulie 1956 această companie a fost naționalizată, Canalul Suez constituind o parte integrantă a teritoriului național egiptean.

COMPUTER

● 200 de sociologi, magistrați, avocați, profesori de drept și de economie politică, întruniți la Varese, au făcut un adevărat rechizitoriu justiției italiene, demonstrînd cu ajutorul cifrelor că aceasta servește celor bogați. În timp ce marea burghezie cîștigă 58% din numărul proceselor, restul claselor și păturilor sociale nu cîștigă la un loc decît 40%, cazurile în care sînt implicați muncitori industriali sau agricoli neatingînd nici pe departe acest procent.

● Un raport consacrat stadiului segregației rasiale din sudul S.U.A. arată că, la 14 ani după decizia Curții supreme în favoarea integrării școlare, 86% din cei 2,6 milioane elevi de culoare din statele sudice continuau în 1967 să frecventeze școli destinate exclusiv negrilor.

● 6 000 de exerciții de matematică poate corecta calculatorul electronic introdus în școlile suedeze, clasificînd problemele în funcție de gradul de dificultate și indicînd răspunsurile exacte ca și pe cele greșite. Potrivit părerii specialiștilor, calculatoarele electronice vor permite în viitor corectarea anuală a 100 000 probe scrise de fiecare materie în școlile secundare.

● Autoritățile britanice au cumpărat pentru suma de 150 000 lire (360 000 dolari) o pictură de Duccio, datînd din secolul al XIII-lea («Fecioara și copilul cu patru îngeri»), de la un misit american care o cumpărase, la rîndul său, în urmă cu șapte luni tot în Anglia, cu 2 700 lire (6 480 dolari).

CRIZA INFORMAȚIILOR ȘI CARTEA VIITORULUI

Cu toate că creșterea în ritm accelerat a volumului informațiilor continuă să fie o realitate cu neputință de contestat, unii specialiști au început să vorbească în mod aparent paradoxal despre o «criză a informațiilor». Nu fenomenul în sine este însă pus în cauză, ci cîteva dintre consecințele sale directe, determinate tocmai de amploarea lui.

S-a calculat că numai în revistele științifice din întreaga lume apar în fiecare an între 1,5 și 2 milioane articole, ritmul de creștere a numărului lor fiind de 150 000 pe an — circa 500 în plus în fiecare zi față de anul precedent. Tot într-o singură zi sînt publicate în lume circa 1 000 de monografii și același număr de brevete. Bibliotecile și centrele de documentare încearcă, cu din ce în ce mai puțin succes, să găzduiască și să ordoneze avalanșa crescîndă de literatură de specialitate. În Statele Unite, de pildă, capacitatea bibliotecilor se dublează la fiecare 16 ani, fenomenul fiind valabil și pentru alte țări. Zadarnic. «A sosit momentul — se sublinia în cotidianul vest-german «Frankfurter Rundschau» — cînd nici o bibliotecă din lume, nici chiar cea mai mare și cea mai bogată, nu-și mai poate permite să achiziționeze întreaga documentare modernă. Nu există azi nicăieri în lume nici măcar o singură colecție completă a tuturor publicațiilor ce apar, fie numai și într-un singur domeniu».

În ce privește relația specialist-literatură de specialitate, lucrurile stau și mai prost. Se apreciază că un om de știință nu mai poate citi decît cinci la sută din tot ce se tipărește în domeniul care-i interesează — nici măcar esențialul.

Așa se prezintă lucrurile azi. Dar peste un deceniu, două sau trei? Soluții pentru ieșirea din impas nu pot fi așteptate decît de la folosirea largă a electronicii, de la crearea unor centre de documentare deservite de calculatoare. Profesorul Helmut Arntz, cunoscut specialist în domeniul documentării, merge mai departe. El preconizează să se renunțe la tipărirea a milioane de publicații, căci «oricum nu există nimeni care să le citească pe toate». Cartea viitorului — afirmă dînsul — nu va mai fi tipărită, ci redactată în manuscris și depusă în fișe perforate direct în memoria electronică. Cei interesați vor primi răspunsul dorit pe formulare-tip, tipărite pe loc. Propunerea — se subliniază — se referă numai la literatura tehnică, nevizînd renunțarea la bibliotecile tradiționale.

D. S.

O idee datînd din urmă cu cîțiva ani și aparținîndu-i lui André Malraux a devenit realitate: stația de metro «Louvre» din Paris s-a transformat într-o veritabilă anexă a marelui muzeu cu același nume. Sînt expuse aci copii ale unora din cele mai valoroase lucrări aflate în muzeu. (Astfel de copii pot fi cumpărate și de amatorii de artă.)Creșterea — cu 4 000 persoane zilnic — a traficului de călători din această stație este o dovadă concretă a ceea ce poate însemna o idee bună...

CRONICA DE TREI SECUNDE

IARBA ȘI BARBA

Iarba din plastic — mi se spune într-un prospect comercial american — e superioară ierbii vîndute cu metrul, în mochete groase, pentru spațiile mici; peluza din plastic e un progres indiscutabil și e folosită deja pe mari suprafețe în parkinguri, pe terase, în curțile interioare, care resimt profund nevoia omenească de a vedea crescînd pe ele iarba. Avantajele sînt: iarba plastică nu mai trebuie tunsă; iarba plastică nu are umiditate; te poți culca în iarbă plastică fără grijă că ai să răcești; iarba plastică nu provoacă guturai și nici reumatism — zice prospectul. Pe urmă, ea rezistă minunat la ploi și la soare, nu are ce clorofilă să piardă, nu are cum să înverzească, n-are cum să îngălbenească, «n-are moarte!» — după cum urlă triumfal prospectul. Dar dacă n-are moarte, atunci ce Doamne iartă-mă are? Dacă n-are moarte, de ce-i mai zice iarbă? Mă duc să mă rad. Tot privind iarba etern verde, mi-a crescut o barbă urîtă și aspră ca un glaspapir. N-aș îndrăzni să sărut o femeie. Așa-i cînd nu ești etern

STADIOANELE INCENDIATE

Aștept cu nerăbdare să văd dacă ce spune presa lumii e adevărat: în trei zile consecutive au ars — n-or fi ars pînă în temelii, dar foc a fost — trei stadioane de fotbal din Glasgow și ziariștii detectivi zic că la mijloc nu poate fi decît mîna unui piroman, adică a unuia care are ca idee fixă focul. Eu nu cred. De ce să fie neapărat un om? Poate că a fost o muscă-țețe sau o balenă, sau o boală care se manifestă cu flăcări. Dacă există un microb care dă iama în cai, găini și așa mai departe, de ce n-ar exista unul care-și face de cap în lumea stadioanelor? Stadioanele au lumea lor așa cum și găinile o au pe a lor. Și unde-i lume, acolo-s și microbi. Poate că n-a fost nici microb, nici insectă — ci altceva, dar de ce neapărat să fie un om? Cum nu știm să descurcăm un mister, gata, dăm vina pe om. În loc să tratăm misterele cu mistere, căutăm imediat asasini, incendiatori, complotiști, nebuni, trădători, logicieni, femei, Corday și ce-o mai fi, numai să aibă două mîini, două picioare și un cap pe umeri ca să-l tăiem cît ai zice pește. Eu zic că stadioanele din Glasgow au fost incendiate de o broască țestoasă cu cap de rîndunică, picioare de struț și coadă de pește care nu mai suporta sistemul 4-2-4. De pildă.

Pînă acum, n-am fost dezmințit.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● **În Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut cartea prof. Ion Creţu: Restituiri literare. Prin acest tom, rod al unui migălos şi competent travaliu, autorul îşi propune să ne «restituie» scele scrieri ale lui Garabet Ibrăileanu pe care criticul «Vieţii româneşti», din diferite motive, le-a semnat cu numeroase pseudonime.**

● Două vechi aşezări romaneşti, două foste cetăţi de scaun, **Curtea de Argeş** şi **Cîmpulung** (Muscel) sînt prezentate în colecţia «Mic îndreptar turistic» de Virgil Steiea şi, respectiv, Constantin Darie. Textele concentrate dar bazate pe o documentaţie riguroasă, ilustraţiile reprezentative (Editura Meridiane).

● Sub titlul **Colocviul Brâncuşi** apărut cartea care adună între coperţile ei interesantele şi multilateralele comunicări datorate unor istorici şi critici de artă, români şi străini, şi expuse cu prilejul «dialogului cu Brâncuşi» desfăşurat în ţara noastră între 13 şi 15 octombrie 1967 (Editura Meridiane)

● În colecţia Monumentele patriei noastre (Editura Meridiane) au apărut **Histria** de Em. Condurachi (Ediţia a III-a) şi **Callatis** de Constantin Preda (ediţia a II-a)

● Nu ne încintă prea mult pagina de «Varietăţi» a săptămînalului «România literară». Ba, dimpotrivă. E pagina aceasta cam sărăcuţă în idei şi tot aşa şi cu duhul. Din lipsă de spaţiu transcriem, spre exemplificare, doar o singură «epigramă», care, cu indulgenţă, ar putea fi publicată la «poşta redacţiei» a «Urzicii» şi nicidecum într-o revistă literară de prestigiu: «Nu-i place fotbalul, tutunul/ Dintre femei, atîta: Puica. Dintre compozitori: nici unul./ Dintre parfumuri: levănţuica». Autorul acestui «portret»: Blestemat. Nu mai acordăm autorului nici un calificativ, numele său sintetizînd şi aprecierile noastre.

disc

● **Variaţiuni pe o temă de Frank Bridge pentru orchestra de coarde, op. 10, de Benjamin Britten,** operă de tinereţe a ilustrului compozitor englez, detaşîndu-se net din pasta informă a muzicii simfonice britanice de prin anii 1930-1940. Mircea Cristescu, fină baghetă, călăuzeşte cu prestigiozitate Orchestra de cameră a Filarmonicii din Cluj (ECE-0346).

● **Divertismento pentru orchestra de coarde,** lucrare de răscruce în creaţia lui Béla Bartók, moment de alegere de drumuri, datînd din 1939, este o explozie sonoră incredibilă pentru acei ani. Formaţia camerală de la Cluj, sub conducerea aceluiaşi Mircea Cristescu, înfăptuieşte o construcţie muzicală plină de calităţi (ECE-0346).

● **Selecţiuni din opereta «Lilieci» de Johann Strauss,** disc extrem de interesant prin valoarea interpreţilor (Ion Dacian, Valentin Teodorian, Elena Simionescu, Duşan Bugarin), prin reunirea celor două coruri (al Operei române din Bucureşti şi al Teatrului de operetă) şi prin prezenţa la pupitru a dirijorilor Constantin Dumitrescu şi Constantin Rădulescu (ECE-0358)

muzică

● Închinat adunării pe ţară a compozitorilor şi muzicologilor (25-27 noiembrie) programul concertului Orchestrei simfonice şi corului RTV este structurat exclusiv pe scrieri muzicale româneşti contemporane: «Variaţiuni cinematografice» de Dumitru Capoianu; o lucrare în primă audiţie intitulată «Muzică pentru pian şi şase grupe de orchestră» de Costin Miereanu «Preludiu simfonic» de Ion Dumitrescu; «Cîntec apelor ţării» de Gheorghe Costinescu. Concertul este condus de bagheta experimentată a dirijorului **Iosif Conta** şi se bucură de aportul a doi soliţi de valoare mezzo-soprana **Martha Kessler** şi pianistul **Alexandru Hrisanide.**

● Concertul Filarmonicii este marcat de o dublă vizită: dirijorul francez **Louis de Froment** (n. 1921) şi violonista **Suna Kan** din Turcia, bine cunoscută melomanilor bucureşteni. În program, pagini admirabile şi foarte diverse din istoria muzicii: Simfonia «Haffner» de Mozart, Concertul nr. 1 pentru vioară şi orchestră de Béla Bartók, Nocturnele de Debussy şi baletul «Bachus şi Ariana» de Roussel (16 noiembrie, nu la Ateneu ci în studioul de concerte al RTV)

● Şi orchestra de cameră a Filarmonicii se manifestă public săptămîna ce urmează (17 noiembrie, ora 10.30, sala Ateneului), cu un program exclusiv Mozart. Sub conducerea dirijorului **Paul Popescu** şi cu contribuţia violonistului **Ştefan Gheorghiu** vom asculta: Serenada nr. 3 (KV 185), Concertul nr. 2 pentru vioară şi orchestră (KV 211), Simfoniile nr. 24 (KV 182) şi 18 (KV 160)

● Facem loc bucuroşi informaţiei despre continuarea ritmică a ciclului de concerte educative de duminică dimineaţă (sala Ateneului). Muzicologul **V. Pop-Băleni** şi-a rezervat o temă extrem de generoasă (poate că prea generoasă pentru o singură expunere): muzica lui Haydn şi Mozart.

cinema

Romy Schneider

● **Eu te-am iubit.** Ilia Frez, oaspete al ţării noastre cu prilejul recentului Festival al filmului sovietic, este autorul acestei delicate şi suav-comice poveşti despre un început de dragoste în rolurile principale: Violeta Husnulova, Viktor Perevalov, Natalia Dudinskaia.

● **Fete în uniformă.** Sentimentalismul apos al lui Geza Radvanyi («Roata vieţii») prelungit în mediul şcolăresc unde totdeauna se vor găsi conflicte «teribile» între adulţi şi tineri şi soluţii facile pentru rezolvarea lor. O producţie a studioului Gloria Film din R.F.G. În distribuţie: Lilli Palmer, Romy Schneider, Blandine Ebinger, Christine Kaufman, Adelhaid Seeck, Danik Patisson, Paulette Dubost

● **Heidi** Melodrama plantată în lumea copiilor, după modelul unui mai vechi film cu Shirley Temple. Regia: Werner Jacobs (Austria). În distribuţie: Eva-Maria Singhammer, Gertrude Mittermayer, Jan Koester, Gustav Knuth, Margot Trooger, Rudolf Vogel.

● Spre bucuria noastră, ecranele bucureştene sînt pline de celuarea ci torva creaţii ale unor mari cineaşti **M. Antonioni** (Aventura), **A. Wajda** (Cenuşă şi diamant, Lady Macbeth din Siberia), **Milos Forman** (Dragostea unei blonde), **J.A. Bardem** (La ora 5 după-amiază).

● Jean-Claude Carrière, cunoscutul scenarist francez, lucrează în momentul de faţă, împreună cu cineastul cehoslovac Milos Forman, scenariul unui viitor film intitulat, provizoriu «Omiterea».

plastică

● **Viorica Iacob** — tapiserie. Şi cele 13 compoziţii ale Vioricăi Iacob înregistrează cu sensibilitate mutaţiile care au loc în plastica modernă. Imaginile se schimbă, formele clasice se dizolvă în fluxul neliniştit al inventivului. Primatul ambiguităţii formelor e decretat. Omul, atunci cînd e prezent, pluteşte ca o umbră într-o ambianţă geometrică inextricabilă. Culorile curg de la sonor la tăcut. Tapiseriile ne amintesc decoraţiile murale menite să creeze o atmosferă (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

● **Stătescu Elena** — pictură. O lume senină concentrată adesea în simboluri («Tinereţe», «Diminea ţa» etc.) cu jocuri compoziţionale în genue, cu flori pictate laborios, cu un oraş care îşi trăieşte materialitatea în relief etc. Prima expoziţie şi primul asalt lansat în căutarea unei personalităţi (Kalinderu).

● **Frenţiu Lucia** — pictură. Pe ecrane pure, tumultuos cromatice, cu imixtiuni de grafică, sînt descrise momentele jocurilor infantile. Atmosfera e creată. Vigoarea pastei, care adeseori se revarsă în relief, divagaţiile coloristice, punerile în pagină, trădează resurse confirmate de lucrări ca «Macii», «Zmeul» (Kalinderu).

● **Chiş Valeria** — grafică. Ilustraţiile — fermecătoare — au conţinute candorile vîrstei căreia îi sînt adresate. Cele 8 compoziţii sînt tot atîtea stări de spirit, în care, pe lîngă virtuţile tehnice, se remarcă o fertilă emisiune de idei promiţătoare pentru un debut (Kalinderu)

● **Gheorghe Alexandra** — ceramică 23 de lucrări în faianţă, argilă, şamotă. Lucrări adesea picturale («Cărarea pierdută» etc.) sau forme aproape sculpturale. Scopul utilitar e adesea depăşit de fantezia prezentării. O remarcă pentru frumuseţea smalţurilor

● A murit **Leopold Survage.** Născut la Moscova în 1879, va debuta sub stindardele avangardismului alături de Malevici, Falk Larionov. Sosit la Paris în plină expansiune a cubismului el va expune împreună cu reprezentanţii acestuia (1911). Niciodată înfeudat cubismului, de la care va prelua numai o oarecare viziune, după cum nici abstractului, care-i va sugera doar ritmurile cromatice libere, Survage va fi el însuşi un explorator al tensiunilor optice. «Ritmurile colorate» (1913), micile peisaje cézanniene (1917-1918), «Oraşele» (1915-1921) sînt serii dintr-o perioadă laborioasă, ca mai tîrziu, o dată cu «Taurul evadat» (1928), să se consacre compoziţiilor monumentale (după o experienţă de scenograf pentru baletele lui Diaghilev în 1927). O carieră încununată de marile tablouri pictate pe lemn (1940-1950).

teatru

● Aproape toate teatrele din ţară şi-au deschis stagiunea cu piese originale: Al. Popescu, Ion Băieşu, D.R. Popescu ş.a... Teatrele bucureştene (cu excepţia Teatrului Ţăndărică) au absentat de la această datorie de onoare. Poate ar fi util de învăţat şi de la cei mai mici.

● Capodopera lui Al. Davila — **Vlaicu Vodă** — la Teatrul de stat din Arad, în regia lui Dan Alexandrescu şi scenografia lui Sever Frenţiu, într-o bună ambianţă pentru atmosfera dramei istorice. În rolurile principale C. Adamovici şi Lucia Georgian

● Studioul Institutului de teatru, care ne obişnuise cu spectacole interesante ca verva şi fantezie, ne-a oferit o **Hedda Gabler** de Ibsen într-o reprezentaţie cenuşie, neinventivă ca fantezie şi mai ales de loc concludentă pentru interpreţii săi. Păcat!

● Teatrul din Bacău oferă spectatorilor un agreabil spectacol poliţist, **Conacul singuratic** de Agatha Christie, în regia lui Gh. Harag şi cu bune efecte scenice obţinute de tînărul actor Ovidiu Schumacher

● **Şi soarele are pete** — premiera pe ţară a piesei scriitorului cehoslovac Leopold Lahola, la Teatrul de stat din Birlad. Piesa — o variantă modernă a dramei «Crimă şi pedeapsă» — este montată de Cristian Nacu. Un excelent şi expresiv debut: Sorin Stratilat

George Calboreanu

● Dintre spectacolele radiodifuzate vă recomandăm **Patima de sub ulmi** după Eugene O'Neill, cu actorii George Calboreanu, Olga Tudorache, Cristea Avram, Dinu Ianculescu, Boris Csorner, Petre Gheorghiu, Ion Pogonat, Elena Zaharini, Dem. Savu, Mircea Constantinescu, Puiu Mirea, Victor Handoca (20 noiembrie).

televiziune

Sfîrşit de toamnă ploioasă, rece. Oamenii se plimbă mai puţin iar micul ecran devine marea vedetă a căminelor noastre. Se pare însă că acest adevăr simplu cunoscut de toţi rămîne ignorat doar la telecentrul nostru. Cum să ne explicăm alt fel programele atît de puţin îmbietoare ale săptămînii ce urmează?

Cîteva recomandări riscăm totuşi:

DUMINICĂ 17 NOIEMBRIE **TV 1.** În penultima etapă a turului fotbalistic: meciul Petrolul-Dinamo (14.30) ● În programarea regulată a serialului «Bonanza» ne place să vedem un succes al acestei modeste rubrici care n-a obosit (18.20) ● Manase Radnev şi operatorul francez Jean Pierre Lemoine au realizat la Muzeul de artă modernă din Paris un documentar deosebit de promiţător: **Atelierul lui Brâncuşi.** Vi-l recomandăm (19.10) ● Un onorabil buchet de actori (George Constantin, Gh. Dinică, Silviu Stănculescu, Mircea Anghelescu, Valeria Seciu ş.a.) interpretează scenariul «Corupţie la palatul de justiţie» al scriitorului italian contemporan Ugo Betti (21.30) ● **TV 2.** Emisiunea **Muzicieni români** închină o pagină creaţiei lui Paul Constantinescu, asigurîndu-şi o selectă participare printre care: David Ohanesian, Dionisie Kovnya, Valentin Loghin, Constantin Gabor, Iulia Buciuceanu, Magda Ianculescu, Ion Pantea (21.30).

LUNI 18 NOIEMBRIE. Rubrica de reluări **Ce-aţi dori să revedeţi?** ne dă prilejul să admirăm încă o dată o impresionantă personalitate artistică: cîntăreaţa portugheză Amalia Rodriguez (20.35).

MARŢI 19 NOIEMBRIE. **Teatrul în studio** cu «Michelangelo» de Al. Kiriţescu. Printre numeroşii interpreţi citîm: Petre Gheorghiu, Ioana Bulcă, Gh. Cozorici, Ion Caramitru, Matei Alexandru, Peter Paulhofer, Tudorel Popa, Lazăr Vrabie (20.45).

MIERCURI 20 NOIEMBRIE. Încă o rubrică adresată melomanilor — **Tineri muzicieni** — debutează cu pianistul Dan Grigore (20.30) ● **Telecinemateca** ne cheamă din nou să suspinăm: Charles Boyer şi Margaret Sullivan în filmul «În umbra vieţii» (21.10)

JOI 21 NOIEMBRIE. **TV 1. Teleglob** ne propune o călătorie (care spre deosebire de cele organizate de O.N.T. nu costă decît timp) în Elveţia (21.10) ● Criticul de artă Dan Hăulică prezintă retrospectiva Bauchaus din Stuttgart în cadrul emisiunii **Itinerar plastic** (22.00)

VINERI 22 NOIEMBRIE. **File de istorie** se intitulează emisiunea ce ne va dezvălui cîteva documente ale actului Unirii Transilvaniei cu România (20.15) ● Un dialog Eugen Simion-Nicolae Breban la rubrica **Cărţi şi autori** (21.15).

SÎMBĂTĂ 23 NOIEMBRIE. **Recitalul de sîmbătă seara.** Să-i ascultăm pe soprana Teodora Lucaciu şi un oaspete din U.R.S.S., violonistul S. Snitovski (20.50).

David Ohanesian

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 46 din 17 noiembrie 1968

I.	Parul-U.T.A.	1
II.	«U» Craiova-Progresul	1
III.	Petrolul-Dinamo Buc.	x
IV.	A S A -Crişul	1
V	«U» Cluj Jiul	x
VI	Atalanta-Bologna	1
VII.	Fiorentina-Sampdoria	1
VIII.	Milan-Lanerossi	1
IX	Napoli-Palermo	1
X.	Pisa Inter	x
XI.	Roma Cagliari	x
XII.	Torino-Juventus	x
XIII	Varese-Verona	1

FLACĂRA-ALBUM

48
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 704
23 NOIEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

industria turistică în obiectiv

— Ne apropiem de sfîrșitul anului. Avem, așadar, prilejul să privim retrospectiv și să tragem concluziile ce se impun pentru îndeplinirea obiectivelor viitoare.

Răspunde NICOLAE BOZDOG — președintele O.N.T.:

— Pentru turismul românesc, anul 1968 a fost anul unor certe succese. În dinamica dezvoltării acestuia noi am înregistrat, încă de pe acum, cifre ce depășesc substanțial prevederile inițiale pentru întregul an. Este semnificativ faptul că în 1968, peste trei milioane și jumătate de turiști români și străini au beneficiat de serviciile oferite de O.N.T.

Baza noastră turistică a cunoscut un ritm ascendent de dezvoltare și diversificare. Noi hoteluri la Mamaia, Mangalia și Eforie-Sud, deschiderea stațiunii Neptun, începerea construcției unei noi stațiuni Mangalia-Nord, noi capacități de cazare în Poiana Brașov, la Tulcea, Herculane, Iași, Turnu Severin, Arad și București sînt numai cîteva dovezi.

Nu putem omite nici creșterea considerabilă a unităților de alimentație publică ale O.N.T.: în 1968 au fost date în folosință peste 20 de noi restaurante, braserii, baruri de zi și de noapte, bufete cu o capacitate de peste 6 700 locuri.

La rîndul ei activitatea de transporturi turistice — aero, navale și rutiere — a cunoscut în 1968 o creștere de aproape 50%, datorită achiziționării unor noi și moderne avioane, a sporirii parcului de autocare cu peste 15%, a înzestrării cu noi hidrobuze cu o capacitate sporită.

Anul 1968 a fost marcat de afirmarea tot mai puternică a României pe piața internațională turistică. În 1969 turismul intern și internațional va cunoaște un nou avînt. În primul rînd baza materială a turismului se va extinde în continuare. Volumul de investiții alocat dezvoltării sale va fi în 1969 de trei ori mai mare față de 1967. Două treimi din aceste investiții sînt destinate sporirii capacităților de cazare și de alimentație publică, iar o treime va fi afectată mijloacelor de transport și de agrement.

Delta Dunării va beneficia și ea de inițierea unor lucrări menite să asigure o exploatare turistică eficientă, prin achiziționarea a patru noi hidrobuze care să asigure excursiile inițiate pe brațele și canalele Dunării.

Pentru stimularea circulației turistice interne și internaționale în stațiunile montane și balneoclimaterice au fost destinate sume importante din fondul de investiții. În anul 1969 vor începe noi construcții hoteliere în stațiunile Tușnad, Băile Felix, Covasna, iar în Poiana Brașov, din cele patru hoteluri preconizate, două vor fi date în folosință în 1969.

— Vă rugăm, cîteva cuvinte legate de apropierea sezonului alb.

— Apropierea sezonului alb ne recomandă să amintim amatorilor sporturilor de iarnă cu ce noi surprize îi vor întîmpina munții. La Clăbucet și Sinaia, două din cele mai solicitate pîrtii de schi vor fi iluminate în timpul serii. Patinoarului natural de la Predeal i se vor adăuga în viitor încă două patinoare artificiale (la Sinaia și Poiana Brașov). Telefericelor, teleschiurilor, existente în prezent în Bucegi, li se vor adăuga încă patru noi teleferice (Sinaia — Cota 1 400; Cota 1 400 — Muntele Furnica; Poiana Brașov — Kantzer; Brașov — Muntele Tîmpa), un telescaun la Predeal și un teleschi la Sinaia, iar în anii următori se vor construi încă opt teleschiuri stabile și alte cîteva zeci de teleschiuri mobile.

De fapt, tot ce am spus în acest interviu nu este decît o invitație la turism.

chimie recapitulări

— Apropiata încheiere a anului presupune și chiar obligă la recapitulări. Așadar, care au fost, în 1968, lucrările de construcții-montaj executate de către ministerul dv. pentru principalii beneficiari? Și, mai ales, în ce stadiu se află ele la această dată?

Răspunde ing. MIRCEA GEORGESCU, adjunct al ministrului construcțiilor pentru industria chimică și rafinării

— În 1968, planul nostru de lucru a prevăzut terminarea completă a 66 capacități noi de producție, pentru Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Petrolului. În marea lor majoritate, obiectivele industriale au intrat în funcțiune la termen sau chiar cu devansuri. Bunăoară, Uzina de aluminiu Slatina — etapa a II-a — s-a recepționat cu șase luni mai devreme decît termenul planificat. Asemenea și instalația pentru rafinarea electrolitică a plumbului de la Uzina chimico-metalurgică din Copșa Mică. În devans față de grafice au început să funcționeze noile capacități de producție de la Uzina mase plastice-Iași și Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava.

— Ați spus, la început: «...din marea lor majoritate obiectivele industriale au intrat în funcțiune...» Trebuie să înțelegem de aci că sînt și excepții?

— Din păcate, da. Începerea producției la noile unități de îngrășăminte cu azot și fabricile de amoniac și azotat de amoniu din Craiova și Turnu Măgurele a înregistrat o întîrziere substanțială, care nu va putea fi recuperată pînă la sfîrșitul anului. Cu toate că partea de construcție propriu-zisă este gata, absența unor utilaje face, practic, imposibilă înaintarea către o fază superioară a lucrărilor. Spre deosebire de cazuri ca cele citate mai sus — cînd investițiile au fost pregătite din timp, în amănunțime — la Craiova și Turnu Măgurele starea de lucruri actuală este grăitoare pentru lipsa de corelare între anumite termene, care împiedică respectarea prevederii finale — intrarea în funcțiune la timp a secțiilor și fabricilor amintite. Și acest dezacord, foarte dăunător pentru păstrarea unui ritm constant, normal, nu apare pentru prima oară pe șantiere...

— Livrarea utilajelor, mai bine zis, absența lor, trebuie reproșată beneficiarului, adică Ministerului Industriei Chimice. Ați evitat, cu eleganță, precizarea... Dar întreprinderilor de construcții tutelare de ministerul dv. nu li se cuvine nici un fel de critică pentru întîrzierile despre care ne-ați vorbit și, eventual, despre altele?

— Nici vorbă că da! Nu totdeauna organizarea șantierelor noastre a fost perfectă; nu ne putem face o laudă nici din faptul că nu am insistat îndeajuns pe lîngă beneficiar, proiectant și furnizori pentru asigurarea operativă cu materiale și utilaje.

În altă ordine de idei — alta, numai aparent — trebuie să vă spun că iarna, care s-a instalat pe neașteptate, a găsit nepregătite pentru anotimpul friguros anumite șantiere din subordinea ministerului nostru. Pe platforma depozitelor aflate în construcție la Brașov spațiile nu s-au închis înainte de căderea zăpezii. «Luate prin surprindere» au fost și șantierele de la «Rulmentul» și «Coloromo»-Codlea. N-ar fi exclus ca din cauza aceasta, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, efectele să se resimtă în activitatea șantierelor...

— Cum ați caracteriza, sintetic, anul 1968 din punct de vedere al contribuției ministerului dv. la realizarea investițiilor?

— Dacă judecăm această contribuție prin prisma planului valoric, azunci noi, nu numai că am atins, dar chiar am depășit prevederile. Esențială rămîne însă, după cum am mai spus, finalizarea fiecărei investiții în parte, adică intrarea ei în producție. Din acest unghi, rezultatele nu ating armonia deplină. Acest ultim deziderat, care decurge ca obligație din politica noastră economică, din indicațiile conducerii partidului, acest deziderat, spun, va fi atins numai în momentul cînd sectorul construcțiilor va adopta, integral, sistemul de lucru riguros științific. Accentuez asupra noțiunii de «integral» fiindcă bunul mers al șantierelor depinde nu doar de constructori, ci de toate verigile interesate în realizarea investițiilor.

Interviu realizat de Viorica CIORBAGIU

adunarea generală a compozitorilor și muzicologilor din românia

— S-a anunțat deschiderea lucrărilor Adunării generale a compozitorilor și muzicologilor pentru data de 25 noiembrie...

— ...dată care s-a modificat ulterior. Adunarea generală va avea loc între 11 și 13 decembrie.

— Care sînt principalele sale obiective?

Răspunde tovarășul VASILE TOMESCU, secretar al Uniunii compozitorilor.

— În primul rînd — analiza amplă a rezultatelor efortului de creație și a activității științifico-muzicale în perioada care a trecut de la conferința noastră, adică în ultimii cinci ani. Totodată apropiata adunare generală își propune să contureze perspectivele de dezvoltare ale creației muzicale și muzicologiei, în lumina cerințelor contemporane. Adunarea va dezbate și va aproba noul statut și va alege organele de conducere ale Uniunii compozitorilor.

— Ce acțiuni premergătoare acestui eveniment ați organizat sau veți organiza în viitorul apropiat?

— S-au elaborat și publicat în presă tezele actualului comitet de conducere al Uniunii compozitorilor, care au generat, și, sperăm, vor genera pe mai departe opinii, puncte de vedere personale referitoare la aspecte pozitive sau critice ale creației noastre. Vor avea loc, în această perioadă, concerte publice simfonice, de muzică de cameră și muzică ușoară — cu unele piese în primă audiție — spectacole de operă și balet, concerte corale, emisiuni speciale la radio și televiziune. În ajunul zilei de 11 decembrie se va inaugura la magazinul «Muzica» de pe Calea Victoriei, o expoziție, care va ilustra prin afișe, partituri, cărți de muzicologie etc., afirmarea artei muzicale din România în interiorul țării și peste granițe. Fiindcă, după cum se știe, reprezentanții muzicii românești au fost distinși, nu o dată, cu strălucite premii internaționale.

— Învățămîntul muzical ocupă un loc distinct în dezbaterile Adunării generale?

— Firește. Numeroși reprezentanți de prestigiu ai artei noastre muzicale sînt, în același timp, dascăli. Ei pregătesc și vor pregăti noile generații de compozitori și interpreți ai țării noastre. Adunarea va aborda, de asemenea, colaborarea dintre oamenii de muzică și formațiile corale sau instrumentale.

— Cîți participanți va număra apropiata adunare generală?

— În afara celor peste 300 de membri ai Uniunii compozitorilor, la lucrările adunării noastre generale vor participa și invitați — oameni care lucrează în domeniul artei și culturii.

ȘANTIER

dacă din pădure iese fum...

...înseamnă, conform zicalei, că trebuie să ardă și un foc pe undeva. Nu vă speriați: nu s-a aprins, de fapt, nici o pădure. La propriu — vorbind. Altminteri, dacă ne referim la șantierele Ministerului Economiei Forestiere, «fumul» nu figurează întîmplător în aceste rînduri:

Pînă a sfîrșitul anului — cînd se fac marile bilanțuri — zilele sînt numărate. Iată însă că, mai sus-amintitul minister, are, față de avuția statului, cîteva importante datorii din trimestrul II și III. Fabrici și secții noi, menite să valorifice lemnul pădurilor noastre, nu numai că nu au început să funcționeze în lunile iunie sau septembrie, dar ele nu produc nici la această dată.

Poate că, aflînd despre construcția unei noi fabrici la Oradea, ați sperat, dragi cititori, să vă mobilați apartamentul, apelînd — prin comerț — la această sursă. Este perfect adevărat că în trimestrul IV 1968 fabrica orădeană urma (conform unui plan... serios, desigur), să ne bucure cu primele sale 2 000 garnituri de mobilă, din cele 24 000 cîte va produce anual. Dar data cînd vom avea cele 2 000 de garnituri s-a transferat, deocamdată, undeva printre zilele trimestrului I 1969. O soluție asemănătoare a fost adoptată și la Complexele de industrializarea lemnului din Baciu și Pipera, pentru noi capacități, care însumează în proiect, zeci de mii de tone de plăci fibrolemnoase. Secția de drojdie furajeră de pe lîngă CIL-Pitești ar fi trebuit să se afle încă dinainte de 31 octombrie 1968 în plină producție, dar asta se va întîmpla, conform preliminariilor, abia în trimestrul II 1969, adică după nouă luni de întîrziere!

Am fi dorit tare mult ca în cele ce urmează, depășind capitolul «lipsuri din trecut», să vă anunțăm cîteva vești bune, din prezent. Textul ar fi sunat cam așa: pînă la sfîrșitul anului șantierele Ministerului Economiei Forestiere de la Satu Mare, Mizil, Tîrgu Jiu, Gherla nu vor mai fi șantiere, pentru că s-au transformat în fabrici de mobilă, de tapiserie, de placaj și plăci de fibrolemnoase. Din păcate, la toate cele patru adrese, în aceste zile premergătoare noului an se fredonează același refren: «eforturi». Dacă eforturile vor duce la pornirea fabricilor în termen, nu putem garanta, cum nu garantează «cu toată gura» nici cei în cauză. Ar fi și foarte riscant, dacă ne gîndim de pildă, la Fabrica de mobilă din Satu Mare. Un amănunt numai: mașina de lustruit cu șase cilindri, a fost contractată de către șantier cu Întreprinderea metalurgică-Roman pentru data de 25 decembrie a.c. Nu ne pretindem superspecialiști și nu credem asta tuturor cititorilor, dar făcînd apel la logică este limpede că: dacă n-ar mai fi rămas de montat decît această mașină, în cinci zile treaba e greu de făcut. Să admitem totuși că s-ar monta. Mașina de lustruit nu este însă o piesă independentă; ea intră în ciclul de fabricație al întreprinderii. Or, probele tehnologice durează aproximativ trei luni. Mai poate fi vorba atunci să se respecte termenul de punere în funcțiune în trimestrul IV 1968? Cuvintele «eforturi pentru respectarea termenului» nu devin astfel simple gratuități?

Din păcate acest nonconformism de limbaj are un cost, care se ridică la sume considerabile — pierderi din avutul statului.

Marți la amiază a avut loc în Capitală ședința de constituire a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.
La ședință au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnaraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, membrii și membrii supleanți ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., membrii birourilor și comitetelor executive ale organizațiilor de masă și obștești care au aderat la Frontul Unității Socialiste, reprezentanți ai Partidului Comunist Român și ai organizațiilor de masă, obștești și profesionale, ai oamenilor muncii din mari întreprinderi, instituții, unități agricole, personalități științifice, culturale și clericale care fac parte din Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste.
A fost ales în unanimitate Biroul Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Președinte al Consiliului Național a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu.
În încheierea adunării a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui expunere a fost în repetate rînduri subliniată prin ovații și aplauze puternice.

REPORTER PE TEREN

Bazil DUNĂREANU

București — divertisment studențesc

Dintr-un noian de manifestări desfășurate în ultimele 15 zile la Casa de cultură a studenților bucureșteni vom puncta aici pur și simplu ce ni s-a părut mai semnificativ.

În sala de spectacole

● Gustul pentru muzică bună se formează cu muzică bună. Drept care, concertul mai binezis recitalul formației «Sideral» s-a bucurat de un real succes. Ceea ce nu s-ar putea spune și despre formația «Mondial»...

La Student-club

● Treisprezece manifestări dintre care remarcăm orchestra lui Rolf Albricht (de trei ori), dansurile moderne ale lui Miriam Răducanu (de două ori), orchestra lui Janchy Körössy (de patru ori).

● Teatrul de cafenea a ridicat cortina unei noi premiere: «Colonie penitenciară», adaptare după Kafka, în regia lui Dan Nicu și interpretarea (aproape ireproșabilă) a studenților Gelu Colceag, Florin Zamfirescu, Mircea Diaconu, Andy Stefănescu.

● Sub auspiciile Student-clubului și-a desfășurat lucrările Cenaclul literar «Atlantida» și a fost inaugurat «Pop-club»-ul. (Ce formații noi de muzică ușoară au mai apărut? Care este ultima și nemaipomenita compoziție a formației «Coral»? Ce s-a mai întîmplat cu «Beatles»? La toate acestea, și la multe alte întrebări, organizatorii și-au propus celor mai valoroase formații, interpreți și compozitori de muzică ușoară — firește, pe discuri.)

În sala de dans

● Două seri de dans (extrem de aglomerate), pe muzica formației «Mondial». Momente vesele: Nae Lăzărescu și Nucu Petrescu.

La teatrul studențesc «Podul»

● Premiera (pe care am anunțat-o la rîndul nostru pentru 10 noiembrie) n-a avut loc! Din vina funcționarului despre care am mai vorbit dar care, aflăm cu satisfacție a fost pus în imposibilitate de a mai încurca lucrurile în *pod*.

Repetițiile continuă. Săptămîna viitoare vom fi invitați la premieră.

Așteptăm pentru a reveni.

B. SURU

arheologie

Săpături arheologice efectuate în ultimul timp în județul Maramureș de către arheologul Radu Popa de la Institutul de arheologie al Academiei, în colaborare cu specialiștii de la Muzeul de istorie din Baia Mare, au dus la descoperirea unor importante vestigii ale trecutului.

Una din descoperiri (cea din comuna Giulești) o constituie urmele ctitoriei din secolul al XIV-lea a unei familii de cneji maramureșeni. Ctitoria — e vorba de o biserică — se afla în inima unei vechi așezări românești, care, la vremea respectivă, reprezenta centrul cnezatului Văi Mara.

În mormintele descoperite aici (peste o sută), în afară de obiecte și monede din secolele XIV-XVI, arheologii au găsit opt inele cu peceți și blazoanele cnejilor. Aceste piese constituie mărturii de seamă din epoca de afirmare a voievodatului Țării Maramureșene.

Tot în Maramureș, pe Valea Lăpușului, s-au efectuat pentru prima dată săpături la străvechea cetate a Chioarului. În secolul al XIV-lea această cetate era stăpînită de către urmașii lui Dragoș Vodă. Specialiștii consideră că ea ar fi fost una din cele mai mari și mai frumoase cetăți medievale din țară. Săpăturile vor continua în vara viitoare.

Investigațiile arheologilor întreprinse pentru descoperirea vechilor așezări maramureșene au dus și la identificarea unor sate românești care au existat cu mult înaintea anului 1300. Vatra unui astfel de sat a fost descoperită în livada cooperativei agricole de producție din Sărăsău (lîngă Sighetul Marmației). Au fost scoase la lumină: locuințe (bordeie), ceramică, obiecte casnice și unelte, toate aparținînd culturii materiale românești din secolele XI-XIII, specifice nordului Transilvaniei. Un alt sat, dispărut de mult, a fost identificat pe Valea Ronișoarei, tot lîngă Sighetul Marmației. Locuințele și obiectele descoperite, dovedesc, la fel ca la Sărăsău, prezența aici, la începutul mileniului nostru, a unei populații românești stabile, cu o activitate economică și culturală diversificată.

F. URSEANU

luna și vaporul

De curînd, la Șantierele navale din Oltenița a fost lansată la apă o nouă motonavă fluvială de 5 000 tone — a șaptea în decurs de opt luni. O altă motonavă se află în construcție.

Evenimentul ne-a prilejuit o vizită și o convorbire cu directorul șantierului naval — ing. Ion V. Cristea.

— Principala noastră activitate — ne informează interlocutorul nostru — este îndreptată către reducerea timpului de fabricație a motonavelor cu 30 la sută. În felul acesta, o motonavă de 5 000 tone este realizată, în întregime, în patru luni și jumătate în loc de șapte luni, cît a durat construirea prototipului. Ca urmare, în cursul acestui an am putut livra cîte o motonavă în fiecare lună.

Motonava pe care o construim este un tip de vas cu echipament și construcție modernă, înzestrat cu cîte două motoare de 900 CP și are peste 150 metri lungime.

În afară de motonave, a căror fabricație va continua și în '69, se lucrează la construirea a patru nave fluviale de pasageri, comandate de NAVROM. Fiecare din ele cu o capacitate de 300 locuri. Atunci cînd vor fi gata, aceste vase vor fi afectate curselor pe Dunăre.

Și acum un scurt bilanț: în aproape 20 de ani de activitate, în care s-a dezvoltat continuu, Șantierul naval-Oltenița a trimis pe fluviile și mările lumii nu mai puțin de 500 de vase, mari și mici, de cea mai variată gamă; motonave de 2 000 de tone, vase fluviale de pasageri («Oltenița», «Carpații»), spărgătoare de gheață, remorchere etc. Iar acum motonave de 5 000 tone. Una pe lună...

actualitatea

INSTANTANEE

Și în acest an artiștii plastici ne vor oferi felicitări pentru Anul nou — adevărate și originale lucrări de artă în miniatură, în care predomină teme din folclor redate într-o manieră stilizată.
Iat-o pe Maria Constantin și una din felicitările colecției sale (foto: A. Rosenthal).

Recent, la uzinele «Tractorul» din Brașov a intrat în funcțiune o nouă secție de tratament termic și acoperiri galvanice, care va contribui substanțial la îmbunătățirea procesului tehnologic (foto: M. Postelnicu).

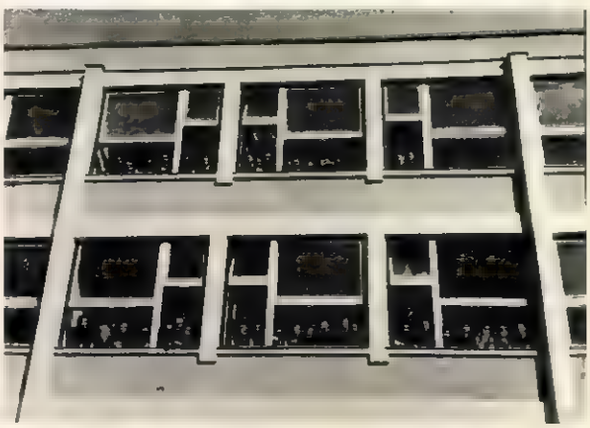

Un întreg colectiv scos la geamuri și fotografiat pe ideea «zîmbiți, vă rog!». În fond au și de ce: zîmbesc de la ferestrele noii școli inaugurate în cartierul Gheorghieni din Cluj (foto: A. Radu).

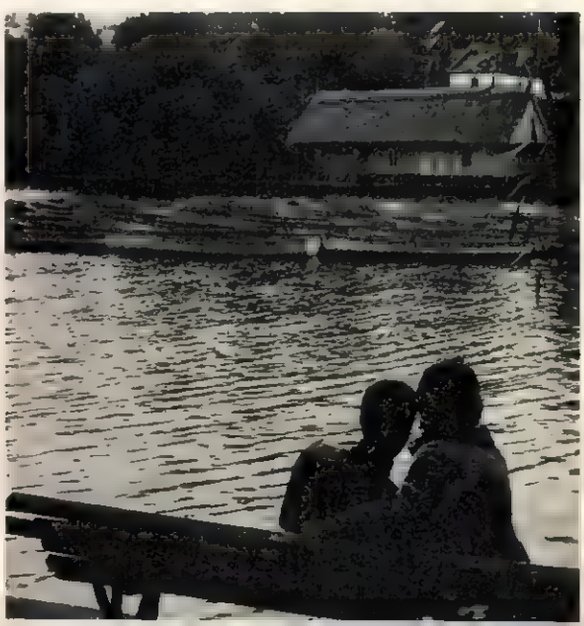

Toamna și idila surprinse pe malul lacului Herăstrău (foto: Gh. Vințilă).

SPORT

explicația...

Maratonul fotbalului nostru — campionatul Diviziei A — s-a apropiat, iată, de finalul de toamnă: duminică 1 decembrie se consumă ultimul act al stagiunii.

Desigur, turul e doar o primă parte dintr-un întreg și e prematur să se tragă, acum, mai cu seamă că mai e de jucat o etapă, concluzii cu caracter definitiv. La primăvară s-ar putea foarte bine ca ordinea în clasament să fie alta, iar în ceea ce privește campionul — raportat la eșalonarea prezentă a echipelor — să ne pomenim cu unele surprize. Deocamdată însă echipele care-și disputau în mod curent primul loc: *Steaua* și *Dinamo* n-au în clasament un loc corespunzător. Cine e în frunte? Echipa textiliștilor arădeni — aceeași care abia și-a tras sufletul în campionatul trecut, scăpînd ca prin urechile acului de retrogradare. Întrebarea care se impune e deci următoarea: a urcat valoric *U.T.A.* atît de mult într-un singur sezon încît să i se cuvină locul, pentru că ar fi cea mai bună, sau mai curînd, au coborît abonatele cunoscute la cucerirea titlului? Rezultatele etapelor consumate — consecință a unor comportări deficitare a celor două formații bucureștene — răspund singure și precis. Sîntem, așadar, în fața unei răsturnări a *monopolului* cunoscut pe care-l au, de ani de zile, *Steaua* și *Dinamo* la cîștigarea titlului de campioană — în fața unei nivelări, da, dar a unei nivelări în jos — pentru că n-o să ne convingă nimeni că *U.T.A.* a ajuns, peste noapte, o echipă mare. E numai o echipă ambițioasă, inimoasă, care, probabil, se va fi minunînd ea însăși de locul unde se găsește. Totuși — chiar în conjunctura amintită — poziția ei în clasament e, la urma urmei, o performanță merituoasă și nu ne sfiim s-o însemnăm ca atare. Cum meritorie e și isprava studenților craioveni și ei avantajați de aceeași conjunctură de care au știut să profite. N-ar fi chiar exclus ca ei să facă, finalmente, o rocadă cu echipa arădeană.

Rapidul — fără Ionescu, fără Dumitriu II și fără Dan — nu putea, inițial, să aspire la mai mult și va mai avea de furcă, în primăvară, ca să se pună mai bine la adăpost de neplăceri și mai mari.

Progresul e la locul său, acolo, în pluton, la adăpost, se pare, de grijile și emoțiile ce le-a avut nu mai departe decît chiar în trecuta ediție.

Am remarcat la început că bilanțul definitiv care se poate face după ultima etapă e numai o parte dintr-un întreg și că orice pronosticuri privind campionul sînt destul de riscante. În coada clasamentului însă, lucrurile ni se par — chiar de pe acum — mai limpezi și prognozele mai ușor de formulat. Cele două promovate: *Crișul* și *Vagonul* par cele mai indicate să ne arate, finalmente, că au făcut doar o simplă escapadă, o vacanță plăcută dacă vreți, de un an, în prima categorie și că locul lor e totuși în Divizia B. Chiar în fruntea ei, poate, dar acolo!

C. GRIG

P.S.
Astăzi la București, reprezentativa națională are prilejul să se revanșeze de acel neverosimil 1—7 de la Zürich și să ia, astfel, un aconto moral atît de necesar pentru jocul retur. Îi dorim succes.

F 03

GHEORGHE CIOCÎLDEA, economist principal al Direcției comerciale municipale din Piatra Neamț

— Ce mărfuri lipsesc, la această oră, de pe piața Pietrei Neamțului?

— La mărfuri alimentare, în principal, măsline, scrumbii și lămîi.

— Banane aveți?

— Nu, s-au terminat.

— Ați avut suficiente?

— 27 de tone. Noi am crezut că-s prea multe dar pînă la sfîrșit ...au fost prea puține. Mai avem nevoie. Și acum, la textile: țesături groase din bumbac. Marochinărie: poșete. Metalochimice: articole din faianță, porțelan și sticlărie, servicii complete și piese disparate, articole emailate pentru bucătărie (toate sortimentele). Mai notați detergenți. Ținem să subliniem grava rămînere în urmă la livrările de materiale de construcție: cherestea, ciment, azbociment, cărămizi, tablă galvanizată și neagră.

— Ați luat legătura cu cei care nu v-au livrat produsele de care aveți nevoie?

— De nenumărate ori.

— Și?

— Poate că acum, o dată cu publicarea acestei discuții...

Lt. col. NICOLAE VÎRJAN, șeful inspectoratului de miliție a municipiului Brașov

— În ultima săptămînă ați avut probleme legate de minori?

— Nu. Nu numai în ultima săptămînă, ci nici în ultima lună n-am mai avut probleme — nici grave, nici mai puțin grave.

— Se poate considera un succes?

— Da, dar nu numai al miliției. Ci și al U.T.C.-ului, școlii și familiei, ale căror acțiuni s-au dovedit eficiente. Activitățile noastre, în cadrul unui plan de prevenire, fiind coordonate, rezultatele pozitive *n*-au întîrziat să apară.

— La ce plan de prevenire vă referiți?

— Noi considerăm, teoretic vorbind, ca elemente susceptibile să apuce pe un drum greșit pe toți aceia care învață prost, chiulesc de la școală și frecventează localuri și baruri. Tocmai către ei ne îndreptăm atenția și toți

Prezentarea grafică: Vasile OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Portret de fată.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

acei însărcinați cu educația copiilor intră în alarmă.

▪

Intenționam să publicăm aici o discuție cu tovarășul Mayer, vicepreședintele Consiliului județean provizoriu-Timișoara,pentru a afla noutăți privind stadiul actual al construcțiilor de locuințe diversificate. Apelurile telefonice repetate n-au reușit să-l găsească pe tovarășul vicepreședinte. Ceea ce ni se pare însă ciudat e că n-a răspuns apelului nostru insistent nici directorul Direcției tehnice. Am sunat și...

— Nu-i aici... N-am pregătit datele...

Care o fi cauza?

Regretăm, dar pentru moment nu ne putem informa cititorii...

F 07

ISRAEL BARZILAI, ministrul sănătății din Israel

— Care a fost scopul vizitei dumneavoastră în România?

— Am purtat convorbiri cu privire la colaborarea țărilor noastre în domeniul ocrotirii sănătății. În același timp am avut prilejul să văd o serie de unități sanitare și de cercetare, stațiuni balneoclimaterice și turistice, întreprinderi etc. Trebuie să arăt că am mai fost în România cu două decenii în urmă. Sînt plăcut impresionat de succesele pe care le-ați obținut în acest timp.

— Cu ce rezultate s-a soldat vizita dumneavoastră?

— Am constatat în primul rînd că multe probleme și rezolvări în domeniul medical sînt comune statelor noastre. În al doilea rînd, am găsit că în unele sectoare există moduri diferite de abordare a problemelor. Aici este loc pentru efectuarea unor schimburi de păreri utile. În ce privește convorbirile, ele au fost animate de înțelegere reciprocă, găsindu-se posibilitatea efectuării unor schimburi bilaterale de informații, experiențe și specialiști. Cele două ministere vor stabili totodată domenii concrete pentru specializarea de cadre, forme de cooperare etc., toate avînd ca scop întărirea și adîncirea colaborării dintre medicina românească și cea din Israel. În încheiere, vreau să-mi exprim mulțumirile pentru cordiala găzduire de care m-am bucurat în România. Duc de aici impresii adînci și plăcute. Urez poporului român prosperitate și progres în toate domeniile.

K.T. STEIGER, vicepreședintele Federației internaționale farmaceutice

— Ce credeți despre profesiunea de farmacist?

— Pînă nu demult farmaciștii erau distribuitori și producători simpli de produse medicamentoase. De cîtva timp, profilul lor s-a modificat. Ei devin din ce în ce mai mult sfătuitorii medicilor și, pentru aceasta, trebuie să aibă cunoștințe complexe de specialitate, să fie serios documentați asupra efectelor medicamentelor. În România am constatat cu plăcere această tendință, care este mai vizibilă decît în multe alte țări. Există o colaborare foarte strînsă între cercetători, farmaciști și clinicieni. Ei experimentează în strînsă legătură, cu atenție, noile produse care urmează a se introduce în circulație. Îmi sînt, de altfel, cunoscute o serie de lucrări în acest domeniu de o mare valoare științifică, ale profesorului I. Stoia.

— Există posibilitatea unei colaborări mai largi între farmaciști pe plan mondial?

— Firește. Consider că este important de a avea schimburi frecvente de profesori și studenți, de publicații și lucrări de specialitate. La București am găsit biblioteci care conțin o bogată și foarte valoroasă literatură care, fără îndoială, ar fi utilă în alte țări. De asemenea, românii au un impresionant număr de cercetări extrem de interesante pe care Federația internațională farmaceutică dorește să le achiziționeze. În aceeași ordine de idei doresc să adaug că Biroul federației noastre se va întruni la București anul viitor și consider că acest prilej va fi folosit pentru dezvoltarea colaborării mondiale pe plan farmaceutic.

GLOSSA

Am citit în presă o observație privind faptul că — spre deosebire de directorii de fabrici, președinții de cooperative, inginerii de la I.A.L., șefii depozitelor de cartofi și fotbaliștii eliminați pe trei etape pentru îmbrîncirea arbitrului de tușe, care răspund criticilor din ziare oarecum prompt și în orice caz iscălit — o seamă de miniștri evită în asemenea împrejurări semnătura proprie, comunicîndu-și opinia prin intermediul indescifrabil al formulelor tip «cabinetul ministrului», «director al secretariatului» sau «p.c.-ul». Meditînd pe marginea fenomenului s-ar putea trage concluzia că toată lumea răspunde, cu excepția responsabililor.

■

Iosef Bachman, tînărul care organizase la 11 aprilie, fără succes, un atentat împotriva militantului revoluționar Rudi Dutschke, a încercat (pentru a doua oară) să se sinucidă, înghițind de data aceasta un cuțit. Doar-doar... Inutil însă, medicii l-au salvat.

...Ce-i cu băiatul ăsta? Nimic nu-i reușește în viață: nici să omoare, nici să se omoare.

■

Candidat la vicepreședinția Statelor Unite pe lista lui Wallace și «dur între duri», generalul Curtiss Lemay remarca într-o carte, de curînd, ocele elemente care demască bomba atomică, o privesc cu antipatie și cer scoaterea ei de sub lege». «Dar oamenii trebuie să admită — pledează autorul — că e mai bine să mori de pe urma unei arme nucleare, decît ca urmare a unei împunsături de cuțit ruginit în junglă». Iată o frază care mascheză o etapă nouă în istoria condiției umane.

Pînă mai deunăzi, individul modern avea de ales — hamletian — între viață și moarte. Generalii din categoria lui Lemay sînt decîși să lichideze unul din termenii alternativei lăsîndu-se numai posibilitatea de a alege între moarte și moarte. Pînă mai deunăzi întrebarea noastră cea mai chinuitoare era cum să trăim? De la Lemay și alți generali încoace, întrebarea fundamentală este: cum să murim?

AL. MIRODAN

FOILETOANE

zîmbetele „nufărului"

În cartierul Drumul Taberei s-a deschis, spre sfîrșitul anului 1967, spălătoria «Nufărul», o unitate de mare interes pentru deservirea populației: construcție nouă, modernă, cu utilaje în cea mai mare măsură automatizate, un personal deservent îmbrăcat în halate sclipitoare, arborînd zîmbete îndatoritoare și emițînd cele mai amabile cuvinte în fața clientelei care, în trei zile, conform anunțurilor afișate foarte la vedere, primește înapoi rufăria depusă, curată ca o floare de nufăr. Ba, cel grăbit, vine și introduce singur rufele într-un soi de agregat care execută automat spălatul, uscatul și călcatul. Fericitul așteaptă, își ia lucrurile, plătește și pleacă acasă. În cele două ore de așteptare, zîmbetele binevoitoare ale personalului însoțesc explicațiile — cerute sau nu — cu privire la ce se petrece în interiorul agregatului și, uite așa, timpul trece pe nesimțite.

«Nufărului» de aici i s-a dus vestea. Așa a ajuns și arhitectul A.C. (din str. Bistra nr. 12) aici cu patru cămăși. A fost primit cu zîmbete, i s-au luat rufele și a fost invitat să revină peste trei zile cînd, cu o porție dublă de amabilitate și zîmbete, a fost rugat să revină peste alte trei zile. Figura s-a repetat de vreo patru-cinci ori, cu tot atîtea zîmbete. Pînă cînd, într-o bună zi, cămășile erau gata — curate lacrimă; trei însă — a patra se rătăcise. Zîmbetele l-au poftit, pline de curtoazie și amabilitate, să și-o descopere singur între circa alte o sută gata spălate, dar rătăcite și ele, bietele! A.C. a încercat să se «autoservească» căutînd zadarnic în maldărul de cămăși abandonate; apoi și-a chemat telefonic în ajutor și soția. În cele din urmă, cu forțe unite, au reușit să-i dea de urmă. Și a hotărît să nu mai calce niciodată pe la «Nufărul», întrebîndu-se cine va inventa un automat care să spele sistemele acestea incalificabile?

Mircea NOVAC

pilule

La Facultatea de limbă și literatură română din București s-au luat măsuri pentru multiplicarea cursurilor necesare studenților de la fără frecvență. Ce-ar fi dacă la toate facultățile din țară s-ar face la fel? Nu e o propunere, ci o necesitate!

▪

Vizavi de Casa centrală a armatei se repară de un an un magazin de confecții și o galanterie, mai jos, cinematografele «Bulevard» și «Festival», ca și Farmacia nr. 1 sînt în reparație de la începutul verii. Acum se renovează și «Lacto-Bulevard», și imobilul de lîngă restaurantul«Cișmigiu».Se mai renovează pe Lipscani, pe Calea Victoriei și în multe alte locuri. Că se repară-i bine, că se renovează iarăși bine, dar parcă prea multe se dreg și categoric prea mult se tărăgănează terminarea lucrărilor.

M.M.M.

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR

— Actul unirii Transilvaniei cu România, în documente și imagini inedite.
— Prin Florența cu aparatul fotografic.
— Cum să vă îmbrăcați pentru revelion? Nu vă faceți probleme. Procurați-vă din timp numărul viitor al revistei noastre.
— Fostul conducător al celei mai temute rețele de spionaj din ultimul război mondial se destăinuiește unui gazetar român în serialul «Rote Kapelle».
— Casa «Rank» în imagini color.

MOMENTE ÎNTR-UN MUZEU:

AICI DE ATÎTEA MILENII...

de Cornel BOZBICI

Alba Iulia: 1 decembrie 1918: poporul a venit în haine de sărbătoare, cu drapele tricolore românești să consfințească marele act al unirii Transilvaniei cu România.

O plimbare printr-un muzeu ca cel de la Alba Iulia e o lungă și emoționantă călătorie în istorie. Regăsim strămoșii, pe acei bătrîni neînfricați și înțelepți, care ne-au lăsat drept moștenire, peste timpuri, nu numai limba, ci și uneltele lor, vasele de pămînt în care cinau în ceasuri vesperale, zeii cărora le jertfeau teama și credința, cerceii de bronz sau de aur de Transilvania, puțin mai deschis la culoare ca celălalt aur de-aiurea, armele lor care au mușcat de-atîtea ori carnea dușmanilor. Pămîntul le-a acoperit, iarba le-a ascuns, ploile mileniilor le-au udat, dar toate aceste mărturii care au rezistat timpurilor nemiloase sînt martori indubitabili ai unei neîntrerupte continuități, ai unei civilizații unitare, uimitor de unitare, pentru că asemenea vase, unelte, arme sau obiecte de podoabă sînt asemănătoare și chiar identice cu cele scoase la lumină de arheologi în Moldova, Dobrogea, Muntenia sau Oltenia.

Sîntem aici de milenii, ne spun aceste simple obiecte. Încă înainte ca roata olarului să se fi născut din inteligența acelui mare anonim. Mărturie sînt vasele de lut cenușiu, lucrate cu mîna, pe care meșterul însetat de frumos a imaginat spirale și forme geometrice policrome și le-a învăluit cu luciul angobei. Sîntem aici de la începuturile civilizației, înainte ca moara să fi fost descoperită, cînd boabele cerealelor erau prefăcute în făină în rîșnițe primitive. Sîntem aici din timpuri imemoriale, și cînd Pompeius Trogus, sau Dio Cassius, sau Strabo, sau Herodot vorbesc în istoriile lor scrise despre noi, unitatea etnică pe meleagurile noastre era de necontestat. Burebista i-a dat o semnificație politică prin unificarea tuturor ținuturilor locuite de daco-geți; Decebal, măreția istorică. Cucerirea romană a Daciei a perpetuat această unitate, și a fost de fapt fermentul etnogenezei românești. S-a născut o spiritualitate care va dăinui fără întrerupere peste veacuri. Martori sînt și minunatele exponate ale muzeului din Alba Iulia.

1 NOIEMBRIE 1599

Timpul a fost neîndurător cu vechile așezări și cetăți voievodale. A dus o dată cu el în eternitate strălucirea lor, ca și sufletul acelor oameni de demult. Pămîntul le-a rămas în schimb credincios. A păstrat în marele muzeu al naturii memoria și imaginea lor. O mărturie mai mult pe lîngă cele scrise de înțelepții veacurilor în cronici, care vorbesc de nenumăratele cotropiri, războaie și jafuri la care a fost supus pămîntul românesc. Cît de mult poate să ne spună o singură pagină ca cea din Cronica pictată de la Viena sau din „Anonymus". Litere drepte, scrise cu grija unui artist; cuvinte latine... Iscoade venite dinspre apus străbat cîmpiile și munții ca să afle

despre oștile de apărare, despre felul oamenilor, dar mai ales despre bogățiile țării. «Auzind Tuhutum de bunătatea acestei țări, și-a trimis soli la ducele Arpad (al cărui vasal era) pentru a-i da voie să se ducă dincolo de păduri să lupte împotriva lui Gelu»... «În lupta împotriva cotropitorilor străini — scrie eminentul istoric acad. C. Daicoviciu — forțele poporului român au fost slăbite de fărîmițarea teritorială generată de dezvoltarea relațiilor feudale. Sute de ani românii au trăit împărțiți în formațiuni statale deosebite, ceea ce a înlesnit subjugarea străină, a frînat dezvoltarea economică și socială și însuși procesul de închegare a națiunii române; la rîndul ei, dominația străină a acționat ca un factor de menținere a acestei scindări teritoriale, s-a opus procesului de reunificare statală. Dar nici vitregia împrejurărilor, nici străduințele stăpînirilor străine n-au izbutit să înăbuse aspirațiile spre unirea într-un stat național a poporului român».

Alba Iulia va fi martora uneia din aceste aspirații realizate doar pentru puțină vreme. Veacul al XVI-lea își trăia ultimele zile zbuciumate. «Într-aceea, Mihai Vodă, ridicîndu-și tabăra de la Sibiu, înaintă cu încetul spre Alba Iulia»... Facsimile, documente și imagini vorbesc în muzeul de aici despre luni și zile ale anului 1599 și despre acel 1 noiembrie al secolului XVI, cînd Mihai Viteazul, după înfrîngerea lui Andrei Bathory la Șelimbăr, își face triumfal intrarea în cetatea Albei. «Intrarea s-a făcut prin poarta Sf. Gheorghe — narează Bălcescu. De la această poartă pînă la palatul domnesc, sta înșiraţi ostașii de ambe părțile uliței în mai multe rînduri, în dosul cărora se îngrămădise mii de mii de popor... Înainte venea episcopul și clerul său, isnafurile (corporațiile) orașului, apoi o bandă de muzică... În urma acestei orchestre, venea Mihai, călare pe un măreț cal alb. Opt paji investiți cu mare eleganță încungiura calul domnului... Mihai purta pe cap un calpac unguresc impodobit cu o egretă neagră de pene de erodiu legate cu o copcă de aur; o manta lungă albă de mătase țesută cu fir, avînd pe de lături țesuți vulturi de fir; tunică albă de aceeași materie; lungi ciorapi de mătase albă, garnisiți cu petre scumpe și botine de saftian galben; de brîu atîrna o pală de Taban impodobită cu aur și rubine... Astfel, în mijlocul concertului trîmbiților, tobelor și altor instrumente, la sunetul clopotelor și vuietul tunurilor, la care se unea strigările de bucurie ale poporului intră Mihai în capitala Ardealului și trage la palatul domnesc»... Apoi, în primăvara celuilalt început de veac, Mihai devine domn al Moldovei, fiind astfel stăpînitor peste cele trei țări românești. Act care va rămîne peste secole drept simbol al unității naționale.

ȘI NU NUMAI CUVINTELE...

Privesc portretul acelui bătrîn înțelept Nicolaus Olahus (1493-1568), filozof, istoric și poet, născut în Sibiu, a cărui viță se trăgea din neamul Drăculeștilor, și cuvintele lui se desprind din cronică: «Limba moldovenilor și a valahilor a fost cîndva romană, că ei sînt coloni de romani». El va fi primul scriitor român care va vorbi despre unitatea românilor. Privesc originalul Noului testament de la Bălgrad (1648) al lui Simion Ștefan. Carte bătrînă care cuprinde gîndurile și convingerile venerabilului mitropolit al Transilvaniei: «Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sînt buni carii umblă în toate țările, așea și cuvintele aceialea sînt, bune carele le înțeleg toți. Noi derept aceaea ne-am silit den cît am putut, să izvodim așea cum să înțeleagă toți, iar să (dacă) nu vor înțelege toți nu-i de vina noastră, ce-i de vina celuia ce-au răsfirat rumânii printr-alte țări...» Unificarea limbii române era o necesitate tot atît de arzătoare ca aceea a unității naționale. Se accentua mișcarea culturală pentru afirmarea latinității și unității tuturor valahilor din spațiul carpato-dunărean. O întreprindere titanică în acea vreme, cînd pentru cărți — scumpe și rare — se plătesc munți sau galbeni de aur și se consemnează în diate alături de alte bunuri de preț.

Cărțile tipărite circulă dintr-o provincie românească în alta, schimb cultural firesc, pentru că niciodată românii n-au trăit într-o izolare regională, în ciuda fărîmițării țării. Chiar și efortul de traducere și tipărire a cărților e unanim. Meșterul tipograf Macarie din Țara Românească își aducea hîrtia de la Sibiu, pe cînd literele și ornamentele erau sculptate în lemn aici. Diaconul Coresi tipărește cărțile sale cînd la Tîrgoviște (ca de exemplu acel Triod-Penticostar din porunca lui Pătrașcu cel Bun), cînd la Brașov. Sau putem aminti și un exemplu mai îndepărtat, pe cel al lui Filip Pictor, cel care a imprimat la Sibiu, în 1544, Catehismul românesc, care nu era altul decît Filip Moldoveanul, tipograf în slujba Sibiului și adesea însărcinat de sibieni cu relațiile pe care le avea județul cu Țara Românească.

Exponatele de la Alba Iulia ne vorbesc de larga arie de circulație a scrierilor populare, a primelor traduceri, a diferitelor cărți. Copiate și răspîndite dintr-o provincie în alta, acestea au contribuit la întărirea unității culturale a poporului român. O acțiune care durează de-a lungul secolelor. Cărturarii trec dintr-un principat în altul, la fel ca și cărțile și manuscrisele, la fel ca și ideile și meșterii; ca acel Teodor Corbea care își începe activitatea culturală în Transilvania și și-o continuă în Tara Românească,

(Continuare în pag. 8)

AICI
DE ATÎTEA MILENII...

sau Vasile Sturza Moldoveanu, dascăl, zugrav și copist care străbate Transilvania învățînd copiii slova românească după cum diacul Toader din Feldru își desfășoară activitatea în Moldova.

Vorbele zboară, dar scrisul rămîne. Dicționul lahn trebuie completat: mai rămîn și imaginile. Vechile tablouri sînt adeseori imagini zguduitoare ale unor momente istorice, ca cel din 1784, an al marii răscoale populare de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan.

ÎN LUPTĂ COMUNĂ

E un fapt de necontestat că în anii cei mai fierbinți, de-a lungul secolelor, românii, maghiarii, germanii și alte naționalități s-au aflat în Transilvania împreună pe baricadele care asaltau împilarea și nedreptatea socială. 37 de ani din secolul al XV-lea răscoalele țăranilor au zguduit feudalismul. Clopotele chemau la răscoală pe români, pe unguri, și Bobîlna va fi primul simbol al acestei frățietăți naționale, încheiată atît de zguduitor cu jertfele «stegarilor obștii ungurilor și românilor» ca Ion Iacob din Cluj, Paul Nagy, Nicolae Valkai din Huedin sau Mihai Românul din Florești. Apoi, aproape cu o sută de ani mai tîrziu, adunați într-o tabără, în lumina amurgului, iobagii români și maghiari au ascultat cuvintele atît de pline de adevăr ale lui Doja: «Domnii... au grijă de un singur lucru, să strălucească în mijlocul mizeriei voastre, să se îngrașe din rodul muncii voastre trudite, să se îndoape la banchetele copioase...» Era o altă etapă de luptă comună, sfîrșită atît de tragic la Timișoara printr-o încoronare pe rug. Cronici, documente și stampe, demonstrează continuitatea acestei lupte comune. Și iată un alt moment 1848. Bălcescu a militat consecvent pentru încheierea unei alianțe revoluționare româno-maghiare. «Frați români — scria Bolliac în gazeta «Espatriatul» de la Brașov — pătrundeți-vă o dată de acest adevăr: astăzi nu sînt luptele între cutare și cutare nație, între cutare și cutare împărat; astăzi este o singură luptă în toată Europa. Este lupta între libertate și tiranie, între popoare și dinastie». Minți luminate au subliniat adeseori necesitatea luptei comune împotriva împilării și absolutismului. Comandantul de brigadă Simonffi Jozsef îi scria lui Avram Iancu la 21 iunie 1849: «Românii și ungurii au neapărată trebuință de cea mai strînsă frăție... Cine seamănă dușmănie, ură și produce vărsare de sînge între aceste două națiuni surori, este trădător al propriei națiuni». Iar Iancu îi răspundea printre altele: «Firea ne-a așezat într-o patrie ca împreună să asudăm cultivînd-o, împreună să gustăm dulceața fructelor ei». Sau Ecaterina Varga care «înfruntînd tot răul», și-a dăruit viața pentru apărarea cîtorva sate de moți. Aspirațiile comune îi determină pe țăranii români din circumscripția Caraș să-l aleagă pe Mocsáy Lajos în parlamentul maghiar, unde el se va pronunța pentru rezolvarea echitabilă a problemelor naționale.

UN VIS ÎMPLINIT...

O mare importanță pentru dezvoltarea societății românești a avut constituirea statelor feudale de sine stătătoare: Moldova, Țara Românească, Transilvania.

Unificarea statală întreprinsă de Mihai Viteazul a dăinuit prin veacuri în memoria poporului și a ținut aprinsă mereu năzuința pentru unire și eliberare națională. Ca o flacără a luminat noaptea împilărilor «Supplex libellus Valachorum», acea dovadă perenă, bazată pe argumente istorice, demografice, fiscale, despre populația română din Transilvania, cea mai veche și cea mai numeroasă. Manuscrisul original ne vorbește acum, aici la Alba Iulia, peste vreme. La fel ca și chipurile revoluționarilor despre anul 1848 sau numeroasele documente despre prima mare biruință a poporului român pentru făurirea statului național unitar: Unirea Țării Românești și-a Moldovei consfințită la 24 ianuarie 1859, moment istoric crucial în viața poporului român. Apoi războiul de independență din 1877, moment important în procesul de făurire a statului român liber și independent a consolidat poziția internațională a României. Documentele atestă participarea multor transilvăneni înrolați în armata română. Se luptau pentru aceleași pămînturi și pentru același ideal... Și din nou un secol se încheie tragic pentru românii transilvăneni: Memorandumul (1892). Un act de protest și emancipare împotriva politicii intolerante și a abuzurilor autorităților. Un proces de trădare și memorandiștii sînt condamnați la închisoare (1894). Se sfărîmaseră iluziile legalității...

Noul secol s-a dovedit a fi neîndurător cu imperiile. Împletirea luptelor sociale cu mișcarea de eliberare națională a grăbit dezintegrarea imperiului habsburgic și constituirea unor state de sine stătătoare în această parte a Europei. La 8 iulie 1914 Franz Iosef I declară: «Am meditat totul, am judecat totul, și am hotărît...» Începea primul război mondial, și imperiile se prăbușeau la asaltul popoarelor. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a dat o puternică lovitură întregului sistem mondial imperialist și a deschis era revoluțiilor proletare.

În octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român Central(din care făceau parte 6 reprezentanți ai Partidului Național și 6 reprezentanți ai Partidului Socialist)sub conducerea căruia s-au desfășurat toate activitățile pentru pregătirea unirii. Factorul hotărîtor care a dus la realizarea unirii Transilvaniei cu România a fost lupta activă a muncitorilor, țăranilor și cărturarilor.

Din numeroase documente și fotografii se poate reconstitui acea zi istorică de întîi decembrie de acum 50 de ani, care a avut un caracter plebiscitar, constituant. Era o dimineață de iarnă. Trenurile revărsaseră în gara Bălgradului noian de popor venit

Delegația de țărani la Viena, cu prilejul Memorandumului.

Voluntari români în Italia. În fotografie se pot vedea Nicolae Titulescu și Vasile Lucaci.

din 80 de orașe și 5 000 de sate. Șoselele erau impestrițate de căruțe, călăreți și pietoni, grupuri, care se îndreptau spre vechea capitală a lui Mihai Viteazul cu drapele tricolor și drapele roșii. Ziarul «Alba Iulia» apare cu un număr ocazional în care salută delegații. Clopotele orașului bat triumfal. Dar localul casinei militare s-a dovedit foarte neîncăpător pentru cei peste 100 000 de oameni îmbrăcați de sărbătoare. Ea a adăpostit cu mare greutate doar pe cei 1 228 de delegați oficiali. Lucian Blaga, participant la Adunarea Națională de la Alba Iulia, face următoarea descriere: „La Alba Iulia nu mi-am putut face loc în sala Adunării... Am renunțat cu o strîngere de inimă și mă consolam cu speranța că voi afla de la fratele meu cuvînt despre toate. Aveam în schimb avantajul de a putea colinda din loc în loc, toată ziua, pe cîmpul unde se aduna poporul. Era o roire de necrezut. Pe cîmp se înălțau ici-colo tribunele de unde oratorii vorbeau nației. Pe vremea aceea nu erau microfoane, încît oratorii, cu glas prea mic pentru atîta lume, treceau pentru multiplicarea ecoului de la o tribună la alta. În ziua aceea am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer, spontan, irezistibil, organic, masiv... Seara, în timp ce ne întorceam cu aceeași trăsură la Sebeș, atît eu cît și fratele meu ne simțeam purtați de conștiința că «pusesem temeiurile unui alt Timp»...“

Adunarea este deschisă de către președintele Consiliului Național Român, Ștefan Cicio Pop, după care ia cuvîntul Vasile Goldiș, care tălmăcește sensul acestei adunări: «...Să jurăm credință de aici înainte numai națiunii române dar tot atunci să jurăm credință și civilizațiunei umane. Cîtă vreme vom păstra aceste credinți neamul nostru va trăi, se va întări și fericiți vor fi urmașii noștri pînă la sfîrșitul veacurilor...» Proclamația unirii va fi apoi aprobată cu entuziasm de mulțimile adunate pe Cîmpul lui Horea. Unirea Transilvaniei cu România, visul milenar al tuturor românilor, se înfăptuise. Era opera întregului popor, piatră de temelie în istoria patriei noastre, act care a creat cadrul statal al dezvoltării României moderne.

...Despre toate acestea povestește cu emoție Muzeul Unirii de la Alba Iulia.

Pagină din «Anonymus» în care se vorbește despre luptele lui Gelu cu Tuhutum.

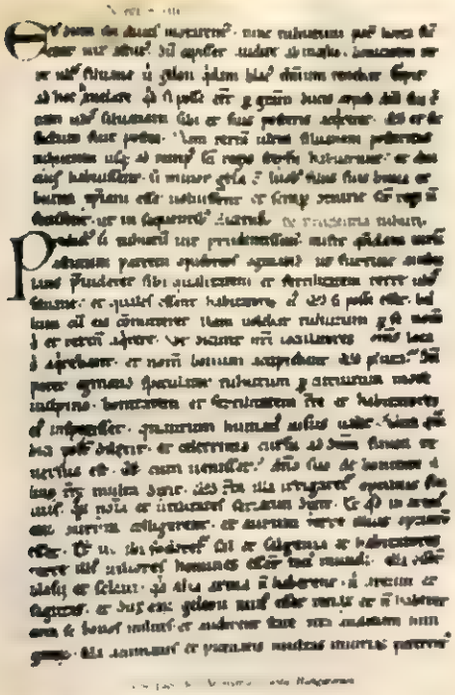

Facsimilul numărului ocazional al ziarului «Alba Iulia» editat cu prilejul evenimentelor de la 1 decembrie 1918.

ALBA-IULIA

Organ al proclamării unității naționale.

Adunarea Națională.

Delegația satului Galțiu la festivitățile de la Alba Iulia.

carnet

de Vlaicu BÂRNA

ceva despre stilizare

M-am oprit în fața unei vitrine cu obiecte de artizanat, vitrina unui magazin nou, deschis în vecinătatea marilor hoteluri pentru turiștii străini și profilat pe comerțul cu aceste obiecte. Vitrina, aranjată cu grijă, luminată feeric cu tuburi de neon, îți lua ochii. Pe lîngă scînteietor al oglinzilor de cristal, topite în apele lor, o profuziune de forme și de culori, reprezentînd obiectele ieșite din prelucrarea lemnului, fierului, lutului, sticlei sau a firelor de lînă și de in. Culori mai mult sau mai puțin țipătoare, vopsele, lacuri uleioase, glazuri metalice, își disputau intensitatea în reflexele festive ale oglinzilor, sub jeturile albăstrii ale neonului.

Tabloul în sine excela printr-o insolită conjugare de forme și culori, dar după primul moment lăsa o ciudată impresie de bric-à-brac, de amestecătură, pe care nici fluența continuă a neonului, nici etalajul savant n-o putea salva.

De unde și de ce această impresie? Ne-am oprit și am făcut un sumar examen al situației.

Întîi și întîi trebuie spus că trecerea în revistă a exponatelor din vitrina de care vorbim ducea la constatarea că nu aveam în față niște obiecte de artizanat pur și simplu, opera unor meșteșugari liberi să-și arate ce pot, folosindu-și propria fantezie. Era vorba de etalarea unor așa-zise piese de artă populară dar care, în marea lor majoritate, nu aveau nimic comun cu arta populară. Excepție făceau cîteva oale și ulcele de ceramică neagră de Marginea, aduse desigur de la sursă, și niște putinele de lemn de brad venite și ele din locurile unde meșteșugarii lemnului le fac din tată-n fiu, de sute și mii de ani. Ștergarele, unele cu motive originale, altele mai puțin, puteau primi și ele note de trecere la un examen sumar. Dar restul? Nu e nevoie să facem întregul pomelnic — obiect de obiect — al unei pacotile puse sub egida artei populare românești. Vrem să remarcăm doar faptul că responsabilii acestei industrii au fost rău inspirați cînd au amestecat oile cu caprele, atribuind artei noastre populare niște bastarzi care n-au nici în clin, nici în mînecă cu creațiile poporului. Dacă i-am întreba ne-ar răspunde ce ni s-a răspuns acum trei ani la un magazin cu același profil, din Constanța. «Vedeți, dumneavoastră ziceți că obiectele pe care le vindem noi n-ar fi creații populare autentice, dar cred că n-aveți dreptate. Poate că ele nu vin chiar din mîna meșterilor de la țară, dar sînt inspirate totuși din arta noastră populară. Cum să vă spun, e o artă populară stilizată, și tovarășii specialiști de la Fondul plastic, care controlează...»

Simpatica responsabilă a raionului de la magazinul de artizanat din Constanța își dădea toată silința să ne lămurească pe noi și să salveze și onoarea casei cu invocarea specialiștilor de la Fondul plastic.

Arta populară stilizată? N-am înțeles bine ce vrea să exprime această formulă. Dacă ea constă în miniaturizarea unor obiecte, în alterarea proporțiilor la altele din aceste obiecte sau în inspirația de a crea noi prototipuri de factură rustică, atunci să ne ierte toți specialiștii, dar trebuie să respingem cu vădită indignare această proliferare a surogatelor care vulgarizează și compromit adevărata artă populară. Și fiindcă veni vorba de stilizare, trebuie să vă spun că, trecînd o dată prin comuna Tismana, unde funcționa o cooperativă de țesături și alesături românești, am cercetat cu interes ștergarele, iile, fotele și maramele țesute din borangic, bumbac și în de harnicele țărănci întovărășite la această muncă. Întrebînd la un moment dat de unde provine unul din motivele cusute pe o zavelcă ce mi se părea că seamănă cu cele de peste munte, din Hațeg, mi s-a răspuns:

— Cusătura asta e de aici, dintr-un sat vecin, dar e niței «sterilizată»!

Omul care-mi dădea explicația ar fi vrut să zică «stilizată», dar de fapt o nimerise mult mai aproape de adevăr.

Onorați tovarăși specialiști, nu mai bateți în steril, rămîneți la filonul pur al artei acestui popor, artă care s-a născut fără «ideile» și fără avizul de trecere al specialiștilor.

„ZILE MARI"

UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA OGLINDITĂ ÎN DOCUMENTELE VREMII

Unirea Transilvaniei cu România, înfăptuită la 1 decembrie 1918, este încununarea unui proces istoric îndelungat, expresia unei năzuințe multiseculare a poporului român. În toamna anului 1918, în condițiile dezagregării imperiului habsburgic, popoarele asuprite în cadrul acestui imperiu s-au ridicat la luptă, făurindu-și sau reîntregindu-și statele naționale.

«POPOR FĂRĂ DREPTURI NU SE MAI POATE»

În acest șuvoi general lupta românilor din Transilvania pentru eliberarea de sub jugul asupririi naționale și unirea lor cu România a izbucnit cu o forță deosebită, împletindu-se cu lupta celorlalte forțe progresiste. Ea a antrenat clasa muncitoare care pe lîngă unirea Transilvaniei cu România cerea încetarea imediată a războiului și încheierea păcii, ziua de muncă de 8 ore, sporirea salariilor, ieftinirea traiului și crearea unor condiții de muncă mai bune, înlocuirea guvernului reacționar existent și proclamarea republicii.

Muncitorimea română din Transilvania scria «Adevărul», organul P.S.D. — «*și-a ținut de datorință ca-n primul rînd să dea cuvîntul hotărîrii sale de a sprijini cu toate puterile acțiunea Consiliului Național Român. Sînt în curgere tocmai acum nenumărate adunări poporale la care muncitorimea română declară că se alătură cu trup și suflet la Consiliul Național și așteaptă ca acest Consiliu să fie la înălțimea chemării, lucrînd atît pentru dezrobirea națională a neamului românesc din Transilvania cît și pentru ridicarea la o treaptă socială mai bună a poporului muncitor român și a țărănimii române*».

«...DEOPOTRIVĂ PUNÎND STĂPÎNIRE PE ÎNTREAGA RECOLTĂ...»

Țărănimea constituia în toamna anului 1918 o viguroasă forță motrice a revoluției. Lupta ei pentru pămînt, pentru înlăturarea cruntei asupriri sociale și naționale la care fusese supusă de mai bine de un mileniu era o componentă fundamentală a procesului revoluționar în curs. Mînia ei s-a revărsat cu o vigoare impresionantă, căutînd să înlăture pentru totdeauna jugul asupririi și exploatării. Iar forța și combativitatea ei revoluționară erau cu atît mai mari cu cît alături de ea se afla detașamentul puternic al clasei muncitoare. Trebuie subliniată de asemenea influența numeroșilor soldați întorși de pe front, mulți dintre ei venind din Rusia Sovietică, unde avuseseră prilejul să trăiască evenimentele legate de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

O dată înlăturate autoritățile locale, țărănimea a trecut la acțiune împotriva moșierilor și arendașilor, revendicînd pămîntul udat de veacuri cu sudoarea și sîngele ei și ridicîndu-se împotriva acelora care au întruchipat, secole de-a rîndul, asuprirea socială și națională. Țăranii atacau cu furie conacele moșierești, gospodăriile chiaburești și negustorești ori sediile unor mari firme comerciale.

În unele locuri țăranii au încercat chiar să-și rezolve singuri una din marile probleme ale existenței lor — pămîntul. În comuna Ciachi-Gîrbou, comitatul (județul) Solnoc-Dobîca, un document al timpului relatează că «*țărănimea exploatată pe domeniile mari baronești și grofești a căutat în primul moment să se scuture de lanțurile robiei economice. A răsuflat mai liberă și sălțînd de bucurie a început a-și realiza visul de a avea pămînt. A voit dintr-o dată să parceleze întinsele domenii și să le împartă frățește*».

De remarcat că pe frontul social țărănimea ca și clasa muncitoare română au avut alături pe muncitorii și țăranii unguri, germani și de alte naționalități; ei au luptat cu toții cot la cot pentru idealul comun al înlăturării exploatării omului de către om. Astfel ziarul «Aradi Ujság» nota că «*satele procedează aproape la fel și urmăresc același program... de atac asupra moșiilor și de alungare a notarilor*», iar locțiitorul subprefectului comitatului Cluj raporta la 5 noiembrie că țăranii încalcă proprietatea moșierească «*punînd stăpînire pe întreaga recoltă a mai multor mari proprietari. Bucatele au fost pe urmă împărțite prietenește între ei*».

PE CALEA ORGANIZĂRII

În cursul revoluției burghezo-democratice, paralel cu înlăturarea organelor administrative ale imperiului, au luat naștere consiliile naționale române, alături de cele maghiare, germane și sîrbești. Ele au fost organe politice și administrative strîns legate de masele populare, în componența lor intrînd reprezentanți ai tuturor claselor și păturilor sociale: muncitori, care în multe orașe și mai ales în centrele industriale ale Transilvaniei au format și organele lor proprii (cunoscutele sfaturi muncitorești), intelectuali, țărani, exponenți ai burgheziei etc.

Prezența maselor populare a fost firește mai marcată în cadrul consiliilor naționale comunale, din care, pe lîngă intelectuali, au făcut parte țărani mai înstăriți sau mai săraci. Astfel Consiliul Național Român din Chertiș, comitatul Arad, era format «*nu numai dintre cei săraci, nu numai dintre soldați, ci și dintre cei ce au fost acasă și au ajutat pe familiile celor duși*».

O dată cu consiliile naționale au luat naștere și gărzile naționale militare sau civile formate din soldați întorși de pe front, din muncitori, țărani și intelectuali care s-au înscris de bunăvoie. Ele s-au aflat sub conducerea și îndrumarea nemijlocită a consiliilor naționale și în viitoarea revoluționară au devenit organe de execuție a hotărîrilor luate de conducerea mișcării naționale, asigurînd totodată liniștea necesară pentru desfășurarea lucrărilor Adunării naționale de la Alba Iulia.

«CAPITALISMUL N-ARE NAȚIONALITATE»

Este de relevat faptul că deși de-a lungul anilor lupta românilor din Transilvania și a poporului român în ansamblul său pentru desăvîrșirea unității statului național s-a lovit de împotrivirea înverșunată a claselor dominante ea a găsit spirit de înțelegere în rîndurile maselor populare maghiare, germane și de alte naționalități.

Astfel, la una din întrunirile muncitorești desfășurate în acele zile muncitorul ungur Iosif Ciser declara: «*Nu vă punem piedici în calea realizării unității voastre naționale... Trecutul care a prădat muncitorimea și care a pus biruri grele pe umerii noștri, politica greșită față de naționalități s-a sfîrșit... Și voi ați fost subjugați și jecmăniți, pămîntul acesta de pe care v-a alungat statul maghiar și capitalismul a fost al vostru. Dar nu poporul maghiar v-a alungat la marginea pădurii. Nu! Capitalismul v-a alungat, căci capitalismul n-are naționalitate. Naționalitatea lui este banul, puterea blestemată care deopotrivă apasă pe muncitorul român și maghiar sau german*».

Pe o poziție similară s-au situat și unele elemente radicale ale burgheziei, partizane ale ideii de progres. Astfel Lajos Varjassy, prefectul comitatului Arad și cunoscut publicist cu vederi democratice, la apariția manifestului Consiliului Național Român Central adresat «Către popoarele lumii» (în care se convoca Adunarea națională de la Alba Iulia), scria că acest fapt nu l-a surprins nicidecum. «*Și încă din două motive: încă la consfătuirea prezidată de dr. Jászi Oszkár* (Varjassy se referă la tratativele dintre delegația condusă de Oszkár Jászi și delegația Consiliului Național Român, în problema dreptului de autodeterminare a Transilvaniei—n.r.) *a reieșit cît se poate de clar că Consiliul Național Român s-a pus pe poziția statului național român suveran. În afară de aceasta, știm cu toții câtă amărăciune și suspiciune s-au acumulat în sufletele românilor datorită comportării vinovate a fostului regim politic.*

Cam în același timp Josef Striegel, participant la convorbirile de la Arad ca reprezentant al Consiliului Național German din Timișoara, în articolul intitulat «Impresii din Arad», publicat în «Temesvarer Zeitung» scria: «*Nimeni nu trebuie să se îndoiască că această Românie Mare* (referindu-se la unirea Transilvaniei cu România — n.r.) *va lua ființă în viitorul apropiat. Cine nu vrea să înțeleagă aceasta, fie că nu are curajul să privească în față adevărul, ori este un analfabet din punct de vedere politic*».

REZOLUȚIA CONGRESULUI NAȚIONAL GERMAN DE LA MEDIAȘ

Hotărîrea Adunării Naționale de la Alba Iulia a întrunit ulterior aprobarea și adeziunea deplină a Naționalității Germane. În rezoluția Congresului Național German de la Mediaș din 8 ianuarie 1919, se spunea: «*În fața acestui fapt și cu convingerea că el este un eveniment mondial, poporul sas din Transilvania, întemeindu-se pe dreptul popoarelor de a hotărî asupra lor însele, proclamă unirea sa cu Regatul României și trimite poporului român salutul său frățesc și urările*

(Continuare în pag. 12)

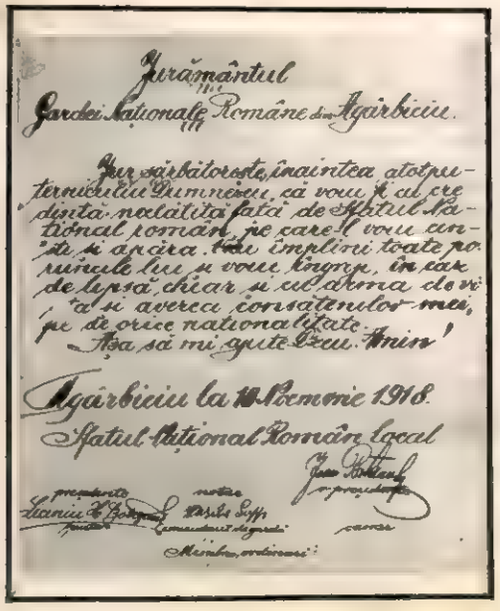

Jurământul
Gardei Naționale Române din Agârbiciu.

Jur sărbătorește, înaintea atotputernicului Dumnezeu, că voiu fi credincios națiunii față de Sfatul Național român, pe care îl voiu cinsti și apăra. Voiu împlini toate poruncile lui și voiu lucra, în caz de lipsă, chiar și cu arma de voiu, ca și averea consătenilor mei, pe de orice naționalitate.
Așa să mi ajute Dzeu. Amin!

Agârbiciu la 18 Noemvrie 1918.
Sfatul Național Român Local

Jurământul (stânga) Gardei Naționale Române din Agârbiciu (dreapta). Semnatarii își exprimă grija de a veghea «la viața și averea consătenilor fie ei de orice naționalitate». Aceeași idee revine de pildă și în manifestul Comitetului Național Român pentru Sibiu și împrejurime: «Fiecare, ostaș sau civil, să respecteze averea, cinstea și viața altora, fie Români, fie de alt neam. ...Fiecare Român să țină cu tărie la neamul său și să nu se lase jignit în sentimentele sale naționale, dar în același timp să respecteze demnitatea de om și să nu jignească sentimentele naționale ale altora ».

Căminul muncitorilor din Arad, sediul Sfatului muncitoresc în noiembrie 1918 și sediul Partidului social-democrat. Sfaturile muncitorești au apărut în toamna anului 1918 în focul mișcării revoluționare. Ele au susținut revendicări sociale proprii — ziua de lucru de 8 ore, creșterea salariilor etc. — ca și dezideratul național al unirii Transilvaniei cu România.

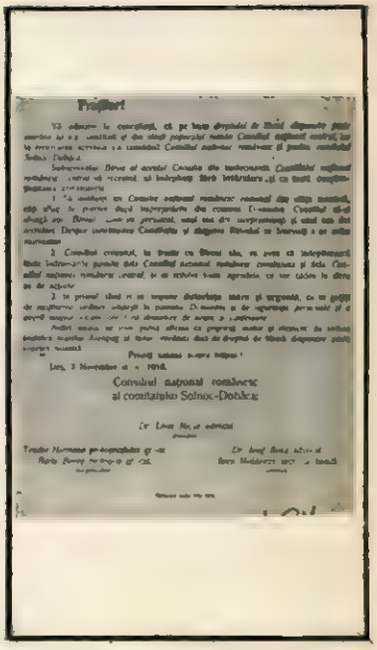

Frățiori

Consiliul național românesc
al comitatului Solnoc-Dobâca

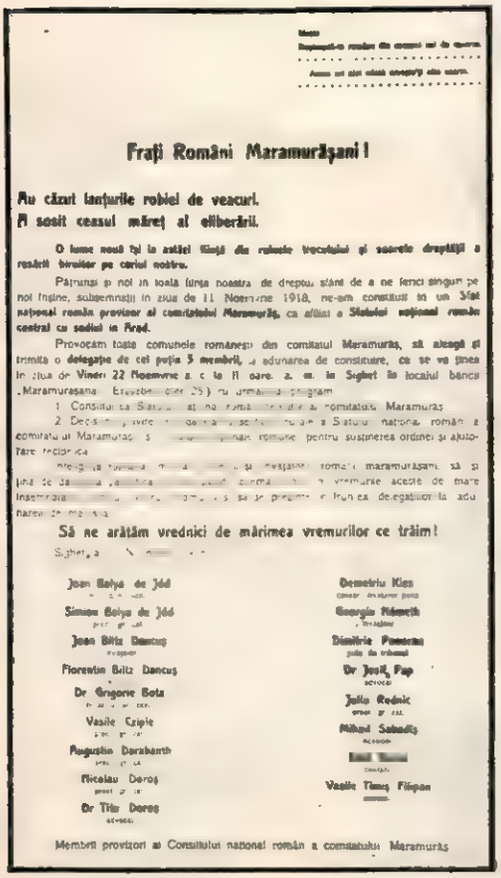

Frați Români Maramureșani!

Au căzut lanțurile robiei de veacuri.
Fi sosit ceasul măreț al eliberării.

O lume nouă își ia astăzi ființă din ruinele trecutului și semnele dreptății a răsărit înaintea pe cerul nostru.

Pământul și noi în toată ființa noastră de drept, stăm de a ne face singuri pe noi ființe, subsemnații în ziua de 11 Noemvrie 1918, ne-am constituit în un Sfat național român provizor al comitatului Maramureș, ca aflăm a Statului național român central cu sediul în Arad.

Provocăm toate comunele românești din comitatul Maramureș, să aleagă și trimită o delegație de cel puțin 5 membrii, la adunarea de constituire, ca se va ține în ziua de Vineri 22 Noemvrie a. c. la 11 oare a. m. în Sighet în localul băncii „Maramureșana" (Erzsébet-tér 25.) cu următorul program:

1. Constituirea Sfatului național român provizor al comitatului Maramureș
2. Declarații privitoare la atitudinea Sfatului național român a comitatului Maramureș [illegible] pentru susținerea ordinei și liniștei de stat.

[illegible] românești maramureșani să și [illegible] în vremurile acestea de mare însemnătate [illegible] delegaților la aducerea [illegible]

Să ne arătăm vrednici de mărimea vremurilor ce trăim!

Sighet, [illegible]

Joan Balya de Jád — Demetriu Kiss
Simion Balya de Jád — Georgiu Fătorcăi
Joan Bilțiu Dăncuș — Dimitrie Pomeran
Florentin Bilțiu Dăncuș — Dr Iosif Pap
Dr Grigoriu Bota — Iuliu Rednic
Vasile Cziple — Mihail Sabadiș
Augustin Dorabanțiu — [illegible]
Nicolau Dorăș — Vasile Timiș Filipan
Dr Titu Dorăș

Membrii provizori ai Consiliului național român a comitatului Maramureș

Apelul adresat românilor din Maramureș cheamă la «organizarea secțiilor rurale ale Sfatului național român a comitatului Maramureș și a gardei naționale române».

Către poporul român din Oradeamare
și Bihoria!

Frați Români!

În vremile acestea ale deafacerii din crâncenul război au ajuns toate poporele la dreptul de a-și croi însile soarta viitorului lor. În temeiul acestui drept recunoscut și de stăpânirea țării, Românii din Bihoria încă și-au alcătuit un

Consiliu (sfat) Național

în Oradea-Mare, care va reprezenta interesele poporului român. În fiecare comună se va constitui ân comitet poporal, care se va îngriji de siguranța publică și de toate trebuințele poporului.

Când aducem aceasta la cunoștința tuturor Românilor, chemăm pe fiecare Român din acest comitat ca să se supună hotărîrilor

Consiliului Național Român

și să conlucre la susținerea ordinei publice, la siguranța persoanei și a averii.

Oradea-Mare, la 4 novemvrie, 1918.

La mandatele Consiliului Național Român:

dr Iuliu Aradiciu — dr Demetriu Kiss — dr Coriolan Pușcaș
Alexandru Balint — dr Aurel Lazar — dr Dimitrie Popovici
dr Ioan Bonțes — dr Aurel Mayer — dr Iacob Radu
Nicolae N. Georgescu — dr Vasile Major — dr Gheorghe Sucuiu
dr Szever Emerich — dr Valer Marcus — dr Dorian Stoia
Ludovic Hurezeni — dr Gheorghe Nicolau — Gheorghe Tulbure
dr Vasile Kirvel — dr Nicolae Țurcu

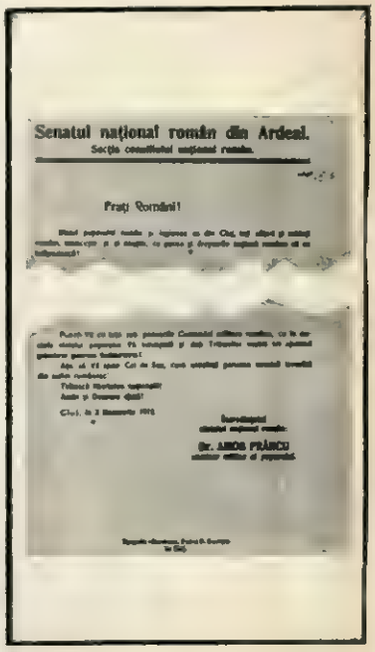

Senatul național român din Ardeal.
Secția constituită națională română.

Frați Români!

Dr. AUREL PĂUCAN

Consilii naționale românești locale s-au constituit în întreaga Transilvanie.

„ZILE MARI"

sale cordiale pentru îndeplinirea desăvîrşită a idealului său naţional».

Ulterior, hotărîrea poporului român de a-şi desăvîrşi unitatea statului său naţional a fost confirmată la 1 mai 1919 şi de către guvernul revoluţionar ungar printr-o *radiotelegramă a lui Bela Kun* în care se spunea: *«În numele guvernului sovietelor revoluţionare maghiare, îmi permit să vă fac cunoscut că recunoaştem pretenţiunile teritoriale naţionale ridicate de dvs. fără nici o rezervă... Am declarat în repetate rînduri că nu ne menţinem pe principiul integrităţii teritoriale, iar acum vă aducem la cunoştinţă acest lucru şi* ***în mod direct, anume că recunoaştem fără nici o rezervă toate pretenţiunile dvs. teritoriale*** *naţionale. În schimb cerem încetarea imediată a ostilităţilor şi neamestecul — în treburile noastre internaţionale, după cum şi noi vom evita să ne amestecăm în treburile dvs.. Clasele care au oprimat din punct de vedere naţional şi cultural pe conaţionalii dvs. au fost în acelaşi timp şi oprimatorii maselor muncitoare ale poporului nostru. În clipa în care am recunoscut conaţionalilor dvs. dreptul la eliberare naţională, noi am realizat şi eliberarea noastră socială de sub dominaţia acestor clase»*

Cr denţ.onal.

Subscrişii adeverim, că Partidul Social-democrat din Deva /: comitatul : Hunedoara :/ a ales azi ca delegaţi ai cercului electoral Deva, pe Domnii :

Dionisiu Pârvu, zidar şi

Petru Seleşan, zidar, ambii din Deva, cu unanimitate.

Drepte susnumiţii delegaţi sunt prin aceasta autorizaţi a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Naţională Română, ce să va convoca prin Consiliul Central Naţional Român, în numele tuturor Românilor socialdemocraţi din acest tract electoral şi la alte Mari adunări Naţionale Române, cari eventual o să mai fie convocate în decursul anului acestuia, ori în anul următor şi a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorţii viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria şi Bănatul Timişan.

Dat din colegiul electoral al Partidului Socialdemocrat Mai cercului electoral : D e v a, ţinut în ziua de 26. Novembre 1918.

Dionisiu Pârvu
Sub
president.

Adam Lazar
notar.

Subscrişii adeverim, că credenţionalul de sus a fost [illegible] în adunarea [illegible] a cercului electoral Deva, ţinut în ziua de azi şi delegarea domnilor scrişi mai sus se luat la cunoştinţă.

Colegiul electoral al cercului electoral Deva.

D e v a, la 27. Novembre 1918.

[illegible]
president.

[illegible]
notar.

Prima pagină a gazetei «Românul» în care s-a publicat cunoscutul apel «Către popoarele lumii».

ANUL VII. ARAD, Marcuri 720 Noemvrie 1918. Nr. 10

ROMÂNUL

Către popoarele lumii

Aux peuples de l'Univers

La Marea Adunare Naţională Română de la Alba Iulia au fost prezenţi mai mulţi delegaţi muncitori împuterniciţi cu «credenţional» din partea organizaţiilor social-democrate pentru «a contribui cu votul lor la deciderea asupra sorţii viitoare a neamului românesc» din Transilvania şi Banatul Timişan.

Alba Iulia, 1 decembrie 1918

O expunere «suspectă de erezie»? Alături de Eduard Schillebeecks, cardinalul – primat al Olandei, monseniorul Alfrink.

DINCOLO DE «AFACEREA SCHILLEBEECKX»

de Florica ȘELMARU

În R.F.G., la Essen, tineri catolici cer o biserică «critică».

În cursul lunii octombrie, superiorul general al dominicanilor și importanta conferință a reprezentanților acestui ordin monacal care se ține la River-Forest (S.U.A.) au primit, din partea a două sute nouăzeci de membri ai ordinului, o petiție. Din provincii ale Germaniei federale, din Olanda, din Flandra, din Marea Britanie, cei două sute nouăzeci scriau: «Regretăm că, din nou, unul dintre cei mai mari teologi ai ordinului riscă să devină victima unor acuzatori secreți. Regretăm de asemeni că practici care nu se mențin decît datorită secretului absolut ridică obstacole dezbaterilor teologice în sînul bisericii...»

Petiția a fost determinată de ceea ce, mai întîi în cercurile bisericii și filozofiei catolice, apoi în presa internațională, a izbucnit sub denumirea de «afacerea Schillebeeckx». În vîrstă de 54 de ani, părintele Eduard Schillebeeckx, călugăr dominican de origine belgiană, fost student la Sorbona și la Collège de France, stabilit de mulți ani în Olanda, profesor la Universitatea din Nijmegen, este considerat ca unul dintre principalii animatori ai tendințelor de modernizare care se manifestă în rîndurile slujitorilor olandezi ai bisericii catolice. Nu demult, cu prilejul unei reuniuni de studiu, el afla de la un alt teolog catolic, iezuitul vest-german Karl Rahner, că acesta a fost însărcinat la Roma să-l fie «apărător din oficiu». «Apărare» implică «acuzare» — deci proces. Or, dacă Schillebeeckx avea toate motivele să presupună că opera lui, ca și aceea a sute de personalități ecleziastice și laice (cu atît mai mult a teologilor propriu-ziși), este scrutată sub toate unghiurile la Vatican de serviciul numit actualmente Congregația pentru doctrina credinței, el nu primise totuși nici o înștiințare oficială că ar fi în pregătire un proces împotriva lui, că ar fi considerat «suspect de erezie».

Este drept, cu cîteva săptămîni mai devreme — era înainte de recenta enciclică «De humanae vitae» — fusese convocat de pro-nunțiul apostolic în Olanda, monseniorul Angelo Felici. Săptămînalul italian «L'Espresso» relatează astfel desfășurarea întrevederii: «Acesta (monseniorul Felici) îl salută, îi întinse inelul să-l sărute, apoi, fără nici o reticență, îi propuse următorul schimb: Schillebeeckx să se oblige că va comenta favorabil iminenta enciclică papală, iar Sfîntul Oficiu va clasa o anchetă pe care tocmai o întreprindea cu privire la el... Schillebeeckx se mărgini să răspundă că, înainte de a lua în considerare oferta, dorește să cunoască textul pontifical. I se îngădui să-l citească și el dădu un răspuns definitiv: *nu*. Către sfîrșitul lui septembrie, presa internațională confirma că ancheta împotriva lui Schillebeeckx era în curs. În «Le Figaro» abatele René Laurentin, cronicarul religios al ziarului parizian, lua apărarea dominicanului «suspect de erezie» și ataca energic procedeele folosite: «Dacă s-ar da o dată publicității întrebările la care sînt chemați să răspundă anumiți acuzați, ar stîrni o asemenea mirare încît ar deveni imposibil să se continue în acest fel!»

După două săptămîni, la Roma se socotea necesar să se pună capăt emoției suscitate în largi sectoare ale opiniei publice catolice, și monseniorul Fausto Vallaine, purtătorul de cuvînt al Vaticanului, declară că «nu este în curs un proces împotriva părintelui Eduard Schillebeeckx, nici nu va fi și nu se vede nici un motiv pentru care ar trebui să fie», că părerea lui Karl Rahner a fost cerută nu ca avocat, ci doar pentru că, împărtășind părerile părintelui Schillebeeckx, al cărui prieten este, ar putea ajuta la mai buna înțelegere a ideilor confratelui său». «Osservatore romano» completa: «Nu de astăzi istoriografii bisericii recunosc că, în vremea lui Luther, consecințe grave, poate ireparabile, au decurs din dificultatea de a înțelege ceea ce clericul de la Eisleben spunea în limba lui natală. De aceea faptul că a fost ascultat îndelung un teolog german binecunoscut, Karl Rahner, care poate înțelege limba colegului său olandez, e o mărturie despre seriozitatea cu care (organele competente) se informează».

Fapt este că, în săptămînile care au urmat, zvonurile în legătură cu «afacerea Schillebeeckx» s-au potolit treptat. Observatori fără legături cu ierarhia catolică apreciază că, în preocuparea de a frîna tendințele liberalizante apărute după Conciliu, cercurile conservatoare ale bisericii catolice au găsit în dominicanul din Olanda o personalitate destul de marcantă pentru a «da un exemplu», dar cu o notorietate destul de circumscrisă pentru ca «exemplul» să nu stîrnească vîlvă — și că s-au bazat astfel pe un calcul greșit.

«UN PIC DE AER CURAT»

În octombrie 1962, cînd Conciliul ecumenic Vatican II își începea lucrările, nimeni nu prevedea cît de departe vor merge consecințele. Deși, întrebat de ce este nevoie de un Conciliu, papa Ioan al XXIII-lea răspunsese: «Ca să intre un pic de aer curat». Consemnat probabil doar ca una din nenumăratele vorbe de duh ale defunctului papă, acest răspuns era totuși o recunoaștere implicită. Gravă. De aproximativ un secol de la realizarea unității Italiei și pierderea de către Sfîntul Scaun a provinciilor care alcătuiau domeniul său temporar, sferele conducătoare ale bisericii catolice au fost o lume închisă în ea însăși și în rigida ei imobilitate, pe care o luau drept forță. Între timp, lumea exterioară, lumea cea mare a oamenilor, trăia istoria — deplasări în structurile economice și în raporturile dintre clase, crize, războaie, revoluții — și se maturiza trăind-o. O dată cu participanții la Conciliu — dintre care mulți își exercită funcțiile ecleziastice împrăștiați pe mai tot globul și cunosc, fie din destinele subalternilor, fie, în

(Continuare în pag. 14)

DINCOLO DE «AFACEREA SCHILLEBEECKX»

«Lăsați copiii să vină la mine» — fie și cu cărțile de povești...

unele cazuri, prin contacte directe, realitățile lumii contemporane — au pătruns în incinta Vaticanului cohorte de semne de întrebare.

Nimic mai primejdios pentru structurile care se vor mereu identice cu ele însele decît semnele de întrebare; acestea cresc și unele dintr-altele, cresc și din răspunsuri, și nu cunosc hotar. Presiunea lor, întrucîtva încă din desfășurarea Concilului, dar mai cu seamă în anii post-conciliari, avea să releve bisericii catolice, apostolice și romane, că se află într-o criză profundă.

De unde avalanșa întrebărilor? Din schimbarea generală a mentalității. Într-o epocă marcată de extinderea și aprofundarea domeniilor investigației științifice, de dezvoltarea corespunzătoare a tehnicii, de rapida popularizare a fiecărei noi descoperiri, îndemnul «crede și nu cercetal» găsește o audiență fatal restrînsă. O dată cu realitatea crizei, bisericii catolice i s-a impus și necesitatea «dialogului». Concepția inițială în această privință ar putea fi reprezentată prin cercuri concentrice: dialog mai întîi cu «frații despărțiți» (creștinii de altă obedință decît cea romană), apoi cu celelalte religii monoteiste (mozaică, islamică), în perspectiva unui «ecumenism» (universalism) menit să contracareze tendința spiritului modern de a se concepe într-un univers în care dimensiunea umană face inutilă prezența divină. Succesorul lui Ioan al XXIII-lea, moștenitorul Conciliului și al consecințelor lui, actualul papă Paul al VI-lea are simțul gestului simbolic: «ieșirea din Roma» și călătoriile lui în lume, prezența la O.N.U., îmbrățișarea de împăcare cu patriarhul ortodox Athenagoras s-au înscris în această viziune ecumenică, ea însăși generată de preocuparea de a găsi căi pentru soluționarea aspectului extern al crizei.

«DIALOGUL» INTERN

Aspectul intern s-a dovedit mult mai virulent. Controversele — în cadrul cărora încrucișează spada doctrinală specialiști clerici și laici ai problemelor teologice, reprezentanți ai marii ierarhii ecleziastice, membri ai unor ordine monacale cu îndelungată tradiție în materie (dominicani mai cu seamă și iezuiți) — au creat în sînul bisericii catolice un climat de tensiune cu atît mai vie cu cît în ultimele luni luările de poziție pontificale sînt considerate, atît de observatori cît și de credincioșii competenți, ca o tentativă de retragere pe poziții mai puțin înaintate decît ale Conciliului.

În Conciliu, aripa modernizatoare a participanților obținuse, nu fără luptă de altfel, adoptarea principiului colegialității, echilibrînd întrucîtva prin aceasta accentul exclusiv asupra proeminenței autorității romane; obținuse de asemeni, în vederea apropierii activității pastorale de realitățile concrete, dreptul la mai multă inițiativă pentru adunările episcopale ale țării. În acest spirit, episcopii olandezi au fost cei dintîi care au organizat printre credincioși o vastă anchetă (a durat doi ani, din 1966 pînă în 1968) pe tema «concepția despre autoritate într-o comunitate religioasă»: concluzia pledează în favoarea descentralizării autorității și răspunderilor. Tot în Olanda, și cam în aceeași perioadă, a fost elaborat un «catehism pentru adulți». Catehismul este de obicei, în comunitățile catolice, un mic volum destinat inițierii religioase a copiilor, pe bază de întrebări și răspunsuri. Autorii «catehismului pentru adulți» au căutat să adapteze în fond și în formă inițierea la nivelul intelectual al altei vîrste. Această abatere de la tradiție a stîrnit alarmă la Vatican, unde trei teologi au fost însărcinați să ia contact cu trei colegi olandezi spre a clarifica lucrurile. Nu s-a clarificat nimic. Cei care au citit procesul-verbal oficial al acestei întîlniri din 1967 afirmă că este transcrierea unui «dialog între surzi» — într-atît modul de a gîndi al celor două părți este diferit.

«SĂ DEMITOLOGIZĂM!»

Unul dintre cei trei reprezentanți ai bisericii olandeze era chiar părintele Schillebeeckx; probabil că procesul-verbal cu pricina a fost adăugat la dosarul lui, existent încă pe vremea aceea. E adevărat, Sfîntul Oficiu nu mai există sub acest nume, nici sub conducerea cardinalului

Preotul guerillero Camillo Torres, căzut în luptă, a căpătat pentru tineret — nu numai pentru cel catolic și nu numai în Columbia sa natală, ci în întreaga Americă Latină — dimensiunile unui erou de legendă. În fotografie: mama lui Camillo Torres, în casa devenită muzeu.

Ottaviani, octogenar cunoscut pentru ferocitatea sa dogmatică, nici nu mai editează celebrul «Index» al cărților prohibite credincioșilor catolici. În cadrul măsurilor determinate de Conciliu, Sfintul Oficiu a fost transformat în Congregația pentru doctrina credinței, mai tîrziu lui Ottaviani i-a succedat în postul de prefect un alt cardinal, după ce el anunțase suprimarea Indexului. Dar aparatul fostului Sfînt Oficiu a rămas același, dar Ottaviani este totuși prefect onorific, dar Congregația propriu-zisă, alcătuită din 17 cardinali, conține o majoritate de «integriști», adică de adversari ai oricăror inovații. În aceste condiții, Congregația continuă fără glorie, dar cu sîrguință, opera Oficiului. A încercat să înlocuiască «Indexul» cu un mai modest buletin livrat credincioșilor la domiciliu, și numai protestul categoric al episcopilor a împiedicat continuarea acestei activități editoriale dincolo de primul număr. A continuat mai cu seamă să pîndească pe cei pe care-i socotește deveniți sau capabili să devină într-o zi «suspecți de erezie» Adică pe cei care, în general relativ tineri, cultivați și la curent cu problemele vieții contemporane, caută să dea șanse bisericii catolice adaptînd-o, pe cît posibil, unei lumi în rapidă transformare.

Este o adevărată campanie. Cu cîteva luni înaintea profesorului dominican de la Nijmegen, a fost convocat la Roma abatele Hans Küng, profesor la Universitatea din Tübingen (R.F.G.), pentru a i se cere explicații în legătură cu volumul său «Biserica». Profesorul a condiționat călătoria sa la Roma de cîteva puncte, dintre care unele au fost acceptate. Cele secundare. Nu însă primul ca importanță, legitim și în perfectă concordanță cu procedura pe care Congregația a căpătat-o de la organizarea ei în forma actuală: să i se comunice conținutul dosarului constituit împotriva lui. Hans Küng deci n-a plecat la Roma. Iar la Roma se șoviie: autoritatea profesorului de la Tübingen este mare în rîndurile catolicilor de limbă germană. Tot astfel cum se șoviie în cazul Schillebeeckx; e notoriu că poziția lui coincide cu a aproape întregii biserici olandeze, inclusiv cardinalul-primat Alfrink. Nu se știe dacă se vor lua măsuri împotriva celor 645 de teologi din S.U.A. care au semnat o scrisoare de protest, inițiată la Universitatea catolică din Washington, împotriva ultimei enciclici papale. Nici chiar împotriva părintelui Charles Curran, vicepreședinte al societății americane de teologie catolică, deși a declarat textual: «Autoritatea pontificală trebuie demitologizată și readusă în limitele ei».

Ceea ce sporește nehotărîrea cercurilor conservatoare din interiorul administrației vaticane este faptul că mișcarea pentru modernizarea și liberalizarea bisericii catolice — nu numai în structurile ei organizatorice, dar uneori chiar în interpretarea anumitor puncte de doctrină — se manifestă cu deosebită insistență în țări cu masivă prezență protestantă. În țări deci unde neîncrederea în capacitatea catolicismului de a ieși din imobilism se reanimă ușor și poate deveni contagioasă.

CÎND ROMA VORBEȘTE...

În același timp, animatorii acestei mișcări au din ce în ce mai mult sentimentul că a existat între ei și Paul al VI-lea cel puțin o formidabilă neînțelegere. În timpul Concilului, avuseseră sentimentul că merg pe același drum cu el, că o dată cu sarcina de a duce mai departe lucrările începute, succesorul lui Ioan al XXIII-lea moștenise și dorul de «aer proaspăt» al acestuia. Avuseseră sentimentul că luptă împreună cu el împotriva formulelor scolastic pietrificate și a ierarhiilor hieratic sclerozate, atunci cînd se statornicea principiul colegialității, cînd cuvîntul episcopilor, oamenii «de la fața locului», căpăta o pondere sporită... Acum au sentimentul că vechiul centralism se închide din nou în jurul pontifului. Deja astă-vară, la 30 iunie, atunci cînd papa rostise solemn în Piața Sfîntul Petru *credo*-ul adoptat cu 16 veacuri în urmă de Conciliul de la Niceea, cine trebuia să înțeleagă înțelegea că vorbele care veneau din adîncul timpului conțineau o implicită apreciere negativă a cercetărilor teologice actuale. În discursurile rostite apoi pe pămîntul Americii Latine, intențiile se explicitau într-o chemare la ordine a acelora care «își iau îngăduința să rostească opinii care le sînt proprii, conferindu-le o autoritate pe care o contestă celui ce, prin drept divin, posedă această redutabilă și păstrată cu grijă investitură».

Fără îndoială se poate concepe că acest continent în efervescență l-a confruntat pe înaltul oaspe cu realitatea unor antagonisme exprimate în alți termeni decît rafinatele dispute teologice și abilitățile organizatorice ale clerului european. Nu pentru că tema reuniunii de la Medellin era «Atitudinea bisericii față de problemele continentului», dar pentru că problema nr. 1 a continentului este sărăcia, o sărăcie atît de implacabilă încît episcopul din Santo André (Sao Paulo, Brazilia) declară că «revoluția armată e licită»; arhiepiscopul din Medellin consideră că «marxiștii și comuniștii vor mîntuirea poporului și au dreptate»; o personalitate ca monseniorul Helder Camara, arhiepiscop de Olinde și Recife, cere instaurarea socialismului; un episcop închină slujbe religioase lui Guevara, un arhiepiscop columbian a fost prieten cu compatriotul său defunct, preotul guerillero Camillo Torres... Conservatorii, care socotesc riscante pozițiile post-conciliare, se tem de orice ar putea fi interpretat ca o încurajare oficială în favoarea progresiștilor: pledează, insistă. Găsesc, pare-se, un teren propice: îngrijorarea papii Paul, întreținută cu grijă și de unii dintre colaboratorii săi de la Roma, față de forțele «contestatare» pe care Conciliul le-a pus în mișcare.

Altădată se spunea: «Roma a vorbit, dezbaterea e încheiată».

Astăzi, dimpotrivă, notează — ironic? nostalgic? — un comentator, «cînd Roma vorbește, se deschide o dezbatere».

DIALOG CU CITITORII

Titlul sub care se înfățișează rubrica pe care o deschidem astăzi a mai figurat ani de-a rîndul în revista noastră în fruntea unor pagini în care ne străduiam să dăm răspuns întrebărilor variate și adesea (de ce n-am spune-o?) năstrușnice pe care ni le adresau cititorii noștri. De aproape un an de zile rubrica n-a mai apărut în revistă, înlocuită, doar cînd și cînd, de o succintă «poștă a redacției». De aproape un an de zile, adică mai precis de cînd «Flacăra» și-a schimbat înfățișarea, mărindu-și formatul și numărul de pagini; prospețiți mutați în locuințe mai spațioase ne vor înțelege dacă vom aminti de o bizară, dar nedezmințită, lege a firii care face ca atunci cînd dispui de mai mult spațiu, să te simți mai înghesuit...

De fapt, dialogul dintre revistă și cititori n-a încetat nici o clipă. Și ne referim aici nu numai la mii de scrisori primite de la cititori, scrisori care au fost totdeauna și *toate* citite cu toată atenția și toată grija și care au primit *toate* un răspuns operativ și, pe cît ne-a stat în puteri, responsabil și la obiect. (Acestea fiind spuse ca să ne mai și lăudăm puțin în această prea lungă introducere oarecum autocritică.) Principala arenă de desfășurare a dialogului a fost însă, este și va continua să fie (chiar în condițiile apariției rubricii noastre), revista însăși. Ceea ce vrem noi să comunicăm cititorilor, părerile și opțiunile noastre, speranțele și îngrijorările noastre se exprimă în primul rînd, și mai presus de toate, prin textele și fotografiile publicate în revistă. Iar opiniile și aprecierile cititorilor nu se manifestă prin nimic mai direct și mai convingător decît prin cumpărarea sau necumpărarea revistei (act, după cum se știe, eminamente voluntar și, prin aceasta, angajant). În anul care a trecut de la suspendarea rubricii «Dialog cu cititorii» (între cele două fenomene au existat, ferit-a sfîntul, vreo legătură), tirajul revistei a crescut cu mult peste 50 000 de exemplare, ceea ce înseamnă că circa 200 000 de noi prieteni s-au adăugat familiei noastre.

Dar, pare-se — ba chiar e sigur — că nici aceasta nu e de ajuns. Cititorii noștri mai vor să discute cu noi, să ne ceară părerea sau sfatul și în legătură cu alte probleme decît cele cuprinse în spațiul, fatalmente limitat, al revistei. Și noi simțim tot mai acut nevoia de a ne sfătui cu prietenii noștri, de a le cere părerea în legătură cu ceea ce am făcut sau cu ceea ce intenționăm să facem, de a le solicita sugestiile și de a le explica unele dintre acțiunile noastre. În lumea noastră socialistă, presa a încetat de mult să se limiteze doar la o activitate strict publicistică; cititorul s-a obișnuit să-i ceară ziarului sau revistei sfatul și ajutorul în cele mai variate domenii, inclusiv în cele strict personale, iar publicațiile, la rîndul lor, consumă timp și energie pentru rezolvarea — adesea, abia sau de loc oglindită în paginile lor — a unor probleme ridicate de cititori. Se întîmplă cu presa (și e foarte bine așa!) ceea ce se întîmplă în general în lumea de astăzi: nici oamenii, nici lucrurile nu vor să mai «stea în banca lor».

Despre toate lucrurile care pot fi cunoscute și despre încă ceva — ca să reluăm formula celebră a lui Pico della Mirandola — se ocupă scrisorile cititorilor noștri. E drept, unele dintre ele — și nu puține — se referă la teme minore, de interes limitat. Dar chiar așa, ele exprimă un lucru de loc minor: încrederea — uneori naivă de cuprinzătoare — a cititorilor în revista pe care o frecventează. Nu știm dacă la începutul creației a fost — așa cum pretinde Scriptura — cuvîntul, dar știm că la începutul oricărui dialog adevărat (adică al oricărui dialog care nu este un monolog deghizat) stă un act de încredere. De aceea, mulțumindu-le cititorilor pentru încrederea lor, îi asigurăm că vom căuta să le răspundem în același fel.

Și acum să începem.

Tovarășul Victor Costin, elev la Grupul școlar chimic din București, ne relatează un necaz al domniei-sale. Autor al unor încercări literare, a fost ajutat cu entuziasm, trudă și competență de profesoara dumisale de limba română. Dar la sfîrșitul trecutului an școlar, profesoara «a îmbolnăvit grav și a fost internată într-o clinică». De-atunci, corespondentul nostru n-a mai întîlnit-o. Acum ne roagă să-i aflăm noi adresa căci «o parte din nuvelele mele au rămas la d-sa, nuvele la care cu ținecam foarte mult». Te vom ajuta, tov. Costin, să găsești adresa exactă (deși nu înțelegem de ce, bucureștean fiind, și tînăr, nu faci dumneata plimbarea pe Dudești pe care ne-o soliciți nouă). Dar, iarăși-ne dacă ne exprimăm și o nedumerire întristată: cum se explică că în afară de recuperarea nuvelelor nu te interesează chiar de loc ce face o persoană care te-a ajutat cu atîta abnegație și despre care știi că a fost grav bolnavă? Știm că mulți consideră ferocitatea drept unul dintre atributele vieții literare, dar precocitatea de-tale în materie ne cam înspăimîntă. Ce ai să faci, tovarășe Costin, după ce ai să capeți Premiul Nobel?

Mulți cititori țin ne solicită adrese ale unor actori și cîntăreți străini, unii cîte o adresă, alții cîte două-trei, tovarășul Orb Romulus din Baia, jud. Arad, șapte adrese, iar tovarășa Cornelia Constantin din București, nici mai mulți nici mai puțin decît 33 de adrese. Convinsă probabil și domnia-sa că cererea e puțintel exagerată, ne concede cu generozitate dreptul de a-i comunica, deocamdată, numai adresele celor mai importanți cîntăreți. Ei, aici e aici! După ce criteriu să stabilim noi cine e important și cine nu? Gianni Morandi sau Little Tony? Dragă tovarășă Constantin, ne-ai pus în fața unor dileme axiologice și estetice absolut insurmontabile. Ajută-ne în această dificilă problemă de ierarhizare a valorilor și recunoștința noastră îți va fi asigurată.

Deși nu ne ocupăm cu procurarea de discuri — această activitate revine, potrivit regulamentelor comerciale în vigoare, altor unități — ne vom strădui s-o ajutăm pe tovarășa Teodora Grigore, jud. Vrancea, în achiziționarea unui disc imprimat de Tom Jones. Argumentul d-sale: «Doresc foarte mult să-i dăruiesc logodnicului meu, de ziua aniversării, discul lui Tom Jones. Avem aceleași preferințe» ne-a emoționat. Oameni sîntem, nu fiare...

Despre alte scrisori, în numerele viitoare.

H. DONA

film

UN VRĂJITOR PE NUME FEDERICO FELLINI

Este binecunoscută pasiunea cu care Fellini repetă mișcările fiecărui interpret. Ce spectacol trebuie să fie!

Noi îl întrebăm: «Cum vă faceți filmele, alegînd o cărare prin haos?» iar el răspunde: «Nu, la început eu fac un haos. Într-un fel sau altul, camera găsește ea singură cărarea». Unii au privit cu mirare cum Fellini lasă în urmă neorealismul, luînd-o razna peste plaje pustii, unde îl așteptau fantasmele lui. N-au lipsit mustrările și indignările. Dar cineastul s-a ridicat: «Nu sînt neorealist. Eu fac filme».

Noi vorbim de «problema realitate — iluzie în «*8 1/2*»». El face cu ochiul și spune: «Nu era nici o problemă în «*8 1/2*». E un film bun să ne amuze».

Îl mai întrebăm cam de cîte ori pe săptămînă merge la cinema, dar răspunsul ne face praf: «Cinematograful mă plictisește». Și cîte și mai cîte. Omenește ar fi ca, după ce ni s-a dat de atîtea ori peste nas, să ne vedem de treabă, să renunțăm de a mai pătrunde «miracolul fellinian». Mai ales că nu demult ni s-a aruncat și această frază care pentru orice ființă normală ar trebui să fie pur și simplu paralizantă: «Cum pot ei să creadă că sînt în stare să-mi identifice gîndurile și opiniile cînd nici eu singur nu m-am hotărît încă s-o fac?» Fiți atenți! Încă nici nu s-a hotărît s-o facă!

Dar nebunia nu-i de un singur fel și cineastul, cel care susține că «toți nebunii lumii se trag din el» trebuie să știe asta. Trebuie să știe că există și nebunia celor care scriu despre ce se întîmplă pe pelicule, a celor care nu se dau în lături să apuce toată mîna cineastului cu acel frumos curaj pe care-l au unii bărbați de a prinde mîna unei femei cînd aceasta le-a întins un deget.

Pentru noi Fellini înseamnă căutarea plină de răbdare a purității, neaderența organică în urît, încrederea instinctivă într-o lume a înțelegerii și blîndeții nu lipsite de un aer creștinesc. Înseamnă, cu alte cuvinte, candoarea Gelsominei («La strada») și neputința ei structurală de a pricepe răul, vraja lui Matto, cel care arunca frumusețile în vînt precum păpădia fulgii, căința tîrzie a lui Zampanó ori acel «non voglio piu vivere» al Cabiriei («Nopțile Cabiriei»). Înseamnă, cu vreo alte cîteva cuvinte, simboluri bine orînduite, încarnate în personaje care știu însă să-și păstreze și o existență reală. Un Fellini oarecum liniștit, pornit să afle valori morale și certitudini într-o lume a mizeriilor elementare. La ora aceea, vreau să spun între 1954 și 1956, cineastul încă avea de spus, mai precis, încă voia să descopere cu ajutorul aparatului, căci mai mult ca oricare dintre cineaști, Fellini nu prinde lumea sub aparat, ci o descoperă în momentul cînd — după expresia lui — spune «abracadabra» nu «atențiune, motor».

Așa cum matematicienii știu dintr-o ochire că o anume problemă nu poate fi rezolvată decît printr-o ecuație de gradul III, el știe precis că unor întrebări nu le poate da un răspuns cinstit decît făcînd un film. Marile, chinuitoarele și derutantele întrebări au început pentru Fellini după 1956, dar, din păcate, pentru iubitorii lui (mă gîndesc la cei de la noi), de-acum încolo încep întunericul și tristețea. O tristețe și mai mare cu cît din «La dolce vita» (1959) ni s-a transmis numai scandalul care a însoțit filmul, iar pe marginea lui «8 1/2» multe opinii exitante și una singură curajoasă și la obiect (a lui Gelu Ionescu în «Contemporanul»).

În anii convulsionați ai deceniului al șaselea, Fellini — ca toți marii artiști ai acestei epoci — nu putea să nu se aplece și să nu se întrebe încă o dată asupra sensului existenței. Un prim răspuns a fost «La dolce vita», film violent, șocant, în care imaginile și simbolurile nu-și mai așteaptă rîndul, ci-și fac loc cu coatele, amenințîndu-ne și răstignindu-ne cînd pe o cruce, cînd pe alta. Unde să se afle cheia filmului, în Steiner cu perfecta sa conștiință a zădărniciei ori în acea plîpîire de speranțe din final? (Paola care-i zîmbește de pe celălalt mal lui Marcello amețit de năclăioasele experiențe ale unei «dolce vita»?) Fellini nu spune nimic, mai avea nevoie de niște filme pentru a se apropia de ceea ce se cheamă cît de cît un răspuns. Curios — dar și destul de dureros — este că pe măsură ce chinul artistului crește, neînțelegerea noastră devine și ea mai mare. «*8 1/2*», considerat de către unii genial, a putut lăsa altora sentimentul amar al «dezorganizării și maximei indeciziuni», al «începătoșării limbajului cinematografic».

Toți dracii lui încătușați, toate fantasmele care-i populează coșmarurile, toate neliniștile de natură mai mult sau mai puțin mistică ca și acelea de om al acestui timp, toată povara unui trecut pe care nu-l mai poate duce în spate năvălesc în această orgie de *film în film*, ce adună laolaltă mai toate temele felliniene: circul — întruchipare a unei forme uitate a poeziei dar și a vieții — erotismul, întoarcerea «la izvor», mesianismul, teama de singurătate, moartea. Cineastul știe bine că filmul «se pretează la interpretări ezoterice, oculte și psihanalitice», dar dorește să fie privit «dintr-o lumină mai simplă: umană și imaginativă». Din această lumină nu ne rămîne decît să ne prindem în hora lui Fellini și să pornim alături în această nesfîrșită călătorie care este pentru el viața.

Dacă nu vom ameți, cine știe ce noi minuni ne va mai fi dat să aflăm, căci «după ce a realizat un armistițiu cu spiritul său tulburat («8 1/2») cum spune un bun cunoscător al lui, Peter Harcourt — «după ce și-a îngăduit să ne destindă și să ne amuze pentru un timp («Giulietta și duhurile»), mai curînd sau mai tîrziu va găsi ceva important, fără îndoială, în legătură cu sine, ceva pe care va dori să ni-l transmită, și atunci adevăratele filme vor reîncepe». Deocamdată, se pare că Fellini a găsit «ceva în legătură cu sine» în «Satiricon» al lui Petroniu: «Ceea ce este important este modul în care Petroniu vede societatea timpului său, dintr-un anumit unghi unde caricatura se învecinează cu apocalipticul, ca și cum totul s-ar afla în așteptarea unui ceva necunoscut dar cutremurător». După Flaianni și Pinnelli, nu se găsea un scenarist mai bun pentru Fellini.

Magda MIHĂILESCU

(Vezi și pagina 24)

La dolce vita, un film violent pe care regizorul ar vrea să-l interpretăm ca pe o confesiune. (În centrul fotografiei — Anita Ekberg.)

cronică satirică

de **Teodor MAZILU**

Avantajul de a fi vierme

Sînt oameni care vor să treacă ne observați nu atît din modestie, ci din vicleșie... Nu se știesc să-și recunoască mediocritatea — «ce, dacă sînt prost n-am dreptul la viață?» Gura de geniu, gura de idiot, tot piine cere... În discuție folosește adeseori fraze cucernice «după modesta mea părere», sau «după umila mea părere». Își refuză fără regrete marile satisfacții. «O femeie frumoasă nu-i de nasul meu». «Eu nu fac capodopere, eu îmi văd de treaba mea».

Dacă modestul cu pricina se ocupă cu scrisul, ține să precizeze că el e un scriitor mediocru, dar care își face, acolo la locul lui, datoria. Are și următoarea convingere, cu cît vor fi mai mulți scriitori mediocri, cu atît mai repede va apărea scriitorul de geniu. Geniul este în concepția lui apogeul mediocrității. El nu face decît să-i pregătească terenul, să-l ajute să aterizeze în bune condiții. «Eu scriu lucruri slabe, dar necesare». E convins de necesitatea operei lui în aceeași măsură ca și de mediocritatea lui. De fapt, în sinea lui socoate că oamenii de valoare au într-adevăr «har», dar nu prea sînt necesari. Cine are nevoie de Homer? Ce, «dacă eu l-am ciut pe Shakespeare, am pățit ceva?» Epigramele lui nenorocite i se par indispensabile, așa se explică de ce doarme tun, fără să aibă vreodată insomnii.

Modestia, vicleana lui modestie, îl face să suporte loviturile vieții. Dacă i se respinge o lucrare, nu dezarmează, își recunoaște cu plăcere limitele.

— Eu nu sînt Tolstoi.

Sau

— Nu putem fi toți Balzac...

Dacă e părăsit în amor nu suferă, i se pare logic să fie părăsit. Modestia îl ajută s-o scoată bărbățește la capăt.

— Are dreptate să mă părăsească. Eu nu sînt Balzac...

Cînd e admonestat pentru o eventuală porcărie găsește în limitele caracterului său alinarea suferinței și energia necesară pentru alte porcării.

— Ce vreți de la mine? Nu sînt un sfînt...

În stupiditatea vieții pe care o duce vede o mare certitudine.

— Duc o viață atît de timpită încît am avantajul că nu mă invidiază nimeni.

El nu este decît un biet om. Mereu ține să precizeze că «nu este decît un biet om» — precizare evident inutilă — nimeni nu l-a confundat cu Pascal.

— Am primit filodormă. Nu sînt decît un vierme.

Cu cît potlogăriile pe care le comite sînt mai mari, cu atît devine mai modest. Nu se sfiește să se numească vierme și — la nevoie — chiar păduche. Simțindu-se vierme, se simte în siguranță; de aceea nu ține să-și depășească de loc condiția.

E convins că nimeni n-o să se coboare să strivească un vierme.

Distinsele posesoare de patrupede asortează totdeauna peruca «odraslei» de rasă la propria lor perucă. ▲

▲ *În loc de zgardă, un colier. Altă viață!...*

Oare numai un om are dreptul la umbrelă? ▶

viață de cîine 1968

Priviți aceste imagini, dar nu, nu vă pripiți să vă cruciți. V-ați obișnuit cu imaginea unui cățel cu un os în gură, pe care și-l duce în fundul grădinii unde, scurmînd pămîntul, și-l ascunde pentru zile mai negre. V-ați obișnuit cu imaginea unui cățel ieșind dintr-un coteț oarecare și zbenguindu-se pe lîngă dumneavoastră în praf sau în ploaie. V-ați obișnuit, în sfîrșit, cu acea noțiune de «cîine credincios». V-ați obișnuit, spun, pentru că așa sînt lucrurile «de cînd le-a făcut Dumnezeu». Dar nu fiți conservatori. Cînd a apărut nemaipomenita căruță pe patru roți mergînd fără a fi trasă de nimeni —

(Continuare în pag. 20)

viață de cîine 1968

oamenii s-au uitat la ea ca la nu știu ce blestemăție. Apoi, pe unde te-nvîrteai, auzeai vorbindu-se cu mîndrie despre «epoca de aur a automobilului». Tot astfel cu avionul, cu televiziunea, cu zborurile cosmice ș.a.m.d. De ce n-ar avea și cîinii «epoca lor de aur», de ce n-ar cunoaște civilizația și o «revoluție canină»?

La început și-au făcut timid apariția în S.U.A., și apoi și în alte țări occidentale, conservele alimentare «special preparate și vitaminizate» pentru patrupede. Cei ce speculează slăbiciunile omenești pentru a le fructifica, se adresau, firește, sufletelor largi, cu posibilități aș ijderea. Care au prins momeala, cu atît mai mult cu cît puteau face din îngrijirea selectă a îndrăgitelor ființe canine o chestiune de«bon ton». Și de-aici înainte s-a intrat într-un veritabil cerc vicios, menit să înfrumusețeze viața acestor suflete de clini, ca și a celor ce și-au pus mintea umană la contribuție pentru propășirea noului business — cifrat azi la vreo 3 miliarde de dolari. Nici un amănunt n-a fost neglijat. De la hăinuța de piele și «cizmulițe» la fel, la «frac pentru ocazii festive, cu papion», de la «pat climatizat» pînă la peruci, de la zgardă de aur cu pietre prețioase pînă la lac de unghii (turcoaz, roz, alb, verde și argintiu — cum precizează revista vest-germană «Stern», de unde reproducem fotografiile). Și, firește, după o astfel de viață, sfîrșitul nu putea fi cel al unui cîine de rînd. Prin grija unui anume mr. Hansson, o firmă de pompe funebre, specializată în materie, «Animal Funeral Home», asigură drumul spre rai al răposatului patruped cu cosciug — asemănător unei casete elegante pentru tacîmuri de preț — «cameră de reculegere» și apoi mormîntul cu nelipsita piatră funerară. Pe care, alături de cuvintele stăpînului îndurerat: «Mi-ai furat inima», am propune să se adauge epitaful: „Aici zace însăși expresia «viață de cîine.«

I. CIOARĂ

În pas cu moda... cizmulițelor.

Cine a mai văzut cățel culcîndu-se fără cămășuță de noapte?

După «șampon» — nu poți lăsa cîinele să se usuce scuturîndu-se...,chiar dacă asta costă 15 dolari.

Nu sînt singurele venite în cimitirul Bide-a-wee de la marginea New Yorkului, pentru a vărsa o lacrimă, pentru a pune flori și a se reculege și, mai ales, pentru a se întîlni cu alte semene bipede din lumea bună.

Spre ultimul drum, în catifea și mătase. Afacerea merge strună"— afirmă mr. Hansson.

Cînd meteorul nu poate să se prăbușească...

Valeriu Moisescu este, în teatrul bucureștean, omul care aduce furtuna. Omul surprizelor, dar al unor surprize la care știi că trebuie să te aștepți. Cam la doi ani o dată, izbutește să stîrnească un scandal în lumea scenei, să anime și să înverșuneze spiritele, ceea ce — cum să vă spun — nu e tocmai lucrul cel mai rău de pe pămînt: decît spectacole plătite cu o tăcere indiferentă sau cu o amabilitate stătută, mai bine rolul de ferment al unor dispute, fie ele și nu de cea mai sănătoasă obiectivitate totdeauna! Spectacolul coupé Caragiale-Ionescu (care mie mi s-a părut demn de cel mai fierbinte interes intelectual) a fost elogiat și hulit, contestat total sau strîns cu iubire la piept, el a împărțit lumea teatrului în două tabere evrăjmașe», dar nu cred că din această ceartă a luminilor Moisescu să fi ieșit blamat. Altădată, însă a pus în scenă «Caniota», a adunat laolaltă un pumn de excelenți comici și a realizat performanța de a ne face să căscăm într-una de urît la un vodevil al lui Labiche. «Nu sînt Turnul Eiffel» a fost un lucru frumos, ca să-i urmeze... Dar nu-i facem aici fișa teatrografică, să ajungem la «Meteorul» pe care l-a pus acum în scenă la Teatrul «Bulandra» și care, sînt aproape sigură, va trezi din nou controverse, va găsi susținători aprinși dar și destui care să-l nege. Mie, spectacolul lui Moisescu mi s-a părut vecin cu piesa lui Dürrenmatt, un vecin cu care nu te ai foarte rău, nu te certi pe palier, dar cu care nu găsești întotdeauna același limbaj.

În «Meteorul» un om se căznește să moară și nu-i în stare. Se întinde mereu, cît mai comod poate, pe un pat, își pune disciplinat mîinile pe piept, se lasă potopit de coroane funerare și discursuri false, dar degeaba, mereu reînvie, ca Lazăr din Biblie, din suita sa de morți aparente. Lugubru și comic. În rolul acestui profesor Schwitter, Moisescu l-a distribuit pe Toma Caragiu. Zîmbim, desigur, imediat, avem și noi automatisme și reacții fixate atunci cînd este vorba de actori. E bine, de altfel, că zîmbim pentru că Dürrenmatt nu vrea de loc să se iasă de la piesa lui cu ochii plînși, ci — dacă se poate — hohotind amar și cutremurați de gînduri amare. Căci acest domn Schwitter nu vrea el să moară așa, dintr-un capriciu, nici pentru că ar fi, cum se zice, un naufragiat al vieții. E scriitor celebru, uns și cu Premiul Nobel, are în valizele sale un milion și jumătate în bancnote noi-nouțe, dar l-a cuprins o silă imensă de această «viață cruntă, oarbă și trecătoare», de acest «joc al întîmplărilor», de el însuși și de compromisul pe care l-a acceptat, de istoriile mîncinoase pe care le-a mîzgălit pe hîrtie decenii de-a rîndul. Schwitter neagă viața, o refuză. Numai că viața îl refuză pur și simplu moartea. Dürrenmatt manevrează paradoxul cu voluptate («în paradoxal apare realitatea» spune el) și face din acest muribund o forță vitală de nestăvilit, de neoprit, un soare care nu poate să apună (acțiunea se și petrece de altfel în ziua cea mai lungă a anului, cea a solstițiului de vară). Firește, Caragiu gîlgîie de viață pe scenă, nu-l crezi nici o clipă că ar fi în agonie și aștepți mereu să se ridice dintre jerbele mortuare, să-și reia exasperat viața, să-și bea coniacul, să iubească o femeie, să-și fumeze havana. Caragiu apasă, ca de obicei, prea ca de obicei, în felul său inimitabil, pe cuvinte, intonează fraza așa cum știe numai el și, vrea,nu vrea, declanșează automat resortul comicului. Cînd trebuie și cînd nu trebuie. Dacă Moisescu a vrut să facă din Schwitter doar o explozie vitală scrisă în registrul comic, a reușit, este și aceasta o viziune regizorală posibilă, dar care nu acoperă întreaga întindere a rolului; astfel îl sărăcește mi se pare, îl stoarce pe Dürrenmatt de furia sa demistificatoare, de mînia lui sarcastică. În fond, Schwitter nu vrea să moară numai ca să se poată juca cu noi de-a v-ați-ascunselea pe după catafalc, să poată conduce cu un «hoplà» de circ pe dulcea făptură rar cuvîntătoare și rar gînditoare care e Augusta, să-i joace festa ușuraticului său fecior. Murind, el contestă totul, își arde manuscrisele și milionul, el dizolvă totul în cinismul său atroce și are grijă ca între o moarte și alta să pălmuiască și bigotismul afacerist al oamenilor bisericii, și dedesubturile mecanismului editorial. Zbuciumul lui cu aspecte comice e de esență tragică; lui Caragiu îi ies bine momentele hilare, dar îi lipsește dimensiunea tragică. Și un Dürrenmatt din care absentează fiorul tragic, e ca o Casandră căreia i s-au împăienjenit ochii și nu mai vede adevărurile pînă în ultima lor moleculă. Cred că cel mai autentic colțișor dürrenmattian din spectacol, acolo unde paradoxul funcționează perfect în toate încheieturile lui, cu gravitate aparentă și cu un zîmbet complice, subteran — care a fost inițial un soi de rînjet rău — este cel în care s-a instalat personajul interpretat de Beate Fredanov: o prea cinstita supraveghetoare de closete, ușor proxenetă, care și-a cîștigat vilele și onoarea cu această «muncă curată, onestă și cu adevărat trebuincioasă», și nu ca Schwitter, cu fantasmagorii înșirate pe hîrtie numai contra preț bun. Beate Fredanov dă pe scenă o lecție de compoziție actoricească, minuțioasă, savantă, inspirată, pe tonuri de voce, pe gesturi calculate la milimetru, ea apare la rampă, stă 10 minute, moare (Schwitter îi îngroapă, pe rînd, pe toți cei din jurul său, vitalitatea sa nu e contaminantă ci ucigătoare), dar rolul ei rămîne definitiv înfipt pe undeva în memoria noastră artistică. Și tot în aria compozițiilor de artă riguroasă, de meșteșug actoricesc bine stăpînit, se înscrie și personajul octogenar, creat cu distincție și morgă de Septimiu Sever.

Celelalte personaje însă, sateliții ai Meteorului și primind lumină numai de la el, au fost parcă lăsate într-un con de umbră indiferență de către regizor. Firește, nu pot crede că intenționat, dar nu știu cum s-a făcut că ele au rămas în zona unui teatralism apăsat, de factură cam veche, că au folosit o recuzită scenică banală, uzată: un preot ciorotic, exaltat, un pictor neputincios și văicăros, o cocotă obligată la gestica clasică a speciei (pe care o mai salvează întrucîtva verva plină de inteligență a Rodicăi Tapalagă), un editor de un grotesc ostentativ confecționat — toți aceștia se mișcă pe scenă și acolo rămîn, căci nu trec rampa pentru a ajunge pînă la noi.

Poate și din cauza acestora, poate și din cauză că pe drum spectacolul își pierde uneori ritmul și trenează, Moisescu își mai scapă publicul din mînă și-i lasă atenția să fugă pe de lături. Noroc că în final — final care demonstrează o dată în plus valorile de expresie și mobilitate ale decorului lui Dan Jitianu — spectatorul este scuturat din amorțeală printr-un sentiment de stupefacție. Da, Valeriu Moisescu rămîne un regizor al surprizelor.

Sanda FAUR

Doi oameni «de afaceri» care se înțeleg — după Dürrenmatt — de minune: scriitorul și supraveghetoarea de... W.C. Pe scenă, două creații demne de reținut: Toma Caragiu și Beate Fredanov.

invariabilele varietăți

De ce n-am mai scris de multă vreme despre muzica ușoară, despre așa-zisele varietăți, despre emisiunile muzical distractive?

Pentru că despre ceea ce e mereu la fel se va scrie, inevitabil, mereu la fel. «Flacăra» mi-ar putea retipări oricare din cronicile pe această temă. Continuă, din păcate, să se potrivească

Nici acum, un bilet la varietăți nu reprezintă un certificat de bun-gust și de simț al măsurii. Spectatorii din sala de concerte a Radioteleviziunii ne impun, în continuare, preferințele lor, nouă, telespectatorilor, nerămînîndu-ne decît fie să închidem aparatul, fie să suportăm stoic rechemările la rampă ale cîntăreților, fără discriminări sau prejudecăți în ce privește vocea, talentul etc.

Prezentatorii au și acum texte în care se vorbește mai cu seamă despre prezentare și avatarurile ei (monologul de acum 30 de ani al lui Ion Manu ar putea să-i convingă totuși pe autorii de poante că tema a fost epuizată de mult). Luigi Ionescu e tot Luigi Ionescu și nu va fi niciodată altceva, în timp ce Luminița Dobrescu va demonstra în continuare că fizicul agreabil și aptitudinile muzicale nu sînt, neapărat, în strînsă interdependență. Nae Lăzărescu și-a mai îngroșat puțin grimasele, dar asta nu e exact ceea ce se înțelege printr-o schimbare în mai bine.

Să privim însă lucrurile și din punctul de vedere al televiziunii: are la dispoziție o sală de spectacole care se cere rentabilizată. Spectatorii de varietăți pretind, pentru banii lor, marfa «muzical-distractivă» cu care s-au deprins. Nu ar fi deci nimic de făcut. Și totuși, parcă ar fi ceva. Dacă s-ar încerca să se apeleze, cu alte mijloace, la alte gusturi? Televiziunea ar putea să se gîndească și la cei cîf se înghesuiau cîndva în sala neconfortabilă a conservatorului pentru a asista la concertele de jaz organizate de George Bălan. La cei ce nu încap la Student-club sau într-o galerie a Muzeului de artă în rarele prilejuri cînd dansează Miriam Răducanu și Gheorghe Căciuleanu. La entuziaștii spectatori ai serilor de poezie și euritmie prezentate pînă mai anul trecut de Teatrul Mic.

Televiziunea ar avea surpriza să constate că nu numai ceea ce e programatic ieftin poate face succes de casă, iar noi nu ne-am mai vedea obligați să suportăm șapte numere nesărate, cu bisuri interminabile, doar pentru că știm că, la un moment dat, va veni în scenă un actor sau un cîntăreț de calitate. Se pot propune și alte formule. Am început cu cea mai simplă, care are meritul de a fi și atrăgătoare și ușor realizabilă.

Pe terenul plat al muzicii distractive perfect banale s-au întrezărit în ultima vreme cîteva încercări, cantitativ neînsemnate, de a face «altceva». Între un episod din Forsyte Saga (la care nu renunț pentru toate variațiile din lume) și o ispravă amuzantă a «Răzbunătorilor» l-am văzut pe Dumitru Furdui nu în postura ușor vulgară de imitator al lui Roddy McNeil ci ca bun interpret al unor cîntece haiducești și de pahar. A blestemat strașnic împreună cu François Villon, a cîntat o baladă..., spectacolul a fost agreabil, deosebit. A apărut atunci și Margareta Pîslaru, adevărata Margareta, cea premiată la Sopot pentru jucăușa prezentare a melodiei «Viva Maria», nu monumentul încremenit construit de televiziunea noastră la festivalul de la Brașov.

Drept e să reținem că și Anda Călugăreanu pare a fi meritat distincțiile cucerite la Berlin: și-a schimbat înfățișarea, își formează o personalitate proprie.

Trec repede peste cel mai bun spectacol de varietăți din ultima vreme: «Vers și revers». Un regizor debutant și-a ales interpreții după criterii foarte pretențioase și apoi le-a dezvăluit toate laturile talentului. Vedeta serii a fost, indiscutabil, Mariana Mihuț. Expresivă, spirituală, a cîntat și a recitat fermecător. Mi-a plăcut și ideea de a o invita pe Maria Mitrache nu numai să danseze, dar și să cînte și să recite. Florin Piersic e totdeauna Florin Piersic, ceea ce în cazul lui e perfect... Și iată cum varietățile au devenit un spectacol subțire, elegant, atrăgător.

Ceea ce urmează aș vrea să scriu cu litere mari, să supun atenției generale, să strig: n-o pierdeți din vedere pe Aura Urziceanu. Dacă o singură cîntăreață de muzică ușoară merită să fie ajutată să-și cultive excepționala muzicalitate, numele ei e Aura Urziceanu. Dacă o cîntăreață de muzică ușoară are perspective de a ajunge o vedetă internațională, numele ei e Aura Urziceanu. Recitalul Edmond Deda-Aura Urziceanu a fost excelent. Să-i mulțumim lui Edmond Deda pentru ceea ce-a făcut cu Aura Urziceanu. Și pentru nimic în lume să nu i se îngăduie să se oprească aici, să nu fructifice darul minunat cu care s-a născut.

Felicia ANTIP

CU SCRIITORII ÎN BIBLIOTECA

de **Emil MANU**

Tudor Arghezi nu și-a aranjat niciodată o bibliotecă de tip «academic», cu suite de tomuri savante; prețuia mai mult tipăriturile în filigrane de la Neamț și se mîndrea cu «operele» unor tipografi de demult. Nu o dată Arghezi a elogiat în tablete pe scriitorii și tipografii care și-au chinuit ochii la feștilă sau la luminare. Nu e o atitudine retrogradă, ci un elogiu al liniștii și seriozității cu care munceau vechii artiști. Omul modern a primit o dată cu civilizația și superficialitatea, dublată de un fel de frică de timp.

Poate acel tonic ex-libris *arghezian din* Cuvinte potrivite *ar merita să decoreze ușa oricărei biblioteci:*

Carte frumoasă, cinste cui te-a scris,
Încet gîndită, gingaș cumpănită;/
Ești ca o floare-anume înflorită/
Mîinilor mele care te-au deschis...

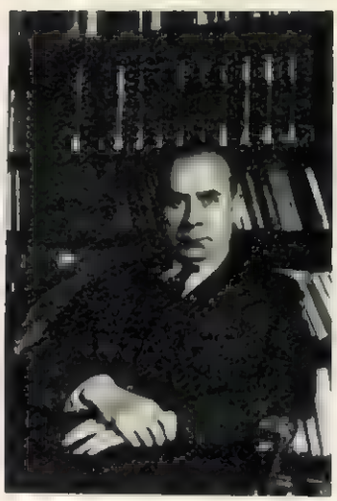

Biblioteca lui Blaga închidea mistere de catedrală (deși rafturile nu aveau o atmosferă gotică) și impunea liniștea lecturilor grave cu tăceri de ziduri germane, alternînd cu izolarea într-un timp mitic românesc. Deși filozoful traducea pe Faust, *odaia mare cu cărți multe nu era o odaie a doctorului Faust, ci a unui universitar cu o frunte imensă sub care se frămîntau evuri și se conturau simetric peisaje ale istoriei. O luciditate elină, inundată de aluviuni pure și de violente muzici abstracte, orchestra tăcerile lui Blaga, condensînd într-o magie nedescifrată o atmosferă de interior intelectual și ordonat.*

Printre cărți Blaga devenea «mut ca o lebădă»; de pe un perete îl străjuia portretul făcut de Magdalena Rădulescu, în care poetul avea, neverosimil la prima vedere, ochii lui Goga. În jur, cărțile înundate ca-n poemul lui Rilke, de «aur și brun». Poetul tăcea ca «roua», «ca sămînța», «ca un dor», departe de «basmul cetății». Așa l-am întîlnit într-o seară de toamnă din 1945...

G. Bacovia era o prezență inefabilă printre cărți; citea ascultînd muzică și bătînd tactul, în pauze de lectură, pe marginea ramei aparatului de radio. Semnele tactile ale participării s-au imprimat pe lemn ca niște contururi de sunete. Fără să fie un om de bibliotecă în sensul profesional, ilustrat de un Tudor Vianu sau G. Călinescu, Bacovia și cărțile conviețuiau pînă la difuziunea osmotică și muzicală. Lecturile din simboliști nu aveau decorurile (memoriale sau direct exotice) minulesciene ci doar vicioasa atmosferizare a amurgurilor violete în care natura delira fantastic. Voit monocord și mai ales sublimat monocrom, peisajul interior al viselor lui Bacovia se cerea inundat de muzica violinei și a clavirului, nu a violei sau a pianului.

Distant, cu gestică de matematician și cu inflexiuni vizuale, Camil Petrescu era de-o incredibilă vivacitate și tinerețe mai ales în lumea cărților. Eugen Ionescu îl considera, în mod esențial, ca posesor al unui «dinamism dialectic», socotindu-l unul din «rarele capete analitice ale țării». Nu avea nimic vaporos. Camil Petrescu profesa pasiunea inteligenței, la modul absolut. Biblioteca sa era însă și un depozit imens de fișe de observație, de documente iconografice și literare, de copii după hrisoave din arhive. Vianu își amintea la moartea prozatorului că toată viața «Camil a visat o cameră de lucru cum îi trebuia lui, cu multe ușurințe pentru cercetarea de bibliotecă și arhivă. Mai tîrziu, cînd la vîrsta de 60 de ani a ajuns să-și construiască această cameră, n-a mai putut s-o folosească...»

Biblioteca lui Tudor Vianu era o «odaie a doctorului Faust» în care esteticianul oficia «plăceri savante». «Ne-a răpit cu lanțuri încăperea», declara tînărul Vianu într-o poezie din 1920, visînd efluviile meridionale ale naturii, primăvara. Aerul grav, liniștea rafturilor cu cărți, prestanța sa impecabilă, gestica sa solemnă, toate rezumau aerul unui om de bibliotecă. Profesorul Vianu avea o stenică pasiune bibliofilă și o predilecție pentru cărțile esențiale.

Serile de ținută și distincție intelectuală, cînd esteticianul ne făcea personal cafeaua și ne arăta manuscrise și ediții rare, mi-au rămas printre cele mai scumpe stampe memoriale. Tudor Vianu vorbea calm, cu o ordine exemplară a ideilor, cu o informație care trecea în timp de zece minute prin toată literatura europeană. Și totuși, profesorul cu guler scrobit, cu haine bleumarin, cu voce așezată, pe care-l credeam mai ales un erudit, se desvăluia pînă la urmă ca un poet de un romantism îmblînzit și anula definitiv distanțele dintre ținuta lui rafinat aristocrată și cămașa mea, pe atunci boemă, de student.

curier comercial

PERISABILITĂȚI REALE ȘI EXAGERATE

S-a scris de multe ori în presă despre sursele de risipă și — uneori — de ilicite îmbogățiri, pe care le prezintă sistemul perisabilităților din sectorul alimentar. Iată încă un fapt care dovedește că se exagerează adesea cu largheța în acordarea perisabilităților: numai la I.C.S.-«Alimentara» din municipiul Cluj și numai într-un singur trimestru, trimestrul III, ca urmare a strădaniilor unor lucrători din unități, s-au obținut, prin reducerea perisabilităților, economii de 400 000 lei.

Aceste blestemate perisabilități ar merita o examinare specială din partea conducerii Ministerului Comerțului Interior.

DISCUȚII DIRECTE COMERȚ — CONSUMATORI

Direcția comercială județeană Dolj a introdus în practica sa metoda organizării periodice a unor consfătuiri cu consumatorii. Recent, asemenea consfătuiri au fost organizate în toate cele opt cartiere ale municipiului Craiova. Cetățenii au luat parte activă la discuții, criticînd o serie de lipsuri ale comerțului și propunînd numeroase soluții de rezolvare a unor probleme; printre altele, consumatorii craioveni au contribuit la depistarea a 10 spații comerciale neutilizate, în care se vor înființa noi unități.

HOTELURI NOI

În timp ce la Bacău construcția noului hotel turistic, amplasat în centrul orașului, avansează de la o zi la alta, în alte localități din țară au început lucrările altor hoteluri. Amintim patru din ele: Reșița, Satu Mare, Tușnad și Lacul Roșu. Noile hoteluri vor fi toate dotate cu complexe comerciale.

ARTICOLE DE MENAJ NOI

Au fost contractate, și nu peste multă vreme vor apărea în vitrinele magazinelor, o serie de noi articole de menaj, printre care: un robot electric de bucătărie, noi modele de tacîmuri inox, de tăvi, platouri și fructiere cu picior, cuțite de bucătărie cu destinație specială, resouri de voiaj tip «Turist» ș.a.

DEPOZIT MODERN DE MOBILĂ

La Bîrlad a fost dat în folosință un nou depozit de mobilă, cu o suprafață de 2 000 m.p. Depozitul dispune de un spațiu larg de depozitare, în care manipularea mobilei se face cu ajutorul electrostivuitoarelor, de un atelier bine dotat pentru reparații și recondiționări și de o termocentrală proprie.

TIMIȘOARA: PARADE ALE MODEI

Industria confecțiilor, cooperația meșteșugărească și comerțul de specialitate din Timișoara colaborează la o reușită acțiune de prezentare a noilor modele de confecții prin «parade ale modei». Organizată la restaurantul «Palas», această acțiune s-a bucurat de interesul consumatorilor — și mai ales al celor de sex feminin! — timișoreni. Expunerile de modele vor continua.

COMERȚUL ȘI TÎRGURILE TRADIȚIONALE

Participarea largă, activă și competentă a organizațiilor comerciale locale la tîrgurile și bîlciurile tradiționale este încă departe de a fi devenit un «reflex» în toate județele țării. Adesea, întreprinderile și O.C.L.-urile nu cunosc datele și localitățile în care se desfășoară tîrgurile sau, necunoscînd specificul fiecărui tîrg în parte, nu participă la ele cu mărfurile cele mai solicitate în cazul respectiv. Acolo unde aceste elemente sînt cunoscute și unde participarea comerțului de stat a devenit o regulă peste care nu se trece, rezultatele corespund așteptărilor. Astfel, în județul Hunedoara, prin comerțul mobil prezent în tîrguri și piețe, în trimestrul III al anului s-au desfăcut mărfuri în valoare de 3 600 000 lei, iar în prima lună a trimestrului IV, în valoare de 1 160 000 lei.

Cifrele acestea vorbesc ele însele, mai convingător decît orice alte argumente.

reflector științific

microbii în apărarea plantelor

Interesante experiențe efectuate la Fundulea

De cînd cultivă plantele, omul se află față în față cu un dușman primejdios: insectele. Mici, dar nesățioase, înmulțindu-se și răspîndindu-se cu repeziciune, ele atacă culturile de cîmp, nimicesc proviziile strînse cu trudă. Astfel, s-a calculat că în întreaga lume diferiți dăunători distrug anual 33 000 000 tone sau 6% din producția globală de cereale, plus 50 000 000 tone sau 10% din boabe în timpul păstrării lor în magazii și depozite.

În lupta împotriva acestui inamic redutabil se studiază în prezent în țara noastră și metoda microbiologică, ce se bazează pe «îmbolnăvirea» insectelor prin microorganisme patogene.

Lucrările efectuate în ultimii ani în cadrul secției de microbiologie din Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, au urmărit obținerea unor preparate microbiene cu aplicabilitate în protecția plantelor. Preparatele bacteriene au fost verificate atît în condiții de laborator cît și «în cîmp», pe culturi vegetale. Ele s-au dovedit inofensive pentru plante, animale domestice și insecte utile.

Dintre insectele cu care s-a lucrat s-au dovedit deosebit de sensibile în special inelarul, albiliță, diferitele specii de cotari, apoi omida păroasă a dudului, omida păroasă a stejarului etc.

Prin aplicarea preparatului bacterian în combaterea omizii păroase a stejarului pe o suprafață de patru hectare s-a obținut distrugerea dăunătorului în proporție de 98%, iar în anul următor, pe suprafața «tratată» nu s-a mai găsit nici o omidă!

Rezultate la fel de bune s-au înregistrat și în combaterea inelarului și a diferitelor specii de cotari. Succesul cercetărilor efectuate pînă în prezent permite să se treacă la producerea pe scară industrială a acestei «metode microbiologice» pentru combaterea unor dăunători ai plantelor.

calculatorul electronic în agricultură

În marile exploatări agricole din S.U.A. sistemele automate s-au dovedit extrem de eficiente. Societatea I.M.C. (International Minerals and Chemical Corporation) a elaborat programe pentru calculatoare electronice care dau «sfaturi» în schimbul unei taxe fixe plătite de beneficiar pentru fiecare hectar de teren.

În calculator se introduc date privitoare la suprafața terenului agricol, tipurile de sol, fertilitatea, genurile de culturi, forța de muncă, capitalul, utilajele și alți factori caracteristici. Calculatorul face apoi «recomandări» privitoare la culturile cele mai eficiente, arătînd recolta probabilă și beneficiile realizabile pentru fiecare cultură în parte.

I.M.C. are în funcție și un calculator programat special pentru combaterea buruienilor în grîu.

cu aruncătorul de flăcări în adîncul pămîntului

Mașina uriașă cu șenile, asemănătoare rachetei, are într-o parte un catarg metalic, care începe să se ridice încet. În două minute sub ea țîșnește o flacără cu un șuierat puternic. Start? Racheta însă nu se ridică.

Deschizătura din care țîșnește flacăra se înclină din ce în ce mai jos, gazele încălzite măturînd stratul superior al solului, pătrund în granit și piatră...

Așa lucrează o nouă instalație de foraj cehoslovacă: pe principiul gazelor încălzite, care sînt capabile să spargă orice piatră. În cuarțitul feruginos viteza de foraj atinge 15 metri pe oră!

Aparatul a fost conceput la Institutul de proiectări pentru instalații miniere și se fabrică la Komarnovu Horovic (Boemia centrală). El permite forajul în granit și în alte formații stîncoase pînă la adîncimea de 20 de metri. Pămîntul se îndepărtează cu un curent de gaz supraîncălzit, care se formează prin arderea unui amestec de petrol sau ulei cu oxigen sau aer. Instalația este automatizată.

hormonii, plantele și cancerul

S-a demonstrat mai demult că hormonii nu sînt un atribut specific lumii animale. Există și la plante substanțe de tip hormonal denumite auxine. Se știa de asemeni de cîtva timp că unele forme de cancer sînt de origine hormonală.

Aceste descoperiri au fost extrem de fructuoase în biologia experimentală. Cercetătorul român D.G. Constantinescu, doctor în științe farmaceutice, șef de secție la Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice, a abordat de-a lungul anilor problema relațiilor dintre plante și cancer.

El a reușit astfel să provoace un cancer vegetal artificial prin injectarea unor auxine la plante, găsind și remediul acestor tumori: o substanță chimică, colchicina, care s-a dovedit un factor de frînare a înmulțirii celulelor canceroase.

Ulterior cercetătorul român a demonstrat că celula canceroasă vegetală este un adevărat laborator în care se poate încerca eficacitatea unor substanțe chimice antitumorale. Astfel tumorile grîului pot constitui "un mijloc de testare a eficacității unor substanțe chimioterapice.

Este interesant de relevat că celulele vegetale se comportă sub acțiunea medicamentului citostatic la fel ca și celula animală. Testarea este în același timp mai comodă, mai economică și mai rapidă — «citirea» putîndu-se face după 24 de ore față de 30 de zile cît necesită experiența pe animal!

Cercetările doctorului D.G. Constantinescu au găsit un larg ecou atît în țară cît și peste hotare.

o utilizare neobișnuită a radiațiilor: în industria lemnului

Lemnul sau fibrele lemnoase impregnate cu materiale plastice devin prin iradiere materiale de construcție cu calități superioare. Din cercetările efectuate la Centrul de energie atomică de la Bangkok — Thailanda, rezultă că materialele lemnoase iradiate, utilizate ca materiale de construcții, rezistă foarte bine la uzură și la putrefacție, la atacul insectelor și la acțiunea destructivă a acizilor. În comparație cu lemnul obișnuit, lemnul iradiat arde greu, nu se deformează în timp și poate fi prelucrat ușor cu ajutorul dispozitivelor uzuale.

În urma rezultatelor experimentale, se întrevede o largă utilizare a acestei noi metode mai ales în țările din Extremul Orient, care nu dispun de lemn de esență tare ca material de construcție.

spectacol pe glob

Cu prilejul sărbătoririi centenarului Pirandello, «Théâtre de l'Est» din Paris a prezentat «Nu se știe totul niciodată», piesă care împreună cu «Șase personaje în căutarea unui autor» și «Astă seară se improvizează» formează o trilogie consacrată de Pirandello genului de spectacol «teatru în teatru».

Asemeni «Tablourilor dintr-o expoziție» inspirate lui Musorgski de expoziția pictorului Hartmann, baletul coregrafului american Joe Sonders este inspirat de opera pictorului norvegian Edward Munch. Premiera acestui spectacol a avut loc recent în capitala Norvegiei în interpretarea ansamblului de balet al Operei din Oslo.
În fotografie: scena «Sărutul» după tabloul cu același nume.

Cunoscuta piesă boulevardieră a lui Georges Feydeau «La dame de chez Maxim's» revede luminile rampei pe scena Teatrului «Rozmaitosci» din Varșovia în regia lui Jerzy Grzegonzewski.

de vorbă cu Fellini, la Roma

Corespondență specială

Voiam de cel puțin doi ani să-i iau un interviu faimosului regizor Fellini. Am încercat de cîteva ori să-mi fixez, prin telefon, o întîlnire cu el. Dar n-am reușit niciodată să-l găsesc. Mi s-a întîmplat deseori să-l văd plimbîndu-se prin Piața Spaniei sau stînd cu prietenii la Café Greco, dar pentru că nu-l cunoșteam, nu l-am putut aborda. Într-o zi am reușit însă să obțin legătura cu locuința sa și Giulietta Masina, soția lui, mi-a dat numărul de telefon al biroului unde Fellini lucra la noul său film.

Cînd am ajuns în sfîrșit la el, eram destul de emoționat. Am fost condus imediat în biroul lui. După ce mi-a urat bun venit, Fellini și-a continuat convorbirea telefonică. M-a rugat apoi să aștept pînă va termina ce mai avea de scris. Între timp îl observam. Era impozant, chiar cînd stătea jos, mai slab și mai tînăr decît îl arătau fotografiile. Părea un vrăjci cufundat în niște experiențe din care n-ar fi vrut să fie deranjat.

Deodată și-a ridicat ochii și și-a scos ochelarii. Am înțeles că pot începe discuția.

— **Cum s-a manifestat vocația dv.?** — l-am întrebat. **Cum ați devenit regizor?**

Fellini a prefăcut la început că nu înțelege întrebările. A ezitat. În timpul interviului am observat aceasta de cîteva ori, dar o făcea ca să cîștige timp pentru a da răspunsul cel mai adecvat.

— Prin nimic deosebit, afară poate doar de faptul că-mi plăcea să mă joc făcînd teatru de păpuși, pe care le confecționam singur și le îmbrăcam cu rochii drăguțe, și că obișnuiam să-mi pictez fața ca un clovn. Eram un copil foarte sensibil și singuratic. Din lipsă de bani, mergeam numai rareori la cinematograf și stăteam întotdeauna într-unul din primele rînduri. Copiii care aveau locuri tot aici, niște mici bandiți, nu erau în stare să stea liniștiți, se împingeau tot timpul și făceau un zgomot insuportabil, din care cauză vedeam filmele dintr-un soi de perspectivă infernală.

În plus, aerul era îmbîcsit de fum de țigară. Nici azi nu-mi place să merg la cinema; le frecventez numai pe cele particulare ale studiourilor de filme, unde asist la proiecțiile peliculelor lui Eisenstein, Chaplin și Bergman.

Cînd eram copil îmi plăcea la nebunie să visez. Cele patru colțuri ale patului meu purtau numele celor patru cinematografe din Rimini. Cînd se stingea lumina, îmi puneam capul într-unul din colțuri și spectacolul imaginar începea în cîteva minute. După un timp îmi mutam capul într-alt colț iar spectacolul continua, și mai viu. Licean fiind am editat un ziar al școlii, pentru care scriam nuvele și făceam desene umoristice. Am editat și un săptămînal pentru pacienții unui spital în care mi-au fost publicate de asemenea nuvele și desene.

Desenul este și astăzi una dintre îndeletnicirile preferate ale lui Fellini. Își transpune orice idee în desen, aceasta fiind pentru el cea mai simplă modalitate de a-și explica concepțiile.

— Primu bani — a continuat Fellini — i-am cîștigat scriind un scenariu. Ideea de a deveni regizor nu-mi trecuse prin minte. Eram coautor al scenariului filmului «Șeicul alb» pe care trebuia să-l facă Antonioni. Dar el a renunțat în ultimul moment contractul. În lipsă de altcineva, funcția mi-a fost încredințată mie. Trebuia chiar de a doua zi să filmez o scenă dificilă și habar n-aveam cum să mă descurc. Eram atît de emoționat încît uitasem chiar pînă și textul — scris de mine. În scena pe care o filmam trebuia să ajungem cu o barcă de la țărm la o corabie cu trei catarge. Ca să-mi ascund emoția dădeam tot felul de ordine și indicații, mă uitam prin obiectivul camerei de filmare și făceam remarci pretențioase, deși n-aveam nici cea mai vagă idee cum să mînuiesc aparatul de luat vederi. Amintindu-mi de drumul dintre chei și corabie mă gîndesc că acela a fost momentul cînd am devenit de fapt regizor. Trebuie să spun însă că îi sînt foarte îndatorat lui Rossellini care îmi încredințase mai înainte funcția de asistent la filmul «Roma, oraș deschis».

— **Care este sursa ideilor dv. și ce sistem practicați?**

Fellini s-a uitat la mine, ca și cum întrebarea mea ar fi fost lipsită de sens, totuși mi-a răspuns.

— Viața însăși îți dă din abundență idei și nu am nici un sistem special. Filmul nu este pentru mine numai o profesiune, ci și un stil de viață, este singura mea pasiune. Îmi transpun pe peliculă ideile și după aceea mă debarasez de ele ca de o boală.

A filma înseamnă pentru mine odihnă; obosesc cînd nu lucrez pe platou, pentru că atunci mintea mea este ocupată cu următorul film. Sincer vorbind, am o fire capricioasă și neliniștită, înclinată spre lene.

Vedeți — spune el — sub pretextul libertății fiecare vrea să-și afirme propriile idei, propria filozofie și vrea să-i cîștige pe ceilalți de partea lui. Bineînțeles că asta nu înseamnă nimic. Ceea ce vrea artistul nu are nici o importanță. Important este numai ceea ce izbutește să realizeze în mod spontan.

— **Ce influență a avut succesul asupra vieții dv.?** — l-am întrebat.

— Succesul mi-a dat, desigur, mai multă siguranță, mi-a ajutat să-mi urmăresc cu mai multă hotărîre scopurile pe care mi le-am propus. În acest context, succesul are o influență pozitivă. Dar uneori succesul are și aspecte negative. Ca regizor, am o funcție de conducere, multe persoane depinzînd de mine. Succesul poate să te facă să te gîndești prea mult la tine, în consecință să pierzi contactul cu realitatea. Fiecare conducător știe asta: cînd pierde contactul cu viața, facultatea lui de a judeca se deteriorează și, imediat după aceea, succesul dispare.

— **Ce vreți să comunicați omenirii prin arta dv., spre ce năzuiți?**

— Vreau să fiu de folos altora, dar nu sînt un profet, ci un fel de bard care-și povestește propria experiență, nu într-un stil didactic, în concordanță cu legile etice, ci prin mijloace proprii. După părerea mea, aceasta este misiunea fiecărui artist.

Interviu realizat
de Gertrud BÜRGER (M.T.I.)

«De obicei filmele mele încep cu niște desene» — mărturisește cineastul. Cele reproduse în această pagină reprezintă două personaje din Satiricon, **interpretate de Danny Kaye și Mina.**

Obsesia întoarcerii la copilărie, atît de frecventă în filmele marelui cineast.

despre ADAS

(X)

În cadrul materialelor precedente am relevat caracteristicele și particularitățile asigurărilor interne practicate de ADAS. Dar, în afara acestora, există și un alt fel de asigurări. Ne referim la ASIGURĂRILE EXTERNE.

Pentru a afla amănunte în legătură cu acestea am adresat unele întrebări tovarășului GH. RĂDOI, directorul Direcției asigurări externe din cadrul Direcției generale a Administrației asigurărilor de stat.

Red.: Vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte cu privire la asigurările externe.

Gh. Rădoi: **Pentru a scoate mai pregnant în evidență cu ce se ocupă asigurările externe, propun să ne referim la DEOSEBIRILE dintre acestea și asigurările interne. Asigurările interne sînt acelea care se leagă de activitatea economică internă a țării, adică sînt asigurările de bunuri, de persoane și de răspundere ce se încheie fie cu cetățenii, fie cu unitățile economice dinlăuntrul țării; asigurările externe au legătură cu activitatea economică externă a țării noastre. Dacă asigurările interne se încheie în lei (suma asigurată se exprimă în lei, la fel se plătește și prima de asigurare și despăgubirea), operațiunile de încheiere a asigurărilor externe (stabilirea sumelor asigurate), ca și operațiunile de plată a primelor și despăgubirilor au loc, în general, în valută străină. Totodată o parte a asigurărilor externe se cedează în reasigurare.**

Red.: Socotim că particularitățile asigurărilor externe s-ar contura mai precis dacă ați enumera obiectul lor.

Gh. Rădoi: **Se asigură mărfurile de import-export, navele maritime și fluviale, avioanele, construcțiile, instalațiile și răspunderea constructorului, creditele pentru export etc.**

Menționez că pentru fiecare din acestea există o formă de asigurare cuprinzînd condiții specifice.

Toate aceste asigurări se încheie de Direcția asigurări externe. Aceeași direcție îndeplinește și funcția de «comisar de avarie», adică de reprezentant al societăților de asigurare din străinătate. Pe baza mandatului primit în această calitate, ea efectuează constatarea daunelor și chiar plata despăgubirilor în contul societăților de asigurare respective.

CE PĂRERE AVEȚI?

Ca și în anii trecuți, revista «Flacăra» vrea să vă cunoască părerea:

— CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?

— CARE SÎNT CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1968?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1968, cu mențiunea pe plic: PENTRU ANCHETA «FLACĂRII» — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

1) **CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.**
2) **CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.**
3) **CEL MAI BUN ACTOR STRĂIN DE FILM VĂZUT ÎN 1968.**
4) **CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM VĂZUTĂ ÎN 1968.**
5) **CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC VĂZUT ÎN 1968.**
6) **CEL MAI BUN FILM STRĂIN VĂZUT ÎN 1968.**
7) **CEL MAI BUN ACTOR ROMÂN DE TEATRU VĂZUT ÎN 1968.**
8) **CEA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU VĂZUTĂ ÎN 1968.**
9) **CEL MAI BUN INTERPRET ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTAT ÎN 1968.**
10) **CEA MAI BUNĂ INTERPRETĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ ASCULTATĂ ÎN 1968.**

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

Încă o săptămînă din

LUNA PREPARATELOR CULINARE

Mari expoziții cu vînzare la cofetăriile

- **SCALA Bd. Bălcescu nr. 36**
- **GHIOCEL Cal. Dorobanților nr. 86**
- **NORD Piața Gării de Nord**
- **FAVORIT Cal. Griviței nr. 216**

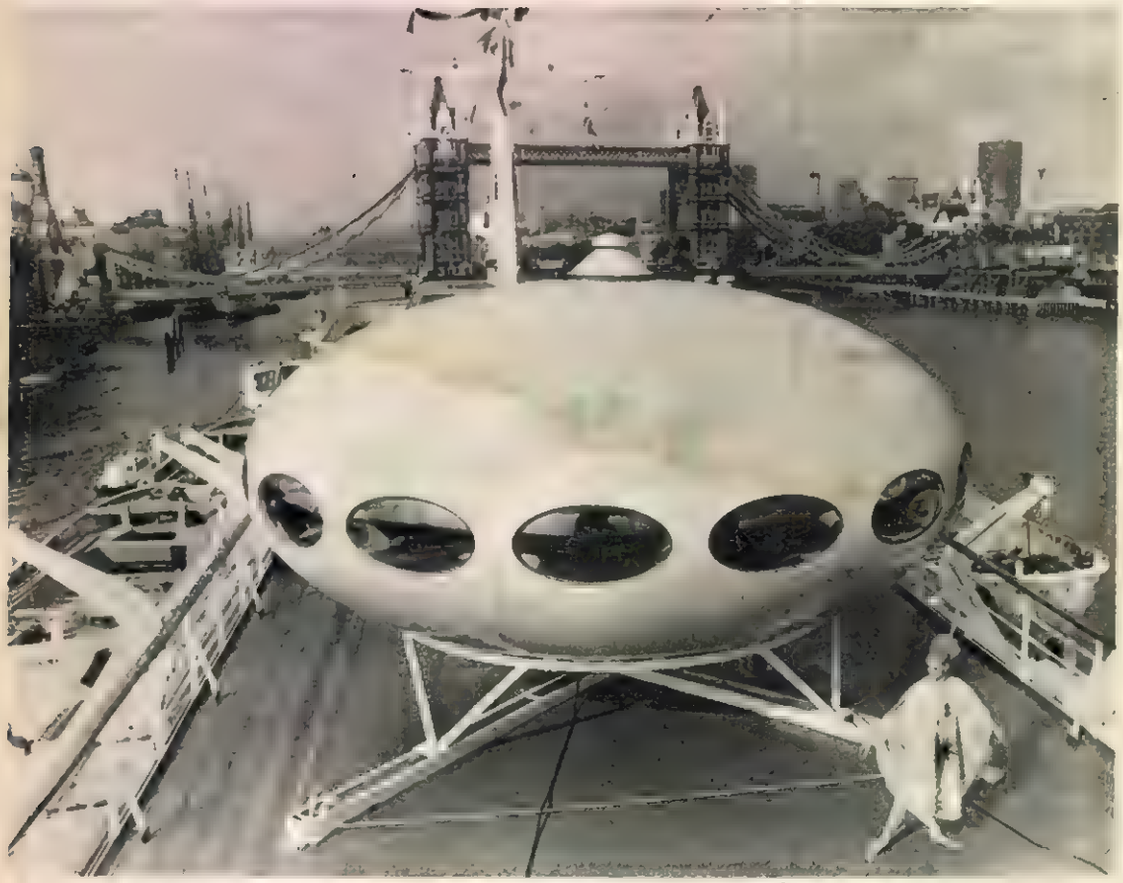

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Acuzată, într-un proces de divorț, că e o femeie total lipsită de voință și de răbdare, americana Patricia Haverland, în vîrstă de 38 de ani, a stat îngropată de vie timp de 65 de zile. «Am vrut să dovedesc — a declarat ea — cîtă voință și cîtă răbdare am».

● Cea mai mare moluscă care a fost văzută vreodată a fost prinsă de curînd de un pescar francez în largul coastelor norvegiene. Lungă de peste șase metri și cîntărind 50 de kilograme, uriașul exemplar din familia cefalopodelor a fost predată Institutului biologic din Boulogne.

● Cea mai vastă și mai valoroasă colecție filatelică, aparținînd familiei fostului industriaș Alfred Liechtenstein, a fost pusă în vînzare acum la New York. Expoziția specială organizată cu prilejul acestei vînzări va dura doi ani și ea cuprinde printre alte raritățI și faimoasele două mărci neștampilate emise în anul 1847 în insula Mauriții și considerate ca cele mai scumpe piese filatelice din lume.

● În Italia operează în ultima vreme o bandă de hoți specializați în devalizarea cimitirelor de cele mai valoroase vaze și statui, opere ale unor artiști cu renume. În cimitirele din Tirano și Reano, într-o singură noapte, au dispărut peste 50 de asemenea opere de valoare.

LA MODĂ – MODELE 1870!

Tablouri la licitație, bijuterii la licitație, obiecte de amintire la licitație... Iată și biciclete la licitație. Și încă ce biciclete! Velocipede, bi și triciclete, modele de pe vremea reginei Victoria și a regelui Edward. Miss Susan Came are plăcuta misiune ca să vă prezinte — îmbrăcată într-o elegantă toaletă a vremii — unul din modelele scoase recent la o licitație londoneză.

ALEXANDRIA – PARIS CU MIJLOACE PNEUMATICE

75 de zile a durat călătoria pe ape într-o barcă pneumatică a lui Robert Delanne. Însoțit doar de doi ciini — adjectivul «credincioși» e obligatoriu — călătorul nostru s-a îmbarcat la Alexandria și a debarcat cu bine la Paris sau, mai exact, la picioarele podului Concorde de pe Sena.

FARFURIE... TERESTRA

Dacă veți întîlni un obiect asemănător cu cel din fotografia noastră la malul vreunui riu sau într-un luminiș de pădure, nu vă grăbiți să dați alarma crezînd că ați descoperit, o farfurie zburătoare...

Dezamăgiți sau nu, veți afla că nu este vorba de nici o farfurie sau vreun castron zburător ci de proiectul concretizat al unei vile sau cabane — dacă vreți — pentru relaxarea nervilor la sfîrșit de săptămînă. Modelul a fost realizat de arhitecții finlandezi Matti Suuronen și Yrjo Konkka și a făcut parte dintr-o expoziție de anticipație denumită *Finnfocus*.

GASTRONOMICĂ

À la Belphegor

Deci trebuie aleasă o duminică seară cînd cîțiva prieteni — extenuați de citirea nenumăratelor romane originale apărute anul acesta sau dezolați că nu mai au prilejul de a sta la coadă pentru bilete la «Hombre» și simțind nevoia unui divertisment stenic — pot accepta invitația de a se «belphegoriza» la dumneavoastră.

Dacă doriți să creați o atmosferă care să se conjuge cu serialul să nu încercați a cumpăra vreo mumie egipteană, nici vreun gramofon vechi cu pîlnie, pentru că sînt la fel de greu de găsit ca și perdelele de plastic sau tichetele de autobuz — și-i păcat de timpul pe care-l pierdeți.

Cumpărați din vreme un crăpcean sau doi — cam un kg în total — chiar la noul și modestul preț de 16 lei kg, cîteva ouă din piață — nu de la casa Mercur că riscați a afla că le-au căzut găinile ciașcă și nu au — și vreo două sute grame de cașcaval de Dobrogea.

După ce peștele curățat dă într-un clocot, scoateți-i oasele, dați carnea prin mașină și amestecați cu două ouă, sare, piper și un vîrf de bicarbonat. Se amestecă totul bine și se fac chifteluțe care, date prin făină de grîu (nu de porumb că nu este indicată și nici nu se prea găsește), se prăjesc la foc iute. Se servesc fierbinți cu cașcavalul ras deasupra. La consumare se poate servi o țuiculiță sau bea, după gust, bere sau un șprit.

Totul se pune pe masă cînd începe serialul Belphegor. Pentru fiecare serie — din cele trei prezentate — se recomandă a se consuma cîte trei chifteluțe de căciulă — cîte una la fiecare moment de suspense — și cîte un șprit la finalul fiecărei serii.

De asemenea se mai poate bea suplimentar cîte un pahar de fiecare apariție nepreveăută a lui Belphegor.

La terminarea filmului asistența își pune mîinile pe masă — ca la spiritism — și gazda numără chifteluțele rămase pentru a face reîmpărțirea lor. Dacă rămîne o chiftea în plus, aceasta va fi consumată de cel care poate ghici de unde s-a cumpărat cașcavalul de Dobrogea.

P.P. NAȘU

UMOR
DE PESTE HOTARE

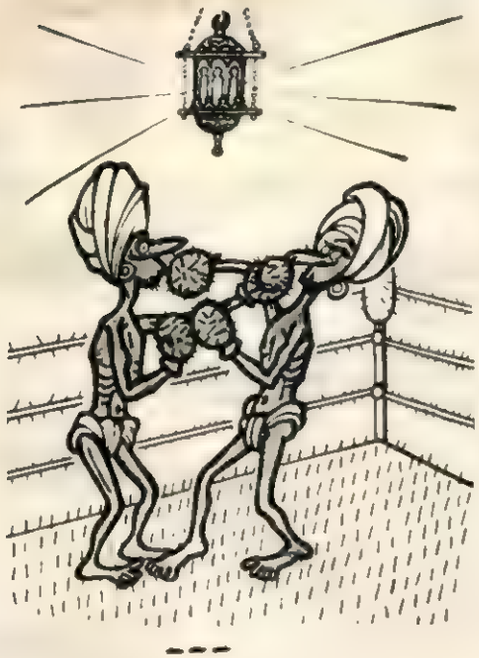

PRAGOPRESS

S-A LĂSAT FRIGUL...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			R	A	■	C	R	U	Z	I	■
2	M	A	T	■	C	O	■	■	■	N	S
3	E	R	E	■	D	R	A	G	O	S	T	E
4	■	T	E	M	P	E	R	A	T	U	R	A
5	P	I	R	A	M	■	D	O	A	N	E	■
6	■	E	I	L	■	O	A	C	■	A	B	R
7	G	■	I	A	M	A	■	I	A	T	A	C
8	E	C	■	R	G	N	I	■	M	O	R	■
9	R	A	C	I	T	E	■	T	A	R	I	M
10	O	P	R	E	A	■	Ş	U	F	I	■	A
11	S	O	T	■	N	A	■	N	I	■	O	N
12	■	T	N	A	■	G	#	E	T	A	R	E
13	N	E	I	N	S	U	F	L	E	T	I	T

ORIZONTAL: 1) Te ia cu friguri — Cu sînge rece (pl.). 2) Mantia rece a iernii — Se vede doar capul din cojoc! — A nins la urmă! 3) Curbă — Începe cu căldură și se termină cu răceală. 4) Scade cînd se lasă frigul. 5) Scot răceala. 6) Oraș în Somalia — Refren pe malul lacurilor — Abreviere abreviată! 7) A da buzna — Cînd e frig se încălzește făcînd foc în sobă. 8) E rece înăuntru! — Trag la sănîile nordicilor — Vorba lui Moș Martin. 9) Au friguri (fem.) — Meleag. 10) Eroul nuvelei «În frig» de Fănuș Neagu — Verbul vîntului puternic. 11) Varietate — Nea! — Briul de la Zimnicea! — Oneste! 12) Riu în U.R.S.S. — Răcitoare. 13) Rece (fig.).

VERTICAL: 1) Remediu împotriva frigului — Foarte friguros. 2) Te face să tremuri — Autorul romanului «Cu sînge rece». 3) Răcesc băuturile — Flori albe. 4) Petre! — Friguri (sing.) — Începe și se termină în anotimpul friguros. 5) Depozit de muniții (abr. mil.) — Gaz apreciat mai ales cînd e frig. 6) În mîna celor care dezlegați acest careu (pl.) — Munte în Togo. 7) Cele vocale trebuie ferite de frig (sing.) — Horia Florescu. 8) Coji de ouă — Drum deschis prin munte. 9) Gloată — Îmbătate cu apă rece. 10) Bani gheață — Acute! 11) «Ce» de la «rece» (pl.) — Sau. 12) Piesă de harnașament — Rece! — Pictor francez, autorul tabloului «Efect de zăpadă la Argenteuil».

Adam STOICA

Cuvinte rare: EIL, TNA, DPM, AGU.

Dezlegarea jocului, „EROI DE FABULĂ," apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) GREIER — COTET. 2) RINOCERI — ULI. 3) IMEDIAT — TRAP. 4) VAS — TL — GĂINA. 5) E — CIOARA — TIR. 6) IGUAN — OIȚA — I. 7) L — CERBER — S. 8) CUCI — AA — IBIS. 9) ATO — AG — FLORI. 10) TOCILARI — AER. 11) ENOT — CORB — NE. 12) LISITE — INCET.

telex

TORINO — După încheierea acordului cu Citroën, se vorbește cu persistență de o «apropiere» a firmei Fiat de vest-germanele Volkswagen și BMW.

NEW YORK — Din ciudățeniile ultimului scrutin electoral: locuitorii din Humphrey (statul New York) s-au pronunțat în favoarea lui Nixon, iar cei din Nixon (statul Texas) pentru Humphrey.

LONDRA — «Creierul» jefuirii trenului poștal — Bruce Reynolds — a fost prins deoarece a revenit în Anglia «din cauza costului ridicat al vieții în S.U.A. și Canada», unde se ascundea — declară soția sa în «The People».

OSLO — Cele patru țări scandinave preconizează crearea unei piețe comune care să armonizeze interesele șuncii daneze, peștelui norvegian, utilajului suedez și hîrtiei finlandeze.

GENEVA — Volumele 198 și 199 ale lui Simenon sînt în curs de editare, în timp ce părintele spiritual al lui Maigret lucrează la al 200-lea, ce se va intitula: «Mai există încă alune» și va apărea în martie 1969.

RIO DE JANEIRO — Banca mondială pentru reconstrucție și dezvoltare a hotărît acordarea unui împrumut de un miliard dolari Braziliei pentru anii 1969-1972.

LUSAKA — Guvernul Zambiei intenționează să încredințeze unei organizații nou create — Metals Marketing Company of Zambia — controlul asupra resurselor minerale ale țării.

PARIS — În 1969 cei patru milioane de locuitori ai suburbiilor capitalei franceze vor beneficia de apă potabilă purificată cu ajutorul ozonului.

PRETORIA — Directorul biroului pentru probleme rasiale, Jooste, afirmă: «Singurul mijloc de a ridica nivelul de trai al tuturor raselor din Republica Sud-Africană este creșterea natalității în familiile albe și limitarea celor din familiile africane» (!).

VINA-DEL-MAR — Posibilitățile integrării economice în domeniul hidrocarburilor a constituit tema principală a celei de-a IV-a adunări generale a ARPEL (Ajutorul guvernamental latino-american reciproc pentru petrol) întrunite în Chile.

OTTAWA — Deși alegerea lui Richard Nixon ca președinte al S.U.A. n-a fost comentată oficial, în cercurile economice din capitala canadiană se ridică semne de întrebare cu privire la viitoarea orientare politică și economică americană față de Canada.

La standul românesc de la Tîrgul cărții din Belgrad.

CRONICA DE TREI SECUNDE

SUMBRUL TRIUMF

Acum, cînd l-au prins și pe Bruce Reynolds, capul bandei care a făptuit hoția secolului prădînd în '63 trenul poștal Glasgow—Londra de 3 000 000 lire sterline, omul invidiat de toți autorii de romane polițiste ai lumii, niciodată capabili să scrie ce a «scris» într-o singură noapte acest fost distins anticar fără să apeleze la ficțiune, la metafore și pistoale, fără să ucidă, doar cu mîinile înmănușate și cu o cheie franceză cu care i-a dat în cap mecanicului de pe locomotivă amenințîndu-l atît cît trebuia — acum, ca lectori întristați că am ajuns la capătul celui mai adevărat roman polițist, putem să ne gîndim la ceea ce i-a pierdut pe acești domni după ce geniul lor a triumfat. Va să zică au adus comoara în saci la ferma obscură din Leatherslade; va să zică s-au uitat hipnotizați la bani; atunci oamenii aceștia care au lucrat ca ceasul, s-au prostit: au aruncat mănușile cu care au lucrat tot timpul și au pus degetele direct pe obiecte, uitînd că au amprentele la Scotland Yard; au uitat să șteargă farfuriile în care mîncau; au dat lapte pisicilor, și pe blid au rămas amprente; și-au aprins țigări cu hîrtii de 5 lire; în toți intrase streche, toți voiau să fugă din fermă și, ca atare, omul care trebuia să șteargă urmele nu-și mai îndeplinește misiunea, grăbit și el să dispară cu «cota» din pradă. Triumfători, se speriaseră. Triumfători, intraseră în panică. Triumfători, s-au dus dracului. Nu i-au speriat nici poliția, nici victimele, nici morala de apoi. Panica a venit din comoară, din izbînda loviturii de geniu, din ei înșiși. E panica triumfului. Nu cred că-i absurdă și de neînțeles. Nu cred că-i nătîngă. Dimpotrivă — mulți scriitori înnebuniți de glorie și multe alte forțe creatoare ar trebui să bage ceva la cap gîndind la sumbrul și logicul final al «capodoperei» de pe linia Glasgow—Londra.

ULTIMUL NEPOT

A murit la Leningrad nepotul lui Fiodor Mihailovici Dostoievski, ultima rudă rămasă în viață a bătrînului diavol — Andrei Dostoievski, om la 59 de ani, inginer și profesor la universitatea orașului, fie-i țărîna ușoară! Un ziarist repede de mînă scrie însă că «prin moartea acestuia neamul marelui scriitor rus se stinge». Oare? Formal și frunzărind arborele genealogic așa o fi — expresia rămîne urîtă, inexactă și prea pesimistă. Dostoievski nu are neamuri — ca prăvăliașii din Obor — nici rude de sînge, ca aristocrații de pe Loara. Ca rasa dostoievskiană să dispară — ar trebui să se stingă lumea. Ori lumea nu se stinge. Cu posedații, cu sfinții ei idioți, cu precocii, cu adolescenții ei, cu casele ei mortuare — lumea hrănește și menține familia de spirit, singura adevărată, a atoatenăscătorului, chiar dacă un Fiodor Mihailovici nu va mai apărea. Încît moartea unui ultim nepot e o moarte care nu dovedește nimic.

Radu COSAȘU

DIN MOTIVE NU TOCMAI PROVIZORII

Ministrul de finanțe al Statelor Unite, Henry Fowler, este unul dintre primii demnitari ai Administrației Johnson care și-a anunțat plecarea după aflarea rezultatului alegerilor. S-a precizat însă că el nu-și va părăsi postul înainte de a face un «turneu de adio» în Europa occidentală. Că nu este vorba de o simplă călătorie sentimentală de rămas bun ne-o dovedesc programul turneului și temele principale ale convorbirilor purtate. La Londra, Paris, Haga, Bruxelles, Roma și Bonn, d-l Fowler s-a ocupat, după cum arată «Financial Times», de «problemele întăririi financiare a N.A.T.O.». Dacă la reuniunile blocului atlantic de la Bruxelles lui Dean Rusk, secretarul Departamentului de stat, i-a revenit misiunea să desfășoare lupta diplomatică și politică pentru o mai mare contribuție a aliaților vest-europeni la organizația militară atlantică, Fowler nu a făcut decît să prezinte în termeni concreți nota de plată. Pentru că ceea ce vor Statele Unite, sau mai precis deocamdată Administrația Johnson, este nu atît creșterea participării partenerilor cît reducerea poverii financiare americane legate de politica de bloc ce o promovează. Din diferite relatări s-a aflat că Fowler a cerut în capitalele vizitate următoarele: 1) să fie alocate resurse mai mari pentru cheltuielile militare vest-europene; 2) să fie «neutralizate» consecințele contribuției americane.

Corespondenții arată că «neutralizare» este un termen nou folosit de Fowler pentru a caracteriza vechea cerere de acoperire a cheltuielilor militare americane legate de întreținerea trupelor staționate în Europa occidentală, prin cumpărări de armament din S.U.A. «Statele Unite doresc — a spus Fowler tuturor interlocutorilor săi — să se ajungă la un aranjament permanent capabil să asigure că prezența militară americană în Europa nu duce la o fugă a dolarilor din S.U.A. peste ocean». Deși a cerut un aranjament *permanent*, Fowler a ținut să precizeze ca el nu este mandatar să negocieze. De ce? Simplu: administrația pe care o reprezintă este *provizorie* pînă la instalarea noului președinte. Este firesc în aceste condiții ca și promisiunile primite atît de Fowler cît și de Rusk să poarte același caracter. Din motive cu totul independente însă de perioada de tranziție de la Washington, atît în Europa occidentală cît și în Statele Unite o politică de intensificare a cheltuielilor militare este la fel de impopulară.

Nicolae LUPU

CACAO: ACELEAȘI GRIJI

Din nou se află în atenția comentatorilor cacaoa. Eterna problemă a prețurilor a fost eclipsată în acest an de perspectiva unei subproducții. Se părea — după calcule provenite din dosarele FAO — că recolta nu va putea satisface cererile. Marii consumatori s-au alarmat: intransigența lor de odinioară față de cererile legitime ale producătorilor s-a transformat într-o suspectă solicitudine. O solicitudine inspirată de teama că gigantica industrie născută pe baza acestui produs ar putea să stagneze, că beneficiile ar putea să sufere o dramatică amputare. S-a petrecut un veritabil miracol. Ghana, capul de afiș mondial în materie, a vîndut în cîteva săptămîni 345 000 tone cacao. Nigeria a plasat de pe acum 170 000 tone. Camerunul a vîndut de asemeni 60 000 tone în cursul a numai cîtorva zile. Coasta de Fildeș a înregistrat tranzacții privind 130 000 tone cacao. Firește, prețurile — care cunoșteau o permanentă tendință de scădere — au început să urce (ceea ce determina revista «Jeune Afrique» să afirme că se așteaptă o promptă sporire a prețului ciocolatei în unele țări vest-europene).

Din coloanele săptămînalului citat aflăm că africanii evită în acest moment un

exces de optimism. Ei au experiența trecutului și știu că actuala efervescență este generată nu de o schimbare definitivă, ci de elemente conjuncturale. Deocamdată, pentru a acoperi consumul, se face apel la stocurile existente și marii importatori (mai ales din S.U.A. și Anglia) preferă prudența evitînd dispute aspre în domeniul prețurilor. În anii precedenți, fluctuația prețurilor a adus daune mari țărilor producătoare. În 1964-1965, acestea au fost obligate să desfacă producția de cacao la prețuri derizorii. Pagubele lor s-au cifrat la multe sute de milioane de dolari. Agenția U.P.I. scria într-un comentariu despre faptul că țări ca Ghana, Nigeria, Coasta de Fildeș și altele apără, în fapt, «propria lor existență» militînd pentru o stabilizare a prețurilor pe piața mondială. Zece la sută din exportul nigerian este furnizat de cacao (ceea ce valoric reprezintă 28 300 000 lire sterline). În Ghana — 2 000 000 hectare furnizează, anual, peste 400 000 tone cacao. Orice dezechilibru al prețurilor are consecințe grave pentru economia destul de șubredă a unor țări în care predomină agricultura. Reglementarea pieței acestui produs rămîne un deziderat al țărilor în curs de dezvoltare. Beneficiile mai mari obținute în acest an nu pot face uitat faptul că sursa dezamăgirilor din trecut rămîne aceeași amenințare pentru viitor, că nici un acord nu garantează ziua de mîine. «Prețurile record» pot supraviețui pînă la prima recoltă ce va depăși cererea. Atunci problema va reveni la vechile și tradiționalele sale dimensiuni.

E. OBREA

PE URMELE LUI AGAMEMNON

De cum pui piciorul în orașul turcesc Canakkale, simți că te afli în apropierea celebrei Truva, cum îi spun localnicii Troiei. O întreagă industrie de amintiri din renumita cetate își etalează produsele pe Yali Cadessi, bulevardul principal, în magazine de alură modernă, în tarabe, în barăci,ca și în cărucioare portative care ți se încurcă printre picioare. În piața Cumhuriyet găsești vase, oale, toporișți, mărgele, agrafe, bani — toate provenind «în mod sigur» din celebra Troie. Un tînăr îmbrăcat într-un costum impecabil îți susură la ureche că în magazinul din primul gang s-au pus în vînzare, în mod cu totul excepțional, două pietre prețioase din colierul frumoasei Elena, pe care pentru o sumă modestă le poți numai tu obține. De mulți ani însă nimeni nu mai are dreptul să ridice nici măcar un pai din vechea cetate. Prin 1953 au fost descoperiți mai mulți turiști americani ce transportau în imense cufere... mici amintiri. Dacă s-ar mai fi continuat așa, cetatea Troiei, regăsită după milenii, ar fi dispărut, piatră cu piatră, pentru veșnicie.

Troia homerică, cea din anii 2300-2200 î.e.n., se înfățișează ca o citadelă aflată pe colina Hissarlik, la 26 metri deasupra cîmpiei, înconjurată de un zid înalt de 9 metri, cu porți, un soi de metereze și turnuri. În interiorul cetății, o piață în centrul căreia se înalță resturile unui megaron, edificiul principal al orașului. Ceva mai departe recunoști locuri de case extrem de mici în comparație cu megaronul, al cărui vestibul avea 10 pe 20 metri. În această încăpere a fost descoperită «Comoara lui Priam» — cupe de aur masiv și argint, podoabe de aur și lingouri de argint.

Impresionează măiestria arhitecturală și modul cum au fost amplasate căsuțele din cetate, construite toate din piatră brută, lemn și lut. Aici faci cunoștință cu vestigii ale unor construcții de o mare valoare în istoria arhitecturii prin felul în care folosesc spațiul liber pentru obținerea unor efecte estetice. Ceva mai departe, în cetate, remarci la capătul unui zid troian trepte ale unei clădiri romane. De altfel, Troia consemnează și astăzi existența a nouă straturi suprapuse de culturi, ce indică tot atîtea perioade în istoria arheologică a orașului.

Este pe deplin omenesc să vizitezi aceste locuri avînd memoria și imaginația încărcate de «Iliada» lui Homer. Confruntă, compari, judeci. Și, un moment, ai senzația că descoperi o seamă de exagerări născute în spiritul cititorului. Astfel, Troia, mîndra capitală a lui Priam, țel atît de dorit de către Ahile cel sprinten, de către ambițiosul Agamemnon și șiretul Ulise, nu pare a fi, din păcate, un oraș regal, ci un sătuc întins pe vreo trei hectare; războiul Troiei nu pare să se fi desfășurat decît între două triburi însetate de victorie. Calul de lemn, care a fost introdus printr-o poartă, nu poate să fi avut în interiorul său decît o mină de soldați greci, dar și acest mic grup pare să fi fost suficient pentru a-i dezarma pe paznici și a deschide porțile cetății. Evident, sînt doar presupuneri.

Carol ROMAN

COMPUTER

• **Din raportul anual al GATT: totalul comerțului mondial a crescut în 1967 cu 5% (214,14 miliarde dolari), schimburile între țările industriale cu 6%, iar creșterea exporturilor globale ale țărilor în curs de dezvoltare a-a depășit 2,5%. Pentru 1968 se prevede o creștere a comerțului mondial cu 8%.**

• **Expansiunea economică japoneză pe continentul australian, în cifre: Japonia achiziționează o treime din producția australiană de lînă, 88% din exportul australian de minereuri de fier, 96 la sută din cel de cărbuni etc. În anul financiar încheiat la 30 iunie 1968, Japonia achiziționa peste 20% din exportul australian,în timp ce Anglia doar 13% (față de 75% în 1900).**

• **Potrivit afirmațiilor doctorului lt. colonel P.J. Ganas din revista aviației militare franceze, creditele acordate de autoritățile S.U.A. cercetărilor în domeniul armelor chimice și bacteriologice se cifrează la 60 milioane dolari. Aceste cercetări sînt coordonate de către centrul de la Fort-Detrick (statul Maryland) unde lucrează 190 farmaciști și 110 doctori.**

• **Folosirea materialelor plastice în construcția de automobile va atinge în 1975 un procent de două ori și jumătate mai mare decît cel actual — se menționează într-un studiu al Institutului Battelle din Geneva.**

• **În cursul operațiilor militare americane din Vietnamul de sud din ultimii doi ani și jumătate au fost «defrișați» 9 000 km p — orezării, păduri etc. Pentru a provoca aceste mari pagube populației sud-vietnameze trupele S.U.A. au cheltuit 68 milioane dolari.**

• **Africa continuă să dețină cel mai mare procent de mortalitate infantilă de pe glob — menționează o recentă statistică a O.N.U. În 20 de țări africane procentul mortalității copiilor pînă la un an este de 150 la mie. În Angola, aflată sub dominația portugheză, procentul atinge cifra de 273 la mie.**

• **Pierderile aduse navigației maritime mondiale în 1967 s-au cifrat la 337 de vase, cu un tonaj total de 832 803 tone — a făcut cunoscut recent casa de asigurări «Lloyds». Printre navele pierdute se numără 16 petroliere — cel mai mare fiind «Torrey Canyon» de 61 000 tone — 65 de vase de pescuit etc. Cele mai mari pierderi le-au suferit companiile ale căror nave aveau pavilioane înregistrate în Liban, Hong Kong și, mai ales, Panama și Liberia.**

ARHIVA-FOTO

TAGORE ÎN ROMÂNIA

1

2

Rabindranath Tagore, cel mai mare scriitor al Indiei moderne, întreprinde în anul 1926 un voiaj prin marile centre culturale europene, în care ține conferințe, citește din lucrările sale. Lungul itinerar cuprinde și România. La 21 noiembrie 1926 sosește în București, unde i se face o primire deosebită. În cinstea ilustrului oaspete sînt organizate, în zilele de 21-30 noiembrie, conferințe, recepții, vizite. Încîntat de tot ce vede și simte, poetul propovăduitor al păcii, bunătății și înțelegerii între oameni declară literaților români care-l intervievează:

«Despre literatura dv. am auzit înainte de a vă cunoaște... Cînd am venit în România am ținut, între altele, să văd jocurile și costumele dv. Am observat cu bucurie că există mult ritm în mișcări și multă armonie în culori... Aveți o poezie populară interesantă... Aveți o limbă destinată pentru ritm și poezie... Cinstiți-vă poeții; ei înfățișează sufletul bun al poporului...»

În fotografia 1: Tagore, în mijlocul mulțimii care l-a primit în piața Gării de Nord. Fotografia 2: împreună cu fiica sa, în mașină, îndreptîndu-se spre Teatrul Național, unde va conferența.

Între obiectivele industriale pe care oamenii muncii din R.P. Albania le-au dat în folosință în întîmpinarea sărbătorii naționale a eliberării țării de sub jugul fascist se numără și rafinăria de petrol din Fieri — element important al celui de-al IV-lea plan cincinal. După ce prin străduința constructorilor și a întregului colectiv lucrările au fost terminate într-un timp foarte scurt — un an și jumătate — muncitorii, tehnicienii și inginerii din cele 32 sectoare de producție depun eforturi susținute pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la benzină, gazolină și alte derivate.

Cu deosebită brutalitate a intervenit poliția vest-berlineză în cursul recentei demonstrații a peste 1 000 de studenți vest-berlinezi, adunați pentru a protesta împotriva măsurilor luate față de avocatul democrat Horst Mahler, care a apărat un grup de tineri, arestați și judecați pentru că fi participat la demonstrația anti-Springer.

NEW YORK-ORAȘUL DE AZI

Corespondență specială
de la Silviu BRUCAN

New York este un oraș unic. Atunci cînd vizitezi Londra sau Parisul, Moscova sau Praga, cauți de regulă monumente și reminiscențe dintr-o altă epocă. New Yorkul trăiește prin prezent. Tururile organizate pentru turiști te vor duce desigur în Bowling Green, unde legenda spune că secole în urmă corăbierii olandezi au cumpărat insula Manhattan de la indienii cu piele roșie, contra niște cufere și alte obiecte în valoare de 24 dolari sau în casa în care George Washington și-a luat rămas bun de la ofițerii armatei continentale. Dar totul ți se pare artificial, cu decoruri de carton, piese închiriate de la muzeu și costume de epocă desenate de scenografi ca în filmele istorice fabricate în studiourile de la Hollywood. Cînd te afli la Cloisters, un muzeu-mănăstire de artă medievală, reconstruit la marginea orașului (ca acele castele engleze cu fantome aduse cu vaporul și reclădite aidoma în Florida de milionarii americani), și cînd ghidul explică în limbajul și tonul caracteristic publicității americane că clopotnițele din muzeu provin din secolul XII, iar o muzică preclasică înregistrată pe bandă de magnetofon face atmosfera, abia îți poți reține zîmbetul. La ce bun toate acestea? Doar călătorii nu vin la New York pentru a redeschide paginile istoriei, ci pentru a vedea cum arată orașul de azi, orașul secolului XX.

Iar sub acest aspect, New Yorkul este cel mai autentic megalopolis modern, cu toată fascinația și calamitățile lui. Revoluția tehnică operează aici din plin. Nimic nu este static. Cu zece ani în urmă, Park Avenue, între străzile 46 și 60, se mîndrea cu apartamentele luxoase și cluburile selecte din casele nivelate la 12-14 etaje. Acum toate au fost înlocuite cu impunătoare clădiri zgîrie-nori construite din oțel, aluminiu sau bronz și cu acele geamuri-panouri de sticlă cu reflexe albastre sau verzi care constituie ultimul strigăt în materie de confort. Doar Waldorf Astoria, faimosul hotel care se întinde pe un mare spațiu între străzile 49 și 30, a rămas în picioare, iar gara Grand Central Station, care nu putea fi dărîmată pentru că pe acolo circulă zilnic aproape un milion de «commuters» (navetiști i-am putea numi) din suburbanele orașului, a fost virtualmente încălecată de gigantica clădire a societății Pan American, cu 58 de etaje, care adăpostește 20 de mii de oameni și al cărei acoperiș funcționează ca stație de elicoptere. Turiștii nu mai sînt duși la Empire State Building care, deși rămîne cea mai înaltă clădire, este demodată. Acum panorama orașului poate fi văzută de la etajul 60 al clădirii Chase Manhattan Bank, care se mîndrește cu seifuri rezistente la bombe atomice, sau din vîrful turnului clădirii paralelipipedice a corporației Allied Chemical din Times Square. Ultimul și cel mai impozant zgîrie-nori, așa cum se și cuvine, aparține lui General Motors, care ocupă primul loc pe lista corporațiilor miliardare. Este o construcție geometrică cu o latură pe Fifth Avenue și alta pe Madison Avenue, care se distinge printr-o albeață strălucitoare, neverosimilă.

Toate aceste noi clădiri cu blazon prestigios ilustrează politica de creare a unei «imagini publice» pe care o duc marile corporații și bănci americane. Allied Chemical, care pentru producția ei de napalm a fost în ultimii ani obiectul atacurilor și demonstrațiilor studențești, a consacrat un etaj întreg din noua clădire unei expoziții permanente care arată cum se străduiește firma să facă viața oamenilor mai confortabilă și mai ieftină. Într-o imensă sală cu tablouri de comandă pitice, copiii sînt invitați să apese pe diferite butoane pînă cînd, din combinarea unor lichide, obțin culoarea pe care o văd pe un mic ecran din fața lor. Alături, într-un laborator, un grup de chimiste care îmbină știința cu estetica efectuează experiențe cu niște eprubete uriașe, iar dincolo lumea se înghesuie să vadă macheta primului oraș pe Lună din anul 2000, denumit Copernic. Majoritatea acestor clădiri au în față fîntîni arteziene și un scuar verde cu iarbă și pomi, adevărate oaze în acest oraș de beton și asfalt. Numai cine cunoaște prețul unui metru pătrat în centrul Manhattanului poate să-și dea seama cît de fabuloase sînt sumele pe care le cheltuiesc potentații americani pentru a-și înfrumuseța chipul în fața consumatorului.

Chiar și clădirea bizară a muzeului Guggenheim, în forma unui melc care camuflează în interior o pantă în spirală încheiată sus printr-o mare cupolă, nu mai constituie atracția care a fost în anii '50, deoarece pe Madison Avenue, colț cu strada 75, a apărut muzeul Whitney, o clădire în granit gri-roșiatic care constituie ea însăși o sculptură masivă, ca o piramidă inversată, din care ies în relief trei straturi, ultimul de sus fiind cel mai larg. Arhitectul ei, Marcel Breuer, pretinde că vizitatorul este primit chiar înainte de a intra în muzeu, o condiționare subiectivă care ți se pare într-adevăr necesară după ce ai văzut primele lucrări de artă modernă expuse acolo.

«New York Skyline» cu zgîrie-norii lui profilați pe cer, are o incontestabilă măreție și constituie în orice caz un spectacol unic în lume. Coloșii din metal și sticlă s-au înmulțit furînd din spațiul și aerul care și așa era puțin. După ce ți-ai sucit gîtul cîteva ore privindu-i cum depășesc orizontul uman limitat de însăși coloana vertebrală a speciei, admirația face loc treptat unui sentiment copleșitor și te urmărește acea viziune de coșmar a unei civilizații care ajunge să întunece soarele. De fapt, numai cînd ieși duminica din oraș îți dai seama că toată săptămîna n-ai văzut cerul. De aceea, orașul pare pustiu în zilele de sărbătoare. Americanii obișnuiesc să spună că New Yorkul este un loc minunat de vizitat dar imposibil de locuit. Zgomotul permanent, agitația, murdăria străzilor și mai ales aerul poluat constituie adevărate calamități. Funinginea pătrunde peste tot, pe sub uși, geamuri, se strecoară în case, fiind spaima gospodinelor. Zilele acestea prima zăpadă s-a înnegrit în mai puțin de două ore, stricînd toată bucuria copiilor. Închipuiți-vă o zăpadă neagră, iar dacă tragi aer adînc în piept înghiți un amestec de sulfuri, bioxid și monoxid de carbon, și benzopirină care te fac să-ți treacă pofta să mai respiri. Scriitorul englez Priestley, aflat aici în vizită, declara deunăzi unui ziarist că nu poate dormi la New York, deoarece are sentimentul că sînt prea mulți oameni îngrămădiți în niște cuburi, deasupra, dedesubt, din toate părțile și care posedă toți mici aparate care primesc și transmit semnale zgomotoase, la care se adaugă sirenele poliției, salvării și pompierilor, claxoanele automobilelor, frînele autobuzelor, formînd un fond sonor permanent. Marile orașe — a încheiat furios Priestley — constituie cea mai mare greșeală a omului modern.

Și totuși, newyorkezii sînt îndrăgostiți de orașul lor dur, murdar, sumbru și atît de dramatic în măreția lui.

MEMENTO

carte

• Nu demult, academicianul Iorgu Iordan a împlinit vîrsta de optzeci de ani. Cu acest prilej, Editura Academiei Republicii Socialiste România a scos de sub tipar un volum de **Scrieri alese** care, după însăși mărturisirea autorului, conține lucrări «în marea lor majoritate, . . din epoca de început» a activității sale științifico-filologice. Volumul se deschide cu «bibliografia lucrărilor academicianului (1938-1968) — întocmită de Mioara Avram și Marius Sala.

• O frumoasă retrospectivă lirică ne oferă Iulian Vesper cu volumul său de **Poezii**, recent apărut. Între copertele cărții aflăm ciclurile: «Echinox în odăjdii» (1933), «Constelații» (1935), «Poeme de Nord» (1937), «Izvoare» (1942); de asemenea șumarul cărții mai include numeroase poeme necuprinse în volume. Prefața e semnată de I. Negoițescu (Editura pentru literatură).

• A reapărut o nouă ediție «total revăzută și adăugită» a romanului **Cuscrii** de Alecu Ivan Ghilia (Editura tineretului).

• Horia Ursu ne prezintă în cadrul ei istoric, politic și social **Alba Iulia** care, «aflată chiar în inima Daciei antice și apoi a celor trei Țări Românești unite de Mihai Viteazul...», constituie «simbolul unității etnice și naționale românești» (Editura tineretului).

• Tot la Editura tineretului semnalăm monografia: **Dinicu Golescu** de Gh. Popp.

• Săptămînalul bucureștean «România literară» (nr. 6) ne dăruie o plăcută surpriză: o pagină cu «B. Fundoianu, inedită». Prezentarea paginii e asigurată de Paul Daniel. Din textul însoțitor al inedităților aflăm că sora poetului, Rodica Fundoianu-Daniel, și Paul Daniel (un savuros autor de proze scurte) se află în posesia unui bogat material nepublicat încă de B. Fundoianu, pe care l-am dori cît mai curînd pus la îndemîna cititorilor.

• Ne mai deznădăjduisem, în ultimul timp, de agasanta «erată» întîlnită de atîtea ori la sfîrșitul cărților cu specificația, atît de ineficientă pentru cititor, a culpabililor: editură, autor, tipografie... Dar iată că de la un timp lectura cărților ne este stingherită tot mai des de greșeli de tipar și corectură. E drept că la unele volume nu mai sîntem atenționați cu respectiva «erată». Dar aceasta nu scutește lectorul de neplăceri, pe care le-am vrea cu totul dispărute. Deci, în sensul acesta, mai multă grijă din partea editurilor și a responsabililor de carte.

disc

• O nouă apariție din seria «La horă-n sat». De data aceasta jocuri din Muntenia, admirabil executate de **Victor Predescu** în fruntea unei formații instrumentale, cu violonistul **C. Mirea**, acordeonistul **Marcel Budală**, clarinetistul **Ivașcu** și naistul **Constantin Dobre**. Titu, Tîrgoviște, Giurgiu, Comanic sînt toate reprezentate prin cîte-o horă, sîrbă sau breazu (EPD — 1200).

• **Ștefania Rareș**, cîntăreață de notorietate publică, are «fan»-ii ei asigurați. După ascultarea unor cîntece ca «Mamă, șapte fete ai» sau «Spune, Gheorghe, ce-i cu tine» ne înscriem și noi în rîndurile lor (EPC — 991)

• Cîteva perle din comorile folclorului românesc: «Am pornit pe-o cale bună», «Pe cîmpul cel înverzit», «Rău îi stă codrului, rău» și «Mîndru strugurel de vie». Le cîntă **Maria Marcu**, voce de aur, și Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii. Dirijează **George Vancu** (EPC — 995).

• Ascultați-l pe **Ion Crețu**, protagonistul discului, cu: «A dracului, noaptea-i mucă», «Cu calu bălan», «Pădure verde, pădure» și încă altele (EPC — 1201).

• **Balogh Deneș** și orchestra lui **Rezso Bela** ne farmecă prin dulceața celor șase piese de folclor maghiar (EPC — 997)

cinema

• **Columna.** Evocare de vaste proporții a unui alt moment îndepărtat din istoria formării poporului român. Paginile de narare cinematografică cursivă sînt amestecate cu altele în care evenimentele și stările oamenilor se desfășoară greoi, în dauna intensității și calității emoției. Scenariul — Titus Popovici. Regia — Mircea Drăgan. Imaginea (excelentă) — Nicu Stan. Decoruri — Liviu Popa. Interpreți - Richard Johnson, Antonella Lualdi, Ilarion Ciobanu, Amedeo Nazzari, Ștefan Ciobotărașu, Anna Pelles, Gheorghe Dinică, Florin Piersic, Emil Botta, France Interlenghi, Sidonia Manolache.

• **Colivie pentru doi.** Înțelegerea tinzînd a unor valori esențiale ale vieții, într-un film «de cameră», realizat cu

Candice Bergen

multă sensibilitate de către regizorul cehoslovac Jaroslav Mach. În distribuție — Vladimir Menșik («Dragostea unei blonde»), Consuela Moravkova, Jaroslav Marvan, Marie Rosulkova, Jan Skopecek.

• **Ziua în care vin peștii.** Crezul umanist al cineastului grec Michael Cacoyannis («Electra», «Zorba grecul») susținut cu patetism de o poveste de anticipație. Interpreți: Tom Courtenay, Nikos Alexiou, Candice Bergen, Sam Wanamaker, Colin Blakely, Patricia Burke, Jan Ogilvy.

• **Judoka, agent secret.** Nimic nou pe frontul «polițistului»: scheme și iar scheme, tot mai greu de umplut. Regia — Pierre Zimmer. Interpreți: Jean Claude Bercq, Marilù Tolo, regretata Patricia Viterbo.

• Mari cineaști pe ecranele noastre: **Michelangelo Antonioni** («Noaptea»), **John Ford** («Omul care l-a ucis pe Liberty Walance»), **Ingmar Bergman** («Fragii sălbatici»), **Ranghel Vilceanov** («Soare și umbră»), **Jerzy Kawalerowicz** («Maica Ioana a Îngerilor»), **Louis Malle** («Viva Maria»).

• **Jean-Claude Pascal** reapare pe ecran într-un film științifico-fantastic, «Nu vom mai fi singuri», pe care va realiza Pierre-Alain Jolivet.

muzică

Săptămîna muzicală se desfășoară — bogat și divers — sub semnul Adunării generale a compozitorilor și muzicologilor (11-13 decembrie). Evenimentului i se consacră programe întocmite exclusiv din scrieri ale compozitorilor noștri:

Mircea Cristescu

• Un concert simfonic extraordinar al Orchestrei Filarmonicii dirijate de **Mircea Cristescu.** Programul: Concertul pentru orchestră de coarde de **Paul Constantinescu**; Concertul pentru vioară și orchestră de **Anatol Vieru** — solist, **Avy Abramovici**; «Ad perpetuam rei memoriam» de **Al. Hrisanide**; Simfonia op. 16 de **Pascal Bentoiu** (24 noiembrie, ora 20, sala Ateneu).

• Un concert de muzică de cameră incluzînd lucrări de: **George Enescu, Tudor Ciortea, W. Berger, Al. Hrisanide, Sigismund Toduță, Mihail Jora, Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Liviu Glodeanu** (24 noiembrie, ora 11, Studioul de concerte RTV).

• În sfîrșit, încheierea aceluiași eveniment, o manifestare a creației românești de muzică ușoară cu concursul celor mai cunoscuți interpreți ai genului: **Gică Petrescu, Doina Badea, Margareta Pîslaru, Nicolae Nițescu, Dan Spătaru** și alții, acompaniați de orchestra «Bucureștii», dirijată de **Gelu Solomonescu.** Își mai aduc aportul actorii **Stela Popescu, Radu Zaharescu, Horia Căciulescu, Nicu Constantin** și **Al. Lulescu** (23 noiembrie, ora 19.30, sala Palatului).

• Principala atracție a săptămînalului Filarmonicii o constituie desigur soliata concertului, pianista **Nicole Henriot,** pe care publicul bucureștean a mai avut prilejul s-o aplaude cu căldură. Artista franceză va fi interpreta a două capodopere: Variațiuni simfonice pentru pian și orchestră de César Franck și Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Franz Liszt. În restul programului, o primă audiție — «Omagiu» de Dumitru Bughici și simfonia «Ceasornicul» de Haydn. Dirijează **Mircea Cristescu** (23 noiembrie, ora 20, sala Ateneu).

În programul concertului Orchestrei simfonice a RTV (dirijor, **Ilarion Ionescu-Galați**): Mișcare simfonică de Liviu Glodeanu; Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră — solistă, **Maria Fotino;** Simfonia fantastică de Hector Berlioz (21 noiembrie, Studioul de concerte al RTV).

plastică

• **Dorian Szasz** — pictură. 30 de lucrări, în care, pornind de la farmecul realului, artistul ancorează din cînd în cînd în porturile ambiguităților gestuale («Natură moartă» etc.). Cîteva tablouri cu personaje și tot atîtea tentative de a defini o stare de spirit sau poate o atmosferă care s-o potențeze, dar consonanța e vagă, uneori teatrală («Elegie»). Eliberat de obsesii, pictorul creează fermecătoare peisaje cu o cromatică dezinvoltă și poezia inundă pînzele («Peisaj din Ardeal», «Grup de copaci» etc.) (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

• În sălile din Mihai Vodă expun 5 pictori. Pictura lui **Ion Bițan** e ancorată consecvent în spațiile inefabile ale unui lirism abstract. Cromatica e de astă dată mai intensă și creează un climat pictural neașteptat. Plutind în masa culorilor, formele, la **Eugen Popa,** sugerează ambianțe. «Realul» e în primul rînd revers, purtînd uneori un nume ca în sugestivul tablou «Pensa». Lucrările lui **Horia Bernea** sînt analogii ale realului, dar nu narațiuni optice, ci mai degrabă transcrieri ale unor efluvii afective. La fel și picturile lui **Șerban Epure. Ervant Nicogosian** construiește o lume multiplicată în diversitatea aspectelor ei («Moș»), dar evident disimulată.

teatru

• **Echilibru fragil** — prima întîlnire pe o scenă românească cu dramaturgia cunoscutului autor american Edward Albee («Cine se teme de Virginia Woolf» — fiind lucrarea sa cea mai cunoscută). Traducerea aparține lui Romulus Căpîlescu și Zănel Florea. Teatrul «C.I. Nottara» a abordat cu seriozitate această dezbatere dramatică, aparent doar, dedicată vieții unei familii, în fapt, cu largi implicații sociale. Actorul Dan Nasta, de astă dată cu regizor, a unit omogen un grup de interpreți care s-au achitat excelent de sarcina compunerii unei atmosfere intens dramatice: Liliana Tomescu, Gilda Marinescu, Lucia Mureșan, Eugenia Marian, George Constantin, Mihai Heroveanu. Un spectacol notabil pe agenda bucureșteană.

• Balsac pe scenă. La Tg. Mureș, Mihai Dimiu a insecenat cu vervă și dinamism scenic o dramatizare după Balzac — **Frați de arme** — (din «Contes drolatiques») în scenografia tînărului Mihai Peneș. Din distribuția unui spectacol apreciabil se remarcă: Tanai Bella, Kőszegi Margit, Bacs Ferenc, Tarr Leszlo. Tot Mihai Dimiu pregătește la Tg. Mureș **Croitorii mari,** piesă istorică a lui Al. Popescu.

• **Înălnire pe culmi** — o veche legendă populară întruchipată dramatic, cu mijloacele expresive ale teatrului modern, de scriitorul L. Bruckstein. Spectacolul e excelent pus în scenă la Teatrul evreiesc de stat, de George Teodorescu, cu forță dramatică și cu lirism de bună calitate. Spectacolul marchează aniversarea bogată în realizări a teatrului: 20 ani de la înființare.

• Un nou dramaturg în Craiova: I.D. Sîrbu. Piesa: **Fruze care cad,** dezbatere dramatică dezvăluind un talent și un temperament autentic.

• Pentru amatorii de circ în elegantul spațiu al arenei bucureștene se desfășoară un program destul de bogat și variat al colectivului **Aeros** din R.D. Germană. Și, așa cum se cuvine unui adevărat program de arenă, predomină clovnii și dresurile de animale.

Gilda Marinescu

televiziune

DUMINICĂ 24 NOIEMBRIE **TV 1.** Două emisiuni de **sport:** Campionatul balcanic de scrimă (17.30) și meciul România—Cehoslovacia la handbal masculin (19.00) • Trei celebrități: Kim Novak, Jack Lemmon și James Stewart, pe genericul filmului în premieră pe țară «Abracadabra». Cu premierele astea «pe țară» sîntem siliți să fim circumspecți. Ne e teamă că respectivele pelicule au ajuns la acest suprem titlu numai pentru că Direcția rețelei cinematografice le-a considerat necorespunzătoare pentru ecranele mari... (21.30) • **TV 2.** O emisiune de **cultură muzicală** — «Tradiții și permanențe în viața muzicală a României» cu o selectă și venerabilă participare: Tiberiu Brediceanu, Ana Roșa-Vasiliu, Jean Bobescu, Ion Borgovan, Alexandru Todorescu. Prezintă muzicologul Viorel Cosma (21.45).

LUNI 25 NOIEMBRIE. Ciclul «Istoria civilizațiilor» al **Teleuniversității** ne reține atenția cu titlul «Civilizația arabă» (20.20) • Comedia cinematografică — acceptabilă — «Apa curstivă» — realizare a studiourilor maghiare (20.50).

MARȚI 26 NOIEMBRIE. **Seară de teatru:** în reluare — «Subprefectul», piesa lui Duiliu Zamfirescu, dramatizată de Virgil Stoenescu, în interpretarea lui Constantin Codrescu, Gina Patrichi și Mircea Albulescu (21.00) • Un program de **romanțe** cu Marica Munteanu, Nicolae Secreanu și violoncelistul Soni Niculescu (22.40)

MIERCURI 27 NOIEMBRIE. Un program de **Cîntec și joc,** bogat susținut de: Ansamblul U.T.C., Ansamblul de cîntece și jocuri din Tg. Mureș, Orchestra de muzică populară a RTV, două echipe de dansuri din județul Timiș, soliștii Irina Loghin, Ștefania Etegan, Aranka Bordi, Laura Lavric, Emil Gavriș, Ion Dolănescu, Dumitru Constantin, Dorin Colbaru, Grigore Kiasim, dirijori Radu Voinescu și Iuliu Szarvady (20.20) • Emisiunea lirică **Plaiul Mioriței** se bucură de participarea poeților Zaharia Stancu, Maria Banuș, Radu Boureanu, Werner Rossert, Dragoș Vrînceanu, Violeta Zamfirescu, Dragoș Vicol — care vor citi din versurile lor (21.00) • **Telecinemateca:** «Hiroshima, dragostea mea», splendidul poem cinematografic al lui Alain Resnais, cu Emmanuèle Riva și Eiji Okada (21.30).

JOI 28 NOIEMBRIE. **TV 1. Studioul mic:** «Farul» — lucrare dramatică a scriitorului iugoslav Djordje Lebovic (22.20).

VINERI 29 NOIEMBRIE. Emisiunea pentru tineret **Să ne cunoaștem patria** mijlocește școlarilor (dar nu numai lor) o instructivă vizită prin muzeele Uniri (19.00) • **Filmul** «Hocus-pocus» cu Heinz Rühmann. Abonament «Rühmann»?... (21.15)

SÎMBĂTĂ 30 NOIEMBRIE. **TV 2. Recitalul de simbătă seara** se prezintă atractiv cu un program de muzică preclasică în interpretarea formației «Collegium Musicum» și a soliștilor Emilia Petrescu, Francisc Laszlo (flaut), Ilse Herbert (viola da gamba), Christa Dressler (clavecin) (21.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 47, din 24 XI 1968

I. Bologna-Milan	x
II. Cagliari-Torino	1
III. Inter-Fiorentina	x
IV. Juventus-Pisa	1
V. Lanerossi-Napoli	x
VI. Palermo-Varese	1
VII. Sampdoria-Atalanta	1
VIII. Verona-Roma	1
IX. Chimia Sv.-Ceahlăul	1
X. Portul-Metrom	1
XI. Gaz metan-C.F.R. Tim.	1
XII. A.S. Cugir-Olimpia	x
XIII. Met. Huned.-C.S.M. Reșița	1

Pronosticurile pentru concursul suplimentar Pronosport din 27 noiembrie a.c. sînt următoarele: x, 1, 1, x, x, 1, 1, 2, 1, 1, x, 1, x.

FLACĂRA-ALBUM

49
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 705
30 NOIEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

eveniment

— Aţi participat la schimbul de experienţă organizat recent la Cluj de către Comitetul Uniunii sindicatelor din comerţul de stat, cooperaţia de consum şi Ministerul Comerţului Interior. Care a fost scopul urmărit?

Răspunde: ION OLTEANU, adjunct al ministrului comerţului interior.

— Scopul principal: cunoaşterea şi popularizarea metodelor şi stilului de muncă ai întreprinderilor de alimentaţie publică «Someşul» şi «Vitadulcis», care au obţinut rezultate bune în direcţia diversificării profilului reţelei, a sortimentelor de preparate şi produse culinare, în îmbunătăţirea serviciului. Participanţii,— directori de întreprinderi de alimentaţie publică din toată ţara şi preşedinţi ai comitetelor sindicatelor — vizitînd unităţile din oraşul Cluj şi vizionînd filme şi diapozitive documentare din ţară şi din străinătate, au putut purcede la un fructuos schimb de păreri, care se va solda, credem, cu aplicarea a tot ceea ce e mai bun şi mai valoros din ce am văzut.

— Cum stăm cu diversificarea reţelei în restul judeţelor?

— În ultimii doi ani au apărut noi tipuri de unităţi, mult apreciate de consumatori, ca de exemplu: plăcintării, gogoşării, lăptării, unităţi cu specific deosebit, secţii «Gospodina» şi altele, unităţi care lipseau din reţea sau au existat în număr insuficient. În întreaga ţară, numai în sistemul Ministerului Comerţului Interior funcţionează 35 lăptării, peste 80 birturi, circa 80 plăcintării etc. Dar mai există unele oraşe în care aceste tipuri de unităţi lipsesc sau numărul lor este încă redus.

A fost dezvoltată reţeaua de unităţi cu linie de autoservire, inclusiv bufetele expres. Sectorul nostru de alimentaţie publică numără circa 95 asemenea unităţi,faţă de 70 unităţi existente cu un an în urmă. Mai există însă oraşe, printre care şi Capitala, unde nu s-au depus toate străduinţele pentru înfiinţarea unor asemenea unităţi.

Numărul unităţilor cu specific deosebit, tradiţional, a sporit de asemenea. Avem în prezent circa 120 de astfel de unităţi, dintre care multe şi-au cîştigat un binemeritat renume. Aşa cum a reieşit şi din schimbul de experienţă de la Cluj, se impune imprimarea unui specific deosebit fiecăreia dintre unităţile de acest fel, mai ales prin sortimentul de preparate şi produse cu specific tradiţional şi local, dar şi prin evitarea şablonizării în decorarea interioară şi a uniformelor personalului.

— La ce rezultate imediate va duce schimbul de experienţă de la Cluj?

— Participanţii s-au putut convinge că toate unităţile care desfac o gamă largă de preparate şi produse culinare, şi în general localurile care se adresează unor pături largi de consumatori, la preţuri diferenţiate, obţin o bună rentabilitate. Ei au primit spre studiu şi pildă nomenclatoarele de preparate şi produse de bucătărie şi de patiserie-cofetărie, reţetele respective, cu gramajul şi preţul de desfacere, folosite de unităţile clujene.

Participanţii şi-au manifestat convingerea şi hotărîrea de a obţine realizări tot mai mari în cadrul întreprinderilor pe care le conduc şi a pune în practică şi la ei în judeţ cele văzute la Cluj.

F. URSEANU

cercetare ştiinţifică

Ce caracterizează, în momentul de faţă, activitatea instituţiei dv. — ce fel de coordonare al cercetării ştiinţifice?

Răspunde prof. dr. N. BĂRBULESCU — secretar general al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

— După o amplă inventariere — ca să zic aşa — a cercetărilor care s-au întreprins timp de aproape doi ani în institutele departamentale, în cele ale Academiei, în instituţiile de învăţămînt superior sau laboratoarele uzinale, consiliul nostru analizează fiecare temă în parte, în scopul aplicării sale în producţie. Printre multiplele teme de cercetare pot enumera, bunăoară: valorificarea superioară a materiilor prime sau intermediare obţinute din petrol, folosirea tehnicii de calcul pentru mărirea capacităţii de transport feroviar şi rutier; procedee noi de obţinere a metalelor din oxizi, ţesături de fibre de sticlă pentru izolaţii.

— În ce constă contribuţia dv. la aplicarea practică a temelor cercetate?

— Consiliul nostru asigură dialogul dintre beneficiar—care este industria — şi cercetător. Cercetările finite, cu reală valoare pentru economie, se vor aplica, bineînţeles, cu avizul direcţiilor tehnice din ministerele respective. Se prelimină ca, încă din 1969, valorificarea cercetărilor să ducă la reducerea importurilor, de pildă în industriile textilă, alimentară şi farmaceutică. Prin aceleaşi mijloace se scontează, de asemenea, producerea unor noi mărfuri destinate exportului. Apropo de aplicarea unor rezultate ale cercetării ştiinţifice, trebuie să adaug că, din păcate, în acest domeniu se manifestă încă destulă inerţie. Cei care ar avea realmente de cîştigat, adică ministerele economice şi unităţile în subordine,sînt încă insuficient receptivi .

— Şi nu există nici un mijloc în stare să scadă procentul de inerţie?

— Ba da. Ne-am gîndit că ar da roade bune sistemul contractelor dintre instituţiile de cercetare şi unităţile productive. Dacă se prevăd clauze contractuale — temă de cercetare, termen, calitate, parametri etc. — răstimpul afectat «deliberării» se va scurta simţitor, fiind egal interesate ambele părţi. Cu alte cuvinte, finalizarea oricărei cercetări se va bucura de un interes autentic.

— Alte preocupări de actualitate?

— Printre cele mai de seamă se numără formarea cadrelor de cercetători şi judicioasa lor folosire. Proiectăm chiar un statut al cercetărilor — nu în chip mecanic, ci prin stabilirea unor criterii care să-l desemneze pe cercetător după vocaţie, calităţile şi seriozitatea lui. În colaborare cu Ministerul Învăţămîntului am stabilit chiar un program conform căruia, de îndată după absolvire, studenţii dotaţi să se poată dedica activităţii de cercetare ştiinţifică.

În aceeaşi ordine de idei studiem un sistem centralizat pentru specializarea sau perfecţionarea cadrelor de cercetători în ţară sau în străinătate. Pînă acum, aceste trimiteri nefiind coordonate s-au desfăşurat cam haotic. Fiecare institut, fiecare întreprindere a acţionat doar în «ograda» sa, cu rezultate mai mult sau mai puţin bune. Nu rareori un specialist întors din străinătate a fost pus ori a plecat singur să lucreze într-un domeniu de activitate complet diferit faţă de cel pentru care s-a pregătit. Nădăjduim că într-un viitor apropiat vom izbuti să punem stavilă acestei practici inutile, costisitoare — la propriu şi la figurat.

Viorica CIORBAGIU

în întîmpinarea adunării generale a muzicologilor şi compozitorilor

În preajma apropiatei sărbători a oamenilor de muzică din ţara noastră, ne-am adresat compozitorilor Constantin Bobescu şi Alexandru Hrisanide.

— Maestre Constantin Bobescu, ne îngăduim să vă întrebăm care sînt sentimentele cu care întîmpinaţi Adunarea generală a muzicologilor şi compozitorilor?

— Sînt sigur că în timpul dezbaterilor se vor spune multe lucruri noi. Este un fapt care mă încălzeşte de pe acum. Înainte, compozitorii erau presăraţi, poate puţină lume ştia de existenţa lor. Ceea ce scriau nu putea fi auzit căci nu dispuneau nici de orchestre simfonice şi teatre de operă, nici de artişti mai mult sau mai puţin apţi de a le interpreta compoziţiile. Astăzi, un suflu înviorător de inspiraţie pune în mişcare tînăra generaţie de muzicieni. Uniunea are în sînul ei un mare număr de artişti aparţinînd tuturor generaţiilor, oameni care lucrează cu însufleţire pentru a răspîndi arta muzicală românească atît la noi cît şi în străinătate. Cred că uniunea noastră, condusă de competente valori muzicale, va şti şi de data aceasta să dea sfatul şi sprijinul necesar pentru promovarea talentelor autentice.

— Ce aşteptaţi de la apropiata adunare generală, tovarăşe Alexandru Hrisanide?

— O simt ca pe un prilej de bucurie. Vor fi trecute în revistă realizările dar şi lipsurile de pînă acum. Se vor defini traiectoriile creaţiei şi ştiinţei muzicale în viitor. Sper că vor fi luate în consideraţie, cu responsabilitate şi maximă seriozitate, comandamentele majore ale zilelor noastre, pentru ca aportul uniunii la construirea vieţii noi să fie mai substanţial. În acest sens, cred, s-ar impune o reorganizare pe baze largi, democratice, a Uniunii compozitorilor, adoptarea unui statut de mari orizonturi, întărirea legăturilor cu celelalte uniuni de creaţie, precum şi imperioasa înscriere a uniunii în orbita activităţii instituţiilor similare cu profil internaţional.

recital margareta

Nu m-a mirat cîtuşi de puţin că Margareta Pîslaru este prima dintre cîntăreţele şi cîntăreţii noştri de muzică uşoară care şi-a luat inima în dinţi şi a ieşit în lume cu un recital (prilejuit de împlinirea a 10 ani de activitate) Cine era s-o facă? Să nu ne ascundem după deget. Băieţii şi fetele noastre nu prea ştiu să cultive această buruiană rară care se cheamă ambiţia de a te măsura cu tine însuţi. Ei se măsoară cu cine vrei şi nu vrei, cu Adamo, cu Sandie Shaw şi cu tot ce răsare mai nou (unii merg chiar pînă la Tom Jones), dar nu şi cu propria persoană. Margareta a descoperit demult ambiţia asta frumoasă şi inteligentă, s-a bătut pentru ea, şi o ţine strînsă în pumni. De aceea a făcut teatru, film (cît a avut prilejul), a scris cîntece, a tradus şi adaptat textele unor melodii străine, s-a apucat de muzică populară. Un concentrat din toate acestea ne-a oferit în proaspătul ei recital. Nici o clipă preocupată de confecţionarea zîmbetului cu care trebuie să salute publicul, ci pur şi simplu bucuroasă că se găseşte în faţa lui, gata pentru marea confruntare, aşa a apărut Margareta Pîslaru pe scenă. Timp de două ore, ea cu băieţii îndrăciţi ai lui Rolf Albrich au dat cîntecului aşa-zis uşor învelişul acela mult rîvnit: al demnităţii. Demnitatea de a nu fi «tragedie înălţătoare» şi nici zbenguială bună pentru omoritul vremii, ci ceea ce i se potriveşte ei, acestei fete cu aer adolescentin: o comunicare, cînd gravă, cînd voioasă, despre multele lucruri care ne înconjoară în viaţa de toate zilele: iubirea, indiferenţa, tristeţea, bucuria, necazurile pe care ni le facem unii altora. Margareta Pîslaru le-a cîntat cu glasul ei care ştie să fie şi dramatic,— dar nu de un dramatism rupt din Hamlet — şi şugubăţ, exact cînd şi cît trebuie. Le-a cîntat şi **le-a dansat** cu o graţie bălţească, îndelung şlefuită, şi cu un talent actoricesc clătit în cele mai curate ape ale comediei. Ce film se poate face cu toate astea!

M. MIHAIL
Fotografie de Sandu MENDREA

pilule

De mai bine de două săptămîni în oraşul Craiova nu se găsesc chibrituri. Nu se găsesc şi pace. Umblă bieţii oameni după un foc mai dihai ca nefericitul Prometeu. Cine s-o fi jucînd cu chibriturile craiovenilor?

Filmele de scurt-metraj, filmele documentare s-au bucurat în ultimii ani — pe bună dreptate — de un succes crescînd. S-au organizat festivaluri, s-a participat, s-au obţinut premii şi chiar mulţi cronicari cinematografici au ţinut să-şi spună cuvîntul în scris sau prin viu grai, în presă, radio şi televiziune despre producţiile meritorii. Încununarea acestui interes general este însă succesul de public. Cu atît mai ciudată apare imposibilitatea publicului de a se informa cînd şi în special unde rulează filmele documentare pe care ar dori să le vadă. Nici în presa cotidiană, nici în periodice, nici măcar — sau mai bine zis în special — în «Săptămîna culturală» nu se menţionează titlurile documentarelor care rulează la multe cinematografe în completarea filmelor de lung-metraj. Să fie o subapreciere sau o neglijenţă?

SPORT

unele constatări

Desigur, acum, la o săptămînă după meciul cu Elveția nu se mai pot spune prea multe lucruri noi despre succesul echipei noastre. El era, pentru toată lumea, previzibil și, de aceea, jocul a fost așteptat cu o siguranță cvasigenerală care, poate, numai în primele 45 de minute a stat, un pic, sub semnul îndoielilor. În aceste minute am văzut un joc de reală maturitate al reprezentativei elveține — formație, oricum, mai bună decît am fost cu toții dispuși s-o apreciem — și, în același timp, fragila concepție tactică a jucătorilor noștri sau, mai exact, lipsa unei concepții tactice și, astfel, imposibilitatea lor de a străpunge masivul zid de apărare advers, în fața căruia organizaseră un adevărat dar infructuos asediu.

Am cîștigat cu 2-0 — adică exact cu scorul la care se spune că, între două echipe de valoare apropiată, are **dreptul** să învingă formația gazdă. Dar noi ne-am arătat mai buni, am dominat terenul tot timpul, astfel că, prin această linie, rezultatul se cuvenea să fie mai categoric. E vorba totuși de o victorie destul de reconfortantă, dar care (nu ne luați în nume de rău, nu căutăm nod în papură...) a arătat totodată că n-avem echipa reprezentativă de la care putem cere să ne ofere ceva mai mult decît 58 de minute de incertitudine a unui succes perfect justificat.

Cu doi-trei înaintași mai penetranți sau măcar numai cu Pîrcălab în formație, cu jocul său de centrări în fața porții — egale cu tot atîtea premise de gol (faze asemănătoare celor care au dus la înscrierea golurilor), dominarea română care a caracterizat jocul ar fi dus la un rezultat mai net favorabil culorilor noastre. Numai două goluri, realizate din două lovituri de colț și nu ca o consecință a pressingului exercitat, trădează, în condițiile cunoscute, o anume deficiență la orientare, pe care noi o imputăm și jucătorilor dar și — mai ales — conducătorilor tehnici ai echipei. Este clar că se știa (hai să spunem numai: se bănuia) că elvețienii vor practica jocul defensiv cel mai strict organizat. Dar chiar dacă ei s-ar fi ivit pe negîndite, ca o tactică de ultim moment a adversarilor echipei noastre, intervenția într-o replică adecvată se cerea prompt promovată de pe tușă de către acești tehnicieni. Și asta, din păcate, nu s-a întîmplat...

Așadar, tactic, învinșii au știut mai bine ce au de făcut decît învingătorii. S-ar putea spune însă, de către unii malițiosi · la ce bun, că de pierdut tot au pierdut? Concluzia aceasta e însă numai una de suprafață. Cert e că fără schema tactică atît de bine aplicată de către elvețieni, dominarea reprezentativei române n-ar fi rămas două treimi din joc sterilă și nici rezultatul n-ar fi fost, finalmente, numai 2-0, ci unul mai în concordanță cu vizibila presiune exercitată pe teren (mai puțin în fața porții propriu-zise) de către învingători.

Vreau să încheie arătînd că, personal, nu sînt convins că prospețimea și — să zicem — un plus momentan de formă sportivă îl pot face întotdeauna pe Domide preferatul alegerii în alternativă cu Dobrin, în talentul căruia am impresia că se cuvine o mai mare și mai permanentă încredere...

C. GRIG.

REPORTER PE TEREN

înalta poartă

Încerc să-mi fac meseria cu pasiune și dăruire. Ca și dv. despre meseriile dv., cred că am o profesiune utilă. Dar iată, s-a întîmplat că zilele trecute să nu mi-o pot face, întîlnind cea mai ferecată poartă din România, cu sediul la Consiliul Superior al Agriculturii, mai exact la Departamentul întreprinderilor agricole de stat. Iată-mă în fața acestei Înalte Porți. Prezint toate documentele (delegație, legitimație de ziarist, carnet de membru al Uniunii ziariștilor), dar portarul îmi spune că... «după ora 12». La repetatele mele insistențe mi se dă legătura cu un director general. Primesc bon. Intru, discut problemele care mă interesează și urc la un alt etaj, la un alt director general, pentru a confrunta unele păreri. În fața mea răsare un om în negru. Sînt supus unui adevărat interogatoriu: cine ești, cum ai intrat și, apoi, textual, mi se comunică: «Într-un minut vei părăsi departamentul. Poți să ai delegație și de la Dumnezeu. N-are valoare. Poți să intri în departament numai după orele 12 și numai dacă ești chemat». Și, luîndu-mă de mînă, omul în negru mă conduce la Poartă, unde îi ține subalternului său o strașnică lecție despre disciplină și vigilență.

În hol, sumedenie de oameni. Intru cu ei în vorbă. Mulți sînt din provincie. Unii au fost chemați urgent, prin telex, de departament. Dar nu pot să intre la direcțiile și serviciile respective. Nefiind ora 12, n-au acces. Doi oameni veniți de la capătul țării, de la Arad, Traian Curtu, șeful biroului aprovizionare de la întreprinderea «Avicola», și Ioan Birta, de la Combinatul avicol din Orțișoara, îmi spun că așteaptă la Poartă de trei zile. Un om de la Brăila, care aștepta de patru ore, de haz, de necaz, concluzionează: «Mai repede intră păcătosul în rai și cămila prin urechile acului decît noi la departament».

La 12 fix, mă înființez din nou în fața înaltei Porți. Lume, lume și iar lume. Ca la «Alimentara» în zilele cînd se vinde cașcaval de Dobrogea sau banane. Stau la coadă și aștept. La ora 1 fără zece, iată-mă din nou ochi în ochi cu portarul.

— Mata îmi faci greutăți. Dacă o să te vadă tovarășul de la administrativ, iar o-ncurci.

Cer cabinetul tovarășului director general. Degeaba: omul a intrat într-o ședință. S-a dus dracului toată ziua mea, din pricina unui birocratism feroce pe care unii îl consideră vigilență.

George CIUDAN

P.S. La închiderea ediției am intrat în posesia unor date noi, referitoare la aceeași abuzivă neînțelegere. Fotoreporterul Victor Bîrcă, posedînd delegația nr. 324 din 20.XI.1968, a fost oprit la intrarea în uzinele «23 August» și i s-a cerut să plece, altminteri, i s-a spus, va fi «dat pe mîna miliției». Iar la uzinele «Tricolana», același fotoreporter, deși a primit încuviințarea directorului Benone Coman să facă niște fotografii într-o secție, a fost scos din uzină de către «tovarășul Ioniță» (care a refuzat să se prezinte și să-și declină funcția) dar care, în plus, a vrut să-i rețină și delegația.

Lucrări de construcție la noua centrală electrotermică a rafinăriei din Pitești. (Foto: C. Mocanu)

arheologie

între tomis și axiopolis

De curînd s-a încheiat o nouă etapă a campaniei de săpături arheologice, întreprinsă de către Institutul de arheologie al Academiei în zona străvechilor *valuri de apărare* care străbăteau Dobrogea, legînd Tomisul (Constanța) și Axiopolis (Cernavoda), și ale căror urme se văd și azi. Scopul investigațiilor: stabilirea epocii în care au fost ridicate aceste fortificații. Este vorba de așa-numitul *val mic de pămînt*, *valul mare de pămînt* și *valul de piatră*. Primele cercetări în legătură cu aceste linii de apărare au fost efectuate de cunoscutul istoric Tocilescu la sfîrșitul secolului trecut, ele fiind reluate în 1965, de data aceasta prin executarea unor săpături sistematice, conduse de către arheologii Ion Barnea și Petre Diaconu, din echipa de specialiști făcînd parte în campania din 1968 și arhitecta Ana Căpitaniță și cercetătorul Ladislau Fischer.

Care sînt rezultatele investigațiilor de pînă acum? S-a «săpat» — așa cum ne informează arheologul Petre Diaconu — de-a lungul Văii Carasu, în dreptul Murfatlarului, a gării Mircea Vodă, la Cochirleni și la Poarta Albă. Cercetările au vizat deocamdată numai valul mare de pămînt și valul de piatră. S-a putut stabili că valul mare de pămînt datează din secolul al IX-lea, iar cel de piatră din secolul al X-lea. Din materialul arheologic descoperit mai rezultă că aceste fortificații au fost construite de populația băștinașă pentru apărarea ei.

Săpăturile arheologice la valul mic de pămînt, despre care se crede că ar fi mai vechi decît celelalte două valuri, vor fi efectuate în campania viitoare. Este posibil ca el să fi fost ridicat în perioada prezenței în aceste locuri a puterii romano-bizantine. Ceea ce ar da sens tradiției orale perpetuate de-a lungul secolelor, după care denumirea acestei linii de fortificații ar fi *Valul roman*.

B. SURU

F 07

ANDRÉ BETENCOURT
ministrul industriei al Franței.

— *Care este, domnule ministru, stadiul actual al colaborării industriale dintre Franța și România?*

— Fără să am la îndemînă date precise, pot spune că în ultimii ani cifra schimburilor s-a triplat.

— *Avantajele sînt reciproce?*

— Acordăm o mare grijă echilibrării la maximum a balanțelor de import-export, astfel încît să fie satisfăcătoare pentru ambele țări.

— *Se prevăd importări din România?*

— Este evident că pentru a cumpăra materialele de care au nevoie, românii vor vinde în Franța produse cu o valoare comercială egală. Este foarte normal ca țări care sînt prietene de multă vreme, pentru motive pe care nu-i nevoie să le amintesc, să colaboreze pe scară tot mai largă.

— *Ce impresie v-a făcut România?*

— Excelentă. Am fost impresionat de francheța și prietenia de care ni s-a dat dovadă, am putut să constat în cît de multe puncte esențiale avem păreri asemănătoare, am văzut dezvoltarea impetuoasă a României, am înțeles modul plin de rațiune cu care conducătorii țării întrevăd viitorul.

Dirijorul sovietic ANTON SAROEV.

— *Ați întreprins un turneu în România, dirijînd orchestra de cameră a orașului Kiev. O conduceți de mult?*

— De la înființarea ei, adică de cîțiva ani.

— *Publicul și criticii noștri au remarcat faptul că membrii orchestrei pe care ați dirijat-o sînt foarte tineri. Ce semnificație poate avea acest fapt?*

— Orchestrele de acest gen n-au o vechime prea mare la noi. Cea mai de seamă dintre ele a fost creată, dacă nu mă înșel, în urmă cu 13 ani. Componenții ei sînt prin excelență tineri.

— *Desigur și muzicieni entuziaști.*

— Bineînțeles. Foarte adesea repetăm piesele pînă tîrziu noaptea, deși în timpul zilei avem ocupații diverse. Cred că acest lucru este suficient pentru a demonstra că de o asemenea performanță sînt capabili numai niște îndrăgostiți de muzică.

— *Aveți un repertoriu amplu?*

— Da, el cuprinde în special piese clasice, dar și lucrări mai recente de compozitori ucraineni, români, maghiari, germani. Vreau să adaug că vizita în România a constituit o prețioasă experiență pentru noi și în privința concepției alegerii repertoriului.

— *Cum ați fost primiți de publicul românesc?*

— Cu căldură. Dumneavoastră, românii, sînteți foarte receptivi la frumos.

Dr. MAX LINSEIS, reprezentant al firmelor «Linseis K.G.», «Bruckner Phisik» și «STOE» din R.F. a Germaniei.

— *Ați mai fost în România?*

— Da, sînt aici pentru a treia oară.

— *Cu ce treburi?*

— Am venit în mod special pentru a oferi specialiștilor români noi modele de aparate de măsură și control magnetice pen-

316392

actualitatea

tru industria metalurgică, fabricate de firmele pe care le reprezint.

Toate constituie noutăți pe plan mondial. Vreau să adaug că în România nu putem face reclamă de dragul reclamei. Cunosc experiența unor firme care s-au compromis livrînd mărfuri mediocre și mai știu că la dv. nu au acces decît cele mai bune produse. Iată de ce sîntem dispuși să onorăm comenzile în condiții de prim rang.

București - Brașov, cu trenul electric

Peste două-trei săptămîni trenurile electrice vor circula de-a lungul întregii magistrale București-Brașov instalațiile necesare, montate în decursul anului, au ajuns pînă în fața peroanelor Gării de Nord. În momentul de față se lucrează la echiparea lor cu rețeaua conducatoare de energie electrică (așanumita catenară).

Concomitent cu electrificarea liniei București-Brașov, Gara de Nord se înnoiește cu un nou și modern sistem de centralizare electrodinamică, care va spori operativitatea în îndrumarea trenurilor și siguranța circulației.

«Atunci cînd lucrările de electrificare vor fi complet terminate — ne informează ing. Emil Pascaru, șeful Gării de Nord — numărul garniturilor de tren care vor intra și ieși din această stație va trece de 200 în decurs de 24 ore — adică cu 25% mai mult decît în prezent».

F.U.

agricole

Planul de însămînțări la grîu și secară a fost depășit cu 3% în întreprinderile agricole de stat și cu 1% în cooperativele agricole. Pînă la jumătatea lui noiembrie s-au recoltat 3 250 000 ha porumb și 170 000 ha sfeclă de zahăr. Sînt încă rămîneri în urmă la recoltatul porumbului la cooperativele agricole din județele Mureș, Cluj, Sibiu, Bistrița-Năsăud, Brașov, Arad, Timiș.

Întrebăm uniunile cooperatiste și conducerile cooperativelor agricole: pînă la Crăciun se va termina recoltatul porumbului?

Însămînțatul legumelor timpurii e în toi. În toate unitățile agricole de stat s-a terminat însămînțatul cepei.

Pămîntul care ne ține și ne hrănește pe toți e apărat prin lege. Da, dispunem nu de prea multă vreme de o lege a pămîntului. Din păcate însă cu pămîntul se mai fac păcate care s-au făcut și atunci cînd nu exista o lege întru apărarea lui. Întreprinderea forestieră Stîlpeni-Argeș, Fabrica de cărămizi Fintînele-Arad și Consiliul municipal Sibiu au încălcat prevederile legii privitoare la folosirea rațională a fondului funciar. Bineînțeles că, de data aceasta, nesocotirea legii a adus după sine sancțiuni. Amenzi între 30 000 și 40 000 lei.

Avem însă o nedumerire: cine va suporta aceste amenzi? Întreprinderile respective sau oamenii care au călcat alături de lege?

Acest curios animal este o nutria. Blana și grăsimea lui (folosită în cosmetică) sînt foarte prețuite. Recent, pentru a se constata în ce măsură nutria poate fi aclimatizată în Deltă, Stațiunea de cercetări forestiere Tulcea a înființat cu titlu experimental o crescătorie pe malul lacului Somova.

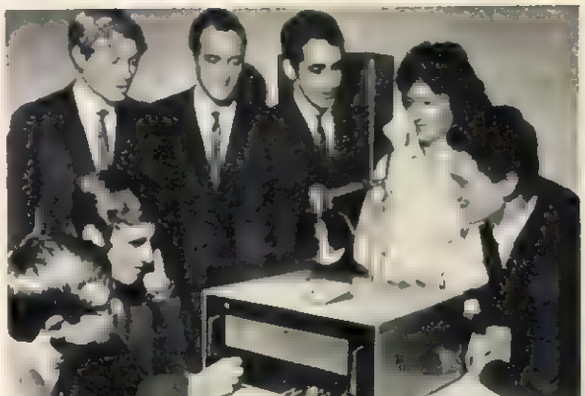

colaborare

La sesiunea științifică a Institutului politehnic din Capitală a fost prezentat automatul pentru citirea caracterelor de tipar, realizat în cadrul catedrei de radiocomunicații de către un colectiv format din șef de lucrări dr. ing. Mariana Beliș și studenții Șerban Petrescu, Ion Predonescu, Tiberiu Popescu, Adrian Cogan, Dan Ciocan și Virgil Sărăchie din anii IV și V ai Facultății de electronică și telecomunicații.

Automatul, complet transistorizat, este capabil să recunoască cele 24 de litere ale alfabetului și cele 10 cifre sub formă standard — de tipar — și este destinat automatizării operației de culegere în întreprinderile poligrafice; de asemenea, poate fi utilizat în sortarea automată a corespondenței și a cititii automate pentru orbi. (Foto: A Rosenthal)

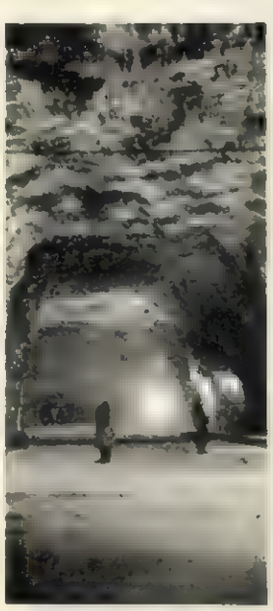

Se știe, salinele sînt fotogenice. Iată o dovadă în alb-negru surprinsă în salinele Tg. Ocna. (Foto: Ion Dumitru)

F 03

Cum sînteți aprovizionați cu cărți?

CONSTANTIN VOINESCU, directorul Centrului de librării-Craiova.

— La noi s-a încetățenit, din păcate, o regulă: noutățile sosesc, față de București, cu o întîrziere de 7-8 zile. Deși cererile noastre sînt satisfăcute, ne plîngem de lipsa de ritm în aprovizionare, care ne aduce serioase prejudicii.

GHEORGHE DUMITRESCU, responsabilul Librăriei nr. 1 din Tr. Măgurele.

— Nu sîntem aprovizionați prea bine în raport cu datele de apariție ale cărților și, mai ales, în raport cu Bucureștiul. La ora aceasta, de pildă (23 noiembrie), «noutățile» pe care le-am primit datează din 12 noiembrie. În ultimele 11 zile n-a mai apărut nimic?

— Greu de crezut. Alte greutăți?

— În general, trăim din repartiții și mai puțin din satisfacerea comenzilor izvorîte din cerere. În plus, sistemul informațional (către noi) e, la rîndul lui, defectuos.

ELENA DUMA, responsabila Librăriei nr. 28 din Simeria.

— Sîntem foarte bine aprovizionați.

— «Castelul» lui Kafka, recent apărut, l-ați primit?

— Nu.

— Dar «Presa muncitorească»?

— Nu.

— Din «Buletinul cărților noi», pe luna noiembrie, la beletristică ce ați primit.

— Nimic.

— Așadar, nu sînteți bine aprovizionați!

— Nu.

— Nu vă supărați, de ce v-ați contrazis?

— Sînt nouă în muncă...

CAROL PSEBILSCHI, șeful serviciului carte al Centrului de librării—Suceava.

— N-aș putea spune că nu sîntem bine aprovizionați. În general noutățile ne sosesc la 2-3 zile după București.

— Și totuși...

— Și totuși avem o nemulțumire: primim *tranșe* și nu *întreaga* cantitate de cărți comandate și pierdem mereu clienți: caută ce-i interesează în alte județe. Mă dor, mai ales, pierderile de ordin moral.

— O întrebare: ce formații artistice, sub auspiciile O.S.T.A., au vizitat în ultimele două săptămîni județul Gorj?

ION ZĂVOI, vicepreședinte al Comitetului județean de artă și cultură-Gorj.

— Nici una. E adevărat, ceva mai înainte au fost la noi formația «Sincron», Teatrul din Petroșeni, Teatrul «Ion Creangă» din București și orchestrele populare din Pitești și Bîrlad. În general însă, inițiativa deplasărilor a aparținut formațiilor înseși.

— Ce aveți de transmis Oficiului de stat de turnee?

— O rugăminte: să se gîndească mai des și la județul nostru. În plus, am vrea să vedem la noi, neapărat, ansamblurile «Perinița» și «Ciocîrlia».

FOILETOANE

aeroportul nu primește

Zborul Londra—București (fără escală) durează exact 180 de minute. Încercarea, pe cît de temerară pe atît de nenorocoasă, de a afla de la oficiul de informații al Aeroportului Băneasa-internațional ora de sosire a cursei TAROM-205 din seara zilei de 30 octombrie a primit răspunsuri repetate și precise: orele 20.55. Pe pistă, aeronava BAC-one-eleven aterizase însă cuminte exact la ora programată: 19.20. Toți cei veniți — la timpul indicat de operatoarea aeroportului — să-și întîmpine cunoscutii au aflat — cam nedumeriți — că avionul de la Londra a sosit... mult mai devreme. Ca și cum acolo, în coridorul de la 10 000 de metri, avioanele s-ar lua la întrecere care o zbughește mai iute, cum se întîmplă spre Ploiești, cînd te fluieră mașina circulației, înainte de a fi prea tîrziu.

În realitate nu este nici o glumă. Și prea rar am auzit pe cineva făcînd haz de necaz deoarece după ce a sunat la telefon, exasperat, aproximativ o oră și jumătate, i se indică o aterizare cu altă oră și jumătate mai tîrziu. Adică exact durata zborului Londra—București (fără escală). Pățania, departe de a fi incidentală, are o istorie de ani de zile și o repetiție greu de urmărit! Oare ce ar zice, și mai ales ce ar face domnișoarele de la informațiile Aeroportului Băneasa, dacă ar trebui să aștepte trei ceasuri la un rendez-vous?

Nu cred că trebuie să importăm politețea. Dar am auzit în feluri te ocazii pe alte aeroporturi și în alte gări, repetate pînă la saturație, anunțurile prin care respectiva companie de aviație sau administrație a căilor ferate cerea scuze călătorilor pentru o mai scurtă sau mai lungă întîrziere în circulație, indiferent de cauza care a provocat-o. Mă întreb cîte scuze ar trebui să ne ceară tovarășele de la «informații Băneasa» pentru că:

— de ani de zile abia răspund la apelul telefonic;

— arareori informația solicitată primește un răspuns precis;

— de multe ori, cei care au de

Prezentare grafică Vlad Mușatescu

COPERTA NOASTRĂ

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia — fragment din tabloul în ulei executat de D. Stoica.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

«Atunci cînd nu erau pe scenă, tinerii aceștia (din ansamblul «Balada» — n.n.) puteau să se încingă la joc pe malurile Senei sau pur și simplu pe străzi. Românii au, cu adevărat, un temperament pe măsura artei strălucite pe care o interpretează».

Amintirea statornică a acestor impresii l-a îndemnat pe dl. J.N. Clement să discute la București, cu prilejul acestei vizite, posibilitatea organizării altor turnee pentru 1969, la care să participe și alte ansambluri folclorice românești.

La Opera română a avut loc premiera «Povestirile lui Hoffmann». Dar fotoreporterul vă prezintă o probă de costume în atelierele operei. (Foto: A. Radu)

aşteptat pe cineva pierd ore în şir datorită unui anunţ prea vădit eronat pentru a mai fi socotit eroare.

Mă întreb — oarecum speriat — ce vom face cînd aeroportul se va muta la Otopeni? Poate se va pune un disc telefonic care, pentru a ne cruţa şi deconcerta totodată, să ne prevină: aeroportul nu primeşte!

P. CRISTIAN

P.S.

Informaţiile oferite călătorilor la capitolul curse interne sînt aidoma. Cel mai recent exemplu l-am luat în ziua de 12 noiembrie, cînd cei interesaţi au fost anunţaţi cu insistenţă că din motive speciale — vreme nefavorabilă — cursa Bucureşti-Tîrgu Mureş a fost suspendată. În realitate nu cursa a fost suspendată, ci atenţia şi corectitudinea tovarăşelor care au îngrata îndatorire de a cruţa nervii şi timpul familiilor sau colectivelor călătorilor.

GLOSSA

Doctorul Sidney Margolin de la Universitatea Colorado (S.U.A.) propune, întru conservarea sănătăţii, să ne exteriorizăm sentimentele, să vorbim fără autoopreliști, să ne descărcăm oral la nesfîrşit. Se pare că indienii, care nu suferă de inhibiţii afective, nu ştiu ce e cancerul.

Recomandarea a stîrnit ecouri pe plan mondial, specialiştii adoptînd măsurile de rigoare.

La Bucureşti, de pildă, s-a organizat Adunarea generală a scriitorilor.

Publicul american l-a văzut la televiziune pe Jack Ruby trăgînd cu revolverul în Oswald şi omorîndu-l. Acelaşi public a avut prilejul, mai de curînd, să-l vadă pe Bob Kennedy căzînd sub gloanţele lui Sirhan Sirhan. Acelaşi public s-a obişnuit, graţie reporterilor de la TV, — să asiste cotidian la luptele din Vietnam sau Biafra vizionînd moartea în direct.

— Tată, unde-ai întîrziat? Au omorît un tip pe canalul II.

Ziarele din străinătate publică adesea reclamele unor institute specializate pentru dezvoltarea memoriei (30 lecţii, succesul garantat). În acelaşi timp şi uneori pe aceeaşi pagină apar pledoarii, sub iscăliturile de prestigiu, în favoarea L.S.D.-ului şi a altor prafuri sau pilule ce te ajută să uiţi. De fapt, între cele două tendinţe nu-i nici o contradicţie. Oamenii vor să uite şi, simultan, să memorizeze. Să uite întîmplările negre şi să memorizeze faptele utile. Din păcate însă, lucrurile se petrec exact invers.

Al. MIRODAN

carcalacis hotaelae

«Ceahlăul», hotelul, a devenit un obiectiv turistic la fel de important ca şi Ceahlăul.

După cum pare de neconceput să vizitezi Valea Bistriţei fără să urci pe Panaghia, tot aşa, oricine te va auzi că mergi în deplasare la Piatra Neamţ se va arăta îngrijorat să nu pierzi ocazia de a găsi un pat la «Ceahlăul».

Dar nu stă în intenţia noastră să elogiem hotelul, tocmai pentru că este demn de toată lauda. Şi bine deservit.

Semnalăm numai o curiozitate pentru a atrage atenţia muzeului «Grigore Antipa», care a omis pînă în prezent să deschidă o filială în acest loc de cazare cu lifturi electronice «Falconi».

Este vorba de o minune ce am crezut, iniţial, că aparţine, în exclusivitate, camerei 805, încărcată de fiinţe ciudate care s-au simţit atrase instinctiv spre mine, mare iubitor al nevertebratelor. Cu oarecare invidie, de ce să nu recunosc, am aflat că mai există şi alte batalioane care fac aplicaţii gizeşti prin băile camerelor 800, 803, 704 ş.a.

Atrase de faianţa neagră şi de lumina fluorescentă a camerelor de baie, gîngăniile din pădurile apropiate au hotărît deci să părăsească natura liberă şi să se adapteze confortului. Sînt gîze mici şi negre, înţi de picioare, şi gîndaci mai mari, lunguieţi, de culoare roşiatică, ce preferă să zboare drăgălaş în jurul tău cînd te bărbiereşti. Toţi se simt minunat în curăţenia sclipitoare (vorbesc serios) a cabinetelor

Din curiozitate ştiinţifică l-am întrebat pe tovarăşul Matei Eugen — administratorul hotelului — care este explicaţia acestui fenomen natural. Dumnealui mi-a relatat, plin de bunăvoinţă şi erudiţie, că este vorba de «carcalaci», de care eu trebuie să fi auzit dacă am călătorit cumva cu transatlanticele. Ei bine, nici cu transatlantic n-am călătorit, nici de asemenea jivine n-am mai auzit, dar acum aflai că provin din spălătoria hotelului, prost şi riscant proiectată la subsol. Mai ştiu că s-au luat măsuri de dezinfectare, deşi sînt gîndăcei de umezeală care nu fac nici un rău.

Am aproape aceeaşi părere cu tovarăşul Matei şi sînt gata să-mi procur şi eu ouă de carcalaci. Doar nu fac decît... reclamă proastă!

Sergiu ANDON

prea mult zahăr strică...

Savuroasa cafea turcească a cunoscut — cum era şi firesc — metamorfoza timpului. A cam fost înlocuită de filtru. A apărut timid în urmă cu cîţiva ani. Acum este prezent în mai toate restaurantele, barurile şi chiar în unele mari magazine. Au apărut şi mici localuri special amenajate unde, între două treburi, iei un filtru, mare ori mic, după preferinţă. Preţ acceptabil 1,50 (mic) şi 2,55 (dublu). Dar...

Mi-am aruncat zilele trecute privirea pe lista de preţuri aflată în incinta magazinului de dulciuri de pe strada Rosetti. Şi am constatat că pentru suma de lei 2,55 primeşti un filtru mare cu 6 bucăţi de zahăr. Curiozitatea m-a îndemnat să fac un sondaj, numărînd bucăţile de zahăr. Şi iată-mă statistician fără voie, preţ de circa 2 ore. Ce mi-au arătat cifrele? Că majoritatea clienţilor consumă două bucăţi de zahăr la un filtru mare, cei care consumă trei bucăţi sînt mai puţini, iar cei care consumă patru bucăţi sînt foarte rari. Se pune, perfect logic, întrebarea: de ce în preţul unui filtru mare au fost socotite 6 bucăţi de zahăr?

Nu de alta, dar mă gîndesc la bieţii barmani care, probabil, au probleme la fiecare sfîrşit de lună cu zahărul rămas. Trebuie într-un fel topit.

Nu e bine să ai plus la inventar.

Dan BÎRLĂDEANU

CITIŢI ÎN NUMĂRUL VIITOR

— Plouă prin apăsare pe buton.

— Pe urmele lui Rote Kapelle.

— La Deva stacheta a fost înălţată la 220 metri.

— Despre muzica de altădată, cînd era bună fără să se cheme «uşoară».

— Amintire de neuitat din partea nepoţilor lui Rameau.

— Regizorul Valeriu Moisescu despre mai tînărul lui coleg Ivan Helmer.

acum 50 de ani

TRANSILVANIA SE UNEA CU ROMÂNIA

UNIREA — CONSECINȚA LEGICĂ A UNUI ÎNDELUNGAT PROCES ISTORIC, DETERMINAT DE CONDIȚIILE ISTORICE, ECONOMICE, CULTURALE ȘI POLITICE ÎN CARE S-A DEZVOLTAT POPORUL ROMÂN ÎN DECURSUL SECOLELOR

de Vasile NETEA
doctor în istorie

În toamna anului 1918 marea conflagrație mondială începută cu patru ani mai înainte se apropia de sfîrșit.

Războiul pe care-l dezlănțuiseră marile puteri imperialiste, apoi accentuarea politicii reacționare a claselor dominante au ascuțit la maximum contradicțiile orînduirii capitaliste din numeroase state europene. Mișcările sociale și de eliberare națională s-au intensificat, determinînd desfășurarea unor profunde transformări revoluționare cu urmări hotărîtoare asupra evoluției ulterioare a numeroase state din Europa.

Rînd pe rînd, sub acțiunile maselor populare și ale ideilor Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, precum și sub loviturile militare ale puterilor Antantei, Puterile centrale și aliatele lor din Balcani se văd nevoite să recunoască dreptul legitim al popoarelor împilate de a-și decide soarta potrivit propriilor năzuințe.

În același timp se producea și «cascada tronurilor» prevăzută încă din 1914.

Hohenzollernii, Habsburgii, care timp de sute de ani fuseseră asupritorii popoarelor din centrul și din sud-estul Europei, se prăbușiseră sub loviturile popoarelor însetate de libertate. Concomitent cu aceste evenimente ce pecetluiau soarta unor sisteme de guvernămînt și a unor dinastii anacronice, se produceau altele care reprezentau triumful popoarelor ce se eliberau de asuprire.

Într-adevăr, o dată cu prăbușirea Puterilor centrale se constituia Cehoslovacia, renășteа Polonia dispărută în urma celor trei împărțiri din secolul al XVIII-lea, se forma noul stat al Iugoslaviei — prin reunirea Serbiei cu Croația, Slovenia, Bosnia, Herțegovina și Muntenegru, se reconstituiau ca unități independente, pe criterii naționale, Ungaria și Austria, iar poporul român, împlinind visul întîia oară realizat sub Mihai Viteazul, își desăvîrșea unitatea de stat începută în 1859 prin unirea Moldovei cu Țara Românească.

*

Unirea Transilvaniei cu România n-a fost rezultatul unei cuceriri militare sau al unei hotărîri a marilor puteri, ci consecința legică a unui îndelungat proces istoric determinat de condițiile istorice, economice, culturale și politice în care s-a dezvoltat poporul român în decursul secolelor. Hotărîtoare pentru realizarea ei a fost voința întregii națiuni române de pe întreg teritoriul Transilvaniei și Banatului, a tuturor claselor și păturilor sociale, a tuturor patrioților de pe ambele versante ale Carpaților.

Ea deriva deopotrivă din aspirațiile seculare ale poporului român — mărturisite în limitele concepțiilor timpului atît de vechii cronicari ai Moldovei și ai Țării Românești, cît și de învățații Școlii ardelene și mai ales de marea generație a luptătorilor pașoptiști — ca și din evoluția gîndirii politice și juridice progresiste, care recunoscuse cu mult înainte de primul război mondial dreptul tuturor popoarelor de a se constitui în mod liber în state naționale.

«Libertatea acestei națiuni — preciza Vasile Goldiș în discursul rostit pentru propunerea unirii la Alba Iulia la 1 decembrie 1918 — înseamnă unirea ei cu Țara Românească».

Aceasta a fost poziția etică și politică a Adunării de la Alba Iulia, și ea a dat naștere primului punct din moțiunea votată de adunare cu privire la înfăptuirea unității de stat a României.

Paralel cu conștiința necesității unității politice, conștiință dinamizată de dezvoltarea relațiilor social-economice și culturale, în poporul român se manifesta puternic spiritul democratic al recunoașterii dreptului naționalităților conlocuitoare la limba, cultura, și viața lor națională. El era consecința legică a unui trecut de luptă comun pentru apărarea libertăților și vetrelor lor, al legăturilor stabilite de-a lungul secolelor, între români și naționalitățile conlocuitoare, în economie, cultură și aspirații politice.

Încă de la 1848, prin discursul lui Simion Bărnuțiu rostit la 2/14 mai, se arăta că «națiunea română, voind a se constitui și organiza pe temelie națională, n-are cugetul dușman în contra altor națiuni și le recunoaște tuturor același drept și voește a-l respecta cu sinceritate cerînd respect reciproc după dreptate. Prin urmare — se arăta în continuare — națiunea română, nici nu voește, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voește drept egal pentru toate».

Aceleași idei se găsesc și în moțiunea de la Alba Iulia prin care se preconiza «deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare», recunoscîndu-se dreptul acestora de a se «instrui, administra și judeca în limba lor proprie».

Ceea ce s-a preconizat la Alba Iulia, fără a se aplica în întregime sub regimul burghez, s-a realizat în mod consecvent în anii socialismului cînd, concomitent cu transformarea radicală a vieții întregului popor român, cu crearea unei înalte culturi românești și a unei economii naționale puternice, s-a asigurat tuturor naționalităților conlocuitoare dreptul la folosirea liberă a limbii materne, organizarea învățămîntului de toate gradele în limba proprie, imprimarea de cărți, ziare și reviste, înființarea de instituții de cultură, știință și artă.

Deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, consacrată de Constituția Republicii Socialiste România, se reflectă prin participarea reprezentanților tuturor naționalităților în organele centrale și locale ale puterii de stat, prin întreaga activitate politică, socială și economică a țării. În Marea Adunare Națională 86,1% dintre deputați sînt români, 8,6% maghiari, 2,1% germani, 3,2% de alte naționalități, corespunzător structurii naționale a populației țării. Dintre cei peste 150 000 deputați în organele locale ale puterii, peste 11 800 sînt maghiari, aproape 2 800 sînt germani și peste 2 400 de alte naționalități. «**În toate domeniile** — sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — **în viața politică și socială, în industrie, în agricultură, în administrația de stat, în cercetarea științifică, în creația artistică — își aduc contribuția activă, alături de români, și fiii naționalităților conlocuitoare. Aceasta este expresia concretă cea mai elocventă a egalității în drepturi, instaurată în viața socială din patria noastră în anii socialismului, a unității și coeziunii poporului nostru, a deplinei identități de țeluri și aspirații a tuturor oamenilor muncii**».

Crearea Frontului Unității Socialiste — organism politic permanent și reprezentativ, care înmănunchează organizațiile obștești și profesionale ale tuturor oamenilor muncii, sub conducerea Partidului Comunist Român — va contribui la întărirea continuă a coeziunii și unității întregului popor muncitor, va asigura intensificarea participării tuturor oamenilor muncii la activitatea economică, socială, politică și culturală, la conducerea societății noastre, la elaborarea și înfăptuirea întregului program de desăvîrșire a construcției socialiste.

Consiliile oamenilor muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare vor asigura o participare mai intensă a acestor naționalități la întreaga viață socială, politică, economică și spirituală, vor contribui la întărirea unității întregului popor în lupta pentru socialism.

Idealul neatîrnării politice și economice, al propășirii patriei, care a însuflețit lupta atîtor generații, a forțelor progresiste ale poporului în anii grei ai vechiului regim, însuflețește în condițiile socialismului masele muncitoare în dezvoltarea patriei lor libere și independente, în dezvoltarea colaborării cu statele socialiste, cu celelalte țări ale lumii.

Sărbătorirea primei jumătăți de veac de la unirea proclamată la Alba Iulia, în condițiile de azi, cînd România se află în stadiul desăvîrșirii construcției socialiste, nu are semnificația numai a unei aniversări calendaristice, ci coincide cu un moment de seamă al dezvoltării sociale, politice, economice și culturale a poporului român și a naționalităților conlocuitoare de pe tot întinsul patriei noastre.

scrisoare din FLORENȚA

Una dintre porțile Baptisteriului cu basoreliefurile lui Ghiberti.

Florența. Nicăieri nu poți afla vreun alt oraș care să-ți dăruiască într-un spațiu atît de restrîns atît de multe frumuseți. Oriunde te poartă pașii, oriunde îți îndrepți privirea te întîlnești cu istoria. Nume celebre: Michelangelo, Ghiberti, Giotto, Bartoluccio, Benvenuto Cellini, Dante, Medici, Pitti..., nume cu adînci rezonanțe care declanșează asociații de idei din istorie, din istoria artelor, din literatură și poezie, te întîmpină pretutindeni. Străbătînd străzile înguste peste care parcă adie încă o boare venind din evul mediu și din Renaștere, tu, om din a doua jumătate a veacului 20, te lași tentat să-ți închipui că modernele mașini care aleargă pe străzi nu sînt de fapt decît o plăsmuire fantastică a minții tale.

*

Am coborît în grandioasa capelă a Medicilor, cu cei opt pereți ai săi căptușiți de sus pînă jos cu marmură prețioasă de diferite culori și ornamentați cu bronzuri aurite. În stînga se află «Noua sacristie», concepută de Michelangelo. Cele trei morminte de aici sînt străjuite tot de sculpturile lui. Mă uit tăcut la statuile Aurorei și Crepusculului culcate pe sarcofagul lui Lorenzo, duce de Urbino. Deodată am simțit dorința fierbinte de a atinge marmura unei statui. Voiam să pun mîna mea acolo unde eram sigur că se plimbase cercetătoare și mîna lui Michelangelo. Am furat această clipă de contact nemijlocit într-un moment cînd nu era nimeni în sacristie.

În minunatele galerii de artă ale Palatului Uffizi (capodoperă a vestitului arhitect Vasari), printre atîtea lucrări nemuritoare, o revelație: «Venus ieșind din valuri» a lui Botticelli, tablou pe care îl admirasem înainte în zeci de reproduceri. Și totuși o senzație inedită. Îl vedeam, în sfîrșit, cu luminozitățile, transparențele adevărate ale culorilor și acordurile cromatice măiestrite ale lui Botticelli. O senzație și o experiență artistică cu totul nouă, copleșitoare... Dar Florența e un oraș al comorilor artei, căruia trebuie să-i dedici, dacă nu o viață, cel puțin fidelitatea unor ani. Florența e o epocă, e o spiritualitate, e culoare și armonie, un triumf al timpului care a conservat-o, și fotografiile spun mult dar totuși prea puțin despre măreția ei.

Text și fotografii de Eugen IAROVICI

Intrarea în Palatul Signoriei.

Tineri în fața unui café.

Ponte vecchio.

În fața Domului din Florența, întotdeauna lume multă.

Tarabele multicolore și forfota din jurul bisericii San Lorenzo.

UNIREA-

de Marin BADEA
cercetător la Institutul de studii istorice și social politice
de pe lîngă C.C. al P.C.R.

În cursul istoriei sale multiseculare, poporul nostru s-a afirmat ca o unitate etnică indisolubilă. El s-a exprimat într-o limbă unitară, lipsită de dialecte și provincialisme frapante, a dat naștere unei comori spirituale ce reflectă în ansamblul ei trăsături esențiale proprii; și-a făurit o viață economică care, chiar în condițiile evului mediu, a evoluat sub semnul unui echilibru asigurat de schimburile comerciale permanente dintre cele trei țări românești.

Așezat «în calea furtunilor», cum plastic se exprima cronicarul, poporul român a fost nevoit să ducă o luptă continuă pentru apărarea pămîntului strămoșesc și să înlocuiască adesea unealta de muncă cu spada pentru a-și menține ființa și a-și asigura condițiile necesare dezvoltării sale materiale și spirituale. Sub conducerea unor voievozi vestiți ca Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și alții, s-a opus tendințelor cotropitorilor și și-a apărat eroic libertatea și independența. În focul acestor lupte s-a făurit conștiința de neam a poporului român. Ea și-a găsit reflectarea în scrierile unor umaniști de seamă ai Europei și s-a oglindit într-o măsură și mai mare în opera cronicarilor români, care nu numai că au reliefat-o ca atare, dar, prin opera lor, au avut și rolul unei forțe active în contextul politic al vremii.

În fața primejdiei externe, forțele poporului român s-au unit pentru prima dată sub Mihai Viteazul, care s-a putut intitula, în mai 1600, «domn al Țării Românești și Ardealului și Moldovei». Unirea a fost efemeră dar ea s-a proiectat puternic în viitor și, în zorii epocii moderne, a fertilizat conștiința națională a poporului nostru, devenind un simbol, un îndemn la lupta pentru înfăptuirea statului național unitar.

Procesul formării națiunii române, făurirea conștiinței naționale, se leagă strîns de apariția și dezvoltarea relațiilor de producție capitaliste, de impulsul dat de producția industrială, care a promovat pe scena istoriei forțe sociale noi. Aceste forțe erau interesate în sfărîmarea perimatelor rînduieli feudale și în crearea unui cadru economic, social și politic nou, materializat în piața economică unică, în libertatea forței de muncă și, în fine, în statul național independent.

Țărănimea din Transilvania, supusă unei duble exploatări, sociale și naționale, a imprimat deziderateloi sale sociale și un caracter național. În cursul marilor bătălii pentru emanciparea socială, cum a fost răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan, eforturile revoluționare ale țărănimii au adus o contribuție directă la acțiunea de ridicare generală a poporului.

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea s-a reluat cu o vigoare sporită lupta politică începută de Inocențiu Micu. Ideile formulate de acesta au fost dezvoltate și argumentate în *Supplex libellus valachorum*, documentul politic cel mai reprezentativ prin care românii din Transilvania cereau recunoașterea «națiunii» române ca egală în drepturi cu celelalte trei «națiuni»: ungurii, secuii și sașii, și o reprezentare politică proporțională. La baza revendicărilor formulate în *Supplex* se puneau o serie de argumente istorice, ca vechimea românilor în Transilvania, ponderea demografică, contribuția însemnată la susținerea sarcinilor financiare și militare ale imperiului. Acțiunea întreprinsă în acea perioadă a eșuat, dar ecoul a fost imens, prelungindu-se și în secolul următor mai ales sub forma activității cultural-științifice desfășurate de Școala ardeleană și pusă direct în slujba ideii de libertate și unitate națională.

Extinderea în Țara Românească și în Moldova a relațiilor de producție capitaliste în prima jumătate a secolului al XIX-lea ca urmare a dezvoltării manufacturilor, a avîntului producției agricole destinate pieței interne și externe și a comerțului (mai ales după Tratatul de pace de la Adrianopol) a accentuat procesul de destrămare a orînduirii feudale, de formare și consolidare a burgheziei românești. Lupta națională s-a amplificat, masele populare sprijinind-o cu entuziasm pentru că o legau și de înfăptuirea aspirațiilor lor sociale.

Mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu a întrunit ambele aspecte — antifeudal și antiotoman — nelipsind nici ideea întrajutorării dintre munteni și moldoveni pentru «dreptățile» comune atît Moldovei cît și Țării Românești. Ea a prilejuit totodată ample manifestări ale sentimentului național la țăranii din Transilvania, care așteptau pe *crăiașul* Tudor să sfîrșească cu boierii din Țara Românească pentru a veni și la ei «să facă și aicea dreptate».

În anii premergători revoluției de la 1848, lupta națională a românilor capătă deja contururile unei mișcări închegate. S-au alcătuit programe de acțiune precise, s-au creat forme organizatorice diverse în funcție de condițiile politice respective: de la societățile politice secrete sau asociațiile culturale și literare — adesea cu un pronunțat caracter politic — la întîlnirile secrete dintre revoluționarii celor trei țări, în țară sau în străinătate, care urmăreau să redea poporului român «o patrie slobodă și independentă».

Revoluția din 1848 a reprezentat un moment de culme în lupta poporului nostru

NĂZUINȚĂ DE VEACURI A POPORULUI ROMÂN

1 Studenții bucureșteni își exprimă solidaritatea cu cauza memorandiștilor.

2 Aspecte de la adunarea populară.

3 Delegația memorandiștilor la Viena (1892).

pentru crearea statului său național. Revoluționarii din toate cele trei țări române au susținut, într-o formă sau alta, ideea de unitate politică a românilor, au făurit planuri de acțiune în comun. Unii conducători, ca Nicolae Bălcescu, August Treboniu Laurian, Ion Ionescu de la Brad și alții, au fost prezenți în timpul desfășurării evenimentelor din

UNIREA — NĂZUINȚĂ DE VEACURI A POPORULUI ROMÂN

Refugiați transilvăneni în România, adunați la Congresul de la București din 1915.

Depunerea jurămîntului de către soldații transilvăneni înrolați în armata română pentru a-și aduce contribuția lor la realizarea unirii Transilvaniei cu România.

1848 atît de o parte cît și de alta a Carpaților. Concomitent, dorința de înfăptuire a statului unitar s-a exprimat prin mii de glasuri pe Cîmpia Libertății de la Blaj: «Noi vrem să ne unim cu țara».

Revoluția de la 1848 a fost înfrîntă, dar ea a însemnat o răscruce în istoria luptei naționale a poporului român, evidențiind aportul maselor la realizarea idealului de unitate a statului român și îmbogățindu-i sensul.

În 1859, prin unirea Moldovei cu Țara Românească, poporul nostru a făcut un prim pas spre unitatea statului național. Astfel s-a deschis calea unor reforme social-politice profunde, care au pus temeliile României moderne. Noul stat a polarizat aspirațiile maselor; către el se îndreptau speranțele, în jurul lui și prin eforturile întregului popor se va desăvîrși unitatea politică a României în 1918

Creșterea prestigiului României după dobîndirea independenței în 1877-1878 a cimentat și mai mult rîndurile românilor din Transilvania, a sporit rezistența lor în fața politicii de deznaționalizare forțată. Pe această linie se înscrie și crearea în 1881 a Partidului național din Transilvania

Un deceniu mai tîrziu, mișcarea politică a acestora, axată în jurul memorandumului adresat Curții din Viena, a produs o efervescență deosebită în rîndurile opiniei publice din țară și o vastă agitație europeană, iar procesul de la Cluj intentat conducătorilor memorandiști a prilejuit afirmarea unuia dintre cele mai elocvente momente de solidaritate a poporului nostru. De fapt, în fața instanței au apărut nu numai «acuzații», ci națiunea română în ansamblul ei. Este ceea ce au subliniat memorandiștii, declarînd că *existența națională a unui popor nu se discută, ci se afirmă*.

La începutul secolului al XX-lea, lupta pentru realizarea unității statului național român a cunoscut o amploare din ce în ce mai mare. În acțiune au fost antrenate toate clasele și păturile sociale, toate partidele și grupările politice atît din Transilvania cît și din vechea Românie.

Făurirea statului național unitar era o necesitate legică a dezvoltării societății românești. Lenin însuși arăta în ianuarie 1917 că «...foarte mulți români și sîrbi (în raport cu numărul total al românilor și sîrbilor) locuiesc în afara granițelor statului «lor», că în general «construcția de stat» în direcția burghezo-națională nu s-a terminat în Balcani...» (V.I. Lenin, Opere complete, vol. 30, Editura politică 1964, p. 355).

În împrejurările create de victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și de prăbușirea imperiului habsburgic, ca și ale avîntului revoluționar din toamna anului 1918, eforturile poporului s-au canalizat pe un făgaș unic, sfîrșind prin a-și impune voința-i unanimă de a trăi într-un stat național unitar. Se realiza astfel nu numai năzuința sa secular, dar și un cadru istoric adecvat continuării luptei maselor populare, ale tuturor naționalităților care continuau o tradiție de veacuri, pentru emancipare socială sub conducerea clasei muncitoare și a partidului ei, Partidul Comunist, creat în mai 1921.

Legiunea soldaților români din Italia. Ei făcuseră parte din armata austro-ungară și, întorși de pe front, s-au pus în slujba luptei pentru desăvîrșirea unității statului național român

Legiunea voluntarilor români din Praga care, în timpul evenimentelor din 1918, a sprijinit activ eforturile popoarelor cehoslovace pentru înfăptuirea statului lor național.

Puțini mai trăiesc dintre participanții la marele act al unirii săvîrșit la Alba Iulia acum o jumătate de veac. Ne-am adresat cîtorva dintre ei, cu rugămintea de a face pentru cititorii noștri «reportajul» memorabilei zile de 1 decembrie 1918. Sînt pagini de cronică vie, scrise de cei care pot spune azi cu legitimă mîndrie

„AM FOST LA ALBA IULIA"...

Rînd pe rînd, doborîți de povara anilor, au dispărut cei mai mulți dintre cei care au contribuit cu graiul, cu scrisul și cu fapta la împlinirea idealului poporului român, și care au cunoscut adînca bucurie a zilei de 1 decembrie 1918.

Numele lor va rămîne pe veci înscris în cronica recunoștinței naționale, ei fiind exponenții năzuințelor seculare ale națiunii române și totodată codificatorii voinței maselor adunate la Alba Iulia pentru a pecetlui dorința unanimă a unui întreg popor.

Ca și pașoptiștii, luptătorii de la 1918 au intrat în cartea neamului o pagină pe care nimeni nu va mai putea să o dea înapoi, fiindcă ea reprezintă consecința logică a unui îndelungat proces istoric și totodată consacrarea dreptului firesc la unire al aceleiași națiuni de pe ambele versante ale Carpaților.

Supraviețuitorii marelui act sînt o adevărată comoară de amintiri înflăcărate și de precizări istorice, care aduc o largă contribuție la cunoașterea evenimentelor de acum 50 de ani, și îndeosebi la evocarea însuflețirii de care a fost cuprins atunci întregul popor român, toate clasele și păturile sociale, toate orașele și toate satele din Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș.

Ei au văzut cu ochii și au auzit cu urechile lor ceea ce generațiile anterioare au așteptat cu sete, istoria rezervîndu-le tocmai lor rolul de a fi eroii și martorii unei mari biruințe a poporului nostru.

Declarația de la Alba Iulia, document de bază aprobat de adunare, proclama solemn unirea Transilvaniei cu România și, pentru a da satisfacție năzuințelor maselor populare, înscria o serie de drepturi democratice, printre care necesitatea înfăptuirii reformei agrare, a introducerii dreptului de vot universal, egalitate pentru naționalitățile conlocuitoare, drepturi pentru muncitorime, prevederi înscrise sub impulsul hotărîrii maselor populare de a întregi actul unirii cu măsuri menite să asigure un nou cadru social pentru dezvoltarea și propășirea poporului.

Pentru generațiile tinere, care asistă pentru întîia oară la o aniversare de proporții atît de grandioase, ca și pentru posteritate, amintirile supraviețuitorilor Adunării de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918 nu ne redau numai fiorul faptului trăit, ci reprezintă totodată transmiterea simbolică a făcliei patriotismului care trebuie să călăuzească din veac în veac pe toți fiii poporului român.

▪

Reproducem în cele ce urmează cîteva dintre amintirile pe care veterani ai unirii ne-au făcut cinstea de a ni le încredința, pentru cititorii noștri.

De altfel unii dintre ei s-au dedicat în ultimii ani unei bogate activități memorialistice, care deschide largi perspective pentru evocarea, pe bază de mărturii autentice, a măreției acelui moment istoric. Printre aceștia se află și unul dintre foștii secretari ai adunării, avocatul *LAURENȚIU OANEA* de la Năsăud, în vîrstă astăzi de 80 de ani. D-sa și-a adunat amintirile într-o lucrare intitulată *Unirea de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918*. Desprindem din amintirile d-sale tabloul fascinant al Alba Iuliei în ceasurile care au precedat deschiderea marii Adunări naționale.

ALBA IULIA, ÎN ZORI

«În dimineața zilei de 1 decembrie — povestește fostul secretar al adunării — Alba Iulia avea o înfățișare plină de farmec. Viscolul care a bîntuit în ajun s-a liniștit și i-a luat locul un soare feeric, cu cer senin, de un puternic albastru, sub care pe zăpada proaspătă, razele lui delectau ochii cu milioane de diamante strălucitoare.

Orașul era pavoazat cu mii de steaguri tricolore.

Încă de la orele 7 dimineața, coloane nesfîrșite de țărăncile și fete în pitorești costume naționale din toate ținuturile transilvănene au început defilarea prin fața hotelului numit astăzi «Dacia», situat în piața orașului, unde era sediul Consiliului Național Român. Ei manifestau cu puternice urale și aclamații pentru conducătorii națiunii române din Transilvania. Toți purtau drapele naționale, cocarde și panglici tricolore, în rînduri de cîte patru, în grupuri de cîte 200-300, fiecare grup avînd în frunte un drapel național și cîntînd în cor «Deșteaptă-te române!», «Pe-al nostru steag e scris unire», «Trei culori» etc.

Toate coloanele înaintau spre cetate, apoi, prin poarta lui Mihai Viteazul, au trecut în ordine către Cîmpul lui Horia. Am remarcat și grupuri de fete și femei în coloane separate cîntînd versuri transilvănene. Urmau banderiile de călăreți, pe cai împodobiți cu tricolor, falnici și entuziaști, lăsînd cu toții impresia trăirii eroilor din poveștile neamului. Se îndreptau spre cetatea lui Mihai Viteazul norod nesfîrșit în ținută demnă și dîrză, avînd în suflete și gînduri scopul sfînt pentru care venise în cetatea Alba Iuliei *să înfăptuiască visul tuturor generațiilor, care au luptat și s-au stins de dorul împlinirii acestui vis».*

COMUNICAREA HOTĂRÎRILOR MARELUI SFAT NAȚIONAL MULȚIMILOR ADUNATE PE CÎMPUL LUI HORIA

Iată ce ne povestește acum un alt octogenar, notarul pensionar PETRE A. BOȚIAN, unul dintre reprezentanții Mureșului de sus:

«După terminarea ceremoniei din sală au vorbit lumii de pe cîmpie numeroși oameni politici, exponenți ai Partidului național român și ai Partidului social-democrat. Uraganul aplauzelor a zguduit văzduhul... În fine, după atîtea veacuri de lacrimi îndurerate, azi a pornit izvorul lacrimilor de bucurie, al bucuriei tuturora, fiorul bucuriei care nu se poate descrie. O lume cuprinsă de delirul bucuriei meritate. Mulți plîngeau, alții chiuiau, alții îngenunchind își înălțau privirea și mîinile spre cer. Ni se părea că vedem în văzduh pe înșiși Mihai, Mircea, Ștefan, Avram Iancu... «În viața mea — *mărturisește P.A. Boțian* — nu am văzut o adunare mai mare, mai măreață și mai unită în cuget și în simțiri, și în viața mea nu am avut o bucurie mai profundă».

«O BUCURIE PENTRU TOȚI»

Despre spiritul democratic în care au fost elaborate hotărîrile de la Alba Iulia și despre importanța lor politică și morală, ne vorbește unul dintre delegații bănățeni, avocatul ADAM POPA, astăzi în vîrstă de 75 ani.

«Masele din Transilvania și Banat — relevă d-sa — au simțit, au intuit că unirea trebuie să fie o bucurie pentru toți. Sufletul dreptății românești a eliminat orice vrajbă între naționalitățile care au trăit și muncit cot la cot. Suflul izbăvirii a plutit asupra tuturor românilor din orice clasă socială din Transilvania. Cred că niciodată n-a existat atîta unanimitate; de un singur gînd a fost cuprinsă Transilvania în cursul lunii noiembrie, iar acest gînd a fost: *Unirea*. Toate zăgazurile au fost rupte, toată suflarea românească a fost dominată de gîndul unirii. Fiecare cătun din Transilvania și Banat a simțit la fel. Drumul spre Alba Iulia l-au simțit toți, atît cei din tren, cît și cei care erau în gări, ca pe un drum al triumfului, triumful poporului nostru care își revărsa masele din adîncuri...

«La Alba Iulia — narează în continuare Adam Popa — nu s-a produs nici un gest necumpănit, nici un act de samavolnicie, nici un fel de ură, nici pentru trecut, dar mai ales pentru prezent. Dacă acest lucru a fost posibil, este numai din cauza simțului de dreptate al poporului. Dreptatea pe care a jînduit-o secole și secole, dar niciodată n-a fost părtaș la ea. Toate hotărîrile de la 1 decembrie 1918 au fost în întregime pătrunse de simțul *dreptății* față de toți locuitorii Transilvaniei».

gînduri...

Ciudat acest sentiment, care te încearcă dacă, ajuns pe culmile pasului Bratocea, urci în bătaia soarelui tomnatic spre culmile semețe ale Ciucașului. Poteca te duce de-a lungul unor vîrfuri străjuite parcă de niște mormane din ciment și piatră: granița de altădată. Și mă furi gîndurile... toamna tîrzie 1918...

Vuietul mulțimii entuziasmate de la Alba Iulia. Poporul român și-a văzut visurile secolare împlinite. Se încheiase procesul de formare a statului național român. Mă gîndesc și la adunarea aceea istorică din 8 ianuarie 1919 de la Mediaș, unde reprezentanții germanilor din Transilvania, în frunte cu Adolf Schullerus, se pronunțaseră în mod conștient pentru unirea Transilvaniei cu România...

Eu urc mereu, preocupat cu gîndurile mele, ghidîndu-mă după acele mormane, pe ale căror suprafețe netede recunosc semne alb-albastre, drumul spre culmile Ciucașului... S-au scurs de atunci 50 de ani, de la Alba Iulia. De la această distanță, de pe culmile semețe ale Ciucașului, ai parcă altă perspectivă...

Văd șesul mănos al Țării Bîrsei și al Ciucului. Uniți sub soarele socialismului seamănă și recoltează țăranii români, germani, maghiari, alții scot la lumina zilei bogățiile subsolului, toarnă piesele pentru tractorul «Universal» sau autoturismul «Dacia», iar alții înalță cartiere noi...

Și coborînd apoi spre «Tesla», surprind un grup de muncitori silvici citind propunerile Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — referitoare la formarea Frontului Unit Socialist și a Sfaturilor naționalităților conlocuitoare.

Da, vom răspunde chemării, vom pune umăr lîngă umăr, români, maghiari, germani, precum și toți ceilalți, pentru a înălța patria noastră comună pe culmile cele mai înalte ale civilizației.

Prof. Roland SCHMIDT
dir. adj. Liceul nr. 1 Brașov

AM FOST LA ALBA IULIA

«UNITATEA ROMÂNIEI NU ESTE OPERA NICI A UNUI OM, NICI A UNEI PROVINCII, NICI A UNEI GENERAȚII ȘI NICI A UNEI CLASE SOCIALE»

O strălucită și concludentă pagină asupra semnificației istorice și patriotice a actului unirii o aflăm în amintirile frunțașului socialist de la Oradea TIRON ALBANI — fost membru al Consiliului Național Român — puse la dispoziția noastră de către publicistul bihorean Ion Isaiu.

«Unitatea României — declara bătrînul luptător — nu este opera nici a unui om, nici a unei provincii, nici a unei generații și nici a unei clase sociale. Ea este rezultatul luptelor susținute timp de veacuri de cei mai buni fii ai poporului român. Adunarea de la Alba Iulia n-a avut decît să confirme printr-un proces verbal politic o realitate care exista moralmente prin legăturile indestructibile de neam, de limbă și de tradiție istorică.

Hotărîrea Consiliului Național Român de a convoca Adunarea națională de la Alba Iulia — precizează Albani — a fost primită cu mare entuziasm de toate cercurile românești, indiferent de vederile lor politice și sociale. Membrii Consiliului Național Român au dovedit deci un iscusit simț politic atunci cînd au recurs la această soluție, care punea în atributul maselor populare nu numai dreptul de a hotărî asupra soartei lor, dar și răspunderea în fața lumii și a istoriei pentru hotărîrea ce o vor lua.

Din Maramureș și pînă la Dunăre, spune Albani, românii din cele 80 orașe și numeroase sate românești și-au trimis delegați, cîte 10-12 de fiecare comună. Deosebit de aceștia, sindicatele muncitorești din toate orașele și centrele industriale și miniere au trimis circa 10 000 de delegați la măreața și istorica adunare».

«O HOTĂRÎRE ISTORICĂ POTENȚATĂ DE PREZENȚA NOASTRĂ, A MASEI ANONIME...»

Participarea și rolul esențial al maselor populare la proclamarea unirii sînt subliniate de un alt biheorean, jurisconsultul PAVEL MALIȚA, în vîrstă astăzi de 74 ani, care a participat la adunare odată pe atunci 23 de ani — atras ca și zecile de mii de anonimi de glasul datoriei patriotice.

«Cuprinși de o însuflețire generală — mărturisește d-sa în paginile comunicate nouă prin Ion Isaiu — înfrățiți în hotărîrea de a face totul pentru a trece din faza așteptărilor și a dorințelor în faza înfăptuirilor, noi, acei care n-am avut calitatea de delegați oficiali, ne-am gîndit totuși că locul nostru este acolo pentru a da o expresie și mai puternică, și mai unanimă, spontană și directă voinței poporului român. Zeci de mii de oameni au sumțit această nevoie, această poruncă a instinctului.

Împreună cu Iosif Țăriău, Aurel Matei, Nicolae Maliță, Vasile Nordaș — toți din Bihor — dintre care unii trăiesc și astăzi, ne-am îndreptat de la Oradea, într-un tren neîncălzit și cu geamurile sparte la vagon, spre Alba Iulia.

Pe parcurs ne-am întîlnit cu sute și mii de oameni, cu tăblițe, pe comune, cu steaguri, delegați ai satelor, reprezentanți ai reuniunilor și instituțiilor culturale și obștești, bucuroși că pot să participe la cea mai mare adunare a poporului român. Nu pot uita și îmi vine mereu în minte caracterul acesta de masă al participanților, înfruntarea oricăror primejdii, a frigului, a oboselii și a oricăror griji materiale. Toate acestea parcă ne-au întărît și mai mult voința și entuziasmul.

Parcă aud și văd și astăzi cum mulțimea ordonată, în tactul de marș al imnurilor «Pe-al nostru steag e scris unire» și «Deșteaptă-te române!», străbătea străzile spre inima orașului, care răsuna de cîntece patriotice. Simțeam că votul delegaților, hotărîrea lor istorică era potențată de prezența noastră, a masei anonime de participanți voluntari la marele act.

Îmi amintesc — continuă d-sa cu emoție — că pretutindeni în Alba Iulia fîlfîia tricolorul românesc, că porțile cetății au fost despuiate de pajurile habsburgice. Se spunea că unii ofițeri români ar fi numărat la poarta cetății 120 000 participanți, dar mulți participanți spuneau că la Alba Iulia am fost aproape 200 000 de oameni.

Nu voi putea uita niciodată prestanța și înfățișarea frumoasă a celor din gărzile naționale. Îmi amintesc de parcă a fost ieri, că erau îmbrăcați în sumane de pănură albă și aveau căciuli ca Mihai Viteazul.

Fără îndoială, cea mai impresionantă zi din viața mea a fost ziua de 1 decembrie 1918. Atunci, în focul tinereții, în viitoarea mulor de participanți, stăpînit de acea însuflețire colectivă, credeam alături de toți acei semeni ai mei, cu năzări în priviri, că sîntem capabili să mutăm munții din loc, nu numai hotarele nedrepte»

*

Spațiul nu ne permite să facem loc și altor amintiri asemănătoare, dar toate mărturisirile celor care au participat la istorica adunare sînt unanime în a recunoaște că proclamarea Unirii Transilvaniei cu patria mamă, care a fost puternic reflectată și de ziarele maghiare și germane, s-a înfăptuit prin voința întregului popor, ea fiind concluzia firească a năzuințelor și luptelor sale de veacuri.

Primul sediu al Consiliului Național Român Central din Arad.

economice

de Ilie ZAHARIA

„MAKE MONEY, NOT WAR!“

Pentru negustătorii de armament cea mai teribilă primejdie este izbucnirea păcii. Potrivit concepției lor că «ce e bine pentru mine este bine pentru țară, iar ce e rău pentru mine este rău și pentru țară», pacea ar fi o catastrofă națională. Există și teoreticieni, ca și oameni politici, care știu să prezinte argumente — argumente care fac impresie — pentru a susține, dacă nu un război fierbinte, măcar unul rece: ce ar însemna încetarea războiului din Vietnam pentru economia americană? Închiderea unor uzine, peste un milion de salariați fără lucru, scăderea corespunzătoare a consumului, reducerea deci a producției de bunuri de consum, alți șomeri, mă rog, o adevărată reacție în lanț... Concluzia: războiul nu este numai un *business*, dar chiar o condiție de existență a unei economii prospere.

Recent, un economist, Alessandro Silj, a tentat o analiză a consecințelor pe care le-ar avea pentru economia americană încetarea războiului din Vietnam. Și ce rezultă? Da, e adevărat, războiul acesta costă anual 28 de miliarde de dolari. Luată în sine — e o cifră uriașă. Dar această sumă reprezintă doar 3% din produsul anual brut al Statelor Unite ale Americii. Știți cît cheltuia economia americană în timpul războiului din Coreea? 13,5% din produsul național brut. Și nu s-a întîmplat nici o catastrofă cînd armele au tăcut. În 1944, aportul de război american a reprezentat 42% din produsul național brut! A fost desigur o problemă grea, foarte grea, reconversiunea întregii economii americane, trecerea de la economia de război la cea de pace. Dar aceasta n-a împiedicat dezvoltarea în continuare a acestei economii.

În momentul de față există studii ample privind reconversiunea unor industrii afectate de pacea din Vietnam, precum și absorbirea forței de muncă rămase disponibile. Cele 28 de miliarde de dolari cheltuite anual pentru acest război sînt solicitate și suprasolicitate pentru alte domenii, pentru alte eforturi. Programul social de îmbunătățire a condițiilor de viață a milioane de oameni care trăiesc în mizerie în bogata Americă a fost amînat, amputat din pricina războiului. Statele federale cer cu insistență parte din aceste miliarde. John Gardner, fost acum cîteva luni membru al guvernului, declara: «Istoria va judeca sever o națiune bogată care refuză sacrificii financiare pentru a-și vindeca plăgile sociale».

La rîndul lor financiarii, mai precis spus conducătorii finanțelor publice, cer un număr de miliarde pentru reducerea deficitului bugetar.

Make money, not war! Să facem bani, nu război, aceasta-i ultima lozincă a oamenilor de afaceri lucizi, care țin seama de starea de spirit a populației și care au studiat și au ajuns la concluzia posibilității unei reconversiuni rapide — și fără mari zguduiri — a economiei americane.

carnet

de Maria BANUȘ

CAPRICIILE PRINȚESEI

Vorace, crudă ca Saturn; capricioasă și imprevizibilă ca o prințesă autocrată, MODA își impinge copiii pe podium. Sub reflectoare, îi încarcă de glorie, de aur, de nevroze și, cu o mișcare bruscă, neașteptată, îi trage înapoi, în umbră, îi devorează.

Rareori, cu puterile ei taumaturgice, îi reînvie pentru un ceas.

Acum e ceasul lui Serge Reggiani, actorul cvadragenar (mai aproape de 50 ani) care a revenit la șansonetă și disc cu un succes «fracasant». Ultimul disc vîndut în 200 000 exemplare. Își cîntă vîrsta, melancoliile și luciditatea ei. E numai ceasul lui Reggiani. E ceasul maturității. Nebunia yé-yé-ului s-a potolit.

Beatlesii încearcă să toarne conținut în ritmuri și — oameni de afaceri — lansează o junâ nevinovată, Mary Hopkins. Barometrul arată mereu «timp frumos» pentru Montand și Brel. «Bătrînii» își mențin sau își recapătă prerogativele în cetate.

În policentrismul vieții moderne, Parisul nu mai e singurul templu unde se consacră gloriile.

Citeodată, după ce le neagă zgomotos, face penitență și le primește, dîndu-le suprema consacrare și un nu știu ce definitiv și clasic.

E cazul pictorului american Rauschenberg. Cîți ani au trecut de la scandalul răsunător care făcea cunoscut lumii numele lui, o dată cu premiul internațional căpătat la bienala venețiană și protestul indignat al criticii franceze!? Vreo cinci.

Azi, la «Musée d'Art Moderne» din Paris, «combine paintings»-urile lui se desfășoară într-o mare expoziție care ocupă un șir de săli. Azi, despre discipolul lui Mondrian și prietenul lui Duchamp, meșter al colajelor și combinațiilor de materiale eteroclite în asamblări frapante, într-o revărsare de vitalitate care nu-și impune măsură și nu excelează în intelectualitate sau interiorizare, se scrie cu sacerdotală gravitate. Se simte în aer: avem de-a face de-aici înainte cu un clasic al colajelor.

Samuel Beckett, lansat în 1953 de Roger Blin cu piesa «În așteptarea lui Godot», este pus în scenă și jucat tot de acesta — rolul principal: Ham — la teatrul «Alpha 347» cu «Fin de partie». Ține afișul, aproape permanent din 1957, cînd a fost scrisă.

Punerea în scenă, mișcarea, jocul, luminile, totul a căpătat o patină de desăvîrșire, o șlefuire de briliant negru. Funambulescul tragic, deznădejdea existențială a lui Beckett au devenit clasice. Se simte nevoia unor noi formule în teatru. Ham întreabă: «Se întîmplă ceva?», și Clov: «Ceva își urmează cursul».

În CEVA se zbuciumă, se ridică și se prăbușesc și talazurile nestatornice, violente, ale modei.

Paris, 24 octombrie 1968

moda pentru noaptea revelionului

Rochia aceasta dintr-un crêpe de mătase albă (sau dintr-un voal de mătase montat pe tafta, ori dintr-o stofă moale și subțire) ni se pare potrivită mai ales fetelor tinere. Bustul scurt, falsa centură urcată deasupra taliei, lărgimea ușoară pornită chiar de sub bust, decolteul rotund, modest, se armonizează neașteptat de bine cu mineca lungă, «chemisier». Singura podoabă: nasturi metalici bombați, cu perle mici așezate în inel.

Rochia de revelion e o plăcută pacoste pe capul femeilor: pentru o singură noapte — și tocmai noaptea în care sînt obligate să-și reamintească că s-au «maturizat» cu un an! — consumă ceasuri de griji, de alergătură, de probe la croitoreasă și mai ales de incertitudini. Am primit la redacție mai multe scrisori în care vechi prietene ale revistei ne cer sfaturi cu privire la toaleta lor festivă; și oricît de insistentă, ba chiar dramatică, ar părea uneori rugămintea aceasta («mi-a fost pur și simplu imposibil să găsesc în revistele noastre de modă un model care să-mi placă; vă rog neapărat să mă ajutați dv. cu o sugestie» scrie D.I. din București), să nu o acuzăm de frivolitate cîtă vreme noi toți dorim ca, în noaptea Anului nou, fiecare femeie să fie cea mai frumoasă, cea mai odihnită, cea mai personal îmbrăcată, cea mai ea însăși.

Dacă e să-i dorim și rochiei dumneavoastră de revelion ceva, v-am sfătui tot la un «mulți ani» sau, mă rog, chiar dacă nu «mulți», în orice caz să-i urăm să trăiască mai mult decît o efemeridă, mai mult decît ceasurile unei singure nopți. Numai că această longevitate a rochiei se află în mîinile dumneavoastră: a alege un model care să vă permită apoi a-l îmbrăca liniștită și în alte ocazii, poate chiar mai puțin festive, iată ce ni se pare că nu trebuie scăpat nici o clipă din vedere.

Nu orice revelion ne obligă la brocarturi și lamé-uri, nu orice rochie trebuie să aibă decolteuri adînci și broderii din ștrasuri; nota de eleganță nu vine neapărat din excesul de festivism, din căutarea lui cu orice preț. Un revelion petrecut în cadru mai intim, mai restrîns, nu pretinde aceeași morgă vestimentară ca cea impusă de un revelion desfășurat în cadrul unui restaurant de lux. De la aceste considerente am pornit cînd am ales, pentru dv., aceste patru modele de față, gîndite pentru diverse vîrste, diverse împrejurări (și — desigur — și pentru noaptea Anului nou), pentru diverse siluete.

S. F.

La această rochie cu o croială foarte simplă (fusta ușor încrețită în talie, mineca scurtă, decolteu în jurul gîtului) materialul este cel care trebuie să-și arate frumusețea. Poate fi făcută dintr-un brocart negru, cu fir argintiu în țesătură, sau din dantelă. Rețineți amănuntele: festoanele de la mîneci și tiv — urmînd contextura materialului — camelia albă din talie, prinsă peste cordonul rulat.

O idee cu adevărat nouă dintr-un tricot de lînă albă cu dungi egale din lurex auriu, o rochie fără mîneci și o tunică foarte lungă, cu o bordură lată, roșie, lucrată cu croșetul. Se poartă cu multe șiruri de coliere și o broșă care închide tunica, și e la fel de adecvată unei seri de teatru ca și nopții de revelion.

Și o ținută cu deosebire festivă: dintr-o țesătură paietată sau dintr-un lamé prețios, această rochie simplă, cu talia foarte sus și două mici mîneci-balon din pene de struț (sau din fire de lînă).

Camilla Sparv, o vedetă în devenire.

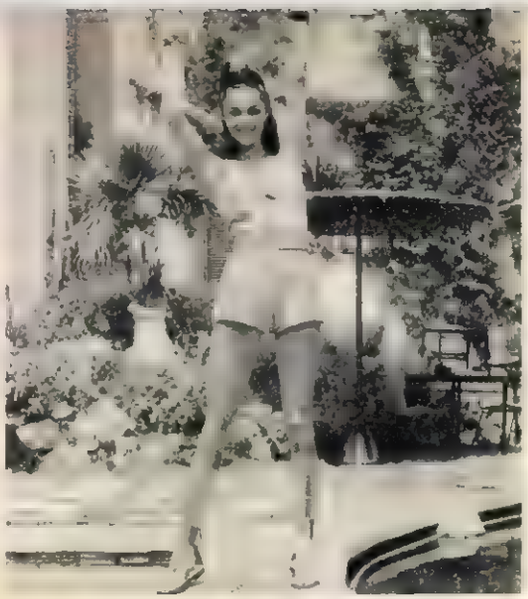

Virginia North, robotul nr. 9 în filmul «Unele fete fac și asta».

pe platourile lumii

O familie ar

Rank Organisation ne prezintă în av

de Magda MIHĂILESCU

Prestigioasa casă de filme engleză, cea a cărei emblemă este gongul uriaș lovit din răsputeri de un atlet, a avut amabilitatea să trimită revistei noastre și cititorilor ei o suită de secvențe — însoțite de un bogat material informativ — desprinse din cele mai proaspete filme realizate în studiourile Pinewood Bucureștiul de a afla știri noi și... absolut sigure i se adaugă aceea de a ne întîlni, prin mijlocirea fotografiilor, cu cîțiva dintre actorii iubiți de publicul nostru.

NIMENI NU ALEARGĂ O VEȘNICIE

Dincolo de acest titlu, dat parcă de un om ușor obosit, se ascunde o poveste polițistă, cu punctul de plecare în best-seller-ul lui Jon Cleary «Înaltul Imputernicit». Iar dincolo de povestea polițistă, zbaterea unor oameni care vor să trăiască departe de mizerii, a unor oameni pentru care aflarea adevărului nu este doar o misiune dusă la capăt cu mai mult sau mai puțin sînge rece.

De altfel, aventura goală nu l-a interesat niciodată pe regizorul Ralph Thomas, atașamentul său față de «detective-story» fiind dictat de altceva, posibilitatea de a te apropia de semeni pe căi mai puțin obișnuite. Cartea lui Jon Cleary a pus la îndemîna cineastului un astfel de subiect.

Pe scurt, despre ce este vorba: detectivul australian Scobie Malone (Rod Taylor) este trimis la Londra cu ordinul de a-l aresta pe compatriotul său, James Quentin (Christopher Plummer), «înalt Imputernicit» la o conferință internațională. Acuzația: cu ani în urmă, Quentin și-ar fi omorît nevasta. Evidența faptelor fusese dobîndită de un vechi dușman politic al eroului nostru, nici mai mult, nici mai puțin decît în timpul absenței sale din țară. Presupusul ucigaș nu neagă nimic dar refuză să se întoarcă imediat în Australia: «M-au așteptat atîta vreme, nu mai are nici o importanță o zi, două în plus». Obligat să-și păzească prizonierul, Malone are prilejul să-l cunoască îndeaproape. Și nu numai pe el, ci și pe oamenii din preajma lui: pe actuala sa soție, iubitoarea Sheila (Lilli Palmer), pe Lisa, secretara particulară (Camilla Sparv) — ușor amorezată de șeful său, ca mai toate secretarele din filme — pe enigmatica Madame Cholon (Daliah Lavi), o așa-zisă prietenă a familiei. Urmărindu-i pas cu pas pe Quentin și întîlnindu-i în casă timp de trei zile, detectivul începe să se îndoiască că ar avea în față un asasin, într-atît de integru i se pare caracterul acestuia, om deschis spre prietenie și dragoste.

Îndoielile sale vor căpăta un temei și mai puternic atunci cînd își va da seama că în Londra viața «înaltului Imputernicit» este serios amenințată: ca prin minune îl salvează de la două atentate, de a căror punere la cale exotica Madame Cholon nu este de loc străină. Convins că nu are de-a face cu un criminal, că la mijloc se află o înscenare născută din dorința de răzbunare a unor dușmani, Scobie Malone își imploră prizonierul să-i spună adevărul. Numai că atunci cînd îl va afla nu-i va mai fi de nici un folos. Presupunînd că filmul va fi cumpărat cîndva, nu ne stingem de final, prelungind — așa cum se cuvine — curiozitatea virtualilor spectatori și respectînd dreptul lor la surpriză. Dacă există

HUGH DRUMMOND REVINE

Vara aceasta a fost rodnică pentru domnul Ralph

ată (Lilli Palmer și Christopher Plummer).

premieră

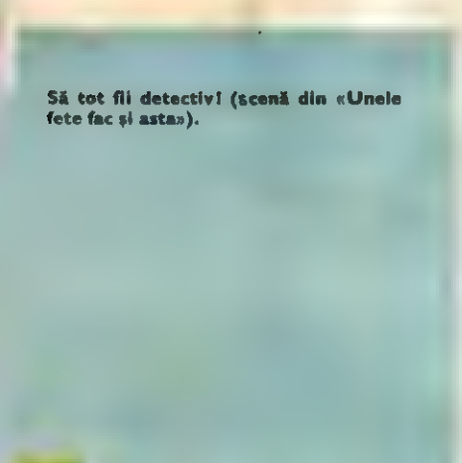

Să tot fii detectiv! (scenă din «Unele fete fac și asta»).

Hugh Drummond și dușmancele lui de moarte. Helga și Pandora (Richard Johnson, Daliah Lavi și Beba Loncar).

Regizorul Ralph Thomas pe platou; în fața sa, debutanta Sydne Rone.

Thomas. «Unele fete fac și asta» este titlul celui de-al doilea film despre a cărui realizare, sub conducerea domniei-sale, am fost încunoștințați. De fapt, pelicula în cauză este o continuare a unui alt film, «Mai periculos decît bărbatul», cel care a lansat un erou modern îndrăgit de publicul englez, Hugh Drummond, tip cuceritor, purtător fericit al unei distincții «foarte romantice și foarte britanice» (Richard Johnson). Un fel de «Sfîntul» la dispoziția căruia s-a pus de data asta un ecran mare. Chemat urgent dintr-o călătorie de plăcere cu tînăra sa prietenă Flicky (Sydne Rone), Drummond primește misiunea de a prinde pe autorii unui complot urmărind să saboteze prestigiul noului avion supersonic englez SST-1. Punîndu-și în joc tostă iscusința, fermecătorului erou nu-i va fi tocmai greu să-l descopere pe mai vechiul său dușman Carl Petersson (James Villiers), cel care opera ajutat de un întreg harem de fete-roboți — se înțelege, una mai atrăgătoare decît alta — care, la o simplă apăsare pe buton, executau de toate: preparau cocteiluri, găteau, puneau masa, ucideau, înotau, iubeau etc. Nu încape nici o îndoială că Hugh Drummond va ține piept, ca un adevărat detectiv din zilele noastre, brutalității lui Petersson, după cum va face față, ca un perfect gentleman, multelor ispite încarnate de fetele-roboți, fete ideale de altfel. Nici una, nici alta n-a fost o treabă ușoară, dar totul se termină exact așa cum îi stă bine unui «thriller curgător și sofisticat», după cum ne-a fost anunțat filmul de mai sus.

ÎN CONTINUARE: DOCTORUL

«Carry on» («Continuare») este numele unui serial comic a cărui realizare a început cu vreo 10 ani în urmă, autorii fiind producătorul Peter Rogers și regizorul Gerald Thomas. După cîte am înțeles, episoadele sus-numitului serial sînt niște frescе hazlii ale apucăturilor din diferite medii sociale. Pentru informare, cîteva titluri: «Sergentul», «În continuare: doica», «În continuare: profesorul», «În continuare: cow-boy-ul» etc. Ultimul ieșit de pe porțile studiourilor Pinewood, «Carry on doctor» este caracterizat de către scenaristul Talbot Rothwell drept «o panoramă — văzută din pat — a vieții de spital». Relațiile medici-pacienți sînt privite dintr un unghi cît se poate de lipsit de gravitate, nici unii, nici alții nefiind iertați de anumite ținchiuri satirice. În rolurile principale: Frankie Howard, Kenneth Williams, Anita Harris, Barbara Windsor, Jim Dale.

CÎTEVA CUVINTE DESPRE ACTORI ȘI REGIZORI

ROD TAYLOR. Mucalitul actor de origine australiană (s-a născut în orașul Sydney, la 11 ianuarie 1929) interpretează pentru prima dată rolul unui compatriot ; celelalte personaje din cariera sa fiind americani mai mult sau mai puțin sadea. Hotărîtoare pentru destinul său a fost întîlnirea cu Laurence Olivier care, în timpul unui turneu în Australia, l-a remarcat într-o trupă de amatori. La sfatul acestuia urmează o școală de artă dramatică, iar după cîțiva ani criticii l-au desemnat drept cel mai bun actor australian. Drept recompensă a primit o călătorie la Londra. În drum spre capitala Angliei s-a oprit însă la Hollywood de unde se pare că i-a fost greu să plece. Desprind în din filmele sale: «Încetați cu teroarea», «Șapte mări plină la Calais», «Un cuib de vulturi», «Mașina timpului», «Păsările» (regia A. Hitchcock) «Duminică la New York», «Tînărul Cassidy», «Nu deranjați», «Lichidatorul», «Mercenarii», «Aleargă, eroule, aleargă»,

CRISTOPHER PLUMMER. «Eddie Chapman» și «Căderea Imperiului roman» ne-au făcut cunoștință cu acest actor despre care se spune că este unul dintre cei mai buni interpreți shakespearieni din lume. Născut la Toronto (Canada) în anul 1929, la 13 decembrie, Plummer fusese destinat la început unei cariere de pianist. Chipul său, extrem de mobil, capabil să treacă într-o clipă de la umor la tristețe, a atras însă atenția unor profesori de teatru. Nu le-au trebuit mult timp ca să-l convingă pe tînărul muzician să-și schimbe gîndul. În 1953, aflat într-un turneu în Statele Unite, i se propune

(Continuare în pag. 24)

NEW YORK - ORAȘUL DE AZI

Corespondență specială (II) de la Silviu BRUCAN

Și Harlemul e New York, dar mai puțin turistic.

Așa poate arăta orașul cînd gunoierii fac grevă.

Toamna aceasta New Yorkul a avut o perioadă critică. Orașul în care se îmbulzesc în fiecare dimineață cei peste opt milioane de locuitori, circa patru milioane veniți la lucru din suburbii și vecinătăți și cîteva sute de mii din restul țării, congestionînd traficul pe străzi și pe trotuare, a cunoscut succesiv sau simultan greve ale gunoierilor, care au lăsat pe străzi mormane de gunoi revărsate din cutiile cilindrice de metal, împrăștiind o duhoare care te trăsnește, amenințările de grevă ale pompierilor care refuzau să mai inspecteze pompele de pe străzi și clădirile și anunțau că nu vor mai răspunde la alarme de incendiu, acțiunea a 2 000 de polițiști care au rămas demonstrativ acasă sub motiv că au gripă asiatică și greva a 58 000 de învățători din Brooklyn, care au lăsat timp de o lună peste un milion de copii vagabondînd pe străzi fără rost. Sentimentul că acest oraș-moloh a crescut atît de imens încît viața lui urbană scapă de sub control și nu mai poate fi stăpînită s-a transformat într-o **malaise**, *la un pas de disperare. Grevele și amenințările cu greva au relevat conflicte adînci nu numai între muncitori și patroni sau primărie, ci și între albi și negri, pături mijlocii și săraci. Plină și energicul primar Lindsay, covîrșit din toate părțile, a declarat: «Problema este dacă vom putea supraviețui ca oraș».*

A intrat în folclor constatarea că în New York trăiesc mai mulți irlandezi decît în Dublin, mai mulți italieni decît în Veneția, mai mulți evrei decît în Tel Aviv. El era dat ca pildă a marelui «creuzet» în care milioane de imigranți aparținînd celor mai diferite naționalități au fost transformați în americani. În realitate, problema este departe de a fi rezolvată. Dacă pe avenues-urile elegante domină semințiile anglo-saxone, în Downtown sînt cartierele sărăcăcioase unde stau polonezi, unguri, italieni și tot acolo se află Chinatown. Ele formează insulițe etnice bine definite, așa-numitele «vecinătăți» în care fiecare caută să reproducă felul de viață, obiceiurile și tradițiile din locul de baștină. Pe latura vestică a Parcului central, în spatele bulevardului ale cărui apartamente luxoase privesc spre vegetația naturală și stîncile parcului, se află cartierul cu case dărăpănate, înghesuite și murdare pe care l-a făcut celebru în toată lumea muzica lui Bernstein din «West Side Story». Aici colcăie o viață umană tulbure, iar legiunile de șoboleni (nouă la un om) se plimbă ziua în amiaza mare printre dărîmături și slums-uri.

La nord de parc se întinde cartierul portorican, iar mai departe Harlemul — ghetoul negru. Masa compactă a evreilor s-a concentrat în Bronx și Brooklyn. Pe strada 86, marșurile în cadență, «café Hindenburg», vitrinele cu crenvurști și bere sugerează că aici s-au aglomerat nemții. Poate singurul loc în care au dispărut aceste delimitări naționale este cartierul Bowery, unde oamenii sînt atît de decăzuți și nenorociți încît nu le mai arde de așa ceva. I-am revăzut pe această «stradă a oamenilor uitați» pe aceia care i-au făcut faima. Întinși pe trotuar pe treptele din fața caselor sau vîrîți prin ganguri pentru a se apăra de vîntul rece, vînzîndu-și paltoanele și ghetele pentru a-și cumpăra «booze»-ul favorit, un amestec de vin ieftin și spirt, sau certîndu-se între ei fără convingere, deoarece știu că n-au nimic de cîștigat. Un bătrîn scormonește într-o ladă de gunoi (instantaneu pe care-l întîlnești și în cartierele de lux), altul duce pe umăr un sac zdrențăros. Pe figura lor aceeași privire pierdută, dar puțin ironică. Ei știu că turiștii vin să-i vadă ca pe o curiozitate a orașului și de aceea salută complice și cu o mișcare a mîinii aproape strengărească dar batjocoritoare.

Caracterul cosmopolit al orașului se exprimă în modul cel mai ostentativ în cele peste 20 000 de restaurante risipite peste tot și deseori înghesuite unul lîngă altul. Aici găsești de la «sukyiaki» japonez, pe care-l mănînci cu betișoare la «coq au vin» și «crêpes Suzette» — pe care însuși patronul le prepară cu amestecuri subtile și cu un foc care trezește invidie — la borș cu «piroșchi» și «zabaglione». Iar pe străzi se consumă tone de «hot-dogs» și «Hamburger», de «pizza» și «bagel».

Naționalul se divizează însă în funcție de **bracket** *— categoria de venituri. La restaurantele Lutece sau Pavillion, vestite pentru* **haute** *cuisine, trebuie să vii îmbrăcat în smoching și cu cel puțin 50 de dolari în buzunar. De fapt cei care le frecventează nu poartă la ei decît numărul contului de bancă pe un mic cartonaș lucios cu litere și cifre în relief, ceea ce pare a fi de ajuns. Cei mai puțin favorizați de jocul «posibilităților egale» se îngrămădesc la automate cu miros de margarină ca «Raiul chiftelelor» sau «Calul nebun», unde înainte de a intra privesc prețurile mîncărurilor afișate pe geam și-și numără mărunțișul din buzunar.*

În ultimii ani, orașul zgîrie-norilor s-a îmbogățit cu restaurante la etajul 50. Geamurile imense prin care privești luminile, oamenii și mașinile care aleargă jos pe străzi îți dau impresia că te afli suspendat undeva în aer. Aici priveliștea este tot atît de importantă ca și cina, combinație care-ți apare mai clară în momentul cînd chelnerul îți prezintă nota de plată. În Tower Suite, care se află la ultimul etaj al clădirii «Time and Life», decorul și plantația se schimbă după anotimp, ceea ce de asemenea se adaugă la nota de plată.

Dacă cumva te afli pe o stradă centrală la ora prînzului, lumea care coboară din imensele clădiri pentru a lua masa inundă trotuarele și se îmbulzește cu un zgomot atît de infernal, încît ai senzația că ești prins într-un uriaș furnicar de muște țețe care te trag în direcții absolut nedorite și uneori te împing în unul din micile restaurante care se găsesc cu duiumul în cartierele comerciale și bancare. Cea mai mare desime umană pe metru pătrat generează cu adevărat fenomene greu de stăpînit.

Și totuși, nicăieri omul nu este atît de izolat, de singuratic, ca aici, în mijlocul milioanelor de semeni ai săi. «Mulțimea singuratică» — titlul unui studiu sociologic celebru — a surprins perfect această alienare la pătrat. Este proverbial cazul newyorkezilor care trăiesc în blocuri zeci de ani fără a-și cunoaște vecinii. Dacă intri seara într-unul din micile localuri denumite taverne, noțiune destul de respectabilă, vei găsi aici bărbați sau femei care stau ore întregi la bar pe scaune înalte fără a scoate un cuvînt.

Între doi tineri, pe care evident nu-i cunoaște, șade o doamnă nici tînără, nici bătrînă, purtînd fără pic de cochetărie o îmbrăcăminte parcă mai la locul ei acasă decît pe stradă. Cafeaua stă neatinsă, femeia privește drept înainte, cu surîsul stereotip, lipsit de veselie, al americanului bunecrescut. Deodată, cu un efort vizibil, adresează o remarcă banală vecinului din dreapta. Răspunsul este la fel de banal. Încearcă apoi cu vecinul din stînga. Răspunsul este scurt, dar politicos. Pare că femeia face un efort ca să se trezească dintr-o sumbră toropeală, să găsească un fir care s-o lege de viață, fie și cu oameni complet străini. Deodată, ea își lasă capul în mîini și începe să plîngă liniștit. Cei din jur continuă să-și soarbă băuturile ca și cînd n-ar observa nimic. După un timp, doamna își ridică fruntea și începe să învîrtească lingurița în ceașcă, străduindu-se să-și potrivească iarăși pe buzele tremurînde surîsul politicos de la început.

Un newyorkez povestea recent că surprinzînd un hoț în magazinul său de alimente și rostogolindu-se cu el în luptă, pe stradă, trecătorii nu le-au dat nici o atenție. El își amintea perfect că un bărbat bine îmbrăcat, cu o servietă în mînă, a trecut peste cele două trupuri încăierate, ca și cum ar fi sărit peste un obstacol natural. Mulțimea de pe stradă nu-i lăsa loc ca să-i ocolească pe cei doi nici prin dreapta, nici prin stînga.

Sărăcie în mijlocul bogăției, singurătate în mijlocul mulțimii.

directorul atacă

de Felicia ANTIP

Pe adresa revistei «Flacăra» a sosit o scrisoare semnată de Alexe Constantin, director al Școlii generale nr. 47 din București

Pe un ton care nu admite replică, domnia-sa susține că atît emisiunea «Transfocator» (din 31.VII) cît și articolul «Text și subtext» («Flacăra» nr. 689) sînt în contradicție cu realitatea. «Aceasta ca urmare a intervenției unor persoane interesate în compromiterea mea, fapt deosebit de grav, care pe lîngă atmosfera nefavorabilă creată activității corpului didactic mi-a adus grave prejudicii morale». În concluzie, el întreabă: «Ce măsuri disciplinare s-au luat împotriva tov. Felicia Antip care a semnat articolul în discuție și care, abuzînd de încrederea dv., a «confundat» coloanele revistei, transformîndu-le în calomnii și invective (sic!) la adresa unor oameni care au încercat să pună ordine în instituția care îi e-a încredințat să o conducă?»

Cititorii noștri își amintesc, poate, excelentul «Transfocator» din 31 iulie. Pe treptele unei școli din Capitală, o femeie în vîrstă, căreia i se interzisese accesul la locul ei de muncă, se plîngea de persecuțiile îndurate. După 25 de ani de activitate în funcția modestă de secretară, ani în care nu numai că nu a fost sancționată vreodată pentru vreo abatere, dar fusese premiată regulat pentru conștiinciozitatea ei, la patru luni după ce fusese avansată în funcția de secretar-șef este anunțată brusc, fără nici un avertisment, că i s-a desfăcut contractul de muncă. Ea înțelege totuși motivele acestei samavolnicii: e pe deplin pentru că a sesizat organele miliției neregulile financiare comise de conducerea școlii. Ce face un om într-o asemenea situație? Se adresează sindicatului chemat să-i apere drepturile. Spre cinstea lor, tovarășii din conducerea Sindicatului lucrătorilor din învățămînt acționează prompt, încercînd să determine anularea măsurii ilegale. Se lovesc însă de împotrivirea categorică a celor ce hotărîseră destituirea. Paulina Teodoru se adresează justiției și, după cum era și firesc, obține cîștig de cauză: prin sentința civilă nr. 2 129 a Judecătoriei sectorului 3, din 11 iulie 1968, se decide reîncadrarea ei în muncă în funcția avută, cu precizarea că Inspectoratul școlar al municipiului București — inspector școlar șef sectorul 3 — este obligat «să plătească contestatoarei Teodoru Paulina salariul cuvenit pe 45 de zile, precum și 500 lei cheltuieli de judecată». Dar la 26 iulie, data la care «Transfocatorul» a vizitat școala nr. 47, Paulina Teodoru continua să nu fie primită în interiorul ei. Două imagini au frapat în mod deosebit pe telespectatori. Femeia persecutată pe treptele școlii și penibila scenă a discuției dintre reporterca Carmen Dumitrescu și directorul școlii, Constantin Alexe. Reporterca se străduia să obțină răspunsuri la întrebări clare, simple. Fără nici un rezultat. În fața ei, pe ecran, un om aparent incapabil să formuleze fraze coerente, închegate, își ferea nervos privirea și își înghițea cuvintele. «Răspunsurile» lui aveau doar o vagă legătură cu întrebările. Ele constau din invocarea numerelor de înregistrare a unor hîrtii care nu i-au fost aduse la cunoștință în termenul legal și ar putea fi rezumate prin expresia «Nu știu, n-am văzut, nici pe-acolo n-am trecut». Aparița lui Constantin Alexe pe micul ecran a fost, dacă privim lucrurile din unghiul reporterului de televiziune, o «lovitură» pe care viața o prilejuiește destul de rar autorilor «Transfocatorului». În fond însă, ceea ce am văzut pe micul ecran era extrem de trist, revoltător. Cronicarul de televiziune a considerat de datoria sa să dea glas cutremurării tuturor celor care au aflat că directa unei școli din Capitală poate fi încredințată unui asemenea om. Portretul său moral era însă, recunoaștem, incomplet. El se baza pe impresia directă și pe informațiile furnizate de emisiunea de televiziune, evident nu pe «intervenția unor persoane interesate în compromiterea» eroului ei și nici pe alte date informative.

Dacă organele de resort ar fi luat, îndată după sesizarea televiziunii, măsurile care se impuneau de urgență, și în primul rînd reintroducerea ordinii legale și a unui climat moral corespunzător la școala nr. 47, probabil că problema ar fi putut să fie considerată închisă.

Oricît ar părea însă de incredibil, lucrurile au rămas exact în același stadiu, iar directorul Constantin Alexe, convins de impunitatea sa, a trecut la ofensivă. Pe adresa televiziunii, a redacției ziarului «Munca» (primul care sesizase neregulile de la școala nr. 47) și a revistei «Flacăra» au început să curgă anonimele. Anonime «semnate»: «un grup de cadre didactice», «profesor pensionar Popescu», «Aurelia Bădescu» ș.a. Și, încă mai grav, scrisori semnate de grupuri de elevi și absolvenți ai școlii nr. 47. S-ar putea ca o analiză grafologică să stabilească faptul că scrisorile au sînt scrise chiar de mîna semnatarilor. Din respect pentru cititori nu voi reproduce acuzațiile ultrajante la adresa persoanelor din conducerea Sindicatului lucrătorilor din învățămînt, din televiziune și presă, care și au permis să nu aplaude activitatea directorului Constantin Alexe. În toate revin însă aceleași idei și argumente, revelatoare, cred, pentru profilul moral al autorilor (sau autorului) lor.

Iată, de pildă, ideea grandomană că o critică la adresa directorului sloveşte în același timp într-un om ce are o facultate, într-un om care a fost verificat atît de partid cît și de inspectorate înainte de a-i atribui funcția de director». Sau: «Problema prezentată la «Transfocator» nu este minoră. Ea aduce prejudicii grave întregului învățămînt, disciplinei în școli, corpului didactic, încrederii în organele de propagandă — televiziune, radio, presă».

Uneori agramatismul expresiilor este desăvîrșit: «Nu este oare cazul să ne întrebăm a cărei mînă este întreaga acțiune?» Pentru tonul injurilor, și mai mult încă, pentru stilul incredibil de caragialesc este caracteristică apostrofa pe care mi-o adresează inexistentul «profesor pensionar Popescu»: «Cred că îți este rudă că altfel nu erai atît de imbecilă și să nu-ți dai seama cum se realizează un Transfocator. Cum de pari naivă? Nu cumva umbli cu substraturi?»

Obsesia legăturilor de rudenie și a «relațiilor» în general revine sistematic. O explică, de altfel, următoarea frază: «Prin comportarea acestei secretare se poate deduce foarte ușor că numai prin relații a putut obține prezentarea situației sale. Și de fapt cam așa cred că și este — căci altfel nu se lovea într-o instituție, în organe de partid — în inspectorate, în ministere chiar — pentru un singur om». Ideea edificiului de instituții sprijinit pe umerii directorului Alexe și în pericol de a se nărui dacă el ar fi cumva atins o-o întîlnim aici pentru prima oară. Dar citatul exprimă și o nedumerire sinceră: cum se poate face atîta zarvă «pentru un singur om»? Spiritul de dreptate este o noțiune străină «autorilor». Bizuindu-se el însuși pe un frate inspector de cadre în Ministerul Învățămîntului, care a încercat să exercite presiuni chiar și asupra comisiei corpului de control al ministrului, Constantin Alexe vede pretutindeni numai rude. Redactoarea C. Chiriacescu de la ziarul «Munca», prima care a cerut printr-un articol reparurea nedreptății comise Paulinei Teodoru, a devenit automat «nepoata» acesteia. Tovarășul Mateiescu, vicepreședintele tribunalului care a pronunțat sentința de reîncadrare, îi este «cumnat». Carmen Dumitrescu, semnatara «Transfocatorului», e de asemenea rudă cu Paulina Teodoru, ca și Laurențiu Dragomirescu, membru în Comitetul executiv al Sindicatului lucrătorilor din învățămînt. Iată deci că am căpătat, indirect, o familie numeroasă, despre care n-am știut pînă acum nimic și cu care va trebui să fac neapărat cunoștință.

Ținînd seama de plîngerile semnate și anonime cu care au fost bombardate, conducerea Radioteleviziunii și Sindicatul lucrătorilor din învățămînt l-au rugat pe tovarășul Ștefan Bălan, ministrul Învățămîntului, să dispună efectuarea unei anchete pentru a se stabili în ce măsură au fost veridice faptele prezentate de «Transfocator» și care este situația în prezent. S-a dispus constituirea, în acest scop, a unei comisii formate din organele corpului de control al ministrului din Ministerul Învățămîntului și un reprezentant al Radioteleviziunii. Referatul de 6 pagini al comisiei, semnat de inspectorul principal Vlasa Ilie și contrasemnat de Bindiu, șeful corpului de control al ministrului, ajunge la concluzia că semnalarea «Transfocatorului» a fost în esență justă — «De toate neregulile este vinovat, în primul rînd, directorul școlii» — cu mențiunea că ar fi trebuit să se scoată mai mult în evidență vina inspectorului școlar municipal și a inspectoratului sectorului 3.

Dintre măsurile preconizate de comisie, cea mai importantă este formulată astfel: «Să fie schimbat din funcția de director tov. Alexe Constantin și considerăm că ar fi utilă plecarea sa definitivă din școală la o catedră dintr-o altă unitate de învățămînt periferică. De asemenea, conform normelor legale, tov. Alexe Constantin trebuie să i se rețină suma primită ca premiu după sancționare».

Referatul este datat 6. XI. 1968 și trebuie să sperăm că, cel puțin de data aceasta, măsurile propuse vor fi, în sfîrșit, aplicate.

Dincolo însă de cazul Alexe, autoritățile școlare municipale și Ministerul Învățămîntului ar trebui să analizeze și unele aspecte colaterale, dar poate încă și mai importante ale problemei: la 10 noiembrie, deci la mai bine de patru luni de la pronunțarea sentinței definitive, Paulina Teodoru nu-și încasase drepturile bănești, adică salariul pe 45 de zile, plus 500 de lei cheltuieli de judecată. Neexecutarea unei sentințe judecătorești la atîta vreme de la pronunțarea ei, în absența unui recurs în supraveghere cu suspendarea sentinței, reprezintă o ilegalitate flagrantă pentru care vinovații vor trebui pedepsiți.

Cu directorul Constantin Alexe n-am terminat încă. Sau mai curînd n a terminat el cu noi. La caracteristicile sale morale prezentate mai sus se mai adaugă una: e procesoman. Am aflat că a și intentat primele acțiuni penale împotriva celor ce l-au criticat și are în pregătire și altele. Așteptăm!

DIALOG CU CITITORII

Ne miră că cititorul nostru *Cornel Păunescu* n-a aflat că de mulți ani «Flacăra» nu mai publică poezii. Socotim că numeroasele și excelentele reviste literare care apar în mai toate colțurile țării (ca să nu mai vorbim de București) oferă un cadru competent și cuprinzător pentru toți cei inspirați de muze, permițîndu-ne astfel și nouă să ne consacrăm paginile altor teme cerute de cititori. Dar mă tem că, chiar dacă am fi publicat versuri număr de număr, oda pe care tov. C. Păunescu o închină lui Eminescu tot n-ar fi văzut lumina tiparului. Sînteți încă foarte departe de poezie, tovarășe C. Păunescu; n-ați depășit încă faza bunelor intenții. Pînă una-alta, n-ar fi rău dacă ați citi mai mult, dacă ați căuta să pătrundeți mai bine sensul cuvintelor, dacă v-ați strădui, măcar, să învățați ortografia. Mai mult respect pentru limba română, iată primul omagiu pe care ar trebui să-l aduceți maestrului inegalabil al cuvîntului românesc.

Tiberiu Vlad din Constanța, care ni se recomandă drept posesor al unei formidabile colecții filatelice pe tema «Navigatori cosmici», ne oferă un ciclu de 7 (șapte) reportaje astrofilatelice sau filateloastronautice. Ni-e greu, tovarășe Vlad, să ne angajăm pentru un serial atît de lung. N-ați vrea, mai bine, să încercați trimiterea unui singur reportaj, nu prea lung, și care să cuprindă într-adevăr lucrurile cele mai deosebite și mai puțin cunoscute?

Cititorul nostru *Virgiliu Munteanu* din Luduș, jud. Mureș, în cei 17 ani de cînd este șofer a străbătut (cum e și firesc) sute și sute de mii de kilometri pe toate drumurile țării. Deși, sperăm, mereu atent la regulile de circulație, tov. Munteanu n-a rămas insensibil la frumusețile peisajelor străbătute și, pasionat pentru tot ce e frumos și insolit, caută acum și în paginile revistei pe care o citește din 1957 cît mai multe reportaje de călătorie din țară și de peste hotare. Mulțumindu-i pentru frumoasa dumisale scrisoare, îl asigurăm că vom ține seama de sugestiile pe care ni le dă și care corespund, de altfel, propriilor noastre preocupări.

În continuare, *foarte mulți cititori* (mai ales tineri) ne cer adrese ale unor artiști și cîntăreți de muzică ușoară. Îi rugăm să aibă răbdare; pe măsura posibilităților (ne gîndim, desigur, în primul rînd la artiștii români) le vom satisface dorințele. Frunzărind aceste scrisori, nu ne putem însă opri cîteodată anumite reflecții asupra deșertăciunii sau măcar a instabilității pasiunilor omenești. Iată un exemplu: un cititor din Timișoara ne-a rugat, acum cîteva luni, să-i trimitem adresa lui Cornel Fugaru, ceea ce am și făcut. Numele talentatului animator al formației Sincron era însoțit, în scrisoarea cititorului, de cele mai incandescente adjective; s-ar fi părut că în cazul în care O.N.U. ar fi adoptat, în sfîrșit, proiectata reformă a calendarului, anii vieții oamenilor ar fi trebuit socotiți î.C.F. și d.C.F. (adică, înainte de Cornel Fugaru și după...). Dar, nenorocire! Idolul n-a răspuns zelosului admirator. Și iată ce ne scrie, acum, cititorul M.H.: «Aș vrea să știu motivul. Sper că nu e prea mîndru ca să trimită admiratorilor fotografii cu autografe, deoarece, la drept vorbind, nu-i chiar așa de renumit» (observați prăbușirea!). Iar cîteva rînduri mai jos se spune: «Cornel Fugaru, care nu-i decît un simplu dirijor al orchestrei». Sic transit...

În locul unor asemenea diferențe de temperaturi, mai că am prefera părerea cititorului *Ioan Georgescu*, tot din Timișoara (dar acesta, pensionar, în vîrstă de 65 de ani), care răspunde bătrînește la întrebările redacției privind artiștii cei mai buni ai anului 1968: «Eu îi găsesc buni pe toți, căci fiecare se străduiește să fie cel mai bun, și mai depinde și de rolul ce-l are»...

Un cititor anonim (de ce?) ne întreabă în care județ se vorbește cel mai corect românește. Se știe că la baza limbii literare a stat graiul din nordul Munteniei (Tîrgoviște) și sudul Transilvaniei (Brașov). Limba noastră a fost dintotdeauna o limbă unitară, pe teritoriul României neexistînd de fapt dialecte; astăzi, datorită creșterii considerabile a nivelului de instrucțiune și cultură, acest caracter unitar s-a accentuat. De aceea, poate n-am greși dacă am răspunde că județul în care se vorbește cel mai corect limba română este cel în care există cel mai ridicat nivel de școlarizare. Consultați Anuarul statistic...

Tînăra noastră cititoare *Mariana Vasilescu* din Orașul Nou Orșova, jud. Mehedinți, vrea să se specializeze în psihologie și ne roagă să-i trimitem anumite indicații bibliografice. O vom face cu plăcere. Cît despre intenția dumisale de a traduce un vechi tratat de frenologie, ea ni se pare cel puțin temerară. Chiar dacă ar stăpîni la perfecție limba franceză (oare așa stau lucrurile?), traducerea unei asemenea lucrări presupune profunde cunoștințe de specialitate, pe care, din cîte am înțeles, tovarășa Vasilescu abia de acum încolo urmează să și le însușească. Și apoi, teoriile lui Lavater și Gall sînt cel puțin prăfuite... Intenția însă, de o juvenilă îndrăzneală, rămîne demnă de toată lauda.

H. DONA

ROTE KAPELLE (I)

— Istoria uneia dintre cele mai puternice organizații de spionaj antinaziste din timpul celui de-al doilea război mondial*) —

de Sergiu VERONA

Himmler nu avea o singură reședință oficială. Multiplele sale funcții îl legau de mai multe orașe. La Berlin, ca Reichsführer SS și ministru de interne. În Prusia Orientală, în apropierea cartierului general al lui Hitler. Altă reședință — la Jitomir, în perioada războiului împotriva Uniunii Sovietice.

În acea dimineață de iulie 1942, un curier special venit din Berlin i-a înmînat un dosar cu obișnuita inscripție: «Ultrasecret — pentru informarea Reichsführerului SS Heinrich Himmler». Himmler puse dosarul pe masa lui de lucru, rezolvă cîteva hîrtii și apoi se cufundă în lectura documentelor cuprinse în el. Dosarul era destul de voluminos, conținînd cîteva rapoarte ale Gestapoului, ale Funkabwehrului (secția radio a contraspionajului militar), însoțite de opiniile lui Müller, șeful Gestapoului, și ale amiralului Canaris. În plus, copii a numeroase telegrame cu însemnele secției de descifrare matematică...

Pe măsură ce parcurgea filele, fața, de obicei imperturbabilă, a lui Himmler, figura sa de «institutor pedant de provincie» — cum îi descriau contemporanii — exprima o nesfîrșită mirare. Își scoase ochelarii, îi puse la loc. Nervozitatea era ușor de ghicit.

Într-adevăr, avea motive suficiente. Să aruncăm o privire în dosarul cu inscripția «Geheim». Printre altele erau inserate textele următoarelor telegrame:

«Coro către Director. Sursă: Maria.

Artilerie grea provenind din Koenigsberg, în drum spre Moscova. Baterii grele de coastă îmbarcate la Pillau — aceeași destinație».

«Coro către Director. Sursă: Gustav. Pierderile unităților blindate pe frontul de est ating, în ce privește materialul, dotarea a 11 divizii».

«Coro către Director. Sursă: Arwid.

Hitler a ordonat cucerirea Odessei înainte de 15 septembrie. Acțiunile de întîrziere a aripii de sud au provocat mari perturbări în dispozitivul de atac german. Informația provine de la un ofițer din OKW».

«Coro către Director. Sursă: Moritz.

Planul îi este în vigoare de trei săptămîni. Obiectivul probabil — atingerea liniei Arhanghelsk-Moscova-Astrahan pînă la sfîrșitul lui noiembrie. Toate mișcările de trupe sînt executate conform acestui plan».

«Coro către Director.

Mașinile companiilor de propagandă așteaptă la Briansk de la 19 octombrie intrarea trupelor germane în Moscova, prevăzută pentru 20 octombrie».

«Coro către Director. Sursă OKW via Arwid.

Pe frontul de est majoritatea diviziilor germane sînt greu încercate de pierderile suferite, epuizîndu-și potențialul uman normal. Soldații care au primit o instrucție completă nu reprezintă mai mult de un procentaj minim. Întăririle sînt constituite din soldați care au fost instruiți 4—6 luni».

Sursa majorității telegramelor reiese chiar din text; destinația de asemenea. Din inima Germaniei hitleriste, din chiar vîrfurile dispozitivelor militare naziste un șuvoi neîntrerupt de informații secrete se îndreptau spre Moscova!

Himmler întrerupse lectura, apăsă pe un buton și dădu cîteva dispoziții urgente.

În iulie 1942 — avea să reconstituie această scenă peste aproximativ 10 ani Walter Schellenberg, șeful contraspionajului nazist — Himmler a ordonat ca eu și cu Müller să ne prezentăm la cartierul său general din Prusia Orientală, înarmați cu un raport complet asupra chestiunii *Rote Kapelle*. Aveam doar cîteva ore la dispoziție ca să pregătim raportul».

Schellenberg și Müller sosesc cu un avion special și, spre surprinderea lor, îl întîlnesc și pe Canaris. Discuția cu Himmler este violentă, acesta cerînd «închiderea eficientă» a afacerii și declarînd interlocutorilor săi că-i va prezenta lui Hitler un raport propriu.

«Hitler a fost atît de tulburat de raportul prezentat și de trădarea pe care o dovedea — afirmă Schellenberg — încît n-a vrut să vadă pe nimeni, nici pe Canaris, nici pe mine...»

Totuși s-a păstrat un fragment din declarațiile lui Hitler, inclus în stenogramele convorbirilor sale zilnice:

«În prezent indivizii care fac spionaj sînt recrutați în principiu fie din păturile «bunei societăți», fie din rîndurile proletariatului... Mijlocul cel mai eficient de a combate spionajul va fi de a le da să înțeleagă celor care sînt tentați de a-l face că n-au absolut nici o șansă de a-și salva capul».

Ordinele lui Hitler sînt categorice. *Rote Kapelle* trebuie extirpată din rădăcini, dar nici o știre despre această chestiune nu trebuie să străpungă zidul tăcerii de care erau înconjurate afacerile secrete ale celui de-al III-lea Reich. Toți sînt asmuțiți. Vînătoarea este organizată și în Germania, și în țările ocupate de naziști. Abwehrul, SD-ul, Gestapoul — toate organismele de teroare și contraspionaj hitleriste au un obiectiv comun: să frîngă coloana vertebrală a uneia dintre cele mai puternice organizații de spionaj antinaziste din anii războiului.

Deși nu vrem să anticipăm finalul, totuși îl vom cita din nou pe Schellenberg.

«*Rote Kapelle* și-a continuat activitatea pînă la sfîrșitul războiului. Această luptă tăcută devenea tot mai intensă, pînă-n ziua cînd războiul a încetat să se ducă nu numai în Germania și în țările ocupate de ea, dar și în lumea întreagă».

Kapelmaistru

În «argoul» serviciilor secrete hitleriste, șeful unei rețele de spionaj era asemănat cu un dirijor. El coordona și dirija jocul instrumentelor sale. Prin urmare numele — *Rote Kapelle* (Orchestra roșie) — i-a fost dat organizației chiar de contraspionajul german. Numele era convențional și semnifica *inițial* programul nazist de combatere a unei întinse rețele de spionaj. *Rote Kapelle* a însemnat acțiunea temerară a unui grup de oameni care avea ca scop doborîrea nazismului, nimicirea mașinii de război hitleriste. Ulterior — și aceasta în ultimii ani, cînd dedesupturile au devenit cunoscute — «șeful de orchestră» al întregii rețele a fost identificat în persoana lui Leopold Domb-Trepper din Varșovia, care locuiește azi în același oraș, pe Aleea Ierusalimskaia.

L-am cunoscut pe Leopold Domb în februarie-martie 1968 și i-am solicitat să-și depene amintirile. În biroul său, Domb mi-a arătat zeci de scrisori primite fie de la supraviețuitori, fie de la rudele lor apropiate, precum și diferite extrase din presă. Ore în șir, zile de-a rîndul chiar, l-am ascultat pe Domb în fața unor cești aburinde de ceai. Pe fața lui, ochii luminau cu o rară expresivitate, cufundați în scrutarea momentelor unui trecut care, în mod indiscutabil, aparține istoriei.

— De fapt — îmi spunea Domb — multă vreme nici n-am știut că rețeaua avea această denumire....

După cît se pare, unul dintre anchetatorii

Leopold Domb-Trepper — fotografie din arhivele Gestapoului.

Abwehrului în Belgia, omul care a fost pus la început să tatoneze firele ce ar putea duce spre ramificata rețea de spionaj, a folosit acest termen într-un raport destinat lui Canaris. El a fost apoi preluat de Müller, Schellenberg, Heydrich, Himmler.

Să confruntăm dar mărturiile. Iată cum prezintă lucrurile Schellenberg:

«La sfîrșitul anului 1941, Hitler a ordonat contracararea spionajului comunist în Germania și pe teritoriile ocupate. Himmler a fost însărcinat să supervizeze colaborarea strînsă a serviciului meu de informații în străinătate cu serviciul de poliție politică secretă (Gestapo) al lui Müller și cu contraspionajul lui Canaris. Această operațiune — purtînd numele convențional *Rote Kapelle* — era coordonată de Heydrich. După asasinarea lui Heydrich, Himmler a preluat direct conducerea ei. Respectiva rețea de spionaj se întindea de-a lungul întregului teritoriu controlat în acel moment de Germania, ca și în țările neutre. Cu numeroasele sale posturi de emisie, ea mergea din Norvegia pînă-n Pirinei, de la Atlantic la Oder, de la Marea Nordului la Mediterana...»

Domb îmi expune astfel obiectivul urmărit:

— Privind retrospectiv, cele mai importante par cîteva etape, anumite momente mai precis conturate. Din 1940 și pînă la începutul atacării Uniunii Sovietice trebuia să dovedim că într-adevăr acest atac se apropie. Apoi, din iunie 1941 și pînă-n vara anului 1942, foarte importante erau mai ales informațiile cu caracter militar. Iar după acest interval a urmat etapa pe care eu o consider la fel de însemnată și pe care aș numi-o «Le grand jeu» — marele joc.

Să dăm curs evocării: în august 1940, la Paris sosește Leopold Trepper, alias Otto, Eddy, René, Henri, Georges, Bauer, Gilbert, Herbert, Sommer... El venise din Bruxelles, unde în decursul unui an organizase firma «The Foreign Excellent French-Coat», cu numeroase filiale deschise în marile porturi europene — Oslo, Stockholm, Copenhaga, Hamburg, Wilhemshaffen, Ostende. O obișnuită firmă comercială, cu funcționari pricepuți, chiar foarte pricepuți. Dar în același timp un excelent camuflaj pentru o întinsă activitate de spionaj.

La Paris, Trepper organizează rețeaua franceză și dirijează întreaga activitate de la Berlin, Amsterdam, Bruxelles etc. Încă de la sfîrșitul anului dispunea de informații mai mult decît evidente asupra pregătirii campaniei în răsărit. De cîteva ori a transmis la Moscova aceste știri.

În mai 1941, Trepper îl reîntîlnește pe inginerul de geniu Ludwig Kainz, pe care-l cunoscuse anterior. Acesta venea într-o scurtă permisie din Polonia, unde lucra la un sistem vast de fortificații germane lîngă frontieră. El îi afirmă lui Trepper că războiul împotriva Uniunii Sovietice este o chestiune de zile, dar că s-ar putea să fie amînat cu o lună din cauza unei eventuale intervenții în Balcani.

Nu era singura informație de care dispunea Trepper. Un colonel austriac însărcinat cu serviciul de aprovizionare al Wehrmachtului în Franța îi spusese încă în martie că numărul de rații este în scădere, oglindind o deplasare intensă de trupe germane. Încotro puteau fi ele trimise dacă nu spre răsărit?

O a treia informație o deținea... dintr-un cabaret. Un grup de ofițeri superiori SS ciocnesc un pahar de vin cu Trepper: sărbă-

1941. Planul «Bleu» este pus la punct la cartierul general al lui Hitler.

*) *Din volumul «Arhive secrete» în curs de apariție la Editura tineretului.*

Ofițeri din serviciul de contrainformații al armatei hitleriste la posturile de interceptare a emisiunilor radiofonice. Un astfel de post a reușit să localizeze emițătorul din Bruxelles al rețelei lui Domb.

toreau ultima zi la Paris, întrucît plecau spre Polonia.

Informațiile coincideau. Moscova trebuia din nou și urgent prevenită. Pînă atunci, Trepper îl anunțase de două ori pe atașatul militar sovietic de la Vichy — generalul Susloparov. În seara zilei de 21 *iunie* îl caută din nou.

— Un mesaj capital trebuie transmis cu toată urgența — îi spune Trepper. Noaptea aceasta Wehrmachtul va ataca Rusia.

— Bine, dar ești nebun, bătrîne — îi răspunse zîmbind atașatul militar. Este imposibil. Refuz să transmit această telegramă care te va face ridicol (de fapt,atașatul militar sovietic — după cum mi-a spus Domb—se întîlnise în aceeași după-amiază cu atașatul militar al Japoniei întors de la Berlin, care îl asigurase că, din informațiile pe care le deține din capitala germană, este exclusă orice complicație în relațiile germano-sovietice).

Totuși, Domb insistă.

— Mi-am asumat riscul — îmi spune Domb — și am insistat ca să transmită știrea. Am stat la el pînă la 2.30 noaptea, apoi am plecat la micul hotel din apropiere unde locuiam

Planul Bleu

A doua zi, atacul împotriva U.R.S.S. avusese loc... Pentru Domb și rețeaua sa începea o perioadă nouă, încordată, plină de tensiune și dramatism. Înfruntarea cu contraspionajul german smulge mulți oameni din rețeaua condusă de Domb. În majoritatea lor ei cad victime Gestapoului, pier

Clădirea din strada Atrébates din Bruxelles în care s-a stabilit echipa de contraspionaj hitlerist însărcinată cu descoperirea rețelei «Rote Kapelle».

sub ghilotină, sînt spînzurați sau mor în lagărele naziste.

— Ce considerați mai important în această etapă? — l-am întrebat pe Domb.

— În mod laconic aș defini aflarea obiectivului al II-lea. Mai precis, s-a reușit aflarea noilor planuri militare germane după înfrîngerea suferită în fața Moscovei. Și acest obiectiv era Stalingradul care, o dată cucerit, trebuia să rupă Uniunea Sovietică în două să faciliteze marșul spre sud, și cînd spun sud mă gîndesc nu numai pînă la Munții

Unul dintre agenții principali ai lui Domb, Kent.

Caucaz ci și dincolo, spre întinderile Orientului....

Încă din directiva emisă la 19 iulie 1941 de OKW, Hitler proiecta în mod limpede o lovitură decisivă în sud, spre Rostov, și apoi, firește, țința era Volga. La 8 decembrie 1941, plîngîndu-se că «a apărut iarna de o asprime deosebită», ordona pregătirea pentru primăvară a ofensivei spre Caucaz.

În dosarul aflat pe masa de lucru a lui Himmler figura o telegramă mai mult decît semnificativă, interceptată de contraspionajul german. Ea dădea toate detaliile posibile asupra ofensivei în Caucaz. *În timp ce trupele hitleriste se aflau încă la sute de km de obiectivul respectiv, aici erau expuse toate planurile operaționale, numărul de divizii, identificarea lor, totalul trupelor* etc. Domb reușise să obțină și să retransmită faimosul «Plan Bleu»!

Cînd Himmler i-a arătat-o lui Keitel — șeful statului major al Wehrmachtului — acestuia nu-i venea să creadă. De altfel, informații ce-i parveniseră ulterior confirmau posibilitatea unei interceptări a planurilor operaționale.

Citîm din jurnalul de campanie al mareșalului Von Bock:

20 iunie 1942

...Timpul pare în sfîrșit să se amelioreze. Pentru a mă asigura împotriva oricărei eventualități din direcția Olhovatka am prescris mutarea în direcția Volceansk a diviziilor blindate 3 și 23, menținute pînă-n prezent în rezervă lîngă Harkov în vederea operației «Bleu». Ele vor fi gata să participe totodată la ofensiva «Bleu 1»....

Ofițerul de stat-major al diviziei 23 blindate, maiorul Ioachim Reichel, care a plecat pe calea aerului într-un Stroch, avînd asupra sa toate ordinele pentru «Bleu 1», a aterizat forțat sau a fost lovit la 4 km înaintea liniilor noastre. O patrulă germană a identificat aparatul căruia un glonte i-a spart rezervorul de benzină. În apropierea sa nu s-a găsit nici urmă de sînge sau cenușă, astfel încît probabil toate ordinele au căzut intacte în mîna inamicului. Este un motiv în plus pentru declanșarea operației «Bleu 1» fără întîrziere, mai ales întrucît sosește sfîrșitul lui iunie. Nu mai avem timp de pierdut.

22 iunie 1942

...După informațiile aeriene se pare că fracțiuni importante ale trupelor rusești masate în jurul lui Olhovatka au pornit spre nord. Poate că acesta este rezultatul descoperirii ordinelor pe care le avea asupra sa ofițerul de stat-major. Cadavrul său și cel al pilotului au fost descoperite, dar nimic nu indică faptul că ar fi avut timp să distrugă hîrtiile.

...A sosit ordinul de a reglementa apropierea lui «Bleu 1», astfel încît să putem trece la atac de la 26 iunie, dacă ordinul va fi dat.

23 iunie 1942

Povestea ofițerului de stat-major, purtător al ordinului de operațiuni, pare să capete o turnură serioasă. Halder m-a invitat să merg să-l văd pe führer în această problemă....

25 iunie 1942

...Am plecat cu avionul la cartierul general al führerului. M-a primit mai întîi feldmareșalul Keitel. Vizibil nervos, mi-a zugrăvit situația în culorile cele mai negre.

...Am fost primit de führer...

La 13 iulie, Von Bock avea să fie demis și pus la dispoziția cartierului general.

Și totuși Domb avusese prioritatea: el transmisese primele indicații. De la 12 noiembrie 1941, telegramele sale cifrate piedau în direcția ordinelor pe care le avusese asupra sa Reichel.

Care erau în acel moment sursele sale de informații?

— Reușisem să am relații excelente la Paris, în cele mai înalte medii ale Wehrmachtului. Statul-major german era pentru mine o sursă inepuizabilă. Uneori se întîmpla *să aflu de plecarea unor divizii germane spre frontul de est înainte ca generalul comandant al respectivei divizii să știe ceva despre intențiile existente față de el.* O a doua sursă era ambasadorul german Otto Abetz, de la care reușisem de asemenea să cunosc numeroase fapte și amănunte semnificative. Apoi de la francezi — Vichy-ul trebuia să întrețină armata germană. Calculul era făcut săptămînal și în funcție de el aflam toate fluctuațiile în dispozitivul nazist. Pot cita informațiile provenite de la diverși feroviari care cunoșteau deplasările trenurilor militare germane...

Telegramele trimise în această privință de Domb (emise prin rețeaua de la Bruxelles) erau categorice:

«Sursă: Suzanne.

Linia propusă de statul-major pentru lunile de iarnă și pe care armata germană trebuie să fie dislocată pe poziții începînd din noiembrie trece prin Rostov-Isium-Orel-Briansk-Dorogobiș-Novgorod-Leningrad. Hitler a refuzat această propunere și a ordonat al 6-lea atac al Moscovei cu tot materialul disponibil. Dacă ofensiva eșuează, trupele germane în retragere se vor afla fără rezerve materiale».

«Sursă: Ninette.

Germanii adună ambarcații în porturile bulgare pentru operațiunea Caucaz».

«Sursă: Pierre.

Forța totală a armatei germane: 412 divizii, 21 aflate în prezent în Franța, majoritatea diviziilor de mîna a doua... Efectivul total al Luftwaffe — aproximativ 1 000 000 de oameni, inclusiv personal terestru».

La 12 noiembrie, Bruxelles-ul a transmis o telegramă capitală. În acea zi generalii germani din statele majore ale celor trei grupuri de armată de pe frontul de est se adunau la Orșa pentru a pune la punct planul pentru cucerirea Moscovei. Din Bruxelles se anunța:

«Kent către Director. Sursă: Coro.

Planul III avînd drept obiectiv Caucazul, prevăzut inițial pentru noiembrie, va fi aplicat în primăvara lui 1942. Punerea în poziție a trupelor se va termina la 1 mai. Totalitatea efortului logistic adunat în acest scop — pînă la 1 februarie. Baza de desfășurare pentru ofensiva din Caucaz: Lozovaia-Balaklava-Ciuguiev-Belgorod-Ahtinca-Krasnograd. Cartier general Harkov. Detaliile vor urma».

Este greu totdeauna să stabilești cu exactitate relațiile cauză-efect. Sînt încă multe lucruri asupra cărora planează vălul necunoscutului. De aceea nu se poate afirma cu certitudine rolul precis, pînă la amănunt, al informațiilor furnizate de rețeaua lui Domb. Dar este cert că se cunosc multe cazuri din cel de-al doilea război mondial în care fiece mișcare a trupelor germane era uneori cunoscută dinainte. «Vă salutăm soldați ai diviziei Turnul Eiffel. Viața frumoasă din Paris s-a terminat». Aceste cuvinte rostite din difuzoare puternice, stabilite în liniile sovietice, se făceau auzite atunci cînd divizia 23 infanterie sosită din Paris își instala dispozitivul pe frontul de est.

Funkabwehr

Era firesc deci ca serviciile secrete naziste să se pună de urgență în mișcare. Amănunte despre operația de identificare a rețelei aflăm din însemnările lui Schellenberg:

«La începutul campaniei în est, secțiunea de radio a contraspionajului nostru a depus o intensă activitate. La cîteva zile după declanșarea campaniei, unul dintre posturile noastre de ascultare din vest a detectat prezența unui emițător, fără a putea însă să-l localizeze. Radiogoniometrele indicau Belgia, dar era imposibil de precizat locul exact. Această chestiune nerezolvată a fost obiectul multor discuții dintre generalul Thiele (șeful serviciului radio), Müller, Canaris și mine. Ulterior, secția radio a contraspionajului a detectat un emițător funcționînd, după toate aparențele, în zona Berlinului, dar cînd s-a încercat localizarea lui, emisiunile au încetat brusc și n-au mai fost reluate niciodată. După calculele noastre, postul de recepție cuplat cu emițătorul trebuia să se afle în apropierea Moscovei — era vorba de o stație puternică. Emisiunile au fost făcute într-un cifru necunoscut nouă. Serviciile secrete, în fruntea cărora se află cei mai buni agenți ai lui Müller, depuneau o mare activitate în Berlin și în Franța, ca și în regiunea berlineză. Secția belgiană a contraspionajului nostru a dat rezultate, și spre sfîrșitul anului 1941, după ce ne-a consultat (pe Canaris și pe mine), Müller a hotărît să procedeze la arestări».

Deci, prima scenă a acțiunii era Belgia. Gilles Perrault, în cartea sa *Orchestre Rouge*, reproduce dialogul avut cu reprezentantul Abwehrului în Belgia, cu omul care a condus — și a reușit — să localizeze emițătorul din Bruxelles al rețelei lui Domb și care ulterior a căutat de la acest fir să pătrundă în inima organizației. Declarațiile sale făcute în 1965 la Paris sînt revelatoare pentru reconstituirea evenimentelor:

«Berlinul mi-a ordonat să urmăresc afacerea emițătorului clandestin. Cînd a fost localizat la Bruxelles, m-am instalat într-un apartament de pe bd. Brand Whitloux, care fusese abandonat de proprietarii săi englezi... Sosirea echipei Funkabwehrului**)a schimbat totul. Pînă atunci eram redus la ascultarea în fiece noapte a postului prin receptorul meu fără a putea reacționa într-un fel oarecare... Faptul că emițătorul lucra 5 ore pe noapte m-a ajutat mult. În plus, «valiza de cercetare» reprezenta o tehnică minunată care nu avea echivalent în lume... Am stabilit deci: rue Atrébates. Sergentul meu credea că emițătorul se afla într-una din trei case — 99, 101 sau 103. Am procedat la verificări discrete asupra locatarilor. La nr. 99 locuia o familie flamandă cunoscută pentru sentimente germanofile. Nr. 101 era locuit de sud-americani, despre care vecinii spuneau că lucrau pentru Serviciul economic german. Casa cu nr. 103 era nelocuită. Aveam presentimentul că emițătorul trebuie să fie ascuns în locuința goală, dar ne trebuia o certitudine absolută. În spatele celor trei case, în același bloc, exista o vilă achiziționată pentru organizația Todt, unde locuiau doi oameni de la această organizație... Am obținut de la generalul comandant ca el să interzică ieșirea celor doi oameni din apartamentul lor timp de cîteva zile... Ne-am instalat la ei și timp de 4 sau 5 nopți sergentul a putut lucra în proximitatea imediată a emițătorului. În cele din urmă el mi-a afirmat că emisiunile vin de la locuința din centru — nr. 101, ocupată de sud-americani. Nu mai rămînea decît să acționăm. Am obținut din partea autorităților militare zece oameni din jandarmeria secretă. Era oare suficient? Încă o companie de vreo 25 de oameni se afla în apropiere. Ne-am hotărît să lovim. Raidul a fost fixat pentru noaptea de 12-13 decembrie, spre orele 2 dimineața».

(va urma)

**) *Echipa dotată cu tot aparatajul necesar pentru localizarea unui emițător.*

— Hei, domnu'!...

Nell COBAR

— Și să nu uiți... cînd intri pe ușă să strigi tare: ...«mamă, am luat de trei ori 10»... vezi c-o s-avem musafiri!!!

Pompiliu DUMITRESCU

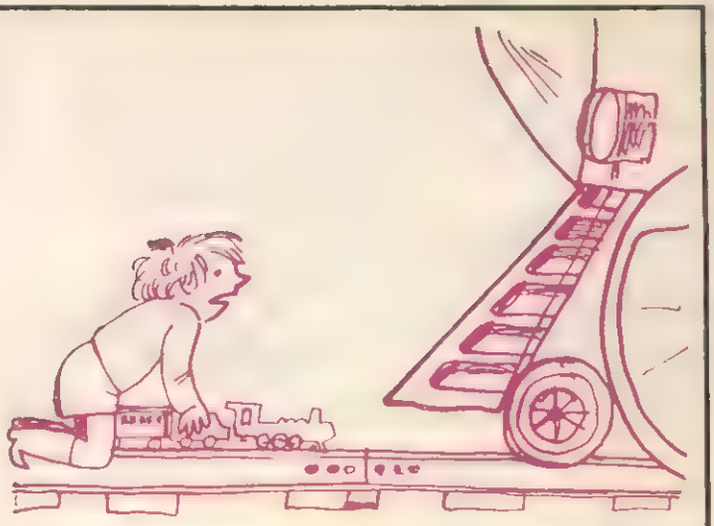

FEROVIARĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2		G	■							
3		■				■	C			
4					■		A			N
5	U	M	O	R	■		R			■
6		■	R	O	A	T	A	■	I	O	I
7	■							A	■	V	E
8				■			■	B	A	■	
9							N	U	■		
10		■	P	E	R	S	■	A	N	E	
11							■	I			

ORIZONTAL: 1) Tînăr poet român, autorul poeziei «Trenul electric» — Pronume (pop.). 2) Tren ardelenesc — Autoarea poeziilor «Haltă în cîmp», «O fată pe peron». 3) Timp — Ținut în Pirinei — Prinse-n angrenaje. 4) Autorul melodiei «Trenuleț de Snagov» — Merge cu trenul. 5) De rîs — Fluviu european. 6) Glasul lor a fost pus pe note de neuitatul Ion Vasilescu (sing.) — În întregime. 7) A pus la canton! — Cuve! 8) Tribut pe jumătate! — Macaz — Nu. 9) Autorul romanului «Trenul albastru» — Cadă! 10) Cules! — Trenuri speciale de marfă. 11) Opritoare de vagoane — Încuietoare.

VERTICAL: 1) Gară — Stație și haltă pe linia Craiova-Piatra Olt. 2) Lucrare feroviară specială — Tren de persoane. 3) Elena Grecu — Trenuri trase pe o linie (masc.). 4) În fața stației — Amiral venețian. 5) Schimbă direcția trenului — Vagon prins la un tren. 6) Autorul poeziei «Vagoane de marfă» — Depozitări de mărfuri. 7) La uzină! — Unitate de timp — Nicolae Stănescu! 8) Antic zburător — Respirația anumitor locomotive. 9) Dus cu prețul — Înscrise la cuvînt! 10) Poet sovietic, autorul poeziei «Vagonul» — Materie primă pentru ac. 11) Mijloc de transport tematic — Anexa locomotivei.

Ionel BOTEZATU — Pașcani

Dicționar: EMO.

Dezlegarea jocului «S-A LĂSAT FRIGUL...», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FEBRA — CALMI. 2) OMĂT — CO — I — NS. 3) COT — DRAGOSTE. 4) TEMPERATURA. 5) PIRAMIDOANE. 6) EIL — OAC — ABR. 7) G — IAMA — IATAC. 8) EC — RENI — MOR. 9) RACITE — TARIM. 10) OPREA — MUGI — A. 11) SOI — NA — NI — ON. 12) TNA — GHETARE. 13) NEÎNSUFLEȚIT.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CUM A AJUNS VIRTUTEA CERTIFICAT DE BOALĂ

X e un individ care din punct de vedere etic «și-a făcut suma». A strîns attea virtuți, a ghemuit attea principii încît crede că poate să-și permită riscul de a le risipi. X socoate că și-a făcut datoria, a fost un salariat conștiincios, a fost un soț exemplar și acum poate să-și facă puțin de cap. El susține teoria că acum e rîndul altora să fie funcționari incoruptibili și soți ideali. În ceea ce privește virtutea lui, el și-a încheiat socotelile.

— Domnilor, nimeni n-are ce să-mi reproșeze nimic. Am fost curat ca lacrima. Acum, dacă mai fac și eu o trăsnaie, nimeni n-are ce să-mi obiecteze...

Virtutea pe care nefericitul a strîns-o într-o viață întreagă i se pare un capital de care acum vrea să profite.

— Eu n-am greșit niciodată. Am și eu dreptul să calc în strîchini... De ce alții să aibă acest drept și eu să nu-l am? Eu nu sînt om?

Virtutea trecută, săraca virtute trecută, nefericita virtute trecută devine astfel o frumoasă bază etică pe granitul căreia se clădesc măgăriile prezentului. Ai impresia că el a adunat atîta virtute ca să poată practica viciul cu conștiința curată.

— Domnilor, un om nu poate să fie toată viața sfînt. Poți să fii sfînt o perioadă, dar nu poți să fii sfînt o viață întreagă. Eu mi-am făcut datoria față de morală, e rîndul să și-o facă și alții...

X folosește chiar virtutea trecută ca un fel de legitimație menită să-i deschidă toate porțile.

— Eu în 1962 n-am lipsit niciodată de la serviciu... Eu în timp de trei ani de zile nu mi-am înșelat niciodată soția, pe care n-o iubeam.

Săraca virtute trecută, a devenit un fel de certificat de boală. De cîte ori i se atrage atenția că minte în 1968, el îți precizează că în 1962 n-a mințit niciodată. De cîte ori i se atrage atenția că în 1968 lipsește de la serviciu destul de des, el îți amintește că în 1957 dormea și noaptea pe biroul institutului. Cum îi aduci o acuzație prezentă năvălește asupra ta cu trecutul lui glorios.

Pe baza acestui trecut glorios își poate permite și să bea pînă cade sub masă.

— Ce vă uitați așa la mine? Eu timp de zece ani n-am pus alcool în gură!!

După atîția ani de muncă onestă, X are sentimentul că și-a cîștigat dreptul de a trăi cum îl taie capul, că și-a cîștigat prin virtuțile trecute dreptul de a se bucura de desfătările viciului. El și-a cîștigat, după opinia lui, prin muncă cinstită dreptul de a mînji de îngheață apele...

...Și așa, în mintea nefericitului X viciul apare ca singura aspirație profundă, ca un drept sacru pe care l-a cucerit prin luptă.

— Lăsați-mă în pace... Eu am dreptul să decad... Eu mi-am cucerit acest drept prin muncă...

spectacol pe glob

Dramaturgul Odon de Horvath reapare pe scenele din R.F.G. cu piesa «Sladek», montată recent la teatrul din Kassel. O lucrare în care autorul demască grozăviile fascismului care a bîntuit Germania.

Cunoscutul dirijor polonez Jerzy Semkov va conduce în această stagiune două orchestre de prestigiu: Metropolitan Opera din New York, în cadrul unui spectacol cu «Evgheni Oneghin» de Ceaikovski, și Covent Garden din Londra, cu «Don Juan» de Mozart.

Pe scena Teatrului de stat din Basel (Elveția) a avut loc premiera noii piese a dramaturgului Friedrich Dürrenmatt, «Regele Ioan», o prelucrare după piesa cu același nume de Shakespeare. În viziunea dramaturgului elvețian, tragedia shakespeariană se transformă într-o satiră la adresa unui regim dictatorial, fiind a opta piesă dintr-un ciclu cu care Dürrenmatt intenționează să întregească «o frască a unei planete».

Compania japoneză de teatru modern a întreprins în acest an un turneu în R.P. Chineză. Cei 72 de artiști proveniți din cele mai bune 15 teatre japoneze au prezentat o serie de spectacole primite de public cu căldură. În fotografie, prezentăm o scenă din piesa «Spectru japonez».

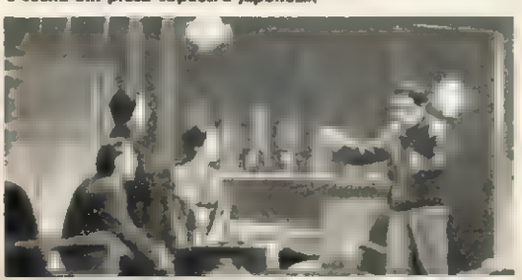

literare

de Valeriu CRISTEA

TRUMAN CAPOTE: CU SÎNGE RECE

«Sînt convins că aplicînd în literatură metoda romancierului la faptul divers gazetăresc, șocul produs de opera de artă asupra cititorului va fi de două ori mai mare. Ar exista o întîmplare adevărată, absolut adevărată, în cele mai mici amănunte, dublată de o povestire verticală, adîncită, scormonită, așa cum o găsești în romane». Anticipările scriitorului nu s-au dezmințit: șocul a fost într-adevăr «de două ori mai mare», cartea sa, care nu e reportaj pentru că folosește tehnici ale narațiunii clasice, și nici roman, pentru că relatează un caz adevărat, bucurîndu-se de un succes electrizant în întreaga lume.

În cartea lui Truman Capote, în care crima se înfăptuiește și este descrisă cu tot atîta *sînge rece*, «totul e — după cum ne spune autorul — adevărat, dar totul este și ordonat». În așa fel încît, deși faptele povestite s-au petrecut aievea și sînt strict autentice, ele rămîn oarecum la latitudinea scriitorului: prin montaj, prin construcție. Prima parte a acestui roman «non-fictiv» e compusă într-un contrapunct clasic: pe de o parte familia Clutter care se apropie treptat de ora ei fatidică, pe de alta cuplul de ucigași identificați la distanțe tot mai mici de casa în care locuiesc victimele. Construcția acestei părți a volumului urmează schema a două trenuri care vin din direcții opuse unul spre celălalt. Dar ciocnirea deocamdată nu se produce; se amînă un timp, autorul «sare» peste crima propriu-zisă pentru motivul că de-a lungul întregii relatări cronologia acțiunii este în funcție de cea a dezvăluirilor, astfel încît reconstituirea cvadruplei crime nu este posibilă decît mult mai tîrziu, numai după ce făptașii sînt prinși și își dezvăluie toate secretele. Apoi narațiunea începe o nouă apropiere a criminalilor de victime, și mai lentă, de și mai mare efect, pînă cînd scena sîngeroasă rulează, în sfîrșit, vertiginos în fața ochilor noștri în toată grozăvia ei. Acesta este punctul culminant al cărții. Ceea ce urmează nu e decît un apendice.

Scriind o carte, un autor intenționează să susțină anumite idei; dar în complicatul proces de sedimentare care este creația, nu totdeauna aceste idei sînt scoase cel mai bine în evidență. Se întîmplă uneori ca opera finită să «împungă» prin alte idei și simboluri decît cele pe care le-a avut în vedere scriitorul. E cazul lui Truman Capote. Într-un interviu în legătură cu cartea sa, acesta declara că, în alte condiții sociale, Perry (unul dintre asasini sau, mai exact, asasinul, căci el săvîrșește de fapt toate cele patru crime) ar fi putut avea un alt destin. Cartea e mai subtilă însă decît autorul ei. Căci explicarea actelor monstruoase săvîrșite de Perry și Dick se menține într-o ambiguitate perfectă prin introducerea unui factor irațional, imprevizibil, în lanțul de cauzalități clare ale unui determinism pur social. Dacă s-ar fi mărginit numai la aceasta, ne-am fi întors la Jean Valjean și la adagiul «ocna face pe ocnaș». Dar pe ocnaș, pe omul vinovat față de legile comunității și ale moralei nu-l face numai «ocna», ci și abisul. Abisul din el, mai greu de convertit în concepte și de fixat în legi. În viziunea lui Truman Capote omul se proiectează neliniștitor prin dublare și discontinuitate, printr-o alarmantă adiacență de calități și perversități.

Mizînd pe *autenticitatea deplină*, Truman Capote a avut o intuiție fericită. Dacă ficțiunea e prin natura ei insinuantă și persuasivă, lucrînd asupra noastră prin acumulări încete, faptul brut ne convinge vijelios, instantaneu, prin șoc. Ceea ce s-a petrecut păstrează întotdeauna un atu față de ceea ce s-ar fi putut petrece, atu care impresionează profund sensibilitatea omului. Căci ori de cîte ori o narațiune, epică sau cinematografică, precizează că povestea ei este strict autentică, niște urechi secrete se ciulesc în noi.

Rank Organisation ne prezintă în avanpremieră

Destinați să fie dușmani, Scobie Malone (Rod Taylor) și James Quentin (Christopher Plummer) sfîrșesc prin a se împrieteni. Lîngă ei, frumoasa secretară Lisa (Camilla Sparv).

un lung contract la un teatru american, iar peste trei ani i se oferă primul rol în film, alături de Henry Fonda: «Scena în grevă». Au urmat: «Vîntul șuieră prin Everglades», «Căderea Imperiului roman», «Sunetul muzicii», «Noaptea generalilor», «Eddie Chapman», «Oedipus rege»

DALIAH LAVI. Remarcată de Kirk Douglas pe cînd era doar o fetiță cu ochi neobișnuit de negri, Daliah Lavi (născută în Israel, în anul 1942) a obținut greu aprobarea părinților, care nu vedeau cu ochi buni o viitoare intrare în lumea filmului. Dar cum vedete fără ambiții din față nu prea există, fata a așteptat ce a așteptat pînă a crezut că-și poate hotărî singură soarta. În 1961 pleacă în Italia unde obține un angajament într-un film american cu Kirk Douglas în rolul principal: «Două săptămîni în altă oraș». După alte cîteva roluri mărunte, atrage atenția regizorului Richard Brooks care vede în ea partenera ideală pentru Peter O'Toole în «Lord Jim». Acesta a fost de fapt momentul lansării propriu-zise

Dintre filmele ce au venit pe urmă, notăm «Casino Royale», «Zece negri mititei», «Spionul cu nasul rece», «Rachetă spre lună»

CAMILLA SPARV. Suedeză, prezentatoare de modele, în vîrstă de 25 de ani, Camilla Sparv a fost descoperită de către producătoarea Betty E. Box într-unul dintre marile ateliere de modă ale New Yorkului. După cîteva coperte și o probă filmată este angajată de Casa Columbia. Rezultatul apariției în filmele «Necazuri cu îngerii», «Șirul uciga-șilor», «Arșiță groaznică», «Aurul lui McKenna»

RALPH THOMAS. Părăsind meseria de zugrav în 1932 și intrînd în industria filmului, autorul primelor două pelicule amintite la începutul relatării noastre a parcurs rînd pe rînd aproape toate etapele procesului cinematografic. În 1949 își face debutul ca regizor al filmului «A fost odată un vis» Alte titluri din filmografia sa: «Doctorul caseș», «Sub vaiuri», «Regatul lui Campbell», «O poveste despre două orașe», «Vîntul nu poate să citească», «39 de pași», «Conspirația inimilor», «Doctorul îndrăgostit», «Sus și jos», «Destul de cald pentru iunie».

▲ **Viața în unele spitale este destul de veselă (Barbara Windsor și Sidney James).**

PREA PUȚIN DESPRE TEATRU

Dacă ar fi să acordăm fiecărei piese prezentate de televiziune spațiul care i s-ar cuveni de drept, o cronică pe săptămînă — chiar dedicată exclusiv teatrului de pe micul ecran — n-ar fi de ajuns pentru a face față. Ne liniștim conștiința repetîndu-ne mereu că piesele filmate pe scenele teatrelor din Capitală au fost comentate în momentul premierei de cronicarii dramatici Nici măcar marilor reușite — ca «Jocul îngerilor» — nu ne putem permite să le alocăm decît o consemnare fugară. Rămîne totuși o obligație pe care telecronicarul n-are în a cui sarcină s-o treacă: discutarea spectacolelor de teatru din studio. Și numărul lor însă a crescut în ultima vreme atît de mult — ceea ce e destul de meritoriu în sine — încît, în acest sector, prezenta rubrică rămîne mereu datoare.

După avalanșa de premiere din ultima vreme, cîteva constatări de ordin mai general. Nu e cultivat totuși îndeajuns teatrul care se pretează cel mai bine ecranizării în mic: teatrul de idei cu personaje puține, pe care aparatul le poate urmări pe rînd îndeaproape; teatrul în care accentul cade nu pe mișcarea unor ansambluri, pe scene de mulțime, pe monumental, ci pe evoluția psihologică a unor eroi aflați mereu în prim plan. Ne amintim de două mari succese: «Noul locatar» al lui Eugen Ionescu și cei «12 oameni furioși» — și regretăm că ele n-au fost urmate de puneri în scenă la fel de valoroase, de același tip. Singura creație demnă de semnalat din aceeași categorie a fost piesa lui Dumitru Radu Popescu, intitulată mi se pare «Televizorul». Dialogul închipuit între micul funcționar timid (Sandu Sticlaru) și iubita lui (Melania Cîrje), pe care o vedea întruchipată în cele mai strălucitoare femei din lume, a fost scris special pentru micul ecran și perfect servit de acesta

S-ar spune că există înțelegerea necesității de a alege asemenea piese, nu însă și selectivitatea necesară Am o neîncredere instinctivă în cei ce nu pierd nici un prilej pentru a protesta împotriva «falselor inovații» știind că, de obicei, îi deranjează nu că e «falsă» ci că e inovație. De aceea nu voi atribui acest calificativ piesei lui Leonida Teodorescu «Frunze galbene pe acoperișul ud». După opinia mea a fost pur și simplu o însăilare neizbutită de replici. Altă alegere nefericită: piesa lui Ugo Betti «Corupție la Palatul de justiție», piesă de false dileme, false conflicte și, încă mai supărător, false psihologii. Păcat de eforturile și de talentul cheltuit de actori ca George Constantin, Gheorghe Dinică, Silviu Stănculescu pentru a crea personaje congenital inconsistente. Regizorul Petre Sava Bălcanu va fi crezut, poate, că a găsit o nouă piesă care să stea alături de «12 oameni furioși». Numai că, în locul acelei admirabile evoluții psihologice a fiecărui personaj sub influența unui om care știe să clatine certitudini superficiale, aici avem un surogat, naiv și greoi, de dezbatere. Într-un caz ca acesta, cînd esențial ar fi fost ca piesa să nu fie reprezentată, observații privind concepția decorului par de minimă importanță Le formulez totuși pentru că se pot aplica și altor piese televizate: de ce un spațiu imens, în care personajele se pierd, sînt văzute mai mult de la distanță? De ce nu se profită de enormul avantaj al camerei de luat vederi care poate jongla cu prim-planurile și cu gros-planurile pentru a arăta «de aproape» figurile pe care în sala de teatru le vedem doar de departe?

Un excelent exemplu de înțelegere a specificului spectacolului televizat ne-a oferit Sanda Manu cu piesa «Michelangelo» de Al. Kiriței. Nu e de fapt o piesă potrivită pentru micul ecran, dar regizoarea, bine secondată de operatorii de imagine, a știut să ne facă să uităm acest lucru. Ni se arătau nu decoruri monumentale, ci colțuri de decor, nu grămezi de personaje, ci chipuri perfect individualizate, care se apropiau sau depărtau de noi în funcție de mișcarea psihologică.

Nu avem loc pentru o cronică adevărată a acestei piese, și nici — mai regretabil încă — pentru o cronică a piesei «Unchiul Vanea», cu care Ion Barna ne-a dovedit din nou că este un regizor cu personalitate și rafinament. Aș vrea însă să subliniez ceea ce cred că este principala greșeală a multora dintre regizorii televiziunii: aceea de a presupune că specificul meseriei lor ar fi transformarea pieselor de teatru în filme de cinematograf. S-ar putea da destule exemple în care se «creează» plimbări în exterior, urmăriri etc., fără text, numai pentru a da iluzia filmului. Or, nu această iluzie o așteaptă telespectatorul de la teatrul televizat Și nici de construire a unor case întregi, cu camere, coridoare și scări «de-adevăratelea» nu e nevoie absolut de loc.

F.A.

decembrie
LUNA
CADOURILOR

LUNA CELOR MAI PLĂCUTE ÎNDATORIRI FAȚĂ DE CEI DRAGI

Magazinele comerțului de stat — textile–tricotaje, încălțăminte, galanterie, alimentare-delicatese, parfumerie, electrice-menaj — vă ajută să alegeți cadoul frumos, util, ieftin, pentru toate vîrstele, pentru toate gusturile.

curier comercial

Cu prilejul sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, comerțul din Alba Iulia a avut de făcut față unor sarcini deosebite. Spicuim cîteva informații privitoare la ce s-a înfăptuit.

UNDE SE VA FACE DESERVIREA?

În ce privește găzduirea oaspeților, în afara numeroaselor locuri de cazare amenajate ad-hoc trebuie să menționăm modernizarea vechiului hotel «Dacia». Cît despre aprovizionare, să amintim că două organizații comerciale locale — O.C.L. Comerț mixt-Alba Iulia și O.C.L. Comerț mixt-Blaj — au organizat 94 de puncte de desfacere fixe și 40 volante, pentru care a fost pregătit și instruit special tot personalul necesar. Cinci automagazine, un bufet mobil și 15 chioșcuri speciale, aduse de pe litoral, au completat zestrea acestor unități.

Alături de aceste organizații comerciale locale, Întreprinderea pentru valorificarea legumelor și fructelor, Trustul alimentației publice locale, Centrul de librării și difuzarea cărții, uniunile județene ale cooperativelor meșteșugărești și de consum și-au adus la rîndul lor contribuția la buna reușită a aprovizionării. Numeroase centre de legume-fructe — printre care trei expoziții cu vînzare — precum și centre de răcoritoare, cofetării, restaurante etc., au funcționat în locurile de mari aglomerări.

ÎN VECHEA CETATE A BĂLGRADULUI

Una dintre cele mai interesante amenajări realizate cu acest prilej a constituit-o cea din vechea cetate a orașului. Pe oricare dintre porțile cetății ai pătrunde, ajungi într-o spațioasă sală circulară, edificată în stilul arhitectonic specific secolelor trecute, cu nenumărate bolți și coloane. În această sală s-a amenajat o încăpătoare și pitorească cramă.

ÎN DOMENIUL ALIMENTAR

Un accent deosebit s-a pus pe asigurarea fondului de marfă — îndeosebi în domeniul alimentației publice — menit a satisface cererea, mult sporită datorită marelui număr de participanți la sărbătorirea semicentenarului. S-au asigurat, peste consumul normal, aproape 200 000 porții de specialități culinare și aproape tot atîția litri de băuturi. Cantități impresionante de răcoritoare, fructe, legume, dulciuri etc. au fost de asemenea livrate consumatorilor.

IMPRIMEURI SPECIALE

Măsuri speciale s-au luat și în alte ramuri ale comerțului decît cel alimentar. Printre altele, s-au pus în vînzare o serie de articole produse special pentru această sărbătorire: 25 000 de baticuri de mătase, pînză și nailon, avînd ca imprimeuri imagini din Alba Iulia, 10 000 de eșarfe colorate, brîuri tricolore din mătase, fețe de masă din gutiplast — toate cu imprimeuri și gravuri special executate pentru acest eveniment.

«ALBA IULIA 1918-1968»

Nenumărate alte articole de librărie, papetărie, artizanat etc., au purtat însemne speciale ale sărbătoririi: brelocuri, scrumiere, creioane, pahare, bricege, săpunuri de toaletă, cărți poștale, pliante de fotografii etc. Etichetele sticlelor de vin și un milion de cutii de chibrituri au avut de asemenea o ornamentație specială, festivă, iar țigările vîndute cu acest prilej au fost ambalate într-un celofan pe care era imprimată, în bronz, inscripția: «Alba Iulia 1918-1968».

Sub semnul aceleiași sărbătoriri s-a făcut și decorarea magazinelor din oraș și a vitrinelor lor. În acest scop, cei mai buni vitrinieri-decoratori din 10 județe au fost aduși din timp la Alba Iulia, executînd lucrările de decorare, în cadrul unui concurs.

reflector științific

CONSTRUCȚII... CHIRURGICALE

CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI

Multă vreme chirurgia a folosit o «tehnică mutilantă», bazată pe principiul *extirpării* unor organe sau a unor porțiuni de țesuturi bolnave. În ultimul timp însă chirurgii și-au revizuit metodele. În afara introducerii grefelor în organism ei încearcă acum să construiască piese anatomice, folosind «materialul» pacientului.

Una dintre cuceririle cele mai îndrăznețe ale medicinei moderne este astfel «reconstruirea» pe cale chirurgicală a unor țesuturi. Tehnica se bazează pe un adevărat ajutor reciproc între organe.

Iată, de pildă, esofagul. Organ principal al tubului digestiv, el este deseori afectat de boli sau accidente care îl scot din uz. Pentru înlocuirea lui se practică așa-numita metodă a esofagoplastiei. Dintre procedeele utilizate, foarte răspîndit este — după cum se știe — cel creat de chirurgul român Dan Gavriliu, șef de lucrări la Institutul medico-farmaceutic din București. Metoda constă în confecționarea unui nou esofag, utilizînd o parte a stomacului, eliminînd concomitent splina și «mutilînd» pancreasul. Metoda Gavriliu se aplică astăzi în mod curent în Japonia, S.U.A., Franța, R.F.G., Columbia și alte țări.

O altă metodă de schimbare a unor «circuite» în organism este cea inițiată de către prof. dr. D. Burlui, șeful secției de chirurgie a spitalului unificat «Caritas» din Capitală. Metoda constă în sutura venei ombilicale, după o prealabilă repermeabilizare cu artera aortă abdominală, printr-un grefon din material plastic (teflon). Scopul operației este irigarea sistemului circulator sanguin din ficat, pentru asigurarea unei bune oxigenări a celulei hepatice și, pe cît posibil, stabilizarea procesului evolutiv sclerogen din ficat.

În decursul celor trei ani de cînd e aplicată s-au făcut 22 de operații la pacienți de sexe și vîrste diferite. Apariția unei relatări într-una dintre cele mai răspîndite reviste medicale franceze, «La Presse medicale», constituie o dovadă în plus a aprecierii de care se bucură metoda chirurgului român.

Alături de transplantarea organelor se conturează astfel schirurgia plastică a viscerelor», în care specialiști din diferite țări aduc contribuții originale pentru înlocuirea unor organe și trecerea funcției lor pe seama altora. Este vorba deci de un fel de «reconstrucție» a organismului, de neimaginat în trecutul chiar apropiat.

CUNOAȘTEȚI LIMBA SWAHILI?

...Întrebarea aceasta nu va părea stranie la Universitatea de stat din Tartu (R.S.S. Estonă), deși facultățile ei nu pregătesc orientaliști. Între zidurile acestei universități poți întîlni un fizician sau un chimist care vorbește japoneza, un matematician care cunoaște tibetana sau traduce din arabă, un geograf specialist în limba turcă; poți chiar să auzi străvechea sanscrită, ca și limba africană swahili.

Profesorul Pent Nurmenkund de la această universitate, conducătorul cercului de orientalistică, cunoaște treizeci de limbi. El este acela datorită căruia colegii săi și studenții de la diferite facultăți au îndrăgit limbile orientale.

Și iată rezultatele. Studentul *geolog* Haljand Udam a scris un întreg studiu despre lirica lui Hafiz și a tradus în limba estoniană, din original, o culegere de povestiri ale scriitorului indian Prâm Chandra; Ivar Kull, docent la catedra de *matematică*, a întreprins un interesant studiu al limbii tibetane, iar Iulo Sirk, fost student la facultatea de geologie, s-a lăsat pînă-într-atîta pasionat de studiul limbilor, încît și a schimbat profesia, devenind lingvist.

ÎN SFÎRȘIT... SINGURI

Studenții Jack Angaran și Denis Giroux s-au oferit voluntari pentru o experiență destul de neobișnuită, înfăptuită în centrul spațial din St. Louis, S.U.A.: o izolare desăvîrșită de restul lumii pentru 60 de zile. Dispozitivele electronice telecomandate înregistrează diverși parametri biofizici interesînd medicina spațială. O bicicletă specială a fost construită pentru cei doi «cobai» umani, spre a-i ajuta să-și mențină condiția fizică.

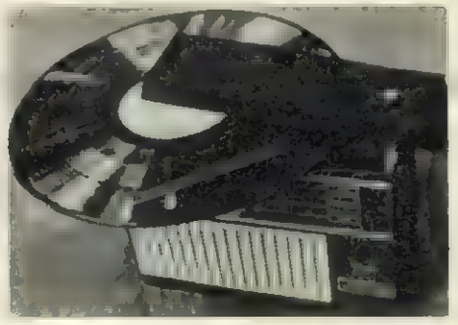

RADIO CU PICUP PORTATIV

Fabrica de aparate de radio din Dnepropetrovsk (U.R.S.S.) a realizat un radio cu picup portativ, cu tranzistoare, denumit «Mecita». Receptorul lucrează pe patru lungimi de undă și e alimentat de șase baterii. În partea lui superioară e montat un picup miniatural.

ÎN CURÎND FLACĂRA ALMANAH

vă aduce în casă:

- **frumusețea peisajului românesc, întregită de realizările construcției socialiste; noutățile de azi și de mîine ale științei și tehnicii; ce declară 18 personalități de faimă mondială;**
  pentru albumul dv.: cei mai îndrăgiți actori de cinema, interpreți de muzică ușoară, sportivi — în 150 imagini color și alb-negru;
- **liniile modei '69;**
- **33 lecții de Yoga, cu tot atîtea ilustrații;**
- **mister și hohote de rîs — în 30 de schițe polițiste și umoristice, semnate de reputați ai genului;**
- **enigme și incertitudini ale istoriei; lucrări ale celor mai renumiți graficieni ai secolului; culisele meseriei de cascador; calendarele vînătorilor și fotografilor amatori, jocuri distractive pentru mari și mici.**

În total, 388 pagini pasionante, cu circa 130 fotografii color.

MISS WORLD '68

Sala Lyceum din Londra a găzduit la 14 noiembrie cea de-a 18-a alegere a celei mai frumoase femei din lume — «Miss World». Iată în fotografie 48 dintre candidatele la supremul titlu feminin, reprezentînd tot atîtea țări:

Rîndul de jos (de la stînga la dreapta): Argentina, Australia, Austria, Bahamas, Belgia, Canada, Chile, Columbia, Costa-Rica, Cipru, Danemarca, Ecuador, Finlanda, Franța, R.F. a Germaniei.

Rîndul din mijloc (de la stînga la dreapta): Ghana, Gibraltar, Grecia, Guyana, Olanda, India, Irlanda, Israel, Jamaica, Japonia, Kenya, Liberia, Malta, Mexic, Maroc, Noua Zeelandă, Nicaragua.

Rîndul de sus (de la stînga la dreapta): Nigeria, Norvegia, Peru, Filipine, Africa de Sud, Spania, Suedia, Elveția, Thailanda, Tunisia, Turcia, Uganda, Anglia, S.U.A., Venezuela, Iugoslavia.

Titlul pentru care au suspinat în lungi nopți de insomnie mii și mii de tinere fete de pe cele cinci continente *Miss World 1968*, a revenit tinerei Penelope Plummer, în vîrstă de 18 ani, bibliotecară la Sydney, reprezentanta Australiei, pe care o vedem între Kathleen Winstanley, Miss Anglia, 22 ani, premiul II (dreapta), și Mirey Zamir, Miss Israel, 18 ani, premiul III

După cum se vede din cea de-a treia fotografie pe care v-o prezentăm, lupta pentru titlul suprem n-a fost lipsită de dramatism. La un moment dat, actuala regină neîncoronată a frumuseții avea cu 11 voturi mai puțin decît reprezentanta Angliei. Dar, după cum se spune, urma alege...

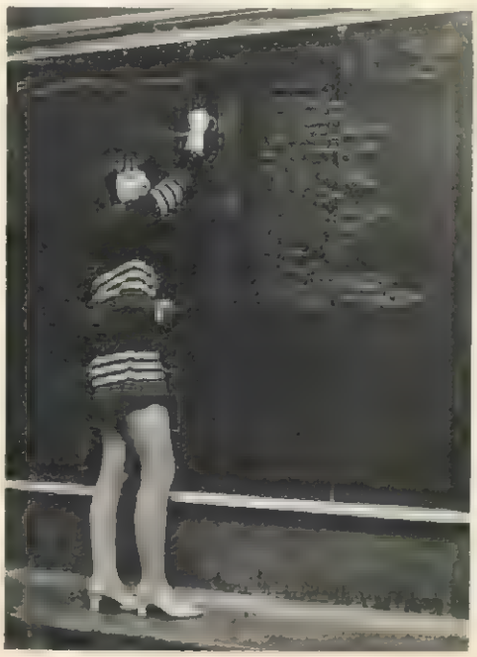

gastronomică

RUSTICĂ DIFICILĂ

Pare paradoxal, dar toamna, cu toată mecerația materiei pe care o provoacă și cantitatea de precipitații cheltuită, aducînd aminte de diluviile bacoviene, produce un apetit apreciabil. Chestie de climă ori de psihologie. Ca un făcut, cînd se întîlnesc cîțiva bărbați cinstiți, cu sau fără preocupări intelectuale, cu sau fără metehne digestive, doar cu spaima umezelii și a frigului în oase, după un ușor schimb de păreri asupra climei sau a climatului intelectual simt nevoia acută de a se așeza în jurul unei mese.

Atunci e momentul cel mai potrivit de a interveni cu o chestie cît mai simplă, mai nesofisticată. Că se poartă.

O telemea untoasă, stropită cu ălmburași negri, și o țuică parfumată, obligatoriu mai veche de cinci ani. Knock-out garantat. Pentru că o felie de Roquefort sau de Camembert și două degete de Kentucky, «old» de 8.. years, găsiți în orice circiumă centrală (prețuri accesibile..), dar o telemea sau o țuică veche,-veche, mai vă!

Dacă totuși (cine știe...) nu găsiți și ați dori să serviți ceva autentic, de sezon, nimic mai simplu: întindeți o față de masă albă de in, puneți o farfurioară pentru coji în dreptul fiecărui invitat, iar în centru plasați un coș de răchiță plin vîrf cu nuci. Alături, o cofă de vin nou, la nevoie poate fi și tulburel. Nu încercați să mistificați rusticul, înlocuind nucile cu arahide ori tulburelul cu vin de Porto «Lacrima Christi» sau «Dona Astoria»... Nu se asortează...

În cazul că nici cu nuci nu rezolvați problema, căutați ciuperci frumoase, circa un kilogram, alegeți vreo 16-20 pălării, curățați-le, puneți un vîrf de unt în fiecare, sare, piper, și țineți-le vreo 20 de minute — cu grijă să nu se usuce — la cuptor.

Servite calde, cu feluțe subțiri de pîine de secară, le puteți «asorta» cu bere sau vin de anșîrș,din care veți găsi cu siguranță la binecunoscutul «Unic».

P.P. NAȘU

P.S. Să nu folosiți, Doamne ferește, champignon-urile de import, fiindcă nu suportă preparatea de față și iar se duce... rusticul.

Punct și de la capăt

● Salvador Guzman Navaro a cătat mult înainte de a se căsători, deoarece viitoarea sa soție era cu 12 ani mai tînără. Trebuie să spunem că mirele a împlinit 104 ani pe cînd mireasa nu are decît 92!

● Numele ultimului înscris în cartea de telefon a orașului Chicago a fost schimbat în cîteva luni de trei ori. La început, performanța de a se clasa ultima, în ordine alfabetică, a aparținut doamnei Stéphanie Zyada, dar un nou abonat, Zyzzy Zzyxyxzzy, i-a luat locul. A fost și el detronat de către Zike Zzzypt!

● Într-un pliant destinat propagandei pentru circulația rutieră, distribuit conducătorilor de automobile din R.F.G., se pot citi următoarele versuri ale poetului Herbert Schneider: «Nu înlocui din zgîrcenie două anvelope uzate/ Economisi în același timp și costul dineului ce trebuia să-l oferi amicilor./ Căci în acea după-amiază, murii».

● Vitele fermierului Tom Bishop din Iowa (S.U.A.) erau victimele frecventelor accidente produse de viteza excesivă cu care circulau mașinile pe șoseaua din apropierea fermei sale. Exasperat dar și inventiv, Bishop a montat un panou pe care scrie: «Atenție, teren de nudism». De atunci, afirmă dînsul, nici o mașină nu depășește 30 km pe oră.

telex

ROMA Compania americană «Univac» a inițiat racolarea «materiei cenușii» vest-europene și folosirea acesteia «pe loc», la centrul de cercetări pentru sistemele avansate de calculatoare instalat în capitala Italiei.

WASHINGTON Congresmeni democrați discută posibilitatea unei investigații asupra rolului jucat de lobby-ul armelor în ultimele alegeri în promovarea sau înfrîngerea unor candidați.

ABIDJAN «Simpozion» în prima jumătate a lui noiembrie, reunind oameni politici și economiști pentru a discuta nemulțumirile legate de «asocierea» celor 18 țări africane în Piața comună.

TOKYO Război franco-american în domeniul livrărilor de cereale pe piața japoneză: zeci de mii de tone de grîu francez, livrate la prețuri cu 15% mai reduse, într-o zonă «rezervată» S.U.A.

TARBELA Start în lucrările de realizare a proiectului barajului de pe Indus, în partea de nord a Pakistanului occidental, proiect care urmărește dezvoltarea bazinului fluviului Indus.

BONN Concentrarea industriei carbonifere vest-germane va deveni fapt împlinit prin crearea pînă la sfîrșitul anului a unui consorțiu cu o cifră de afaceri de 4—4,5 miliarde și peste 200 000 salariați.

BRUXELLES Acordul asupra zahărului, încheiat recent la Geneva — după dificile tratative — «trebuie renegociat», cer țările Pieței comune, care de altfel nu l-au semnat.

NEW YORK Regizorul Arthur Penn se pregătește pentru turnarea filmului «Infernul», care-și propune să înfățișeze drama indienilor americani.

OTTAWA O adevărată goană după petrol și cupru se desfășoară în prezent în arhipelagul arctic aparținînd Canadei.

LONDRA Un anunț publicitar apărut în «Times» sub semnătura «Radio Love» pare să constituie începutul unei noi sfidări lansate B.B.C.-ului de posturi de radio pirat.

1000 DE INSULE ALE LITORALULUI IUGOSLAV

Șoseaua ondulează ca o panglică aruncată între munți și Adriatică, urmînd sinuozitățile țărmului crestat de nenumărate golfuri. Străbătînd o regiune în care natura se întrece parcă pe sine în farmec și diversitate, acest drum de coastă, lung de peste 1 000 de kilometri, leagă între ele mai bine de două sute de localități — orașe cu renume ca Opatija, Pola, Rijeka, Split, Dubrovnik — stațiuni balneare, centre turistice. De-a lungul întregii coaste, apele Adriaticii sînt presărate cu o puzderie de insule — peste 1 000 — adăpostind cîteva zeci de stațiuni turistice, orășele și sate pline de pitoresc. Tot felul de ambarcații asigură permanent legătura dintre coastă și insule.

Am pornit într-o dimineață însorită spre Hvar, supranumită și «Madera Adriaticii», «insula cu 2 724 ore de soare pe an». Statisticile arată că în ultimii zece ani aici n-a nins decît cîte o singură zi pe iarnă. Cînd plouă mai mult de trei ore într-o dimineață, turiștii beneficiază de o reducere de 50%, iar cînd în timpul iernii mercurul termometrelor coboară sub zero grade sau cînd ninge, ei au dreptul la pensiune gratuită.

Pe această insulă, ca pe întreg litoralul de altfel, pot fi văzute numeroase mărturii ale unei istorii străvechi — ceramica neolitică descoperită în peștera Grapce, zidurile și turnul construite de grecii care au fondat aici, în al IV-lea secol înaintea erei noastre, cetatea Pharos. Hvar, orașul principal (pe insulă mai există și altele — Jelsa, portul Starigrad), a luat ființă în secolul al XIII-lea. Vechile ziduri mai dăinuie și azi ca și arsenalul monumental construit în perioada începuturilor orașului. Tot la Hvar se găsește unul dintre cele mai vechi teatre ale Europei (1612). În pitoreasca localitate Vrboska, pe aceeași insulă, vizitatorii se opresc îndelung în fața bisericii fortificate, construite la sfîrșitul secolului al XIV-lea, precum și la galeria de artă, în care sînt expuse pînze ieșite de sub penelul unor pictori ca Veronese, Tiziano, Bassano.

Ambianța încîntătoare a insulelor adriatice, la care contribuie dulceața climei, abundența vegetației, plajele însorite, numeroasele hoteluri moderne și confortabile, explică intensa afluență de vizitatori din toate colțurile lumii.

Coasta adriatică a Iugoslaviei oferă însă călătorului nu numai încîntătoarele sale peisaje, valoroase monumente istorice, nu numai foarte bune condiții de practicare a turismului, ci și o seamă de manifestări culturale. Reprezentațiile teatrale, concertele, expozițiile de artă plastică, spectacolele de operă și balet, manifestările folclorice — dintre care aș aminti în primul rînd Jocurile de vară de la Dubrovnik — întregesc renumele litoralului iugoslav.

Dr. I. ȚUGUI

Primul contact cu Korčula.

CRONICA DE TREI SECUNDE

FANTOMAS ȘI COPIII SECOLULUI

Să-i dăm, zic eu, lui Marcel Allain ce e al lui Marcel Allain, adică 150 000 de franci noi despăgubiri, așa cum cere venerabilul octogenar tribunalului civil din Paris. Marcel Allain l-a inventat, de mult, în tinerețe, pe marele asasin Fantomas — «dar Fantomas al meu, așa cum l-am creat eu, era un personaj de spaimă, un criminal care trezea frica. Dumneavoastră l-ați ridiculizat și ați făcut cu el filme comice. Mi-ați compromis eroul, vreau daune 150 000 de franci...» «Aiurea — zic avocații societății de filme Gaumont — aiurea, Fantomas al dumitale e un personaj din secolul trecut; azi, nici unul copil de patru ani nu i-ar mai fi frică de Fantomas al dumitale; azi e normal ca Fantomas să stîrnească rîsul și de aceea filmele cu el sînt comice, nu-ți dăm nici un ban». La 85 de ani, Allain nu înțelege (sau se preface — zic cei informați) că nu ne mai sperie nimic, că am demitizat cele mai teribile categorii ca pe niște ordinari hoți de cai cu care bem cot la cot. La 85 de ani, Allain vrea ca asasinii să mai apară odioși, groaza să fie groază, crima să-ți dea fiori, să nu mai dormi noaptea fiindcă ai văzut la matineu un film cu criminali. Ce imaginație mai are bătrînul! (Un șmecher — zic lucizii.) Eu i-aș da banii ceruți. Nu e mult, și-i merită. Ceea ce nu înțelege scriitorul acesta la 85 de ani, valorează cît toate averile.

ANTIFABULĂ NAPOLITANĂ

Fabulele nu mi-au inspirat niciodată încredere, eficacitatea lor mi se pare discutabilă tocmai prin morala care se extrage din ele prea sistematic, prea lesne și prea clar. Cu cît o fabulă are o morală mai limpede cu atît poți fi mai sigur că lectorii o vor ignora în chiar zilele următoare. Oamenii au devenit atît de inteligenți în secolul 20, ei s-au desprins atît de mult și de deciziv de animale, încît luminoasele lecții de viață dintre patrupede îi lasă, pe bună dreptate, reci. Iată de ce nu mă simt de loc demagog scriind că sînt încîntat de strașnica învățătură de minte pe care îngrozitorii șobolani din Napoli (cei din magaziile gării și din hangarele portului) le-a tras-o suavelor și experimentatelor pisici. Înfometați, sălbatici, neținînd seama de aspectul lor hidos și de faima lor în omenire, sfidînd afecțiunea bipezilor față de feline, uitînd pînă și de semenul lor din La Fontaine care alerga fugușa să roadă plasa în care era prins leul, ignorînd proverbele, zicalele și chiar folclorul — șobolanii au invadat străzile și au sărit la pisici, ca lupii la oi, gata să le înhațe, gata să le devoreze — zice «Associated Press» — într-un spectacol apocaliptic. Era și vremea: prea fuseseră mîncați, prea fusese mare teroarea felină, prea apăsat scria în fatalitățile de fabulă că șobolanii și șoarecii sînt victimele pisicilor, care născîndu-se din pisici etc., etc. O dată trebuia făcut și așa. Pentru o dată, a fost frumos. Acum să ne întoarcem la ale noastre, să iubim pisicuța care-și spală mult lăbuța și să ucidem guzganul, cum scrie la abecedar.

Radu COSAȘU

EREDITAR SAU REPUBLICAN?

O țesătură deasă de activități de culise cu obiective de anvergură a însoțit numirea candidaților partidelor vest-germane la postul de președinte al Republicii Federale a Germaniei, care urmează să fie ales la începutul anului viitor. Grupul parlamentar social-democrat, conștient că nu poate avansa un candidat cu șanse certe, precum și în scopul de a consolida perspectivele reînnoirii actualei coaliții guvernamentale, a inițiat activități discrete pentru desemnarea unui candidat comun al celor două mari partide — social-democrat și creștin-democrat — în persoana ministrului transporturilor, Georg Leber. Operația nereușind, social-democrații l-au desemnat pe Heinemann, actualul ministru socialist al justiției, în speranța că și cu acest pion s-ar putea în cele din urmă ajunge la o tranzacție asupra altui candidat convenabil. Calcule asemănătoare au ghidat și acțiunile de culise ale cancelarului Kiesinger care, în scopul blocării ascensiunii actualului ministru al apărării, Schröder, reputat adversar al politicii cancelarului și al coaliției cu social-democrații, a început să adune voturi în favoarea lui Richard vonWeizsäcker, cunoscut, după cum arată corespondentul lui «Le Monde», mai mult pentru bunele maniere decît pentru activitatea politică. Dar acțiunea a fost blocată de obiectivele celor grupați în jurul ministrului de finanțe Strauss. El au considerat că pot prinde doi iepuri deodată prin trimiterea lui Schröder în funcția onorifică de președinte: în fruntea statului se va afla un adversar al coaliției cu social-democrații, iar drumul spre postul de cancelar va fi liber pentru Strauss. Grupul acestuia din urmă s-a dovedit mai influent și s-a ajuns la situația, care a stîrnit zîmbete semnificative în rîndurile participanților la congresul creștin-democrat, ca însuși Kiesinger să-i propună pe Schröder, ceea ce s-a și acceptat.

Se pare însă că există cercuri care consideră că problema nu e încă rezolvată și vor să profite de această situație pentru a avansa un alt candidat pe căi... extraparlamentare. Este vorba de cercurile din jurul ziarului «Bild am Sonntag» care desfășoară o vastă campanie pentru alegerea ca președinte a lui Louis Ferdinand de Prusia, nepotul Kaiserului. Un ziarist a întrebat cum se pot împăca concepțiile monarhiste ale lui Ferdinand de Prusia cu instalarea sa ca președinte.

— Simplu, a răspuns Louis, eu recunosc constituția Republicii federale, dar nu vreau să renunț la tronul ce mi se cuvine.

— Și dacă veți fi ales președinte?

— Voi continua în această calitate lupta pentru recîștigarea tronului.

Un motiv în plus pentru candidații republicani de a se înțelege între ei asupra unuia cu șanse de succes. Nu de alta, dar ascensiunea lui Ferdinand ar elimina posibilitatea ca din cinci în cinci ani să fie aleasă altă personalitate în funcția supremă. Iar postul ar merge automat din tată în fiu.

Nicolae LUPU

Bursele — un barometru al perturbărilor pieţelor monetare occidentale.

REACŢII NEAŞTEPTATE

Acum cîteva zile bursele de valori din capitalele principalelor ţări occidentale şi-au închis porţile. Un semn — în general — prevestitor de furtună! Aşa au fost anunţate întotdeauna marile crahuri financiare, crizele!...

Un eveniment asemănător s-a petrecut în luna martie a acestui an. Atunci însă mecanismul conferinţelor monetare interoccidentale s-a pus imediat în mişcare şi, spre găsirea unei soluţii, au fost scoase din tolba cu compromisuri «piaţa dublă a aurului» şi ideea, ce-i drept originală, dar lipsită de o bază materială, a «dreptu-rilor speciale de tragere». Se credea astfel că speculaţiile şi tensiunea de pe piaţa monetară occidentală vor înceta. Acalmia care a urmat părea să testeze această impresie. Dar, începînd cu 15 noiembrie, tensiunea s-a ridicat brusc. Lira şi francul au cunoscut cotaţii scăzute, necunoscute pînă în acel moment. Preţul aurului a depăşit pe piaţa liberă graniţa îngrijorătoare a celor 40 de dolari uncia. Mecanismul conferinţelor monetare interoccidentale s-a pus din nou în mişcare şi bursele au fost din nou închise. Ce a determinat acest lucru?

Măsurile cu caracter «temporar» pe care Franţa le luase în urma evenimentelor din mai-iunie în vederea protejării economiei proprii şi apărării francului, şi care la acea vreme stîrniseră nemulţumirea partenerilor săi occidentali, au fost ridicate cînd au existat elemente de natură să dovedească depăşirea momentului «critic». Dar, imediat, fuga capitalurilor franceze în străinătate s-a accentuat şi neîncrederea în franc s-a reinstalat. Devalorizarea francului nu părea imposibilă. Economia britanică n-a cunoscut acel reviriment scontat şi lira este departe de a-şi fi redresat poziţia. În schimb, surplusul accentuat al balanţei comerciale vest-germane a întărit încrederea în marca vest-germană şi a făcut-o tot mai solicitată pe piaţa occidentală faţă de celelalte valute. Întărirea poziţiilor acestei monede a sporit speculaţiile cu privire la reevaluarea ei şi a servit drept prilej autorităţilor monetare, mai ales engleze şi americane, de a determina guvernul vest-german să procedeze la reevaluarea mărcii, încercînd astfel să scoată, cel puţin pentru un timp, propriile lor monede din chinga presiunilor. Evident, dezavantajate de asemenea perspective — fiecare din raţiuni diferite — atît Franţa cît şi R.F.G. s-au grăbit să se declare împotriva devalorizării şi, respectiv, reevaluării monedelor lor.

Se părea că reuniunile guvernatorilor băncilor centrale şi ale miniştrilor de finanţe din principalele ţări occidentale vor face apel din nou la «tolba cu compromisuri». Un credit de 2 miliarde dolari a fost acordat Franţei. Cu toate acestea refuzul categoric al Bonnului de a-şi lua în parte asupra sa rezolvarea actualei situaţii prin reevaluarea mărcii a făcut ca zvonurile privind o devalorizare a francului să se înteţească. Ziua de 23 noiembrie părea într-adevăr ca sigură pentru anunţarea acestei veşti. Dar Franţa a luat hotărîrea de a nu schimba paritatea francului, ţinînd să-şi declare voinţa de a nu răspunde presiunilor făcute în acest sens de unii dintre partenerii occidentali.

Ce va urma? Vor continua speculaţiile? Sau se va proceda, în sfîrşit, — comentează unii observatori în materie — la acea intervenţie radicală în întreg sistemul monetar interoccidental şi care vizează în primul rînd punerea pe noi baze a relaţiei aur-dolar.

Ilie ŞERBĂNESCU

ULTIMA ORĂ

ZBORUL SPRE LUNĂ A FOST AMÎNAT

Cu cîteva minute înainte de lansarea rachetei-gigant de tip Saturn-6, ordinul de plecare în spaţiu a fost contramandat. Senzaţie în cercurile specialiştilor în cosmonautică. Întrebarea nr. 1: Ce a determinat amînarea zborului de aselenizare?

CAPE KENNEDY (F.A.P.)

Vineri la orele 10,05, ora locală (ora 16,05 ora Bucureştiului), la centrul spaţial urma să aibă loc lansarea cu ajutorul unei rachete-gigant Saturn-6 a cabinei spaţiale «Apollo-8», avînd la bord echipaj uman, care avea să efectueze prima expediţie de debarcare pe Lună. În timp ce milioane de telespectatori urmăreau cu emoţie ultimele pregătiri de lansare, un mesaj special primit la postul de comandă din partea centrului de cercetări spaţiale din Pasadena (statul California) a determinat contramandarea plecării în spaţiu. Consternarea produsă de amînarea neaşteptată a zborului spre Lună a devenit generală, atunci cînd, asaltaţi de ziarişti, specialiştii N.A.S.A. prezenţi pe cosmodrom n-au putut afirma cu certitudine care este cauza opririi zborului.

Au fost necesare cîteva ore pînă cînd un purtător de cuvînt al Administraţiei naţionale pentru problemele aeronauticii şi cercetarea spaţiului cosmic (N.A.S.A.) a fost în măsură să facă precizări edificatoare.

Ziaristul John Cuningham — singurul care lansase încă în cursul nopţii trecute ipoteza unei eventuale amînări a zborului, a declarat la posturile de televiziune americane că se afla atunci în posesia unor ştiri necontrolate care s-au confirmat abia în clipa cînd la Cape Kennedy a fost recepţionat mesajul centrului din Pasadena.

O telegramă sosită la închiderea ediţiei anunţă că cercurile autorizate admit ca o certitudine faptul că zborul secolului a fost amînat, întrucît în ziua de 15 decembrie, orele 6,30, urmează să fie lansat la Bucureşti **Almanahul «Flacăra»-1969** — o extraordinară «capsulă» terestră în 388 de pagini, aşteptată cu deosebit interes de cititori. Întrucît, potrivit tuturor previziunilor, Almanahul «Flacăra», în ciuda tirajului său mare, va fi epuizat în cîteva ore de la apariţie, la Cape Kennedy se consideră că nava spaţială «Apollo» va putea fi gata de start după consumarea acestui eveniment.

NOUL LOCATAR SE PREGĂTEŞTE

Chiar dacă Lippmann şi alţi confraţi ai săi meditează în continuare asupra nopţii de coşmar în care urnele îşi dezvăluiau tainele, reflectoarele actualităţii urmăresc pregătirile lui Nixon în vederea instalării sale la Casa Albă. Priviri atente încearcă să descifreze în fiecare gest al lui Nixon indiciile politicii viitoare. Textele electorale ale candidatului ales sînt insuficiente pentru o clarificare a programului său. Nixon şi-a dozat, minuţios, intervenţiile, a evitat risipa de făgăduieli şi, mai ales, a învăluit într-o savantă imprecizie obiectivele sale primordiale. Prudenţa candidatului va trebui curînd abandonată în favoarea unui program cert. Doctrina sa — se afirmă — se va adresa unei Americi dezbinate şi va încerca să o reunifice. Schiţarea politicii interne a fost încredinţată unui grup de zece personalităţi în fruntea căruia se găseşte un fost consilier al Administraţiei Eisenhower.

Pare vizibil efortul lui Nixon de a valorifica la maximum răgazul de care dispune pînă la 20 ianuarie. La etajul 39 al hotelului de pe Fifth Avenue, în care şi-a stabilit cartierul general, Nixon încearcă să evalueze limitele puterii sale, spaţiul de manevră de care dispune. «Die Welt» amintea «o ipotecă»: Congresul, în care adversarii sînt mai numeroşi decît susţinătorii săi. Declaraţiile de bune intenţii ale liderilor democraţi promit o prelungită lună de miere? Comentatorul UPI, Marder, răspunde negativ: «Nixon se autoînşală dacă contează pe mai mult decît o scurtă lună de miere cu Congresul». Majoritatea democrată va frîna, probabil, tentativele noului preşedinte de a revizui drastic orientarea de pînă acum. O dificultate suplimentară pentru el o reprezintă faptul că viitorul vicepreşedinte — care, spre deosebire de predecesorii săi, nu provine din Senat — se va dovedi lipsit de legăturile necesare pentru a influenţa lumea atît de complicată a Congresului. De altfel, apropiaţii lui Nixon sînt de părere că deşi preşedintele a promis că va încredinţa lui Spiro Agnew «noi responsabilităţi, foarte serioase», rolul său va fi modest. Agnew se bucură de o onoare fără precedent: camera sa de lucru se va afla chiar la Casa Albă, în apropierea biroului prezidenţial. Dar cinstea aceasta înseamnă, de fapt, ca Agnew nu va dispune de un stat major particular, nu va avea nici măcar un serviciu propriu de presă şi nu-şi va face cunoscute opiniile decît... prin intermediul purtătorului de cuvînt al preşedintelui.

Nixon preferă, deocamdată, să nu avanseze nume în legătură cu echipa ministerială pe care o va forma. «Vor fi cei mai buni oameni cu putinţă». Este singura precizare şi, să recunoaştem, prea vagă pentru a satisface curiozităţile. Se vorbeşte insistent de Rockefeller, de Scranton şi Romney, chiar de democratul Goldberg. Indiferent de cine va fi viitorul titular al Departamentului de stat, Nixon pare hotărît să fie propriul său ministru de externe. «Politica externă este principala mea preferinţă» — afirmase în turneul său electoral de 70 000 km.

Cum va arăta Casa Albă în viitorii patru ani? Un săptămînal parizian scria că sub Kennedy avusese un parfum franţuzesc, sub Johnson se aşternuseră umbra şi grijile, iar sub Nixon atmosfera «va fi serioasă, morală şi nu prea veselă».

Eugeniu OBREA

S E L E C Ț I U N I

DIN cele mai cunoscute melodii de muzică ușoară
CU cei mai îndrăgiți solişti vocali
ȘI cele mai vestite formații instrumentale

EDE 0 372
TANGOURI CELEBRE II
1. *Plegaria* (Eduardo Bianco).
2. *Hernando's Hideaway* (Adler-Ross).
3. *Tango* (Albeniz).
4. *Buena Pilcha* (Rafael Rossi).
5. *La Cumparsita* (Rodriguez-Contursi).
6. *The Blue Tango* (Anderson).
7. *Ilusion* (E. Hentschel).
8. *Caminito* (Dios Filiberto).
9. *Jalousie* (J. Gade).
10. *Guapita* (A. Malando).
11. *Invidia*.
12. *Tango subtil*.

Orchestra ELECTRECORD; dirijor: ALEXANDRU IMRE.

EDD-1217
1. *Felicitări* (Congratulations).
2. *Acesta e cîntecul meu* (Love This Is My Song).
3. *Un băiat* (Little Man).
4. *Ce dor îmi e să fiu acasă* (Green, Green Grass of Home).
5. *Viva Maria*.
6. *Doar muzica* (La rossa nera).
7. *Dacă pleci* (Black Is Black).
8. *Delilah*.

Voce: MARGARETA PÎSLARU

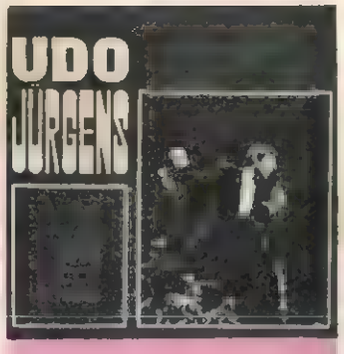

EDD 1 208
1. *Dein letzter Brief* (Ultima ta scrisoare).
2. *Tausend Fenster* (Mii de ferestre).
3. *Cotton Fields* (Cîmpii de bumbac).
4. *Sommertraum* (Vis de vară).
5. *Mon amour, la rose, mon amour* (Iubirea mea, trandafirul).
6. *That Lucky Old Sun* (Bătrîne soare norocos).
7. *Der grosse Abschied* (Marea despărțire).
8. *Morgen bist du nicht mehr allein* (Mîine nu vei mai fi singur).

Voce: UDO JÜRGENS.

EDC 994
1. Dove non so.
2. Ritornera da me.
3. Tu sei quello.
4. La ragazze semplici.

Voce: ORIETTA BERTI.

45-EDC 10 007
1. *Glaube an mich* (Crede-mă).
2. *Wenn die Rosen blühen in Roma* (Cînd înfloresc trandafirii la Roma).
3. *Adios muchachos, good bye* (Adio băieți).
4. *Kleine Moonlight-Lady* (Mică domnișoară).

Voce: REINHOLD KAST.

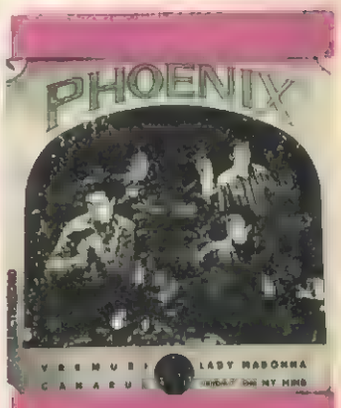

45-EDC 10 006
1. Vremuri.
2. Canarul.
3. Lady Madonna.
4. Friday on my mind.

Formația PHOENIX; solist FLORIN BORDEIANU.

45-EDC 10 004
MELODII DIN FESTIVALUL «SAN REMO '68».
1. *Gli occhi miei* (Ochii mei).
2. *La Tramontana* (Steaua polară).
3. *Canzone* (Cîntece).
4. *Mi va di cantare* (Vreau să cînt).

Voce: MARIA GATTI.

45-EDC 10 008
1. La, la, la, la.
2. *Nimeni* (Io, tu e le rose).
3. *Sînt îndrăgostită* (Quando mi'innamoro).
4. *Băieţaşul meu* (My Boy Lully-Bop).

Voce: ILEANA POPOVICI.

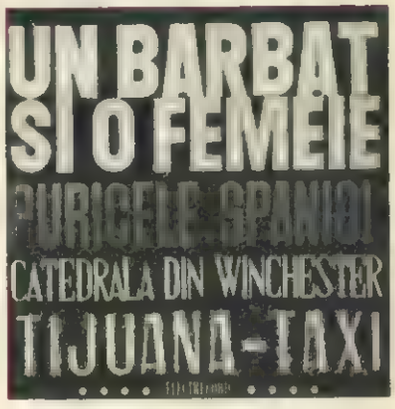

VĂ OFERĂ
CASA DE DISCURI
ELECTRECORD
București
str. Luigi Cazzavillan nr. 14

MEMENTO

carte

● De cîteva zile se află în librării romanul lui Fănuș Neagu **Îngerul a strigat.** Cu prilejul acestei recente apariții, spunea prozatorul nostru «E dificil să-ți prezinți propria-ți carte». Noi însă o vom prezenta într-unul din numerele viitoare ale revistei. Și asta, deoarte de a ne lovi de dificultățile încercate de autor. Întrucît credem că oricărui condei critic îi va fi plăcut să comenteze o autentică operă de artă (Editura pentru literatură)

● Ori de cîte ori ni se va oferi prilejul, vom întîmpina cu mereu inedite satisfacții intelectuale scrisul acelui bărbat fulgerat de geniu, G. Călinescu. Găsim deci cum nu se poate mai binevenită inițiativa Editurii Meridiane de a strînge laolaltă gîndurile lui Călinescu aplicate direct la fiecare artă în parte. Cele două volume de **Scrieri despre artă** cuprind următoarele capitole: Generalități despre artă, Arhitectură urbanism, Artă plastică, Cinema, Muzică, balet, Teatru, Fragmentarium. Ediția a șiciătuită și prefațată de George Munteanu.

● În colecția «Oameni de seamă» a apărut **Chopin, poetul pianului** de Theodor Bălan (Editura tineretului)

● Deși îngodonic veteran al poeziei, George Dumetru Pan cu recentul său volum de versuri **Gingașul Ariel** vădește prospețimi de sensibilitate și expresie (Editura tineretului)

● Așteptat și el cu nerăbdare, trebuie să recunoaștem că volumul al doilea de **Istoria literaturii române** a fost și continuă să fie întîmpinat cu aprecieri nu prea măgulitoare. În genere, obiecțiile ce i se aduc sînt de ordinul metodei și concepției ce au prezidat la întocmirea tratatului, precum și asupra incongruențelor unor formulări și inexactități unor date. Între timp însă, volumul respectiv a intrat în bibliotece și elevilor, studenților și a tuturor acelora ce vor să aibă o viziune științifică cu privire la evoluția literaturii noastre. Întrucît a vorba de o lucrare ei către termen de perisabilitate a-n fost prevăzut bănuim, pe durata unui sezon, e necesar credem, și un răspuns din partea colectivului lui de redacție al volumului, această pentru o corespunzătoare informare și orientare a cititorilor, carute de senzionalitate unei astfel de întreprinderi.

● Totdeauna, cînd am consemnat la această rubrică apariția colecției Bibliotecii pentru toți, cuvintele noastre au fost dintre cele mai elogioase. Și de data aceasta semnalăm bucuroși apariția recentă a două volume de teatru: **Casa cu stafii** de Plaut și **Pretendenții la coroană — Brand** de Ibsen. Ne îngăduim însă și un reproș. Din cauza compulsmic de literă și, bineînțeles, a calității hîrtiei, prefețele devin uneori sfîșiate. Cum, de pildă, se întîmplă cu prefața la Plaut. Dacă sa mențină hîrtia existentă — n-ar fi rău să fie schimbată cu una mai bună — sugerăm ca și prefețele să fie tipărite cu o literă mai mare. Dar ar fi de preferat ridicarea, cît de cît, a calității hîrtiei.

cinema

● **Marianna, agentul 0555.** Curajul și putarea de sacrificiu într-un film ade spionaj fără alte pretenții decît acela a bunului simț. Regia Vasile Pesikru (o producție a studiourilor din R.S.S. Moldovenească) În distribuție: Irina Tarascenko, Serghei Lunkevici, Grigori Gregoriu, Viktor Ciutok, Valentina Zemnuhina, Iuri Dedovici

● **Valea albinelor.** Despre iubire, la modul general moralizant, adică la un mod cu care cinematografiei nu prea face casă bună. Regia František Vlacil (R.S.C.). Interpreți: Peter Cepek, Jan Kacer, Vera Galanikova

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Michelangelo Antonioni** (Noaptea), **Jacques Tati** (Unchiul meu), **Jerzy Kawalerowicz** (Maica Ioana a Îngerilor), **Louis Malle** (Vive Maria), **Ranghel Vilceanov** (Soare și umbră)

● Actori care trebuie văzuți: **Paul Newman, Frederic March** (Hombre), **Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni, Monica Vitti** (Noaptea), **Gary Cooper, Burt Lancaster** (Vera Cruz), **Tom Courtenay, Candice Bergen** (Zeus în care vin peștii), **Catherine Deneuve, Philippe Noiret** (Viața la castel), **Vladimir Menșik** (Colivie pentru doi)

● Regizorul american de origine română **Jean Negulescu** turnează în Iran un film cu

Lilli Palmer

Stuart Whitman, Elke Sommer și Curd Jurgens

● Actorul spaniol **Francisco Rebal** va fi interpretul eroului sud-american Simon Bolivar, într-un film pe care-l realizează veteranul Alessandro Blasetti. Parteneri: Rosanna Schaffino, Maximilian Schell, Henry Fonda

● «Operațiunea Belgrad» este titlul ultimului film terminat de regizorul iugoslav **Zika Mitrovic**, autorul unor creații apreciate pentru dinamismul lor: «Semnale deasupra orașului», «Mersul către Drina»

disc

● În ragiunile cenușiului nerecunoscute ale muzicii noi, **Aurel Stroe** întreprinde o explorare consecventă, prestigioasă și temerară. Expediția permită de el în «Monumentul», care a lăsat urme memorabile în conștiința ascultătorilor și prețuitorilor, continuă acum cu investigațiile din «Muzică de concert pentru pian, alămuri și percuție» (Scherzando. Poco majestuoso. Delirando. Poco majestuoso) și «Muzica pentru Oedip la Colonos» pentru grup de percuție, suflători și cor bărbătesc. Dirijează: Paul Popescu, Aurel Stroe și Dumitru Pop. Orchestra simfonică a Cinematografiei asigură o remarcabilă omogenitate. Constantin Ionescu Vavu (pian) și Martha Kessler (mezzosoprană) sînt prețioși solișți ai acestui disc de indiscutabil insolit (ECD 1207)

● **Constantin Bobescu**, compozitor, violonist și reputat conducător de orchestră, ne prilejuiește ascultarea unor preciosisi italieni inestimabili, precum și un Händel de zile mari. Recitalul de vioară al maestrului înscrie în repertoriul său: «Largo espressivo» de G. Pugnani, «Sonata în Sol minor» de Tartini, «Ciaccona» de T. Vitali, «Concertul în Mi minor» de P. Nardini și «Sonata în La major» de G. F. Händel. O experiență de decenii pune în valoare o muzică demnă de sufragiile melomanilor celor mai pretențioși. Și-au mai dat concursul la realizarea recitalului pianista Mariana Kabdebo și organistul Horst Gehann (ECE 0351)

● **Giambattista Pergolesi**, compozitor ciudat și fascinant al anilor 1700, a cărui scurtă viață a trasat căi de neșters în istoria muzicii, este prezent pe discul ECE 0343 prin trei lucrări, socotite dintre cele mai interesante ale creației sale. Sub bagheta dirijorului Julius Kerr Bertoli (din R.F. a Germaniei) se pot asculta «Concertino nr. 6 în Si bemol major» și «Sonata în stile di concerto pentru vioară și orchestră». Solist: Mihai Constantinescu (vioară)

plastică

● Fără a avea puterea de cumpărare a muzeelor, colecționarii au adunat în galeriile lor importante opere de artă. Bucureștenii cunoșteau numele unor colecționari devenite de-a lungul anilor celebri: Șimu, Zambaccian, Oprescu, Dona, Weinberg ș.a. Unele dintre aceste colecții au intrat în patrimoniul public prin donații, altele sînt prezentate din timp în timp publicului, ca recenta colecție a doctorului **A.I. Sfrigeanu** Alcătuită cu gust de-a lungul cîtorva decenii, ea cuprinde circa 100 de lucrări. Axată — în ceea ce privește pictura românească — pe trei importanți pictori ai artei noastre: Th. Pallady, G. Petrașcu și N. Tonitza, colecția prilejuiește o întîlnire cu unele din operele reprezentative ale acestor artiști. Cîteva dintre numele scrise alături europene sînt și ele reprezentate cu cîte o lucrare: un pedac de Dufy, un studiu de nuduri de A. Lhote, un peisaj de Utrillo, un autoportret al Suzannei Valadon (1925), un excelent peisaj normand de Vlaminck, un nud și un peisaj de Max Rechstein, ce să amintim numai pe cîțiva din artiști, fără a-l uita pe Amedée Ozenfant («Efforia») — alte cărui tablouri sînt aparții rare — creatorul și teoreticianul apuristmului, care degajă și combină esențialul formelor în afara oricărui romantism și anecdotic (Muzeul Simu)

● **Mirella Simboteanu** — artă decorativă — 47 de lucrări, în majoritatea lor păpuși, a căror sorginte folclorică e evidentă. Din lemn de tei și sîoară, artista creează minuscule personaje de o maximă simplitate și expresivitate, figurine nebănuitate lucrate în alb, grupate în suite («În lumea munților») sau în cupluri. Expoziția mai cuprinde păpuși folclorice și «de caractere», nu lipsite de umor, ca «Hippya...» (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132)

● **Petru Hîrtopeanu.** Autor a peste 1 000 de lucrări, Petru Hîrtopeanu (n. 1913) a fost la începuturile sale pictor al țăranului sărac, apoi cîntăreț al peisajului rural moldovenesc și autorul unor prețioase peisaje panoramice. O prezentare concentrată a operei lui ne oferă în Editura Meridiane, Radu Negru

muzică

● Conducătorul concertului Filarmonicii — **Rolf Kleinert**, oaspete din R.D.G. în program, simfonie germană din școli diverse, Uvertura a operei «Oberone de Weber, Concertul în La major (K.V. 622) pentru clarinet și orchestră de Mozart și Simfonia I de Gustav Mahler. Solistul concertului este clarinetistul **Octavian Popa** (30 noiembrie, sala Ateneului)

● Premieră la Opera română (prima din acest an). «Povestirile lui Hoffmann» (Hoffmanns Erzählungen) de Jacques Offenbach, interpret original și plin de vervă al poeziei stilizatului de veac XIX. Regizorul **Horo Lupescu** și dirijorul **Paul Popescu** au folosit în distribuție — sau distribuții, dacă vreți — nu numai ce are opera bucureșteană mai bun, ci au făcut apel și la scenele lirice din Iași și Cluj. Cităm cîteva nume doar, omisiunile datorîndu-se exclusiv spațiului restrîns acordat acestei rubrici: **Magda Ianculescu, Elisabeta Necuiea, Leila Cincu, Zoe Dragotescu, Maria Șindilaru, Iulia Bucruceanu, Mihaela Botez, Silvia Voinea** (tinără speranță), **Cornel Finăjeanu, Valentin Teodorian, George Popa** (Iași) **Traian Popescu** (Cluj), **Ion Stoian, Nicolae Rafael, Dionisie Konya.**

● Mîine, duminică, la Ateneu — concert de muzică populară românească la «înalt nivel»: orchestra «Barbu Lăutarul», sub conducerea lui **Ionel Budișteanu**, și soliștii: **Irina Loghin, Angela Buciu, Ana Ispas, Benone Sinulescu, Emil Gavriș, Vlad Dionisie, Ștefan Lăzărescu** și alții (ora 20 00)

Paul Popescu

● Orchestra simfonică și corul Radio televiziunii cooperează, sub bagheta dirijorului Paul Popescu, într-o reușită concertului săptămînal al cărui program cuprinde o primă audiție a lui Mihail Andrieș — Simfonia a VIII-a și două lucrări din marele repertoriu universal — Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Franz Liszt și suita «Visul unei nopți de vară» de Felix Mendelssohn Bartholdy (5 decembrie, Studioul de concerte al RTV).

teatru

● **Ofițerul recrutor** — pretext amuzant pentru un spectacol de epocă și care se bucură de un surprinzător succes în lumea întreagă de peste două secole. La Teatrul Mic, regizorul Valeriu Moisescu a închegat o distribuție prestigioasă în care rolurile gras-comice le dețin actori de dramă ca Ionescu Gion, Ion Marinescu, Victor Rebengiuc. O excelentă compoziție, într-o numeroasă distribuție, aparține Elizei Plopeanu

● Celebrul erou al lui Cervantes a fost abordat pe scenă de dramaturgul francez contemporan Ives Jamiaque. **Don Quijote** oferă un bun prilej de exercițiu teatral și au numai interpreților de la I.A.T.C. — respectiv clasa condusă de regizorul Moni Ghelerter. Spectacolul tinerese, cursiv, recomandă pe Emil Coșeriu (Don Quijote), C. Ghenescu (Sancho) ce și pe Mioara Branea, Manuela Matei, Valeria Marian

● **Creitorii cei mari din Valahia** — piesă intermezzo istoric a lui Al. Popescu, a fost îmbrățișată de mai multe teatre. Colectivul prezintă în înființat-o în Capitală, aducînd pe afiș semnătura tînărului regizor Radu Horoiaru și un grup de actori tineri

● **O scrisoare pierdută** în limba germană la Teatrul german de stat din Timișoara. Spectacol interesant, realizat de Dan Radu Ionescu. În decorurile simple ale Emilian Jivanov au jucat Georg Strasser (Trahanache), Otto Grassl (Tipătescu), Peter Schuch (Cetățeanul) — de fapt, pivotul spectacolului

Eliza Plopeanu

● Premieră pe țară la Iași cunoscuta piesă a lui Brecht — **Viața lui Galileo Galilei**, dramă cu implicații profunde, mesaj al gîndirii contemporane privind umanismul Renașterii. Realizarea spectacologică aparține lui Fritz Benneswitz (regia) și Frentz Hewermann (scenografia), doi cunoscuți oameni de teatru din R.D.G. Cadrul spectacologic dens, intens dramatic, a pus în valoare personalitatea complexă a interpretului titular Teofil Vilcu, într-o distribuție unitar omogenă, din care se desprind totuși St. Dăncinescu, Ion Lascăr, Costel Constantin, Sergiu Tudose

● Teatrul Giuleșți își deschide porțile în ambianța unei săli în egală măsură elegantă și funcțională. Așteptăm, în acest cadru imbietor, spectacolele de valoare anunțate

televiziune

Plină de promisiuni, apariția din această săptămînă a revistei «Radio TV». O sumă de noutăți — emisiuni, rubrici etc. — ne lasă să înțelegem că în organizarea programelor radio și televizate pe următoarele cîteva luni s-a ținut seama de axiomatica relație stereo vremi — structura programului. Plouă și ninge? Stăm mai mult pe acasă... Concluzie se impune de la sine, mai ales că astăzi puține case mai sînt la noi din care să lipsească radioreceptorul sau televizorul.

Încă din programul acestei săptămîni vom face cunoștință cu cîteva noutăți. Am spune însă că nu numai de ele se leagă nădejdile noastre ci și de măsurile ce se vor lua pentru revizuirea și îmbunătățirea emisiunilor tradiționale.

DUMINICĂ 1 DECEMBRIE. **Programul I.** Cîteva săptămîni în rînd **Magazinul duminicii** a lipsit la apel. N-a murit nimeni din această pricină. Dar nici nu regretăm revenirea lui. Va fi vorba în această ediție de Jacques Brel, Ion Lăceanu, Valentina Messini, Sinaron, Madrigal și alte minunății (17 00) ● **Televariațiile** începută — potrivit obiceiului — să ne stragă atenția cu cîteva nume: Dana Comnea, Stela Popescu, Luminița Dobrescu, Sergiu Ciolu, Carmel Petrichi și alții (20 30) ● Rex Harrison și Lilli Palmer în comedia (premieră pe țară) «Darul de nuntă» (21 30) ● **Programul II.** Dintre noile rubrici promise, consemnăm cu largă satisfacție pe cea intitulată **Filme premiate.** Început bun: «Dragostea unei blonde», filmul cehoslovac (premiat la Veneția) în regia excelentului Miles Forman (20 05) ● Arta Florescu, Teodora Lucaciu, Cornelia Gavrilescu, Iulia Bucruceanu, Ileana Iliescu, Cleopatra Melidonescu, Cristina Hamel, David Ohenesian, Emil Rotundu, Vasile Moldoveanu ne oferă o oră de operă și operetă românească (21 30)

LUNI 2 DECEMBRIE. Intitulată semnificativ **Invitație pentru sîmbătă**, o emisiune nouă pe teme turistice (19.45) ● Și una din domeniul gîndirii — **Magazin științific** (20.25) ● Filmul «Domnișoarele din Rochefort». Pe micul ecran un asemenea film, gîndit în culori, e ca și cum am programa un film mut despre... Cerus (20.45) ● Participă la o dezbatere «Ch, cum și ce să traducem» o emisiunii **Dialog despre cultură**: Al. Balaci, Edgard Papu, D. Mazilu (22 45)

MARȚI 3 DECEMBRIE. **Seară de teatru**: «Colegiu» de V. Azicnev și I. Stabovoi (21.00)

MIERCURI 4 DECEMBRIE. **Transfocator** își propune să aducă o nouă contribuție la eterna dezbatere despre cea mai delicată opțiune a vieții: căsătoria (20 00)

JOI 5 DECEMBRIE. **Programul I.** Problemele educației sanitare a populației vor fi dezbătute într-o rubrică, rulantă sub alt titlu: **Medicul vă sfătuiește** (19.45) ● **Prim plan** — o emisiune cu admirabile intenții: prezentarea unor mari personalități ale vieții românești contemporane. Azi: acad. Gr. Moisil (21 40)

VINERI 6 DECEMBRIE. **Ateneul tineretului**, emisiune care ne-a mai dat satisfacții, ne promite încă una: colocviu cu Andrei Blaier, Octav Grigorescu, Maria Sarescu, Sânziana Pop (18 30) ● «De trei ori București». Protestăm, în numele telespectatorilor, împotriva programării acestui film cu certificat de submediocru!

SÎMBĂTĂ 7 DECEMBRIE. **Programul I. Miniaturi folclorice**: Victoria Dervei, Grigore Kraziu, cîțiva dansatori (19 45) ● **Clubul Marina Crilovici** arii din Mozart, Puccini, Ponchielli, Doru Popovici (21 00) ● **Programul II. Recitalul de sîmbătă seară**: violonistul belgian Pierre D'Archambeau (20.45) ● Cei ce au tremurat de teamă, să-și revină: ciclul «Forsyte Sagas» se reia și continuă normal (22 10).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 48, din 1 decembrie 1968

I	«Politehnica» Iași - Petrolul	1
II	Crișul - Vagonul	1
III	Dinamo București - Steaua	x
IV	U.T.A. - «U» Cluj	1
V	F.C. Argeș - A.S.A.	1
VI	Jiul - Rapid	1
VII	Fiorentina - Verona	x
VIII	Milan - Cagliari	x
IX	Napoli - Juventus	x
X	Palermo - Atalanta	1
XI	Pisa - Sampdoria	x
XII	Roma - Bologna	1
XIII	Torino - Inter	x

FLACĂRA ALBUM

50
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 706
7 DECEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

ritmuri tehnologice noi

— În încheierea lucrărilor Conferinței Naționale de tehnică minieră vă rugăm să ne spuneți care sînt considerentele care au determinat-o?

Răspunde ing. CONSTANTIN CENUȘĂ, adjunct al ministrului minelor

— Conferința a fost determinată de stadiul actual de dezvoltare a industriei miniere și de aducerea la îndeplinire a sarcinilor ce decurg din Directivele celui de-al IX-lea Congres și ale Conferinței Naționale a P.C.R.

În principal este vorba de intensificarea ritmului de introducere a tehnicii noi în toate compartimentele industriei miniere.

— Cîte lucrări s-au prezentat, și dintre ele pe care le puteți evidenția?

— S-au prezentat 46 de referate afectînd sfera tuturor problemelor care interesează la ora actuală, cît și în perspectivă, industria minieră — fie că e vorba de geologie, de tehnologie minieră de exploatare, de tehnologie de preparare, de mecanizare și automatizare, de probleme economice sau de protecția muncii.

În ce privește partea doua a întrebării dv., consider că dacă aș încerca să dau un răspuns aș risca să greșesc.

Ca inginer specializat într-un anumit domeniu, la nivelul de dezvoltare actual al tehnicii și științei este greu, dacă nu imposibil, să stabilești o valoare făcînd o paralelă între lucrări de o diversitate atît de mare.

De aceea prefer să afirm că în general toate referatele s-au bucurat de un mare interes, că au fost discuții vii și interesante pe marginea lor și că lucrările conferinței s-au ridicat la un înalt nivel tehnic și științific.

— În ultimă instanță, cu ce se poate spune că s-a soldat prima Conferință Națională de tehnică minieră?

— S-au concretizat orientările tehnice pe linie de cercetare, proiectare și producție. S-a confirmat necesitatea folosirii unei baze științifice mai largi în tehnica minieră, și în special în metodele de exploatare.

Ca un lucru deosebit de important care a reieșit evident din lucrările conferinței este extinderea în ritm mai rapid a tehnologiilor noi care s-au dovedit pe parcurs eficiente. Mă refer de exemplu la mecanizarea tăierii și susținerii metalice în abataje la minele de cărbuni, la mecanizarea complexă în minele de lignit, la metodele de înaltă productivitate la minereuri, la modernizarea tehnologiilor de preparare, precum și la modernizarea și asimilarea unor noi utilaje în domeniul preparării și minier.

Bazil DUNĂREANU

investițiile dau roade

În municipiul București există 613 întreprinderi care au fost planificate să realizeze investiții în cursul anului 1968. Majoritatea investițiilor planificate sînt destinate unor obiective noi, unor dezvoltări și reutilări. Cum stau lucrurile?

Răspunde ION CRISTOLOVEANU, directorul sucursalei municipiului București a Băncii de investiții.

— Fondurile sînt concentrate, în mod deosebit, pe un număr de 85 capacități și obiective industriale, printre care laminorul nou de 6 țoli și trăgătoria la rece de la uzina «Republica»; liniile de 4 500 t/an trefilate cupru și 900 t/an conductori email; Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, la care s-a finanțat Fabrica de tuburi din gresie ceramică și secția de plăci, faianță și gresie ceramică ale Întreprinderii de ceramică fină pentru construcții; uzina «Danubiana», unde s-a finanțat o dezvoltare echivalentă cu 50% din capacitate; Aeroportul central București-Otopeni etc. Totodată se află în construcție obiective social-culturale mai importante, ca aripa nouă a Academiei de studii economice, Centrul de televiziune, noul local al Institutului politehnic, Teatrul Național, căminele studențești din cadrul Universității-București. În total, fondurile alocate pentru municipiul București reprezintă aproximativ 17% din investițiile pe țară. Din totalul acestor capacități și obiective, 32 au avut termen de intrare în funcțiune în perioada 1 ianuarie-30 decembrie 1968. Dintre ele, 22 au fost realizate la termenele planificate, iar 10 rămîn încă neintrate în funcțiune. Unele avînd o pondere însemnată în economia națională, nerespectarea termenelor atrage pierderi considerabile. Ne referim în primul rînd la nerealizarea în întregime a laminorului nou de 6 țoli și a trăgătoriei la rece de la uzina de țevi «Republica».

— Cum se comportă beneficiarii în perspectiva noului an?

— Depun eforturi susținute pentru a realiza celelalte 53 capacități și obiective planificate să intre în funcțiune în trimestrul IV/1968.

Întreprinderile beneficiare se preocupă intens să asigure un ritm susținut de executare a lucrărilor și în perioada timpului friguros.

— Care a fost contribuția Băncii de investiții?

— Organele de control ale băncii și-au adus contribuția atît la impulsionarea executării lucrărilor planificate în acest an, cît și la realizarea condițiilor necesare pentru continuarea lucrărilor în 1969, prin controalele efectuate și planurile de măsuri, întocmite în colaborare cu conducerile întreprinderilor. Un sprijin deosebit a fost adus pe linia asigurării utilajelor necesare, prin intervenții directe la băncile furnizorilor și uneori la fondurile tutelare ale beneficiarilor. De asemenea, noi am acționat și asupra organizațiilor de construcții și institutelor de proiectare, determinîndu-le să creeze fronturi de lucru și să nu iasă din graficele de execuție de pe șantiere.

La uzina «Independența» din Sibiu s-a dat în exploatare un pavilion tehnic, situat într-o clădire cu 7 etaje, prevăzut cu camere spațioase pentru serviciile de concepție și proiectare a agregatelor, pentru pregătirea fabricației (foto: M. Postelnicu).

REPORTER PE TEREN

F. URSEANU

la «metaloglobus» înainte de sfîrșitul anului

Sîntem la «Metaloglobus». Cunoscuta întreprindere bucureșteană se bucură de faima de a avea cea mai eterogenă producție: aici se nasc o mie și una de articole de larg consum. De la fermoare și tăvi inoxidabile la jucării mecanice, ferodouri pentru frînele automobilelor, termosuri sau capsule pentru milioane de sticle de bere.

Ce a realizat întreprinderea în ultimul timp și ce va trimite în magazine în viitoarele săptămîni?

În prezent — ne informează Gh. Dușescu, directorul comercial al «Metaloglobusului» — producem, pentru prima dată în țară, fermoare din plastic. Pînă acum fabricam numai fermoare metalice.

În domeniul producției de obiecte de uz casnic — continuă interlocutorul nostru — am creat un tip de robot electric care va executa operațiuni de tocat carne, preparat pireuri, măcinat pesmet etc. Am mai construit o frigare electrică pentru carne și pește. Curînd o vom fabrica în serie.

Pentru copii 15 tipuri noi de jucării vor fi în magazine încă înainte de sărbători: o mașină electrică de cusut, limuzine telegidate ș.a.

Alte noutăți? În ultimul timp, «Metaloglobus» a pătruns cu produsele sale în Anglia, R.F. a Germaniei, Polonia, U.R.S.S., Italia, Israel, Siria și în alte țări, ceea ce s-a soldat cu îndeplinirea sarcinilor de export pe acest an încă de la 31 octombrie.

Întreprinderea a avut și are încă — așa cum am aflat — greutăți din partea unor furnizori. Fie că nu-și respectă termenul de livrare, fie că trimit materie primă necorespunzătoare, provoacă cîteodată goluri de producție. Este vorba de fabrica de textile «Republica» din Dîrste (Brașov) și Laminorul de tablă subțire din Galați.

În pofida acestor neajunsuri, colectivul întreprinderii «Metaloglobus» se străduie să realizeze și să depășească planul pe 1968, încă înainte de încheierea anului. Ceea ce noi îi dorim din toată inima.

Noi locomotive diesel ies pe poarta uzinelor «Electroputere»-Craiova (foto: Gh. Vințilă).

Ing. RADU A. POP, director tehnic al Institutului pentru planuri de amenajări de construcții hidrotehnice

— Care este acum, la sfîrșit de an, stadiul lucrărilor de construcție a barajelor de la Paltinu (lîngă Cîmpina) și de la Poiana Uzului (jud. Bacău), unde se nasc două lacuri de acumulare?

— *Paltinu:* Se lucrează pe trei fronturi: la betonarea sociului

barajului (în albia riului Doftana); pe o terasă a malului sting al riului, unde barajul a ajuns la circa 20 de metri; la lucrările de construcție a unei centrale hidroelectrice ce se construiește în aval. Barajul de la Paltinu va avea 460 metri lungime și va stăvili 57 milioane mc apă, din care se vor aproviziona Ploieștiul și zona industrială a orașului.

Poiana Uzului. Aici, unde lucrările s-au desfășurat pe o scară mai largă, s-au turnat pînă acum peste 100 000 mc beton. Există premise ca lucrările să fie terminate (în primă etapă), înainte de termenul programat, adică la începutul anului 1970. Barajul de la Poiana Uzului va avea o lungime de 540 metri, iar lacul respectiv va cuprinde 100 milioane mc apă pentru aprovizionarea localităților și industriilor de pe Valea Trotușului.

Pentru rubrica F. 07 am primit de la tovarășul PETRE CONSTANTINESCU din Ploiești o scrisoare din care reținem:

Sînt foarte impresionat de interesul pe care-l depuneți pentru informarea cititorilor în legătură cu «Dacia-1100». Doresc să aflu noutăți cît mai interesante privind primul autoturism românesc.

F 07

ZIJA REXHA, adjunct al ministrului comerțului al R.P. Albania

— Care a fost scopul călătoriei dv. la București?

— Am purtat tratative privind dezvoltarea schimburilor de mărfuri dintre Albania și România.

— Cum au decurs convorbirile?

— În bune condițiuni. Doresc să mulțumesc prietenilor români pentru posibilitatea de a duce asemenea tratative, care sînt menite să lărgească în continuare legăturile noastre comerciale. Protocolul semnat prevede o creștere a volumului de mărfuri în 1969. Țin să mulțumesc totodată părții române pentru primirea făcută delegației noastre, precum și pentru posibilitățile oferite de a vizita obiective economice de un deosebit interes, precum și o serie de localități turistice din țară.

GEORG CLAUSEN, vicepreședintele Camerei de comerț din Hamburg

— Ați condus o delegație oficială la București.

— Da, un grup de 6 membri ai Adunării generale și ai conducerii Camerei de comerț din Hamburg, care au dorit să-și formeze o părere, la fața locului, prin contacte personale, asupra posibilităților privind relațiile comerciale dintre România și R.F. a Germaniei. În acest sens am avut convorbiri detaliate la Ministerul Comerțului Exterior, precum și cu reprezentanții unor importante întreprinderi de comerț exterior. În timpul convorbirilor am arătat partenerilor români că Hamburgul poate contribui considerabil la mărirea volumului importurilor din țara dv. Trebuie să arăt că în prezent 40 la sută din livrările românești către R.F. a Germaniei sînt contractate de firme hamburgheze. În comerțul de tranzit al orașului nostru există încă posibilități care, utilizate, pot contribui la dezvoltarea relațiilor reciproce.

ALEXANDER MACKENDRICK, producător de filme din Marea Britanie

— Cărei generații de cineaști considerați că aparțineți?

— Nu mi-am pus niciodată o asemenea întrebare. Dar în nici un caz nu celei tinere, deși sînt apropiat ei, nu atît ca vîrstă, ci din punct de vedere al modului de a vedea lucrurile.

— Cum apreciați «tinerii furioși»?

— După cîte am putut să-mi dau seama, cel puțin pînă acum, cred că în activitatea acestor tineri care protestează nu se vede cu claritate obiectul de protest. Un astfel de tînăr este deci, după părerea mea, un rebel fără cauză, un protestatar incoerent. Ceea ce știu și ceea ce cred este faptul că tineretul, în genere, dorește să aibă un cuvînt de spus asupra soartei lui, să participe activ la făurirea viitorului său.

— Apariția acestui curent a produs o schimbare, o sciziune între cineaștii de diferite vîrste?

— N-am această impresie. Tineretul are posibilitatea de a-și exprima în voie părerile în complicatul domeniu al celei de-a 7-a arte. Filmul britanic ține totdeauna ușile deschise pentru ideile noi, generoase, cu condiția ca scenariile scrise pe baza lor să fie suficient de atractive, de palpitante.

— V-ar interesa o colaborare cu cinematografia românească?

— Firește că da. Aveți studiouri excelente, actori buni. Toate condițiile pentru a da satisfacții unui îndrăgostit de cinematograf, cum sînt eu.

„metoda fotosterotomică" procedeu românesc

Agențiile de presă străine au anunțat zilele acestea că profesorul G.H.R. von Koenigswald a dat cercetătorului român dr. C. Rișcuția spre studiu și reconstituire fosilele uneia dintre cele mai importante descoperiri antropologice: «Pithecanthropus modjokertensis», găsit de el în Java, dar nestudiat încă de nimeni. Potrivit relatărilor specialiștilor, rezultatele acestei lucrări, în curs de efectuare, vor avea o deosebită importanță pentru studiul antropogenezei.

Doctorul C. Rișcuția, împreună cu ing. C. Petrescu din București, sînt creatorii unui procedeu nou în cercetarea antropologică pe serii de oameni vii și pe schelete, denumit «Metoda fotosterotomică». Această metodă este menită să devină un auxiliar prețios în studiile antropologice de serie și al filiației, identificărilor, cercetărilor morfopatologice și altora, în practica mondială de specialitate. Ea permite identificarea osteologică a oricăror piese fosile, ceea ce contribuie la dezvoltarea cercetărilor de antropo sau etnogeneză și poate fi utilizată și în reconstituirea fizionomiei corpului după oasele craniene. Cercetările specialiștilor români au găsit un larg răsunet în rîndul oamenilor de știință de peste hotare. Doctorul C. Rișcuția a fost invitat de Institutul de antropobiologie al Universității din Utrecht, spre a dezvolta metoda sa în cadrul laboratoarelor olandeze. Conducînd un colectiv de specialiști olandezi, medicul român a organizat la Utrecht și Amsterdam stații de cercetare pe oameni vii și schelete, dotate cu instalații realizate după concepția românească. Considerînd procedeul românesc ca deosebit de valoros, profesorul G.H.R. von Koenigswald, care a descoperit în Java fosilele cunoscute sub denumirea de «Pithecanthropus II», a încredințat mulajul acestuia cercetătorului român spre a-l studia și reconstitui osteologic și fizionomic. Efectuarea acestei vaste și importante lucrări a confirmat valoarea metodei românești și a avut o bună primire din partea unor cunoscuți antropologi, printre care și prof. Iacob Teuku din Indonezia, vestit descoperitor de fosile umane.

Sezonul excursiilor albe este în toi. Sus, în munți, mulți de pasionați — cu și fără schiuri — ai înălțimilor își petrec plini de voie bună zilele libere. Instantaneul nostru provine de pe Postăvarul, la cabana vestită Cristianul Mare (circa 2 000 metri).

în orășelul sărbătorilor albe

Se știe de cînd lumea că cei mai receptivi la frumusețea anotimpului alb sînt copiii. Așadar, în afara bucuriei patinelor și săniuței, tradiția nu se dezminte nici în anul acesta: pentru surpriza lor — a celor mici — o mulțime de oameni mari se străduiesc, zilele acestea, în fel și fel de căutări. Intrarea în librăria de lîngă «Cinematecă» s-a transformat într-un decupaj de poveste și ochii păpușilor au căpătat o expresie parcă mai complice decît altădată... Cu toate că noțiunea de «surpriză» nu admite nici o deconspirare, ne vom îngădui, totuși, cîteva anticipări.

La ceasul cînd apar aceste rînduri un brad uriaș — de 30 metri înălțime — și alți 4 000 mai mici au coborît din pădurile Carpaților gata să accepte schimbarea de domiciliu și podoabele festive.

Iată-ne în jurul bradului cel înalt. L-am privit și l-am tot privit. Alături răsună ca niște clopoței, risete. E un spectacol izbutit la Teatrul de păpuși ori poate pe ecranul din vecinătate se plimbă Păcală și Tîndală? Cîte păpuși frumoase se răsfață în vitrinele chioșcurilor, care arată ca niște jucării mai mari! Da, hotărît: e foarte greu să te oprești într-un singur loc; ba te ispitește siluета robotului, ba te-ai lansa cu toată viteza de pe tobogan; îți trag cu ochiul jocurile automate — doar cu un bănuț poți urmări un meci de fotbal jucat perfect — prăjiturile, vata de zahăr. Dar, destul cu... copilăriile — cei mici au și ei gravitatea lor. Să facem, în sfîrșit, un popas la oficiul P.T.T.R. De la cabina telefonică putem vorbi, cu... Moș Gerilă; prin telefon e parcă mai ușor. Dacă sîntem, totuși, stăpîni pe ortografie, n-avem decît să-i scriem Moșului o scrisoare: plicul va purta timp de vreo trei săptămîni ștampila «Orășelul copiilor — București».

Anticipările de mai sus sînt, bineînțeles, doar o infimă parte dintre atracțiile orășelului de basm din Parcul Obor. Inaugurarea: 22 decembrie. Nu ne îndoim că vor petrece la fel de bine cei mici ca și cei mari — chiar dacă nu recunosc!

Viorica CIORBAGIU

316.392

actualitatea

INSTANTANEE

În rotonda Ateneului Român s-a deschis expoziția de pictură, sculptură, grafică, metaloplastie și artă aplicată. Expozanți: membrii cenaclurilor de artă plastică «Ion Andreescu» — ai profesorilor — și «Ion Țuculescu» — ai mediciilor.
În fotografie: aspect de la expoziția care va rămîne deschisă pentru public pînă la 14 decembrie a.c. (foto: E. Ghera).

La Bonțida (județul Cluj) porcinele au toate motivele să fie vesele; după cum arată fotografia complexului modern în care sînt îngrășate, ele au condiții de viață optime. Pînă la Ignat cînd, sacrificîndu-se, conform obiceiului strămoșesc, ele pot spune cu temei: «Ne-am trăit traiul, ne-am mîncat mălaiul».

Dedicăm această fotografie deschiderii sezonului de vînătoare, urînd doritorilor cît mai multe povești adevărate (foto: C. Mocanu).

SPORT

între popularitate și succese

Că avem fotbalul pe care-l avem și că bine ar fi să nu mai clamăm atîta și cînd trebuie și cînd nu trebuie pe marginea unor rezultate — e un adevăr. Spunem asta fără a lua însă realitatea ca pe o fatalitate în fața căreia sîntem cu totul neputincioși.

Carul acestui sport împotmolit în cvasimediocritatea performanțelor internaționale, în orice caz în oscilația prea contradictorie a unor asemenea rezultate, poate fi urnit și credem că, în afara a ceea ce noi am numit «cauze obiective» de care nimeni nu poate fi făcut vinovat, s-ar ajunge ușor la un salt de valoare dacă, din lungul șirag de măsuri necesare, s-ar trece, măcar, la aplicarea unora mai importante și, dacă vreți, mai urgente.

Curtezană favorită a Cetății, fotbalul ia totul dar dă, ingrat, atît de puțin. Rege neîncoronat al simpatiei generale, își dezamăgește la fiecare pas admiratorii. La umbra acestui pisc de popularitate, alte sporturi, mai puțin adulate de marele public, își duc o existență mult mai discretă dar ies în notorietate ca portdrapel al unor performanțe de mare răsunet internațional, oricum, categoric superioare celor cu care fotbalul își necăjește de ani și ani înflăcărații și totuși fidelii săi susținători.

Firește, cele cîteva mii de spectatori care formează azi — ca să zicem așa — clientela de bază a întîlnirilor de, bunăoară, handbal, rugbi, volei, gimnastică, tir, lupte, înseamnă un plus absolut față de trecut, cînd cifrele erau de ordinul zecilor.

Se putea vorbi de cîteva mii de spectatori altădată, cînd handbalului i se spunea hazenă și-l practicau, ici-colo, doar fetele, ca un divertisment oarecare și destul de vag sportiv, la unele serbări cîmpenești?

Ce erau, pe atunci, luptele? Ori numai niște antrenamente făcute anonim la «Tir» cu maestrul Scurtu sau cu acel splendid exemplar anatomic, Petrică Sonda, de către niște mari pasionați care nici nu-și puneau problema unor evoluții publice — nici vis de unele cu caracter internațional; ori spectacole profesioniste, la circul «Sidoli», cu rezultate trucate.

Voleiul? Era un sport al fetelor, un sport care, poate, numai cei mai firavi și mai timizi dintre băieți încercau să-l practice.

Scrima? O practicau vreo doi-trei ofițeri la «Cercul militar» și cîțiva snobi din «high life»-ul bucureștean, plictisiți de bine și de inactivitate.

Unele modeste, altele ca și inexistente odinioară, aceste sporturi au ajuns astăzi pe poziții de activitate care înglobează competiții interne permanente și care, la răstimpuri, găsesc căile de afirmare, căile unor frumoase succese internaționale, în care se includ adesea ba o victorie intertări, ba un titlu balcanic, ba unul european și, nu de puține ori, chiar unul mondial. În orice caz, rezultate mai de soi și mai des repetate decît are prilejul să ne ofere marele favorit al popularității: fotbalul...

C. GRIG

manole, manole!...

Astăzi, dragi copii, am să vă spun o poveste, o poveste adevărată. Pentru că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti...

Odată, nu vă spun cînd, într-un mare oraș trebuia să se facă un bulevard larg și neted ca-n palmă, și pe care automobilele să alunece frumos. Pentru că, trebuie să vă spun, mașinile de tot felul se înmulțiseră tare mult. Vom face aici cel mai frumos bulevard, a spus meșterul cel mare, și, pentru ca să aibă viață fără de moarte, îl vom dura din cel mai tare beton.

Zis și făcut. Și s-au apucat oamenii de treabă. Mașini de tot felul, care mai de care mai năzdrăvane, aduse de peste mări și țări, lucrau din zi pînă-n noapte pentru ca totul să fie gata la soroc. Și într-o zi, pe cînd lucrul era în toi, Manole (am uitat să vă spun că pe meșter Manole-l chema) și-a adunat din nou ucenicii și le-a spus: «Uite, eu sînt obosit foarte și am să dorm, iar cînd mă voi scula totul să fie gata, așa precum v-am învățat». Și a dormit Manole o primăvară, apoi o vară, iar cînd s-a trezit, toamna, totul era gata și bulevardul arăta tare frumos. Iar oamenii priveau la el amețiți de atîta frumusețe.

«Toate sînt bune și la locul lor, a spus atunci Manole, dar cînd m-am culcat am uitat să vă mai spun ceva. Uite, de mult mă uit la bieții mei semeni cum se chinuiesc să treacă de pe o parte pe alta a bulevardului nostru, hăituiți de mașini. Trebuia să facem sub bulevard o gaură mare prin care să treacă oamenii de pe o parte pe alta. S-o facem acum». «Dar cum, meștere, să stricăm acum frumusețe de bulevard? Am depus atîta trudă și-am cheltuit atîta bănet?» «Nu-i nimic, a zis Manole încă buimăcit de somn, noi l-am făcut, noi îl stricăm».

Și de atunci și pînă în zilele noastre ucenicii meșterului Manole se luptă din greu să strice ce au făcut. Iar oamenii, trecînd pe acolo, spun: «Manole, Manole, meștere Manole... Cu o mînă dregi și cu două strici. Manole, Manole». Și mai spun oamenii: «Ferește-ne, Doamne, de un metro, pentru că în vecii vecilor nu s-ar mai termina».

— Știm, știm, au strigat copiii. Asta-i o poveste-ghicitoare. Am ghicit. Asta se petrece la noi, în București, la pasajul din Piața 1848.

— Bravo, copii!

P. TRAIAN

Prezentarea grafică V. OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Voie bună

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60 10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

GLOSSA

Ziarele noastre au început să publice cu regularitate informații cu privire la farfuriile zburătoare.

Fenomenul era inevitabil: cu cît apar mai multe adevăruri despre întîmplările de pe pămînt, cu atît aflăm mai multe despre evenimentele din cer.

O anchetă publicată în «Scînteia» a scos în evidență faptul că inspectorii însărcinați cu inspectarea localurilor pe unde-a trecut reporterul ziarului primesc — automat, și doar pe baza legitimației prezentate — mită din partea responsabililor astfel controlați.

În consecință, s-a hotărît înființarea unui corp special de inspectori, însărcinat cu inspectarea inspectorilor.

Care corp special de inspectori va fi..., la rîndu-i...

Alexandru Panici, vicepreședintele clubului UTA, posedă o haină de diftină portocalie, ale cărei calități depășesc cu mult funcțiile strict vestimentare ale obiectului. «Ori de cîte ori o îmbracă — mărturisește proprietarul ei — UTA nu pierde meciul». Observația, primită mai întîi cu surîsuri, a stîrnit interesul conducătorilor echipei naționale de fotbal.

Un prim test l-a constituit meciul de mai deunăzi, cu formația Elveției, unde vicepreședintele UTA a fost invitat (împreună cu haina, firește) să ia loc la sectorul zero. Rezultatele — pozitive — se cunosc. Analizîndu-le, Federația de fotbal a hotărît să-l angajeze pe Alexandru Panici în calitate de mascotă I și să-l însărcineze a însoți echipa reprezentativă în deplasările oficiale pentru preliminariile campionatului mondial.

Al. MIRODAN

pilule

După ce timp de vreun an localul din str. Academiei a fost reparat, restaurat și reamenajat cu concursul specialiștilor, esteticienilor și comisiilor de rigoare am fost, în sfîrșit, martorii deschiderii noii unități, «Decorațiuni interioare». După cîteva luni de funcționare, în modernul magazin sună din nou ciocanele și scrîșnesc mistriile. S-au făcut noi mici amenajări. De ce să nu se facă dacă tot nu se plătește din buzunar?!

*

Simbătă 30 XI, autocamionul 31.B.5262 s-a rupt în două pe podul Hasdeu. Cine o fi primit primă pentru fenomenala întreținere a mașinii? Dacă a primit «prima» ar fi cazul s-o primească și pe «a doua»!

*

Nu au apărut încă programele tematice și bibliografiile necesare studenților care urmează cursuri fără frecvență. De altfel nu-i grabă: tot nu se găsesc cursuri.

În nici o alimentară din Capitală nu se găsesc sticle de apă minerală mai mici de un litru. Nici nu-i nevoie. Cine consumă pe canicula asta sub un litru de apă minerală?

M.M.M.

FOILETOANE

de vorbă cu vitrinele chiar despre ele personal!

De multă vreme duc un fel de conversație — zic «un fel» — pentru că mai mult eu vorbesc — ele tac și lasă, jenate, privirile în jos — cu vitrinele orașului nostru; mă surprind chiar uneori nemaisupraveghindu-mi cu strictețe vocabularul și nici tonul: mă pomenesc de-a dreptul certîndu-le, întrebîndu-le fără menajamente, brutal: De ce sînteți atît de urîte? De ce?

Sau instigîndu-le chiar: De ce nu protestați?

Sau, cu mai mult tact alteori, sfătuindu-le cu blîndețe: De ce nu apelați la artiștii noștri decoratori, scenografi? Vorbiți-le în limbajul lor — uite-așa: Și noi vitrinele, avem un rol în reușita spectacolului unei străzi. Strada oferă cel mai popular, cel mai variat, cel mai complet spectacol și cel mai la îndemîna oricui. Un oraș este frumos sau urît, am continuat închizînd paranteza lirică, prin croiala lui, prin așezarea lui geografică, prin arhitectura lui etc., etc., etc., — dar fără îndoială, este frumos sau urît și prin vitrinele lui! Ajungînd aici, am rostit ritos: În mod obligatoriu, vitrinele trebuie să exercite o putere de seducție. Voi, vitrinelor, aveți un rol foarte important, pe lîngă cel estetic! Da, este vorba de rolul vostru social. Voi informați zilnic sute și sute de mii de cetățeni români și străini despre cantitatea și calitatea mărfurilor noastre, implicit deci despre nivelul nostru de trai, despre gradul de civilizație, cultură, în care intră, fără îndoială, și educația gustului pentru frumosul artistic.

De ce nu vă ambiționați, zău, vitrinelor, să fiți una mai frumoasă mai dichisită, mai cochetă decît alta, și neapărat cu un dram de personalitate, de originalitate, fiecare în parte? De ce, de exemplu, nu pretindeți să fiți luminate vesel și divers noaptea, ca să-i dați mai multă viață orașului? Să spuneți, la urma urmei: De ce, de pildă, eu, vitrină din centrul orașului, trebuie să expun — spînzurate sau răstignite — zece halate de casă bărbătești? Ce, le-am convocat la o ședință de bloc? Așa să spui! Sau dumneata, de pe Calea Victoriei, lași să fie îngrămădite, fără nici o grijă pentru cea mai elementară estetică, combinezoane roz și bleu pe care stă scris «Combinezon» — ca și cînd respectivul obiect vestimentar ar putea fi confundat cu unul de uz casnic, cu o mașină de tocat carne sau cu un ibric? De ce și pe cămășile de noapte, agățate ca pe o frînghie de uscat rufe, alături de cîteva fulare colorate din nailon și de trei-patru pălării demodate care au primit la naștere lor și un nume de botez — Rodica sau Ruxandra — se precizează pe etichetele cu prețul lor, «Cămașă de noapte» sau «Pulover cu fermoar» sau «Pălărie», că doar nimeni nu face pentru prima oară cunoștință cu aceste obiecte de o folosință mai mult sau mai puțin intimă?! Mă mir chiar că lipsește la pălării indicația: «Cumpărați cu încredere o Ruxandra și trageți-o strengărește pe o sprînceană!» Și așa mai departe!

Vitrinelor, e momentul să vă indemn: fiți solidare, faceți o jalbă cu toate semnăturile voastre și scrieți cu majuscule: Ajutați-ne să ne putem face datoria, să ne dăm sporul nostru de frumusețe la frumusețea orașului nostru. Era să adaug: veți avea sigur cîștig de cauză, dar m-am răzgîndit.

A voastră,
Sidonia DRĂGUȘANU

DIALOGURI MELANCOLICE

starea nelegală de leșin

— Alo! Vreau să vin la dumneavoastră cu o cerere și nu știu exact ce acte mai trebuie.

— Nimic! Cererea și buletinul.

. . . . . .

— Ce-i cu asta?

— Cererea și buletinul.

— Cum adică? Pentru ce ceri dumneata aici, te prezinți numai cu buletinul de identitate.

— Păi v-am întrebat la telefon și...

— Ai vorbit dumneata cu mine la telefon? Mă cunoști dumneata pe mine? De ce umbli dom'le cu prostii, că te văd om serios și în etate... Iar dacă ți-a spus de buletin, cine ți-o fi spus, înseamnă că și-a spus bine: unde-i buletinul de clădire?

— A, de ăla era vorba... Mă duc după el.

. . . . . .

— M-am întors. L-am adus.

— Să vedem... E bun... Cererea e în regulă... Ești căsătorit?

— Da.

— Și de ce nu zici, dom'le? Trebuie să vă smulgem vorbele cu cleștele? Certificatul de căsătorie e la dumneata?

— Nu-l port la mine, să nu mi-l fure.

— Foarte rău. Fugi după dînsul.

— Bine, fug. Dar mai întîi dictează-mi dumneata, o dată, clar, toate hîrtiile de care e nevoie. Că n-am chef să mai bat drumurile de pomană.

— Ia scrie: unu...

. . . . . .

— Curios: ceri un lucru foarte simplu și aduci un vraf de hîrtoage aiuristice. Ce-ți veni, omule?

— Mi le-a impus tovarășul care fusese la ghișeu înaintea dumitale. Le-am și notat. După cum mi-a dictat. Poftim...

— Prea vă luați după oricine. Ăla era detașat aici numai pentru trei zile, cît am lipsit eu, de unde să știe el ce-i cu Tanda și unde-i Manda? Hai, ia-ți înapoi arhiva.

— Dumnezeu să vă dea sănătate. Cînd să vin după răspuns?

— Mîine...

— Sărumîna!

— Stai nițel: de ce n-ai autentificat la notariat extrasul după cartea de imobil?

— E necesar?

— Sigur. Neapărat. Și părinții...?

— Să-i autentific și pe ei?

— Nu; nu reiese că au fost căsătoriți legitim. Ai actul de naștere al mamei? Sau livretul militar al tatei? Dacă nu le ai, îmi dai doi martori și te prezinți la tribunal. Vezi să nu te duci fără chitanțele de impozit și certificatul de stare materială... Hei, cetățene, ce-i cu dumneata, ți-i rău? Ia te uită: a leșinat, și nici nu știu dacă are la el vreun certificat medical în regulă...

Valentin SILVESTRU

CITIȚI
ÎN NUMĂRUL VIITOR

- pe zalomit, joi la ora 6.
- ce știți despre apolonauți?
- cuplete și „hore de salon" la union.
- rote kapelle: dirijorul evadează.

DOBROGEA ÎȘI CONSTRUIEȘTE ALT CER

de George CIUDAN — fotografii de S. STEINER

Intrată în zodia socialismului, Dobrogea de aur, Dobrogea de foc, a început să-și redimensioneze viața. Am cunoscut partea asta de țară în urmă cu cincisprezece ani, cînd oamenii acestor pămînturi binecuvîntate numai pe jumătate nu întrezăreau încă înălțimea treptelor pe care aveau să urce. Tot ce era frumos în Dobrogea era și trist. Vestitele podgorii de aici tînjeau după lacrima cerului. Frumoasele și pedantele mînze arabe duceau și ele dorul unor ierburi de mătase; oile cu lînă de aur visau o pășune grasă. Țăranii căpătaseră și ei înfățișarea pămîntului pe care asudau: aspră și neîndurătoare. Bun și sărac a fost pămîntul Dobrogei. Dar oamenii nu blestemau acest pămînt. Pentru că pămîntul nu era vinovat. Blestemau cerul. Pentru că cerul Dobrogei a fost nespus de avar. Și este.

Și totuși Dobrogea, deși a rămas cu același cer insensibil la setea ei, a cunoscut în zodia socialismului procesul unei renașteri totale. Aici, holdele s-au prins de mînă la ora cînd în alte locuri oamenii stăteau la cumpănă: să intre ori ba în socialism. Aici, în ultimii ani, producțiile medii agricole s-au ridicat la nivelul celor mai mari din țară. Mecanizarea, chimizarea și agrotehnica de înalt nivel au operat sensibil în sporul rodniciei ogoarelor dobrogene. Dar Dobrogei îi lipsește ceea ce i-a lipsit totdeauna: apa. Cei 400 mm de apă pe care cerul îi pune anual la dispoziție înseamnă cam nimica toată pentru marile ei arșițe. Dacă se are în vedere și faptul că apa provenită din ploile naturale nu-și atestă prezența în perioadele cheie — cele de vegetație — înseamnă, în ultimă instanță, că pentru partea asta de țară cerul e doar un cuptor de mari temperaturi. Dobrogea are lapte din belșug, dar n-are apă; Dobrogea dispune de uriașe cantități de vin și e văduvită de apă; Dobrogea are lînă de aur și tînjește după o ploaie căzută la timp; de milenii Dobrogea e însetată.

La ora cînd facem aceste însemnări Dobrogea trăiește miracolul unui eveniment memorabil. Pe un vast șantier, fără precedent în țara noastră, oamenii își construiesc un alt cer, din care vor porni ploile atunci cînd vor dori ei, atunci cînd va fi nevoie.

Am străbătut recent frumoasa vale Carasu în toată lungimea ei și am avut norocul să fiu primul gazetar din România care a asistat la prima ploaie la comandă cerută de buzele însetate ale pămîntului. Ghidul care m-a însoțit pe acest vast șantier — Gheorghe Hîncu, inginer șef al întreprinderii DIFOT — a dat explicații amănunțite cu privire la înalta tehnicitate a lucrărilor de irigații care, începînd din anul 1969, vor pune în drepturile lor legitime însemnate suprafețe de teren.

Așadar Dunărea, din anul viitor va fi pusă la dispoziția Dobrogei. O vom pune, fără îndoială, și la dispoziția altor județe. Gravitațional, ca aici la Pontul Euxin, sau în alt chip. Și Oltul va fi pus la dispoziția Dobrogei. Frumoasă treabă. Pe cît de frumoasă, pe atît de avantajoasă. Pentru că Dunărea, în loc să ducă un Olt în Marea Neagră pentru a se

(Continuare în pag. 8)

▲ **Da, apa va escalada dealurile Dobrogei. Setea viilor va fi astîmpărată la timp.**

▶ **O Dobroge de aur, de ape și de beton. Un colț de țară unde în curînd, dintr-un cer construit de oameni, ploile vor cădea la comandă.**

Puternice drage lucrează din plin pentru ca pămîntul Dobrogei să nu mai arate niciodată așa cum îl înfățișează fotografia.

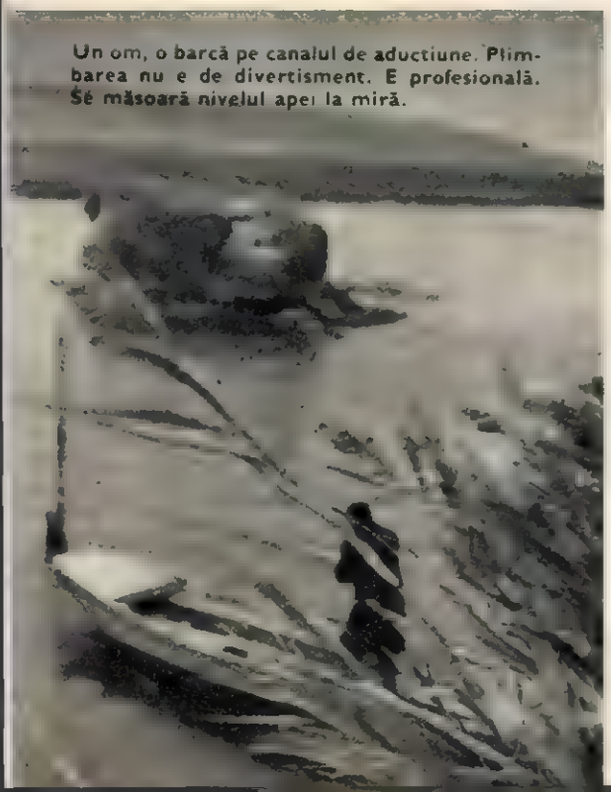

Un om, o barcă pe canalul de aductiune. Plimbarea nu e de divertisment. E profesională. Se măsoară nivelul apei la mîră.

Statia de pompare de la km 18. Debit: 120 mc/sec.

DOBROGEA ȘI CONSTRUIEȘTE ALT CER

risipi anonim în alte părți de lume, îl duce pe pămîntul Dobrogei pentru a-l face mai frumos și mai spornic.

Două canale mari, unul de 38 km și altul de 60 km, vor absorbi din Dunăre exact debitul unui Olt. Din aceste două canale apa este trimisă pe ogoare de stațiile de pompare sau gravitațional și va scoate de sub imperiul secetei o suprafață de 174 000 ha.

M-am oprit la trei stații de pompare de pe valea Carasu. Cea de la km 18 are un debit de 120 m^3 pe secundă. Ca să vă dați seama de puterea acestei stații, de capacitatea ei, e destul să amintim faptul că stația de la km 18 — ea singură — ar putea să alimenteze cu apă populația Franței și a Germaniei. La Poarta Albă, o altă stație de pompare cu un debit de 78 m^3 pe secundă, iar la Basarabi-Pădure e cea de-a treia stație destinată să ridice un debit de 72 m^3 pe secundă la o înălțime de pompare de 61 metri.

Atît proiectarea cît și execuția acestor stații de pompare au reclamat rezolvarea a numeroase probleme de ordin tehnic. De altminteri întreg sistemul de irigații din valea Carasu a pus în fața specialiștilor probleme dintre cele mai dificile. E de ajuns să amintim faptul că lucrările de irigații de aici se execută pe un teren cu caracteristici geotehnice speciale, dintre care cea mai importantă este sensibilitatea la înmuiere. Construirea unor lucrări uriașe pe un teren — loess — ce suferă de meteahna amintită, presupune un act de cutezanță și reclamă o înaltă tehnicitate din partea celor care proiectează, execută și exploatează noul cer al Dobrogei. În final — 1972 — în cadrul sistemului de irigații din valea Carasu vor fi 65 stații de pompare cu 700 de pompe. Toate acestea vor absorbi o putere instalată de 194 megawați, adică aproape puterea Hidrocentralei de la Bicaz. Trebuie reținut faptul că o bună parte din suprafața amenajată pentru irigații va fi udată prin intermediul conductelor sub presiune. Modul acesta de irigare prezintă două avantaje: se reduc la minimum suprafețele de teren afectate lucrărilor — deci economie de teren arabil — și se înregistrează pierderi mici de apă atunci cînd se execută ploile la comandă. Costă mai mult un asemenea mod de a iriga? Costă. Dar merită!

Cu rețeaua de canale și conducte din valea Carasu s-ar putea înconjura hotarele României. Sumele pe care le înghit lucrările de irigații din Dobrogea sînt uriașe. Ele vor fi convertite însă în mod indiscutabil în însemnate plusuri de recoltă. Calculele făcute — cu zgîrcenie, aș zice — întrevăd că în viitorul apropiat, cînd noul cer al Dobro-

Peste apele care brăzdează stepa, constructorii făuresc poduri moderne.

Înainte de a fi închise în inima pămîntului, conductele de refulare care vor îmbrățișa apele sînt supuse unui ultim examen.

gei se va revărsa din plin, producțiile medii de porumb vor fi de 6 000 kg la hectar, față de 3 000 kg în teren neirigat, iar cele de grîu de 4 000 kg. față de 2 200 kg. Anual Dobrogea va realiza sporuri de producții de circa 300 mii tone porumb, 70 mii tone grîu, 40 mii tone struguri și fructe etc., etc.

Nu-s economist și nu mă pricep la calcule privind amortizarea sumelor investite. Am însă totala convingere că banii pe care îi folosim pentru construirea unui nou cer dobrogean ne vor aduce mari satisfacții economice. Trebuie să fie clar pentru toată lumea că în agricultură, spre deosebire de alte domenii, absența unui singur factor, chiar dacă nu-ți aduce totdeauna prejudicii, te ține pe loc; și absența apei ne-a cam ținut pe loc și-n Dobrogea, și-n alte părți de țară.

La sfîrșitul acestui an 23 000 ha din valea Carasu vor fi gata să primească îmbrățișările ploilor. În 1969 vor fi date în exploatare 44 000 ha, în 1970 — 53 000 ha, în 1971-1972 — încă 54 000 ha.

Zeci de unități agricole — 60 CAP și 27 IAS — vor avea binecuvîntarea unui cer construit de oameni.

Am văzut cum se mută — pe anumite porțiuni — linia ferată Constanța-București, mutare reclamată imperios de lucrările sistemului de irigații. La km 18 am urcat pe chesonul nr. 1 al stației de pompare și am privit instalațiile de hidromecanizare și compartimentele uriașelor electropompe. Am văzut citeva din cele 12 poduri moderne — 8 rutiere și 4 de cale ferată — care se înșiruie de-a lungul canalului Carasu. Am văzut sediile administrative și locuințele foarte frumoase și foarte moderne — unde vor munci și vor trăi specialiștii. (Din păcate, în alte locuri nu prea se întîmplă asemenea minuni absolut necesare, fapt care nu-i leagă pe oameni de locul de muncă.) Am văzut cîțiva din cei 12 căpitani de dragă și 50 de dragori cum fac drum liber Dunării pe valea Carasu. Am văzut — cu prilejul probelor tehnologice — cum Dunărea escaladează dealurile Dobrogei.

Într-un viitor apropiat pe valea Carasu nu vor mai fi mulți țărani. Pentru că locuitorii acestor pămînturi vor deveni, în număr covîrșitor, tehnicieni. Noul cer pe care și-l construiește Dobrogea va aduce mari mutații în profilul economic și social. La un asemenea cer merită să te închini.

Un om îndrăgostit de ape: mecanicul Ion Popa de la stația de pompare Mircea Vodă.

curier comercial

MODERN

La Timișoara se va construi — pe strada Eminescu, în imediata apropiere a noului hotel — un modern magazin universal. Dispunînd de o suprafață de circa 12 000 mp, noul magazin va fi prevăzut, printre altele, cu scări rulante și mai multe lifturi, avînd, alături de numeroasele raioane de mărfuri de tot felul, o braserie și o unitate cu dulciuri-răcoritoare.

PENTRU A EVITA ÎNCOLȚIREA CARTOFILOR

Păstrarea cartofilor de iarnă se dovedește adesea dificilă, deoarece în cămări, uneori și în pivnițe, din pricina anumitor condiții de temperatură și umiditate, cartofii se degradează,germinînd. Pentru a evita acest neajuns, industria noastră chimică a creat produsul antigerminativ «Cartofin». Tratarea cartofilor cu «Cartofin» nu dăunează gustului și calităților nutritive ale acestor prețioase legume. Produsul se găsește de vînzare la magazinele metalo-chimice, o cutie cu 100 gr «Cartofin» costînd 2,60 lei.

PENTRU AUTOMOBILIȘTI

Un alt produs chimic de sezon: «Transpar». E un tub ce conține o substanță cu ajutorul căreia lentilele ochelarilor se curăță, prevenindu-se totodată aburirea. Produsul este de mare folos în special automobiliștilor care poartă ochelari, deoarece aburirea lentilelor, altfel inevitabilă iarna, creează mari dificultăți conducătorilor auto, reducîndu-le vizibilitatea. Prețul unui tub de «Transpar» este de 2,50 lei.

ÎN COMERȚUL MARAMUREȘEAN

Anul acesta în județul Maramureș s-au dat în funcțiune 3 mari complexe comerciale (la Săsar, Sighetul Marmației și Strîmbu Băiuț), un nou depozit de mărfuri la Baia Mare și o cabană turistică la Pasul Prislopului.

ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ!

UN BOGAT SORTIMENT DE PRODUSE SEMIINDUSTRIALE GĂSIȚI ÎN TOATE UNITĂȚILE DE DESFACERE ALE I.L.F. ILFOV — MUNICIPIUL BUCUREȘTI.

ROTE KAPELLE (II)

— ISTORIA UNEIA DINTRE CELE MAI PUTERNICE ORGANIZAȚII DE SPIONAJ ANTINAZISTE DIN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL —

de Sergiu VERONA

În articolul precedent am arătat cum în 1942 serviciile de contraspionaj hitleriste au reușit, după multe eforturi, să localizeze unul din emițătoarele rețelei de spionaj antinaziste «Rote Kapelle», în str. Atrébates 101 din Bruxelles. «Abwehrul» a hotărît să treacă la acțiune în noaptea de 12 spre 13 decembrie, orele 2.

Încă de la ora zece seara, un grup de cinci persoane s-au instalat în casa din fund. Ei erau însoțiți de șase jandarmi, iar ceilalți erau ascunși în imobilul de la nr. 99. Toți aveau trași peste bocanci ciorapi groși de lînă. Urma să se pătrundă simultan în toate cele trei locuințe suspecte. Noaptea, la orele 2, dispozitivul era plasat pe locurile indicate.

Șeful grupului, împreună cu doi jandarmi, intră în casa locuită de sud-americani. La primul etaj, emițătorul încă era cald! Alături de el, o mulțime de telegrame. Sînt reținuți toți locatarii. Un bărbat care se numea Camille și avea un pașaport sud-american, și două femei — Sofia Poznanska și Rita Arnold.

Locuința a rămas sub pază și urma să devină o adevărată momeală. Astfel, a doua zi a fost arestat Carlos Alamo care avea buzunarele pline de mesaje cifrate. Seara, o femeie — Suzanne Schmidt.

S-a petrecut apoi următoarea scenă pe care o redau în relatarea lui Domb:

— Sosisem la Bruxelles exact în ziua în care avusese loc descinderea Abwehrului. Firește, nu știam nimic. A doua zi mă îndrept spre rue Atrébates. Ușa de jos era închisă. Sun, și peste un minut coboară un subofițer neamț. Mi-am dat seama imediat ce se petrecuse. Dar nu mai puteam da înapoi și nici nu puteam spune că am greșit adresa — ar fi fost prea cusut cu ață albă. Mă poftește înăuntru. Casa era răscolită. Urmele proaspete ale percheziției erau vizibile pretutindeni. Ușa dintre camere era un glasvand. Prin el îl distingeam foarte bine pe Alamo.

— Pe cine căutați — mă întrebă în sfîrșit, zîmbind, neamțul.

— Aveam treabă la garaj, și l-am găsit închis. Poate știți dv. unde sînt cheile (știam că în spatele casei se afla un garaj care nu era folosit). Dacă nu, voi da un telefon mai tîrziu.

— Veți rămîne deocamdată aici — mi-a replicat el sec.

— Să rămîn? Nici nu mă gîndesc. Nu stau mai mult de 5 minute.

— Ihre Dokumenten (documentele dv.).

Cum aveam totdeauna asupra mea și o legitimație care mă putea scoate din încurcătură — o legitimație a organizației germane Todt — i-o întind. «Dl. Jean Gilbert — scria pe legitimație — lucrează pentru organizația Todt. El achiziționează produse pentru Wehrmacht». Subofițerul era dezorientat. Atunci am insistat:

— Nu pot sta nici o jumătate de minut în plus. Chemați-l imediat pe șeful dv., altfel veți purta întreaga răspundere pentru neîndeplinirea misiunii mele.

Neamțul sună la telefon, după cum mi-am dat seama, pe cineva de la Abwehr. Reproduce dialogul, redă agresivitatea și tonul meu ultimativ. I se cere să citească la telefon documentul. Și aud foarte distinct cum o voce la celălalt capăt al firului îl răspunde la un ton foarte ridicat:

— Dați-i imediat drumul!

Subofițerul îmi cere scuze, îmi înapoiază legitimația.

La ușă îl întreb:

— Cine sînt reținuți aci — evrei?

— Mai rău.

— Ce poate fi mai rău?

Se apleacă și-mi răspunde la ureche:

— Se pare că este vorba de spionaj!

Îmi iau rămas bun și îi dau adresa de la Paris, invitîndu-l să bea un păhărel de coniac.

Astfel «Le Grand Chef» — ținta principală a cercetărilor contraspionajului nazist — scăpase. Alamo a fost martorul întregului episod, dar el nu a dezvăluit nimic nemților și nu și-a schimbat comportarea nici ulterior.

Trepper se întoarce la Paris pentru a lua măsurile care se impuneau după lovitura dată de Abwehr. Dar înainte de asta a reușit să împiedice ca un emisar al rețelei din Bruxelles, care avea asupra sa — din sursa portului Anvers — toate datele despre submarinele germane, să se ducă în rue Atrébates.

Abwehrul avea primele capturi — oameni și materiale din rețea. Dar asta nu însemna că lucrurile erau facile.

— Interogatoriul lor — relatează Schellenberg — a fost foarte dificil, întrucît cu toții, după mai multe tentative de sinucidere, au refuzat să dea cea mai mică informație.

Toți, cu o singură excepție, care s-a dovedit însă utilă nemților doar mai tîrziu...

Rita Arnold a fost elementul cel mai puțin ferm. Era gata să spună totul ca să se salveze. Dar ea *nu știa nimic*. Sistemul existent în rețeaua condusă de Domb era de așa natură încît căderea unuia nu însemna automat căderea tuturor. Rita Arnold — femeie de serviciu din rue Atrébates — auzea, vedea, dar nu putea practic afirma nimic. Nimic care ar fi putut interesa la primele interogatorii.

— Aveam date precise — îmi spunea Domb. De două ori pe săptămînă. Știam tot ce se petrece în închisoare. Datele ne parveneau prin intermediul belgienilor, întrucît paznicii închisorii erau belgieni. Camille și Sofia Poznanska n-au vorbit. Nici Alamo. Pînă la urmă Abwehrul a crezut că *nu este vorba de o grupă de spionaj*, ci de o celulă comunistă. Convingerea se încetățenise în februarie 1942, cînd ancheta fusese practic clasată.

În februarie însă s-a petrecut un fapt care poate fi asemuit cu explozia unei bombe.

Abwehrul avea motive să fie nemulțumit. La Berlin se afirma acum că arestările au fost pripite. Trebuiau puse sub observație emițătoarele, totul pus sub urmărire și mers pe filieră pînă la șeful suprem.

Singurul lucru care mai rămăsese de făcut în aceste momente era descifrarea telegramelor acumulate de luni de zile la posturile de recepție germane și care fuseseră emise din Bruxelles.

Metodele de descifrare matematică n-au dat pînă atunci rezultate. Toți «spărgătorii de cifru» s-au lovit de multe necunoscute. S-a format o echipă specială de matematicieni. După descinderea din rue Atrébates, ei aveau un mijloc suplimentar, întrucît li se înmînaseră și documentele semicalcinate, găsite lîngă emițător. După multă trudă, echipa germană stabilește un prim lucru, și anume că telegramele erau cifrate în principiu pornind de la o anumită carte care exista în dublu exemplar — una la cel care emitea, alta la centru. Fusese identificat un cuvînt propriu — «Proktor». Trebuiau astfel studiate cărțile găsite în rue Atrébates.

Dar locuința era goală. Doi necunoscuți veniseră și ridicaseră toată biblioteca.

Ultima speranță a Abwehrului a fost Rita Arnold. Ea știa că pe masa Sofiei Poznanska se aflau multe cărți, dar își amintea doar de 5 titluri. Patru au fost găsite în librăriile belgiene sau germane — în ele nu figura faimosul nume propriu. S-a telegrafiat unui emisar la Paris pentru ca acesta să cumpere a cincea: *Le Miracle du professeur Wolmar*, de Guy de Teramond. Aceasta era cea bună.

Locul descinderii — Bruxelles, rue Atrébates. Aci a fost lichidată una din grupele lui Rote Kapelle.

Schulze Boysen

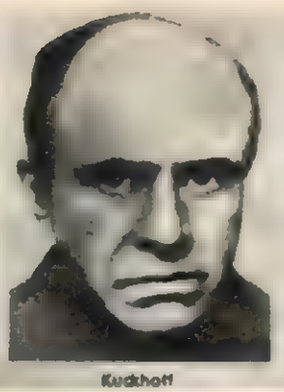

Kuckhoff

Harnack

Fotografiile principalilor implicați din «Rețeaua berlineză».

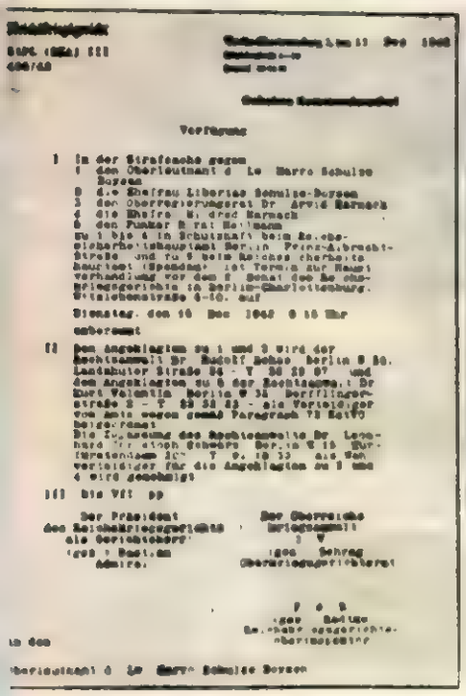

Arhiva Gestapoului: pagina din procesul Schulze-Boysen.

Camera de execuții a închisorii berlineze. Aci au fost uciși cîțiva din agenții lui Rote Kapelle.

Echipa germană putea ataca stocul celor 300 de telegrame pe care le deținea. *Cifrul fusese găsit!*

Dar el era bun numai pentru o parte din telegrame — circa o sută. Celelalte porneau de la altă carte — *La femme de trente ans* a lui Balzac. Numai că aceasta n-au mai știut-o cei care lucrau în Abwehr.

REȚEAUA BERLINEZĂ

— Unul din principalii agenți — afirmă Schellenberg — își trimitea mesajele, care totdeauna cuprindeau cîteva indicații de valoare, sub numele convențional de Gilbert (este vorba de Domb — S.V.). Alți doi agenți lucrau în Germania cu indicativele Coro și Arvid. Informațiile transmise de ei nu puteau emana decît din înaltele sfere guvernamentale.

Încă înainte de depistarea de către Funkabwehr a emițatorului din Bruxelles, posturile de recepție germane localizaseră un emițător la Berlin. Cînd au încercat să-l identifice, acesta și-a întrerupt brusc emisiunile.

Telegramele descifrate matematic au pus din nou pe tapet Berlinul. Tăcerea emițătorului berlinez a contrariat nu numai echipele Abwehrului, ci și «centrul». Moscova nu mai recepționa telegrame din Berlin și nu știa ce s-a petrecut acolo. Pentru a cerceta cauzele, centrul trimisese o telegramă la Bruxelles cerîndu-i unui agent al său—avînd pseudonimul Kent — să plece la Berlin. Iată textul telegramei cu indicativul respectiv:

— «KLS de RTX 1010 1725 wdsgbt «Directorul pentru Kent. Personal. Rendez-vous imediat la Berlin la 3 adrese indicate și determinați cauzele defecțiunii legăturii radio. Dacă întreruperile revin, preluați dv. transmisia Este vorba de activitatea a trei grupe berlineze și informațiile sînt de o importanță capitală. Adresa: Neuwenstend, Aleea Altenburger 19, a treia pe dreapta. Coro — Charlottenburg, Friedrichstrasse 26a, a doua pe stînga. Wolf — Friedenau, Kaiserstrasse 18, a patra pe stînga. Bauer. Spuneți — «Eulenspiegel». — Parolă — Directorul. Date noi înainte de 20 oct...».

Kent plecase la Berlin și, firește, stabilise legăturile cuvenite. Dar telegrama se afla acum în mîna Abwehrului și fusese descifrată printre cele 100. El dispunea astfel de trei adrese esențiale. Și unde încă — la Berlin.

Schellenberg:

— Șansa ne-a surîs din nou. Secțiunea de descifrare a reușit să pună mîna pe un mesaj radio care părea insignifiant, dar care releva că în toamna anului 1941 Kent primise ordin de a se duce la trei adrese diferite din Berlin, indicate în mesaj. Aceasta a fost prima verigă a lanțului, întrucît deși nu posedam numele reale ale celor compromiși în toată chestiunea, aveam numele lor convenționale și adresele. Generalul Thile de la descifraj și Funkabwehr, colonelul Bentivegni de la Abwehr, Canaris și cu mine am organizat o supraveghere continuă care numai la Berlin se exercita asupra unui număr de 60 de persoane. Peste aproximativ o lună am hotărît să arestăm o bună parte dintre ei, dar să lăsăm în libertate restul pentru a da aparența că rețeaua continuă să funcționeze.

Iată ce amănunte dă Schellenberg asupra celor arestați:

— Am aflat că un colonel de geniu — Becker — care se ocupa în mod activ de avioanele de luptă și de bombardiere noastre, era un comunist convins, care a furnizat informații ultraconfidențiale unui emițător central situat la nord de Berlin. Cercetări ulterioare au stabilit că cel puțin cinci personalități care ocupau posturi înalte în Luftwaffe trebuie să fie suspectate.

Între timp avusese loc reorganizarea și completarea echipei contraspionajului german care trebuia să lichideze «Rote Kapelle». Șeful organismului este numit Karl Giering, hauptsturmführer SS, care condusese pînă atunci toate anchetele legate de atentatele asupra lui Hitler.

— Un polițist priceput — îmi spune Domb. El a fost de fapt creierul întregii echipe germane.

Adjunctul său era Willy Berg, care fusese unul din ofițerii din garda personală a lui Ribbentrop în timpul vizitei făcute de acesta la Moscova pentru încheierea pactului germano-sovietic În plus, doi înalți funcționari de la Gestapo, Panzinger și Kopkow.

De la 14 iulie 1942, komando-ul lui Giering a izbutit să identifice vîrfurile rețelei berlineze: colonelul Harro Schulze-Boysen din Luftwaffe; Arvid Harnack — oberregierungsrat la Ministerul Economiei; Adam Kuckhoff — scriitor cunoscut, directorul firmei cinematografice «Praga-films». Primii aveau relații întinse în «high life»-ul berlinez. Lista Gestapoului creștea. Printre cei suspecți se află chiar și un ofițer din Funkabwehr — Horst Heilmann.

Schulze-Boysen — sufletul întregii rețele berlineze — este arestat la 31 august 1942. Colegii săi din Ministerul Aerului sînt informați că a plecat într-o misiune secretă în străinătate. În zilele următoare este arestată soția sa — Libertas — și soții Harnack.

După o săptămînă, 118 persoane erau deținute în beciurile Gestapoului din Prinz Albrechtstrasse.

Arvid Harnack studiase în Statele Unite. În 1933 intră la Ministerul Economiei Reichului. Inițial este regierungsrat, apoi oberregierungsrat — rang foarte important. Este afectat serviciului relațiilor cu Rusia. După izbucnirea războiului devine unul dintre funcționarii cei mai importanți din minister, putînd obține toate detaliile asupra oricărui sector al vieții economice germane.

Schulze-Boysen provenea dintr-o familie de aristocrați, prin tradiție monarhiști. Intră la Institutul de cercetări «Herman Goering». De aci începe să transmită informații despre războiul din Spania. În 1936 el pune bazele rețelei sale. În 1940 este numit în Luftwaffe, avînd acces la rapoartele ultrasecrete.

Din rețeaua lui Schulze-Boysen făcea parte și locotenentul Herbert Gollnow, care lucra la secția aeriană a Abwehrului. El, de pildă, a furnizat informații despre trimiterea unor echipe de sabotaj în spatele liniilor frontului sovietic, despre infiltrarea de agenți în Anglia, tentativele de sabotaj asupra avioanelor de cursă lungă S.U.A.-Portugalia.

La Berlin, descoperirea produse rumoare. Alexander Krall, magistrat german, declara la procesul intentat în 1948 lui Manfred Roeder (omul care a pronunțat sentințele de condamnare la moarte în procesul rețelei berlineze):

— Descoperirea unei rețele de spionaj de un tip cum nu s-a mai cunoscut niciodată și în care funcționari lucrînd în diverse ministere aveau un rol predominant, a explodat ca o bombă. Hitler cerea o pedeapsă urgentă și riguroasă.

Am răsfoit colecțiile ziarelor naziste din perioada aceea — Volckischer Beobachter și Berliner Börsenzeitung. Nici un cuvînt despre captura Gestapoului. Sau despre proces. Consemnul era menținerea strictă a unui secret total.

S-au păstrat totuși unele ecouri înregistrate chiar în acele zile:

Ulrich von Hassel: «O vastă conspirație comunistă a fost descoperită la Ministerul Aerului și în alte departamente...»

Canaris: «Această rețea a costat Germania 200 000 de soldați».

Ribbentrop (memorii scrise la Nürnberg): «Goering știa foarte bine să se

(Continuare în pag. 12)

DIALOG CU CITITORII

ÎNTR-O scrisoare, nu suficient de clară, cititorul nostru Mihai Tănăsescu din Giurgiu ne solicită arbitrajul într-o dispută dintre un student prieten al dumisale și un elev din clasa a XII-a a cursului seral. Obiectul disputei: o frază pe care elevul și-a transcris-o în caietul de notițe la dictarea profesoarei sale de română și care frază sună așa (stilul aparține, desigur, proprietarului caietului de notițe): «În general, putem asemăna eroii lui Camil Petrescu cu cei ai lui Mihail Eminescu — oprindu-se chiar la Luceafăr». Așa-i, sau nu-i așa? — ne întreabă tovarășul Tănăsescu. Fericite vremuri și fericită vîrstă la care o asemenea problemă «neliniștește de aproape trei luni de zile» trei tineri giurgiuveni! Oricum, la întrebarea neliniștitoare am putea face cel puțin patru observații: 1) De ce crede cititorul nostru că în materie de judecăți literare pot exista numai adevăruri unice, categorice (ori — ori)? Lectura publicațiilor literare, a cărților de critică, nu l-a convins că pot exista puncte de vedere deosebite, ba chiar opuse, fără ca aceasta să provoace cine știe ce nenorociri? 2) Fiind vorba de un elev, tradiția și buna-cuviință îl obligă să fie de acord cu profesorul. Așa e frumos și așa e pedagogic! După terminarea școlii, o altă tradiție (sau aceeași) îi cere să adopte o părere contrară. 3) Legătura dintre Eminescu și Camil Petrescu i s-a părut corespondentului nostru insolită. Dar n-a observat oare el că numeroși critici pentru a supralăuda sau a desființa (deosebirea nu-i prea mare) un scriitor îl compară cu ușurință cu alți 10-15-20 de scriitori din toate perioadele istoriei literare, de la Homer la Bernard Clavel (Premiul Goncourt pe 1968)? 4) Ca să vorbim serios, relația Eminescu-Camil Petrescu nu ni se pare de loc absurdă: și unul și celălalt au resimțit cu acuitate și au transcris în modalități artistice specifice drama creatorului, a omului de idei în mijlocul unei societăți care nu-l înțelege, îl umilește, îl rănește. Desigur, afirmînd aceasta, n-am spus încă nimic despre inefabilul creației fiecăruia. Poate că avea dreptate Călinescu cînd spunea că temele de bază ale literaturii sînt doar cîteva, puține la număr. Totul e cum aceste teme prind viață în creația unui artist sau altul. Nu spunea doar și Caragiale că nimic nu e mai banal decît tema din Romeo și Julieta? Dar în mîna lui Shakespeare această temă a devenit ceea ce știm.

APROPO de teme. Cele ale celor două poezii pe care ni le trimite cititorul G. Maleș din București stau și la baza unor creații eminesciene. Dar pînă ce tovarășul Maleș să ajungă poet, mai trebuie să curgă multă apă pe Dîmbovița pe care o admiră atît de mult. Îi recomandăm, deocamdată, multe, multe lecturi și o mai mare atenție acordată ortografiei (lupta cu trăsăturile de unire se dovedește încă tare grea). Ce ne-a plăcut în mod deosebit la prietenul nostru este că, atunci cînd tramvaiul 14 întîrzie (și întîrzie, să nu-i fie de deochi!), dumnealui, în loc să înjure sau să scrie la gazetă, cum fac alții, se așază sub o salcie și compune poezii. Ei, de-ar fi toți călătorii ca dumneata, ce viață s-ar duce la I.T.B.!

OMUL trebuie să fie informat, spunea Gîgă. Dacă cititorul Dumitru O. Marin din comuna Mărunței, jud. Olt, ar fi știut că Flacăra și Rebus sînt editate de aceeași redacție, n-ar fi comis imprudența de a trimite aceluiași careu de cuvinte încrucișate la ambele reviste. Ceea ce nu înseamnă că respectivul careu ar fi fost publicat. Cine crede că Nicaragua e un stat în vestul Africii (ca să nu mai vorbim de alte numeroase inadvertențe) nu-și poate permite să instruiască pe alții (căci, în fond, asta se urmărește în primul rînd prin publicarea careurilor).

CELOR cîțiva cititori care ne-au scris că nu găsesc în magazinele din localitățile respective anumite mărfuri (dintre care — ceea ce e deosebit de neplăcut — unele pentru care se face reclamă intensă) le comunicăm că sesizările lor au fost înaintate conducerii Ministerului Comerțului. Așteptăm împreună un răspuns clar și, desigur, pozitiv.

FIINDCĂ veni vorba de reclame, vrem să mulțumim cititorului Const. Pascovici, care ne trimite o tăietură din ziarul «Crișana», conținînd o reclamă pentru consumarea bananelor. I.C.S. Alimentara din Oradea nu s-a mulțumit să-i îndemne pe bihoreni să consume banane (deși, nu ne îndoim, acest îndemn ar fi fost, oricum, ascultat), ci s-a simțit obligat să adauge și unele considerații, mă rog, științifice. Aflăm astfel că bananele conțin, pe lîngă fel de fel de vitamine, și «substanțe patetice». Se vede deci că patetismul alungat din literatura modernă de marele său dușman, lucriditatea, s-a refugiat în banane. Aviz amatorilor (de patetism, nu de banane). Căci, orice s-ar spune, mai avem nevoie de patetism în viața de toate zilele. Numai banane să fie...

H. DONA

ROTE KAPELLE (II)

▲ **Drumul agresiunii, presărat cu cadavre hitleriste. O contribuție și-a dat și Rote Kapelle.**

◀ **Emisiune de timbre în R.D.G., consacrată celor implicați în rețeaua berlineză.**

folosească de influența sa asupra lui Hitler. Mi-aduc aminte de o scenă caracteristică desfășurată la castelul Klesheim. Dornici să-l pună pe Hitler la curent «cu menajamente» asupra afacerii de spionaj cunoscute sub numele de «Rote Kapelle», în care erau amestecați mai mulți ofițeri din Luftwaffe, Goering a aruncat răspunderea asupra unui funcționar inocent din Ministerul de Externe. Hitler, care nu agrea personalul din Wilhelmstrasse, s-a raliat ca de obicei la opinia lui Goering. Pentru restabilirea adevărului a trebuit să protestez cu vehemență».

Gestapoul nu avea să se bucure foarte mult de capturile sale. Heinrich Kummerow a încercat să se sinucidă deschizîndu-și venele, dar n-a reușit să moară. Walter Huseimann a vrut să se arunce pe fereastră. Johann Sieg și Herbert Grasse ajung să-și pună capăt zilelor...

Torturile au fost cumplite. Schulze-Boysen și Harnack au fost arși cu raze ultraviolete. Dar ei n-au mărturisit nimic.

Deși condamnați la moarte, n-au fost executați imediat. Se pare că Schulze-Boysen lăsase să se înțeleagă că a transmis la Stockholm o serie de documente ultrasecrete. Vîrfurile naziste presupuneau că poate fi vorba de propriile lor crime, de execuțiile masive, de lagărele morții. Voiau să-l convingă să indice locul unde se află documentele.

Hitler a confirmat sentințele de condamnare la moarte.

La proces, Harnack a declarat: «Scopul meu a fost distrugerea regimului hitlerist prin toate mijloacele», iar în scrisoarea sa către părinți, Schulze-Boysen scria: «Ceea ce am făcut, am făcut cu capul meu, cu inima mea și din convingere».

ETAPA A TREIA — «MARELE JOC»

— Cu trei luni înaintea arestării mele — îmi spune Domb — a început cea mai importantă etapă. Este Marele joc. În acest interval, naziștii fac tentative de a zdrobi alianța antihitleristă. De fapt, contraspionajul german voia să ajute diplomația în direcția încheierii unei păci separate cu Anglia și Statele Unite, pentru a avea mînă liberă în Răsărit. Aveam informații precise în această privință. Și Domb îmi enumeră din nou multitudinea surselor sale.

— Mai întîi generalul Pfeffer. Pe plan diplomatic — Otto Abetz. La acestea se adăugau informații provenite din Berlin. În fine, din anturajul lui Pétain și Franco, din cercuri superioare italiene. Iucrurile îmi erau confirmate. Obiectivul german era destul de simplu pentru a-și acoperi intențiile reale față de Occident, să simuleze dorința imaginară a unui acord cu U.R.S.S. Pe de altă parte, aflarea în Occident a unor demersuri germane în Răsărit ar fi accelerat — calcula Berlinul — o înțelegere separată cu Londra și Washingtonul. Față de Occident, tentativele de apropiere erau destul de facile — misiunea Hess, discuțiile din Elveția, Turcia, Suedia. Dar față de U.R.S.S., în afara unui contact stabilit la Stockholm (menționat de altminteri în memoriile lui Schellenberg și în unele cărți privind perioada războiului — S.V.), nu se întreprinsese nimic.

La acest punct, Domb atinge esența «Marelui joc».

— Cînd Berlinul a devenit conștient că «Rote Kapelle» există și în Germania, și în Elveția, și în Franța sau alte țări ocupate, și-a propus *preluarea* rețelelor Orchestrei Roșii, pentru o *intoxicare continuă* a Uniunii Sovietice. Cu alte cuvinte, centrul să primească știri din care să reiasă progresul contactelor între Berlin și aliații occidentali pentru a forța mîna rușilor. Trebuia deci să arătăm că totul este o *manevră* și că contraspionajul german ne folosește pe noi în acest scop.

Într-adevăr, pînă la această dată Abwehrul reușise să intercepteze o serie de agenți din rețeaua lui Domb. În urma unor multiple presiuni, cîțiva oameni din rețeaua belgiană acceptaseră să lucreze pentru nemți și să emită sub control german informații practic falsificate, ticluite în birourile Abwehrului.

(Va urma)

varietăți

UMOR de Nell COBAR

— Scumpule, vrei să-mi faci și mie o plăcere azi? Cumpără-mi poza lui Alain Delon.

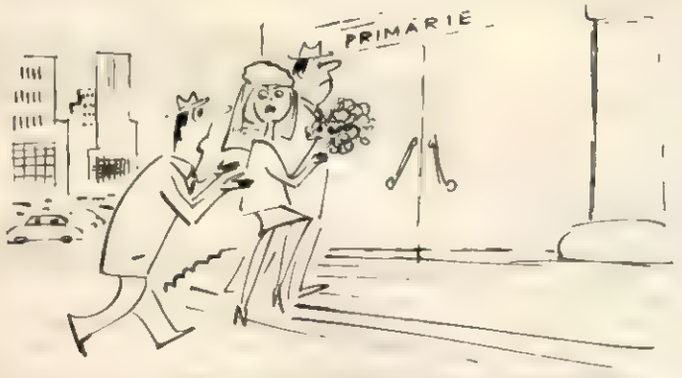

— .. și cum adică, vrei să mă faci să înțeleg că între noi totul s-a sfîrșit?

— Așa-i el! Nu rezistă la emoții puternice!

EI, COMEDIE!

1	2 C	3	4	5 E	6 M	7 R	8	9	10	11
2 P	A	C	A	L	I	T	I		A	R
3	R				C	I		U		
4 R	I	S				C	O	M	I	C
5 A	C	I	A		B	A	L	O	N	
6	A	E		T	U		A	R		P
7	T	A	B		E	N		H	A	
8 B	U		A	P	E	L		M	A	I
9 A	R	I	C	I		A	M	U	Z	A
10 N	A	S		A	M	R	I	T		T
11 C	L	O	V	N		A	M	A	R	A

ORIZONTAL: 1) Comedie scurtă — O felie de comedie! 2) Li s-a jucat o farsă — Ilar în final! 3) Ne ia în rîs (fem). — Stă în cap! 4) Veselie concretă — Actor de comedie. 5) Aici (reg.) — Ironie alegorică. 6) Comună în Moldova — Vecine din farsă! 7) Tabelă... scurtă — Umor de calitate — Hohot monosilabic. 8) Cap de bufon! — Alo, aici e Stroe! — Luna în care rîd florile, și pomii, și pămîntul. 9) Satira în fabulă — A face haz. 10) Ceva din comicul lui Cyrano sau Tănase — Nu-i arde de glumă. 11) Ghiduș în arenă — Glumă răutăcioasă.

VERTICAL: 1) Gluma lui Hamlet! — Anecdotă... la mare. 2) E cam ridicol, în linii mari. 3) Una scoțiană! — Prefix. 4) De rîsul lumii (pop.) — Comună în Transilvania. 5) Homer sau Aristofan — Cu «dantură» pestriță. 6) Comic fără voie! — Opere comice. 7) A lua pe sus — Stîrnește rîsul (fem.). 8) Ceramică pentru acoperiș — Te face să rîzi fără să scoată o vorbă. 9) Aduce zîmbet și bună dispoziție — Nu spune anecdote niciodată (fem.). 10) Se arată la rîs! — Veselie. 11) Un fel de păcăleală — Caraghioasă... într-o operă (!).

I. CARAIMAN

Dezlegarea jocului «FEROVIARĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) STELARU — AST. 2) TUG — CAZIMIR. 3) AN — PAU — CAME. 4) TEGER — VAGON. 5) — ILAR — S — RIN. 6) E — ROATA — TOT. 7). CANTONA — VE. 8) BUT — AC — BA — N. 9) ARIESANU — AD. 10) LS — MARSRUTE. 11) SABOTI — IVAR.

TEMERARII ÎNĂLȚIMILOR

Dificila și spectaculoasa muncă a temerarilor constructori.

28 OCTOMBRIE. Zorii zilei. Se toarnă în forță ultimul metru de beton. Jos cineva a pregătit din vreme doi brazi. După ultimul transport de material vor fi urcați în lift și trimiși sus. Și niște steaguri. Vor fi instalate acolo. Să le bată vîntul și să se vadă pînă departe în Lunca Mureșului, pînă la calea ferată și la șosea. Iar cînd se va ridica ceața, tot șantierul va afla vestea. Astfel s-a încheiat, la cota 220, cea mai înaltă construcție industrială din România. Primul din cele două coșuri de fum ale viitoarei termocentrale de la Mintia-Deva. Un nou record de înălțime. Este ora 8 și 50 de minute. Coșul de fum de la Craiova înceta să mai fie cel mai înalt.

În aceeași zi puteau fi văzuți prin șantier oameni, îmbrăcați de oraș, purtîndu-și mîndria printre ceilalți constructori. După zece săptămîni de ascensiune fără întreruperi, oamenii aceștia își permiteau o duminică în zi de lucru.

Și tot atunci în baraca birourilor trei oameni, inginerul șef de lot Iosif Vereșezan, inginerul Ion Hogea, coordonatorul tehnic al lucrării, și maistrul principal, Matei Stadler. Au figuri obosite, și semnatarul acestor rînduri se simte stingherit că trebuie să-i abordeze tocmai acum.

— Ce să vă spunem? Sîntem mulțumiți, dar acum sîntem mai ales obosiți. Pentru că atunci cînd răspunzi de o asemenea lucrare nu poți fi liniștit pînă n-o vezi gata. E multă uzură nervoasă.

Seara în restaurantele cele mai mari din Deva recordmenii au sărbătorit cum trebuie evenimentul.

Maistrul principal Matei Stadler este, după cîte înțeleg, un veteran al acestor construcții. Oriunde s-au ridicat construcții înalte în ultimii 15 ani a fost prezent și el. A fost la Călan și la Hunedoara, prin anii '50, la Borzești, la Galați, mai tîrziu la București-Sud, iar la Craiova a stabilit recordul de pînă acum cu coșul de 200 m. O să plece și de-aici la Brazi, și va reveni la anul pentru al doilea coș.

— Aici a fost mai greu decît la Craiova. Coșul acesta e mult mai suplu. Poate o să vi se pară curios, dar nu faptul că e mai înalt ne-a dat bătaie de cap, ci diametrul mai mic. Cel de la Craiova, are sus, la ieșire, 9,60 m. Iar aici numai 6,80 m. Or, platforma pe care lucram se sprijină numai pe coș. Și una este dacă platforma stă pe un butuc mai gros, și alta pe unul mult subțiat. Imaginați-vă o platformă de glisare cu un diametru respectabil pe care s-ar putea foarte bine amenaja un restaurant suspendat și pe care lucrau vreo 25 de oameni pe schimb, sprijinită de buza acestui coș ajuns pe ultima lui parte la un diametru mai mic de 7 m. Au fost zile cînd întrerupeam cîteva ore turnarea pentru că platforma noastră era pur și simplu în pericol. Sub noi ultimul metru de beton turnat era încă insuficient consolidat iar vîntul care bătea puternic ne-ar fi putut înclina platforma.

— S-ar părea că v-a cîștigat munca asta la înălțime...

— Pe mine m-a cîștigat de mult. Dar a cîștigat și aici pe mulți.

Am avut oameni buni. Nu-i ușor să lucrezi la înălțime. Cînd începem o asemenea lucrare se face la toți un control medical serios. Trebuie să stai bine cu echilibrul fizic și psihic, cu tensiunea, să ai auz bun, vedere bună, să fii robust.

Abia aici, la baza coșului, realizezi adevăratele dimensiuni ale construcției, gigantismul ei. 6 400 mc de beton și 437 t fier-beton au intrat la construcția acestuia.

Liftul care ne va duce sus nu e de loc o cabină comodă, de felul acelora din blocurile de locuit, ci o cușcă metalică închisă cu plasă de sîrmă. Sînt de fapt două. Cu ele au fost transportate în timpul lucrului oamenii și materialele. Urcăm. Întunericul e aproape deplin și sub noi e abisul. Am emoții, deși știu bine că liftul acesta nu e livrat și nici întreținut de întreprinderea «Ascensorul». Însoțitorii mei, inginerii Vereșezan și Hogea, fac acum una din ultimele ascensiuni pe platformă, înainte ca aceasta să fie demontată. În sfîrșit, sus. Tot șantierul vast e la picioarele noastre. Valea Mureșului, ușor învăluită în ceață. Se văd totuși bine lucrările de la barajul de acumulare și lacul care va asigura cantitățile uriașe de apă pentru nevoile termocentralei. Bate un vînt rece, tăios, deși nu atît de puternic cum va fi fost uneori în timpul construcției.

— Spuneați ieri că această lucrare a fost un adevărat maraton. Vorbeați de uzura fizică și nervoasă și erați foarte obosiți.

— Ne-a mai trecut... Și o să ne mai treacă. Ceea ce ne rămîn sînt satisfacțiile și amintirile. Și experiența...

— Exact. Aici rămăsesem. Spuneați că aveți și de ce să fiți mulțumiți.

— Da. În primul rînd, pentru că totul s-a terminat cu bine. Vă dați seama că în asemenea condiții nu sînt de loc imposibile întîmplările neplăcute. În al doilea rînd, pentru că am reușit să respectăm cu rigurozitate verticalitatea și dimensiunile geometrice ale coșului. În sfîrșit, pentru că am reușit să terminăm această construcție cu 3 săptămîni înainte de termen.

*

La coborîre sînt, fără voia mea, martorul unui mic incident. Toată buna dispoziție a inginerului Hogea se duce pe apa sîmbetei. Schimbă liniștit cîteva cuvinte cu un tînăr de alături, care, din cîte înțeleg, prelungise în ajun mai mult decît trebuie... bucuria succesului.

Și dacă inginerul Hogea nu s-a supărat mai rău era, desigur, pentru că bucuria lui și a acestor oameni era încă prea proaspătă, pentru că, cel puțin parțial, îl înțelegea și pe acest om care-și prelungise bucuria pînă spre dimineață, precum un marinar sosit în port după ce a traversat furtuni în Golful Biscaya sau la Capul Horn. Și apoi asta nu se petrecea acolo sus, pe platformă, ci jos, pe pămînt sigur, după ce lucrările propriu-zise se încheiaseră.

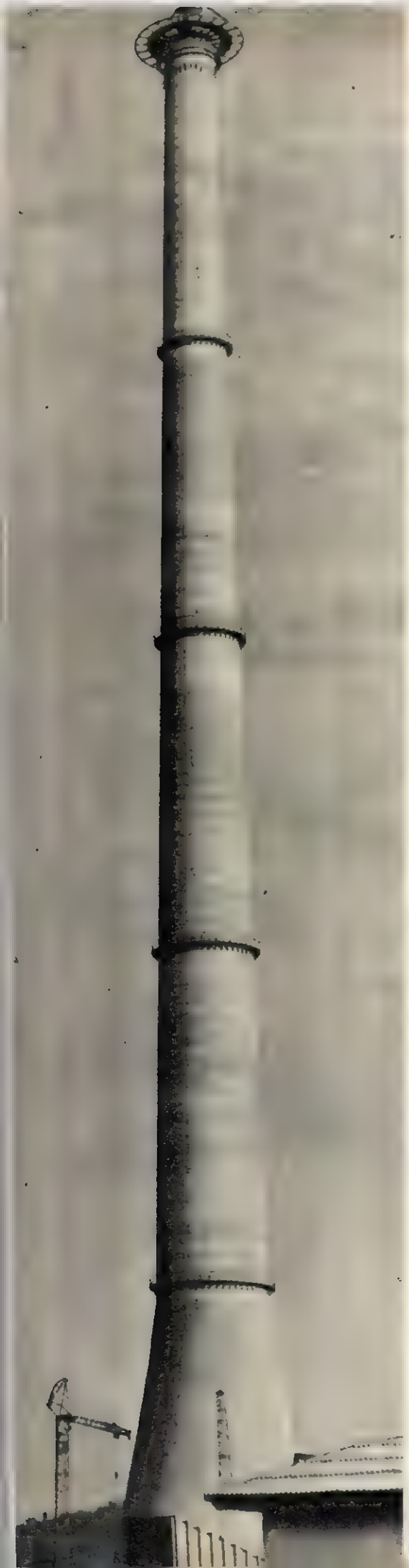

◀ Cea mai înaltă construcție industrială din țară: 220 m. Lucrările la suprastructură au început la 22 august și s-au terminat în dimineața zilei de 28 octombrie, realizînd o medie de înaintare de 2,65 m/zi. Dar pînă la intrarea lui în funcțiune mai urmează o operațiune dificilă: izolarea anticorosivă în interior, pe toată înălțimea sa.

Inginerul Iosif Vereșezan: «Nu necesități de ordin turistic impun asemenea construcții. Coșurile acestea înalte vor asigura un tiraj corespunzător colosalelor cantități de cărbuni ce vor arde în cazanele termocentralei. Și evită, de asemenea, poluarea atmosferei prin dispersarea gazului și a fumului pe o suprafață întinsă și la o înălțime mare».

▼

▲ În primăvară ne vom vedea din nou (inginerul Hogea și maistrul Stadler).

◀ În viitor, cînd va mai fi nevoie de urcat, va trebui folosită această scară interminabilă.

Clădirea termocentralei a ajuns într-un stadiu avansat.

▼

PE ECRANE:

NOAPTEA

UN FILM DE MICHELANGELO ANTONIONI

Ca să ne putem duce acasă după ce-am văzut «**Noaptea**», ca să nu umblăm pe străzi tîrînd filmul după noi, nu e rău să ne amintim cîteva cuvinte ale stoicului Epictet, aranjate însă alt fel, ca pentru vremea noastră: «la urma urmei, nu e decît un film» (unde am ajuns, ca să putem ieși de sub stăpînirea unei creații scrise pe peliculă!). Numai că în preajma lui am auzit de cîteva ori, foarte limpede, «curatul sunet al perfecțiunii».

Perfecțiunea aceea pe care doar Antonioni știe să pună mîna atunci cînd pornește să destrame realitatea pentru ca prin unul din ochiuri să vedem mai deslușit ce se află **dincolo.** Iar ceea ce mi se pare că se vede **dincolo,** în **Noaptea,** este viața în curs de mineralizare. Toată hoinăreala eroinei prin orașul ostil, cu o geometrie înfricoșător de rece (aparatul prinde numai linii și unghiuri, nici o curbă, nici o moliciune în tot spațiul acela întretăiat de verticale și orizontale), nu este altceva decît o continuă căutare a unor fărîme de materie în care viața, în mod sigur, își vede mai departe de drum: un paznic mîncînd cu poftă, un zid scorojit, un copil, doi bărbați veseli, un copac, o casă veche, tineri care-și consumă energia cum le trece și lor prin cap. Camera (mulți spun că Antonioni folosește de fapt nu un aparat, ci un fel de microscop mai mare) se oprește, insistă, desface particulele în molecule, încercînd s-o afle pe cea încărcată cu autenticitate, cea de care are atîta nevoie femeia pentru care dispariția dragostei înseamnă pierirea ultimei certitudini ce ar mai da vieții un rost: «În clipa cînd am descoperit că nu te mai iubesc, am vrut să mor», spune Lidia, la sfîrșit, soțului ei, scriitorul Giovanni Pontano. Tot filmul, Antonioni n-a făcut decît să «ecranizeze» această frază, vreau să spun acest adevăr pe care noi am început să-l bănuim cum o dată cu primul zîmbet înghețat al Lidiei, în camera prietenului muribund, adică la vreo 10 minute după începerea proiecției. Mult citata incomunicabilitate antonioniană (chemată ca un soi de fată bună la toate, și cînd trebuie, și cînd nu trebuie, cum a fost cazul «Strigătului») îmbracă acum haina particulară a neputinței de a comunica în afara iubirii, unica încredințare într-o lume cu valori de ceară, cum este cea în care se mișcă eroina. Aici, ca și în alte părți (nu e rău să reamintim), cineastul lasă acest adevăr pe umerii femeii, singura — pentru el — care știe să umple cuvinte de acest fel: «Astăzi am vrut să mor, pentru că am descoperit că nu te mai iubesc». («Psihologia femeilor te ajută să filtrezi mai bine realitatea — spune Antonioni. Sînt mult mai instinctive, mai sincere».) Bărbatul, care se sperie mai puțin de împietrirea sentimentelor, are mult mai multe disponibilități «de a se agăța de ceva sigur», cum ar fi, bunăoară, acel «te iubesc» pe care Mastroianni — cu privirea lui nedumerită — la sfîrșitul filmului, îl aruncă aiît de precis în vînt, încît, cum spuneam, nu-ți mai vine să te duci acasă.

Jumătate din film — plimbarea Lidiei — am avut impresia că aparatul lui Antonioni urmărește mișcările reale ale oamenilor și obiectelor, ceea ce are de făcut neființd decît stabilirea raporturilor dintre ele. În cealaltă parte — care începe cu petrecerea de la Gherardini — alta este senzația care își face loc: aparatul creează mișcarea însăși, atîta cîtă există, printr-o știință pe care nu cunosc s-o mai aibă altcineva, aceea de a descoperi — după o lungă plimbare prin deșert — un anumit om ori un anumit obiect (la Antonioni au aceeași importanță în planul semnificațiilor) exact în momentul în care ecranul nu mai poate suporta golul (vezi splendida introducere a personajului Valentina, interpretat de Monica Vitti). De aici acel «nou sentiment al realității» de care vorbea Alberto Moravia (să ne bucurăm puternic ori de cîte ori un scriitor înțelege așa cum trebuie un cineast), acel sentiment care a făcut «să îmbătrînească dintr-o singură lovitură o bună parte a cinematografului narativ și neorealist».

Magda MIHĂILESCU

la moartea unui idol

Dacă Ramon Novarro ar fi avut privilegiul de a muri tînăr, în plină glorie și frumusețe, ca rivalul său Rudolf Valentino, probabil că ar fi avut și el partea lui de spectacol funebru cu scene de isterie colectivă ale admiratoarelor în delir, de care s-a «bucurat» la funeraliile sale frumosul Rudi. Mă întreb însă dacă moartea sărmanului Ramon Novarro n-ar fi trecut neobservată (așa cum s-a întîmplat în ultima vreme cu alte glorii ale ecranului — Lilian Harvey, Ann Sheridan, Paul Muni, Claude Rains, Basil Rathbone — care s-au stins, fără ca nimeni să le acorde măcar cele cîteva rînduri de circumstanță), de n-ar fi fost împrejurările oribile în care s-a petrecut. Înflăcărat amorez de tip meridional, catalogat ca și Valentino la specia «latin lover», frumosul Ramon Gil Samaniegos, plecat din Mexicul natal să cucerească cetatea filmului, avea să întîlnească, pe tot parcursul perioadei sale de debut și consacrare, pe Rudolf Valentino. Regizorul Rex Ingram, care-l folosise deja, alături de Rudi, în transpunerea cinematografică a romanului lui Blasco Ibanez, **Cei patru cavaleri ai Apocalipsului,** îl reține și-l cultivă ca pe un înlocuitor al lui Valentino, atunci cînd divergențe de ordin profesional îl separă pe cineast de starul lui favorit. De aici încolo Rex Ingram, care lansase pe Valentino, îl va stimula pe Ramon Novarro să lupte pentru a-și întrece rivalul. Cînd Valentino apare în **Șeicul,** Novarro este lansat în **Arabul;** cînd Valentino îmbracă haina de marchiz în **Monsieur Beaucaire,** Novarro devine **Scaramouche.** Dar consacrarea lui vine de-abia cu **Ben-Hur,** acel film-gigant de atmosferă biblică, al cărui buget a ruinat deja o casă de filme pentru a aduce faimă și milioane companiei nounăscute din falimentul precedent, casei Metro-Goldwyn-Mayer.

Cînd Valentino moare în 1926, Novarro va rămîne singur în regatul său feeric, populat de șeici și prinți orientali, de marchizi spadasini și eroi de legendă. O lume factice, desigur, dar fermecătoare, asigurînd rația de vis unei omeniri obosite de război, pîndite la tot pasul de criză, șomaj și inflație. Novarro, care făcuse deja în Ben-Hur dovada unor frumoase aptitudini dramatice, dovedind o personalitate care-l detașa de restul junilor frumuși ai Hollywoodului anilor '20, nu se mai mulțumea însă cu simple apariții spectaculoase. El voia să «joace», să scape de complexul tipic pentru actorii care s-au impus în primul rînd prin fizicul lor și care vor să dovedească publicului că au și talent.

Dar ani în șir a continuat să fie catalogat «amorez exotic». Șeicii nu-l mai satisfac, nu-i dau posibilitatea să apară așa cum ar vrea el: un om modern, în lumea lui, un erou simplu, cu bucuriile, necazurile și aspirațiile lui. Un singur film îi îngăduie să-și realizeze cît de cît visul: **Flirt** (His Goal), de Clarence Brown, unde joacă rolul unui student sărac confruntat cu snobii săi colegi de la pretențioasa Universitate din Yale. O unică satisfacție i-o dă în acea perioadă rolul de partener al divinei Garbo în filmul Mata-Hari. Cînd Metro nu-i mai reînnoiește contractul în 1934, aproape că nu e surprins. Își dăduse seama singur, de multă vreme, că timpul lui a trecut. O confruntare cu realitatea, pe care puțini au curajul s-o facă, îl convinge că tipul lui delicat, frumusețea lui discretă, peste care se așternuse deja o ușoară umbră de melancolie, nu mai e pe gustul publicului. Tipul amorezului dur apăruse deja. Acolo unde tipul Novarro dispăruse, se instala ca favorit al mulțimilor tipul Clark Gable, cu carură solidă, flegmatic, care aplica partenerelor sale, după sărutul de rigoare, și cîte o pereche de palme. De atunci viața lui este un continuu pelerinaj prin lume, jalonat cu cîteva filme turnate la interval de ani, prin Anglia, Italia, Franța și Mexicul natal. Unele l-au adus din nou, pentru scurt timp, în centrul atenției.

Dar viața lui rămîne un mister de nepătruns. Ca și împrejurările îngrozitoare ale morții sale obscure. Un lucru e sigur însă, că, în ciuda unei «reveniri», adevărata moarte a lui Novarro s-a petrecut de mult, prin anii treizeci, că cel asasinat de curînd în vila lui nu era decît o bătrînă și obosită fantomă.

Constantin POPESCU

Cu Greta Garbo, în Mata-Hari.

Actorii se distrează: Geraldine Chaplin, Jan Ogilvy, Bryan Stanyon, Moira Lister și James Hayter, interpreții filmului Străin în casă **de Pierre Rouve, într-o pauză a turnărilor.**

Foto: RANK ORGANISATION

spectacol pe glob

● *După o întrerupere de 13 ani Comedia Franceză a reluat drama lui Racine, «Athalie». Fondul muzical este semnat de Lion Algazi, iar decorurile și costumele, de Carzon. Annie Ducaux interpretează o Athalie umană, mai apropiată de timpul nostru, și mult aplaudată.*

● *Opera de stat din Berlin (R.D.G.) a întreprins în luna noiembrie un turneu în R.P. Ungară. Ansamblul berlinez a prezentat «Cele șapte păcate capitale ale micului burghez» de Brecht-Weil, «Fidelio» de Beethowen și «Così fan tutte» de Mozart, spectacol din care prezentăm scena alăturată.*

● *Marcelle Tassencourt a pus în scenă, la Théâtre de la Musique din Paris, piesa lui Musset, «Lorenzaccio». Regia, discretă și nuanțată, a subliniat și o dat cursivitate textului. În fotografie: Jean-Pierre Andreani (Lorenzo) și Roger Hanin, într-o scenă din spectacol.*

● *Jean Louis Barrault pregătește un spectacol muzical cu «Gargantua». Partitura va fi semnată de Michel Polnareff. În vederea premierei care va avea loc la începutul lunii decembrie, Barrault lucrează cu minuțiozitate rolul fiecărui actor, așa cum putem vedea în fotografie.*

cronică satirică

de Teodor MAZILU

LICHEAUA BINE INFORMATĂ

E o lichea cu totul specială: e o lichea informată, o lichea la curent cu toate, cu alte cuvinte, o lichea care nu bate pasul pe loc. Sînt, desigur, și lichele care stagnează, lichele conservatoare, ticăloși de structură academică, lichele sclerozate, lichele mărginite, incapabile să-și schimbe mijloacele. Există chiar și lichele tragice, inadaptabile; ele nu pot manevra decît în anumite condiții; cînd condițiile se schimbă, se sufocă precum peștele pe uscat...

Dar atît lichelele academice, cît și lichelele tragice nu au o mare vocație; adevăratele lichele sînt cele care știu să se adapteze, nu se pierd în fleacuri, miros schimbările. O asemenea lichea renaște la fiecare conjunctură cu atîta vigoare, încît îi uiți imediat trecutul. Cu fiecare măgărie ia viața de la început; ultima ticăloșie e, în același timp, și prima.

Cînd i s-a părut că e la modă să fii incult, rigid, și să bați cu pumnul în masă, nu s-a sfiit, a bătut cu pumnul în masă. Desigur, se laudă că el bate cu pumnul în masă din convingere; oricum, țipă ca din gură de șarpe. Cerea o artă făcută din cîteva lozinci puse cap la cap. Pentru el universul e o imensă tarabă, o vastă și inimaginabilă piață, de aceea e totdeauna atent la ceea ce i se pare că «se cere». El crede că știe «situația bursei». De aceea dă sfaturi sau, mai bine zis, vinde sfaturi. «Acum se cere asta — nu se cere asta». «A venit momentul — n-a venit momentul».

Pe urmă, cu aceeași grație, a trecut de la lozinci la Kafka. De fapt, n-a trecut — ar însemna să-l simplificăm aducîndu-i o asemenea imputare mediocră. A uitat de lozinci și s-a trezit îndrăgostit de Kafka. «Băieți, angoasa, asta se cere acum. S-a dus cu optimismul... Nu mai fotografiați realitatea — nu se mai cere». Licheaua cu urechi atît de fine a mers pînă acolo cu subtilitatea încît s-a indignat, tot din asemenea motive strategice, de lașitatea unui amic.

— Dragă, lașitatea nu mai e bine văzută. Ce dracu, nu simți pulsul? Mergi pe demnitate...

Și, din aceleași motive strategice, licheaua a devenit demnă. Evident, în perimetrul îngust al lichelismului său. Nu admite să fie jignit chiar cînd e prins cu ocaua mică.

— Sînt totuși om...

economice

de Ilie ZAHARIA

CRIZA FRANCULUI FRANCEZ

Ce se întîmplă în Franța, ce se întîmplă *cu* Franța? Criza recentă a francului este doar un simptom, o manifestare a unor procese economice mai profunde. Creșterea temperaturii este efectul unei maladii. S-o decelăm...

Redusă la elementele ei esențiale, situația se prezintă astfel: economia Franței a rămas mult în urma Germaniei Federale. Forța competitivă a produselor franceze la export a scăzut. Prețurile sînt prea mari pentru a putea face față concurenței R.F.G. și altor țări.

Nu intrăm în analiza cauzelor acestei situații. În orice caz, încercarea de a arunca vina pe mișcările revendicative ale muncitorilor nu rezistă faptelor. Astăzi, *după* creșterea salariilor din mai-iunie în Franța, salariul real al muncitorilor germani este încă superior...

Drept urmare a scăderii forței sale concurențiale, balanța comerțului exterior a Franței a devenit deficitară: a exportat *mai puțin* decît a importat. Aceasta s-a reflectat imediat în balanța de plăți: a încasat *mai puțin* decît a cheltuit.

Practic, în condițiile circulației libere a mărfurilor și a banilor în lumea capitalistă, lucrurile s-au petrecut astfel: francii preschimbați în dolari, mărci, lire etc. pentru cumpărări de mărfuri în străinătate nu s-au reîntors în totalitate în Franța spre a fi cheltuiți pe mărfuri franțuzești. Oferta de franci a fost mai mare decît cererea. Cursul de schimb al francului a scăzut. Marile bănci străine posesoare de franci au cerut Băncii Franței să le preschimbe în aur. Rezervele de aur ale Franței au început să scadă...

Cum putea fi oprită hemoragia de aur? Mărind exportul de mărfuri și absorbind în felul acesta francii disponibili. Dar cum poate fi stimulat *imediat* exportul? Ieftinind mărfurile. Evident, nu printr-un ordin dat capitaliștilor; acesta este un proces de durată, care are ca bază creșterea productivității muncii și scăderea costurilor. Ar exista desigur și alte soluții, de moment. Una din ele ar fi *devalorizarea francului*. În momentul de față cu un dolar poți cumpăra cinci franci, respectiv mărfuri în valoare de cinci franci. Dacă francul s-ar devaloriza cu un sfert, cu același dolar s-ar putea obține 6,25 franci. Orice posesor de dolari — sau mărci, sau lire etc. — ar putea cumpăra în Franța *cu aceeași sumă* cu 25 la sută mai mult. Exportul ar crește imediat, dar în detrimentul celorlalte țări concurente. Iar acestea, ca măsură de apărare, ar devaloriza imediat în aceeași proporție monedele lor. O reacție în lanț — cum s-a mai întîmplat — pentru a restabili echilibrul, dar cu consecințe foarte grave în ce privește stabilitatea monetară.

Pentru a ajuta Franța să iasă din impas, guvernele celorlalte state capitaliste au fost de acord cu o devalorizare a francului pînă la 10%, fără ca ele să ia măsuri similare. Totodată s-a oferit Franței un credit de două miliarde de dolari, cu care să facă față cererilor de preschimbare a francilor disponibili pe piețele străine. Guvernul republicii vest-germane a mai hotărît să pună taxe vamale asupra unor mărfuri de export pentru a le scumpi și a crea un oarecare echilibru de competitivitate la export cu produsele franceze.

Dar devalorizarea francului a fost *una* din soluții, în fond o soluție extremă. Guvernul generalului De Gaulle a respins-o. Care este mijlocul la care s-a oprit în vederea echilibrării balanței comerciale și de plăți? Pentru a ieftini mărfurile de export și a le face competitive a redus o serie de impozite și taxe. În schimb a mărit alte impozite care duc la creșterea prețurilor *interne* și a tarifelor și la scumpirea costului vieții. Iată un titlu din ziarul «*Le monde*» care rezumă această politică denumită de austeritate: «*Planul de redresare economică și financiară prevede 1,83% mai puțin la cheltuieli și 1,74% în plus la încasări. Fiscalitatea suplimentară apasă integral asupra consumatorilor*».

Rezolvă aceste măsuri, coroborate cu creditele externe de susținere, cu măsurile de jugulare a speculei financiare și cu amabilele veniri în întîmpinare ale guvernului vest-german arătate mai sus, criza francului francez? Pentru moment, cred că da.

Se ridică o întrebare: Ce interes au celelalte țări *concurente* să sprijine Franța, făcînd chiar unele sacrificii? Răspunsul l-a dat dl. Strauss, ministrul de finanțe al R.F.G.: «*Sîntem îmbarcați pe aceeași corabie*». Dacă se scufundă...

de la cîntecul de lume la romanță (I)

Muzicant bucureștean, distrînd boierimea română din veacul al XVIII-lea cu «de-ale petrecerii vremii», probabil cea mai veche noțiune folosită pentru muzica distractivă și ușoară.

de George SBÂRCEA

La fel ca alte activități legate sau nu de artă muzica ușoară are și ea o istorie a ei, fără să aibă, deocamdată, și un istoric. Celor care ar fi avut posibilitatea s-o scrie, genul acesta al cotidianului și al modelor lesne trecătoare li s-a părut prea puțin demn de atenție. Acelora care l-au îndrăgit și i-au dat o oarecare importanță nu le-a trecut prin minte că muzica ușoară merită să fie cercetată cu mijloacele istoriografiei moderne, fiindcă aparține, în ultimă instanță, fenomenelor de cultură socială, chiar atunci cînd s-a depărtat de artă, devenind un articol de consum comercial. Adesea, cîntecele create pentru «deconectarea» omului comun, pentru întrunirile sale de lume și pentru serile lui petrecute în dans și desfătarea uitării de sine păreau și continuă să mai pară, uneori chiar azi, niște jucării confecționate în serie. Pretutindeni și în toate timpurile însă, ele s-au încărcat cu modul de a simți și de a-și exprima simțirea al unui anumit loc și al unei anumite epoci.

Așa s-a întîmplat și cu muzica ușoară românească, care are o vechime de aproape un secol și jumătate. Să-l străbatem împreună, într-o succintă recapitulare, destul de anevoioasă, fiindcă multe dintre cîntecele de altădată au fost uitate.

CÎNTECELE «DE LUME» ALE DASCĂLULUI PANN

Anton Pann s-ar mira să afle că o dată cu el începe, de fapt, muzica ușoară românească. Cu toate acestea, poate că, văzînd cele ce au urmat, ar înțelege că, datorită lui, locuitorii orașelor noastre au început să cînte melodii și texte diferite, atît populare cît și de ale lăutarilor. Avea o voce limpede și plăcută, încă de pe vremea cînd cînta axioane sau irmoase prin strana bisericilor, ajungînd să le cunoască atît de bine, încît a devenit unul din reformatorii muzicii religioase în Principate. Venind la București, prin 1820, el a prins gustul vieții colorate de oraș mare, plin de negustori, meseriași, hangii, slujbași publici și boieri. Erau, pe malul Dîmboviței, grădini de vară unde oamenii petreceau în sunetul strunelor lăutărești, slăvind ochii de peruzea ai strănepoatelor ciobanului Bucur și licoarea aurie stoarsă din podgoriile de la Valea Călugărească.

Vuiau pînă-n zori mahalalele de cîntece, povestește Ion Ghica, și Anton Pann s-a gîndit să le strîngă într-o colecție și să le mai adauge dintre-ale sale, melodii unduioase, ușor de reținut și repede îndrăgite de ascultători. Concepute după tipicul cîntecelor populare și colorate în același timp cu romantismul epocii urzite pe temele dragostei, ale dezamăgirii sentimentale, ale dorului și așteptării — «**plîngeri de inimi rănite, auspinuri de piepturi săgetate, tînguiri de dureri cumplite**» — ele au împînzit, curînd, văzduhul nopților calde, în acompaniamentul cobzelor, sub frunzarele grădinilor de petrecere.

În acest fel a luat naștere unul din primele **șlagăre** românești, poate cel dintîi refren cult

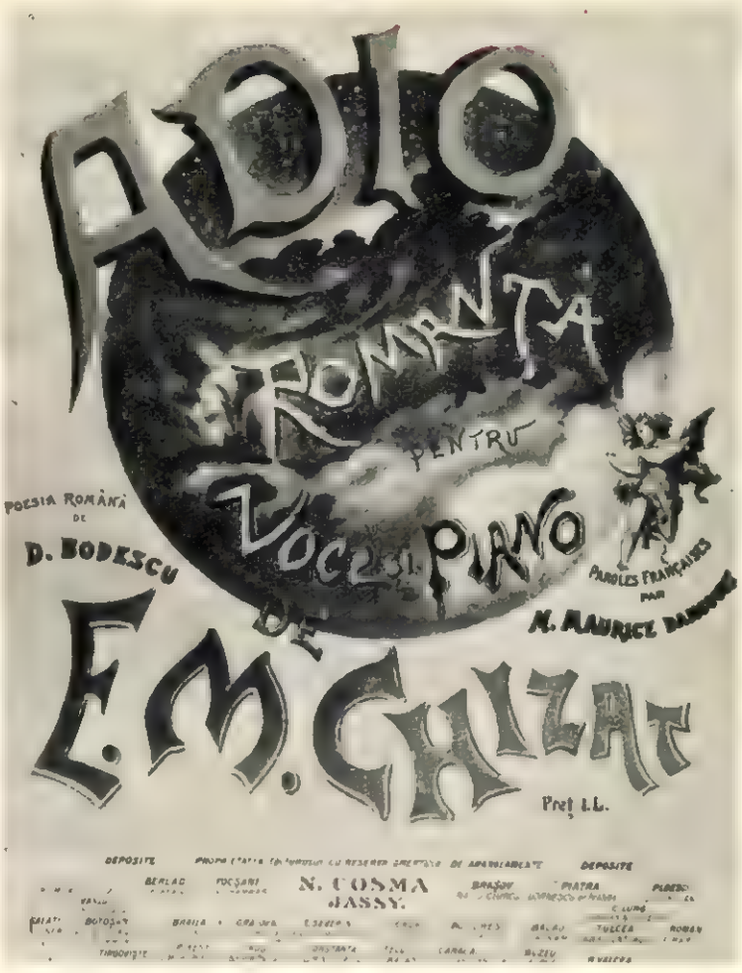

Una din romanțele de la sfîrșitul veacului trecut, publicată de N. Cosma din Iași, editor specializat în difuzarea creației originale de muzică ușoară.

transmis din gură în gură, răspîndit în toată țara de tarafuri, de «orchestrurile» de salon și de junii cu oarecari înzestrări vocale:

Cine la amor nu crede
N-ar mai călca iarbă verde.
Ah, amor drăgălaș,
Vedea-te-aș călugăraș...

Cîntecul acesta — ca și cele ce i-au urmat — deși inspirat din popor, nu mai era muzică populară, după cum nu era nici muzică lăutărească. Era un cîntec urban, «de lume», în care bîrgovești își recunoșteau limbajul înclinat spre diminutivele trandafirii, elanurile sentimentale dispozițiile de «inimă albastră».

S-a înfiripat, astfel, pe nesimțite, în cuprinsul a două-trei decenii, o muzică nouă, un gen inedit, inventat de un creator răsărit din popor și strîns legat de felul de a cînta al poporului, însă cu o strună necunoscută înainte sau, în orice caz, necodificată pînă la apariția colecției sale intitulate **Spitalul amorului,** în care «**pe lîngă cele sătene, s-a pus și din orășene**». Curgea din ea un neistovit tezaur de melodii și versuri, care, deși de multe ori triviale, izbuteau adesea să închege imagini și sentimente, dacă lipsite de adîncime, nu lipsite totdeauna de autenticitate.

Scriitor, poet, muzicant, tipograf, editor și, în același timp, colportor al creației proprii, Anton Pann cunoștea bine gusturile și nevoile de delectare auditivă ale contemporanilor săi, care i-au primit și răspîndit cu plăcere producțiile. Dacă multe din melodiile născocite, culese, stilizate și prelucrate de el s-au confundat, în cele din urmă, cu folclorul Bucureștilor, fără să li se găsească la timpul lor o etichetă pe deplin corespunzătoare, aceasta se datorește faptului că noul cîntec orășenesc era abia în faza copilăriei sale, iar noțiunea de muzică «ușoară» sau distractivă **(Gebrauchsmusik),** ca și aceea de «folclor urban» nu se ivise încă.

În țările din Apus, procesul acesta de diferențiere între muzica «grea» și cea «ușoară» era și el doar la începuturile sale: liedurile lui Franz Schubert mai erau socotite simple pretexte de a face muzică prin saloanele burgheze, valsurile lui Joseph Lanner și Johann Strausstatăl erau piese de concert și de dans totdeodată, iar capelele de café-concert, a căror vogă avea să proliferеze începînd de pe la mijlocul secolului XIX, cîntau muzică de cameră, uverturi simfonice, valsuri, polci, mazurci și cuplete vesele cu egală evlavie și gravitate.

Factorul principal care a grăbit procesul apariției unei muzici mai ușor de receptat și de memorat de mulțimi decît aceea executată în sălile de concert și prin teatrele de operă sau chiar de operetă a fost democratizarea formelor de viață socială după revoluțiile din 1848 și apariția unor orchestre și cîntăreți de local, dispuși să amuze mulțimile și capabile să dea un prilej, de un sezon sau două, visării ei.

ORCHESTRE DE MUZICĂ UȘOARĂ ÎNAINTE DE 1850

Ne place să alunecăm cu imaginația peste timp, spre trecut, forînd mărturiile care dau în vileag datele simple ale vieții oamenilor de odinioară. Am rămîne, fără ele, în domeniul arbitrariului și al presupunerilor, însă datorită lor știm cîteva lucruri de preț pentru reconstituirea surselor și începuturilor muzicii ușoare la noi.

Mulți dintre cîntăreții de biserică din prima jumătate a veacului trecut erau, deopotrivă, și cîntăreți laici, apreciați de boierii vremii, nu prea exigenți în privința distracțiilor lor muzicale, dar întreținînd mici ansambluri instrumentale cu o compoziție fantezistă. Tot de la Ion Ghica știm, de pildă, că la curtea lui Dinicu Golescu, «boierul iubitor de progres», cînta o orchestră alcătuită din «**doi scripcari, doi flautiști, doi clarinete** (sic), **un oboist, un fluieraș, doi trîmbițași, un** tobosar **și un**

(Continuare în pag. 20)

carnet

de Camil BALTAZAR

spre amintire...

De un timp încoace se vorbește mai des de criticul E. Lovinescu, apar extrase din opera-i, sînt sub tipar scrieri ale pluralului scriitor, istoric literar și memorialist. Cei din leatul meu, și nu numai aceștia, ci promoții succesive de creatori a diverse leaturi ce s-au împărtășit din merindea minții și a inimii calde a acestui mare și cinstit camarad de breaslă, își aduc aminte că o dată ce tînărul înzestrat care pășea pragul «Sburătorului» era-mbrățișat de pontiful literelor române, era adoptat, sprijinit consecvent pe toată durata existenței sale. Dacă descoperea-n tine filonul inefabil al talentului, seniorul criticii intervenea cu energie și binefăcător în procesul creației tale, creindu-ți condiții prielnice ei, un climat favorabil dezvoltării tale, îndeobște. Te susținea mai stăruitor atunci cînd erai negat sau criticat, susținere ce mergea pînă la ridicarea ta pe scut în vîrful tuturor, pentru că Lovinescu avea curajul opiniei sale și nu șovăia să-l afirme cu toată promptitudinea.

Lovinescu avea cutezanța a impune pe acei ce nu aveau decît însușirea de a fi creatori și nimic alta. Datorită acestei îndrăzneli, omul plin de noblețea umanismului și de atitudinea rectilinie și-a creat dușmani, și-a făcut inamici ce au determinat înfrîngeri în viața sa. Dar demnității, integrității armonioase a făpturii acestui exemplar vlăstar al intelectualității nu-i păsa de rumoarea joasă a pieței literare, gașteler și bisericuțelor. El le opunea cercul «Sburătorul», model de cenaclu cu înalt nivel al dezbaterilor, prin care s-au perindat, s-au ridicat și i-au rămas devotați scriitori ca F. Aderca, B. Fundoianu, Ion Barbu, Hortensia Papadat-Bengescu, V. Valjean, Camil Petrescu, Tudor Vianu, Gh. Brăescu, I. Peltz, Anton Holban, Ramiro Ortiz, Liviu Rebreanu, V. Eftimiu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu, Cella Delavrancea, Sanda Movilă, Ioana Postelnicu, Cella Serghi

Cenaclul «Sburătorul» era un fel de academie literară prin ajutorul căreia își însușeai experiența literară dar și o cuviință literară — n-a fost frecventat numai de cei menționați, ci de pictori și actori, magistrați, ofițeri, doctori și ingineri, învățători, oameni politici, profesioniști din toate straturile, coconet și copilăret. Așadar, la ușa răbdătorului dascăl și-ndrumător au bătut, au găsit o mînă caldă-ntinsă, ascultare și reazem frățesc mai mulți solicitanți decît bat în decenii-ntregi la ușa unui minister. Și, cu sau fără vocație, simpli traistă-n băț sau oameni de geniu, au aflat în casa ambasadorului literelor române aceeași ambianță primitoare, același amfitrion afabil și un mentor tot atît de exigent pe cît de plin de solicitudine. De aceea numele lui Eugen Lovinescu rămîne legat indestructibil de unii dintre cei mai valoroși scriitori ai noștri, din cîți au trăit și mai trăiesc, au creat și despre care n-a-ntîrziat a-și rosti răspicat cuvîntul, fie în «criticile» sale, fie în «memoriile» sale pline de o spumoasă ironie, causticitate și finețe intelectuală. Umanistul E. Lovinescu întregea deci de minune pe complexul scriitor și moralist al epocii sale.

Taraful lui Ochialbi din București, care avea un bogat repertoriu de romanțe la mijlocul secolului al XIX-lea. (Acuarelă de Carol Popp de Szathmáry.)

(Urmare din pag. 19)

trubalistă», așadar o adevărată formație slujind elansul și distracția auditivă. Pentru «instrucțiunea muzicală» a ei fusese adus anume un dascăl de muzică de la Sibiu, care și-a îndeplinit, pare-se, atît de bine misiunea ce i se încredințase, încît ansamblul instrumental avea antren și, la auzul sunetelor lui care captivau atît urechea, cît și inima, tinerii **«alergau de luau fetele și cucoanele la joc, la poloneză, la vals și la ecosez»!**

Repertoriul orchestrei bucureștene cuprindea, după cum se vede — pe lîngă jocurile românești — dansurile la modă în Austria și Franța. Figura în el și cîntecul vienez, în tempo de vals, **O, du lieber Augustin,** adus de-un boier din călătoria sa prin «feredaiele» apusene unde îl auzise probabil cîntat de vreo fanfară militară. De altfel, muzica vieneză și valsul au cucerit repede Bucureștii, ceea ce explică și simpatia aleasă cu care a fost primit, la 1848, Johann Strauss-fiul în Principate. Dansul acesta rotitor, pe melodii legănate, fusese popularizat după 1840 îndeosebi de Alexandru Flechtenmacher și capelmaiștrii străini, în activitatea trupelor de teatru românești, care încercau să facă să răsune în el intonațiile cîntecului nostru popular. Vom afla, mai tîrziu, din «romanțul» lui Nicolae Filimon **Ciocoii vechi și noi** că Păturică juca împreună cu vătafii, în veșminte încă orientale și cu papuci în picioare — pe lîngă menuet, cotilion, ecosez — și **valțul!**

Muzica instrumentală n-ajungea însă spre a putea umple «soarelele» protipendadei sau pe trecerile publice. Mai era nevoie de cîntecele vocale, care, în momentele cînd virtejul dansului se potolea, să picure **«of-ul în inimile petpelite pe jăraticul amorului ori muncite de dorințele aducerilor aminte».**

PRIMUL TRUBADUR... OFICIAL AL CÎNTECULUI DE LUME

Dacă poporul își avea cîntecele și lăutarii proprii, dacă periferiile atrăgeau în hanurile de pe la bariere cobzari, muscalagii și violoniști pe gustul tîrgoveților, în continuă mișcare din pricina negoțului și a treburilor vieții tot mai animate, populația mai răsărită, în frunte cu boierii, manifesta o nevoie acută de duioșie, de care traiul în necurmată prefacere din prima jumătate a secolului trecut o lipsea aproape cu desăvîrșire.

De aici apoi naivitatea cîntecelor epocii, cu texte fără nici o urmă de poezie, însă adecvate sentimentalismului vremii și al acelor ce își însușeau cu repeziciune formele de convicțuire burgheză, cîtînd povestirile publicate de Vasile Aaron și Ioan Barac, ca **Sofronim și Harita, Anul cel mănos, Risipirea Ierusalimului, Arghir și frumoasa Elena,** dar mai ales traducerea **Halimei, Țîlu Buh-Oglindă, Istoria Ghenovevei de Brabant** și **Povestea vorbei** lui Anton Pann și abonîndu-se la primele gazete săptămînale sau cotidiane și făcînd tot mai lungi și mai dese voiajuri spre marile centre ale civilizației continentale.

Cîntecele erau o completare a acestor satisfacții, și boieri ca Iancu Moruzi, Barbu Văcărescu, Costache Facca sau Bărcănescu erau musafiri nelipsiți, de cum se desprimăvăra și pînă dădea bruma-n vii, ai vestitelor grădini de petrecere ale lui Giaferi, Deșliu și Pană Breslea ce se lăfăiau, între draperii de vegetație deasă, de la poalele Dealului Mitropoliei pînă pe malurile, încă tufoase pe atunci, ale Dîmboviței.

Unul dintre cîntăreții care se luau la întrecere cu privighetorile din livezile bucureștene a fost Nicolae Alexandrescu. Grigore Ghica, domnul iubitor de muzică vocală și instrumentală — cel ce îl «slobozise» pe lăutarul Costache Dinicu, străbunicul după mamă al lui Grigoraș Dinicu — l-a căftănit pe Alexandrescu și i-a dăruit titlul de **cafegi-baș**a.

Este, se pare, cea dintîi acceptare, la noi, a unui cîntăreț «de lume» în rîndul indeletnicirilor onorabile și de vază socială căftănirea aceasta, care — cu tot precedentul creat — nu se știe să fi fost urmată curînd de gesturi similare. Dar interesul pentru noul fel de muzică pe care trupa madamei Carl, unde avea să cînte ca flautist Nicolae Filimon, îl cultiva și îl împrospăta cu melodii aduse de peste hotare avea să crească mereu de aci înainte.

Noua muzică, dulceagă pînă și cînd i se asociau ritmuri mișcate, era, cu toată inconsistența ei artistică, foarte mișcătoare pentru fanteziile simplute ale oamenilor de curînd orășenizați, fără pretenții de artă de cînd se depărtaseră de simplitatea și puritatea artei poporului. Dornici să găsească o scurtă delectare în cîntecele bune de a fi repetate și altora, ei se lăsau mînglîiați de melodiile pe care le confundau ușor cu folclorul, poate fiindcă le învățau cu aceeași ușurință cuvintele și legăturile melodice.

Pentru proaspătul auditoriu se închega o imagine și un sentiment pînă și din astfel de «versuri», de autori, firește, necunoscuți:

Aur și palate
flori și diamante
ți le dau pe toate
dacă tu mi-i da,
dacă tu mi-i da
floricica ta,
să-nvelesc în ea
inimioara mea.

Urma, în tempo de vals sau polcă, pe durata a opt măsuri, refrenul **tra-la-la, tra-la,** cu notele acute ținute lung, în maniera instrumentală a lăutarilor, care au influențat neîncetat creația cultă de romanțe.

ROMANȚA, GEN POPULAR SAU MUZICĂ UȘOARĂ?

Asimilată multă vreme muzicii populare, romanța românească — cu intonația ei specific urbană și cu o anumită tentă de melancolie — este unul dintre cele mai vechi și mai autentice subgenuri ale muzicii noastre ușoare.

Cînd anume s-a născut și cine a creat-o întîiul e greu de precizat prin documente scrise. Dar nu e de loc greu să-i plasăm începuturile în perioada premergătoare revoluției pașoptiste, ale cărei gusturi și mod de exprimare muzicală le tălmăcește.

Oricum, către mijlocul secolului trecut, cînd Nicolae Filimon își începea activitatea de culegere și notare a cîntecelor populare, de lume și satirice, romanța avea o largă arie de răspîndire în saloanele burgheziei române. Ea ocupa un loc aparte nu numai în repertoriul lăutarilor, ci și în acela al cîntăreților din grădinile publice, hanurile, terasele și cafenelele timpului. Aproape fiecare artist dramatic, avînd de cîntat ceva în piesa pe care o interpreta, se socotea dator să aleagă o romanță cît mai agreabilă publicului, fiindcă ea îi asigura aplauzele și bisările rîvnite. În felul acesta a urcat acest subgen de muzică ușoară pe scena muzicală, pătrunzînd în vodevil, în «crochiurile» și scenetele cu muzică, în operetă și în reprezentațiile de revistă de mai tîrziu.

Răsfoind colecțiile de romanțe vechi — tipărite în a doua jumătate a veacului trecut și chiar în primele două decenii ale secolului XX, la București, Iași și în orașele mai mari de provincie, unde librării deveneau editori sau figurau ca depozitarii generali ai compozițiilor tipărite pe cheltuiala autorilor — aflăm cele mai surprinzătoare naivități în textele scrise pe o muzică simplistă, concepută aproape obligator în tonalitate minoră, cu o parte mediană sau un ritornel modulînd în relativa majoră a tonicii. Toate romanțele semănau între ele și toate erau, în conținutul lor «poetic», niște lamenturi amoroase de genul: *«O femeie cînd te-nșeală / dacă vrei a-ți răzbuna, / te arată cu răceală / ca să-nceapă-a te-adora»* sau: *«Ah, tu ce ești a vieții floare, / cel mai dulce vis de-amor, ah, femeie, tu ești soare, tu ești un buchet de flori»* sau, în sfîrșit: *«I'oiam să fac și tu să suferi, / lacrimi să văd în ochiul tău, și cînd vei fi în desperare, / atunci în lume să plec eu...»*

Cele mai multe romanțe au avut o viață scurtă; numai puține au înfruntat timpul, intrînd în repertoriul de durată, «clasic», ca bunăoară **Știi tu cînd te țineam pe braț**e, de altfel de o dată mai recentă, ce se poate fixa prin anii '90.

Succesul lor de sezon se datora apelului la sursele sigure ale sentimentalismului citadin constituit din materia particulară a împrejurărilor locului și epocii. Ele deșteptau în auditori emoții simple, directe, vii și atrăgătoare prin textele și întorsăturile lor de frază muzicală tipice. Că aceste naive încercări au contribuit, ulterior, la ivirea unor romanțe mai elevate, mai direct legate de substanța folclorică, dar nu mai puțin sentimentale ca aură afectivă, culminînd în cîntecele pe versurile de dragoste ale lui Mihai Eminescu **(De ce nu-mi vii, Pe lîngă plopii fără soț, Mai am un singur dor** ș.a.), creînd o tradiție puternică și un bogat capitol de muzică ușoară românească, cu ecouri mondiale, este un adevăr aparținînd istoriei culturii noastre artistice.

(Va urma: Cupletul, dansul de salon și concertele de promenadă)

IVAN HELMER

debut dublu pe scena bucureșteană:

de Valeriu MOISESCU

Individualitatea artistică a regizorului Ivan Helmer, debutant concomitent pe două din scenele unor importante și prestigioase teatre bucureștene, se poate descifra din însăși opțiunea și aderența sa pentru un anume repertoriu care îl demonstrează a fi adeptul unui teatru analitic, lucid, poetic. Helmer refuză exploziile violente, desenul și pictura regizorală păstoasă sau exuberant coloristică. El renunță la arabescurile unei puneri în scenă complicate, metaforice sau voit expresive, debarasîndu-se de strălucirea de suprafață, în favoarea unei expresii austere.

Cred că, prin însăși structura sa, Helmer este un regizor antibaroc.

În general, tinerețea în regie se manifestă — la primele montări, ba uneori chiar mult mai tîrziu — printr-o dorință expresă de autoafirmare care duce cîteodată la suprasolicitări, la redimensionări, la violentări, prin introducerea unor jocuri de artificii acolo unde textul conține jar mocnit, sau prin desfășurarea unui întreg arsenal de mijloace acumulate în timp de către teatrul modern.

Alteori debutul se află sub semnul epigonismului, preferîndu-se, în locul unei zecimi de personalitate proprie, o sutime din cea a lui Artaud.

Surprinzător la Helmer este faptul că pare a nu fi tributar unei anume modalități, străduindu-se de a-și determina un mod propriu în înțelegerea și exprimarea actului teatral. El nu vrea să fie modern cu orice preț și nici interesant cu orice preț, și parcă fără voia lui izbutește să fie și una, și alta.

Calitatea și claritatea gîndirii sale se materializează în cele două spectacole în primul rînd în actori și prin actori, și nu întîmplător. Rodica Tapalagă (Helea) în «Melodie varșoviană» și Vasile Nițulescu (Davies) în «Îngrijitorul» înscriu două strălucitoare creații atît în palmaresul realizărilor lor cît și în cel al acestui început de stagiune.

▪

Modul în care regizorul a citit și a descifrat scenic piesa lui Leonid Zorin și cea a lui Harold Pinter, descoperind resorturile intime și particularitățile stilistice ale fiecărui text în parte, reprezintă în ultimă instanță rodul unei lecturi foarte personale — chiar dacă aceasta nu se înfățișează ca atare unui ochi mai puțin avizat. Înșelătoarea senzație de impersonal se datorește însă unei transpuneri scenice fluente și neostentative.

«Melodie varșoviană» este o dramă lirică care vorbește despre destinul a doi tineri puși în situația de a nu-și putea împlini dragostea, datorită unor împrejurări oarecum stupide și imposibilității unuia dintre ei de a se sustrage acestor împrejurări, care îl copleșesc, îl deformează și îl fac să-și înăbușe într-un soi de compromis cu sine însuși cele mai nobile și pure sentimente care i-au fost hărăzite omului prin însăși natura sa.

Este o piesă despre neîmplinire, deși cei doi eroi, fiecare în parte, se realizează pe plan social. Timpul trece peste ei, sînt absorbiți de preocupări, griji și succese, dar undeva în existența lor o articulație a rămas ruptă. Drama este mai mult a ei pentru că, din nefericire, Helea este înzestrată cu o sensibilitate specială. Ea descoperă la un moment dat cu naivitate și uimire: «Unde te-ntorci,-numai granițe... Numai speranțele noastre n-au granițe».

Scrisă cu un profund umanism și o fragilă gingășie, piesa lui Leonid Zorin s-ar fi putut cu ușurință transforma în spectacol într-o înduioșătoare, lacrimogenă și sentimentală suită de întîlniri patetico-amoroase, învăluite în aburii călduți ai unei destrămate și răvășite fericiri. Spectacolul realizat de Helmer pe scena Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra» se desfășoară sub semnul unei stricte și riguroase lucidități. Destinul celor doi eroi se derulează ca privit cu obiectivitate, din afară, faptele curg aparent normal, fără sublinieri afective, cu o remarcabilă dozare și discreție interioară și exterioară, drama consumîndu-se întîmplător, parcă pe o altă traiectorie. Datorită acestui mod de a aborda textul, sensurile se desfac, se dilată; dar ideile apar și se transmit în mod implicit.

Decorul (arh. Dan Jitianu) se integrează perfect — prin lipsa de ostentație — concepției generale a spectacolului. Totul se desfășoară într-un cadru aproape neutru, format dintr-o cutie din plasă de sîrmă, care delimitează spațiul scenic unde evoluează eroii sub lumina unor reflectoare montate la vedere și menite să creeze aura unui climat poetic, dar de o poezie în limitele unui voit convenționalism. Existența pianului, prin încărcătura lui metaforică, mi s-a părut oarecum străină de rest — nu atît din punct de vedere plastic, cît conceptional. Costumele concepute de Ovidiu Bubulac, cu o delicată nuanță ironică, sînt un component al actului de lucidă detașare de care vorbeam.

Marele merit al acestui spectacol se datorează însă strălucitei interpretări a rolului Helea de către Rodica Tapalagă, și doar un cronicar opac sau de un profesionalism îndoielnic poate să treacă cu vederea, în două cuvinte închise într-o paranteză*), această remarcabilă creație actoricească. Personajul creat de Rodica Tapalagă constituie un act de virtuozitate prin desăvîrșita minuție cu care și-a construit întreaga partitură de inflexiuni și o lume creată din gesturi mărunte, toate grefate pe o pătrundere psihologică de un deosebit rafinament, pe un farmec indescriptibil și pe o profundă înțelegere a sensurilor existente în relațiile dintre ea și Victor. Această creație a Rodicăi Tapalagă se înscrie printre cele mai importante realizări actoricești din ultima vreme.

▪

Eroii piesei lui Harold Pinter «Îngrijitorul» sînt niște oameni speriați, terorizați de realitatea existentă înafara și înlăuntrul lor, niște oameni care se tem de singurătate și care au nevoie unii de alții dintr-un instinct aproape primar de a se aduna la un loc, deși fiecare în parte trăiește singur cu el însuși, iar comunicarea se stabilește doar în straturile epidermice și în special în momentele cînd izbutesc să se terorizeze reciproc.

Ei par niște oameni obișnuiți, oarecare, veniți nu se știe de unde și mergînd nu se știe încotro, cu un trecut incert și un prezent ambiguu, acționînd fără mobiluri precis determinate, vorbind dintr-o obișnuință de a divaga, de a flecări în gol și din teama de a nu rămîne singuri cu ei înșiși. Ceea ce a înțeles Helmer și echipa de interpreți care au realizat spectacolul pe scena Teatrului Mic a fost faptul că autorul aduce în scenă trei oameni deosebiți, alcătuiți dintr-un aparent cotidian și o transparentă alienare.

Deși piesa este îmbibată de tragismul ce rezultă din desfășurarea unor existențe serbede, spectacolul se încheagă într-o arie de preponderență comică.

În scenă, relațiile se constituie din *real* și contrafăcut, în anumite momente tensiunea crește și se umflă vertiginos, fără determinări stricte și palpabile, ba chiar — cum se întîmplă în excelentul moment în care o prăpădită de servietă este smulsă din mîinile lui Davies de către Mick pentru a fi, la rîndul ei, smulsă din mîinile lui Mick de către Aston și redată lui Davies, parcurgînd de cîteva ori acest itinerar încleștat — tensiunea atinge limitele unui absurd înspăimîntător prin ridicolul cu care în cele din urmă personajele își părăsesc scopul cu aceeași lipsă de motivare cu care și-l determinaseră inițial.

Frînturile de cuvinte, frazele neterminate, gratuitatea unor acțiuni, tăcerile se țes cu abilitate în compoziția scenică a spectacolului.

Camera în care își consumă zilele cei trei eroi este o mică lume populată cu fleacuri și adunături. Decorul semnat de Helmut Stürmer creionează prin asocieri de obiecte un climat vag neliniștitor și o senzație de provizorat.

Și în acest spectacol, ca și în «Melodie varșoviană», meritul și seriozitatea muncii direcției de scenă apare în mod deosebit în împlinirile actoricești. Distribuit în rolul Davies, Vasile Nițulescu realizează o compoziție originală de mare valoare, amintindu-ne pe undeva de forța creațiilor lui Nicolae Bălțățeanu.

Frazarea cu totul specială a actorului, tăcerile sale pline de comentarii interioare, privirile sale umil furișate prin colțuri uneori, alteori sclipind de șiretenie, gesturile sale mărunte și oarecum stîngace, fiecare amănunt în parte se constituie la un loc într-o creație memorabilă.

Alături de el, Dan Nuțu (Mick) și Nicolae Pomoje (Aston) susțin cu inteligență și nobilă discreție celelalte două dificile partituri ale piesei.

Și așa, pe o bancă dintr-o sală de concert, a început povestea de iubire dintre Helea (Rodica Tapalagă) și Victor (Aurel Cioranu).

Vasile Nițulescu în «Îngrijitorul»: un rol pe care îl merita și îl aștepta de mult.

*) Vezi «Contemporanul» din 18 X 1968.

Creşterea numărului de membri şi a activităţii O.N.U. a determinat elaborarea unor proiecte pentru mărirea spaţiului afectat sediului organizaţiei mondiale, cu: 1) un parc cu terenuri de tenis şi hochei, pe malul lui East River; 2) încă o clădire pentru birouri; 3) o clădire afectată şcolii de cadre a O.N.U. şi 4) un sediu central.

24 de ore din viaţa unui ziarist la O.N.U.

Redacţia noastră s-a adresat trimisului special al revistei «Lumea» la cea de-a 23-a sesiune a Adunării Generale O.N.U, cu rugămintea de a ne transmite un reportaj despre activitatea pe care o desfăşoară acolo, ca ziarist, de-a lungul unei zile. În locul reportajului solicitat, pe adresa unui membru al redacţiei a sosit o scrisoare personală în care, printre altele, sînt evocate şi momentele principale ale muncii colegului nostru, preocupările sale, ca şi unele reflecţii pe marginea contactelor avute, a discursurilor auzite şi, în general, a ambianţei în care trăieşte de două luni de zile. Pentru că această scrisoare corespunde în bună măsură intenţiilor noastre privind reportajul, o reproducem cu convingerea că ea va interesa cititorii şi că nu comitem prin aceasta o reprobabilă indiscreţie.

Dragă prietene,

E noapte, e tîrziu, şi o ciudată tăcere pluteşte în jurul meu. Mă întreb dacă mă aflu într-adevăr la New York sau undeva, departe, într-o imensă singurătate, în care unicele prezenţe perceptibile sînt eu însumi şi noaptea de afară. O noapte care ar fi cumplit de neagră dacă nu ar fi puzderia de lumini roşii, albe, portocalii, albastre pe care oraşul acesta tulburător le aprinde în fiecare seară pentru a-şi decora somnul. Pentru că New Yorkul, trebuie să ştii aceasta, nu poate dormi decît scăldat în feerice sclipiri valpurgice. Unii spun că e bilci, alţii că e carnaval grotesc. Şi unii şi alţii, fie că sînt stupizi, fie că mint. Tu, care eşti un mare admirator al coloristicii în arta plastică, mă vei înţelege poate cînd îţi voi spune că străzile New Yorkului sînt noaptea cea mai fantastică expresie a picturii moderne: culoarea în mişcare. Culoare abundentă, vie, violentă aproape, mişcarea sacadată, obsesiv mecanică. Şi ce mă interesează dacă pe fundalul negru al zgîrie-norului sau al cerului, acolo sus, ele se confundă mereu — aceste lumini caligrafiază anunţuri publicitare gen «Cola-Cola dietetică împiedică obezitatea», sau «Nixon e omul care ne trebuie». Personal nu beau Coca-

Cola dietetică pentru că e insipidă și nu votez cu Nixon pentru că, printre altele aici n-am drept de vot. Mă fascinează însă jocul acesta de lumini care, ți se va părea poate paradoxal, umanizează și încălzește strada. Această stradă care, deseori și în altitea locuri, nu înseamnă decît lume agitată sau indiferentă, automobile grăbite, case de ciment și oțel, magazine supraîncărcate și cinematografe neconfortabile.

Newyorkezii au înnobilat reclama meschină dîndu-i aparențele unei arte. Mai mult, prin aceasta ei au inventat străzii o funcție socială. S-ar putea să fie truc, șmecherie, dar prinde, și e bine. Seara, pe străzile orașului, oamenii sînt mai veseli, mai deschiși, mai prietenoși. Se culcă poate obosiți dar bine dispuși. Și, Doamne, cît e de important aceasta în viața noastră, a tuturora!

Sper că povestindu-ți toate acestea nu vei ajunge la concluzia că îmi petrec veacul newyorkez pe stradă. Dimpotrivă, circul destul de puțin și mă cert mereu că nu reușesc să-mi organizez mai bine treaba. Lăsînd însă strada de o parte, adevărul este că America e o țară extrem de curioasă, de interesantă, cu surprinzătoare contraste și ascuțișuri nu numai în fizionomia urbanistică sau în starea materială a populației, ci și în temperamentul oamenilor, în mentalitatea lor, în obiceiuri, în gustul lor artistic și, în general, în gradul lor de receptivitate la cultura și chiar în ceea ce este pe drept cuvînt socotit ca virtutea supremă a țării — tehnica. Aici, tehnica aceasta se mănîncă cu pîine. Dar despre toate acestea îți voi povesti altă dată. Mi-ar plăcea să și scriu, sau mai corect spus să descriu o serie de aspecte care m-au frapat cu osebire.

Totuși, să revin la ceea ce te interesează și să încerc să-ți schițez o imagine a ceea ce fac eu aici, la O.N.U. Voi lua ca model ziua de azi. O zi obișnuită.

De fapt munca mea personală începe de la 7 dimineața. Este ora cînd liftierul îmi aduce New York Times-ul la care m-am abonat. Cam buimăcit de somn, mă apuc să citesc ziarul. O operație care-ți ia cel puțin 40-50 de minute, dacă vrei să fii într-adevăr informat cu ceea ce se petrece în lume, în Statele Unite, și chiar la O.N.U. Pentru că ziarul publică în fiecare zi o scurtă notă despre lucrările de ieri și programul zilei de azi. Este adevărat că în general ești informat din ajun cu ce se va întîmpla. O verificare în plus nu strică. Așadar, se confirmă că Adunarea Generală se întrunește pentru discutarea contribuțiilor la fondul de dezvoltare și că în comitete se discută cutare sau cutare problemă. O mică paranteză apropo de ziar: în fiecare zi pe pagina întîi, sus, în dreapta titlului, se publică o scurtă informație despre starea vremii. Cu precizie matematică îți se comunică dacă va fi ploaie, vînt, soare sau nori. De cînd mă aflu aici n-a fost o singură zi în care capriciile toamnei să fi dezmințit comunicatele respective.

Pe la 8.30, gata de drum, bat întîi la ușa colegului meu de la Agerpres, Nic. Ionescu. Împreună trecem întîi pe la sediul misiunii permanente a României de la Națiunile Unite. Distanța nu e mare, o facem pe jos, e aer proaspăt, ne înviorăm. Întîlnim, ca de obicei, o atmosferă plăcută, ziariștii și diplomații făcînd casă bună. Aflăm vești din țară, citim ziarele românești, sîntem informați asupra activității delegaților români pentru azi sau zilele următoare. Nic pleacă spre metro în direcția O.N.U. Eu rămîn în continuare la misiune, dictez corespondența pentru «Lumea». Bucureștiul va chema la telex la O.N.U. mai devreme de ora fixată. Un mic început de panică: ce ne facem? Nu-i nimic, Jeny aranjează totul. I-am cerut ajutorul pentru dactilografierea corespondenței, băieții de la telexul I.T.T. putînd astfel perfora mai repede banda. Tovarășa aceasta este un fenomen: nu termin bine fraza și ea mă îndeamnă: spune mai departe.

Bun. Totul s-a terminat

Și acum, la drum spre O.N.U. E destul de tîrziu, dar metroul expres parcurge distanța dintre strada 86 și strada 42 în exact 5 minute. Alte zece minute durează drumul din stație pînă la sediul organizației. Intru prin poarta ce duce în clădirea secretariatului. De multă vreme nimeni nu mai cere vreo legitimație. De altfel toți oamenii din serviciul de ordine și securitate al O.N.U. te cunosc. Fie că au o fenomenală memorie vizuală, fie că, și aceasta e mai posibil, sînt foarte buni fizionomiști și psihologi. Rareori se întîmplă să oprească pe cineva posedînd dreptul legal de a intra în sediul organizației....

«Clădirea de sticlă și oțel de pe East River».

În cîte reportaje de la sau despre O.N.U. nu ai întîlnit această frază introductivă Nici n-ai bănui, privind-o dinafară, cît de vaste îi sînt culoarele, foaierele, sălile de ședințe și birourile. Scările rulante mă urcă la etajul trei. Este cartierul general al presei, care ocupă de asemenea etajul doi.

E destulă animație, semn că va fi o zi interesantă la O.N.U. Prin ușa deschisă a cofetăriei UNCA (asociația corespondenților acreditați la Națiunile Unite) văd numeroși colegi de breaslă. Grupați în jurul măsuțelor, beau cafeaua și schimbă informații. «Hello George, hello Bob». Cinci minute îmi ajung pentru a servi, la rîndu-mi, o ceașcă fierbinte și pentru a afla că în Comitetul IV delegații cutărei și cutărei țări pregătesc «o rezoluție tare» în problema apartheidului. E însă vremea să-mi încep propriile treburi. În holul principal al etajului, în jurul căruia se află prețioasele servicii de informații pentru presă, birourile funcționarilor permanenți ai departamentului și mai ales ghișeele și rafturile de unde te poți aproviziona cu discursuri, texte de rezoluții sau amendamente, rapoarte și orice informații privind activitatea în Consiliul de Securitate, în Adunarea Generală, în comitete și chiar în organismele afiliate O.N.U., îl văd pe colegul meu Nic bătînd febril la mașină prima sa corespondență din ziua aceasta pentru «Agerpres». Îmi procur și eu Jurnalul zilei și-mi stabilesc «ordinea de bătaie». Lucrează Adunarea Generală, lucrează toate comitetele. Trebuie să aleg. Voi merge în Comitetul pentru problemele economice și financiare, unde vorbește delegatul român. La douăsprezece voi reveni aici pentru a-mi pregăti emisiunea radiofonică, programată pentru ora paisprezece. Apoi lunchul la restaurantul delegaților unde, împreună cu colegul meu agerpresist, am reținut o masă în vederea dejunului la care l-am invitat pe corespondentul permanent al ziarului «Le Monde», Philippe Ben. La ora 15.00 o întîlnire în faimosul «Delegates lounge» cu un membru al misiunii permanente a Danemarcei la O.N.U.. La 15.30 reîncep lucrările Adunării și Comitetelor. La 18.30 reîntoarcerea la hotel pentru pregătirea corespondenței destinate revistei «Lumea». Deci, acesta-i programul pregătit, întîmplările neașteptate neputîndu-le, bineînțeles, prevedea încă de la ora aceasta.

În linii mari, programul s-a destășurat în conformitate cu cele știute. Au intervenit în plus un «briefing» la etajul II și o invitație la recepția dată de o ambasadă pentru ora 19.00. Aceste briefing-uri sînt scurte întîlniri ale ziariștilor — ele au loc aproape zilnic la ora 12.00 — fie cu un membru sau șef de delegație care ține să facă o comunicare și să răspundă apoi la întrebările ziariștilor, fie cu șefii departamentului presei care fac cunoscut un eveniment sau altul legat de desfășurarea lucrărilor sesiunii și răspund cu sînge rece asaltului întrebărilor puse de ziariști.

Îți spuneam că la ora 12.00 trebuia să încep elaborarea corespondenței pentru radio. Am întîrziat din pricina acestui briefing, dar m-am ales cu unele informații pe care le-am transmis «cu prioritate», «operativitate» și «exclusivitate». Tu, ca vechi (deși tînăr) om de presă, poți aprecia valoarea acestor noțiuni. Vei zice poate că sînt vanitos? Hai, fii mai cumsecade și crede-mă, cel puțin cu un banal dar real «conștiincios». Apropo însă, aș vrea să subliniez spiritul de colegialitate care domnește în general aici. Firește, toți au ambițiile lor, toți doresc să lucreze bine, poate mai bine decît alții Dar relațiile sînt foarte amicale, schimburile de opinii foarte deschise, informațiile furnizate cu dărnicie. Fără îndoială ca noi, ziariștii români, beneficiem din plin de simpatia de care se bucură în general România și delegația țării noastre aici la O.N.U., fie că e vorba de diplomați ori de ziariști.

În așteptarea interlocutorului meu danez priveam din fotoliu forfota din foaierul delegaților. E un adevărat spectacol. Unde mai poți vedea atîți miniștri de externe, atîți diplomați de mare reputație, strînși cu toții la un loc? Dacă nu ești atent, riști foarte mult ca, fugind grăbit după unul, să-i calci pe picioare pe un altul. De aceea se circulă repede dar cu grijă și circumspecție. Ziariștii pîndesc, iscoditori: în jurul unei mese se discută, domolit sau concentrat. Cine sînt? Trebuie cercetat. Iar de cercetat, te asigur, merită. Acest «Delegates lounge» este una dintre cele mai prețioase instituții ale O.N.U. Despre ce se petrece aici — nici un comunicat de presă, nici o filă șapirografiată, nici un comentar, nici o dare de seamă în documentele și arhiva O.N.U. Dar multe inițiative valoroase ale organizației s-au născut din discuțiile și tratativele începute aici, multe relații bilaterale își au punctul lor de pornire în întîlnirile organizate în această vastă și luminoasă sală. Este principalul distribuitor de informații, discrete, «din surse competente» sau «din surse din apropierea cercurilor O.N.U.». Glumele și anecdotele care fac ocolul culoarelor clădirii își au originea tot aici E o industrie prosperă, care își aduce partea de contribuție la atmosfera generală. Cred că dacă cineva ar propune desființarea «Delegates lounge»-ului, ar fi linșat Și fac pariu că nu ziariștii vor fi cei care vor lovi primii.

Cum mi-am încheiat ziua? Scriindu-ți. După recepția de la respectiva ambasadă, despre care ți-am pomenit și care a fost cam sobră în ce privește consumația alimentară dar bogată în conversații cu ziariști și diplomați, am pornit agale spre casă, pe jos. Dacă ți-aș fi scris reportajul cerut, îl trimiteam probabil cu descrierea — mai sintetică, desigur — a străzilor newyorkeze, adică cu ceea ce am început prin ați povesti, cam larg, ție. La hotel, mi-am terminat corespondența pentru «Lumea». Intenționam să scriu și pentru «Flacăra», dar sînt puțin obosit. Totuși, scrisoarea aceasta către tine m-a reconfortat. Aștept cu nerăbdare să ne revedem

George Serafin

Instantaneu de la un «briefing».

Ziariștii au și ei un spațiu afectat exclusiv lor.

FLACĂRA

Nr. 1 *1969*

apare la 28 decembrie
într-un număr mult sporit de pagini
24 de pagini în culori.

din sumar:

■«Flacăra» întreabă, personalități proeminente răspund: ...**Și în 1969?** ■ Actualitate și previziune: **reporterii noștri pe teren vă informează despre CEEA CE ESTE și CEEA CE VA FI** ■ Vești comentate de pe 5 continente ■ Familia Soarelui, familia noastră — **senzaționale dezvăluiri ale științei contemporane cu privire la Lună, Marte, Mercur, Venus, Saturn, Fobos și Deimos, asteroizi. Savanții spun: SÎNTEM TOT MAI APROAPE DE ADEVĂR!** ■ **Iată niște fotografii despre care s-a vorbit:** cele mai surprinzătoare instantanee fotografice ale anului trecut ■ **Ați terminat ultimele pregătiri pentru Revelion?** Cîteva sfaturi în plus, și de ultimă oră, nu strică! ■ **Această** povestire **a fost aleasă pentru dv. de însuși** Hitchcock ■ **Un set de** fotografii **al căror calificativ de** ciudat **încă n-a spus nimic** ■ Film ■ Teatru ■ Umor ■ Jocuri distractive ■ Cel mai..., cea mai... — **cititorii «Flacării» și-au spus cuvîntul despre vedete de teatru, film, muzică ușoară.**

DECENIUL 1:

S-a inventat avionul, dar a fost nevoie și de parașută ca să se ajungă la «Concorde».

DECENIUL 2:

S-a născut cinematograful sonor, dar trebuie să se nască și «Buftea» ca să puteți viziona «Dacii».

DECENIUL 3:

S-a răspîndit radioul, dar a fost nevoie de transistoare ca să-l puteți asculta pe Constantin Drăghici în tramvai.

DECENIUL 4:

A adus televizorul, dar trebuiau inventați: «Sfîntul», «Evadatul» și «Răzbunătorii» ca să aveți emoții la domiciliu.

DECENIUL 5:

A introdus atomul în industrie, dar mai trebuie așteptat pînă va ajunge și în bucătărie.

DECENIUL 6:

Au evoluat primii sateliți artificiali, dar a fost nevoie de Mexic ca să ne retransmită cum am cucerit medalii de aur la Olimpiadă.

DECENIUL 7:

Apare Almanahul «Flacăra», dar trebuie să-l rețineți din timp pentru a avea cea mai interesantă lectură a anului.

cele 7 minuni ale secolului 20

DREPTUL LA BIS

Cînd se repetă «Forsyte Saga» pe programul 1 pentru telespectatorii care nu recepționează programul 2 sau au pierdut anumite episoade, nu putem decît să aplaudăm. Cînd se reia «Belphégor» în doze mai compacte decît la prima prezentare — prea tărăgănată pentru un serial de un asemenea tip — e foarte bine. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, pe ce criterii au obținut și comedioarele cu Mickey Rooney dreptul la bis? Nu mă număr printre cei ce contestă rosturile acestui ciclu amuzant — fără pretenții artistice — pentru mici și mari. Văzînd însă, marți 26 noiembrie, un episod în reluare și amintindu-mi că nu demult filmul submediocru «Pffft» s-a bucurat de același tratament preferențial, întreb cu mirare: de ce?

În aceeași zi s-a reprogramat ecranizarea nuvelei «Subprefectul» de Duiliu Zamfirescu. A trecut destul de multă vreme de cînd am văzut-o pentru prima oară (Mircea Albulescu nu purta pe atunci barbă roșie), și a doua vizionare mi-a întărit prima impresie. Letiția Popa conduce cu mînă sigură, convingător, punerile în scenă despre procese la care se dovedește că părțile nu sînt ceea ce păreau de la început a fi. (Vă amintiți procesul de același tip după o nuvelă de William Faulkner?) Și, din nou, am remarcat aceeași slăbiciune structurală: episoadele evocate sînt filmate prea «obiectiv», nu în versiunea martorului narator.

Altfel de repetare: aducerea pe micul ecran, în mai multe emisiuni, a unor persoane care n-au nimic sau aproape nimic de spus. De filmul «Columna», televiziunea, politicoasă (e de altfel ușor să fii politicos cînd nu ai cronică cinematografică în programe), s-a ocupat doar pe ocolite: prin interviuri. A fost mai întîi o masă rotundă cu patru interpreți, care m-a făcut să-mi dau seama cîtă dreptate avea unul dintre cei mai talentați actori din «generația aproape tînără» cînd îmi semnala ceea ce el numea o inechitate: se face atîta caz de vedetele străine încît se uită pur și simplu de existența artiștilor de același calibru sau de calibru superior de la noi. Jucase rolul principal într-o co-superproducție. La sfîrșit, cînd realizatorii s-au întîlnit cu ziariști străini, toți s-au năpustit cu întrebările asupra actorilor cu oarecare faimă veniți de peste hotare. Ziariștii români au procedat și ei exact la fel. Cu toții păreau a prețui doar numele cu rezonanță de star internațional, nu valoarea intrinsecă a artiștilor sau calitatea interpretării în filmul abia terminat.

La masa rotundă despre «Columna», fiecare dintre actorii români prezenți avea de comunicat ceva interesant, un gînd propriu. Starul străin, care poate fringe la fel ca și acum 30 de ani inimi slabe de femeie, răspundea foarte amabil atunci cînd era întrebat, intervenea în discuție zîmbind cuceritor chiar și atunci cînd nu era întrebat, dar în fond vehicula numai amabilități, nu și idei. Firește, televiziunea a făcut bine invitîndu-l. În primul rînd, e și ea datoare să-și aducă tributul cultului vedetelor. În al doilea rînd, pentru că nimic n-ar fi putut scoate mai categoric în evidență, prin contrast, calitatea spiritului actorilor români. Ar fi fost însă de ajuns. Nu mai era nevoie de a doua întîlnire cu starul în noua emisiune «Bucureștii-n 7 zile», de insistența cu care reporterul voia să-i surprindă reacțiile la contactul cu opere de artă sau în alte împrejurări. «Bucureștii-n 7 zile» poate fi — au încercat să ne demonstreze autorii — orice. De aceea, valoarea emisiunii se va măsura în ultimă instanță după criteriul selectivității.

Am ales un caz nu tocmai tipic pentru a semnala un fenomen destul de larg răspîndit: frecvența cu care apar pe micul ecran, în posturi diferite — ba reporter, ba intervievat, ba povestitor, ba altceva — persoane al căror principal merit pare a fi că sînt ușor abordabile. Dincolo de cercul de colaboratori perfect profilați, care n-ar trebui folosiți ca «fată la toate», ar fi însă de dorit ca televiziunea să ne aducă mereu alte figuri, alte personalități, alte opinii.

Felicia ANTIP

CRONOS în dizgrație

de Liviu TIMBUS

A ieșit «tulburelul» și orașul întreg miroase a pivniță de vinuri.

Pretutindeni aceeași boare dulce-acrișoară, un adevărat «smog» de sezon, acid și persistent, răspîndit cu generozitate pe toate străzile și ulicioarele Focșanilor.

«Nemotivatele plutesc în aer, le puteți simți și depista după miros — ne spune un funcționar al Consiliului popular județean. O dată cu vinul nou încep să curgă gîrlă și orele pierdute de pomană»...

Și zău că l-am fi crezut pe cuvînt dacă n-am fi dat cu ochii de rapoartele Consiliului județean al sindicatelor și mai cu seamă dacă n-am fi colindat cîteva dintre cele mai importante întreprinderi industriale ale județului.

A da vina pe tulburel înseamnă în fapt a te îmbăta cu apă rece. Mărturie stau cele peste 500 000 ore-om pierdute în primele 9 luni ale lui '68 și care — după cum o dovedesc documentele statistice — au fost «repartizate» judicios pe toate cele trei trimestre.

Întîrzierile de la serviciu, certificatele medicale acordate după ochi și sprîncene și învoirile nejustificate au o singură mamă bună: slaba preocupare pentru organizarea științifică a procesului de producție, pentru întărirea disciplinei și simțului de răspundere în muncă. Este inexplicabil cum într-un răstimp de numai 9 luni de zile au fost irosite 110 000 ore-om numai prin absențe nemotivate (13 951 numai la Fabrica de confecții), peste 50 000 ore-om prin învoiri și concedii fără plată și mai bine de 350 000 ore-om «justificate» prin certificate medicale? S-a trezit Radu Gherman morocănos și fără chef de lucru? Un simplu telefon la serviciul personal și restul vine de la sine: certificatul medical nu constituie o problemă.

Iată în această privință un exemplu tipic.

Într-o zi se prezintă la Complexul pentru industrializarea lemnului contabilul Nicolae Zaharia. Înaintează serviciului personal o cerere de angajare, la care anexează certificatul medical eliberat de policlinica municipală, prin care dovedește că e sănătos, apt de muncă și așa mai departe.

Apoi, după numai cîteva săptămîni de la perfectarea contractului, contabilul Zaharia se înfățișează din nou la serviciul personal înarmat de data aceasta cu un certificat de boală (astenie ulcer, plus toate bolile din lume), eliberat de aceeași policlinică și — demn de reținut — semnat de către aceiași medici! Obține un concediu medical de o lună, apoi reînnoirea lui pentru alte 60 de zile. Trei luni de *dolce far niente*..., răstimp în care omul nostru și-a văzut liniștit de treburile sale domestice, prin solicitudinea organelor sindicale și cu concursul binevoitor al personalului medical.

În cele din urmă s-a produs inevitabilul: desfacerea contractului de muncă. Dar asta — repetăm — cu prețul a 90 de zile furate din timpul de producție al întreprinderii, la care ne permitem să adăugăm cele 35 556 ore-om risipite pe alte cîteva zeci și sute de certificate medicale eliberate cu sau fără motiv în primele trei trimestre ale anului.

Și de aici, reversul medaliei. Orele pierdute, lipsa de organizare și disciplină, nefolosirea utilajelor la întreaga lor capacitate (20 000 ore echivalînd cu 250 garnituri de mobilă tip «Mugur 3») au micșorat sensibil producția și productivitatea muncii în toate secțiile CIL. Nu e de mirare deci că în primele nouă luni ale anului marea întreprindere focșăneană nu și-a realizat nici un indicator de plan, marfa vîndută și încasată înregistrînd un deficit de aproape 7 milioane lei, și aproape 13,6 milioane lei în domeniul producției destinate exportului. Un lanț al slăbiciunilor care s-a repercutat în cele din urmă în buzunarul sutelor de angajați. Nimic mai logic: nu produci marfă, n-ai pe ce încasa bani. Cîștigul mediu a scăzut inadmisibil de mult. Din fericire situația s-a remediat între timp, și asta mulțumită eforturilor depuse de către noul director al întreprinderii, inginerul Liviu Olteanu. Dar pentru a prinde trenul din urmă mai sînt multe de făcut. Din păcate, pentru a se realiza pînă la sfîrșitul anului producția planificată, întreprinderea a fost nevoită să solicite noi fonduri, necesare în cazul de față pentru realizarea cîtorva mii de ore suplimentare. Cum s-ar zice, alți bani, altă distracție. Leneșul mai mult aleargă, dar în cazul de față cu prețul a sute de mii de lei obținute suplimentar din fondurile statului. Toate acestea la CIL-Focșani, și din păcate nu numai aici. Într-o situație asemănătoare se găsește și cealaltă mare întreprindere din localitate, fabrica de confecții. Aici învoirile și concediile fără plată însumează nu mai puțin de 11 053 ore-om, iar concediile de boală peste 137 900 ore-om. Această situație alarmantă a fost discutată într-o ședință a comitetului de direcție. Toată lumea a fost de acord că lucrurile se pot schimba numai printr-o totală restructurare a metodelor de muncă, și în primul rînd prin repartizarea unor noi cadre tehnice. Ulterior a fost înlocuit și directorul fabricii, dar lucrurile merg în continuare tiriș-grăpiș, nici mai bine, nici mai rău, sau mai exact spus, mai degrabă prost decît mulțumitor. Nu e de mirare. Cu 11 053 ore-om dizolvate în concedii fără plată, zeu să fii și tot nu te poți lua la întrecere cu Cronos.

Ce-au făcut în 9 luni de zile oamenii aceștia care au aruncat pe apa sîmbetei cele cinci sute de mii de ore destinate producției? Cu ce și-au consumat timpul acești chiulangii care au știrbit atît de alarmant producția industrială a județului? S-au îmbolnăvit în fiecare săptămînă, s-au căsătorit odată la două luni sau au așteptat romantici mărirea salariilor tarifare? După cum am văzut, chestia cu tulburelul a căzut baltă. Cu sau fără vin nou, orele pierdute au persistat în tot cursul anului. Cîți oameni sosesc la serviciu cu vinul în nas? Cîți lucrători s-au prezentat la întreprindere cu limbile dezlegate și cu mintea înnodată? Analiza actelor de indisciplină a demonstrat că numărul acestora este cu totul neglijabil. În schimb ușurința cu care se acordă învoiri nejustificate, concedii pentru boli fanteziste sau se motivează minutele furate din program rămîn fapte evidente și simplu de demonstrat.

Dorim să amintim comitetelor de întreprindere, Consiliului județean al sindicatelor și organelor locale de stat că numai cu cele 110 000 ore-om absențe nemotivate se putea realiza o producție echivalentă cu 3,5 milioane lei, la o productivitate medie lunară de 6 500 lei pe cap de salariat.

FILATELIE

O emisiune de mărci poștale cu caracter jubiliar consemnează în filatelie evenimentul memorabil al Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România.

Formată din 3 valori (55 bani, 1, 1,75 lei) și o coliță cu valoarea de 4 lei, seria reproduce tablouri semnificative din istoria Unirii și a desăvîrșirii statului național unitar. Fresca «Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia» a pictorului D. Stoica și celebrul tablou al lui Theodor Aman «Hora Unirii» vor ilustra valorile de 55 bani și 1 leu. Valoarea de 1,75 lei reproduce o imagine de la Adunarea de la Alba Iulia, care a adoptat actul istoric al Unirii Transilvaniei cu România.

Colița are imprimată cele 3 valori și este încadrată de lauri și o eșarfă tricoloră și are inscris cu cifre aurii 1918-1968.

Un plic jubiliar «Prima zi a emisiunii» cu o obliterare specială încheie această reușită emisiune filatelică.

CEL MAI RAPID BUNIC DIN LUME

La Bad Brückenau a avut loc recent ediția a treia a Concursului internațional de marș al... bunicilor!

Dintre cei peste 100 de concurenți, având între 55 și 88 de ani, sosiți din toate colțurile lumii, locul întîi a fost ocupat de «tînărul» de 80 de ani Hans Schnabel (în centrul imaginii).

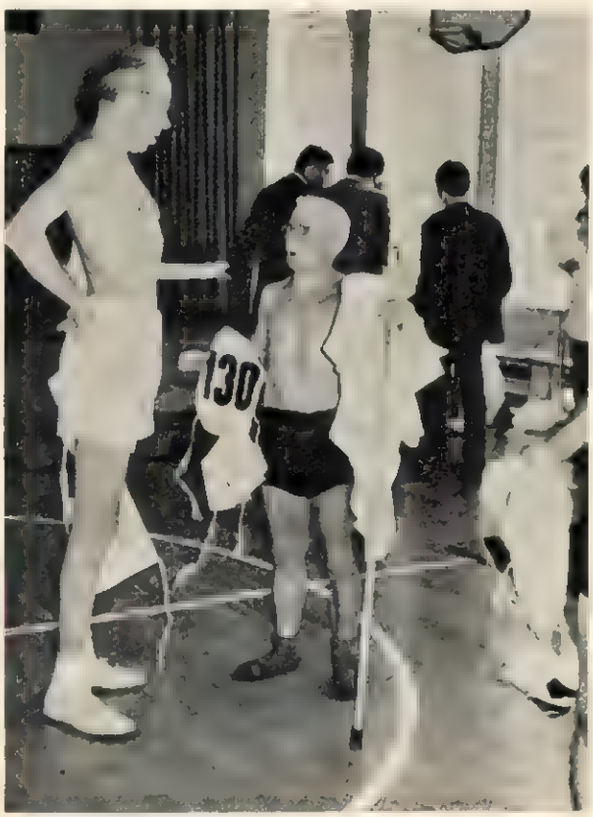

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Începînd din toamna acestui an, trei sute de școli din Londra au fost conexate la un circuit special de televiziune care-și propune să vină în ajutorul cadrelor didactice și al elevilor prin emisiuni consacrate materiilor ce se predau în aceste școli. În scurt timp este proiectat ca alte 1 000 de școli din regiunea Londrei să fie deservite de acest circuit.

● În Anglia există în momentul de față o bandă de hoți organizați, care nu fură decît tablouri ale maeștrilor picturii flamande și olandeze. Ei lasă neatinse operele altor pictori celebri, chiar dacă sînt mai valoroase, ceea ce-i determină pe anchetatori să creadă că e vorba de o bandă condusă de un maniac.

● Un interesant caz de manifestare a simțurilor dezvoltate pe care le au cîinii a fost înregistrat la Torino. Într-o noapte, un cîine de casă s-a arătat extrem de agitat, iar dimineața, cînd stăpîna lui s-a hotărît să-l scoată afară, a început să latre și să alerge disperat într-o anumită direcție. Urmărindu-l, stăpîna a fost condusă la un bazin cu apă, aflat la mare distanță, și în care un alt cîine, străin, cu picioarele dinapoi paralizate, se zbătuse toată noaptea între viață și moarte. În momentul cînd «accidentatul» a fost scos din bazin, cîinele salvator s-a calmat și s-a înapoiat acasă liniștit, întocmai ca un om care și-a făcut pe deplin datoria față de semenul lui aflat în primejdie.

● Aptitudinile vizuale cu totul anormale ale unui copil din Galveston sînt studiate acum cu mult interes de un grup de medici din S.U.A. Acest copil, în vîrstă de 13 ani, e în stare să redea, fără nici o greșeală sau omisiune, textul unei file de cărți, după ce a privit-o timp de numai cîteva secunde, adică fără să o fi citit.

MAIESTĂȚILE VOASTRE AU DEVENIT INUTILE

În urma unor lucrări de restaurare și renovări la clădirea Parlamentului din Londra, o seamă de statui ale unor regi saxoni — cei mai mulți neidentificați — au fost scoase în vînzare. Unde se întîmplă asta? Da, ați citit bine. La Londra! «Bine ați mai ajuns», pare să spună maiestăților lor, grădinarul John Lyons.

PLURIGHINIONISTUL

«Fă-mă mamă cu noroc...» Căci dacă ai ghinion, te trezești cu parbrizul și ferestrele mașinii tapetate cu somații de plata amenzilor, precum acest turism parcat nereglementar în Piața Sfinților Apostoli din Roma. Cîți sfinți or fi fost invocați de posesorul mașinii cînd a descoperit surpriza?

telex

SEUL Perspectiva păcii în Vietnam produce vii îngrijorări în cercurile guvernante din Coreea de Sud. Potrivit agenției Haptong Tonșin, aceste cercuri «regretă profund încetarea bombardamentelor americane asupra R.D. Vietnam». Explicația este simplă: numai în ultimii 3 ani războiul din Vietnam le-a adus profituri de 330 000 000 de dolari.

PARIS Potrivit unui sondaj de opinie publică, 41 la sută dintre francezii chestionați cred că Georges Pompidou ar fi succesorul corespunzător al președintelui De Gaulle.

PITTSBURGH Savantul american E. Sternglass denunță pericolul experiențelor atomice: în fiecare an în S.U.A. mor de pe urma poluării radioactive a atmosferei peste 40 000 de nounăscuți.

GENEVA Un semnal de alarmă dat de O.M.S. (Organizația Mondială a Sănătății): după bolile cardiovasculare și cancer, sinuciderile provoacă cel mai mare număr de decese în Germania occidentală, Austria, Suedia, Canada și alte țări.

STOCKHOLM Una dintre cele mai mari operațiuni de contrabandă cu droguri din Suedia a fost descoperită recent de către un cline-polițist numit Basse.

LONDRA Vestitul turn Big Ben se înclină asemeni turnului din Pisa. Experții au descoperit cauza: fisuri în fundație. Deocamdată însă nici un pericol.

BONN În cursul unei adunări publice a Uniunii creștin-democrate, cancelarul Kiesinger a declarat textual: continuarea marii coaliții guvernamentale după 1973 ar constitui o adevărată catastrofă națională.

CAPETOWN Dr. Philip Blaiberg a anunțat hotărîrea sa de a întreprinde un turneu de conferințe în America și Europa, în legătură cu însemnătatea grefelor cardiace.

SAIGON Ziarul «Saigon Daily News» a fost suspendat 3 luni pentru că a publicat în loc vizibil și cu caractere mari avertismentul ministrului american al apărării, Clifford, potrivit căruia S.U.A. ar fi putut continua tratativele de la Paris și fără participarea Saigonului.

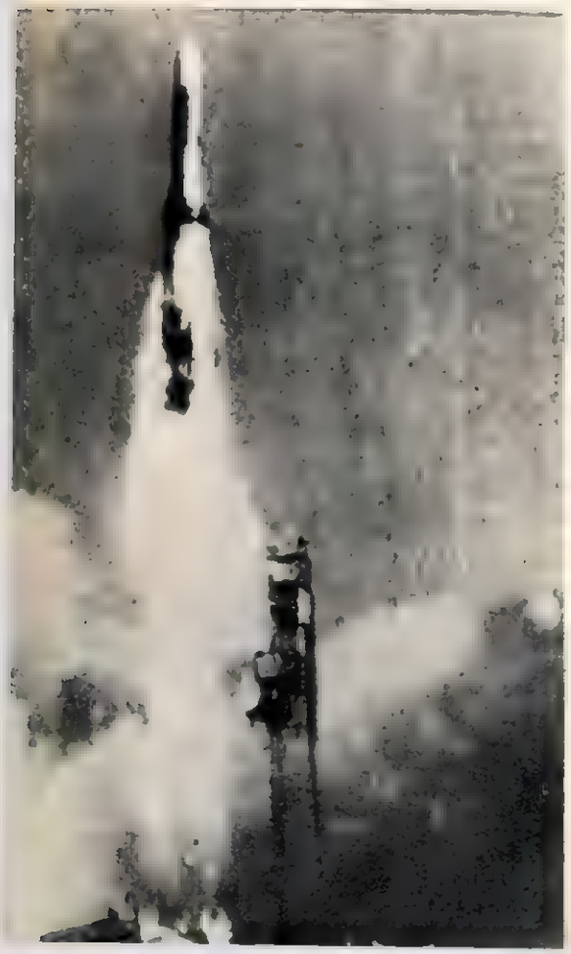

După răsuflețul de ușurare determinat de salvarea proiectului ELDO la recenta conferință de la Bonn a țărilor vest-europene interesate, un moment de consternare: racheta «Europa-1», construită de organizația spațială vest-europeană și lansată de la baza de la Woomera (Australia), nu a putut plasa satelitul de încercare pe orbită.

Romanian Folk Ballet unique

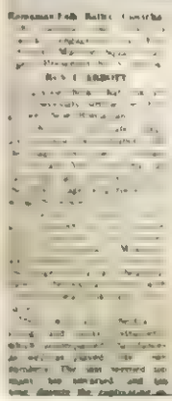

Facsimilul unui fragment de pagină din ziarul american «Daily World», ilustrînd succesul repurtat de ansamblul folcloric românesc «Ciocîrlia» în cadrul turneului pe care-l întreprinde în Statele Unite.

VARȘOVIA

VIRTUȚILE COMUNICATIVE ALE ARTIȘTILOR ROMÂNI

Corespondență specială de la B. ELVIN

Nici unul dintre spectacolele prezentate de Teatrul de Comedie în Polonia nu se caracterizează în primul rînd prin virtuți vizuale, nu aparține acelui tip de reprezentații în care mișcarea scenică ori expresia corporală dețin un rol precumpănitor. «Opinia publică» e, mai ales, o piesă de dialog, iar «Ucigaș fără simbrie» constituie un lung și abia mascat monolog. Și cu toate acestea, spectacolele au trecut rampa, fiind urmărite cu o emoționantă atenție în Polonia. Dar marea satisfacție a ansamblului bucureștean nu a fost numai aceea că în sală s-a înțeles linia generală a pieselor (și să nu uităm că «Ucigaș fără simbrie» e un text cu numeroase implicații secrete, că ilustrează un teatru caracterizat prin ruperea agresivă a vechilor convenții scenice), dar și nenumărate momente ori chiar replici. Și ca miracolul să fie desăvîrșit, aceste momente, aceste replici erau exact aceleași care și la București determinaseră mulțumirea publicului. La spectacolul cu «Opinia publică», în stînga mea se afla un medic care vorbea germana și care se amuza să-mi spună sensul fiecărei scene. E de necrezut, dar nu a greșit niciodată. Înaintea spectacolului cu «Ucigaș fără simbrie» am stat de vorbă cu un corespondent al unui ziar francez la Varșovia. «Nu vă invidiez pentru misiunea pe care v-ați asumat-o astă seară, mi-a spus el. Cum credeți că veți putea ține trează atenția spectatorilor la o piesă în care se vorbește vreme de două ore?» După reprezentație l-am văzut într-un grup de oameni entuziasmați de spectacol, uluit el însuși de comunicarea dintre actor și public.

Dacă fenomenul nu s-ar fi repetat întocmai și la Cracovia, aș fi spus că în această artă a tuturor minunilor, care e teatrul, s-a mai produs — slavă Domnului — una, dar că ea se datorează exclusiv hazardului. Deoarece însă în străvechea cetate de cultură a Poloniei s-a creat aceeași punte magică între sală și scenă, sînt — din fericire — determinat să pun succesul trupei românești pe seama altor factori. Și nu numai eu. Adam Hanuskiewicz, directorul Teatrului popular din Varșovia, explica reușita deosebită a turneului prin valorile artistice ale trupei; Erwin Axer, regizor de reputație internațională, stăruia asupra faptului că spectacolele românești au virtuți comunicative, sînt concrete, limpezi; cronicarul dramatic August Grodzicki sublinia, pe lîngă talentul excepțional al actorilor, caracterul contemporan al interpretării; scenograful Kosinscki aprecia ceea ce e lapidar și sugestiv — fără insistență — în dispozitivele scenice; Roman Szidlowski, cronicarul ziarului «Trybuna Ludu», semnala tehnica de comedie a unui ansamblu omogen, în care prima vioară (Radu Beligan) nu se vrea o stea, ci e, pur și simplu, primul dintre egali. Nu știu dacă toate acestea sînt temeiurile puternicului ecou al spectacolelor românești din Polonia, dar — cum nu pot crede în minuni — îmi place să cred în argumentele invocate de oamenii de teatru din Varșovia.

ROMA

GRAVITATEA CATASTROFEI

Corespondență specială de la Gianfranco BIANCHI

Ultima inundație, în ordine cronologică, care s-a abătut asupra Italiei, a lovit una din regiunile cele mai bogate și industrializate ale țării, Piemontul — în a cărui capitală, Torino, se află marile uzine FIAT — provocînd 112 morți și pagube imense.

Dezastrul a fost deosebit de grav în văile în care sînt situate orașele Biella, Novara și Vercelli, unde pagubele depășesc 500 de miliarde de lire italiene, deoarece apa a distrus, parțial sau total, 161 de întreprinderi textile și 2 800 de întreprin-

COMENTARIU

divorț politic italian

de Silviu BRUCAN

Italia rămîne un exemplu ilustrativ pentru conjunctura actuală a lumii occidentale, în care existența unui înalt ritm de creștere a venitului național și de folosire a brațelor de muncă nu exclude puternice frămîntări sociale și o vădită instabilitate politică.

Amintim că la alegerile din 19 mai principalii pierzători în alegeri — socialiștii unificați — au fost atît de deprimați de eșecul lor politic încît au hotărît să se retragă din așa-numita coaliție de «centru-stînga» cu democrat-creștinii, care guvernase timp de cinci ani Italia.Într-adevăr, scăderea cvasicatastrofală de voturi a socialiștilor se datora faptului că, deși anunțată cu zarvă demagogică drept o «deschidere spre stînga», coaliția s-a comportat ca cea mai respectabilă administrație capitalistă. Se pare că nici trecerea în opoziție nu i-a priit prea tare partidului socialist unificat, deoarece și la recentele alegeri locale din nord a continuat să piardă sufragii.

Oricum, dezagregarea coaliției a dat naștere unei crize politice și — paralel — unui proces de divizare a celor două partide în mai multe grupări. Criza politică a fost soluționată în mod provizoriu prin formarea guvernului Leone, cabinet minoritar compus exclusiv din democrat-creștini, avînd sarcina ingrată de a rezolva treburi curente și obligația de a demisiona la 15 noiembrie, de care s-a achitat cu o vădită lipsă de entuziasm.

Între timp, socialiștii s-au divizat în cinci curente distincte, în care deosebirile de vederi și principiile se îmbină cu — și deseori sînt umbrite de — ambițiile liderilor politici care se exprimă poate mai zgomotos și mai strident, dar nu sînt calitativ diferite de cele din alte colțuri ale lumii. Veteranul socialist Nenni, care se apropie de vîrsta pensiei politice (care o fi limita?), este cel mai dispus spre compromis, cu condiția, bineînțeles, să-și reia postul de vicepremier, care i-a plăcut atît de mult. Tanassi se declară și el gata să se sacrifice pentru patrie chiar și pe un post de ministru. De Martino se arată ceva mai intransigent, dar nu prea tare, cerînd ca în combinația de «centru-stînga» să fie cîte ceva și din partea doua, iar Giolitti, cu «tehnocrații» lui, vizează,bineînțeles,departamentele «tehnice». Cum este greu să se satisfacă ambițiile tuturor celor cinci, este probabil că valențele nesatisfăcute vor pricinui dificultăți și chiar o accentuare a intransigenței principiale. Singura fracțiune care se opune net refacerii coaliției este cea condusă de Lombardi, reprezentînd stînga socialistă, favorabilă unei colaborări cu comuniștii și celelalte forțe politice de stînga, într-un fel de front popular.

Și la democrat-creștini s-au creat grupări destul de precis delimitate în jurul unor lideri politici. În afară de Mariano Rumor, secretar al partidului, însărcinat cu formarea guvernului, Moro, Fanfani și Scelba își ascut săbiile pentru viitorul congres al partidului, care va avea loc anul viitor. În plus, formațiunile de stînga, «Base» și «Fuorze Nuove», apărute în ultimii ani, beneficiază de o oarecare autonomie în cadrul partidului. Lozinca la modă printre democrat-creștini este «reamestecarea cărților», prin care se cere o mai judicioasă reprezentare în guvern a raportului de forțe dintre toate aceste grupări. Și aici va fi greu să se satisfacă pretențiile tuturor, mai ales că unii — ca Aldo Moro — nu se mulțumesc decît cu conducerea guvernului sau a statului, în 1971, cînd va avea loc alegerea președintelui republicii.

După cum se vede, în situația actuală sarcina unui nou premier va fi aceea de a pune de acord în jurul unei platforme comune de guvernare nu numai trei partide, ci cinci curente socialiste, circa opt curente democrat-creștine și micul partid republican al lui La Malfa. Va reuși Mariano Rumor o asemenea performanță? Și dacă va forma un guvern și va obține votul de încredere, se pune întrebarea: cît timp va putea supraviețui ciocnirilor dintre aceste grupuri și grupulețe?

Nu trebuie de asemeni neglijat faptul că Partidul Comunist Italian constituie o forță politică influentă și dinamică. La alegerile din mai, comuniștii au obținut un spor de peste 800 000 de voturi și 11 mandate în plus în Camera Deputaților. Partidul Comunist este legat prin mii de fire atît de puternicele mișcări greviste ale maselor muncitoare cît și de luptele studențimii. Iar comuniștii se împotrivesc ferm oricărei încercări de a se reface formula de centru-stînga și cheamă la realizarea unei grupări unitare de stînga.

În aceste condiții, sarcina noului guvern italian nu va fi de loc ușoară.

deri meșteșugărești pentru confecționarea țesăturilor.

În provincia Asti, cunoscută în toată lumea pentru producția faimosului vin Asti, numit și «șampanie italiană», industriile vinicole sînt pe jumătate paralizate și culesul strugurilor de anul acesta a fost aproape complet compromis. După cum s-a evidențiat deja cu claritate în inundațiile precedente care au lovit Italia (cea mai răsunătoare, și prin ecoul pe care l-a suscitat în străinătate, a fost cea din Florența de-acum doi ani), gravitatea catastrofei a fost determinată de faptul că solul nu a fost apărat. Dezvoltarea impetuoasă și neraională a orașelor nu a fost însoțită de îndiguirea apelor; despădurirea a mii de hectare de dealuri și de munte a fost executată în mod irațional, fără nici un control. O singură cifră poate da o imagine a cauzelor care stau la baza acestei tragedii care revine periodic, lovind în fiecare an provincii întregi ale Italiei. În ultimii ani, numai în provincia Biella ar fi trebuit să se investească 13 miliarde pentru amenajarea hidrologică a solului. S-au investit doar 600 de milioane.

Guvernul a luat unele măsuri pentru a «astupa găurile» mai mari și a ajuta pe cei peste douăzeci de mii de muncitori rămași peste noapte fără lucru. Dar primejdia amenință practic pretutindeni. Însăși administrația comunală din Florența a lansat zilele acestea un apel dramatic, semnalînd că orașul se găsește și astăzi fără apărare, ca și acum doi ani, față de o eventuală revărsare a riului Arno

tar general în Ministerul industriei și membru în Comisia federală de reabilitare, însărcinată cu reintegrarea populației ibo în viața federației, după terminarea războiului.

Despre un genocid al populației ibo nu poate fi vorba, declară el categoric, argumentînd că numai în capitala Nigeriei trăiesc astăzi în condiții normale peste 30 000 locuitori ibo. Și totuși, observatorii consemnează că în anumite regiuni locuite de ibo populația civilă continuă să nutrească o teamă puternică față de soldații federali.

Corneliu VLAD

OBIECTIV: RECÎȘTIGAREA ÎNCREDERII

Obiectivul fotografic a surprins un militar din armata nigeriană încercînd să convingă, cu gesturi elocvente, un grup de africani — mare parte din ei femei și bătrîni — să primească diverse alimente puse la dispoziția lor de autoritățile federale. Este o secvență ce ilustrează sugestiv strădania tot mai evidentă a guvernului nigerian de a cîștiga încrederea populației ibo, a cărei îngrijorare pentru propria-i soartă crește proporțional cu dificultățile întîmpinate de trupele biafreze ale colonelului Ojukwu. Cu trei luni în urmă refugiații biafrezi n-ar fi primit alimente din mîna unui soldat federal, de teamă că acestea ar putea fi otrăvite — remarca ziele trecute un ziarist. Or, tocmai această teamă — cu larg ecou în rîndul opiniei publice — și-a propus s-o înlăture campania susținută din ultima vreme a Lagosului. Consolidarea sentimentului de siguranță în rîndul locuitorilor ibo — cel puțin în ce-i privește pe aceia aflați în zonele cucerite de trupele federale — pare să urmărească de asemeni menținerea unui climat pașnic, care să nu dea de furcă autorităților federale.

«Trupele federale au două mari obiective — rezuma situația săptămînalul «Jeune Afrique» — înfrîngerea rezistenței biafreze și recîștigarea încrederii populației ibo». O adevărată acțiune de «repopulare» a orașului Enugu cu ibo — parte din ei veniți din Lagos — este în curs. În alte localități de oarecare importanță ale regiunii — Aba, de pildă — primii locuitori ibo care s-au reîntors la căminele lor au fost surprinși — spun diferiți ziariști, martori oculari — de a fi fost tratați într-o manieră corectă de către soldații federali.

Ceea ce vrea să contracareze mai ales Lagosul este ideea, larg răspîndită, că trupele nigeriene ar urmări exterminarea în masă a populației ibo. Un rol activ în această campanie organizată de autoritățile nigeriene a fost încredințat înalților funcționari de origine ibo care, desolidarizîndu-se de Ojukwu, dețin posturi relativ importante în guvernul de la Lagos Unul dintre ei este Philip Asiodu, secre-

ACELEAȘI CIFRE, CONCLUZII DIFERITE

Recent, secretarul financiar al Trezoreriei, Lever, a anunțat în Camera Comunelor că, în urma sancțiunilor aplicate regimului rasist din Rhodesia, Anglia a înregistrat — între noiembrie 1965 și septembrie 1968 — pierderi în valoare de 34 800 000 lire sterline. Cotidianul conservator «Daily Telegraph», reproducînd știrea, a protestat manifestînd «surprinderea». Să nu credeți cumva că ziarul este surprins de fenomenul bumerang al sancțiunilor, de faptul că acestea, în loc să slăbească finanțele regimului rasist, le fac să sufere pe cele engleze. «Daily Telegraph» își manifestă surprinderea în legătură cu faptul că... cifrele sînt prea mici. Drept urmare, redactorul său, Norman Kirkham, face următoarea socoteală: în afară de suma sus-menționată, care reprezintă cheltuielile directe implicate de dispută, trebuie adăugate: a) plăți făcute la Banca pentru reconstrucție și dezvoltare în vederea acoperirii unor angajamente neonorate de Rhodesia, dar garantate de Anglia: b) întreținerea patrulelor navale în canalul Mozambic; c) întreținerea conductei petroliere de la Beira; d) 24 milioane lire plătite Zambiei; e) 70 milioane lire cheltuite în primele 13 luni de la proclamarea unilaterală a independenței. Total 170 milioane lire sterline.

Cercuri de dreapta, cărora, evident, statistica le folosește, trag de aci concluzia: sancțiunile sînt o operație costisitoare; să renunțăm la politica boicotului.

Se pune însă o întrebare: ce s-ar fi întîmplat dacă regimul Smith n-ar fi reușit să-și asigure o existență atît de lungă, dacă prin măsuri severe el n-ar fi reușit să aibă nici măcar un an de existență? Este clar că suma ar fi fost mult mai mică, nemaivorbind de posibilitatea compensațiilor aduse de normalizarea situației. De aceea nu este întîmplător că, din aceleași cifre, numeroși deputați laburiști de stînga trag concluzia că o carantină mult prea elastică, împletită cu alte acțiuni de tergiversare, sînt pe cît de costisitoare pe atît de ineficiente. 35 dintre ei au trimis o scrisoare premierului Wilson, în care afirmă că orice concesie față de Smith în problemele fundamentale ar însemna o «trădare totală» a intereselor celor 4 milioane de africani. Ei cer ca Anglia «să-și intensifice sancțiunile, punîndu-le la baza unei acțiuni internaționale mai aspre față de regimul Smith» În caz contrar, bumerangul va continua să funcționeze cu precizie pe ruta Londra-Salisbury-Londra, stîrnind țipetele conservatorilor și ovațiile rasiștilor.

Nicolae LUPU

telex

ARHIVĂ - FOTO

FONOGRAFUL

Edison avea 30 de ani cînd a inventat fonograful. Aceasta nu era nici prima, nici ultima dintre cele 1 500 de invenţii pe care le-a brevetat în timpul lungii sale vieţi (1847-1931), dar avea să fie cea mai controversată. Pînă în noiembrie 1878, cînd a reuşit să dea pe piaţă un model mai perfecţionat al ciudatei sale maşini, Edison a fost socotit, pe rînd, ventrilog, mincinos, şarlatan şi a fost dezavuat chiar şi de societăţile ştiinţifice cărora li s-a adresat. Aceasta pentru că nimeni nu putea fi de acord că un sul înfăşurat cu ceară şi legat la capete cu diferite sîrme poate vorbi ca omul şi chiar cînta (prima înregistrare a lui Edison, *Mary avea un inel*, refrenul unui cîntec la modă în vremea aceea). Cu sau fără voia savanţilor timpului, fonograful lui Edison a prins şi în următorii zece ani a cucerit lumea. Mai tîrziu, alţi inventatori i-au adus perfecţionări: în 1887, germanul Berliner inventează discul plat, cu ac de zinc, lansînd gramofonul; în 1925 se fac primele înregistrări electrice; în 1933 apare pe piaţă discul cu 33 t/m, editat de R.C.A., în America; în 1948 este lansat discul de 23 de minute, de către firma americană Columbia. Cifra actuală a înregistrărilor — o jumătate de miliard de discuri, anual, în întreaga lume.

COMPUTER

• Zece preşedinţi de companii din S.U.A. şi-au supus salariaţii unui test pentru constatarea gradului de inteligenţă şi aptitudini, răspunzînd totodată şi ei acestui test. Rezultatul: nici unul dintre cei zece preşedinţi n-a obţinut un rezultat echivalent celui al salariaţilor lor, iar doi n-au putut atinge nici minimul necesar unui funcţionar de birou mediu; doar trei au răspuns corect la mai mult de jumătate dintre chestiuni.

• Cu prilejul căutării unor gemeni pentru realizarea unui film polonez s-a putut stabili că în R.P. Polonă trăiesc 9 000 gemeni în vîrstă de 19 ani şi 9 500 în vîrstă de 18 ani. Anual se nasc în această ţară 6 000 gemeni.

• Produsul naţional brut al Japoniei este mai mare de două ori şi jumătate, ca valoare reală, decît în urmă cu zece ani. Producţia industrială a crescut în aceeaşi perioadă de patru ori iar comerţul exterior al ţării a sporit de la 6 miliarde dolari la 22 miliarde.

• Potrivit cifrelor date publicităţii de «Petroleum Information Foundation», companiile petroliere ce operează în ţările Orientului Mijlocin au plătit acestora din urmă redevenţe în valoare de 2 887,9 milioane dolari, la care se adaugă cele 625 milioane plătite Libiei. Au avut şi de unde. Aceste plăţi sînt proporţionale cu beneficiile obţinute.

• Societatea de transporturi aeriene «Alitalia» şi-a definit obiectivele pînă în 1971: creşterea flotei aviatice de la 79 la 103 aparate, inclusiv 8 elicoptere. În acest scop vor fi alocate 129 miliarde lire italiene, cărora li se vor adăuga alte 21 miliarde pentru instalaţii şi 20 miliarde pentru clădiri şi agenţii.

ULTIMA ŞANSĂ

«A 300 — economie — confort — securitate». Reclama «airbusului» vest-european şi-a făcut apariţia în paginile presei occidentale. Apariţie cel puţin prematură, înainte de a se şti măcar dacă acest avion va fi sau nu construit. Apariţie însă pe deplin explicabilă, aproape obligatorie, de vreme ce transformarea proiectului în realitate depinde de numărul aparatelor comandate.

În protocolul semnat cu un an în urmă la Bonn de reprezentanţii guvernelor celor trei ţări constructoare — Anglia, Franţa şi R.F. a Germaniei — se menţiona că, înainte de a se lua o decizie fermă în sensul continuării lucrărilor, este nevoie de cel puţin 75 oferte de cumpărare. Or, în acest răstimp, nici o companie aviatică europeană nu şi-a manifestat intenţia de a cumpăra un număr mai mare de avioane de acest tip. Nici măcar cele din ţările constructoare. «Lufthansa» a anunţat că pentru 1975 nu ar avea nevoie decît de 5 aparate «A 300». Dar, pe lista mărfurilor pe care R.F. a Germaniei le cumpără în contul compensaţiilor pentru întreţinerea trupelor S.U.A. figurează «autobuzuri aeriene» de fabricaţie americană. «British European Airways» a manifestat de asemenea reticenţe faţă de achiziţionarea unor aparate «A 300». Fireşti, de vreme ce în Anglia se proiectează construirea unui avion similar propriu, iar societatea Rolls Royce, care ar urma să construiască motoarele airbusului vest-european, s-a angajat să livreze motoare şi firmei Lockheed pentru un airbus american, punînd bazele unei colaborări anglo-americane în acest domeniu.

Comentatorii de specialitate sînt unanimi în a recunoaşte că, în ultimă instanţă, soarta «airbusului» vest-european depinde de măsura în care va putea fi contracarată ameninţarea de dincolo de ocean, unde se află în pregătire, în stadii mai mult sau mai puţin avansate, avioane rivale ca L 1011 («Lockheed»), DC 10«Mc Donell-Douglass») şi, în sfîrşit, Boeing-ul 757 «adaptat nevoilor europene».

Pînă în prezent, nu se ştie dacă realizatorii lui «A 300» sînt decişi să înfrunte această concurenţă. Întrunirea miniştrilor transporturilor din Franţa, Anglia şi R.F. a Germaniei urmează să decidă zilele acestea «demararea» proiectului sau, dimpotrivă, o nouă aminare care ar putea însemna îngroparea lui definitivă. Un element nou ar putea influenţa hotărîrea celor trei: recenta reevaluare a preţului de cost al lui «A 300», care ar permite celor interesaţi să-l achiziţioneze la un preţ cu 10% mai scăzut decît cel al aparatelor similare americane. Este ultima şansă a «airbusului», de care depinde în mare măsură viitorul industriei constructoare de avioane din Europa occidentală.

Delia ŞTEFAN

▲ **Imagine dintr-o bancă vest-germană, după atenuarea crizei prin care a trecut francul francez; pe afiş scrie: «Primim şi franci francezi».**

98 de echipaje automobilistice din 14 ţări au luat startul într-un maraton pe scară intercontinentală cu ruta Londra-Sydney, patronat de ziarul englez «Daily Express». În fotografii: un «veteran», Bentley Sports tip 1930, înaintea startului la Londra (dreapta sus) şi o modernă «Simca 1 100» la startul parizian (dreapta jos).

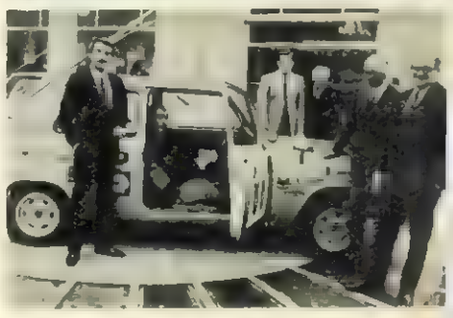

CRONICA DE TREI LUNI

LABIŞ, CAMUS

Luni, 2 decembrie, Labiş ar fi împlinit 33 de ani, vîrsta lui Danton, a lui Isus, a lui Buddha, vîrsta după care — spune un prozator la care ţin — omul scapă. Încă trei săptămîni şi se fac nouă ani de cînd Camus s-a lovit cu maşina de un parapet. Număr anii, rotunzi şi nerotunzi... În cimitirul eternităţii literare, cavourile sînt ocupate pe aleile principale, literatura mare şi eternă s-a scris, şi gata. Faulkner nu era un extravagant spunînd că dacă Shakespeare, Balzac şi Homer ar fi trăit o mie sau două de ani, editorii n-ar fi avut nevoie să publice pe nimeni altcineva. Cu Cervantes, Tolstoi şi Dostoievski, eu zic că putem ajunge la liniştea moralistului din urmă cu 300 de ani, care-şi începea «Caracterele» sale, şi el, cu vorba aceea grea: «tout est dit». Neliniştea mea în această direcţie ar începe din clipa cînd aş descoperi că în paginile ziarelor lumii se petrec lucruri care nu sînt în Shakespeare. Dar n-am ajuns acolo şi oricîte robgrietismе ar apărea la orizont, nu avem de ce-l socoti pe Don Quijote epuizat de sens. Nouă ne rămîn marşurile de zi şi de noapte pe perimetrele lor, modestia dificilă a înţelegerilor, privirea cu gîndul la Cavaler, inspiraţia în a pricepe stelele şi conjuncturile de pe cerul nostru, năzdrăvănia şingerie într-un timp mai lung de rezonanţă, timp în care inima unui om, sau a zece, sau a o mie, sau chiar a unui popor, să fie înfiorată, dacă nu rănită, de cele ce-i spunem. Asta ne rămîne — nu să fim «mari»... De aceea, cînd mi se spune că Albert Camus «n-a fost, dragă, un mare scriitor» sau citesc că Labiş a fost doar un poet onest, eu mă gîndesc, şarjînd conştient stîngăciile gîndului meu: «de ce ar fi fost nevoie ca Labiş şi Camus să ajungă mari scriitori, dacă într-o lungă noapte ei m-au făcut să plîng curat în cîntecul împur al lumii?»...

VORBE ŞI ARME

Nişte utopici, nişte anacronici, nişte naivi, nişte ridicoli, «nişte poeţi, dom'le», nişte nebuni buni de legat, nişte oameni de pe lumea ailaltă, nişte nechibzuiţi, nişte izolaţi, nişte proşti, nişte neserioşi, nişte pacifişti, nişte injuşti, nişte sublimi, nişte cazuri particulare, nişte candizi, nişte excepţii care confirmă regula, nişte fraieri, eşi, la urma urmei, ce-i cu asta?» — spuneţi-le cum vreţi, apelaţi la tot ce e mai rău şi mai bun în vocabularul dv., vorbele nu contează — adevărul e unul singur, aşa cum scrie la telegramă: de şase ani, în statul Veracruz din Mexic autorităţile string armele de foc de la cetăţeni — sînt adunate deja 18 000 de arme — şi toate, împreună cu cîte se vor mai aduna, vor fi aruncate în focul unui furnal, la topit, şi din oţelul care va fierbe acolo se vor face unelte agricole. De şase ani — şi lumea în aceşti şase ani, realistă, chibzuită, serioasă etc., etc.

Radu COSAŞU

MEMENTO

carte

● La exegeze operei argheziene, cartea lui Emil Manu **Prolegomene argheziene**, aduce contribuții inedite cu referire la publicistica marelui scriitor (Editura pentru literatură)

● În colecția «Pe harta lumii», Traian Micu prezintă **Libanul** documentat și multilateral. Cîteva din capitolele cărții: Schiță geografică, Populație, Cinci milenii de istorie, Economie națională (Editura științifică)

● Compartimentele sumarului ultimului număr al revistei **Secolul 20** sînt cum nu se poate mai îmbietoare. Dragoș Vrînceanu ne prezintă cîteva epoane medicale de Eugeniu Montale. Henriette Yvonne Stahl ne prilejuiește lectura romanului **Balthazar** al lui Lawrance Durrel. Eugen Barbu selecționează și traduce fragmente din celebrul roman al lui Louis Ferdinand Celine **Călătorie la capătul nopții**. La capitolul arte intîlnim mărturisiri «autobiografice» datorate lui Henry Moore. Meditații asupra prozei actuale cu referiri concise, dar substanțiale, la baleristica noastră în «Ora exactă» de Georgeta Horodincă.

● Poezia de grave meditații și de metalice sunete a lui Alfred de Vigny (1797-1863) o găsim transpusă, cu mare grijă pentru virtuțile ei originare, în culegerea **Versuri alese**, recent apărută. Traducerea este semnată de Ionel Marinescu. Prefața de Ovidiu Drimba (colecția «Cele mai frumoase poezii», Ed. tineretului).

● A apărut de curînd **Castelul** — roman — de Franz Kafka. Traducere, prefață și tabel cronologic de Mariana Șora (colecția «Biblioteca pentru toți»).

● Tot în colecția B.P.T. a apărut, în două volume, culegerea **Poezia românească modernă — de la G. Bacovia la Emil Botta**. Antologie, prefață și note de Nicolae Manolescu.

● Cu prilejul sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, revista **Viața românească** (nr. 11) publică variate și interesante materiale. Citim cîteva. Marea unire de Constantin Daicoviciu, Școala ardeleană de George Ivașcu, Unitatea lingvistică a poporului român de Alexandru Graur, Școalele economicei românești din Transilvania de G. Zane. Manifestul liric al unirii de Ion Bățu.

● O inițiativă demnă de relevat a Editurii politice: pentru prima oară în țara noastră un **Calendar al elevului**. Prin textele conținute — aducînd informații din cele mai variate domenii de activitate omenească — ca și prin bogata-i ilustrație, acest calendar destinat a îmbogăți substanțial bagajul de cunoștințe al elevilor e, în același timp, instructiv, interesant și atractiv.

cinema

Peter O'Toole

● **Becket**. După cunoscuta piesă a lui Anouilh, regizorul englez Peter Glenville a realizat o transpunere cinematografică în tradiția nobilei sobrietăți a spectacolului britanic. În rolurile principale — doi actori, cărora nu vom înceta niciodată să le spunem monumentali: Peter O'Toole și Richard Burton. În restul distribuției: John Gielgud, Donald Wolfit, Pamela Brown, Paolo Stoppa, Gino Cervi.

● **Tandrețe**. Tema de a evada din cenușiul cotidianului, surprinsă de ochiul unei regizoare de acută sensibilitate: Tatiana Lioznova. În rolurile principale: excelenta Tatiana Doronina («Sora cea mare»), Oleg Efremov, B. Salnicov, A. Romanțeva.

● **Profesionștii**. Reciștigarea constituției valorilor etice. Într-un film aventuros de mare incordare. Autor: Richard Brooks («Dulce pasăre a tinereții»). În distribuție: Burt Lancaster, Lee Marvin, Robert Ryan, Jack Palance, Claudia Cardinale.

● Mari actori pe ecranele noastre. **Albert Finney** («Tom Jones»), **Ingrid Thulin, Viktor Sjostrom** («Fragii sălbatici»), **Charlton Heston** («Planeta maimuțelor»), **Nevena Kokonova** («Ocolul»), **Tom Courtenay** («Ziua în care vin peștii»), **Paul Newman, Fredric March** («Hombres»), **Joanne Moreau, Marcello Mastroianni** («Noaptea»)

● După cum ora și cazul, Cinemateca și-a deschis porțile. Subliniem, în mod cu totul deosebit, prezența pe afiș a unor filme contemporane despre care s-a vorbit mult și pe bună dreptate. **Despre alteeva** (Vera Chytilova, R.S.C.). **Walkower** (Jerzy Skolimowski, R.P.P.). **Ploaie de iulie** (Marian Hutiev, U.R.S.S.)

● «Măștile de argint», premii oferite în fiecare an de către criticii italieni unor personalități ale cinematografiei din alte țări, au fost înmînate de curînd actrițelor franceze Mireille Darc și Claudine Auger.

● Jean Simmons și Burt Lancaster vor fi partenerii în filmul lui Richard Brooks «Happy end».

● Presa cinematografică a și început să vorbească de candidații la viitorul Premiu Oscar. Peter O'Toole, Katherine Hepburn, Barbra Streisand, Mia Farrow.

● O altă variantă după **Dama cu camelii** va fi realizată de regizorul american Radley Metzger, cu Danièle Gaubert și Nino Castelnuovo în rolurile principale.

disc

● «Illusions», «Plegarias», «Caminitos», «La Cumparsita», tangouri, tangouri celebre. Ba chiar foarte celebre! Au tulburat sufletele părinților noștri, să le tulbure acum și pe-ale stesn-agarso-ilor de azi. Ritmul, în tact de cord bolnav de umină albastră, dăinuie de-o jumătate de secol și s-ă mai dăinuie cît o să fie pe lumea asta materia primă necesară dragostei! Fără aportul, mai mult decît novator, al emeriților etangoliștilor: Al. Imre (dirijor și solist sax), Costel Stănescu (acordeon), Cristian Colan (pian), Ion Fîrulescu (vioară), George Popovici (violă) și al formației instrumentale «Electrecord» n-am fi avut astăzi ocazia să ascultăm emoționați la gura pickupului (EDE-0372).

● Patru melodii «La, la, la, lan», «Nimeni», «Sînt îndrăgostită» și «Băiețașul meu», rezultat al unor pseudocoproducții italo-române, aparținînd unor compozitori de largă circulație în țara lor (Arcusa, de la Calva, Pace, Panzeri, Livraghi, Domino) și unor poeți de aceeași anvergură din țara noastră (A. Udriște, A. Feleo, E. Mireu), sînt date de-a dura în lumea mare a muzicii ușoare. Învitîndu-se pe discul 45-EDC-10008. Totul este să se-nvîrtească!

● **Ileana Popovici**, protagonista discului cu pricina, cîntăreața despre care casa de discuri refuză să ne furnizeze vreo informație adiscografică (deși există suficient spațiu pe mapa discului), lansează melodiile de mai sus cu o voce tînără, c-un timbr colorat și o neobișnuită modestie.

plastică

○ Semicentenarul Unirii a prilejuit Muzeului de artă deschiderea unei vaste expoziții. Sînt expuse cîteva zeci de icoane, de o rară frumusețe, aparținînd colecțiilor Muzeului din Sighet, Muzeului Banatului, Episcopiei Aradului, Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu, Bisericii Sf. Nicolae din Scheii Brașovului etc., opere rare ale trecutelor secole, mărturii impresionante ale artei pe străvechiul pămînt al Transilvaniei. Pictura secolului XIX e reprezentată de numeroase nume și lucrări de ventia clasică: portrete de Sava Henția și Barbu Iscovescu, alegorii de Rosenthal, acuarele de Szathmary și un cunoscut tablou de C. Lecca. «Uciderea lui Mihai Viteazul». Expoziția e un imn cromatic închinat pămîntului transilvan, oamenilor lui (N. Tonitza «Copii din Făgăraș» (pensată), St. Dumitrescu «Vedere din satul Ghelari», Gh. Petrașcu «Case din Sighișoara» etc., etc.), și se poate observa cu ușurință că rari au fost pictorii veacului nostru care să nu poposească pe aceste pămînturi. Pictorii, sculptorii și graficienii ardeleni sînt și ei bogat reprezentați: Petru Abrudan, aldamitățu, Herman Hans «Vedere din Sibiu», Kovács Zoltan. «Case la Stanas», I. Sima «Piața Păcii în construcție» A. Ciupe. «Primăvara», «Peisaj la Zlatna» Bone Iosif «Ploaie de primăvară», A. Mohi «Blocuri noi», Abody Nagy Bella: «De la gară», Catul Bogdan «Copii din Bistrița, ca să amintim doar cîteva din marea pleiadă, fără a uita însă să adăugăm cîteva nume sonore ale sculpturii românești: C. Medrea, R. Ladea, Vida Gheza ș.a. care expun opere reprezentative. O expoziție pe care o recomandăm.

● Abandonînd cu totul anecdoticul și tentînd o exprimare metaforică, dacă nu azoricească, pentru pictori tineri: **Ion Băiculescu, Florin Ciubotaru, Șerban Gabrea** și **Ion Nicodim** expun lucrări de grafică la Galeriile de artă din bd. Magheru nr. 20.

● **Artă decorativă din R.P. Ungară** — O gamă mai restrînsă de obiecte, dar nu lipsite de ingeniozitățile fanteziei și de gust estetic. Expoziția de artă decorativă din R.P. Ungară este un prilej pentru publicul bucureștean de a admira o suită de tapiserii de o certă frumusețe, și în același timp măiestria pură, de bijutieri, a artiștilor creatori de pandantive, brățări, cutii de metal, plateuri sau obiecte decorative (Sala de expoziții a Ateneului).

● Autor al unei opere impresionante (circa 3 000 de picturi și guașe și 15 000 de lucrări de grafică), **Iser** (1881-1958) se numără printre primii pictori care au relevat frumusețea aspră a peisajului dobrogean și pitorescul oamenilor săi. Cîteva teme preferate revin în opera sa: odalisce, arlechini, țărani etc. Peisajul evocator va fi pentru Iser o preocupare durabilă. Înțelegerea acestei vaste opere ne-o prilejuiește monografia lui Marin Mihalache apărută în Editura Meridiane.

muzică

● **Paul Popescu** urcă și în această săptămînă pe podiumul dirijoral, de data asta al Filarmonicii. Îl va acompania pe pianistul sovietic **Iakov Flier**, solistul Concertului pentru pian și orchestră de Casikovski. Programul mai cuprinde o lucrare coral-simfonică amplă și dificilă, «Pămînt dezrobit», oratoriu pentru recitator, soliști, cor mixt și orchestră de Gh. Dumitrescu. Își dau concursul **Fery Ettorle, Cornel Stavru, David Ohanesian, M. Gafton, Const. Dumitru**. Dirijorul corului — **Vasile Pîntea** (7 decembrie, Ateneu).

● Un distins artist, violoncelistul sovietic **Daniel Șafran**, este solistul concertului simfonic al ATV. El va interpreta două lucrări inscrise în marele repertoriu al acestui instrument: Concertul nr. 2 de Dmitri Șostakovici și Concertul de Luigi Boccherini. Mai ascultăm Suita a II-a de George Enescu și Bolero de Maurice Ravel. Dirijează **Constantin Bugeanu** (12 decembrie).

● Rubrica noastră a mai avut prilejul să noteze bogate activitate extrașcolară, concertistică a Conservatorului bucureștean. În acest context consemnăm încă un debut. **Soliștii din București**, formație de cameră, vocea cuvintet de suflătorii pian, vioară, violă, violoncel, contrabas. Repertoriul foarte cuprinzător: Bach, Mozart, Russel, Lipatti, Bohuslav Martinu. Primul concert: 8 decembrie, Sala mică a Palatului.

● Recentul recital al **Margaretei Pîslaru** a înveșterat încă o dată ca ne aflăm în fața unei artiste implinite, bine dotată cu tot ceea ce exigențele actuale în materie de muzică ușoară pretinde de la interpret. Se pare că acest lucru a devenit cunoscut și peste hotare. După un turneu de 7 concerte în Bulgaria Margareta Pîslaru este invitată și la Belgrad unde — în cadrul festiv al celui de-a 15-a universări a televiziunii iugoslave — va apărea într-o strălucită companie. E destul să amintim că alături de ea va fi văzut Johnny Hallyday.

● Un nou ciclu de concerte educative se deschide cu tema «Figuri reprezentative ale clasicismului» la 8 decembrie, în Sala mică a Palatului. Conferențiază: V. Pop-Bălenl.

● Pentru numeroșii ei simpatizanți, Orchestra «Barbu Lăutaru» își continuă activitatea concertistică duminicală de la Ateneu. Dirijează **Ionel Budișteanu**, cîntă **Irina Loghin, Ana Ispas, Angela Bucu, Benone Sinulescu, Emil Gavriș, Ștefan Lăzărescu, Vlad Dinaisia**. Nume respectate și cunoscute. Chiar foarte cunoscute. Pe cînd însă și ceva noutăți pe afiș?

teatru

Mariana Mihuț

● **Meșterul Manole**, opera lui Lucian Blaga, poemul dramatic închinat sacrificiului creației artistice în coordonatele legendei naționale, marchează (în stilizat!) deschiderea Teatrului Giuleștl. Regizorul Dinu Cernescu a compus un spectacol deosebit, semn al unei maturități artistice, descifrînd, scenic, sensul major poemetic într-un cadru pasionant spectacologic. Grupuri plastice, desen plastic, lumină, scenotehnica colaborează la acest inspirat debut al unei săli admirabil reechipate pentru public. Protagoniști: Silviu Stănculescu, patetic și sensibil în demonstrația sa actoricească, Mariana Mihuț abordează un rol de o factură nouă față de partiturile sa obișnuită.

● Birlic în Crăciun! Prezența cunoscutului comic în spectacolul lui Lucian Pintilie — **O-ale carnavalului** — a suscitat un viu și meritat interes pentru spectatorii Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra». Maturitatea se artistică a fuzionat pe deplin cu tinerețea celorlalți interpreți. La același teatru semnalăm noua prezență a lui Octavin Corescu în **Livada** cu vișini.

● **Pușteuica de la Maxim** (titlul strămutat după «La dame de chez Maxim») e evident una din capodoperele vodevilului ca și alte opere ale lui Feydeau. La Teatrul Național din Cluj, un spectacol voios e regizat de Val Mugur cu cîteva bune interprete: Doina Stanca, Olimpia Arghir și o debutantă cu talent: Gitta Popovici.

● Ne vizitează Capitala un teatru de mare prestigiu: **Teatrul Național din Praga** condus de V. Vejrazka. Vor avea loc două reprezentații: «Casa Bernardei Alba» de Federico Garcia Lorca (în scenografia celebrului Svoboda) și «Din viața insectelor» de frații Capek, un spectacol complex dramatic-muzical-scenografic, care și-a cucerit o prețuire mondială.

televiziune

Se remarcă în ultima vreme o tendință cu totul pozitivă în conținutul programelor acasa de a scoate din condiția de rudă sărăcă unele emisiuni care nu țin nici de «teatrux», nici de «cinema», nici de sport și nici mucar de «varietăți»... Am înregistrat de pildă cu reală satisfacție cîteva emisiuni remarcabile de știință populară, cultură muzicală, dezvăluirea minunilor naturii etc., etc. Încît, din programul săptămînii viitoare, ar fi bine să reținem numai cele două filme din premieră pe țară și mociul de voiei, ci să încercați cîteva mai noi sau mai vechi rubrici, pe teme foarte diverse, pe care ne îngăduim să le recomandăm.

DUMINICĂ 8 DECEMBRIE. **Programul 1. Magazin duminical** și-a făcut o reinteare onorabilă. Din sumarul emisiunii de azi cităm doar cîteva nume. Edmond Nicolau, Marin Sorescu, Florin Scărlătescu, Dan Grigore, baterinele Hope, Matty, cvintetul «Studio» (18.00) ● **Varietăți**. Ce ne facem, fraților cu varietățile..că nu vor de fel să se urnească din spațiul mediocrității ghiciți-vă? (19.4[illegible] ● **Teatrul Național din Cluj** în vizită în studiourile TV cu «Patima» de Paul Everac (20.30) ● **Programul 2**. De două ori pe lună — operă sau operetă. Promisiune, de mulți îmbrățișată cu simpatie. Pentru început: «Trubadurul» de Giuseppe Verdi, cu ansamblul Operei române (20.05).

LUNI 9 DECEMBRIE. **Step!** — o rubrică nouă — informativă și educativă — adresată posesorilor și conducătorilor auto (19.45) ● **Zoo — din viața animalelor**: bună emisiune. Azi «Grupul animalelor» (20.00) ● Yul Brynner și Kay Kendall într-un film în premieră pe țară (20.45) ● **Cronica ideilor**, o altă rubrică promițătoare, programează tema «Politologia» (22.15) ● Edgar Elisan prezintă la emisiunea **Mari interpreți** formația italiană «Luca Marenzio» (22.35).

MARȚI 10 DECEMBRIE. **Seară de teatru** — «Fum», după cunoscuta nuvelă a lui W. Faulkner cu Fory Etterle, Boris Csernei, Mircea Albulescu, Florin Scărlătescu ș.a. (21.20) ● Încă o încercare de a strînge răspunderea publicului telespectator în promovarea debutanților din ramura «Muzică ușoară», de data aceasta cu ajutorul ilustratelor. Metodă nouă — o folosae și tata mare la soarele (22.15).

MIERCURI 11 DECEMBRIE. Primre noile emisiuni de informație notăm prima din serra intitulată **Cadran mondial** (20.00) ● Cea de-a doua premieră de film a săptămînii: «Nemuritoarea» de Alain Robbe Grillet (20.55).

JOI 12 DECEMBRIE. **Programul 1**. Emisiune concurs «Invenții și inventatori» (20.50) ● **Programul 2**. Filmul cehoslovac «Moarte» după [illegible] (21.30).

VINERI 13 DECEMBRIE. **Totoglob** deschide un ciclu — «Imagini din Londra» — care se recomandă de la sine (20.00) ● **Studioul muzical** evocă figura luminoasă a unui precursor: George Stephanescu (20.30) ● Filmul lui Renoir — «Franch Cancan», cu Jean Gabin, Françoise Arnoul, Maria Felix (21.15).

SÎMBĂTĂ 14 DECEMBRIE. **Programul 1**. [illegible] de minute cu... Riko Zarai (21.00) ● Cel de al XIV-lea episod «Forsyte S[illegible] (22.10).

Françoise Arnoul

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 49 din 8 decembrie 1968

I	Atalanta—Torino	x
II	Cagliari—Bologna	1
III	Fiorentina—Napoli	1
IV	Inter—Varese	1
V	Juventus—Milan	x
VI	Lanerossi—Roma	1
VII	Pisa—Palermo	1
VIII.	Sampdoria—Verona	x
IX.	Como—Genoa	x
X	Foggia—Lecco	1
XI	Spal—Bari	x
XII.	Modena—Brescia	x
XIII	Mantova—Reggina	2

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA ALBUM

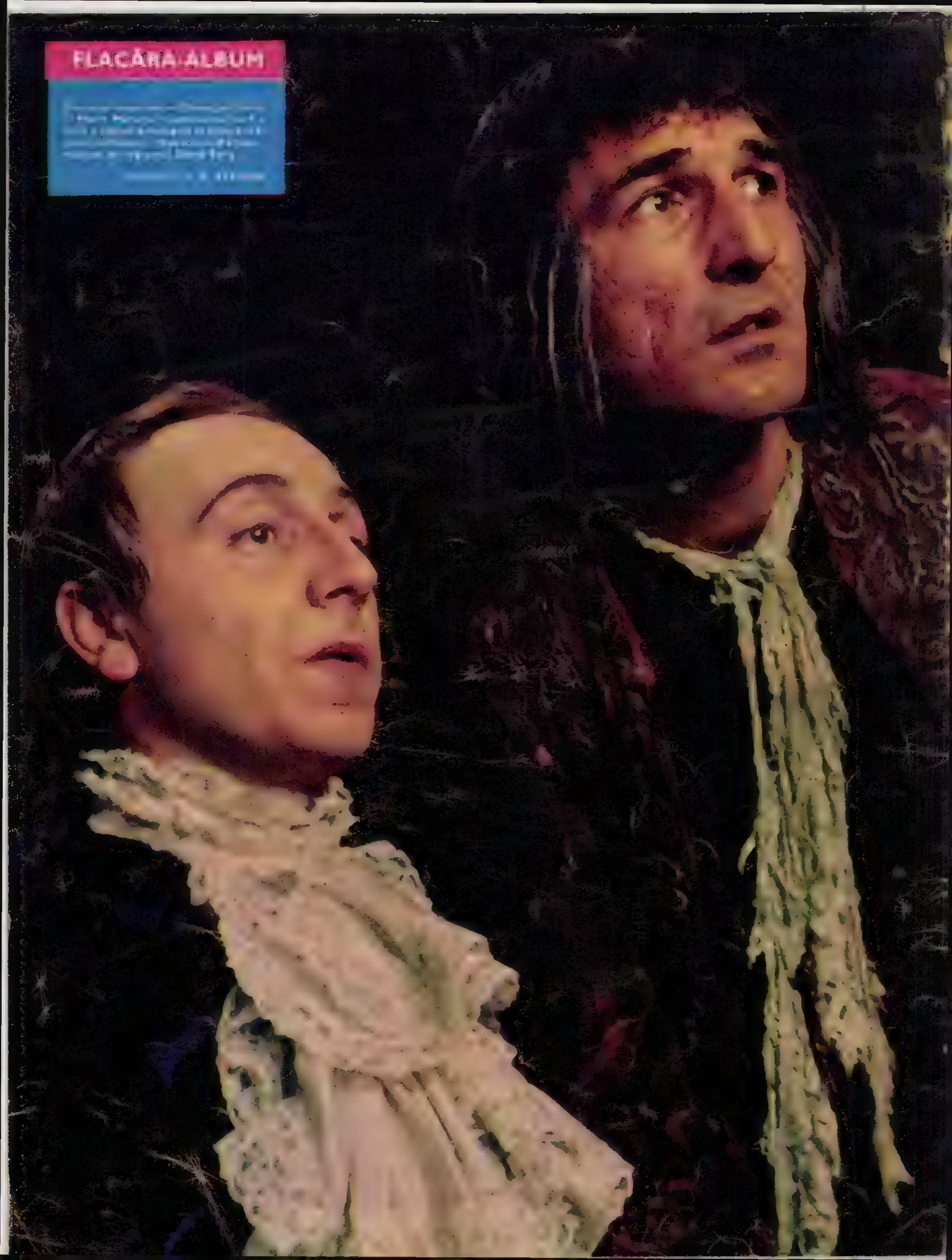

51
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 707
14 DECEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

în 1969: mai puține magazine de mobilă?

O.C.L. «Mobila» are pe întreg teritoriul Capitalei 23 de unități — magazine de prezentare și desfacere a mobilierului. Interesîndu-ne la conducerea acestei organizații cu privire la ce ne pregătește nou pentru anul 1969, i-am pus tov. Valentin Ionescu, șeful serviciului comercial, întrebarea:

— Cîte unități noi veți deschide în noul an?

Inițial, răspunsul ne-a dezamăgit întru totul:

— Nu vom deschide nici o unitate nouă, ci vom închide mai multe dintre cele existente — în prima tranșă 8.

— ?!?!

— Vi se pare paradoxal?

— Desigur. Sîntem doar informați că fondul de marfă pe care l-ați contractat și pe care deci îl veți desface va fi mai mare decît cel din anul acesta. Atunci?...

Explicațiile pe care le-am primit în continuare ne-au lămurit: în primul trimestru al anului va intra în funcțiune depozitul de mobilă Militari. Lucrare modernă și de mari proporții, în care s-au investit 16 milioane de lei, acest depozit ar fi trebuit să fie dat în funcțiune încă la 31 decembrie 1968. Dar, așa cum am mai arătat în coloanele noastre («Flacăra» din 9 noiembrie, rubrica «Curier comercial»), din vina Întreprinderii construcții-montaj nr. 3 terminarea lucrării a fost mult întîrziată. La ora actuală (mijlocul lui decembrie) mai există încă multe rămîneri în urmă, deși s-au depus eforturi mari pentru recîștigarea timpului pierdut. Astfel, nu sînt încă terminate pardoselile și, ca atare, nu se poate face nici recepția instalațiilor de prevenire a incendiilor (este vorba de o instalație foarte modernă).

Prin organizarea unei expoziții mari chiar aici, în Militari, și prin desființarea livrărilor de la unitățile-expoziții răspîndite pe teritoriul Capitalei, un număr de magazine mai mici, care nu au bune condiții de expunere a mobilei, vor fi desființate. Paradoxal la prima impresie, această desființare va duce în ultimă analiză la o mai bună deservire a cumpărătorilor. Pentru că dacă în prezent cele 13 autocamioane și furgonete pe care le posedă O.C.L. «Mobila», plus cele 30 închiriate, sînt tot timpul ocupate cu cărarea mobilei de la depozitele din Chitila și Drumul Taberei la unitățile din oraș — după intrarea în funcțiune a depozitului din Militari aceste mijloace de transport, plus altele care li se vor adăuga (și ar fi de dorit mai multe!), vor fi utilizate pentru transportul mobilei din depozit direct la domiciliile cumpărătorilor, cu mult mai puține riscuri de degradare.

V. SAVIN

vînătoare — primele „recolte"

— La 17 noiembrie s-a redeschis în întreaga țară sezonul de vînătoare la iepuri. Care este recolta adunată din vînătorile organizate pînă în prezent?

Răspunde: tov. TIȚĂ FLOREA, președintele Asociației generale a vînătorilor și pescarilor sportivi din România:

— Anul acesta se dovedește mult mai bogat în vînat față de anii trecuți, mai ales la iepuri. Explicația — măsurile de îngrijire și pază față de pui. În cele patru duminici cît au trecut de la 17 noiembrie s-au împușcat peste 110 000 de iepuri...

— ...care au avut ca destinație?

— Majoritatea revine, de drept, vînătorilor. Restul acoperă planul de consum intern și extern. Exportăm iepuri împușcați și vii, transportați cu avioanele TAROM, în R.D.G., R.F. a Germaniei, Franța, Austria, Italia.

În afara iepurilor, în acest sezon se desfășoară și vînătorile de mistreți. S-au împușcat pînă acum aproximativ 150. Dar «recolta», cum spuneați dv., va fi mai generoasă după căderea zăpezii. Atunci este mai prielnică vînătoarea mistreților.

— Ce se prevede pentru viitor în vînătoare?

— Datorită măsurilor care se vor lua în decursul anilor viitori, precum și a creșterilor naturale anuale, efectivele probabile în 1974 vor ajunge la 20 000 exemplare de cerbi carpatini față de circa 10 000 cîți sînt în prezent, 260 000 căprioari față de 120 000, 250 000 fazani față de numai 50 000 în prezent și peste 1 000 000 iepuri față de circa 850 000 în 1968.

— Care sînt anticipările în privința pescuitului?

— În perioada următorilor ani se prevede amenajarea a încă 50 de baze piscicole în suprafață de circa 960 ha, populările unor ape stătătoare de șes și a unor rîuri cu pește: 1 100 000 kg puiet de crap și caras, 14 000 cuiburi de icre embrionate de plătică și șalău, 62 000 000 bucăți alevini de clean, mreană și morunaș și peste 27,5 milioane puieți de păstrăv în apele de munte.

Expoziția de artă populară norvegiană deschisă în Capitală (sala I.R.R.C.S.) prezintă piese valoroase (vase de lemn, ceramică, țesături, obiecte decorative) aparținînd Muzeului de istorie al Universității din Bergen. (Foto: P. Dumitriu)

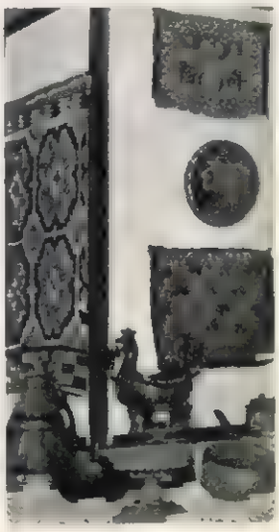

Sezonul calendarelor și al almanahurilor la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Ultimul asalt al anului înseamnă un tiraj de aproape 2 000 000 exemplare.

F 07

GEORG SEIDEL, director în cadrul uzinelor «Carl Zeiss-Jena».

— În ce calitate vă aflați la București?

— Sînt aici ca reprezentant al unei firme care întreține relații comerciale bune și cuprinzătoare cu România, devenite de mult tradiționale. Noi livrăm în România microscoape și alte aparate de uz științific, lentile de ochelari, instrumente fine de măsurat și altele, de un nivel calitativ superior. Considerația pe care o arătăm țării dv., care se bucură în uzina noastră de o deosebită stimă, este concretizată și de faptul că multe dintre produsele noastre sînt prezentate firmelor românești înainte de a le face cunoscute altora din cele 110 țări cu care întreținem relații comerciale.

— De pildă?

— Zilele acestea, specialiștii români au putut cerceta primii o instalație electronico-optică, ale cărei posibilități de aplicare trec granițele unui microscop obișnuit de transluminare, precum și un utilaj pentru microscopie de emisiune. Am făcut această demonstrație nu numai din dorința de a vinde noile noastre produse cu prioritate unor parteneri valoroși, ci și din plăcerea de a împărtăși specialiștilor români cele mai recente cuceriri în domeniul construcției de aparataj științifico-tehnic, care au rolul să-i ajute în activitatea lor.

Prof. dr. FRANÇOIS LEPAGE, șeful catedrei de obstetrică și ginecologie «Baudelocque» din Paris.

— Ce v-a interesat mai mult în cursul vizitei făcute în unitățile sanitare din România?

— Importanța, atît de justificată, acordată prevenirii bolilor și asistenței medicale a femeii gravide.

— Care au fost dorințele dv. în momentul cînd ați ajuns la București?

— De a cunoaște cît mai îndeaproape realizările moderne și noile tehnici operatorii practicate de medicii români, de a mă documenta asupra organizării clinicilor ginecologice și obstetricale din România.

— Sînteți satisfăcut de cele văzute?

— Absolut, da. A fost o ocazie fericită pentru mine de a relua vechea tradiție de schimburi fructuoase dintre Franța și România, în specialitatea noastră. Cred că țările noastre au tot interesul ca numărul de ginecologi și obstetricieni trimiși reciproc pentru schimb de experiență să crească, căci acest schimb de cunoștințe, favorizat de apropierea dintre limbile noastre, de practicarea unor tehnici moderne de diagnostic și tratament, nu poate avea decît o fericită influență asupra progresului acestei ramuri a medicinei.

SVERRE WALTER ROSTOFT, ministrul industriei al Norvegiei.

— Considerați că România și Norvegia pot găsi noi posibilități de lărgire a relațiilor economice?

— Sigur că da. Vizita în România a fost interesantă și utilă pentru mine, în sensul că mi-a prilejuit o privire de ansamblu asupra economiei țării dv. Am văzut, de exemplu, moderne întreprinderi ca Șantierele navale de la Galați și Uzinele de tractoare de la Brașov, de care pot spune, fără reținere, că am rămas foarte plăcut impresionat. Aceste vizite, ca și convorbirile cu oficialitățile românești, mi-au facilitat o edificare completă asupra posibilităților țării dv. Am putut găsi sectoare industriale în care, fără îndoială, ar fi posibilă o colaborare și cooperare reciproc avantajoasă.

— Preconizați ceva în acest domeniu?

— Deocamdată am semnat un acord de cooperare economică, industrială și tehnică între țările noastre. Cu alte cuvinte am conturat cadrul în care trebuie să se desfășoare activitatea noastră de viitor pe care o considerăm foarte importantă.

— Considerați satisfăcător volumul schimburilor comerciale româno-norvegiene?

— El nu este pe măsura intereselor și posibilităților noastre. Dar sînt convins că acordul încheiat va da un nou impuls relațiilor economice dintre Norvegia și frumoasa dv. țară, în care oricînd voi reveni cu plăcere

F 03

FLORIAN ALECU — inginer-șef al Întreprinderii «Ciclop».

— Întreprinderea dv. și-a extins, de curînd, serviciile.

— Da. În afara tipurilor de mașini de circulație curentă, cum ar fi «Renault», «Fiat», «Moskvici», «Dacia» etc., am încheiat recent contracte de «Service» cu firmele «Volkswagen», «N.S.U.» și «Mercedes». Conform contractelor, posesorii de autoturisme cu aceste mărci beneficiază de asistență tehnică. Sîntem în curs de tratative avansate și cu firmele «Ford» și «Lancia».

— Aveți și alte noutăți?

— Da. Pe curînd două inaugurări: un mare depozit pentru piese de schimb și, în Drumul

Taberei, o modernă stație de întreținere, care dispune de instalații mecanizate și automatizate Orice operație — de spălare, gresare, schimb de ulei — va dura maximum zece minute.

MARIA RĂDULESCU, responsabila magazinului de prezentare și desfacere «Dîmbovița» — București.

— Femeile, în special, s-au obișnuit să găsească în magazinul dv. primele noutăți în materie de încălțăminte. Întrucît se apropie revelionul...

— Ne-am gîndit, firește, și la acest eveniment. Zilele acestea se vor putea găsi la noi pantofi de seară din lac negru, ornamentați cu bijuterii: broșe, lănțișoare. Tocul — 6 cm; forma — pătrată, dar mai atenuată decît la pantofii de stradă.

— Cantitatea?

— Aproximativ 2 000 de perechi.

— Și accesoriile?

— Din păcate nu producem și nu vindem nici cordoane, nici genți asortate. Spațiul e mic...

— Da, într-adevăr: din păcate..

adevărul despre fasole

Nu avem fasole. Cine este vinovat că această banală legumă se găsește în cantități infime? În primul rînd cerul. A fost teribil de zgîrcit. Dar cerul nu poate fi chemat la ordine și deocamdată ogoarele românești își adapă setea în bună măsură din ploile lui.

Nimeni, dar absolut nimeni — în afară de secetă — nu e vinovat că de pe cele peste 931 000 ha de fasole intercalată s-au obținut producții extrem de mici. Pînă aici totul e clar. Dar mai sînt și alte minusuri care se cer a fi spuse. Trebuia ca în acest an să fie semănate în ogor propriu 38 795 ha cu fasole. Nu s-a semănat atîta. Ci mai puțin. Cooperativele agricole trebuiau să semene în cultură pură 33 000 ha. Au semănat cu 5 000 ha mai puțin. Minusul acesta, socotim noi, cade pe umerii Consiliului Superior al Agriculturii și ai Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole.

Există însă și alte minusuri cărora cu greu le găsim explicații. Pînă la data de 1 decembrie, în fondul de stat fasolea a intrat doar în proporție de 17%. Și trebuie să ne referim în primul rînd la județele cu mari tradiții în cultivarea fasolei. Din cantitatea planificată, Bacăul a realizat 10%, Botoșani 5,6%, Iași 11%, Neamț 6%, Suceava 1,8%, Vaslui 9%.

Neajunsuri serioase s-au manifestat și în activitatea unităților cooperației de consum, care au făcut extrem de puțin pentru impulsionarea achizițiilor.

Nici uniunile județene ale cooperativelor agricole n-au făcut totul pentru predarea cantităților de fasole care au fost recoltate. Se pare că în destule cooperative agricole există cantități de fasole care prisosesc necesarului de semințe. Ea trebuie să fie pusă cît mai curînd la dispoziția consumatorilor.

Știm, în acest an nu va ploua cu fasole. Dar atît cît există, ea se cere intrată în circuitul comercial. Pentru că la ora actuală, dacă te duci la un magazin și ceri fasole, ți se spune: «N-avem, cumpărați, vă rugăm, bananele!»

Și dacă s-au terminat bananele? Cu ce facem iahnie?

G. MINIȘAN

FOILETON

cazare și vulcanizare

Un paradox verificat incognito. În Cîmpina există trei hoteluri. Unul — suprasolicitat — refuză seară de seară numeroși clienți care înnoptează pe unde apucă și, în același timp, celelalte două funcționează... aproape goale Culmea este că cel puțin una dintre cele două unități nefolosite oferă confort și deservire la un nivel net superior. Care este atunci cauza anomaliei? Ne-au elucidat-o discuțiile cu diverși pasageri, cu localnici și propriile noastre constatări.

După ce locurile hotelului «Poiana» — cel cu «vad comercial» — sînt ocupate, onorabilii lui angajați induc în eroare solicitanții, răspunzîndu-le că în oraș nu mai există o altă unitate de cazare. În schimb, îi îndrumă la diverși particulari față de care — după cum a devenit notoriu — dumnealor au anumite interese...

Te trezești brusc subiectul concurenței samsarilor de paturi, disputată cu toate armele, de la bîrfă la încăierare (așa cum s-a petrecut la sfîrșitul lunii noiembrie, cînd, în plină stradă, «domnii proprietari» s-au luat la bătaie pentru clienți). Georgescu se laudă că la el, în Castanilor 2, au dormit astă-vară italieni. Trustul fraților Sendroiu folosește dumpingul. Traian Sendroiu îți va oferi un pat, în anexa atelierului său de vulcanizare, fie și pentru suma de 12 lei, dar «cu banii jos», expeditiv, rece, ca la potcovar.

Concomitent, în strada Engels nr. 12 rămîne neocupat hotelul înființat la 1 septembrie a.c. de U.C.A.-Ploiești. Dar — «hotel» este puțin spus... Casă de creație, nu altceva! O vilă minunată, într-un parc tot atît de frumos, pe o stradă foarte liniștită, deși centrală... Curățenia și politețea sînt devizele de bază ale salariaților care — rară avis — refuză bacșișul! Nu nimeresc însă aici decît cei care-l cunosc din întîmplare. În zile ca 4 și 17 noiembrie, au fost ocupate numai un sfert — respectiv jumătate — din paturile sale, la 10 noiembrie a înnoptat un singur pasager, la 6 noiembrie hotelul a rămas complet gol ș.a.m.d.

Sîntem de acord ca persoanele care au încheiat contracte cu O.N.T. să aibă dreptul de a caza. Dar nu sîntem de acord cu următoarele:

1) Salariații de la «Poiana», ca spre exemplu «tovarășa Magdalena», răspund pasagerilor că în oraș nu mai există nici un alt hotel. Astfel călătorii sînt privați nu numai de o cazare în condiții foarte bune, dar și de posibilitățile de decontare.

2) Aceeași salariată, în ziua de luni, 2 decembrie a.c., orele 18,10, răspundea că nu mai are locuri, la fel la ora 20,25 înlocuitorul ei Badea, pentru ca la ora 21,05 același Badea să închirieze un pat

3) O.N.T. a încheiat unele contracte de cazare cu vădită ușurință. Ce firmă pentru orașul Cîmpina, vizitat de români și străini, poate reprezenta o bojdeucă înfundată ca cea din strada M. Kogălniceanu nr. 3?

*

În Cîmpina înaintează construcția unui nou, spațios și modern hotel. Sperăm să fie dat în folosință la termen. Pînă atunci, am dezvăluit celor care poposesc în oraș «marele secret» al existenței unor hoteluri bruiate de veteranii cazării și sperăm totodată ca factorii în drept să opereze... trierile de rigoare.

S. ANDON

experiența de la suceava

Înainte de a ajunge în magazin, unele mărfuri (viitorul dv. televizor, aparatul de radio, pantofii, zahărul, frigiderul sau alte produse plecate din fabrică) fac — poate știți acest lucru! — o escală (mai scurtă sau mai lungă) în depozitele «comerțului cu ridicata». În întreaga țară sînt sute de asemenea depozite, iar cantitățile de mărfuri vehiculate în incinta lor se urcă la zeci de mii de tone zilnic. Numai că la manipularea acestor mărfuri în depozite, în multe cazuri, nu se folosesc încă mijloace moderne, ceea ce duce, bineînțeles, la irosire de timp, la eforturi suplimentare și implicit la urcarea costului depozitării. Efecte economice: milioane de lei în minus; mărfurile ajung cu întîrziere în magazine.

Poate fi îndreptată această situație prin introducerea unor noi metode de lucru? Întrebarea a constituit tema unui important schimb de experiență organizat zilele acestea la Suceava de către Uniunea sindicatelor din comerț și Cooperația de consum, în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior și cu participarea directorilor tuturor întreprinderilor «comerțului cu ridicata» din întreaga țară.

Suceava a fost aleasă drept loc al schimbului de experiență, întrucît «Întreprinderea comerțului cu ridicata metalo-chimică» din acest oraș a realizat (prima din țară) mecanizarea totală a operațiilor de manipulare și transportare a mărfurilor în depozit și și-a organizat în așa fel activitatea, încît poate fi dată drept exemplu.

Iată pe scurt ce au putut afla cei peste 100 de participanți la schimbul de experiență: în urma mecanizării operațiilor de manipulare a mărfurilor prin folosirea electrostivuitoarelor, a transportării lor dintr-un loc în altul pe platforme-auto (palete), cît și a unei mai bune distribuiri a spațiului în depozite, cheltuielile de înmagazinare au scăzut cu 15-20 la sută; durata depozitării mărfurilor s-a redus cu 25-30 la sută; timpul de aprovizionare a magazinelor de către depozit a coborît de la 10 la 4 zile; forța de muncă este întrebuințată rațional; nici un accident de muncă timp de un an și jumătate. În plus, mărfurile sînt păstrate în condiții corespunzătoare.

Curînd, mecanizarea în depozitele comerțului cu ridicata se va extinde. Mai întîi la Bacău, apoi în alte localități.

F. URSEANU

E adevărat, la prețul de 16 lei un almanah pare scump!

DAR ALMANAHUL FLACĂRA VĂ OFERĂ ÎN SCHIMB, ȘI ÎN CONDIȚII TIPOGRAFICE DE LUX, O BOGĂȚIE DE MATERIALE NEOBIȘNUITĂ CHIAR ȘI PENTRU UN VOLUM DE 388 DE PAGINI.

Găsiți în sumarul nostru:

— frumusețea peisajului românesc, întregită de realizările construcției socialiste;

— dezbateri despre revoluția tehnico-științifică mondială;

— 150 portrete color ale celor mai îndrăgiți actori de cinema, interpreți de muzică ușoară, sportivi de pe toate meridianele. Colecționarii de portrete ale celebrităților, de la cinefili la «microbiștii» sportivi, sînt protejații almanahului nostru;

— momente de haz și de încordare, prilejuite de lectura a 30 schițe umoristice și polițiste, semnate de reputați ai genului;

— gustul și imaginația celor mai buni creatori de modă din țară ca și din Paris, Roma, Londra, transpuse în originale modele pentru toate cele patru sezoane ale lui 1969. Moda almanahului nostru este moda de avangardă;

— curs de Yoga în 34 de lecții, cu tot atîtea imagini;

— noutățile de azi și de mîine ale științei și tehnicii;

— reproduceri din lucrările, competent selecționate, ale celor mai renumiți graficieni — români și străini — din acest secol;

— numeroase calendare, printre care ale fotografului și vînătorului amator...

...precum și multe-multe alte surprize, pe care nu vi le comunicăm încă... din modestie.

316.342

actualitatea

Edificii neobișnuite ridicate pe malul unui lac de agrement? Nu. Sînt cîteva dintre cele mai noi construcții din cadrul Combinatului de aluminiu din Slatina. Aici, întrecerea nu se desfășoară numai pe tărîmul ineditului arhitectonic ci și... contracronometru. Într-adevăr, la Slatina s-au terminat înainte de termen cuvele prevăzute în planul de extindere a halelor de electroliză nr. 1 și 2, care vor spori cu 6 000 tone producția anuală de aluminiu a gigantului industrial de pe Olt. (Foto: V. Moldovan) ▶

lubitorului de teatru i s-au oferit săptămîna aceasta cîteva alese seri de artă: Naționalul praghez, venerabilă instituție aproape nonagenară, a adus o dată cu prestigiul său de mult și puternic consolidat și semnele unei tinereți artistice nealterate, pe deplin confirmată în cele două spectacole prezentate în București. Între tragismul poetic al lui Garcia Lorca («Casa Bernardei Alba») și sarcasmul amar al fraților Capek («Viața insectelor») artiștii primei scene cehoslovace s-au mișcat cu aceeași vibrație și dezinvoltură artistică, cu același înalt profesionalism, slujind aceeași concepție de un realism sincer, convins. Fiecare spectacol rămînînd un spectacol de echipă, a permis totuși atît afirmarea personalităților regizorale (A. Radok și M. Machacek) cît și a fiecărui actor în parte, dintre care actrița Dana Medricka — interpreta slujnicei La Poncia din «Casa Bernardei Alba» (în fotografie — în dreapta) — a lăsat o amintire de neșters.

În curînd apare:

ALMANAHUL LITERAR 1969

editat de revista «România literară». Peste 400 de pagini, bogat ilustrate. Cele mai prestigioase semnături românești și străine.

Pagini necunoscute — poezie, proză, memorii etc. — din : TUDOR ARGHEZI, LUCIAN BLAGA, ION BARBU, V. VOICULESCU, ION VINEA, ANTON HOLBAN, B. FUNDOIANU, CINCINAT PAVELESCU, ADRIAN MANIU, CONSTANT TONEGARU, alături de EUGEN IONESCU și MIRCEA ELIADE.
O discuție, în exclusivitate, cu **Henri Coandă** despre poezie, muzică și plastică; interviuri speciale cu **Julio Cortazár** și **Alfonso Sastre.**
Mitul (și enigma) farfuriilor zburătoare. Literatură științifico-fantastică, literatură polițistă și de anticipație. Impresii și imagini din călătoriile unor scriitori români prin Franța, Italia, Uniunea Sovietică, Austria, Elveția, R.D. Vietnam, Republica Federală a Germaniei.
Nouă membri ai Academiei Române: amintiri, mărturii, tainele vocației.
Paginile de satiră și umor: anecdote, calambururi, caricaturi, jocuri distractive etc.

Tudor Mușatescu semnează aforisme și cuvinte încrucișate. Ce-i nou și vechi în automobilism? Vreți să petreceți vacanțe agreabile, îmbinînd cultura cu turismul? Care va fi moda în 1969? La toate acestea vă răspunde ALMANAHUL LITERAR. Sînt prezente în ALMANAHUL LITERAR toate artele înrudite cu literatura: teatrul, filmul, muzica, plastica, opera, opereta etc.
Cele mai variate anchete, interviuri, mese rotunde, memorii și jurnale inedite în ALMANAHUL LITERAR.
Numeroase suplimente-surpriză: reproduceri de artă în planșe color, o agendă calendar, un caiet de poezie, ghiduri și hărți turistice și muzeografice etc. Rețineți din timp ALMANAHUL LITERAR 1969, o adevărată enciclopedie ilustrată a literaturii și artelor!

Prezentarea grafică Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Marga Bordeianu, studentă în ultimul an la I.A.T.C. — secția regie — conducătoarea Teatrului studențesc «Podul», semnează împreună cu colegul ei Grigore Popa spectacolul de deschidere a stagiunii.

Fotografie de Eugen IARÓVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

GLOSSA

Zilele trecute s-a deschis sub auspiciile Academiei o «Sesiune științifică închinată istoriei filmului mut românesc». Referenții au inclus în sfera analizei și cîteva dintre peliculele anului 1968 care, după cum se știe, nu spun nimic.

E bine: se apropie revelionul, adică scopul suprem în intervalul 1 noiembrie-31 decembrie al oamenilor lipsiți de scop.

Suporterii englezi au refuzat mînioși oferta unor impresari newyorkezi de a achiziționa, pe valută forte, echipa Aston Villa pentru importare în Statele Unite și încadrare în campionatul american de fotbal.

Eu cunosc într-o țară îndepărtată cîteva sute de mii de spectatori care ar fi dispuși să ofere celor interesați o întreagă divizie A, cu 16 echipe, loturi de rezervă, antrenori, arbitri, tehnicieni, metodiști și federație de specialitate, plus scutire vamală.

Al. MIRODAN

măria-sa cuierul...

Cuierul este din ce în ce mai mult trecut în umbră; imagine vetustă și perisabilă.

Intrați de curiozitate în primele zece restaurante care vă ies în cale (doar din... curiozitate, ca să fim bine înțeleși!) și veți constata dispariția aproape totală a prețiosului și, pînă mai ieri, atît de familiarului obiect de lemn. Afară de două-trei restaurante centrale, în restul localurilor doar cîte o arătare prizărită, pierdută în cine știe ce unghere și copleșită de o cantitate nemaipomenită de tot felul de îmbrăcăminte. Schilod, zdrobit sub această greutate, va mai rezista o vreme. Apoi...? Despre garderobe nici să nu mai vorbim. Rasa lor este de mult dispărută; a descoperi ici și colo un exemplar echivalează cu performanțe paleontologice unice.

În multe localuri se stă îmbrăcat gros (iarna...), cel mult ușor descheiat la palton și cu pălăria dată pe ceafă. Se pare că este mai practic și mai expeditiv (după opiniile responsabililor, ale ospătarilor și ale mandatarilor de tot felul...). Dacă ți se face totuși cald (situație puțin probabilă, avînd în vedere cimentul care înlocuiește aproape în totalitate dușumeaua, cimentul pur, fără mochete, fără nimic!...), spetează scaunului te așteaptă. Ce importă că în cîteva minute localul capătă alură de sală de așteptare... Cîndva, într-o revistă de avangardă, Perahim publicase un desen-manifest în care o siluetă omenească avea în loc de cap un cuier. Aluzie la comoditatea de gîndire a burtă-verdelui. Îndrăznesc să susțin că simbolul nu este destul de infamant, ba avînd în vedere serviciile defunctului cuier, pe undeva nedrept. Dacă maestrul ar fi cunoscut situația (adică lipsa de interes, de stimă față de cetățean a feluriților responsabili de localuri etc., etc.), altfel ar fi procedat.

Probabil că ar fi înlocuit cuierul cu patrate, numai patrate și cizme cu botul în sus, numai cizme...

H. MIHAI

SPORT

două citate - o singură concluzie

«...Pe de altă parte, boxerii nu știu să se apere, din care cauză primesc mult prea multe lovituri care, desigur, le scad capacitatea de rezistență (...). Or, în box, principalul lucru pe care trebuie să-l înveți la început este să te aperi...»

Rîndurile acestea au apărut, nu demult, în ziarul «Sportul» și aparțin cunoscutului comentator de box Paul Ochialbi.

Cele ce urmează — fie-ne iertată lipsa de modestie — le-am scris noi cu treizeci de ani în urmă în «Gazeta sporturilor»:

«Să ne înțelegem: un boxer nu e mai mult decît un om. Un om presupus (...) mai puternic decît un oarecare de pe stradă echivalent în greutate (...) Avem totuși boxeri care mizează enorm și irațional pe sănătatea lor, pe puterea lor de a primi pumni și-și transformă meciurile într-o periculoasă «întrecere a puterii», admițînd să fie loviți pînă la inconștiență, dar refuzînd să cedeze...»

Am făcut apel la aceste două citate nu pentru că am vrut să autentificăm valabilitatea celor scrise de noi în urmă cu trei decenii, ci pentru că, după cum se vede, din nefericire, observații de acest gen sînt și astăzi actuale. E, într-adevăr, direct periculoasă concepția pe care o au, și în zilele noastre, unii dintre practicanții acestui sport dur despre felul cum el trebuie practicat. Bătaia, bătaie în exclusivitate, fără nici o preocupare de apărare,e, pur și simplu, o crimă. Nu avem la îndemînă cuvintele cu ajutorul cărora am putea demonstra cît e de dăunător «stilul» acesta care confundă *nobila artă* cu bătaia și o anume rezistență la lovituri cu inconștiența.

Am văzut zeci de generații de boxeri. Primele noastre apariții — ca spectator, atunci — la meciurile de box coincid, în bună parte, cu însuși începuturile acestui sport. Am fost martori la evoluțiile de pionierat ale lui Tică Papamangiaris și Constantin Vilsan; ale primilor noștri campioni naționali, Dumitru Teică și Chirilă Dan; ale vedetelor imediat următoare: Nour, Spakow, Axioti, Lucian Popescu, Toma Aurel, Ion Mihail și, de la ei încoace, ale acelora pe care i-am numi reprezentanți ai epocii moderne a boxului românesc: Ion Chiriac, Sandu Ion, Oșca, Rădan, Ion Popa, V. Șerbănescu. De asemenea, i-am văzut la lucru pe toți cei zeci și zeci de boxeri, colegi de generație cu cei de mai sus. Spectatori și cronicari la atîtea și atîtea gale, am avut — dar spre regretul nostru sincer — ocazia să ne verificăm opinia: «bătăușii» au rezistat totdeauna mai puțin pe arena actualității — și, de cele mai multe ori, abandonarea activității lor competiționale a însemnat și intrarea într-o prezență socială viciată de multe tare. Ne întîlnim adesea cu acești foști boxeri-bătăuși. Degradarea fizică și psihică în care se află e cel mai bun, cel mai trist vot de blam pe care-l dau ei înșiși concepției falimentare ce-au avut-o despre practica acestui sport.

De aceea credem că astăzi, cînd la noi boxul e amator și se desfășoară pe alte coordonate decît în trecut, după anume reguli de prevedere care acordă pugiliștilor o cuirasă împotriva pericolelor, pericole ce-i pîndesc încă pe boxerii profesioniști, ne e cu atît mai greu să admitem că se mai găsesc pugiliști care, cu bună știință (inconștient, totuși) se lasă pradă «stilului» bătaia cu orice preț, nesocotind apărarea și primind pumni peste limitele unei rezistențe care întotdeauna și pretutindeni se răzbună crunt la un moment dat...

C. GRIG.

curier comercial

ÎN «LUNA CADOURILOR»

Reamintim cititorilor că ne aflăm în plin «toi al tîrgului» din «Luna cadourilor»; publicăm lista unor unități dintr-o serie de orașe, reședințe de județe, în care s-au organizat expoziții speciale cu vînzare:

BRĂILA: «Articole sportive» și «Confecții-țesături» (str. Republicii).

BRAȘOV: Unitățile nr. 14 și 88 «Confecții», 28, 30 și 47 «Încălțăminte», 18 «Țesături lînă».

FOCȘANI: «Confecții femei» (str. Mare a Unirii nr. 24) și «Confecții» (pe aceeași stradă)

GALAȚI: «Confecții bărbați» (bd. Republicii nr. 20); «Confecții femei» (bd. Republicii nr. 137); «Confecții și țesături» (str. N. Bălcescu nr. 23-25); «Confecții» (str. 1 Mai nr. 170); «Confecții adolescenți» (str. N. Bălcescu nr. 175); «Confecții-țesături» (Cartier Țiglina I).

TÎRGUL BRĂILEAN DE VINURI

La «Crama Brăilei» din Brăila, str. Republicii nr. 118, funcționează pînă la 31 decembrie un «Tîrg de vinuri». Se prezintă și se desface o gamă variată de vinuri din podgoriile județului.

«GOSPODINA» ÎN CAPITALĂ

Semnalăm o extindere sezonieră a numărului de unități și a sortimentelor de semipreparate în Capitală: cinci centre de fabricație din cadrul T.A.P.L.-«București» aprovizionează în prezent 58 de magazine «Alimentara» care au avut sau și-au organizat abia acum raioane de semipreparate. În listele de meniu pe baza cărora unitățile fac comenzi s-au inclus 88 de sortimente. Dintre noutățile ce ni se servesc — însă numai la unitățile de specialitate din str. Academiei, bd. Mărășești, la «Feroviarul» și la bucătăriile de bloc din Piața Splaiului și str. C.A. Rosetti — amintim supele, ciorbele și borșurile astfel pregătite, încît acasă nu mai trebuie decît puse la fiert.

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR

- Analize și perspective în prag de an nou.
- Romanța și tangoul de pe timpuri în luptă cu muzica ușoară de import.
- Piața comună la ora contradicțiilor financiare.
- O amintire de la Margareta Pîslaru.
- Din nou pe Zalomit.

CASELE DE CULTURĂ LA ORA ADEVĂRULUI

(I)

reportaj-anchetă de George CIUDAN și Mihai HETCO
fotografii de Elena GHERA

«Casa de cultură va deveni religia, catedrala, adică locul unde oamenii se adună pentru a regăsi ceea ce e mai bun în ei».

ANDRÉ MALRAUX

În București sînt 16. Ale tinerilor și ale naturilor. Au fost înființate cu scopul de a îmbogăți viața spirituală a oamenilor. Cum poate fi apreciată activitatea unei case de cultură? Depinde din ce unghi e privită această activitate. Pentru că directorul unei asemenea case poate informa forul în drept, fără să exagereze cu nimic, că în luna noiembrie, să zicem, pragul așezămîntului pe care-l conduce a fost trecut de 10 000 de oameni. Este acesta un fapt pozitiv? Da și nu. Da, dacă acești 10 000 de oameni au devenit în luna noiembrie mai deștepți, mai informați ca în luna precedentă. Nu, dacă acești 10 000 de oameni au rămas aceiași ca în luna octombrie.

Dar să nu anticipăm stările de fapt pînă nu limpezim teoretic rostul acestor așezăminte culturale. Și mai cu seamă să nu tragem nici o concluzie pînă nu jucăm pînă la sfîrșit

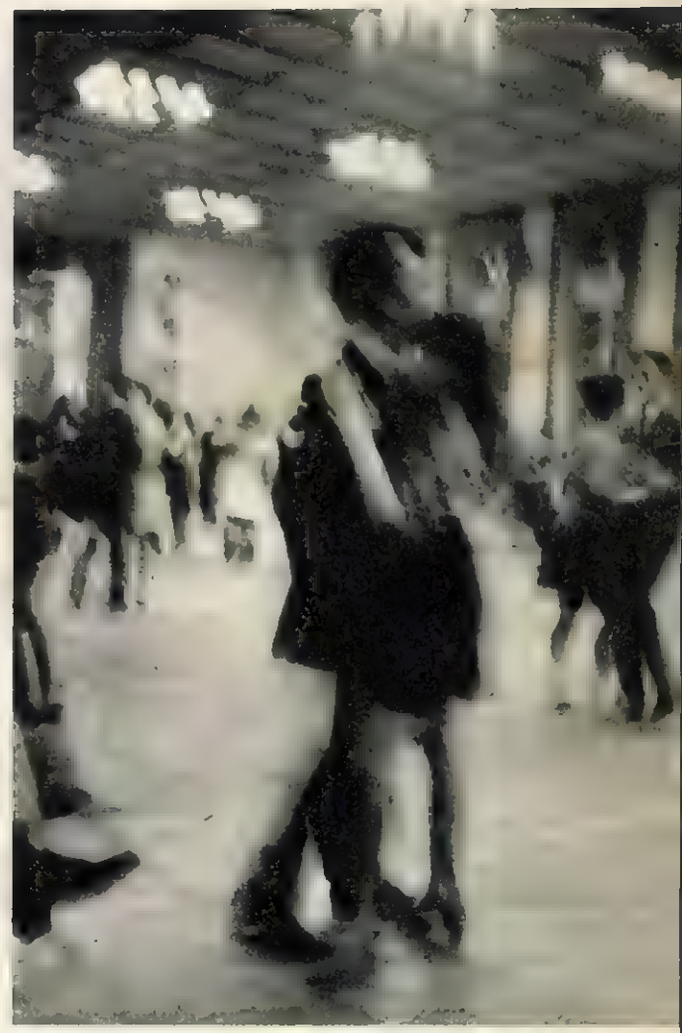

▲ Frumos, decent, civilizat. Deci, se poate!

◀ O imagine pe care am vrea s-o vedem repetată de «n» ori... (cafeneaua literară de la «Ateneul tineretului» într-o seară... fastă).

cu cărțile pe față. Avem material documentar berechet. Am discutat cu directori și metodiști ai caselor de cultură, am intervievat fulger zeci de tineri și de maturi, am străbătut sălile de dans din centrul și de la periferia Bucureștiului. Sîntem în posesia unei multitudini de impresii, de sugestii, de păreri — nu puține contradictorii — pe care vom încerca, după știința noastră, să le ordonăm și să le sintetizăm.

Un «amănunt» care a scăpat: mijloacele de transport spre casele de cultură mai periferice.

CLUB AL TINERETULUI NU «CASĂ DE CULTURĂ»!

Discuție pasionantă la Comitetul U.T.C. al municipiului București. Interlocutor, tov. Nicolae Gîrceag, secretar cu propaganda.

— «Casa de cultură a tineretului» ideală? «Clubul perfect»? Iată un subiect care îmi merge la inimă. Pasionant și nespus de complex. Pentru că trebuie să ne fie clar tuturor că tineretul nostru a evoluat enorm în ultimii cincisprezece ani, să zicem. Mult mai pregătit, deci, implicit, cu pretenții mult sporite. Ar fi o flagrantă neconcordanță de timp a-i impune forme de educație și distracție care dacă cîndva au corespuns momentului, astăzi sînt definitiv revolute. Sensibilitatea fiecărula a crescut, tînărul dorind și *pretinzînd* să participe individual la o activitate sau alta. A face convocator, a-i pune doi cîte doi și a-i trimite să se... distreze (după ce în prealabil au ascultat și o foarte interesantă conferință despre meteorologie în serviciul agriculturii) ar echivala în prezent cu metodele de convingere folosite de vagmistru întru atragerea la oaste a bădiței Vasile. Chestie de educație, chestie de tact. Cît despre «casele de cultură ale tineretului», ele își justifică existența numai prin eficiența și promptitudinea cu care răspund unor solicitări cît mai variate.

— Fiindcă a venit vorba, tovarășe secretar, nu considerați că aceste «case de cultură ale tineretului» trebuie urgent rebotezate?

— Au și fost recent, consfințind prin titulatură eforturile pe care le depunem în acest domeniu. «Casă de cultură a tineretului»... titulatura este compromisă, asta sună cam a «școală de literatură», a bandă rulantă. Așadar, club. După mine «club al tineretului». Cum îl vedem noi? Dotat cu ce, omenește vorbind, își poate dori un tînăr. Condus de oameni competenți, cunoscători ai psihologiei vîrstei tinere. Cu o activitate variată, dar și cu un anume profil care să-i pună în evidență, față de celelalte cluburi personalitatea distinctă. Deschis tuturor apt unor discuții libere, creatoare. Atmosferă destinsă, aș zice familiară, activități atît de complexe, încît opțiunea să devină o problemă. Într-un cuvînt, un for în care să aibă drept egal de reprezentare toate aspirațiile și toate preocupările specifice tineretului nostru. Să dea o concepție și să educe prin puterea sa de atracție, nu prin mijloace uscat-didacticiste.

— Iar dv., tovarășe inspector-șef Ion Hulea (n.n. — sîntem la municipiu, la «Așezămintele culturale»), în ce vedeți destinul caselor de cultură» aferente diferitelor sectoare, viitorul lor? Și cum ar arăta, tot după dv., «casa de cultură» ideală?

— Să delimităm, mai întîi. Cluburile pentru tineret se adresează (clar, chiar din titlu) tinerilor pînă la, să zicem, 30 de ani (cifră maximă...). Așezămintele noastre culturale au fost înființate pentru a capta interesul atît al tinerilor cît și al cetățenilor de alte vîrste. Deci ar fi necesară aici o activitate mai complexă însă în același timp diferențiată pe aptitudini și preferințe. Cercuri cu profiluri variate, cursuri de limbi străine (care de altfel se și țin), săli cu dotări corespunzătoare, personal calificat, metode de propagandă atractive și eficiente (este mai greu să stîrnești interesul la vîrstnici)...

— Ne scuzați, n-am fi vrut să intervenim în această discuție teoretică, rezervîndu-ne dreptul confruntării cu realitatea «pe teren» dar totuși, la ora actuală care este participarea maturilor la aceste «case de cultură»?

— Foarte redusă, dacă exceptăm pe cei ce activează la diverse cursuri ori conferințe. N-am reușit să-i atragem decît sporadic. Sperăm ca la anul, după ce studiile demografice pe sectoare, urmărind preocupările, vîrsta și ocupațiile locuitorilor, vor fi definitivate, să captăm interesul unor categorii cît mai largi de cetățeni.

Cu activități și programe în consecință?

— Desigur.

Mulțumind interlocutorilor noștri pentru amabilitatea cu care ne-au împărtășit planuri, idei, perspective, am pornit, prozaic, «din casă-n casă» pentru a constata mai întîi

CE SPUN HÎRTIILE, CE ARATĂ TERENUL...

..Ni se așază înainte un tom voluminos, amețitor de complex și pus la punct. Nu poți decît să-ți scoți pălăria. Spicuim: la «Ateneul tineretului» (profil literar-artistic) există un club de informare cu conferințe și cursuri, colecții de ziare și reviste străine, impresii de călătorie transmise de ziariști competenți și umblați, universitate populară, cercuri de toate felurile, cenaclu literar, cu (atenție! acum e acum...) cafenea literară, expoziții, club de jaz recent deschis etc.,etc. etc. Așijderea la «Universal-club» (cursuri «România pitorească», magazin estetic pentru fete, expoziții periodice). La «Tehnic club» (tot din planuri...) opțiunea devine chestiune de conștiință, într-atît tînărul solicitant este tentat de tot felul de cursuri de arhitectură, urbanistică, desen tehnic, radio-televizoare și (mai ales!) automobilism. La «Clubul elevilor», activitate specifică perioadei școlarității. La «Ecran-club», program complex în perspectivă, dar aflăm imediat: localul, deocamdată, în reparații capitale. O primă strîngere de inimă, ca un presentiment. «Modern-clubul» oferă de asemenea o multitudine de cercuri de dans, recitări, formații artistice etc. De asemenea «casele de cultură» care țin de municipiul București și sînt situate una în fiecare sector afișează aproape în totalitate aceeași activitate bogată, în care cercurile de tot felul se învecinează cu dansul, teatrul, muzica (populară sau ușoară). La «Zalomit», reprofilarea (ce se încearcă mai peste tot...) se referă la cercurile de folclor și teatru. Casa de cultura din sectorul V își axează activitatea pe folclor și muzică ușoară. În sectorul IV se dau recitaluri de bel-canto. În sectorul I, de muzică clasică. La «VIII», activează tot felul de brigăzi. Ca și în sectorul II. Cifra, de ordinul miilor, arată clar larga audiență de care se bucură aceste așezăminte de cultură.

Dar, dintr-un prost obicei, după ce am notat conștiincioși planurile de activități prezentate de directorii respectivi (renunțînd a le mai etala, fiindcă ar necesita prea multe pagini și prea multă răbdare din partea cititorilor) am purces, ca Toma Necredinciosul, să ne dumirim cu ochii noștri și să punem mîna (dacă este cazul) pe rană. Constatările?

VIS ȘI REALITATE...

Iată-ne la «Tehnic-club», sectorul V. Numele spune totul. Realitatea însă ne dezamăgește. Știm, clubul a fost reprofilat de nu prea multă vreme și nu-i putem pretinde să aibă o activitate prodigioasă. Deocamdată, trei cercuri tehnice: electronică, nave aeromodele și automobilism. Cercul de electronică se găsește pe drumul cel bun. Celelalte cercuri sînt în aer. N-au nici cursanți, nici material didactic. Ba da. La nave aeromodele sînt patru membri. La automobilism, nici unul. Există totuși ceva la acest cerc. Există o mașină, o dubă de penitenciar, cu radiatorul spart și cu alte numeroase metehne. Altceva nu există. Unde ne aflăm? La «Tehnic-club» pe Capitală? Nouă ni se pare că visăm, că ne aflăm într-un sat uitat de Dumnezeu, în ograda unui meșter potcovar.

Reprofilare? Perfect. Dar să i se dea reprofilării cuvenita dotare. Altfel rămînem făcători de planuri mărețe pe hîrtie. Atît.

Din pricina Casei de cultură de pe strada Zalomit am rămas fără nasturi la pardesiu. Nu-i nici o pagubă dacă pentru a te culturaliza ești nevoit să-ți pierzi nasturii de la pardesiu. Lumea vine aici buluc, așa cum venea la Maglavit să-l vadă pe reprezentantul lui

CASELE DE CULTURĂ LA ORA ADEVĂRULUI

Sala de aşteptare a gării Strehaia? Anticameră de policlinică cu plată? Sala paşilor pierduţi? Pardon! Interior de casă de cultură.

Dumnezeu. Exodul acesta spre Zalomit e însă numai duminică seara. Atunci vin aici şi chemaţi, şi nechemaţi. Unii în ţinută necuviincioasă, alţii cu băutura în nas, alţii cu înjurăturile gata pregătite. Bieţii metodişti se reprofilează pe moment în paznici şi miliţieni. În celelalte zile e linişte. Activitatea pentru maturi e destul de săracă.

Pe strada Eminescu îşi desfăşoară activitatea Casa de cultură a sectorului II. Cursuri de limbi străine, un cerc de depanare radio-televizoare, un cerc de croitorie şi unul de balet pentru copii. Cam atît. Şi casa asta îşi caută reprofilarea. Se pare că şi-a găsit-o Estrada...

(Am uitat să precizăm: la aproximativ 400 de metri, un teatru profesionist cu secţie de estradă. «Barbu Şt. Delavrancea», îşi desfăşoară activitatea de cîţiva ani. Se prevede o concurenţă acerbă...)

Vineri seara la «Ateneul tineretului». În program: cafenea literară (discuţii pe marginea unor producţii artistice citite în cadrul cenaclului), activitate de club, bibliotecă etc... Vrem să intrăm în sală. Stupoare. Înăuntru, 200-300 de oameni, în rînduri, pe scaune. Cu vorbitor la tribună şi listă deschisă în continuare. Aceasta să fie cafeneaua? Nicidecum. Asistăm «accidental» la o şedinţă a nu ştiu cărei uzine bucureştene. Tinerii? Cenaclul? Cafeneaua? «Mai tîrziu, cînd s-o termina şedinţa». S-a terminat la orele 22. Programul «Ateneului» se încheie la orele 23. Atunci cînd? Poate că a fost o întîmplare, dar chestionînd persoanele competente ale locului aflăm că situaţia s-a mai repetat. Cei cîţiva zeci de tineri care aşteaptă ca şi noi deschiderea «cafenelei» pleacă dezorientaţi. Făcuseră, desigur, pînă aici drum lung pe zloată şi frig. Atunci unde sînt «atenţia» şi «atractivitatea» atît de des invocate? Biblioteca (cu reviste cu tot) trage obloanele la orele 20. Dar după cît ne place să credem, o atmosferă etc., etc. fără un ziar răsfoit alene, fără posibilitatea de a citi o carte bună, nu prea e compatibilă cu înalta intelectualitate enunţată aici. Să ne înţelegem. Nu căutăm răul cu lumînarea. Dovadă că susţinem sus şi tare că la «Ateneu» există posibilităţi de a te simţi efectiv bine. Dotări, condiţii, oameni de specialitate. Există însă şi neglijenţe. Acest club, fără îndoială cel mai proeminent din ţară, cu activitatea cea mai variată, reuşeşte să atragă, săptămînal, 2 000-2 500 de tineri. În sectorul I sînt peste 200 000!! De unde se vede că neglijenţa ori indiferenţa costă scump.

De data aceasta o «casă de cultură», cea a sectorului VI, pe Rahova, în clădirea fostului cinematograf «Aida». Duminică dimineaţa. Clădirea, cu un interior pentru care ar putea fi invidiată de teatre profesioniste, goală. Pentru restaurarea aceluiaşi interior, cu ani în urmă s-au plătit milioane. Acest aşezămînt cultural care are, evident, un program bine stabilit, director, metodişti şi portari, pare în această dimineaţă părăsit. Doar pe scenă, la un moment dat, apar cîţiva tineri schiţînd sub o conducere, nu ne îndoim competentă, cîţiva paşi de dans. Restul tinerilor? «Veniţi, tovarăşe, seara, la dans. Acum ce să faceţi?»

Într-adevăr, ce să caute? Bibliotecă nu există, cadru intim unde să se poată servi o cafea, un pepsi, nici pomeneală. Bineînţeles, sînt şi aici planuri, chiar în următoarele săptămîni se va deschide un mic bar, într-un mediu plăcut, pe fond muzical (formaţiile de chitare electrice «Tropical» şi «Orion»). Totul este să avem puţintică răbdare...

Atragerea altor cetăţeni în afara tinerilor? Cîteva cursuri de limbi străine. Dar dacă vii numai aşa, să te distrezi? E adevărat, în afară de dans nu e prea mare lucru. Se tot încearcă o formulă de «teatru de cartier» în care cetăţeni de diferite vîrste, cu veleităţi artistice, să-şi dea concursul. Se urmăreşte prin aceasta atît atragerea lor cît şi a familiilor şi prietenilor veniţi să-i admire în plin efort creator. Idee bună şi atractivă, dar din păcate încă în stare de proiect. În timpul săptămînii, participarea, aproape exclusivă, a tinerilor se cifrează la cîteva zeci. Duminică sînt, datorită dansului, aproape 800

Tot respectul pentru Niky Vlădescu şi formaţia sa, dar numai din dans nu se poate trăi nici educa oameni, nici cuceri sute de bătrîni pensionari. Şi fiindcă veni vorba de aceşti tineri, de aceşti oameni maturi, de aceşti bătrîni, să le dăm cuvîntul pentru a afla

DOLEANŢELE LOR

Intervievăm în Cişmigiu şi la Casa de cultură de pe Zalomit, 22 de oameni între 40 şi 60 de ani. Dintre aceştia, trei afirmă că aşezămîntul cu pricina are o activitate ideală — se referă la ansamblul folcloric — şapte sînt nemulţumiţi pentru puţinătatea cercurilor, şase reclamă înfiinţarea a două noi cercuri — al iubitorilor naturii şi al umoriştilor —, patru cer mese rotunde pe probleme internaţionale, iar doi afirmă că ar păşi mai des pragul acestei case de cultură «dacă ar fi mai scăzută prezenţa golanilor ameţiţi de coniac»

Dimitrie Bărbulescu, pensionar, abonat permanent al Casei de cultură, e nemulţumit de felul cum sînt prezentate problemele de politică internaţională. «Nu vreau să vină un conferenţiar care timp de o oră să vorbească pe nerăsuflate. Doresc o dezbatere aprinsă, la care să participe un număr cît mai mare de oameni».

Elena Ivănescu, laborantă, socoteşte că ar fi foarte nimerit ca pe lîngă unele case de cultură să se înfiinţeze şi cercuri de cosmetică· «Femeia trebuie să rămînă frumoasă toată viaţa».

Solicităm păreri, sugestii unui grup de tineri care activează în formaţia de dans modern a «Casei de cultură» din sectorul VI — Rahova (Ion Anton, constructor telefonist, Cornel Bărban, coleg cu primul, Gabriela Vasile, elevă, Mariana Bănică, elevă). După un moment se hotărăsc, în fine·

«Am terminat repetiţiile şi n-avem ce face. Trebuie să plecăm acasă sau să ne plimbăm pe stradă. Am fi dorit să stăm într-o încăpere plăcută, să putem bea, eventual, o cafea».

«Am dori să ascultăm muzică, să citim reviste româneşti şi străine. Cunosc franceza. Personal aş fi vrut să pot găsi în rafturi Paris Match, Cinémonde»

«Ador jocurile mecanice. Împreună cu prietenii mei mi-aş dori să petrec cîteva momente în faţa lor. Unde să le găsim? La «Zalomit» sau «Mon jardin»? Bătaie, moarte de om».

«Ne-am mulţumi şi cu o masă de ping-pong, dar ba nu sînt mingi, ba tovarăşul administrator este supărat şi nu vrea să dea cheile».

«Nu ştiu dacă aţi observat· e cam frig Atmosfera ar trebui să fie asigurată încă de la calorifer».

Mărturisim că ne-am fi aşteptat la mult mai multe sugestii. Nu că aceşti tineri nu s-ar simţi efectiv bine în cadrul cercurilor pe care le frecventează (altfel nici n-ar participa) dar este în firea acestei vîrste să pretindă, să dorească foarte mult. Tovarăşul metodist Nicolae Bogan, care-i cunoaşte bine pe tinerii de mai sus, ne lămureşte: «Ce vreţi? Nu sînt obişnuiţi să fie întrebaţi despre ceea ce şi-ar dori în cadrul «caselor de cultură» pe care le frecventează. Sînt surprinşi. N-au avut timp să se gîndească. Se şi jenează ».

Ciudat, nu? Se investesc milioane: sute, poate mii de metodişti, colaboratori externi, oameni de artă şi ştiinţă îşi dau concursul: se organizează cercuri pe cele mai variate teme dar nu se cunosc sau nu interesează dorinţele reale, intime, nu greu de rezolvat în comparaţie cu investiţiile făcute în multitudinea de activităţi şi cercuri. Dorinţe care, rezolvate, sîntem siguri, ar înzeci participarea, acum destul de precară, la «casele de cultură» mai sus-amintite.

Mai este o problemă. De fapt problema problemelor. Ieşirea dintr-o inerţie care chiar dacă este fastuos drapată, tot inerţie se numeşte. Sînt bune cercurile, cei înscrişi, puţini, mulţi, le frecventează, e aproape sigur, cu pasiune. La fel conferinţele. Vorbeşte-i tînărului de farfurii zburătoare ori de ororile din Biafra, şi te va asculta cu respiraţia oprită Dar fă-o cu inteligenţă, cu tact, conferinţa transform-o în dezbatere liberă, cercului dă-i alură modernă. Fiindcă altfel tînărul şi (cu atît mai mult) maturul nu vor avea încredere, vor considera că «vrei să-i bagi pe gît nu ştiu ce chestie, ca mai de mult, şi ei, merci, nu înghit aşa ceva». N-are de unde să ştie că la cluburile tineretului ori la casele de cultură s-a schimbat sau este pe cale să se schimbe o întreagă concepţie, un întreg sistem de muncă. Dar pentru ca acest efort să nu se risipească în zadar este nevoie de o propagandă inteligentă în rîndurile oamenilor, este nevoie a se reciştiga o încredere cîteodată (şi pe bună dreptate) pierdută. Iată dar, pentru ce, cîteodată, în cohorte respectabile, tineri cu aere dezabuzate, se înghesuie în holuri de cinematograf ori în săli sordide de cartier, preferînd acest soi de «distracţie» unei seri decente de club. De la «agăţatul» pe stradă şi cheful ori bătaia de la ieşirea din «salon» ori circiumă, şi pînă la delincvenţă şi huliganism, nu-i decît un pas. Întrebaţi-i pe aceşti tineri îmbrăcaţi fistichiu, nu rareori certaţi cu igiena, cu priviri arogante dacă nu agresive, gata oricînd să arunce un cuvînt greu, întrebaţi-i, aşa cum am făcut noi, despre cluburi ori case de cultură. Vă vor rîde în nas. «Se simt infinit mai bine» pe Văcăreşti ori în Dudeşti, în înghesuială, transpiraţie şi fum de ţigară. Dacă totuşi au călcat cîndva pragul unei case de cultură, asta s-a întîmplat doar sîmbăta sau duminica seara, la dans, evident. În restul după-amiezelor, în holurile cinematografelor, în circiumi.

Să fim înţeleşi. O instituţie de cultură şi educaţie ca cea a cărei cauză încercăm s-o pledăm nu poate fi transformată nici în «salon», nici în circiumă, nici în hol de cinematograf. Este de datoria forurilor în drept să depună un efort, pe care-l prevedem de pe acum gigantic, pentru atragerea, «coruperea la cultură şi bună-cuviinţă», ca să-l parafrazăm pe Rousseau, pentru a cîştiga încrederea şi, în sfîrşit, a recupera aceşti tineri.

(Citiţi în numărul viitor urmarea anchetei noastre.)

un secol și jumătate de

de George SBÂRCEA

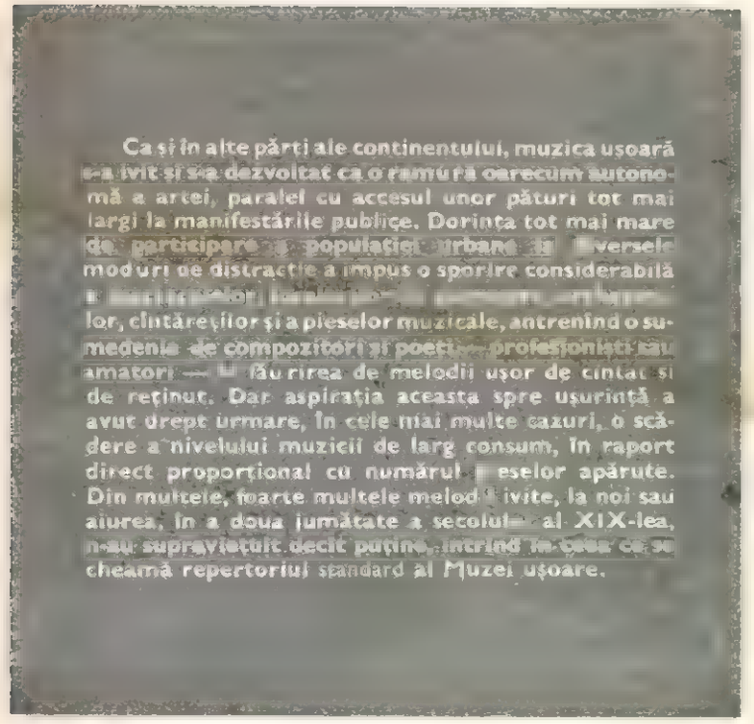

cupletul, dansurile de salon și concertele de promenadă (II)

CUPLETUL ȘI DESTINAȚIA LUI SOCIALĂ

Spectacole de operetă au fost prezentate la noi încă de pe la mijlocul veacului trecut. *Baba Hîrca*, *Însurăței*, *Iudita* și *Olofern* erau chiar operete originale, cu libretele și muzica de autori, cărora li se spunea în limbajul vremii, «naționali». Stagiuni de operetă au existat atît la București cît și la Iași, uneori — cu un caracter incidental — pînă și în orașe mai mici ale provinciei!

Cu tot publicul pe care opereta îl atrăgea la reprezentații, ea presupunea investiții prea mari spre a putea dura prin rentabilitatea spectacolului, într-o epocă în care subvențiile de stat nu existau încă sau, atunci cînd existau totuși, ele erau atît de modeste și de incerte, încît nici o trupă nu se putea sprijini pe un ajutor oficial. Pînă și în cazul stagiunii de operetă din 1875 de la Teatrul Național din Iași, al cărui conducător muzical fusese compozitorul, profesorul de canto și dirijorul P. Mezzetti, nu s-au putut prezenta decît 14 spectacole, ceea ce nu ajungea spre a acoperi cheltuielile și munca investite în această întreprindere. Astfel s-a născut, cu timpul, spectacolul mai ieftin și mai puțin exigent din punct de vedere muzical și scenografic: *spectacolul de revistă*. El completa — la un mod mai accesibil publicului mijlociu — opereta, vodevilul sau «canzoneta», în care cîțiva autori dramatici români, printre care și Vasile Alecsandri, și-au exersat spiritul polemic și de critică socială.

Fiindcă efervescența mulțimilor orășenești reclama, pînă și pe scena muzicală ușoară, preocupări cît mai apropiate de actualitatea politică și socială, un grup de scriitori români — între care Petru Grădișteanu, Niculae Țincu și Al. Lara — au scris revista *Car cuvîntul*. Ea a popularizat în masele largi un nou gen de muzică ușoară, trăind mult dincolo de pereții teatrelor, și anume: *cupletul*. Constînd din versuri satirice, de obicei vioaie și chiar cu cîte o «poantă» norocos găsită, care criticau diverse moravuri politice, fraude administrative, atitudini de societate, stricarea limbii etc., cupletul vehicula melodii simple, ce se reținеau lesne și deveneau o vogă pentru un anotimp sau mai multe. Ceea ce începuse Vasile Alecsandri la un nivel de artă s-a continuat, de astă dată fără pretențiile estetice ale unui spectacol, pînă la utilitatea pamfletului politic și stilul jurnalismului citadin.

«*Un jurnalism al muzicii*» — aceasta este de altfel definiția dată muzicii ușoare, acum aproape un secol, de criticul vienez Eduard Hanslick.

I.D. IONESCU LA UNION

Grădina «Union» și-a dobîndit celebritatea, perpetuată pînă și în *O noapte furtunoasă* a lui I.L. Caragiale, datorită actorului și cupletistului I.D. Ionescu. Ionescu era un artist dramatic, originar din Brașov, în timp ce «grădina» unde se producea nu era mai mult decît o curte cu cîțiva copaci, cu o clădire măruntă și o popicărie. Ea se afla pe fosta stradă Cîmpineanu, nu departe de vechiul Teatru Național din Calea Victoriei. Acolo a cunoscut cupletul de actualitate epoca sa de glorie, în interpretarea veșnic vie și captivantă a lui I.D. Ionescu. Cercetătorul și istoriograful teatrului românesc Ioan Massoff i-a consacrat acestui subgen de muzică ușoară și cultivatorului lui o întreagă monografie (*I.D. Ionescu de la Union*, Editura muzicală, 1965).

Socotit de presa bucureșteană «*printre celebrităților junelui nostru teatru*», Ionescu era un actor-cîntăreț cu rare capacități interpretative. El cînta romanțe și melodii diverse, uneori cu textele de Vasile Alecsandri, sau cuplete, cîntece dansante și «șansonete» compuse de I. Mușoi, A. Flechtenmacher, Grigore Ventura ș.a. Galopul «tramvaiului cu cai», de pildă, pe care îl aștepți dar nu vine niciodată la timp, a dobîndit o popularitate nebănuită nu numai în Capitală, ci și în orașele provinciei, unde noul mijloc de locomoție urbană n-avea să pătrundă nici mai tîrziu.

Era o nevinovată tiflă și, desigur, fără urmări concrete asupra reglementării circulației tramvaiului bucureștean, spre deosebire de alte cuplete ale revistei *Ai cuvîntul*, care fusese scrisă de Pantazi Ghica cu scopul mărturisit de «*a bicui pehlivănia politică, literară și artistică*». Stimulat de succesul acestei reviste, A. Flechtenmacher a compus el însuși muzica unei noi reviste, *N-aveți cuvîntul*, fără succes deosebit, dar lansînd cîteva melodii sprintene sau romanțioase și dezvoltînd interesul pentru cîntecul de un sezon, două, de fapt *pentru muzica ușoară românească!*

EFERVESCENȚA ROMANȚEI ȘI A «DANȚURILOR» DE SALON

Artistul și poetul dramatic Zaharia Bîrsan povestea că I.D. Ionescu cînta romanțele cu atîta căldură, finețe și nuanțare, că «*nici un lied de Schubert nu era mai frumos pe buzele unui oricît de mare artist să fi răsunat*». Avea un repertoriu vast, încît nu rivalizau cu el decît tarafurile celor mai buni lăutari și — la Iași — «renumitul baritonist român» Ionică Barbu. Romanțele lui Barbu, compuse de C. Codrescu, Ant. Cirillo, C. Decker, L. Dimitrescu, I. Filip, azi uitate cu desăvîrșire, au reflectat societatea epocii dintre 1880 și 1910 nu numai în suprafața ei pitorească, ci și în reacțiile sale psihologice.

După *Știi tu cînd te țineam pe brațe, cînd îmi jurai amor, știi tu*, de autor necunoscut, dar în aranjamentul lui C. Decker, publicată de librarul-editor N. Cosma, a urmat o romanță «de peste munți» a compozitorului Augustin Bena. Era celebra *Nu m-abandona!*, răspîndită în lumea întreagă, care a format de altfel obiectul unor procese de paternitate a melodiei, nerezolvate de justiția puțin lămurită de muzicografi asupra mecanismului intim și capricios al diasporei unui cîntec anumit și al folclorizării lui.

Cînd, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, cultura muzicală serioasă a prins rădăcini tot mai adînci în România, prin activitatea orchestrei simfonice din București și prin activitatea conservatoarelor de la București și Iași, muzica ușoară românească este, datorită cupletului și romanței, un fenomen al maselor, care se înglobează în raporturile generale și necesare dintre om și artă. Din păcate, reeditarea celor mai izbutite romanțe ale noastre din trecut — cu toate caietele publicate de Editura muzicală sau înregistrările pe discuri Electrecord — rămîne o întreprindere neterminată, care își mai așteaptă editorul.

Dansul «de salon» — cadrilul, valsul, galopul, polca, mazurca — a fost o altă formă de muzică ușoară, deși genurile se mai confundă, în ciuda faptului că destinația distractivă și coregrafică a muzicii de salon este evidentă. Horele, sîrbele, polcile și valsurile de salon au apărut într-un număr foarte mare din invenția compozitorilor din țara noastră. A. Flechtenmacher, Eduard Caudella, Ciprian Porumbescu, Mihai Burada, E. Scheletti, V. Maniu și mulți alții au scris astfel de lucrări, în ale căror melodii oamenii de acum aproape un veac respirau și trăiau, ele însuflețindu-i și dîndu-le o preocupare de ordin estetic, cu ample ecouri afective.

Firește că nu în toate cazurile piesele datorate compozitorilor din țară erau și originale ca melodie sau în intonație, nici chiar cele ce se intitulau hore, sîrbe, valsuri *naționale!* Cu excepția romanțelor, care vădeau o invenție și un ton propriu nouă, muzica ușoară imita prea adeseori modele străine, îndeosebi pe cele vieneze și pariziene, într-o recrudescență bonjuristă proprie preîngurii la noi a romantismului ca mod de percepere a lumii. Nici chiar Iosif Ivanovici (1845-1902), o culme a muzicii ușoare și «de promenadă» românești, n-a

MUZICĂ UȘOARĂ

ROMÂNEASCĂ

O piesă de C. Decker, galopul «Foc», dedicată pompierilor români.

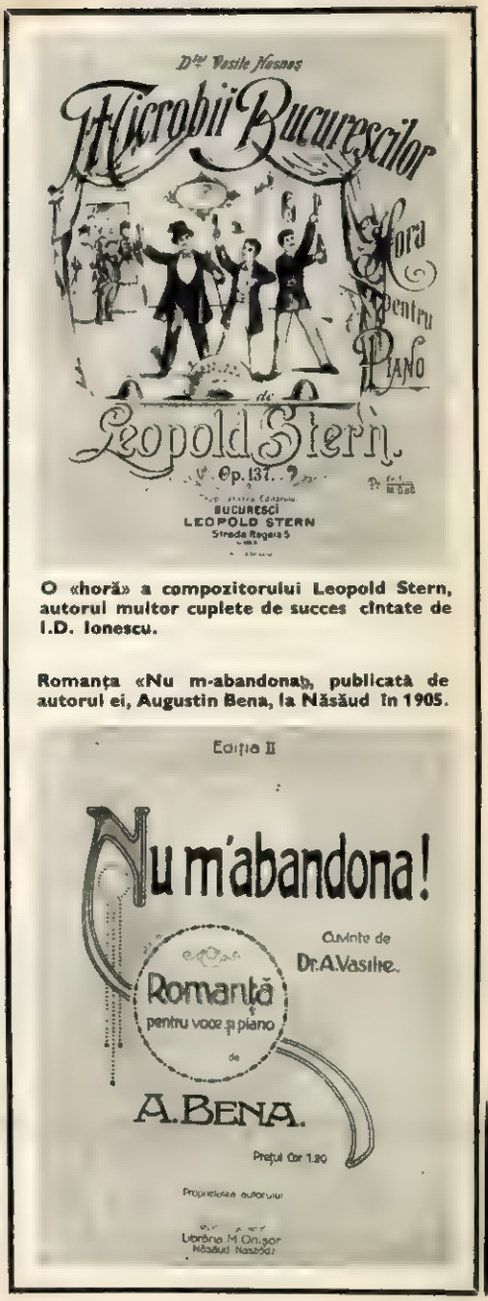

O «horă» a compozitorului Leopold Stern, autorul multor cuplete de succes cîntate de I.D. Ionescu.

Romanța «Nu m-abandona», publicată de autorul ei, Augustin Bena, la Năsăud în 1905.

un secol și jumătate de muzică ușoară românească

scăpat în multe din compozițiile sale de înrîurirea străină, pînă la valsul său devenit celebru *Valurile Dunării*.

ÎNCEPE FAIMA MUZICII UȘOARE ROMÂNEȘTI ÎN LUME

Este valsul *Valurile Dunării* muzică de fanfară sau e muzică ușoară și distractivă? E o întrebare întemeiată, dar nu implică un răspuns care să infirme una dintre cele două ipostaze ale piesei. Fiindcă valsul lui Iosif Ivanovici, conceput pentru fanfară, a intrat în acel repertoriu distractiv și dansant, care deservea domeniul bine definit al muzicii ușoare: este, așadar, muzică «de promenadă» în măsura în care e și muzică ușoară, deocamdată încă tot nediferențiate pe la 1880, cînd compoziția șefului de muzică militară român a apărut publicată de editorul-librar A. Gebauer din București.

Astfel de librari, care deveneau fie editori, fie depozitari, cu titlu și cu oarecare drepturi de editor, ai pieselor tipărite pe cheltuiala autorilor existau pretutindeni. Întreprinderile de acest fel erau însă de multe ori hazardate atît pentru editori, cît și pentru compozitorii care investeau sume importante în cîteva maldăre de note muzicale. Numărul de piese publicate era atît de mare, încît cumpărătorul sau, mai cu seamă, cumpărătoarele — fiindcă ele făceau de obicei muzică în «salonul» de acasă — nu știau ce să aleagă. Se fixau în cele din urmă asupra titlului care le amintea de un bal nu prea depărtat, de o serenadă primită sub balcon primăvara trecută, de o melodie ce le reținuse atenția în timpul plimbării prin parcul public.

Categoria artistică de care se lăsau conduși cei mai mulți autori de astfel de piese distractive și de dans era pitorescul îmbinat cu melancolia. Fiindcă ei vînau mai cu seamă amănuntul caracteristic și evocator, acela care forma culoarea locală și de epocă, toată această nesfîrșită puzderie de valsuri, polci, mazurci și hore culte sunau cam la fel, încît anevoie deosebeai o piesă de alta. Pînă în momentul apariției *Valurilor Dunării*, prin care Iosif Ivanovici a cucerit cea mai mare putere din cîte avusese pînă atunci vreun compozitor de acest gen asupra memoriei auditive a publicului, Valsul lui a fost primul nostru «șlagăr» cu circulație internațională de muzică ușoară, urmînd căile de difuzare ale romanțelor: lăutarii, dar cunoscînd o răspîndire universală în numai cîțiva ani.

Resorturile și forțele de propulsie mondială ale compoziției lui Ivanovici au fost nu numai fanfarele, ci și tarafurile, «capelele» și orchestrele de café-concert sau de cabaret. Buchetul de melodii din care e înnădit valsul *Valurile Dunării* a trăit mai departe în conștiința oamenilor de pretutindeni și după ce noutatea lui s-a veștejit. La bătrînețe, regina Victoria a Angliei fiind sărbătorită cu prilejul unei aniversări, muzica regimentului de gardă i-a cîntat sub balconul palatului — în aranjament vocal și cu textul englezesc! — piesa favorită: *Valurile Dunării* de românul Iosif Ivanovici.

Se născuse, datorită șefului de muzică militară de la Galați, Tulcea, Focșani și București, primul «șlagăr» internațional de muzică ușoară românească, popularizînd un anume tip melodic, urzit pe o intonație de romanță, care avea să devină o caracteristică a multor compoziții de gen ale creatorilor noștri din timpurile mai recente.

În numărul viitor: *III. Romanța și tangoul românesc în luptă cu muzica ușoară de import.*

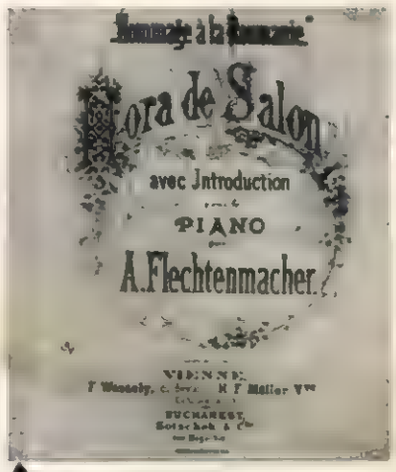

O horă «de salon» a lui A. Flechtenmacher, editată la Viena în ultimii ani ai secolului trecut.

I.D. Ionescu de la «Union».

Ionică Barbu, «renumitul baritonist român din Iași».

Scena de revistă a grădinii «Union», reconstituită în spectacolul «O seară la Union» de Teatrul Național «I.L. Caragiale».

Valsul «Dor de țară» de Eduard Caudella, publicat de librarul editor N. Cosma din Iași.

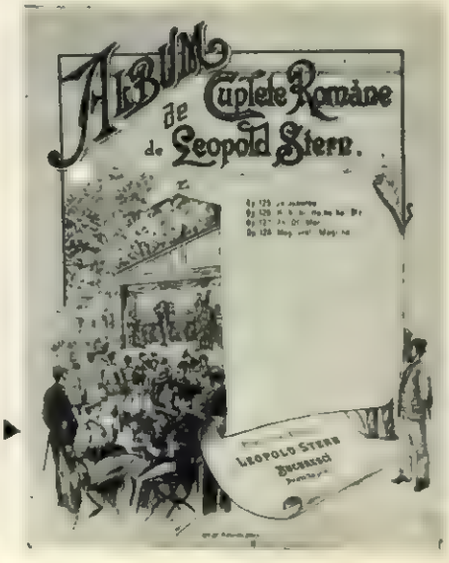

MAGISTRALA PETROCHIMIEI

de Traian PROSAN
fotografiile autorului

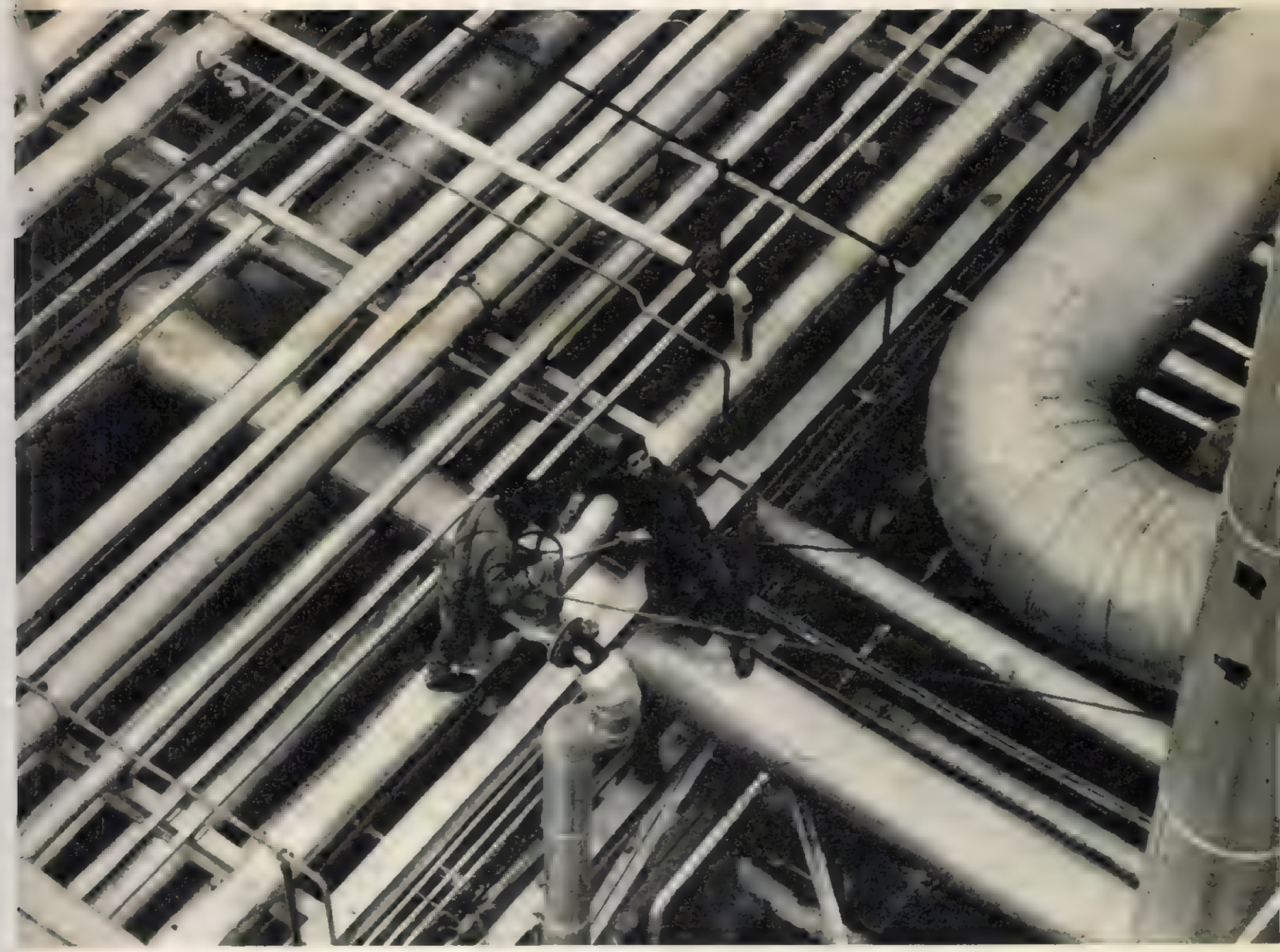

Intersecție a două magistrale de conducte.

În primăvară, pe platforma chimică a Piteștiului mai era încă o stare amorfă: un amalgam ,de oameni și instalații fără contururi precise. În acest sfîrșit de an toată lumea vorbește aici de Complexul de piroliză — prima în ordinea intrării în funcțiune și totodată cea mai importantă dintre instalațiile marelui combinat.

De pe terasa clădirii administrative admirăm uriașa bijuterie argintie în componența căreia au intrat, nici mai mult, nici mai puțin de 900 de utilaje de proporții copleșitoare. Se execută acum spălarea și uscarea instalațiilor, operație premergătoare probelor tehnologice. Toată instalația trebuie perfect spălată și uscată, deoarece conținutul în apă al viitoarelor produse se va măsura aici nu în sutimi, nu în miimi, ci în milionimi.

Inginera cu care cutreier vastul șantier, și pe care eram gata să o iau drept o începătoare, ne vorbește de anii și de experiența de pe Valea Trotușului. Ceva mai tîrziu aveam să aflu că acesta nu e un caz singular. Aproape întreg personalul tehnic de la piroliză a fost recrutat de la combinatele din Orașul Gh. Gheorghiu-Dej. Petrochimia noastră are acum o bază, un

Unul dintre cei mulți veniți aici de la vechile combinate: maistrul Dumitru Sireteanu.

stadiu și o vîrstă, chiar dacă numără ani puțini.

Fără a fi avut timp să îmbătrînească în petrochimie, inginerul Ion Cojocaru, unul dintre șefii combinatului, a părăsit ora- de pe Valea Trotușului pentru a veni De acolo a venit și inginerul Marian N și atîția alți. Au venit aici pentru totul de la capăt și a trăi emoțiile început, al fazelor succesive de de punere în probe tehnologic aducere a instalațiilor la parametri iectați.

*

Zeci de kilometri de conducte subterane și aeriene de toate dimensiunile, masive și suple; instalații cu forme ciudate, cilindri și sfere argintii, coloane zvelte, rezervoare și din nou țesătură de conducte, într-o

Enigmaticele sfere argintii par în ochii noștri mult mai mult decît sînt: rezervoare pentru butadienă.

Turnul de apă, în plină construcție la Găești. Pînă la platforma chimică a Pitești, încă o platformă industrială în devenire — Găești. Prima unitate de aici, Uzina de piese de schimb și reparații utilaj chimic.

demonstrație de inteligență omenească și tehnică avansată, totul subordonat marilor metamorfoze la capătul cărora materia primă — petrolul — devine mase plastice, lînă artificială, rășini sintetice, medicamente. Pe fiecare treaptă nume ciudate și uneori greu de pronunțat: etilenă, propilenă, acrilonitril, atrazin... O lume stranie și atrăgătoare de compuși cu formule care ne țin, pe noi, profanii, la distanță. Un univers de molecule cu savante distribuiri arhitecturale în spațiu.

Un economist din specialitate va defini însă un combinat petrochimic într-un mod, trebuie să recunoaștem, mult mai accesibil; și vom avea totodată revelația unei alte metamorfoze: una valorică. Pentru că, de ce n-am mărturisi-o, vom confunda și nu vom mai ști probabil niciodată prea bine ce-a fost mai întîi, acrilonitrilul sau propilena, etilena sau atrazinul, ca să nu mai vorbim de formule. Ni se vor părea însă infinit mai accesibile cîteva cifre. Calculul economic arată că valoarea unei tone de țiței prelucrate într-o rafinărie devine aproximativ dublă. Prelucrată în combinatul petrochimic, pînă la treapta pirolizei, valoarea aceleiași tone de țiței devine de patru ori mai mare. Prelucrată și mai departe, crește de opt ori. Iată ce va realiza Combinatul petrochimic de la Pitești. Este deci o demonstrație fericită de ceea ce înseamnă valorificarea superioară a resurselor naturale. Astfel înțelegem și raționea importului de petrol. Nu pentru că ar lipsi, ci pur și simplu pentru că e rentabil.

Așadar, prin conducte, de la rafinăria de pe aceeași platformă, ca și de la Brazi, și de la cea din Valea Trotușului, cu ajutorul cisternelor, produse inferioare rezultate din rafinare vor sosi aici pentru a se supune unui proces la capătul căruia ele vor dobîndi valori nesperate.

«Vom intra foarte curînd în probe tehnologice cu instalația de piroliză. Forțăm ritmul și la celelalte secții — polietilena și acrilonitrilul — pentru a atinge cît mai repede parametrii proiectați. Ne grăbim. Pentru a cîștiga timp». Așa debutează o discuție cu directorul tehnic al combinatului, inginerul Alfons Polihroniade, fost printre autorii proiectului pe cînd mai lucra ca inginer șef la IPROCHIM.

«Uzura morală mare a utilajelor moderne nu ne dă dreptul să ieșim din termene. Petrochimia, acest copil-minune al chimiei, este de o mobilitate neobișnuită. Ca în orice ramură tînără, noutățile în acest domeniu se succed cu o repeziciune fantastică. Instalații care cu un an, doi în urmă reprezentau ultimul cuvînt al tehnicii suferă deja de uzură morală. Un exemplu: acrilonitrilul produs la noi va fi de trei ori mai ieftin decît cel produs într-o instalație considerată ultramodernă la data instalării ei în urmă cu cinci ani. Pentru a obține produse de mare valoare a fost aleasă o tehnologie ultramodernă. Sîntem însă permanent sub amenințarea teribilă a uzurii morale. De asta ne grăbim. Ne grăbim totodată și pentru că orice zi de întîrziere înseamnă o pierdere de două pînă la trei milioane lei».

Complexul de piroliză, principala instalație a combinatului, sau cum îi mai place directorului tehnic să spună «locomotiva noastră», e în fond o fabrică de etilenă și propilenă. Vagoanele ar fi formate din restul instalațiilor de aici și din cele ale combinatului de la Rm. Vîlcea, căruia i se va livra o parte dintre produsele rezultate la piroliză. Conductele magistralei Pitești-Rm. Vîlcea sînt deja montate și așteaptă primele torente înviorătoare.

*

Combinatul petrochimic nu e decît una dintre cele trei mari unități care alcătuiesc platforma chimică a Piteștiului; i se adaugă Uzina de negru de fum, care funcționează deja, și o rafinărie de petrol ajunsă și ea la un stadiu destul de avansat. În 1970 toate lucrările pe platforma chimică pitești ană vor fi încheiate. Apoi vor începe lucrările de dezvoltare a combinatului. Se preconizează, de asemenea, legarea prin conducte și cu Combinatul petrochimic de la Brazi. Va fi ceva asemănător unui sistem energetic național, cu posibilități de schimbare între cele trei unități a produselor fabricate sau a materiilor prime. Brazi-Pitești-Rm. Vîlcea — un complex de complexe. Un imperiu al petrochimiei românești.

Ușor descumpănit de ceea ce se petrece în marginea sa, pe platforma chimică și nu numai acolo, Piteștiul nu-și adaugă numai zestre de industrii, ci trăiește o explozie de industrializare.

*

Cu 10-15 ani în urmă gloria industrială a orașului era o fabrică de tananți, o filatură și o întreprindere forestieră.

Iar mai înainte... mai înainte a fost tot chimia. O chimie a alambicului. Cei care au distilat atîta vreme licoarea de prune sînt chemați acum la marile distilerii de pe platforma chimică. Predestinare?

Dintr-un orășel vestit pentru țuică, Piteștiul a devenit metropolă a petrochimiei.

de Ilie ZAHARIA

MODELUL ECONOMIC

Nu este vorba despre un model care trebuie copiat sau care să servească drept exemplu de urmat, ci de cu totul altceva, despre o noțiune relativ nouă, un instrument de cunoaștere cu rezultate spectaculoase în știință — atît în cea pur teoretică, cît și în cea aplicativă.

Ce este un model? Redus la cea mai simplă expresie, el este o **reprezentare:** globul pămîntesc de pe masa profesorului de geografie este modelul agitatei noastre planete. Acest model ne dă posibilitatea plastică să **înțelegem** o teorie și să **cunoaștem,** dintr-o formă schițată, o realitate foarte complexă.

Dar modelul poate avea și forme neplastice, imateriale, pur abstracte, pornind tot de la o reprezentare, dar **ideală.** De la Aristotel încoace, mai bine de un mileniu și jumătate era considerat ca un adevăr incontestabil, confirmat și de practică, și de intuiție, că un corp în mișcare se oprește dacă forța exterioară care l-a împins își încetează acțiunea. Galileo Galilei a imaginat un experiment ideal: de ce se oprește corpul care nu mai este împins? Din cauza rezistenței opuse de mediul înconjurător (frecarea de sol, aer, obstacole etc.). Să ne închipuim că nu ar exista nici o rezistență. S-ar mai opri corpul în mișcare? Teoretic, nu. «Legea» mișcării corpurilor a lui Aristotel a fost înlocuită cu legea inerției a lui Galilei, **care a revoluționat întreaga fizică.** Și totul a pornit de la un model ideal, cu ajutorul căruia **s-a pătruns adînc în necunoscut.** (Desigur că în acest exemplu modelul are forma cea mai elementară, confundîndu-se aproape cu experimentul ideal.)

Modelul ideal, modelul matematic, adică **reprezentarea simbolică** în locul celei plastice, are marele merit că face trecerea **de la înțelegerea a ceva mai mult sau mai puțin cunoscut, la cunoașterea a ceva necunoscut.**

Rodnicia modelelor ca **metodă** de cercetare în științele naturii a fost de mult dovedită. Această metodă și-a cîștigat drept de cetate și nu există domeniu în care să nu poată fi aplicată.

În științele economice, făcînd abstracție de precursori — cu o floare nu se face primăvară — utilizarea modelului economic este de dată recentă. În perioada dintre cele două războaie au avut loc studii la nivel de macroeconomie (de economie națională și de ramură), iar după cel de-al doilea război mondial, cînd s-au dezvoltat **tehnici matematice** corespunzătoare și instrumente de calcul adecvate — mașini electronice — modelul economic ca metodă de analiză și de cercetare s-a răspîndit atît în studiile de macro cît și de microeconomie.

În societatea capitalistă modelul economic și folosirea matematicii au fost eficiente în primul rînd în studiul pieței, în determinarea prețurilor optime, a producției optime, a investițiilor, a transporturilor etc.

În societatea socialistă modelul economic, în condițiile unei **economii planificate,** poate avea și trebuie să aibă o importanță și o eficiență mult mai mare, atît la nivelul economiei naționale cît și la nivel de ramură, întreprindere și chiar secție. De ce? Tocmai pentru că statul, ca proprietar unic al principalelor mijloace de producție, poate **determina o orientare economică.** Studiul pe model îl ajută considerabil în determinarea **optimă** și **justă** a acestei orientări. Mai mult decît atît, **T. Schatteles** în interesanta și documentata sa lucrare «**Modelul în științele economice**» arată că în anumite domenii economice statul socialist poate **experimenta** diferite variante ale unui model: creșterea salariilor, prevăzută a fi eșalonată pe ramuri în decurs de 1-2 ani, este un prilej de experimentare și de studiu asupra modificărilor în **cererea de mărfuri,** corespunzătoare veniturilor sporite ale diferitelor categorii de salarii. Deci un model al creșterii economice în funcție de anumiți parametri — salarii, investiții, producție etc. — poate fi experimentat și **corectat la timp,** pe baza rezultatelor obținute din experimentare.

Sîntem încă — și nu numai țara noastră — la începutul începutului folosirii unei metode științifice de mare valoare, de mare eficiență. Metoda aceasta presupune cadre capabile să mînuiască acest instrument fin, delicat, de mare precizie, — matematica — și care să cunoască totodată procesele economice fundamentale, legile economice care dirijează societatea. În lipsa acestor cadre cu studii și cunoștințe complexe se pot, desigur, îmbina, cupla, matematicieni și economiști care să rezolve o problemă economică cu ajutorul modelării, cu condiția să găsească **limbajul comun,** adică economiștii să aibă noțiunile fundamentale ale matematicii moderne (de calcul matricial, de exemplu), iar matematicienii să aibă un minim de cunoștințe de economie politică.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

de Magda MIHĂILESCU

O apariție romantică într-un film trăsnit: Sally Ann Howes în «Chitty Chitty Bang Bang».

CE E NOU LA UNITED ARTISTS

Detectiva și clientul ei: Faye Dunaway și Steeve Mc Queen.

Din nou parteneri: Vanessa

O altă mare casă de filme, UNITED ARTISTS, a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție un interesant material informativ, însoțit de ilustrații, privind cîteva dintre ultimele filme care au ieșit pe porțile studiourilor sale sau care sînt încă în curs de realizare. Începem cu:

ȘARJA BRIGĂZII DE CAVALERIE UȘOARĂ

Este greu de știut precis de ce Tony Richardson a dat filmului său un titlu drept ca un stîlp de telegraf, lipsit de orice metaforă, desprins parcă direct din rapoartele militare. Poate ca să facă o trimitere la poezia cu același titlu a lui Alfred Lord Tennyson, închinată eroismului — caracterizat de istorie puțin cam stupid — al sus-numitei brigăzi în timpul bătăliei de la Balaklava (25 octombrie 1854, războiul Crimeii).

Furiosul de altădată (Privește înapoi cu mînie, Singurătatea alergătorului de cursă lungă, Tom Jones), după ce a cochetat în ultima vreme cu romantismul (Roșu și albastru) s-a retras într-un colț de istorie unde se pare că-i este foarte la îndemînă să-și desfășoare predispoziția sa ironică. Richardson colorează alt fel legenda brigăzii de cavalerie ușoară, separînd eroismul de ceea ce a fost o pură întîmplare și atrăgînd atenția că războiul nu înseamnă întotdeauna curajul fără margini și grozăviile de pe cîmpul de luptă.

Pentru a-și alcătui distribuția, regizorul englez a mobilizat o armată de actori de prima mînă: John Gielgud, Trevor Howard, Harry Andrews, Vanessa Redgrave și David Hemmings. După *Blow-up* al lui Antonioni, acesta este al doilea film în care cei doi actori citați la urmă apar împreună: Vanessa în rolul romanticei soții a căpitanului Morris, iar Hemmings — în acela al unui bun militar, ofițerul Nolan.

CHITTY CHITTY BANG BANG

Este de fapt numele trăsnit al unei invenții, al unei miraculoase mașini capabile să zboare, să treacă prin foc și apă. Regizorul Ben Hughes l-a dat și filmului său, o comedie muzicală pe tema «savantului distrat» (absent-minded inventor). Inventatorul cu pricina — în cazul de față se cheamă Caractacus Potts — va trece printr-un lung șir de peripeții pentru a-și salva mașina lui drăcească de urmărirea unei bande de pirați și pentru a se convinge că nu e bine să visezi cu ochii deschiși cît e ziua de mare.

Pentru rolul principal, al inventatorului zăpăcit, Ben Hughes l-a solicitat pe actorul american Dick Van Dyke, cunoscut pentru calitățile sale de cîntăreț și dansator. După succesul dobîndit cu filmul *Marry Poppins*, Dick Van Dyke — lansat cu 15 ani în urmă de televiziune — a refuzat partiturile comic-muzicale ce i s-au propus. *Chitty Chitty Bang Bang* l-a sedus. «Am ținut totdeauna să fac un film în Anglia — mărturisește el; ce noroc pe mine ca această ambiție să coincidă cu cel mai mare film muzical realizat vreodată aici. După *Marry Poppins*, este primul film muzical

(Continuare în pag. 18)

edgrave și David Hemmings în «Șarja brigăzii de cavalerie ușoară». ▶

pe care mi l-am dorit. Sincer vorbind, intriga, dansurile și cîntecele sînt chiar mai bune decît în *Marry Poppins*. Echipa (compozitorii, coregrafii și directorul muzical) este aceeași. Mai mult decît atît nici că se poate!» Entuziasmul lui Van Dyke trebuie să aibă o acoperire

AFACEREA THOMAS CROWN

Face ce face Steeve Mc Queen și iar nimerește într-un rol de licheluță simpatică ori de gangster fermecător. Ca și în acest film început nu demult de regizorul american Norman Jewison (cîștigătorul unui Oscar pe 1968 pentru al său «În zăpușeala nopții»). Povestea gangsterească al cărei erou este interpretat de Mc Queen se desfășoară în jurul unui hold-up de zile mari, pus la cale cu mult rafinament. Numai că, așa cum se întîmplă de cele mai multe ori în astfel de ocazii, intervine femeia. În cazul de față este o încîntătoare detectivă care, bineînțeles, se va îndrăgosti de clientul ei. O interpretează Faye Dunaway, celebra Bonnie din *Bonnie și Clyde*. După nebunia stîrnită de acest film, pe capul blondei actrițe curg propunerile gîrlă. Înainte de Bonnie, realizase 3 filme în 6 ani, după Bonnie (adică în 1968) — 4. Să fie într-un ceas bun!

Dick Van Dyke în acțiune.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

MULT PREA FERICITUL...

Într-un fel, X e un individ care merită să fie invidiat. El nu vede în viață decît ceea ce îi convine. Chiar dacă îi cade o cărămidă în cap, se lasă dus la spital, dar nu recunoaște că i-a căzut o cărămidă în cap. O femeie îl refuză dar el nu observă refuzul femeii și în schimb își face probleme cum să scape de ea. Mereu se simte asaltat de tot felul de femei divine, cum s-o liniștească pe Brigitte Bardot ca să nu se supere Monica Vitti, cum să-i spună lui Antonella Lualdi că n-o mai iubește fără ca biata femeie să sufere. Din această grandomanie se naște chiar și un fel de delicatețe.

«Nu vreau să sufere nimeni din cauza mea». Toate problemele lui sînt probleme de gloriei. «Dacă dau un articol la o revistă nu se supără cealaltă revistă? Cum dracu'să le împac pe toate?» În critica cea mai violentă el vede latura pozitivă a lucrurilor... «Numai marile personalități sînt controversate». Așa că lui, prea fericitului, nu i se pot întîmpla decît lucruri plăcute. Dacă o femeie l-a părăsit, l-a părăsit fiindcă îl iubea prea mult... Dacă se tace în jurul unei cărți scrise de el înseamnă că oamenii sînt atît de tulburați încît n-au găsit cuvintele cu care să-și exprime admirația. Oricum ai lua-o, nefericirea n-ajunge pînă la el. Viața îi dă prea mult și atunci încearcă să se arate plictisit. Are prea mulți prieteni. Are prea mulți bani... Are prea mulți admiratori. E convins că natura a exagerat dîndu-i atîtea calități și vede în aceste calități o mare primejdie... Se socoate prea inteligent... Se socoate prea sensibil. Se socoate prea talentat. Se socoate prea frumos... «Măcar mai urît să mă fi făcut natura».

Ei bine, maica natura n-a vrut să-i facă nici un rabat... Nu l-a refuzat nici o calitate... I-a dat de toate. Din această pricină e foarte trist uneori. Ar vrea și el un necaz, o problemă, un eșec, o femeie care să-l refuze, mă rog, ceva...

— Cînd te gîndești că nimeni nu mă persecută. Toți mă apreciază...

De prea mult bine, geme și oftează... Binele l-a încercuit, și înăuntrul acelui țarc prietenul nostru oftează... Așteaptă o nenorocire care să-l scoată din impas... Dar chiar dacă ar veni o nenorocire el tot n-ar realiza-o, ar crede că e o scrisoare de la Brigitte Bardot. N-are ce face, sărăcuțul... Îi e scris să moară fericit!

literare

de G. DIMISIANU

NICOLAE BREBAN: ANIMALE BOLNAVE

Romanul *Animale bolnave* (după *Francisco*, 1965, *În absența stăpînilor*, 1966) consolidează rapida și atît de originala afirmare a lui Nicolae Breban în proza românească de astăzi.

Aspectul cel mai caracteristic la acest romancier este marele suflu al scrierilor sale care, deși nu sînt fresce, adică narațiuni de întinsă cuprindere spațială sau temporară, impun totuși sentimentul amplorii prin profunditate. Prozatorul pătrunde în zonele difuze din adîncuri, explorează teritoriile limită ale vieții interioare, dezvăluind complicate și surprinzătoare manifestări ale omenescului.

Umanitatea înfățișată în *Animale bolnave* e atinsă de o suferință profundă, personajele sînt dirijate de o forță răuvoitoare care zace în chiar substanța alcătuirii lor, acționează adică dinăuntru constringîndu-le să se angajeze într-un conflict cu consecințe tragice. Le înnobilează efortul perpetuu de a se desprinde din încercarea nefastă, gestul de a înălța privirile spre iscodirea unei zări de lumină. Rămîn totuși, nu mai puțin, prizonierele răului din ele, condiție ce le determină în chip fatal manifestarea actelor hotărîtoare.

Etica romanului e circumscrisă de perimetrul cu stricteță trasat și ermetic închis al micului oraș industrial de munte, de fapt anexa unei mari uzinecare asigură mijloacele de existență aproape tuturor localnicilor. Atmosfera tipică de roman al universurilor închise, cu mare concentrație de fapte pe spațiu restrîns, cu perindarea în mișcare circulară a acelorași siluete pînă la instaurarea unui climat obsesional. Reprezentările personajelor sînt ele însele marcate de un accent obsesiv și halucinatoriu, deformînd contururile reale ale faptelor, cum este cazul unuia dintre eroii de primplan ai narațiunii, adolescentul Paul. Acesta e o individualitate încă necoagulată, o conștiință laxă și un suflet nefixat, trăind într-o stare de semisomnie sau semitrezie, amalgamînd visul, proiecțiile fictive cu întîmplări reale, fantazînd nelimitat fără ca simburele autentic al lucrurilor să-l acopere cu totul sub spuma unor imagini și cuvinte lipsite de consistență. El este totuși martorul-cheie al întîmplărilor din roman, una dintre cele trei crime stranii petrecîndu-se chiar sub ochii săi, dar un martor de o pasivitate absolută (în sens practic), incapabil de intervenție, asistînd paralizat la desfășurarea faptelor teribile.

Ceilalți eroi: Irina, Gaspar, Krinitzski, Nilvia ș.a. sînt contaminați la rîndul lor de aerul halucinatoriu pe care îl respiră, și acționează cu toții ca în transă, fie că sînt victime sau autori ai crimelor. Rezultă că elucidarea enigmelor nu se putea realiza numai prin strictă operație detectivistă (deducția logică), ci înainte de toate printr-o acțiune de temperare treptată a febrelor, prin calmarea, subtil condusă, a stării tensionate care alterase perspectiva și unghiurile de apreciere. Romanul este fără cusur în latura sa polițistă, dar marile efecte prozatorul le obține în celălalt plan, al incursiunilor atît de îndrăznețe în zonele abisale ale trăirilor omenești, revelîndu-ne convulsii și stranii ultragieri ale spiritului, un spectacol tulburător și de anvergură.

Nu cred că se poate spune despre cartea aceasta că ar întruni acele caracteristici care să facă din ea mai ales un prototip al romanului liric (cum am citit undeva). Eliberînd într-adevăr puternice efluvii lirice, dar epic în aceeași măsură, analitic dar și vizionar, menținîndu-se altă dată în cadrele stricte ale descripției de tip aproape balzacian, autorul nostru tinde spre o formulă a romanului total, foarte încăpător, permițînd respirația liberă dar supunîndu-se totuși unor rigori interioare de construcție cum constatăm chiar în cazul cărții în discuție. Ele sînt însă ale autorului și nu ale unei formule preexistente care, oricum, ar fi rezistat forței de compresiune a unui instinct creator atît de viguros, cum este cel al lui N. Breban. Modul său literar este al asocierilor curajoase, alăturarea, în compoziții stilistice proprii, a unor atitudini epice care în mod obișnuit nu consumă, aspect observat încă în «Francisca». Foarte caracteristică scrisului său este, de pildă, această frecventă împletire a proiecțiilor de vis și de stări maladive, de enigmatice reprezentări ale unor conștiințe traumatizate, cu descripția realistă în manieră clasică, impregnată de observația socială și acordînd atîta atenție mediului, cadrului exterior, portretelor și notației exacte: viața cotidiană a străzii, interioarele burgheze ale familiilor, apoi dormitoarele muncitorilor în barăci, cu toată fauna pestriță de acolo ș.a.m.d.

O artă complexă de romancier stăpîn pe temele și problematica sa, de la care sînt de așteptat opere de primă importanță.

tv

de Felicia ANTIP

DAN ȘI DANA, ADRIAN ȘI ADRIANA

Între semnele vremii, atenția acordată aproape pretutindeni tineretului este unul dintre cele mai reconfortante. Tinerii au din nou, după anii grei ai războiului și ai refacerii postbelice, dreptul, răgazul de a fi tineri și de a o afirma cu specifică gravitate sau cu — la fel de specifică — ostentație. Elanurile, rătăcirile, exclusivismele, intransigența, răzvrătirile, generozitatea adolescenței, descrise minuțios în bunele tratate de psihologie, nu și-au pierdut niciodată caracteristicile esențiale. De cînd lumea și pămîntul, tinerii au ținut totdeauna cu tărie să le descopere singuri rosturile, să născocească ei înșiși, mereu, viața, iubirea, idealurile. E o banalitate știută de toți, nu însă și de tineri, care văd în ea o desconsiderare a originalității lor sau de cei ce și-au uitat și renegat cu desăvîrșire tinerețea.

Chiar și atunci cînd era hrănit numai cu gînduri gata mestecate, tineretul știa să trăiască iluzia că este inventatorul lor. Chiar și acolo unde spiritul protestatar inerent vîrstei era incompatibil cu echilibrul personal, tineretul izbutea să-și trăiască — interiorizat, ascuns, dar nu mai puțin puternic — contestarea. Din fericire, inhibițiile nefirești dispar, tinerii își proclamă din nou, cu voce tare, dreptul la o tinerețe agitată, la un viitor decis de ei înșiși. Televiziunea noastră pare a fi înțeles pe deplin chemarea pe care noua generație o adresează tuturor celor ce au urechi de auzit. Regizori tineri ca Andrei Șerban sau Tudor Eliad împrospătează, modernizează, întineresc programe de mult închistate în forme desuete. Aș dori din tot sufletul ca atunci cînd vor învăța și ceea ce încă nu știu (de exemplu că o dansatoare care vopsește laborios, în genunchi, podeaua întregului studio, murdărindu-se ea însăși în timp ce o orchestră își face numărul, nu ridică valoarea artistică a emisiunii) să nu se depersonalizeze, să nu-și piardă naturaleța, farmecul. Chiar dacă «Foamea de flori» e un titlu livresc, căutat, emisiunea muzicală pentru tineret semnată de Corneliu Omescu a răspuns foarte bine cererii reale a celor cărora li se adresa. Condiția fără de care startul este ratat — eliminarea pedanteriei, a dulcegăriei, a didacticismului, a tonului prelucrător — începe să fie realizată. Fără a concede însă teren superficialității, căci și aceasta e o slăbiciune pe care tinerețea autentică n-o admite. Televiziunea urmărește îndeaproape — și bine face — activitatea noului Centru de cercetare a problemelor tineretului. Personalități competente, pasionate, studiază aspecte esențiale ale vieții tinerilor de azi, de pildă cum se adaptează tinerii sătenii strămutați în orașe și cum reacționează tinerii orășeni stabiliți la sate. Fără îndoială că avizații colaboratori ai acestui centru pot deveni cei mai competenți consilieri în materie de programe destinate tineretului.

În acest context promițător, am așteptat cu strîngere de inimă «Transfocatorul» consacrat căsătoriei ca act responsabil. Și, din păcate, temerile mele s-au adeverit. În ceea ce mă privește, n-aș fi acceptat pentru nimic în lume misiunea de a acosta un mire și o mireasă, pentru a-i întreba, cu cinci minute înainte de ofițerul stării civile, dacă sînt realmente pregătiți să spună da, ce culoare au ochii celuilalt și altele asemenea. Iar atunci cînd te adresezi unui grup de studente pentru a obține răspunsuri prompte despre sensul dragostei și al căsătoriei (de ce nu, totodată, al vieții și al morții?) nu te poți aștepta decît la banalități amabile și cuviincioase. Pe scurt, deși reporterii au descoperit cîțiva interlocutori foarte simpatici, uneori simetrici pînă la nume, — Dan și Dana, Adrian și Adriana — abordarea temei a fost simplistă, pe alocuri nedelicată și, ca atare, contraindicată. Nu numai tinerilor, ci tuturor oamenilor normali le displace un anume gen de indiscreție. Și mai traumatizantă poate fi însă o asemenea experiență efectuată pe un copil. Mărturisesc că m-am îngrozit ascultînd-o pe fetița de 8-9 ani, cu ochi luminoși, care spunea «Eu sînt o fetiță părăsită. Mama mea m-a părăsit îndată după ce m-a născut». Iar reportera insista: «Dar cum ai dori să arate mama ta?», «Ce fel de ochi ai vrea să aibă?», «Ce i-ai spune dacă ai vedea-o vreodată?»

Dragi tovarăși de la televiziune, folosiți pentru a ne convinge și induioșa orice procedee doriți, nu însă confesiuni smulse unui copil abandonat.

ROTE KAPELLE (III)

— ISTORIA UNEIA DINTRE CELE MAI PUTERNICE ORGANIZAȚII DE SPIONAJ ANTINAZISTE DIN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL —

de Sergiu VERONA

După căderea rețelei berlineze, Abwehrul își propusese să-l captureze cu orice preț pe Domb.

«Numele de Gilbert — scria Schellenberg — a fost descoperit la Bruxelles. Acesta era un comunist neamț*) O cercetare pe scara întregii Europe a pornit de la aceste amănunte firave. Omul se ascundea sub nume diferite — Kaufmann, Vincent, Trepper etc. Vînătoarea a durat luni de zile... Ori de cîte ori puneam la cale un raid oarecare împotriva lui Gilbert, nu reușeam să găsim nimic, sau aproape nimic...

Echipa de contraspionaj germană își continuă paralel o serie de anchete periferice. La Bruxelles, ea face o cercetare discretă asupra unor societăți comerciale. Printre acestea se numără Simexco — societate condusă de un cetățean sud-american. Ceea ce-l păruse suspect anchetatorului german era marele număr de telegrame schimbate de această societate cu Berlin, Praga, Paris etc. Șeful secției Abwehr III N — serviciu însărcinat cu supravegherea comunicațiilor telegrafice și telefonice — a obiectat inițial:

— Simexco este o firmă serioasă.

Reprezentantul kommando-ului Rote Kapelle are o întrevedere și cu intendentul militar suprem german din Bruxelles pe care-l chestionează de asemenea despre Simexco.

— El lucrează de o manieră impecabilă — i se răspunde — și în plus sînt foarte gentili cu noi. Dintre toți oamenii de afaceri de aci, sînt într-adevăr singurii cu care avem un contact personal.

Și, în continuare, intendentul militar german îi vorbește în termeni foarte elogioși de patronul firmei — un om de afaceri stabilit la Paris.

Emisarul Abwehrului are o bănuială și, scoțînd din buzunar fotografia lui Trepper, care fusese găsită în rue Atrébates, i-o arată.

— Da, bineînțeles, despre el e vorba!

Cădea o nouă verigă. Abwehrul punea mîna nu numai pe organismul care era un fel de placă turnantă în rețeaua lui Domb, dar descoperea și sistemul de lucru:

— Prin Simexco — avea să-i spună după mulți ani publicistului francez Gilles Perrault emisarul respectiv al Abwehrului, care prefera să-și păstreze anonimatul — datorită afacerilor pe care le făcea cu Wehrmachtul, ei știau totul despre efectivele germane în Belgia, echipamentul lor etc...

Să admitem această versiune a lucrurilor, deși Domb presupune că mult mai plauzibilă trădarea din partea unui agent care a acceptat să lucreze pentru nemți: Eric Jernstroem, pe adevăratul său nume Konstantin Efremov.

Trepper afînse despre căderea Simexco-ului și s-a pregătit de rapliere. Știa că firele de la Bruxelles vor conduce cu ușurință Abwehrul la Paris. A făcut totul pentru ca citadela să fie cît mai inexpugnabilă. Un prim moment — constituirea unei întregi rețele de locuințe conspirative; verificarea din nou a tuturor relațiilor, a surselor folosite.

Dar Trepper nu știa că de la sfîrșitul verii lui 1942, în imobilul Siguranței franceze — rue de Saussies o serie de birouri de la etajul IV erau ocupate deja de kommando-ul lui Giering. Acesta își alesese o echipă de elită, numărînd vreo 20 de oameni. În plus, dispunea de ajutorul Siguranței franceze. Gestapoul, SD-ul și Abwehrul primiseră sarcina să-l prindă pe Trepper. Hitler, după căderea rețelei berlineze, îi cerea lui Himmler rapoarte zilnice despre această afacere.

Cum putea însă Giering să-l ademenească pe Trepper?

*) De fapt Trepper-Domb este de origine evreu polonez.

Fotografie recentă a lui Domb și celula unde a fost deținut.

Mai întîi s-a încercat cu ajutorul unor oameni care-l cunoscuseră în trecut pe «Le Grand Chef» și care lucrau acum pentru nemți. Zilnic, lui Trepper i se fixau întîlniri, i se cerea să dea de veste urgent despre sine, fixîndu-i-se bineînțeles și locul. Acolo era așteptat de întregul dispozitiv de poliție al lui Giering. Manevra nu a dat însă nici un rezultat.

S-a mers pe filiera cea mai promițătoare — societatea Simex — sora geamănă a lui Simexco bruxellez. Cercetîndu-se registrul de comerț al departamentului Sena, se descoperă astfel că printre acționarii lui Simex se afla și Leon Grossvogel, despre care se știa — din Bruxelles — că este unul dintre ajutoarele «marelui șef». Deci, direcția era bună.

Giering și unul dintre veteranii acțiunii din Bruxelles iau un prim contact cu organizația Todt pentru a afla informații despre Simex. În civil, cei doi cer să-l vadă pe Hauptsturmführerul Nikolai, ofițerul de legătură al Gestapoului la organizația Todt, dîndu-se drept reprezentanți ai unei firme germane, veniți pentru afaceri la Paris. În prima zi, Nikolai nu-i primește. A doua zi, înarmați cu un certificat al generalului Von Stülpnagel, comandantul Parisului, reușesc să pătrundă în biroul lui Nikolai. Se ajunge la obișnuita «probă» — arătarea fotografiei lui Trepper:

— Îl cunoașteți?

— Bineînțeles. Un tip senzațional.

— Ce vreți să spuneți prin asta?

— Este un om de afaceri cu care tratăm de peste un an mărfuri considerabile mai ales pentru zidul Atlanticului. Are o atitudine foarte bună față de noi. Am multă simpatie pentru el.

— Noi am vrea să-l întîlnim. Este posibil?

— Nimic mai ușor. Ausweissul său pentru zona liberă urmează să expire în cîteva zile și nu va întîrzia să mă cheme pentru reînnoirea lui.

Își iau rămas bun, înțelegîndu-se ca Nikolai să-i prevină cînd se va anunța Trepper. Dar în loc să aștepte, acesta i-a scris «marelui șef» că Ausweissul său expiră și-l invită să treacă pentru reînnoirea lui. Firește, Trepper a bănuit imediat o nouă cursă. Acțiunea eșuase.

Cum Trepper nu conducea direct afacerile lui Simex, kommando-ul lui Giering nu mai spera, după eșecul cu Nikolai, că-l vor putea scoate din vizuină. De aceea se pun la cale o serie de afaceri cu Simex pentru a putea, într-un fel sau altul, ajunge la inima rețelei.

Și astfel, Giering propune o afacere foarte avantajoasă cu diamante. El ia legătură cu secretara societății Simex — d-na Likhonine, fixînd două condiții pentru încheierea afacerii: semnarea contractului să aibă loc la Bruxelles — fiind, chipurile, mai aproape de Anvers, unde s-ar fi aflat diamantele; și, în afară de asta, afacerea să fie încheiată personal de patron — deci de Trepper.

După cîteva zile d-na Likhonine îi anunță pe cei doi nemți că patronul acceptă să vină pentru încheierea afacerii la Bruxelles. Giering hotărăște să-l aștepte pe Trepper la coborîrea din tren. Împreună cu o echipă de la Gestapo așteaptă, nervos, trenul în gară. Dar din tren coboară... numai d-na Likhonine, care pretextează că patronul n-a avut timp să vină. Cei doi refuză să trateze cu ea și deci afacerea este ratată. Singurul lucru pe care-l realizează Giering este punerea sub urmărire a d-nei Likhonine.

De ce nu venise Trepper la Bruxelles? Giering a murit fără să afle. Cei care mai supraviețuiau din echipa de la Paris a Abwehrului au aflat-o de-abia în 1967. Perrault arată în cartea sa că d-na Likhonine i-a împărtășit lui Trepper că are sentimentul că cei doi nemți sînt interesați mai mult de persoana sa decît de afacerea cu diamantele. Fortuna îl ajutase din nou...

— Trebuia să mă retrag într-un loc mai sigur. M-am pregătit să plec la Alger — îmi spunea Domb. Un alt pașaport, alt nume, totul era pus la punct. Dar exact în acea perioadă trupele americane debarcă în Africa de nord, iar naziștii ocupă zona liberă. Drumul era tăiat. Ocuparea Vichy-ului duce la căderea unui alt colaborator al meu — Kent, pe numele lui adevărat Gurevici. Acesta și soția lui au fost ridicați de la domiciliul lor din Marsilia... Kent știa multe și urmele sale erau adulmecate încă de la descinderea din rue Atrébates. Gestapoul îi trimite în etape pe ruta Lyon-Paris-Bruxelles. De acolo a urmat Berlinul, și anume sediul central al Gestapoului. Se pare că alături de celulele lor zăceau în acea perioadă membrii rețelei berlineze.

— Ce aveam de făcut?–continuă Domb. Aflasem de arestarea lui Kent. Știam că nu mai pot pleca din Paris. Trebuia să rup punțile. I-am spus lui Albert Corbin, care era patronul nominal al lui Simex, să dispară. Simex trebuia să-și înceteze existența. Ea își făcuse datoria cu prisosință. Dar mai ales era vorba de Corbin. Omul acesta trebuia salvat cu orice preț.

Albert Corbin a fost atras în rețea de Hilel Katz. Amîndoi au luptat în armata franceză în primul război mondial. Cînd

puneam pe picioare, la Paris, Simexul, Katz a adus vorba de Corbin. El s-a gîndit că ar fi omul cel mai nimerit ca suprafață pentru a fi «directorul». Corbin nu știa mai nimic, nu avea rost să fie pus la curent cu toate, pentru a nu fi expus în caz de cădere. Dar el știa în mod precis un lucru — că este vorba de lupta împotriva nemților. Și asta era suficient. Numele Corbin era foarte cunoscut în Franța. Exista un Corbin — ambasador al Franței la Londra. Cînd cineva auzea deci acest nume făcea în primul rînd legătura cu ambasadorul, legătură de fapt inexistentă pe plan familial: o simplă coincidență de nume. Dar importantă. Trebuia găsită o soluție pentru a-l pune la adăpost, însă nu a mai fost timp. Giering se dovedea un adversar pe măsura lui Trepper. Parcă presimțind următoarea mișcare a «marelui șef», el hotărăște arestarea tuturor celor legați de

Cartierul lui Domb la Bruxelles.

Simex. Sînt arestați astfel Albert Corbin, Keller și Suzanne Cointe.

Prima întrebare ce li se punea la interogatoriu era invariabilă:

— Wo ist Gilbert?

Arestarea și evadarea...

Trepper a început să se grăbească. Un medic din Royat urma să elibereze un certificat de deces pe numele de Jean Gilbert și pe o piatră funerară trebuia să fie gravat numele său. Dar înainte de aceasta dorea să-și rezolve micile treburi. Printre ele, o vizită la dentistul său — doctorul Mailplate.

Sosește în ziua și la ora fixată, la loc pe fotoliul stomatologic, dar nu apucă să scoată două cuvinte, ușa se deschide și Giering intră cu echipa sa. «Le Grand Chef» fusese prins. Kommando-ul parizian, punînd sub observație toate contactele posibile ale lui Trepper, îl supraveghea și pe Mailplate, despre existența căruia în mod accidental știa (și mărturisise la interogatoriu) soția lui Albert Corbin.

Giering jubila și îi previne pe Hitler personal despre capturarea lui Trepper.

Să-i dăm din nou cuvîntul lui Domb:

— Interogatoriul meu a fost foarte original. De fapt a fost un monolog. Le-am explicat metodele generale ale activității noastre. Le-am spus cît de strictă este conspirativitatea rețelei, utilizarea pseudonimelor, faptul că un singur om nu trebuie să concentreze în mîinile sale prea multe legături, întîlnirile să fie organizate în locuri publice și așa mai departe.

O adevărată expunere despre arta spionajului — avea să spună peste mulți ani unul dintre cei care i-au luat interogatoriul.

Altceva? A trădat oare Domb pe cineva?

Heinrich Reiser, fost Hauptsturmführer SS în kommando-ul lui Giering, aflat actualmente la Stuttgart, declară:

— Marele șef n-a dat pe nimeni dintre agenții săi...

Dar nu asta îi interesa pe Giering și ceilalți.

Echipa specială a Gestapoului la Paris. Printre ei se află cei care «au preluat» în ultimă fază dosarul Rote Kapelle.

Trepper era arestat. Cele două Simexuri, din Paris și Bruxelles, închise. Mai mulți operatori radio ai rețelei căzuseră. Kommando-ul nu-și mai făcea probleme. Voia să continue însă acțiunea pe un alt plan. Și iată ce îi propune Giering prizonierului său:

— Nu avem nevoie de dumneata pentru a vă lichida rețeaua. Poftim lista celor arestați pînă acum. Nu asta deci ne interesează. Avem un obiectiv mult mai important. Un obiectiv care ne depășește pe toți — pe dv. și pe noi. Este vorba de a ajunge la o pace între Rusia și Germania pentru a pune capăt acestui război absurd.

Trepper a înțeles că este o manevră și dădu toate aparențele că va face jocul ce i se cere. Își luă însă toate măsurile pentru a dezvălui manevra și reușește.

Prizonieratul lui Domb a durat din noiembrie 1942 pînă-n septembrie 1943. Între timp, Giering moare de cancer și succesorul său devine Heinz Pannwitz, Kriminalsrat SS, omul care a condus la 18 iunie 1942 asaltul unui regiment de elită SS împotriva atentatorilor lui Heydrich, baricadați într-o biserică din Praga, iar ulterior a participat la crimele împotriva populației din Lidice.

În sistemul de detenție a lui Trepper intervin unele modificări. Era scos în oraș și plimbat într-o mașină, păzit și în interior și de la distanță, în speranța că în felul acesta se va vedea că de fapt nu fusese lichidat.

Funkspiel

Ad litteram — joc radiofonic. Aceasta era o operație delicată. Una era să returnezi cîțiva agenți și să angajezi un dialog cu serviciul secret advers urmărind obiective limitate. Cu totul altceva era însă folosirea Funkspiel-ului pentru o operație de mare anvergură.

Pentru a încheia o pace separată cu unul dintre aliați, germanii trebuiau să spargă mai întîi alianța, să facă o breșă în frontul advers. Ideea era promovată de Himmler și sta la baza jocului contraspionajului german în genere, care căuta să găsească o formulă «fără Hitler», dar care să salveze camarila. Astfel, se încerca iritarea antagonismelor, înveninarea neînțelegerilor și accentuarea contradicțiilor ce existau în coaliția antihitleristă.

Schellenberg arăta că trebuia creată fiecăruia dintre aliați impresia că Germania ar fi pe punctul să negocieze cu celălalt:

— Era foarte important de a arăta rușilor că ducem negocieri cu Vestul. O rivalitate crescîndă între puterile aliate ar fi întărit poziția noastră. Și pentru aceasta mijlocul cel mai bun era chiar rețeaua lui Domb.

Nemții reușiseră să returneze din rețeaua lui cîțiva agenți care, sub controlul echipei lui Giering, emiteau știri menite să sugereze centrului această situație. De pildă, Goebbels făcuse, chipurile, după o vastă anchetă în rîndul opiniei publice, un raport asupra atitudinii poporului german față de război. Se credea în general în victorie, consemna el, dar, în ipoteza unei înfrîngeri a Wehrmachtului, erau de preferat tratative cu oricine în Vest «pentru a-i arunca pe ruși de la frontierele Germaniei». Raportul — destinat sferelor înalte ale conducerii naziste — a fost livrat echipei lui Giering pentru a fi difuzat de Trepper. El trebuia să insufle Moscovei ideea predispoziției germane de a trata cu occidentalii pentru a arunca toată puterea Wehrmachtului asupra armatei roșii.

Dar în închisoare, Trepper nu stă inert. El caută — și găsește mijlocul — de a pune în gardă centrul asupra manevrelor contraspionajului german. Noaptea, cînd este convins că sentinelele nu mai sînt atente, el elaborează detaliile unui raport. De luni de zile el transmitea centrului avertismente de care nu se ținea seama. Acum trebuia să fie crezut. Este ultima șansă. Descrie arestarea sa în mod minuțios, fiecare confruntare, lista agenților arestați și numele celor bănuiți de a avea legături cu rețeaua încă activă. Dintre aceștia cei mai important era Fernand Pauriol. În fine, Trepper inițiază asupra «marelui joc», scopul și mijloacele puse în mișcare. Ca probă, citează telegramele pe care i le-a pus la dispoziție Giering, cu comentariile acestuia. Termină mesajul, prevenind că va încerca să evadeze.

Redactarea raportului o face în trei limbi — ebraică, idiș și poloneză, amestecîndu-le cît mai mult posibil. Era o precauție și un mijloc de a cîștiga timp. Dacă ar fi căzut în mîna Gestapoului erau necesari trei interpreți pentru a descifra mesajul.

În momentul cînd — escortat la distanță de agenții lui Giering — înmînează cele trei documente, și anume mesajul scris și controlat de Giering, scrisoarea sa trilingvă și o scurtă epistolă către Jacques Duclos, unui emisar cu post fix, îi spune: «Dispăreți imediat și nu mai reveniți».

Din acest moment încolți în mintea lui și planul de a evada.

— Eram convins — îmi declara Domb — că prezența mea în captivitatea kommando-ului de la Paris putea să influențeze «Spielul». Dar am decis să evadez în momentul în care am aflat de la Berg (ajutorul lui Pannwitz — S.V.) că a fost arestat Duval. Duval era la curent cu jocul meu dublu față de nemți, care credeau că în fond eu colaborez în mod cinstit cu ei. Nu știam dacă Duval va rezista torturilor. Așteptam să se deschidă ușa și să intre Pannwitz sau Berg care să-mi spună: «Ei, acum știm totul. Ar fi cazul să ne spui ceea ce nu ai spus pînă-n prezent». Aveam diferite planuri de evadare, puse la punct în afară și de care fusesem încunoștințat. Ele cereau participarea unui grup special de 10-15 persoane. Acesta era prezent în anumite zile ale lunii într-o cafenea din Saint Michel, care avea două ieșiri. Urma ca în timpul obișnuitei promenade prin Paris să rog paznicul — firește accidental — să oprească în fața cafenelei pentru a intra la W.C. Aș fi intrat și aș fi ieșit prin intrarea din spate într-o străduță mică, unde m-ar fi așteptat o mașină. Grupul francez ar fi barat drumul nemților care mă însoțeau, pînă eu mă depărtam.

Dar — continuă Domb — lucrurile s-au petrecut complet alt fel.

La 13 septembrie 1943, Willy Berg acuză dureri puternice de stomac. Berg era principalul paznic al lui Trepper, în ciuda rangului său important. Și Berg știa de la Trepper de o rețetă foarte bună pentru calmarea durerilor și despre o farmacie unde putea fi făcută. Spre ora 11,30, Berg vine la Neuilly, locul de detenție a lui Trepper. Acesta se oferă să-i procure rețeta, lucru pentru care Berg îi mulțumește. Pleacă împreună în direcția gării Saint-Lazare. 15 rue de Rome era adresa farmaciei Bailly o farmacie mare situată într-un imobil înalt. Parterul avea zeci de ghișee, în plus existau două ieșiri: în rue de Rome și în rue de Rocher. Trepper știa acest lucru. Mașina oprește în fața intrării principale. Trepper îi invită pe Berg să-l însoțească, dar i se replică: «Am încredere în d-ta». Intră *singur* în farmacie prin rue de Rome, iese imediat prin rue de Rocher și dispare în mulțime...

Să urmărim episodul în relatarea lui Domb:

— Am calculat astfel: dacă Berg intră cu mine în farmacie, mă îndrept spre casă, de acolo imediat spre ieșirea din spate. Probabil că Berg o să vrea să tragă. Dar cum? Farmacia era totdeauna plină de oameni. În farmacie însă am intrat singur. Calculul trebuia schimbat. Am socotit că în 5 minute voi putea ieși din farmacie și ajunge la stația de metro. În acest interval Berg nu se va alarma. După cum am aflat ulterior, Berg a așteptat în mașină aproximativ 10 minute. Apoi a intrat în farmacie să mă caute. Farmacia era mare și au mai trecut cîteva minute pînă să-și dea seama că nu mai sînt înăuntru. Eu luasem metroul spre Neuilly, apoi de la capătul liniei, cu autobuzul, am plecat spre Saint Germain. Berg a plecat în viteză cu mașina spre sediul kommando-ului. Aveam — dar asta nu o știam atunci — un avans de 20 de minute.

De la sediul lui Pannwitz au plecat ordine rapide. Tot cartierul Saint-Lazare a fost înconjurat de poliție. S-a făcut o percheziție amănunțită în tot imobilul din Bailly fără să se găsească, bineînțeles, nici o urmă. Spre prînz, dispozitivul a fost ridicat. Pannwitz era într-o agitație extremă. Pînă seara nu s-a putut hotărî să anunțe Berlinul.

În cele din urmă, neprimind nici o știre pozitivă din partea echipelor pornite în căutarea lui Trepper, îl sună pe șeful Gestapoului, Müller:

Pannwitz: *Să nu leșinați. Trepper a evadat.*

Müller: *(nu răspunde; liniște completă la celălalt capăt al firului).*

Pannwitz: *Alo... Ce s-a întîmplat?*

Müller *(după cîteva injurături)*: *...Bine, dar cum vreți să-l anunț despre aceasta pe Reichsführerul Himmler?*

(Continuare în pag. 22)

ROTE KAPELLE (III)

Doi dintre membrii rezistenței din Berlin — Schulze-Boysen și Weisenborn.

Pannwitz: *Există o soluție! Să nu-l anunțați de loc!*

În cele din urmă și Müller admise că aceasta este cea mai bună soluție.

Și Himmler nu a știut niciodată de evadarea lui Trepper. În catastifele sale rețeaua fusese lichidată!

La 17 noiembrie 1943, poliția franceză primește următoarea telegramă: «Căutați-l pe Jean Gilbert...», însoțită de fotografia sa. Tot ce era german în Franța și Belgia era pe urmele sale.

— Ce ați făcut după evadare?,l-am întrebat pe interlocutorul meu.

— Multe, foarte multe. Principala mea sarcină era să salvez pe acei oameni pe care — după cum aflasem de la Gestapo — nemții voiau să-i aresteze. Trebuia deci să trag la timp semnalul de alarmă pentru a-i ajuta în mod eficient. În această perioadă principalul meu ajutor era Alex. Lesoroi. El a fost mîna mea dreaptă, avea o mare experiență militară. Datorită lui am reușit să punem pe picioare o nouă rețea și controla tot ce se petrecea la sediul Abwehrului.

Sosește mult așteptatul moment al eliberării Parisului. Trepper și oamenii săi alcătuiau un grup de insurgenți având misiunea să atace sediul kommando-ului. Ei ajung acolo la scurt timp după ce Pannwitz și grupul plecaseră. Deținuții fuseseră trimiși în Germania. În rue de Sausaies nu mai rămăseseră decît mormane de hîrtie arsă. Atunci a aflat Trepper tragedia cîtorva buni prieteni. Și despre ei a ținut în mod deosebit să-mi vorbească: Suzanne Spaak și Fernand Pauriol:

— Suzanne Spaak era soția lui Claude Spaak, fratele omului politic belgian Paul Henri Spaak. Suzanne era unul dintre acei oameni minunați cum rar pot fi întîlniți. A fost arestată de Gestapo, torturată — dar n-a spus absolut nimic. Și Suzanne știa multe lucruri despre rețea, chiar foarte multe. În cele din urmă atît Suzanne cît și Fernand Pauriol au fost executați în celulele lor și îngropați în taină — nici o inscripție nu a însemnat locul unde erau înmormîntați. Asta se întîmpla cu puține zile înaintea eliberării Parisului. Pannwitz este vinovat de uciderea celor doi, și probabil că exact din aceste motive el i-a scris după război lui Claude Spaak că soția sa trăiește. Voi păstra totdeauna un sentiment deosebit pentru Suzanne și Fernand — doi oameni care au luptat pînă la capăt împotriva hitlerismului.

— Anul trecut (în 1967) — continuă Domb — am primit din partea soției lui Pauriol copia ultimei scrisori pe care Fernand a scris-o. Aceasta se întîmpla cu o oră înainte de a fi împușcat de călăii naziști. El a transmis scrisoarea în afara închisorii prin pastor: «Să spui prietenilor noștri că am murit așa cum am trăit pînă astăzi». Înainte de moarte, Pauriol a compus numeroase poezii care oglindeau o profundă liniște sufletească. Una dintre ele era închinată fetiței sale care avea atunci 5 ani: «Ochii micuței mele Mireille...» Fernand a murit la 31 de ani.

Acasă la Domb am consultat voluminosul dosar cu tăieturi din presa mondială, după apariția cărții lui Perrault — «L'Orchestre Rouge». Ziariști prestigioși își aduceau omagiul lor muncii temerare, plină de inventivitate,a rețelei antihitleriste conduse de Domb.

Domb a dorit să includ în rîndurile mele o precizare care o considera de importanță capitală pentru înțelegerea întregii acțiuni:

— În fond cine eram noi? În ce consta forța rețelei noastre? Este esențial de pus aci punctul pe i. Grupul nostru a reprezentat în mod elocvent alianța forțelor celor mai diferite împotriva hitlerismului. Oameni de 13 naționalități — belgieni, francezi, evrei, spanioli, ruși, italieni, englezi, americani, germani, polonezi, austrieci, lituanieni, ucraineni. Era și o tînără din Martinica. Pe de altă parte erau reprezentate toate tendințele politice — de la comuniști pînă la monarhiști. Forța noastră a constat în alianța trainică, în ura comună față de ciuma brună, în comunitatea acțiunilor de zdrobire a tuturor planurilor hitleriste. Și cred că am reușit să ne îndeplinim misiunea noastră, să contribuim cu forțele noastre la cauza înfrîngerii fascismului.

Îl privesc cu atenție pe Leopold Domb. Pe Trepper. Pe Jean Gilbert. Pe ostaticul din Neuilly. Pe «Le Grand Chef». Fața lui nu poartă urmele multiplelor intemperii ale vieții. Dar toate i-au dat acea formidabilă tărie sufletească care o exprimă glasul lui ferm și sfătos și ochii săi de culoarea și cu sclipirile oțelului. Aș dori să-i închin prin aceste rînduri un omagiu profund

DIALOG CU CITITORII

Și în această săptămînă scrisorile primite la redacție sînt multe și variate. Buna-cuviință ne obligă însă să începem prin a mulțumi tuturor acelora, numeroși, care ne adresează cuvinte de încurajare și de laudă pentru conținutul și prezentarea revistei. Modestia ne împiedică să reproducem ceva din aceste scrisori, dar trebuie totuși să recunoaștem că ele ne procură o reală satisfacție și constituie o încurajare prețioasă în strădaniile noastre.

Mulțumim de asemenea celor care ne trimit sugestii pentru îmbogățirea tematicii revistei; vom căuta să ținem seama de toate aceste propuneri. Promisiunea de mai sus se referă, bineînțeles, și la sugestiile făcute de zeci sau sute de cititori tineri în legătură cu portretele de artiști publicate în «Flacăra-Album». Dar, cum aceste portrete se publică doar cîte unul pe număr, mulți dintre corespondenții noștri vor trebui să se înarmeze cu răbdare. E cam greu cînd ai 18 ani dar, deocamdată, nu vedem altă soluție. E clar că în aceste condiții nu ne putem permite să publicăm din nou imaginea unui actor care a mai figurat în «Flacăra-Album» decît după o lungă perioadă de timp. Cititoarele care ar dori să-l vadă pe Alain Delon în fiecare număr al«Flacării»vor rămîne probabil dezamăgite.

Am adus aceste precizări pentru a nu fi acuzați că am avea ceva împotriva uneia sau alteia dintre stelele ecranului sau ale muzicii ușoare. E ceea ce pare să nu înțeleagă cel ce ne-a trimis o scrisoare pe marginea reportajului «O crimă în lumea bună» și care semnează curajos și anomic *«un grup de tineri din Medgidia»* (ați observat cum cei mai mulți autori de anonime — victime, probabil, ale unui complex de culpabilitate — semnează «un grup», «mai mulți», «un colectiv» etc.). Nu ne-am fi oprit asupra acestei scrisori agramate și abundînd în injurii triviale, dacă ea nu s-ar termina — hodoronc-tronc — cu următoarea afirmație: «Unii actori care au talent și pregătire sînt aruncați la cele mai mizerabile teatre din țară, pe cînd toți hodorogii sînt abonați ai ecranului». După cum se vede, nu gloria lui Delon i-a îndemnat pe anonimul din Medgidia (vorba vine!) să pună mîna pe stiloul cu pastă, ci excesul de venin provocat de cine știe ce sentimente de frustrație.

Cît despre ceilalți corespondenți care s-au arătat neliniștiți de prezentarea făcută cazului în care a fost implicat Delon, îi asigurăm că prețuim așa cum trebuie talentul și prestanța simpaticului actor francez, că nu-l învinuim de nici un delict (ancheta nu e terminată și nu vrem să ne substituim judecătorului de instrucție) și că ne facem doar datoria relatînd prin texte și fotografii evenimente semnificative din actualitatea internațională (și numai pe baza unor date verificate.

Multe scrisori conțin critici, semnalează neajunsuri din diferite sectoare de activitate. Unora dintre aceste sesizări le vom face loc în paginile noastre de actualitate; despre altele, ne vom îngădui, din cînd în cînd, să amintim și în aceste coloane. De pildă, *un cititor* (scrisoarea este semnată) ne informează că nici la TAROM nu toate merg cum trebuie; călătorind cu avionul care venea din Copenhaga și Praga spre București în după-amiaza zilei de 28 noiembrie, a constatat că din motive inexplicabile (vreo campanie de economii, poate) garderoba a fost desființată. Cum sîntem în plin sezon rece și toți pasagerii (toate locurile erau ocupate) aveau paltoane, vă puteți închipui situația. Paltoanele îngrămădite pe plasa de deasupra scaunelor arătau la sfîrșit ca scoase din etuvă, altele s-au odihnit tot timpul călătoriei în brațele pasagerilor. Cererilor de explicații, formulate politicos de unii călători, li s-a răspuns sec și tăios de către o stewardessă agresivă, cu maniere și ton de pedagogă de la răposatele licee ortodoxe de fete. „M-am făcut mic și n-am mai zis nimic, încheie corespondentul nostru. Îndemnul, conținut implicit în apostrofa stewardessei: «Dacă nu-ți place, ia-ți mașină mică», era, oricum, inaplicabil. Am tăcut și m-am uitat prin cabină. Arăta... mă rog, nu ca în prospectele TAROM-ului". Noi sîntem de părere că nu trebuie să tăcem. Și așteptăm ca și TAROM-ul să vorbească.

Cititoarea *Elvira Szermerjai* din Sibiu ne comunică unele considerații interesante cu privire la ancheta «Reconsiderarea anticamerei», publicată de noi în nr. 43. Îi mulțumim și o asigurăm că vom ține seama de sugestia domniei-sale de a scrie ceva și despre activitatea dactilografelor.

Ce am putea răspunde cititorului *Mihai Ion* din Galați, care ne cere ca la rubrica «Memento» să fie semnalate și discurile de muzică ușoară? Să ne urmărească și de acum înainte și dacă nu va fi mulțumit...

Încă o dată amintim tuturor *cititorilor care ne trimit versuri* că «Flacăra»,în actualele condiții de spațiu, nu publică pagini de poezie. Din cîte am înțeles, la recenta adunare generală a scriitorilor s-a hotărît editarea unor noi reviste literare. Așa că, talent să fie...

H. DONA

TRAVERSAREA

Acum cîteva zile, un submarin de două locuri a traversat... Trafalgar Square, faimoasa piață londoneză. Nu vrem să păcălim pe nimeni, nici n-am putea de altfel, fotografia e martor onest: traversarea s-a făcut pe uscat, cu ajutorul unor roți pneumatice. Asta nu înseamnă de loc că imaginea unui submarin, defilînd în fața celui mai mare om al apelor din Anglia, amiralul Nelson, n-a fost mai puțin insolită.

Unde se ducea submarinul pe numele său Star III? La Marea Nordului, unde va fi pus în serviciul administrației pipe-line-ului subacvatic.

Pentru eventualii amatori să-l cumpere, precizăm: Star III costă 300 000 de dolari.

Karl Scherrer din Dreistatten, un cătun din Austria de jos, a rămas, la cei 76 de ani ai săi, plin de tineresc entuziasm și pasiuni. Muzica este marele zeu căruia i se închină și căruia îi aduce ca prinos harul artistic și priceperea de bun meșteșugar. Ultima creație: un «Glockenspiel» care — în ciuda faptului că nu păstrează nici o asemănare exterioară cu «celesta», aristocratica sa rudă din orchestrele simfonice — izbutește să redea în tonalități unice, vesele, arii folclorice sau maiestuoase marșuri din opere.

ÎN CARNE ȘI OASE

Este chiar tigru. Îl cheamă Taifun, este pensionarul circului din Vladivostok și își face promenada zilnică însoțit de dresorii Marișa și Valter Zapașnih. Ce e mai nostim: strada pe care se preumblă se numește de peste un secol... «Ulița tigrilor»!

colierul de perle

DE-ALE STARLETELOR

• Orice starletă — denumire curentă dată aspirantelor la titlul de vedetă — visînd la ziua cînd monograma ei va înlocui ilustrele B.B. a avut măcar o dată în viață ghinionul să se afle față-n față cu întrebările ziariștilor. Iată un asemenea moment:

Întrebare: Îl iubiți pe Corneille?

Răspuns: Ei, să nu exagerăm. Sîntem doar buni amici.

• Într-un bar, două starlete sorb citronade și discută.

— Despre ce vorbeați? — se interesează o colegă de-a lor.

— Despre Sartre.

— Aha, e localitatea unde plecați să filmați?..

• Cercetînd o carte proaspăt apărută în librării, o starletă meditează: cum naiba au tipărit-o ăștia fără să-i taie paginile?

• Căsătoriile ca mijloc publicitar sînt lucruri curente în viața starletelor. Un dialog edificator:

— Te rog să vii negreșit la nunta mea — o invită starleta X pe buna ei prietenă

— Ah, dragă, ai să mă ierți, mi e imposibil. Dar data viitoare, negreșit

(După Jean-Charles)

GASTRONOMICĂ

reabilitarea cocoșului

Cocoșii nu se bucură de prea multă trecere nici printre gurmanzi, nici printre gospodine: ba că nu fac zeamă bună, ba că sînt ațoși, ba că-s cam frivoli și au cîte două creste, mă rog, fel și fel de motive sînt prezentate ca argumente întru defăimarea lor.

Cert este că numele acestei prea cinstite orătănii nu este consemnat în nici o carte de bucate autohtonă. În unitățile de desfacere ale gostatului sau ale altor organizații comerciale se vînd: pui proaspeți, găini tăiate, rațe, giște, curcani, fazani, fel de fel de zburătoare comestibile, dar cocoși, ba; iar în listele de mîncăruri ale restaurantelor, desfid pe cel care va găsi pomenit cocoșul. Unii, mai subtili, oferă «pilaf de pasăre», «fripturi de pasăre», dar așa cum cuvîntul pasăre nu include struțul sau colibriul, tot așa nimeni nu se gîndește că ar putea fi vorba despre cocoș.

Pentru a vă convinge de nedreptatea strigătoare la cer care se face cocoșului, cumpărați unul din piață. (Cei care nu au văzut în viața lor un cocoș îl pot identifica prin faptul că-i mai voinic, poartă creastă, pinteni și, fiind din fire optimist și harnic, își începe ziua cu melodia populară «Cucurigu!».) Deci, avînd un cocoș de circa 2 kg (poate fi și mai mare, că nu-i nici o nenorocire) îl decapitați, îl curățați și, întreg-întreguț, îl puneți la fiert, într-o oală cu apă și sare. După ce a fiert bine-bine — lucru ce se poate verifica prin ușurința cu care intră furculița în el — îl mutați într-o cratiță împreună cu zațul rămas din zeama foarte scăzută. Aici se mai adaugă 40-50 g unt, 5-6 căței de usturoi, 4-5 boabe de piper strivite, o ceapă tăiată în patru (bineînțeles curățată și spălată în prealabil), 2 roșii mari, proaspete sau conservate. Totul se bagă la cuptor. Cînd cocoșul se crochează pe o parte, se întoarce; cînd e aproape gata se adaugă un pahar de vin și se mai ține încă 5-10 minute la cuptor. Pe platoul pe care se servește, cocoșul poate fi înconjurat de cartofi prăjiți presărați cu frunze de pătrunjel și totul stropit cu sosul de vin rămas în cratiță.

Se recomandă ca la masă să aveți printre invitați măcar una dintre persoanele care răspund de producția de ouă, pentru că astfel veți dovedi că, neconsumînd o găină, ați contribuit direct la creșterea producției de ouă și s-ar putea să vă premieze, dacă nu cu o duzină de ouă — care nu se găsesc — cel puțin cu un cocoș, care de asemeni nu se găsește.

P.P. NAȘU

P.S. După îngurgitarea cocoșului cu sos cu tot, se interzice cu desăvîrșire consumarea de: citronadă, Pepsi-cola, lapte bătut sau dulce și chiar de apă minerală.

Ținînd seama de această interdicție se poate organiza un concurs de imaginație. Ospătele care indică cel mai potrivit lichid de stins setea convivilor va fi recompensat prin permisiunea de a procura și plăti partea lichidă propusă.

DECEMBRIE - LUNA CADOURILOR

Prilej de bucurii și pentru cei mici. Oferiți-le daruri potrivit vîrstei, gusturilor și înclinațiilor.

JUCĂRIILE? UN LUCRU SERIOS!

Magazinele de specialitate vă ajută să alegeți:

- *Jocuri distractive și educative*
- *Păpuși*
- *Jucării mecanizate și electrice*
- *Truse de politehnizare*
- *Jocuri pentru micii constructori*

FLACĂRA

Nr. 1 *1969*

apare la 28 decembrie
intr-un număr mult sporit de pagini
24 de pagini in culori.

din sumar:

■ «Flacăra» intreabă, personalități proeminente răspund: **...Și în 1969?** ■ Actualitate și previziune: **reporterii nostri pe teren vă informează despre CEEA CE ESTE și CEEA CE VA FI** ■ Vești comentate de pe 5 continente ■ Familia Soarelui, familia noastră — **senzaționale dezvăluiri ale științei contemporane cu privire la Lună, Marte, Mercur, Venus, Saturn, Fobos și Deimos, asteroizi. Savanții spun: SÎNTEM TOT MAI APROAPE DE ADEVĂR!** ■ **Iată niște fotografii despre care s-a vorbit:** cele mai surprinzătoare instantanee fotografice ale anului trecut ■ **Ați terminat ultimele pregătiri pentru Revelion?** Cîteva sfaturi în plus, și de ultimă oră, nu strică! ■ **Această** povestire **a fost aleasă pentru dv. de însuși** Hitchcock ■ **Un set de** fotografii **al căror calificativ de** ciudat **încă n-a spus nimic** ■ Film ■ Teatru ■ Umor ■ Jocuri distractive ■ Cel mai..., cea mai... — **cititorii «Flacării» și-au spus cuvîntul despre vedete de teatru, film, muzică ușoară.**

„APOLLONAUȚII" în junglă

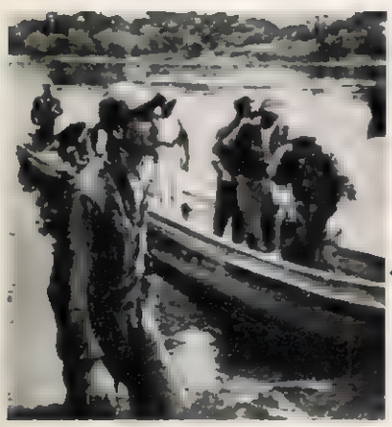

După o partidă de vînătoare și pescuit, Walter Cunningham — care în octombrie anul acesta a zburat în jurul pămîntului la bordul lui «Apollo-7» — se întoarce în «tabără», întovărășit de ceilalți cosmonauți. Țigara din care trage Cunningham a fost confecționată dintr-o materie primă «locală».

Există fel de fel de concedii. Pentru marea majoritate a oamenilor, ele înseamnă munte, mare, călătorii, campinguri — într-un cuvînt, destindere. Există însă și oameni pentru care concediile de odihnă s-au transformat în «vacanțe de studii». Vacanțe de loc odihnitoare,pe care și le petrec în condiții dure, în deșerturi fierbinți și aride sau în străfunduri de junglă. Ei trebuie să încerce să se descurce fără ajutorul acelor o mie și unu de lucruri pe care în viața de fiecare zi le avem în orice clipă la îndemînă, sînt obligați să se călească în mijlocul a tot ce poate oferi mai vitreg natura Terrei.

Vacanțele acestea fac parte dintr-un program de antrenament, un program de supraviețuire am putea spune. Iar cei nevoiți să și le petreacă într-un asemenea mod sînt așa-zișii «apollonauți», cosmonauții care participă la realizarea diverselor etape ale programului «Apollo». Scopul vacanțelor: familiarizarea (pe cît se poate) cu problemele ce s-ar ivi în cazul cînd nava cosmică ar fi pusă în situația de a ateriza pe o altă planetă, iar echipajul ei ar fi nevoit să aștepte depistarea și recuperarea. Fotografiile pe care vi le prezentăm în aceste pagini au fost făcute cu prilejul «vacanței de studii» de anul acesta, pe care «apollonauții» au petrecut-o în junglă.

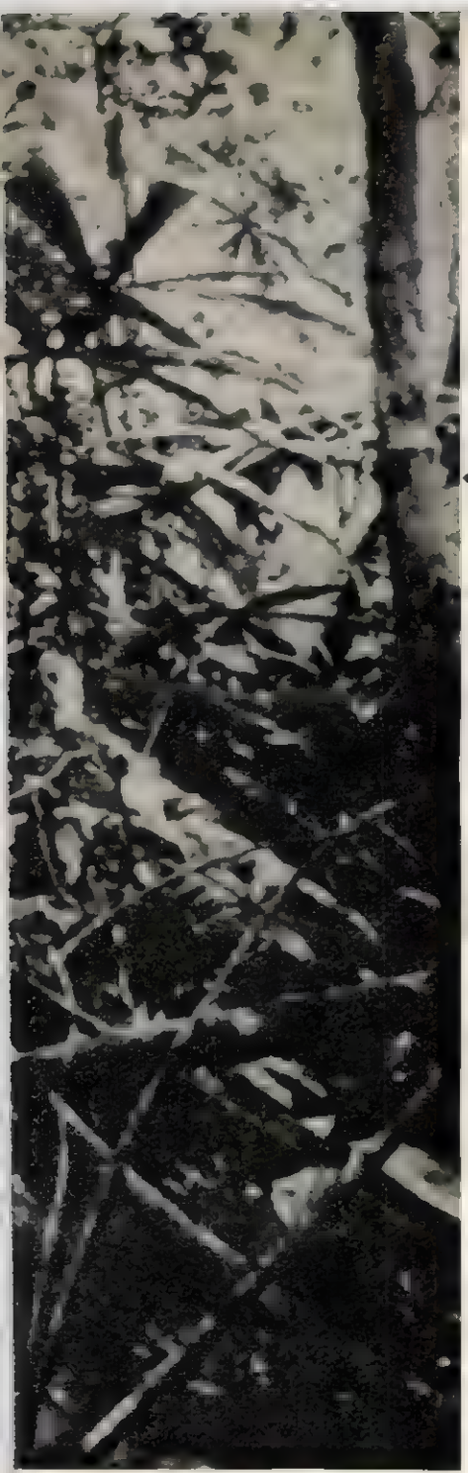

Pentru Richard Gordon, ca și pentru ceilalți cosmonauți aflați în «vacanță de studii» în junglă, sucul secretat de liane constituie un prețios aliment.

Pierdut în adîncurile junglei, cosmonautul trebuie să știe să se orienteze, parcurgînd mari distanțe pentru găsirea locului propice unei eventuale recuperări. Fotografia noastră vi-l prezintă pe Richard Gordon, care în cursul unui exercițiu de orientare își deschide drum prin desișul lianelor. Împreună cu Charles Conrad, Gordon a voiajat în spațiul extraterestru la bordul lui «Gemini 11».

William Anders (stînga) și Frank Borman, de data aceasta în echipamentul specific profesiunii lor.

Eugene Cernan își aprinde focul. În cazul unei aterizări forțate, el va trebui să-și pregătească mîncarea singur, din ce va găsi la fața locului. De data aceasta a înfipt în frigare o bucată de Boa constrictor și o iguană.

Peste cîteva minute William Anders și Michael Collins (în planul doi al fotografiei) își vor bea cafeaua. Au făcut un foc din crengi uscate, iar ca ibric folosesc o cutie veche de conserve. William Anders — care împreună cu Frank Borman și James Lovell urmează să ia parte la zborul navei «Apollo-8» preconizat pentru sfîrșitul anului — și-a confecționat singur, dintr-o parașută, această salopetă. Pe șoldul drept, într-un «termos» din bambus își păstrează rezerva de apă potabilă.

Alături de cei care într-un viitor apropiat vor pleca poate spre lună, un om care trăiește încă în pragul primitivismului. Walter Cunningham (stînga) și David Scott sînt invitații șefului de trib Zarco.

telex

RABAT — 4 000 de studenți marocani au declarat grevă. Ei critică metodele de învățămînt și cer un număr mai mare de profesori de limbă arabă.

LONDRA — În urma unor studii îndelungate, un grup de astronomi englezi a descoperit steaua cea mai fierbinte: «Lupus X». Are o temperatură de 150 milioane grade Celsius.

ABIDJAN — Autoritățile din Coasta de Fildeș au recunoscut că pentru menținerea prețurilor au ordonat distrugerea unei cantități de 100 000 tone de cafea.

GENEVA — Harry Greenfield, președintele Organului internațional pentru controlul stupefiantelor, a denunțat faptul că într-o serie de țări dezvoltate folosirea abuzivă a substanțelor halucinogene, sedative și euforizante a luat caracterul unei adevărate epidemii.

BUENOS AIRES — Ministrul argentinian al economiei, A. Krieger, anunță pentru 1969 o creștere a producției cu 6%, și reducerea substanțială a impozitelor pe venituri.

BELGRAD — Cel mai mare furnal din Iugoslavia se construiește în prezent la Radinac, lîngă Belgrad. Începînd din anul viitor el va furniza 720 000 tone de fontă.

LISABONA — Lozincile recentelor demonstrații studențești: «O universitate liberă pentru națiune!»; «Nu vrem o universitate divizată!»; «Universitatea să fie democrată, critică, liberă în toată țara!»

REYKJAVIK — Devalorizarea cu 35,2% a coroanei islandeze a fost determinată și de scăderea simțitoare (45%) a exporturilor. Pescuitul, care asigura ponderea principală a exportului, a scăzut cu 25%.

FRANKFURT AM MAIN — Metroul recent inaugurat aici (al 35-lea din lume) este complet automatizat printr-un sistem de relee electrice. Centrala automată este deservită doar de 3 tehnicieni.

GDANSK — Cele peste 500 de nave de fabricație poloneză lansate pînă acum de șantierele locale au o deplasare totală de peste 2 000 000 tone.

PARIS — După reducerea cu 60 000 000 franci a creditelor franceze afectate programului «Concorde», agenția France Presse anunță că aparatul francez purtînd însemnul «02» va putea fi gata pentru primul zbor abia la opt săptămîni după lansarea, în ianuarie 1969, a variantei engleze «Concorde 01».

Puternice conflicte sociale în Italia. În Sicilia, uciderea de către poliție a doi muncitori agricoli a provocat mari demonstrații (în fotografie), greve și alte acțiuni de protest. De asemeni, în Italia continentală o uriașă grevă, care a antrenat peste un milion și jumătate de oameni ai muncii aflați în luptă pentru o serie de revendicări privind îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, a paralizat importante servicii publice.

O INSULĂ ȘI UN BLOC

Ce este aceea securitate? Iată tema dominantă dezbătută la ora actuală într-o mică republică insulară a lumii noastre agitate — Malta. Am ales subiectul nu pentru că răspunsul maltezilor la această problemă ar afecta raportul mondial de forțe ci pentru că felul cum se desfășoară discuția are implicații mai generale. Pe scurt, totul a început de la o declarație a primului ministru Borg Olivier, în care a afirmat că în actuala situație internațională «Malta, din cauza dimensiunilor sale, nu poate să nu întreprindă acțiuni în apărarea sa, luînd măsuri de precauție printr-o asociere cu N.A.T.O.». Declarația a declanșat o adevărată furtună publică. Liderul opoziției, Mintoff, a întrebat în parlament: «Poate guvernul să confirme sau să dezmintă zvonurile că Malta va deveni o bază a N.A.T.O.?» Cercuri largi ale opiniei publice nu s-au mulțumit cu atît. În declarații și rezoluții s-a arătat că maltezii consideră că economia insulei ar fi grav afectată de transformarea ei în bază atlantică. Malta cîștigă bine de pe urma turismului și dorește să-și extindă veniturile în viitor printr-un mare efort de publicitate cu tema: «Veniți să vă recuperați forțele în cea mai însorită insulă a Mediteranei». S-a pus întrebarea: cine va mai crede că în Malta își va găsi, o dată cu soarele binefăcător, și liniștea mult dorită, în cazul că ea va fi cuprinsă de zăngănitul de arme atlantic? Sindicatele au și calculat cu cît va crește numărul șomerilor în cazul unei asemenea operații. Într-o declarație a sindicatelor se spune: «Credem că securitatea Maltei poate fi apărată fără o bază a N.A.T.O. în mijlocul nostru, bază care poate numai submina eforturile de diversificare a economiei».

Iată, așadar, răspunsul căruia i se poate conferi o valabilitate mai generală. Securitatea nu poate fi asigurată de proliferarea politicii blocurilor militare. Și aceasta nu este valabil numai pentru Malta. Pentru că securitatea Europei și a celorlalte continente își va găsi pavăza sigură în însăși substituirea blocurilor militare cu relații bazate pe încredere, pe respect reciproc, pe dezvoltarea schimburilor, în cadrul cărora turismul nu joacă un rol dintre cele mai mici. (Cu condiția ca turiștii, după ce se odihnesc și plătesc nota, să se întoarcă acasă la ei.) Doar așa securitatea ajunge să ofere, o dată cu liniștea, și soare din belșug pentru toți, în toate anotimpurile.

Nicolae LUPU

LONDRA

PREȚUL: «NOI SACRIFICII»

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Poporul britanic suportă o nouă majorare de prețuri și o reducere simțitoare a standardului său de viață, ca urmare a crizei economice din Franța. Apelul ministrului de finanțe, Roy Jenkins, care a cerut «noi sacrificii», s-a alăturat celui lansat la televiziune de către premierul francez Couve de Murville pentru «măsuri de austeritate nemiloasă în vederea cîștigării bătăliei francului francez». Experții financiari afirmă că și dolarul este în pericol și că, fără îndoială, în curînd se vor cere «noi sacrificii» și din partea muncitorilor americani. Muncitorilor din Republica Federală a Germaniei li s-a spus că moneda lor este cea mai puternică în lumea capitalistă, totuși ei se află de asemeni în fața unei iminente majorări de prețuri.

Muncitorii sînt presați să mărească randamentul în muncă, să producă mai mult. Dar pe de altă parte se efectuează noi majorări de prețuri, se fixează impozite mai mari și mai multe, se reduc posibilitățile cumpărării de bunuri în rate. Rezultatul inevitabil este că aceste bunuri se îngrămădesc în magazine, iar după un timp fabricile își încetinesc nemijlocit producția. Consecința? Șomaj și o continuă reducere a puterii de cumpărare.

Pînă nu demult, la noi, în Anglia, șomajul se menținuse la un procentaj mai mic, dar acum, în unele regiuni din nord el atinge un nivel periculos, iar în nordul Irlandei se apropie de limita antebelică. De altfel sindicatele au și avertizat în privința acestui pericol.

Guvernul pretinde că remediază situația prin încurajarea exporturilor, printre ultimele măsuri luate figurînd «curbele de importuri». Dar aceste demersuri sînt ineficiente, deoarece cu excepția cîtorva bunuri care pot fi deviate pe piața de export (de exemplu whisky-ul), producția economică a bunurilor depinde de nivelul ridicat al vînzărilor pe piața internă.

În fața acestor contradicții se caută cu înverșunare țapi ispășitori; atacul este îndreptat mai ales împotriva sindicatelor. Dacă ar fi să judecăm însă după cifrele concrete, numărul orelor de muncă pierdute din pricina grevelor este în orice caz mult mai mic decît cel datorat răcelilor banale. În multe orașe cifra este chiar mai mică decît cea care reprezintă timpul pierdut din cauza dificultăților circulației. Hotărîrea crescîndă a muncitorilor de toate nivelurile de a se opune — prin greve și prin alte mijloace — scăderii standardului lor de viață este însă o realitate incontestabilă.

Fără îndoială, unul dintre efectele actualei crize va fi un val de nouă ofensivă contra sindicatelor. Guvernul englez studiază în prezent un raport întocmit de o comisie prezidată de lordul Donovan, care a cercetat activitatea sindicatelor timp de trei ani și a recomandat o serie de măsuri destinate să le controleze activitatea în vederea unei «politici de venituri». Nu este nici un secret faptul că și Fondul Monetar Internațional insistă asupra unei înghețări a salariilor și asupra altor măsuri de austeritate.

Laburiștii de stînga — membri ai Parlamentului — și multe sindicate au declarat deschis guvernului că sînt gata să accepte o politică de înghețare a salariilor, cu condiția ca ea să se includă într-un plan economic general, în care sacrificiile impuse să fie egale pentru toți cetățenii. Aici apare limpede toată farsa, deoarece într-un sistem capitalist un astfel de plan economic este practic imposibil de conceput.

Nu este deci de mirare că muncitorii din Anglia opun rezistență față de politica de «salvare a lirei sterline» cu prețul standardului lor de viață.

COMENTARIU

din criză în criză

de Silviu BRUCAN

Pentru observatorul care a călătorit în ultimele săptămîni prin capitalele occidentale, criza monetară izbucnită în noiembrie apare în mod evident ca un efect de suprafață al unor fenomene economice și social-politice adînci și, în consecință, departe de a fi rezolvată prin măsurile paleative adoptate de «cei 10» miniștri de finanțe ai principalelor țări participante la sistemul denumit Gold Exchange Standard.

Nu trebuie să fii expert în probleme financiare (de altfel toate măsurile recente au fost luate împotriva avizelor experților care recomandau devalorizarea francului francez și revalorizarea mărcii vest-germane la un curs mai înalt) ca să-ți dai seama că și în acest caz a acționat din plin vechea și mult încercata lege a dezvoltării inegale a țărilor capitaliste. Actualul sistem monetar G.E.S. stabilit la Bretton Woods în 1945 a devenit perimat deoarece între timp s-au produs schimbări spectaculoase în relațiile de forță dintre puterile occidentale. Pe scurt, acest sistem se bazează pe folosirea dolarului și a lirei sterline ca monede-cheie de schimb și etalon mondial în locul aurului, și pe stabilirea unor raporturi fixe și de schimb între diferitele monede naționale. Or, poziția dolarului — deși sprijinită pe cea mai puternică economie din lume — a suferit o deteriorare sensibilă din cauza uriașului export de capital și a cheltuielilor militare exorbitante în străinătate, iar lira sterlină — supusă șocului pierderii imensului potențial de materii prime și debușeelor fostelor colonii — nu-și mai poate reveni în fire în pofida inhalațiilor de oxigen administrate de «cei 10» în ultimii ani. Țările vest-europene care, imediat după război, erau bîntuite de «foamea de dolari» și-au refăcut potențialul economic la începutul acestui deceniu și au ajuns să dețină rezerve de dolari de aproape trei ori mai mari decît cele ale Statelor Unite. Dar chiar între țările din Europa, inegalitatea ritmurilor naționale de dezvoltare a dus la modificări substanțiale în raportul de forțe dintre ele. Germania occidentală a depășit Anglia în producția industrială și a ocupat locul doi după S.U.A. în producția lumii capitaliste. În ce privește Franța, ea a acumulat puternice rezerve monetare datorită creșterii exportului industrial și agricol.

Toate aceste mutații economico-financiare au stat la baza creșterii tendinței de emancipare politică și militară a țărilor vest-europene — în special a Franței, — față de S.U.A., după cum tot ele au marcat noile forme ale rivalității dintre Anglia, Franța și R.F. a Germaniei. Crizei lirei sterline, declanșate în 1967 și izbucnite din nou în 1968, i-a urmat recent criza monetară franceză, urmare a paraliziei economice care a însoțit marile mișcări sociale din mai. Franța a suferit de atunci o continuă hemoragie, pierzînd jumătate din rezervele sale în devize, în timp ce Germania occidentală, redresată după recesiunea de anul trecut, a acumulat mari surplusuri ale balanțelor comerciale și de plăți. Contrar avizului experților, președintele De Gaulle a hotărît menținerea cu orice preț a valorii francului, hotărîre sprijinită de S.U.A. pe motiv că o devalorizare sensibilă a francului ar antrena o nouă slăbire a lirei și, implicit, a poziției dolarului. Dar noua slăbire a lirei arată că situația rămîne critică. Măsurile draconice anunțate de guvernul francez în scopul redresării balanței comerciale și de plăți trezesc de pe acum proteste în masele muncitorești, care văd în politica «de austeritate» eventualitatea anulării cîștigurilor cucerite în luptele din mai-iunie 1968. Aspectul extern nu este cu nimic mai liniștitor. Țările Pieței comune se tem că o politică franceză de restricții la importuri și de stimulare a exporturilor ar putea primejdui întreaga țesătură a integrării economice, dînd naștere la contramăsuri legitime din partea țărilor dezavantajate. Piața comună, care a funcționat atît de bine în condițiile boomului economic și ale relativei stabilități politice, ar putea să reziste cu mai puțin succes unei competiții de acest gen. În sfîrșit, R.F.G. iese din această conjunctură cu un prestigiu crescut, exprimat plastic de ministrul de finanțe Strauss cînd spunea că un gigant economic nu se mai poate mulțumi cu rolul unui pitic politic.

Poate niciodată nu a apărut mai clară constatarea că elementele de concurență și rivalitate dintre «cei șase» n-au dispărut o dată cu abolirea barierelor vamale. Tot atît de evidentă este concluzia că soluțiile conjuncturale, departe de a rezolva criza monetară occidentală, pun și mai puternic la ordinea zilei schimbarea radicală a actualului sistem monetar G.E.S.

SCRANTON, SOLUȚIE NEGOCIATĂ

William Scranton, trimisul special al președintelui ales al Statelor Unite, Richard Nixon, și-a încheiat turneul în Orientul Mijlociu. El a vizitat șase țări în nouă zile — Iran, Liban, R.A.U., Arabia Saudită, Iordania și Israel. O adevărată «cursă diplomatică», după cum se exprima un ziar libanez. Deși Scranton nu a avut timp decît să asculte rapoartele unora dintre ambasadorii americani din capitalele respective și expunerile făcute de oficialități asupra crizei din Orientul Mijlociu, misiunea sa a fost considerată importantă; «International Herald Tribune» scria că Scranton este purtătorul unor mesaje adresate de Nixon șefilor de state cu care urma să aibă întrevederi. Misiunea, deși neoficială, nu a fost mai puțin delicată. De altfel, nu este pentru prima dată cînd William Scranton este însărcinat cu asemenea misiuni politice spinoase.

Alegerea Teheranului ca primă escală a turneului fulger a fost considerată drept o dovadă a importanței pe care Nixon o atribuie Iranului în rezolvarea crizei din Orientul Mijlociu. Poziția acestei țări este, de altfel, cunoscută: îndeplinirea rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 și retragerea trupelor israeliene de pe teritoriile ocupate.

Observatorii politici au remarcat faptul că vizita lui Scranton în Orientul Mijlociu a avut loc într-un moment cînd, pe de o parte, incidentele dintre forțele israeliene și iordaniene au devenit tot mai frecvente, iar pe de altă parte misiunea de mediere a lui Gunnar Jarring a fost prelungită în mod oficial (se spune că a fost prelungită chiar pe timp nelimitat). Concomitent nu a fost trecută cu vederea nici vizita în R.A.U. a unei alte oficialități americane, Roy Anderson, vizită al cărei scop ar fi — se spune — netezirea căilor spre reluarea relațiilor diplomatice dintre Statele Unite și R.A.U. Alt factor care a îndreptat atenția cercurilor interesate asupra turneului întreprins de Scranton l-a constituit declarația lui Nixon, făcută imediat după alegeri, declarație în care acesta se pronunța pentru o soluție negociată a crizei. Acestea sînt deci circumstanțele în care trimisul special al lui Nixon și-a desfășurat vizita în Orientul Mijlociu. Firește că timpul aflat la dispoziția sa era prea limitat pentru a prilejui evoluții imediate, spectaculoase, ale situației. Ceea ce nu exclude însă posibilitatea ca turneul lui Scranton să se dovedească util în perspectiva unei soluții care să țină seama de interesele tuturor părților aflate în conflict.

Șerban BERINDEI

LONDRA—SYDNEY, ULTIMA ETAPĂ

Dintre cele 98 de echipaje din 24 de țări care luaseră în duminica de 24 noiembrie startul raliului automobilistic Londra-Sydney — la Bombay n-au ajuns decît 61. Cellalți — accidentați sau la limita puterii — au abandonat cursa de-a lungul celor 9 zile și 11 000 de kilometri dintre Londra și Bombay, pe drumurile uneori aproape impracticabile, în regiunile de deșert, desișurile de pădure sau trecătorile montane a nouă țări de pe două continente.

După sosirea la Bombay au urmat șapte zile de binecuvîntată relaxare pe bordul vasului Chausam, șapte zile și șapte nopți de «deplasare imobilă» de-a curmezișul Oceanului Indian. Săptămîna aceasta, din nou la volane, participanții la «maratonul automobilistic tricontinental» au parcurs ultima etapă a epuizantei curse — 4 800 de kilometri — traversînd continentul australian de la vest la est.

Nu știm, la ora închiderii ediției, numele membrilor echipajului care a primit premiul de 10 000 lire sterline făgăduit învingătorului. Cu siguranță însă, laurii vor fi fost binemeritați, răsplătind uriașul efort de voință, rezistența și nu mai puțin calitățile mașinii (căci, ca orice competiție automobilistică, acest raliu s-a disputat și pe terenul concurenței dintre marile firme de specialitate). Dincolo însă de toate acestea, el a contribuit la acea «vastă legătură umană» la a cărei importanță socială s-a referit, cu doi ani în urmă, Paul Hansluck, ministrul de externe al Australiei, propunînd organizarea unei asemenea curse.

Delia ȘTEFAN

În capitala britanică s-au desfășurat recent lucrările Conferinței generale a Federației Internaționale Aeronautice, la care au participat reprezentanți din 36 de țări și în cadrul cărela s-a hotărît instituirea medaliei «Iuri Gagarin» și a Zilei internaționale a aviației și cosmonauticii, ce se va sărbători anual la 12 aprilie. În fotografie, de la stînga la dreapta: C.E. Hennecart (Franța), director general al federației, Von Waldburg zu Zeil (R.F.G.), membru în consiliul federației, K.V. Kokkinaki (U.R.S.S.), președinte de onoare al federației.

PRIMUL OM LA POLUL SUD

Succesul lui Amundsen nu s-a datorat şansei, ci forţei, puterii de sacrificiu, intuiţiei şi prevederii sale... — se afirmă despre marea performanţă realizată (la 14 decembrie 1911, cînd a ajuns la Polul Sud) de celebrul explorator polar, norvegianul Roald Amundsen. Înainte de această cucerire, Amundsen străbătuse întreaga Arctică, din Groenlanda pînă la Alaska, şi făcuse numeroase încercări de a ajunge la Polul Nord; experienţa căpătată îi da dreptul deci să fie sigur pe sine, afirmînd, la 6 iunie 1910, cînd a plecat din fiordul Christiania spre Antarctica: «Vom fi înapoi de la Polul Sud — pe care-l vom cuceri — la 22 ianuarie 1912». S-a ţinut de cuvînt, întorcîndu-se în patrie, acoperit de glorie, cu două zile mai devreme, după ce înscrisese în analele explorărilor globului pămîntesc una dintre cele mai fascinante epopei.

Ion MUNTEANU

COMPUTER

• **«Lloyds Register of Shipping» comunică din Londra: flota comercială mondială a înregistrat o creştere de 12 052 000 tone numai în perioada dintre 1 iulie 1967 şi 1 iulie 1968. În prezent, locul întîi în acest domeniu este deţinut de flota de comerţ sub pavilion liberian, formată în mare parte din vase aparţinînd unor companii străine care eludează astfel legile fiscale aspre ale propriilor lor ţări.**

• **Potrivit ultimelor date, firmele de automobile vest-germane au vîndut în cursul lunii octombrie 322 594 de autoturisme. Cota de export s-a ridicat în aceeaşi lună la 59%, debuşeele interne fiind deja saturate.**

• **Întreprinderea ungară de comerţ exterior «Metrimpex» a încheiat cu sucursala londoneză a firmei americane «Honewell Controlls Limited» un contract în valoare de 2 600 000 dolari pentru achiziţionarea unor maşini electronice de calcul.**

• **Expansiunea capitalului productiv japonez se îndreaptă în proporţie de 75% spre ţările în curs de dezvoltare. Restul de 25% este orientat spre ţările dezvoltate din punct de vedere industrial.**

• **Ca şi în lunile precedente, «General Motors» continuă să deţină locul întîi în comerţul de automobile din S.U.A. Reprezentanţele firmei americane vînd zilnic în medie 20 000 de automobile. Recordul pe octombrie: 557 804 maşini.**

• **Uzinele iugoslave «Vaso Miskin Crni» din Sarajevo vor începe în ianuarie 1969 livrarea unui număr de 1 600 vagoane de marfă pentru Noua Zeelandă. Valoarea comenzii: 5 000 000 dolari.**

• **500 000 km este lungimea totală a celor 2 500 linii aeriene civile deservite de compania sovietică «Aeroflot».**

• **Picosecunda — a milioana parte dintr-o secundă — poate fi reprezentată cifric printr-un zero urmat de o virgulă şi de 11 zerouri urmate de cifra. 1.**

Pe scurt: 0,000 000 000 001.

• **Din 1958 şi pînă astăzi investiţiile americane în Franţa au crescut de patru ori.**

EŞECUL MERCENARILOR

Cu cîteva zile înainte de sărbătorirea — la 30 noiembrie — a primei aniversări a Republicii Populare a Yemenului de sud, agenţia France Presse a transmis o declaraţie făcută la Aden de un membru al guvernului acestei ţări, Abdulah Ali Oqba, care denunţa faptul că la frontiera de nord a republicii sînt masate trupe de mercenari aflaţi în solda sultanilor şi emirilor din fosta federaţie de tip colonialist. Unităţile de mercenari sprijinite de Arabia Saudită şi S.U.A. pregăteau un atac armat direct, care s-a şi concretizat de altfel a doua zi după sărbătoarea independenţei. Potrivit relatărilor de presă, acest al treilea atac militar din anul 1968 a fost şi unul dintre cele mai puternice. Mercenarii au ales anume ca moment al declanşării ostilităţilor această dată, contînd pe faptul că, în atmosfera sărbătorească prilejuită de aniversarea republicii, acţiunile lor fulgerătoare vor provoca o panică generală în rîndul populaţiei, ceea ce le va înlesni succesul şi va duce la restabilirea puterii feudalilor. Operaţiunile desfăşurate în regiunea Belhan şi Sharorah s-au izbit însă de rezistenţa hotărîtă a forţelor republicane. Potrivit ştirilor transmise de postul de radio Aden, în regiunea de nord a ţării au avut loc lupte crîncene, în cursul cărora armata guvernamentală a dat puternice contralovituri intervenţioniştilor şi a capturat importante cantităţi de arme şi muniţii. Invadatorii au fost siliţi să bată în retragere şi să lase pe cîmpul de luptă un mare număr de morţi şi răniţi.

Acest nou eşec al complotiştilor împotriva independenţei Yemenului de sud vădeşte încă o dată fermitatea poporului yemenit de a apăra cu arma în mînă independenţa cucerită cu preţul atîtor jertfe. Între timp, în perioada care s-a scurs de la proclamarea independenţei Republicii Populare a Yemenului de sud, noul regim a reuşit să facă primii paşi pe calea înlăturării urmărilor dominaţiei coloniale, pe calea propăşirii economice şi sociale. Astfel, a fost decretată desfiinţarea sclaviei, sînt în curs de desfăşurare reforma învăţămîntului şi reforma agrară (proprietăţile foştilor emiri au şi fost împărţite ţăranilor fără pămînt care reprezintă 90% din populaţie). Se extinde reţeaua de drumuri, s-au pus bazele cîtorva obiective industriale — toate realizări menite să consolideze regimul republican.

Nicolae N. LUPU

PRIMELE NUMIRI ÎN ECHIPA NIXON

1 Herbert G. Klein, **în vîrstă de 50 de ani, unul dintre principalii organizatori ai campaniei electorale a lui Richard Nixon, a fost numit de acesta în funcţia de „superataşat de presă".**

2 Raymond K. Price, **în vîrstă de 38 de ani, fost editorialist al lui „New York Herald Tribune", considerat cel mai bun redactor de discursuri din echipa preşedintelui ales, şi**

3 Patrick J. Buchanan Jr., **în vîrstă de 30 de ani, fost editorialist la „Globe Democrat" din St. Louis, însoţitor al lui Nixon în timpul campaniei sale electorale, au fost desemnaţi asistenţi speciali ai Casei Albe.**

4 John D. Ehrlichman, **în vîrstă de 43 de ani, avocat, care a participat la campaniile electorale din 1960, 1962 şi 1968 ale preşedintelui nou ales, a fost numit consilier prezidenţial.**

5 Ronald Ziegler, **în vîrstă de 29 de ani, a fost ales de Richard Nixon pentru a deveni purtător de cuvînt al Casei Albe.**

6 Robert Ellsworth, **fost congressman liberal din Kansas, în vîrstă de 42 de ani, este considerat de săptămînalul „Newsweek" drept „ochii şi urechile politice ale lui Nixon în întreaga ţară".**

El a primit misiunea de colaborator principal al preşedintelui.

Înaintea intrării în vigoare a majorărilor de preţuri stabilite de guvernul francez în cadrul planului de însănătoşire economică, magazinele — îndeosebi cele de aparate electromenajere, de aparate de radio şi televiziune, unde majorările au devenit mai substanţiale — au cunoscut o afluenţă deosebită.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Suferinţele

Iată ce a constatat dr. Axel Strom, şeful departamentului de medicină socială din Oslo, studiind 227 de vieţuitori dintre cei 25 000 de supravieţuitori norvegieni ai lagărelor de concentrare înfiinţate în timpul celui de-al doilea război mondial: doi din cinci au divorţat sau sînt nefericiţi în căsătorie; două treimi au trebuit să renunţe la munca lor, căutîndu-şi activităţi mai comode; majoritatea au tulburări digestive, cardiace sau pulmonare; 180 suferă de o «deteriorare intelectuală». Pînă aici, toate sînt ştiute din atîtea filme şi cărţi numite pe scurt «Adevăratul sfîrşit al războiului». Dar, căutînd mai adînc, Strom a observat că dereglările nu vin din simpla — ce adjectiv odios! — reacţie nervoasă la suferinţa îndurată, ci din micşorarea pură şi simplă (iar?) a creierului. Bătuţi, terorizaţi, trăind cu spaima în suflet, prost hrăniţi — creierul li s-a făcut tot mai mic şi de aici... Dar un creier micşorat nu mai revine la dimensiunea normală; o unghie roasă, un fir de păr tăiat, da, îşi mai revin — creierul nu. Suferinţele din lagăr au strîns creierul, l-au subdezvoltat, l-au redus, l-au îndurerat lumina, aşa cum faci mai mică flacăra unei lămpi. N-am auzit ceva mai tainic şi mai precis despre lagărele din timpul războiului. Închid ochii, văd un creier normal, cu cele 14 miliarde de celule nervoase, văd departe conexiunile lor, văd şi mai departe uriaşa conexiune a suferinţelor lumii şi mă întreb: suferinţele în timp de pace au alte efecte?

Cultura simţului olfactiv

Nu numai scriitorii obsedaţi să găsească acel cuvînt care exprimă adevărul dar şi categorii mult, mult mai largi, care chiar dacă nu-s obsedate de cuvînt caută măcar adevărul — şi cine nu intră în această categorie filozofică? — ar trebui să-şi arunce privirea trei secunde asupra complicatei situaţii din comuna britanică Cropwell Bishop. Există acolo o fermă de porci minunată, numărînd vreo 220 de exemplare. Minunată — dar mirosind urît, cum se întîmplă din cînd în cînd cu minunile, şi cu porcii. Porcii put, de pildă. Conducerea fermei s-a decis la săvîrşirea unei mici revoluţii: cu o maşină specială, se răspîndeşte peste exemplare parfum de violete — calitate excelentă, 12 franci litra. E altceva, desigur; porci trăsnind a violete — alte idei, altă atmosferă, poate chiar o altă realitate. Numai că locuitorii satului nu vor altceva, nu vor o altă atmosferă, nu vor o altă realitate. Ei protestează la parfumul de violete care se înalţă din porcăria satului. Ei susţin că o porcărie trebuie să mirosă a porcărie. O fermă de porci de aia e fermă de porci, ca să pută sănătos, adevărat, urît. Administraţia nu cedează, populaţia nu se supune noului parfum — problema rămîne. N-am nici o vocaţie — spre bucuria mea — să mă amestec în problemele interne ale unui sat britanic dar, din redusa-mi experienţă, înclin să cred că a fost totdeauna spre binele omenirii ca porcăriile să pută, nealterate, a porcării.

Aşa s-a făcut şi se face cultura importantului simţ olfactiv.

Radu COSAŞU

MEMENTO

carte

● Un act de cultură a cărui importanță e de prisos a o mai sublinia, editarea **Istoriei literaturilor romanice în dezvoltarea și legăturile lor** — 3 volume — de N. Iorga (în limba franceză și note de Alexandru Duțu (E.L.U.)

● Departe de noi gîndul de a impune modele și rețete în artă. Dar de cîte ori avem prilejul să ne cădă sub ochi limpedele exegeze critice ale poeziei și cărturarilor Al. Philippide, sîntem tentați a le recomanda ca exemplu multora dintre criticii noștri de artă. Recenta sa carte **Scriitorul și arta lui** — în care autorul selecționează cu avantaje articole și studii scrise între 1923 și 1967 — ne dă satisfacția întîlnirii cu atîtea dintre calitățile scrisului său: strictă aplicare la obiect, claritate de cristal în exprimare precizie a gîndului, erudiție fără ostentație, relevare a nuanțelor fără inutile divagații. O carte care, printre atîtea alte virtuți, poate servi și ca punct de referire (E.P.L.)

● Critica literară întîmpină recente carte de poeme a lui Nichita Stănescu, **Laus Ptolemaei**, ca un net succes al poeziei anului 1968 (Editura Tineretului)

● Marele poet francez Arthur Rimbaud (1854-1891) e prezent în vitrinele librăriilor noastre cu un volum de **Scrieri alese** (versuri și proză) în tălmăcirile semnate de Petre Solomon și N. Argintescu-Amza. Prefață de Al. Philippide (E.L.U.)

● În tradiția interviurilor inteligent conduse, cu rost construite și viu întreținute, numele lui Ion Băieșu și a cîștigat o binevenită recunoaștere. Noua sa carte **Orizonturi spirituale**, care închide într-o copertă ei «dialogurilor autorului cu diferite personalități, este, pe lîngă un mijloc de cunoaștere a personalităților reprezentative intervievate, și o mărturie asupra tendințelor și curentelor unei epoci (Editura Tineretului)

● Un debut meritoriu în colecția «Luceafărul» Tudor Octavian cu o carte de proză scurtă, **Povestiri diferite**. În pagini bune (mai puține, de altfel) ale cărții, impresionează o economie mijloacelor de expresie, substanța umană a narațiunilor desfășurate direct sau alegoric (E.P.L.)

● Rod al unor eforturi frumos consumate, **Torțe, Torțe, Torțe...**, culegere antologică de poezie a consiliului liceal ploieștean, apărută sub egida Comitetului pentru cultură și artă al municipiului Ploiești

● La Editura Meridiane a apărut în limba franceză valoroasa monografie a «Junimii» datorată regretatului Tudor Vianu: **La société littéraire Junimea par Tudor Vianu**. Avant propos: Pompiliu Marcea

cinema

● **Aventurile lui Tom Sawyer**. Fermecă toarele peripeții imaginate de Mark Twain și ecranizate cu finețe de Wolfgang Liebeneiner — în colaborare cu Mihai Iacob — spre bucuria școlarilor năzdrăvani, dar nu numai a lor. În distribuție: Lucia Ocram, Marcela Rusu, Jacques Billedeau, Fory Etterle, Roland Demongeot, Marc Dinopoli, Nicolae Gărdescu, Marna Verdon. Coproducție a studiourilor București și Franco-London-Film—Paris

Lee Marvin

● **Uriașul lupilor**. Aleksander Scibor Rylski, cunoscutul scriitor și cineast polonez, își încearcă puterile — din păcate fără rezultate mulțumitoare — într-o poveste dinamică, structurată după legile westernului. Interpreți: Bruno Ora (Nimeni nu vrea să moară), Irena Karel, Zbigniew Dobrzynski

● **Orașul magic**. Color cărora le este dor de o melodramă scrisă după toate regulile, regizorul grec Nikos Kounduros le oferă un exemplar. Mai cinstit ar fi însă să-i tragem de mînecă, spunîndu-le ostaților acasă la tele vizor, chiar dacă sînt Varietăți. În distribuție: Marguerite Papageorgiou, George Foundas, Stefanos Stratigos

● **Mari actori pe ecranele noastre**. **Peter O'Toole, Richard Burton** (Becket) **Lee Marvin, Burt Lancaster** (Profesioniștii) **Paul Newman, Fredric March** (Hombre) **John Wayne, James Stewart** (Omul care l-a ucis pe Liberty Valance)

● Pentru cei care nu le-au văzut la timpul potrivit, recomandăm încă o dată **Umbrele strămoșilor uitați** (M. Paradjanov), **A fost o dată un maș și o bebă** (G. Ciuhrai), **Romanță pentru trompetă** (O. Vavra)

● Filmul **Am întîlnit țigani fericiți** al lui Aleksander Petrovic a întrunit cel mai mare număr de spectatori în R.S.F. Iugoslavia

● Regizorul francez Claude Autant-Lara intenționează să ecranizeze **Mănăstirea din Parma** (prima versiune cinematografică, cea cu Gerard Philipe, aparține lui Christian-Jaque) În rolurile Fabrice și Clélia ar urma să apară cuplul adus de Zeffirelli în **Romeo și Julieta**, Leonard Whiting și Olivia Hussey. Pentru rolul Sanseverinei a fost solicitată Monica Vitti

● Simone Signoret, Annie Girardot și Romy Schneider vor apărea în cel de-al doilea film al tînărului regizor francez Guy Gilles: **Încotro bate vîntul**

● Casa de filme București a predat Direcției difuzării filmelor noua creație a lui Andrei Blaier «Legendă», realizată după un scenariu de Constantin Stoiciu. În rolurile principale: Margareta Pogonat, Ilarion Ciobanu, Dan Nuțu, Adonia Manoreche

disc

● Un adevărat «congres» al caselor de discuri: Deutsche Schallplatten, Balkanton, Melodia, Jugoton, Polskie, Negroniu, Supraphon, Qualiton și binecunoscutele Electrecord. La toate acestea adăugăm o «olimpiadă» a orchestrelor: Theo Schumann, Balkanton, cea a festivalului de la Split, Czerwono-Czarni, Karel Vlach, Dinaga, The Crickets, Dubrovacki trubaduri, Günther Gorlasch și ale radiotelevizoarelor polone și române. Rezultatul: discul intitulat **Succesele muzicii ușoare din opt țări** (EDE 0349)

● 25 de interpreți vocali și instrumentali susțin cele 16 melodii cuprinse pe discul mai sus amintit (din care cităm «Ploaia și noi», «Pasan moia, obici moia», «Doo, dim, done și «Requiema»). Soliștii îi putem asculta (și chiar vedea în poză) pe discul respectiv. Dar cine sînt și unde trăiesc? Electrecordul nu ne spune

● Un adevărat chin pentru discofili: găsirea realizatorilor fiecărei bucăți pe un disc cu 16 prese în repertoriu! Rebusul rezultat prin numerotarea acestora pe grupe și separată încită la discuții. N-ar fi mai simplu, pentru numele lui Dumnezeu, să cităm la dreptul fiecărei melodii numele compozitorului, al textierului, al solistului și al orchestrei (cu dirijor cu tot)?

● Excelentă idee (Electrecord), excelentă înregistrare («Studio 33» — Olanda), excelentă orchestră (Jack First) — toate concurind la realizarea discului **Dansați cu My Fair Lady** (cum stă scris pe fața mapei) sau «Melodii din My Fair Lady» (cum găsim ripărit pe spatele mapei). Convinși fiind că nu-i nici o diferență, să-l ascultăm, că merită! (EDE 0371)

muzică

● Concertul pentru pian și orchestră de Edvard Grieg, Simfonia a IV-a de Robert Schumann — două remarcabile creații ale concertului simfonic săptămînal al Filarmonicii. Acestor lucrări din marele repertoriu li se adaugă compoziția «Studii pentru orchestră» a tînărului nostru compatriot Liviu Glodeanu. Dirijează **Mihai Brediceanu**, solistul concertului, **Dan Grigore** (14 de cambre, Ateneu)

● Baletul Operei române a căpătat certificate «magna cum laudae» nu numai pe scena de acasă ci și pe multe alte scene europene, unde asemenea aprecieri se dau cu destulă parcimonie. Astfel încurajat, ansamblul bucureștean plasează din nou la drum într-un turneu de 8 zile la Budapesta. Se deplasează **Ileana Iliescu, Alexa Mazincescu, Valentina Massim, Cristina Hemmel, Sergiu Stefanschi, Petre Ciortea, Dan Moisa, Gh. Cotovelea, Ion Tugearu** și alții. Pe afișul turneului «Lacul lebedelor», «Frumoasa din pădurea adormită» și un spectacol acompusă «Basta», «Mica serenadă» «Valsuri de Strauss» «Bolero». Conducător muzical, **Cornel Trăilescu**.

● Muzică contemporană, în exclusivitate, pe afișul concertului Orchestrei de studio a RTV. Vom asculta «Noapte transfigurată» de Arnold Schonberg (1874-1951), creatorul dodecafonismului, părintele spiritual al lui Alan Berg și Anton Webern, o primă audiție: compoziția coral-simfonică a lui Sergiu Sarchizian «Trei generații», care se bucură de aportul chitrei voci remarcabile **Emilia Petrescu, Traian Popescu, Maria Săndulescu, Mihaela Botez, Maria Stănănare, Dionisie Kornya, Vasile Micu, Vasile Moldoveanu** s.a. Dirijează **Ludovic Baci** (18 decembrie, Sala RTV)

● Muzicienii români peste hotare: violonistul **Ștefan Ruha** va concerta la Sofia și Plovdiv, soprana **Victoria Drăgănescu-Zimbo** va cînta la Veneția în «Medeea», dirijorul **Ion Baciu** din Iași va conduce o serie de concerte în R.P. Ungară

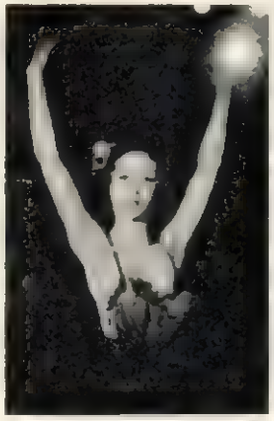

Ileana Iliescu

plastică

● Aniversînd centenarul nașterii lui **Luchian**, Muzeul de artă a organizat o expoziție care cuprinde mai bine de o sută de lucrări — pînze și compoziții — din opera pictorului

● Expoziții ale pictorilor tineri sînt găzduite de Ateneul tineretului (Aleea Alexandru 38) unde expun **Rodica Constantin**, pictură, **G. Bucătaru**, pictură pe sticlă, și **Iordache Rusu**, grafică, și de Clubul studențesc din str. Otetelișeanu 3, care prilejuiește debutul **Gabrielei Labin** și o reîntîlnire cu tînăra pictoriță **Aurelia Matei**

● **Iulia Hălăucescu** — acuarele. Expoziția e alcătuită pe ostaua a două cicluri: «Legende vechi și noi de pe valea Bistriței» și «Evocări la opera lui Lucian Blaga». În primul, aspirul foloului a fertilizat imaginația artistei care a realizat încîntătoare balade, aproape de fiorul și viziunea populară, foloricică, un epos, în transparență, al Bicazului. «Evocările» parcurg un alt drum, de la metafora poetică la cea plastică. Echivalențe care păstrează atmosfera și lirismul sursei, și adesea peisajul și cromatica din viziunile poetului («Peste munte trecînd fetele stinilor/ își frescă de lună umerii goi. /Cîn galbeni și-adună sarea vieții din rărbuno — «de munte» etc.) Uneori imaginile se abstractizează și trăiesc independente prin mesajul lor cromatic, cu intensități tulburătoare («Dorul», «Jalea», «Uritul»),

Elena Caragiu

● Cu un foarte izbutit **Varieté-Concert** s-a reluat la Casa ziariștilor seria tradiționalelor manifestări cultural-artistice pentru stagiunea 1968-1969. Ce ni s-a oferit la deschidere? Un program bogat și variat, vesel și antrenant la o cărui reușită și-au adus aportul renumiți meșteri ai estradei, actori, cîntăreți de muzică ușoară, instrumentiști. Cităm: Gică Petrescu, Constantin Drăghici (care a fost — în ipostaza sa de compozitor «De neham ce-am fost»), Stela Popescu, Horia Căciulescu, Dem. Furdui, Nicu Constantin, Alex. Luiescu, Luminița Dobrescu, Alex. Arșinel, Luiza Costache, Mariana Bădoiu, Trio Caben, Fărîmiță Lambru, orchestra lui Enrico Fanciotti

teatru

● **Sfîrșitul pămîntului** de Victor Eftimiu. Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra» încearcă să reînvie un gen căzut în desuetudine: comedia muzicală (piesa fiind agrementată de muzicile lui Elly Roman). Spectacolul, încercînd o reconstituire de epocă, a slab susținut de poloni săi principali regia și scenografia. Mihai Mereuță înfruntă un rol dificil, de lungă respirație. Spectacolul se susține mai ales prin părțile agreabile susținute cu farmec de Elena Coragiu și Florian Pitiș

● S-au încheiat finalele Bienalei de teatru al I. Caragiales, la care au participat, timp de 12 zile, 55 de formații din toate județele țării. Semnalăm un repertoriu orientat calitativ spre piese de Caragiale, Delavrancea, Blaga, Lovinescu, G. M. Zamfirescu, Al. T. Popescu, Molière, Goldoni, Richard Nash, Max Frisch, Al. Zorin s.a. Relevabile, reprezentațiile de teatru folcloric «Ursitoarele», «Balada lui Mintea Vitrazului» — teme ce ar putea fi reluate de teatrele profesioniste

● Maria Foldeș — autoare dramatică care s-a făcut mai de mult remarcată prin prese cum e «Al 7-lea, trădătorule» — semnează alături una nouă comedie la Teatrul de stat din Oradea: **Ce scurtă este vara!** Textul, scris cu umor, construiește o metaforă scenică pe tema fericirii. Spectacolul orădean a fost realizat colorat cu ritm, de M. Farkas

● **O asemenea dragoste**, piesa cunoscutului dramaturg cehoslovac Pavel Kohout, a văzut, în premieră pe țară, lumina rampei la Tg. Mureș. Este vorba de o satiră, pasionantă prin replică și construcție dramatică, cu referiri la o stare largă de probleme etice. C. A. Natoli a înființat un spectacol omogen în coordonatele sale (regizorul este și protagonist al spectacolului). Se remarcă prin gingășie și eplomb scenic Ileana Dunăreanu și Florin Crăciunescu (tînăr cu certe perspective), elăuziți de Victor Strengaru

● Semnalăm spectacolul experimental, după povestea lui Kafka **Colonia penitenciară**, jucat la «Teatrul de Cafeneaua din incinta Casei studenților din București. Regizor și interpreți tineri debutanți, rezultatul interesant

● José André Lacour — un nou autor jucat în țara noastră. Piesa **Înainte de bacalaureat**: eternul conflict dintre generații — este prezentată de Teatrul maghiar din Cluj

televiziune

Specialiștii electroniști ar trebui să inventeze un robotel care să apară pe micul ecran înaintea fiecărei emisiuni, făcîndu-ne un semn dracet cu ochiul: asta da, asta nu, asta așa și așa! Cu bine ar fi! Cîte ore economisite și folosite ca lumea. Dar robotelul încă nu s-a inventat iar noi, nefiind puși în prizâ și nici prevăzuți cu tub electronic, vom încerca să facem treaba asta cu evidență și inevitabilă subiectivitate:

DUMINICĂ 15 DECEMBRIE. **Program I.** În «ocul tradiționalei transmisiuni sportive, mult așteptatul (aproape de un an) film «Grenoble 68», retrospectivă a Olimpiadei albe (15.35) ● **Magazinul duminical** (nu împărtășim părerea unora cum că numitul magazin ar trebui închis pentru renovare) ne înlănuiește cîteva plăcute imitări (17.00) ● Program II. Din seria «filme premieră», ostă seară «Autocazarea de căsătorie», producție a studiourilor din R.P. Bulgaria (20.05) ● **Medalion muzical** cu tema Musorgski — Rimski-Korsakov, cu o selectă participare: Zubin Mehta, Roberto Benzi, David Ohanesian, Viorel Ban, baletul Operei române (21.45)

LUNI 16 DECEMBRIE. Cu multă căldură vă recomandăm emisiunea Zoo — Grai și anotelor (20.00) ● La rubrica **Dialog despre cultură** participă Alex. Bălaci, Al. Piru și D. Mazilu (22.15)

MARȚI 17 DECEMBRIE. **Seară de teatru** ne rezervă un spectacol bun, verificat și în țară și peste hotare: «Vrăjitorul din Oz», în interpretarea Teatrului tineretului din Piatra Neamț (20.30) ● Un program intitulat **Varietăți muzicale**, în care după părerea noastră s-a greșit se confundă cu pestrițul orchestra folclorică «Barbu Lăutaru», cîntărețul brazilian Nelson Ferres, orchestra de jaz Karol Krautgartner... (22.15)

MIERCURI 18 DECEMBRIE. Emisiunea pentru tineret **Club XX**. De-ar fi oleacă mai curajoasă această emisiune adresată celor prin excelență curajoși. (18.30) ● **Transfocator** întreprinde o amplă anchetă sociologică împlicînd nu mai puțin de 412 întrebări (20.00) ● **Telecinemateca** ni-l evocă din nou pe cel ce a fost marele Paul Muni în filmul «Ultimul furios» (20.40)

JOI 19 DECEMBRIE. **Program I. Studioul mic** prezintă comedia napolitană (așa ne previne Dan Tărchilă, autorul ei) «Hoțul perfect» — ce ne iese nouă cel mai bine, în teatru, fiind perfecțiunea titlurilor (22.00) ● **Program II.** Vom viziona prima parte a unei superproducții istorice care are totuși cîte ceva de spus și zilelor noastre: «Faraonul» de Jerzi Kawalerowicz (21.15)

VINERI 20 DECEMBRIE. O emisiune nouă și — cel puțin după titlu — utilă: **Ghid utilitar** (19.45) ● **Studioul muzical** a inclus printre interesantele lui teme de istoriografie muzicală una privind evoluția instrumentelor. Astăzi: «De la clavecin la pian» (20.30)

SÎMBĂTĂ 21 DECEMBRIE. Lucrurile cunoscute din programul de sfîrșit de săptămînă inclusiv: **Teleenciclopedia, Răzbunătorii, Forsyte Saga**

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 50 din 15 decembrie 1968

I	Bologna-Sampdoria	1
II	Cagliari-Pisa	1
III	Inter-Atalanta	1
IV	Napoli-Varese	1
V	Palermo-Lanerossi	1
VI	Roma-Milan	x
VII	Torino-Fiorentina	x
VIII	Verona-Juventus	1
IX	Bari-Foggia	x
X	Brescia-Como	x
XI	Genoa-Spal	1
XII	Padova-Monza	1
XIII	Catanzaro-Reggina	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

Actrita ANA SZELES înscrie un nou rol în filmografia ei. Prințesa din «Tinerețe fără bătrînețe», pe care-l realizează în prezent regizoarea Elisabeta Bostan.

Fotografie de Aurel MIHAILOPOL

52
68

FLACARA

ANUL XVII
NR. 78
21 DECEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

interes pentru trecutul și prezentul României

Prof. dr. docent CONSTANTIN C. GIURESCU, autorul unor valoroase lucrări privind istoria poporului român, s-a înapoiat de curînd dintr-un lung turneu de conferințe ținute în S.U.A., și Anglia.

— Vă rog să împărtășiți cititorilor noștri cîteva impresii din această călătorie.

— Aș vrea să subliniez, din capul locului, că prestigiul din ce în ce mai mare de care se bucură azi România peste hotare face ca, oriunde, un mesager venit în România, om politic, om de știință, literat sau artist, să fie primit cu simpatie și bunăvoință spontan manifestate. În călătoria mea de cinci săptămîni în S.U.A. am beneficiat, în plus, de ospitalitatea unor gazde îndatoritoare, reprezentînd universități și colegii din 10 centre de învățămînt superior, precum și Comitetul de cercetări și schimburi internaționale INTERNATIONAL RESEARCH AND EXCHANGES BOARD. La invitația acestora am ținut o serie de conferințe pe temele: **«Transilvania în istoria poporului român», «Formarea statului național român»** și **«Istoria unei capitale: București».**

O dovadă certă a interesului manifestat de auditoriul meu am avut-o și din numeroasele întrebări ce mi se puneau după terminarea conferințelor. Am dat răspunsuri lămuritoare celor care doreau să afle și amănunte despre deplina egalitate în drepturi de care se bucură naționalitățile conlocuitoare în România socialistă, despre libertatea cultelor etc.

Cu firească emoție m-am întîlnit cu reprezentanți ai românilor din Boston, ca și cu reprezentanți ai celor peste 10 000 de familii românești din Detroit, la stăruința cărora am și scris pentru ziarul lor, «Credința», un articol despre cincantenarul Unirii Transilvaniei cu România.

Am vizitat cu interes, la universitatea din Pittsburgh, «sala românească», care face parte din suita de săli privind popoarele din centrul și răsăritul Europei. Revista EAST EUROPEAN QUARTERLY, pe care o scoate de cîțiva ani prof. St. Fischer-Galați de la universitatea din Boulder (Colorado), publică adeseori interesante articole și studii privind istoria țării noastre. Am aflat bucuros vestea că prof. Keith Hitchins va face să apară în scurt timp primul număr al unei reviste intitulate «Journal of Rumanian Studies», la care colaborează și cîțiva cercetători de la noi. La universitatea din Bloomington am aflat despre intenția de a se tipări, în engleză, cartea mea «Transilvania în istoria poporului român»; o intenție asemănătoare s-a manifestat din partea editurii «University Press» din Denver pentru «istoria Bucureștilor».

— Știm că vizita dumneavoastră în Anglia a fost mai scurtă, dar impresiile?

— Am găsit și în cercurile universitare britanice mulți prieteni ai României, unii mai vechi, care ne cunosc din vizitele pe care ni le-au făcut. Am conferențiat în fața studenților și cadrelor didactice de la Școala de studii slavice și est-europene, la Centrul «Marii Britanii pentru Europa de Est» din Londra, apoi la Colegiul SAINT ANTONY din Oxford, repetînd tematica expusă în S.U.A. M-a bucurat mult faptul că am găsit și aici același interes față de poporul român, față de istoria luptelor sale pentru făurirea statului unitar și păstrarea ființei naționale. O editură britanică are sub tipar «Transilvania în istoria poporului român».

— Cum apreciați contactele cu cercurile științifice de specialitate din S.U.A. și Anglia?

— Am toate motivele să fiu convins că întîlnirile și convorbirile, schimburile deschise de opinii pe care le-am avut la universitățile americane, ca și la instituțiile amintite din Londra și Oxford au fost reciproc rodnice, reprezentanții acestor cercuri manifestînd și cu această ocazie dorința ca schimburile culturale cu România să cunoască o continuă dezvoltare.

M. MIHAIL

în „zile de vîrf"

Intrăm în ultima decadă a «Lunii cadourilor». Pentru informarea cititorilor «Flăcării» am adresat cîteva întrebări tov. GH. CAZAN, adjunct al ministrului comerțului interior.

— Prin ce se deosebește «Luna cadourilor» din acest an de omonimele ei din anii precedenți?

— Prin aprovizionarea unităților de desfacere cu un volum sporit și un sortiment mai bogat de mărfuri, ca și printr-o serie de acțiuni speciale.

— Vă rugăm să ne vorbiți mai întîi despre mărfurile lansate pe piață.

— Un accent deosebit s-a pus pe aprovizionarea cu articole din domeniul confecțiilor de sezon: paltoane, rochii, taioare, rochii de mireasă și de seară, costume din stofe fine, paltonașe și articole de copii, tricotaje etc. În domeniul țesăturilor sînt remarcabile cele cu fire de efect care pot fi găsite în magazinele «Romarta». Merită de reținut că magazinul «Eva» din Capitală și-a îmbogățit colecțiile cu o serie de modele în exclusivitate, de rochii de seară din dantele sau din mătase cu fir de efect. La capitolul confecții pentru sportivi: șase modele noi, într-o gamă coloristică variată, de fuste și pantaloni din țesături supraelastice. În cadrul «Lunii cadourilor», magazinele de specialitate au fost de asemeni bine aprovizionate cu televizoare (și de tipuri noi), aparate de radio, jucării, podoabe pentru pomul de iarnă, articole de artizanat, de cosmetică-parfumerie, de marochinărie etc.

— Ce ar fi de consemnat în domeniul acțiunilor speciale?

— În primul rînd este bine să amintim de aspectul sărbătoresc al străzilor și cartierelor comerciale, care au îmbrăcat o haină decorativ-publicitară, deosebită față de alți ani. Apoi, expozițiile speciale cu vînzare organizate în toate magazinele mari din țară. Printre ele și expoziții cu tematică, cum ar fi cele intitulate: «De ziua ta», «Pentru tine» ș.a. (magazinele bucureștene «Victoria», «București», «Adam», «Eva» «Romarta copiilor» ș.a., precum și o serie de unități din Cluj, Timișoara, Iași, Ploiești etc.). Printre acțiunile speciale figurează: «Parada păpușilor» (la «Romarta copiilor»); «Decada eleganței» (la «Eva»); un concurs de lucrări de traforaj ale copiilor de 7-12 ani, dotat cu premii, organizat de magazinul «Victoria». Și o inițiativă originală: la «Victoria» și la alte mari magazine din București și din provincie, cumpărătorii primesc, la ridicarea mărfurilor, tichete speciale, care participă în ziua respectivă la o tragere la sorți dotată cu premii. «Premiul și cadoul zilei» se bucură de mult interes din partea cumpărătorilor.

V. SAVIN

F 07

PAULO DE MICHELIS, ministru plenipotențiar, director în Ministerul Afacerilor Externe al Italiei

— Ce părere aveți despre recentul acord comercial dintre Italia și România?

— Sînt foarte satisfăcut că s-a semnat. El prevede o mărire a volumului general al schimburilor cu circa 10 la sută față de anul precedent.

— Ce domenii cuprind aceste schimburi?

— Foarte largi. Din nefericire, n-am putut satisface pe deplin cererile în ceea ce privește mărfuri textile, din motive independente de voința noastră. După cum se știe, anul acesta mai mult de 130 de uzine textile din țara noastră au fost grav avariate de inundații și din această cauză în ramura respectivă nu avem suficiente posibilități de export. În schimb avem posibilitatea de a aduce din România anumite mărfuri solicitate pe piața noastră. În general, cred că putem fi mulțumiți de rezultatele realizate în acest an și sînt sigur că vom putea mări și diversifica în continuare volumul schimburilor.

Ing. SIEGFRIED LEVERENZ, director general adjunct al întreprinderii «Invest-Export» din R.D. Germană

— S-a bucurat de succes expoziția pe care firma dv. a organizat-o la București?

— Firește. Ea a atras un mare număr de specialiști români, pentru care noi am adus cele mai perfecționate utilaje din R.D. Germană în domeniul siderurgiei, construcțiilor de mașini, industriei chimice și industriei alimentare.

— Ce obiective a avut expoziția?

— Pe lîngă obiectivele comerciale, ea este menită să contribuie și la extinderea relațiilor de cooperare dintre cele două țări, în ramurile industriale reprezentate de «Invest-Export».

— România vă este un bun partener comercial?

— «Invest-Export» întreține relații comerciale tradiționale cu întreprinderi românești de comerț exterior, cu instituții și întreprinderi industriale. Trebuie să subliniez faptul că România se numără printre cei mai buni parteneri ai noștri.

Prof. dr. MORTIMER STARR, din S.U.A.

— Ce știți despre microbiologia românească?

— Cunosc că în România s-a acordat o mai mare atenție microbiologiei agricole și că în acest domeniu dispuneți de specialiști foarte buni. Pe unii dintre ei, cu care corespondam, i-am cunoscut personal acum la București și am discutat diferite probleme de interes comun.

— Ce v-a interesat anume despre microbiologia noastră?

— M-am informat mai bine asupra a ce se face astăzi la dv. pentru ca microbiologia să răspundă nevoilor societății căci, după cîte știu, există un plan larg de industrializare continuă a țării, ceea ce impune dezvoltarea corespunzătoare și a microbiologiei industriale.

— Considerați util un schimb în acest domeniu între S.U.A. și România?

— Bineînțeles. De altfel am aflat cu multă satisfacție, din presă, că, de curînd, la București s-au dus tratative în această privință între România și țara mea. Personal, aș fi încîntat să-mi pot aduce contribuția, cu toate posibilitățile, la reușita acestor schimburi.

LARS GORANSSON, președintele Asociației ziariștilor din Stockholm

— Ce impresii ați cules din vizita făcută în România?

— Am văzut orașe, uzine, litoralul, unde am apreciat grandoarea efortului uman. Dar ceea ce a constituit o experiență unică pentru mine a fost călătoria prin munții și cîmpiile României. «Spațiul mioritic», cum îl numea Blaga, mi-a oferit magnificența peisajului, femeile torcînd și păstorii mi-au demonstrat trăinicia obiceiurilor unui popor sănătos, iar mănăstirile și nenumăratele monumente istorice mi-au vorbit despre dragostea de artă și de libertate ale unui popor de mare viitor.

— Cele mai frumoase amintiri?

— Fiecare clipă petrecută în România este o amintire deosebită. Mai ales casele țărănești, cioplite de lemnul artistic sculptat, deasupra cărora plutește aerul de ospitalitate care dă un plus de farmec țării dv.

— Veți reveni?

— Firește. Chiar vara viitoare. Aș vrea să aduc cu mine cît mai mulți dintre concetățenii mei.

25 000 de sticle se îmbuteliază în 10 ore în secția de îmbuteliere a vinului de la Combinatul de vinificație din Ștefănești, jud. Argeș, intrată recent în funcțiune. Dintre sorturile care, părăsind budanele — pentru a ajunge în paharele noastre — trec prin instalațiile acestei secții, amintim trei care fac mîndria podgorenilor din Ștefănești: «Tămîioasă românească», «Sauvignon» și «Fetească» (foto: A. Rosenthal)

Aspect de la lucrările celei de-a XII-a sesiuni a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

primul trimestru al celor de 6 ani

Cea mai mică generație de elevi — cei de șase ani — se află la capătul primului trimestru al anului școlar. Deși sînt prematuri concluziile privind randamentul acestor «debutanți», merită consemnate totuși unele observații interesante. Astfel **prof. Petre Sorin** din Inspectoratul școlar al municipiului București ne spune că din punct de vedere pedagogic marea majoritate a copiilor de 6 ani au demonstrat perfecte posibilități psihofizice de a face față muncii școlare. Mai mult chiar, numeroși elevi de 6 ani din clasa I au fost găsiți mai bine pregătiți decît cei de 7 ani. Disciplina, interesul pentru activitatea școlară au fost de asemenea mai bune decît la mulți copii de 7 ani.

Examenele medicale la copiii de 6 ani — ne-a declarat **dr. Nicolae Budrică**, medic specialist scolar, confirmă studiile neurofiziologice recente asupra adaptării speței umane la necesitățile vieții moderne. Cum s-a arătat și la colocviul de la Paris din luna martie 1968 unde s-au prezentat cercetări asupra creierului și a comportamentului uman, se pare că există în prezent din cea mai fragedă copilărie o «foame a creierului», nevoia unui consum mai mare și mai de timpuriu de hrană intelectuală.

Dr. A. Kelemen de la Inspectoratul sanitar de stat al municipiului București insistă asupra importanței selecționării copiilor de 6 ani ce urmează a fi școlarizați, din punct de vedere medical și neuropsihic. Acest examen nu s-a făcut după opinia sa cu destulă rigurozitate. Astfel în sectorul 3 controalele sanitare au depistat 29 de copii care nu se încadrau în munca școlară, recomandîndu-se pentru aceștia înscrierea la grădiniță.

În genere, primul trimestru al celor mai mici școlari, care numai în București sînt în număr de 4 500, în 178 de școli, a fost rodnic, dificultățile inerente începutului urmînd a fi remediate pe parcurs.

Dr. E. ROȘIANU

străzile la intersecția... anilor

Adevărul este că «drumurile» trebuie să se adapteze... din mers. Am ajuns la această concluzie în timpul unei convorbiri cu tov. N. ROTARU, directorul Direcției drumuri și spații verzi a Consiliului popular al municipiului București. Traficul rutier al Capitalei, crescînd în progresie geometrică, pune probleme tot mai numeroase și mai dificile edililor.

O atenție deosebită s-a acordat, în 1968, asigurării traseelor de ocolire a centrului, concomitent cu racordarea noilor cartiere. În această categorie se încadrează amplele lucrări efectuate pe arterele celui «de-al doilea inel»: șoseaua Oteniței — str. Bîrzești — Podul Vitan — Calea Dudești — bd. Leontin Sălăjan, iar în partea opusă a orașului, construirea străzii Coralilor din cartierul Dămăroaia. Această «strategie» va fi continuată în 1969, legîndu-se șoselele Oteniței și Giurgiului prin reconstrucția bulevardului C. Brîncoveanu. Totodată se va face «joncțiunea» și în partea de apus a «inelului», prin șoseaua Cringași, modernizată.

Pentru cei grăbiți sau... prudenți care vor dori să evite aglomerația arterelor centrale ale Bucureștiului s-a făcut legătura între cele două șosele spre Ploiești. Drumul asfaltat Afumați-Tunari, construit anul acesta, va fi continuat în 1969 pînă la D.N. 1 prin terminarea segmentului Tunari-Otopeni.

De mare importanță este asigurarea căilor de acces la unitățile industriale, după cum nu este trecută cu vederea modernizarea străzilor centrale. Lista celor 16 covoare asfaltice așternute în 1968 va fi completată, printre altele, prin modernizarea bulevardului Al. I. Cuza și începerea lucrărilor pe str. Petricani, lucrări ce vor continua pînă în 1970.

O «premieră» a anului viitor vor fi pasajele subterane pentru pietoni. Pe lîngă cele din centrul orașului se va construi un mare asemenea pasaj în zona Pieței Scînteii, legînd subteran cele două grupuri ale complexului expozițional.

Durata lucrărilor va fi scurtată? Vor dispărea noroaiele în preajma noilor blocuri? Vor mai exista străzi «cu fermoar», rescormonite imediat după ce s-a turnat asfaltul? Răspunsul la aceste întrebări depinde și de Direcția drumuri, dar și de solicitudinea altor instituții interesate. Deși există o comisie pentru circulație la nivel municipal, în cadrul căreia se coordonează punctele de vedere ale unităților ce construiesc sub tălpile noastre, aceste puncte de vedere nu sînt întotdeauna la unison.

Pe de altă parte, o excepție tinde să devină regulă în organizarea construcțiilor: amenajarea în prealabil de drumuri și rețele de alimentare **doar provizorii** pentru șantierele noilor cartiere. Se risipesc milioane de lei pe lucrări temporare. Cu o mai bună planificare și defalcare a investițiilor, aceste lucrări conexe ar putea fi tratate de la început ca definitive. În alte țări s-a reușit o asemenea organizare în cazul unor orașe întregi. De ce nu se încearcă și la noi?

Sergiu ANDON

316342

actualitatea

Instalația Telesorta de la C.I.L. Comănești.

telesorta se afirmă

A trecut puțină vreme de la intrarea în funcțiune a primei instalații de sortare automată a buștenilor de rășinoase pentru debitarea cherestelei în gatere, invenție românească concepută și realizată de specialiștii Ministerului Economiei Forestiere, și rezultatele excelente obținute sînt confirmate nu numai în țară ci și peste hotare.

Denumită inițial Telekinograf, această instalație asigură automat trierea buștenilor după diametre, lungimi și calități, la nivelul exigențelor tehnico-economice actuale și se compune dintr-un transportor cu plăci basculante care permite descărcarea bilaterală a buștenilor pe rampele de triere (fără oprire) prin telecomandă realizată cu ajutorul unui distribuitor automat. Instalația funcționează fără erori, cu mare randament, înlăturînd aproape complet munca manuală; întregul ansamblu este deservit de un singur operator.

Echiparea fabricilor de cherestea cu Telekinograful românesc, cunoscut sub denumirea comercială Telesorta, s-a soldat cu mărirea considerabilă a productivității muncii și cu importante reduceri ale prețului de cost, asigurîndu-se totodată un exigent control al calității lemnului de debitat.

Bunele rezultate obținute în producție cu această instalație au atras atenția specialiștilor străini, industria forestieră a R.P. Bulgaria solicitînd două astfel de agregate care au fost livrate și instalate la întreprinderea de prelucrare a lemnului «Anton Ivanov» din orașul Peștera și la întreprinderea forestieră din orașul Devin. După doi ani de utilizare cu rezultate din cele mai bune, colectivele acestor unități au trimis Ministerului Economiei Forestiere și Uzinei de mașini din Reghin, producătoarea acestei instalații, scrisori de mulțumire, cuprinzînd cele mai elogioase aprecieri la adresa specialiștilor români, creatori și producători ai instalației Telesorta.

În curînd specialiști și tehnicieni români vor începe montarea acesteia la întreprinderea forestieră din Sliven.

I.V. POPA

este oare complicat?

Rețeaua comercială a municipiului București deține în prezent o suprafață utilă de 444 000 metri pătrați. Raportate la numărul total al populației, magazinele și unitățile de alimentație publică existente se dovedesc insuficiente: 325 metri pătrați pentru fiecare mie de locuitori. Nu întîmplător în orele de vîrf cetățenii instalează cozi în fața «Alimentarelor», iar în răstimpul după-amiezii restaurantele, cofetăriile și café-barurile devin cu totul neîncăpătoare. O situație pasageră, deoarece construcțiile prevăzute pentru următorii doi ani vor îmbunătăți sensibil dotările comerciale. În 1980 suprafața utilă va însuma 740 000 metri pătrați, deci 410 metri pătrați la fiecare mie de cumpărători (la o populație virtuală de 1 800 000 locuitori).

Dar pînă atunci? Vom fi nevoiți să suportăm în continuare calvarul cozilor și restaurantele transformate în cutii de sardele? În această privință, Ministerul Comerțului are o poziție clară: revizuirea spațiului existent. O propunere cît se poate de rațională. Este vorba de reintrarea în circuitul comercial a numeroaselor localuri afectate în prezent altor scopuri.

Să luăm pentru exemplificare o porțiune a bulevardului Gh. Gheorghiu-Dej, cuprinsă între restaurantul «Cireșica» și magazinul cu autoservire «Modern». Sîntem, deci, pe o principală arteră a Capitalei, veșnic aglomerată, sau, ca să folosim limbajul negustoresc, într-un mare vad comercial. Ce unități cuprinde această zonă? Un singur mare magazin alimentar întesat de clienți de dimineața pînă seara. În rest: două bodegi (unde poți prinde masă liberă doar dimineața), două cofetării și un café-expres (se bea cafea, deci omul e nevoit să vîneze locurile disponibile), o băcănie, un centru de lapte, o farmacie, o mercerie, trei tutungerii, un centru de pîine, un depozit de vinuri și alte trei mici magazine cu mărunțișuri. Din totalul celor 45 de localuri existente, 17 «fac comerț», iar restul de 28 se ocupă cu alte treburi. Spații largi sînt afectate unor ateliere aparținînd cooperației meșteșugărești (croitorii, vopsitorii, blănării, ceasornicării, marochinării etc.). Spații importante ocupă în același perimetru Asociația crescătorilor de albine, întreprinderea Loto-pronosport, birourile și depozitele de mărfuri aparținînd unor diverse instituții și întreprinderi. În toată lumea — ne-au declarat reprezentanții Ministerului Comerțului — biletele de loterie se distribuie prin vînzători-volanți, și pretutindeni atelierele stau plasate în ganguri, curți interioare sau pe străzi lăturalnice.

Birourile și depozitele n-au ce căuta în dosul galantarelor, iar apicultorii și filateliștii n-au nevoie să surîdă publicului privind prin vitrine. Interesant de remarcat că există (și nu numai în această parte a Capitalei!) numeroase spații complet neutilizate. La nr. 61, trei localuri zac triste și goale, iar la nr. 2 (Piața M. Kogălniceanu) și la nr. 57, cinci foste magazine stau cu storurile trase de ani de zile.

Treci pe stradă și n-ai unde să-ți arunci ochii. Puține magazine și foarte multe vitrine goale (mascate de draperii sau «decorate» cu o glastră cu flori). Întrebuințarea acestor localuri în scopuri comerciale ar însemna deopotrivă: diversificarea și înfrumusețarea peisajului citadin și, evident, descongestionarea spațiului existent în prezent. De două ori bine spre folosul nostru și al comerțului deopotrivă. E oare chiar atît de complicat?

Liviu TIMBUS

Fabrica de geamuri din Scăeni produce o gamă variată de sortimente mult solicitate și pentru export. În acest an a intrat în funcțiune o linie de securizare a geamurilor plane (vezi fotografia) pentru hale industriale, tramvaie, autovehicule etc. (foto: A. Rosenthal).

GLOSSA

Zilele trecute a fost înmînat Premiul Nobel pentru pace profesorului francez René Cassin pentru contribuția la elaborarea «Declarației drepturilor omului».

Acuma, Comitetul de la Stockholm caută de zor, în vederea premiilor pe 1969, un laureat pentru aplicarea sus-numitei declarații.

Automobilul 4-B. 8937, aparținînd Consiliului Superior al Agriculturii, a intrat — după cum ne informează «Scînteia» — într-o turmă de 300 de oi, lichidînd o parte substanțială din avutul obștesc ce păștea.

Aceasta însă reprezintă numai una din metodele prin care salariații forului suprem agricol asigură absența telemelei de pe piață.

Trei savanți lucrînd la Los Angeles (un chimist american, un fizician elvețian și un botanist israelian) au demonstrat că, în ciuda atmosferei insuportabile, dacă nu logic imposibile, planeta Venus cunoaște — totuși — anumite forme de viață. ...Ca și pămîntul, de altfel.

Fotbaliștii bulgari Sekov și Gaganelov au fost amendați de federația respectivă cu cîte 30 leva (300 lei) fiecare pentru brutalități pe teren și insulte la adresa arbitrului. Ideea a stîrnit, se pare, ecouri puternice în forurile bucureștene de specialitate. «Noi optăm cu entuziasm — ne-a declarat directorul secției financiare a C.N.E.F.S. — pentru aplicarea acestei experiențe în viața fotbalului românesc». Într-adevăr, dacă luăm în considerație faptul că, potrivit statisticilor, numărul jucătorilor din diviziile A,B,C, plus competițiile orășenești, vinovați de acte de violență, scandal și insultarea arbitrului se ridică în medie la 1 438,5 pe etapă, dacă socotim că fiecare culpabil va fi — în loc de avertismente sau suspendări — amendat cu 300 lei, dacă ținem seama că actualul campionat se întinde pe o durată de aproximativ 9 luni, ceea ce reprezintă 36 etape (plus meciurile 1438,5×36×300), ajungem la concluzia că actele de violență și înjurăturile de pe stadioane pot fi rentabilizate, ele aducînd anual circa 15 540 000 lei, sumă din care se pot amenaja, după calcule preliminarii, 150 terenuri de sport.

Al. MIRODAN

Prezentarea grafică V. OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Margareta Pislaru și-a sărbătorit cei 10 ani de activitate artistică cu un foarte izbutit recital.

Foto Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

REPORTER PE TEREN

escală la „progresul"

Am poposit la fabrica de încălțăminte «Progresul»; o fabrică modernă a cărei clădire — un uriaș paralelipiped din beton și sticlă — domină o parte considerabilă a zonei industriale din estul Capitalei.

— Noutăți la sfîrșit de an?

— În prezent, ne spune tovarășul Gheorghe Dănciulescu, inginerul șef al fabricii, producem pe scară largă un articol solicitat în sezonul de iarnă: cizmulițe. Cizmulițe pentru femei, pentru copii, cizmulițe din piele, cu și fără blană, din velur sau plastic, cizmulițe înalte sau trei sferturi. Mii și mii de perechi iau zilnic drumul magazinelor din țară și de peste hotare (Belgia, R.F. a Germaniei, U.R.S.S., R.D. Germană, Austria etc.).

De la începutul anului și pînă acum «Progresul» a lansat nu mai puțin de 350 de modele de încălțăminte, de la pantofiorii pentru copii de 4 ani pînă la elegantele sandale de damă. (Fabrica nu produce încălțăminte bărbătească.)

Bătălia pe care o desfășoară acum secțiile fabricii este îndreptată spre realizarea și depășirea graficului de producție pe 1968; mai sînt 10 zile pînă la sfîrșitul anului și colectivul de aici se străduie să lichideze și unele restanțe din trimestrul III.

Instalațiile moderne cu care a fost înzestrată această unitate a industriei noastre ușoare îi dau posibilitatea de a produce zilnic între 15 000 și 17 000 perechi încălțăminte, ceea ce la sfîrșit de an se soldează cu o producție totală de circa 5 000 000 perechi.

După cum ne-a informat directorul comercial al fabricii, tovarășul Nicolae Bălășescu, în 1969 fabrica va produce cantități mai mari de încălțăminte pentru copii: aproape jumătate din producția totală a întreprinderii. În același timp încălțămintea destinată exportului va spori de trei ori față de anul 1968.

F. URSEANU

FOILETON

student numai pentru o masă

Anii studenției i-am depășit cam de mult. Cu atît mai plină mi-a fost bucuria cînd mi s-a oferit prilejul să-i retrăiesc. Fie numai și pentru răstimpul unei mese de prînz. Dar bucuriile ascund în ele și necazuri: studența de o oră pe care am trăit-o aducea, într-un fel, cu niște vremuri de mult apuse. Să mă explic.

1. Prînzul pe care l-am luat la cantina Academiei de științe economice (de pe str. Ceaikovski) m-a pus față în față cu hoțul din mine. Și încă un hoț care a furat în același timp de două ori: am intrat în cantină fără să fiu «întrebat de sănătate» (fără să se descopere deci că n-am dreptul să intru!) și am primit porția de mîncare întinzînd numai tava. Ce-i drept, în loc să dau cartela (pe care nici n-o aveam) să mi se taie bonul, am făcut numai cu ochiul...

2. Se știe, statul cheltuiește sume substanțiale pentru nevoile sociale ale studenților. Găsești oare tradus acest adevăr pe mesele amintitei cantine? Teoretic, studenții au aici de ales, în fiecare zi, între două meniuri. Practic însă, ei găsesc totdeauna unul singur. Mai mult chiar, cei care au cursuri după-amiaza și vin la cantină între orele 12,30 și 13,30 mănîncă o mîncare mai bună decît aceia care au cursuri dimineața și vin la masă după orele 13.30. De ce această discriminare? Și apoi, de ce numai un meniu cînd sînt anunțate două? Și de ce numai două, cînd la cantina Complexului Grozăvești (pe care de asemenea am vizitat-o) se oferă, realmente și nu teoretic, unul din patru meniuri? Atîta vreme cît și într-o parte și în alta este afectată pentru masă aceeași sumă, cum poate fi explicat decalajul calitativ și cantitativ?

3. Dar pomenitul decalaj operează și în alte direcții. La prima cantină, patru din cele cinci femei care trebuie să curețe mesele stau, de fiecare dată în alt colț, la taifas; în schimb, toate cinci au halatele murdare — pesemne ca să fie asortate cu fețele de masă. În Grozăvești lucrurile stau alt fel. La prima cantină, musacaua e plină de cocă, iar orezul cu lapte — cu apă; în Grozăvești musacaua este musacaua, așa cum scrie la cartea de bucate. La prima cantină, cozile sînt interminabile, pentru că se servește la un singur ghișeu, iar la Grozăvești — la patru ghișee. În fine, la prima cantină plinea e veche (și se oferă cu mîna nu întotdeauna curată), muzica e inexistentă, iar la spălător există trei sau cel mult patru șervete pentru sute de studenți într-o singură serie.

4. Să ne oprim aici, încercînd să aducem totul la un numitor comun: care ar putea fi explicația? Și cum ar putea fi definită? Dezinteresul. Iată și o dovadă în plus. Înainte de a părăsi cantina A.S.E. am scris următorul bilețel: **«Am intrat aici fără să am dreptul. N-aș putea să jur că mi-a plăcut mîncarea; serviciul, cu atît mai puțin. În orice caz, vă voi comunica părerile mele. Pînă una, alta, vă scriu aceste rînduri ca să vă demonstrez că nu vă interesează opiniile studenților».** Am semnat descifrabil, am adăugat numărul de telefon și am introdus bilețelul în cutia de reclamații. Au trecut de atunci 20 de zile. Nu am primit nici un telefon. Deci, în cutie nu s-a umblat. Cît îi privește pe cei responsabili cu cantina de pe strada Ceaikovski, nu-i țineți cu forța, tovarăși, dacă au alte înclinații!

Bazil DUNĂREANU

SPORT

turnee, experiență, elogii...

Cunoscuții antrenori N. Dumitrescu — **Coco** («U.T.A.») și C. Drăgușin («Progresul») au fost aleși de federație să facă o călătorie de studii în Anglia. Ei vor urmări — la fața locului — antrenamentele unor reputate echipe insulare, de la care, desigur, vor avea multe-multe de învățat. Alți cîțiva antrenori români se vor duce în curînd în R.F. a Germaniei. Obiectivul? Același program de inițiere în secretele pregătirii și ale jocului formațiilor vest-germane.

Este vorba, într-adevăr, de o idee salutară, binevenită, de niște călătorii care se pot dovedi fructuoase. Și e bine, în primul rînd, că aceste călătorii de studii, care pot fi direct revelatoare le fac — în sfîrșit — niște oameni ce au în grija lor pregătirea unor echipe, oameni legați nemijlocit de viața și activitatea competițională și nu, cum s-a întîmplat adesea (am spune: chiar prea adesea), unii specialiști... abstracți, cu funcții administrative.

Consemnăm această inițiativă și cu speranța că ea ar putea să însemne și începutul unui util schimb de experiență cu marile cluburi străine, fapt ce ar genera, la un moment dat, angajarea unor antrenori străini pricepuți, care să lucreze un timp mai îndelungat (un an, doi cel puțin) cu echipele noastre de club și — de ce nu? — cu reprezentativa națională.

De altfel, o asemenea acțiune corespunde cu una din cele două principale premise de la care se poate porni la o adevărată și eficientă reorganizare și la o reală îmbunătățire a calității fotbalului nostru — pentru a cărui activitate șchiopătîndă suspinăm de atîtea ori...

«Românii au tot ce le trebuie ca să lupte de la egal la egal cu oricine» («Le Figaro»).

«Românii pun o grea problemă de rugbi: au cea mai bună apărare din lume» («l'Équipe»).

Am reprodus doar două scurte citate din nenumăratele și extrem de elogioasele comentarii pe care le-a făcut presa franceză după frumoasa — și atît de mult muncita — victorie pe care selecționata română de rugbi a realizat-o, recent, în fața celui mai puternic «XV» european. Aprecierile acestea la superlativ așază pe umerii rugbiului românesc apoteții unei glorii internaționale pe care ei n-a mai cunoscut-o decît atunci cînd, în urmă cu ani, pentru părinții rugbiului mondial (citiți: englezii), Alexandru Panciu era, în entuziasmul lor, pur și simplu, «Alexandru cel Mare».

S-a anunțat că echipa bucureșteană «Progresul» va întreprinde un turneu în Tunisia, Liban și Algeria. Mă rog, puțină destindere după un sezon oficial destul de greu, nu strică. Nu le strică — vrem să spunem — nici jucătorilor respectivi și, sperăm noi, nu va strica nici prestigiului și așa destul de fragil al fotbalului nostru, deoarece pe acolo pe unde au de gînd să joace «bancarii» calitatea acestui sport nu constituie, aprioric, un pericol. Din cîte se spune, «Progresul» vrea să se întoarcă în țară după ce va susține și unele meciuri în Italia și Franța. Calitatea fotbalului practicat de echipele italiene și franceze (prevăzute în proiectata expediție ca adversare ale jucătorilor bucureșteni) nu oferă, e drept, acestora, prea multe garanții de victorie, dar poate că ei vor avea cîte ceva de învățat de pe urma acestor confruntări.

C. GRIG

În acest colț, stimați cititori, obișnuiam să publicăm cîteva titluri ale articolelor ce urmau să vadă lumina tiparului în numărul viitor al «Flacării».

Operația de selecție s-a dovedit însă a fi extrem de anevoioasă, și asta pentru simplul fapt că la 28 decembrie va apărea în țara noastră primul săptămînal ilustrat în 72 de pagini, Revista «Flacăra», număr special de Anul nou!

O singură recomandare: procurați-vă din timp numărul 1 al revistei noastre, deoarece încă de pe acum cererile depășesc cu mult tirajul programat.

TREPTE SPRE VIITOR

În decembrie anul acesta se împlinesc doi ani de la dezbaterea și aprobarea în cadrul Conferinței Naționale a P.C.R. a vastului program de perfecționare a organizării și conducerii economiei naționale. Pornind de la poziții de principiu, stabilite de cel de-al IX-lea Congres al partidului cu privire la problemele majore ale socialismului, partidul nostru a elaborat un amplu și complex program de perspectivă, descifrînd drumuri noi, lărgind domeniile de investigație, primenind tematica de cercetare, dinamizînd și fertilizînd activitatea în toate compartimentele vieții economice.

Succesele de prestigiu înregistrate în primele 11 luni ale anului în curs confirmă încă o dată importanța acțiunilor și deciziilor preconizate cu doi ani în urmă, vastul program de lucru concretizat prin destoinicia, spiritul de abnegație și gîndire creatoare a colectivelor de oameni ai muncii. Creșterea producției și productivității muncii peste sarcinile planificate, precum și obținerea în plus a unor importante beneficii, rămîn în această privință cele mai grăitoare dovezi.

Organizarea științifică a producției și muncii a constituit pretutindeni, pe întreg parcursul anului 1968, principalul ghid orientativ menit să asigure prin măsuri concrete,

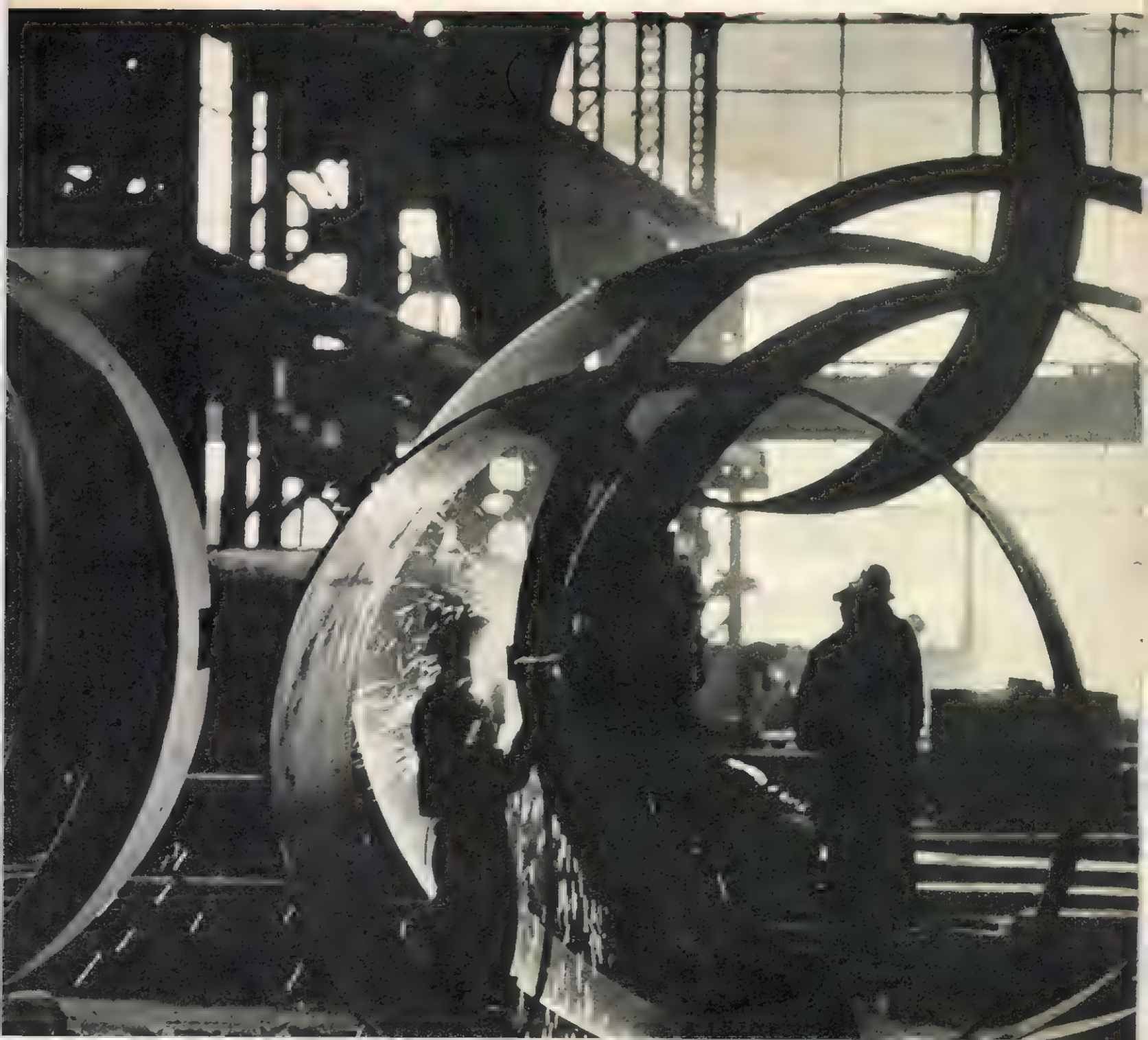

raționale, sporirea sensibilă a eficienței economice. Am constatat această permanență, acest imperativ al contemporaneității, în toate întreprinderile și institutele bucureștene vizitate de către reporterii noștri în acest sfîrșit de an.

Publicăm în rîndurile care urmează acest dialog al realizărilor și perspectivelor.

UN OBIECTIV PERMANENT: ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI MUNCII

— Este vorba de una din preocupările noastre de bază, ne spune ing. Mihail Lucaci, directorul Fabricii de mase plastice-București. Preocupare principală și constantă. Și de perspectivă. Spre exemplificare voi aminti că datorită unei amplasări mai judicioase a diferitelor mașini, amplasare care ține cont de fluxul producției, s-au realizat importante economii de forță de muncă. Numai prin reamplasarea atelierului mecanic (și redarea, astfel, în circuit a unor utilaje devenite disponibile) s-a economisit aproape un milion de lei. Iar datorită spațiului rămas disponibil, spațiu în care ulterior s-au montat alte agregate, s-a obținut o producție suplimentară de două milioane lei. Tot datorită unei mai judicioase folosiri a terenului fabricii noastre, am reușit să construim noi depozite, aferente capacităților sporite ale uzinei. Trebuie să adaug că întreaga muncă de reproiectare, multitudinea de calcule ce s-au impus într-o activitate de asemenea ampioare, au fost executate în fabrica noastră, de un colectiv propriu.

Conserve preparate în condiții de înaltă igienă și eficiență (fabrica «Flora» din Capitală).

Secția de cazangerie a uzinelor «Grivița roșie».

— În uzina noastră (n.n. — uzinele «Semănătoarea») rezultate excelente a dat raționalizarea transportului intern, amintește ing. Nicu Pavelescu, șeful serviciului plan. S-a înființat o stație centralizată de încărcare a acumulatoarelor, ceea ce a dus la economii de sute de mii lei și reducerea personalului de deservire cu 10 muncitori, care ulterior au fost afectați altor sectoare ale uzinei. Prin reproiectări sau recalculări a unor parametri s-a putut ajunge la mărirea considerabilă a capacității secției IV scularie. Iar datorită unei cunoașteri mai profunde a tuturor capacităților noastre de producție s-a reușit asimilarea a două noi tipuri de utilaje agricole (pentru tractoare de 40 CP și 65 CP). Pentru a sintetiza, voi arăta că multiplele căutări ale uzinei noastre au determinat rezultate cu care ne mîndrim: indicatorul de livrări la export a fost depășit cu 13,5%, iar planul de beneficii cu 11,7%.

— Din cadrul măsurilor tehnico-organizatorice luate ca urmare a analizării posibilităților de care dispune întreprinderea noastră, au fost realizate 30 de propuneri, cu o eficiență economică de 6 023 000 lei (ing. Valeriu Cotoarbă, proiectant-șef la FMUAB Dintre acestea aș vrea să menționez în primul rînd experimentarea muncii în acord, în atelierul de construcții metalice. Eficacitate: economii în valoare de 1 300 000 lei; iar extinderea prelucrării în grup a pieselor de la mașinile de alezat și frezat, mașinile de frezat cu portal, și mașinile de dințat pile, au avut drept rezultat o eficiență economică de 4 260 000 lei. Aș mai aminti organizarea fabricației de serie a elementelor tipizate (eficiență economică 150 000 lei) ca să mă limitez doar la cele mai importante acțiuni ale noastre din acest an, pe linia organizării științifice a producției și muncii.

— Deși sîntem un institut de cercetare fundamentală — ne-a spus dr. docent Radu Grigorovici, director adjunct al Institutului de fizică al Academiei — problema eficienței economice a studiilor noastre ne-a preocupat intens în anul care a trecut.

Astfel în 1968 s-au pus la punct metode optice de control ale unor polimeri necesari industriei chimice. De ce ies, uneori, șarje proaste? De ce «aceiași» polimeri uneori «merg», alteori nu «merg»? Fabricile respective nu puteau răspunde la întrebare. Metodele elaborate de noi dau răspunsul.

Un alt domeniu de cercetare de mare importanță aplicativă îl oferă semiconductorii. Se știe că materialele semiconductoare din care se realizează transistoarele, diodele etc. — aceste componente esențiale ale tehnicii moderne — sînt foarte pretențioase.

Din punct de vedere **chimic** materialul poate fi perfect, dar dacă **structura** cristalului nu este cea dorită, efectul practic este nul. Cînd un asemenea material este «bun» și cînd «nu»? Chimistul dă neputincios din umeri: el poate constata doar puritatea; doar fizicianul poate da răspunsul.

Noi am colaborat cu un institut al Ministerului Chimiei pe linia caracterizării proprietăților unor materiale semiconductoare. Nu este un secret pentru nimeni că în final se tinde ca țara noastră, grație acestor cercetări, să devină independentă de import la acest capitol.

— În cadrul fabricii de confecții «București» s-au pus bazele, încă din anul 1967, ale unui plan tehnico-organizatoric prin care se urmărea o spectaculoasă creștere de calitate și cantitate. Rezultatele? Pe măsura eforturilor noastre — declară directorul G. Stănescu. Mai întîi, aceste măsuri au fost studiate și experimentate într-o stație-pilot din cadrul întreprinderii. Circa 200 de ingineri, tehnicieni, creatori și muncitori au fost antrenați în această vastă acțiune.

Aici s-au creat prototipuri de mobilier industrial cu calități mult sporite care ulterior au intrat în producție de serie. Ca urmare a unor studii de perfecționare a utilajelor existente, s-a introdus un dispozitiv de ghidare a cusăturii și altul care asigură coaserea simultană a două cusături. Introducerea pe scară largă a chimizării va asigura o reducere cu 30%-35% a timpului pînă acum afectat unor operații de cusut. Serviciile de cercetare, de organizare și normarea muncii cît și cel de documentare, și-au adus după cum se vede, un aport substanțial în realizările mai sus și atît de succint enumerate.

— Caracterul și importanța sarcinilor de plan pentru 1968 au solicitat din partea specialiștilor noștri un nou efort de gîndire, concretizat în principal prin continuitate și eficiență maximă în domeniul organizării științifice a producției și muncii — afirmă ing. Ion Razanide, șeful serviciului organizarea producției, studii și dezvoltare de la uzinele de utilaj chimic «Grivița roșie».

La temelia măsurilor adoptate în această privință stau cele aproximativ 800 de studii elaborate în cursul anului. Amintesc dintre acestea: organizarea fabricației vagoanelor-cisternă pe linia de flux, pe subansamble (cisterne, șasiu și montaj general); organizarea liniei de fabricație la rezervoarele subterane; organizarea și sistematizarea secției cazangerie în conformitate cu prevederile proiectului de dezvoltare al uzinei. Despre rezultatele fructuoase ale gîndirii și activității desfășurate după criterii științifice vorbesc între altele și aceste cifre de plan. Pe primele 11 luni ale lui '68 producția globală a fost realizată în proporție de 102% iar productivitatea muncii în proporție de 104,2%. Uzina noastră a produs importante utilaje destinate industriei chimice: coloană de fracționare din oțel inoxidabil pentru rafinăria din Pitești, răcitori cu plăci pentru liniile de amoniac de la Combinatul chimic Craiova și Combinatul de îngrășăminte cu azot din Tg. Mureș, coloane de carbonatare din fontă, necesare la Uzina de sodă-Govora, mori cu bile pentru industria minieră etc.

COMITETUL DE CONDUCERE — CREIERUL ȘI INIMA ÎNTREPRINDERII

Anul 1968 a coincis cu altă importantă hotărîre, menită să dinamizeze viața întreprinderilor: formarea comitetelor de direcție. Plusul de vitalitate, efervescența creatoare pe care această hotărîre le-a declanșat, au fost unanim apreciate de interlocutorii noștri. Spicuim:

«Comitetul nostru de direcție, format din 13 membri, analizează cu regularitate toate aspectele legate de producție și viața fabricii (tov. Mihail Lucaci). Componența sa complexă este garanție că toate problemele vor fi atinse și realizate. Iar distribuirea sarcinilor în acest comitet garantează de asemenea rezolvarea lor la toate nivelele.

Această măsură a dus și la o sporită exigență a fiecăruia față de el însuși și față de ceilalți. Un comitet de direcție este doar un for în care inițiativa și ideile novatoare sînt la ordinea zilei. Astfel s-a intensificat activitatea sfatului interuzinal: un contract, o nouă lucrare, un studiu, fiind discutate într-un cadru mult mai vast. Punerea în funcțiune a unei linii de fabricat butelii de polietilenă, care a funcționat de la început la parametrii proiectați, aici s-a hotărît. Iar planul inițial pe 1968, îndeplinit și deja majorat cu 13 milioane, a fost realizat în bună parte datorită aceleiași hotărîri luate de relativ recent creatul comitet de direcție».

«Constituit în mai, comitetul de direcție al uzinei noastre a avut o activitate fructuoasă (ing. Ștefan Bahrin — șeful serviciului plan de la FMUAB). De obicei se întîlnește o dată pe lună, dar evident el s-a aflat în plenul său mai des, adică ori de cîte ori a fost și este nevoie. Comitetul de direcție a înscris printre preocupările sale reorganizarea procesului de producție actual cu ajutorul calculatoarelor electronice. Drept urmare se pregătește documentația tehnică și economică în vederea prelucrării datelor la mașinile electronice. În acest scop s-a încheiat o convenție de colaborare cu CEPECA și o alta cu Direcția centrală de statistică în vederea studierii sistemului informațional actual și al perfecționării acestuia în cadrul uzinei. Evident, nu pot fi enumerate nici pe departe toate preocupările din acest an ale comitetului de direcție. Aș mai adăuga-o doar pe aceea care privește asigurarea uzinei cu forță de muncă calificată, problemă esențială, avînd în vedere sarcinile mereu crescînde și perspectivele fabricii. Actualmente 380 de elevi din anul II ai școlii profesionale fac practică la mașini care le-au fost puse la dispoziție de către uzina noastră, iar circa 180 de oameni sînt calificați la locul de muncă.

1969 — CERTITUDINI

Anul 1968 potențează realizările viitoare, dîndu-le siguranță axiomatică. Despre aceste perspective, de fapt certitudini conturate deja, interlocutorii noștri ne-au relatat:

— În 1969, grație măsurilor luate sau care sînt în curs de elaborare, fabrica noastră își va mări producția cu 2 000 tone mase plastice (tov. ing. Mihail Lucaci). Studiul avînd ca obiect transportul interuzinal aflat deja în lucru și definitivat în 1969, va permite ca 30-40 de oameni să fie afectați altor sectoare. Reamplasarea unor utilaje (o acțiune ce va continua, sperăm, fructuoasa activitate depusă în prezent), va permite o economie suplimentară de 10 milioane lei. Pentru anul viitor și pentru '70, o altă surpriză, de data aceasta mai... spectaculoasă: mărirea fabricii și asimilarea în fabricație a unor noi tipuri de piese necesare industriei noastre.

— Capacitățile noastre de export vor crește în anul viitor cu 20% (tov. Nicu Pa-

(Continuare în pag. 8)

TREPTE SPRE VIITOR

LA FMUAB o nouă mașină de găurit multi-ax, de concepție românească, este supusă unor multiple probe tehnice.

O escadră ce-și pregătește din timp viitoarele croaziere... (verificarea la uzinele «Semănătoarea» a combinelor pentru recoltatul porumbului).

velescu). Vom produce în serie combinele C 12, motocositori și buncăre, cît și echipament pentru recoltat porumb, floarea-soarelui, orez etc. (echipamente asimilate combinei C 12). Vor începe pregătirile de fabricație pentru realizarea combinei autopropulsate de mare capacitate (folosită la silozuri).

— În anul care vine, ne spune tov. inginer Ștefan Bahrin de la FMUAB, uzina noastră va cunoaște o extindere: în trimestrul întîi se va da în funcțiune o hală nouă pentru fabricarea mașinilor de rectificat. Deci noi probleme de organizare, care au fost larg dezbătute. Astfel, după calcule preliminare, producția noastră pe uzină va crește anul viitor cu aproximativ 36% față de realizările din 1968. Evident, această creștere pune și alte probleme pe lîngă cele tehnico-organizatorice. Printre acestea trebuie să enumerăm și aceea a forței de muncă. Comitetul de direcție a avut în atenția sa această problemă. Instruirea unor elevi din anul III ai școlii profesionale, la mașini, calificarea unor oameni la locul de muncă s-au desfășurat într-un ritm accelerat. Astfel se prevede ca în anul 1969 colectivul nostru să se mărească cu încă 200 de muncitori.

— Ce întrevedeți pentru 1969? Dr. docent Radu Grigorovici: o luptă susținută, dusă de forurile competente, pentru eliminarea unor obstacole serioase care mai stau încă în calea aplicării în producție a rezultatelor cercetării științifice. Eu personal am lucrat și în industrie și de altfel, prin natura muncii actuale la institut, păstrez un contact permanent cu problemele industriei. Ei bine, în prezent, oricît ar părea de curios fabrica nu este bucuroasă să aplice noul rezultat din cercetarea științifică. De ce? Fiindcă pentru aceasta trebuie schimbat procesul tehnologic, trebuie introduse controale intermediare etc. Deci multă bătaie de cap! Or, această bătaie de cap suplimentară, care uneori poate fi considerabilă, nu este compensată practic de nici o stimulare materială. Inginerul din producție încasează prime dacă livrează producția **obișnuită**. Orice schimbare, de care e legat și un anumit risc, poate antrena **pierderea** acestor avantaje materiale!

Și mai e un aspect. Dacă în loc de a aplica în practică o tehnică originală se cumpără o licență din afară, apar «stimulente» de altă natură. Întîi: o plimbare în S.U.A., Anglia, Franța, R.F. a Germaniei, Japonia... pentru alegerea licenței celei mai convenabile. (Care, vai! nu are în vedere de obicei decît un utilaj învechit: marile firme nu vînd niciodată «ultimul strigăt» ci, în cel mai bun caz, penultimul...) Apoi vin la rînd trimiterile la specializare în străinătate pentru mai multe luni. În final, fabrica primește documentația completă din partea firmei străine respective, specialiștii acesteia pun la punct instalația, și dacă lucrurile nu merg, dai o telegramă, vin alți specialiști ș.a.m.d. Și dacă totuși producția nu se urnește din loc; tu, inginer de producție specializat, te muți la altă întreprindere și povestea începe de la început...

Poate această situație nu este atît de generală cît mi se pare mie, dar nu încape îndoială că problema ca atare există și că este serioasă. Pentru anul viitor se preconizează, pe această linie, un ansamblu de măsuri organizatorice: sistem de contracte, control sporit din partea forurilor superioare asupra valorificării cercetării științifice, cointeresarea specialiștilor din industrie în introducerea rezultatelor cercetării în producție etc.

Îmi exprim speranța că anul 1969 să însemne un serios pas înainte spre rezolvarea acestei probleme majore a economiei noastre naționale.

— Lunile anului 1969 — ne-a spus tov. Constantin Cristea, inginer-șef la fabrica de conserve «Flora» — vor aduce schimbări atît de mari în viața întreprinderii noastre, încît nu greșesc afirmînd că noi cei de aici, privim mai degrabă în viitor decît în prezent. Este vorba de transformarea structurală a fabricii, prin construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea unor operații conform studiilor elaborate în 1968. În ultimii 20 de ani întreprinderea Flora și-a sporit foarte puțin spațiul, și asta în ciuda faptului că producția a crescut de aproape 4 ori. Secțiile, depozitele, curtea, au devenit neîncăpătoare. De aici, o serie întreagă de transporturi neraționale, cheltuieli suplimentare pentru forța de muncă, lipsa acută de spațiu pentru depozitarea materiei prime și produselor finite. Studiile noastre s-au concretizat printr-un plan de acțiuni, eșalonate pe parcursul anilor 1968-1969-1970. Viitoarea «Flora» va asigura condiții optime de muncă tuturor salariaților prin realizarea unor spații corespunzătoare și prin înființarea unor grupuri sociale. Am obținut în acest scop, prin transfer, o suprafață de teren de 6 000 mp, pe care au fost deja construite grupuri administrative și depozite de mărfuri (2 600 mp). În anul viitor vom concretiza și celelalte măsuri preconizate: mecanizarea transporturilor interne la materia primă și produsele finite prin benzi rulante și transportoare tip funicular, mecanizarea condiționării produselor finite (curățarea și etichetarea se face azi manual), precum și mecanizarea unor operațiuni pentru sortarea materiei prime.

— Toate acestea vor mări, desigur, capacitatea de producție, productivitatea muncii și eficiența generală a activității dv.

— Fabrica «Flora» va deveni o întreprindere modernă care va obține anual o eficiență economică de 1 500 000 lei. Aceasta ne va permite să acoperim în scurtă vreme cheltuielile lucrărilor proiectate.

— Să revenim totuși la prezent. Mai ales că anul acesta lunile secetoase v-au provocat, sîntem siguri, numeroase greutăți.

— Ne-am războit crunt cu vremea nefavorabilă, dar pînă la urmă am izbutit să ne asigurăm necesarul de legume și fructe. La sfîrșitul anului vom raporta depășirea planului cu 3 la sută.

— La anu', să sperăm, veți avea mai mult noroc.

— Norocul — spune o zicală — e de partea celor curajoși. Lupta ordonează eforturile. Trebuie să izbîndești, învingînd greutățile.

*

Un deziderat scump omului harnic și priceput, împărtășit — de altfel — de către toți interlocutorii noștri.

FLACĂRA-ALBUM

CASELE DE CULTURĂ LA ORA ADEVĂRULUI

II

REPORTAJ-ANCHETĂ DE GEORGE CIUDAN ŞI MIHAI HETCO
FOTOGRAFII DE ELENA GHERA

«Casa de cultură va deveni religia, catedrala, adică locul unde oamenii se adună pentru a regăsi ceea ce e mai bun în ei».

André MALRAUX

DESPRE IDEI MAI VECHI ŞI MAI NOI, DESPRE DOTĂRI ŞI DESPRE... BANI

Motoul pe care ni l-am ales cu scopul de a întări rîndurile de față cu prestigiul marelui scriitor, filozof și actual ministru francez al culturii, André Malraux, l-am extras dintr-un discurs ținut de acesta, în martie, la Grenoble. Se discuta, evident, la un înalt nivel filozofic, destinul casei de cultură în epoca modernă. Se făceau sugestii interesante și se dădeau cifre comparative. În treacăt fie spus, nici unul dintre directorii sau metodiștii caselor de cultură sau ai cluburilor cu care ne-am întreținut nu cunoșteau nimic din experiența similară a altor țări. La ora actuală se vehiculează idei interesante, soluțiile propuse fiind cît se poate de seducătoare, de fel fanteziste. Bunăoară s-a constatat o atracție irezistibilă a oamenilor, și în special a tinerilor, spre centrul orașului, toți căutînd mai ales aici mijloacele de împlinire spirituală sau de destindere. O tendință normală a fiecăruia de a «evada» din cartierul în care locuiește (cartier periferic, în cazul de față). Se pune deci problema înființării unor cluburi ori case de cultură în acest perimetru și nu altunde. Or, în București, ca urmare a unei concepții acum depășite, așezămintele de acest gen au fost distribuite exclusiv pe cartiere. Să ne mai mirăm că în anumite după-amiezi aceste adevărate palate rămîn deseori goale? Din discuțiile avute la comitetul U.T.C. al municipiului București, rezultă clar că această idee se impune. Idee care s-ar putea materializa prin înființarea de săli aferente marilor cluburi ale tineretului, în spațiile disponibile din peri-

(Continuare în pag. 12)

...Și totuși ei așteaptă.

Se pare că ceea ce se întîmplă pe scenă nu-i lipsit de interes... (repetiție a unui spectacol folcloric la Casa de cultură de pe Zalomit).

O «rara avis» din punct de vedere al dotării: modernul și bine utilatul cerc de electronică de pe lîngă «Tehnic-club».

CASELE DE CULTURĂ LA ORA ADEVĂRULUI (II)

O problemă gravă: cum să facem pentru a fi continuu bine dispuși...

metrul central al Capitalei. O mică sală unde să se servească cafea și să se poată citi un ziar, o alta cu jocuri distractive, o mică expoziție etc., etc. Cluburile ar deveni în acest caz niște centre metodologice, de coordonare. Idee salutară, idee minunată pe care am dori s-o vedem materializată nu peste ani, ci acum!

Despre dotări, am mai vorbit. Ceva s-a făcut, dar mai este loc berechet și pentru alte investiții. Un lucru este însă clar: nu poți atrage pe nimeni cu vorbe goale! Îți trebuie bani. Pentru mobilier, mașini de tot felul, recuzită pentru cercuri și așa mai departe. Or, fondurile pentru asemenea activități nu sînt deosebit de generoase. Un calcul estimativ, ce se referă numai la dotarea «caselor de cultură» din București, dă cifra de 20 de milioane... Așadar?

Și fiindcă tot sîntem la capitolul financiar (cam vulgar cînd este vorba de idei, dar, vai, teribil de eficient) să mai amintim că metodiștii caselor de cultură și ai cluburilor, oameni titrați, în majoritate profesori, absolvenți ai secțiilor umanistice, a căror muncă necesită dăruire deplină și multe, multe ore «peste program», sînt remunerați după părerea noastră, nu satisfăcător.

O DECIZIE DEPĂȘITĂ

Se știe clar că bunele intenții și entuziasmul nu sînt singurele atribute care garantează reușita unor activități. Activitatea nesatisfăcătoare a multor case de cultură se datorează după cum am mai arătat subvențiilor mici. Dar în afară de aceasta, de cîțiva ani la toate casele de cultură se joacă o tragicomedie pe cît de neavenită pe atît de paradoxală. Poți (prin absurd...) să ai parale cu duiumul. Degeaba le ai. Nu ai ce face cu ele. Vrei tu, casă de cultură, să te autodotezi, să cumperi din banii tăi — din fondul extrabugetar creat din serile de dans și din cotizațiile anumitor cercuri — un televizor? Este imposibil. Vrei să cumperi o lustră mai frumoasă? E cu neputință. Vrei o bandă de magnetofon pentru că săptămîna viitoare va vorbi o mare personalitate artistică? Ești legat la mîini. Te oprește dispoziția care încadrează aceste lucruri în categoria «obiecte de lux». Auzi, domnule? Banda de magnetofon, lustra, fotoliul, prețul etc., etc. sînt socotite în 1968 obiecte de lux! Noi socotim că la ora actuală, o bandă de magnetofon poate fi într-adevăr «obiect de lux» dacă ar fi solicitată, să zicem, de îngrijitorii de vite de la cooperativele agricole care ar dori să facă din ele fundulițe la gîtul viteilor care dovedesc înclinații pentru muzica concretă.

O fi poate gluma amară și rea pe alocuri, să fim iertați, dar socotim că în prezent decizia fostului Comitet executiv al Sfatului popular al Capitalei (nr. 452 din 25.II.1965) trebuie revizuită. Altfel, multe activități ale caselor de cultură vor continua să pătimească. Lucru pe care nu-l dorește nimenea. Nici măcar, zicem noi, cei care au redactat decizia cu pricina.

UN PARALELISM AGASANT ȘI PĂGUBITOR

Investigațiile noastre au evidențiat și faptul că între casele de cultură ale tineretului, îndrumate de Uniunea Tineretului Comunist, și cele ale maturilor, îndrumate de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, există un paralelism care are darul nu să emuleze, ci mai degrabă să agaseze. Este nu numai părerea noastră, ci și a celor care lucrează în aceste așezăminte. Margareta Donos și Marin Stoenescu, metodiști: «Acest paralelism a început să aibă rădăcini puternice, stînjenitoare». Traian Ștefănescu, directorul Casei de cultură a sectorului II: «De ce să ne ascundem după degete? Paralelismul a devenit de-a dreptul păgubitor». Apare însă și o altă situație. La casele de cultură îndrumate de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, salariații sînt remunerați de comitet. Firesc. La cele ale tineretului, numai directorul este salariat al U.T.C.-ului, ceilalți, directori adjuncți și metodiști, primesc salariile de la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Îndrumarea caselor de cultură a tineretului este însă asigurată în exclusivitate de U.T.C. Foarte bine. Nu vrem să fim ca românul, imparțial, dar ne rezervăm dreptul să ne abținem de la vot. Cînd două foruri finanțează aceeași instituție, ele cer, firesc, un anume mod de înțelegere și rezolvare a unei probleme. Nu-i exclus ca părerile să nu coincidă. De unde discuții, tărăgăneli, chiar mici șicane. Deci?...

Cu toată reprofilarea începută, cele 16 case de cultură din București n-au încă o activitate diversificată. Cercurile de croitorie, balet pentru copii, radioteleviziune, funcționează la majoritatea caselor de cultură. Nu înțelegem cum reprofilarea și diversificarea aduc după ele o monotonie generală

*

Iată-ne la sfîrșitul anchetei noastre. Poate că mulți dintre activiștii culturali care ne vor citi vor avea sentimentul că, pe ici pe colo, am fost prea duri. Nu e chiar așa. Am întîlnit însă o serie de neajunsuri care au început să devină tradiționale. Le-am consemnat tocmai din dorința de a impulsiona casele de cultură bucureștene, care la ora actuală trebuie să intre în procesul unei renașteri. Ar fi profund greșit să se creadă că activitatea generală a acestor așezăminte culturale, cu toate minusurile semnalate, nu a înregistrat și multe reușite. Un exemplu bun în acest sens îl oferă cursurile Universității populare care sînt urmărite cu viu interes de mii de oameni. Dar informarea multilaterală, însușirea culturii pe diverse planuri, nu se poate asigura numai prin audierea acestor cursuri. A sosit momentul să desfășurăm o activitate culturală complexă, în măsură să satisfacă cerințele spirituale și de destindere ale celor mai diferite categorii de cetățeni. A sosit momentul ca în activitatea caselor de cultură să se facă un salt calitativ. Nu criticăm dansul, pentru că dansul face parte integrantă din viața tinerilor, dar socotim că nici divertismentul și nici educarea nu se pot sprijini exclusiv pe farmecele muzei Terpsichora. Ni se pare extrem de păgubitor faptul că activitatea cercurilor pentru maturi este pe cît de restrînsă, pe atît de neinteresantă. Iată de ce se impune o activitate care să capteze interesul general și al fiecăruia în parte. Socotim că pentru aceasta sînt absolut necesare și urgente studii sociologice, cercetări științifice pentru a cunoaște dorințele tuturora.

Trebuie să facem din casele de cultură de toate felurile un cîmp de afirmare a preferințelor, o întreprindere de educație și de destindere. Este necesar să se creeze asemenea condiții încît cluburile și casele de cultură să devină pentru păturile cele mai largi ale cetățenilor, pentru viața lor spirituală, o chestiune vitală, precum apa și aerul.

P.S. În reportajul-anchetă de față ne-am ocupat doar de activitatea cluburilor pentru tineret și a caselor de cultură din București. Într-un viitor material vom încerca să înfățișăm cititorilor aspecte ale activității caselor de cultură din provincie.

economice

de Ilie ZAHARIA

MARKETING

În urmă cu vreo treizeci de ani mă aflam în biroul directorului unei agenții americane de publicitate. Înarmat cu grafice și serii statistice acesta ne-a făcut următoarea demonstrație:

— Am convenit cu fabrica de parfumuri și colonie «Lady» să fac reclamă produsului X, plătindu-mi-se suma de un milion. Publicitate în stil american: insinuantă, tracasantă, obsedantă. Rezultatul: iată cum a crescut ritmul vînzărilor, săptămînă de săptămînă, lună de lună, iată curba ascendentă a producției, a beneficiilor...

Ca și monsieur Jourdain cu proza, directorul american făcea un început de marketing fără să știe. La originea acestuia a stat publicitatea care, științific făcută, presupune studierea gusturilor, necesităților, reacțiilor consumatorului, ale pieței.

Market înseamnă pe englezește piață. Dacă se mai adaugă sufixul ing dai de o nouă disciplină, în plină desfășurare, de o metodă sau mai bine-zis de un complex de metode care, pornind de la cunoașterea, de la studiul pieței, tind să o influențeze, să o modifice și totodată, în funcție de aceasta, să organizeze și producția. E greu de dat o definiție pentru marketing. Dintre multele existente aș alege-o pe cea mai generală și mai nouă: să studiezi piața și să arăți întreprinderii nu cum *să-și vîndă produsul, ci* care *marfă* poate fi *vîndută cu maximum de eficiență economică. Marketing nu este, sau nu* mai este, *strategia lansării unui produs, cum spun unii economiști. Această accepție a noțiunii este depășită. În noua accepție se pornește de la nevoile* consumatorului, *orientînd în acest sens producția. Prin urmare un întreprinzător modern nu* începe *prin a produce și apoi își organizează vînzarea, ci* întîi *studiază piața, constată ce este posibil și convenabil să vîndă și apoi își organizează corespunzător producția.*

Marketing înseamnă debarasarea de inerție, de rutină, atît în producție, cît și în desfacerea mărfurilor; el înseamnă: cunoașterea necesităților actuale și viitoare ale pieței, studierea aparatului de distribuție, definirea limitelor tehnice, umane, financiare ale întreprinderii, determinarea acțiunilor comerciale posibile și, în sfîrșit, **alegerea,** *hotărîrea: produsul care trebuie fabricat, piața care trebuie cucerită, modul de desfacere care trebuie organizat, reclama care trebuie făcută, ambalajul cel mai atrăgător și mai potrivit, prețul care trebuie fixat, beneficiul care va rezulta. Dacă toate acestea necesită reorganizarea întreprinderii, ei bine, se face și asta.*

Marketingul este o disciplină și un instrument indispensabil întreprinderii într-o economie capitalistă concurențială. Unele elemente ale marketingului trebuie și pot fi utilizate cu succes și în economia socialistă: dacă n-ar fi decît trista constatare a producției unor mărfuri neinteresante pentru populație și care stagnează în depozite și rafturi și insuficiența altora foarte solicitate. Dar disciplina aceasta trebuie însușită și aplicată în întregime și complex atunci cînd este vorba de comerțul exterior, de investiții de sute de milioane de lei pentru pătrunderea și cucerirea unor piețe străine, unde are loc o luptă de competiție foarte strînsă, foarte dură.

UN SECOL ȘI JUMĂTATE DE MUZICĂ UȘOARĂ ROMÂNEASCĂ

romanța și tangoul nostru înfruntă muzica ușoară de import

(III)

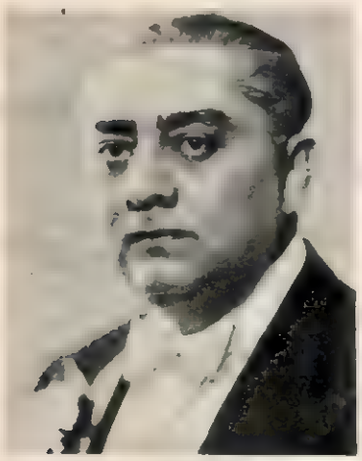

Violonistul-virtuoz Grigoraș Dinicu a cîntat, pe lîngă muzică populară și melodii lăutărești, muzică de café-concert, gen pe care l-a ilustrat cu măiestrie în întreaga sa activitate.

de George SBÂRCEA

Era o vreme, în primele două decenii ale secolului, în care se simțea bine că romanța, cu toată răspîndirea ei, nu mai are mulți ani de trăit. Pe nesimțite, dar într-un interval de timp scurt, alte genuri de muzică distractivă și ușoară, alte forme de petrecere aveau să ia locul celor «patriarhale». Tineretul din preajma primei conflagrații mondiale căzuse cu totul în puterea valsului, a bostonului, a melodiilor din operetele vieneze, a **one-step**-ului și, curînd, afoxtrotului, ca și a unui dans cu pași linși, mărunți, care se numea **shimy** și ajunsese la noi, prin intermediul occidentului european, de peste Ocean. În ritmul febril al vieții americane, lumea căuta o muzică mai nervoasă, grăbită și săltăreață: făcînd, la începutul acestui veac, un ultim turneu de concerte în Statele Unite, Eduard Strauss, fratele rămas în viață al «regelui» valsului, avea să constate, pe cît de uimit tot pe atît de mîhnit, că americanii nu mai știu să valseze!

Înainte însă ca valsul, care dominase timp de aproape o sută de ani muzica ușoară din două continente, satisfăcînd gustul pentru ea al maselor, să fie înlocuit de alte dansuri agreate de mulțimi, el a mai cunoscut, împreună cu romanța, într-o perioadă tulbure de schimbări, o tîrzie înflorire în muzica de café-concert.

MUZICA DE CAFÉ-CONCERT

Struna ei subțire și sentimentală umple a doua jumătate din veacul trecut și două decenii din secolul 20. Viena, Parisul și alte mari capitale, în cele din urmă și orașele mai mici, au capitulat în fața modei «după-amiezelor cu muzică» de prin cafenele. În Grădina «Union» din București, pe unde și-a plimbat eroii Caragiale, orchestra cînta, înaintea spectacolelor de cançonete, vodeviluri sau operete, muzică de café-concert. Mai tîrziu, la Kübler, Fialkovschi, Gambrinus și la Terasa Oteteleșanu — cafenele care au avut epoca lor de glorie repede ofilită, o dată cu rolul lor deosebit în cultivarea muzicii ușoare — clienții ascultau și ei, cu atenție, orchestrele ce urzeau un discret fundal sonor pentru convorbirile, discuțiile și petrecerea decentă a «lumii bune».

Cafeneaua, loc de întîlnire cotidiană a publicului citadin, unde se discuta artă, literatură, afaceri și politică, nu suporta nici ostentația ritmică a orchestrelor de dans, nici nostalgia străfulgerată de chiote a tarafurilor populare. Sălile cu canapele de pluș, oglinzi pe toți pereții și chelneri cu pași tăcuți pe covoare, cereau o anumită muzică — **ușoară** și ea, firește — mai scăzută ca ton, mai intimă ca atmosferă, mai «concertantă» ca expresie. Astfel s-a înfiripat stilul și termenul de «café-concert», adică de cafenea în care se putea asculta, la anumite ore ale zilei, muzică de o calitate mai bună decît în localurile obișnuite.

Genul a cunoscut cîteva capete de faimă, la noi ca și aiurea. Primele de acest fel, consemnate în istoria muzicii, au fost ale lui Josef Lanner și ai doi Johann Strauss, tatăl și fiul, care, atunci cînd nu cîntau pentru baluri, cîntau spre a amuza pe cei de la mese. Timp de mai multe decenii,

(Continuare în pag. 14)

«Azi noapte te-am visat» a fost una din melodiile cele mai lirice și mai îndrăgite de ascultători din întreaga creație a lui Ion Vasilescu.

Unul din primele tangouri autohtone, a cărui muzică a fost compusă de Vespasian Vasilescu, autor de romanțe răspîndite și peste hotare. Versurile au fost scrise de Ionel Fernic, la începutul carierei sale de compozitor și autor de texte (1935).

orașele de pe continent au fost pline de astfel de formații instrumentale, adesea un trio cu pian sau un cvartet, de cele mai multe ori însă o orchestră de șapte-opt persoane, care, dacă s-ar fi putut înregistra cu procedeele electro acustice de mai tîrziu, ar constitui azi o plăcută surpriză chiar pentru melomanii mai exigenți: repertoriul lor era vast și variat, cuprinzînd totul, de la autorii clasici pînă la melodiile populare stilizate în scop concertistic. Cu timpul au apărut și compozitori specializați în genul de café-concert, ca englezul W. Kettelbey, cu piesele sale «exotice»; austriacul Hans Eichner, cu o notă mai populară în melodiile sale; românul Georges Boulanger — Ghiță Bulencea pe numele lui adevărat! — poate cel mai prețuit dintre toți.

Piesele cîntate de ei erau adevărate «stampe» de epocă, delectări îndrăgite de mulți, date însă curînd uitării. Ele pretindeau interpreților o bună cultură instrumentală, o anumită cizelare artistică a expresiei și, înainte de orice, bunul gust al unor piese cu grijă alese. În acustica, de obicei redusă, a cafenelelor cu muzică orice stridență suna fals. Era nevoie, așadar, de o mare prospețime a fanteziei muzicale, de o necurmată disciplină tehnică, de o adecvare continuă la sensibilitatea timpului.

«FLORI DE NUFĂR» SAU CÎNTECUL DE LEBĂDĂ AL ROMANȚEI

Acestei sensibilități de epocă — anii ce-au urmat primului război și înfăptuirii unității de stat românești — i-a adresat un tînăr cîntăreț și autor de melodii plăcute, pline de o spontană vibrație lirică, I. Băjescu-Oardă, piesa sa **Flori de nufăr:**

«Flori de nufăr porți în plete
ca o zînă din poveşti.
Flori de nufăr porți în plete
și atît de dragă-mi ești...»

A fost «cîntecul de lebădă» al romanței românești, a cărei vogă nu a încetat niciodată în întregime și chiar se încearcă, mai nou, reactualizarea ei, dar locul ce l-a ocupat odinioară în muzica ușoară și distractivă s-a pierdut definitiv, fiind anexată repertoriului lăutăresc. Generația vîrstnică de azi, care evocă mediul copilăriei și al tinereții sale, își mai amintește de legănarea domoală a romanței lui I. Băjescu-Oardă. O cîntau toți și în toate împrejurările, cu o tremurare înecată în melancolie a glasului: era piesa de rezistență a serenadelor timpului, succesul zilei și cîntecul străzii! A cîntat-o și N. Leonard, care își începuse cariera o dată cu discul românesc: înregistrările deveneau pe zi ce trecea, un aliat tot mai puternic al muzicii ușoare originale și al compozitorilor noștri.

Numai că, îndată după război, compozitorii noștri erau încă puțini, iar celor ce scriau piese originale le lipseau cînd inspirația, cînd tonul propriu, cînd ambele, încît «șlagărele» erau de obicei melodii importate. Avea să se înveșnicească și să se răspîndească și la noi radioul, pe ale

«Nu mă uita», un tango-romanță de Ion Vasilescu, în versiunea germană — Vergiss mich nicht — **publicată la Viena în 1935**

La pianul său, Ion Vasilescu a lucrat viața întreagă pentru a asigura muzicii ușoare românești, pe lîngă o răspîndire largă, și un înalt nivel de artă.

Maria Tănase cîntă melodia «Mi-am pus busuioc în păr».

Gică Petrescu n-a încetat niciodată să includă în repertoriul său cîntecele lui Ion Vasilescu, consacrîndu-i un medalion și la primul Festival internațional de muzică ușoară de la Brașov «Cerbul de aur», 1968.

cărui unde urechile avide veșnic de noutate; de tentația melodiilor ușoare captau cîntecele de departe și, cu texte traduse sau adaptate — poate cîi Ion Pribeagu a fost unul dintre cei mai iscusiți adaptatori — ele se popularizau curînd. Un singur compozitor român de muzică ușoară din acei ani de după război a izbutit să lanseze o melodie cu adevărat originală, un tangou-habaneră, primul tangou românesc de succes, care a cunoscut o scurtă, în același timp o pe deplin întemeiată celebritate: **Tango-țigan** de Gogu Botta. Cînd repertoriul de piese străine se epuiza și cînd omul comun, care se desfăta cu ceața sa de amici prin localurile vremii, stingea temperaturi... mai înalte, răsărea și de aici, și de dincolo cîte-o voce, adresată vindicativ orchestrei distractive:

— Să mi-o cînți p-aia, a lui Gogu!

Tangoul original, cu o notă ce-i era specifică, se născuse din inspirația compozitorului constănțean, amator, firește, și el. Mai trebuia să apară doar un cultivator al lui de talent, care să-i definească ferm conturul, să-i împrumute o strună specifică și să-i asigure egalitatea de drepturi, dacă nu chiar prioritatea față de muzica importată, în repertoriul ușor.

IONEL FERNIC, «ULTIMUL TRUBADUR»

Nu dorința de a imita, ci aceea de a se mărturisi face din Ionel Fernic (1901-1938) poet și muzician. Împreună cu Ion Vasilescu, Alexandru Leon, Gherase Dendrino, și Elly Roman, dar premergîndu-i cu aproape un deceniu, el a exercitat o înrîurire de durată asupra muzicii ușoare românești. Temele pe care acest «ultim trubadur», cum a fost poreclit, poate fiindcă era nedespărțit de chitara cu care se acompania — un anume tip melodic sentimental, încercarea de a da un colorit propriu tangoului sud-american, sporindu-i cantabilitatea vocală — se regăsesc din belșug în producția dintre cele două războaie. Ceea ce împrumută valoare creației muzicale a lui Fernic este hotărîrea cu care se desprinde, încă de la începutul activității sale, din șirul compozitorilor de muzică ușoară de la noi, debitori fără discernămînt dansurilor străine. Melodiile lui au o mare putere de evocare și pătrund în conștiința ascultătorilor. Unele din ele sînt supuse procesului de contopire cu creația populară și lăutărească, așa cum s-a întîmplat cu romanțele sale — fiindcă Ionel Fernic a compus și romanțe, intuind intonația lor din care creatorii români de muzică ușoară se vor inspira și după el — **Cruce albă de mesteacăn, Țiganca, Pe sub fereastră-mi curge-un rîu, Pe aceeași ulicioară, Îți mai aduci aminte, doamnă,** toate pe versuri de poeți clasici și contemporani. Invenția melodică bogată, larga respirație lirică a pieselor compuse de el învinge unele neajunsuri ale armonizării și lipsa de simetrie a frazelor, de multe ori pînă și stereotipia versurilor proprii. În afara romanțelor, cele mai izbutite cîntece ale lui Ionel Fernic sînt **Mincluna (Pe bolți cînd apare luna), Dar ești în fel ca și toate celelalte, La geamul tău luminat, E primăvară, Pentru tine am făcut nebunii, O dată, Iubesc femeia,** și multe altele încă, aproape două sute de melodii, dintre care majoritatea uitate.

Uitate, nu numai fiindcă se născuseră din inspirația efemeră a «trubadurului», încă pe jumătate amator în profesia de compozitor de muzică ușoară, lipsindu-le astfel, în atîtea cazuri, finisarea artistică, ci și fiindcă se iviseră, în sfîrșit, adevăratul Maestru al genului, creatorul unui stil definitiv și ușor de identificat ca fiind al nostru în acest domeniu.

MAJORATUL MUZICII UȘOARE ROMÂNEȘTI

Ion Vasilescu (1903-1960) s-a pregătit pentru muzica serioasă, a urmat studii de specialitate la conservatoarele din București și Paris, obținînd cu una din primele sale lucrări de muzică de cameră chiar o mențiune la premiile anuale de compoziție «George Enescu». Era, la începutul celui de-al patrulea deceniu, unul din acei tineri muzicieni români care intenționau să se manifeste masiv în domeniul simfonic. El însă a optat, curînd, pentru genul ușor, poate tocmai fiindcă voia să-i înfrunte greutățile, să-l «autohtonizeze», cum avea s-o mărturisească mai tîrziu. Înzestrat cu o cultură profesională și artistică unită cu un caracter dîrz și cu o inteligență înfloritâ de fantezia poetică, el și-a făcut din muzica ușoară românească nu numai o carieră, dar și o misiune. S-au grupat în jurul lui mai mulți muzicieni, autori de texte și oameni de teatru inspirați de năzuințe comune, manifestate în ceea ce creau, pentru care genul ușor însemna obiectul unui cult pasionat.

După o scurtă activitate, ca dirijor și compozitor la Teatrul Național din Craiova, Ion Vasilescu a devenit colaboratorul muzical al lui Constantin Tănase la Teatrul «Cărăbuș» din Capitală, apoi la Teatrul «Alhambra» și «Gioconda», iar după 23 August 1944, al Teatrului de stat de estradă. De la primele lui piese, muzica pe care o compunea a avut un mare răsunet în public, deoarece compozitorul dovedea o aptitudine specială pentru melodia accesibilă, cu un fin colorit popular sau lăutăresc, piesele sale izvorînd dintr-o sensibilitate artistică originală.

Gustul mulțimilor de la noi, îndeosebi al tineretului solicitat de ritmuri diverse, jazistice, nu era încă format în perioada cînd Ion Vasilescu își începuse activitatea de creație pe tărîmul muzicii ușoare și distractive. Despre o opțiune fermă pentru creația originală nici vorbă nu putea fi. Ceea ce începuse Ionel Fernic era, nedoios, o valoare pe drumul aflării unui stil românesc, dar nu ajunges,și încercările lui, de atîtea ori stîngace, trebuiau continuate, amplificate la un nivel de artă mult mai ridicat. Ion Vasilescu și-a asumat rolul acesta dificil, oferind tuturor melodii din ce în ce mai frumoase și mai îndrăgite: **Suflet candriu, Fetițele din București, Să-mi cînți un cîntec de iubire, Glasul roților de tren, Hai acasă, puișor, Cel din urmă tango, Nu mă uita, Spune-mi unde, cînd și cum, Nu-ți pare rău cînd vezi că plîng, Cel mai frumos tango din lume, Habar n-ai tu, Mandolinata, Mi-am pus busuioc în păr, Ce știi tu ce-i dragostea, Hai să-ți arăt Bucureștiul noaptea** etc., interpretate de numeroși cîntăreți și de cîntărețe, dintre care Cristian Vasile, Gică Petrescu, Maria Tănase au fost,în al patrulea deceniu cei mai populari în rîndurile ascultătorilor.

Succesul spontan al cîntecelor lui Vasilescu, răspîndirea și durata lor în repertoriul interpreților se datora, pe lîngă măiestria cu care erau lucrate și intonația lor de natură folclorică, unui larg fond de tandrețe, de simpatie cu viața și tinerețea.

Ecoul lor a fost atît de puternic, încît a stîrnit un val de încredere, o orientare însuflețită a publicului spre muzica ușoară românească. Ea era confruntată, și era confruntată de astă dată fără sentimentul vreunei inferiorități, cu producțiile străine de gen; mai mult chiar, cîteva din compozițiile lui Ion Vasilescu au trecut granița, s-au publicat la Viena, Paris și peste Ocean, unde au afirmat geniul nostru și într-un domeniu unde, pînă atunci — cu excepția romanțelor colportate sub anonimatul folclorului de tarafurile lăutărești, ca și a valsului compus de Iosif Ivanovici — nu ne prezentaserăm încă în competiția mondială.

Cu Ion Vasilescu muzica ușoară românească atinge primul său apogeu, din care se desface o nouă direcție a acestui gen al tuturor, care umple lumea contemporană dintr-o zare în alta.

(Va urma: **Muzica ușoară românească în ritmul vieții de azi.**)

O PROPUNERE JUDICIOASĂ

Deputata Maria Bucur din Timișoara a propus, la o recentă sesiune a Consiliului popular provizoriu municipal, ca magazinele din apropierea întreprinderilor în care lucrează mai multe muncitoare, să primească, înaintea intrării în schimburi, comenzi de mărfuri, astfel ca, la ieșirea din schimb, respectivele muncitoare să le poată achita și ridica fără a mai pierde timp. Direcția comercială județeană Timiș și-a însușit propunerea și este gata să o experimenteze. Nu ne îndoim de succesul ei și credem că e bine să fie aplicată și în alte orașe.

MAGAZINE NOI

Consemnăm înființarea a numeroase noi unități comerciale.

Hunedoara: un magazin de prezentare, cu vînzare, pentru tricotaje, confecții de serie mică, covoare, carpete și articole de marochinărie (pe str. Lenin).

Timișoara: o bodegă cu linie de autoservire și un modern café-bar cu terasă (lîngă gară).

București: un magazin de piese de schimb auto și moto pentru tipurile: IFA 8, IFA 9, Skoda, Octavia și, respectiv: M 72, Berva, Jawa, M.Z., I.j. și Danuvia. Magazinul, aparținînd Întreprinderii de difuzare a materialelor sportive, livrează piesele, la cerere, și prin colet poștal, contra ramburs (Calea Griviței 99).

Constanța: un supermagazin cu o sală de 600 mp în cartierul Tomis-Nord.

Făgăraș: «Casa confecțiilor».

PRECIS FĂRĂ NOROI!

Cu prilejul încheierii campaniei de recoltare a cartofilor, O.C.L.-Comerț mixt din Gheorghieni (jud. Harghita) a organizat «Balul cartofilor». În seara balului, bucătăreasa restaurantului «Mureșul» a făcut o adevărată demonstrație de măiestrie culinară, servind oaspeților 18 gustoase feluri de mîncare preparate pe bază de cartofi.

Pentru gospodinele din București (și din alte orașe), unde întreprinderile de valorificare a legumelor și fructelor încearcă de vreo două luni să ne convingă că cei mai buni cartofi sînt cei care ți se vînd în amestec 50% cu pămînt — ținem să precizăm că demonstrația de la Gheorghieni s-a făcut pe baza unui soi nou de cartofi, neîntîlnit la București: cartofii fără noroi!

ÎN «LUNA CADOURILOR»

În cadrul «Lunii cadourilor» în numeroase localități din țară s-au organizat expoziții speciale cu vînzare. Prezentăm în cronica de față lista unităților bucureștene care au organizat asemenea expoziții:

— «Magazinul copiilor» — Romarta (cu concursul fabricii «Metaloglobus»);
— «Porțelanuri-cristal» — Romarta;
— «Cosmetice-parfumerie» — Romarta (cu concursul fabricii «Macul roșu»);
— «Eva» (rochii de mireasă, de seară și accesorii vestimentare);
— «Victoria» (diverse articole);
— «București» (diverse articole);
— «Adam» (cravate și pălării).

STATISTICA UTILAJELOR COMERCIALE NEFOLOSITE

Între 2 și 10 decembrie s-a efectuat o amplă acțiune de înregistrare a utilajelor comerciale nefolosite existente în rețeaua comercială a M.C.I. E vorba de mașinile, instalațiile și aparatele de măsurare aflate în magazine, depozite, birouri, ateliere de reparații etc., nefolosite fie pentru că sînt defecte, fie din alte cauze. Înregistrarea s-a efectuat la toate întreprinderile și organizațiile comerciale cu amănuntul și cu ridicata, întreprinderile pentru recondiționarea ambalajelor, întreprinderile și atelierele pentru repararea utilajelor comerciale.

După centralizarea tuturor datelor, se vor lua măsuri care să ducă la mai buna utilizare a acestor fonduri fixe din comerț.

film

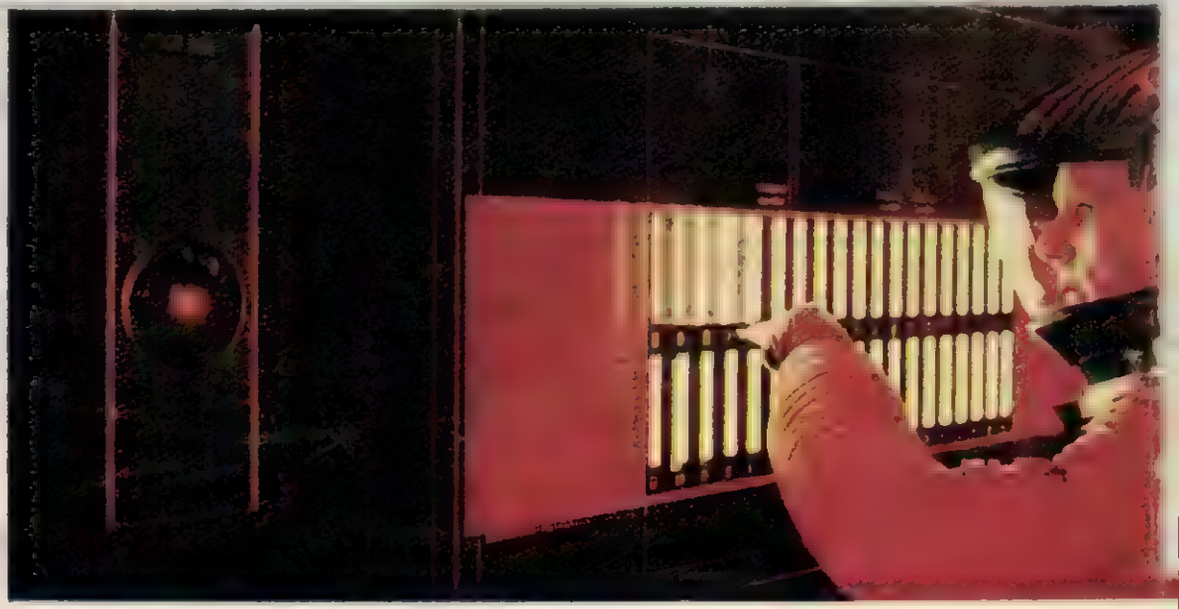

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

2001 - O ODISEE

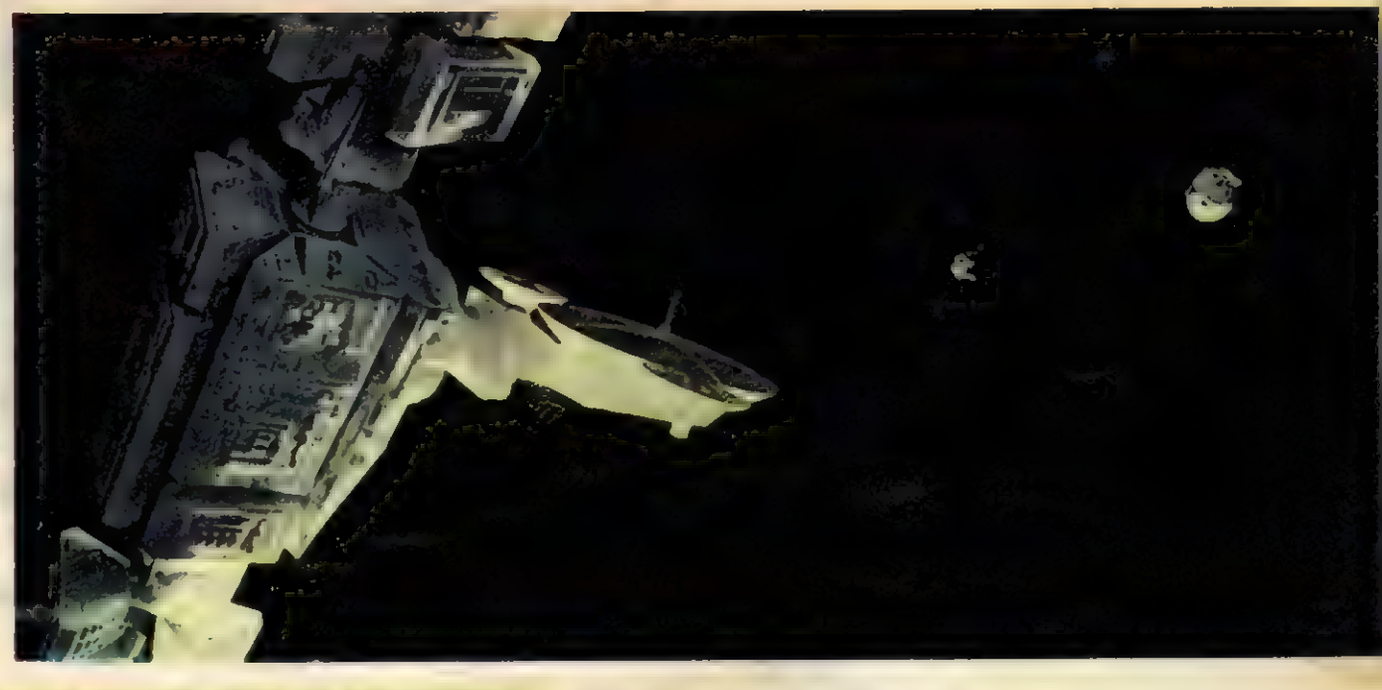

SPAȚIALA

De mult nu și-au mai unit criticii glasurile ca să înalțe osanale unui nou ieșit de pe porțile celei de-a 7-a arte: «un film misterios care alătură, după o formulă originală, știința cu arta veritabilă. El marchează o epocă: este anul 1 al cinematografului de anticipație» (Pierre Billard,«l'Express»); «un western sideral care înaintează către o povestire metafizică», «un fabulos balet al sferelor și astronavelor» (Jean-Louis Bory, «Nouvel Observateur»); «stupefiant, adesea incredibil de frumos, un film excepțional, un film cum nu ați văzut vreodată» (Richard L. Coe, «The Washington Post»).

Cine are norocul de a fi copleșit cu atîtea laude?

«2001 — o odisee spațială» este ultima creație a regizorului american Stanley Kubrick. Spun unele voci că «acest newyorkez pînă în vîrful unghiilor», pe care Hollywoodul nu l-a primit niciodată cu brațele deschise (nu se știe de ce) a dat acum marea lovitură. Într-un moment cînd cinematograful *science-fiction*, în nobila sa ambiție de a ne smulge puțin de pe pămînt,se luptă din greu cu schemele, iată că un film a cărui acțiune ne aruncă nu peste secole, ci doar cu 33 de ani (nici mai mult nici mai puțin) mai încolo, stîrnește un adevărat delir. Unde se află secretul? Domnul Stanley Kubrick a avut inteligența de a nu aduce pe ecran oamenii unui viitor foarte îndepărtat, a căror psihologie, oricîtă perspicacitate am avea, tot ne-ar fi greu s-o bănuim, ci de a ne imagina pe noi, cei care vom fi peste cîțiva ani, față în față cu semnele unei civilizații de pe o altă planetă: «Este posibil (a se citi probabil) — spune Kubrick ca locuitorii unei alte planete să fi atins o dezvoltare tehnică și științifică pe care noi o vom avea într-o mie sau într-un milion de ani, ca noi să trăim sub privirea și controlul acestei civilizații».

Cosmonauții lui Kubrick sînt eroii «unei vînători tragice și neliniștitoare» — după cum o definește un critic francez. Ei încearcă să identifice enorme dale metalice, risipite de-a lungul galaxiilor (arme, semnale, nu se știe), acționate de«puteri teribile și misterioase». Așteptarea unei întîlniri cu ființele ce se află dincolo de aceste «puteri teribile și misterioase», și mai ales întrebările omenești pe care și le pun pămîntenii se pare că dau fiorul — căruia mulți nu au ezitat să-i spună metafizic — al acestui film: vom fi în stare să recunoaștem aceste ființe? Ne vor fi dușmani sau ne vor considera atît de primitivi încît vor trece pe lîngă noi fără să ne bage în seamă, căutîndu-și alți semeni, egali, în spațiul nesfîrșit? Îi vom invita pe la noi sau îi vom ignora și vom căuta să trăim ca și cînd am fi singuri în univers? Și dacă îi vom cunoaște, cum ne vom gîndi după aceea la noi înșine, la problemele, la certurile și luptele noastre de pe această mică, obscură și stîncoasă planetă? După cum se vede, ne aflăm în plin domeniu al «marilor întrebări» care, în filmul lui Kubrick,circulă nu numai de la om la om, ci și de la om la mașină. Se pare că superinteligentul ordinator Carl 9 000 este unul dintre personajele principale ale filmului capabil să aibă emoții cot la cot cu acestea. Jean-Louis Bory descrie scena deconectării ordinatorului ca pe un adevărat asasinat. mașina agonizează ca un om. «Oameni-mașini, mașini-oameni,unde sînt granițele?» se întreabă cronicarul lui «Nouvel Observateur»?

În această privință Kubrick ne asigură că nu a dat prea mult frîu liber imaginației. Unul dintre consultanți, doctorul John Good de la Trinity College (Cambridge),l-a încredințat că nu va trece nici 30 de ani și vom construi ordinatoare hiperinteligente.

Mare păcat își va face D.D.F. cu noi dacă nu ne va aduce acest film despre care același Jean-Louis Bory spune că nu este «nici măcar pentru poimîine, ci pentru mîine dimineață». E normal: ca mîine ne trezim în anul 2000!

O SCURTĂ ISTORIE A ODISEII SPAȚIALE

Stanley Kubrick a pregătit acest film timp de patru ani, citind tot ce se poate citi în materie de cercetări spațiale și consultînd specialiști de la N.A.S.A., de la serviciile Pan American și General Mill.

Coautor al scenariului este cunoscutul scriitor Arthur C. Clarke,semnatar a peste 40 de volume, dintre care jumătate de science-fiction. Împreună au lucrat la scenariu un număr de ore care, puse cap la cap, însumează impresionanta cifră de 2 400.

Pentru filmări, uzinele «Vickers Armstrong Engineering Group» au construit o mașină centrifugă cu diametrul de 13 metri, capabilă să se rotească în jurul axei sale cu o viteză maximă de 4 km și jumătate pe oră. Înăuntrul acestei mașini au fost plasați interpreții (Keir Dullea și Gary Lackwood). Datorită unui circuit închis de televiziune, instalat în interiorul mașinii, Kubrick putea urmări dinafară mișcările celor din nava spațială. Martorii spun că în timpul turnărilor studiourile de la Metro Goldwyn Mayer semănau cu una din unitățile de lansare de la Cape Kennedy. Dar mai bine să ascultăm sfatul unuia dintre marii iubitori ai acestui film și să nu vorbim prea mult despre trucaje. «Este frumos. Iată ceea ce ne interesează»

Magda MIHĂILESCU

Materialul informativ și fotografiile le-am obținut prin amabilitatea casei METRO GOLDWYN MAYER.

PIAȚA COMUNĂ PE ORBITĂ INCERTĂ

O CONVERSAȚIE DESPRE SENZAȚIONAL

Agricultorii italieni, alături de cei din Franța și Germania federală, își arată deschis, fiecare de pe poziții diferite, opoziția față de reglementările agrare ale Pieței comune (în fotografie: demonstrație pe străzile Romei).

de Nicolae LUPU

În micul birou modern al unuia dintre purtătorii de cuvînt ai Comisiei Pieței comune de la Bruxelles, discuția se desfășura cu aprindere de mai bine de o oră.

— Dumneavoastră, îmi spunea el, faceți greșeala de a lua drept literă de evanghelie tot ce scriu ziarele occidentale atunci cînd se ocupă în mod zgomotos — folosind procedee care derivă din practica cultivării senzaționalului — de divergențele din cadrul comunității, de litigiile dintre unele state membre, și reproduceți mai ales acele pasaje care anunță pe un ton sumbru impasul integrării, criza Pieței comune etc., etc. O faceți poate pentru că dv. înșivă sînteți convinși de adevărul lor sau pentru că pur și simplu vă face plăcere asemenea știri.

L-am întrerupt, cum de altfel s-a mai întîmplat în timpul convorbirii, pentru a clarifica pe deplin lucrurile.

— Bine-bine, dar cum se explică în acest caz tendința ziarelor occidentale de a publica relatările în această manieră? Sînt și ele convinse că așa stau lucrurile sau au o voluptate deosebită să se ocupe în special de divergențe?

— Și da, și nu. Lucrurile sînt puțin mai complexe. Vedeți dv., foarte puțini sînt ziariștii specialiști care înțeleg profund cele ce se întîmplă și, chiar dacă ar înțelege, consideră că ceea ce scriu n-ar avea nici o șansă să dețină afișul din cauza înlănțuirii aride și complicate a faptelor economice. De aci tendința de a căuta spectaculosul și, inevitabil, cultivarea senzaționalului care, trebuie spus, poate fi în primul rînd luat din domeniul divergențelor, al așa-zișelor scandaluri intracomunitare.

— Îmi puteți da un exemplu de activitate pozitivă, ignorată sau măcar estompată din aceste considerente?

— Da, iată de pildă activitatea Comitetului monetar și conferințele miniștrilor de finanțe. Se poate spune că dacă Piața comună a reușit, în ciuda tuturor frămîntărilor, să se mențină și să avanseze, acest lucru se datorează în primul rînd activității tăcute, discrete dar solide și unitare întreprinse în domeniile respective de aceste organisme. Evident, activitățile lor sînt mai puțin în avanscena publicității, nu numai din cauză că ziariștii nu se dau în vînt după materialul arid oferit de ele, ci și pentru că delicatele chestiuni monetare și financiare sînt în mod deliberat învăluite în secretul corespunzător, care după cum se știe caracterizează și întîlnirile bancherilor «celor zece» la Basel sau aiurea...

ȘI TOTUȘI REPORTERII AU DREPTATE

M-am gîndit mult la această convorbire în zilele cele mai ascuțite ale crizei monetare occidentale cînd, după timp îndelungat, activitățile Pieței comune în acest domeniu au spart bariera... tăcerii și s-au dezvăluit în prima linie a știrilor senzaționale. Și ce s-a putut afla? Că optimiștii integrării din cadrul Pieței comune, între care se include și purtătorul de cuvînt menționat mai înainte, dar nu numai ei, au nedreptățit pe sumbrii reporteri în goană după senzații. Ei aveau dreptate.

Să recapitulăm pe scurt. Cele două mari țări membre ale Pieței comune, Franța și Republica Federală a Germaniei, constată că sînt implicate în unul din cele mai grave virtejuri monetare: imense capitaluri speculative părăsesc Franța, plasîndu-se în Germania occidentală. Moneda vest-germană, sprijinită de un surplus al balanței comerciale de 16 miliarde mărci, începe să fie cea mai solicitată, în timp ce francul francez, hărțuit de un deficit considerabil și de alte complicații economice, dă semne de... respingere. Totul — pe fondul unei crize monetare internaționale, cauzată de procedeele artificiale folosite în vederea menținerii ca monede de rezervă mondiale a dolarului și lirei. Terenul confruntării astfel pregătit, lupta acerbă se dă între cei care preconizează drept soluție reevaluarea mărcii, scumpirea ei, și deci diminuarea exporturilor și a rezervelor vest-germane, și cei care cer devalorizarea moderată a francului. Din domeniul monetar conflictul trece în domeniul politic. Dar unde se desfășoară discuțiile? În cadrul Comitetului monetar al Pieței comune? La conferința miniștrilor de finanțe ai celor șase? La comisie sau consiliul ministerial? Nicidecum. Litigiul dintre cei doi membri principali ai Pieței comune se desfășoară în afara tuturor activităților comunitare, în cadrul reuniunilor reprezentanților bancari și financiari ai principalelor țări occidentale cu poziții influente în acest domeniu. Mai mult, cloc-nirea principală opune cele două țări membre ale comunității, R.F. a Germaniei și Franța, în cursul căreia Franța găsește aliați în afara Pieței comune (Anglia, S.U.A.), în timp ce reprezentanții vest-germani contează pe sprijinul sau pe neutralitatea unor țări comunitare. Confruntarea, din punctul de vedere al problemelor valutare, s-a încheiat într-un impas total, fără învingători și învinși. Dar l-au căzut victime Comitetul monetar al Pieței comune și concepțiile celor care vedeau în acest organism cel mai statornic și mai sigur liant al cauzei integrării economice și politice. Acest fapt nu va putea să nu aibă efecte de perspectivă.

COMISIA DEPLÎNGE...

S-ar putea afirma că în acest caz nu au fost folosite organismele Pieței comune, pentru că unii participanți doreau să sublinieze că nu este vorba de o criză care interesează numai Piața comună, ci de o criză valutară internațională, în soluționarea căreia ar trebui implicați principalii ei responsabili — Statele Unite și Anglia. Dar în acest caz se poate răspunde: cu atît mai mult ar fi fost justificată o coordonare prealabilă a poziției țărilor Pieței comune în cadrul comunitar. Or, acest lucru nu s-a petrecut și Comisia de la Bruxelles, după ce faptul a fost consumat, s-a grăbit să facă publice criticile de rigoare. «Comisia — se spune într-o declarație publicată la cîteva zile după întrunirea de la Bonn — nu este prea satisfăcută de modul în care mecanismele de concertare între cei șase au funcționat în timpul crizei. Ea deplînge faptul că recomandările sale în materie de cooperare monetară n-au fost luate în considerație». Comisia cere de asemeni de urgență «să se tragă concluziile impuse de desfășurarea evenimentului, în sensul unei mai bune coordonări monetare și economice». Slabă speranță! Este greu de presupus că dacă în trecut mecanismele existente n-au fost folosite, acum ar exista climatul propice pentru a le întări, a le extinde sau a crea altele noi.

În timpul zilelor agitate de la Bonn, comisia, văzînd că nu este consultată, a luat inițiativa de a solicita experții care însoțeau pe reprezentanții bancari și financiari din țările membre să se constituie într-un comitet monetar și să încerce a-și spune cuvîntul prin intermediul reprezentantului comisiei. Experții s-au întrunit, dar nimeni n-a luat în seamă ce au avut de spus. Poate că tocmai caracterul integraționist al comitetului i-a fost fatal în rolul jucat cu acest prilej. Se știe că, cu prilejul reuniunii de la Stockholm a Fondului Monetar Internațional, cînd s-au luat hotăriri importante tranzitorii pentru salvarea rolului dolarului, Comitetul monetar a jucat un oarecare rol în coordonarea pozițiilor celor șase. Dar cum? Prevalîndu-se de faptul că «dispozițiile procedurale prevăd că hotărîrile importante în materie de funcționare a sistemului monetar internațional trebuie luate cu o majoritate de voturi de 85 la sută», partenerii Franței au impus o poziție de sprijinire a cererilor americane, căreia Franța i s-a alăturat doar parțial. De astă dată e posibil că Franța a vrut să evite acționarea acestui resort integraționist al votului majoritar și este evident că nici R.F.G. nu a fost interesată în folosirea lui. Lupta s-a dus direct după principiul «care pe care», și se poate spune că el ființează cu mult înaintea constituirii Pieței comune și funcționează cu drepturi depline și după apariția ei. Ziarul francez «L'Aurore» făcea următoarea remarcă în acest sens: «În nici un moment nu s-a ridicat problema ajutorării francului în sînul Pieței comune. Niciodată, printre soluțiile avute în vedere, nu a figurat aceea a solidarității între monedele statelor membre ale Pieței comune. În loc de o reunire a «celor șase» au fost preferați

«cei zece». În loc de a se face un pas înainte în direcția unei uniuni monetare vest-europene mai strînse, de o parte și de alta protagoniștii și-au găsit refugiu în voluptățile sistemului monetar mondial. Piața comună nu ar mai putea continua să aibă o existență eficace așa cum este ea astăzi». Dar ea are și mai puține șanse să fie așa cum partizanii integrării ar vrea să o facă mîine.

RUBRICA VOLUMINOASĂ A CANCANURILOR COMUNITARE

Telurile lor au devenit vizibile cu două prilejuri care au oferit material substanțial pentru ceea ce reporterii numesc «rubrica voluminoasă a cancanurilor comunitare»: reuniunea parlamentarilor vest-europeni de la Haga și întrunirile atlantice de la Bruxelles.

La Haga, unde deputații reprezentînd guvernul și partidul de guvernămînt francez au refuzat să participe pentru «a nu risca să fie puși sub acuzare de o manieră nejustă», vicepreședintele Comisiei Pieței comune, Mansholt, s-a grăbit să acuze în public Franța că «paralizează unificarea vest-europeană». Mai mult, prin manevre procedurale și de culise el a obținut adoptarea unui paragraf în rezoluția finală care cere «puteri supranaționale pentru instituțiile comunitare» și căutarea «altor mijloace în vederea integrării în domeniile aflate în afara competențelor comunității europene». Cu alte cuvinte să se treacă la «soluții de forță» în cadrul comunității și în afara ei. La Bruxelles, la un dineu intim a cinci din membrii Pieței comune plus Anglia s-a hotărît formarea unui grup de lucru care să pregătească propuneri concrete pe această linie în vederea sesiunii din ianuarie sau februarie a Uniunii Europei Occidentale, în Luxemburg. Cum era și de așteptat, asemenea activități, nu prea ortodoxe din punct de vedere comunitar, nu puteau trece neobservate de Franța care a ales — în scopul precizării punctului de vedere — forma unui schimb epistolar cu președintele Comisiei, Rey. Ministrul de externe francez, Michel Debré, îi atrage atenția într-o scrisoare «asupra gravei lipse de imparțialitate manifestate de vicepreședintele Comisiei, Mansholt, la Haga». Rey, într-o scrisoare de răspuns, caută pe un ton conciliant să diminueze semnificația celor petrecute: cele spuse de Mansholt — precizează Rey — nu reprezintă punctul de vedere al Comisiei și de altfel domnul Debré cunoaște faptul că Mansholt este o personalitate mai certăreață,care nu de puține ori în trecut a necăjit Franța cu manierele sale. La care Mansholt, aflat pe același etaj din clădirea comisiei, unde își are biroul și președintele, i-a trimis acestuia din urmă o scrisoare în care se arată: «Deoarece v-ați declarat de acord cu domnul Debré în ce privește drepturile comisiei, dv. ați degradat Comisia la nivelul dorit de guvernul francez». Mansholt a trimis o scrisoare și ministrului francez Debré, în care repetă criticile formulate la Haga și adaugă că, după părerea lui, comisia trebuie să judece «cu absolută independență» opiniile politice exprimate.

DUELUL CONTINUĂ PRIN... POȘTĂ

În culisele Pieței comune se afirmă că duelul prin scrisori continuă, fără a se cunoaște deocamdată conținutul lor deplin. Se afirmă că domnul Debré cere ca Mansholt să-și prezinte formal scuze pentru afirmațiile denigratoare, iar în sînul comisiei de manifestă divergențe adînci între cei care vor să calmeze lucrurile și cei ce se pronunță pentru o înfruntare decisivă cu guvernul francez.

Cînd am părăsit orașul Bruxelles, în urmă cu cîteva luni, în noile clădiri ale Comunității vest-europene se făceau ultimele pregătiri pentru încheierea lucrărilor în vederea mutării comisiei în casă nouă. După cîte s-au întîmplat în acest an și cîte mai sînt de prevăzut în viitor, se poate pe bună dreptate pune întrebarea: cine va găsi în cele din urmă adăpost acolo, Piața comună sau mai degrabă alt organism răsărit din confruntările actuale? Walter Farr, corespondentul la Bruxelles al ziarului «Daily Telegraph», spunea că «există acum atîtea grupuri ministeriale vest-europene și contragrupuri, fiecare cu planul său special și contraplanuri pentru unitatea vest-europeană, încît miniștrii și oficialitățile implicate în activitatea lor se află pur și simplu în imposibilitate de a le da de urmă cînd au nevoie de ele. Nu este surprinzător — adaugă Farr — că una dintre oficialitățile implicate mi-a spus,într-un interval scurt, între un ceai de lucru și un dineu de lucru, că nu mai știe care anume problemă trebuia discutată într-un loc și care în altul».

Poate nu-i surprinzător, dar privind cu admirație ansamblul de formă modernistă care adăpostește activitățile comunitare, cu deservirea deosebit de eficientă a birourilor aflate acolo, nici un moment nu mi-a venit ideea că cineva l-ar putea cîndva asemui cu biblicul Turn Babel. Și totuși acest lucru nu poate fi de loc exclus.

La Luxemburg, Consiliul ministerial al C.E.E.discută la nivelul miniștrilor de externe, problema aderării Angliei— temă inevitabilă și deocamdată insolubilă a reuniunilor comunitare.

Miniștrii de finanțe ai țărilor Pieței comune, întruniți la Roma, au luat hotărîri comune în vederea protejării pieței financiare și valutelor lor, măsuri care n-au rezistat presiunilor înregistrate ulterior.

Halbe de bere la granița franco—vest-germană,în cinstea eliminării tarifelor vamale conform acordurilor Pieței comune. Berea continuă să curgă în pahare, nu și fluxul nelngrădit de produse în fața căruia interesele divergente ridică obstacole noi, cu totul necomunitare.

Anglia ante portas... Ambasadorul britanic la Bruxelles (dreapta) prezintă oficial cererea de intrare în Piața comună. Și Anglia continuă de atunci să stea la poartă.

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

—V-am mai spus-o: nu țineți coatele pe masă!

Cum se sinucid doi scoțieni.

— — —

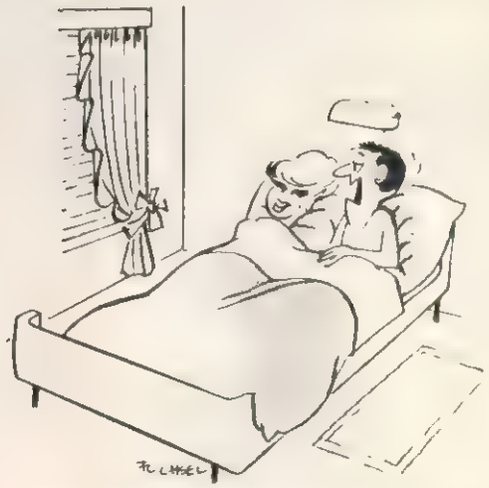

— Hai drăguțo, nu fi așa rușinoasă... Spune-mi cum te cheamă.

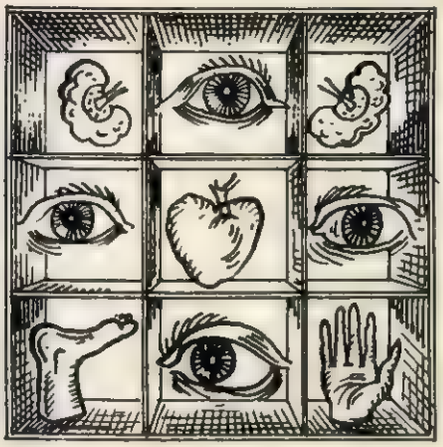

MEDICALĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2					■				
3						■			
4		■							
5					■			■	
6				■					■
7	■			■			■		
8									
9						■			
10				■					

ORIZONTAL: 1) Bolnav nu alta. 2) Drum gradat al mercurului — Aflate în bucătăria... organismului. 3) Galbene la față — Periferie textilă. 4) Hei! — Într-un cuvînt a... bolire! 5) Două inimi într-un glas — Un ochi negru. 6) A se ameliora (med.) — Apă cu gheață (reg.). 7) Din inimă! — Îți atrage atenția (interj.) — Particulă negativă. 8) Profesionistul unor gură-cască. 9) Se ia la ochi — Cîntec de leagăn. 10) A scos capul — Cu caractere deosebite.

VERTICAL: 1) De suflet — A avea ceva în cap (arh.). 2) A pățit-o. 3) Nu-i chiar comună — Nu-i ajută mintea. 4) E și nu e (fem.) — Nu poate fi trecut cu vederea... 5)...și nu vede (fem.) — Dă din cap. 6) Merg la Roma — Are cap. 7) Bun de gură (abr.) — Abia se mișcă. 8) Părinți alintați — I se schimbă părul. 9) Coloană, dar nu vertebrală — A intra la apă. 10) Nu prea-nghite multe — Scoate limba.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «Ei, COMEDIE!», apărut în numărul 50

ORIZONTAL: 1) SCENETA — ACT. 2) PACALITI — AR. 3) IRONICA — UNU. 4) RIS — N — COMIC. 5) ICEA — BALON. 6) TAZLAU — AR — P. 7) TAB — FIN — HA. 8) BU — APEL — MAI. 9) ARICI — AMUZA. 10) NAS — ACRIT — T. 11) CLOVN — AMARA.

un muzeu al naturii:

INSULELE KERGUELEN

A început vara australă! «Continentul de gheață» și insulele din preajma sa cunosc din nou efervescența activităților întreprinse de expedițiile antarctice. În stațiunile de cercetări au și început să sosească exploratorii polari din cele 12 țări semnatare ale Tratatului Antarcticii care, în atmosfera caldă a unei colaborări internaționale fructuoase, vor relua cercetările glaciologice, meteorologice, de observare a faunei și florei. Valoarea științifică excepțională a speciilor de vietăți sud-polare relevată încă de savantul și exploratorul Emil Racoviță, primul naturalist ce le-a studiat, a impus măsuri de ocrotire a lor, cele mai multe dintre ele (de pildă elefanții de mare) fiind adevărate monumente ale naturii.

Printre cele cîteva «rezervații naturale» populate de colonii de foci, otarii, pinguini etc. se află și Insulele Kerguelen. Aici, în 1949, oamenii de știință francezi au întemeiat o stațiune de cercetări, unică prin complexitatea programului. Zilele trecute a debarcat în golful Morbihan cea de-a 20-a expediție franceză, formată din 50 de cercetători și personal auxiliar, care a reluat observațiile științifice asupra neobișnuitei vieți vegetale și animale din acest uriaș muzeu al naturii.

de prof. Marcela VINTILĂ

Mama și puiul ei... Nu. V-ați înșelat. Cei doi sînt «soț și soție». Sînt elefanți de mare, surprinși într-o tandră îmbrățișare. Masculul, mult mai voluminos decît femela, este singur împodobit cu trompa de la care i se trage și numele. ▶

Navigînd în apele a ceea ce am putea numi lumea subantarctică, formată din «îmbinarea» a trei oceane — Indian, Pacific și Atlantic — și limitată la sud de continentul antarctic, apare la orizont din învolburarea valurilor, ca un miracol, un grup de insule bazaltice ce poartă denumirea celui ce le-a descoperit în februarie 1772: Yves de Kerguelen. De-a lungul vremii, ele au stîrnit curiozitatea multor navigatori, dar mai ales a oamenilor de știință care au găsit aici multe curiozități biologice.

Fauna ce populează aceste cîteva insule împrăștiate și permanent măturate de puternicele vînturi din vest reprezintă un exemplu neobișnuit de adaptare a organismelor la condițiile unui climat subarctic. Și totuși prezența acestor animale nu poate să spulbere impresia dezolantă ce te stăpînește cînd te apropii de aceste coaste izbite permanent de valuri și bătute de rafale de ploaie sau de zăpadă. La mii de kilometri depărtare de așezările omenești, acest ultim prag spre Antarctica — Insulele Kerguelen — reprezintă metropola unei populații prea puțin cunoscute.

UN CIUDAT HAREM ACVATIC

Iată, bunăoară, specia de focă denumită **elefantul mării.** Parcă prinși în coșmarul morții, acești elefanți... de apă se tăvălesc în gropile de noroi scoțînd sunete ce seamănă cu mugetul unei vaci sau lătratul răgușit al unui cîine. Care este cauza acestor sunete ciudate? Pur și simplu năpîrlirea anuală.

Viața socială a acestor animale are multe elemente insolite. La începutul verii australe primii masculi, foarte grași și posedînd o trompă voluminoasă pe care o umflă în semn de minie, sînt urmați de femele mai mici, grăsuțe. Ele depun puii pe care i-au purtat aproape un an în pîntece. Turmele de 20-40 de femele sînt păzite de un singur mascul, care de regulă își dă mare importanță în acest harem acvatic sui-generis.

Femelele sînt fecundate în timp ce-și alăptează încă puii. De-a lungul acestei perioade adulții rămîn pe uscat fără să se hrănească; abia după ce puii încep să capete un aspect de burduf și sînt supuși primei năpîrliri, părinții îi abandonează pentru a-și reface grăsimea în apă.

Din cauza condițiilor vitrege de viață, numeroși pui mor imediat după naștere, constituind un adevărat ospăț pentru Petrele uriașe. Lacome, ele se năpustesc asupra hoiturilor și le devorează cu atîta plăcere încît nu-și mai pot lua zborul.

STATUI VII

Să ne îndreptăm privirea acum spre perechile costumate în «ținută de seară», care își fac promenada pe bulevardul alb și conversează în limba lor ce seamănă cu un șișiit. Sînt așa-numiții **pinguini imperiali,** speciile Adelie și Papua.

Familia pinguinilor imperiali domină toate celelalte grupuri prin statura lor ce ajunge la un metru. Ei sînt faimoși pentru ciudatul ritual ce se desfă șoară în preajma și în timpul clocitului.

Acești pinguini își depun oul cu mare grijă, pe cele două labe apropiate, acoperindu-l cu o cută

Un sadic în lumea animalelor: leopardul de mare. ▲

Asistați la un adevărat cambriolaj în lumea necuvîntătoarelor, savant planificat și executat de o pereche Chionis: **unul din complici distrage atenția victimelor, în timp ce celălalt se apropie neobservat de oul jinduit.** ▶

a abdomenului. De altfel, tot în același loc sînt cuibăriți o perioadă de timp și puii.

Femela stă fără nici un fel de hrană 70-80 zile, pînă la depunerea oului; apoi, «postul negru» e reluat de partea bărbătească, care păstrează oul timp de 63 zile, pînă cînd își face apariția noul născut. Un sentiment de admirație îți dă tenacitatea acestor părinți care datorită imobilității lor prelungite pot fi comparați cu mici statuete sculptate în granit și garnisite cu un plastron din marmură albă... Coloniile ajung în unele regiuni pînă la 750 000 de indivizi.

Acest tablou odihnitor este nu rareori tulburat de strigătul disperat al unui pinguin prins de un **leopard de mare,** care se distrează aruncîndu-și prada în sus, pentru ca apoi să-o prindă din nou în încleștarea ucigătoare. Jocul morții la care e supusă biata victimă pinguin îți trezește un simțămînt de antipatie față de animalul aspectuos ca înfățișare, dar de o cruzime care merge pînă la sadism. Este un adevărat monstru al oceanului, care adesea își semnalează prezența prin șiroaiele de sînge ale victimelor sale.

Și totuși leopardul de mare este în stare de o gingășie ieșită din comun față de puii săi (să nu uităm că părinții cîntăresc cîteva tone...). E de ajuns să-i observi cînd își învață puii să mănînce și să umble, pentru ca să te simți îmbiat să le ierți cruzimea.

«HOȚI DE BUZUNARE» ÎN LUMEA PĂSĂRILOR

În Insulele Kerguelen se pot întîlni la tot pasul micile **Chionis.** Ele caută să împlinească puținătatea trupului printr-o șiretenie rar întîlnită în lumea păsărilor.

Priviți aceste zburătoare de talia unor porumbei, costumate în halatele lor albe ce-ți aduc parcă aminte de un medic pregătit pentru consultații la începutul zilei de lucru. Mersul lor tacticos printre cuiburile suratelor, alegerea cu multă abilitate a prăzii, totul nu este decît o savantă strategie pentru a-și însuși oul mult rîvnit.

Perechea de Chionis operează numai împreună, în virtutea unui plan bine stabilit. În timp ce una dintre ele, cu un deosebit rafinament, enervează pasărea clocitoare pînă cînd aceasta exasperată o urmărește abandonînd cuibul, cealaltă, cu mișcări sprintene, agață oul cu cîrligul aflat în vîrful ciocului, perfect adaptat unei astfel de operații.

Am surprins, mai sus, numai cîteva «instantanee» din Insulele Kerguelen. Dar bogăția lor științifică este mult mai mare pentru specialist, care găsește în acest ținut inospitalier un uriaș muzeu natural, file mereu reînnoite din fascinanta carte a naturii.

UMOR

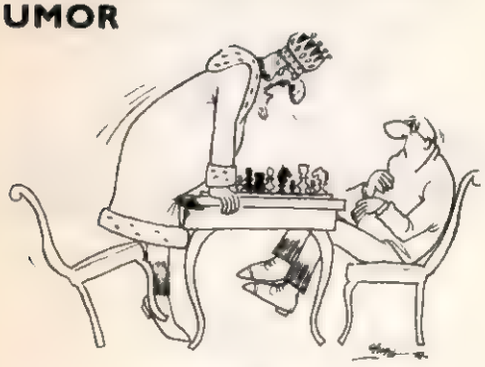

—Șah, ai spus? Mie?

— Un ultim avertisment!

cronică satirică

de Teodor MAZILU

IDIOTUL CU VIZIUNI COSMICE

Nu-i adevărat, e o prejudecată ideea că prostia e tot una cu mărginirea minții. Există,desigur,idiotul mărginit, cramponat într-o realitate îngustă și meschină, dar există și idiotul superb, idiotul cu mișcări mărețe de profet, idiotul sacru ca o statuie de marmură, idiotul cu o viziune largă asupra universului. Deși e prost ca noaptea, el vede departe, dincolo de lumea materiei, dincolo de sistemul nostru planetar.

Pe cît e de strîmbă mintea fratelui său de cruce, pe atît de amplă, vastă, sonoră ca o orgă măreață, ca o catedrală, e mintea idiotului cu viziunea clară asupra lumii. El nici n-are minte în sensul obișnuit, ci un fel de altar sacru, unde se înghesuie o dată cu florile aduse de admiratori, jertfe mărețe, tot felul de idei, viziuni, amenințări, profeții și anateme. Mizeria e aceeași, numai că idiotul cu viziune vastă asupra lumii o scoate la aer cum scot femeile rufele pe frînghie la uscat.

Cînd ți-e lumea mai dragă — așa hodoronc-tronc — se întreabă dacă există oameni pe planeta Marte și toată lumea îi ascultă, cu venerație, ultimele noutăți științifice culese dintr-o revistă de popularizare a științei. Nimeni nu-i mai pune la îndoială inteligența, oare poate fi prost un om care se întreabă dacă există viață pe planeta Marte? Așa se explică și admirația pe care i-o poartă de ani de zile fratele lui de cruce, idiotul mărginit.

Toate mișcările lui au ceva de ritual, domoale și bine gîndite, îl privim cu admirație chiar cînd bea un banal pahar de bere, în tot ce face se observă un împărătesc echilibru, o dulce împăcare cu legile firii și-o excelentă părere despre sine însuși.

Idiotul cu vederi largi urăște prezentul, nu-l înțelege — și din această privință, tema lui favorită e viitorul. Cum vom iubi peste 400 de ani, cum vom dansa peste 6000 de ani și cum vom lua micul dejun în viitoarele opt milenii. Aici, la mîncare, devine și profetic:

— Domnilor șunca va dispărea...

Din cauză că e incapabil de cel mai mic efort practic are numai planuri grandioase. Vrea o artă mare, bineînțeles. Cine nu vrea o artă mare cînd bea un pahar în plus? Ce-ar fi aceea «artă mare» habar n-are, dar asta nu-l împiedică s-o ceară cu toată căldura.

Ascuns cînd în Marte, cînd în Venus, e convins că, de aici, de pe pămînt, nu i se mai vede prostia.

literare

de Lucian RAICU

PAUL GEORGESCU:

COBORÎND

Intelect pasionat, atras de probleme veșnic nerezolvate, întemeindu-și însă activitatea pe cîteva solide certitudini și opțiuni categorice (de natură politică, în primul rînd), critic de incontestabilă vocație, cu importante merite în afirmarea generațiilor literare postbelice și (dincolo de unele curioase inegalități!) subtil comentator al literaturii și al ideologiei literare din trecut și din prezent, Paul Georgescu s-a afirmat (în urmă cu un an) și ca prozator de veritabilă ținută. Volumul **Vîrstele tinereții** (1967) conține cîteva excelente nuvele de factură clasică (Vizite) sau modernă (O viziune a paradisului), scrise cu superioară îndeminare, cu un talent portretistic ieșit din comun și vădind, cu deosebire, mari aptitudini speculative și analitice. Aceste resurse susțin și debutul său în roman. **Coborînd** se anunță a fi doar prima parte dintr-o vastă construcție proiectată în cinci volume; este relatarea, întreprinsă la persoana I, a momentului de criză intervenit în biografia unui intelectual cu vederi «de stînga», publicist și profesor, în preajma izbucnirii ultimului război; un examen de conștiință făcut cu sinceritate și încredere «în căutarea» erorii, a rădăcinilor «impasului» intervenit. Cartea pornește de la recunoașterea deschisă a implicațiilor «politicului» în viața fiecărui om din epoca noastră. Din acest punct de vedere, ea este foarte convingătoare: nu putem evita angajarea, toate actele noastre se încarcă de o semnificație, toate înseamnă de fapt o atitudine, evaziunea e imposibilă, mai bine să acționăm lucid și în deplină cunoștință de cauză...

Dincolo însă de aspectul **politic** romanul este o reconstituire a biografiei interioare, o febrilă descindere în «infernul» lăuntric, condusă cu probitate, cu un puternic simț al adevărului, o analiză lucidă a motivelor intime în punctul de interferență cu lumea externă; o severă judecată de sine. Evenimentele nu sînt relatate cursiv, cronologic, ci în funcție de **intensitatea** momentului rememorării; razele se încrucișează, dominant rămînînd totuși **prezentul** conștiinței. Cele trei planuri (primul: cel imediat, cuprinde concretul însuși al actului de a scrie, al doilea: fluxul amintirilor trăite, al treilea, reconstituirea universului îndepărtat al «părinților») se suprapun, fără ordine aparentă, într-o continuitate existențială, într-un mic elan al vieții în desfășurare, neprevăzută dar constrînsă a privi interpretări și semnificații din perspectiva din care e privită și judecată, o perspectivă unică, subiectivă, marcată totuși de efortul dureros al obiectivării. Senzația, care mărește coeficientul de autenticitate, este că autorul gîndește și scrie în fața noastră: sînt aduse în prim plan ezitările, poticnirile, întrebările legate de dificultatea întocmirii unui roman. Cum să fie scris acesta, ce e în definitiv literatura etc. Întrebările ținînd de ordinul construcției și al tehnicii literare își revelează însă un substrat mai adînc: scrisul e conceput ca o tentativă de eliberare, un mod de a stăpîni și a învinge «spaima», el devine astfel o imperioasă necesitate lăuntrică, dictată de un impuls al salvării de neant: «Rostul scrisului meu nu e să evoce, să descrie, ci să treacă prin oglinzi spre a mă duce de la cunoscut la necunoscut, de la fapt la sens, de la cele văzute la nevăzute, pe care știindu-le, atunci, să le stăpînesc». Efortul chinuitor, patetic, integrat în substanța scrierii, tinde la descoperirea unei erori **fatale,** a punctului de pornire **suspect,** care a antrenat seria de eșecuri. Scrisul pare a fi acum singura speranță, singura demnă consolare. Cum s-a produs **eroarea** și de ce a trecut, în primele faze, neobservată? «Cum s-a produs? Căci o eroare există, gravă, în viața mea, deviind-o, falsificînd-o. Nu numai una, desigur, mai multe, dar ele provin, toate, dintr-o unică și gravă alterare de substanță, ea le-a generat pe celelalte». Cartea, în întregul ei, este relatarea, plină de febrilitate a coborîrii în sine, efectuate fără iluzii, cu o reală necruțare. Atinge totuși această descindere în sine, această înversunare a autocunoașterii, zonele de intensitate ale **tragicului?** Dificil de răspuns. Cert e că există o impresionantă tentativă în acest sens, împiedicată a ne realiza pe deplin de prea-marele avînt speculativ și, uneori, pur verbal. Probabil că volumele următoare ale ciclului vor îngădui un răspuns categoric. Pînă atunci, să ne grăbim a recunoaște interesul deosebit și vigoarea inițiativei, originalitatea acestui text de vibrantă intelectualitate în contextul literaturii noastre, voința de luciditate și adevăr afirmată în cadrele unei proze încordate, vii, pătrunzătoare și, nu o dată, substanțiale. Ne trebuie astfel de cărți, desigur.

F reflector științific

un nou aliaj românesc

Economisirea metalului neferos reprezintă, după cum se știe, o sarcină de o deosebită importanță pentru industria constructoare de mașini din țara noastră, cu atît mult cu cît o mare cantitate din aceste materiale se importă. Preocupat de această problemă un colectiv de ingineri de la Uzina constructoare de mașini din Reșița a reușit să elaboreze un nou aliaj de metal neferos, a cărui formulă de compoziție a fost brevetată ca invenție.

Aliajul, bazat îndeosebi pe bronz, înlocuiește cu bune rezultate unele metale neferoase care pînă acum se importau. El este folosit la turnarea unor piese expuse unei mari uzuri: cuzinești, bucșe, lagăre etc.

materialele plastice pătrund în industria ceasurilor

Materialele plastice au început să fie utilizate la execuția unor piese pentru ceasurile de mînă, ca urmare a unor cercetări îndelungate efectuate în Elveția. Cele mai mici piese executate din copolimeri ai acetalilor au 0,5 și 0,4 mm și un diametru interior de 0,24 mm. Utilizarea copolimerilor în industria ceasurilor de mînă prezintă numeroase avantaje: se reduce numărul operațiilor de execuție, se diminuează efectul de coroziune, se elimină complet efectul de magnetizare și se îmbunătățește efectul antișoc al întregului mecanism.

Pe baza rezultatelor obținute din experimentările de pînă acum se apreciază că acești copolimeri vor găsi o largă utilizare în industria aparatelor fotografice și în cea a instrumentelor electronice și optice destinate atît determinărilor industriale cît și celor de laborator.

veninul de cobra este anticanceros?

Acum 35 de ani faimosul doctor Calmette, creatorul vaccinului B.C.G., făcea o comunicare în fața Academiei de științe care, la vremea sa, a stîrnit interes, dar apoi a căzut în uitare. Savantul francez susținea — și aducea rezultatele experiențelor sale în sprijinul tezei sale — că anumite veninuri posedă proprietăți anticanceroase. Recent, ipoteza a reținut din nou atenția specialiștilor.

Profesorul belgian Gillo a reluat cercetările înaintașului său, utilizînd venin de cobra, și a descoperit că acesta exercită o acțiune inhibitoare netă asupra anumitor tipuri de cancer. Gillo a făcut experiențe pe 80 de animale, din care jumătate primeau la fiecare două zile 0,5-1 g venin, în timp ce celorlalte li se făceau injecții cu ser fiziologic. La acest din urmă lot de control tumorile au progresat de aproape patru ori mai rapid decît la animalele «tratate» cu venin.

Lucrările se află abia la început, partea cea mai grea fiind depistarea acelor enzime din veninul de cobra care posedă această stranie putere anticancerigenă. Apoi vor fi făcute verificări, experiențe, din nou experiențe, verificări...

„vînătoare" de sateliți

Pare ciudat, dar și în lumea astronomilor se vorbește destul de des despre vînătoare. Nu de cea de sfîrșit de săptămînă, cînd savanții părăsesc galaxiile și se afundă cu arma la umăr în tufiș, așteptînd cu sufletul la gură sosirea vreunui urecheat, ci o vînătoare, ca să spunem așa, profesională. Obiectul ei: descoperirea de noi «Lunii», de noi sateliți ai planetelor care, împreună cu Pămîntul, formează marea familie a sistemului nostru solar. Și chiar dacă «loviturile în plin» sînt destul de rare, disputele științifice în jurul sateliților prezumați nu lipsesc de fel.

După descoperirea celui de-al zecelea satelit al lui Saturn, acum un an, de către francezul Audoin Dolfuss, «vînătorii ceruluiu își îndreaptă atenția spre Jupiter și Uranus. Astronomii Welson, de la Universitatea din Londra, și Bowell, de la Observatorul din Meudon (Franța) și-au exprimat părerea că Jupiter, cea mai mare planetă a sistemului solar, are un satelit încă necunoscut care se rotește între orbita satelitului Amalteea și cea a unuia din sateliții descoperiți de către Galileu.

În ceea ce-l privește pe Uranus, noul său satelit — al șaselea — s-ar găsi «între» cei doi sateliți cu denumiri shakespeariene: Miranda și Ariel. Firește, pentru moment, acestea nu sînt decît ipoteze, bazate pe o serie de calcule.

De altfel se pare că nici lista sateliților lui Saturn nu s-a încheiat. Dr. Hannes Alfven de la Institutul regal de tehnologie din Stockholm, pornind de la existența unei pete închise în zona inelelor planetei, a presupus că ea s-ar datora de fapt unui al 11-lea satelit, cu o durată de revoluție de 19 ore și 30 de minute, în timp ce Welson și Bowell îl situează mai aproape de Saturn, atribuindu-i o perioadă de revoluție de 15 ore.

Nu mai rămîne decît ca observația directă să confirme numele astronomului «cîștigător». Sau poate, dreptatea va fi de partea unui «outsider»?

Compania japoneză Hitachi a realizat acest prototip de antenă de urmărire a sateliților artificiali, pe baza razelor laser. Constructorii pretind că acest sistem, aflat deocamdată în fază experimentală, ar fi de zece ori mai precis și mai eficient decît sistemul actual bazat pe unde radio.

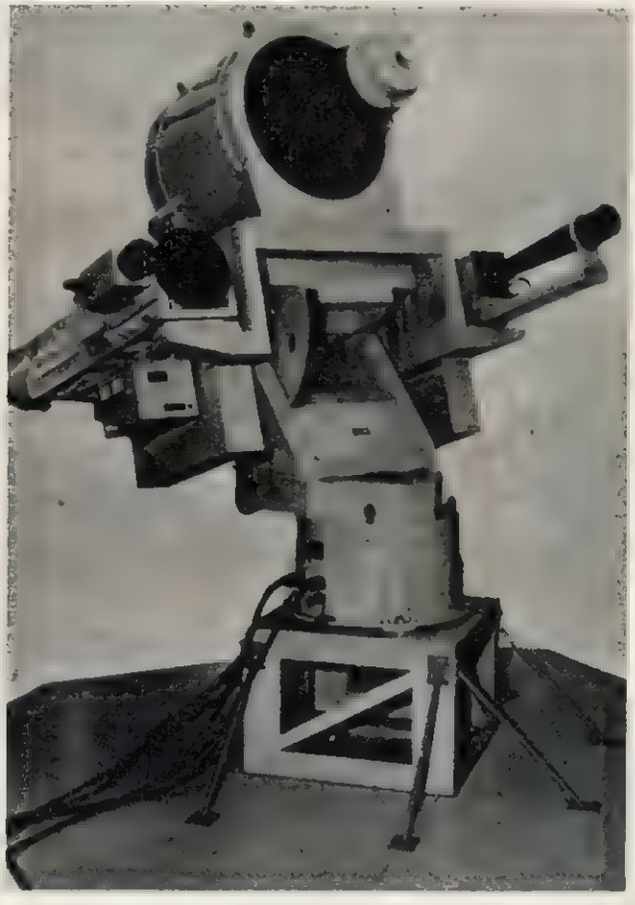

DIALOG CU CITITORII

Dacă bătrînul Horațiu l-a considerat pe poeți drept prototip al «supărăcioșilor» — **Genus irritabile vatum** — a făcut-o, desigur, pentru că nu-i cunoștea pe fotbaliști sau, mai exact spus, pe suporterii fotbaliștilor. Trebuie să mărturisim, cu riscul de a deconspira unul din secretele de fabricație ale revistei, că ținînd seama de acest adevăr și observînd, îngrijorați, efectele pasiunii fotbalistice asupra supărăcioșilor — după definiția horațiană — poeți și scriitori, cîțiva membri ai redacției noastre au opinat pentru ignorarea deliberată a problemelor fotbalistice. Să ne ocupăm de orice, de zootehnie și de Biafra, de cibernetică și de igiena restaurantelor, de criza monetară occidentală și de bibliotecile populare, de orice, chiar de Alain Delon, numai de fotbal nu, spuneau acești reprezentanți ai tendinței ponderate. Se știe, explicau ei, că românul se naște nu numai poet, cum pretindea Alecsandri, ci și specialist în televiziune și în fotbal. De poezie ne-am ferit pînă acum, cu televiziunea ne-am găsit beleaua (cronicara noastră a fost dată în judecată de un impulsiv tele-personaj), să nu mîniem pe Dumnezeu, zgîndărind și instinctele fotbalistice. **Vox clamantis in deserto.** Aceste cuminți avertismente n-au fost ascultate și ceea ce trebuia să se întîmple, s-a întîmplat. Pentru că, după părerea unora, cronicarul «Flăcării» nu s-a exprimat destul de reverențios cu privire la echipa U.T.A., am și primit cîteva scrisori iritate (majoritatea, din Arad, bineînțeles). Condamnarea noastră este irevocabilă, crima de lèse-U.T.A. nu cunoaște nici prescripție, nici circumstanțe atenuante. Ce putem să răspundem decît că îi invidiem pe furtunoșii noștri corespondenți pentru perfect consolidatele lor certitudini. În ce ne privește, trebuie să mărturisim cu rușine că ne rezervăm pasiunile pentru alte domenii; nu avem nici o preferință specială pentru vreo echipă din diviziile A, B, C etc., ne bucură jocul frumos și succesele oricărela dintre ele și nu «ținem» decît cu una singură: echipa națională.

Solicitîndu-i pe cititorii noștri să nu se lase pradă nervilor, îi rugăm, în același timp, să nu fie nici prea curioși. În ultimul timp, am primit **mai multe scrisori** în care ni se cere să dezvăluim numele și adresele diferitelor persoane (feminine) care au apărut în unele fotocompoziții de pe copertele noastre (unii împing egoismul pînă acolo încît pretind insistent ca adresele să le fie comunicate nu prin revistă, ci direct, acasă, prin scrisoare personală, probabil pentru ca să nu se mai poată bucura și alții de «avantajele» unei asemenea comunicări). Ne pare rău dar nu vom satisface aceste cereri. Adresele nu le cunoaștem nici noi și nici măcar identitatea unora dintre aceste persoane. Ele au, în compozițiile despre care e vorba, o valoare — dacă vreți — simbolică și nominalizarea lor n-ar face decît să diminueze această valoare. **Mutatis mutandis**, crede oare cineva că dacă știm numele făinăresei care i-a servit de model lui Rafael avem o mai adecvată reprezentare estetică asupra Madonelor pictate de dînsul? Și apoi, e bine să lăsăm și un colțișor de taină în bucuriile noastre. Dacă totdeauna și pretutindeni vom ști tot despre toate, cum vom mai putea visa?

Un cititor de la termocentrala din Işalnița-Dolj ne propune, cu malițiozitate, să completăm ancheta noastră de sfîrșit de an cu întrebări despre: cel mai prost film al anului, cel mai prost cîntăreț etc. Este, poate, o sugestie de reținut. Păcat însă că autorul propunerii nu-și păstrează umorul pînă la urmă și se enervează ca un suporter de fotbal, gratificînd cu calificative injurioase și profund nedrepte pe cîțiva dintre cîntăreții noștri de muzică ușoară. Cît despre afirmația «Am fost prin București, am văzut și vreo cîteva piese de teatru, foarte slabe și slab jucate, o mare lipsă de talent, de pregătire, la toți», ce să spunem? Poate ați văzut dumneavoastră spectacole mai grozave la Işalnița (te pui cu oltenii?), dar vă asigurăm că și oamenii de teatru din București se străduiesc...

Tot oarecum în legătură cu teatrul avem în față două scrisori. Într-una, o **cititoare** din comuna Pîrscav, județul Buzău, ne întreabă ce ar trebui să facă pentru a deveni actriță sau cîntăreață de muzică ușoară. Din ceea ce ne scrieți: «iubesc foarte mult muzica ușoară și filmele» rezultă, stimată corespondentă, că îndepliniți deja prima condiție pentru a vă realiza visul. Rămîn celelalte. Cel mai urgent, ni se pare, să studiați mai departe, să citiți cît mai mult; fără pregătire intelectuală nu se poate concepe azi vreo realizare autentică în arta interpretativă. În al doilea rînd, căutați să activați cît mai intens în mișcarea artistică de amatori. Și mai scrieți-ne.

Într-o altă scrisoare studentul **P. Chirilă** ne mulțumește, în cuvinte emoționante, pentru sfaturile primite din partea revistei și care l-au ajutat, spune domnia-sa, să-și mobilizeze energiile în vederea prezentării cu succes la examenul de admitere la Institutul de artă teatrală și cinematografică. Te felicităm, tovarășe Chirilă și îți urăm să cunoști toate satisfacțiile pe care profesiunea dumitale viitoare ți le poate oferi. Cît despre noi, sîntem gata, de pe acum, să-ți rezervăm un loc pe copertă sau în «Albumul Flăcării».

H. DONA

UN ASEMENEA EVENIMENT **TREBUIE NEAPĂRAT SĂRBĂTORIT. CĂCI APARIȚIA ALMANAHULUI FLACĂRA 1969 ESTE ÎNTR-ADEVĂR UN EVENIMENT DEOSEBIT.**

388 pagini în condiții tipografice de lux, reunind o bogăție neobișnuită de reportaje pe teme interne și internaționale, fotografii color ale actorilor de cinema, interpreților de muzică ușoară, sportivilor preferați de publicul larg, imagini grăitoare dintr-o serie de mari metropole ale lumii, schițe polițiste și umoristice semnate de nume reputate, reproduceri din lucrările celor mai renumiți graficieni ai secolului, moda anului '69 în viziunea celor mai buni creatori din țară ca și din Paris, Roma, Londra, curs complet de Yoga în imagini, și multe, multe altele, pe care vă rezervăm plăcerea de a le descoperi singuri.

Grăbiți-vă deci și dumneavoastră, să deveniți posesorul acestui excelent almanah.

despre ADAS

(xi)

Continuăm să publicăm amănunte despre asigurările externe practicate de ADAS. Interlocutor — tovarășul **Gheorghe Rădoi,** directorul Direcției asigurări externe.

Red.: Asigurarea mărfurilor care fac obiectul comerțului exterior constituie, desigur, o latură importantă a asigurărilor externe. Ce ne puteți spune cu privire la această activitate a direcției pe care o conduceți?

Gh. Rădoi: Cumpărătorul sau vînzătorul din țară sau din străinătate, care suportă riscul pe toată durata transportului mărfurilor, este expus la unele pericole, printre care chiar și pierderea completă a mărfurilor sale. De aceea el dorește să-și asigure posibilitatea de acoperire a pagubelor produse în timpul lungilor perioade de transport: pe mări, pe oceane, pe diferite căi de comunicație: aeriene, fluviale, rutiere etc. Așa se explică faptul că numeroase organizații și persoane interesate încheie asigurări corespunzătoare.

Administrația Asigurărilor de stat a devenit binecunoscută și apreciată pe piața internațională. Tot mai multe întreprinderi străine i se adresează direct, sau prin colaboratorii ei din străinătate, în vederea contractării asigurărilor de transport. La aceasta contribuie și activitatea de popularizare în țară și străinătate.

Red.: Rezultă că Administrația Asigurărilor de stat lucrează în condiții de competitivitate cu instituții și societăți de asigurare străine.

Gh. Rădoi: Întocmai. Dacă creșterea volumului comerțului exterior constituie condiția obiectivă pentru permanenta lărgire a activității de asigurare, condițiile avantajoase pe care ADAS le oferă asiguraților, precum și promptitudinea cu care plătește despăgubirile cuvenite pentru mărfurile dăunate sau pierite, determină pe cei interesați să încheie asigurarea respectivă la Administrația Asigurărilor de stat.

Red.: Este ușor de dedus faptul că în cazul cînd o întreprindere românească de comerț exterior constată diferite pagube la mărfurile de import asigurate, delegații Administrației Asigurărilor de stat stabilesc datele necesare pentru plata despăgubirilor. Ce se întîmplă însă cînd asiguratul este din altă țară sau cînd întreprinderile românești asigură mărfuri care se exportă?

Gh. Rădoi: Pentru asemenea situații ADAS are reprezentanți, denumiți «comisari de avarie», în toate țările și aproape în toate porturile mai importante ale lumii. Aceștia au pe lîngă misiunea de a indica măsurile ce trebuie luate pentru prevenirea și limitarea extinderii daunelor și pe aceea de constatare a acestora, cînd se ivesc. Asiguratul din străinătate sau întreprinderea românească de comerț exterior primește din partea comisarului de avarie un «certificat de avarie» care, împreună cu alte documente, servește la stabilirea drepturilor de despăgubire.

Magazinele I.L.F. ILFOV-Municipiul București

oferă consumatorilor un bogat și variat sortiment de produse semiindustrializate

spectacol pe glob

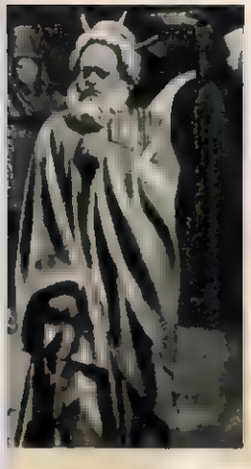

Opera lirică din Chicago sărbătorește cincizeci de ani de existență printr-o stagiune cu un repertoriu deosebit. După spectacolele cu Norma, Salomeea, Falstaff și Priveghetoarea, a fost prezentat și oratoriul pentru scenă Oedipus Rex de I. Stravinski. Rolurile sînt concepute a fi cîntate din postura unor statui imobile. O interpretare excepțională (Paulo Washington, Donald Gramm, Oralia Dominquez și Mirta Picchi) a trecut cu brio toate dificultățile de ordin artistic și scenic.

Théâtre des Variétés din Paris prezintă o piesă polițistă cu multe personaje și... trei autori: Steve Passeur, Jean Serge și Robert Chazal. Schema intrigii din Amuzament pe jumătate *(așa se intitulează piesa) e destul de obișnuită: o societate de oameni care se detestă, o crimă și, bineînțeles, un polițist, Robert Hossein. În rolurile feminine, remarcabile mai ales prin... eleganța vestimentară, actrițele Geneviève Grad, Evelyne Dandry, Danielle Vole etc.*

În studiourile din Milano se turnează încă o producție-mamut destinată televiziunii: Gulliver. Actorul Arturo Corso, interpretul principal, afirmă că l-a cucerit acest rol deoarece «eu și noi, el pledează împotriva ipocriziei, despotismului și războiului». Muzica va fi semnată de Fabrizio de André, autorul cunoscutei melodii Marinella.

Nittig este un mic vas care a fost transformat în sală de spectacole cu 144 de locuri: el a devenit astfel unicul teatru pe apă al Stockholmului. Per Edström, care cumulează funcțiile de căpitan de vas și șef al ansamblului artistic, pregătește primul spectacol cu Olandezul zburător *de R. Wagner.*

Teatrul de stat din Berna (Elveția) a împlinit 65 de ani de rodnică activitate artistică. În această stagiune festivă el și-a înscris în repertoriu, alături de alte piese de frunte ale dramaturgiei contemporane, «Biografie» de Max Frisch și «Mama» de Bertold Brecht. Prezentăm o imagine din «Mama» cu actorii Ingeborg Arnold și Friedrich Bachschmidt.

carnet

de Nina CASSIAN

CASTANE COAPTE

Venea iarna, ca și acum. Noiembrie, luna mea de culoarea fierului umed, dar plasată departe, în copilărie, în Brașovul cu anotimpuri somptuoase. O, senzaționala aromă întrerupînd aerul, steril după moartea vegetației, aroma unică a castanelor coapte! Sfîriiau pe jarul sobelor scunde, cilindrice, întunecate, mă priveau cu ochi albi, prin crăpătura pleoapelor brune, virite în pungă îmi încălzeau mîinile prin mănuși și pieptul prin postavul paltonului, strîns ținute, fructele fierbinți. Și apoi, dezbrăcate de coaja sonoră și ascuțită, mușcate în carnea lor nisipoasă, pîrlită din loc în loc, o bucurie a cerului gurii și a cerului de iarnă, asociate de atunci mereu, cu acele conexiuni subiective și trainice pe care numai misterioasa copilărie le stabilește o dată pentru totdeauna!

Și iată-le, castanele mele, înmiresmînd bulevardele Parisului, pocnind pe grătare înalte, privind cu ochi mijiți trecerea lentă a mașinilor grăbite, vitrinele etalîndu-și sclipitoarea confuzie dintre util și inutil, străzile pe care apropierea Crăciunului le-a stropit cu feerie electrică, iar eu, încălzindu-mi mîinile reci pe punga fierbinte, mușcînd din carnea lucioasă, dulceagă, pîrlită pe alocuri, cu exultanța și nostalgia de *atunci*, ca și cum, oriunde m-aș afla, oricît de violente și de inedite ar fi priveliștile și faptele, m-aș căuta numai pe mine, m-aș bucura numai cu bucuriile *mele*, cele îndelung verificate și însemnate de destinul meu, de locul nașterii, de cercurile pe care experiența le-a desenat în trunchiul meu, de ceea ce am trăit cu mine și între ai mei, într-un anume timp exterior și interior.

Și așa și este — umblăm prin lume cu un sens învățat pe de rost de singele nostru, și *noul* întîlnit este numit astfel de sensibilitatea, ideile, imaginația și memoria noastră.

Goana pe orizontală, risipirea în diversitatea lumii, nu sînt riscurile mele. Pe mine mă caut, pe mine mă confirm sau mă infirm, pe mine, cu biografia pe care mi-au potențat-o secolele dinainte, strămoșii și contemporanii mei, și întîlnind un amănunt — castanele coapte pe bulevardele Parisului — îmi întîlnesc amintirile și continuitatea. Și nici un decor, oricît de spectaculos ar fi, nu are puterea să-mi modifice esența.

tv

de Felicia ANTIP

nu vă lăsați descurajați de programul radio tv!

Totul este să fii un telespectator devotat, conștiincios, care nu închide aparatul indiferent dacă ceea ce scrie în programul Radio TV îl tentează sau nu. Micul ecran are grijă să răsplătească uneori prezența continuă la post. Cei ce n-au pregetat duminică 8 decembrie să rămînă pe programul 1 deși emisiunea de varietăți anunța un număr excesiv de mare de comici specializați în «cîrligee», au avut surpriza unui mic show de la Olympia. Cu Aznavour, cu Pia Colombo, dar și cu acrobați pentru liniștirea conștiințelor celor care, și la noi, consideră numerele de circ ca o condiție de viață a music-hall-ului. Simpaticii frați Hines, cîntăreții dansatori, ne-au reamintit de existența unui gen coregrafic nepretențios însă antrenant, amuzant, spectaculos: step-ul. În cumplita banalitate și monotonie a dansului de estradă prezentat de o bună bucată de vreme pe micul ecran, cîte o secvență de pas ritmat ar aduce puțină prospețime și bună dispoziție. Step-ul nu a îmbătrînit, deși are vreo patru decenii, nu e inaccesibil unui dansator cu înzestrare medie — îl bătea, vă amintiți, desigur, și micuța Shirley Temple — și nu am cere, celor ce s-ar încumeta să-l practice, să și cînte în același timp, ca cei doi artiști americani.

Două zile după această derogare de la programul tipărit a survenit alta, nu mai puțin plăcută. Așteptam cu o oarecare îngrijorare emisiunea-concurs «Alegeți cu o ilustrată» nu numai pentru că experiența primelor concursuri pentru selecționarea de cîntăreți ne-a făcut pesimiști. Nici numai pentru că — așa cum bine spunea colegul care ne avertizează la «Memento» asupra programelor viitoare — metoda e bătrînească («o foloseau și tata mare la soarele»). Ci mai cu seamă pentru că mă temeam că vor ieși cîștigători băieții și fetele cu mai mulți bani și mai puține scrupule, nu neapărat cei mai talentați.

În locul acestei întreprinderi pe care o așteptam cu mărturisită aprehensiune, marți 10 decembrie ne-am reîntîlnit, după o prea lungă absență, cu regizorul prin excelență profilat pe televiziune: cu Valeriu Lazarov. Pe nedrept acuzat cîndva că n-ar face decît să-l pastișeze pe Averty, Lazarov și-a definit tot mai categoric personalitatea artistică originală. Chiar atunci cînd tipul de emisiune este străin preocupărilor lui obișnuite, recunoști «marca fabricii». Îmi amintesc de o mai veche transmisie de la o întreprindere de confecții pe care o urmăream cu un ochi distrat, cu interes cel mult pentru modelele urmînd a fi prezentate. Emisiunea a început monoton și împiedicat: interviu cu o arhitectă care definea fiecare rochie în parte ca o «rochie pentru femei» iar cînd trecea la plural le numea, prescurtînd exagerat, «rochi» (cu un singur i). A venit însă parada modei și, pe neașteptate, transmisia s-a transformat într-un spectacol de calitate. Manechinele, filmate din unghiuri care dădeau iluzia unui balet-pantomimă, se mișcau ca la Dior. Semnătura lui Lazarov pe un reportaj prin definiție banal îi imprimase ceea ce se cheamă stil. Revenind la seara de 10 decembrie, filmul de televiziune «Mîinile» a avut eleganța simplă a sugestiei reduse la esențial. Mîini încleștate, mîini timide, mîini-scut, mîini expresive, mîini inerte și printre ele, în acord cu ele, cîntăreți dintre cei mai buni: Aura Urziceanu a cărei prezență pe micul ecran este oricînd un prilej de bucurie, Marina Voica, fragilă și sensibilă ca o căprioară, Florin Piersic.

Programele propriu-zise aduc și alte surprize în raport cu programul scris. Citim: «Film serial pentru tineret. Cutreierînd pămîntul. Al doilea capitol din acest serial se petrece în Scoția». La sfîrșit, «tineretul» familiei, pe care cu greu l-am convins să încerce noua emisiune, a exclamat: «De ce n-au lăsat titlul original, «Castelul cu fantome»? Am crezut că e o nouă rubrică de călătorii». Ceea ce nu înseamnă însă — copiii n-au totdeauna dreptate — că emisiunile turistico-geografico-evocatoare ar fi în mod necesar plicticoase. Prima «invitație pentru sîmbătă», de pildă, a fost realmente și agreabilă, și utilă. Și filmele despre locuri încărcate de istorie ne-au rezervat surprize. Filmul lui Iordan Chimet despre drumul care, prin Scheii Brașovului și în jos peste meleagurile muscelene, a legat pe vremuri Occidentul de Balcani, a fost străbătut de o viziune modernă asupra istoriei. Confluența și întrepătrunderea culturilor și a civilizațiilor, străvechi monumente românești privite ca expresie a participării din toate timpurile la viața spirituală a lumii înconjurătoare și a contribuției la perfecționarea ei — iată o concepție care ne îndepărtează în mod fericit de mistica irațională a unei culturi închise în sine, imuabilă, bazată nu atît pe o firească dezvoltare multilaterală, cît pe neînțelese atavisme. E un păcat în care au căzut destui autori de asemenea documentare, și dacă nu mă înșel, chiar și Iordan Chimet cu alte prilejuri.

GASTRONOMICĂ

crap beţiv

Să ştiţi totuşi că nu toţi crapii au această înclinaţie atît de condamnabilă atunci cînd este întîlnită la noi, oamenii. Beţivi sînt numai crapii veseli, cei care dau din coadă de parc-ar fi luat primă pe trimestrul III. Ca atare, cine-i curios să verifice existenţa acestui viţ la crapi, să cumpere unul viu — adică dătător din coadă. Nu căutaţi să aibă şi icre pentru că, ori a mîncat el din mustăţi, ori alţii din urechi, cert este că nu prea mai au.

Ajunşi cu crapul acasă îi faceţi o băiţă (fără săpun în orice caz) şi-l aşezaţi pe masă. O să vedeţi atunci cum, după o vioaie bătaie din coadă, o să deschidă cu insistenţă gura. Să nu credeţi cumva că ar avea chef de taclale (că-i mut ca un peşte) ci cere pur şi simplu de băut. De aceea trebuie să aveţi la îndemînă niscaiva coniac (îl preferă pe cel de 5 stele, că-i mai aromat) din care să-i daţi o linguriţă. O dată verificată predispoziţia ce o are spre acest ruşinos viciu nu staţi la îndoială decît 15 minute înainte de a-l pedepsi exemplar. Adică îl bărbieriţi de solzi, îl spintecaţi şi-l curăţaţi de rele la propriu. După această operaţie îl spălaţi şi îl uscaţi bine cu prosop de in. Pregătiţi un grătar, uşor uns cu untdelemn, şi puneţi-l să se perpelească temeinic la foc încet pe ambele părţi. Aveţi grijă cînd îl întoarceţi să nu-şi lase pielea pe grătar. Cînd e gata, îl aşezaţi pe un platou mare, îl înconjuraţi cu cartofi fierţi, fierbinţi, nesfărîmicioşi (vă priveşte unde-i găsiţi), peste care presăraţi puţine frunze tocate de pătrunjel. Peste peşte puteţi pune dacă vreţi cîteva felii de lămîie — în afara celei servite aparte, pentru zeamă.

Desigur că în prealabil invitaţi vreo doi-trei prieteni sub nasul cărora plimbaţi puţin platoul aburind înainte de a-l pune pe masă. Apoi, turnînd fiecărui comesean cîte un pahar de vin alb demisec spre sec, le veţi ţine o scurtă şi instructivă conferinţă moralizatoare despre urmările nefaste pe care le are beţia. Dacă vreunul dintre comeseni deschide gura — turnaţi-i pe gît paharul de vin. Să se-nveţe minte!

P.P. NAŞU

HAI NOROC, BĂLANE!

«La calul bălan», «La botul calului»... Care o fi originea acestor arhicunoscute embleme de circiumă? Nu cumva un năravaş încă necercetat al nobilului patruped de a trage uneori la măsea? Mai că am admite o asemenea ipoteză privind fotografia de faţă în care Andy Simson îşi cinsteşte prietenul înşeuat cu o halbă, la un bar proaspăt deschis în Piccadilly Circus din Londra.
...Doar dacă n-o fi vorba decît de o reclamă bine ticluită.

MAIMUŢA şi FOTO-REPORTERUL

Cînd S. Steiner glumeşte cu declanşatorul automat...

REPLICI FĂRĂ... REPLICĂ

■ La întoarcerea în ţară, după o lungă călătorie în Europa, o tînără americană e întrebată de prietena ei dacă a vizitat Florenţa.
— Nu ştiu, de bilete s-a ocupat tata.

■ Doamna curioasă către bătrînul doctor:
— Şi cînd descoperiţi o nouă boală, cum ştiţi care e numele ei?

■ O tînără secretară întîrziind acasă pentru cină, se justifică:
— Bărbatul care m-a urmărit mergea atît de încet!

■ «Mergem cu 120 km pe oră», îi atrage atenţia o tînără fată logodnicului care conducea.
— Imposibil, draga mea, nu sîntem plecaţi decît de jumătate de oră.

■ La un salon, unde era afişată o pancartă pe care scria: «Nu trageţi în pianist», un cow-boy îl împuşcă totuşi într-o zi. Dîndu-şi ultima suflare, pianistul abia mai putu să spună:
— Analfabetule!

■ Un celebru gastronom spunea:
— Cînd ţi se serveşte ceva în Anglia, dacă e caldă este supă, dacă e rece este bere.

■ Se spune că o micuţă fantomă i-a mărturisit mamei sale:
— Eu, să-ţi spun drept, nu cred de loc în toate poveştile astea cu oameni vii

■ Există «perpetuum mobile?»
Da — spunea un englez — este un scoţian care urmăreşte pe altul care îi datorează bani.

■ Acuzat că a furat un ceas, hoţul explică:
— Ce era să fac, domnule comisar? Ceasul mergea, eu mergeam. Atunci ne-am hotărît că mergem împreună.

O VIZITĂ NEOFICIALĂ ÎN ROMÂNIA LA 1868

La începutul lunii mai a anului 1868, cercurile politice din Bucureşti, presa şi iniţiaţii discutau cu aprindere despre vizita neoficială a unui important personaj. Pregătirile de tot felul, pavoazarea străzilor principale, exerciţii de defilare ale unităţilor militare nu mai conteneau iar negustorimea, meşteşugarii şi mahalagiii erau îndemnaţi să-şi părăsească pentru o zi sau două îndeletnicirile pentru a saluta pe înaltul oaspete care-şi manifestase dorinţa să rămînă incognito.
Secretul în legătură cu această vizită a fost curînd aflat. Oaspetele nu era altul decît Napoleon Charles Louis Paul, văr al împăratului Napoleon al III-lea.
El a sosit la Turnu Severin cu batelul (navă fluvială) «Albrecht» şi a fost primit cu onorurile cuvenite de generalul N. Golescu. De la Turnu Severin la Calafat şi de acolo pînă la Giurgiu, unde a ajuns în dimineaţa zilei de 11 iunie, oaspetele a călătorit pe Dunăre. De la Giurgiu pînă la Bucureşti, drumul a fost străbătut cu diligenţa, în numai trei ore şi jumătate. Autorităţile Capitalei i-au ieşit în întîmpinare la Copăceni. Alaiul s-a îndreptat spre Cîmpul Libertăţii din Bucureşti unde înaltul oaspete a fost primit oficial după care s-a retras la Hotelul «Hugue» unde a fost găzduit. Seara a parcurs, în trăsură, străzile mai principale, după care a participat la o recepţie. A doua zi a vizitat mănăstirile Cernica şi Pasărea după care a părăsit Bucureştiul plecînd spre Constantinopol.

Corneliu ALBU

telex

PARIS — Jurnalul oficial anunță crearea unei Comisii speciale pe lîngă primul ministru al Franței pentru studierea celor mai moderne mijloace de culegere și prelucrare a informațiilor. Comisia de informatică va urmări și modul în care se execută dispozițiile guvernamentale.

ALGER — Pe baza unui contract încheiat anul acesta, Compania italiană ENI a deschis în Algeria șantierul conductei petroliere Hassi R'Mel Skik, care va avea o lungime de aproape 600 kilometri.

BUDAPESTA — Un frigider de... perete — ultima realizare a industriei ungare. În prezent se lucrează la mai multe tipuri de frigidere din aluminiu.

SANTIAGO DE CHILE — Acum șapte ani S.U.A. promiteau țărilor latino-americane 20 de miliarde dolari «pentru deceniul următor». Pînă în prezent promisiunea nu s-a realizat decît în proporție de 12%. A recunoscut-o însuși asistentul secretarului de stat al S.U.A. pentru problemele latino-americane — T.C. Oliver.

LONDRA — O comisie de anchetă prezidată de Sir Stanley Raymond efectuează cercetări privind activitatea celor 1 200 cluburi engleze în care se practică jocuri de noroc. Se pare că nu vor supraviețui anchetei decît 300 asemenea cluburi.

ROMA — Compania aeriană «Alitalia» își perfecționează sistemul de evidență și control al pasagerilor. În locul actualului Computer IBM-360 va funcționa curînd un calculator-robot cu voce umană, care comunică sonor toate datele.

NORDERSTEDT — Această localitate nu figurează încă pe hartă. Este un oraș nou (cu 48 000 de locuitori inițial) care se va naște în 1 iulie 1969 în Schleswig-Holstein (R.F. a Germaniei). Suprafața: 5 800 hectare.

BOGOTA — Într-un comunicat de presă al Asociației internaționale a juriștilor democrați se arată că în curînd urmează să fie judecați în cadrul unor procese publice 500 de deținuți politici columbieni aparținînd forțelor de opoziție.

MADRID — Cadrele didactice din universitățile spaniole protestează vehement împotriva retragerii Spaniei din CERN (Centrul european de cercetări nucleare). Replica guvernului de la Madrid: «nu putem plăti contribuția financiară substanțială mărită care ni se cere».

YOKOHAMA — O recentă invenție japoneză permite depozitarea petrolului în... mare. Este vorba de rezervoare sferice care pot fi scufundate pînă la 100 metri în apă. Printre alte avantaje: rezolvarea problemei spațiului și eliminarea pericolului de incendiu.

BIKINI

Am citit o știre într-o revistă și, cu binecunoscuta perfidie a autorului de teste, am întrebat cîțiva adolescenți: «Ce-nseamnă BIKINI?»

Au știut cu toții. BIKINI — înseamnă un costum de baie în două piese foarte, foarte mici, de preferință înflorate, lansat de nu știu ce casă de modă... relativ recent... ba nu recent... acum s-a și demodat... ba nu s-a demodat... etc...

Cînd le-am spus că Bikini e o insulă, un atol, că e cobaiul secolului XX, o planetă a maimuțelor, pe care civilizația noastră și-a amenajat-o în mijlocul oceanului, așa cum, pe vremuri, se amenajau castelele de vînătoare în mijlocul codrilor; cînd le-am spus că omul (ce mîndru sună acest cuvînt!) a zgîlțîit acest petic de pămînt cu 23 de explozii nucleare, ca și cum după ce ai în față un cadavru mai simți nevoie să-l spînzuri, să-l tragi pe roată, să-l sui pe rug, să-l tragi în țeapă, să-l mai omori, adică, de încă 22 de ori — cînd le-am spus toate acestea, adolescenții mei în cămăși cu floricele s-au închis în cochilia lor ca niște melci-cadobelci: astea-s orori! Mai lăsați-ne cu ororile!

Mulțumescu-ți matale, prea bună natură, pentru că punînd în noi atîta fiere, atîta foame, atîta deznădejde nu ai uitat să torni peste cîmpiile ororilor un strop din dumnezeire, adică un strop de instinct vital.

Așa se face că înmormîntările se termină cu chiolhane și pîntecele femeilor sînt mai rodnice după război.

Bikini este noaptea Sfîntului Bartolomeu din vremea lui Einstein. Se știrile de destinul acestei negre amintiri tămîcheaua unei încăpățînate ironii. Bomba cu cel mai mare calibru care s-a aruncat aici se numea «Bravo»; vasul de pescari japonezi care i-a atins coastele, vasul în care tot echipajul a murit la întoarcerea în port — se numea «Dragonul norocos». De cîțiva ani numele insulei pustii se leagă de un model de costum de baie.

Am citit în ziare că la Bikini s-au întors peștii, păsările și broaștele țestoase și cîțiva dintre supraviețuitori. Acum citesc într-o revistă că, după ce l-au transformat în imperiul umbrelor, trusturile au de gînd să-l transforme în edenul turismului. O mare companie proiectează să ridice acolo un imens hotel de lux, «un hotel unic», «paradisul schiorilor pe apă, al pescuitului submarin și al milionarilor».

Să-ți mulțumesc, prea bună natură, că după ce ai turnat peste cîmpiile ororilor un strop de dumnezeire te-ai apucat să ningi peste noi — cu absurd, cu atît absurd...?

Ecaterina OPROIU

EPILOG CU... ANTICIPAȚIE

Cifrele totalizatoare privind evoluția economiei țărilor occidentale pe anul 1968 nu sînt date încă publicității, nici măcar cele pe ultimele trei trimestre. Totuși, încă de pe acum observatorii economici încearcă să surprindă tendințele economiei țărilor capitaliste ale anului al cărui calendar a ajuns la ultimele file. Ca trăsătură dominantă a opiniilor exprimate pe această temă se manifestă îngrijorarea persistentă, dezamăgirea, iar în ce privește viitorul an — micșorarea speranțelor.

În primul rînd se detașează, ca o problemă acută a lumii occidentale, tendința de adîncire vădită a decalajelor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Tot mai mulți experți sînt înclinați să numească «deceniul dezvoltării» (cunoscutul program inițiat sub egida Națiunilor Unite) drept un «deceniu al dezamăgirii», dată fiind lipsa de eficiență a mijloacelor puse în mișcare din 1960 pînă azi pentru a lichida sau măcar micșora rămînerea în urmă a țărilor în curs de dezvoltare. Anul 1968, în ciuda unei oarecare stabilități a prețurilor la unele materii prime exportate de aceste țări, a adus o nouă încetinire a comerțului lor exterior, deși pentru ele schimburile comerciale au o însemnătate vitală.

Pricinile îngrijorării sînt multiple. În țările capitaliste dezvoltate criza repetată a sistemului monetar occidental nu reprezintă decît una din cauzele lipsei de optimism. În același timp, încetinirea în 1968 a ritmului de creștere a comerțului lor exterior față de anii precedenți provoacă griji suplimentare țărilor dezvoltate, politica lor vamală excesiv de protecționistă sau chiar discriminatorie jucînd un rol esențial în această privință. Totodată, economia unor țări, printre care cea a Republicii Federale a Germaniei, a cunoscut fenomene puternice de recesiune la începutul anului 1968, revirimentul fiind în curs sau datînd de foarte puțină vreme. Acum însă economiștii și ziariștii specializați din Occident manifestă o atenție crescîndă nu față de fenomenele conjuncturale ci de acele tendințe pe care ei le caracterizează a fi structurale. O astfel de tendință este adîncirea așa-numitului «gap» economic și tehnologic dintre Statele Unite și restul țărilor capitaliste dezvoltate, decalaj care constituie laitmotivul unor cunoscute succese de librărie, ca volumele: «Sfidarea americană» și «Pariul european». Această tendință, ca și altele de același gen, provoacă multă bătaie de cap cercurilor economice și politice occidentale prin faptul că sînt de natură să accentueze contradicțiile dintre țările capitaliste și să genereze altele.

În ansamblul său, 1968 este — se poate spune — un an dominat de problemele monetare și comerciale, cărora însă nu li s-au găsit soluții cît de cît trainice. De-aici și lipsa de speranțe în ce privește anul ce vine.

Dr. N. STĂNESCU

MASA TRATATIVELOR

La Orly, de pe scara avionului a coborît surizător faimosul Ky. Uniforma neagră a lăsat-o în garderobul din locuința saigoneză. La Paris a sosit «în civil», la brațul frumoasei sale soții care privește obiectivele fotografice cu zîmbetul profesional al fostei stewardesse. Prezentabila doamnă tace cu înțelepciune, mulțumindu-se să pozeze, pentru că rarele ei aventuri pe oceanul politicii s-au soldat cu naufragii, pentru care Ky a admonestat-o sever. În schimb, pilotul implicat în afaceri cu opium și altele, ajuns «vicepreședinte» la Saigon, se adresează presei prin intermediul unui text tipărit și difuzat de oamenii săi. Ky vorbește despre «bunăvoință», «dreptate», «căutarea păcii» etc., lucruri care par stranii sub semnătura lui, deși nu lipsesc nici formulele cu care saigonezii ne-au obișnuit. Reporterii rețin totuși esențialul: Ky a venit la tratative. Același Ky care, cu puține zile în urmă, jurase public: «Niciodată nu mă voi așeza la aceeași masă cu Vietcongul...». La Saigon însă «niciodată» este un termen calendaristic foarte aproximativ...

Deci, în capitala franceză numărul participanților la tratativele din Avenue Kleber a ajuns la cel proiectat inițial: patru. S-ar părea că drumul spre convorbiri este defrișat, că momentul de impas a fost depășit o dată cu sosirea trimișilor Saigonului. Dar, din păcate, pînă în momentul în care încredințăm aceste rînduri tiparului n-a putut fi rezolvată problema... mesei. Prezența a patru delegații necesită, logic, o masă pătrată. Saigonul dorește însă nu o conferință cvadripartită, ci negocieri între «două părți» pentru ca, printr-un artificiu procedural, să includă delegația Frontului Național de Eliberare în cea a Republicii Democrate Vietnam. Manevra a primit replica meritată: fiecare din delegații trebuie să aibă un statut independent. Problema mesei tratativelor de la Hotel Majestic a devenit astfel o problemă politică esențială. Pentru a permite depășirea impasului, reprezentantul R.D. Vietnam a propus ca cele patru delegații să se așeze la cîte o masă, cele patru mese fiind dispuse în formă de romb sau să se așeze, în locul care le va conveni, în jurul unei mese rotunde. Washingtonul a propus două mese care, fiecare, să reprezinte cîte o jumătate a unei mese rotunde.

Observatorii politici de pe malurile Senei remarcă inutilitatea obstrucționismului de ultim moment al saigonezilor. Frontul Național de Eliberare nu mai poate fi contestat. El s-a afirmat ca un exponent autorizat al poporului sud-vietnamez, iar cei opt ani de existență (pe care i-a împlinit la 20 decembrie) au relevat legăturile sale indestructibile cu milioanele de oameni ce trăiesc în sudul Vietnamului. Din delta Mekongului și de pe platourile înalte pînă în inima Saigonului — F.N.E. este pretutindeni prezent, pentru că el simbolizează speranța unui popor întreg, hotărîrea sa de a lupta.

S-ar părea că dezbaterea de fond a problemei vietnameze va începe abia spre sfîrșitul lui ianuarie, după ce se va produce schimbarea gărzii la Casa Albă. Atunci, probabil, Harriman va ceda locul său lui Cabot Lodge, iar promisiunile noului președinte de a obține «o pace onorabilă» în Vietnam vor fi supuse unui prim examen.

Eugeniu OBREA

PEKIN

TAGIAI — RECOLTA SALVATĂ

Corespondență specială de la I. GĂLĂȚEANU

Și în acest an recolta obținută de colectivul satului Tagiai a fost bună, în ciuda ploilor și a grindinii violente care au căzut în timpul verii. Membrii brigăzii de producție nu se tem însă de calamitățile naturale. Ei au dovedit că știu să țină piept unor

COMENTARIU

alegeri venezuelene

de Silviu BRUCAN

Venezuela este una din puținele țări latino-americane în care s-a menținut și funcționează un regim parlamentar. Economic — datorită în principal imensei bogății petroliere — Venezuela are un venit pe cap de locuitor cu mult deasupra continentului, ceea ce sugerează imediat reflecția că își poate permite luxul unui asemenea regim. De aceea, de-a lungul celor două săptămîni cît a durat numărătoarea voturilor după alegerile prezidențiale din 1 decembrie s-a declarat acolo un adevărat «război al nervilor». Dacă primele rezultate parțiale indicau avansul candidatului opoziționist Rafael Caldera, după două zile cifrele oficiale îl indicau ca favorit pe Gonzalo Barrios, candidatul guvernamental, și totul părea să decurgă normal. Cînd însă Caldera s-a plasat din nou în frunte, calculatoarele electronice s-au stricat (de ce s-or fi stricînd numai atunci cînd cîștigă opoziția?!) și repararea lor a durat desigur foarte mult deoarece Caldera și-a menținut poziția pînă la sfîrșit cîștigînd, este drept, doar cu 29,8% din totalul voturilor.

Deși gata oricînd să se înflăcăreze, venezuelenii și-au păstrat calmul pînă în ziua în care au apărut niște tancuri în jurul palatului prezidențial Miraflores. Era oare începutul unui scenariu al cărui deznodămînt îl cunoaște orice latino-american care se respectă? Răspunsul autorităților a fost negativ și prompt, iar conducătorii militari au considerat că nu este cazul să acționeze pentru bunul și simplul motiv că Rafael Caldera nu se deosebește prea tare de Gonzalo Barrios, decît cel mult ca stil și personalitate. Partidul social-creștin al lui Caldera a colaborat de altfel destul de loial cu partidul Acțiunea Democratică aflat la putere și a început să se delimiteze de acesta doar în 1964, cînd au avut loc alegeri și acum, în 1968, probabil din același motiv. Tot timpul însă social-creștinii au ținut să sublinieze că opoziția lor este «constructivă» și nu se gîndesc decît la «o preluare a ștafetei», ceea ce desigur era spus cu voce tare ca să se audă și la Washington, care după cum se știe dă o înaltă apreciere continuității politice în țările în care companiile americane petroliere au rădăcini tradiționale.

Noul președinte Caldera și-a asigurat astfel ceea ce s-ar putea numi o «neutralitate binevoitoare» a puternicului vecin de la nord. În ce privește propria opinie publică, ale cărei preocupări nu pot fi neglijate cîtuși de puțin într-un an electoral, faptul că mai mult de jumătate din populația țării o formează tinerii sub 18 ani și-a pus amprenta puternică pe proclamațiile electorale ale social-creștinilor. Acționînd în stilul «noii frontiere kennedyene», Caldera s-a înconjurat de o echipă de tineri universitari și tehnicieni, a atras personalități independente cu nume răsunătoare și a promis o mai mare eficiență socială și proiecte menite a soluționa problemele tineretului. Accentul pe eficiență și viteză i-a determinat pe tinerii din jurul lui Caldera să se denumească «astronauți» și să ceară transformări fundamentale în timpul cel mai scurt posibil. Ca orice mișcare social-creștină, și partidul lui Caldera are o ramură conservatoare care va avea grijă să tempereze zelul «astronauților» și să le explice că viteza pe pămînt este diferită. La aceasta va contribui de altfel și faptul că această cucerire a președinției nu este însoțită și de o majoritate parlamentară și deci puterea legislativă își va desfășura arsenalul de tampoane și frîne.

Bineînțeles că Mișcarea stîngii revoluționare, care se află la cealaltă extremitate a evantaiului politic, a condamnat alegerile de la 1 decembrie și a conchis din nou că «numai lupta armată oferă perspectiva liberării naționale».

Alegerile au marcat totodată fărîmițarea centrului politic venezuelean. Față de cele 29,8 la sută ale lui Caldera, ceilalți candidați au obținut procente importante din totalul votanților care s-au prezentat în număr record: Gonzalo Barrios (28,24%), Miguel Angel Burelli — Frontul Victoriei (22,27%) și Luis Beltran Prieto Figueroa — Mișcarea Populară Electorală provenită din sciziunea Acțiunii Democratice (19,36%). De această conjunctură a profitat fostul dictator al Venezuelei, Jimenez, care s-a ales senator și s-a autodeclarat în stilul care-i este propriu: «Eu sînt omul cel mai popular din Venezuela». Este drept că în momentul cînd a fost izgonit de la putere a preferat să se stabilească în Florida, unde concesiunile pe care le acordase monopolurilor nord-americane l-au asigurat recepția și nivelul de trai la care se socotea îndreptățit.

După cum se vede, un tablou general care nu promite dezvoltări spectaculoase pe scena politică a Venezuelei.

condiții naturale vitrege. Satul este situat la poalele muntelui Hutou, într-o regiune puțin prielnică agriculturii. Țăranii au transformat crestele tocite și versanții munților în terase, pămîntul fertil pentru culturi a fost cărat în spate de la mari distanțe și tot astfel au fost aduse și îngrășămintele. Tot în spate sînt cărate și vasele cu apă pentru irigare. Natura a fost transformată, s-a luptat împotriva ei pas cu pas, iar recoltele bogate sînt rezultatul direct al unor eforturi deosebite.

În vara acestui an, șuvoaie puternice care s-au rostogolit din munți au inundat ogoarele, casele, hambarele, grajdurile și crescătoria de porci. Membrii brigăzii de producție, înfruntînd valurile ce le ajungeau pînă la piept, au participat la salvarea animalelor și a altor bunuri materiale. Într-o adevărată cursă contracronometru țăranii au fost mobilizați pentru replantarea terenurilor și îndreptarea cocenilor culcați la pămînt. Pe unele loturi au fost semănate zarzavaturi. Lucrînd aproape zi și noapte, brigada a reușit să umple golurile din loturile cu porumb afectate și să transplanteze meiul.

În fiecare zi, dis-de-dimineață, echipa «de fete de fier» — un fel de brigadă de șoc care apare acolo unde greutățile sînt mai mari — se îndrepta spre terenurile cu mei pentru a le replanta.

În urma unei munci intense, oamenii din Tagiai au reușit chiar și în aceste condiții să obțină o recoltă bună. Producția de pe cele 8 ha cu mei transplantate se apreciază a fi în medie de peste 6 tone la ha. De pe cocenii de porumb ridicați unul cîte unul s-a obținut între 80 și 90 la sută din producția obișnuită, iar producția de zarzavaturi este mai mare ca oricînd.

RISCURI ACCEPTABILE

Cu trei oameni la bord, nava spațială americană «Apollo-8» urmează să-și ia zborul spre Lună. Proiectată pentru ultima decadă a lui decembrie, călătoria aceasta a dat, fără îndoială, destulă bătaie de cap celor care, într-un fel sau altul, răspund de reușita ei. Mărturisite sau nu, emoțiile îi țin desigur și acum sub tensiune și e normal să fie așa, dacă ne gîndim că o dată cu «Apollo-8» iau startul atîtea aspirații și ambiții și atîtea imponderabile ce pot consacra sau compromite prestigii și cariere.

Fiecare riscă cîte ceva, iar dintre toți, cei trei cosmonauți — pilotul șef Frank Borman și colegii săi de echipaj, Jim Lovell și Bill Anders — riscă, desigur, cel mai mult. Știu ei asta? Firește că da. Au și spus-o de altfel, într-o manieră proprie, fără accente patetice, aproape sec, la o recentă conferință de presă organizată la centrul spațial Houston (Texas). Americani pînă-n vîrful unghiilor, ei au abordat chestiunea calculînd gospodărește cam care ar fi gradul de periculozitate al apropiatei călătorii extraterestre în comparație cu pericolele la care s-ar fi expus în eventualitatea unei trimiteri cu misiuni de luptă în Vietnam. Notînd pozitiv seriozitatea măsurilor pregătitoare luate de N.A.S.A. și eforturile specialiștilor, cei trei temerari sînt convinși că s-a făcut tot ce era posibil în actualul stadiu al științei și tehnicii pentru a se reduce la minimum necunoscutele ce ar putea surveni în decursul lungului și dificilului itinerar al astronavei. Așa stînd lucrurile, Frank Borman și colegii săi au conchis că riscurile tentativei de abordare a Lunii sînt într-un totul acceptabile.

Nu același lucru l-ar putea spune și cei peste o jumătate de milion de tineri americani trimiși să incendieze sate, să mitralieze țărani în orezării, să bombardeze poduri și spitale, școli și pagode și, la rîndul lor, să moară în războiul crud și absurd dus de imperialism împotriva eroicului popor vietnamez care-și apără dreptul sacru la existență liberă și independență. De-ar fi să poată alege, oare cîți dintre ei nu ar prefera să-și încerce forțele în confruntări directe cu marile enigme ale cosmosului?

Așadar, pornind la drum, cei trei cosmonauți se pot considera favorizați de soartă. Călătoria nu va fi desigur ușoară și ducerea ei la bun sfîrșit presupune virtuți deosebite, tărie de caracter, voință, curaj. Oricît de mari ar fi însă riscurile pe care și le asumă, ele merită într-adevăr acceptarea fără rezerve, înfruntarea lor fiind menită să adauge ceva în plus demnității și gloriei omului.

Al. N. TRESTIENI

Itinerarul zborului circumlunar al lui «Apollo-8».

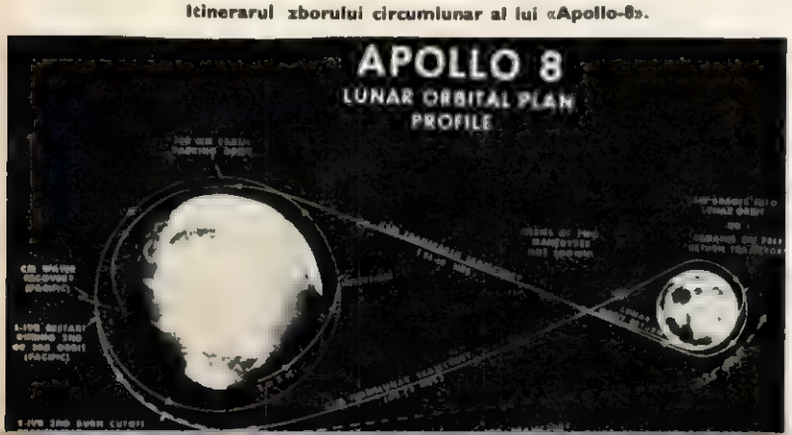

Tunisul — moderna capitală a Tunisiei — găzduiește între 21 și 27 decembrie vizita ministrului de externe al României, Corneliu Mănescu.

Apropierea sărbătorilor de iarnă e vestită, la Londra ca și în alte orașe ale lumii, și de apariția unor ornamente feerice.

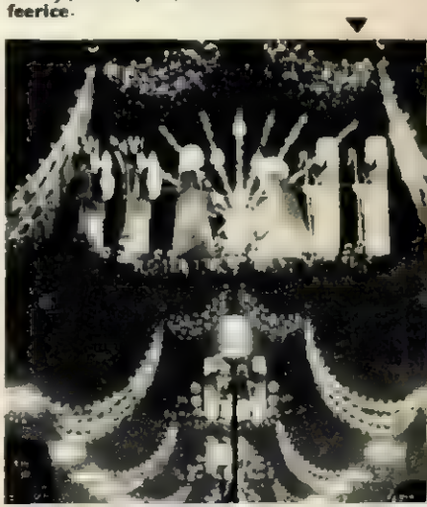

telex

TIMES: APEL LA BUN-SIMȚ

«Unde este bunul-simț sau patriotismul de care avem nevoie?» Cu această întrebare, cunoscutul ziar londonez «Times» se adresa la începutul unui lung editorial cititorilor săi. La ce se referea? La impasul economico-financiar care, după părerea ziarului, și nu numai a lui, a devenit o problemă care nu mai aparține exclusiv specialiștilor economiei, ci afectează înseși interesele vitale de supraviețuire.

Considerăm instructive nu soluțiile concrete pe care le are în vedere ziarul ci acele cîteva pasaje în care «Times» apreciază că în ultimă analiză trebuie făcut apel la sentimentul patriotic, național, pentru mobilizarea energiilor poporului britanic. «Times» scrie: «Știm că Anglia s-ar putea prezenta mult mai bine și că nu există o lege naturală care acționează discriminatoriu, în favoarea vest-germanilor și în defavoarea noastră. Și totuși sîntem cuprinși de atmosfera eșecului, ca și cum nici un efort, nici o hotărîre nu ar avea șanse de succes. Este necesar să urmărim a aduce o contribuție corespunzătoare avantajelor reale pe care le deținem, talentelor noastre, voinței noastre naționale. Trebuie să avem un guvern care poate mobiliza patriotismul și energia individuală a poporului britanic».

Iată, așadar, că națiunea se dovedește o categorie istorică profund viabilă, capabilă să exercite o profundă influență chiar și în cazul unui popor care de mult și-a cîștigat independența. O asemenea concluzie, confirmată și de ziarul «Times», nu poate decît să însemne că cu totul alte soluții decît cele legate de dizolvarea intereselor naționale în conglomerate integraționiste sînt de natură să aibă ecou și să mobilizeze talentul și energia binecunoscute ale poporului britanic, ca și ale oricărui alt popor.

N. URECHE

N.A.D.G.E., N.I.A.G. ȘI INTEGRAREA

În fața administrației americane în funcțiune și a președintelui ales, Nixon, specialiștii în problemele alianței atlantice vin cu noi propuneri. Ele preconizează constituirea unei așa-zise «comunități defensive americano-vest-europene». Replică dată vechii structuri a N.A.T.O., noul imperiu nord-atlantic» ar urma să fiinţeze pe baza unor acorduri bipartite între S.U.A. și Europa occidentală, să lege cele două entități printr-o sporită integrare economică, tehnologică și militară. Nu este desigur pentru prima dată cînd cercetători americani specializați în chestiuni internaționale, ca Herman Kahn, W. Pfaff și Strausz-Hupe, abordează ideea subordonării politicii militare a membrilor alianței atlantice față de Pentagon. De data aceasta, noutatea constă în faptul că preconizata integrare este abordată din perspectiva formei, a structurii în care se vrea realizată.

Paralel însă cu această «nouă formulă» oferită partenerilor vest-europeni ai S.U.A. mult mai reticenți în ultima vreme la doctrina politică și militară impusă de Pentagon, conducătorii N.A.T.O. propun și măsuri practice de integrare. Astfel, recent a luat ființă un nou organism atlantic «N.A.T.O. Industrial Advisary Group» (N.I.A.G.), menit să conlucreze cu toate verigile suprastructurale ale alianței care elaborează planurile înarmării strategice. N.I.A.G. este în fapt un trust internațional ce va reuni pe reprezentanții următoarelor industrii occidentale de armament: aeronautică, electronică, nucleară, de material exploziv clasic, metalurgică și chimică.

Concomitent, reține atenția observatorilor intensificarea realizării sistemului nord-atlantic de apărare aeriană, «North Atlantic Defence Ground Environment System» — N.A.D.G.E., o vastă infrastructură compusă din stații radar, ordinatoare și instalații de transmisiuni. Potrivit purtătorului de cuvînt al consorțiului internațional «Hughes», căruia i-a fost încredințată de către N.A.D.G.E. realizarea acestor instalații, «două noi centre militare de supraveghere și control aerian au fost plasate în Germania occidentală, spre a completa «bucla electronică» a N.A.D.G.E. care străbate, între Turcia și Norvegia, nouă țări ale alianței». Săptămînalul britanic «The Observer» opinează că, prin exemplul de integrare oferit, N.A.D.G.E. ar facilita o atenuare a disensiunilor din sînul coaliției atlantice.

Judecînd prin prisma ultimelor acțiuni integraționiste de factură militară — acțiuni ce subminează cauza păcii și destinderii — este cert că ziarul american «Washington Post» nu exagera cu nimic atunci cînd scria că: «Destinderea constituie o temă minoră în cadrul N.A.T.O. ...Politica de forță este expresia zilei».

Emil GEORGESCU

COMPUTER

• Un proiect întocmit de guvernul italian evaluează la 2 500 000 lire cheltuielile pentru consolidarea Turnului din Pisa. Dacă nu se întreprind operațiuni de salvare, turnul se va prăbuși — după părerea experților — peste... 150 de ani.

• În comparație cu anul trecut, în 1968 (pînă la 1 decembrie) au fost vîndute în Franța cu 30 la sută mai multe autoturisme străine. Cifra exactă: 183 329. În ordinea solicitării, Fiat ocupă locul întîi, urmat de Morris și Austin.

• Marile bănci americane au înregistrat în focul crizei monetare vest-europene un veritabil boom de transferuri. Numai din Germania occidentală au fost transferate băncilor americane peste un miliard de dolari. În schimbul acestor disponibilități lichide, tezaurierii americani au emis certificate de credit pentru 1 300 000 000 de dolari.

• În ultimii 68 ani populația Italiei a crescut cu 55%, adică de la aproximativ 34 000 000 în 1902, la peste 54 000 000 în 1968.

• Într-un raport asupra mortalității infantile — medicul mexican Rafael Ramos arată că în America Latină, în fiecare 56 de secunde moare cîte un copil sub 4 ani, din pricina subnutriției.

• La șantierele navale italiene de la Porto Maghera a fost lansat la apă vasul frigorific «Kotovsky» de 5 000 tone și cu o lungime de 123 m, construit de firma Efin-Breda pentru U.R.S.S.

• În proiectul de buget pe anul 1969, guvernul de la Bonn intenționează să sporească fondurile destinate cheltuielilor militare la 22,5 miliarde mărci — adică 27,5% din buget.

CRONICA DE TREI SECUNDE

merci d-nă reynolds!

Revin la Reynolds, craierul afacerii cu trenul poștal, fiindcă omul acesta cu geniu diabolic mi-a făcut — mie și nu numai mie, cred — un bine, înainte de a fi înghițit în întunericul unei ocne. D-na Reynolds a explicat într-un interviu dat exclusiv săptămînalului «The People» de ce a ajuns Scotland Yard-ul să pună mîna pe bărbatul ei, adică de ce s-a întors familia lor la «locul crimei», exact în Anglia: ei au făcut în cinci ani un lung și frumos voiaj prin lume — sudul Franței, Mexico, Canada și, în sfîrșit, Statele Unite. S-ar fi stabilit ori în Canada ori în S.U.A., și n-ar fi aflat nici dracu' de ei. Dar — și aici e aici — viața e prea scumpă în ambele țări. E mirobolant, frații între salariu: îi dai nevestii comoara secolului, îi aduci un tren cu bani și dînsa constată că nu vă ajung, că viața e scumpă! De cînd am auzit această apreciere din partea d-nei Reynolds, nu numai că liniștea în casă e bazată pe un argument strivitor în fața soției, dar mi se pare că pentru noi toți, mesdames et messieurs, ladies and gentlemen, scumpi tovarăși și tovarășe, totul a devenit foarte clar pe această latură a lucrurilor.

romanele în medicină

De prea multă vreme, oamenii de știință și specialiștii zilelor noastre se uită de sus la scriitorii acelorași zile — de foarte multe ori pe bună dreptate — ca acum să tac din gură și să nu le spun marilor savanți că în sfîrșit au venit și ei «ai doilea» — cum se zice în limbaj de peluză. Scriitorii n-au inventat nici bomba atomică, habar n-au de ce se ascunde în sincrofazotroane, habar n-au cum se va lecui cancerul, habar n-au de bio-geo-astro-matematico-cosmo- ș.a.m.-dologie. Sînt niște profani depășiți, niște ageamii, niște tufe de Venețiia în ale științei, fără de care veacul nu mai e veac. Bun. Fie. Dar descoperirea teoretică a doctorilor americani Weissmann și Kastenbaum — conform căreia moartea unui om, ca și boala sa, nu mai pot fi atribuite doar unui rău organic, ci pot surveni dintr-un eveniment psihosocial fără contingență cu anatomia — povestea asta a fost descoperită de mult, de mult de tot, de scriitori. Profanii aceștia — Balzac, Goethe, Mann, Dostoievski, Shakespeare, îi iau la întîmplare — au zis tot timpul că omul poate muri din nostalgie, din plictiseală, din nedreptate, din dor, din lupta dintre pasiune și datorie, din inimă rea, avînd cordul perfect, din remușcare, din rușine, din fel de fel de «abstracțiia», care nu se pot observa la disecțiile pe cadavre. Ei o țineau morțiș că o femeie sănătoasă tun poate pieri din dorul după un bărbat și că un bărbat sănătos se poate îmbolnăvi absolut științific rîvnind la o femeie. Lumea nu-i credea și zicea că astea-s romane, adică neadevăruri, vorbe, povești de adormit, dacă nu copiii — atunci amanții. Lumea credea în doctori, nu în cărțile scriitorilor. Acum doctorii văd că moartea poate veni așa cum au spus-o scriitorii, profanii, ageamiii în sincrofazotroane. Și Camil — de departe, în șoaptă: «În ce aiteeva să cred, dacă nu în romane?»...

Credeți în romane — n-o să vă pară rău, nu pierdeți nimic și tot acolo ajungem.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Scriitorul american **Norman Mailer** (n. 1923) a prezent în librăriile noastre cu masiva sa lucrare epică **Cei goi și cei morți**, pe care critica literară americană o apreciază ca pe cel mai bun roman despre cel de-al doilea război mondial. Iar André Maurois prefațatorul ediției franceze, socotește romanul o carte mare, de neuitat. Credem însă că și ediție în limba română nu i-ar fi strică o prefață care să ne vorbească despre autor și activitatea lui. În românește de Ioana Corbul și Vintilă Corbul (E.L.U.)

● Prin text (Ion Ardeleanu) și fotografii (Gh. Comănescu) ne e prezentat **Muzeul Doftana**, mărturie de nezdruncinat în timp a luptei pentru libertate a celor mai buni fii ai poporului nostru și exemplu al forței morale de nebiruit a comuniștilor (Editura Meridiane)

● Cartea lui Ion Pascadi **Estetica lui Tudor Vianu** se înscrie ca o contribuție utilă în conoașterea **teoreticianului** fenomenului estetic, conținând binevenite și competente argumente în sensul că «erudiția nu împiedică originalitatea, că rigoarea nu anulează personalitatea»... (Editura științifică)

● Volumul al treilea din **Istoria universală a teatrului** de Ion Zamfirescu a ieșit de curând de sub tipar (E.L.U.)

● D. Todericiu semnează romanul științifico-fantastic **Aventură la adînc** (Editura tineretului)

● **Măslinul**, recenta carte de poeme a lui Victor Sivetidis, mărturisește un poet de ascuțită sensibilitate, care, în ciuda unui ton tristic și afișării unui ușor scepticism, e îndrăgostit de frumusețile vieții: flori, pace, dragoste, libertate... Sumarul volumului mai cuprinde și un număr apreciabil de fabule cu tîlc isteț și spiritual. Au contribuit la tălmăcirea poemelor din limba greacă în română **Mircea Ciobanu, Florența Albu, Vasile Zamfir, Mircea Pavelescu** (E.P.L.).

● Într-o ediție prescurtată (și totuși patru volume...) a apărut faimosul roman al lui Eugène Sue **Misterele Parisului**, prilej pentru cititori — îndeosebi tineri — să cunoască un autor de mari nerăbdări, hărăzit însă cu prodigioasă inventivitate și nu lipsit, în același timp, și de darul observației realiste. Traducerea de I. Peltz. Prefață de Mircea Angelescu (Colecția B.P.T.).

● Regizorul Sică Alexandrescu ne relatează cu vervă și antrenant peregrinările sale **Cu Teatrul românesc peste hotare** (Editura Meridiane)

● Pentru amatorii de turism **Drumeție prin munții Banatului** de Lazăr Botoșeneanu și Stefan Nagrea (Editura C.N.E.F.S.).

cinema

● **6 iulie**. Evocarea activității lui Vladimir Ilici Lenin în primii ani de după revoluție într-un film cu accente de noblețe, realizat de regizorul sovietic Juli Karasik. În distribuție: Iuri Kosurov, V. Tarosov, V. Lanovoi, A. Demi...

● **Astă-seară mă distrez**. Melodia «Stasera mi butto», **Marisa Sania** și **Rocky Roberts**, dansatoarea și cîntăreața mulatră Lola Falana (apariție fascinantă), toate acestea sînt tot atîtea momeli aruncate într-o peliculă care, oricît ingăduință am avea, n-o putem situa decît la limita de jos a bunului simț. Regia: Ettore Fizzarotti. În alte roluri: Giancarlo Gianini, Nino Taranto, Franco Franchi și Ciccio Ingrassia

● **Nu pierdeți** aceste documentare: **Semnele negre** (Stavomir Popovici și Gabriela Ionescu), **Izvoarele** (Octavian Ioniță), **Eternul feminin** (Ion Moscu) pentru frumoasa interpretare cinematografică a unor date ale folclorului nostru.

● **Parisul vesel**. Dacă Musette și Jeanne Tom au mai fost pe ecranele noastre de cîteva ori, nu încetăm să vă îndemnăm să vedeți încă o dată scînteietoarea superproducție animată a lui Abe Lewitow

● **Mari actori pe ecranele noastre**. **Charlton Heston** («Planeta maimuțelor»), **Rita Tushingham** («Gustul mierii»), **Lee Marvin, Burt Lancaster** («Profesioniștii»), **Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni** («Noaptea»), **Peter O'Toole, Richard Burton** («Becket»).

Lola Falana

Nevena Kokanova («Hoțul de piersici»)

● Filmul lui Gerard Oury **Marea hoinăreală** va reprezenta selecția franceză la competiția **Oscarurilor** ce se vor decerna în martie 1969.

● Tînărul actor francez **Jacques Perrin** («Secerișul verde», «Compartimentul ucigașilor») a anunțat că în primăvara viitoare își va realiza, în sfîrșit, visul vieții sale: ecranizarea marelui roman al lui Dino Buzzati **«Deșertul tătarilor»**, care, după părerea lui Perrin, oglindește pe Stendhal și pe Kafka. Adaptarea cinematografică aparține scriitorului Jorge Semprun.

● Actorul italian **Giuliano Gemma** (pe care din cînd în cînd îl mai cheamă și Montgomery Wood în unele filme) va apărea într-un nou western italian realizat de Duccio Tessari. Parteneră — **Rita Hayworth**

● După Omar Sharif, încă un actor va da viață pe ecran lui Ernesto Che Guevara. Este vorba de spaniolul Francisco Rabal, solicitat de regizorul italian Paolo Heush pentru apropiatul său film dedicat eroului cuban.

disc

● Discofilii (chiar și discomanii) simt ne voie uneori relații de mai bună prietenie cu «Electrecord»-ul. Și întrucît există presupunerea că politețea stă la baza unor asemenea sentimente alese, ar fi un autentic gest de amiciție dacă pe tarlalele din spatele mapelor de discuri s-ar fructifica niscaiva date cultural-informative despre compozitori, interpreți, formațiile orchestrale etc., etc., etc. Spre fericirea consumatorilor de discuri cu muzică ușoară.

● Dacă o desfășurare de forțe de amploarea a pentru orchestre și tot atîția soliști asigură în mod cert cucerirea sufragiilor pentru melodiile lui **Liviu Ionescu**, același rezultat s-ar obține, dacă nu și mai mult, și prin prezentarea talentatului compozitor, în cîteva notițe, fără pretenție de exhaustivitate (45-EDC-10002)

● **Udo Jürgens** — «Merci, chérie» (1966) plus «Madame» (Cannes-1967), plus două ediscuri de aur (din același an de pomină), plus încă o melodie sfruntată «Warum nur, warum». Udo Jürgens — un disc (EDD-1208) realizat la noi de «Electrecord», pe baza unei înregistrări «Montana»-München. Succesul artistului se explică și prin coexistența celor trei ipostaze creatoare purtînd același nume: compozitorul, poetul și cîntărețul Udo Jürgens.

plastică

● **Bienala de pictură și sculptură '68**. După o selecție riguroasă (juriul și-a spus opinia asupra unui număr de aproape 1 600 de lucrări) în sala Dalles sînt expuse circa 400 de lucrări de pictură și sculptură, opere ale artiștilor din întreaga țară. Bienala din acest an demonstrează pregnant multiplele direcții spre care se îndreaptă arta românească contemporană și larga ei arie tematică.

● Centenarul Luchian s-a transformat într-o amplă sărbătoare a picturii românești. Inaugurat de Muzeul de artă cu expoziția **Peisajul și compoziția plein-air în opera lui Ștefan Luchian** care readuce în atenția publicului lucrări din cicluri celebre ca peisajele de la Brebu și Moinești, «momentul Luchian» mai este ilustrat de expoziția **Luchian — Înaintașii și contemporanii** (Muzeul Simu). Opere ce aparțin muzeelor Simu, Zambaccian, Oana și numeroșilor colecționari alcătuiesc un sintetic drum al picturii românești cu ilustru săi precursori (Grigorescu, Andreescu), cu pleiada de pictori contemporani cu Luchian (Mirea, Verona, Serafim etc.), cu artiștii care i-au urmat și au continuat profundele transformări din plastica românească. Nucleul expoziției îl constituie selecția din opera lui Luchian. În sfîrșit la «Kalinderu» studenții de la Institutul de arte plastice expun pictură și grafică, omagiul celei mai tinere generații adus marelui artist

● **Florin Niculiu** — grafică. Cea de-a doua expoziție a lui Niculiu (n. 1928) trădează chinuite, căutări și căutări: cînd picassian («Vechi carmarose intime»), cînd în căutarea puterii magice a figurativului, a unui «model interior» care ar putea aduce aminte de interiorul suprarealiste («Elegres» etc.), cînd narativ («Oraș mai mult gol» etc.), dar mai tot deauna aspirînd spre exprimarea unei idei, a unei metafore (Galeriile de artă Mihai Vodă 2)

● **«Istoria artelor plastice în România»**. Redactată de un colectiv sub îngrijirea acad. prof. G. Oprescu, este prima mare încercare de proporții enciclopedice menită să prezinte tezaurul artistic făurit de poporul român de-a lungul veacurilor. Primul volum — dintr-un număr de cinci — prezintă în formă rezumată evoluția artei pe teritoriul țării noastre, pînă la sfîrșitul secolului al XVI-lea (Editura Meridiane)

muzică

■ Din viața muzicală a Capitalei săptămîna aceasta va fi lipsi principala manifestare: concertul Filarmonicii. Absența este motivată — chiar bine motivată — de turneul pe care prima noastră formație simfonică pornind numele glorios al lui George Enescu îl întreprinde între 4 și 22 ianuarie 1969 în cîteva orașe din R.F. a Germaniei și Olanda. Sub conducerea dirijorilor **Mircea Basarab** și **Mircea Cristescu**, «Filarmonicus» se va strădui să satisfacă cerințele artistice ale pretențiilor melomani din Bonn, Hamburg, Hanovra, Aachen, Hega etc. oferindu-le interpretarea cîtorva opere din marele repertoriu clasic: George Enescu — Suita I, Cemikovski — Simfonia a IV-a, Brahms — Simfonia a IV-a, César Frank — Simfonia în Re minor, Mendelssohn-Bartholdy — Concertul pentru vioară și orchestră — solist, **Ion Voicu**; Liszt — Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră — solist, **Valentin Gheorghiu**.

Valentin Gheorghiu

■ Corpul de balet al Operei Române apare în fața publicului bucureștean în Sala Palatului (22 decembrie) în «Coppélia» lui Léo Delibes. Soliști: **Alexa Mezincescu** și **I. Cotovelea**. Conducerea muzicală, **Cornel Trăilescu**.

■ Muzică populară românească în sala Ateneu (22 decembrie): Orchestra «Barbu Lăutaru» sub conducerea lui **Nicu Stănescu** și cu soliștii vocali **Irina Loghin, Ana Ispas, Benone Sinulescu, Vlad Dionisie, Emil Gavriș, Ștefan Lăzărescu**.

teatru

● **Victimele datoriei**, pasionantă, complexă carte poetică a dramaturgiei lui Eugen Ionescu, una din piesele cele mai dificile de tălmăcit pe scenă, a văzut lumina rampei la Teatrul Lucia Sturdza Bulandra. Regizorul Crin Teodorescu a creat un spectacol de atmosferă, lucid și ardent totodată, cu o adevărată galerie de personaje, printre care se desfășoară rolul complex creat de Gina Patrichi, alături de Virgil Ogășanu. Insolită apariția lui Ștefan Bănică

● **Duhul pămîntului** — regizorul Ion Olteanu își continuă bogata sa activitate cultural-teatrală înfățișînd în continuare la Teatrul C.I. Nottara fragmente din dramaturgia lui Lucian Blaga. De astă dată sînt abordate piesele «Arca lui Noe», «Cruciada copiilor» și «Meșterul Manole». Într-un spectacol-experiment, dens în metalore și poetică și scenică. Citeva bune compoziții: Cristina Tacoi, Lucia Mureșan, Toni Zaharian, Sanda Băncilă, Mircea Anghelescu

● 20 de ani de activitate a împlinit Teatrul de stat «Valea Jiului». Scurt bilanț: 160 premiere, 6600 de spectacole, 2 milioane de spectatori. Premiera jubiliară: **Croitorul cel mare din Valahia** de Al. Popescu

Eva Pătrășcanu

● Înviorîndu-le inerțiile, inițiativele teatrale colorează o stagiune nu deosebit de complexă. Semnalăm astfel primul spectacol de colaje (fragmente de articole, reportaje, prezentări în formații) realizat sub egida A.T.M.-ului, de George Teodorescu, inteligent și abil autor și regizor. Printre interpreți: Cristina Tacoi, Eva Pătrășcanu, George Bănică, Mihai Stan, Rodica Manolache, Manu Grün. Pe cînd și alte noutăți?

● **Fra Diavolo**. Retras, iluzionistul prezintă un spectacol la Teatrul C. Tănase. Sperăm că ne scoate din jobenul fermecat și umor, dansuri, muzică, așa cum anunță afișul!

● Teatrul de stat din Arad și-a înscris în repertoriu o nouă comedie de Al. Mirodan (același teatru i-a mai jucat autorului, în premieră pe țară, «Camuflajul»). Despre actualitatea temei vorbește însuși titlul noii piese — **Transplantarea inimii necunoscute**.

televiziune

Rubrica de film — cu caracter mai mult de arhivă — ne rezervă cîteva ore plăcute. Mai puțin echilibrată ni se pare activitatea celuilalt deapărțămînt major al programului și anume teatrul. Foarte puțin tentante — majoritatea rubricilor de muzică ușoară și, în general, cele definite «de divertisment». Cu un cuvînt, dacă intenționați cumva să plecați la excursie în munți, nu micul ecran trebuie să vă rețină acasă.

DUMINICĂ 22 DECEMBRIE **Programul I.** Un meci de volei cu multe animatoare: Steaua-Dinamo (13.00) ● **Magazinul duminical** a cîștigat — credem — prestigiul prezentatoarei de farmec și cu multă pricepere în această dificilă îndeletnicire. E vorba de Irina Bora-Iordăchescu care — în treacăt fie spus — seamănă cu ilustra «răzbunătoarea» Emma Peel nu numai cînd o face cu intenție (17.00) ● Luis Berlanga, strălucit reprezentant al cinematografiei spaniole e prezent cu filmul său «Celebuche» (21.10) ● **Program II. Seară de operetă**. «Gondolierii» de Sullivan, în transmisiune directă de la Cluj. Sistem convingă că nu va fi lipsită de finalitate această emulație, prin intermediul micului ecran, într-un sector de viață artistică cam monopolizată (20.05)

Irina Bora-Iordăchescu

LUNI 23 DECEMBRIE. Însemnați-vă în agenda dv.: **Zoo — din viața animalelor**, subiectul «Respirația mării». Poezia unei emisiuni începe adesea de la titlul ei (20.00) ● «Cine ești dumneata, domnule Sorgeo, pasionant film de spionaj de Yves Ciampi, cu un actor deosebit de înzestrat — Thomas Holtzman (20.45)

MARȚI 24 DECEMBRIE După cum ni s-a promis, serialul «Cutreierînd pămînturile» (excelent!) ajunge și pe plaiurile noastre. Iată-l cu «La vînătoare în România» (20.05) ● **Teatrul în studio**: «Cesul de sare de J.P. Prisville — cu Marcel Anghelescu, Ninetta Gusti, Mihai Fotino, Rodica Tapalagă ș.a. (21.40)

MIERCURI 25 DECEMBRIE **Telecinemateca**. Chiar dacă nu toată lumea mai gustă burlescul fraților Groucho, Chico și Harpo Marx («O noapte la operă»), muzica interpretată cu mare virtuozitate, care străbate filmul rămîne perenă (20.40)

JOI 26 DECEMBRIE **Program I.** Emisiunea-concurs **Mens sana in corpore sano**, o afirmă. Temele de azi: «Michelangelo» și «Concerte celebre pentru pian» (20.50) ● **Program II. Con de-a doua serie a filmului «Fereoneula» (21.15)**

VINERI 27 DECEMBRIE. Filmul «Mirajul». Certificat de garanție: actorul Gregory Peck (21.15)

SÎMBĂTĂ 28 DECEMBRIE: **Program I.** TV ne invită — și noi mulțumim! — la concertul de închidere al Festivalului tinerilor interpreți de muzică ușoară din Capitală (21.00) ● **Program II. Recitalul de sîmbătă seara**, cu clarinetistul A.O. Pope și mezzo-soprana Martha Kessler. (20.40). ● Sîmbătă fiind, nu uitați **Războinicii** și **Forsyte Saga**.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 51, din 22 decembrie 1968

I	Bologna — Pisa	1
II	Fiorentina — Palermo	1
III	Juventus — Lanerossi	1
IV	Milan — Torino	1
V	Napoli — Atalanta	1
VI	Sampdoria — Inter	X
VII	Varese — Roma	1
VIII	Verona — Cagliari	X
IX.	Foggia — Cesena	1
X	Catanzaro — Genoa	X
XI	Modena — Mantova	X
XII	Padova — Bari	1
XIII	Lazio — Catania	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

Da! Economisim la C.E.C. pentru că avem asigurate:

— garanția statului pentru sumele depuse;

— secretul operațiunilor efectuate;

— dobînzi și cîștiguri;

— scutirea de impozite și taxe a sumelor depuse, a dobînzilor, cîștigurilor etc.

1/69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 709
28 DECEMBRIE 1968

La mulți ani!

ANUL HOTĂRÎTOR

Publicăm în paginile centrale ale acestui număr o serie de articole, interviuri și declarații ale unor personalități competente în problemele dezvoltării industriei și agriculturii, științei și culturii românești. Departe de a tenta să compună un tablou complet al economiei și culturii noastre la acest început de an — al patrulea an al cincinalului, al patrulea an de aplicare a Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, grupajele noastre ambiționează să atingă doar valoarea unor exemple, să vă transmită intensitatea cu care pulsează în arterele vitale ale țării ideile îndrăznețe, calculul exact și efortul creator.

Dar înainte de a discuta cu cifrele în față, vă propunem nu o dezbatere, ci o conversație : fără ordine de zi, referindu-ne mai puțin la analize și mai mult la sentimente. La urma urmei, analizele valorează nici mai mult, nici mai puțin decît ceea ce reușesc să fixeze în sentimentul public.

Să conversăm, dacă ne permiteți să alegem noi decorul, la gura sobei, sau, și mai bine, într-un colț al camerei dumneavoastră, în care ați așezat cîteva cărți. Dialogul are nevoie de cultură.

Am încheiat un an despre care se pot spune foarte multe lucruri bune. Pentru a cita numai esențe, ritmul de dezvoltare a economiei socialiste românești a fost superior prevederilor cincinalului, știința noastră a obținut succese și în cercetare și în căutarea unor forme instituționale mai eficiente, mai legate de producția de bunuri materiale și spirituale, în cultură au avut loc ample dezbateri creatoare, cu rezultate imediate, și, sîntem siguri, cu importante consecințe de viitor.

A crescut nivelul de trai, deși ne-au lipsit și ne lipsesc încă destule.

Am încheiat un an greu. A construi socialismul nu numai pentru urmași, ci pentru aceste generații, obligă la eforturi pe care n-are rost să le minimalizăm festiv : am muncit mult, ne-am îndepărtat cu sudoare de anii cînd trebuia să facem sacrificii, dar mai sîntem încă în situația de a trăi modest, nu din modestie, ci din necesitate.

Am încheiat un an greu și din punctul de vedere al situației internaționale. Fără a tenta aici bilanțuri, nu putem să nu amintim că 1968, aducînd și elemente încurajatoare în evoluția situației internaționale, a rămas totuși un an încordat, se va înscrie, probabil, în istorie cu o anume greutate specifică a acestei încordări.

În lumina a tot ce am trăit, factorul dominant al anului 1968, în România, a fost unitatea coplești toare, prin forță și emoție, a întregului nostru popor în jurul politicii principiale, realiste și eficiente — în sensul celor mai înalte interese ale socialismului și ale națiunii noastre — a partidului nostru comunist.

Conștiința, forța și imaginația acestui popor au cunoscut, în 1968, creșteri care fundamentează, alături de tot ce am construit în spirit și în materie în anii puterii populare, specificul democrației socialiste românești.

Ar trebui, poate, să recapitulăm împreună cu dumneavoastră marile direcții de dezvoltare preconizate pentru anul pe care îl începem, așa cum acestea rezultă din indicațiile Plenarei din decembrie a Comitetului Central și din planul de stat. Lăsăm, iarăși cu valoare de exemplu, această sarcină colaboratorilor noștri.

Dorim numai să remarcăm că, în limbajul curent, despre 1969 s-a și încetățenit adjectivul hotărîtor.

Directivele Congresului al IX-lea, ale Conferinței Naționale, acest cincinal, tot ceea ce dirijează lucid viața noastră imediată ne impun datoria să socotim anul 1969 hotărîtor.

Vă urăm, tovarăși, să parcurgeți acest an în acest spirit!
Vă urăm fericire și sănătate!
Vă urăm la mulți ani hotărîtori!

FLACĂRA

BREVIAR

• În anii 1966-1966 — primii trei ani ai cincinalului — ritmul de creștere a producției industriale a fost de 12,3 la sută, un ritm superior prevederilor planului cincinal.

• Producția vegetală și animală medie anuală din 1966-1968 a depășit media anilor 1961-1965 cu aproximativ 24 la sută.

• În anul 1968 volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul a fost cu 30 la sută mai mare decît în 1965.

• În anii 1966-1968 s-au dat în folosință peste 155 000 apartamente, ceea ce a creat posibilitatea ca peste 500 000 de persoane să se mute în locuințe noi.

• În anul 1960, pentru acțiuni social-culturale s-au cheltuit 14 miliarde lei; în 1965 — 22 miliarde lei; în 1968 — 31 miliarde lei, iar în 1969 au fost alocate 33 miliarde lei.

• Durata medie a concediului de odihnă a crescut de la 17 zile, în 1965, la 20,8 în 1969.

• Producția de îngrășăminte chimice a cunoscut o linie continuu ascendentă în ultimii ani, trecînd de la 71 021 tone (substanță activă 100%) în 1960 la 536 934 tone în 1967 și 290 160 tone doar în primul semestru al anului 1968.

Același salt l-a înregistrat și producția de fibre și fire sintetice, care a crescut de la 889 tone la 7 995 tone în 1967 și 4 718 tone în primele șase luni ale anului 1968.

• Luînd anul 1965 ca indicator de bază (=100), construcția de mașini și prelucrarea metalelor a trecut la 114 în 1966, la 141, primul trimestru al anului 1968 și 152 al doilea trimestru al anului 1968.

Raportată tot la 1965 (=100), producția industriei chimice a crescut la 122 în 1966, 150 în 1967 și 168 și 167 în, respectiv, trimestrul I și II al anului 1968.

• Prin măsurile stabilite în planul pe 1969 se asigură creșterea salariilor cu 4 miliarde lei.

• Fondurile care sînt alocate în 1969 pentru pensii sînt aproape duble față de cele din 1965.

Ritmul de creștere al industriei românești, în primii trei ani ai cincinalului, producția și productivitatea au întrecut nivelul planificat, iar nomenclatorul de fabricație a cunoscut o largă diversificare în toate sectoarele economiei. Toate acestea dovedesc — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — că «poziția conducătoare a industriei în ansamblul economiei s-a consolidat».

Fotografia noastră vă prezintă un aspect de la Combinatul chimic din Craiova, una dintre puternicele cetăți ale chimiei românești, menite să valorifice superior marile bogății naturale ale patriei socialiste. Dinamica producției globale a industriei chimice a crescut în 1967 cu 150 la sută față de 1965 și cu 115 la sută în semestrul I 1968 față de aceeași perioadă a anului trecut.

În graficul de mai jos puteți urmări spectaculoasa ascensiune din alte două importante compartimente ale economiei noastre: industria siderurgică și producția de energie electrică.

În comparație cu 1960, producția de fontă a crescut de la 1 014 133 tone la 2 456 340 tone în 1967, cea de oțel de la 1 805 780 tone la 4 087 946 tone, iar producția de energie electrică a crescut de la 7 650 milioane KWh (1960) la 24 769 milioane KWh (1967). Sporuri sensibile au fost înregistrate și în perioada 1967-1968. Comparativ cu primul semestru al anului trecut, producția de fontă s-a mărit de la 346 348 tone la 373 650 tone, cea de fontă de la 171 310 tone la 246 305 tone, iar în domeniul energiei electrice cifrele comparative indică următoarea situație: 13 255 milioane KWh (primul semestru 1968) și 11 983 milioane KWh aceeași perioadă a anului 1967).

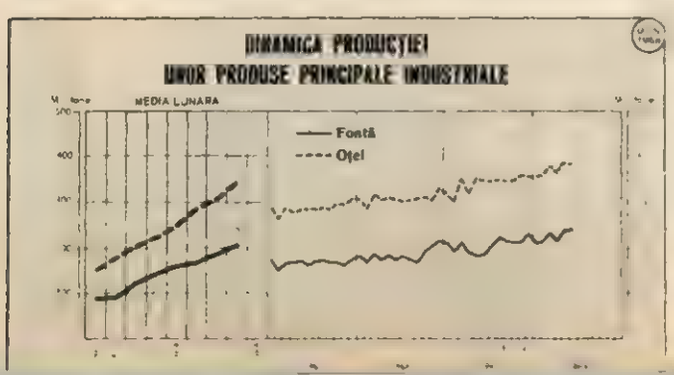

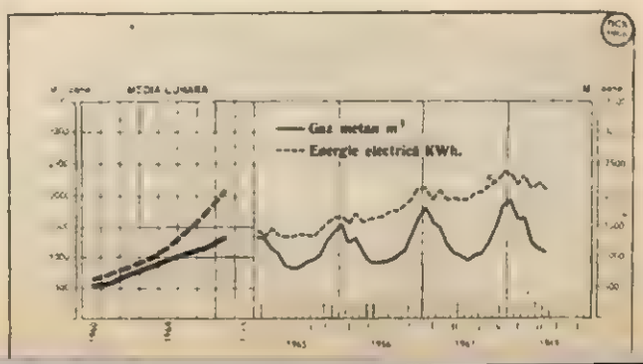

«...bilanțul primilor trei ani ai cincinalului confirmă în mod strălucit justețea politicii economice a partidului nostru, demonstrează că mergem pe un drum bun — drumul progresului neîntrerupt al patriei».

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie a.c.)

PE DRUMUL PROGRESULUI NEÎNTRERUPT AL PATRIEI

realizări și perspective la început de an

Cel de-al treilea an al cincinalului s-a încheiat cu succes. Calendarul, subțiat pînă la ultima filă, indică sosirea momentului de bilanț, de retrospectivă a activității depuse de-a lungul unui întreg an, și cea dintîi constatare pe care o prilejuiește lectura, fie și sumară, a datelor statistice, este că acest al treilea an a întrecut, în amploarea succeselor, chiar și cele mai optimiste previziuni. Oamenii muncii din industrie, din agricultură, din toate sectoarele vieții economice și sociale ale țării,prezintă, la bilanțul în prag de încheiere, realizări a căror valoare nu poate fi înțeleasă decît în perspectiva importantelor evenimente pe care le-au trăit în cursul acestui an.

Îndeplinite și depășite, angajamentele luate cu 12 luni în urmă compun astăzi o impresionantă oglindă a efortului creator depus între timp. Au avut loc largi acțiuni, inițiate și conduse de Partidul Comunist Român, pentru perfecționarea organizării și conducerii economiei, s-au extins rezultatele primelor etape din cadrul procesului de organizare științifică a producției, au luat ființă comitetele de direcție, organe colective de conducere a activității în întreprinderi, toate acestea marcînd o nouă și importantă etapă în îndeplinirea înainte de termen a mărețului program de dezvoltare multilaterală a patriei, trasat de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

Integrate organic în viața țării, toate acestea au importanța lor în activitatea fiecărui om al muncii din țara noastră. Un sondaj efectuat de redactorii noștri indică o pondere considerabilă a celor care consideră, pe baza analizei lucide a realizărilor personale, că anul 1968 a fost, pentru ei, un an rodnic.

Firește, succesele nu sînt niciodată pe măsura aspirațiilor care le devansează mereu, trasînd pentru viitor obiective din ce în ce mai înalte. Fiecare își propune să-și perfecționeze, în continuare, stilul de muncă, să-și împlinească alte dorințe, să meargă în pas cu vremea pe care-o trăim, caracterizată printr-un puternic avînt înnoitor, în toate domeniile.

Cum s-a încheiat, pentru dv., anul ale cărui ultime zile sînt pe cale de a se consuma? Care sînt perspectivele pe care vi le deschide noul an?

Iată întrebări de la care am pornit în realizarea anchetei noastre.

Publicăm în continuare o parte a celor mai semnificative dintre răspunsurile primite.

OBIECTIVE VITALE ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

de ing. VIRGIL ACTARIAN
adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini

Una dintre condițiile esențiale ale progresului multilateral al țării noastre o constituie, așa cum s-a subliniat la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., cît și la lucrările Marii Adunări Naționale, menținerea în continuare a ritmului ridicat de creștere a producției industriale.

Printre problemele vitale pe care Plenara Comitetului Central le-a abordat pe larg și cu precădere dezbătînd planul de stat pe 1969, s-au aflat și cele privitoare la construcțiile de mașini. De altfel, așa cum a subliniat în cuvîntarea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu, *«proiectul de plan pune sarcini mari în fața acestei importante ramuri a industriei noastre socialiste. Industria constructoare de mașini a crescut mult*

Conferințele organizațiilor de partid ale municipiului București și ale județului Timiș au adresat tuturor organizațiilor județene ale P.C.R., tuturor oamenilor muncii, chemări la întrecere în vederea realizării și depășirii planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1969. Fabrica de mașini-unelte și agregate-București este una dintre marile unități, care iau parte la această întrecere.

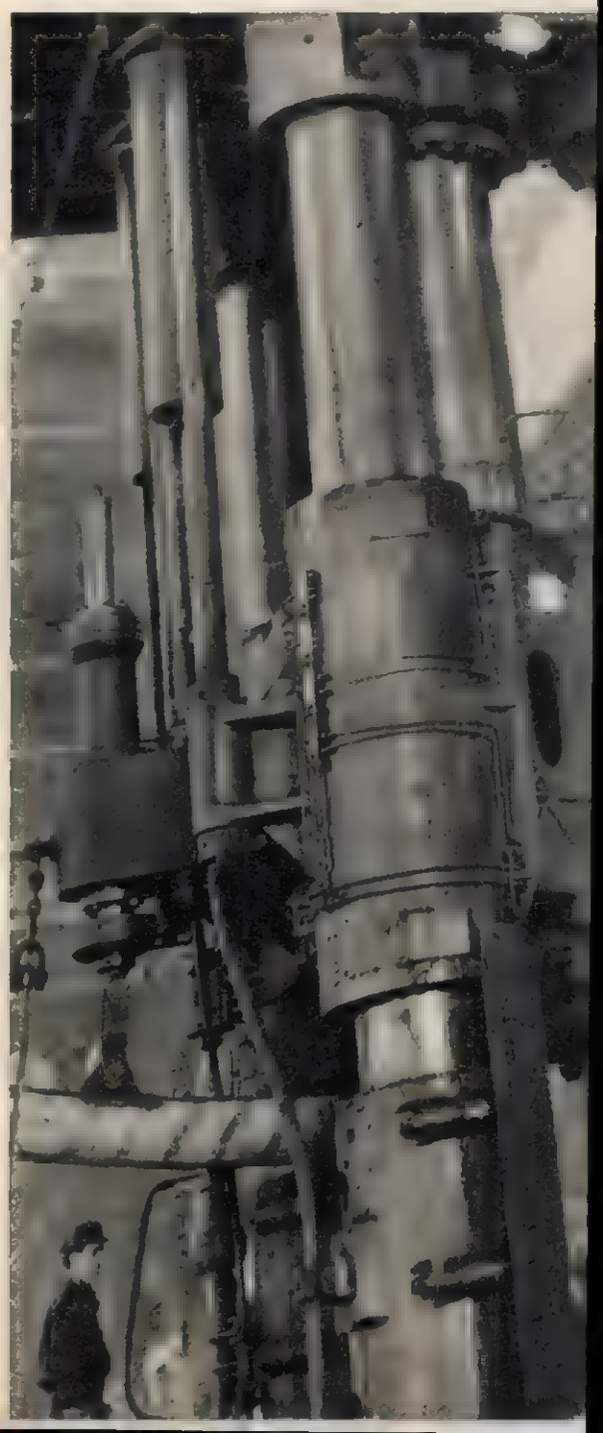

și se dezvoltă într-un ritm susținut; ea acoperă într-o măsură tot mai însemnată necesarul de utilaje și mașini.

Tocmai datorită rolului determinant pe care îl joacă în menținerea dinamismului și modernizării continue a întregii economii naționale, industria constructoare de mașini are de îndeplinit sarcini de o deosebită însemnătate pe liniile directoare trasate de partid.

Potrivit prevederilor planului de stat pe anul 1969, volumul producției industriale pe întreaga economie națională va fi cu 10,8% mai mare decît realizările preliminate pe 1968. Ținînd seama de forțele și posibilitățile în continuă creștere ale industriei constructoare de mașini, producția planificată pe 1969 în această ramură este cu 14,1 la sută mai mare decît realizările din anul 1968 și — exprimat valoric — cu mai mult de 1,7 miliarde lei peste nivelul prevăzut în cincinal.

În anul 1968 au fost asimilate tipuri noi de mașini — unelte grele și de precizie, utilaje pentru tratamentul termic, iar pentru rețeaua de transporturi s-a completat gama de locomotive diesel hidraulice și s-a livrat primul cargou mineralier de 12 500 tdw.

În același timp, sistemul nostru de telecomunicații a fost echipat cu un nou tip de centrală telefonică automată și s-au realizat noi aparate de înaltă tensiune și diferite elemente electronice și de automatizare.

Sarcinile de plan pe 1969 ce revin unităților Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini se caracterizează prin faptul că, în majoritatea lor, ele depășesc prevederile înscrise în planul cincinal, ceea ce scoate în evidență rezervele existente în diferite unități în ce privește productivitatea muncii și indicatorii financiari.

Dacă ținem seama de faptul că în perioada 1966-1969 numai în acest sector se investesc în plus aproape 4 miliarde lei, înțelegem că trebuie făcut totul pentru ca programul prevăzut pe 1969 să fie realizat în întregime. Îndeplinind întocmai directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. și indicațiile recentei Plenare a Comitetului Central, avem create condițiile pentru ca atît în actualul cincinal, cît și, mai ales, în cel următor, să ridicăm construcția de mașini pe o asemenea treaptă încît să reducem într-o măsură substanțială importurile în acest domeniu.

Industria constructoare de mașini este chemată să participe într-o măsură și mai mare la înzestrarea principalelor ramuri ale economiei naționale. Această sarcină nu ar fi cu putință de realizat dacă nu se asigură lărgirea și diversificarea producției, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al mașinilor, utilajelor și instalațiilor tehnologice. Este vorba în primul rînd de asimilarea unui număr de peste 900 de produse noi, în anul 1969, fapt ce reflectă ridicarea nivelului calitativ al produselor și eforturile ce se depun pentru creșterea productivității noastre pe piața externă de mașini și aparate. Trebuie subliniat faptul că în cursul anului 1969 industria constructoare de mașini va produce noi tipuri de tractoare, excavatoare hidraulice, mașini-unelte de precizie, utilaje pentru industria textilă și industria alimentară etc. În același timp vom introduce în producție transformatorul de 190 MVA, aparate de joasă tensiune, aparate de control și reglaj, acumulatoare, izolatoare și altele — toate aceste acțiuni fiind legate de sarcina trasată de partid în legătură cu înnoirea și optimizarea permanentă a nomenclatorului românesc de produse.

În 1969, în preocupările Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini se va afla în continuare problema utilizării raționale a metalului. În acest sens, încă din primele săptămîni ale anului se va efectua o reexaminare critică a normelor de consum, pentru a se asigura concordanța lor cu programul tehnic și cu posibilitățile efective ale întreprinderilor constructoare de mașini. În această acțiune vor fi mobilizate cadre de specialiști chemați să reproiecteze produsele care încorporează mult metal. Sarcina lor este de a determina — prin soluții originale — introducerea unor metale care să înlocuiască, într-o măsură mai mare decît pînă acum, metalul, în vederea îmbunătățirii parametrilor tehnici și economici. În același timp vor fi activizate stocurile disponibile, prin redarea lor în circuitul de producție. O atenție specială se va acorda de asemenea îmbunătățirii gradului de încărcare a mașinilor-unelte și folosirii potențialului uman. În acest scop, ne concentrăm eforturile spre utilizarea în întregime a capacităților, atît în ce privește mijloacele de producție, cît și în ce privește forța de muncă de care dispunem.

Înfăptuind consecvent și cu spirit de răspundere programul elaborat de partid și guvern, industria constructoare de mașini depune toate eforturile pentru a îndeplini, în cele mai bune condiții, obligațiile pe care și le-a asumat, contribuind astfel, pe măsura capacităților ei, la ridicarea potențialului întregii economii naționale și la lărgirea relațiilor economice externe ale României socialiste.

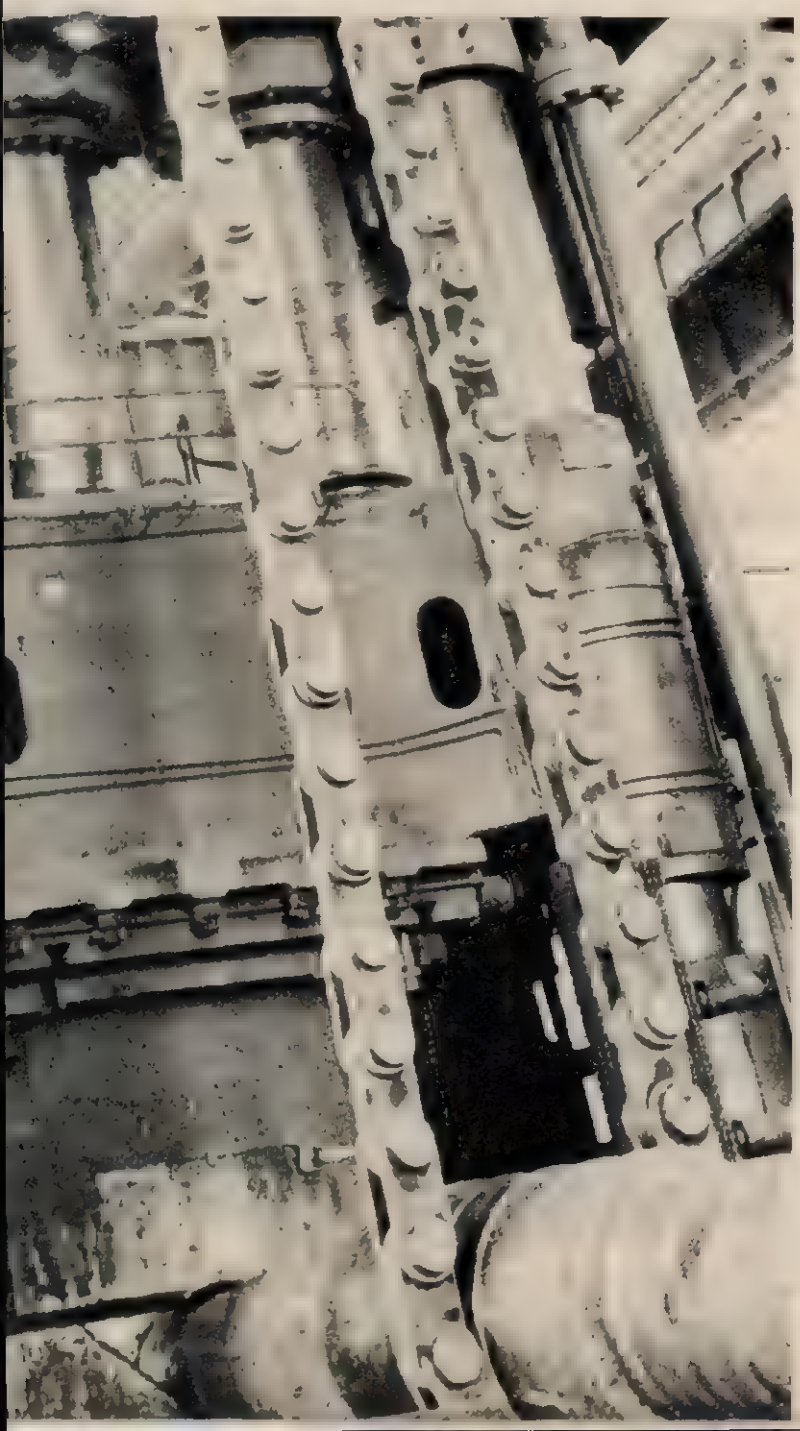

INDUSTRIA MINIERĂ — SFÎRȘIT ȘI ÎNCEPUT DE AN

de ing. TRAIAN BÂRSAN
adjunct al ministrului minelor

Ne aflăm în pragul unui an nou. Întregul nostru potențial industrial și economic, fără a se opri din mersu-i impetuos, privește o clipă înapoi pentru a-și orienta mai cu temei pașii înainte. Oricît ar părea de seci, cifrele ascund în ele viață, eforturi, realizări, sînt mărturia unor activități și a unor rezultate. Nu e un secret pentru nimeni că industria noastră minieră a descris, între 1951 și 1967, o creștere anuală de 9,7%, obținînd un ritm de 2,5-3 ori mai rapid decît cel de pe plan mondial. Implicit, producția de cărbune a crescut de aproape 4 ori, a minereurilor de fier de peste 7 ori, a minereurilor neferoase de peste 9 ori și de peste 25 ori a substanțelor nemetalifere.

Așadar, industria minieră — care-și desfășoară activitatea în 135 mine, 44 uzine și instalații de preparare, organizate în 41 combinate și întreprinderi grupate în 6 ramuri și subramuri miniere — obține în anul de care ne-am despărțit următoarele realizări: producția globală a fost îndeplinită în proporție de 100,7%, producția marfă vîndută și încasată — sută la sută, beneficiile — în proporție de 100,1%, iar productivitatea muncii planificate a fost depășită cu 2,6%. *Ca o consecință directă a organizării științifice a producției și a muncii, a creșterii productivității muncii și a reducerii consumului de materiale, în acest an industria minieră, pe ansamblul ei, este rentabilă.*

Mi-aș îngădui să mă opresc și asupra unor obiective care merită a fi consemnate. Carierele de lignit, de pildă, din zona de luncă de la Rovinari (Cicani, Girla, Beterega și Tismana) sînt prevăzute a fi dotate cu cele mai moderne utilaje de excavare și haldare cunoscute în prezent în tehnica exploatării la zi a cărbunilor. Cariera Cicani a intrat în producție în anul 1967, deși era prevăzută pentru 1968, atingînd parametrii proiectați cu 15 luni înainte de termenul de plan. E gata montarea utilajelor de excavare, haldare și transport la cariera Girla, a cărei producție va fi de 2,2 milioane tone. Probele de rodaj și cele tehnologice au și început, cu 6 luni înaintea termenului prevăzut.

La exploatarea Aghireș din județul Cluj este în curs de construcție o instalație de preparare a nisipurilor caolinoase, cu o capacitate de 1 000 000 tone/an nisip spălat și clasat, 40 000 tone/an caolin și 97 000 tone/an masă caolinoasă, care urmează

(Continuare în pag. 10-11)

AURORA??? — un nume frumos.

Produsele întreprinderii, filaturii și țesătoriei «AURORA» — și mai frumoase.

— Rochii.
— Bluze pentru femei.
— Cămăși bărbătești.
— Țesături pentru copii.

Varietatea sortimentelor, înaltul nivel calitativ, precum și culorile vii sînt unanim apreciate de cumpărători.

I.I.S. «AURORA», Calea Rahovei 240, tel. 23.12.40.

'69

'69

ATHENEE PALACE

BUCUREȘTI
TEL 140895
TELEX 162

RESTAURANT • BRASERIE
NIGHT CLUB ATHÉNÉE
CAFÉ BAR • SNACK BAR
COFETĂRIA „REPUBLICA"

UREAZĂ DISTINSEI CLIENTELE TRADITIONALUL

La mulți ani!

IRVA

GOSPODINE,
predați sticlele
și borcanele
la magazinele
alimentare și centrele
I. R. V. A.

Veți fi totdeauna elegantă, modernă, îmbrăcîndu-vă la **ARTA MODEI**

De curînd deschis, magazinul întreprinderii «ARTA MODEI» din str. Berzei nr. 100 pune la dispoziția cumpărătoarelor ultimele modele de rochii, două piese, pardesiuri, mantouri.

«Îndeplinirea planului celui de-al patrulea an al cincinalului va reprezenta o nouă etapă pe drumul ascendent al poporului nostru spre prosperitate și progres, pe drumul înfloririi României socialiste».

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie a.c.)

PE DRUMUL PROGRESULUI NEÎNTRERUPT AL PATRIEI

realizări și perspective la început de an

(Urmare din pag. 5)

a fi dată în funcțiune la sfîrșitul anului 1969. Nisipul spălat și clasat este destinat turnătoriilor din țară și altor industrii.

La Întreprinderea minieră-Suceava este în curs de construcție o instalație pentru prepararea baritei de la Ostra, cu o capacitate de 145 000 tone/an barită flotată, care urmează a fi dată în funcțiune la sfîrșitul primului semestru al anului 1969, iar pentru exploatarea minieră Zlești (județul Hunedoara) s-a proiectat și s-a contractat din import o instalație modernă pentru măcinarea și clasarea talcului, cu o capacitate de 40 000 tone/an talc preparat. Instalația va duce la o valorificare superioară prin obținerea de diferite sortimente pentru utilizări industriale și la export. Instalația urmează să fie dată în funcțiune la începutul anului 1970.

În general, pentru dotarea minelor noastre cu utilaje moderne, care sînt fabricate în majoritate în țară, s-au alocat în 1966-1970 fonduri de circa 4,7 miliarde lei. Printre utilajele noi, asimilate în țară în ultimul an, amintesc mașina de torcretat galerii, sondezele electrohidraulice, locomotiva diesel de mină, mașina de încărcat cu siloz pneumatică, pompe miniere diferite, redresoare cu siliciu, întrerupătoare, antigrisutoare și altele. În anii următori se vor construi, cu concursul uzinelor constructoare de mașini, precum și cu al atelierelor și uzinelor proprii, o serie de utilaje importante: ciocane perforatoare pentru roci dure, stîlpi hidraulici de abataj, mașini de extracție, locomotive electrice de mină și altele, care vor duce la o economie de fonduri la import de aproximativ 31 milioane lei valută în cincinal.

Și acum să precizăm pe scurt și sarcinile pentru 1969: producția globală — cu circa 500 milioane lei mai mare decît în 1968, investiții — 2,7 miliarde lei și beneficii de 347 milioane lei față de 179 milioane lei în 1968. Totodată se va obține o creștere a productivității muncii de aproape 4% și o reducere a prețului de cost de circa 2%. Investițiile alocate pentru 1969 vor permite realizarea noilor capacități și punerea în valoare a unor noi zăcăminte. Potrivit indicațiilor conducerii de partid și de stat, de pildă, privind asigurarea valorificării superioare a lemnului, s-a hotărît înlocuirea unei părți din combustibilul necesar consumului domestic din fondul Ministerului Economiei Forestiere cu combustibil bazat pe cărbuni. În acest sens s-a inițiat un vast program de cercetări și experimentări încă din 1960. Un prim rezultat: Fabrica de brichete cu liant de la Coroiești, din Valea Jiului. Concepută pentru a folosi ca materie primă cărbuni spălați, construcția fabricii este în curs, urmînd să intre în funcțiune cu întreaga capacitate (600 000 tone/an) în anul 1970. Sînt de asemenea în curs de elaborare proiectele a două fabrici de brichete din lignit și anume: una de 480 000 tone/an brichete la Cîmpulung și alta de 440 000 tone/an brichete la Căpeni, care vor asigura o valorificare superioară a lignitului din bazinele respective și vor pune la dispoziția populației importante cantități de combustibil.

Lucrătorii din industria minieră sînt pe deplin conștienți că îndeplinirea planului celui de-al patrulea an al cincinalului va reprezenta o nouă treaptă pe drumul ascendent al poporului nostru spre prosperitate și progres, făcînd totul pentru a-și îndeplini sarcinile.

În următorii ani, numeroase utilaje chimice vor fi produse de către întreprinderile bucureștene, economisindu-se în felul acesta un important fond valutar. „Am stabilit — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința organizației de partid a municipiului București — ca unele utilaje chimice care erau prevăzute să le importăm — în sumă de 400 milioane lei valută — să fie produse în țară; mi se pare că aproape toate se vor produce la București, la «Grivița roșie»."

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ALE INDUSTRIEI UȘOARE

de ing. ION CRĂCIUN
adjunct al ministrului industriei ușoare

Preocupați în tot timpul anului de a-și îndeplini sarcinile de plan în mod ritmic, lucrătorii din sectorul industriei ușoare întîmpină încheierea anului calendaristic cu simțămîntul datoriei îndeplinite: planul de stat pe 1968 a fost realizat cu 4 zile mai devreme și cu o producție suplimentară de bunuri de consum în valoare de 3 200 milioane lei față de prevederile inițiale ale cincinalului pentru acest an. Amintesc angajamentul ministerului nostru de a asigura, în cadrul planului cincinal, o producție suplimentară de 11 miliarde lei; la sfîrșitul primilor trei ani, producția peste prevederile planului valorează 7 miliarde lei, asigurîndu-se astfel condițiile pentru îndeplinirea angajamentului.

Anul 1968 a fost pentru noi un an de vîrf în ce privește valoarea investițiilor. Cu toate acestea, planul de investiții a fost depășit cu peste 110 milioane lei.

Au fost date în funcțiune noi întreprinderi, ca Fabrica de tricotaje tip lînă din București, Topitoria de in-Ulmeni, primele capacități la țesătoria de mătase «Victoria» din Iași, Filatura de bumbac din Oltenița ș.a. De asemenea, continuă dezvoltarea întreprinderilor existente, prin înlocuirea vechilor mașini cu utilaje moderne, prin construirea de noi secții. În acest an au fost date în funcțiune noi capacități de producție la întreprinderile «Textila»-Pitești, «Libertatea»-Sibiu, «8 Mai» din Piatra Neamț, «1 Septembrie» din Satu Mare ș.a.

Concomitent, a existat o deosebită preocupare pentru folosirea rațională și cît mai completă a capacităților de producție existente.

Toate acestea nu constituie preocupări în sine. Ele trebuie privite prin prisma rezultatului ultim al eforturilor noastre — producția și economicitatea ei. Aspectul cantitativ a fost ilustrat mai sus. Vreau să menționez că în centrul atenției noastre a stat îmbunătățirea continuă a calității produselor și diversificarea sortimentelor, cerințe legate, la rîndul lor, de valorificarea superioară a materiei prime. Un rol important în rezolvarea acestor probleme l-au avut institutele de cercetări ale ministerului nostru și laboratoarele uzinale, antrenate din plin în acțiunea de realizare a unor produse cît mai valoroase din punct de vedere economic.

Problema ridicării calității produselor a fost soluționată și prin extinderea procedeelor tehnologice moderne. Mă refer în special la vopsirea sub presiune a fibrelor sintetice, umidificarea și anticontractarea țesăturilor de lînă fină, vaporizarea în două faze a articolelor imprimate cu diferiți coloranți și altele.

Prin folosirea de noi materii prime, gama noastră de sortimente s-a lărgit în acest an cu articole de corsetărie din fire elastomere, țesături din fibre polinozice, confecții din țesături și tricoturi cașerate pe folii de poliuretan, mochete și covoare tip TUFTING și multe altele.

Anul viitor vom urmări, în mod special, creșterea producției la articolele cel mai mult solicitate: tricotaje din fire sintetice, confecții din țesături de tergal, covoare, perdele, articole de sticlărie pentru menaj, produse destinate adolescenților și copiilor etc.

În domeniul investițiilor vom fi preocupați de a realiza planul ce ne revine, în valoare de 2,6 miliarde lei. Concomitent, vom continua sistemul dotării unei bune părți a noilor capacități de producție cu utilaje realizate în întreprinderile proprii, degrevînd astfel sarcinile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și importul.

Pe de altă parte, obținem creșteri la îndeplinirea planului de export: o creștere de 164% raportată la anul 1965, în loc de 52% cît fusese planificat. Produsele noastre sînt vîndute în 68 de țări.

Vom urmări și în continuare, cu deosebită grijă, valorificarea superioară a materiilor prime și folosirea pe scară largă a materiilor prime indigene. Pentru aceasta, vom conlucra strîns cu furnizorii noștri, în primul rînd Ministerul Industriei Chimice și Consiliul Superior al Agriculturii, în vederea lărgirii bazei de materii prime și a îmbunătățirii calității materialelor pe care aceștia ni le livrează. Concret, mă refer la firele și fibrele sintetice, la lînă și la firele de mătase naturală.

Anul 1969, anul celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei, anul în care ne vom pregăti pentru cel de-al X-lea Congres al P.C.R., este în același timp și un an hotărîtor pentru realizarea planului cincinal. Sîntem hotărîți să justificăm și prin munca viitoare aprecierea pozitivă făcută industriei ușoare de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea ținută la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968.

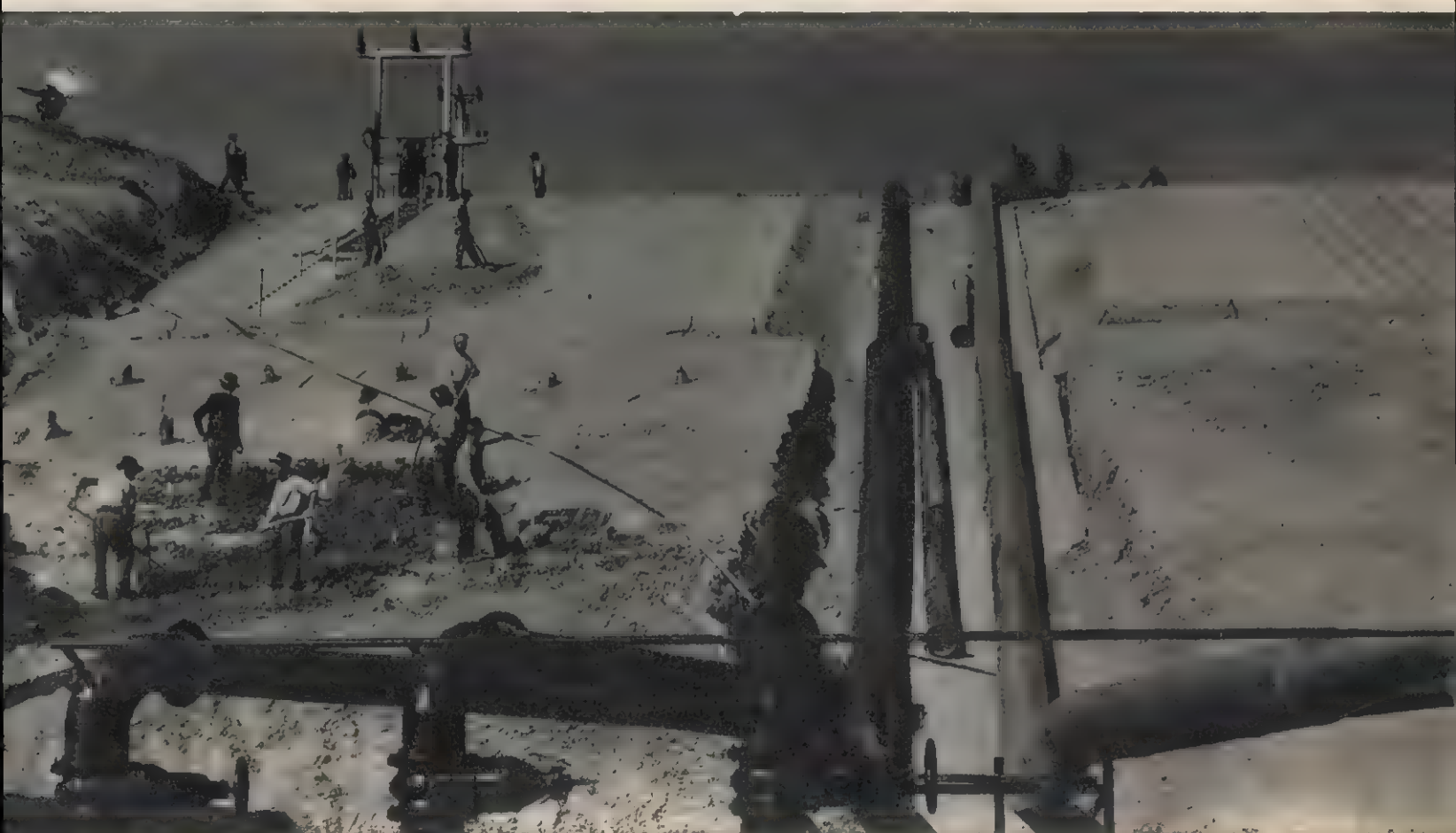

Pentru nevoile agriculturii se va cheltui în 1969, de la buget și din resursele proprii ale unităților de stat și cooperatiste, suma de 15,5 miliarde lei, ceea ce va contribui la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a unităților de stat și cooperatiste din agricultură, în realizarea unor producții sporite.
În fotografie, aspect de la lucrările de instalare a stației de pompare a C.A.P.-Mănăstirea, Oltenița.

PENTRU
FARMECUL
MODERN
AL TINUTEI
ARTICOLE
DIN BUMBAC,
SAU BUMBAC
ÎN AMESTEC
CU FIBRE
DE POLIESTER,
ÎN CULORI
ȘI DESENE
VARIATE,
PRODUCE
ÎNTREPRINDEREA
TEXTILĂ
«DACIA»
ORA
ELESTA
MUGUR
CRISTANA
țesături imprimate
TERCOT VUCOVA
TERCOT LUX
TERCOT ORESTE
țesături uni
SAMFORIZATE
(oricît le-ați spăla,
păstrează
aceeași dimensiune)
BUCUREȘTI

FOTOPRES '68

Iată-ne deci acum, la sfîrșit de an, răsfoind din nou împreună, potrivit unei tradiții statornicite, albumul cu fotografiile care s-au impus atenției în decursul lui 1968. Firește, spațiul restrîns nu ne permite să le reproducem pe toate cîte am fi dorit. Alte multe au fost publicate de-a lungul anului în revista noastră.

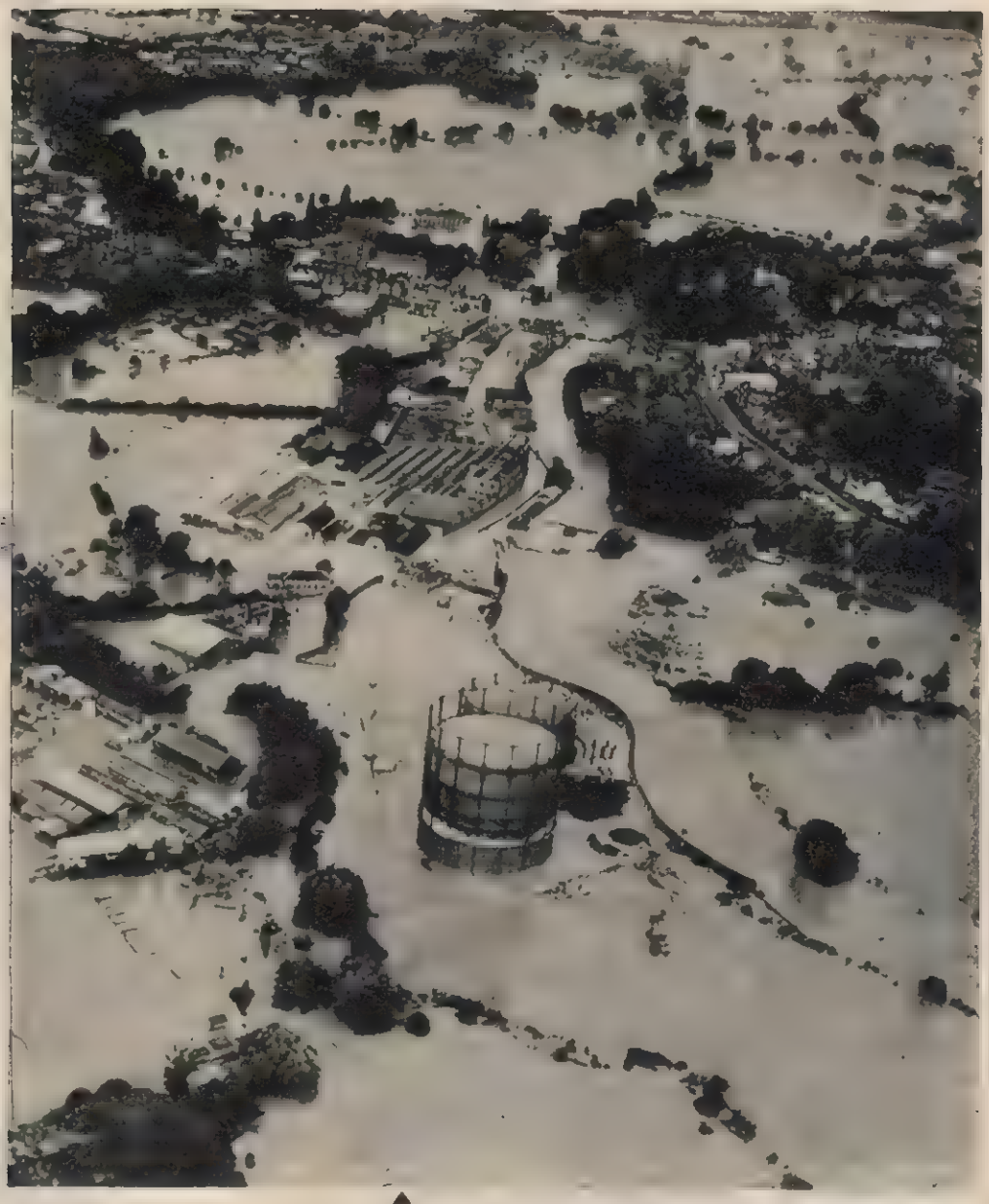

Spectaculoasa fotografie redă elocvent amploarea consecințelor catastrofalelor inundații care s-au abătut în acest an asupra Angliei — ca de altfel și asupra altor țări,ca India, Italia...

V-ați obișnuit cu imaginea Sophiei Loren doar în postura de vedetă. Ea însă, în acest an, a hotărît să facă totul — și chiar să renunțe, cel puțin momentan, la film — numai și numai pentru a deveni mamă. Dar cînd ești o asemenea celebritate, chiar și dacă ai vrea tot n-ai putea scăpa de «publicitatea» făcută de fotoreporteri...

«Uluitoarea săritură a româncei Viscopoleanu» a fost aproape nelipsită din fotoreportajele consacrate Jocurilor Olimpice din Mexic — ilustrare vie a strălucitei performanțe.

«Sărutul vieții» a fost intitulată această imagine, publicată la începutul anului mai întîi în «Jacksonville Journal» și apoi în presa mondială, în urma acordării Premiului Pulitzer autorului ei, italo-americanul Rocco Morabito, fapt ce o consacră drept «cea mai bună fotografie a anului». Fotografia înfățișează încercările unui lucrător de la rețelele de înaltă tensiune din S.U.A. de a-l readuce la viață pe colegul său electrocutat.

Publicînd această imagine zguduitoare, o serie de reviste au intitulat-o «drumul speranței». Dintre nenumăratele victime ale dramei biafreze, prea puține au cunoscut însă acest drum.

Cercurilor de presă, apariția publică, în 1968, a exemplarelor 001 (în Franța) și 002 (în Anglia) ale avioanelor «Concorde», realizate în comun de industriile aviatice ale celor două țări, le-a oferit, în sfîrșit, ocazia să vorbească despre o antantă «concordială». Căci nu constituie un secret pentru nimeni faptul că nu de puține ori în cursul aceluiași an observatorii au fost nevoiți să amintească numai aspecte diametral opuse unei înțelegeri cordiale...

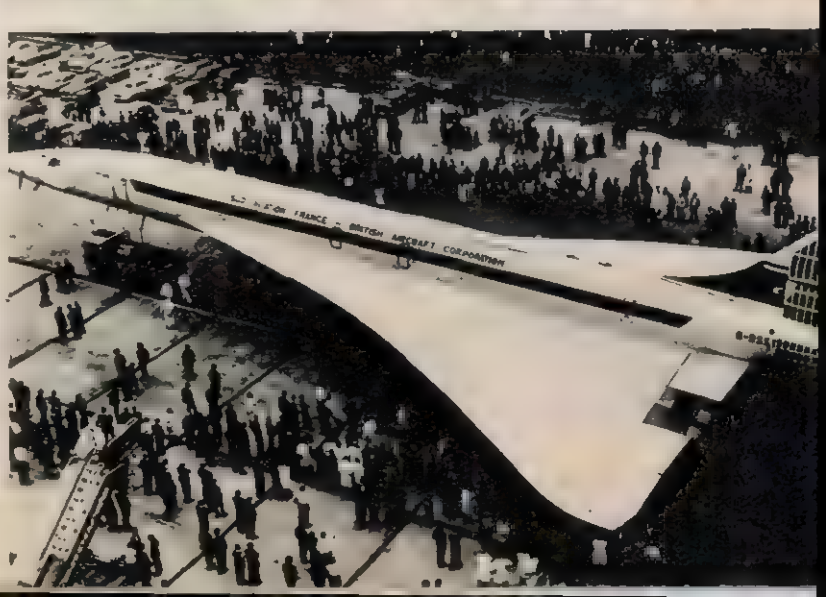

FOTOPRES '68

Calamitățile naturale n-au lipsit nici în acest an, adăugîndu-se micilor sau marilor necazuri ale locuitorilor din diferite colțuri ale bătrînei Terra. Dezolanta imagine, surprinsă de obiectivul aparatului după cutremurul din Sicilia, e o dureroasă invitație la meditație...

An fără evenimente cosmice? Imposibil. Iar cu zborurile celor trei cosmonauți americani — Donn Eisele, Walter Schirra, Walter Cunningham, la bordul lui «Apollo-7» (fotografia din stînga), și al colonelului Gheorghi Timofeevici Beregovoi (fotografia din dreapta), cu nava cosmică sovietică «Soiuz-3», se pare că au fost întreprinși pași serioși înainte în cursa spre Lună.

Ilustrînd în modul simplu, obișnuit, răspunsul populației cehoslovace la apelul de creare a Fondului pentru sprijinirea republicii, fotografia de față și-a cîștigat locul în paginile presei tocmai pentru că degajă grăitor sentimentul patriotismului înflăcărat al acestui popor.

APOLLO-8 — SECUNDELE CRUCIALE

Trei cosmonauți americani au atins pentru prima oară o altitudine de peste 350 000 km, au ocolit Luna de 10 ori de la aproximativ 111 km distanță, au bătut de 250 de ori recordul de înălțime existent pînă la ei.

Trioul care și-a asumat misiunea de a înconjura Luna pentru a deschide drum primei aselenizări este format din pămînteni cu virtuți nu numai... tehnice. Frank Borman, **comandantul expediției, este licențiat în științe și inginer de aeronautică. Profesor de termodinamică și mecanica fluidelor în 1957, el a absolvit în 1960 Școala aerospațială a piloților de încercare.** James Lovell **este și el licențiat în științe și a participat împreună cu Borman la unul dintre zborurile programului «Gemini».** William Anders **este diplomat al Academiei navale și inginer atomist.**

Cabina «Apollo-8» n-a putut oferi pasagerilor săi decît un spațiu de 5,67 mc, față de 9 mc cît au ultimele cabine sovietice de tip «Soiuz». Nu prea comodă pentru un zbor de șapte zile, ea s-a dovedit totuși un adăpost sigur împotriva primejdiilor inerente: lipsa atmosferei, imponderabilitatea, radiațiile solare nocive, micrometeoriții, temperaturile extreme. Pentru această expediție cei trei cosmonauți au avut la dispoziție sistemele de bord compuse din 2 milioane de piese și cele 47 de motoare de propulsie, ghidaj și control al orientării. Pentru momentul extrem de periculos al reintrării în atmosferă, cabina a fost prevăzută cu un scut de protecție termică împotriva asaltului celor 2 750°C.

Urmărit de enormul aparat uman și tehnic de la Centrul de control Houston (Texas), de cele 14 stații de ascultare răspîndite în diferite colțuri ale globului, de stațiile de radio și televiziune și de sute de milioane de oameni din lumea întreagă, zborul apollonauților a avut o serie de momente deosebit de critice, hotărîtoare pentru soarta lor și pentru succesul expediției.

Sîmbătă 21.XII, ora 17,42^{m}. **«Apollo-8» a reușit să se desprindă din chingile gravitației, abandonînd cea de-a treia treaptă a lui «Saturn».**

Marți 24.XII, ora 12,08^{m}. **«Apollo-8» a intrat cu mare precizie pe orbita eliptică provizorie în jurul Lunii. În aceeași zi, la ora** 16,21, **după două revoluții asemănătoare, nava s-a stabilizat pe orbita circumlunară. Momente de entuziasm la Houston. De la 111 km depărtare de Lună, cea mai uluitoare transmisiune de televiziune din spațiul cosmic.**

Miercuri 25.XII, ora 8,06^{m}. **Este depășit alt moment dintre cele mai critice: cabina se desprinde din orbita circumlunară, luînd calea înapoierii spre Pămînt.**

Retrospectiva acestor momente cruciale n-a putut fi încheiată, în momentul intrării revistei noastre la tipar cursa înapoierii lui «Apollo-8» fiind încă în plină desfășurare. Dar cititorii noștri, care au urmărit-o tot timpul, cunosc, la apariția «Flacării», și ultima ei secvență.

S. MAXIMILIAN

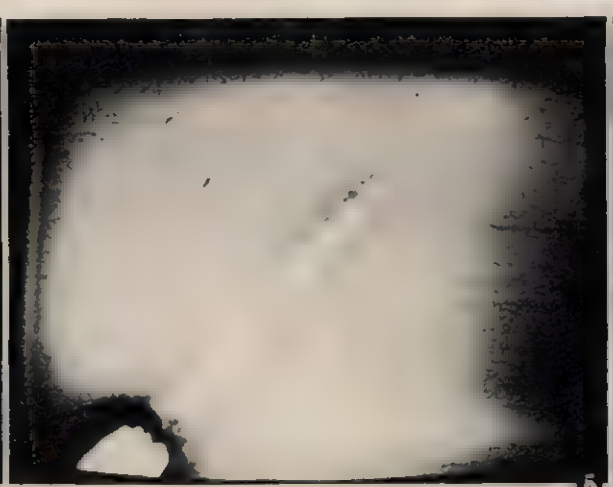

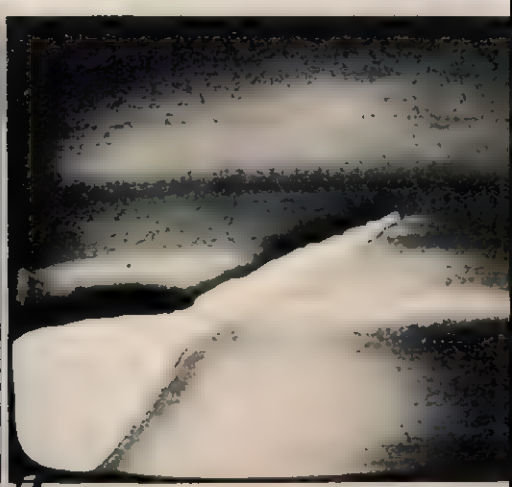

▲ Frank Borman, William Anders și James Lovell — oamenii primului zbor circumlunar.

Cele cinci sectoare indicate pe harta Lunii au fost obiectivele explorării Apollo. Examinarea de la numai 111 kilometri a acestor zone și realizarea unui releveu topografic vor face posibilă alegerea punctului de aselenizare a navei care va transporta primii oameni pe Lună.

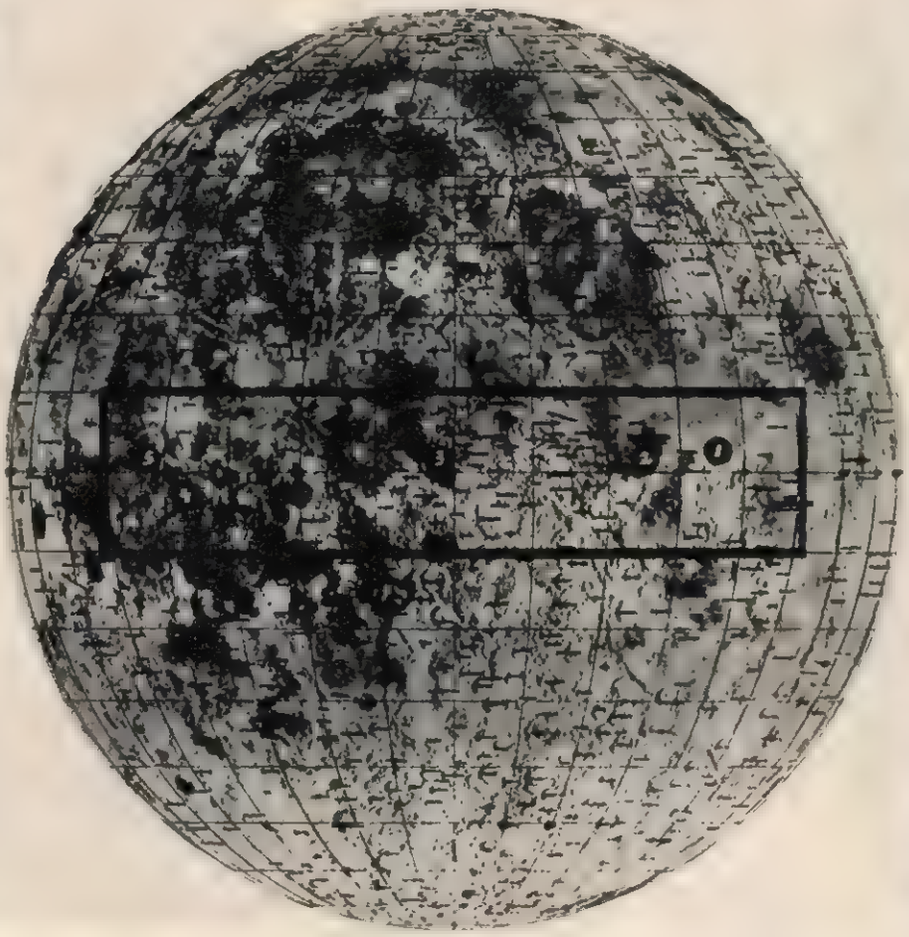

◀ Cei trei membri ai echipajului «Apollo 8» la posturile lor, în cabina cosmonavei.

▲ Frank Borman, cu cîteva minute înaintea începerii drumului spre Lună.

În fotografiile 1, 2, 3 și 4, lansarea rachetei și cîteva dintre momentele care au precedat plasarea ei pe orbita circumterestră. În josul acestor imagini, aceleași clipe de mare tensiune oglindite pe fețele soției și ale copiilor lui Frank Borman, în tribuna de la Cape Kennedy. Alături, cîteva imagini din «viața civilă» a celor trei cosmonauți: familia Borman în jurul mesei (foto 5); James Lovell, soția lui, Marily (un munte lunar a fost botezat după numele ei), și copiii lor în fața locuinței lor din orașul astronauților (foto 6); William Anders, cel mai tînăr dintre membrii echipajului «Apollo-8», cu întreaga sa familie — mezinii sînt în brațele părinților (foto 7).

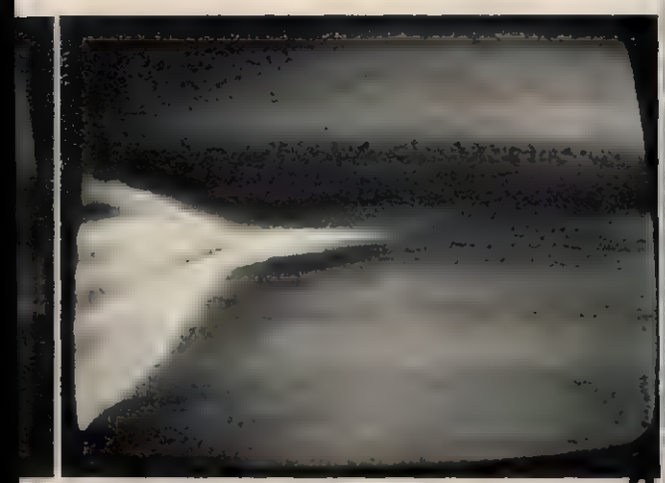

5

6

7

«Saturn-V» în hala de montaj.

filme despre care

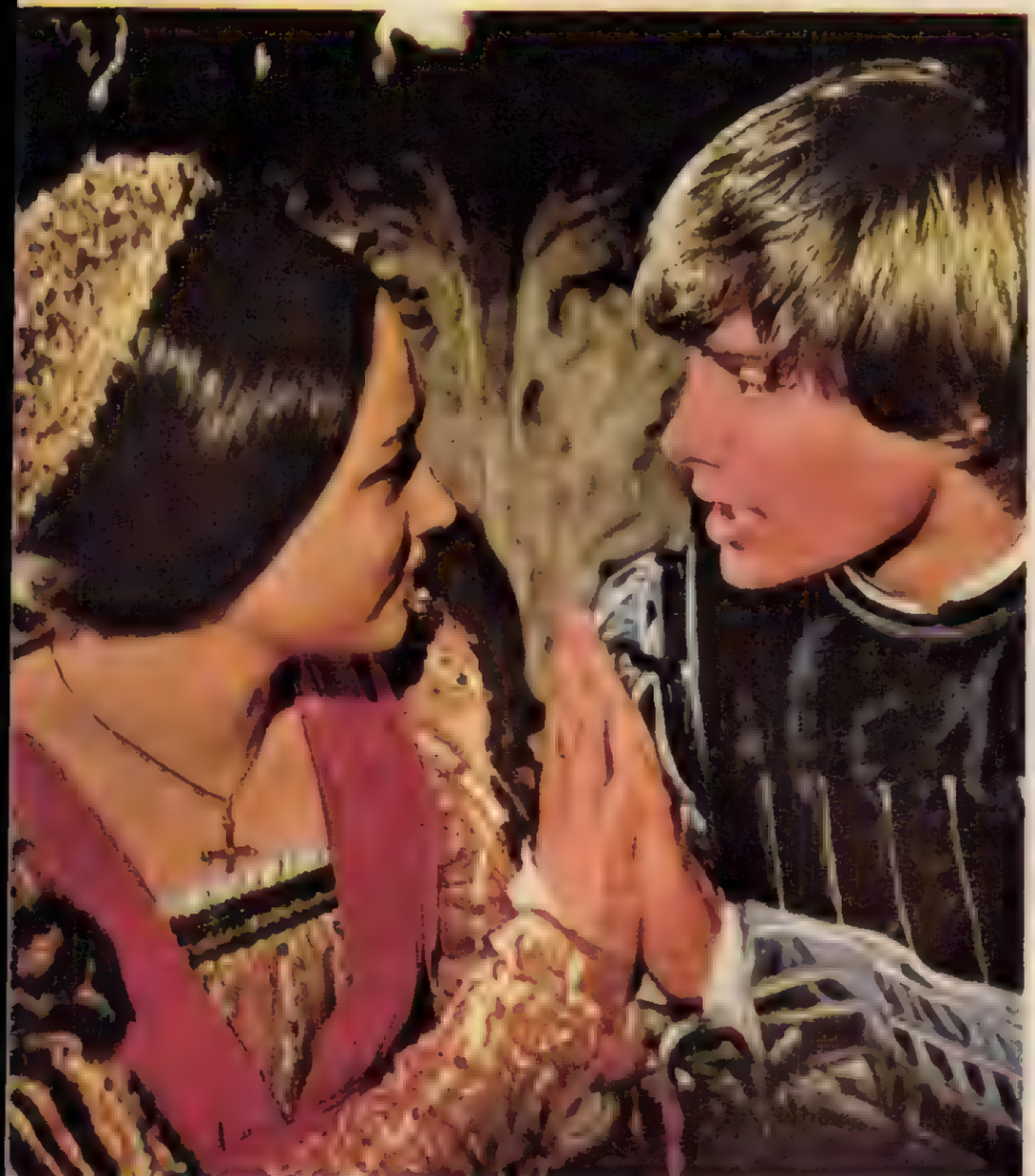

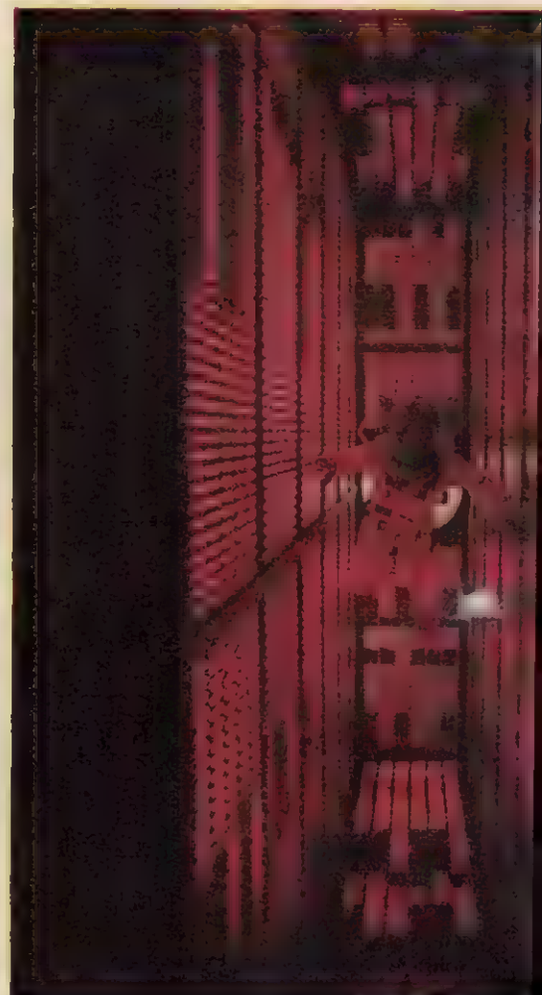

Romeo și Julieta. **Un Shakespeare ecranizat cu îndrăzneală. Astfel se anunță filmul realizat de Franco Zeffirelli, film în care pentru prima dată interpreții (Olivia Hussey și Leonard Whiting) au vîrsta eroilor.**

Absolventul. **Greutatea de a-ți face un loc în viață, un loc de care să nu-ți fie rușine, este tema acestui film puternic, realizat de regizorul american Mike Nichols și având în rolurile principale pe Dusty Hoffman și Ann Bancroft (în fotografie).**

Foto: UNITED ARTISTS

a vorbit în 1968

2001 — o odisee spațială. Judecînd filmul după cutremurătoarele elogii ale criticii, se pare că genul științifico-fantastic a înregistrat o capodoperă o dată cu această nouă creație a lui Stanley Kubrick.

Funny girl («O fată nostimă», pe limba noastră). Un cunoscut spectacol muzical de pe Broadway, cu Barbra Streisand în rolul principal, a fost adus pe ecran de William Wyler în vara acestui an. Protagoniști, tot Barbra Streisand. Partener, Omar Shariff.

Oliver. Romanul lui Dickens «Oliver Twist», transformat în spectacol muzical de Lionel Bart în 1960, a fost transpus și pe peliculă — într-o versiune tot muzicală — de regizorul englez Carol Reed.

colierul de perle

DOAR ANACRONISME?...

Hei, omule! strigă d'Artagnan pe un țăran care lucra la culesul cartofilor. (D'Artagnan s-a născut în 1611 și a murit în 1673, iar cultura cartofului a fost introdusă în Franța abia în secolul al XVIII-lea de Parmentier: 1737—1813.)
(Alexandre Dumas: «Cei trei mușchetari»)

Visezi, spuse regele, ca un învățat de la Sorbona. (Regele care vorbea astfel era Charlemagne, mort în 814, iar Universitatea de la Sorbona n-a fost întemeiată decît în anul 1253.)
(Victor Hugo: «Eviradnus»)

Comediile lui Molière ne spun ele ceva despre marile evenimente din timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea?... Ne vorbesc ele de revocarea Edictului din Nantes? (Cum Molière a murit în 1673, era greu să vorbească de revocarea Edictului din Nantes care a avut loc la 12 ani după moartea sa, adică în 1685.)
(Eugène Scribe: «Discursul de recepție la Academia Franceză»)

244 PICĂTURI DE APĂ

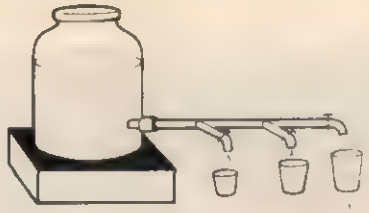

În vacanța cea mare, Georgică și-a instalat laboratorul pe balconul apartamentului în care locuiește, și face diferite experiențe, între care și următoarea:

Dintr-un recipient de sticlă plin cu apă lasă să se scurgă prin robinetele respective, în trei păhărețe diferite:

cîte 5 picături pe zi în păhărețul cel mai mic;
cîte 7 picături pe zi în păhărețul mijlociu;
cîte 9 picături pe zi în păhărețul cel mare.

În cîte zile se umple fiecare păhărel, dacă ținem cont că în păhărețul cel mic încap 53 de picături, în cel mijlociu 88 de picături și în cel mare 103 picături?

Nimeni nu știe de ce distinsa lady și-a ales tocmai acest loc, să zicem cam neobișnuit, pentru odihna de noapte. După cum nimeni nu știe dacă fotografului Franz Lazi din Stuttgart a surprins sau a... determinat acest moment, reflectat în lucrarea sa expusă la Photokina din Köln. Ceea ce se știe însă este că, din punct de vedere al artei fotografice, exponatul s-a bucurat de mult

343

1	3	5	7	11	12	13
15	17	19	21	23	25	26
27	29	33	35	37	39	42
43	45	47	49	51	53	55
57	59	61	63	65	67	69
71	73	76	77	79	81	83
85	87	89	91	93	95	97

Cifrele din aceste 49 de căsuțe trebuie așezate în așa fel ca la adunare să dea, pe orizontală și pe verticală, 343 la fiecare rînd. Cele două cifre hașurate rămîn, obligatoriu, la locul lor.

8 BUCĂȚI DE TORT

Gospodina casei a făcut un tort pe care vrea să-l taie în 8 bucăți — 4 de o formă și 4 de altă formă — dar face din asta o problemă: să realizeze operația numai din trei tăieturi.

Cum se poate?

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Nu mai puțin de zece moștenitori își disputâ acum la Londra drepturile pecuniare de autor și averea lăsată de Conan Doyle, creatorul faimosului erou al romanelor de aventuri Sherlock Holmes. Aceștia au intervenit în ultimul timp pe lîngă televiziunea italiană, opunîndu-se transmiterii unora din operele lui Conan Doyle pînă la stabilirea adevăraților moștenitori legali ai autorului.

● Cercetătorii italieni au descoperit recent, pe suprafața unei coloane din sanctuarul aflat în apropiere de Sulmona, o poezie inedită a lui Ovidiu Poezia, compusă din 15 versuri, e semnată Nasonis, adică Ovidiu Naso.

● La ultima conferință feroviară internațională care a avut loc la Nisa, s-a propus, printre altele, atașarea la trenurile de cursă lungă a cîte unui vagon amenajat în complex comercial. Acesta ar urma să cuprindă deocamdată un salon de frizerie și coafură, o spălătorie și călcătorie automată, o lustragerie, un chioșc de ziare și un ghișeu poștal. Se spune că de această inițiativă nu ar fi străin unul din trusturile comerciale ale faimosului Onassis.

● O secție a poliției engleze profilată pe depistarea contrabandiștilor de stupefiante posedă doi cîini dresați, specializați în descoperirea drogurilor oriunde ar fi ascunse. Cu ajutorul acestor cîini a fost găsită de altfel și o cantitate apreciabilă de marihuana ascunsă în casa lui John Lennon, unul din cei patru «beatles», care s-a trezit în fața justiției împreună cu prietena lui, actrița japoneză Yoko Ono.

● Un mic coșmar al vieții cotidiene e pe cale să dispară: au apărut primele țesături care nu se pătează cu nimic. Este vorba de o soluție chimică pusă la punct de laboratoarele uzinelor Du Pont de Nemours, cu care dacă se tratează în prealabil orice fel de țesătură ea nu mai prinde nici un fel de pată.

SHERLOCK HOLMES SI ORA FATALĂ!

Marele detectiv englez ajunsese cu oarecare întîrziere pe malul Tamisei. Cadavrul sinucigașului fusese scos din apă; ceasul pe care îl purta în buzunarul de la vestă se oprise, ca totdeauna în asemenea cazuri, în momentul cînd luase contact cu apa, deci indica precis ora decesului.

Din nefericire, unul dintre martorii prezenți mutase fără voie limbile ceasornicului din poziția în care înțepeniseră. El nu-și mai aducea aminte ce oră indicau ele înainte să le mute din loc, dar reținuse cu deplină siguranță următoarele: limbile care arătau minutele și orele se suprapuneau cu cea mai mare precizie, iar secundarul tocmai depășise diviziunea 49.

De îndată ce Sherlock Holmes află aceste detalii, precizâ cu glas tare ora, minutul, secunda și chiar fracțiunile de secundă la care corpul sinucigașului se scufundase în Tamisa. Ați putea s-o faceți și dv.?

DE-A HOȚII ȘI VARDIȘTII

Trei polițiști au arestat trei borfași la ultimul etaj al unui bloc înalt. Trebuie să coboare toți cu liftul la parter, pentru a-i conduce apoi la închisoare pe infractori.

Atît la ultimul etaj cît și la parter, liftul se deschide într-o cameră din care nu se poate evada.

În lift nu încap decît două persoane.

Cîte curse, în jos și în sus, trebuie să se facă cu liftul și cum trebuie să se procedeze la fiecare cursă, pentru ca în nici un moment borfașii să nu se găsească, la parter sau la etaj, în număr mai mare decît polițiștii prezenți.

(Dezlegările problemelor din această pagină le găsiți în pagina 44)

Metalurgica

ȘOSEAUA IANCULUI NR. 48
SECTOR 3 BUCUREȘTI
TEL. 35.14.14; 35.44.83

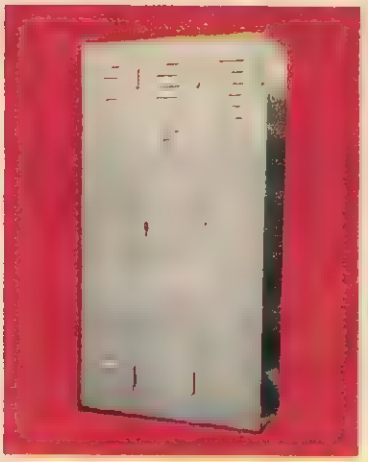

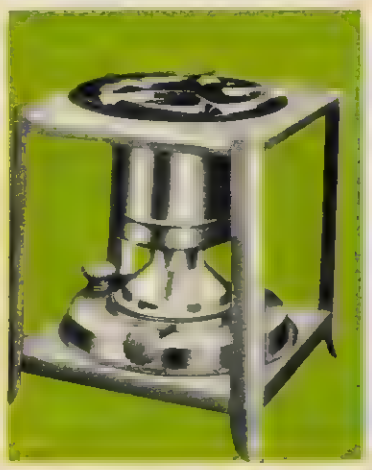

Produce
și pune în vînzare
prin magazinele
comerțului de stat
și cooperatist :

- DULAPURI METALICE **pentru acte;**
  dulapuri metalice vestiare — 1, 2, 3 compartimente pentru haine;
  dulapuri metalice pentru scule;
  roabe metalice cu roți metalice și roți pe pneuri.

- PIESE PENTRU AUTO:
  lentile reflexie;
  lămpi stop;
  lame și brațe ștergător parbriz;
  cleme pentru lame acumulatori;
  prize, ștechere cu 7 poli;
  cutii siguranțe;
  comutator cu cheie;
  broaște contact;
  întrerupător lumină.
- LĂMPI PLAFONIERĂ.
- ARTICOLE DE PODOABE DIN GABLONZ (**la magazinele «Bijuteria»**).
- VASE DIN ALUMINIU **pentru gospodărie.**
- ARTICOLE DE LIBRĂRIE.

PE DRUMUL PROGRESULUI NEÎNTRERUPT AL PATRIEI

realizări și perspective la început de an

În 1966-1968 s-au dat în folosință peste 155 000 apartamente, ceea ce a creat posibilitatea ca peste 500 000 persoane să se mute în locuințe noi.

un an bun

de vorbă cu
profesorul universitar
Edmond NICOLAU

— Ce evenimente deosebite pe plan științific au marcat pentru dv. anul 1968?

— Anul care s-a încheiat a fost rodnic pentru mine. Am avut condiții mai bune ca în alți ani pentru a mă consacra cercetării pur științifice; cartea mea «Introducere în cibernetică» a apărut în trei țări; am participat la o foarte interesantă conferință internațională de bionică. Conferința a marcat o etapă importantă în dezvoltarea acestei tinere ramuri a cibernetică care, printre altele, se preocupă de pasionanta problemă a modelării cibernetice a fenomenelor vieții.

— Dar despre cercetarea științifică la Politehnica din București, în sectorul dv. de activitate, ce ne puteți spune?

— În anul trecut s-au realizat la noi, la Institutul politehnic din București, două obiective importante.

Automatul care recunoaște litere și cifre poate deschide perspective interesante în culegerea automată a textelor în tipografii.

Elaborarea teoriei unui nou tip de sistem automat adaptativ, cu performanțe superioare tuturor sistemelor similare cunoscute în literatura științifică internațională, își poate găsi mari aplicații în conducerea sistemelor automate complexe din industrie, de exemplu o linie tehnologică.

Este o realizare care răspunde prin potențele ei aplicative dezideratului major subliniat și la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.: legarea cercetării științifice de producție.

Pe scurt, 1968 a fost un an bun...

„metalurgica" după 5 ani

— Trecerea de la un an calendaristic la altul ne obligă la o privire înapoi, o privire-bilanț, și la o altă înainte, o privire-perspectivă. Anul vechi, 1968, vă face — cumva — să priviți înapoi... cu mîndrie? Sau dimpotrivă?

— Întrebarea este dură, dar ne convine. Anul 1968 pentru uzina «Metalurgica»-Iași a fost un an al împlinirilor — răspunde tov. ing. **VASILE BRĂNIȘTEANU.** Un an pe care — departe de orice mîndrie — nu-l putem privi decît cu simpatie și satisfacție. Spre deosebire de anul precedent, în 1968 uzina, colectivul ei, a depășit pragul parametrilor proiectați în sectorul de țevi, chiar din primele zile. În privința diversificării producției, numai în acest an am asimilat 160 de noi tipo-dimensiuni de profiluri și 45 tipo-dimensiuni de țevi, reușind să satisfacem cererea tot mai mare și tot mai variată a beneficiarilor. În sfîrșit, anul 1968 a constituit pentru noi anul rentabilizării totale, bilanțul lui se soldează cu un beneficiu de circa 7 milioane lei peste plan. Cred că v-am dat un indicator sintetic concludent.

— Ne-ar interesa o surpriză, o inițiativă, un efort concret de gîndire creatoare care să vă aparțină în exclusivitate.

— În 1968 uzina noastră a început să producă profiluri laminate — subliniez — la rece și cu pereți cît mai subțiri. Am generat astfel o masivă economie de metal, mai precis, o economie de 15—20% față de cantitatea de metal necesară pentru laminarea profilurilor la cald. Și aceasta, fără a diminua domeniul de utilizare sau caracteristicile profilurilor.

— În 1968 s-a înființat și în uzina dv. un comitet de direcție. S-a dovedit folositor?

Fără îndoială, rezultatele pe care le-am obținut sînt și rodul muncii de conducere în colectiv. În jumătatea a doua a anului deci, o dată cu înființarea acestui comitet, am realizat o producție de țevi și profiluri, peste plan, de 2 200 tone.

— Sfîrșitul anului 1968 marchează împlinirea a 5 ani de ființă și activitate a uzinei dv. S-au eliminat dificultățile începutului? Sau mai persistă? Colectivul de muncitori s-a omogenizat? Sau aceasta continuă să fie o problemă?

— Am reușit să lăsăm în urmă greutățile inerente oricărui început. Putem afirma că ne-am însușit și sîntem stăpîni pe procesul tehnologic. În Moldova s-ar fi putut, poate, vorbi despre orice îndeletnicire, numai despre metalurgie nu. Avem azi un colectiv format mai mult din oameni ai locului, temeinic inițiați în tainele meseriei. O școală profesională, pe care cu cele strădanii am reușit să o înființăm și organizăm, face ca pe viitor să nu mai existe pentru noi o problemă a cadrelor calificate.

— Și acum, anul 1969. Ce proiecte și ambiții i-ați dedicat? Sau cu ce se va asemăna, în ceea ce vă privește, 1969 de 1968?

— Îngăduiți-mi un răspuns ingineresc, laconic și pe puncte:

1. Sporirea eficienței cu 5% peste parametrii proiectați în toate sectoarele — cu cheltuieli minime.

2. O autoutilare masivă, pentru a realiza o reducere la capitolul investiții. Practic, fiind mari consumatori de piese de schimb și scule tehnologice, vrem să ni le producem singuri. Pentru această finalitate am și construit un atelier mecanic propriu. Am redus astfel importul.

3. Dezvoltarea nucleului de atelier de tîmplărie mecanică, inițial neprevăzut în proiect, dar cerut de necesități pe parcurs și înființat cu forțe proprii, dezvoltare care să asigure în 1969 o producție de circa 800 tone tîmplărie mecanică. Iar peste 2—3 ani, 6 000 tone anual.

4. În general, să satisfacem mai economic cererile beneficiarilor, atît la producția de țevi cît și la cea de profiluri.

— 1969 vă produce și griji?

— Una singură, însă mare: aprovizionarea cu bandă laminată la cald. E o problemă de familie, încă nu știm cît de complet și prompt ne vor ajuta frații noștri mai mari de la Hunedoara. Pînă acum am avut dificultăți. Teoretic, ar mai fi și alte griji, cele permanente — cantitatea, calitatea,exportul — dar, practic, pentru colectivul nostru ele nu mai constituie încă din 1968 griji, iar în privința viitorului ne asumăm întreaga răspundere.

Așa stînd lucrurile, redacția revistei noastre vă urează la anul și la o bună aprovizionare cu benzi laminate la cald.

nu numai la micene

convorbire cu
Vasile CANARACHE,
directorul Muzeului de arheologie
din Constanța

L-am întrebat pe tov. Vasile Canarache cum a decurs activitatea muzeului în cursul anului 1968, la care el ne-a răspuns:

— 400 de mii de vizitatori atestă interesul turiștilor români și străini față de exponatele aflate în muzeul nostru. Acest rezultat ne face să credem — dacă ținem seama de noile descoperiri arheologice care vor îmbogăți tezaurul muzeistic existent — că în anul acesta interesul publicului va spori. La aceasta va contribui și noul mozaic de la Mangalia dezvelit, prin săpături, în anul 1968.

— Care este programul de lucrări pe anul 1969?

— Vom avea foarte multe de tăcut, pentru că nu este zi să nu scoatem la iveală noi piese de cultură eleniștică și romană, cu o vechime de 2000 și mai bine de ani — vestigii identificate deja de prospectorii noștri. Lucrăm acum la catacombele care se întind de la poalele mozaicului, sub fiața Independenței din

Constanța, pînă la Plaja Muncitorului. Actualmente s-au luat măsuri pentru evacuarea apei din aceste subterane, spre a le scoate la iveală.

O serie întreagă de lucrări diverse continuă pe tot litoralul, în provincia transdanubiană, și este cert că ele vor duce la descoperirea de noi piese arheologice care, bineînțeles, vor fi expuse în muzeu.

La Basarabi sînt aproape terminate lucrările — preluate de către Academie — de la bisericile rupestre din Dealul de Cretă. În ce privește restaurarea monumentului de la Adamclisi, pînă în prezent nu s-a lucrat aproape nimic deoarece se așteaptă noi studii și mai ales fondurile necesare pentru începerea reconstituirii acestui interesant monument de pe vremea împăratului Traian.

În programul nostru de activitate am prevăzut numeroase acțiuni, deoarece Dobrogea reprezintă un teren excepțional de bogat în materiale arheologice.

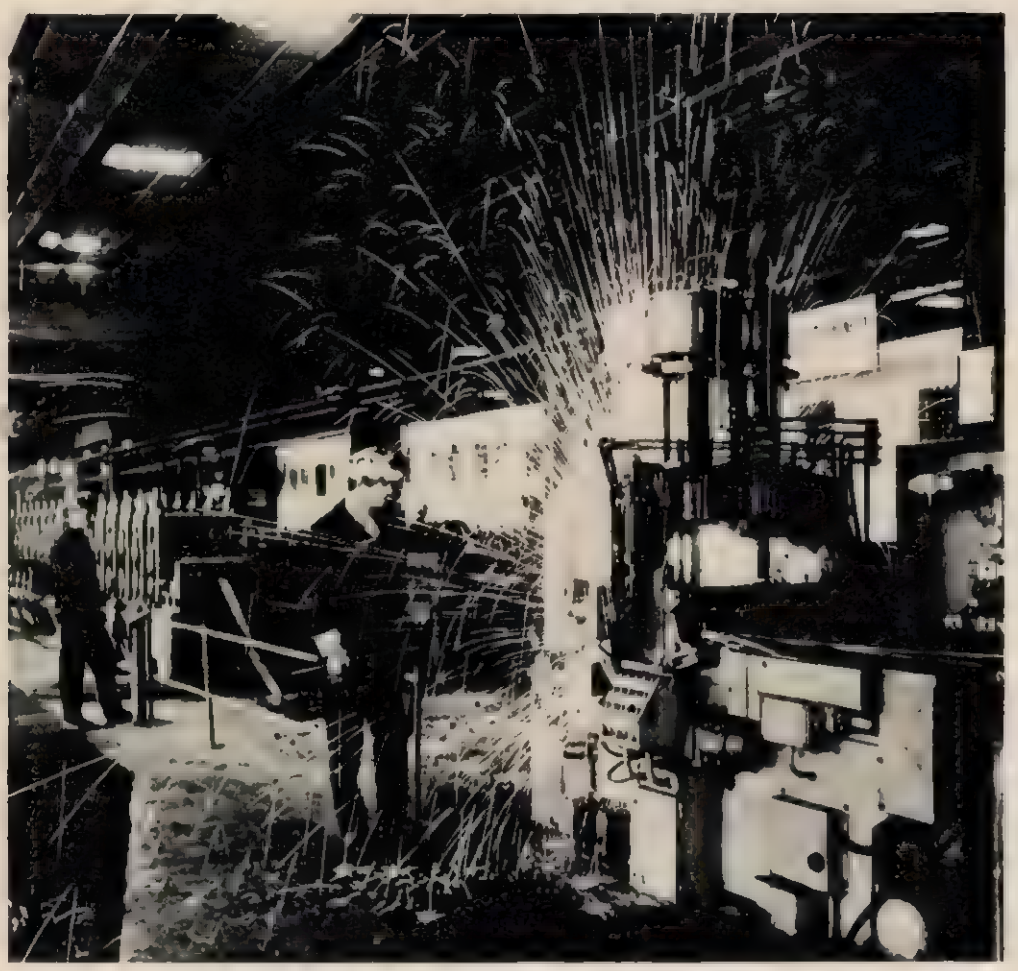

Pentru colectivul uzinelor «Metalurgica» din Iași, 1968 a fost anul împlinirilor.

În Grecia, la Micene, fosta reședință a lui Agamemnon, s-a descoperit un grup de piese din lut ars, precum și șase șerpi încolăciți din lut, asemănători cu cel de marmură de la Constanța. Descoperirile noastre sînt însă de proporții mult mai mari și mai valoroase decît cele descoperite la Micene. Este vorba, probabil, de niște piese de Tanagra, care reprezentau obiecte de cult. Apreciez că avem de-a face cu cele mai interesante vestigii de acest gen descoperite pînă acum.

De asemeni, la Mangalia se vor face cercetări și lucrări subacvatice care vor scoate la iveală piese cel puțin la fel de interesante ca cele de anul trecut.

Sumar, cam acesta este programul nostru de activitate pe anul 1969 și sperăm ca, cu concursul colaboratorilor și specialiștilor noștri, să descoperim noi și inedite piese de valoare pe care să le punem la dispoziția publicului din țară și de peste hotare.

succesele de maturitate ale unui teatru pentru tineret

Vigoarea cu care s-a afirmat Teatrul tineretului din Piatra Neamț, încă de la începutul activității sale, a fost confirmată de-a lungul stagiunilor. Prima parte a anului 1968 a adus o nouă consacrare meritosului colectiv, prin participarea în cununată cu succes la a XXVII-a ediție a Festivalului teatrelor de proză pentru tineret de la Veneția, cu piesa lui Alecu Popovici «Afară-i vopsit gardu' înăuntru-i leopardu'» și «Vrăjitorul din Oz» — dramatizare de E. Covali și Paul Findrihan. În sfîrșit, premierele lunii noiembrie au oferit iubitorilor de teatru din Piatra Neamț alte surprize plăcute.

Considerînd sfîrșitul anului 1968 un bun prilej de trecere în revistă a realizărilor și speranțelor colectivului amintit, am solicitat un interviu tovarășului **EDUARD COVALI**, secretarul literar al teatrului.

— Succesul de presă și elogiile organizatorilor italieni sînt acum cunoscute cititorilor. Am fi curioși să știm dacă reușita s-a observat încă din timpul spectacolelor.

— Furtunile de aplauze însoțite de strigăte ca «Bravo, romeni!» și «Bravo, Romania!» permit, cred, un răspuns afirmativ. Oamenii de teatru cunosc valoarea aprecierilor personalului tehnic și auxiliar. Ei bine, după spectacolul cu piesa lui Alecu Popovici «Afară-i vopsit gardu'...», mașiniștii italieni au exclamat: «Il migliore!» (cel mai bun). Nici aprecierile oficialilor nu s-au rezumat la cele din timpul șederii noastre acolo. Printre altele, după înapoierea în țară, am primit noi mulțumiri din partea directorului festivalului, Wladimiro Dorigo, care ne-a scris: «Personal, eu sînt fericit de această participare și de primirea, de asemeni favorabilă, făcută de critică».

În ce condiții s-a hotărît ca Teatrul tineretului din Piatra Neamț să reprezinte țara noastră la acel festival?

— Invitația a venit direct din partea organizatorilor italieni. Aceștia ne remarcaseră cu prilejul turneului făcut în februarie 1967 la Nürnberg, din inițiativa Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.

— Noile dv. premiere cu «Omul cel bun din Sicuan» de Brecht și «Noaptea încurcăturilor» de Goldsmith — caracterizate de critică drept «spectacole-eveniment» — îndreptățesc să se creadă că succesul Teatrului din Piatra Neamț continuă. Cu ce dorințe întîmpinați anul 1969?

— În primul rînd o dorință de ordinul condițiilor materiale: renovarea sălii să se termine cît mai curînd, termenul planificat fiind deja depășit de constructor. Ca premiere, vom pregăti piesa originală a lui Paul Cornel Chitic, «Cronica personală a lui Laonic»,și «Heidelbergul de altădată» de Förster Mayer.

— În viața teatrului s-au manifestat trăsături oarecum paradoxale: pe de o parte o tot mai pronunțată personalitate artistică a colectivului, pe de altă parte o fluctuație a cadrelor. Situația va rămîne neschimbată în actuala stagiune?

— Nu. În prezent putem vorbi de un colectiv de actori permanenți, foarte valoroși. Exemplificările ar fi nedrepte. Permanentizarea acestui nucleu artistic constituie o altă speranță cu care întîmpinăm anul 1969.

toate eforturilie pentru sănătatea poporului

convorbire cu academicianul prof. dr. Ștefan MILCU

— Ce fapt deosebit pentru dv., ca om de știință, puteți menționa în anul care s-a scurs?

— Nu este greu să răspund la această întrebare. În viața mea am asistat sau am participat direct la numeroase evenimente științifice. Plenara C.C. al P.C.R., care a dezbătut problemele medicinei românești, a constituit însă, fără îndoială, o piatră de hotar. Este pentru prima oară în țara noastră cînd a avut loc o analiză de atît de mare amploare a activității unui sector cu pondere socială deosebită.

Mă voi referi — în ce mă privește — numai la unele aspecte privitoare la cercetarea științifică, și îndeosebi la înființarea Academiei de Științe Medicale, ca for coordonator. Se știe că știința are, în epoca noastră, un rol hotărîtor în viața socială. În societatea modernă nu se poate concepe o organizare sanitară și o corectă funcționare a asistenței medicale fără o bază teoretică și o cercetare științifică corespunzătoare. Știința are în prezent o evoluție ascendentă specifică și un caracter de epocă și de civilizație. Acest fenomen este o rezultantă a contribuțiilor savanților din cele mai diferite țări.

— Dar care este rolul organizării în raport cu cercetarea științifică?

— Organizarea reprezintă doar un cadru în care se va desfășura cercetarea științifică propriu-zisă, ale cărei roade vor contribui la creșterea calitativă a asistenței medicale practice pe [illegible].

Prin noile măsuri de îmbunătățire a cercetării științifice medicale aceasta va căpăta perspective largi — demne de tradiția științei medicale românești, în care s-au remarcat savanți de renume mondial ca V. Babeș, Gh. Marinescu, Fr. Rainer, D. Danielopolu, Ion Cantacuzino, I. Hațieganu, C. Parhon și mulți alții.

Așa cum s-a mai subliniat, Academia de Științe Medicale nu va însemna o simplă emblemă ci un conținut superior al organizării viitoarei activități de cercetare medicală în România. Alături de toți oamenii de știință sîntem animați de dorința ca și în anul ce vine toate eforturile noastre să contribuie la dezvoltarea științelor medicale în țara noastră și la continua ameliorare a ocrotirii sănătății poporului nostru.

orizonturi largi satului românesc contemporan

de Stelian IONESCU membru în Biroul permanent al Consiliului U.N.C.A.P.

Nu e un secret pentru nimeni că în 1968 agricultura românească a fost pusă în fața unor grele încercări. Trebuie precizat din capul locului că în ultimul sfert de veac ogoarele patriei noastre n-au cunoscut în nici un an arșițele prelungite ale secetei ca în primăvara și vara anului care se încheie.

Cu toate acestea acum, cînd pășim în pragul unui nou an, putem să afirmăm cu legitimă mîndrie că agricultura socialist-cooperatistă a trecut cu bine toate examenele la care a fost supusă. Datorită înzestrării pe multiple planuri, prin ajutorul puternic și multilateral acordat de stat, datorită eforturilor neîntrerupte ale tuturor lucrătorilor din agricultură, efectele secetei au fost mult diminuate. Ogoarele românești au răsplătit aceste eforturi. S-au obținut în ansamblu producții bune care permit să se asigure nevoile de consum ale întregii populații, ale industriei, cît și unele disponibilități pentru export.

Se cuvin felicitări harnicei țărănimi cooperatiste care în acest an dificil a obținut rezultate cu mult mai bune decît în unii ani anteriori, neafectați de condiții climaterice nefavorabile. Față de anul 1962 — anul încheierii cooperativizării agriculturii — în 1968 cooperativele agricole au obținut producții medii mult sporite la principalele culturi agricole. Iată faptele: un spor de 264 kg grîu la hectar, 423 kg porumb, 364 kg floarea-soarelui, 4 610 kg sfeclă de zahăr. În această perioadă s-au dublat atît veniturile cît și averea obștească.

Toate acestea demonstrează, fără putere de tăgadă, superioritatea agriculturii cooperatiste față de mica gospodărie țărănească.

Realizările din acest an dau țărănimii cooperatiste noi imboldur pentru a valorifica și mai bine rezervele mari de care dispune agricultura cooperatistă. Avem condiții să sporim în continuare producțiile agricole, să mărim averea obștească, să deschidem orizonturi și mai largi satului românesc contemporan.

Cele 4 678 cooperative agricole, care cuprind mai bine de jumătate din populația activă a țării, pășesc în 1969 cu hotărîrea de a spori și mai mult rodnicia ogoarelor noastre pentru a răspunde cu cinste sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968.

(Continuare în pag. 50)

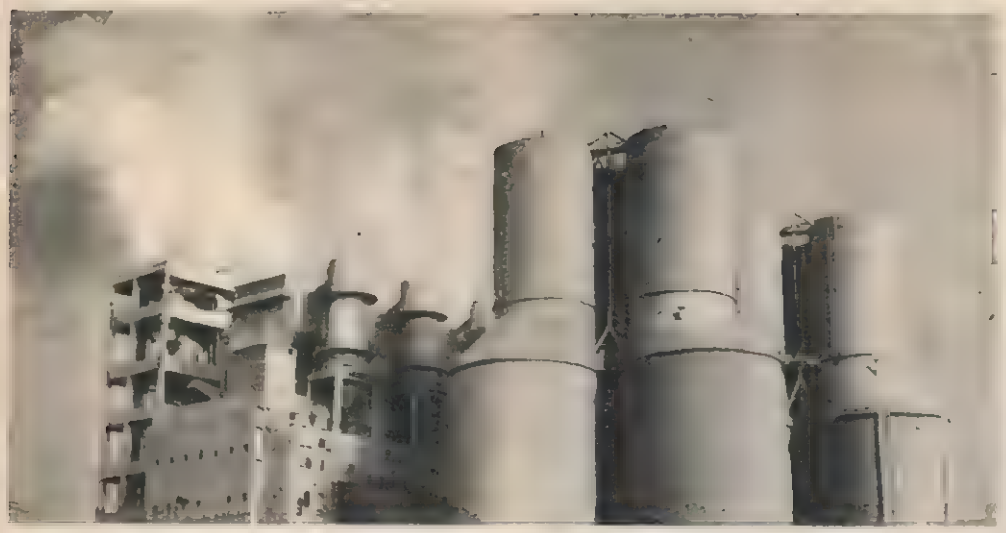

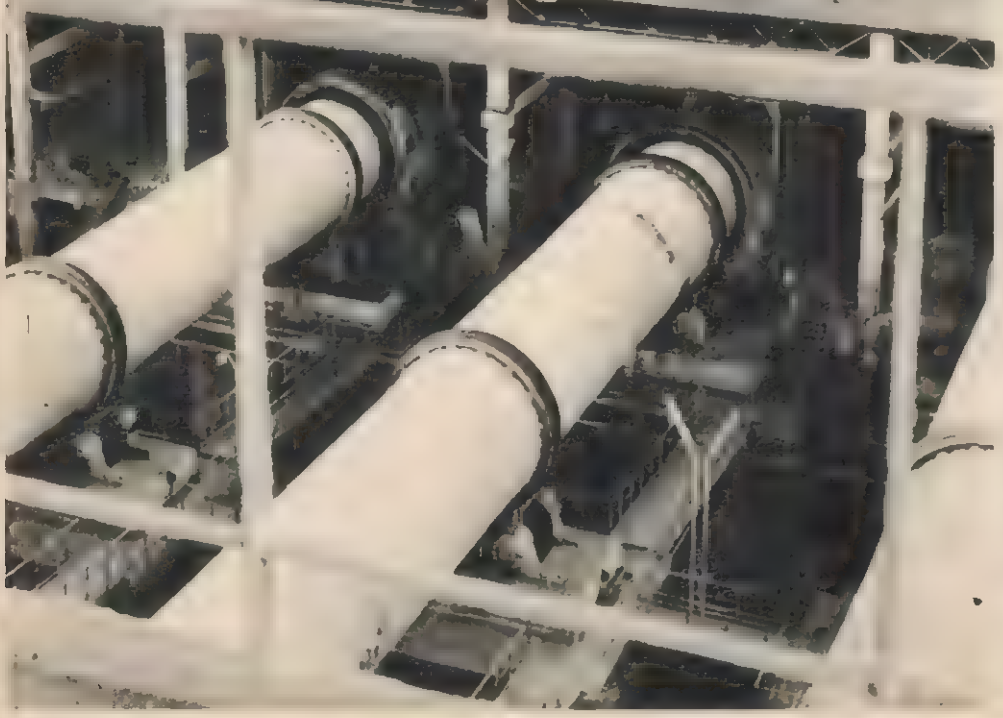

CIMENT

pentru trăinicia țării

Oltenia își sporește valorile. La marginea Tg. Jiului a fost construită nu de multă vreme una dintre cele mai moderne fabrici de ciment și var din țară. Am rugat-o pe tovarășa Ștefania Vîtcă, inginer principal la serviciul tehnic al acestei fabrici, să ne vorbească despre atingerea parametrilor proiectați și despre calitatea cimentului oltenesc.

— Fabrica noastră este tînără. A intrat în funcțiune, cu o treime din capacitatea proiectată, la jumătatea anului 1965. Cele șase linii cu întreaga capacitate proiectată vor funcționa din plin la sfîrșitul trimestrului I al anului 1970.

— Ce ne puteți spune despre producția de ciment a anului 1968?

— S-ar putea spune multe lucruri interesante, dar cred că faptul esențial pe care trebuie să-l reținem, fapt care interesează pe cititori și în primul rînd pe beneficiari, e cel privitor la cantitatea de ciment pe care am dat-o față de ceea ce ne-am propus. În acest sens trebuie să spun că în trimestrul III al acestui an producția de ciment a fost depășită cu 38 mii de tone.

— Care socotiți că ar fi lucrul cel mai interesant care l-ați putea comunica cititorilor în legătură cu produsul dv.?

— În România sînt mai multe fabrici de ciment. Dar numai aici, la Tg. Jiu, se folosește în procesul de fabricație un procedeu unic, nou, care prezintă din punct de vedere economic un avantaj deosebit. La fabricarea cimentului noi folosim procedeul uscat, care recuperează căldura de la cuptoarele de clincher prin schimbătoare de căldură multiciclon. Acest procedeu este foarte avantajos, deoarece consumul de combustibil folosit la fabricarea clincherului este cu mult mai redus față de procedeul umed.

— Cîteva cuvinte despre sortimentele de cimenturi pe care le fabricați, referindu-vă bineînțeles și la calitatea lor.

— Producem diverse sortimente de cimenturi — B55, R.IM.200, Pz400, M400, F300, P400 — în funcție de cerințele interne și externe. Nu vrem neapărat să lăudăm calitățile produselor noastre, dar trebuie să spunem că proprietățile fizico-mecanice ale acestora sînt foarte bune. La toate sortimentele fabricate, rezistențele mecanice sînt cu mult superioare rezistențelor prevăzute în standarde. Numai datorită acestor calități se explică afluxul permanent al beneficiarilor.

— Dv. aveți și o fabrică de azbociment. Vorbiți-ne în mod succint despre ea.

— La ora actuală, fabrica de azbociment cuprinde o linie tehnologică a cărei capacitate proiectată este de 1 550 km pe an. Capacitatea aceasta va fi atinsă la sfîrșitul trimestrului I al anului 1969. Țin să precizez că linia de tuburi de azbociment și-a depășit capacitatea proiectată pe trimestrul III al lui '68 cu 213 tone față de nivelul prevăzut în graficul de atingere a parametrilor proiectați. Pe piața internă, tuburile de azbociment au mare căutare, fiind utilizate cu mult succes atît în agricultură, cît și în industrie.

— Dar despre plăcile plane și ondulate ce ne puteți spune?

— Capacitatea proiectată a liniilor de plăci este de 5 500 000 mp pe an. Ea va fi atinsă la sfîrșitul trimestrului I 1970. Menționez faptul că în trimestrul II al lui '68, liniile de plăci au atins capacitatea prevăzută în graficul de atingere a parametrilor proiectați cu peste 200 la sută. Fiind foarte economice, plăcile noastre au o căutare deosebită. Ele sînt folosite într-o gamă largă de lucrări, în industrie și agricultură, în construirea de locuințe rurale, de cabane turistice etc.

Fabrica de ciment de la Tg. Jiu e tînără. Tineri sînt și oamenii ei. Produsele ei — tot tinere. Și vor rămîne tinere de-a lungul vremii. Pentru că ele poartă în miezul lor nu numai rezistențele fizico-mecanice, ci și trăinicia epocii pe care o construim.

(Flacăra publicitate)

de Iosif TEODORESCU

Robert COLBY

un mic pătrat, un cerc mare...

Povestire poliţistă din colecţia celebrelor selecţiuni «ALFRED HITCHCOCK»

În liniştea încăperii telefonul sună strident. Julie tresări. Smulsă din gînduri, ezită un moment apoi, mai mult în silă, luă receptorul.

— Alo...

— Trebuie să te văd — auzi Julie vocea atît de cunoscută, vocea lui Neal Tracy, amantul ei. De doi ani trăiau cei doi legătura asta de dragoste fără ca Barney, soţul Juliei, să pară că ar şti ceva, şi nici cum s-o mai afle. Barney mai avea de trăit doar patru zile. Exact patru zile,şi apoi... Dacă e să judecăm, nu era drept ca Barney să facă singur acest ultim drum din viaţă. La atacul împotriva vagonului poştal, cînd s-au furat nu mai puţin de două milioane de dolari şi a fost ucis un poliţist, Barney doar nu lucrase singur. Complicii lui de atunci au fost ea, Julie, apoi Neal Tracy, iubitul ei, şi încă doi tipi din lumea lor — Bill Goetz şi Mike Whalen. A căzut mesa, aşa cum se întîmplă uneori, doar Barney. Asupra lui a fost găsită şi arma crimei. Barney a tăcut. A tăcut chiar şi cînd a fost pronunţată cumplita sentinţă: scaunul electric. Barney nu i-a denunţat pe complici, în schimb nici nu a dezvăluit acestora — Julie susţinea că nici măcar ei — locul unde a ascuns cele două milioane de dolari.

— Trebuie, trebuie negreşit să te văd, Julie — stărui Neal. Vino, într-o jumătate de oră, la hotelul Mayfair.

— În regulă — acceptă Julie,şi puse receptorul în furcă. În grabă, îşi trase pe ea mini-rochia verde şi ieşi. Pe trotuar se opri o clipă şi scrută strada. Nimeni. «Se vor fi plictisit» — îşi spuse Julie — dar ciuda o cuprinse din nou. Nu era de ajuns că ticălosul de Barney într-adevăr încă nu-i divulgase unde a pus banii jefuiţi dar, pe deasupra, nimeni n-o credea. Nici poliţiştii şi nici foştii complici,care o urmăreau şi o hărţuiau deopotrivă.

Julie ajunse. La cel de-al 18-lea etaj al hotelului cineva oprise o cameră pe numele ei. Obosită, nervoasă, nici n-apucă să se aşeze într-un fotoliu, cînd auzi o ciocănitură uşoară în uşă. Fără să mai aştepte vreo invitaţie, Neal Tracy, un găligan oacheş, intră în cameră şi-şi îmbrăţişă iubita.

— Cît mă bucur că te văd, *darling*. Dar, la zi, nu cumva ai fost urmărită pe drum?

— Nu, nu cred. Mi se pare că au obosit.

Neal tăcu o clipă, apoi o cuprinse pe Julie după umeri şi o privi adînc în ochi.

— Despre Barney ce mai ştii?

— L-am văzut. Am fost alaltăieri la vorbitor. Era şi frate-său, Brick. Barney a spus clar că cele două milioane i se cuvin lui şi numai lui. Doar le plăteşte cu vîrf şi îndesat. Înţelegi la ce a făcut aluzie... scaunul electric. În fine, a mai spus — asta e cel mai important — a spus că, după moartea lui, eu, ca soţie, voi avea parte de întreaga avere.

— A spus asta, *darling*? A spus-o?... Şi ţi-a vorbit şi despre ascunzătoare?... Neal nu-şi putea stăpîni tulburarea.

— Aş! Aşa de prost îl crezi pe Barney? Ştie el prea bine că în cazuri de-astea vorbitoarele închisorilor sînt pline de microfoane, de benzi de magnetofoane şi de mai ştiu eu ce... Mi-a spus doar că după ce se va căra de pe lumea asta infectă o să mă cheme avocatul lui care o să-mi dea un plic. Înăuntru, în plic, o să găsesc ceva nostim — chiar aşa a spus, nostim — dar eu am să pricep despre ce e vorba.

— O.K. iubito. Tracy îşi frecă mîinile. O să te ajut. O să găsim banii şi o să-i luăm cu noi.

— Nu! — se împotrivi Julie. Nu trebuie, deocamdată, să fim văzuţi împreună. Să nu stricăm totul. Lasă-mă să rezolv singură treburile astea. Apoi... Apoi, aşa cum ne-am înţeles, o să ne întîlnim la Ciudad de Mexico... Oh, dragule, o să fim, în fine, liberi, bogaţi, pentru totdeauna împreună...

Neal o sărută pătimaş şi se despărţiră.

Patru zile mai tîrziu avu loc execuţia nefericitului Barney. Mai trecură alte două zile plină cînd Julie primi mult aşteptata invitaţie de la avocatul W... Acesta îi înmînă frumoasei văduve — în vălurile negre era şi mai ispititoare — un plic sigilat, ruginiu-să semneze de primire. Juliei i se păru că trece un secol pînă ce se văzu din nou în stradă cu plicul în care se afla — nici mai mult, nici mai puţin — fericirea şi viitorul ei, al lor. Se aşeză pe bancheta automobilului ei şi, tremurînd, desfăcu plicul. Înăuntru găsi o cheiţă şi cîteva cuvinte scrise pe o bucată de hîrtie: «Fii fericită, micuţa mea Julie. Dumnezeu cel bun să te apere de o soartă atît de groaznică precum am avut-o eu». Erau scrise apoi cîteva versuri străine despre un anume loc, «un mic pătrat», «un cerc mare», «o taină», «o clădire veche», «o pădure întunecoasă»...

De cîteva ori la rînd citi Julie cuvintele acelea stupide, dar altceva nu pricepu decît că în ele este închisă tainic descrierea locului unde se afla ascunsă colosala avere. O şaradă teribilă, de a cărei dezlegare depindea totul: bogăţia, fericirea alături de omul iubit, o viaţă luată de la capăt... Julie izbucni într-un plînş deznădăjduit. Să fii atît de aproape de ţintă şi... Nu, nu se poate. Îşi adună gîndurile. Se sili să fie mai calmă şi luă de la capăt lectura misivei. Judecă fiecare cuvînt în parte şi relaţiile posibile dintre semnificaţiile lor. Prima rază de lumină apăru nu după mult timp: «casă veche» «pădure întunecoasă»... Doamne, cum nu i-a trecut imediat prin cap? E limpede: Barney vorbeşte despre coliba singuratică din pădure, acolo unde, acum cinci ani, petrecuseră cîteva zile în călătoria lor de nuntă. Juliei îi veni din ce în ce mai greu să se stăpînească. Izbuti totuşi şi reluă cercetarea şaradei. Acum lucrurile mergeau mai uşor. Ca firul unui ciorap care a prins să se deşire: «un mic pătrat» — dar asta nu poate fi decît baraca debarcaderului, iar «un cerc mare» este, bineînţeles, lacul. Lacul din apropiere care era, într-adevăr, perfect rotund, parcă tras cu compasul.

Julie demară şi în cîteva minute ajunse acasă. Se schimbă, îşi luă o valiză şi o porni din nou la drum, plină de nerăbdare şi speranţe. Cunoştea perfect autostrada. N-avea de mers mai mult de 150 de kilometri, ceea ce, în ciuda traficului intens, nu îi va lua mai mult de trei ore şi... Şi, turbînd de furie, observă deodată, prin oglinda retrovizoare, că este urmărită. O maşină neagră se afla atît de aproape în spatele ei, încît în omul de la volan recunoscu pe inspectorul Brown de la poliţia criminală, iar alături de el, un alt bărbat, desigur tot poliţist. Trebuia să-şi facă un plan şi să acţioneze rapid. Julie stopă în faţa unui magazin universal, în faţa căruia era o piaţă largă pentru parcat maşini. Intră şi-şi cumpără un pachet de ţigări. Privi prin vitrina imensă în piaţă şi avu o a doua surpriză. La vreo zece metri de maşina poliţiei oprise o altă maşină, un sport albastru în care se aflau — Julie n-avea nici un motiv să se îndoiască — Bill Goetz şi Mike Whalen.

În împrejurări dificile, mintea Juliei judeca cu o uimitoare repeziciune şi, de obicei, bine. Aşa se întîmplă şi acum.

Julie ieşi din magazin şi se îndreptă cu paşi iuţi şi siguri spre automobilul poliţiei. Prin geamul lăsat ca să se adresă cu o voce gîtuită celor dinăuntru:

— Inspectore Brown, salvează-mă! Viaţa mi-e în mare pericol. Şi făcu un semn spre maşina albastră tip sport.

Fără un cuvînt, inspectorul coborî şi se îndreptă energic în direcţia indicată de femeia speriată. Dar nu făcu mai mult de patru paşi, cînd în piaţă răsună un foc de armă. Rănit la braţ, Brown nici nu avu măcar timp să observe cine a tras: Goetz sau Whalen. Cînd cel de-al doilea poliţist, dezmeticit, vru să se repeadă spre agresori, era prea tîrziu. Ambalată la maximum, maşina albastră se năpusti ca turbată şi pieri din ochii înmărmuriţi ai celor de faţă. Atît de înmărmuriţi,încît nici nu remarcară cînd Julie, surîzînd la volanul *maşinii ei*, o şterse şi ea pe o stradă opusă...

Cînd a ajuns în pădure era seară. Iată coliba, aşa cum şi-o amintea de acum cinci ani. Înarmată cu o lanternă puternică, Julie porni pe o potecă cunoscută spre malul lacului. A ajuns. O mică încăpere pătrată: cabina debarcaderului. Un cerc larg: oglinda lacului. Sub ochii Juliei apăreau, în fine, dezlegate enigmaticele indicaţii din versurile celui dus dintre vii. Uşa cabinei era deschisă şi Julie pătrunse înăuntru înghiţită de beznă. Aprinse lanterna şi plimbă fasciculul luminos dintr-un colţ într-altul, de la podea la plafon. Nimic de văzut. O încăpere goală, pustie. Ieşi pe puntea debarcaderului şi în urma ei uşa scîrţîi amarnic. Legată cu un capăt de un par, o parîmă — una dintre acele funii marinăreşti cu care se leagă bărcile la mal — avea celălalt capăt cufundat în unda calmă a lacului. Fără să-şi dea exact seama de ce — poate fiindcă altceva nu mai era de făcut — Julie apucă de parîmă şi începe s-o tragă afară. Era grea. *Surprinzător de grea. Un gînd o fulgeră pe tînăra femeie:* banii. Se încordă şi trase cu nădejde. Încet-încet, centimetru cu centimetru, funia ieşea din apă trăgînd după ea ceva. În fine, tulburînd luciul apei, apăru o ladă voluminoasă care se prăbuşi cu zgomot pe scîndurile punţii, împroşcînd apă în jur. De efort şi emoţie, Julie tremura toată. Reuşi totuşi să vîre cheia în lacătul ruginit al lăzii şi suspină uşor: se potrivea. Ridică, încă ezitînd, capacul, înlăturînd învelitoarea impermeabilă pe care mai mult o ghici cu degetele nervoase, şi cufundă ambele mîini să apuce — da, acum nu se mai îndoia — să apuce hîrtiile dulci foşnitoare, dolarii, dolarii... Dădu un ţipăt care sparse dureros liniştea din jur şi-şi trase mîinile ca muşcată de şarpe. Înnebunită de o cruntă presimţire, îndreptă lumina lanternei spre interiorul lăzii. Nu! Nu! Nu-i cu putinţă! Dumnezeule! — urla femeia. În trupul omenesc,oribil sfîrtecat, din ladă, Julie îl recunoscuse pe Tracy, pe iubitul ei Neal...

— Te-ai speriat, Julie? — se auzi atunci o voce vibrînd metalic. La capătul *puterilor*, femeia se întoarse spre cel ce vorbise, convinsă că se va afla faţă în faţă cu Barney. Sau — acum nimic nu mai i se părea imposibil — cu stafia lui. Nu, nu era Barney şi nici vreun strigoi. Era viu şi clocotind de ură, Brick, fratele defunctului.

– Te-am aşteptat, scumpă cumnată. Te-am aşteptat ca să-ţi comunic unele lucruri pe care nu le ştii. Înainte de a muri, bietul meu frate m-a numit executorul lui testamentar. O dată cu cele două milioane de dolari,care la ora asta se află la loc sigur, Barney mi-a încredinţat, cu limbă de moarte, misiunea de a-i îndeplini ultimele lui două dorinţe. Una am şi adus-o la îndeplinire. Şi Brick făcu semn cu capul spre ceea ce mai rămăsese din gălîganul de Tracy. A sosit momentul să satisfac şi cea de-a doua dorinţă a fratelui meu. Domnul aibă-l în pază şi ierte-i păcatele.

Ceea ce frumoşii ochi ai Juliei, măriţi de spaimele morţii, mai apucară să vadă înainte de a se stinge pentru totdeauna, a fost ţeava neagră, prosaşpăt curăţată de unsoare,a unui pistol. Locul detunăturii se rostogoli departe, pînă ce se pierdu într-un zvon uşor ca de frunză mîngîiată de vînt...

În româneşte de E. DASCĂLU

FAMILIA SOARELUI, *familia noastră...*

de I.M. ȘTEFAN

Evenimentele astronautice ale ultimului deceniu au «tocit» ascuțișul superlativelor. De cîte ori nu s-a spus — și pe drept cuvînt în momentul respectiv — că o performanță sau alta reprezintă «cea mai extraordinară» înfăptuire în asaltul cosmosului? Acest epitet s-a folosit cu prilejul lansării primului sputnik, în 1957; apoi cu ocazia zborului primului om în cosmos; apoi cînd cel dintîi aparat de zbor a coborît pe Lună; cînd a fost fotografiată fața invizibilă a Lunii, iar imaginile au fost televizate pe Pămînt; cînd o sondă astrală a descins pe Venus; cînd Marte a fost fotografiat de la 9 000 km depărtare; cînd o instalație automată a scormonit solul lunar și l-a analizat etc., etc.

Fără îndoială că toate aceste realizări științifice sînt de importanță majoră. Dacă cineva le-ar fi prevăzut înainte de 1957 pentru deceniul care a urmat, ar fi fost taxat drept utopist fără leac... Și totuși, cred că abia acum ne aflăm în pragul evenimentului «celui mai extraordinar» al acestui început de eră cosmică. Căci în anul care vine, 1969, sau nu mult după aceea, *omul va pune, după toate probabilitățile, piciorul, pentru întîia oară, pe un corp ceresc!* Tot ce s-a întîmplat pînă astăzi, între 1957 și 1968, ne apare, dintr-un anumit punct de vedere, o tumultuoasă «pregătire de artilerie» înaintea atacului decisiv, care va permite explorarea lumilor extraterestre.

Aceasta va reprezenta încoronarea efervescenței astronomice a ultimilor ani, efervescență care în 1968 a completat diadema succeselor astronautice cu cunoscutele zboruri ale navelor de tip Zond, Soiuz și Apollo.

«Pămîntul este leagănul rațiunii — scria Țiolkovski. Dar nu trebuie să rămîi veșnic în leagăn!» Omul zilelor noastre, acel Homo Sapiens care de sute de mii de ani nu trăiește decît pe Terra, va cunoaște «la față locului» un alt astru, înfăptuind visul lui Țiolkovski. Și este sigur că prin contactul cu alte condiții cosmice, complet diferite de ale sale, își va lărgi nemăsurat orizontul, eliberîndu-se din lanțurile subiectivismului geocentrist.

La răscrucea anului 1969, cînd civilizația terestră va începe (poate...) să debordeze limitele cosmice în care a fost creată, este necesar să cunoaștem «teritoriul rezervat» unde vom pătrunde.

După cum se știe, noi, pămîntenii, facem parte din marea familie a Soarelui, din sistemul solar, în care se cuprind, alături de cele nouă planete și de lunile lor, o sumedenie de comete, asteroizi, meteoriți și — să nu uităm — pulberea cosmică și fluxurile de radiații. Această «familie» care, pînă la ultima planetă cunoscută, se întinde pe o rază de nu mai puțin de șase miliarde de kilometri, devine acum tot mai mult «a noastră». S-o cercetăm, deocamdată cu imaginația, folosind drept ghid ilustrațiile din paginile ce urmează. Ele încearcă să prezinte, pe baza datelor de care dispunem actualmente, cum arată «vecinii noștri cosmici».

Urmăriți deci ghidul nostru! În 1969 și în anii următori vă va fi sigur de folos.

Autorul lucrărilor de față, I.M. Ștefan, este nu numai autorul a numeroase lucrări de știință populară, dar și (o știau cei care citiseră cărțile sale pe teme de astronomie?) membru al Societății astronomice a Franței.

POZIȚIA SISTEMULUI SOLAR ÎN GALAXIE

În gigantica spirală a sistemului stelar din care facem parte — Galaxia, cu un diametru de nu mai puțin de 85 000 de ani-lumină (anul-lumină = 9 460 miliarde de kilometri), sistemul nostru solar se găsește pe o poziție mărginașă, cam la 30 000 de ani-lumină de nucleul galactic central. Schița prezintă această poziție.

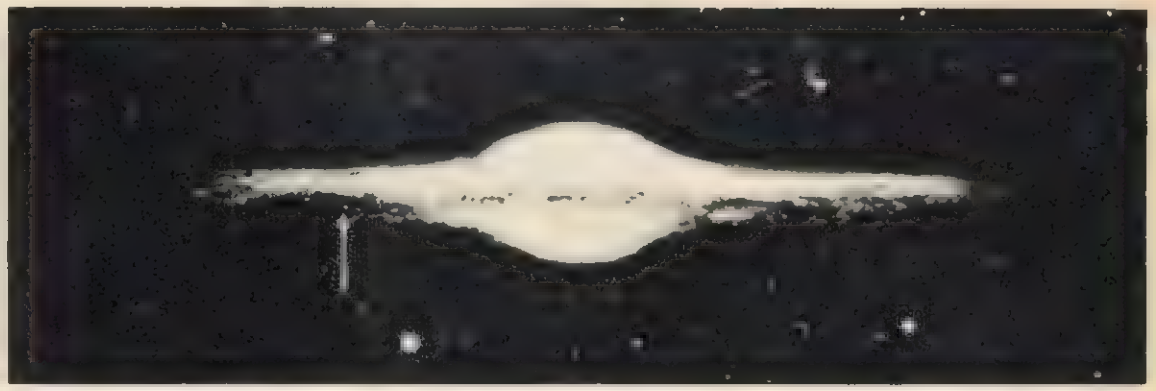

SCARA COSMICĂ

Pentru a defini poziția noastră în cosmos, să precizăm raportul Om-Univers, pornind de la situarea țării noastre pe globul terestru și terminînd cu situarea Galaxiei noastre în Metagalaxie.

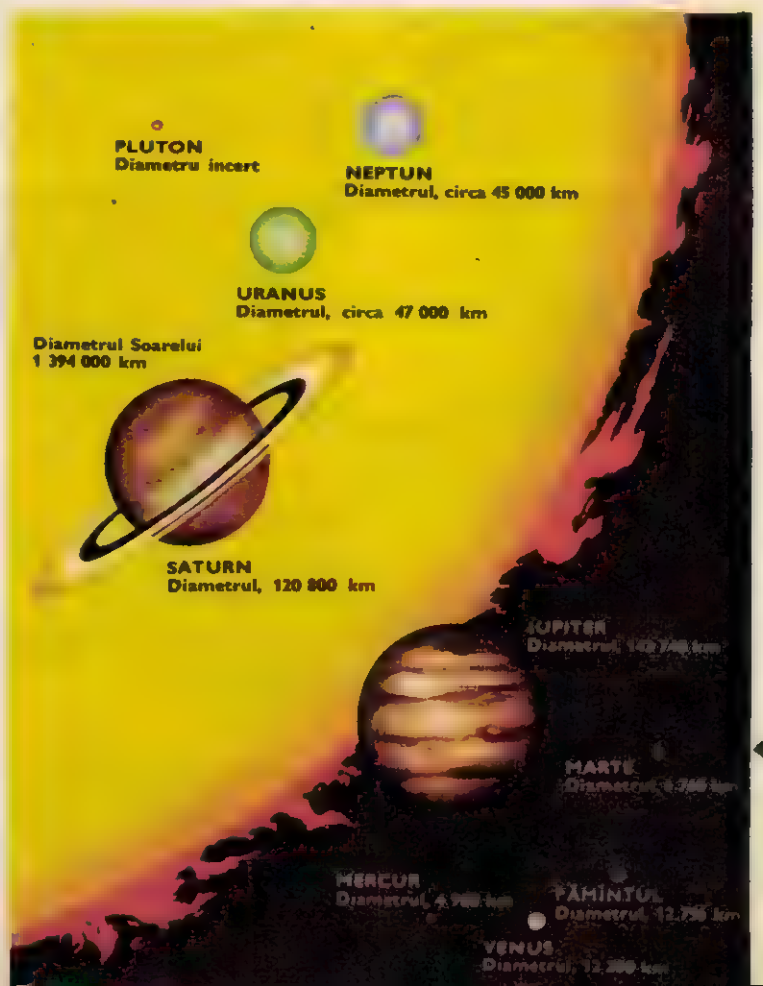

SOARELE ȘI FIICELE SALE, PLANETELE

99 la sută din masa totală a sistemului nostru solar se află concentrată în Soare. «Restul» de 1 la sută revine planetelor, sateliților, asteroizilor, cometelor, meteoriților. Dintre planete, cea mai mare e Iupiter. El monopolizează 70 la sută din masa totală a celor 9 planete!

LA POARTA MARILOR ENIGME LUNARE

Desenul pe care îl reproducem, înfățișînd un peisaj lunar caracteristic, pe al cărui cer apare uriașă Terra, este deocamdată un rod al fanteziei. Dar această fantezie nu este departe de realitate; ea corespunde fotografiilor pe care navele teleghidate ajunse la suprafața astrului argintiu le-au transmis pe Pămînt, după cum corespund și astrofotografiilor lunare pe care le-au efectuat de pe planeta noastră marile telescoape moderne. Poate că peste cîteva luni primii astronauți ajunși pe Lună — un corp ceresc cu o suprafață doar cît Africa și Australia la un loc — vor realiza fotografii panoramice comparabile cu această schiță!

Hărțile Lunii sînt de o excepțională precizie, cuprinzînd continente, așa-zise mări (fără apă, bineînțeles), munți (unii mai înalți ca cei terestri), nenumărate circuri (munți circulari), crăpături ale scoarței, precum și așa-zise «raze». În ce privește solul lunar, cercetările efectuate de stațiile automate sovietice și americane arată că rocile lunare cele mai curente sînt eruptive, de tip bazaltic. Astfel se infirmă ipotezele acceptate anterior privitoare la un strat de pulbere care ar acoperi suprafața Lunii, stratul superficial fiind în realitate poros, spongios.

Cu toate datele certe cunoscute asupra celui mai apropiat «vecin cosmic» al Terrei, expediția în Lună este menită să dezlege o serie de mari enigme. Să le enumerăm:

— Care este structura rocilor de adîncime ale Lunii?

— Există o activitate vulcanică pe Lună? Sînt cunoscute observații astronomice recente în această privință, dar ele nu sînt sigure.

— Cum se explică strălucirea așa-ziselor «raze lunare», benzi luminoase ale solului care înconjură, ca o imensă aureolă, anumite circuri? «Aureola» circului Tycho, de pildă, acoperă o treime din emisfera vizibilă a Lunii.

— Care este natura circurilor lunare? Sînt ele produse ale căderilor meteorice sau ale unor revărsări de lavă? Aproape de un secol discută astronomii despre acest lucru.

— Cum se explică culoarea violetă și cea verzuie a două pete stranii ce se observă în apropierea circului Herodot?

— Cum se prezintă de aproape marile sisteme de crăpături ale scoarței lunare sau alte formațiuni foarte curioase ale reliefului, ca vestitul «Zid drept», de 100 km lungime?

— Cum se explică apariția și dispariția, precis constatată, a unor elemente ale reliefului lunar (raze, circuri, adînciturі)? Astfel, ce s-a petrecut cu circul Linné, cu un diametru măsurat de 10 km și o adîncime de 380 m, care a dispărut la un moment dat fără urmă?

— În sfîrșit, ultima întrebare, cea mai tulburătoare: există sau au existat unele forme de viață pe Lună? Majoritatea astronomilor contestă acest lucru. Totuși, în unele regiuni ale suprafeței lunare (pe fundul circului Platon, lîngă circul Alfons etc.) se constată schimbări de coloratie în perioada lungii zile lunare, care sugerează acest lucru. Astronomul sovietic A. Veliaminov-Vozonțov relevă părerea că «în fundul crăpăturilor și al circurilor lunare mai adînci s-au păstrat urme de aer rarefiat și că acolo ar putea să existe plante primitive... rezistente la secetă. Ele se dezvoltă pînă la amiază, făcînd colorația circurilor ceva mai închisă, și apoi mor, pe măsură ce temperatura scade din nou». După R. Ieruzalimski, pe Lună se pot dezvolta microorganisme, care ar trăi în atmosfera emanațiilor vulcanice de bioxid de carbon.

Nu mai avem mult de așteptat pentru a elucida toate aceste mistere...

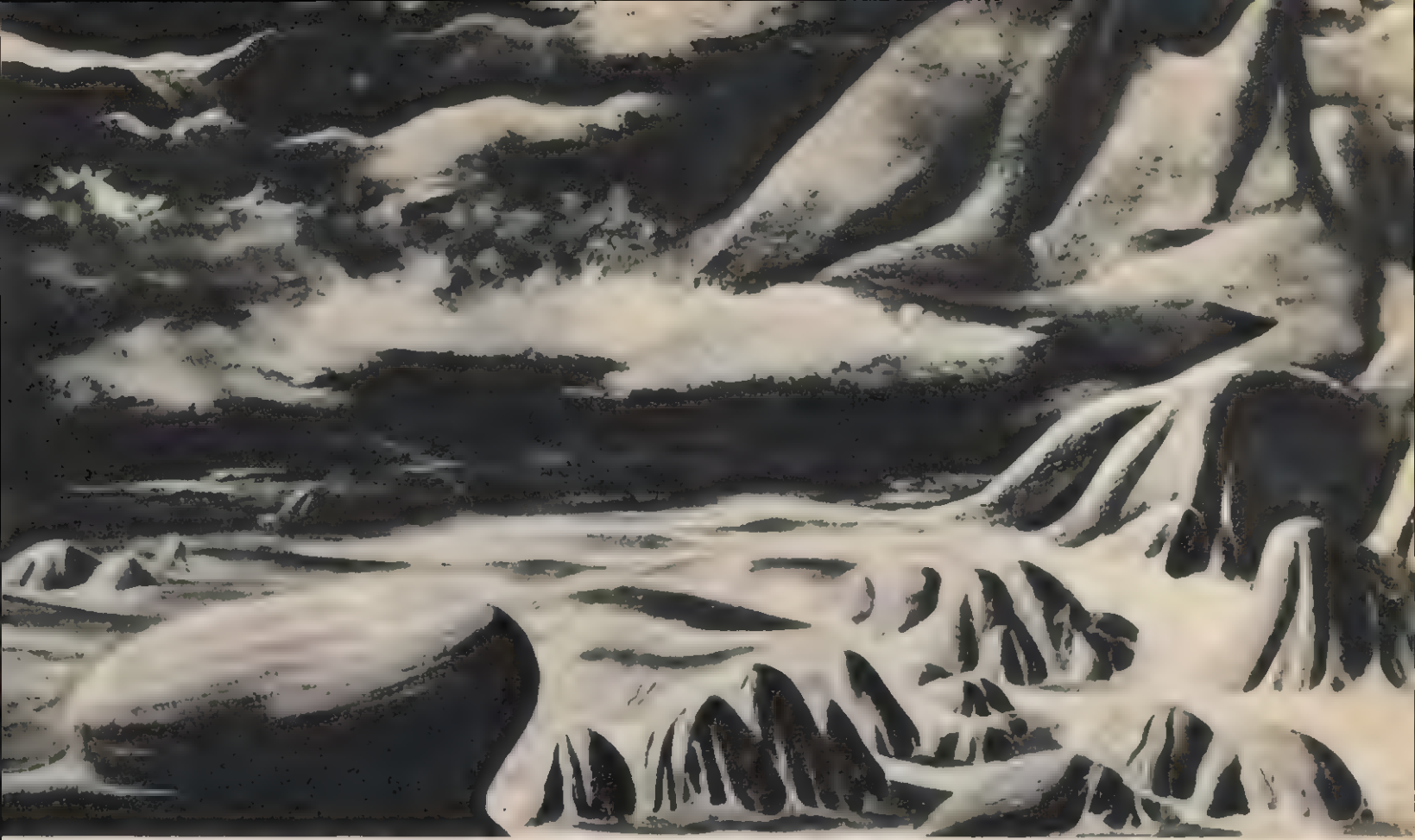

VENUS: VĂLUL MISTERULUI ÎNCEPE SĂ FIE STRĂPUNS!

Un strat opac de nori învăluie perpetuu planeta Venus, vecina planetară a Pămîntului, de care «se apropie pînă la 41,3 milioane kilometri. Nici un telescop, oricît de puternic, nu a izbutit de aceea să-i descopere detaliile suprafeței. Știindu-se că Venus e mult mai aproape de Soare decît Terra și presupunîndu-se că norii sînt alcătuiți din picături de apă ce absorb o parte din căldura solară, s-a crezut multă vreme că la suprafață domnește o climă și o vegetație similare celor din era carboniferă a Pămîntului: o lume cu mlaștini, jungle, bîlbîi de munți. Scriitorii științifico-fantastici încercau să-și imagineze pe Venus o civilizație alcătuită din făpturi care n-au avut prilejul să contemple niciodată cerul, care n-au văzut nici un astru, care pot deci crede că singura lume posibilă și reală este a lor!

Dar era cosmică a aruncat peste bord multe ipoteze. În iunie 1967, un vehicul sovietic teleghidat a coborît pe Venus, descoperind la suprafață o temperatură de 250°C și o presiune de 15 atmosfere. Grație datelor culese de sonda astrală sovietică, imaginea planetei se conturează în mod cu totul diferit. Lipsesc, după cum vedeți din desen, mlaștinile și oceanele de țiței presupuse altădată. În schimb, munții pietroși, rotunjiți de vînturi puternice, încărcate cu praf, iau forme halucinante. Pe platouri, nisipul acoperă suprafețe imense, iar în depresiuni se scurg lent fluvii de roci topite. Cu greu se poate imagina văgăuna în care să se poată dezvolta viața în această ambianță! Poate că în peșteri sau în anumite straturi ale atmosferei vor fi totuși găsite microorganisme special adaptate. Doar un lucru a scăpat ilustratorului. După cît se pare, ajunși la suprafața lui Venus cosmonauții vor fi confruntați de un fantastic miraj. Datorită presiunii atmosferice ridicate, orizontul nu le va apărea ca pe Pămînt; ei vor avea impresia că se află în fundul unei căldări adînci și că privesc spre marginile ei, aflate la mare înălțime.

Ce știm despre Venus? Este o planetă foarte apropiată ca mărime de Pămînt. La suprafața ei, un astronaut ar avea cam aceeași greutate ca «la noi», și din acest punct de vedere nu s-ar simți cu nimic înstrăinat...

Venus își efectuează revoluția în jurul Soarelui în 225 de zile. După ultimele determinări ale sondelor americane Mariner, rotația în jurul propriei axe durează mai mult: 250 de zile. Deci ziua venusiană este mai lungă decît anul venusian, fenomen unic în sistemul nostru planetar!

După cum se știe, Venus — care nu e alta decît «Luceafărul» sau «Steaua păstorului» — se vede foarte strălucitoare de pe Pămînt. În schimb, Pămîntul, ca și celelalte planete, sînt invizibile de pe Venus datorită barierei de nori a acesteia. Este probabil că un vulcanism intens agită în permanență solul planetar, ducînd la mari revărsări de lavă. Această împrejurare complică sarcina viitoarelor expediții cosmice. Pînă atunci, sondele automate vor îmbogăți desigur considerabil informațiile noastre despre Venus.

MERCUR: PISCURI AMEȚITOARE ȘI MĂRI DE ROCI TOPITE

Cu greu s-ar putea imagina o privelişte mai fantastică decît aceea pe care o vor avea de contemplat astronauții care vor ajunge în apropiere de Mercur! Închipuiți-vă un relief extraordinar de agitat, cu munți de două ori mai înalți decît Himalaya. Se zăresc lacuri și mări din roci topite, poate asemănătoare unor lacuri de lavă din Hawaii (temperatura ajunge pe Mercur pînă la 450°C), mari «circuri» produse de căderea meteoriților și crăpături imense ale solului, despicînd suprafața pe zeci de kilometri.

Dacă nava cosmică a viitorului va reuși să se așeze pe vreun platou mercurian, ca în desenul alăturat, oamenii vor zări pe cerul aproape negru (atmosfera este extrem de rarefiată) un Soare uriaș, de cinci ori mai mare decît cel vizibil de pe Pămînt. Nori diafani, ca un văl ușor, plutesc deasupra cîtorva piscuri semețe.

O lume toridă, în care și plumbul se topește și unde viața, cel puțin în forma în care o cunoaștem, nu-și poate găsi sălaș!

Iar dacă exploratorii cosmici, în costume de scafandri astrali, perfect izolate împotriva arșiței, vor păși pe suprafața mercuriană vor constata că sînt de patru ori mai ușori decît pe Terra, cîntărind doar 15-20 kg. N-ar fi însă bine să zăbovească mult aici, căci planeta este supusă unui aproape neîntrerupt «bombardament» meteoric. Menționăm că Mercur se rotește la o distanță medie de 57,9 milioane km de Soare și are cam a 24-a parte din masa Terrei.

«Felix astronomus qui vidit Mercurium» — spuneau învățații care studiau cerul acum cîteva veacuri. Greutatea de a-l observa se datorește nu atît dimensiunilor sale modeste (Mercur e cea mai mică planetă a sistemului nostru solar), cît apropierii sale considerabile de Soare, în a cărui lumină este virtualmente «înecat».

Cercetarea astronautică va lămuri multe dintre tainele lui Mercur. Pînă acum cîțiva ani se considera, de pildă, că anul și ziua mercuriană sînt egale, deci că planeta are mereu aceeași față întoarsă spre Soare, cunoscînd pe o emisferă «zi eternă» și pe cealaltă «noapte eternă» (și o temperatură vecină cu zero absolut!). Cercetări recente par totuși să indice o alternare lentă a zilei cu noaptea pe toată suprafața. Pe de altă parte, la suprafața lui Mercur se deosebesc numeroase pete întunecate, a căror natură e foarte controversată. Sînt ele oare de aceeași natură cu «mările» lunare?

Iată numai două dintre problemele pe care le vor dezlega primii oameni descinși pe Mercur.

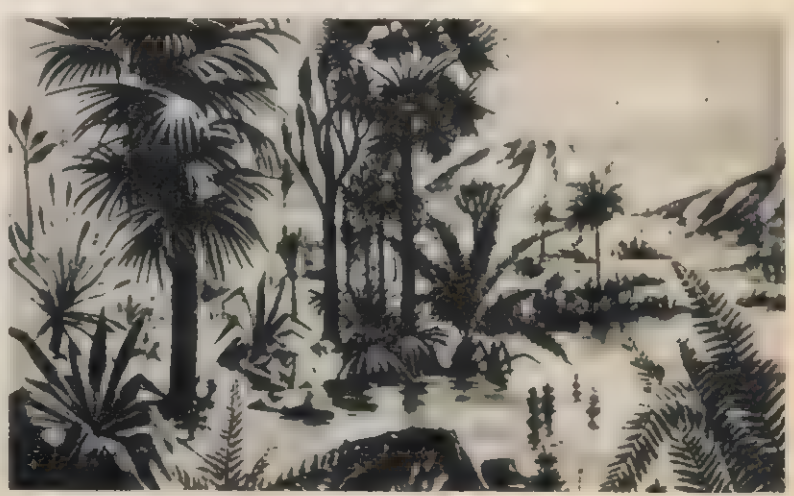

Așa era imaginat, acum cîteva decenii, un peisaj venusian.

ÎMBRĂCĂMINTE
CĂLDUROASĂ
PENTRU ZILE
FRIGUROASE

PALTOANE
din țesături
70-100 la sută lînă fină
și semifină
în culori pastel
— verde, bordo,
grena, maro,
bleumarin.
GULERE
din imitație de blană
sau blană naturală.

CROIALĂ MODERNĂ,
ELEGANTĂ,
LA MAGAZINELE
DE SPECIALITATE

cronică satirică

de Teodor **MAZILU**

UN PAHAR CU APĂ

Tocmai fiindcă n-are sentimente, se grăbește să le distribuie. Își taie vidul sufletesc bucățele-bucățele, felioare-felioare și face astfel rost de tot felul de sentimente care de care mai sincere. Toată viața nu face decît să distribuie în dreapta și-n stînga zîmbete, strîngeri de mînă, urări pentru o vacanță plăcută, urări de Anul nou, urări de onomastică, condoleanțe etc., etc. Fiori însă, nu distribuie, niciodată sentimentele lui n-au ajuns la un asemenea grad de intensitate... De cheltuit nu vrea să cheltuiască, banul îi aparține, nu poate să renunțe la ban, pe cînd dacă își manifestă sentimentele are impresia că «nu dă de la el». Sentimentele nu-l sărăcesc, e convins că din cauza delicateței n-o să ajungă niciodată la sapă de lemn... Sentimentele sînt, din punctul lui de vedere, un sac fără fund — oricîtă duioșie ai arunca, tot îți mai rămîne și pentru la iarnă... Individul nostru are convingerea că manifestarea unor sentimente îl scutește de alte obligații practice. Socotește sentimentele investiția cea mai ieftină și mai rentabilă; devii plăcut în societate fără să te coste nimic. Dacă îi spune unei femei c-o iubește, nu se interesează de ea dacă cumva se îmbolnăvește. Îndată ce i-a spus unui om că se poate bizui pe sentimentele lui, el își ia pălăria și-și vede de treabă.

— Ce mai vrea de la mine? I-am spus c-o iubesc...?

Dacă vreun prieten îi cere ajutorul se indignează cumplit, cum te indignează un om care, după ce i-ai dat o carte, îți cere toată biblioteca.

— I-am spus că-l stimez. Ce mai vrea de la mine?

E foarte dur cu oamenii care în afară de sentimente mai vor și altceva.

— Ce, nu-i ajunge stima mea?

Tocmai aprecierea pe care o acordă unor oameni și unor lucrări îl obligă să nu se ocupe de ele. De ce să mă duc la teatru?! Ți-am spus doar că eu iubesc ca un nebun teatrul... Ce să caut acolo? Să-mi fac inimă rea? Să-l văd pe Shakespeare masacrat? Îl iubește prea mult pe Shakespeare ca să-l mai și citească...

— Alții îl citesc pe Shakespeare, eu îl înțeleg...

Tocmai fiindcă nu-l interesează nimeni, apreciază pe toată lumea... Din această pricină, în distribuirea sentimentelor apar inevitabile greșeli. Ai un eșec și el te felicită călduros, ai o izbîndă și te trezești bătut protector pe umăr.

— Lasă,bătrîne, trece și asta!...

Mi-era sete. I-am cerut o dată un pahar cu apă. Nu mi-a dat un pahar cu apă, dar m-a asigurat, în schimb, de toată stima lui... I-am cerut să-și retragă stima și să-mi dea un pahar cu apă. A avut impresia că vreau să-l trag pe sfoară.

— Cu mine nu se prinde... Nu fac eu chestii de-astea...

spectacol pe glob

Un spectacol mult discutat la Royal Court Theatre din Londra, «Eclipsă totală» de Christopher Hampton. Pie sa reia povestea furtunoasei și controversatei prietenii dintre doi mari poeți ai secolului trecut, Arthur Rimbaud și Paul Verlaine. În rolurile principale apar Victor Henry (Rimbaud) și John Grillo (Verlaine).

Atahualpa Jupanqui, trubadurul chitarist al folclorului argentinian, a întreprins recent un nou turneu la Paris. Prima oară a cîntat în capitala Franței, la Olympia, alături de Edith Piaf Revine după o absență de 18 ani, timp în care, datorită opiniilor sale politice, a avut de suferit privațiuni de tot felul, fiind și arestat un timp. Jupanqui cîntă acum «Soy libre, Soy bueno», și publicul îl aplaudă călduros.

La Teatrul Aldwych din Londra se prezintă piesa lui Jules Feiffer «Domnul binecuvîntează», o satiră îndreptată împotriva politicianismului. În rolul principal, actorul Roy Dotrice (în fotografie) interpretează rolul unui bătrîn de 110 ani care,chiar prin vîrsta sa,reprezintă o lume de mult trecută dar în care el continuă să creadă.

Teatrul studenților în medicină din Varșovia, STEM-68, a participat la Festivalul teatrelor țărilor baltice care a avut loc în Finlanda. Ansamblul polonez a prezentat la Vaas piesa intitulată «Nu se va cînta tangou», al cărei succes a determinat repetarea spectacolului la Turku, Tampere și Helsinki.

literare

de Valeriu **CRISTEA**

Al. Rosetti:

CARTEA ALBĂ

Al. Rosetti are curajul frazelor simple, prin ale căror ape clare albia gîndirii se vede toată dintr-o singură privire. În condițiile unui exces de subtilitate în interpretare și în contextul unui stil complicat în exprimare,la prețul obișnuit al acestui curaj împins uneori pînă la temeritate trebuie să adăugăm suprapreţul datorat lucrurilor tot mai rare. Căci epoca merge în sens contrar. Este la modă acum și la noi scriitorul care pretinde că întrezărește în fiecare aspect neapărat o structură, o parte secretă, umbrită, interzisă ochiului comun. În orice înveliș ei prevede un miez, sub orice suprafață — cîte dedesubturi! La prima vedere, expresia — intonată cu accentul special al omului care se crede mai penetrant decît alții — îi este caracteristică, totul pare desigur normal și banal, la a doua însă, revelatoare, la care, ni se dă a înțelege, foarte puțini pot să parvină, începe să apară fața adevărată, invizibilă a lucrurilor. Tot ce este simplu și evident i se pare de îndată foarte suspect, aparența devine o diversiune diabolică pentru a putea ascunde mai bine esența ce nu poate scăpa însă, vezi bine, unor ochi atît de sfredelitori. Criticul-tîrbușon arborează în permanență un aer de stridentă falsitate: de pe chipul său nu se șterge niciodată o expresie de reculeasă consternare în fața lumii numenale în care susține că pătrunde. În jurul său — ne semnalează din abisuri — e o enormă proliferare de semnificații. «Banalitatea» explodează astfel într-o pretenție de aprofundare. Redus la o halucinație de implicații, la o năzărire de esențe, un lucru încetează de a mai fi *acel* lucru. Un spirit egiptian, de castă, un fel de complicitate a elitelor se strecoară în critică. Alfabetul ei devine hieroglific. Cititorul nu mai citește: descifrează.

În hățișul complicat al unor astfel de texte,Al. Rosetti deschide pîrtii drepte și luminoase.Se poate spune că există în acest volum, *Cartea albă*, o demnitate a locului comun. Autorul intră în banalitate fără panică, fără teroarea că pierde totul printr-un cuvînt obișnuit sau printr-o idee de bun-simț, convins că banalitatea nu poate fi întotdeauna — și că nici nu trebuie — evitată. Dar tocmai pentru că acceptă cu atîta seninătate, cu o exemplară lipsă de vanitate locul comun, Al. Rosetti îl depășește atît de categoric, ca și cum de undeva ar veni o răsplată pentru atîta decență împinsă pînă la smerenie. Poate tocmai pentru că bate primul pas pe un loc comun atît de ferm ajunge Al. Rosetti așa de ușor pe pisc. Cred că acest cuvînt nu este exagerat, căci se află în *Cartea albă* multe secvențe foarte frumoase (și originale!), dintre acelea care pătrund definitiv în fondul activ de imagini al memoriei cititorului. Din lipsă de spațiu transcriem doar două: «Ion Barbu lucra la cafenea; îi trebuia larma de acolo, compusă din voci și clinchete de farfurii și pahare, pentru a-și acorda propria lira». «Din vîrful amfiteatrului de la ultimul etaj al clădirii Universității, în localul din fața statuii lui Eliade, priveam în jos, la spațiul dintre catedră și primele bănci; micșorat de distanță, Călinescu apărea înconjurat de o masă de auditori: un viezure împresurat, căutînd cu privirea speriată o portiță de scăpare...».

Cartea albă îmbină plăcutul cu utilul. *Plăcutul*, aș spune deliciosul, pentru că este alcătuită din amintiri și evocări ale unor personalități marcante (precum Tudor Arghezi, Ion Barbu, Matei Caragiale, Camil Petrescu, G. Călinescu), printre — și peste — ale căror orgolii, nu o dată vijelios dezlănțuite, a știut să treacă de atîtea ori cu un tact desăvîrșit. *Utilul*,pentru că acest volum dă o lecție de stil și măsură. Caracteristic pentru Al. Rosetti e seriozitatea față de cuvinte. Scriitorul nu se joacă de loc cu ele (poate și pentru că fonetician s-a «jucat» prea mult, demontîndu-le), și nici nu le constrînge prin tortură să intre în tipare de mare efect. Pur și simplu, Al. Rosetti se poartă firesc cu ele,și cuvintele îl răsplătesc înzecit.

CONSA

Jean-Paul Belmondo.

Sub acest titlu, împrumutat pentru cîteva clipe de la Belmondo, încercăm să vi-i apropiem pe cîțiva dintre binecunoscuții actori de film pe o altă cale decît cea obișnuită, a articolelor în care scriem și iar scriem, cînd de bine,cînd de rău, despre ceea ce fac ei pe ecrane. Încercăm să vi-i aducem față în față pe actorul de dincolo de pînza albă, pe cel care-și gîndește meseria (am ales oameni care se îndeletnicesc și cu acest lucru), așa cum apare el pe platou ori în mărturisirile făcute cu dragă inimă, nu cele culese în fugă de cutare sau cutare ziarist. Pentru că vorbeam de un împrumut de titlu de la Belmondo, îi dăm în schimb singura favoare care ne stă în putință, aceea de a începe cu el.

Unul dintre bunii săi prieteni, actorul Guy Bedos, ne spunea că numai cei care nu-l cunosc bine pe Bebel se miră atunci cînd aud de nemaipomenita lui seriozitate pe platou. «Este aproape încrîncenat; dacă înainte era dispus la orice glumă și joacă, în momentul cînd lucrează totul s-a terminat». Belmondo este foarte pretențios cu sine însuși și cu meseria lui. Să-l auzim cum vorbește despre ea: «Văd din ce în ce mai mulți tipi care vor să învețe să joace în film. N-au nimic. Încearcă să joace cam așa: au de gînd și joacă, basta. S-au înverșunat.Dracu's-o la de profesiune! Totuși sînt băieți buni. Puțini sînt însă aceia care au reușit să ajungă la ceva fără să fi învățat nimic. Ei nu știu nimic dar au noroc: Bardot, Ventura. Cazuri particulare. Dar așa nu se poate face cinematograf. Ca să joci comedie trebuie să înveți. Nu este un lucru prea greu, dar trebuie învățat. Observați că în Italia se întîmplă același lucru: există Mastroianni, Gassman, cinci-șase oameni care știu să facă orice, restul nu sînt actori, n-au învățat. Dar unde să învețe la noi? Nu există nimic. Conservatorul? Conservatorul este un lucru învechit... Eu nu cer Actor's Studio, să ne înțelegem! Nimic nu mă supără mai mult ca firescul nenatural, pricepi; porți nasul în vînt și arăți de parcă ai suferi de un lumbago metafizic cînd pronunți cuvintele «ai chibrituri?» Nu, asta nu e pentru noi. Dar nici pe struții de la Comedia Franceză, care nu sînt în stare să spună ca lumea «închideți ușa», nu pot să-i suport. Să pregătești actori înseamnă să-i iei pe tinerii care doresc acest lucru și să-i înveți box, bucătărie, scrimă, să-i înveți să exercite profesiunea de măcelar, să lucreze la strung, să obțină o diplomă de boxer, o diplomă de aviator; înseamnă să-i înveți să lustruiască cizmele și să taie șuncă, să conducă un buldozer și să taie foile unei cărți, să sară în apă de la înălțimea de 15 m și să vorbească engleza, înseamnă să-i înveți totul; căci astăzi li se cere totul, nu numai să behăie textul lui Marivaux... Crede-mă, dacă nefericiții aștia de la conservator i-ar fi văzut pe O'Toole și Burton în «Becket», ar fi învățat ceva».

Vittorio Gassman și «formula nr. 2»

Mulți regizori italieni — și în primul rînd Dino Risi, cu care a filmat mult — îl consideră pe Gassman actorul ideal, să tot lucrezi cu el. Nimeni nu l-a văzut vreodată nervos sau încruntat. Chiar dacă într-o seară a avut spectacol la teatru iar noaptea a filmat, dimineața este la fel de bine dispus, gata să arunce o glumă mașiniștilor, să trezească lumea din amorțeală. Nu-l supără nici curioșii care intră pe platou, și se spune că în viața lui n-a zis *nu* unui ziarist. «Este o plăcere să-l vezi pe Vittorio filmînd — scrie Ugo Tognazzi. Noi, prietenii, ne tacem adeseori timp să ne ducem pe platourile unde se află el. Marele lui profesionalism se amestecă cu o poftă de joc pe care numai copiii cred că o au. Este foarte tonic să-l privești». Secretul acestei vitalități este, după glumeața mărturisire a lui Gassman, «*aplicarea formulei nr. 2*», potrivit căreia trebuie să stoarcă din el tot ce este vesel și simpatic. Tristețile, sfîșierile, acelea țin de formula nr. 1, de care are nevoie atunci cînd se află pe scenă. (Este știut faptul că actorul a jucat în film numai roluri comice, în timp ce în teatru l-au așteptat totdeauna marile partituri dramatice.) «Deși în timpul filmărilor Gassman este un fel de uragan care te ia cu el — amintește Dino Risi — își păstrează un ochi de drac. Fantastic. Nu ezită o clipă, își dă seama fulgerător dacă scena a fost bună sau nu. Cu el poți să fii sigur că n-ai să repeți niciodată o secvență în mod inutil».

Pigmalionul Catherinei Deneuve: ea însăși

«Și fără Vadim, Catherine Deneuve tot ar fi ajuns acolo unde este — spune Alain Cavalier, regizorul cu care cunoscuta

CRĂ-TE LUCRULUI TĂU !

de Magda MIHĂILESCU

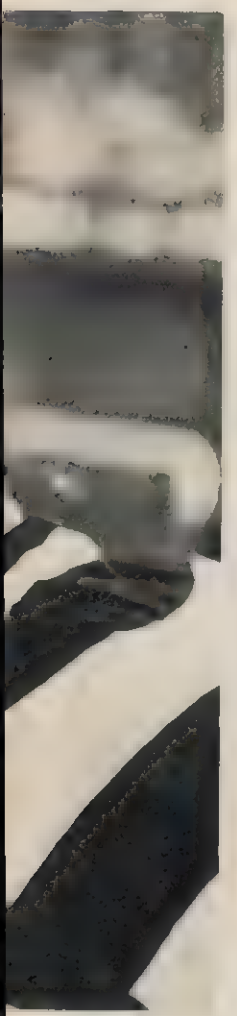

—Vittorio Gassman.

Catherine Deneuve.

CONSACRĂ-TE LUCRULUI TĂU!

actriță franceză a filmat «La Chamade», după Françoise Sagan. *Autorul transformării* sale este ea însăși. Ați observat cum știe să-și pună în valoare frumusețea? *Vine pe platou cu trei-patru ore mai devreme*, cu fața complet nefardată, și începe să se machieze singură, întreprinzînd *o operație pur și simplu magică*. Chiar dacă trebuie s-o scoli la cinci dimineața, face acest lucru cu aceeași migală». Pe această vedetă *care a uimit Hollywoodul* cu «seriozitatea ei spartană» — după cum se exprimă un comentator al revistei «Newsweek» — *regizorul american* Stuart Rosenberg, cu care în prezent Catherine Deneuve lucrează comedia «Nebunii din aprilie», *o consideră «unul dintre oamenii* cu cea mai înaltă conștiință profesională din cîți am întîlnit. Poți s-o chinuiești o zi întreagă pe platou, niciodată nu se plînge. Ba mai găsește și puterea să schimbe dialogurile care nu i se potrivesc». Explicația acestei mari puteri de supunere o dă însăși actrița: «Iubesc tot ce ține de film: aparatele, luminile, platourile, repetițiile, totul mă încîntă». «Talentul de a se uita pe sine în fața camerei, iată adevărata valoare a Catherinei», declară Jacques *Demy celor care vorbesc de «enigma* Deneuve»

Un meticulos: Albert Finney

Impetuosul interpret al lui «Tom Jones» din filmul lui Tony Richardson nu are nici un gram de încredere în improvizația actoricească pe platou. Este vestit prin pasiunea cu care reia o scenă de zeci de ori: «Mi se pare că niciodată nu se repetă îndeajuns. Oamenii nu prea sînt interesați să facă asta, cei mai mulți iau lucrurile în glumă! Improvizația poate fi uneori periculoasă. Cînd faci un film, cu un anumit subiect, trebuie să dai la iveală niște lucruri, nu? Nu poți lăsa totul pe norocul de a descoperi aceste lucruri, cu echilibrul lor exact, într-o clipă. De fapt, mulți dintre regizorii care nu-ți spun ce ai de făcut — de dragul libertății și al improvizației — nu sînt totdeauna siguri de ceea ce au de comunicat. Ca actor, încerc într-un chip foarte conștiincios să mă țin cît mai departe de teorii. Desigur, sînt interesat să le citesc, dar nu mă grăbesc să le adopt sau să mă las copleșit de ele. Mă străduiesc să obțin perfecțiunea tehnică prin repetiții, pentru ca pe urmă să nu-mi rămînă altceva de făcut decît să dau scenei respective respirația vieții. Dacă improvizația pare mai reală decît jocul propriu-zis, aceasta se datorește faptului că oamenii au văzut prea multe interpretări proaste. Jocul actoricesc este de fapt un meșteșug: acela de a ști exact ceea ce vrei să transmiți și de a face asta spontan. Îmi place să cunosc exact care este momentul cel mai bun în care trebuie să-mi scutur țigara pentru ca gestul meu să nu pară pur și simplu o încercare de a omorî timpul».

Albert Finney.

FUMOR

M. STĂNESCU

— Stația? Drept înainte!

Octavian **ANDRONIC**

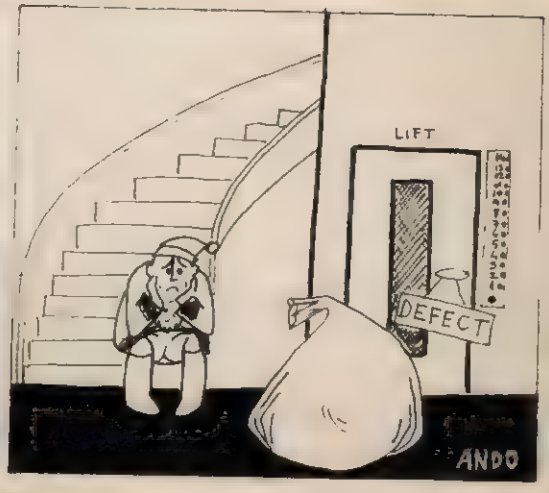

actualitatea

STRADA

la pomul verde

Cu rubrica de față cititorul s-a mai întîlnit într-un săptămînal de literatură după care, printr-un gest neinspirat, un cotidian și-a «însușit-o», fără a-l întreba pe autorul ei. O reluăm azi, aci, sperăm sub bune auspicii. Însemnările noastre vor fi receptive nu numai la actele omului concret sau jocul faptei palpabile, expresie directă a realului, ci, în egală măsură, la actul lumii interioare, la faptele-idei, care sînt proiecția celor dintîi, esența și sinteza lor. Dialogul nostru cu cititorul va fi o cronică de comportament social și psihologie colectivă, *realizată sub forma dialogului cu propriile noastre impresii și judecăți*. Cu aceste spuse intrăm în subiectul primului episod al serialului nostru.

Azi, sîmbătă, 14 decembrie, anul curent. În restaurantul *La pomul verde* din Brașov are loc această scenă. Exact la orele optsprezece, *cu o diferență de* cîteva secunde, pe ușa turnantă a localului pătrund unu-doi-trei bărbați, în jurul vîrstei de patruzeci de ani; primul intră generalul, al doilea sudorul autogen, iar al treilea sosit e ministrul adjunct. Se descoperă în mulțime, își fac semne, se îmbrățișează și, brat la braț, cîteștrei, *ocupă o masă*; amănunte din care înțeleg că sînt vechi cunoștințe, poate prieteni. Fac apoi gesturi de neînțeles: cer, în loc de trei șnapsuri, unsprezece și le orînduiesc pe masă cu seriozitatea oamenilor care nu-și permit să se țină de glume. Discută aprins, își perindă fotografii de la unul la altul, *închină*, se contrazic, revin asupra unor detalii, își demonstrează ceva schițînd hărți și scheme pe șervețele de hîrtie, gustă din rachiul de prună, argumentează apoi mai decis, cu gestică multă; ți-i mai mare dragul să-i privești. Se comportă ca niște adolescenți și parcă însuși timpul se oprește un pic locului în preajma celor trei, aici, în local, în Brașov, *La pomul verde*. Trei brațe se întîlnesc deasupra mesei, ciocnind paharul, după care sînt ciocnite pe rînd toate paharele rămase libere, și stranul chef al celor trei se încheie. Sudorul autogen îi promite ministrului adjunct că îl va căuta, generalul vrea adresele celor doi, se îmbrățișează apoi și, braț la braț, cîteștrei, ies din local spovăind cu toată gura; în urma lor rămîn neatinse opt pahare de șnaps.

Aflu de la chelner povestea ciudaților clienți. În fiecare 14 decembrie, an de an, în chip nedezmințit, exact la orele șase ale după-amiezii (diferența poate fi de cîteva secunde), cei trei apar în local, cer unsprezece șnapsuri și evocă o camaraderie de front care nu se uită. Fuseseră unsprezece, toți din Brașov. Nu împliniseră douăzeci de ani cînd au intrat în război și în moarte. Dar iată împrejurările: în seara zilei de 14 decembrie 1944, în trei mari orașe ale țării (Brașov, București și Craiova), sute de tineri patrioți se constituiau, la apelul Partidului Comunist Român, în detașamente de voluntari să lupte cu arma în mînă contra armatelor hitleriste. Era răspunsul tinerimii române la chemarea servită de un întreg popor: «Totul pentru front, totul pentru victorie!» Din Brașov s-au înrolat în luptă cîteva grupe de ostași; una dintre acestea a dat un greu preț de sînge — din unsprezece au rămas trei.

A douăzeci și patra oară se întîlnesc trei bărbați în același loc și la aceeași masă. Sînt aproape cărunți, dar au rămas la vîrsta lor de foc, aceea de douăzeci de ani, asupra căreia stăruie, o evocă, se umplu de ea cu o voluptate și o mîndrie care impune respect. La masa celor trei e prezent gerul uscat, sec, pătrunzător, gerul de atunci. Se aude uruitul autocamioanelor care i-au dus la gară. Și cîntecele se aud. (Îl mai știi? «Vo - lun - tarii - Ro - mâ - ni - ei/ iz-vo-riți-ca-din-pă-mînt...». Cum să nu-l știu?) Și uruitul trenurilor se aude; uruitul de noapte, cîntec de traverse. Pusta ungară e cutreierată de cai albi și nebuni ai zăpezilor viscolite. Vîntul e gata să răstoarne vagoanele din mers. Crăciun în tranșee; țăranii unguri aduc vin cu găleșile. Curg spre țară trenuri cu răniți. Jurămîntul, se depune jurămîntul sfînt. Februarie cehoslovac, la poalele masivului Iavorina. Cota 568, cota-monstru. Moare Godeanu. Foc și moarte în fiecare zi, în fiecare ceas. Hitleriștii sînt aruncați dincolo de rîul Hron. *Jur poporului meu robit de nemți să lupt pentru libertatea și propășirea lui*, sună credo-ul voluntarilor. Băieții și-au împlinit acest jurămînt cu vîrf și îndesat...

A douăzeci și patra oară se întîlnesc trei bărbați în același loc și la aceeași masă. Sînt aproape cărunți, dar au rămas la vîrsta lor de foc, aceea de douăzeci de ani, asupra căreia stăruie, o evocă, se umplu de ea cu o voluptate și o mîndrie care îți impun respect. La masa aceea *nu-s prezenți numai sudorul* autogen, ministrul adjunct și generalul; la masa aceea se află și timplarul cel blond, morarul din Săcele, sticlarul cu voce dumnezeiască, studentul, plugarul-lunetist, brutarul-bonom, sobarul din săsime, instructorul de aeromodele. Toți sînt prezenți la masa aceea. *Unsprezece băieți de douăzeci de ani* virstă.

Dacă veți întîlni în vreun 14 decembrie trei bărbați din ce în ce mai cărunți (dar mereu tineri) stînd în fața a unsprezece șnapsuri, undeva la Brașov, să nu vă mirați, nu le-o luați în nume de rău. Asemeni lor, vărsați și voi o picătură pentru cei duși în țărînă. Pe osemintele lor crește pomul verde al vieții. Morții-eroi rămîn tineri.

Pop SIMION

72 de ore înainte de revelion

Să recunoaștem că anticipația a devenit un obicei cotidian; un *sondaj sociologic*, de pildă, ne-ar putea releva că noul revelion își face simțită prezența în conștiința fiecăruia chiar din... noaptea revelionului trecut, uneori chiar și mai devreme.

Așadar, nu e de mirare că la trei zile înainte de revelion, revelionul este categoric subiectul *nr. 1*. Să *ne convingem* parcurgînd un scurt itinerar bucureștean.

NOILE DIMENSIUNI ALE „CICLOPULUI"

În «țara» acestui uriaș al automobiliștilor bucureșteni, la «Ciclop», aflăm că în ultimele 72 de ore ale anului 1968 va fi pusă în funcțiune o nouă stație de spălare automată. Unde anume? La unitatea «Fiat» din cartierul Drumul Taberei. Noua stație, cu arcuri de uscare, beneficiază de două «linii tehnologice»: jet de apă și perii. În tot acest timp serviciile «Ciclopului» vor funcționa ireproșabil între orele 7 și 22. Tot în acest timp se vor oglindi în proiect intențiile lui 1969:

O stație de reparații cu 60 de posturi, precum și o stație de spălare, aidoma celei ce va fi inaugurată în aceste zile într-un alt punct principal al Capitalei: Șoseaua Giurgiului.

FOC COSMIC DE ARTIFICII

Revelionul din acest an beneficiază de un asemenea joc de artificii. Iată informațiile primite de la Observatorul popular din Capitală:

În aceste trei zile și în special în noaptea de Anul nou, precum și pe 2 și 3 ianuarie 1969, avem sub observație un curent de stele căzătoare (al cuadrantidelor).

Acești meteori care vin din coroana boreală, situată în emisfera nordică a cerului, vor cădea cu o intensitate de 40 pe oră.

COPII, MERGEȚI LA «ROMARTA» VOASTRĂ...

Mîine dimineață va avea loc aici decernarea premiilor concursului *Ce mi-a plăcut mai mult la bazarul jucăriilor din magazinul «Romarta copiilor»*, concurs ingenios, desfășurat în două serii de vîrste exprimate artistic: pînă la 7 ani, desen; de la 7 la 14 ani, poezie și proză.

Ingenioasă va fi desigur și parada modei pentru copii, prezentată de înșiși reprezentanții anilor fragezi (cei mai tînăr manechin va avea vîrsta de... 2 ani!); parada va avea loc după festivitatea de premiere. Nu va lipsi viul, glumețul și bineînțeles darnicul Moș Gerilă.

«EDIȚII» SPECIALE LA T.A.P.L.

Peste 20 000 bucureșteni vor petrece revelionul la restaurante. Unitățile Trustului de alimentație *publică sînt deja pregătite* și-și așteaptă musafirii. În aceste momente sosesc ultimele produse (miei, purcei, pește viu, curcani) ce vor căpăta înfățișări apetisante după rețete cunoscute sau inedite. Orchestrele parcurg drumul ultimelor repetiții. Sînt pregătite pachetele destinate tombolelor cu surprize.

Începînd de azi, toate localurile sînt pavoazate festiv.

NAȚIONALA DE FOTBAL ÎN ORIENTUL APROPIAT

Prin telefon, de la Tel Aviv, Virgil Mărdărescu, antrenor al echipei naționale A, ne-a transmis:

«Aceste ultime trei zile ale anului le petrecem în Israel, unde revelionul are temperatura verii. Fotbaliștii lotului național și antrenorii ne gîndim din toată inima la simpatizanții fotbalului românesc. Sperăm ca meciul din ajunul Anului nou, pe care-l susținem cu națională țării gazde la Haifa, să ne dea tuturor satisfacții. De altfel, jocurile pe care le susținem în Israel, precum și cele din Olanda (7 ianuarie) și Belgia (9 ianuarie), le considerăm obiective intermediare în vederea revanșei cu echipa națională a Angliei (15 ianuarie, la Londra). La mulți ani!

T. PAUL

«Canalul 3», un reușit spectacol de estradă realizat în întregime cu copii în cadrul «Concursului festival-cultural». Protagoniști: elevii Școlii generale nr. 109 din Capitală. Decorul, un mic ecran sugerînd o transmisie prin televiziune. Spectacolul a avut loc pe scena Teatrului «Ion Creangă». (Foto: G. Prepeliță)

STOP-CADRU

Pentru mulți dintre noi, scurtul schimb de vorbe cu monosilabicul chioșcar este întîia discuție a zilei. După care urmează cititul în autobuz — universitatea noastră matinală. În treizeci de secunde am repetat istoria vorbei și literei omenești. Ceea ce a necesitat ani de ordinul zecilor de mii, concentrăm într-o jumătate de *minut*.

Cîți dintre noi nu ne-am dezobișnuit, sub imperiul grabei, de micul dejun? N-am renunțat însă la informație. Unii căutăm comunicatele, alții schimburile de locuință, alții — o! — pozele de vedete. Toți ne supunem acestei regine a vitezei, care este curiozitatea. E vorba însă de o curiozitate prezbită, sau pur și simplu, curioasă.

Ne vedem tot mai rar unii altora ochii, dar ne surprindem tot mai des privirile pe vîrful bocancului, la fel de grăbit, al vecinului. Fisa de telefon introdusă în aparat a devenit mai banală decît o rază de soare. Ascensorul ni se pare mai încet decît umbletul carului cu boi. Criticăm fumatul o lună, bacșișul două săptămîni și mita o zi, dar uităm să ne privim în continuare. Trăim o epocă gîfîită, cînd o viteză măruntă ne umple zilele și ne disproporționează viața. Cei tari sînt acela care au răgazul să glumească. Pentru mulți zîmbetul păstrat a devenit o armă mai puternică decît bomba cu hidrogen. Pentru cei și mai tari, zîmbetul s-a mutat în interior. În aceste clipe-epoci, un gînd încet echivalează cu o încarnare a veșniciei.

Pentru că, în acest timp, universul merge mai departe cu viteza lui obișnuită, iar o seamă de angrenaje ale sale intră într-o altă obișnuință, ca niște vorbe tocite. Generațiile se împing una pe alta înainte, popoare de morți ne privesc din istorie, tăcut. Sensuri veșnice sînt uzurpate în pripă, iar adevăruri mari se pitesc în spatele luminii reci a cuvintelor, ca niște munți maiestuoși pe fața nevăzută a Lunii. Există — le știm — le-am uitat. A le redescoperi înseamnă a recuceri timpul. Le redescoperim cu sentimentul unei poezii obiective. Cînd e prea tîrziu, acestea apar sumbre și pline de reproș, ca ușile unei camere după o demolare. Cînd nu e prea tîrziu, ele ne descoperă propria noastră forță, sînt cîntările proprie noastre încărcături cosmice.

Este ceea ce se cheamă în cinematografie **stop-cadru**. Fotograma unei clipe conservă în ea nu numai voluptatea mișcării, dar, prin simpla taină a inerției, o disociază, iar prin aceasta o amplifică. Iată una din cele mai potrivite metode de a ne grăbi

F

Prezentarea grafică Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Ridicăm paharul în sănătatea dv.

Fotografie de Eugen IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

încet, de a deplînge viteza admirînd-o și nu oftînd pe ruinuri. Asemenea stop-cadre ne-am propus să facem în cele ce urmează. Dar, cum anul abia a început, avem tot timpul de acum înainte.

Romulus RUSAN

GLOSSA

După cum aflăm dintr-o anchetă publicată în «Informația», situația sălilor de expoziție este atît de neplăcută cantitativ sau organizatoric, încît pictorii, sculptorii și graficienii trebuie să aștepte la o coadă artistică pentru a-și înfățișa lucrările (eventual actuale) aproximativ trei ani de zile.

— Cînd te vedem la Dalles?

— În octombrie 1971.

— Și dumneata?

— În martie 1972.

— Iar dumneata?

— Un moment să mă uit la bonul de ordine. Da, ăsta e, am numărul 312. Ceea ce înseamnă, stai să calculez,... în iarna lui '73.

*

Săptămîna trecută Comitetul politic al O.N.U. a adoptat 5 (cinci) rezoluții noi cu privire la problema dezarmării. Cu aceasta numărul total al rezoluțiilor în chestiunea sus-numită se ridică la 14, ceea ce reprezintă o creștere de 23,5% în raport cu textele similare adoptate anul trecut. Experții apreciază că în 1969 activitatea de elaborare a documentelor va cunoaște o curbă ascendentă. Se prevede un spor de 31,7% în raport cu 1968.

*

Magazinele «Gostat» anunță organizarea unui curs de specializare, pe o durată de cinci luni de zile, pentru persoanele ce doresc a lucra în respectivele prăvălii de fructe și legume. Se asigură (citim) «școlarizarea teoretică și practică, ...cazare, rechizite, indemnizație etc.».

...Ce înseamnă organizarea științifică a comerțului. Azi nu se mai poate oferi spanac decît cu diploma de absolvire.

*

U.E.F.A. ne-a amendat cu o sumă destul de importantă în valută din pricina incidentelor provocate de anume spectatori după meciul West Bromwich Albion — Dinamo București.

Propun Ministerului de Finanțe să aloce, în cadrul bugetului pe 1969, o cantitate dublă de devize pentru ediția viitoare a Cupei Campionilor Europeni.

Al. MIRODAN

jubileu în valea bîrgăului

Sărbătoare în Valea Bîrgăului, în ținutul Bistrița-Năsăud. Fabrica de hîrtie împlinește 200 de ani. Bîntuită de toate furtunile vremurilor, trecînd din stăpîn în stăpîn, închizîndu-și uneori porțile, fosta «moară de hîrtie» de la 1768 a ajuns pînă la noi.

Puține vor fi la ora actuală întreprinderile a căror istorie să oglindească dezvoltarea fabricării unui produs de la treapta premanufacturieră pînă la marea industrie, așa cum s-au petrecut lucrurile cu această fabrică din Valea Bîrgăului. Ultimul război mondial i-a dat acestei fabrici o lovitură mortală. Construcție de lemn, întreprinderea a fost mistuită de flăcări și cîțiva ani după război totul părea definitiv pierdut. Numai oamenii acestor meleaguri sperau. Au fost anii cei mai eroici din viața acestei fabrici. Oamenii au apărat cu eroism ce mai rămăsese din fosta fabrică, cu speranța că totul va reîncepe. Și din nou, precum pasărea Fenix, a renăscut așa cum mai renăscuse ea în cîteva rînduri. Dar de data aceasta stăpînii erau chiar ei: acești oameni. Într-un ținut care n-a avut niciodată prea multă industrie, fabrica aceasta a intrat de mult în conștiința oamenilor de pe aceste meleaguri, confundîndu-se cu însăși viața lor. Pentru că hîrtia a dat de lucru aici multor generații, îndulcind sărăcia de pe Valea Bîrgăului.

Într-o expoziție organizată cu acest prilej, cel mai valoros exponat e un manuscris din anul 1772. Un manuscris oarecare care atestă vechimea fabricii. Gîndul fuge către cărturarii Școlii ardelene care vor fi folosit cu siguranță și hîrtia de la Prundul Bîrgăului Atîtea idei, atîtea gînduri s-au așternut pe hîrtia provenită de la această fabrică. Aniversarea unei fabrici de hîrtie nu are numai tîlcul ei economic ci devine și un fapt de cultură.

Aniversarea a prilejuit o trecere în revistă a succeselor acestei fabrici înnoite și de nerecunoscut pentru cei care și-o amintesc pe cea antebelică. Hale noi, utilaj în mare parte nou, condiții de lucru după care au tînjit 200 de ani cei care au robotit aici. Către aceștia, către miile de lucrători anonimi care cu eforturi și privațiuni au transmis din generație în generație meșteșugul fabricării hîrtiei, se îndreaptă cu recunoștință un gînd.

Tr. PROSAN

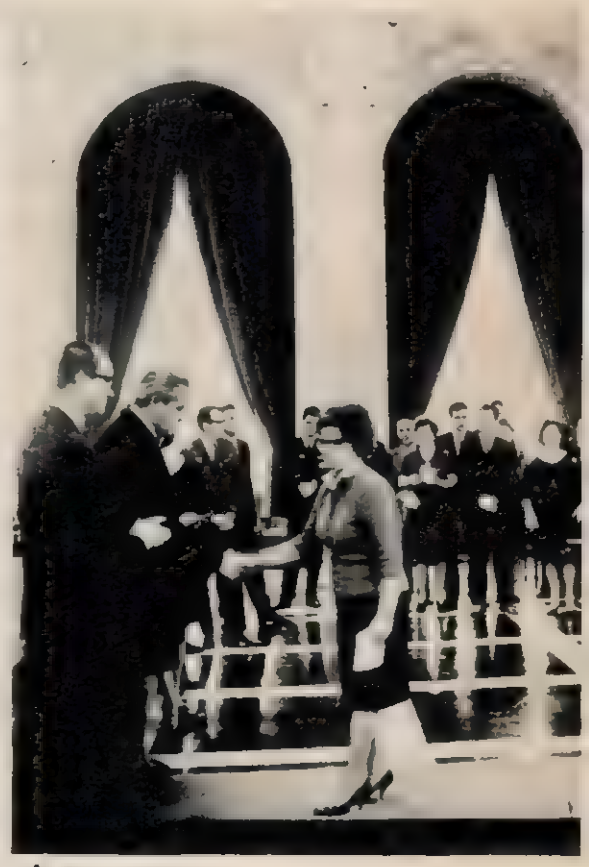

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la luptele muncitorilor tipografi din decembrie 1918, au fost conferite ordine și medalii unor lucrători din industria noastră poligrafică, pentru merite deosebite în muncă. Cu «Ordinul Muncii» clasa a III-a au fost distinși 83 de muncitori, ingineri și tehnicieni poligrafi, iar cu «Medalia Muncii», 161. La festivitatea care a avut loc zilele trecute în sala de marmură a «Casei Scînteii», înaltele distincții au fost înmînate unor lucrători poligrafi din întreprinderile bucureștene. De la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii» au fost distinși cu «Ordinul Muncii» clasa a III-a: Gheorghe Boroș, maistru la tifdruc, Alexandru Ștefan, maistru principal la legătorie, Pavel Foiaș, inginer-șef cu mecanizarea, Ion Florea, tehnician cu protecția muncii, Mihai Gheorghiu, șef atelier rotativă cărți, Constantin Popescu, zețar, Constantin Tănăsescu, director administrativ,și Nicolae Teodorescu, maistru ofsetist. Alți 20 lucrători poligrafi au primit «Medalia Muncii». În fotografie: aspect din timpul solemnității de decorare ce a avut loc în sala de marmură a «Casei Scînteii».

Colectivul redacțional al revistei «Flacăra», care datorează tipografilor «Casei Scînteii» faptul că se poate adresa cititorilor, felicită din toată inima oamenii acestei profesiuni extraordinare care este poligrafia.

Hale luminoase, utilaj în mare parte înnoit, condiții de lucru îmbunătățite — iată cartea de vizită pe care o prezintă astăzi Fabrica de hîrtie de la Prundul Bîrgăului.

deseară, revelionul!

Seară unică în care, pentru o secundă, anii se ciocnesc ca să se despartă apoi pentru totdeauna, revelionul ține să ne invite nu la meditații amărui despre fuga nesăbuită a timpului, ci la un mult mai sănătos «carpe... noctem», la un pahar de vin și fericită nepăsare, la petrecere și explozii de veselie. Pentru asta e nevoie — o știm cu toții — de «cadrul» lăuntric, de bună dispoziție în primul rînd, dar nu mai puțin și de cadrul ambiant, de sclipirile globurilor colorate de sticlă și de pîlpîirile romantice ale luminărilor, de ghirlandele din vîsc și de crenguțele de brad pudrate... Un poet vorbea o dată despre vital necesarul «decor al iubirii», noi, mai telurici, vom vorbi azi despre decorul comestibil al nopții albe de revelion, de recuzita purcelușilor la tavă și a sărmăluțelor fierbinți, a pieptului de curcan și a tortului de ciocolată cu frișcă. Decor, bineînțeles, stropit și cultivat cu grijă, după preferințe, cu Ottonel, Fetească albă sau Riesling...

Din decorul nopții de revelion fac parte în egală măsură și rochia noastră nouă, și costumul bine călcat cu cravată festivă, și machiajul sofisticat de seară, și coafura anume aleasă.... Cîteva sfaturi prind bine întotdeauna. Să le încercăm și de astă dată.

Ce jucării putem oferi în dar? Chiar și unele confecționate de dv. singure, cum ar fi această păpușă cu rochia din cîteva petale de postav, cu capul dintr-o bilă vopsită, cu părul din franjuri de lînă (sus stînga); sau această vulpe dolofană și șireată, încropită din cîteva resturi de blană artificială.

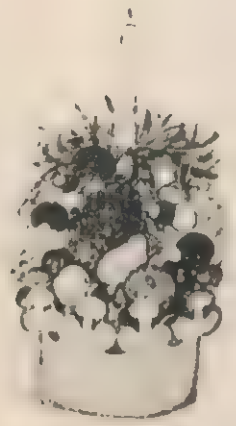

Dacă vrem să sporim atmosfera festivă a casei noastre, putem adăuga tradiționalelor crenguțe de vîsc și un candelabru-coroană împletit din crengi de brad, încărcat cu globuri colorate, nuci poleite și luminărele, și atîrnat cu o panglică lată, solidă, de tavan. Alte cîteva mici idei pentru recuzita revelionului: o coroană din carton îmbrăcat în staniol poate ascunde trupul coșulețului cu fructe (strecurați printre fructe cîteva crenguțe de brad și o luminărică); o altă coroană din carton poate îmbrăca platoul pe care se află tortul, iar fotografia din dreapta sugerează cîteva idei de ornamentare a unei mese.

Sigur, ne-am gîndit cu toţii să ne împodobim cît mai strălucitor bradul, să-l încărcăm cu daruri, să-l potopim cu zăpadă din vată şi ţurţuri din beteală. Ce-ar fi totuşi dacă i-am aduce anul acesta şi un bun vecin de «petrecere» şi decor? Nu-i trebă grea şi i-ar face fericiţi pe toţi copiii casei (şi pe toţi invitaţii noştri trecuţi de majorat): din cîteva foi mai groscioare din carton roşu şi alb, din cîteva pachete de vată (dacă găsiţi), cu niţel talent şi ceva mai multă răbdare se poate confecţiona un Moş Gerilă de toată frumuseţea, grăsun şi zîmbăreţ, care să poarte în circă toate darurile ce nu au putut fi atîrnate în pom (desigur, şi cîte unul pentru fiecare invitat al nostru). ▶

Pentru o masă mai festivă, acoperită cu o impecabilă faţă de masă albă, un element decorativ de mare efect: cîţiva trandafiri proaspeţi, «apăraţi» de un grilaj de luminările roşii, lungi, fixate oblic pe un suport solid.

Dacă în încăperea în care veţi sta la masă nu se poate întinde o masă lungă, sau dacă nu aveţi o masă la care să poată încăpea toţi oaspeţii, folosiţi această idee ingenioasă (care creează totodată şi o atmosferă intimă, caldă, în încăpere): patru mese mici (de şah, sau chiar patru planşete fixate pe nişte suporţi), acoperite cu patru feţe de masă colorate divers; lampadare (din carton) şi şerveţele, în aceleaşi culori. Douăsprezece persoane se vor simţi în largul lor în acest cadru vesel, tineresc.

Păpuşile mai vechi, aflate în zestrea casei, pot fi şi ele folosite după ce în prealabil le aranjăm puţin toaleta.

Să nu uităm machiajul...

...menit să dea seara strălucire tenului şi să pună în valoare cele două «accente tonice» ale feţei — ochii şi gura.

Cosmeticiana Olga Tuduri vă face următoarele recomandări:

Nu uitaţi că alegerea culorilor poate fi decisivă pentru reuşita unui machiaj de seară; lumina artificială este un aliat preţios al nostru, dar uneori, mai ales cînd e vorba de cea fluorescentă, şi un crud inamic, care stinge fardurile prea palide, sau le poate da o tentă vineţie. Aşadar, pentru seară, alegeţi tonuri mai aurii, mai calde, mai luminoase decît pentru machiajul de zi. Şi acum, la concret:

Alegeţi două nuanţe de pudră — una deschisă, alta mai închisă. Aplicaţi în primul rînd pe cea închisă, estompaţi-o uşor cu o bucată de vată sau cu o perie specială, şi apoi pudraţi-vă cu nuanţa deschisă; tenul va căpăta acea modernă tentă sidefie.

Anul acesta cunoaşte voga fardurilor de pleoape foarte deschise, chiar albe: arcada ochiului va fi dată cu o nuanţă ivorie, eye-liner-ul (tuşul cu care se subliniază pleoapa) va fi nu numai negru ci şi verde sau bleu (după culoarea irisului), iar pleoapa va fi dată în aceeaşi nuanţă, dar mai pastelată, cu eye-liner-ul. Rimelaţi — nu foarte insistent — genele cu rimel albastru, maro sau negru (după intensitatea culorii genelor).

O blondă cu pielea albă (în fotografie), cu ochi verzi sau albaştri, va alege o pudră şi un fond de ten de culoarea piersicii, un ruj de buze roz sau ciclamen, un fond de pleoape asortat cu irisul, un eye-liner maro.

O blondă cu pielea de culoare mai închisă: pudra roz-aurie, rujul de buze corai. Creion şi tuş maro.

O brună cu tenul deschis, ochi negri sau albaştri: pudră aurie, nu prea închisă, rujul de buze roşu pur. Creion şi tuş maro sau gri.

Brună cu pielea măslinie, ochi căprui pudra bej-aurie, rujul de buze roşu pur. Creion negru sau gri închis.

Păr roşcat, ten deschis, ochi verzi: pudra bej (fără galben), ruj de buze roz-aurie. Creion şi tuş maro.

Păr roşcat, piele albă, ochi cenuşii sau albaştri: pudră bej, ruj de buze corai. Creion şi tuş maro.

Părul gri sau alb: pudră bej-roz, ruj de buze roz. Creion şi tuş gri sau bleu.

Pentru fardul de pleoape rămîne de văzut dacă vrem să-l asortăm cu irisul sau cu rochia. Dacă avem un ten congestiv şi intens colorat se recomandă o pudră cu o nuanţă verzuie, dar numai pentru seară. Fardul de obraz va fi ales într-o nuanţă mai deschisă ca aceea a rujului de buze, dar nu prea deschisă.

REVELION 1969

ORIZONTAL: 1) Una bună... de revelion! 2) Inundă cerul *în sclipiri multicolore* — Două porții de tort! 3) Să ridicăm paharul... — În timp! — Cureluşă de meşină. 4) Gust neplăcut — Troian! — Taurul colindătorilor. 5) ...Perez, localitate în Uruguay — În mijlocul lumii! — Stă în capul mesei! 6) Își sărbătoresc revelionul în jocul feeric al artificiilor metalului incandescent — Dens la mijloc! 7) *Mîine anul se-nnoieşte...* 8) Înmulțire — Autorul tabiourilor «Iarnă», «Cobzarul» și «Barbu Lăutarul». 9) Orăşel în Turcia — Organizator de revelioane la munte sau peste hotare — Astfel. 10) Pe unde ape repezi curg — Băutură fără trecere acum — Pomul lăudat unde ne ducem cu sacul. 11) Unul trecut se duce, altul nou vine—12 noaptea a bătut gongul — Obiect de îmbrăcăminte. 12) Tradițională mîncare de revelion — Chiot de veselie.

VERTICAL: 1) Manifestările artistice în cinstea sărbătorilor de iarnă moştenite din moşi-strămoşi — Surpriza ... din plăcintă. 2) Umblă cu colindul (pl.) — ...Braşov vă aşteaptă la revelion. 3) A nu face nimic — Pluguşorul, sorcova. 4) Muiate-n spumă de şampanie — Plăsmuit din omăt, cu ochi de cărbune, nasul din morcov iar în loc de pălărie, o oală. 5) A dori din tot *sufletul* — *Regina* amazoanelor (mit.) — A merge cu... pluguşorul. 6) S-a terminat cu petrecerea nocturnă — Diminutiv — O piatră în culori. 7) *Nu-i* acolo — Surpriza plăcută ce o poate oferi lozul dv. la tragerea revelionului. 8) Pulpă de găină (reg.) — Sens, tîlc — Parte! 9) Unsprezece — Simbolizată de inel — Chemare (*pop.*). 10) *Interjecție* — «La mulți ani», «Noroc şi fericire». 11) O minunată lume a copiilor, care oferă atracții, surprize, un uriaş brad şi întîlniri cu Moş Gerilă sau Albăca-Zăpada — Tolba cu daruri (pl.). 12) Bădița cu bice şi clopoței — Atențiile lui Moş Gerilă (sing.).

Dumitru IACOBESCU

Dicționar: NICO, AINI, EOE, TIMB.

PRETEXTE DE ANUL NOU

ORIZONTAL: 1) Urare de... foarte bine — Seară de dans. 2) La mulți ani, stricto senso — Are tot timpul la dispoziție (fem.). 3) Noapte albă! — Afară din teren. 4) Nume masculin — Un an... sigur! 5) Uniunea Internațională a Studenților — Rece (fig.) — Sala cea mare. 6) Lele! — Fulgi de nea! — Bunul din viața de toate zilele. 7) Rosinanta, de exemplu — Nucile din brad sau... trotuarele periculoase. 8) Țesătură fină — Albă ca zăpada (masc.) — Te întoarce! 9) Există şi unul al copiilor, inaugurat de Anul nou — Măsuri luate din timp. 10) Pitici — Adunare. 11) Prefix pentru nou — Melodie sezonieră de Adamo — Şi la deal, şi la vale! 12) Carul înțeleptului de astă-vară — Tăticul în travesti.

VERTICAL: 1) Se înfige la bucate — Nins pe margini! 2) Mulți ani (pl.) — Bun de bătut fierul cît e cald — Şezlongul povestitorului. 3) Foi pentru plăcinte (sing.) — Un dar aparte. 4) Superstiție — Nea! — Careu! 5) Magazin cu autoservire (pl.) — Sarmalele, în fond. 6) Înainte înainte! — Aşteaptă nerăbdători sacul cu daruri. 7) Orăşel în insula Flores — Ca un fulg — Ninge din plin! 8) Gură de foc siciliană — Ride lumea de el — Începe gerul! 9) Munte de zăpadă (reg.) — Se bagă pe sub pielea omului. 10) Se îmbracă frumos cu ocazia sărbătorilor — Preparat de pasăre. 11) La un an o dată — Căldura pămîntului (masc.). 12) Ochi *rece* — Vine *cu mai multă* băutură.

Dicționar: IRES, REO.

Virginia Maria SUSAN

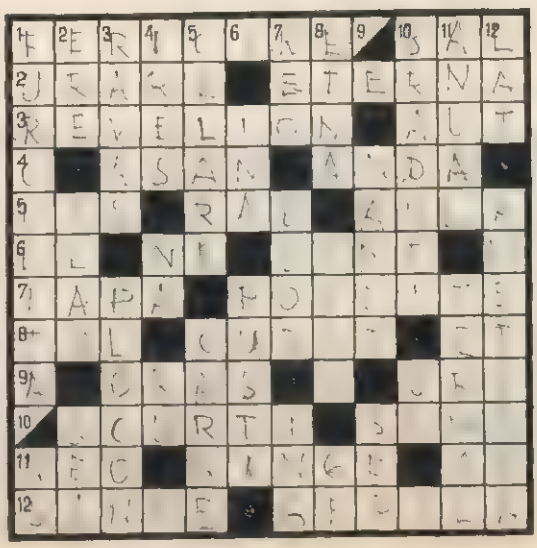

DEZLEGAREA PROBLEMELOR DE LA PAG. 20

343

1	17	81	43	71	97	33	343
17	80	23	55	29	93	42	343
70	26	7	40	37	30	80	343
7	97	73	45	61	6	54	343
63	21	77	47	35	15	65	343
70	13	19	21	65	25	26	343
85	91	3	33	39	11	61	343
343	343	343	343	343	343	343	

SHERLOCK HOLMES ŞI ORA FATALĂ: sinucigaşul s-a scufundat în valurile Tamisei la ora 4 şi 21 minute, 49 secunde şi 1/11.

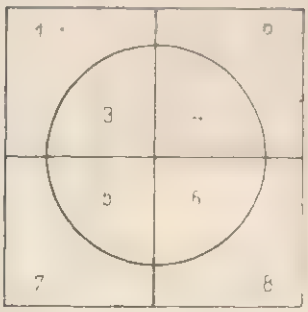

8 BUCĂȚI DE TORT: se face o tăietură în formă de cerc, în mijloc, şi alte două tăieturi în cruce.

244 PICĂTURI DE APĂ: păhărțele nu se vor umple niciodată. În vacanța mare — vara — e cald şi picăturile care cad în fiecare zi din recipient se evaporă.

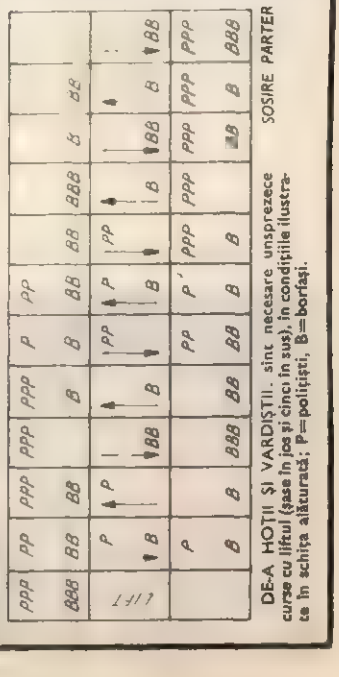

GASTRONOMICĂ

Trei ceasuri rele

Să zicem că de revelion sînteți gazde. Să zicem. Că doar nu poți dori nici unui dușman asemenea balamuc. Dar dacă admitem că — în afară de restaurante (unde nu mai sînt locuri), cabane (idem), excursii peste hotare (cui i-a dat mîna) — mai există și revelioane în familie, înseamnă că trebuie să admitem că există și gazde. Și cum prietenii și-i poate alege fiecare singur, e bine ca dv. să vă alegeți pe cei care au predispoziția de a organiza un revelion și ca atare de a primi și sfaturi. Ca atare, ca persoană dezinteresată puteți să-i sugerați că, dacă tot are înclinații păguboase, ar putea avea șansa să se salveze numai devenind mistic. Ceea ce nu-i prea greu, dacă-i explicați că în noaptea de revelion, după miezul nopții, apar cele trei iele, adică trei ceasuri rele, care bagă dihonia între oaspeți și gazdă.

Primul ceas rău începe cam pe la 3 dimineața, cînd unul dintre oaspeți — de obicei cel nepoftit — ridicînd tonul slobozește o strigătură veninoasă care ar putea fi sintetizată prin:

«De urat am mai ura
Dar nu avem ce mînca!»

Acest afront subtil poate fi contracarat de gazda mistică prin aducerea rapidă la masă a unui castron cu tochitură (pregătită din ceafă de porc tăiată în bucățele mărunte terfelite prin sare și cimbru și prăjite într-o tigaie la foc iute — cu arsuri chiar — și peste care — după punerea în castron — se aruncă din gros mujdei pentru cîrnirea nasului persoanelor care folosesc numai «Chanel» și «Soir de Paris»). Alături, pe un fund de lemn, se mai pune o mămăliguță naltă, fierbinte, care se taie cu ață sau se servește cu degetele — bine spălate în prealabil. Dacă aveți și niște strîchinioare pentru fiecare cap de musafir, succesul e garantat. Primul ceas rău trece cu bine.

Al doilea ceas rău începe pe la cinci dimineața, cînd pe fețele comesenilor apar semne de vădită cîrteală.

Atunci puteți arunca pe masă cîteva coșuri cu vărzări, pe care trebuie să le aveți pregătite din ajun. Rețeta-i simplă. Varza murată, tăiată mărunt, se călește bine-bine, apoi se introduce din ea cam cît ține o lingură de supă în foi pătrate de aluat (cu cartofi), ale căror colțuri se îmbină apoi la mijloc, și care se coc, ca și gogoșile, în ulei. Unul dintre oaspeți, mai cult, îl va cita pe Creangă cu:

«La plăcinte rîde gura
La vărzare și mai tare».

Atmosfera restabilită astfel va lăsa să se audă numai clămpănitul gurilor și gîlgîitul vinului.

La cel de-al treilea ceas rău participă numai cei care au măcar o jumătate de ochi deschis — cei adormiți vor fi lăsați în pace — și se încăpățînează să rămînă la masă. Cum afară mijește de ziuă și ceasul rău le cam tulbură vederea și graiul, li se dă o cană fierbinte dintr-o zeamă vrăjită, pregătită cu un an în urmă astfel: într-o oală se bagă o țelină mare, trei morcovi, trei pătrunjei, trei cepe, trei cartofi, care se fierb în trei litri de apă pînă scade aproape de jumătate. Totul se strecoară, și în zeama respectivă se toarnă 0,999 litri de zeamă murată, limpede și acră de castraveți și gogonele, precum și 666 g amîndină. Totul se dă într-un singur clocot. Cînd serviți pe oaspeți cu această mixtură suspectă se spune următorul descîntec:

«Anul nou a început
Și pagubă n-am avut.
Singur lucru ce-l vreu:
La anu' să fiu oaspe eu»!

P. P. NAȘU

P.S. Dacă vreunul dintre oaspeți va pretinde că nu sînt trei, ci patru ceasuri rele, cereți-i s-o dovedească el la revelionul următor.

Cîteva coafuri

deseară, revelionul!

Există o anecdotă cu o gospodină vrednică și iscusită, care a pregătit o masă grozavă dar a uitat un singur lucru: să se ocupe de ea. Nu vă povestesc finalul, e trist. Așa că nu vă uitați, doamnelor, tocmai pe dv., podoaba cea mai prețioasă a serii... Alegeți din fotografiile de mai jos coafura care vă place, dar, mai ales, cea care vă prinde cel mai bine.

Din păr lung, periat bine spre spate și eliberînd total fruntea, un edificiu din bucle lejere, vaporoase, care alunecă ușor din creștetul capului spre tîmple.

Dintr-o coafură obișnuită, realizată din păr scurt, cu adaosul unei postițe bucle aplicate pe creștet (și străbătută de o panglică în culoarea rochiei), o înnoiește prepetănătură de seară.

Tot pentru o față tînără, o coafură cu părul tapat în creștet și terminat cu o bucă ampilă; lateral, două mici «cozi de cal», prinse cu două lănțișoare aurite.

O foarte elegantă coafură pentru un revelion pretențios părul lung este strîns la spate și terminat într-un coc mare, pe ceafă, cărnia i se adaugă o postiță amplă bucl ată.

DIALOG CU CITITORII

La ora cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, *Almanahul Flacăra pe 1969 va fi, probabil, prezent în toate chioșcurile din țară* (dacă, bineînțeles, nu va fi fost epuizat la unele dintre ele). Apariția Almanahului constituie, printre altele, cel mai bun răspuns la nenumăratele scrisori pe care le primim și în care ni se tot solicită publicarea portretelor unor artiști sau cîntăreți. 150 portrete — atîtea conține Almanahul — reprezintă, s-o recunoaștem, o încercare meritorie de rezolvare globală a unor cereri atît de presante. Desigur, Almanahul nu răspunde numai acestor preocupări și nu acestor preocupări în primul rînd; el conține, după cum ați și aflat, nenumărate rubrici, texte și fotografii interesante. Dar... să nu ne apucăm de reclamă, mai ales că nici nu e nevoie...

Cu destulă întîrziere, cititorul *Corneliu Băloiu* ne comunică unele aprecieri pozitive cu privire la reportajul consacrat de revistă județului Buzău. Deși de la publicare au trecut cîteva luni, cuvintele de încurajare fac totdeauna plăcere. Amănuntele suplimentare despre Buzău, pe care ni le transmite tovarășul Băloiu, ni se par deosebit de interesante. Îl rugăm să nu se necăjească, «Flacăra» va mai scrie și, desigur, încă de multe ori despre Buzău și despre buzoieni.

Primim la redacție destule scrisori în care sînt evocate mici drame personale, în care oameni ajunși la un punct critic al vieții lor familiale ne solicită sfatul, uneori chiar ajutorul, apelează, într-un sens mai larg, la opinia publică. Ne-am întrebat adesea care pot fi resorturile ce îndeamnă un om să dezvăluie lucruri care țin de domeniul, de obicei, atît de bine păzit al existenței intime, să treacă peste bariera amorului propriu și să se prezinte *urbi et orbi*, în ipostaza de victimă. Probabil că rațiunile sînt tot atît de variate pe cît de variate sînt și firile omenești. Probabil, de asemeni, că dincolo de tristețea și de neîndeminarea unor asemenea demersuri există pe undeva, la rădăcina acestor apeluri, o încredere cinstită în solidaritatea omenească, în forța reparatoare a opiniei publice. De acest aspect trebuie să ținem seama în primul rînd și nu de eventualele reziduuri de exhibiționism, bîrfeală, curiozitate indecentă, nevoie ieftină de răzbunare etc., etc, care se aglomerează totdeauna cînd e vorba de o chestiune personală. Ne-am gîndit la toate acestea citind scrisoarea pe care ne-a trimis-o cititorul *V.I. din Galați*. Dumneaiui se declară de acord cu cele scrise de colaboratorul nostru Mihai Stoian în textul intitulat «Toți dezertorii», apărut acum cîteva săptămîni în «Flacăra». De acord, dar nu pe de-a-ntregul. Există, desigur, toți dezertorii, dar există, spune dumneasa, și mame dezertoare. Și pentru a ne ajuta, ne relatează povestea, banală poate, dar deosebit de tristă, a unei căsnicii destrămate, de pe urma căreia un copil de trei ani a rămas de izbeliște. Unde ne despărțim de corespondentul nostru este în stabilirea problemei principale: după dumneasa, aceasta ar fi depistarea (și, în continuare, înfierarea) vinovatului care, bineînțeles, nu poate fi decît unul: el sau ea. Nu crede oare tovarășul V.I. că lucrurile sînt nițeluș mai complicate, că nimic nu este mai dificil pe lumea asta decît acordarea a două suflete omenești, că armonia unei familii nu este dată o dată pentru totdeauna, că ea trebuie cucerită în fiecare zi și în fiecare ceas prin eforturi comune, prin înfrîngerea egoismului excesiv, a unor deprinderi înrădăcinate, prin realizarea, cu răbdare și toleranță, a comunicării dintre cei doi membri ai cuplului, comunicare care numai ea poate duce la înțelegere? Etichetările sentențioase nu sînt bune nici în viața personală.

Cititorul *I. Tamaș din Tg. Lăpuș*, județul Maramureș, are cuvinte bune la adresa revistei, dar și unele observații critice. Printre altele, dumneasa consideră că publicăm prea multe reclame, iar unele dintre ele (și dă ca exemplu cele pentru uleiuri de plajă sau baruri de noapte) n-au ce căuta în revistă. Ce să facem, tovarășe Tamaș? Fie că ne place, fie că nu, publicitatea face parte integrantă din viața contemporană și ne-am putea plînge doar că ea nu este la noi încă suficient de răspîndită, de concretă, de atractioasă. Bineînțeles, ne vom strădui să ridicăm calitatea (de care și noi sîntem în mare măsură nemulțumiți) inserțiunilor publicitare, dar la reclamă nu putem renunța. Între altele, și pentru că ea acoperă (ca și la toate revistele de același tip) o bună parte din cheltuielile de producție. Ați prefera oare ca «Flacăra» să coste 5 lei sau să apară în 16 pagini fără fotografii color?

Dar, luîndu-ne cu ziua tîrgului, era să uităm că ANUL NOU bate la ușă. Cititorii noștri n-au uitat însă și ne-au trimis nenumărate urări și felicitări. *Le mulțumim din inimă tuturor și le urăm și noi multă fericire în anul care începe.* Un cititor *(G. Stoianovici)* din Craiova a avut chiar ideea ingenioasă să ne comunice lista urărilor de Anul nou în 56 de limbi. *Happy New Year, Godt Nytaar, Sretna Nova Godina, Per Shume Vjet, Chúc mừng nam mới, Head uut aastat, Gelukkig Niewyaar etc.* Ați priceput dumneavoastră despre ce e vorba... Deci, *LA MULȚI ANI.*

H. DONA

fîntînile romei

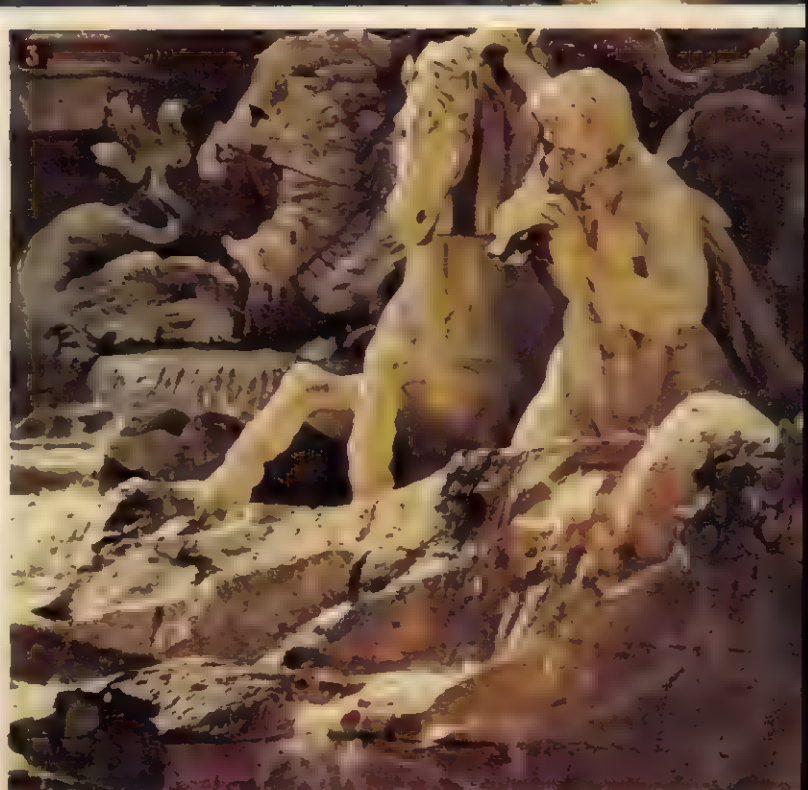

1 *Strălucirea Pieței Navona ar fi parcă de neconceput fără fîntînile ei.*

2 *«Nu există ceva mai frumos» — scria Stendhal despre cele două fîntîni din Piața San Pietro.*

3 *Fîntînile Romei — un adevărat univers poetic.*

4 *Această fîntînă — aviind ca element decorativ doi tritoni uriași — ridicată în fața templului vestalelor, evocă Roma antică.*

Roma — «cetatea eternă», oraşul ale cărui maiestuoase edificii, statui, străzi sînt tot atîtea mărturii ale unei istorii ce se întinde de-a lungul a aproape trei milenii. Spui Roma, şi prin faţa ochilor ţi se desfăşoară, de parcă le-ai vedea aievea, imaginea Colosseumului şi a atît de familiarei şi nepreţuitei pentru noi Columne a lui Traian, imaginea Forului Roman şi a Capitoliului (Campidoglio), a Termelor lui Caracalla şi a Bazilicii San Pietro, a «reginei străzilor» — Via Appia — şi a Villei Borghese..., şi a multor alte asemenea nestemate. Dar toată această imensă bijuterie care este Roma ar fi parcă de neconceput fără fîntînile ei, inspiratoarele minunatului poem simfonic al lui Ottorino Respighi. Iar dacă, cine ştie cum, s-ar opri dintr-o dată orice alt zgomot în afara şipotului fîntînilor din baroca Piazza Navona, al celor din Piaţa San Pietro, care l-au încîntat pe Stendhal, şi al tuturor celorlalte măiestre îmbinări de ţîşniri de apă, naiade, sirene, fauni, tritoni, «cetatea eternă» însăşi ar fi un gigant ateneu în care ar răsuna acordurile unui sublim poem.

5 *O pleașă de apă și lumină scaldă Fîntîna Naiadelor din Piața Esedra.*

6 7 *Tumultului apei și grandioasei arhitectonice îi sau locul odihna tăcerii și gîndăția, cum arată aceste fîntîni din Palazzo Venezia (sus), din Piața d'Ara Coeli (jos) sau de la Villa Borghese.*

8 *Impunătoarea Fontana di Trevi. Madame de Staël spunea că dacă apa ar înceta aci să mai șîșotească, tăcerea s-ar așterne asupra Romei.*

PE DRUMUL PROGRESULUI NEÎNTRERUPT AL PATRIEI

realizări și perspective la început de an

ce spun indicatorii de plan

Ne răspunde directorul general al Combinatului de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș — tov. ing. **DOREL POPA**.

— Ce a însemnat anul 1968 pentru Combinatul chimic din Tg. Mureș?

— Privit acum din perspectiva timpului, el a însemnat un examen: certificarea, atestarea capacității colectivului nostru. Semnificative pentru anul 1968 sînt eforturile pentru realizarea sarcinilor din cea de-a doua etapă de dezvoltare a combinatului nostru. La ora actuală noi am atins majoritatea indicatorilor proiectați. Nu trebuie să uit și un alt aspect al muncii noastre: atingerea unei eficiențe și mai ridicate la instalațiile intrate în funcțiune în 1966. Ca să fiu mai concret voi arăta că planul anual s-a realizat cu 19 zile înainte de termen. În mod special trebuie să subliniem cifrele indicatori: productivitatea muncii și beneficiile care au înregistrat o depășire de 12% și respectiv de 34% față de plan; apoi atingerea indicatorilor tehnico-economici proiectați în primul trimestru de funcționare la fabrica de amoniac II, precum și depășirea capacității proiectate cu 9% la fabrica de amoniac I.

— Care sînt perspectivele anului 1969?

— Avem în fața noastră două sarcini de o extremă importanță. Este vorba de realizarea exemplară a planului de export, care reprezintă 65% din producția de azotat de amoniu, și în al doilea rînd de pregătirea tuturor condițiilor care să permită începerea lucrărilor la noi capacități de producție, menite să valorifice superior resursele naturale existente în județul nostru. Avem toate posibilitățile — așa cum a arătat și tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie — să realizăm importante cantități de îngrășăminte în plus. În 1969 vom acorda o și mai mare atenție cercetărilor; ele vor fi amplificate și orientate spre obținerea unei calități superioare a azotatului de amoniu, în așa fel ca produsele noastre să fie în orice moment competitive pe piața mondială

— Bineînțeles că nu. De la data cînd am prezentat-o, ideea mea s-a întregit mult, dezvăluind aspecte noi. Aș zice că cele mai importante etape s-au consumat în anul pe care îl încheiem acum. Mă refer la publicarea părții teoretice a activității mele — relațiile generale ale fenomenului turbionar, exprimate fizic și matematic — mai întîi, fragmentar, în nr. 4 al revistei «Industria ușoară», apoi global, în nr. 12 al «Revistei de chimie». Experimentarea în fază pilot, de laborator, e mai veche. Trecerea pe o instalație industrială a avut loc în acest an. Dar, firește, activitatea mea pe acest plan nu se va încheia aici.

— Ce ar mai fi de făcut?

— Vedeți, deocamdată se obține într-o instalație construită după noul principiu epurarea apelor reziduale rezultate în procesul tehnologic al unei întreprinderi. Dar fenomenul se poate aplica în multe alte domenii. Mă gîndesc, de pildă, la o instalație în care să aibă loc reacțiile de formare a îngrășămintelor chimice azotoase. Ar accelera mult procesul, mărind productivitatea instalațiilor existente, dar pentru a da viață acestei idei e nevoie de o colaborare strînsă cu specialiștii din industria chimică. Încă ceva: imaginați-vă că într-o cameră de ardere a unei rachete amestecul combustibil-aer se face pe principiul turbionar descris de mine. Aceasta ar contribui la arderea completă a combustibilului, la scurtarea considerabilă a procesului de ardere și ar duce, pe de o parte, la creșterea randamentului motorului, iar pe de alta la modificarea esențială a unor parametri tehnici actuali. O teorie matematică în acest sens mă preocupă în momentul de față. Schița ei, expusă într-o lucrare, se află la Institutul de energetică al Academiei spre a fi examinată.

— Alte preocupări, proiecte, vise de viitor?

— Doctoratul, pe care-l pregătesc de mai multă vreme, aplicarea invenției mele într-o uzină chimică de îngrășăminte, cum v-am mai spus, și perfecționarea unui procedeu de amestec între un fluid și un solid dispersat în particule — ceea ce de asemeni ar avea multe aplicări industriale. Ar fi un proces analog cu al simunurilor de care am vorbit, spre deosebire de ceea ce am făcut pînă acum, și care reprezintă «copia» trombelor marine.

Inginerul Marcel Balșanu are acum 34 de ani. Acest al 34-lea an din viața sa, marcat de împlinirea unor aspirații, a fost un an bogat în succese.

Nu-i putem dori decît mulți alții, la fel de rodnici.

etape în împlinirea unui vis

Vis, într-adevăr, deși în fapt e vorba de o idee, și încă de una imposibil de formulat pe de-a-ntregul în alt limbaj decît cel matematic. Interlocutorul nostru, inginerul **MARCEL BALȘANU**, autorul unei invenții valoroase, a sesizat însă elementul nematematic în actul lui de creație, și, la solicitarea noastră, ni-l explică:

— Fenomenul există în natură și nu e dintre cele care se produc foarte rar. Oricine știe, cred, ce e un virtej de aer și dacă nu toată lumea a văzut, foarte mulți au citit, probabil, în cărți, despre trombele marine sau despre simunuri — teribilele furtuni de nisip din deșerturi. Aceste mișcări turbionare de aer, care uneori antrenează, cu forțe uriașe, cantități considerabile de apă și respectiv de nisip, au reprezentat modelul natural, ca să spun așa, al ideii mele.

— Modelul, numai, nu spune încă nimic. Deținați un brevet de inventator — în registrele Oficiului de stat pentru invenții are numărul 70 484. Presupunem că nu l-ați obținut pentru simpla copiere a unui fenomen natural.

— Nu de copiere e vorba. Curenții turbionari pe care i-am studiat, dînd mai întîi o interpretare teoretică fenomenului propriu-zis, nu sînt simple reproduceri în laborator ale ciclonelor din natură. Cu ajutorul lor eu am imaginat sisteme practice de utilizare în industrie, cu multiple avantaje. Antrenate în cicloanele mele, două sau mai multe fluide se dispersează rapid în particule fine care vin foarte ușor în contact unele cu altele, ceea ce, dacă se aplică la substanțele chimice care trebuie să intre în reacție reciprocă, are o importanță deosebită, scurtînd timpul de desfășurare a procesului, accelerîndu-l.

— Știm că în cei șase ani pe care i-ați închinat acestei invenții ați realizat mai multe variante privind utilizarea ei practică.

— De fapt una singură a ajuns într-o fază industrială. Știți că locul meu de muncă este direcția tehnică a Ministerului Industriei Ușoare unde, în cadrul unui serviciu, mă ocup de problemele apelor reziduale, de epurarea acestora și de coroziune. Varianta practică la care mă refer a căpătat caracter de aplicare industrială într-o întreprindere din departamentul industriei ușoare, și anume la I.I.S.-Bucovăț.

— E ultima etapă pe care v-ați imaginat-o?

măsurile tehnico-organizatorice în acțiune

Ne-ndeamnă condeiul, cînd scriem despre marea fabrică de confecții și tricotaje «Bucureștii», mai ales să comentăm colecțiile sale de modă și să-i judecăm produsele din punct de vedere al liniei croielii, al gamei lor cromatice, al detaliilor «ultimul strigăt». În felul nostru avem dreptate: nucleul de creatori de la F.C.T.—București este cel care dă tonul modei în toată țara colecțiile sale se bucură de o largă apreciere, dar nu o dată ne supărăm că e cam mare distanța de la aceste elegante prototipuri de producția de serie.

De astă dată ne interesau însă problemele de ordin economic, *măsurile tehnico-organizatorice luate de această mare unitate industrială în 1968 pentru a-și ridica cît mai științific uriașa sa producție.* Să nu uităm că pe porțile fabricii ies zilnic circa 5 000 de costume bărbătești, 30 000 de cămăși, 55 000 de piese din tricot etc., după cum nu am uitat nici promisiunea întreprinderii de a da în plus, pînă în 1970 — prin aplicarea măsurilor de care va fi vorba mai jos — produse în valoare de un miliard și jumătate peste cele planificate inițial. Directorul tehnic al fabricii, **GH. STĂNESCU**, ne dă, răbdător, lămuriri tocmai asupra acestor noi forme de organizare a procesului de producție

— Urmăream, tenace, două obiective deosebit de importante pentru noi: creșterea gradului de mecanizare și chimizare a producției de confecții și o mai eficientă organizare a locului de muncă, a deservirii mașinilor: acești «timpi ajutători» — cum le spunem noi minutelor pierdute cu aducerea semifabricatelor la îndemîna muncitorilor — risipeau prea mult din forța, din eficiența muncii omului de la mașină. Trebuia regîndit mobilierul industrial, astfel ca el să ajute la eliminarea timpilor ajutători, nu să le încurajeze existența.

— Și trebuie aceasta s-a făcut, după cîte înțeleg, la acea stație-pilot despre care mi-ați vorbit. Dar ați putea oare să-mi explicați mai concret despre ce anume piese de mobilier industrial e vorba?

— Nu cred că aceasta ar putea interesa pe laici în problemă, uneori e vorba doar de mici dispozitive, dar dacă doriți amănunte, iată-le: fiecare din mile noastre de locuri de muncă a fost dotat cu tot ce îi trebuia — dispozitive cu clamă care prind produsele, masă cu raft care primește produsul gata, cărucior cu dispozitiv de fixare a detaliilor — gulere, mîneci etc. ...

— Și rezultatele?

— Uneori foarte spectaculoase: s-a ușurat simțitor efortul muncitorului, timpul său productiv crescînd de la 5% la 50%... Ne-am ocupat apoi cu dotarea mașinilor cu anumite dispozitive care au asigurat o calitate sporită produsului.

— Ați pomenit mai sus un termen care poate într-adevăr frapa atunci cînd e asociat cu confecțiile: chimizarea producției. La ce v-ați referit?

— La faptul că s-a înlocuit coaserea gulerelor de la sacouri și paltoane, de exemplu, cu lipirea lor prin adezivi sintetici obținuți din polietilenă chiar la noi în țară. Noi economisim prin sistemul acesta materiale prețioase, ca să nu mai vorbim de timpii de lucru reduși cu 30—35% la fiecare operație. Tot de chimizarea producției e vorba și la obținerea acelor gulere cu apret permanent al cămășilor, realizat prin inserții tratate cu adezivi sintetici — principiu tehnologic nou aplicat în țara noastră. Pentru realizarea în principiu și practică a tuturor acestor măsuri, noi am organizat în fabrică, în cursul acestui an, un serviciu de cercetare dotat cu aparatură de laborator ultraperfecționată și cu oameni de specialitate; un serviciu de organizare și normare a muncii, în subordinea căruia se află o stație-pilot și un serviciu de documentare...

— Cred că vă așteptați la întrebarea care urmează: ce rezultate ați obținut prin aplicarea acestor măsuri?

— Valoarea producției globale a crescut, față de sarcina planului cincinal, cu aproximativ 20%, și — rețineți acest lucru — creșterea s-a realizat fără a crea noi spații industriale. Productivitatea valorică a muncii pe salariat a crescut cu 18,84%. S-au realizat economii peste plan de 16 400 000 lei...

— Cifrele sînd, într-adevăr, bune. Meritați felicitări. Ce surprize bune ne pregătiți pentru anul viitor?

— Studiem în continuare semiautomatizarea și automatizarea procesului de producție din confecții și tricotaje: am și realizat cîteva prototipuri de mașini de cusut, ale căror sisteme de transport și alimentare pot asigura o creștere a productivității de 48%-50%. Avem, în continuare, o tematică largă și în ce privește extinderea chimizării producției. Mai doriți să aflați ceva?

Nu, eram mulțumiți de informațiile pe care ni le oferise tovarășul director. Stănescu. Toate datele obținute confirmau de altfel, în mic, înalta apreciere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea ținută la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie a.c.: «Țin să subliniez că industria ușoară poate fi dată ca exemplu de felul cum se ocupă de folosirea cît mai completă a capacităților de producție».

anii literaturii majore

de Ion **BĂNUȚĂ**

Este un bun și străvechi obicei, aș zice mai mult, e chiar necesar ca la sfîrșit de an să se arunce o privire asupra timpului dus fără posibilități de întoarcere, o privire asupra unei activități, poate și numai pentru simplul fapt de a o compara și, de ce nu, înainte de a se ciocni cel mai sublim pahar de vin la Anul nou — o privire asupra unui viitor apropiat întru aflarea jaloanelor noilor înfăptuiri. Și un scriitor de pildă își face bilanțul lui, foarte intim desigur, și fără îndoială își face și planuri de viitor — această îndeletnicire fiind, cred eu, în alt fel bineînțeles și la greieri și la furnici. Rezultatele planurilor unui scriitor se transformă în cărți, acele cărți care încearcă să includă cît mai fidel epoca și oamenii care o populează și o fac să vibreze, oamenii care o modifică, — și aceasta face fără îndoială obiectul și obiectivul imediat al editorului. Ca editor trebuie să mă declar pe deplin mulțumit cu producția literară editată în ultimii ani și mai ales în anul ce-și mănîncă precum Cronos copiii, ultimele clipe, anul 1968. Cînd mă refer la această producție, mă refer la toate genurile literare de care se ocupă în felul ei Editura de literatură Minerva, și anume: proză, poezie, critică și istorie literară, teatru, cărți de literatură originală pe care editura le tipărește în diferitele ei colecții, în afara colecțiilor, atît în limba română cît și în limbile naționa-

lităților contocuitoare, excepție făcînd numai colecțiile «Biblioteca pentru toți» și «Horizont» care publică și traduceri din cea mai bună literatură universală, clasică și contemporană.

Deci, anul editorial 1968, la editura noastră, a fost bogat nu numai în ceea ce privește numărul mare de cărți pe care îl tipărește, circa 600 titluri, ci mai ales prin conținutul și nivelul lor artistic care în ultimii ani s-a adîncit, înălțat și diversificat mult. Aș cita, de pildă, poezia care a cucerit înalte piscuri și la care urcuș scriitorii tineri alături de cei ieri tineri au avut o contribuție substanțială.

Dar (întotdeauna există un dar) am impresia că anul editorial 1968, cel puțin la editura noastră, a adus pe primul plan proza, și anume **romanul.** De pildă: **Șatra** și **Ce mult te-am iubit** de Zaharia Stancu, **Intrusul** de Marin Preda, **Săptămîna nebună** de Eugen Barbu, **Îngerul a strigat** de Fănuș Neagu, **Interval** de Al. Ivasiuc, **Adam** de Neacșu Iulian și mulți alții. Cărți la fel de valoroase au apărut și în limba maghiară: **Grota citadelei** — roman de Nagy Istvan, **Și eu am fost copil** de Papp Ferenc, **Sticlele** — nuvele de Paskandi Geza

Și, așa cum spunea Nicolae Manolescu într-o interesantă însemnare în **Luceafărul,** cu care sînt de acord, și eu aștept într-un viitor nu prea îndepărtat un nou salt ce se pregătește sigur în dramaturgie — aș numi pe Marin Sorescu, Paul Cornel Chitic, Mihai Neagu Basarab, Iosif Naghiu și lista acestor candidați continuă.

Anul 1968 ne-a adus în librării **Istoria literaturii române** (Compendiu) de G. Călinescu, s-au continuat marile ediții Arghezi, Călinescu și altele, s-au continuat edițiile de bază ale clasicilor noștri și alte colecții cum ar fi «Biblioteca pentru toți», care se apropie vertiginos în noua ei serie de numărul 500 și care va apărea festiv în 1969, în cinstea sărbătoririi unui sfert de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist.

Și iată că am intrat într-o discuție, care va fi cu totul sumară, cu anul 1969, sperăm nu și într-o controversă cu el. În anul viitor producția de carte la Editura Minerva va fi cu 30% mai mare decît cea din acest an. Vom tipări circa 800 de titluri din care nu vor lipsi acele cărți, sinteză a gloriosului drum parcurs de țara noastră în anii puterii populare, acea nouă literatură, puternic afirmată, clamînd libertatea sub steagurile căreia România a devenit un adevărat bastion al luptei pentru fericirea omului. Avîntul care îi animă pe scriitori întru darea la iveală a marilor cărți ale epocii noastre socialiste, demonstrat și cu prilejul Adunării generale a breslei lor; îndemnul fierbinte al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor face ca anul editorial 1969 să fie un an literar nu numai bogat, ci foarte bogat. Toate condeiele se vor mobiliza, se vor întrece pe ele însele întru slujirea adevărurilor vaste ale artei noastre care proclamă în gîndiri și în imagini literatura epocii socialismului, literatura umanității.

Anii editoriali 1968-1969 sînt anii literaturii majore. Avem toate motivele să zburăm mai sus, tot mai sus. Să ne facem și mai bine datoria! Este o datorie de onoare.

progresul tehnic în plin avînt

de C. TUZU
director general al Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții

Întîmpinăm anul 1969 în condițiile îndeplinirii și depășirii în toate cele șase domenii de activitate coordonate de Direcția generală pentru metrologie, standarde și invenții a obiectivelor stabilite în 1965 împreună cu ministerele și celelalte organe centrale de stat și cooperatiste.

Cercetarea științifică în domeniul realizării de noi etaloane naționale și al creșterii preciziei etaloanelor existente folosite de Institutul de metrologie la transmiterea unităților de măsură din sistemul internațional adoptat de Republica Socialistă România, la etaloanele de ordinul II și III din laboratoarele metrologiei, institutelor de cercetări și ale întreprinderilor, cu ajutorul cărora se compară precizia aparatelor de măsurat din producție, laboratoare și comerț, a condus la rezultatele stabilite în program.

Subliniez cu satisfacție progresele făcute de industrie în dezvoltarea și perfecționarea producției de aparate de măsurat, de cazane și instalații de ridicat ale căror prototipuri sînt încercate și omologate de organele tehnice ale Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții în vederea autorizării pentru trecerea la fabricația de serie.

Anul 1968 (al douăzecilea de la înființarea standardizării) a fost anul cu cea mai fructuoasă activitate în acest domeniu de importanță deosebită pentru promovarea progresului tehnic și calității în producție.

Pe lîngă rezolvarea la nivel superior a temelor din planul general de standardizare (880 teme) aprobat de Consiliul de Miniștri, au fost reexaminate peste 2 500 standarde de stat intrate în vigoare înainte de anul 1960, anulînd 330 standarde depășite, trecînd în categoria normelor interne departamentale, 710 standarde pentru produse de circulație mai redusă și reactualizînd prescripțiile de ambalare a 700 categorii de produse.

Primul an de aplicare a noii legi privind invențiile, inovațiile și raționalizările s-a soldat de asemenea cu rezultate pozitive. O dată cu creșterea numărului cererilor de brevet de invenție românești la 1 900 față de 1 600 în anul 1967, a crescut și valoarea acestora, economiile realizate prin aplicarea invențiilor, inovațiilor și raționalizărilor fiind de 308 milioane lei în semestrul I 1968 față de 261 milioane lei în semestrul I 1967, iar recompensele plătite autorilor de 21 milioane lei față de 16 milioane

Creșterea valorii invențiilor se reflectă și în brevetarea în străinătate a unui număr de invenții cu 10% mai mare decît în anul 1967, precum și în premierea cu medalii de aur și argint a invențiilor prezentate la concursurile internaționale de la Bruxelles (1967), Viena și Nancy (1968). Au primit medalii de aur invențiile: «releu pentru protecția multiplă a electromotoarelor trifazate» — ing. Hope Egon; «convertizor-amplificator electromecanic» — ing. Teodorescu Dan; «procedeu și instalație pentru comanda vitezei motoarelor asincrone alimentate prin convertizoare statice de frecvență cu limitare automată a curentului prin motor» — inginerii Landon D. și Gavăt St. și «dispozitiv de protecție pentru ferăstraie circulare de retezat» — ing. Minetos Nicolae.

Recompensa în valută acordată de noua lege a exercitat la rîndul său o influență favorabilă în ce privește prospectarea pieței externe pentru vînderea de licențe; se duc tratative avansate cu parteneri externi, pentru 20 invenții, încheindu-se pînă în prezent contracte ferme pentru 9 invenții.

Deci putem spune, în pragul acestui an nou, că și categoriile determinante ale progresului tehnic de care ne ocupăm noi se vor dezvolta și mai mult în anul 1969, răspunzînd astfel și mai eficient la îndeplinirea sarcinilor care stau în fața economiei noastre naționale, sarcini care au fost cu atîta claritate arătate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a partidului nostru.

permanențe ale gîndirii

Sfîrșitul anului 1968 coincide cu un moment mult mai important în creația științifică a conferențiarului universitar IMRE TOTH. Se află în curs de apariție ampla sa lucrare a «AHILE — Paradoxele eleate în fenomenologia spiritului», rodul multor ani de studii și reflecție. Plecînd de la această realizare am adresat tovarășului Imre Toth cîteva întrebări:

— Titlul operei mi determină să ne gîndim la paradoxul rămas nerezolvat al întrecerii, pe plan mintal, dintre Ahile și broasca țestoasă Să fie lucrarea dv. o încercare de a reda gloria eroului mitologic, făcîndu-l să cîștige și pe terenul delicat al logicii formale, o întrecere pe care în mod sigur ar fi cîștigat-o în practică?

— Dimpotrivă. Aporia Ahile constituie numai pretextul consecvent al cărții. Tema ei nu este rezolvarea paradoxului antic. M-a preocupat o temă — premisă — «reabilitarea» paradoxului, recunoașterea valorii independente pe care acesta o are în progresul gîndirii — pentru ca să dezvolt o temă-concluzie: libertatea de a opta — condiție sine-qua-non a gîndirii.

— Cum se observă această dublă preocupare în sistematizarea lucrării?

— Într-o primă parte vreau să demonstrez că paradoxul este ineluctabil dar poate fi ocolit. Folosesc pentru aceasta aporia Ahile, demonstrînd că paradoxul rămîne... paradox.

— Se pare că încercarea a mai fost făcută...

— Da, de obicei analiza limitîndu-se la o variantă. Eu cercetez însă circa treizeci de variante.

— Exhaustiv, deci?

— Nu cred că poate exista exhaustivitate în cercetare. Concluzia este că paradoxele constituie raționamente absolut corecte în sine, fenomene firești ale gîndirii ce nu au avut nici un efect nociv în dezvoltarea, timp de 2500 de ani, a logicii și matematicii.

— Este vorba, așadar, de o localizare în imperiul gîndirii abstracte a tezei dialectice a luptei contrariilor?

— Să presupunem. Ideea mea poate fi rezumată în teza că oriunde gîndirea produce ceva nou, acest ceva nou este legat de apariția unei structuri de paradox. Partea a doua a lucrării este consacrată aceleiași idei generale raportate la evoluția matematicii.

— Căutînd locul paradoxului în programele computerilor?

— Nu. Acolo sigur nu vor apărea. Un decisiv salt în matematică a fost crearea geometriei necuclidiene, moment la care mă și refer în principal. A treia parte alcătuiește conținutul propriuzis al lucrării și tratează tema-concluzie, anunțată în subtitlul cărții. Mă ocup însă nu de spirit ca atare, de gîndire ca atare, ci de cum se manifestă în gîndire paradoxul; el poate fi evitat, dar prin evitarea lui gîndirea se plafonează.

— Din punct de vedere gnoseologic, concluzia implicită a lucrării este cognoscibilitatea sau incognoscibilitatea lumii?

— Însăși alegerea și modul de abordare a temei dau un răspuns pozitiv. Mi-am materializat dorința de a cunoaște și de a stăpîni acest monstru necesar al gîndirii care este paradoxul.

— Care credeți că este actualitatea lucrării?

— Lucrarea poate fi considerată actuală în măsura în care am reușit să evidențiez preceptul hegelian ales ca profesiune de credință mărturisit în moto: «Libertatea este unicul adevăr al spiritului». Pledez pentru libertatea de opțiune. Iată un exemplu foarte simplu: eu — ca cetățean român — am libertatea de a folosi — și folosesc în lucrările mele — atît limba română cît și limba maghiară. Această atît de simplă posibilitate nu a fost însă recunoscută în orice țară și de orice regim. A fortiori, într-o atare țară sau atare regim, libertatea de opțiune a gîndirii este ciuntită în general sau chiar nerecunoscută. Cît timp vor exista asemenea anomalii, tema aleasă de mine va fi actuală.

economice

de Ilie ZAHARIA

CUM TREBUIE SĂ FIE UN ȘEF!

Peste cîteva zile intră în vigoare noul plan economic pe anul 1969. Sarcini mari, grele... Ca într-o uriașă bătălie, în care are loc o desfășurare considerabilă de forțe, ramurile și întreprinderile trebuie organizate și conduse cu pricepere spre țel. Ar fi să repet pentru a *n* oară un loc comun dacă m-aș apuca să scriu despre însemnătatea conducătorilor — pe diferite trepte — în această acțiune. Mă preocupă altceva: ce calități trebuie să aibă un conducător, un șef, indiferent dacă este maistru, director sau ministru; dar optica din care îl privesc și îl judec este a subalternului, al celui care este condus, fie el lucrător, funcționar, șef de serviciu sau director.

Ce se cere de la un conducător? În linii mari — trei lucruri: să arate limpede ce *vrea*, să *organizeze* bine munca, împărțind judicios sarcinile și, în sfîrșit, să *controleze* dacă și cum se execută ele, luînd măsurile necesare pentru înlăturarea piedicilor.

Unui șef i se cere să fie *hotărît*, să nu dea dovadă de ezitări, să te poți bizui pe el, să poți lucra în siguranță și fără îndoieli. El este apreciat după *justețea* deciziilor sale. Înainte de a lua decizia el trebuie să se consulte cu cei mai competenți oameni în problema dată, să țină seama de argumentele pro și contra soluției propuse, dar în final hotărîrea trebuie luată, și el răspunde pentru alegerea făcută.

Desigur, cele de mai sus se referă la deciziile care intră în competența directă a conducătorului respectiv. În principalele probleme ale întreprinderii sau ale ramurii hotărîrile se iau în colectiv. Experiența mondială, avansată, de conducere a arătat că omul cel mai bine dotat nu poate suplini capacitatea cumulată a unui colectiv, iar consecințele materiale ale unei decizii personale, deseori unilaterale și deci necorespunzătoare, ca să nu zic greșite, pot fi atît de grave încît este mai bine ca înțelepciunea colectivului de conducere să hotărască măsurile mai importante.

Unui conducător nu i se poate pretinde să știe tot și să dispună în toate domeniile. O dată repartizate sarcinile și atribuțiile, el nu trebuie să se substituie organelor care au competența de a le duce la îndeplinire. Am cunoscut multe cazuri în care șeful unității se trezea cu hotărîri luate și chiar comunicate subordonaților săi, în probleme de care răspundea direct, fără a fi măcar înștiințat, necum consultat. Și nu totdeauna hotărîrile erau cele mai bune...

Printre calitățile — multiple — care se cer unui conducător, una foarte însemnată este aceea de a nu se lăsa copleșit de treburile curente, zilnice. El trebuie să aibă o viziune mai largă asupra muncii întreprinderii sau instituției sale, să se preocupe de perfecționarea în perspectivă, să fie la curent cu tot ce este nou pe plan mondial în domeniul în care lucrează, să insufle colaboratorilor săi dorința permanentă de înnoire, de smulgere din rutină.

Probabil că nu o dată vi s-a întîmplat să vă puneți întrebarea: în ce dispoziție este astăzi șeful? Pot să-i ridic chestiunea sau s-o las pe altă dată? Un șef este apreciat și după comportarea egală în toate împrejurările, mai bine zis după buna dispoziție, binevoitoare, antrenantă, în care este dorit să se afle permanent. Să știți, tovarăși conducători, că atitudinea dv. se transmite în lanț la toate nivelurile: dacă directorul general este enervat, lipsit de politețe, pripit, nehotărît, munca tuturor compartimentelor se duce într-o stare de tensiune, de incertitudine, de nemulțumire, și chiar viața personală, familială, a întregului colectiv este afectată de umoarea șefului. *Și viceversa.*

Ce-și mai doresc subalternii de la șef, ce-i urează de Anul nou? Să fie *principial*, să nu-și manifeste simpatii și antipatii, să nu favorizeze pe unii și să «apese» pe alții. Să fie drept. Ei mai doresc să-și plece urechea și la preocupările și problemele lor personale, dar nu ca să ofteze împreună, ci, în măsura posibilităților, să-i ajute în rezolvarea acestor probleme.

În cîteva minute
NORA
vă pregătește un tort
după gustul dv.
Nora – BLAT PENTRU TORT
200 g, 5 lei; 400 g, 9,50 lei

CULTIVATORI,

În depozitele și magazinele AGROSEM găsiți semințe de legume pentru răsaduri și culturi de cîmp, produse în stațiunile experimentale și întreprinderile agricole de stat:

— semințe de porumb din hibrizi dubli, de mare productivitate, cu perioade diferite de vegetație;

— semințe de plante furajere, cu valoare nutritivă ridicată;

— semințe de graminee perene, destinate spațiilor verzi, terenurilor de sport etc.;

— semințe de flori diferite pentru grădini și parcuri.

Aprovizionați-vă din timp cu toate semințele necesare!

Adresați-vă cu încredere întreprinderilor și magazinelor AGROSEM, care vă asigură semințe cu valoare biologică și culturală ridicată.

FAMILIA SOARELUI

(Urmare din pag. 29)

PHOBOS ŞI DEIMOS, CELE DOUĂ LUNI PITICE ALE PLANETEI MARTE

Phobos nu va mai exista multă vreme! Din 1900 incoace, durata sa de revoluţie i s-a scurtat cu peste 6 minute şi satelitul s-a apropiat corespunzător de planeta-mamă. Se poate presupune că, peste un secol sau două, dacă nu şi mai devreme, se va prăbuşi pe suprafaţa ei.

Dimensiunile foarte reduse ale *sateliţilor marţieni* au *făcut chiar* pe unii savanţi să presupună că aceste corpuri cereşti ar fi creaţii artificiale. Dar această ipoteză are puţini partizani.

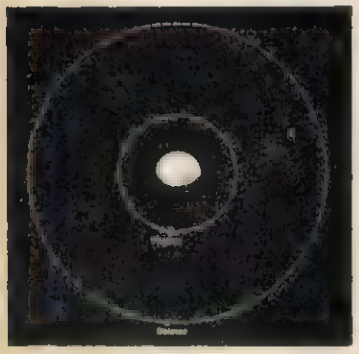

LUMEA VĂZUTĂ DE PE PHOBOS

Am ajuns pe suprafaţa lui Phobos. Ne întîmpină stînci uriaşe şi prăpăstii înspăimîntătoare. Pretutindeni zărești pietre cu muchii ascuţite, nerotunjite de unda apei sau de bătaia vîntului. Atmosfera lipseşte aci cu desăvîrşire.

Uriaş, pe cerul phobosian străluceşte Marte, a cărui culoare roşcată trimite reflexe puternice pe suprafaţa satelitului. Să privim atent acest astru, care a înflăcărat fantezia atîtor oameni de ştiinţă.

La extremitatea de nord şi de sud a axei de rotaţie a lui Marte se zăresc calotele polare, de culoare alb-gălbuie, probabil din brumă sau zăpadă. Mai *sînt* vizibile «*continentele*» (de culoare roşie deschisă), «*mările*» (de culoare mai închisă) şi «*canalurile*» (benzi întunecate, lungi şi înguste). «Continentele» sînt probabil pustiuri, iar «*mările*», zone de vegetaţie, ale căror culori variază corespunzător de-a lungul anotimpurilor (iarna sînt brune şi vara verzi-albăstrui). Cît despre canaluri, *natura lor este extrem* de controversată, după unii fiind vorba de crăpături ale scoarţei, după alţii de văi cu o vegetaţie foarte intensă, după alţii, în sfîrşit, de «*creaţii ale inginerilor marţieni*». *Privind* atent discul marţian mai observăm nori diafani care plutesc în atmosferă şi, pe alocuri, «umflături», aflate la marginea discului marţian, acestea *din urmă fiind probabil* vîrtejuri de praf.

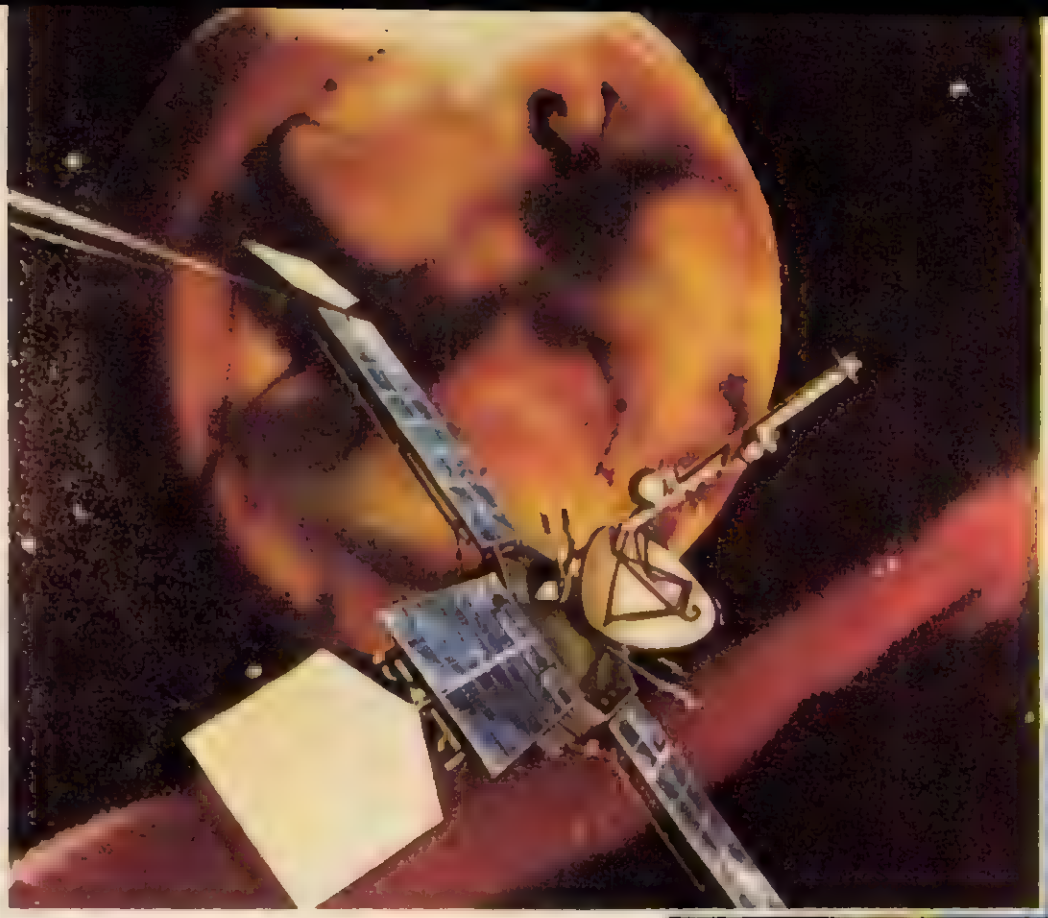

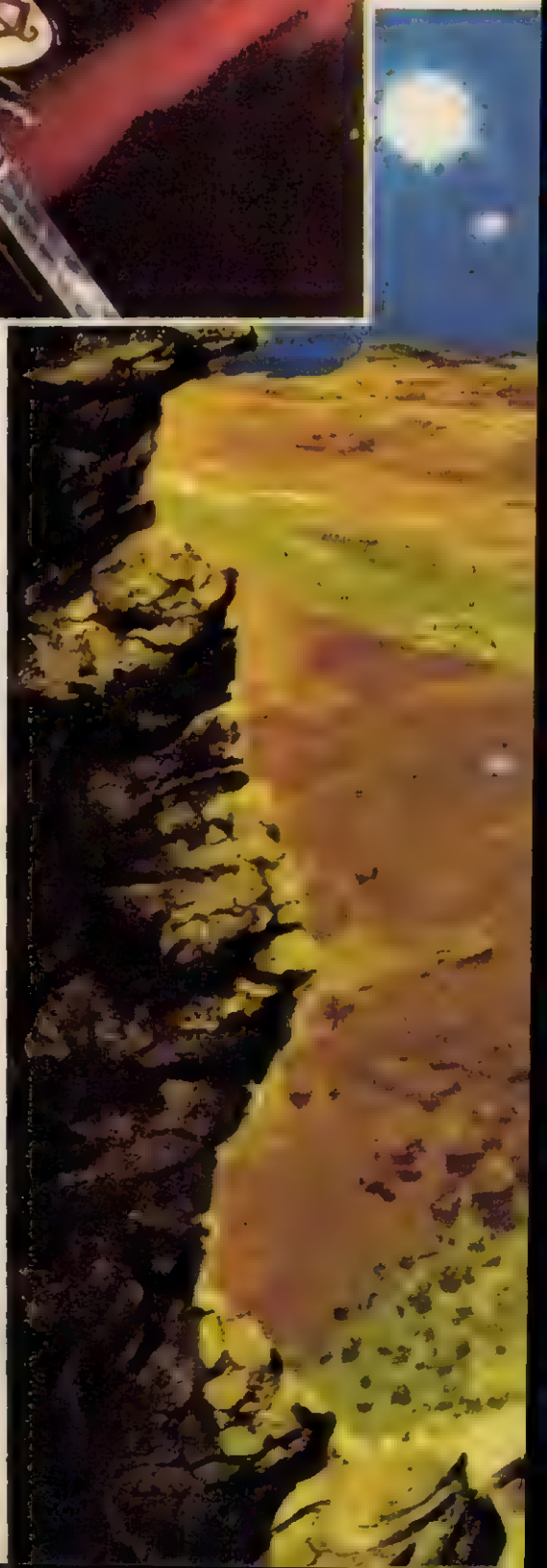

„CIRCURI“ PE MARTE!

În anul 1965, sonda spațială americană Mariner IV a fotografiat planeta Marte de la o distanță de numai 9 000 kilometri. Descoperirea cea mai importantă: pe planetă există circuri (munți alcătuiți dintr-un brîu circular) asemenea celor lunare. Explicația probabilă: în condițiile rarefierii atmosferei marțiene, meteoriți și chiar mici asteroizi «bombardează» nestingheriți planeta. Menționăm că observațiile telescopice efectuate de pe Pămînt nu au permis niciodată observarea circurilor marțiene.

În partea superioară a planetei se observă pe desen una dintre calotele polare, care cresc iarna și se micșorează vara.

MARTE — IMAGINAȚIE ȘI REALITATE

Așa ar putea să arate un peisaj marțian: stînci și pietre, înverzite pe alocuri de mușchi și licheni. Întinse deșerturi roșietice (care dau planetei și culoarea purpurie pe care o zărim prin telescop), acoperite cu mase imense de pulberi; pe alocuri, printre pietre, șerpuiesc benzi largi de verdeață: acolo cresc plante de o mare diversitate, perfect adaptate variațiilor de temperatură ale planetei (ziua temperatura nu se ridică nici la ecuator la peste 23°C, iar noaptea scade pînă la minus 70°C).

Deasupra,cerul. Nu este cerul «de azur», așa cum îl cunoaștem pe Pămînt, nici cerul negru așa cum l-am zărit de pe Lună sau Mercur. Este un cer de un albastru profund, pe care se văd atît stelele cît și Pămîntul și, bineînțeles, Soarele (evident, cu un disc mai mic decît cel ce apare pămîntenilor). Explicația e simplă: atmosfera marțiană este cu mult mai rarefiată decît cea pămîntească. Deci un lucru e sigur: descinși pe terenul pe care îl vedeți prefigurat, solii Pămîntului nu vor putea respira liber, ci numai cu aparate cu oxigen. De altfel, nu numai rarefierea, dar și compoziția diferită a atmosferei marțiene i-ar împiedica să se simtă... la largul lor.

Păcat că în desen nu se văd pe cer sateliții lui Marte, căci, spre deosebire de Mercur și Venus, planeta purpurie nu rătăcește solitară prin spațiu. Dintre cele două luni marțiene, de dimensiuni de altfel foarte modeste, Phobos ne-ar oferi un spectacol unic. Este singurul caz cunoscut în sistemul nostru solar al unui satelit natural care își efectuează revoluția într-un răstimp mai lung decît cel necesar planetei pentru a se roti în jurul propriei sale axe, cu alte cuvinte «rămîne în urmă». De pe suprafața planetei l-am zări de aceea pe Phobos ca singurul corp ceresc care parcurge bolta dinspre apus spre răsărit (deși de fapt se rotește în același sens ca și Deimos).

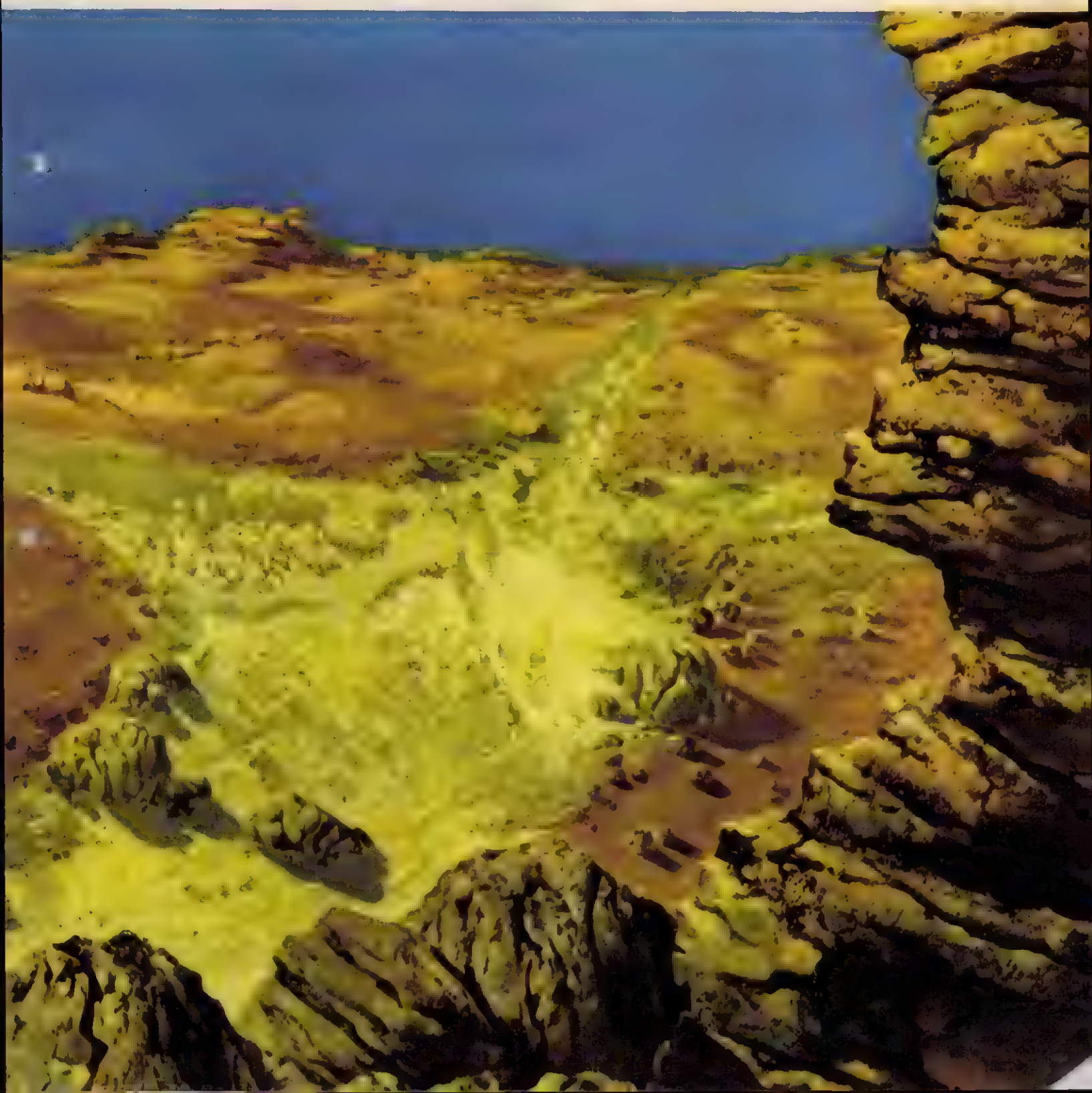

DACĂ UN ASTEROID PITIC AR AJUNGE ÎN MIJLOCUL NOSTRU...

Unii asteroizi sînt de dimensiuni modeste (700 — 800 m diametru). Iată cum ar arăta o astfel de planetă pitică în cazul că — din întîmplare — ar «ateriza» în Capitală.

ASTEROIZII — ÎN CENTRUL MARILOR PROIECTE ASTRONAUTICE

Priviți aceste orbite: ce fascinantă întretăiere de elipse! Sînt căile unor corpuri cerești — asteroizii, numiți și planete pitice — care prilejuiesc unele dintre cele mai interesante proiecte astronautice. Astfel, instalată pe un asteroid de tipul lui Icar, o expediție cosmică ar parcurge nestingherită o mare parte a sistemului nostru planetar; într-adevăr, Icar se apropie de Soare mai mult decît Mercur și se îndepărtează de ei pînă dincolo de orbita lui Marte. Este vorba, cum remarca un savant celebru, despre niște «vehicule interplanetare ideale».

Alte planuri s-au făurit în legătură cu «captarea» unor asteroizi mici, care se apropie mult de Pămînt, și transformarea lor în sateliți ai Terrei. În sfîrșit, ținînd seama de faptul că unii asteroizi au un diametru de sub 1 kilometru, s-au conceput proiecte de propulsare artificială a acestor corpuri cerești în cuprinsul sistemului nostru planetar, proiecte care nu sînt de loc utopice.

Dintre toate aceste planuri, cel mai aproape de realizare este utilizarea asteroizilor ca baze ale expedițiilor cosmice. Încă Țiolkovski remarcase că ar fi extrem de util ca racheta cosmică să-i ducă pe cosmonauți doar de pe Pămînt pe asteroid (cînd acesta se apropie cel mai mult de planeta noastră), iar «vizitarea» sistemului solar să se facă pe mica planetă călătoare. În acest fel, sute de milioane de kilometri din parcurs vor fi străbătuți cu «vehiculul asteroid» și numai cîteva milioane de kilometri cu «vehiculul rachetă»! Practic, nu-i așa? În anul 1959, marele astronom american Whipple a reluat și dezvoltat această idee, socotind-o foarte valoroasă.

Dar cîte ciudățenii nu ar avea călătoria aceasta! Astfel, dacă asteroidul ales va fi Adonis, al cărui diametru este evaluat la numai 800 de metri, astronauții vor trebui să păşească cu multă circumspecție, fiecare dintre ei cîntărind... numai cîteva grame (datorită forței de atracție foarte reduse), orice mișcare mai bruscă putîndu-i proiecta pe astronauți pînă departe în spațiul cosmic! Cel mai bine ar fi să se țină cu mîinile de stînci sau să poarte încălțăminte care să adere la sol. Pe asteroid vor exista însă și mari avantaje. De pildă, astronauții vor avea o putere de basm. Oricare dintre ei va putea să ridice racheta expediției sau să dea la o parte o stîncă oricît de masivă, acesta cîntărind acolo abia cîteva kilograme...

GIGANTUL

Așa arată probabil Iupiter privit de pe unul dintre sateliții săi apropiați. Peisajul de pe suprafața însoțitorului planetei-gigant este asemănător cu peisajele de pe Phobos, de pe Deimos, de pe Lună: o lume dură, accidentată, lipsită de penumbre, încremenită o dată pentru totdeauna.

Deasupra crestelor de stîncă golașă atîrnă, copleșitor, Iupiter. Este interesant de observat că această planetă nu se rotește ca un corp solid, ci ca o formație «elastică» (mai repede la ecuator decît la poli). Explicația este aceea că noi vedem de fapt numai atmosfera iupiteriană, nu și corpul solid (dacă acesta există). Puternica «turtire» a planetei la poli este efectul rotației foarte rapide în jurul propriei axe (9 ore și 50 minute!).

Imaginea telescopică a astrului este alcătuită mai ales din benzi paralele cu ecuatorul, formate desigur de gazele atmosferice (în special metan și amoniac gazos, la care se adaugă hidrogen și cristale de amoniac). În ele «plutesc» două «celebrități», deocamdată foarte misterioase: faimoasa «pată roșie» (al cărei diametru întrece uneori de cîteva ori pe cel al Pămîntului) și o altă formație, denumită «perturbația australă». După unii, «pata roșie» ar fi un imens «ghețar de amoniac», care plutește în atmosfera iupiteriană.

Dar dincolo de perdeaua acestei atmosfere în perpetuă agitație? Cum se prezintă globul iupiterian propriu-zis? După unii ar fi vorba de o sferă solidă, după alții de un imens ocean de hidrogen. S-au elaborat în această privință scheme precise de structură, dar numai explorarea cosmică le va putea infirma sau confirma.

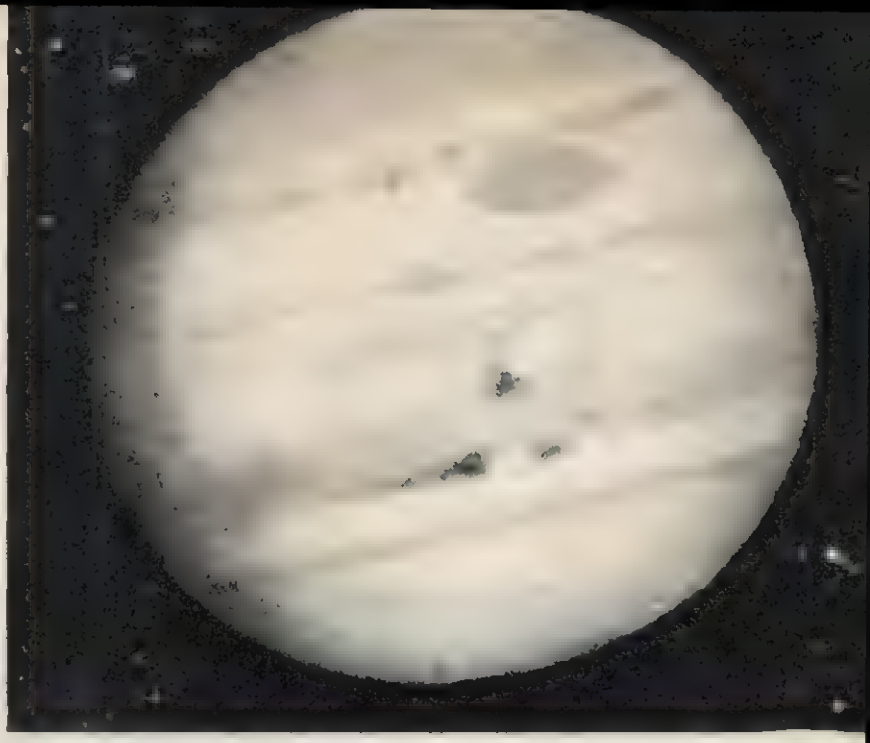

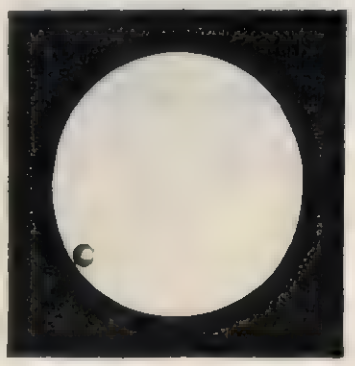

Ce mic este Pămîntul față de Iupiter!

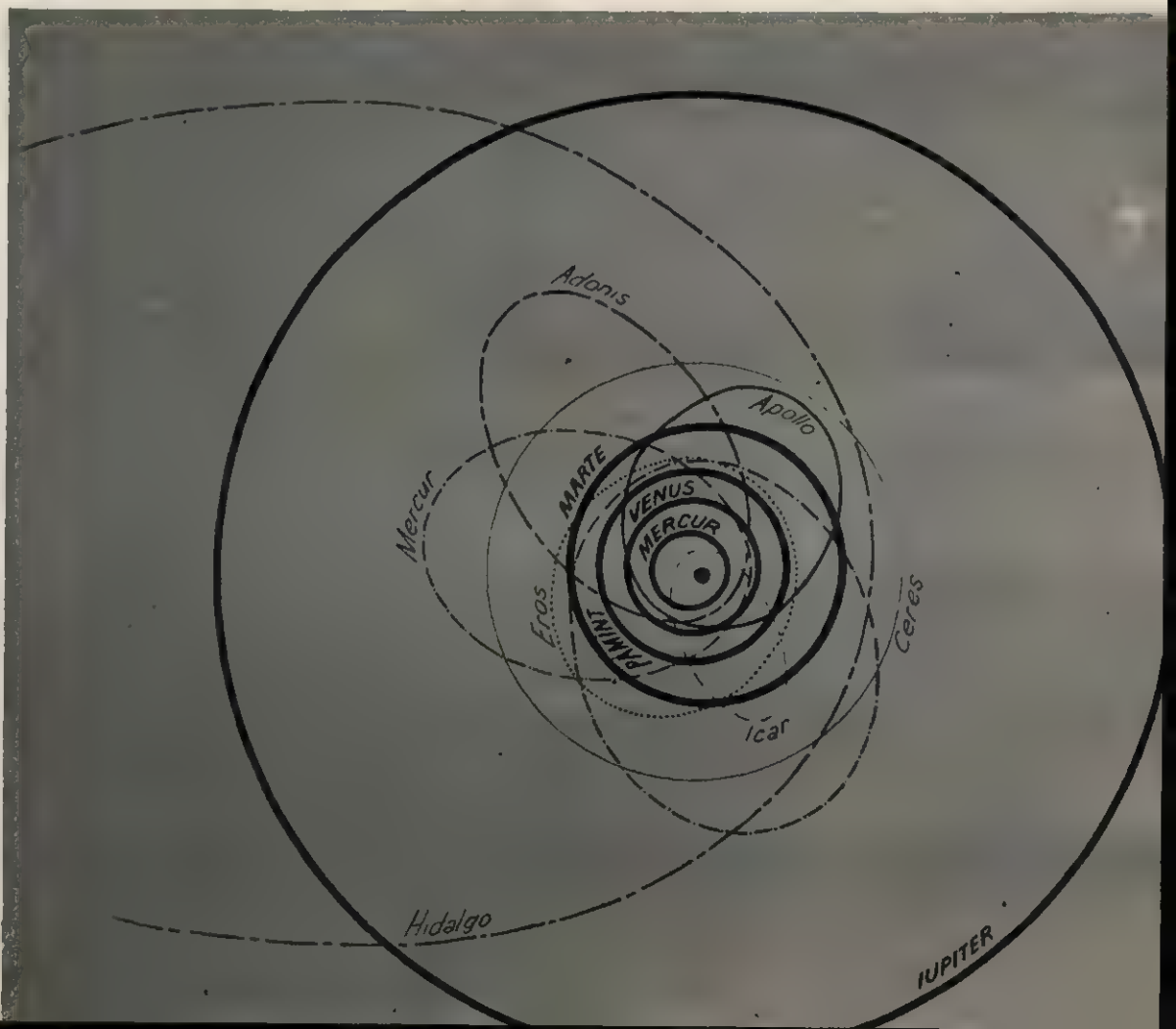

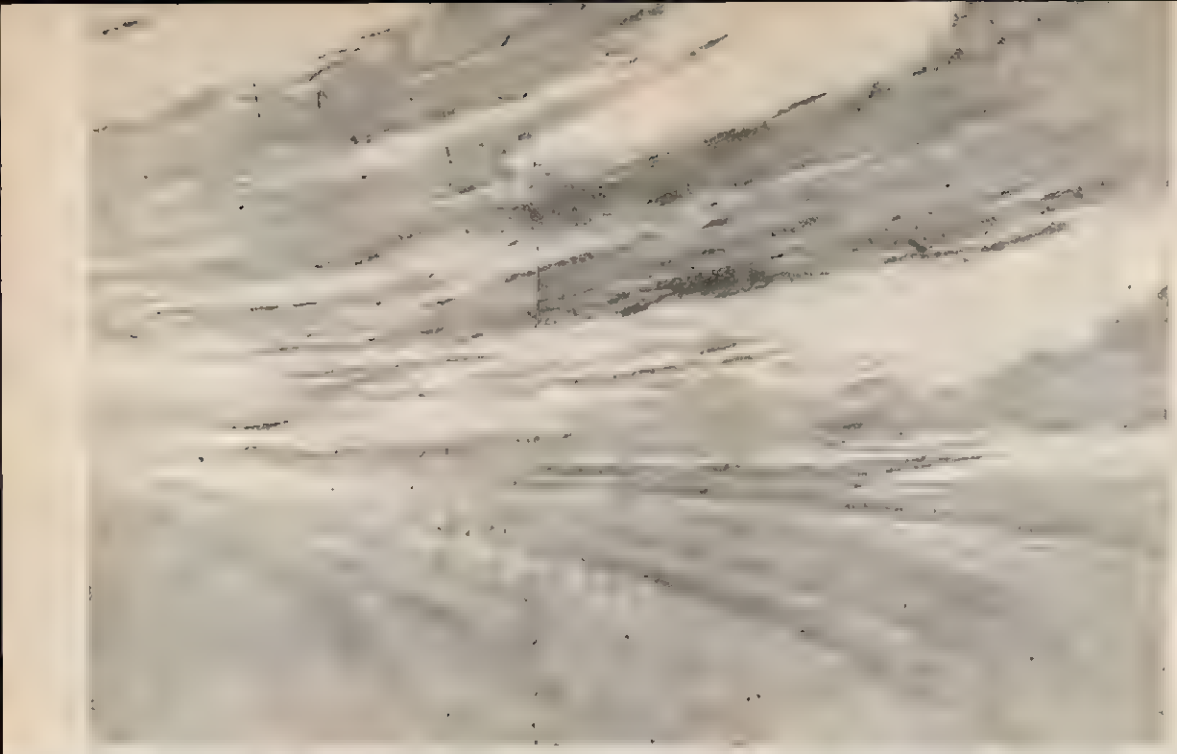

O LUME FANTASTICĂ

Imaginea alăturată încearcă să reprezinte spectacolul pe care-l vor avea de contemplat primii cosmonauți a căror rachetă va coborî pe Iupiter. Pe cerul acesta straniu se zăresc 4 dintre cei 12 sateliți care formează marele cortegiu iupiterian.

Temperatura straturilor exterioare ale atmosferei este de circa minus 130°C. Coborînd spre planetă, temperatura gazelor începe însă să crească. După ultimele cercetări, nu este exclus ca în acest mediu gazos să existe microorganisme.

După astronomul american Sagan, substanțele organice necesare vieții s-au format pe Iupiter în urma descărcărilor electrice din atmosferă sau sub acțiunea radiației ultraviolete a Soarelui.

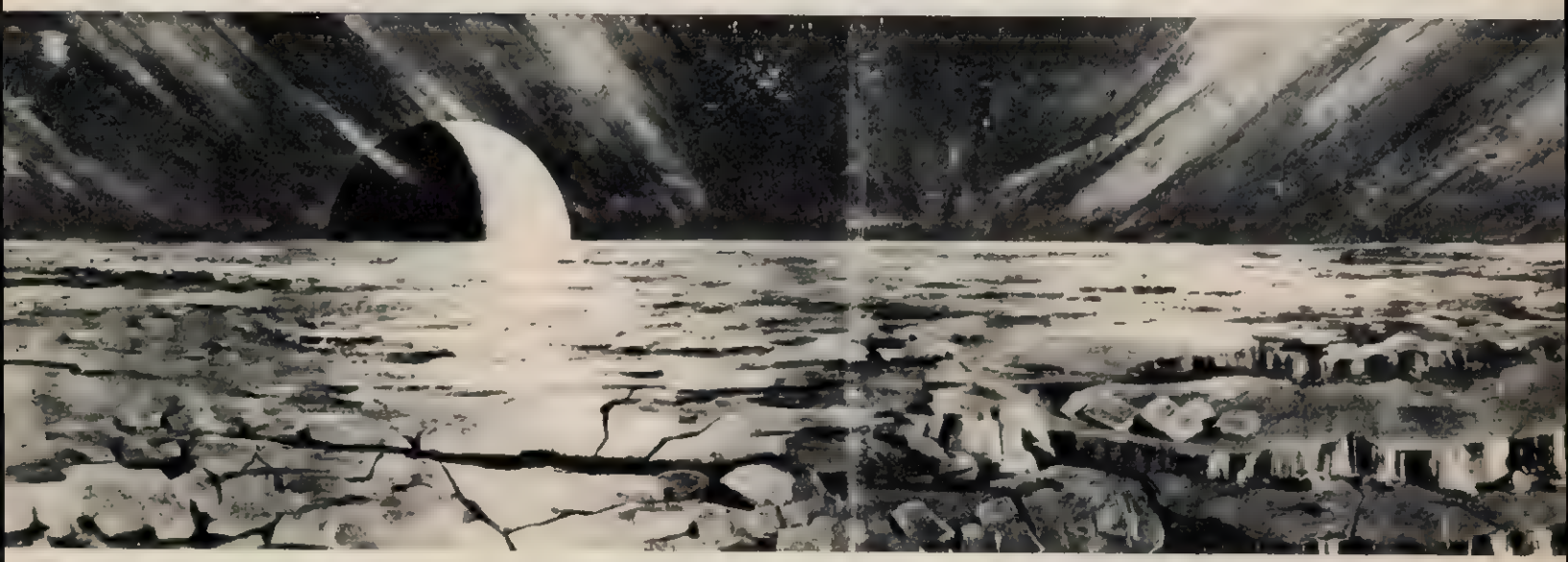

NEPTUN:

CONTEMPLÎND NESFÎRȘITA BANCHIZĂ

Acesta e Neptun: o banchiză nesfîrșită de gaze înghețate, mai ales metan și amoniac. Nu uitați, sîntem la 4,5 miliarde km de Soare, iar temperatura e de —215°C! Pe cerul neptunian strălucesc cei doi sateliți ai planetei: Triton și Nereida.

SATURN —

„MINUNEA" SISTEMULUI NOSTRU PLANETAR

Iată această planetă, așa cum ar putea fi observată de pe Dione, unul dintre cei zece sateliți ai săi (ultimul a fost descoperit în 1966). Așa uriașă cum este (diametrul ei depășește de peste nouă ori pe cel al Pămîntului, iar volumul de 750 de ori), această sferă e însă foarte ușoară: mai precis, are o densitate medie de numai 0,71, față de 1,00 densitatea apei. Altfel spus, dacă ne-am imagina un «ligheanu» de apă cu dimensiuni cosmice, Saturn ar pluti în el ca un... dop de plută. Explicația? În constituția planetei intră, într-o proporție covîrșitoare, cele mai ușoare elemente: hidrogenul și heliul.

Să-l privim deci pe Saturn! Ceea ce zărim este, ca și în cazul lui Iupiter, atmosfera. Norii atmosferici sînt așezați în benzi paralele cu ecuatorul. Observați-i atent: culoarea benzilor bate în galben sau roz la ecuator, devenind verde-albăstruie la poli. O serie de dungi albe sînt alcătuite probabil din zăpadă amoniacală. Gerul este aci și mai cumplit decît pe Iupiter: —150° în păturile exterioare ale atmosferei!

După cum se vede, și această planetă este foarte turtită. Nici nu-i de mirare, dacă ne gîndim că ziua durează aci doar 10 ore,14 minute: de atîta are nevoie planeta ca să se rotească în jurul propriei axe. În schimb, revoluția în jurul Soarelui durează 29,5 ani,aproape trei decenii terestre.

Celebritatea acestei planete vine însă mai ales de la «inelul» ei. Acesta este alcătuit din miliarde de pietre meteorice, al căror studiu îi pasionează de secole pe astronomi.

UN „STÎLP" ÎN CER...

Dacă diametrul inelului saturnian este de 276 mii de kilometri — cît 3/4 din distanța Pămînt-Lună — grosimea sa e de numai 15-20 kilometri. Iată de ce, privit «dinspre muchie», din zona ecuatorială a suprafeței planetei, va apărea ca un stîlp ciudat, luminos, dar extrem de subțire. Și prin apropiere s-ar zări, neapărat, cîteva dintre lunile saturniene, aflate în diferite faze.

ÎN LUMEA VEȘNICULUI AMURG: PLUTON

Nu-i ușor să-ți imaginezi, de pe Pămînt, înfățișarea unei planete aflate la o depărtare de 6 miliarde de kilometri de Soare și pe care domnește o temperatură de —200°C. Desenatorul a încercat totuși s-o facă.

«Astrul-frontieră» al sistemului nostru planetar își efectuează revoluția în jurul Soarelui în nu mai puțin de 249 de ani, deci un sfert de mileniu! De pe suprafața sa, unde domnește un veșnic amurg, Soarele nu apare decît ca o stea mai luminoasă.

Dimensiunile lui Pluton sînt foarte controversate, deoarece determinările efectuate au dat rezultate destul de diferite. După toate probabilitățile, cea mai îndepărtată planetă este de talia lui Marte sau ceva mai mică decît Pămîntul.

Dar oare Pluton e într-adevăr «astrul-frontieră»? Așa se consideră astăzi. Dar unii astronomi au început să caute și mai departe o planetă, care e denumită, provizoriu, «Transpluton». Cine o va descoperi — dacă există cu adevărat?

AȘA A CUNOSCUT OMUL „FAMILIA SOARELUI"

● În astronomia babiloniană apare pentru prima dată (mileniul al doilea î.e.n.) o diferențiere clară între planete și stele. Calea în zigzag a planetelor pe boltă este precis descrisă.

● Învățații greci creează primul model de ansamblu care reprezintă structura și mișcările «cosmosului apropiat» — ale sistemului nostru solar. Este sistemul geocentric (care concepe Pămîntul în centrul sistemului planetar), fundamentat în forma sa cea mai amplă de Claudiu Ptolemeu (secolul II e.n.).

● Deși predominantă în antichitate, concepția geocentrică nu a fost singura. În secolul III î.e.n., genialul învățat Aristarh din Samos elaborează o ipoteză heliocentrică. După el, Soarele și stelele sînt imobile, iar Pămîntul — un glob care se rotește în jurul axei sale, ca și în jurul astrului zilei!

● Biserica creștină adoptă concepția geocentrică a lui Ptolemeu, impunînd-o tuturor învățaților, sub amenințarea denunțării lor ca eretici.

● Secolul al XIII-lea. Critica sistemului geocentric este inaugurată de aceste cuvinte celebre ale învățatului rege Alfons al X-lea de Castilia, care fac vădit aluzie la imperfecțiunile schemei ptolemeiene: «Dacă, atunci cînd a creat lumea, Dumnezeu mi-ar fi făcut cinstea de a-mi cere sfatul, multe lucruri ar fi fost create mai bine și, mai ales, mai simplu». Această afirmație l-a făcut pe Alfons să stîrnească furia papalității și să-și piardă coroana.

● Copernic elaborează sistemul heliocentric (concepînd Soarele în centrul sistemului nostru planetar). Viziunea sa este materializată în lucrarea fundamentală «De revolutionibus orbium coelestium», carte de răscruce în istoria științei (1543).

● Giordano Bruno susține cu înflăcărare concepția lui Copernic, dar biserica catolică îl pedepsește cumplit, arzîndu-l pe rug în Piața Florilor din Roma, în anul 1600.

● Galileo Galilei apără și el în scrierile sale concepția heliocentrică, dar este nevoit s-o renege pentru a-și salva viața. Construind o lunetă pe care o îndreaptă, pentru întîia dată, în anul 1609, spre cer, Galilei descoperă cele dintîi formațiuni lunare, petele solare, sateliții lui Iupiter.

● J. Kepler (1571—1630) descoperă forma eliptică a orbitelor planetare și formulează cele trei legi ale mișcării acestora. Pentru această realizare științifică, învățatul a fost supranumit «legiuitorul cerului».

● Isaac Newton (1642—1727) descoperă legea atracției universale, explicînd astfel mișcările planetelor.

● G.D. Cassini izbutește, în anul 1672, o determinare remarcabilă a distanței dintre Soare și Pămînt, pe care o apreciază la 140 milioane km (cu numai 10 milioane km sub valoarea reală).

● Edmund Halley calculează (1682) prima orbită cometară și descoperă periodicitatea cometelor.

● William Herschel descoperă, în 1781, prima planetă transsaturniană: Uranus.

● Astronomul francezi Joseph Lagrange (1736—1813) și Pierre Laplace (1749—1827) dezvoltă considerabil mecanica cerească.

● 1 ianuarie 1801: Giuseppe Piazzi descoperă primul asteroid: Ceres.

● Jean Joseph Le Verrier calculează orbita unei planete necunoscute, aflate dincolo de Uranus, prilejuind mecanicii cerești una dintre cele mai spectaculoase realizări ale tuturor timpurilor. În poziția indicată cu precizie de el, astronomul Galle descoperă la 19 septembrie 1846 planeta Neptun!

● Albert Einstein (1879—1955) demonstrează, pe baza teoriei relativității create de el, devierea razelor de lumină în cîmpul de gravitație al Soarelui și explică «variația seculară» a orbitei lui Mercur.

● La 18 februarie 1930, Clyde Tombaugh descoperă, prin astrofotografie, planeta cea mai îndepărtată a sistemului nostru planetar: Pluton.

● Se descoperă al 12-lea satelit al planetei Iupiter (1951).

● O dată cu lansarea celui dintîi satelit artificial al Pămîntului (1957) începe o nouă eră în astronomie, aceea a cercetării astronautice a sistemului nostru solar.

● Se descoperă al zecelea satelit al planetei Saturn (1966).

● 1969: «Primul om în Lună» (nu e vorba de titlul romanului cu acest nume al lui H.G. Wells, ci de evenimentul pe care mulți îl așteaptă pentru acest an). Așa va fi oare? Va intra 1969 în istoria științei ca an al aluni zării?

foto curiozități

Nu vă temeți pentru viața micuței păsăre sta cuminte — ca la dentist — pînă cînd îi va c răspîndi, pasărea se va sătura cu resturile găs o mînă spală pe alta...

Hipismul e un sport frumos dar care, așa cum se vede în fotografia alăturată, implică și unele riscuri. ▶

foto

Se spune că părul este cea mai frumoasă podoabă a femeii.

Ondulația e naturală și se pare că posesoarea acestei coafuri cochete e foarte mîndră de podoaba ei.

Un ursuleț care merge singur pe stradă, sau un dar prea mare pentru băiețașul de numai patru ani, care l-a scos la plimbare?

Dacă celebrul Big Ben fumegă, înseamnă că Mario Zumpichiat din Gonssainville (Franța) va găsi casa încălzită, iar dacă și Turnul din Pisa e învăluit de fum, va găsi și mîncarea caldă. Trebuie să spunem că Mario e zidar, iar cele două turnuri celebre sînt doar coșurile casei sale...

CURIOZITĂȚI

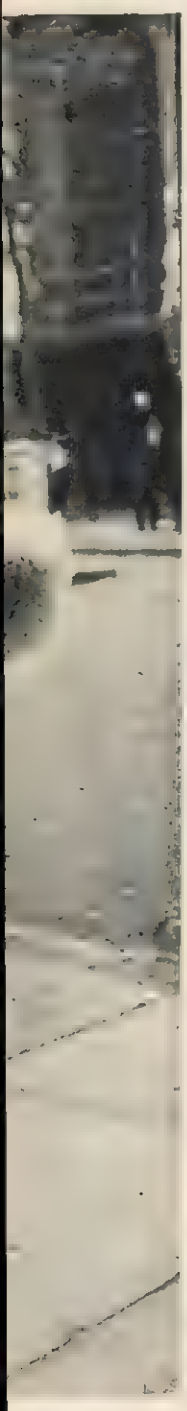

Vă puteți imagina o prietenie între un câine ciobănesc și o vulpe? Asemenea prietenii există uneori, ba mai mult chiar, vulpea șireată trăiește pe spinarea câinelui. După cum se vede, la propriu.

Orice bărbat își poate pierde lesne capul când este în preajma unei femei frumoase. Și dacă în apropiere se află și un fotograf isteț, momentul rămâne imortalizat pe peliculă.

De ce rid oare?

17 COPII

La începutul secolului nostru, România era clasificată printre țările cu cea mai mare natalitate din lume. Revista franceză «l 'Illustration», comparînd graficul sporului de populație din Franța cu cel din țara noastră dădea două cifre concludente: într-o anumită perioadă de timp, Franța, care avea 38 000 000 de locuitori, a înregistrat 55 000 de nașteri, iar România, cu numai 6 000 000 de locuitori, a întrecut-o, avînd 75 000 de nașteri. Articolul despre care este vorba (apărut în anul 1904) este însoțit de fotografia alăturată, cu explicația: o familie de țărani români din județul Neamț — tata, mama și 17 copii: un record. Și totuși nu acesta era recordul absolut din țara noastră. Un document aflat la Arhivele Statului ne informează că în anul 1830 serdarul Marin Butculescu și-a căsătorit fata cu Alecu Izvoranu și din această unire s-au născut 24 de copii, spre marea mîhnire a vecinei lor, Olimpia Lahovary, care n-avea decît 18 copii.

SĂ FIE RAȚĂ? MAMĂ-SA-I GĂINĂ!

Pongo este unul dintre cei mai răsfățați pensionari ai grădinii zoologice din Duisburg. El provine din încrucișarea — rarissimă - a unui porc mistreț cu o scroafă!

Din nefericire pentru el, simpaticul Pongo habar n-are ce minunăție a naturii reprezintă distinsa sa persoană.

Punct și de la capăt

- *Barbara Mitchell, agent de circulație în poliția londoneză, i s-a interzis să poarte mini-jupe în timpul serviciului. Ținuta ei ar putea distrage atenția automobiliștilor, provocînd astfel accidente.*
- *Arca lui Noe redivivă... Într-o mică localitate din Israel, Hai Bar, se amenajează o rezervație în care vor fi crescute toate speciile de animale consemnate în Biblie cu făcînd parte din încărcătura legendarei corăbii.*
- *Firma olandeză Cambo a pus în vînzare un nou aparat fotografic, dotat cu patru obiective. Printr-o singură declanșare se pot obține patru fotografii identice sau complet diferite, în funcție de înclinația obiectivelor. Aparatul este destinat pentru uzul profesioniștilor.*
- *Din localul unei edituri japoneze au fost furate 500 000 pagini de manuscris reprezentînd studiile profesorului Nakamura, făcute timp de douăzeci de ani pentru o enciclopedie a budismului.*
- *Japonezii au început de curînd construirea primului centru turistic submarin. Acesta va fi amplasat în apropierea portului Toba Shimiza și va consta dintr-un tunel subacvatic lung de 1 200 de metri, avînd la capăt un turn înalt de 22 de metri, prevăzut cu ferestre panoramice, care vor permite vizitatorilor să admire fauna și flora submarină la diferite niveluri.*

O BĂUTURĂ DESPRE CARE SE VORBEȘTE WHISKY

Țara sa de baștină e Scoția, unde whisky-ul — băutură cu un mare procent de alcool, obținută prin distilarea cerealelor — se produce de cele. Cunoscătorii apreciază, între toate soiurile de whisky, calitatea scotch-ului — a whisky-ului scoțian. Glumind, André Maurois spunea că britanicii știu să facă două lucruri unice în lume: scotchul și tweedul (vestita stofă englezească de lînă).

Deși nimeni nu poate spune nici cum, nici unde a fost produs pentru prima oară, este sigur că de cel puțin cinci veacuri whisky-ul se fabrică în Highlands (Țările de sus). Încet-încet, pe malurile pîraielor cu apă proaspătă și limpede ale Scoției au prins a se înșirui zeci de alambicuri. Cu timpul, fabricarea whisky-ului devine aici o îndeletnicire importantă, încurajată de legile statului. Iau ființă mari și numeroase distilerii.

De la bun început și pînă azi, formula whisky-ului a rămas un secret niciodată divulgat. Și poate nu e nimic de divulgat, căci nu există reguli de amestec. Se poate vorbi mai degrabă de o artă de a face anume amestecuri. Artistul e «blender»-ul, degustătorul, care combină douăzeci și uneori chiar mai multe sorturi diferite de whisky spre a obține aroma și tăria care fac faima produsului finit. Pentru degustător există o lege de fier: în timpul muncii să nu bea nici o singură picătură și să nu fomeze, pentru ca posibilitatea sa de apreciere să nu fie cu nimic diminuată.

Există două feluri de scotch. E cel din malț, care se face numai din orz malțificat (încolțit, uscat și măcinat), și un whisky mai ușor, din grăunțe de orz obișnuit și din alte cereale, amestec căruia i se adaugă și orz malțificat.

Băutura se produce în alambicuri cu foc direct, după un procedeu care practic a rămas neschimbat din timpuri imemoriale.

Din numeroasele distilerii scoțiene ies patru renumite feluri de whisky de malț: whisky de Highlands, de Lowlands, de Islays și de Campbe

Deși metoda lor de fabricare se bazează pe același procedeu, fiecare are o aromă deosebită. Într-o anume regiune din Scoția există două distilerii de malț, care nu sînt despărțite decît de un drum, și folosesc apa aceluiași rîu, dar whisky-ul pe care îl produce una are caracteristici total diferite de cel pe care-l produce distileria de vizavi.

Cîteva lucruri demne de reținut din complicata geneză a scotchului: cuvele în care se distilează orzul fermentat sînt încălzite cu un foc de turbă și mirosul turbei care arde este absorbit de orz. Scotchul capătă astfel savoarea caracteristică. Malțul uscat este măcinat, cufundat într-un fel de putini de fontă cu un diametru de 6 metri și amestecat cu apă caldă, ca să i se extragă zahărul. În butoaie din lemn de molid, înalte de peste 6 metri, cu o capacitate ce variază între 9 000 și 54 000 litri, mustului i se adaugă agentul fermentației, drojdia de bere, care acționează transformînd tot zahărul în alcool brut. Lichidul fierbe, devine spumos, dar brațe rotative de lemn — «swichers» — îl împiedică să debordeze. Din timp în timp, o placă perforată, montată pe o prăjină, îl agită. După 48 de ore, lichidul — «wash» cum i se spune — conținînd 10 la sută alcool, rezi duuri de drojdie și subproduse de fermentație, este supus distilării.

Whisky-ul de malț este distilat de două ori, prima oară în alambicul pentru wash și a doua oară în cel pentru alcool. La operația de distilare își va dovedi prițeperea supraveghetorul alambicului — «stillman»-ul. El va hotărî cînd anume alcoolul va fi dirijat spre rezervoare. «Capul și coada» vor fi redistilate în următoarea încărcătură a alambicului de wash.

Din aceste rezervoare, whisky-ul ia calea unor întunecate și tăcute antreposite, unde în imense butoaie de stejar rămîne ani în șir — sub supraveghere continuă. Whisky-ul acesta simplu nu ajunge totuși așa cum se găsește aici la consumator. Cele mai multe dintre mărcile vîndute azi sînt amestecuri de whisky de malț și whisky de grăunțe, fiindcă producătorii au observat că aceste amestecuri se bucură de mai multă apreciere în toată lumea.

Acum își spune cuvîntul «degustătorul». Amestecul realizat, după ce diferitele eșantioane au trecut proba «nasului» său expert, mai rămîne încă vreme îndelungată în vaste recipiente spre a permite feluritelor băuturi care îl compun să se contopească și să se transforme în băutura care de ani și-a cîștigat faima și în care consumatorii recunosc marca fabricii.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

Una dintre numeroasele reclame de whisky, sugerînd atît vechea tradiție a fabricării acestei băuturi, cît și marea ei răspîndire în lume

HAI LA PANTOFAR SĂ MAI BEM UN PAHAR

Pentru a face să treacă timpul clienților cît mai pe nesimțite, o unitate de cizmărie din Pizen și-a modificat «puțin» profilul inițial, astfel încît cei care se află în situația de a aștepta efectuarea unor mici dar foarte urgente reparații la încălțări, să poată consuma între timp, comod, o ceașcă de cafea sau un păhărel de vermut la barul din același local.

Se pare că clienții nu s-au lăsat așteptați!

MODA ȘI SĂRĂCIMEA

Valentino, creatorul de modă a cărui faimă a fost pecetluită une fois pour toujours de recenta sa operă — rochia de mireasă a Jacquelinei Kennedy-Onassis — se prezintă în fața celor mai distinse ladies londoneze cu o nouă expoziție, incluzînd modele de iarnă. Am ales și noi unul pentru dv.: pelerină de cașmir, glugă de castor, cizmulițe din «peau de Suède».

Ah, era să uităm, expoziția de la hotelul Savoy și dineul de 350 persoane care a următ-o au fost organizate în scopuri filantropice. Mișcător!

CU BURDUF

Mașina aceasta, care pare gata făcută «armonică», aparține unui magazin de aparate și accesorii fotografice din Düsseldorf (Germania federală), și printre alte servicii pe care le aduce firmei este și acela de reclamă. Deși, între noi fie vorba, aparatele fotografice cu «burduf» sînt la fel de depășite ca și, de pildă, Fordul «cu mustăți».

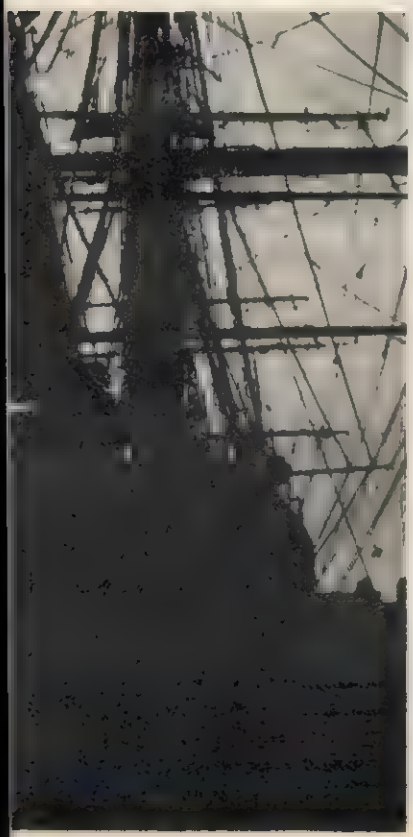

SE GĂSESC ÎN LUNĂ

Contaminați de morbul anticipației, croitorii sînt tulburați și ei de întrebarea cum va arăta lumea viitorului. Evident, sub raport vestimentar. Iată spre ilustrare două modele propuse să fie îmbrăcate (sau dezbrăcate) de strănepoatele noastre, modele expuse recent la «Lunar Fashions», o ultramondenă paradă a modei de la Nisa.

tv

CUM TRECE VREMEA...

Din nou un sfîrșit-început de an pe care oamenii îl întîmpină cum s-au învățat, zgomotos, frenetic, pentru a-i uita semnificația neiertătoare. În 1968, televiziunea a realizat... Dar, din păcate, în același an, 1968, televiziunea n-a izbutit încă... Pentru 1969 am dori... Nu, fără bilanțuri sau concluzii atotcuprinzătoare. Să vorbim mai bine despre acest sentiment al timpului, al timpului unic, ireversibil, a cărui trăire devine mai acută în momentul schimbării calendarului. Timpul — ne-o arată și televiziunea — nu este același pentru toți. Există triburi care trăiesc astăzi în vremuri de mult uitate. Există minți sclerozate care, în știință, tehnică, artă, trăiesc astăzi într-o lume încă străină celor mai mulți. Pentru majoritatea oamenilor, zilele noastre sînt zile de pace, pentru unii sînt vremuri de război, de eroare, de masacre. Omenirea trăiește simultan vîrstele tuturor membrilor ei și toate vîrstele ei proprii.

Chiar dacă nu amesteci epocile ca studenta care, zăpăcită probabil de emoție, ne-a spus că Pliniu cel Bătrîn compara înălțimea nu mai știu cărui monument antic cu cea a unui bloc cu zece etaje, e greu să definești precis coordonatele unui moment istoric dat. Într-o singură seară de duminică am văzut la televizor două filme despre unul și același moment calendaristic. Mi-a plăcut delirantul, funambulescul Hellzapoppin, în care gagurile se înlănțuiau într-o veselie nebună, contaminantă. Dar cînd, pentru a acorda circumstanțe atenuante unei glume mai răsuflate, mi-am spus că e un film făcut în 1941, mi-a pierit în parte pofta de rîs. Cum, în 1941? În ce lume, în ce timp istoric trăiau, vroiau cu orice preț să trăiască autorii unei asemenea comedii? Celălalt film, «Autorizație de căsătorie», evoca adevăratul iad, gata dezlănțuit pe atunci, pe continente mai puțin privilegiate decît America. Reconstituit în zilele noastre, el conținea însă o notă de exagerare puțin teatrală, ca poveștile de multe ori istorisite, ale căror linii se îngroașă treptat. Contribuia, poate, la aceasta, prezentarea programatic idilică a vieții de astăzi. Între cele două filme — firește incomparabile dincolo de situarea în timp — mai convingător, mai autentic mi s-a părut tot Hellzapoppin. Era ultima beție zdravănă, ultima încercare de refuz total al realității care se apropia cu pași mari. De aici și caracterul nelnfrînat, paroxistic.

Ne putem alege situarea în timp, ca marionetele recent reluatului serial «Meteor XL-5»? Răspunsul televiziunii este da. Cel puțin în anume sectoare avansate ale timpului prezent. Mai întîi, prin predilecția acordată tinereții. În sensul cel mai larg, căci dacă valoarea nu va fi așteptînd, după cum ne învață Cidul, numărul anilor, nici numărul anilor nu este criteriul absolut al tinereții. Cel mai tînăr dintre invitații televiziunii trebuie căutat printre personalitățile a căror viziune și înțelegere înaintează cel mai departe în viitor. E, evident, academicianul Grigore Moisil. El oferă viselor un fir cu infinite ramificații, un fir concret, material. Cu el înțelegem că prefigurarea viitorului pornește de la pătrunderea sistematică, profundă, în miezul realității de astăzi, că visul redus la simplă contemplare a unui punct situat în mijlocul corpului propriu sau a oricărui alt punct fix sau mobil nu i-a dus și nu-i va duce niciodată pe oameni nicăieri.

Tot la televiziune am văzut tineri prematur îmbătrîniți, osificați în sistemul de vorbe fără conținut, învățate pe de rost. Au fost însă puțini, incomparabil mai puțini decît tinerii sută la sută. Am făcut cunoștință cu poeți și prozatori talentați din ultimele generații, cu cîțiva, prea puțini, tineri reprezentanți prestigioși ai plasticii, dar aproape de loc cu tinerii muzicieni care au adus recunoaștere internațională artei componistice românești.

Iată, așadar, că tot am lunecat pe panta inevitabilă a bilanțurilor. Așa stînd lucrurile, se cade să mai amintim că, prin excelentele ei emisiuni de tot felul consacrate ciberneticii — cea mai bună fiind discuția cu Dorel Dorian — televiziunea ne-a plasat de asemenea, în timp, pe urcușul spiralei. Profesiunea de comentator de politică externă mă îndeamnă să închei exprimîndu-mi dorința ca și emisiunile consacrate vieții internaționale să se situeze cît mai ferm în «timpul real», cum spun ciberneticienii, să ne arate zi de zi, în imagini multiple și comentarii avizate tot ceea ce se întîmplă pe glob. Zilele de mîine cresc din zilele de azi. E bine să le cunoaștem.

Felicia ANTIP

**) Ce-ar spune însă tinerii care cîntau pentru B.B.C. în 1955, înainte de apariția chitarei electrice, văzîndu-se, după 13 ani, prezentați de televiziunea din București ca debutanți englezi de astăzi?*

CONFORT
ȘI
UTILITATE
ELEGANȚĂ
ȘI
BUN
GUST

...ține caracteristicile garniturii „Eforie", compusă din:

- dulap cu două uși
- canapea extensibilă
- ladă pentru așternut
- birou mijlociu (1 180 × 650 × 760 mm)
- vitrină

...uce și alte piese de mobilier
...u consumul intern și export.

...21.85 — 26.58

ancheta noastră

- **CEI MAI POPULARI ACTORI ȘI CÎNTĂREȚI DE MUZICĂ UȘOARĂ AI ANULUI**
- **CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI**

RĂSPUNSUL CITITORILOR

Nerăbdarea cititorilor noștri, din an în an mai «prinși» de întrebările anchetei, ia sfîrșit o dată cu apariția acestei pagini. Ce ne facem însă cu cei care nu-și pot vedea aici numele actorului — sau actriței — de dragul căruia *sînt* în stare să se bată cu o lume întreagă? Cu cei — și sînt foarte mulți, vă rugăm să ne credeți — care și-au însoțit scrisorile cu o rugăminte fierbinte (adresată cerului, pentru că noi nu avem nici o putere) ca «X sau Y» să iasă pe primul loc? Acestor prieteni le vom adresa o scrisoare specială într-unul dintre numerele viitoare.

Îi încredințăm că vor afla lucruri frumoase. Și acum:

CEL MAI POPULAR ACTOR ROMÂN DE FILM:

FLORIN PIERSIC

CEA MAI POPULARĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE FILM:

MARGA BARBU

CEL MAI POPULAR ACTOR STRĂIN DE FILM:

JEAN-LOUIS TRINTIGNANT

CEA MAI POPULARĂ ACTRIȚĂ STRĂINĂ DE FILM:

SOPHIA LOREN

CEL MAI BUN FILM ROMÂNESC AL ANULUI:

nici una dintre noile producții nu a întrunit un număr de voturi cît de cît semnificativ

CEL MAI BUN FILM STRĂIN AL ANULUI:

UN BĂRBAT ȘI O FEMEIE

CEL MAI POPULAR ACTOR ROMÂN DE TEATRU:

GEORGE CONSTANTIN

CEA MAI POPULARĂ ACTRIȚĂ ROMÂNCĂ DE TEATRU:

OLGA TUDORACHE

CEL MAI POPULAR CÎNTĂREȚ ROMÂN DE MUZICĂ UȘOARĂ:

DAN SPĂTARU

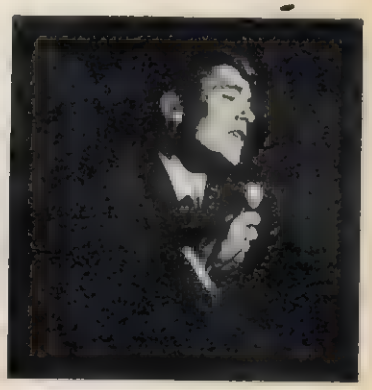

CEA MAI POPULARĂ CÎNTĂREAȚĂ ROMÂNCĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ:

MARGARETA PÎSLARU

Fotografii de
S. STEINER
Hedy LÖFFLER
Dan BÎRLĂDEANU

ȘOSEAUA ȚUȚORA nr. 95
Telefon 57.20

Folii plastifiate de diferite culori, grosimi și șagrene, cu și fără suport.

Recipiente de diferite capacități.

Tuburi și țevi,

precum și o largă gamă de produse din p.v.c., polistiren și polietilenă pentru industrie, agricultură și uz casnic.

EXECUTĂ
UZINA DE PRELUCRĂRI MASE PLASTICE-IAȘI

COMENTARIU

1968-1969

de Silviu BRUCAN

La încrucișarea anului nou cu cel vechi, comentatorul internațional, obișnuit să discute opțiunile oamenilor de stat în politica externă, are și el în față o opțiune: să se ocupe de anul care a trecut sau de cel care abia începe? De data aceasta, înclinația naturală, care este totdeauna subiectivă, îndeamnă la a doua soluție, deoarece 1968 n-a fost excesiv de vesel în materie de relații internaționale și amintirea principalelor evenimente prin care rămîne în istorie n-ar ajuta prea mult la crearea acelei dispoziții pe care oamenii pretind să o aibă măcar în timpul sărbătorilor. O revendicare a cărei îndreptățire nu poate fi contestată.

Și totuși merită să stăruim asupra lui 1968, dacă nu pentru euforia pe care ne-o pricinuiesc evenimentele lui, cel puțin pentru lecția pe care acestea o conțin. În definitiv, nu este oare aceasta principala funcție a istoriei? Iar sub acest aspect, anul care a trecut este plin de învățăminte. Numai să fie reținute de cei în drept!

Cea mai de seamă lecție este aceea că folosirea forței în relațiile dintre state nu mai rentează în zilele noastre, și aceasta nu numai pentru că creează precedente primejdioase și atrage riposte similare, ci mai ales pentru că nu duce la rezolvarea litigiului în sensul dorit de statul care folosește forța, iar în ultimă instanță acesta trebuie să bată în retragere cu întreg cortegiul de neplăceri și pierderi de prestigiu care însoțește o retragere. Pentru cea mai mare putere imperialistă, Statele Unite, lecția lui 1968 este aceea că imensul moloh pe care l-a creat din bombe nucleare, avioane supersonice, submarine atomice și rachete intercontinentale s-a dovedit neputincios să frîngă voința de libertate a unui popor mic, cu o economie înapoiată, care luptă adesea cu arme făurite în junglă. Nici o țară, oricît de mare și de puternică ar fi, nu este îndreptățită a-și impune voința altei țări; dreptul fiecărui popor de a-și alege orînduirea socială pe care o socotește potrivită este sacru și inalienabil.

1968 a relevat de asemeni că mult lăudata societate a consumului, arborată în Occident ca o emblemă și ca o momeală, deși ridică media nivelului general de trai al populației, menține inegalitățile strigătoare ale capitalismului și chiar le agravează. Mișcările sociale din mai care au zguduit societatea franceză, ca și tulburările frecvente din S.U.A., Italia și alte țări demonstrează că atingerea unui venit național pe cap de locuitor de 2 500 dolari pe an și chiar mai mult nu rezolvă problemele sociale și nici nu elimină contradicțiile fundamentale ale capitalismului.

Și propagandiștii înfocați ai Pieței comune au descoperit în 1968 că abolirea taxelor vamale între «cei șase» n-a tocit ascuțișul rivalităților politice și economice dintre acestia si că. atunci cînd este pusă în cauză moneda națională, fiecare își apără mai întîi propriile interese.

Pentru țările socialiste, a căror comunitate mondială a creat premisele unui nou tip de relații interstatale, anul care a trecut a demonstrat mai convingător ca oricînd că ele pot face să propășească nobilul ideal uman al socialismului, de la care popoarele așteaptă izbăvirea de războaie, de opresiune și exploatare, numai dacă își făuresc relațiile lor reciproce pe baza egalității depline în drepturi, a respectării independenței și suveranității de stat, a neamestecului în treburile interne. Niciodată n-a apărut mai legitimă tenacitatea și energia neobosită cu care România socialistă militează pentru triumful acestor principii, pentru cauza unității și coeziunii lumii socialiste.

Țările lumii a treia au constatat în 1968 că problema vitală a subdezvoltării economice poate găsi soluții eficiente în contextul general al afirmării politicii de destindere internațională și de încetare a cursei înarmărilor, de consolidare a independenței economice și politice a noilor state, prin respingerea presiunilor imperialiste și a manevrelor neocolonialiste.

Dacă s-ar trage concluzii ferme de pe urma tuturor acestor lecții, 1969 ar deveni cu siguranță anul cel mai fericit din istoria relațiilor dintre popoare. Am învățat însă să ne mulțumim cu mai puțin, și anume cu lecția la materia cea mai dificilă: cea pe care o pune terminarea războiului din Vietnam, problema nr. 1 a lui 1969. Materia este într-adevăr dificilă și numărul pronosticurilor pesimiste din comentarii nu este mic. Credem însă că putem să ne permitem luxul unui optimism moderat, pe baza faptului că factorii care au determinat Statele Unite să înceteze parțial bombardamentele împotriva R.D. Vietnam, iar în noiembrie să le înceteze complet, cu scopul vădit de a mișca negocierile de la Paris din punctul mort, continuă să acționeze. Impasul militar, amenințarea pentru poziția dolarului, presiunea politică internă sînt chiar mai evidente în prezent și combinarea lor trebuie să-și spună pînă la urmă cuvîntul.

MONROVIA **Problema nigeriană va face obiectul unei noi dezbateri în cadrul Comitetului O.U.A., prezidat de Haile Sellassie, împăratul Etiopiei, care se va întruni probabil în luna ianuarie la Monrovia.**

ALGER **Renunțarea de către Franța la importurile de vin algerian (300 000 hl pe lună) a pricinuit Algeriei pagube evaluate la 800 milioane dinari. Aceasta este, se pare, și una dintre cauzele impasului negocierilor franco-algeriene.**

MONS **Pentru prima oară după mulți ani, poliția belgiană nu a intervenit pentru împrăștierea unei demonstrații neautorizate. Explicația? Demonstranții erau înșiși... polițiști.**

PARIS **Prefecți din diferite departamente ale Franței au primit — ca amenințare — colete misterioase conținînd material explozibil. Expeditorul semnează în numele unei «organizații de luptă împotriva presiunilor fiscale».**

MILANO **ULM — noul institut italian de limbi moderne — și-a deschis porțile. Profesorul Carlo Bo, rector al Universității din Urbino și președinte al institutului, anunță că sistemul de predare se bazează pe o seamă de inovații în pas cu tehnica modernă.**

BULAWAYO **Noul partid de opoziție din Rhodesia, care și-a ținut recent primul congres, își propune — după cum declară noul său secretar general Pat Bashford — să zdrobească mașina politică a lui Jan Smith și să orienteze țara spre o politică realistă.**

CAPE KENNEDY **50 000 de fotografii ale unor stele sub vîrsta de... 10 000 de ani vor putea fi realizate cu ajutorul telescoapelor instalate la bordul unui observator spațial american lansat recent.**

WASHINGTON **Concluziile unor sondaje în rîndurile studențimii americane: în institutele de învățămînt superior din S.U.A. crește curentul de stînga. În acest an, aproape 40% din colegiile și universitățile sondate au fost teatrul unor acțiuni deschise contra războiului din Vietnam și pentru drepturi civice mai largi în S.U.A.**

SENATUL FRANCEZ—IPOSTAZĂ NOUĂ

Reforma Senatului francez se încadrează în programul președintelui De Gaulle de restructurare a instituțiilor de stat și administrative ale Franței. Autorii proiectului de reformă instituțională dezbătut în Parlamentul francez își afirmă intenția de a conferi Camerei superioare a Parlamentului francez o fizionomie adaptată realităților politice actuale. Astfel, Senatul este conceput ca «marele consiliu al camerelor». Se știe că înalta adunare fusese creată în 1876 pentru a contrabalansa «pericolul sufragiului universal». Considerînd azi Senatul ca o instituție depășită, generalul De Gaulle găsește necesară schimbarea rolului său. Comentînd recentele dezbateri parlamentare, «Le Figaro» scrie: «De vreme ce în cadrul sistemului parlamentar adevărata putere politică revine Adunării Naționale Franceze, problemele economice și sociale intră în mod obligatoriu alături de problemele culturale și administrative în competența Senatului». Or, potrivit constituției, există o altă instituție care are atribuții asemănătoare: Consiliul Economic și Social. Așa a luat naștere de altfel ideea unei fuziuni a Senatului cu consiliul respectiv.

Cum se vor face alegerile pentru Senat? În timp ce pentru Adunarea Națională se menține sufragiul universal, Senatul urmează să fie alcătuit astfel: o parte dintre senatori vor fi desemnați de corpul electoral, iar altă parte de către organizațiile profesionale (sindicate, organizații patronale etc.). Senatorii nu au consimțit și nu consimt să-și vadă diminuat rolul,

O dată cu trecerea timpului, viața modernă revoluționează tradițiile. Fotografia noastră vi-l prezintă pe Moș Gerilă, care anul acesta și-a făcut apariția și într-o barcă cu motor «trasă» de un... monstru marin.

întrucît pentru ei aceasta ar însemna în *fapt o sinucidere politică. Cel mai fervent* susținător al rolului Senatului pare să fie Gaston Monnerville, care a deținut funcția de președinte al Senatului francez mai mult de două decenii și care a intrat în conflict cu președintele De Gaulle în mai multe rînduri.

Partidele de opoziție protestează de asemeni împotriva transformării Senatului *într-un organism strict consultativ.* Astfel, Partidul Comunist Francez susține că treburile țării trebuie să fie conduse de «aleșii poporului și nu de tehnocrați». Deși admit necesitatea modernizării organelor legislative, în primul rînd a *Camerei superioare, cercurile opoziției* văd această modernizare în sensul apropierii și nu al îndepărtării de alegători.

În legătura cu noua ipostază a Senatului francez, observatorii politici sînt de părere că votul din Adunarea Națională vizînd și reforma instituțiilor regionale, nu poate fi considerat suficient; se prevede ca pînă în primăvară să fie organizat un referendum.

Const. BONDOC

URMĂRILE UNUI „DEZACORD PROFUND"

«Totul se va reglementa în mod constituțional», a încercat să liniștească spiritele mareșalul Costa e Silva în momentul în care refuzul parlamentului brazilian de a aproba ridicarea imunității parlamentare deputatului Carcio Moreira Alves începuse să se transforme dintr-un fapt considerat «minor» într-unul cu consecințe mai mult decît majore. Tînărul deputat de opoziție era acuzat «de a fi insultat armata» prin discursul său de la tribuna parlamentului. Ca urmare, guvernul — format în mare parte din militari — a cerut, sub presiunile exercitate de aripa dură din armată, ridicarea imunității parlamentare pentru Carcio Alves, ceea ce echivalează cu deferirea sa justiției. Furtuna din Camera deputaților a fost declanșată de această cerere, spun observatorii de la fața locului. Deznodămîntul era și el neașteptat: circa 100 de deputați ai partidului de guvernămînt (A.E.E.N.A.) s-au raliat (cu votul lor) opoziției. «Dezacordului profund» dintre parlament și militari îi urmează promulgarea celui de-al cincilea «act instituțional» de la lovitura de stat din 1964. Aceasta înseamnă suspendarea «sine die» a parlamentului și acordarea de puteri depline șefului statului. Adică scrie «Le Monde», «mareșalul Costa e Silva va guverna prin decrete; el are posibilitatea de a-i înlocui pe guvernatori prin personalități desemnate de el însuși și nici una dintre deciziile guvernului nu va fi supusă vreunei instanțe judiciare».

Practic, promulgarea celui de-al cincilea «act instituțional» nu a însemnat o diminuare a încordării care a cuprins Brazilia, mai ales că faptul a coincis cu un val considerabil de arestări,apreciate ca vizînd «reducerea la tăcere a opoziției». Într-adevăr, după cum relatează agenția U.P.I., pe lista celor arestați, deschisă cu fostul președinte Juscelino Kubitschek (în ultimele luni el încercase să întemeieze un partid de opoziție legal), figurau fostul președinte Joao Goulart și Carlos Lacerda, ex-guvernator al statului Guanabara, ca și guvernatorii statelor Mato Grosso, Parana și Rio de Janeiro, directorii unor ziare influente ca «Journal do Brasil» (pentru prima dată în cei 78 de ani de existență, ziarul nu a apărut în «zilele calde»), numeroși ziariști, alți oameni politici etc.

Bineînțeles, efectele promulgării «actului constituțional» sînt mult mai numeroase, dar în esență el definește actuala situație pe care «France Presse» o caracterizează drept «cea mai gravă criză politică produsă în Brazilia după 1964». Observatorii politici încearcă să evalueze amplitudinea acestei crize întrebîndu-se dacă elementul hotărîtor — «unitatea armatei» — va face în cele din urmă față contraponderii opoziției pe care o manifestă opinia publică și cercurile progresiste braziliene. «Încă nu se poate desluși — scrie în acest sens «Le Monde» — cum întrebuințarea mai hotărîtă a forței va permite militarilor să facă să progreseze o națiune de 85 de milioane de locuitori»

Anca VOICAN

„CARPAȚI" – TORO LA BOGOTA

Jeepul pe care-l vedeți în fotografie mi-a apărut în fața ochilor *la ieșirea* din clădirea aeroportului El Dorado, din apropierea capitalei columbiene, Bogota. Vă imaginați surpriza și, mai ales, emoția care m-a cuprins aici, la o depărtare de 10 000 km de țară, la citirea cuvintelor: «Carpați», «România». Mai tîrziu le-am văzut scrise cu litere de un metru pe mai multe clădiri din Bogota și în vitrinele magazinelor care desfăceau produsele uzinelor românești.

Despre ce este vorba? Caroseria mașinii a fost construită chiar în Bogota de inginerul Cezar Cernat, conducătorul unui grup de tehnicieni care supraveghează desfacerea în Columbia a unui important lot de autocamioane «Carpați». Această caroserie a fost montată pe șasiul IMS M-461 *trimis din România. Jeepul* românesc a plăcut mult columbienilor, mai ales după ce a urcat pantele abrupte ale Muntelui Monserat (la poalele căruia se întinde Bogota), pe un drumeag pe care nu se aventurase pînă atunci nici un automobil. De altfel, aprecierea columbienilor a fost exprimată și într-o diplomă (vezi facsimilul) cu inscripția:

«Sindicatul național al șoferilor din Columbia înmînează prezenta diplomă și o placă memorială inginerului Cezar Mircea Cernat pentru schița caroseriei «Carpați»-Toro, care reprezintă un nou succes al colaborării columbiano-române în ramura motoarelor la cel de-al VII-lea Tîrg-expoziție internațională de la Bogota».

I. IONESCU

El Sindicato Nacional De Choferes de Colombia Otorga El Presente Diploma y Placa Recordatoria al Ingeniero Cesar Mircea Cernat

Por el Diseño de la Carroceria Carpati-Toro

APOCALIPS

«Sfîrșitul lumii va avea loc, în mod irevocabil, miercuri 11 decembrie 1968 la 12 fix. Singura voastră speranță de salvare este alături de noi. Participați la ultima mare întrunire de rugăciune. O dare de seamă amănunțită va apărea în ziarul de vineri». Deci, *la două zile după sfîrșitul lumii.* De unde rezultă că înfricoșătorul sfîrșit al tuturor lucrurilor nu avea să fie chiar atît de înfricoșător: apariția ziarului din orașul britanic Hertford, care publicase anunțul, nu urma, bunăoară, să fie afectată

Oricît de naivi ar părea însă prorocii apocalipsului, există oameni și mai naivi: victimele lor. *În Noua Zeelandă face ravagii* scientismul, o religie a erei cosmice importată tot din Anglia. *Își recrutează adepții dintre* adolescenții cu imaginație înflăcărată. Aceștia pleacă într-o bună zi de acasă pentru a se consacra cultului tainic al mesagerilor din alte lumi, care li se arată sub formă de «farfurii zburătoare». Părinții se tem să depună plîngere, pentru că, în cazuri similare, preoții nații religii i-au făcut dispăruți pe copii în mod definitiv. Uciși? Trimiși în alte țări? Nu se știe. Scopul este — *într-un mod prea complicat pentru a fi descris aici* — lucrativ, afacerea scientismului dovedindu-se extrem de bănoasă pentru patroni, după cum a demonstrat justiției o mamă desperată de înstrăinarea celor doi fii ai ei.

Am văzut un mesaj, expediat prin poștă din Anglia, în care este expusă doctrina scientistă sau o elucubrație înrudită cu ea. Pe cîteva foi xeroxografiate (nesemnate) e vorba despre «frații noștri mai mari pe care nu mai știm să-i recunoaștem. În trecut îi numeam îngeri, acum le spunem în mai multe feluri, de pildă farfurii zburătoare». Sîntem chemați să ne pocăim și să ne închinăm lor, căci într-o bună zi o ler va fi împărăția pămîntului.

Va fi eradicat vreodată obscurantismul din lume? Dăinuie, chiar în societățile cele mai evoluate, o fibră care vibrează la chemarea întunericului, a neinteligibilului. Un om pune mîna pe Lună, altul invocă duhurile necurate. Unul descoperă o particulă și mai mică a materiei, altul ne amenință cu apocalipsul. Dar poate că dacă n-ar fi atît de mare și de felurită, grădina lui Dumnezeu ar fi mai puțin frumoasă. Cine știe?

Felicia ANTIP

OPȚIUNEA OKINAWEI

Un bombardier greu american de tipul B-52 care, așa cum crede a ști presa japoneză, urma să se îndrepte spre Vietnam, s-a prăbușit imediat după decolare în perimetrul aeroportului Kadena din insula Okinawa. Explozia aparatului a produs o vie emoție în rîndul populației locale, mai ales atunci cînd s-a observat că militarii americani, în loc să se concentreze asupra limitării efectelor incidentului, s-au îndreptat în fugă către depozitele subterane ale bazei. Pentru că în aceste *depozite, susțin forțele politice de opo*ziție, s-ar afla arme nucleare. Autoritățile americane s-au grăbit, ca de obicei, să facă declarații liniștitoare. «Episodul nu depășește ca importanță un banal accident de mașină» — a declarat un purtător de cuvînt al bazei militare a S.U.A.

Deși ceea ce s-a petrecut pe aeroportul Kadena nu are gravitatea cazurilor de la Palomares sau Thule, opinia publică din Okinawa, și în general cea din Japonia, țară asupra căreia au căzut primele bombe atomice, nu pot reduce faptul la proporțiile unui «accident obișnuit».

Prăbușirea avionului american a survenit în plin sezon electoral. Alegerile pentru postul de șef executiv al insulei, pentru parlamentul ei, ca și desemnarea altor notabilități n-au făcut decît să se reafirme încă o dată opțiunile celor 580 000 de locuitori ai arhipelagului Ryukyu, care se pronunță în favoarea realipirii imediate și necondiționate a Okinawei la Japonia. Rezultatele scrutinului au instalat în conducerea executivă supremă și la primăria din Naha (capitala Okinawei) personalități politice care și-au conceput manifestul electoral ca pe un program pentru obținerea retrocedării insulei către Japonia. «Puterea opoziției în Okinawa — opina un comentator de presă pe marginea scrutinului — a provocat surprindere la Tokyo». Sau, mai precis, în cartierul general al Partidului liberal democrat condus de premierul Sato. Pentru echipa guvernamentală de la Tokyo, instalată la rîndul său de puțin timp, intenția lui Chobyo Yara, șeful executiv al Okinawei, de a angaja cît de curînd discuții în vederea lichidării actualului statut al insulelor, poate însemna — după unii observatori — revizuirea calendarului premierului Sato privind retrocedarea Okinawei în perspectiva mai îndepărtată a următorilor 2-3 ani.

Corneliu VLAD

AFACEREA „OERLIKON-BUEHRLE"

De cîteva săptămîni, «afacerea OErlikon-Buehrle» reține atenția opiniei publice elveține. Nu departe de Zürich — citadela băncilor și a marii industrii — localitatea OErlikon, unde se află una dintre cele mai cunoscute uzine de armament din lume, a devenit punctul fierbinte al unui mare scandal cu implicații internaționale.

În prima jumătate a lunii noiembrie, într-un comunicat oficial publicat de autoritățile federale se preciza că s-a deschis o anchetă pentru a se putea stabili «în ce măsură reprezentanți ai firmei «OErlikon-Buehrle» au contravenit dispozițiilor în vigoare». Departamentul poliției și justiției nu a lăsat lucrurile să treneze. Din constatările anchetei a reieșit că legile confederației au fost flagrant încălcate: au fost vîndute arme unor «beneficiari» care nu trebuiau să beneficieze de aceste livrări. Concret, cercetările au stabilit că: «Persoane din întreprinderea OErlikon-Buehrle et Co. au obținut de la oficiul federal competent, în 1967 și 1968, autorizații de export pentru tunuri, muniții și rachete, eliberînd cu bună-știință acte false, furnizate de terți. S-a afirmat că acest material va fi livrat în țări care nu sînt supuse embargoului, dar armamentul a fost efectiv îndrumat spre țări cărora nu trebuia să le fie livrat, între altele spre Israel, Egipt, Nigeria». În afară de precizările din comunicat, se vorbește și de alte trei țări, printre care și Africa de Sud.

De ce a fost deschisă această anchetă? Nu constituie un secret faptul că Elveția fabrică și vinde armament. Dar în conformitate cu legile țării, guvernul controlează cum și «cui prodest» aceste livrări, interzicînd să se vîndă arme țărilor declarate sub embargo.

Și nu e vorba aici de un tun sau două, de o duzină sau două de puști. «Afacerea» însemna livrarea a 5 500 rachete de avioane, 324 tunuri, 230 000 seturi de muniții, precum și alte mărfuri strategice de o importanță mai mică sau mai mare. Se spune că e greu de precizat «cifra» acestei afaceri — considerată de importanță mijlocie — dar că în orice caz e vorba de zeci de milioane de franci elvețieni.

Primele constatări ale anchetei au dus la arestarea a două mari personalități din conducerea uzinelor OErlikon, care au făcut mărturisiri complete. A reieșit că, întrucît pentru a fabrica și livra materialul, firma trebuia să prezinte inițial autorităților federale dovezile privind destinația livrărilor, s-au întocmit documente false. Potrivit uzanțelor justiției elveține, numele principalilor inculpați nu sînt date — deocamdată — publicității. Ancheta continuă. Între timp au apărut implicații suplimentare în urma dispariției unor dosare cu documente. La încheierea cercetărilor, judecătorul de instrucție va hotărî dacă procesul se va judeca de către un tribunal federal sau de unul cantonal, moment în care se vor preciza și alte responsabilități.

Sanda CRISTIAN

COMPUTER

• Bilanț al poliției saigoneze: numai în luna decembrie au fost arestate 500 de persoane, iar în cursul raziilor au fost opriți pe stradă, interogați și legitimați 15 000 de trecători.

• Dintr-un raport publicat recent de Comisia economică a O.N.U. pentru Africa aflăm că pînă în 1980 consumul de energie pe acest continent va fi echivalent cu cea produsă de 213 000 000 tone de cărbune. Principali consumatori (circa 75%): R.A.U., Nigeria, Algeria și Republica Sud-Africană.

• Concernele străine — în special cele americane — realizează în Paraguay profituri evaluate la 60 000 000 de dolari. Pierderile acestei țări se cifrează, datorită schimburilor economice neechivalente, la 900 000 000 dolari.

• Dr. Peter Stubbs, redactor științific al revistei londoneze «New Scientist», scrie: «În următorii 5 ani, R.F.a Germaniei urmează să cheltuiască în medie 40 000 000 de lire sterline pe an pentru cercetări spațiale».

• Societatea sovietică de chimie Mendeleev a împlinit 100 de ani de existență. Numărul membrilor ei: 170 000 oameni de știință, inovatori, lucrători în industria chimică și 75 000 de elevi pasionați ai chimiei.

• Biroul național francez al coniacului și-a încheiat bilanțul pe anul în curs: 90 milioane sticle de coniac vîndute, din care 69 milioane la export.

• Veniturile realizate de Iugoslavia în ultimele zece luni de pe urma turismului indică o creștere de 26% față de anul trecut: 160 000 000 de dolari.

• Devizul lucrărilor de reconstruire a rafinăriilor de petrol din Port Harcourt (Biafra) se ridică la 300 000 dolari.

• În ultimii 10 ani producția de cauciuc a Austriei s-a dublat: de la aproximativ 35 000 tone în 1958 la peste 75 000 tone în 1968. 40% din pneuri sînt exportate.

• «Hoechst», gigantul chimiei vest-germane, anunță o cifră de afaceri record pe anul 1968. Concurenții francezi sînt neliniștiți. Mai ales după ce s-a aflat că Hoechst și-a asigurat o participare indirectă de 20% la acțiunile uneia dintre cele mai puternice firme franceze: Roussel-Uclaf.

„ALCOA" SUB PROIECTOR

Scandalul iscat în jurul contractului încheiat recent de compania nord-americană «Alcoa» cu guvernul costarican privitor la exploatarea «în comun» a bauxitei a adus sub reflectoarele actualității întreaga activitate a «gigantului din Pittsburgh». Comentatorii economici pun în evidență îndeosebi principalele obiective din momentul de față ale acestui cel mai mare producător mondial de aluminiu care este «Aluminium Company of America» — pe scurt «Alcoa». Pe de o parte — se subliniază — eforturile trustului se îndreaptă spre lărgirea debușeelor de desfacere, spre găsirea de noi întrebuințări metalului alb. Perspectivele sînt favorabile pe acest tărîm — a menționat vicepreședintele lui «Alcoa», B.H. Sloane, în fața Congresului industriei miniere americane, întrunit de curînd la Las Vegas, referindu-se la radiatoarele de aluminiu pentru automobile, mobilierul casnic, caravanele auto, conductoare electrice pentru linii de înaltă tensiune etc. Dar, în viziunea conducătorilor marelui consorțiu, reglementarea situației pe piața aluminiului trebuie privită în special și sub alt aspect... «Anumiți (producători — n.n.) în lume își anunță intenția de a spori producția fără nici o legătură cu dezvoltarea pieței — afirmă președintele lui «Alcoa», John D. Harper. Aceasta poate fi periculos pentru structura actuală a prețurilor». Concluzia e lesne de desprins: pentru ca această «structură» să nu fie afectată (respectiv big businessul lui «Alcoa») cel mai bine ar fi ca acei definiți drept «anumiți» să nu existe sau să fie reduși la situația de a nu împieta cu nimic asupra afacerilor trustului nord-american. Aci intervine cel de-al doilea obiectiv al lui «Aluminium Company of America» — cel de a-și extinde imperiul și dominația pe diferite planuri. În primul rînd, cel al acaparării de resurse de materii prime, ilustrat recent de contractul cu Costa Rica. Dar conducătorii companiei, vrînd-nevrînd, trebuie să țină seamă și de realitățile timpului nostru, respectiv de faptul că o serie de state în curs de dezvoltare, cu resurse minerale, vor să le prelucreze în țară. Calculul a fost făcut — o tonă de alumină echivalează cu 2 tone de bauxită — și s-a ajuns la concluzia că în locul cheltuielilor de transport și de dezvoltare a rafinăriilor din Statele Unite, «Alcoa» să «opereze» pe loc. Nu numai atît, însă ultimul deceniu a coincis și cu o vastă acțiune de penetrație pe piețele țărilor capitaliste dezvoltate, îndeosebi din Europa occidentală (chiar în octombrie a.c, de pildă, «Alcoa» a înființat la Lausanne un «centru de coordonare» pentru filialele vest-europene și africane).

Și totuși, deși «Alcoa» pare în plină expansiune, conducătorii gigantului din Pittsburgh nu văd viitorul chiar în roz. Producătorii americani — arăta dl. Sloane la Congresul de la Las Vegas, referindu-se desigur în special la propriul concern — se simt amenințați de concurența crescîndă a industriilor străine, și îndeosebi a acelora din țările ce vor să păşească tot mai hotărît pe calea independenței economice.

I. CIOARĂ

DISPUTE RELIGIOASE?

Efervescență în ultimele săptămîni pe străzile liniștitelor orașe din Irlanda de Nord. Faptul i-ar fi putut mira pe observatori, mai ales că părțile în conflict îmbrăcaseră haina disputelor religioase. De o parte catolicii moderați, de alta protestanții intransigentului pastor Paisley. Dar manifestanții, care au umplut străzile și care au comis acte mai puțin cucernice, nu vehiculau revendicări religioase, ci profund «laice». Catolicii, aflați în minoritate (doar o treime din populație, dar considerați «din ce în ce mai activi»), se declară nedreptățiți în legătură cu exercitarea unor drepturi civile (criticînd în special inexistența unui sistem electoral bazat pe sufragiu universal pe plan local). Ei protestează de asemeni împotriva nivelului ridicat al șomajului și a lipsei acute de locuințe, arătînd că urmăresc să obțină abolirea oricăror discriminări. Protestanții susțin la rîndul lor că sînt «amenințați» de «veleitățile» catolicilor. Veleitățile erau puse în legătură cu acele formulări care cer o separare a Irlandei de Nord de Marea Britanie. După cum se vede, disputele religioase sînt de fapt conflicte cu implicații social-politice și chiar economice. Au fost abordați și factori de ordin istoric. Se știe, Irlanda (și mai ales nordul acesteia) a fost puternic colonizată în trecut de insularii britanici și în special de protestanții scoțieni, care mai păstrează încă anumite privilegii. Un război civil îndelungat s-a soldat cu separarea celor șase comitate din nord și cu alipirea lor la Marea Britanie. Și, cu toate că, începînd din 1920, în Irlanda de Nord funcționează un parlament și un guvern autonom, curentul «separatist» (format în general din irlandezi — în mare parte catolici) nu și-a pierdut adepții, întrucît Whitehall-ul conservă unele drepturi legislative și fiscale în Irlanda de Nord. Un sistem selectiv și arhaic de vot prin care se acordă mai multe sufragii proprietarilor și industriașilor — în general protestanți — adîncește nemulțumirile catolicilor.

Rămîne însă un fapt, că Irlanda de Nord este o regiune mai puțin dezvoltată decît restul Marii Britanii. Nivelul șomajului cunoaște valori mult peste cele înregistrate în alte regiuni. Penuria de locuințe este mai manifestă decît în alte părți. În condițiile actualei situații a economiei britanice, guvernul laburist găsește cu atît mai puțin mijloacele financiare necesare eliminării acestei stări de fapt. Evident, în acest context, «haosul» de care vorbea primul ministru al Irlandei de Nord, O'Neil, nu se înscrie în sfera aparentelor dispute religioase.

Ilie ȘERBĂNESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

MĂRTURISIRI (1)

Îngăduie-mi-se a constata că această cronică de trei secunde ajunge azi la a suta ei însemnare. N-am ipocrizia modestiei, nici vocația orgoliilor brave; mă gîndesc doar că se spune prea des și prea nedrept că ziaristul e omul eforturilor scurte și superficiale, că tenacitățile aparțin doar romancierilor-fluvii, că jurnalistul e consemnat pe viață în cazarma cotidianului cenușiu și a faptului de trei parale, din care doar cîte un Flaubert («Doamna Bovary»), cîte un Tolstoi («Anna Karenina») știu a scoate cîte un palat. Ziaristul e o efemeridă, ziaristul e dușmanul nr. 1 al literaturii. Ziaristul e un paria, ziaristul e un sclav pe galera zilei. Ziaristul n-are..., nu e..., nu poate fi..., dar cîte lucruri urîte nu se spun despre noi, cei care n-avem alt păcat decît că respirăm o dată cu lumea, mai bine decît cei din turnurile de fildeș, și ne mărginim la adevărurile ei. Eu am degetele negre de cerneala ziarelor devorate; mi-e dragă această negreală; sînt virit cu mîinile pînă la coate în colecțiile de reviste ale lumii și le cunosc pînă la știrile de două rînduri, pînă la mîlul fertil din care se înalță neîncetat aburul vieții pe pămînt. Îmi place să stau la coadă pentru ziare. Caut «Sportul», și «Scînteia», și «Contemporanul», și «Lumea» la prima oră; spre prînz nu mai au același farmec, le cunosc prea mulți — și mă simt ca un bărbat în serie cu alții o sută în jurul aceleiași femei. Caut «Monde»-ul de la gară pînă în Piața Palatului și mor dacă l-am pierdut, ca după o întîlnire pierdută într-un parc pustiu, iarna. Nu țin la abonamente, sînt prea comode, ele exclud vînătoarea de dimineață; îmi place să am ziare multe la mine, le prefer florilor, nu au parfumul lor, tainele lor. Am locurile mele unde le răsfoiesc, orele de noapte cînd le «operez», cînd le tai, cînd le arunc — chirurg lunatic care vede fantome acolo unde nu-s decît fapte diverse, basme acolo unde nu-i nimic, doar explozia unui primus sau un turism strivit de un platan.

MĂRTURISIRI (2)

Mărturisesc nerușinat că las multe romane pentru a citi profund un ziar. Pot lăsa la mijloc o piesă în cinci acte, niciodată nu voi face asta cu «un punct de vedere» din «Lumea» sau cu un reportaj al lui Graure din «Scînteia» despre butoanele cu brînză din Obor, pe care le duc pînă la capăt cu voluptatea cunoscută la lectura lui Hemingway, Mazilu și Fănuș. Sînt drogat (mă voi dezintoxica la anul, citind toate cele 40 de romane îndesate pe masă), sînt amețit, fascinat de ziare — într-atît încît nu mai văd granița dintre ele și poveștile lumii, încălcînd astfel toate lecțiile profesorilor de teoria presei și literaturii. Totul e o imensă poveste; în trei secunde sau în trei milioane de rînduri, cîte o fi având «Război și pace». Greșesc enorm, grav, foarte grav — dar lăsați-mă s-o cred, o zi, o oră, trei secunde...

Radu COSAȘU

muzică ușoară

EDC 10 038
N-ar trebui; Te rog să ierți; M-am regăsit; A căzut o frunză în calea ta.

MCI-DGCMC
ANUNȚĂ APARIȚIA DE NOI DISCURI DE MUZICĂ UȘOARĂ CU ULTIMELE ȘLAGĂRE DIN REPERTORIUL ROMÂNESC ȘI INTERNAȚIONAL

- N-AR TREBUI
- A CĂZUT O FRUNZĂ
- GIOCONDA SE MĂRITĂ
- VIVA MARIA
- DELILAH
- GREEN GREEN, GRASS

45-EDC 10 041
Gioconda se mărită; Zică lumea; Mai dă-mi telefon; Astă-seară mă fac praf.

EDD 1217
Felicitări (Congratulations); *Acesta e cîntecul meu* (Love, This Is My Song); *Un băiat* (Little Man); *Ce dor îmi e să fiu acasă iar* (Green, Green Grass of Home); *Viva Maria; Doar muzica* (La rossa nera); *Dacă pleci* (Black Is Black); *Delilah.*

EDD-1218
Delilah; Young Girl (Fată tînără); *Words* (Cuvinte); *Marlena; I'm Coming Home* (Mă întorc acasă); *Not Responsible* (Nu sînt răspunzător); *Twilight Time* (În amurg); *Green, Green Grass of Home* (Iarba verde de acasă).

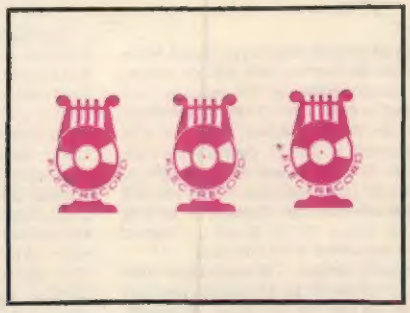

EDD 1219
Senza luce (Fără lumină); *Il mondo e con noi* (Lumea e cu noi); *Serenella 1-2-3,* shake; *Sognando la California* (Visînd California); *Dolce di giorno* (Frumoasă e ziua); *L'Esquimese* (Eschimosul); *Guardo te e vedo mio figlio* (Privesc la tine și-l văd pe fiul meu); Formația «I Dik-Dik». Voce: Giancarlo Sbriziolo.

45-EDC 10 040
Orchestra «Electrecord». Dirijor: Alexandru Imre.
Balla, balla, shake; *Bonnie and Clyde,* medium blues; *Let's Go,* shake; *Delicado,* bounce.

de vînzare la toate magazinele de specialitate și librăriile din țară

MEMENTO

carte

● Critica noastră literară și publicul cititor au întîmpinat cu un entuziasm unanim apariția romanului **Îngerul a strigat** de Fănuș Neagu. Entuziasm întru totul justificat, date fiind însușirile de excepție ale vigurosului prozator concentrate în această carte de autentică artă și tulburător mesaj. Mult mai generos cu proza, anul care se sfîrșește ne-a confirmat un scriitor care, fără asociații forțate, de complezență sau festive, are toate șansele de a se alinia piscurilor epicii românești. Dar despre «Îngerul a strigat» ne vom spune mai pe larg părerea într-unul dintre numerele noastre viitoare (E.P.L.).

● Definirea obiectului filozofiei științei, locul acestei discipline în ansamblul filozofiei, legătura ei cu problematica filozofică tradițională și cu aceea a principalelor sisteme filozofice contemporane, iată elementele care conturează cadrul general al lucrării **Studii de filozofia științei** de Crizantemа Joja. Cartea se recomandă prin riguroziatea demonstrației, ca și prin bogatul material de referințe (Editura Academiei Republicii Socialiste România).

● Tot la aceeași editură a apărut volumul de **Studii de literatură comparată**, care reunește contribuțiile specialiștilor români cu prilejul primei consfătuiri naționale de literatură comparată (București, 28-29 iunie 1967). În partea finală a volumului întîlnim și comunicările prezentate de cercetătorii români în cadrul celui de-al 5-lea Congres al Asociației internaționale de literatură comparată (Belgrad, 30 august-5 septembrie 1967) și la sesiunea festivă a Institutului de literatură universală «Maxim Gorki» din Moscova (septembrie 1967).

● Sub egida Conservatorului de muzică «Ciprian Porumbescu», București, a apărut volumul **Național și universal în muzică**, al cărui sumar e constituit din comunicările expuse de diferiți specialiști cu prilejul sesiunii științifice (10-12 mai, 1967) desfășurate sub îngrijirea catedrei de istoria muzicii și folclor (șeful catedrei: profesor Ovidiu Varga).

● Nu demult a apărut în librăriile noastre volumul biografic **Picasso**, datorat scriitoarei franceze Antonina Vallentin. Semnată de aceeași scriitoare — recunoscută pentru prezentarea talentată și competentă a atîtor biografii de oameni ilustri — a apărut, de cîteva zile, cartea **Leonardo da Vinci** (Editura Meridiane).

● Cîteva titluri din sumarul cărții **Tradiția teatrală** a marelui animator al scenei, actor și regizor Jean Vilar: O sută de ani de teatru, Asasinarea directorului de scenă, Scrisoare pneumatică adresată unui autor dramatic, Tainele, Teatrul și supa, Arta teatrului rămîne una dintre cele mai amenințate din cîte există... (Editura Meridiane).

● O remarcabilă apariție editorială: trilogia lui John Dos Passos — **S.U.A.**: I — **Paralela 42**, II — **Nouăsutenouăsprezece**, III — **Marile afaceri**. În trilogie se află evocată, cu deosebită forță autentică, viața americană din preajma primului război mondial, autorul utilizînd pentru aceasta diverse procedee de comunicare, ca monologul interior, desfășurarea pur narativă a evenimentelor, transcrierea informațiilor din presa vremii... Traducere și prefață: Radu Lupan (E.L.U.).

● La aceeași editură, două reeditări de largă audiență la public: romanul **La răscruce de vînturi** — Emily, Brontë (traducere: Henriette Yvonne Stahl; prefață: Ana Cartianu) și romanul **Povestea lui Gösta Berling** de Selma Lagerlöf (traducere: Nicolae Filipovici; prefață: Constantin Jelbă).

● Indiscutabil, partea de rezistență a ultimului număr al revistei **Secolul 20** o constituie prezentarea diversă și semnificativă a marelui poet francez Guillaume Apollinaire (1880-1918). Multilaterala activitate a acestui ilustru novator și precursor al lirismului modern e cu inteligent spirit selectiv reprezentată în toate compartimentele ei: poezie, teatru, eseu, critică de artă... Ne reținem de asemenea atenția nuvelele și schițele semnate de V. Kataev și Alla Beleakova. Scriitorii americani contemporani, un alt capitol al sumarului, sînt reprezentați prin Saul Bellow, Carson Mc Cullers, Bernard Malamud, E. Thornton Wilder.

cinema

Virna Lisi

● **Made in Italy.** Nanny Loy, cineastul-gazetar, decupează din realitate imagini ale unei Italii care ascunde, în spatele unei cortine frumos colorate, multe tristeți. Virtuțile de pamfletar ale celui care a realizat «O zi ca leii» și «Patru zile ale orașului Napoli» sînt pe deplin probate și aici. În distribuție, o armată de actori de mîna întîi: Anna Magnani, Alberto Sordi, Sylva Koscina, Virna Lisi, Walter Chiari, Nino Manfredi, Catherine Spaak, Jean Sorel, Rosella Falk, Gastone Moschin.

● Cinemateca (în programele sale fără abonament) ne ține tot într-un rîs în acest sfîrșit de an: după «Vîrsta de aur a comediei» ne invită să-i revedem pe Pat și Patachon.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Peter O'Toole**, **Richard Burton** (Becket), **Lee Marvin**, **Burt Lancaster** (Profesioniștii), **Paul Newman**, **Fredric March** (Hombre), **Garry Cooper** (Vera Cruz). **Lilli Palmer** (Fete în uniformă).

● Pentru iubitorii genului de animație, mici și mari, recomandăm încă o dată spirituala fabulă **101 dalmații**. Vă încredințăm că se urmărește cu sufletul la gură, ca cel mai palpitant «polițist».

● Clint Eastwood, cow-boy-ul rătăcitor din «Pentru un pumn de dolari», «singurul actor care ne amintește de Garry Cooper» — după cum spune Richard Burton — este interpretul principal dintr-un film polițist pe care-l realizează în prezent regizorul american Don Siegel. Titlul: «Un șerif la New York».

Richard Burton

● Cineastul de origine polonează Roman Polanski lucrează la un viitor film a cărui materie primă este viața lui Paganini.

● Se vorbește că Viviane Romance se va reîntoarce pe platouri, solicitată fiind de regizorul Jean-Pierre Mocky să apară, alături de Orson Welles și James Mason în «Șoferii morții».

● Criticii ziarelor «New York Times» și «New York Daily» au decretat ultimul film al lui Josef Losey «Ceremonie secretă» (cu Elizabeth Taylor și Robert Mitchum) drept «cea mai mare creație realizată de Losey pînă acum».

disc

● **Ciocîrlia** românească, purtătoare pe aripile ei a comorilor folclorice ale cîntului nostru, zboară deasupra tuturor meridianelor și paralelelor. La Paris, Moscova, Copenhaga, Bruxelles, Viena, Budapesta, Varșovia, Pekin și numeroase orașe din S.U.A., numele ei este tot atît de cunoscut ca și faima dansului și melodiei românești. Pe recentul disc înregistrat cu ajutorul celebrului ansamblu se pot întîlni cele mai populare piese folclorice în interpretarea orchestrei dirijate de Victor Predescu și a soliștilor Maria Butaciu, Ion Cristoreanu, Dumitru Zamfira, Remus Bistrița, Damian Luca și Tudor Pană. EPE-0377.

● **Taraful Gorjului**, condus de Nicolae Novac, ni-l impune cu brio pe tînărul și înflăcăratul solist de muzică populară oltenească Matei Constantin. În afară de «Pădure, frunzele tale» și «Pe marginea Jiului», alte trei piese, de aceeași valoare, completează discul EPC-10016.

● **Ion Dolănescu**, ahă voce frumoasă, ne încîntă cu niște nestemate de genul: «Spune-i, maică, lui Marie», «De-aș avea fîntînă-n curte», «Du-mă, du-mă, dorule», «Toată lumea-mi zice cucu» sau «Cîntecul căprioarei» (EPC-10014).

● Dacă vă spunem că pe discul EPC-10028 cîntă **Aurel Gore** la «diblă» lui vrăjită și că mai găsiți și vestita «Horă lăutărească», nu credem că este nevoie să mai aducem și alte precizări (adică ar mai fi nevoie: se poate asculta și un rarisim «Cîntec de masă»).

● **Nemes Sandor** cu orchestra lui. Rozsa Béla stîrnesc atenția iubitorilor muzicii populare maghiare prin recenta imprimare: EPC-998. O voce dăruită din plin, o orchestră de prim rang.

● **Formația fraților Cocoș**, cu soliștii Rahim Ali-Cocoș, Memiș Rasim și Memiș Kemal, ne surprind, ca întotdeauna, printr-un recital excelent de muzică populară turcească (EPD-1215).

muzică

● **Lola Bobescu**, distinsa violonistă originară din țara noastră, se află din nou la București într-o vizită devenită o plăcută tradiție. După un recital cu lucrări de Leclaire, Bach, Beethoven, Brahms (acompaniamentul la pian a fost susținut de Albert Guttman), o vom asculta pe artistă în concertul dirijat de **Mircea Cristescu** interpretînd Concertul pentru vioară și orchestră de Brahms. Programul mai cuprinde: Suita I de George Enescu și Simfonia a VII-a de Beethoven (28 decembrie, Sala Ateneului).

● La patru decenii de la moartea lui Leonard și ca un omagiu adus celui ce pe drept a fost denumit prințul operetei, teatrul din Splai prezintă — într-un cadru comemorativ — «Contesa Maritza» de Kálman. Personalitatea lui **Nicu Leonard** va fi evocată de **acad. Victor Eftimiu**, **Nicușor Constantinescu** și **Virgil Brădățeanu**.

● A plecat în Turcia, unde va rămîne pînă la 10 ianuarie, un colectiv al ansamblului folcloric **Perinița**, sub conducerea lui **Ionel Budișteanu** și **Nicolae Patrichi**. Dintre soliști fac deplasarea: **Ștefania Rareș**, **Maria Pietraru**, **Ion Lăceanu**, **Nicolae Vișan**, **Eugenia Ticu**, **Dumitru Ilinescu**.

● Așa cum le stă bine la vîrsta lor, studenții Conservatorului «Ciprian Porumbescu» sînt foarte activi. Pe cei de la «operă» îi vom asculta, sub conducerea muzicală a lui **Gr. Iosub** și în regia lui **A. Ionescu-Arbore**, în două spectacole «Faust» de Gounod. Dintre tinerii interpreți îi notăm pe: L. **Bonifaciu**, **I. Baciu**, **N. Constantinescu**, **St. Calos**, **D. Voicu-Ionescu**, **M. Mărăcineanu** (29 și 30 decembrie).

Lola Bobescu

plastică

● **Paula Ribariu** — pictură. Pînzele pictoriței sînt scrise onirice animate de întîmplări sau stări miraculoase. Ființe fantastice, dilatate, sau dimpotrivă, reduse la simple semne, populează uneori fundalele crepusculare, iar cromatica cu dominantele violete și roșii accentuează insistent tensiunile sau stările de spirit. Paula Ribariu, la cea de-a doua sa expoziție, își urmează cu consecvență drumul, creînd metafore (dg cele mai multe ori terifiante) sau narațiuni fantastice, o lume imaginară, uneori nu departe de livresc. O expoziție pe care o recomandăm (Galeriile de artă, Calea Victoriei nr. 132).

● **Alexandru Ziffer** (1880-1962) se numără printre figurile proeminente ale școlii băimărene de pictură. Influențat de Cézanne în concepția spațială, de decorativitatea plană și poezia culorilor a lui Gauguin, apoi de expresioniștii germani, Ziffer va fi un iubitor al peisajului și al orașului în care a creat și trăit atîtea decenii. O monografie bine documentată, semnată de St. Borghida, a apărut în Editura Meridiane.

● **Orozco**, **Rivera**, **Siqueiros**, trei nume importante ale picturii și muralisticii mexicane evocate de Nestor Ignat în recenta sa carte, în care, pe lîngă considerații de ordin artistic, cititorul va lua cunoștință de ambianța acelor temple ale muralismului mexican, cum numește cu atîta pregnanță autorul clădirile păstrătoare ale atîtor comori artistice (Editura Meridiane).

teatru

Valeria Seciu (Otilia)

● **Enigma Otiliei** — celebrul roman al lui Călinescu, transpus pentru scenă în scriitura regizorală a lui Ion Cojar. În decorul baroc al Adrianei Leonescu apar cîțiva dintre marii actori ai Teatrului Național din București, în compoziții puternic realiste. Personajele cărții apar sub fluturarea lui Ion Finteșteanu, Al. Giugaru, Geo Barton, Eugenia Popovici, Raluca Zamfirescu. Otilia: Valeria Seciu. Felix: Traian Stănescu.

● **Orologiul din Praga**, spectacol jubiliar la Teatrul evreiesc de stat. Legenda lui Nazim Hikmet e adusă pe scenă într-o îmbinare poetică, redusă la elemente de esențializare scenică într-un limbaj colorat. Interpreți: Monu Grün, Adrian Lupu, Samuel Fischler.

● Teatrul de stat din Turda e relevabil prin efortul artistic depus pentru realizarea spectacolului **Menajeria de sticlă** de Tennessee Williams. Îmbucurător faptul că printre pivoții spectacolului se află debutanți: regizoarea Raluca Iorga, actorii Elena Jitcov, Petre Dondoș.

● Piesa lui Al. Popescu — **Croitorii cei mari din Valahia** — își continuă cariera în provincie (de altfel la sfîrșitul lunii va avea loc și premiera bucureșteană la Teatrul de Comedie). La Sibiu, spectacolul a fost montat de actorul regizor Dan Nasta.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 52 din 29 decembrie 1968

I.	Lazio-Foggia (pauză)	1
II.	Lazio-Foggia (final)	x
III.	Spal-Como (pauză)	x
IV.	Spal-Como (final)	x
V.	Mantova-Brescia (pauză)	1
VI.	Mantova-Brescia (final)	x
VII.	Catania-Catanzaro	1
VIII.	Lecco-Padova	1
IX.	Monza-Livorno	2
X.	Perugia-Bari	x
XI.	Reggiana-Modena	1
XII.	Casena-Ternana	x
XIII.	Reggina-Genoa	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

Julie Christie, una dintre cele mai impresionante apariții actoricești ale cinematografiei ultimilor ani. După Billy mincinosul asteptăm să o vedem și în alte filme.